MODERN KLASİKLER

HANS FALLADA

KURTLAR SOFRASINDA

TÜRKÇESİ
AHMET ARPAD

§

EVEREST

1387

HANS FALLADA

21 Temmuz 1893'te Almanya'nın Greifswald şehrinde doğdu. Asıl adı Rudolf Wilhelm Friedrich Ditzen olan yazar, 1920'de çıkan *Der Junge Goedeschal* adlı ilk romanından başlayarak Hans Fallada takma adını kullandı. Altı yaşındayken ailesi Berlin'e taşındı. 1909'da bir kaza geçiren ve ertesi yıl tifo olan Fallada'nın aldığı ağrıkesicilerle hayatı boyunca sürecek olan uyuşturucu sorunu başlamış oldu. Okula uyum sağlayamayan ve kendini yaşıtlarından soyutlayan Fallada birçok kez intihara teşebbüs etti. Yattığı sanatoryumda edebiyatla ilgilenmeye başladı. 1929'da Suse Ditzen'le evlendi ve çeşitli gazeteler ile kitaplarının yayıncısı Rowohlt'da çalışmaya başladı. Adını 1931'de yayımlanan *Bauem, Bonzen und Bomben*'le duyurdu. 1932'de çıkan *Kleiner Mann - Was Nun? (Küçük adam ne oldu sana?)* büyük bir başarı yakaladı ve Yahudi yapımcılar tarafından filme çekildi. Bu, yazarın 1935'te Nazi Partisi tarafından tehlikeli yazarlar listesine alınmasına neden oldu. Maddi sıkıntılar çeken yazarın 1940'lara gelindiğinde uyuşturucu ile alkol bağımlılığı iyice artmıştı. Suse Ditzen'le boşandıktan sonra 1944'te Fallada eski eşine bir el ateş etti. Silahı ele geçiren Suse Ditzen yazarın kafasına vurarak onu bayılttı ve polisi çağırdı. Fallada, Nazilerin akıl hastanesine kapatıldı ve burada şifreli bir şekilde, otobiyografik sayılabilecek romanı *Der Trinker*'ı yazdı. Nazi Partisi'nin dağılmaya başladığı 1944 kışında serbest bırakıldı. Morfin bağımlılığı yüzünden hastaneye kaldırılan Hans Fallada bugün en popüler kitabı olan *Herkes Tek Başına Ölür*'ü bitirdikten hemen sonra, Şubat 1947'de hayata veda etti.

AHMET ARPAD

5 Mart 1942'de İstanbul'da doğdu. Gazeteci-yazar Burhan Arpad'ın oğludur. Orta ve lise öğrenimini Alman ve Avusturya okullarında tamamladı. İstanbul Üniversitesi'ndeki Alman Dili Edebiyatı Bölümü'nde yükseköğrenimi bitirdi. 1968 yılından bu yana Almanya'da serbest gazeteci (*Cumhuriyet* gazetesi), fotoğraf sanatçısı ve çevirmen olarak yaşamaktadır. Özellikle Heinrich Böll, Gerhard Hauptmann, Hermann Hesse, Stefan Zweig, Anna Seghers, Pablo Neruda, Johannes Mario Simmel, Thomas Bernhard ve Harry Mulisch gibi yazarların eserlerini Türkçeye çevirdi. 1994-1995 Abdi İpekçi Gezi Yazısı Yarışması'nda ikincilik ödülü aldı. PEN Türkiye Merkezi ve Enternasyonal Stefan Zweig Cemiyeti üyesidir.

HANS FALLADA

KURTLAR SOFRASINDA

Türkçesi: Ahmet Arpad

§

Yayın No **1387**
Modern Klasikler **15**

Kurtlar Sofrasında
Hans Fallada

Kitabın Özgün Adı: *Wolf unter Wölfen*

Yayına hazırlayan: Çiğdem Aldatmaz
Almanca aslından çeviren: Ahmet Arpad
Kapak tasarımı: Beste Doğan
Sayfa tasarımı: Zülal Bakacak

© 2009, Aufbau Verlag GmbH & Co. KG, Berlin
© 2010, bu kitabın tüm yayın hakları Everest Yayınları'na aittir.
Bu kitap Alman Dışişleri Bakanlığı tarafından desteklenen Goethe-Institut çeviri fonunun katkılarıyla yayımlanmıştır.

1. Basım: Mart 2015
ISBN: 978 - 605 - 141 - 881 - 0
Sertifika No: 10905

Baskı ve Cilt: Melisa Matbaacılık
Matbaa Sertifika No: 12088
Çiftehavuzlar Yolu Acar Sanayi Sitesi No: 8
Bayrampaşa/İstanbul
Tel: (0212) 674 97 23 Faks: (0212) 674 97 29

EVEREST YAYINLARI
Ticarethane Sokak No: 15 Cağaloğlu/İSTANBUL
Tel: (212) 513 34 20-21 Faks: (212) 512 33 76
e-posta: info@everestyayinlari.com
www.everestyayinlari.com
www.twitter.com/everestkitap
facebook.com/everestyayinlari

Everest, Alfa Yayınları'nın tescilli markasıdır.

KURTLAR SOFRASINDA

İÇİNDEKİLER

Birinci Bölüm
Berlin'de veya başka bir yerde uyanırken.....9

İkinci Bölüm
Berlin güç yitirirken.....21

Üçüncü Bölüm
Avcı ve avlanan.....71

Dördüncü Bölüm
Kentin ve tarlaların üzerine çöken bunaltıcı sıcak.....133

Beşinci Bölüm
Fırtına kopuyor.....192

Altıncı Bölüm
Fırtına geçti, fakat hava hâlâ bunaltıcı.....311

Yedinci Bölüm
Bunaltıcı gecede mehtap.....405

Sekizinci Bölüm
Her şey birbirine karışıyor.....465

Dokuzuncu Bölüm
Yeni günde yeni başlangıç.....542

Onuncu Bölüm
Tarlalarda huzur 572

On Birinci Bölüm
Şeytanın süvarileri 660

On İkinci Bölüm
Boşuna arayış 797

On Üçüncü Bölüm
Çaresiz ve terk edilmiş 916

On Dördüncü Bölüm
Yaşam devam ediyor 1062

On Beşinci Bölüm
Sona kalan yalnız kalmaz 1151

On Altıncı Bölüm
İnanılmaz bir mucize 1201

Birinci Bölüm

Berlin'de veya başka bir yerde uyanırken

1

Bir kızla bir adam dar demir karyolaya uzanmış uyuyordu.

Kızın başı adamın sağ kolunun dirseğine dayanmıştı. Ağzı hafif açıktı, sakin sakin nefes alıyordu. Yüzünde biraz küskün, biraz tasalı bir ifade vardı. O anda içinden geçeni büyüklerine anlatamayan küçük bir çocuğu andırıyordu.

Kız, kolları gevşek, çok bitkin, sırtüstü öylece uyuyan adama arkasını dönmüş yatıyordu. Bukleli sarı saçları diplerine kadar terden ıslanmıştı. Hatları biraz inatçı, güzel yüzünde o anda bomboş bir ifade vardı.

Pencere açık olmasına karşın oda çok sıcaktı. İkisinin de üzerinde ne bir örtü vardı, ne de bir giysi.

Berlin'de, Georgenkirch Caddesi'ndeki üçüncü arka avlunun dördüncü katında. 1923 yılının temmuz ayı. Amerikan dolarının sabahın altısındaki geçici alış kuru dört yüz on dört bin mark.

2

Arka avlunun karanlığı yüz evin pencerelerinden taşan kötü kokuları iki insanın derin uykusuna yolluyordu. Yavaş yavaş avluyu doldurmaya başlayan gürültüler açık pencerede, öyle hareketsiz sarkan kirli sarı perdeyi geçip odaya geliyordu. Aniden karşıdaki odalardan birinde, yedi–sekiz metre ötede, Ruhr bölgesinden buraya gelmiş bir mültecinin çocuğu korkuyla haykırıverdi.

Uyumakta olan kızın göz kapakları titredi. Başını hafifçe çevirdi, yattığı yerde şöyle bir gerindi. Karşı evdeki çocuk o anda ağlamaya başladı. Cırtlak bir kadın sesi duyuldu. Bir adam öfkeyle homurdandı. Genç kızın başı yatağa düştü, vücudu rahatladı, yüz hatları gevşedi. Derin uykusunu sürdürdü.

Evde çok kişi uyanmıştı. Kapılar açılıp kapandı, insanlar gürültüyle merdivenleri indi, avluya çıktı. Yandaki dairenin mutfağında borulardan gürül gürül sıcak su aktı. En alt kattaki atölyeden bir zil sesi duyuldu, plaka levhalara delikler açan bu iş yerinde makineler çalıştı, çarklar gürültüyle döndü.

Adamla genç kız derin uykularına devam etti.

3

Sabahın bu erken saatinde yukarılarda hava açık olmasına karşın kentin üzerine hafif bir sis bulutu çökmüş gibiydi. Yaşamı zorlaşmış insanların nefesi sanki pencerelerden dışarı çıkıyor, binaların cephelerine yapışıyor, sokak ve caddelerde geziniyor, ancak gökyüzüne yükselemiyordu. Bakımsız parklarda ağaçların yaprakları kurumaya başlamıştı.

İmparatorluğun doğusundan gelen erken bir tren Şilezya İstasyonu'na yaklaşıyordu. Vagon pencereleri titriyordu. Kiminin camı kırılmış, kompartımanlarda koltukların derisi yırtılmıştı. Uzaklardan gelen tren harap bir görünümdeydi. Makaslardan geçer-

ken her yeri titriyor, acı veren sesler çıkararak zangırdıyor, kapanmayan kompartıman kapıları çarpıyordu.

Süvari yüzbaşılığından emekli yaşlıca, saçlarına ak düşmüş, fakat bakışları hâlâ ateşli bir bey, Joachim von Prackwitz-Neulohe nerede olduklarını görmek için açık pencereden başını hafifçe dışarı uzattı. Fakat aynı anda gözüne giren bir kurum tanesiyle hemen geri çekildi. Mendiliyle gözünü temizlerken öfkeyle homurdandı: "Lanet olsun şu kirli kente!"

4

O sabah mutfak ocaklarındaki nemli odunlar veya kötü kömürler yine buruşuk sarı kâğıtlar ve ucuz kibritlerle yakılmıştı. Açık pencerelerden yanık kokuları yükseliyordu. Yanan ateş, üzerindeki tencereyi doğru dürüst ısıtmıyordu. İçindeki süt bir türlü kaynamıyor, ekmek dilimleri kızarmıyordu. Mutfakların sıcağında tabaklardaki tereyağları eriyordu.

Sık sık yıkanmaktan aşınmış, torbaya dönüşmüş giysilerini üzerlerine geçirmiş insanlar önlerindeki pek hoşlarına gitmeyen kahvaltıyı acele acele yedi, gazetelerin haber başlıklarına şöyle bir göz attı. Gleiwitz ve Breslau'da, Frankfurt'ta ve Neuruppin'de, Eisleben ve Dramburg'da yaşam pahalılığına karşı yapılan yürüyüşlerde altı insan ölmüş, binlercesi de tutuklanmıştı. Bunun üzerine hükümet açık hava toplantılarını yasaklamıştı. Vatana ihanet eden birine destek verdiği ve yalancı tanıklıkta bulunduğu için bir prenses altı ay hapisle cezalandırılmıştı. 23 Ağustos günü üç yüz elli bin olan doların geçici alış kuru ise bugün dört yüz on dört bin mark idi! Aybaşında, bir hafta sonra maaşlar ödenecekti. Acaba o gün doların alış kuru ne olacaktı? Elimize yiyecek alacak kadar para geçecek miydi? Alacağımız yiyecekler bize iki hafta mı yetecekti, yoksa sadece on gün mü? Belki de üç günlük gıda malzemesi girecekti mutfaklara!

Ayakkabılarımızın pençelerini tamir ettirebilecek miydik, kalan parayla eve gaz alabilecek miydik? Haydi kadın, git şu on bin markla hemen bir şeyler al! Ne alacağın önemli değil, istersen yarım kilo havuç getir eve veya kol düğmeleri, 'Benden muz istiyor' adlı plağı da getirebilirsin, kendimizi asacak kalın bir ipi de! Yeter ki elini çabuk tut! Haydi, koş!

5

Neulohe'deki çiftlik sabah güneşinin altında ışıl ışıl parıldıyordu. Tarlalarda çavdarlar iyi yükselmiş, buğdaylarla yulaflar da hasadı bekliyordu. Göz alabildiğine uzanan topraklarda kimi traktörler çalışmaya başlamıştı. Üzerlerinde heyecanlı tarlakuşları aralıksız kanat çırpıyor, bağıra çağrışa dönüp duruyordu.

Orman koruyucusu Kniebusch, yüzünün kızıla kaçan derisi kırışmış, saçları dökülmüş, başı açılmış, sakalıysa uzun biriydi. Tarlaların sıcaklığından ormanın serinliğine doğru yavaş yavaş yürüdü. Bir eli omzuna atmış olduğu filintasının kayışındaydı; diğer eliyle alnındaki teri sildi. Pek keyifli değil gibiydi. Adımları güçsüzdü, sanki acelesi yoktu. Sorumlusu olduğu ormanda bir gezinti yapıyordu. Başı önünde yürürken gürültü çıkarmamak için yerdeki dal parçalarına basmamaya dikkat ediyor gibiydi.

Bütün dikkatine karşın az sonra çalılıkların arasından toprak orman yoluna çıkarken gürültü yaptı. Az ötede peşlerinden küçük el arabalarını çeken kadınlarla erkekler yürüyordu. Arabalar az önce kesilmiş ve parçalanmış oldukları belli ağaç gövdeleriyle doluydu. Birden öfkelenen orman koruyucusu Kniebusch'un yüzü kıpkırmızı oldu, dudakları titredi. Artık rengini yitirmiş, solmuş mavi gözlerinde aniden gençlik yıllarının ışıltısı belirdi.

En öndeki arabayı çeken adam bir an durup, ona baktı. Ötekiler de durdular. Sonra hiçbir şey olmamış gibi yollarına devam ettiler,

peşlerinde içi oyulmuş ağaç gövdeleri dolu arabalar. Öfkesinden nefes nefese kalmış Kniebusch'un önünden geçerken sanki o yolun kenarında durmuyormuş gibi bazıları başını öteki yana çevirdi, bazıları da gökyüzüne baktı. Az sonra gözden kaybolurlarken süvari yüzbaşılığından emekli von Prackwitz'in sesi duyuldu:

"Siz artık yaşlandınız, Kniebusch!"

Evet, diye bir an hüzünle düşündü, ben artık yaşlandım. Günün birinde yatağımda ölmek isterdim... Ve yürüdü gitti.

Orman koruyucusu yaşlı Kniebusch yatağında ölmeyecekti.

6

Meienburg Hapishanesi'nde aniden ziller çalmaya başladı. Gardiyanlar hücreden hücreye koşuşturdu. Müdür askerî makamlara telefon edip, destek istedi. Hapishanedeki bütün görevliler bellerine tabancalar taktı, ellerine lastik coplar aldı. On dakika önce 367 numaralı hücrede kalan tutuklu verilen ekmeği gardiyanın ayaklarına atmış ve:

"Hapishane koşullarına göre bize verilmesi gereken yemeği talep ediyorum," diye haykırmıştı. "Bunun alçı tozundan yapılmış bulamaçtan farkı yok!"

Hemen ardından da bütün koridor ve katlarda bir kargaşa yaşanmış, ayaklanma çıkmıştı. Kısa sürede hapishanenin bin iki yüz hücresindeki insanlar bağırmış, haykırmış, çığlıklar atmış, ağlamış, şarkılar söylemişti:

"Açız! Çok açız!"

Kocaman beyaz duvarlarıyla yükselen hapishane küçük Meienburg kentine tepeden bakıyor, onu sanki eziyordu. Hücrelerden taşan haykırışlar kentin bütün evlerinin pencerelerinden içeri girdi. "Açız! Çok açız!"

Az sonra bütün tutuklular ellerine geçirdikleri tabureleri hücrelerin demir kapılarına vurmaya başladı. Koridorlarda koşuşturan gardiyanlarla gardiyan yardımcıları hücreden hücreye gitti, ayaklanmış olan tutukluları sakinleştirmeye çabaladı.

"Sakin olun, aklınızı başınıza toplayın! Almanya'da hiçbir tutukevinde insanlara sizlerden daha iyi yemek verilmiyor! Hemen aranızdan oluşturulacak gruplar hasat kaldırmak için tarlalarla büyük çiftliklere yollanacak... Ayrıca iyi davranan tutuklulara her hafta bir paket tütün verilecek, her gün de et..."

Yavaş yavaş gürültü azaldı. Hasat kaldırmaya giden gruplar... Tütün... İyi davrananlara yemek... Bu sözler kısa sürede hapishane duvarlarını delip geçti, guruldayan mideleri sakinleştirdi. İnsanlar artık karınlarının doyacağını ümit etti, tarlalarda özgürlükte çalışmayı, belki bir ara fırsatını bulup kaçmayı da... Bağırıp çağırmayı sürdüren öfkelileri de gardiyanlar yakaladıkları gibi başka hücrelere tıktılar ve:

"İşte alçı tozundan yapılmış bulamaç olmadan nasıl yaşanır hele bir görün bakalım!" diye bağırdılar.

Hücrelerin demir kapılarını suratlarına çarptılar.

7

Berlin'in Bavyera Mahallesi'nde yaşayan kontes Mutzbauer'in evinde hizmetçi Sophie çoktan ayaktaydı. Aynı odada kaldığı aşçı kadın ise henüz derin uykusundaydı. Odaları o kadar dardı ki, iki demir karyola ile iki iskemleden başka hiçbir şeye yer yoktu. Hizmetçi Sophie yatağının başucuna ilişmiş, açık pencerenin tahtasında mektup yazmaya çalışıyordu.

Sophie Kowalewski'nin güzel, bakımlı elleri vardı. Parmakları arasındaki kurşun kalemi ise biraz beceriksizce hareket ettiriyordu. Virgül, alt çizgi, kesme işareti, tırnak, alt çizgi, yine kesme işareti... Ona söylemek istediği ne kadar çok şey vardı! Her gün onun eksik-

liğini daha çok hissediyordu, zaman bir türlü geçmek bilmiyordu, ayrılmalarından bu yana henüz altı ay geçmişti ve önlerinde daha üç yıl vardı... Nasıl yazmalıydı bütün bunları ona? Duygularını kâğıda dökmesini, Neuloheli kâhya Kowalewski'nin kızı Sophie Kowalewski hiç öğrenmemişti. Ah, o şimdi burada olsaydı, onunla konuşabilseydi, ona dokunabilseydi... O zaman bütün duygularını dile getirebilir, ona her şeyi anlatabilirdi. Onu tek bir öpücüğü ile çılgına çevirebilir, hafifçe dokunmakla da mutlu kılabilirdi! Şimdi ise...

Bomboş bakışlarını pencerenin kenarındaki kâğıda dikmiş, öyle oturmaya devam etti. Yazacaklarıyla ona bütün duygularını iletmeliydi. Pencerenin camında başka bir Sophie gördü. Ona şöyle bir güldü. Saçının bazı bukleleri alnına düşmüştü. Gözlerinin altı da hafifçe kararmıştı. Bundan sonra geceleri biraz daha fazla uyumalıydı. Fakat herkesin hızla ve heyecanla yaşadığı, kimsenin yakında neler olacağını bilemediği şu sıralarda insan nasıl uzun uzun uyuyabilirdi? Her şeyin parçalanıp, dağıldığı bu günlerde her anın değerini bilmelisin Sophie, dedi kendi kendine. İçinde olduğun günü yaşa, sonra ne olacak bilemezsin.

Sabahları yataktan çıktığında hep yorgundu, ayaklarının altı yanıyor, ağzında likörlerin, şarapların, öpücüklerin yavan tadını hissediyordu. Akşamları ise yine barların yolunu tutuyor, dans ediyor, içiyor, çılgınca eğleniyordu. Üzerlerinde bir hizmetçinin kat kat maaşını umursamazca taşıyan, cepleri yüz binler dolu kavalyeler hiç eksik değildi. Sophie dün gece onlardan biriyle gitmişti. Ne vardı bunda? Zaman geçiyor çılgınlar gibi, koşuyor, seni kovalıyor! Belki de dolandırıcılıktan üç buçuk yıllığına içeri attıkları Hans'ını arıyordu o kavalyelerin kollarında, ona eğilen yüzlerinde, kendisi gibi oburca ve huzursuz erkeklerde... Fakat yine de Hans'ı gibi yakışıklı, eli çabuk olanı yoktu içlerinde. O hepsinden üstündü!

Taşrada bir çiftlikteki ağır işinden kurtulup, kendini kente atmış olan Sophie Kowalewski burada başka şeyler arıyordu. Fakat aradığı

neydi, bunu o da bilmiyordu. Kent yaşamı çok değişikti, geçiciydi de. Öleceksek hepimiz ölecektik, yaşlanacaksak hepimiz yaşlanacaktık! Yirmi beşimizi geçtiğimizde kimse artık yaşımızı sormuyor. Hans, ah Hans! Ev sahibesi hanımının elbisesi bazı akşamlar üzerindeydi. Aşçı kadının görüp görmemesi hiç umurunda değildi. Çünkü o da eve gıda maddesi getiren esnafla anlaşıp, kendine çıkar sağlıyordu. Sophie, hanımın giysilerini sırtına geçirdiği gibi ipek çoraplarını ve ipek iç çamaşırlarını da yürütüyordu. Birinin ötekini suçlayacak durumu yoktu. Fakat acele etmeliydi, saat yedi olmak üzereydi. Mektubunu: "Sana ateşli öpücükler yollayan, seni sonsuza kadar sevecek olan nişanlın Sophie..." sözleriyle bitirdi.

Şu 'nişanlın' sözüne hiç de önem vermiyordu. Bilmiyordu, günü geldiğinde onunla evlenecek miydi? Fakat böyle yazmak zorundaydı, yoksa mektubunu hapishanede Hans'a vermeyebilirlerdi!

Hapishanede Hans Liebschner'e nişanlısından gelen mektupları veriyorlardı. Çünkü o bağırıp çağıranlardan, özel hücreye konanlardan biri değildi. Buraya geleli altı ay olmasına ve tüm hapishane kurallarına karşın kısa sürede gardiyan yardımcılığına getirilmişti. Hasat kaldırmak için tarlalara yollanacak gruplardan birinde olmayı da çok arzuluyordu. Biliyordu, Neulohe Meienburg'dan pek uzak sayılmazdı ve Neulohe, Sophie adındaki cici bebeğinin yaşadığı küçük kasabaydı...

Ben ne yapacağımı çok iyi biliyorum, diye düşündü.

8

Kız uyandı.

Yattığı yerde şöyle bir doğruldu, başını ellerinin arasına alıp, pencereden dışarı baktı. Kirli sarı perde hiç kıpırdamıyordu. Avludan yükselen kötü kokular burnuna geldi, şöyle bir ürperip, tiksindi. Sonra kendi vücuduna baktı. Hatları güzel, vücudu bembeyazdı.

Bir an için düşündü, havası böyle bozuk bir yerde teninin pürüzsüz kalması şaşırtıcıydı.

Kız saatin kaç olduğunu bilmiyordu. Açık pencereden kulağına gelen gürültülere göre dokuz veya on olabilirdi. Saat sekizden sonraki öğleden önce gürültüleri hep aynı idi. Odayı kiraya veren Bayan Thumann az sonra elinde kahvelerle içeri girebilirdi. Wolfgang'a göre o şimdi yataktan çıkmalı, üzerine hemen doğru dürüst bir şeyler giymeliydi. Tabii yatmaya devam eden Wolfgang'ın üstünü de örtmeliydi. Evet, böyle yapacaktı. Wolfgang'ın arada sırada aklına bu gibi şeyler gelirdi...

"Haydi, sabah oldu," dedi yanındaki adama. "Thumann gelir az sonra. Parasını verdin mi, ne yaparsan yap hiçbir şeyden rahatsız olmaz..."

"Rahatsız olmak mı?" Wolfgang şöyle bir gülümsedi. "Belki seni böyle görünce?.."

Yanındaki genç kızı şöyle bir süzdü. Adam ona ne zaman böyle sevecen baksa kendini zayıf hissediyor, yumuşuyordu. Ona sarılıp kendine çekmek istedi. Fakat adam birden ciddileşiverdi:

"Yapacağımız her şey kendimiz için, Peter!" diye konuştu. "Belki şimdi pisliğin içindeyiz. Fakat gerçekten pisliğin içine, kendimize ve yaşamımıza dikkat etmediğimiz zaman düşeceğiz..."

Genç kız mırıldandı:

"Güzel bir giysi insanı dürüst yapmaz, çirkin bir giysi de namussuz..."

"Önemli olan insanın üzerinde adam gibi bir giysisinin olması! Bizler, ne sen, ne de ben pisliğin içine düşecek insanlar değiliz! Ben bir başardım mı, göreceksin kendimizi ne kadar rahat hissedeceğiz. Şimdi bu pislik çukurunda kötü düşünmeyelim, buradakilerle bir olmayalım!"

Sonra bir şeyler daha söyledi, daha doğrusu ağzının içinde anlaşılmayan bazı şeyler geveledi. Düşündü, nasıl başaracağını. Yanındaki genç kızı, Peter'ini, o an için unuttu.

"Günün birinde başardığında, belki ben artık senin yanında olmayacağım," dedi genç kız ona.

Adam bir an sustu. Düşüncelere daldı ve sonra konuştu:

"Sen benim yanımda olacaksın, Peter!" dedi çabucak. "Her zaman birlikte olacağız. Geceler boyu beni hep beklediğini unutacağımı mı sanıyorsun? Bu delikte, hiçbir şeyin olmadan günlerini geçirdiğini, geldiğimde bana hiçbir şey sormadığını, beni bir gün olsun hiç sıkıştırmadığını da mı unutacağım sanıyorsun sen?" Sonra sesini yükseltti: "Ah, Peter'im!" Adamın gözleri birden parıldadı. Fakat bu parıltı genç kadının pek hoşuna gitmedi. Çünkü nedeninin kendisi olmadığını hissetti. "Dün akşam, işte şimdi tamam, demiştim kendi kendime. Bir an için yığınla para karşımda durmuştu. Hayır, hayır yalan söylemiyorum sana. O anda ne bir evi, ne bir arsayı, ne de bir otomobili düşünmüştüm. Her şey aydınlık içindeydi, pırıl pırıldı. Yaşam sonsuzdu, apaçıktı. Sanki güneş doğmuş, her yeri aydınlatmıştı. Her şey artık tertemizdi, berraktı! Fakat sonra..." Başını önüne eğdi, "yanıma bir sokak kadını sokuldu ve o andan sonra her şey berbat oldu."

Başı önünde pencerede öyle durdu. Genç kız elini tuttu. Adamın bir an için gençleşmiş olduğunu fark etti. Coşkusuyla, çaresizliğiyle ve ona hiç çekinmeden söyledikleriyle bir genci andırdı o anda.

"Sen başaracaksın!" diye mırıldandı. "Fakat başardığında ben belki artık senin yanında olmayacağım..."

Adam elini genç kızın elinden çekti.

"Sen hep benimle kalacaksın," diye konuştu buz gibi bir sesle. "Ben hiçbir şeyi unutmam."

Adamın o anda annesini düşündüğünü fark etti. Kadın bir gün genç kızı tokatlamıştı. Onunla kalmak istemesinin nedeni, annesinden yediği o tokat değildi.

Bugünden sonra onunla bir arada olmalıydı, evet, onunla birlikte sürdürmeliydi yaşamını. Biliyordu, başaramamıştı ve böyle devam ederse ileride de başaramayacağından emindi. Fakat ne yapmalıydı? Yarın neyle geçineceğini, ne yiyeceğini, üstüne ne giyeceğini bilmeden, geleceğinden emin olmadan şu berbat odada yaşamını sürdürecekti, ama en azından bugün öğlenden itibaren yanındaki erkeğe hep bağlı olacaktı!

Yatağın kenarındaki iskemlenin üzerinde duran çoraplarını aldı ve ayağına geçirdi. Fakat aynı anda içini yine bir korku kapladı. Hiçbir şeyin olacağı yoktu. O dün her şeyi berbat etmişti. Bin marktan başka paraları yoktu. Wolfgang'ın kapının yanındaki iskemlenin üzerine atmış olduğu giysilerine dikkatle baktı, ancak yanlarına gidip, ceplerini karıştırmaya cesaret edemedi. Hep parasını koyduğu ceketin sağ cebinin kalınlığından içindekileri tahmin etmeye çabaladı.

Korkuyla düşündü, kirayı ödemeleri gerekiyordu. Bunu yapamazlarsa her şey berbat olurdu.

Çabası boşunaydı. Çünkü Wolfgang kimi gün aynı cebe mendilini de koyuyordu. Acaba şu günlerde piyasaya hangi yeni banknotları çıkarmışlardı? Beş yüz binlik banknotları mı? Yoksa milyonlukları mı? Hiç bilmiyordu! Bir evlenme kaça patlıyordu şu sıralar? Bir milyona mı? İki milyona mı? Beş milyona mı? Hiçbir şeyden haberi yoktu! Şimdi elini ceketin cebine atıp, içindekileri saymayı başarsa bile, paraların değerini bilmiyordu ki! Genç kız bu gibi şeyleri hiç bilmemişti.

Hem ceketin cebi de öyle pek dolu gibi değildi.

Adam yanına sokulup, ona sarıldı. Genç kız dudaklarını onun dudaklarına değdirdi. Konuşsun istemiyordu, söyleyeceklerini duymak da...

"Tek kuruşum yok, Peter," dedi adam. "Mark'ımız kalmadı!"

Genç kızın içindeki öfke birden alevlendi, alevler sessizce yükseldi. Ateşi odanın kötü havasını sanki bir anda yakıp, yok etti. Merhamet dolu kollar birbirini seven bu iki insanı hâlâ her türlü bulanıklığın ve huzursuzluğun, mücadelenin, açlık ve umutsuzluğun, günahların ve utanmazlığın üzerine çıkarıyor, mutluluğun o pırıl pırıl göğüne taşıyordu.

İkinci Bölüm

Berlin güç yitirirken

1

Şilezya tren istasyonunun çevresindeki birçok cadde ve sokak kötü görünümdeydi. O günlerde, yıllardan 1923 idi, binaların cepheleri çok bakımsızdı, her yerden kötü kokular yükseliyordu. Bir taş çölünü andıran mahallelerde umutsuzluk ve umursamazlık, fakirliğin neden olduğu yiyicilik, hırsın getirdiği arsızlık hüküm sürüyordu. Çılgınca bir hızla değişen bu dünya, önüne çıkan herkesi kaptığı gibi bilinmeyen bir karanlığa sürüp götürüyordu.

Süvari yüzbaşılığından emekli Prackwitz o gün çok şık giyinmişti. Üzerindeki açık gri takım elbise Londralı bir terzinin elinden çıkmıştı. İstasyonu terk ettikten sonra kaldırımda yürüyen ince uzun boylu, saçlarına ak düşmüş, yüzü güneş yanığı, kaşları gür, koyu gözlerinde kıvılcımlarla bu yaşlı adam fazlasıyla göze çarpıyordu. Dimdik yürüyor, yanından geçenlere çarpmamaya özellikle dikkat ediyordu. Kimseyle göz göze gelmemek için de ne sağına, ne de

soluna bakıyordu. Elinde olsa Neulohe'deki büyük tarlalardan ekin kalkarken dev traktörlerin çıkardığı gürültüyü ve onu küçümsemeye, kıskançlığa ve açgözlülüğe çağıran sesleri duymamak için kulaklarını tıkardı.

Şimdi caddede ilerlerken birden gözünün önüne 1918 yılının o uğursuz Kasım'ı geldi. Bir gün Berlin'de, Rayh Parlamentosu'nun yakınlarında süvari bölüğünden kalan yirmi arkadaşıyla yürümekteydi. Aniden pencerelerden, damlardan, kapı girişlerinden üzerlerine çılgınca ateş açılmıştı. O gün de şimdiki gibi yürümüşlerdi. Başlar dik, çeneler kalkık, dudaklar sımsıkı kapalı, gözler caddenin sonundaki, belki de ulaşamayacakları bir noktaya dikili...

Ve süvari yüzbaşılığından emekli yaşlı adam sanki aradan geçen beş yılda hep böyle, gözleri ötelerde belli noktaya dikili yürümüş gibiydi. O günlerden bu yana kâbus görmediği tek bir gece geçirmemişti. Zor olmuştu yaşam, iç karartıcı, düşmanlık ve nefret, alçaklık ve onursuzluk dolu bir caddede yürümüştü. Sonra hiç ummadığı bir anda bir köşede, yeni, benzeri bir caddeyle karşılaşmıştı, aynı düşmanlık ve nefretle dolu. Fakat o kendine sonsuzda gözlerini dikeceği, üzerine gideceği bir noktayı hep bulmuştu...

Yoksa o nokta uzaklarda bir yerde değil de, onun içinde, ruhunda bir yerde miydi? Acaba o benim yüreğimde mi, diye düşündüğü de olmuştu. Niçin hep yürüyordu, bir erkeğin yaşamda hep yürümesi gerektiği için mi, çevresindeki düşmanlığı ve nefreti, binlerce pencereden ona öfke dolu bakan on binlerce gözü umursamadan, tek başına... Niçin yalnızdı, neredeydi arkadaşları? Kendini bulmak için mi yürüyordu? Önemli olan başkalarının değil, onun kendinden olan beklentileriydi!

Hasat kaldırmak için en az altmış yardımcı işçi bulmak amacıyla buraya Berlin'e gelmiş olan süvari yüzbaşılığından emekli Prackwitz, lanet olası şu kentin Şilezya tren istasyonu yakınındaki Lange Caddesi'nde yürürken, delecekmiş gibi gözüne batan kahvehane ta-

belaları, daha doğrusu içinde kötü kadınları barındıran dükkânların tabelaları birden karşısına çıkınca öyle dimdik yürüyüşünün sonuna gelmiş olduğunu fark etti. Yukarı kalkık çenesini indirdi, bakışlarını ötelere değil, yere eğdi, adımları yavaşlattı, başka şeyler düşündü.

Evet, bu yıl hasat çok iyi idi! Bir an önce tarladan kaldırılmalıydı, kentteki yarı aç insanlar onu bekliyordu. Şimdi yalvar yakar çalışacak adam toplamak için tarlalarını sefil bir müfettişe, onun gözünde yumurcağın tekine bırakıp, buraya gelmek zorunda kalmıştı. Bir türlü anlayamadığı bir şey vardı: Kentlerde yoksulluk arttıkça, insanlar gittikçe daha az yiyecek ekmek buldukça, taşra orada yaşayanlara yeterince gıda malzemesi vermesine karşın herkes kentlere akın ediyordu. Öldürücü alevin tuzağına düşen güveler gibiydi!

Süvari yüzbaşılığından emekli yaşlı adam şöyle bir gülümsedi. Sanki bir çöldeymiş gibi çok yakında bir serap gördü. Kadının teki ona bakıp sırıttı. Umursamadığını fark edince de peşinden kovalar dolusu, hayır bir çukur dolusu pisliği başından aşağı dökermiş gibi iğrenç küfürler yağdırdı. Prackwitz aynı anda kapısının üzerindeki küçük ve yarısı kopmuş tabelada 'Berlin biçerdöver komisyoncusu' yazan dükkândan içeri girdi.

2

Alev birden yükseldi, sonra yine alçaldı ve sönüverdi. Sobanın, ateşi içinde barındırması ne güzel! Kıvılcımlar küllerin arasında hızla hareket ediyor, sağa sola gidiyor, alev kayboluyor, ateş gözden kayboluyor, fakat sıcaklık kalıyor.

Wolfgang Pagel sırtında, artık yer yer aşınmaya başlamış yeşile çalan gri rengindeki uzun ceketi, elleri muşamba kaplı masada öyle oturuyordu. Önce başıyla kapıyı işaret etti, sonra bir göz kırpıp fısıldar gibi konuştu:

" 'Oturaklı madam' kokuyu aldı galiba?" dedi.

"Niçin aldı?" diye Petra sordu. "Hem sen Bayan Thumann'a lütfen 'oturaklı madam' deme! Kulağına giderse bizi hemen kapının önüne koyar."

"Eminim!" dedi masadaki adam. "Bugün kahvaltı çıkmadı. Kokuyu çoktan almış olacak!"

"Gidip sorayım mı, Wolf?"

"Ah, boş ver! Hele bir bekleyelim."

İskemlesini geriye itti, ıslık çalarak oturduğu yerde hafif hafif sallandı. Çok umursamaz gibiydi, sanki hiç sorunu yoktu. Perdesi yarı açık pencereden içeri biraz güneş giriyor, daha doğrusu kentin üzerinden hiç kalkmayan hafif sisi delip geçiyor ve mağarayı andıran sıkıcı odayı aydınlatmaya çalışıyordu. Adam iskemlesinde bir ileri bir geri sallanırken güneşin ışığında bazen dalgalı saçları, bazen yanağı, bazen de gülümseyen gri-yeşil gözleri aydınlanıyordu.

Üzerinde yer yer aşınmış, iyice eskimiş yazlık mantosuyla oturan Petra –savaş öncesi yıllardan kalma bir mantosu daha vardı– gözlerini masadaki adamdan çekemiyordu. Bakışlarında hayranlık vardı. Wolfgang'ın küçük bir tasa koyduğu yarım litre suda yıkanıp, ardından da sanki bir saat boyunca bir küvet dolu suda keselenmiş gibi tertemiz görünmesini nasıl başardığına hep hayran oluyordu. Sadece bir yaş genç olmasına karşın kendini ondan çok daha yaşlı hissediyordu.

Oturduğu iskemlede bir ileri bir geri sallanan adam aniden ıslık çalmayı bıraktı. Başını kapıya doğru çevirdi, kulak kesildi.

"Düşman yaklaşıyor. Kahve var mı? Canım öyle bir kahve çekiyor ki..."

Petra da o anda canının kahve çektiğini söylemek istedi. Kahve içmeyeli çok olmuştu. Son günlerde sabah ağzına attığı kuru iki sandviçten başka bir şey girmiyordu midesine. Hayır, bunu masada oturmakta olan adama söylemeyecekti.

Birisi ayaklarını sürüyerek kapılarının önünden geçti. Bir kapı gürültüyle kapandı.

"Bak, Peter! 'Oturaklı madam' elinde oturağı tuvaletten döndü! Bu da günümüzün tuhaflıklarından biri. Her şey dolaylı yollardan hallediliyor! 'Oturaklı madam' da elinde oturağı gezinip duruyor..."

Tekrar ıslık çalmaya başladı. Keyifli, hiçbir şeyi umursamaz gibiydi. Genç kadın anlattıklarının hepsini anlamıyordu. Kimi zaman söylediklerine dikkat etmiyordu. Çoğu kez sadece tınısı kulağına hoş gelen sesini dinliyordu. Ancak şunu da fark ediyordu, karşısındaki adam, olmasını istediği kadar umursamaz ve neşeli değildi. O sadece konuşmak istiyordu. Kafasından geçenleri söyleyebileceği tek insan yanındaki bu genç kadındı. Başkası yoktu. Ondan ne çekiniyor ne de utanıyordu. Ona yalan söylemesi de gereksizdi. Genç kadın bütün söylediklerini anlıyordu. Hayır, hayır, hepsini anlamıyordu, fakat kabulleniyordu. Acaba gözü kapalı mı yapıyordu bunu? Affediyor olabilirdi. Acaba affediyor muydu? Bu çok saçmaydı! Şu an bir sorun yoktu ve eğer ona vurması gerekirse, bunun çok zorunlu bir nedeni olması gerekirdi.

Petra Ledig (bazı soy adlar insanın yazgısını taşır)* babasız yetişmiş bir kız çocuğu idi. Okuldan sonra hemen küçük bir dükkânda tezgâhtarlığa başlamıştı. Kısa süre önce evlenmiş olan annesi, aylığını son kuruşuna kadar ona verdiği sürece kızı Petra'ya bir şey demiyordu. Fakat sonra bir gün gelmiş, "Eline geçen parayla kendi başının çaresine kendin bak!" demişti. "Bundan sonra nerede yatıp kalkacağına ben karışmayacağım!"

Petra Ledig (iddialı bir ad olan Petra, kim olduğu bilinmeyen babasının kendisini bu hayatta koruması için, ona verdiği tek şey olabilir) yirmi iki yaşına geldiğinde artık işini bilen biri olmuştu! Genç kızın olgunlaşma süreci savaş, savaş sonrası ve enflasyon yıllarına rastlamıştı. Çalıştığı ayakkabıcı dükkânında bazı beyler ellerindeki

* Ledig, Almanca'da bekar anlamına gelmektedir –e.n.

ayakkabıyı karnına doğru dokundurduklarında ne istediklerini çabucak kavramıştı. Bazen başını 'evet' der gibi sallamış ve işten sonra akşam onlarla çıkmıştı. Petra gemisini bir yıl boyunca hiç batırmadan başarıyla yürütmesini becermişti. Hatta bir süre sonra bir arada olacağı erkekleri seçmeye başlamıştı. Daha çok hoşuna gidenle değil, hastalık kapmayacağına inandığı ile çıkmıştı. Doların alış kuru çok yükselip, cebindeki para kiraya bile yetmediği zaman 'ahlak polisi'ne yakalanmaktan korka korka caddelerde gezindiği de olmuştu. İşte böyle gezintilerin birinde Wolfgang Pagel ile tanışmıştı.

Wolfgang'ın o akşam keyfi yerindeydi. Biraz içmişti, cebinde de biraz parası vardı. Bir şeyler yaşamak istiyordu. "Gel benimle ufaklık!" diye seslenmişti karşı kaldırımdan ona doğru. Peşinden gür bıyıklı bir 'ahlak polisi' koşan Petra kendini zorla külüstür bir taksiye atmıştı. Daha önceki gecelerden pek farkı olmayan hoş bir gece geçirmişti Wolfgang ile.

Sonra hava aydınlanmış, yeni gün bütün kasvetiyle ucuz otel odasını doldurmuş, her şeyi daha da hüzünlü yapmıştı. Böyle anlarda insan, nedir bütün bunlar, ne için yaşıyorsun sen, diye kendine sormadan edemezdi...

Az sonra yanındaki adam kalkmış, onu uyandırmamaya dikkat ederek sessizce giyinmeye başlamıştı. Petra ise gözlerini açmamış, uyur gibi yapmıştı. Böyle anlarda iki insanın konuşacak bir şeyi yoktur. Hem kadın, hem de erkek suskundur; birbirlerini can sıkıcı bulduklarını fark ederler ve birbirlerinden uzaklaşırlar. Petra bir ara gözlerini kırpar gibi yapmış, adamın komodinin üzerine para bırakıp bırakmadığına bakmıştı. Evet, bu arada giyinmiş olan adam parayı bırakmıştı. Her şey, her zamanki gibiydi. Adam genç kadına veda etmeden dışarı çıkmaya hazırlanırken Petra, birden yattığı yerde doğrulmuş ve yatağın içine oturarak, tutuk sesle konuşmuştu:

"Acaba seninle, sizinle beraber gelebilir miyim?"

Odadan çıkmak üzere olan adam genç kızın ne demek istediğini pek anlamamış, şöyle bir dönüp, sormuştu:

"Ne dedin?"

Adam o anda şöyle düşünmüştü: Bu genç kız böyle şeyleri pek yapmamış olacak. Tek başına pansiyoncu kadına görünmekten çekindiği için benimle gelmek istiyor. Eğer elini çabuk tutarsa Petra'yı bekleyecekti. Genç kız çabuk çabuk giyinirken tek başına pansiyondan çıkmaktan çekinmediğini söylemişti. (Daha ilk günden dürüst davranmıştı Wolfgang'a) Petra o günden sonra hep onunla birlikte olmayı istiyordu. Acaba bu mümkün müydü? "Ne olur, ne olur," demişti...

Acaba o anda adam kafasından neler geçirmişti? Hiç acele etmemiş, odanın ortasında durup Petra'nın giyinmesini beklemişti. Sabahın bu saatinde, şöyle beşe doğru hava aydınlanmaya başlarken, erkekler hep gitmek için yataktan çıkarlar. Çünkü ilk tramvayla evlerine dönerler ve büroya gitmeden önce yıkanıp, traş olurlar. Bazıları da sanki o geceyi evde geçirmiş gibi, yataklarına girip, şöyle bir sağa sola dönerler.

Adam parmaklarını hafifçe masaya vurarak düşünceli düşünceli öyle durmuştu. Açık yeşil gözlerinin biraz üst perdeden bakışları genç kıza dikiliydi. Umarım benden para beklemiyor, diye düşünmüştü. Hayır, demişti kendi kendine, böyle düşünmediği belli. Para pek umurunda değil gibi...

Hem o ordudan ayrılmış basit bir astsubaydı. Doğru dürüst bir geliri yoktu. Hiç geliri yoktu, yapacak işi de!

Kadın düşünmüştü, evet, paradan söz etmemekle iyi yapmıştı. Adam da, niçin söz etmemiş olduğunu kadına sormamıştı. Onunla ilgili hiçbir şey bilmek istememişti. İsteseydi bir sürü soru sorabilirdi. Örneğin şimdiye kadar kaç erkekle birlikte olduğunu, çocuk bekleyip beklemediğini ve daha bir sürü rezilce şeyi bilmek isteyebilirdi. Adam sadece öyle durmuş, kadına bakmıştı. O da sormamıştı,

niçin böyle baktığını. Hem niçin soracaktı, ona âşık olmamıştı ki! Alışılmış bir gece geçirmişti, bir erkekle.

Adam birden:

"Sizce Konstanze doğru mu davrandı?" diye, o günlerde insanların dilinden düşmeyen bir şarkının adını mırıldanmıştı. Genç kadın o anda, şaka yollu bir şey söylerken adamın bakışlarında ışıltı ve göz kenarlarında da hafif kırışıklıklar oluştuğunu ilk kez sezmişti.

"Evet!" demişti genç kadın da.

"Peki, çok güzel," diye yanıtlamıştı adam da şöyle bir gerinerek. "Birinin karnının doymadığı yerde iki kişi aç kalmaz. Haydi gidiyoruz. Hazır mısın?"

Az sonra adamla yan yana, artık ona ait biriyle, her yeri dökülen ucuz pansiyonun merdivenlerini inerken kendini çok tuhaf hissetmişti. Sonra basamakları kaplayan ince halıya ayağı takılıp, hafif sendeleyince: "Ne oldu?" diye biraz şaşkın soruvermişti. Sanki kafası başka yerlerdeydi, yanında genç kadının yürüdüğünü unutmuş gibiydi.

Aşağı indiklerinde birden olduğu yerde durmuştu. Genç kız o anı çok iyi anımsıyordu. Holün zemini suni mermer taşlarla kaplıydı, giriş kapısının üzerinde de alçıdan, tuhaf süsler dikkati çekiyordu.

"Söylemeyi unuttum, benim adım Wolfgang Pagel," demiş ve hafifçe eğilir gibi yapmıştı adam.

"Çok memnun oldum," diye yanıt vermişti genç kız da. "Benim de adım Petra Ledig."

Adam gülmüştü: "Memnun olacak mısın, bakalım göreceğiz! Haydi gel bakalım benimle, ufaklık! Ben sana Peter diyeceğim! Petra bana İncil'i anımsatıyor da... Soyadın Ledig ise tamam, böyle kalabilir, değişmesine gerek yok!

3

Petra o anda o kadar heyecanlıydı ki, Wolfgang Pagel'in bu sözlerine pek dikkat etmemişti. İlerde Petra adının 'kaya' anlamına geldiğini, bu adı ilk önce İsa'nın havarilerinden Aziz Petrus'un taşımış olduğunu açıklayacaktı. Wolfgang'la ortak yaşamının ilk yılında ondan çok şey öğrenmişti. Adam ona öğretmenlik yapmak istemiyordu. Fakat bir arada oldukları anlarda –bu kimi zaman saatlerceydi, çünkü Wolfgang çalışmaya gitmiyordu– mağaramsı küçük odalarında hiç konuşmadan yan yana oturmaları mümkün olmadığı için adam ona çok şeyler anlatıyordu. Petra'nın ona alışıp, güven beslemesi biraz zaman almıştı. Fakat o andan sonra da Wolfgang'a sorular sormaya başlamıştı. Bunu yapmasının nedenlerinden biri, öyle suskun oturup, kara kara düşünmesine engel olmaktı, diğeri de konuşmasının hoşuna gitmesiydi. Bazı soruları çok önemsizdi: "Wolf, peynir nasıl yapılıyor, anlatır mısın?" veya: "Wolf, ayda bir adamın yaşadığı gerçek mi?"

O ise genç kadınla böyle şeyler sorduğu için ne alay ne de yanıt vermezlik ediyordu. Sorularını yanıtlarken çok ciddiydi, yanlış bir şey söylememek için dikkat ediyordu. Bilmediği bir şey sordu mu da genç kızı yanına alıp büyük bir kütüphaneye gidiyordu. Orada birlikte kitapların sayfalarını karıştırıyor, yazanları okuyorlardı. Bazen de Petra tek başına, önünde kocaman bir kitap, biraz canı sıkkın oturup, kocaman salonun sessizliğinde kitap sayfalarını karıştıran, bir şeyler okuyan insanları seyrediyordu. Herkes sanki bir uykudaymış gibi hareket ediyordu. Kimi zaman da kendini bir masalın içinde sandığı oluyordu. Ne de olsa zavallı bir tezgâhtar kız, evlilik dışı doğmuş bir çocuk, az kalsın düştüğü bataklıkta boğulacak biriydi ve şimdi böyle kutsal bir yerdeydi, başından geçmiş olan kirli yaşamdan habersiz bir sürü aydın ve okumuş insanın ortasında oturmaktaydı. Buraya bir gün olsun tek başına gelmeye cesaret edemezdi. Ancak farkına vardı, bu büyük salonda insanlar bilgeliğin yanı sıra sıcaklığı

ve aydınlığı da arıyor, duvarları dolduran kitaplardan yükselen o mükemmel huzuru içilerine çekiyordu.

Wolfgang aradığını bulduktan ve öğrendikten sonra kütüphaneden çıkıyorlardı. Eve geldiklerinde de Petra'ya kitaplarda okuduklarını anlatıyordu. O ise dikkatle dinlemesine karşın adamın söylediklerini kısa sürede tekrar unutuyordu. Kimi zaman da yanlış şeyler aklında kalıyordu. Petra için önemli olan Wolfgang'ın onu ciddiye almasıydı. Erkeğin vücudundan öteye başka şeylere de önem verdiğini hissediyor ve bununla mutlu oluyordu.

Kimi gün üzerinde pek fazla düşünmeden ağzından bazı budalaca şeyler kaçırdığında heyecanlanıyor, "Ah, Wolf, ben çok budala biriyim!" diye sesini yükseltiyordu. "Ne kadar uğraşsam bir türlü öğrenemiyorum! Ben ömrüm boyunca hep budala kalacağım!"

Wolfgang ise böyle anlarda çoğu kez gülüp geçiyordu. Ancak onu ciddiye aldığı ve dostça karşılık verdiği de oluyordu. Tabii hiç önemli değildi, her insanın peynirin nasıl yapıldığını bilmesine gerek yoktu. Bir peynir yapımcısı kadar bilgi sahibi olmak zaten olanak dışıydı. Budalalığa gelince, o bambaşka bir şeydi. Örneğin yaşamını bir türlü düzene koyamayan insan budalaydı. Yapmış olduğu hataların farkına varıp, kendini düzeltemeyen insan da akılsızın biriydi. Kısa sürede unutulup gideceğini bilmesine karşın her şeye kafa yorup, öfkelenen de, bir arada yaşadıklarıyla bir türlü anlaşamayan da... Onun gözünde en güzel örnek kendi annesiydi. Çok okumuş etmiş, deneyimli, bilge ve akıllı bir insan olan kadın, çocukluğunda ve gençliğinde kendisine gereğinden çok sevgi gösterdiği, akıl hocalığı yaptığı, üzerine titreyip şımartmaya kalkıştığı için evden ayrılmasına neden olmuştu. Wolfgang sakin ve geçimli bir insan olmasına karşın bu adımı atmak zorunda kalmıştı. İşte annesinin bu davranışına budalalık denirdi, Petra'nın sorularına değil! Ceplerinde çoğu kez paraları olmamasına karşın bugüne kadar bir kez olsun değil aralarında tartışmak, birbirlerine surat bile asmamışlardı. Ya-

şamlarında budalalığın hiç yeri olmamıştı. Öyle değil miydi? Acaba Peter ne düşünüyordu?

Elbette tam da Wolf'un düşündüğünü! Zor günlere karşın surat asmıyorlardı birbirlerine. Bugüne dek bu dünyadaki yaşamlarının en güzel günlerini geçiriyorlardı. Daha da güzelleri gelemezdi! Hem Petra için budala olup olmaması hiç de önemli değildi. Wolf'un bütün açıklamalarına karşın günün birinde akıllanacağını da sanmıyordu. Genç kız için önemli olan Wolf'un ondan hep hoşlanması ve onu ciddiye almasıydı.

Kötü günler mi? Petra yaşamı boyunca, hele son aylarda, insanın cebinde pek para olmadan da iyi günler geçirebileceğini öğrenmişti. Doların sürekli yükseldiği, hemen hemen herkesin paradan, rakamlardan ve üzerindeki sıfırların günbegün arttığı banknotlardan başka şey düşünmediği şu sıralar küçük ve budala kız paranın o kadar da önemli olmadığını keşfetmişti. İnsanın cebinde olmayan para üzerine sürekli kafa yorması çok saçmaydı. Bu nedenle de para konusunu son zamanlarda hiç umursamamıştı! Sadece kendini açlıktan çok fena hissettiği bu sabah dışında. Hem aynı gün saat bir buçuğa kadar kiralarını da ödemeleri gerekiyordu.

Ordudan ayrılmış astsubay Wolfgang Pagel'in yanı başında bütün bir yılı o güne kadar dertsiz geçirmişti. Ne de olsa o cebinde küçük bir sermayeyle her akşam kumar masasından yaşamalarına yetecek kadar parayı kaldırmasını biliyordu. Saat on bire doğru Petra'nın yanağına bir öpücük konduruyor ve "Haydi kendine iyi bak, ufaklık," diyordu. Petra ise sadece gülümseyerek başını sallıyordu. O anda hiçbir şey söylememesi gerektiğine inanıyordu. Ağzından çıkacak yanlış bir söz Wolfgang'a şanssızlık getirebilirdi...

Her gece aynı saatte evden çıkıp gitme nedeninin onu aldatmak değil de eve geçinecek para getirmek olduğunu öğrendikten sonra kimi zaman heyecandan gözüne uyku girmemiş, saat üçe, dörde kadar uyanık kalmıştı. Geldiğinde Wolfgang'ı görmek istemişti.

Sonra saçları karmakarışık, yarı uykulu, yüzü sapsarı heyecanla anlattıklarını dinlemiş, kazandığında onunla sevinmiş, yitirdiğinde ise hüzünlenmişti. Kimi geceler masadaki bir kadının bütün parayı kazanmış olmasına duyduğu öfkeyi veya arka arkaya tam on yedi kez siyah gelmesini şaşkınlıkla anlatmasını, "tam zengin olacakken yine fakirliğin içine atıldık," demesini hiç sesini çıkarmadan dinlemişti.

Kumardan hiç anlamıyordu, daha doğrusu oynadığı şu rulet üzerine hiç bilgisi yoktu. Wolfgang kimi zaman bir şeyler anlatıyordu, fakat oynamaya gittiği yere Petra'yı da götürmeye hep karşı çıkmıştı. Genç kız onu anlıyordu. Wolfgang renksiz ve hedefsiz yaşamına olan öfkesini kumar masasında çıkardığı için ona böyle cana yakın davranıyor, sakin bir ev yaşamı sürdürebiliyordu. Petra başka şeyleri de anlıyordu. Ona kimi gün ısrarla öyle pek başarılı bir oyuncu olmadığını söylerken, genç kadına Wolfgang kendini aldatıyormuş gibi geliyordu.

"Söylesene bana," diyordu adam, "başka ne yapabilirim? Bir muhasebecinin yanında çalışıp, deftere rakamlar karalayayım ve ay başında verecekleri, bizi aç bırakacak üç kuruşluk maaşı mı bekleyeyim? Yoksa ayakkabı mı satayım, bir dergiye yazı mı yazayım, şoförlük mü yapayım? Peter, yaşamın bütün sırrı nedir biliyor musun? Az şeye gereksinimi olan, yaşamın tadını çıkarır! Rulet masasında üç, dört, sekiz, bazı akşam da sadece yarım saat geçirmekle bütün bir hafta, belki de bütün bir ay rahat yaşayabiliriz. Ben bir kumarbaz değilim! Benim yaptığım ağır iş! Kimi akşam düşünmeden edemiyorum: Masanın başında saatlerce durup, şansımın gelmesini bekleyeceğime kilolarca taş taşıyayım daha iyi! Ben rulet masasında çok dikkatli ve çok soğukkanlı oynadığım için bazıları benden nefret eder. Hatta salona girdiğimi gördüklerinde hemen surat asarlar. Bilirler ki ben bir kumarbaz değilimdir, kazandığımı akşam tekrar kaybetmem. Kazandığımı cebime koyar ve masadan uzaklaşırım;

oynamaya devam etmemi isteyenlerin beni baştan çıkarmasına izin vermem..."

Sonra bütün bu söylediklerini unutmuş gibi, "Bekle göreceksin, günün birinde turnayı gözünden vuracağım!" diyordu. "Elimize çok yüklü bir para geçecek! Göreceksin o zaman neler yapacağımızı! Kumarbazın teki olmadığımı anlayacaksın. Artık herif çioğullarını da kızdırmayacağım! Kumarbaz olmayan birinin yine de oynamaya devam etmesi budalalıkların en büyüğü değil midir!"

Petra her gece rulete giden, sabaha doğru avurdu avurduna çökmüş, bitkin, fakat heyecan içinde eve dönen adamı beklemeyi sürdürdü. Her defasında da onun, "Az kalsın başarıyordum, Peter!" demesini dinledi.

Wolfgang son zamanlarda cepleri boş eve gelmeye başladı. Oynamaya devam edebilmek için de bazı şeyleri rehine vermeye başladılar. Üzerindekiler dışında bir şeyleri kalmadı. Petra son günlerde yataktan çıkmaz oldu. Wolfgang ise cebindeki az parayla oynamaya gidiyordu. Çoğu akşam yine az parayla geri döndü. Geçimlerini zar zor karşılayabiliyorlardı. Son haftalarda sadece bir kez cebinde çok parayla eve geldi.

Söylediğine göre kendine bir oyun sistemi oluşturmuştu. Daha doğrusu rulet topunun nasıl döndüğünü keşfetmişti. Bu sistemsizlikte bir sistemden başka bir şey değildi! Wolfgang oturdu, bunun nasıl bir şey olduğunu ona sayısız kere anlattı. Fakat yaşamında hiç rulet masası görmemiş olan Petra anlatılanları ne kavradı ne de gözünün önüne getirebildi. Wolfgang'ın oluşturduğu bu sistemle başarı elde edeceğine de bir türlü inanamadı.

Fakat genç adam yine de her defasında eve az çok para getirmesini başardı. Ona olan inancı artan Petra da artık sabaha karşı dönmesini beklemedi, yatağına girdi, sakince uyudu. Hatta geldiğinde uyansa bile gözlerini açmadı, uyur gibi yaptı. Çünkü çoğu gece eve döndüğünde Wolfgang hâlâ çok heyecanlıydı, ona bir şeyler

anlatmak istiyordu. Böyle gecelerde Petra'nın gözüne bir daha uyku girmiyordu.

"Sen bütün bunlara nasıl dayanabiliyorsun kızım?" diye soruyordu kimi gün Thumann, yani 'oturaklı madam', başını iki yana sallayarak Petra'ya. "Her gece paranız cebinde oynamaya gidiyor! Sokaklar güzel orospularla dolu! Ben olsam kocamı gece yarıları oralara yollamazdım!"

"Fakat siz kocanızın inşaatlarda çalışmasına izin veriyorsunuz, Bayan Thumann! Merdivenden yuvarlanabilir veya üzerine bastığı kalas kırılabilir... Hem sokak orospuları her yerde dolaşıp duruyor!"

"Kızım bütün bunlar boş laflar! Evler inşa edilmek zorunda, fakat hiç kimse kumar oynamak zorunda değil!"

"Peki, onun canı böyle istiyorsa ben ne yapabilirim, Bayan Thumann?"

"Canı böyle istiyormuş! Bu gibi sözleri çok duyarım ben! Benimki de söyler canının ne istediğini. Kâğıt oynamaya gider, purosunu tellendirir, bir kadeh birasını da içer! Belki küçük kızları da çeker canı. Fakat onlardan bana söz etmez! Ben kocama hep şunu söylerim: İşini doğru dürüst yapacaksın ve her cuma şirket bürosundan verdikleri zarfı hemen eve getirip, bana teslim edeceksin! Sen de böyle yapmalısın! Fakat sen çok iyi yüreklisin, kızım. Zayıf insan ötekine iyi davranır. Sabahları kahvenizi getirdiğimde adama nasıl öyle tatlı tatlı baktığını görüyorum da... Fakat o bunun farkında bile değil! Sizlerin sonu ne olacak, Tanrı bilir! 'Kumar oynamak da bir iş' sözünü duyduğumda tüylerim diken diken oluyor! Bana sorarsan, kumar iş değil, iş de kumar değil! Sen onu seviyorsan kumara yatırdığı parayı elinden al, kalksın benim Wilhelm'imle inşaata çalışmaya gitsin! Oraya buraya taş taşıyacak kadar gücü vardır herhalde."

"Tanrım, Bayan Thumann, siz de tıpkı annesi gibi konuşuyorsunuz! O da, kızım sen ona çok iyi davranıyorsun, demişti. Hatta,

şu kötü alışkanlığına destek oluyorsun, deyip, suratıma bir de tokat indirmişti."

"Bana sorarsan seni tokatlaması güzel bir şey değil. Onun gelini filan değilsin ki! Sen sadece canın istediği için şimdi oğluna böyle davranıyorsun. Fakat günün birinde ondan bıktığında çekip gidersin! Hayır, hayır, seni tokatlaması güzel bir şey değil. Sana tokat attı diye istersen kadına dava bile açabilirsin!"

"Fakat acımamıştı ki, Bayan Thumann. Annesinin parmakları incecik... Benim anamın eli çok daha başkaydı! Hem de nasıl..."

4

Yüksek bir tezgâh, "Berlin biçerdöver komisyoncusu"nun bürosunu iki bölmeye ayırıyordu. Şimdi emekli süvari yüzbaşısı von Prackwitz'in durduğu bölüm, tezgâhın arkasındaki bölümden çok daha küçüktü. Kapı içeri açıldığından başka birisi geldiğinde iyice sıkışık oluyordu.

Tezgâhın öteki yanında ufak tefek, şişmanca, kara suratlı adamın biri duruyordu. Emekli süvari yüzbaşısı bir an düşündü, acaba adam saçları çok siyah olduğu için mi, yoksa yıkanmadığı için mi böyle kara görünüyordu ona? Üzerinde koyu renk el dikişi bir takım elbise olan kara görünümlü bu şişman adam, el kol hareketleriyle heyecanlı heyecanlı, başlarında gri şapka olan ve İngiliz kumaşı giysiler içinde karşısında duran üç adamla konuşmaktaydı. Adamlar ona bir şey söylerken heyecanlanıyordu. Tezgâhın öteki yanındakiler yüksek sesle konuşmamalarına karşın sanki birbirleriyle kavga ediyorlardı.

Emekli süvari yüzbaşısı adamların söylediğinin tek kelimesini bile anlamadı. Çünkü aralarında Lehçe konuşmaktaydılar. Neu-loheli büyük arazi sahibi, yanında her hasat zamanı elli kadar Polonyalı çalıştırsa bile, birkaç emir dışında adamların dillerini öğrenmemişti.

"Sana hak veriyorum," diyordu oldukça iyi Lehçe konuşup, anlayan karısı Eva'ya. "Haklısın bu adamlarla anlaşmak için dillerini biraz olsun öğrenmiş olsam iyi ederdim. Fakat bugünden sonra Lehçe öğrenmeyi aklımın köşesinden bile geçirmiyorum! Hatta reddediyorum! Lehçe öğrenmekmiş... Ah, boş versene sen!"

"Fakat adamlar kimi zaman suratına baka baka seninle alay ediyorlar, Achim..."

"Peki, sonra ne olacak? Adamların kendi dillerinde ettiği küfürleri mi bütün gün dinleyeceğim? Bu benim hiç umurumda değil!"

Emekli süvari yüzbaşısı şimdi de büronun arka bölümünde duran dört adamın aralarında neler konuştuğunu anlamadı. Hem anlamak da istemiyordu. Ancak o çok sabırlı biri değildi. Halletmek istediği şeyin hemen gerçekleşmesini isterdi. Aynı gün öğle saatlerinde yine Neulohe'ye dönmeyi tasarlıyordu. Tabii yanında elli veya altmış işçiyle birlikte. Mükemmel bir hasat tarlalarda beklemekteydi. Güneşin sıcağında buğdaylar fışkırıyordu, toplanmak istiyorlardı.

"Müşteri geldi!" diye seslendi. "İş var!"

Fakat dört adam heyecanlı konuşmasını sürdürdü. Sanki hepsi de yaşam savaşı veriyordu. Neredeyse birbirlerinin boğazına saldıracaklardı.

"Hey, buraya baksanıza!" diye emekli süvari yüzbaşısı tekrar adamlara doğru seslendi. "Merhaba demiştim az önce!" (İçeri girdiğinde böyle bir şey söylememişti.) Tam bana göre bu herifler, diye bir an kafasından geçirdi. Bundan daha sekiz, ah hayır, beş yıl önce karşımda ağlayıp sızlamışlar, ellerimi öpmüşlerdi. Lanet olsun şu yaşadığımız zamana, lanet olsun şu kent yaşamına! Hele bir dışarıda yakalayayım onları!

"Hey, dinleyin beni!" diye haykırır gibi bağırdı ve yumruğunu tezgâha indirdi.

Evet, dinlediler. Hem de nasıl! Bu ses tonunu çok iyi tanıyorlardı. Onların yaşındakiler için bu ses tonunun henüz bir anlamı vardı,

çünkü geçmişlerini anımsatıyordu... Hemen aralarında hararetli hararetli konuşmayı bıraktılar. Süvari yüzbaşısı içten içten güldü. Eskiden olduğu gibi biraz bağırıp çağırdın, heriflerin gözünü korkuttun mu, yine istediklerini yerine getiriyorlar. Hele bu gibiler bir an için kendilerini mahşerde sanıp, hemen tir tir titriyorlar. Az önce umurlarında değildi, şimdiyse...

"Bana ekin kaldıracak eleman gerekli!" dedi yanına gelmiş olan kara suratlı, yağlı şişmana. "Elli, altmış kadar! Yirmisi erkek, yirmisi kadın, geri kalanı da genç kızlarla, delikanlılar!"

"Başüstüne, efendim!" dedi şişman adam nezaketle sırıtarak ve önünde eğildi.

"Başlarına vereceğin adam da eli çabuk, akıllının biri olacak! Alacakları para da adam başına beş yüz kilodan hesaplanacak!"

"Başüstüne, efendim!" dedi tekrar karşısındaki kara suratlı ve sırıtmaya devam etti.

"Yol paralarıyla sizin komisyonunuzu hemen ödeyeceğim. Belki bazıları pancar toplamaya da kalabilir... Diğerleriyse..."

"Başüstüne efendim, başüstüne..."

"Haydi bakalım, şimdi elinizi çabuk tutun! Saat on iki otuz treniyle gideceğim! Çabuk çabuk! Anladınız mı beni?"

Emekli süvari yüzbaşısı başını birkaç kez salladı. Arka tarafta durmakta olan üç adamı da şöyle bir selamladı. "Hemen sözleşmeyi hazırlayın! Tam yarım saat sonra yine geleceğim. Gidip bir şeyler yiyeyim."

"Başüstüne, efendim!"

"Beni anladınız, öyle değil mi?" diye sordu emekli süvari yüzbaşısı. Fakat karşısındaki kara suratlı adamda hoşuna gitmeyen bir şey vardı. Emir eri gibi hafif kambur duruşu, bir tuhaf gülümsemesi, daha doğrusu hilekârca gülümseyişi pek hoşuna gitmedi. "Tamam mı, her şey?"

"Tamam her şey!" diye yanıt verdi yağlı adam, onu sakinleştirmek istermiş gibi. "Her şey beyefendinin emirlerine uygun yapılacak. Elli adam var elimde! Trenin kalkışı saat on iki otuzda. Tamam! Ancak tren emrettiğiniz adamlar olmadan yola koyulacak!"

Ve yine sırıttı.

"Ne?" diye emekli süvari yüzbaşısı bağırdı ve öfkeyle yüzünü buruşturdu. "Siz ne dediniz bakayım? Benimle doğru dürüst bir Almancayla konuşun! Adamlar niçin trenle gelmiyormuş?"

"Emretmesini güzel bilen beyefendi acaba bana söyler mi anında elli kişiyi nasıl bulacağımı? Hemen, derhal, çabuk çabuk..."

Emekli süvari yüzbaşısı karşısındaki adama dikkatle baktı. Onu kızdırmak istediğini fark etti, ilk anlık öfkesi geçer gibi oldu. Sakinleşti. Şişman adam söylediğini hemen yerine getirmek istemiyormuş gibiydi. Hem iyi Almanca da konuşuyordu.

"Peki şunlar ne yapıyor?" diye az ötede durmakta olan, giysileri İngiliz kumaşından üç kişiyi gösterdi. Adamlar çoktan sönmüş purolar ağızlarında durmuş ona bakıyorlardı. "Onlar işçilerin başına geçemez mi? Gelsinler benimle! Kalacak yerler de güzeldir, pire filan yoktur yataklarda..."

Böyle kendini över gibi konuştuğu için bir an sıkıldı. Fakat önemli olan hasattı. Her an havalar bozulabilir, yağmurlar başlayabilirdi. Hatta bugün Berlin'de havanın değişmeye başladığını sezer gibi olmuştu. Sanki yakında fırtına çıkacaktı. Şişman, kara suratlı adamdan iş çıkacak gibi değildi. Az önce emreden ses tonuyla konuşmakla onu galiba kızdırmıştı.

"Evet, ne diyorsunuz?" diye gülümseyerek adamlara sordu.

Üçü de sanki tek kelime anlamamış gibi öyle hareketsiz durmaya devam ediyordu. Onlar mutlaka işçilerin başında çalışmasını bilen adamlardı. Emekli süvari yüzbaşısı bundan emindi. Çeneleri hafif öne çıkık, bakışları sert ve bulanık bu insanlar başkalarını çalıştırmaktan hoşlanan tipleri andırıyorlardı.

Kara suratlı şişman da sırıtarak emekli süvari yüzbaşısına yandan bakıyordu. Kendinden çok emindi, işçi arayan adamın diğerleriyle konuşması onu hiç ilgilendirmiyordu.

"İyi işe iyi para vardır bende!" dedi emekli süvari yüzbaşısı. "Yiyecek içecek de iyidir! Haydi, söyleyin bakayım, ne diyorsunuz teklifime?" Adamlar onu duymamış gibi susmaya devam etti. "İşçileri yönetene otuz veriyorum. Hemen elden, güzel kâğıda basılı, gerçek otuz dolar!"

"Burada işçilere aracılık yapan benim!" diye kara suratlı birden sesini yükseltti.

Fakat iş işten geçmişti. Üç adam şimdi tezgâhın yanında duruyordu.

"Benim adamlarımı alın, efendim! İşçilerim öküz gibi güçlüdür, dindardır da tümü..."

"Hayır, hayır Josef'inkileri alma! Tümü de tembelin teki, anasının gözü heriflerdir. Sabah bir türlü yataktan çıkmazlar. Çalışmasını değil, içmesini becerirler..."

"Sen ne diyorsun? Efendim o hapisten daha yeni çıktı, müfettişin birini bıçaklamıştı..."

"Psia krew, pierunna...!"*

Tam bir kavgaya başladılar. Ne söyledikleri anlaşılmıyordu. Yoksa az sonra bıçaklar mı çekilecekti? Şişman adam ortalarında el kol hareketleriyle heyecanlı heyecanlı bir şeyler söyleyip duruyordu. Tartışırlarken ikide bir emekli süvari yüzbaşısına bakıyorlardı.

Aniden içlerinden biri diğerlerinin yanından ayrılıp, adama sokuldu ve kulağına fısıldar gibi konuştu:

"İyi dolar değil mi? Ne demiştiniz? Otuz değil mi? Yola çıkarken peşin ödenecek, öyle değil mi? Beyim saat on ikide Şilezya tren istasyonunda olun. Ben de orada olacağım, adamlarımı getireceğim.

---

* Lehçe: Seni aşağılık köpek.

Kimseye bir şey söylemek yok! Hemen gidin! Bunlar kötü insanlardır!"

Sonra yine ötekilerin yanına gitti. Tartışma devam etti. Bağırıp çağrışmalar, el kol hareketleri daha da arttı.

Emekli süvari yüzbaşısı kapının hemen yanında durduğuna dua etti. Kendini caddeye attı ve derin bir nefes alıp kendine geldi.

5

Wolfgang Pagel küçük bir mağarayı andıran küçük odada, üzeri muşamba kaplı masaya oturmuş, iskemlesini ileri geri sallıyor, ıslıkla asker şarkıları çalıyor ve hiçbir şey düşünmüyordu. Tek beklentisi Thumann'ın emaye tasta getireceği sabah kahvesiydi.

Aynı anda annesi ise Tannen Caddesi'ndeki zengin döşeli katında koyu ağaçtan yapılmış rönesans masasında oturmaktaydı. El işi güzel bir örtünün üzerinde gümüş kahve takımı, taze tereyağı, bal, İngiliz reçeli ve kahvaltı için gerekli her şey duruyordu. Kahvaltı masası iki kişilik hazırlanmıştı. Bayan Pagel karşısındaki boş iskemleye baktı, sonra saatine bir göz attı. Elini tabağının yanındaki gümüş halkaya uzattı ve içindeki kumaş peçeteyi alıp, açtı. Başını hizmetçi kıza çevirdi ve:

"Minna, ben kahvaltıya başlayabilirim!" diye konuştu.

Yaşlıca, yüzünün derisi sararmış Minna yirmi yıldır Bayan Pagel'in yanında çalışıyordu. Anlamış gibi başını salladı ve:

"Başüstüne!" dedi. "Zamanında gelmeyen..."

"Evet, evet! Genç adam kahvaltıya beklediğimi unutmuş olamaz."

Yaşına karşın bakışları azimli, cildi hâlâ gergin evin hanımı ilkelerinden vazgeçmeyen biriydi. Hizmetçi kadın sesini çıkarmayınca devam etti:

"Onu bu sabah kahvaltıda göreceğimi umuyordum."

Yaşlı Minna, ana oğul arasındaki tartışmayla yakından uzaktan ilgisi olmayan Petra'nın tokatlanmasından bu yana her sabah kahvaltı masasını hazırlarken evin tek oğlu için de servis koyuyordu. Fakat her defasında kahvaltıdan sonra kullanılmamış olan takımları yine kaldırıyor, beklentisi yerine gelmeyen evin hanımının hep aynı sitemli sözlerini dinliyordu. Ancak yaşlı kadın oğlu gelmemiş olmasına karşın her sabahki beklentisinden vazgeçmiyordu. Minna da yararı olmayacağını bildiği için yirmi yıldır hizmet ettiği kadına bir şey söylemekten çoktan vazgeçmişti.

Bayan Pagel yumurtasını kırdı.

"Canı isterse öğleye de gelebilir," diye konuştu. "Minna bugün ne yemeğimiz var?"

Minna mutfakta ne olduğunu söyledi. Yaşlı kadın memnun memnun konuştu:

"Hepsi de onun sevdiği şeylerdir."

Yakında geleceğine inanıyordu. Şu lanet olası oyun günün birinde son bulacaktı. Kadın oğluna sitem etmemeye karar verdi.

Minna'nın kafasından başka şeyler geçiyordu. Fakat söylemeyecek, susacaktı. Bayan Pagel yaşlanmıştı, fakat aklı yerindeydi, bazı şeyleri hâlâ çok iyi seziyordu. Kapının yanında sakince durmakta olan hizmetçisine doğru baktı ve:

"Siz dün öğleden sonra izinliydiniz, öyle değil mi Minna?" dedi. "Fakat niçin evden çıkmadınız?"

"Benim gibi yaşlı birisi nereye gitsin?" diye Minna biraz somurtkan konuştu. "Hem oğlunuz benim de oğlum sayılır hanımefendi..."

Masada oturmakta olan ev sahibesi elindeki kaşığı tabağın kenarına vurup öfkeyle konuştu:

"O, çok budala adamın teki!"

"Günümüzde gençler erdem nedir bilmiyor," dedi Minna da dalgın dalgın. "Fakat hanımefendi benim de gençliğimde nasıl budalalıklar yapmış olduğumu bir bilseniz..."

"Siz ne budalalıklar yapmıştınız, Minna?" diye masada oturmaya devam eden kadın öfkeyle sordu. "Siz hiçbir şey yapmadınız! Hayır, hayır. Eğer şimdi budalalıklardan söz açıyorsanız beni kastediyorsunuz. Buna da izin vermiyorum, Minna!"

Minna sesini çıkarmadı. Tabii insan kendi kendiyle hoşnut değilse, karşısındakinin ağzını açıp, tek kelime bir şey söylememesi ona yangına körükle gitmek gibi gelir.

"Biliyorum, kızı tokatlamamam gerekirdi," diye Bayan Pagel öfkeyle devam etti. "Fakat o küçük kız da budalanın teki! Ve oğlumu seviyor. Bir köpek efendisini nasıl severse, o da öyle seviyor demek istemiyorum. Fakat bence davranışlarının –başınızı sallamayın Minna– ondan pek farkı yok! (Bayan Pagel başını çevirip, Minna'ya bakmamıştı. Ancak yaşlı hizmetçi başını gerçekten sallamıştı.) O oğlumu, kadının erkeği sevmemesi gerektiği bir şekilde seviyor!" Yaşlı Pagel öfkeli bakışlarını önünde duran reçelli ekmeğe dikmişti. Sonra elindeki kahve kaşığını reçel kavanozuna soktu ve ekmeğine bir kat daha reçel sürdü. "Kendini feda edercesine seviyor!" diye aynı öfkeyle konuşmasına devam etti. "Bana öyle geliyor! Her türlü tartışmadan kaçınıp, rahat etmek isteyen kadınlar hep böyle yapar. Ona hoşuna gitmeyecek bir şey söylemek istemiyor: 'Wolfgang, oğlum, bırak şu kumar oyunlarını artık... Sana verecek param yok...' İşte gerçekten seven, ona böyle şeyler söyler..."

"Fakat sayın hanımefendi," diye Minna karşı çıkar gibi konuştu, "kızcağız ne paralı, ne de Wolfgang onun oğlu..."

"Haydi, çabuk çıkıp gidin odamdan!" Frau Pagel daha çok öfkelenmiş gibiydi. "Haydi, dedim! Siz nankör insanın birisiniz! Kendinizi sürekli akıl hocası sanıp, bana karşı çıkmakla kahvaltımı hep zehir ediyorsunuz... Minna, nereye gidiyorsunuz? Hemen toplayın şu masayı! Beni böyle kızdırırsanız iştahım mı kalır sanıyorsunuz? Safra kesemden rahatsız olduğumu çok iyi biliyorsunuz. Evet, evet, şu kahveyi de kaldırın. Şimdi kahve içecek durumda değilim, çok

sinirlendim! Şu kız belki sizin için kızınız olabilir, fakat ben böyle düşünmüyorum. Benim görüşlerim eski modadır. Evlilikten önce bir arada olanlar bence temiz sayılmazlar..."

"Fakat siz hep dersiniz ki..." Minna, hanımın öfkelenmesini pek önemsememiş gibiydi. Çünkü yaşlı kadının her gün kolayca öfkelenmesine alışmıştı. Hem o kısa süre sonra tekrar sakinleşip, uysallaşan biriydi. "Siz dersiniz ki, bir insan karşısındakini sevdi mi ona kimi zaman hoşuna gitmeyecek şeyler de söyleyebilir. Bu nedenle ben de size Wolfgang'ın Petra'nın oğlu olmadığını söyleyebilirim!"

Sonra Minna elinde titreyen tepsiyle odadan çıktı. Çıkarken de kapıyı çarparak arkasından kapattı. Sanki hanımına, mutfakta kafamı dinlemek istiyorum, demek istemişti.

Bayan Pagel hizmetçisinin bu huyunu bildiği için arkasından seslendi:

"Aptal karı! Ne çabuk da hakarete uğruyor! Üstelik bir de öfkeleniyor!"

Kendi kendine güldü. Siniri geçmiş gibiydi. İnsan karşısındakine hoşuna gitmeyen şeyler söyledi mi onu seviyormuş! Baykuş karı!

Masadan kalktı, odanın içinde birkaç kez gitti geldi. Karnı doymuş sayılırdı. Öfkesi, ancak yeterince kahvaltı ettikten sonra gelirdi! Şimdi kendini iyi hissediyordu. Minna ile yaptığı küçük tartışma ona iyi gelmiş gibiydi. Bir an odadaki küçük dolabın önünde durdu; camlı kapısını açıp, ince, uzun bir Brezilya purosu çıkardı. Zevkle yaktı ve derin bir nefes çekip, kocasının odasına doğru yürüdü.

6

Kapının bronz aslan ağzı zilinin hemen üzerindeki porselenden küçük tabelada, "Edmund Pagel – Elçilik Ataşesi" yazıyordu. Evin hanımı Bayan Pagel yetmişine merdiven dayamıştı. O yaşta elçilik ataşelerine pek rastlanmazdı. Edmund Pagel de yaşamında

ataşelikten öteye gidememişti ve şu sıralar kent mezarlığında yatıyordu. Eşinin çalışma odasına giden Bayan Pagel her içeri girişinde rahmetliyi ziyaret etmiyordu. Sadece geçmişin anılarına dönüyordu.

Odanın pencerelerini açtı. Bahçeden gelen güneş ışığı ve sabahın serinliği odayı doldurdu. Ana caddeye yakın, iç içe geçmiş, bazıları bakımsız, seksenli, doksanlı yıllardan bu yana hiç değişmemiş, büyük ağaçlı küçük bahçelerden oluşmuş arka sokaktan, Nollendorf alanında duran tramvayların, sürekli gidip gelen otobüslerin sesi duyuluyordu. Burada yaşayanların çoğu yaşlanmaya başlamış insanlardı. Tramvay istediği kadar gürültü yapsın, dolar istediği kadar tırmansın Bayan Pagel'in umurunda değildi. Dul kadın o sabah da açık pencerelerden evin arkasındaki bahçelere sakin sakin baktı durdu. Asmalar pencerelere kadar çıkıyor, bahçede her şey açıyor, büyüyor, sonra yine soluyor, yeni köşelere tohumlar atıyor, yıllar öyle geçip gidiyordu. Az ötedeki caddeyi dolduranların, sürekli koşuşturanların, acelecilerin, huzursuzların buradaki dünyadan haberleri bile yoktu. Bayan Pagel ise sadece dışarının doğasını seyrediyor ve anımsıyordu. Onun acele etmesine hiç gerek yoktu. Bahçelerde o anılarını yaşıyordu. Karısının burada oturmasını, sakin bir yaşam sürdürmesini şimdi odasında durduğu o insan sağlamıştı.

Bundan kırk beş yıl önce görmüşlerdi birbirlerini ilk kez. Âşık olup, evlenmişlerdi. Kocasından daha çekicisini, keyiflisini ve eli çabuk birini tanımamıştı Pagel. Kimi zaman anılarında geçmişe gittiğinde, sanki hep bir rüzgârın etkisinde çiçeklerle dolu yollarda yürüdüklerini görüyordu. Bahçe duvarlarından yaprak dolu dallar başlarının üzerine eğiliyordu. Çabuk çabuk yürüyorlardı. Bahçeli evler serpiştirilmiş yamacın ardında, selvi ağaçlarının ötesinden görünen gökyüzü, üzerlerini örtüyordu... Yürürlerken sanki ipekten masmavi, sonsuz bir örtü gibi her an açılacaktı.

Kocasının çabuk yaşamasının telaşla, iç huzursuzlukla hiçbir ilgisi yoktu. O, gönlü rahat, başı dinç, yaşamı sağlıklı bir insandı.

Sonra çiğdemlerle dolu sonbahar çayırlarından da geçtiler. Bir an durdular hiç ses çıkarmadan, erguvan, yeşil karışımı güzel halının üzerinde. Kadın eğildi çiçekler toplamak için. Tam eline on beş, yirmi çiçek almışken, kocası yanında görünüverdi, koskocaman, rengârenk bir çiçek buketiyle. Karısına fark ettirmeden nasıl da çabuk yapmıştı bu işi.

"Nasıl yaptın bunu?" diye kadın heyecanla sordu.

"Bilmiyorum," dedi adam. "Her şey kolay ve çabucak oluyor. Sanki beni rüzgârlar taşıyor."

Üzerlerindeki masmavi örtü şöyle bir hışırdadı. Evleneli altı ay olmuştu. Bir gece yarısı genç kadın kocasının acı dolu sesiyle uyanıverdi. Genç adam yatağın içinde oturuyordu. Bambaşka bir görünümü vardı, neredeyse yüzünü tanıyamadı.

"Sen misin?" diye fısıldar gibi sordu. Korkuyordu. O anda bir kâbusun gerçekleşmesinden korkuyordu.

Yanında oturmakta olan, yabancıya benzeyen adam gülümsemeye çalıştı. Gülümseyişinde bir utangaçlık, bir özür dileme vardı.

"Seni rahatsız ettimse özür dilerim. Tuhaf bir şey oldu, ben de anlayamıyorum. Korkuyorum." Bir süre sustuktan sonra ümitsizliğe düşmüş gibi devam etti: "Yataktan çıkamıyorum..."

"Yataktan çıkamıyor musun?" diye kadın şaşkınca sordu. İnanılmazdı, gerçek olamazdı, şaka mı yapıyordu? Tabii kötü bir şakaydı bu! Bir insan aniden, yataktan çıkıp, ayağa kalkamaz olur muydu? Hayır, bu mümkün değildi.

"Evet," dedi adam. Sesi çok usul çıkıyordu. Sanki kendi de olana inanamıyormuş gibiydi. "Sanki bacaklarım yok gibi. Daha doğrusu hissetmiyorum onları."

"Saçma!" diye kadın sesini yükseltti ve yataktan fırladı. "Üşütmüş olacaksın... Belki de uyuştular? Dur, sana biraz yardım edeyim..."

Fakat yatağın çevresinde dolanıp, kocasının yanına giderken bir tuhaf hissetti kendini. Adamın söylediği gerçek olabilirdi. Her yanı buz gibi oldu. Adamın söylediğinin gerçek olduğunu hissediyordu.

Hissetmiş miydi? Pencerede duran yaşlı kadın öfkeyle omuz silkti. O inanılmaz şeyi yıllar sonra nasıl hissedebiliyordu? Çabuk bir yaşamı, neşeli ve keyifli bir yaşamı, evet. Fakat yürüyememek, ayakta bile duramamak... Mümkün değildi, o geceyi yıllar sonra böylesine güçlü tekrar hissedebilmek!

Yatağın kenarında durdu. Her yanı buz gibi olmuştu. Sanki nefes aldığı hava bile buz gibiydi. Bir tek yüreği karşı çıkmak istedi, fakat o da aniden soğudu, buzdan bir çember sardı yüreğini, iyice sıktı.

"Edmund!" diye bağırdı çılgınca. "Kendine gel! Kalk haydi!"

"Kalkamıyorum," diye adam zorla konuştu.

Gerçekten yataktan çıkamıyordu. O sabaha karşı yatağında oturduğu gibi ileriki yıllarda da hep oturmaya devam etti. Yatağında, tekerlekli iskemlede, şezlongda... Oturdu durdu, sağlıklı, hiç ağrısız, düşünceleri yerinde. Sadece kalkıp, adım atamadı. Ateşli başlamış olan yaşam, hızlı, canlı, mutluluk taşan o yaşam, üzerlerini örten ipekten masmavi o çadır, rengârenk çiçekler... Hiçbiri artık yoktu. Yitirilmişti tümü de. Onlar bir anlık anılar olarak kalmıştı gerilerde. Niçin gelmeyecekti o günler bir daha? Bu sorusuna yanıt alamadı genç kadın. Tanrım, niçin, niçin? Böyle aniden değişivermişti her şey. Niçin? Tek bir uyarı bile almamışlardı, bir süreç yaşamamışlardı! Mutlu yatağına girmişti o gece, mutsuz gözlerini açmıştı sabaha karşı!

Hayır, olup bitenleri kabul edemeyecekti. Bu mümkün değildi. Aradan geçen yirmi yılda da o alınyazısını kabullenmemişti. Kocası her türlü ümidini yitirdiğinde kadın onu doktordan doktora taşımıştı. Mucize tedavilerle ilgili bütün bilgileri toplamış, gazetelerde çıkan bu gibi hastalıklarla ilgili haberlerle hep yeniden ümitlenmişti. Kocasını kaplıcalara götürmüş, şua tedavileri, kompresler yaptırtmış,

masajlara, değişik ilaçlara ümit bağlamıştı. Hep onun sağlığına kavuşacağına inandığı için yapmıştı bütün bunları.

"Vazgeç artık," demişti kocası. "Belki de böylesi daha iyi!"

"Nasıl istersin bunu?" diye bağırmıştı öfkeyle. "Alçakgönüllü olmak, durumunu kabullenip, hep böyle kalmak mı istiyorsun? Belki senin için böylesi daha rahattır. Bana sorarsan alçakgönüllülük, aşırı bir yaşam sürdürenler ve dizginlenmesi gerekenler içindir."

"Fakat ben yaşamımdan memnunum," demişti adam da.

Karısıysa böyle bir mutluluğu bir türlü kabullenmemişti. Çünkü onu istememiş, ondan hep nefret etmişti. O bir ataşeyle, çalışkan, becerikli, çevresiyle çok iyi anlaşan, geleceğin büyükelçisiyle evlenmişti. Ve evinin kapısında o günden bugüne, hâlâ "Elçilik Ataşesi" yazıyordu. O tabelayı hiç kaldırmamıştı. Yoksa kapıya "Pagel – Sanatçı Ressam" mı yazdırtsaydı? Hayır, o renklerle bir şeyler yapan bir adamla evlenmemişti.

Evet, kocası resimler çizmeye başlamıştı. Tekerlekli iskemlesinde oturmuş, çevresine gülümseyerek bakıp, ıslık çalmış ve resim yapıp durmuştu. Kadınsa gittikçe daha çok öfkeyle karışık bir sabırsızlığa kapılmıştı. Düşünmüştü, herkesin gülüp geçtiği şeyler çizerek yaşamını boşa harcıyordu.

"Bırak ne yaparsa yapsın, Mathilde," demişti akrabaları da. "Hasta bir erkek için böylesi iyi. Bu uğraşısı ile hem oyalanıyor, hem de oyalanıp, hastalığını unutuyor."

Hayır, karısı bunu istememişti. Ne de olsa onunla evlendiğinde ressamlık söz konusu filan değildi. Günün birinde eline fırçayı alıp, tuvalin başına oturabileceğini aklının köşesinden bile geçirmemişti. Böyle şeylerden nefret ediyordu, hele kullandığı çeşitli boyaların kokusuna hiç dayanamıyordu. Evin içinde hangi odaya gitse mutlaka ayakları çerçevelere veya sehpalara takılıyordu. Bir türlü alışamamıştı. Gittikleri kaplıcalarda, kaldıkları otel odalarında sık sık karakalem resimlerini unuttuğu da olmuştu.

Kimi günler ev işlerini bir kenara bırakıyor, sorunlarını unutuyor, benliğini içine kapattığı hücreden kurtuluyor ve başını kaldırıp, evin duvarlarında asılı tabloyu ilk kez görüyormuş gibi uzun uzun seyrediyordu. Sonra sanki uyku ile uyanmak arasında bir şeye dokunmak istiyordu. Dur, gitme! Her yan aydınlanıyor, güneşte bir ağaç, havada duruyor, çok aydınlık bir gökyüzüne doğru yükselmeye başlıyordu. Dur! Sonra hafiften rüzgâr esmeye başlıyor, ağaç daha çok yükseliyordu. Uçuyor muydu? Nereye gidiyordu? Fakat bütün dünya uçuyordu, güneş de! Bu ışığın ve havanın bir oyunuydu; zarif, neşeli, hızlı bir oyun. Dursana sen, kötü suratlı, kara dünya!

Biraz daha yaklaştı. Gizemli o şeyin önünde bir perde titreşti. Tuvalden yükselen kokular geldi burnuna, yağlı boya, toprak kokusu da. Usul sesler de duyar gibi oldu, rüzgârın sesini, ağacın, dalların; yaşam akıp gidiyordu, dalgalanıyor, uçuyordu. Uç, durma! Uç ve kaç! Bizler, bu dünyalılar, boş yere dertlerimize kurşundan ağırlıklar, gerçekleşmeyecek umutlar asıyoruz, kendi kendimizi tutukluyoruz! Bırak biz de uçup gidelim, kaçalım, akalım, denizlerin suyuna karışalım.

Bir felçlinin çizdikleri, yoktan yarattıkları şeyler... Çok hareket eden ve çok seven, şimdi ise gövdesi külçe gibi, zorla yataktan tekerlekli iskemlesine konabilen bir erkeğin yarattıkları... Hayır, durmak yok. Bizler uçacağız, kaçacağız.

Evet, duvardaki tabloyu seyreden kadının ruhunda bir şeyler hareketlenir gibi oluyor. Bir şeyler hissediyor, ruhunu dolduruyor. Kocası şu anda karşısında hep ölümsüz, eskisinden çok daha canlı, hareketli... Hayır! Kadın tekrar kendine geliyor. Tuval ve üzerindeki renkler hareket etmiyorlar, bir alana yayılmışlar, öyle duruyorlar. Hareket yok, kocası da yok!

Yine kaplıcalar, başka başka doktorlar. Ne söyleyecek çevresine, tanıdıklarına? Tablolar iki veya üç kez sergileniyor. Ne bir tepki var ne de ilgilenip satın alan. Tanrıya şükür, geçim sorunları yok.

Sanatoryumlarda, kliniklerde, kaplıcalarda bu felçli genç erkek, kimi zaman suskun, başı önünde, kimi zamansa değişmiş, bambaşka biri olmuş. Coşkulu, konuşkan, hareketli, yeni girişimlere hazır biri.

"Gel, bugün hava çok güzel," diyor karısı, "uzaklaşalım buradan, bir gezinti yapalım!"

"Fakat ışık çok mükemmel! Bırak bir şeyler çizeyim. Bir saat daha..."

"Ben dışarısını çoktan unuttum. Temiz havanın açlığını çekiyorum!"

"Peki, aç şu pencereyi, otur önüne. Çoktandır senin bir tablonu yapmak istiyordum."

Hep keyifli, davranışları dostça, hiç kızmayan, kötü düşünmeyen biri olmuştu. Karısı ise onu düşüncelerinden vazgeçirmeye çalışıyor, yalvarıyor, öfkeleniyor, sonra yine sakinleşiyor, ona ikiyüzlü davranıyor, ardından özür diliyor... Adam ise üzerinden rüzgârların, fırtınaların, sağanakların, yakıcı güneşin, yazların, buzlanmaların geçtiği sonsuz araziler gibiydi. Her şeyi içine alıyor, fakat etkilenip, değişmiyordu. Ve bütün bunların sonunda bir ürün verecekti.

Ve verdi de. Ürün verimli oldu. Günün birinde bambaşka bir şey oldu, hiç beklenmeyen bir şey. Kadının yirmi yıl boyunca savaştığı, yalvarıp yakardığı, çekiştiği şey gerçekleşti. Kocası ayağa kalktı! Birkaç adım attı, dikkatli, çekine çekine. Utanıp sıkılarak, yüzünde özür dilermiş gibi bir ifade, bundan yirmi yıl önceki gibi.

"Sanırım, başaracağım!"

Hastalığı geldiği gibi yine gitmişti. Aniden. Niçin, neden? İnanılmaz bir şeydi! Kadının bütün çabaları, sıkıntıları sanki boşuna olmuştu. Anlayamadı, ümitsizleşti. Bu arada ikisi de bir yaşamın yarısını geride bırakmıştı. Kadın kırkına girmiş, yanı başındaki elçilik ataşesi kırk beşinde olmuştu. Yaşamları su gibi akıp gitmiş, solmuş, bitmişti. Yapmayı düşündükleri her şey gerçekleşmemiş, tüm yaşam ümitleri suya düşmüştü. Şimdiyse yirmi yıl boyunca ümit ettikleri

tek şey gerçekleşmişti. Bundan sonra yeni ümitlere artık yer yoktu. Bütün planlarının anlamı kalmamıştı. Bütün bir yaşam, Edmund'un tekrar ayağa kalkıp, yürümesiyle güneşteki yağ gibi eriyip gitmiş, yok olmuştu!

"Bak Edmund, bitirmediğin tablo şurada duruyor. At birkaç çizgi daha... Bitirmek istemiyor musun?"

"Tablolar... Evet..." diye konuştu kocası, dalgın bakışlarını tabloda şöyle bir gezdirdi ve evden çıkıp gitti.

Yitirecek zamanı yoktu, tabloyu bitirmeye ayıracak yarım saati bile yoktu. Yirmi yıl tablolara zaman ayırmıştı. Sabırlı olmuş, hastalığından tek gün şikâyet etmemişti. Şimdiyse değil yarım saat, bir dakika bile zamanı yoktu. Sonsuz bir yaşam bekliyordu onu, dışarıdaki dünyada. Coşkulu eğlencelerin, biri ötekinden keyifli, sohbet edip çene çalabileceği güler yüzlü sayısız insanın, güzel kadınların, görür görmez insanı çılgına çeviren genç kızların dünyasıydı onu bekleyen.

Ve o da genç erkeğin biri değil miydi? Ne de olsa henüz yirmi beşti. Daha sonraki yıllarda yaşamış oldukları hiç de önemli değildi, o yılları saymıyordu. O yirmi yıl gözünde bekleme süreci olmuştu. O gençti, yaşam gençti. Koş, yakala onu!

Resim yapmak mı? Evet, ona yardımcı olmuş, güzel bir zaman geçirtmiş, üzerindeki yükü hafifletmişti. Şimdiyse artık gerekli değildi. Zaman geçirecek başka şeyler vardı, binlerce gözden yayılan ışıltılar, sevinçle söylenen milyonlarca şarkı... Yaşam kocaman bir akarsuydu, sürekli akıp gidiyordu. O da bu akıntının içindeydi. Ne güzeldi!

Kimi gece yarısı birden uyanıp, yatağın içinde doğruluyordu. Bitkindi, fakat gözüne doğru dürüst uyku girmiyordu. Sıcak ellerini yanan şakaklarına bastırıyordu. Sanki zaman çağıldaya çağıldaya akıp gidiyordu. Uyumamalıydı. Zaman böylesine hızlı akıp giderken kim uyuyabilirdi? Uyumak zaman yitirmek demekti. Sonra yavaş

yavaş, karısını uyandırmamak için hiç gürültü yapmadan yataktan çıkıyor, evi terk ediyor ve kente iniyor, hâlâ ışıkların yandığı sokaklara gidiyordu. Bir yere oturuyor, heyecan dolu çevresindeki insanların yüzlerine bakıyordu. Zamana, akıp geçme, diyordu. Dur!

Kadın gitmesine ses çıkarmadı. Yataktan çıktığını duydu, fakat evden gitmesine bir şey demedi. Kocasına daha sonraki gündüz veya gecelerde de sormadı nereye gittiğini. İlk zamanlar bazı yerlere ona eşlik ettiği de oldu. Tanıdıkların bahçe eğlencesinde kocasını seyretti: İyi giyimli, yakışıklı, neşeli, şakaklarına hafif ak düşmüş, kusursuzca dans eden, hep çok genç kadınlarla konuşan, onlara şakalar yapan, kendine güven dolu kırk beşindeki o erkeği! Çoğu kez tüyleri ürperdi. Sanki ölmek üzere olan biri aniden canlanıvermişti. Herkesin çoktan hesaptan çıkardığı insan 'karnım aç' diyordu günün birinde. Kıskançlık ve öfke dolu yüreğinin yirmi yıl boyunca hep içinde sakladığı, onu ayakta tutan ortak yaşamlarının ilk yıllarına ait olan anıları yavaş yavaş erimeye başladı. Tutamıyordu kadın artık onları, eriyip gidiyorlardı.

Gecenin karanlığı bir duvar gibi sarıvermişti dört yanını. Çıkışı olmayan dar bir hücreydi oda. Komodinin üzerindeki saat hiç acımadan, aralıksız tik tak ediyor, artık hiç işe yaramayan zaman geçip gidiyordu. Titrek ellerle ışığı yaktı. Aydınlanan odanın duvarlarından onun çabuk çabuk yapmış olduğu resimler kadına selam verdiler.

Baktı, sanki o gece ilk kez görüyordu onları. Kadının gözünde bu resimler dışarıdaki dünya idi. Önemlerini, neler anlatmak istediklerini şimdi daha iyi anlıyordu; yaratıcısı ise unutmuştu hepsini. Terslikler, dirençler, anlamsız şeyler ve çelişkilerle dolu bir yirmi yılda yaratmıştı bütün tablolarını, sabırla, hiç aralıksız, iç huzuruyla çalışarak. Yaptıklarının değerini tek anlayan o olmuştu. Şimdiyse sanat galerilerinin, sergilerin, paranın, ünlülerin başına defne dallarından taçlar konduğu bir dünyada yaşıyordu insanlar. Onun

zamanı geride kalmıştı. O günlerini yaşamış ve yitirmişti, kuyudaki su tükenmek üzereydi!

"Evet, tablolar..." demiş ve çıkıp gitmişti.

Kadın, çocuk bekleyen bir anne gibi yatıyordu şimdi yatakta ve duvardaki tabloları seyrediyordu. Onlarda adamın gerçek kimliğini daha iyi seziyor, kavrıyordu. Elinin çabukluğunu, neşesini, yumuşaklığını... O günlere dek tanımış olduğu Edmund'unu! Duruyordu karşısında, yaşama sonsuzluk veren bir parıltıyla ışıl ışıl tabloları.

İşte şu "iyileşmeden" az önce bitirmiş olduğu, şu da elinden fırçayı bırakmadan en son yaptığı. Bir başkası da karısını açık pencerenin önünde oturmuş, sakince dışarıya bakarken gösteren. O tablodaki kadın henüz kocasının yanındaydı, kocası için bir önem taşıyordu. Genç bir kadın, bir şeyler bekleyen, dışarıda hareketli bir dünya. Penceredeki genç kadın... O... Kocasının en güzel tablosu!

Onu yaptığında henüz yanı başındaydı. Şimdi ise neredeydi? Hareketli dünyanın pırıl pırıl bir sabahı, her yer güneş içinde. Kocasını eve getiriyorlar, üstü başı kir pas içinde, o becerikli elleri kanlı, yüzü çarpılmış, şakağında da kan izleri. Polisler çok nazik. Olayın hangi caddede olduğu söylüyorlar. Bilmiyor neresi orası. Bir kaza, diyorlar. Susuyorlar.

Oğlu gelecek. Baba ışıl ışıl bir yıldız gibi yükselmiş, uzun süre ışıldamış ve birden sönüvermişti. Evet, sönmüştü. Oğlu bekleniyor!

Gecede küçük bir ışık, bir aydınlık, ısıtmayan bir ateş! Fakat biz yalnız değiliz.

Pencerede duran kadın, yaşlı kadın, arkasına dönüyor. Tablo duvarda. Pencerede duran genç bir kadın. Bekleyen.

Yaşlı kadın elindeki yarısı yanmış puroyu kül tablasında söndürüyor.

Bana öyle geliyor ki, diye mırıldanıyor, budala oğlum bugün uğrayacak.

Çoktan geldi zamanı!

7

Bayan Thumann, duvarcı ustası Wilhelm Thumann'ın sevgili eşi, her yanı şişkin, peltemsi, üzerinde hep bol giysiler, çoğu gün aksi yüzü de şişkin, yağlı, elinde her sabahki oturak, terliklerini sürüye sürüye koridorda yürüdü, merdivenleri indi ve yarım kat aşağıdaki, üç ailenin ortak kullandığı tuvalete gitti. Adı kötüye çıkmış kızlara ve yanındaki erkeklere oda vermekten hiç çekinmeyen Thumann (şu sıralar Alexanderplatz'da çalışan ateşli İda, Pagel'lerin karşısındaki odada kalıyordu) tuvaletlerin temizliğine çok önem veriyordu.

"Kocacığım, geçenlerde mikropları keşfettiler. Onları öylece bırakabilirlerdi de ama madem ki buraya taşındılar, ne yapalım, burada o kadar kibar insanlar yaşamıyor ki! Kimi gün tuvalete girdiğimde nefesim kesilecek gibi oluyor. Tanrı bilir kimler ne yapıyor orada? Bir defasında acayip bir kara böcekle karşılaştım. Çok korkutucu bir şeydi. Nedir bu, nereden geldi, dedim kendi kendime. Tahtakurusunu bilirim, arının da her türlüsünü. Bizler tahtakurularıyla büyümüş insanlarızdır. Fakat tuvalette o tuhaf hayvanı keşfedeli Willemciğime diyorum ki: Oturaktan iyisi yoktur! Yaşamda en önemli şey sağlıktır. Willem'e, oturduğun yere dikkat et, diyorum. O canavar hayvanlar senin üzerine kaplan gibi atılır! Farkında olmadan hepsini eve getirirsin. Oturak taşımaktan hiç şikâyet etmiyorum. Bence oturaktan iyisi yok! Şu genç adam ise bana 'oturaklı madam' adını takmış. Yanındaki solgun yüzlü kızcağız da, karısı filan değil, sanıyor ki adam günün birinde onunla evlenecek! Adamın bana böyle demesine karşı çıkıyor; işte kızcağızın bu yanını beğeniyorum. Fakat istediği kadar benimle alay etsin, umurumda bile değil! Niçin mi söylüyor dersin? Sadece alay edip, keyiflenmek için! Niçin mi keyiflenmek istiyor, daha genç olduğu için! Gençliklerinde insanlar hiçbir şeyi övmezler, papazları bile. Sadece eğlenip, çoğu şeyle alay ederler. Şimdi nasıl ben elimde oturak tuvalete gidiyorsam, yakında da onlar sağlık ocağına giderler! Umurumda bile değil. Fakat biliyor

musun onlar zamanı gelince aksırdıklarında birisinin kendilerine 'çok yaşa' demesini bekler!"

İşte Bayan Thumann böyle kadının biriydi. Çok mide asidinden olacak yüzü şiş şişti. Elinde oturağı koridorda yoluna devam etti.

Aynı anda Pagel'in kaldığı odanın kapısı açıldı. Genç Wolfgang Pagel, iriyarı, geniş omuzlu, dar kalçalı, yüzünde bir gülümsemeyle kapıda belirdi. Üzerine oturan kırmızı ince şeritli dar ceketin ıhlamur yaprağını anımsatan yeşile çalan gri kumaşı, beş yıl sonra bile ilk günkü gibi yepyeni görünüyordu.

"Günaydın, Bayan Thumann," dedi Pagel gülümseyerek. "Bizim şu kahveden biraz söz etsek nasıl olur dersiniz?"

"Ne oluyor size!" diye sesini yükseltti Thumann ve kapıdaki adama şöyle bir bakıp, yoluna devam etti. "Görüyorsunuz yapacak başka bir işim var!"

"Evet, görüyorum, kusuruma bakmayın, Bayan Thumann. Canım çok çekti de... Tabii biraz daha bekleyebiliriz. Fakat saat on bire geliyor ..."

"Dikkat edin de beklerken saat on iki olmasın," diye konuştu Thumann, insanın alınyazısına karar veren bir Tanrıça gibi. Sonra elinde oturağı sallana sallana yoluna devam ederken ekledi: "Moruk manavın bu sabah söylediğine göre saat on ikide yeni dolar kuru açıklanacakmış. Hem öyle bir kur gelecekmiş ki, bütün Berlin sarsılacakmış! İşte o zaman hiç gözünüzü kırpmadan masanın üzerine bir milyon mark daha fazla koyarsınız! Para yoksa kahve de yok!"

Sonra tuvalete girdi, kapısını kapattı. Karar verilmişti! Wolfgang odasına geri döndü. Biraz düşünceli konuştu:

"Haklı olabilir. Ben kahve yüzünden onunla tartışırken saat on iki olacak ve belki de dolar gerçekten yükselecek. Sen dersin?" Ve genç kızın vereceği yanıtı beklemeden konuşmasını sürdürdü: "Uzan tekrar yatağına. Ben bir çıkayım. Yirmi dakika sürmez yine dönerim. Birlikte kahvaltı ederiz, sandviç ekmek ve ciğerli salamla.

Sen yatağında edersin kahvaltını, ben de yanına ilişirim. Ne dersin buna, Peter?"

"Ah, Wolf'cuğum..." diye genç kız mırıldandı. Sonra gözlerini iri iri açtı. "Niçin bugün?"

O gece olup bitenden konuşmamalarına karşın kızın sitem ettiğinin farkına vardı. Suçunu itiraf edermiş gibi konuştu:

"Evet, biliyorum, yaptığım budalalıktı. Ama gerçekten hiçbir şey benim hatam değildi, yani hemen hemen hiçbir şey. Dün gece her şey bir acayipti. Bir güzel kazanmıştım, ancak aniden kafama takılan bir şey, daha çok kazanacağımı söylemişti bana. Sonra içimde çılgınca bir ses sıfırın kazanacağını söyledi! Şimdi ben de bu budalalığı niçin yapmış olduğumu anlayamıyorum."

Bir an sustu. Oyun masası gözünün önüne geldi. Yeşil kumaşı yer yer aşınmış, parçalanmış bir örtü odanın ortasında yemek masasının üzerine yayılmıştı. Odanın bir köşesinde zengin oymalı kocaman bir dolap duruyordu. Her yanını şövalyeler, güzel kadınlar, kabzalar, aslanağızları süslüyordu. O günlerde kumarhaneler sürekli yer değiştiriyordu. Polislerin takibinden kaçtıkları için her gece başka bir yere taşınanları vardı. Çalışanlarının evlerinde oda kiralayanlar da vardı. "Bu akşam sadece birkaç saatliğine," diyorlardı. "Sen git yatağına. Bizim burada ne yaptığımızı umursama!"

Bir baş muhasebecinin, ya da bir bölüm şefinin kayınvalidesinden savaş öncesinden kalmış katının salonunda geceleri smokinli, şık giyimli, gece kıyafetli beylerle hanımların saat on birden sonra bir araya gelmesi artık olağandı. Dürüst ve kaliteli insanların yaşadığı kimi semtin sakin sokaklarında belli saatten sonra enayi avlayanlarla polis gözetleyenler dolaşıyordu. Bu tipler 'kumarhane'ye müşteri topluyordu. Kente inmiş taşralılarla çakırkeyifler, o gece ne yapacağını bilmeden öyle dolaşanlar müşterileriydi. Sürekli değer yitiren parayla başları dönmüş borsacılar da değişiklik olsun diye böyle yerlere uğruyordu.

Kapıda duran adam, o akşamki parasını çoktan almış, öyle uyukluyor. Evin kapısı açılıp kapanıyor, pek umurunda değil. Katın girişindeki koridorda gardırobun pirinçten askılarına birkaç palto asılmış, yanındaki küçük masanın üzerinde bir kutu, içinde oyun fişleri. Bekçi suratlı, yüzü sakallı iriyarı adamın teki onlara göz kulak oluyor. Tuvaletin kapısına takılmış bir kartonda "Burada" yazıyor! Evin odalarında dolaşanlar aralarında fısıldaşıyor. Hiç kimse diğer katlarda oturanların burada ne olduğunu bilmesini istemiyor. İçecek de yok. Oynayanların bir de sarhoş olması gerekli değil! Burada sadece oyun var, o da sarhoş olmaya yeterli!

Evin içi öylesine sessiz ki, yuvarlanan topun sesi koridordan duyuluyor. Krupiyenin arkasında duran iki adam sanki her an araya girmeye, olay çıkaranı masadan uzaklaştırmaya, hatta 'seni kapının önüne koyarız' diye tehdit etmeye hazır. Krupiyenin üzerinde frak var. Fakat nedense o ve arkasında duran iki adam, hiçbirbirlerine benzemeseler de, üçüzlermiş gibi. Duruşları, hareketleri aynı. Üçünün de gözlerinde buz gibi donuk bakışlar, atmacayı andıran kavisli, çarpık burunlar, incecik dudaklar. Aralarında pek konuşmuyorlar, sadece bakışarak anlaşıyorlar, arada sırada sağ ve sol omuzlarını şöyle bir hareket ettiriyorlar. Kötü niyetli, hırslı ve duygusuz insanlar onlar! Macera severler, haydutluk yapan şövalyeler, hapisten yeni çıkmışlar... Tanrı bilir! Onların kim bilir nasıl bir özel yaşamları vardır. Karıları yoktur evlerinde, sabahları "günaydın baba" diyen çocukları da. Tek başlarına kaldıklarında ne yapar bu adamlar? Yataktan çıkıp, banyoya gittiklerinde, traş olmadan önce aynadaki suratlarına baktıklarında... Onlar için yaşam her gece asık bir suratla, hırslı ve donuk bir bakışla rulet masasının arkasında durmaktır. Bu tiplere üç yıl öncesine kadar rastlanmazdı, bir yıl sonra da rastlanmayacak. Gerektikleri için toplum yaşamı onlar gibileri ortaya çıkardı. Zamanı geldiğinde tekrar süpürüp götürecek bir yerlere. Fakat şu anda onlar gerekli yaşama.

Masaya çepeçevre oyuncular oturmuş. Şişkin cüzdanlarından paralar taşan, kaybetmeleri gereken varlıklılarla her şeyden habersizler, taptaze ringa balıkları... Özellikle bu gibilerinin masada oturacak yer bulmasına, hiç sesleri çıkmayan, kötü bakışlı o yırtıcı kuşlar çok dikkat ediyor. Oturanların arkasında ikili, üçlü sıralar halinde, gecesine göre sıkış sıkış diğer oyuncular duruyor. Onlar masanın bir bölümünü görebiliyor, pullarını önde oturanların omuzları üstünden veya kolları arasından bir şeyler mırıldanarak uzatabiliyor. Krupiye ile asık suratlı iki adamın arkasında duranlar da başlarının üzerinden dikkatle yeşil örtüye bırakmaya çabalıyor.

O odadaki bütün sıkışıklığa karşın insanlar sakin. Herkes bütün dikkatini oyuna vermiş, bakışlarını dönen topa dikmiş. Kimse kimseyle ilgilenmiyor. Bazen biri ötekinin ne oynadığına bakıyor. İnsanlar omuz omuza duruyor. Güzel hanımlarla, yakışıklı beyler masanın çevresinde. Öne uzanan el bir göğse dokunuyor, kalçalar ipek sarılı kalçalara dokunuyor. Fakat kimse farkında değil. Yan yana duran, bakışlarını rulete dikmiş insanlar dönen topun vızıltısını dinliyor, kemik pulların sesini duyuyor. İnsanlar sanki nefes almıyor. Odanın sessizliğinde yere düşen iğnenin sesi bile duyulabilir. Çark dönüyor, top koşuyor, yuvarlanıyor, bir deliğe girecek gibi yapıyor, sonra aklına bir şey gelmiş gibi tekrar çıkıp, yoluna devam ediyor.

İşte! Kırmızı! Tekli numara geldi! Yirmi bir! İnsanlar tekrar nefes almaya başlıyor, yüzler sakinleşiyor. Bak, şu az ötedeki kız ne de güzelmiş... Sonra yine krupiyenin sesi duyuluyor: "Evet, hanımefendiler, beyefendiler..."

Wolfgang Pagel ayakta, ikinci sıradakilerin arasına sıkışmış duruyor. O hiçbir zaman en ön sıraya sokulan oyunculardan değil. Çünkü krupiyenin yanı başındaki kötü bakışlı yırtıcı kuşlar onun gibilerinin masaya çok yaklaşmamasına dikkat ediyor. O panter gibi kaptığını alıp gidenlerden. Pagel, çoğu gece kazandığı az da olsa parasını cebine koyduğu gibi arkasına bakmadan dışarı çıktığı için

burada pek istenmeyenlerden. O her gece kafasında belli bir amaçla geliyor, kasadan ertesi gün onları yaşatacak kadar parayı aldıktan ve çoğu kez de bunu başardıktan sonra yine evine gidiyor.

Her gece uğradığı bu yeri değiştirmeyi Pagel aklından bile geçirmiyordu. Ne de olsa o sıralar böyle yerler denizde kum kadar boldu! Sadece gizli kumar oynanan yerleri mi, eroin ve başka uyuşturucuları da kolayca bulmak mümkündü. Çıplak dansçıların sahneye çıktığı gece kulüplerini, Fransız şampanyasını ve Amerikan purolarını da... Ve her yerde hastalık, açlık, ümitsizlik, ahlaksızlık ve polisiye olaylar da vardı. Kumarhanenin yırtıcı kuşları her geldiğinde çevresini şöyle bir süzen, o gece kimler var diye dikkatle masadakilere bakan Pagel'i artık içeri girer girmez tanıyorlardı. Onun abartılmış sakinliği, yapmacık umursamazlığı, oynayış şekli, verdiği uzun aralar, şansının da yardımıyla bir seri yakalamaya çalışması dikkat çekici olmaya başlamıştı. Arada sırada tüy değiştiren bir kuş örneği bazı akşamlar kendine başka bir oyun yöntemi seçen bu adamı artık iyi tanıyorlardı.

Bu akşam Wolfgang öfkeliydi. Dışarıda duran ve kumarhaneye müşteri toplayan adamlar onu iki kez kapıdan çevirmişti. Fakat Wolfgang sonunda bir grupla içeri dalmasını becerdi. Pulların verildiği masaya göz kulak olan bekçi suratlı, yüzü sakallı iriyarı adam onun söylediğini duymuyormuş gibi suratına bile bakmadı. Wolfgang bağırıp çağırmamak için kendini zor tuttu. Fakat sonunda da istediği kadar pulu almasını başardı.

Rulet oynanan salonda şöyle bir sağına soluna bakındı. Deneyimlilerin 'para yiyen kadınlar' dediği kibar fahişelerin oynayanlar arasına karışmış olduğu dikkatini çekti. Kentte başka salonlarda da bu gibileriyle karşılaşmıştı. Rulet oyununda pek şansları yoktu, sürekli yitirirler, sonra da birilerine sokulur ve onun parasını bol keseden harcarlardı.

Çıkıp gitmek istedi. Çünkü elindeki en son pulu yere düşmüştü. Bu kötü anlama geliyordu, bu oda parama el koymak istiyor, diye bir

an düşündü. Fakat eğilip aldı, tekrar masaya sokuldu. Oynayacaktı. Buraya gelmişken en son pulu yitirene kadar denemeliydi. Masanın çevresindeki bütün oyuncular gibi Wolfgang Pagel de her an kazanabileceği inancını taşıyordu. Şimdi sıra sende! Şimdi şans sana gelecek! Top dönecek, dönecek ve oynadığın numarada duracak, paralar akacak! Hepsini, evet, hepsini ben kazanacağım. Arada sırada da olsa böyle anları düşünmüyor değildi. O zaman ağzı birden kuruyor, şakakları zonkluyordu. Fakat Wolfgang Pagel şansın ondan yana olacağı o anı çok sık düşünmek de istemiyordu. Üzerinde sayısız sıfırlar olan banknotları elleri arasında tutuyordu, gözleri ışıl ışıl, kendinden geçmiş gibi. İnanılmaz bir zenginlik, astronomik bir servet onundu.

Fakat o an gelene kadar Pagel şansının peşinden giden, açın teki, arada sırada önemsiz kazançları kabullenmesi gereken küçük bir koşucuydu. O buna razıydı, ne de olsa şansının doruğuna günün birinde ulaşacağı inancındaydı.

O akşam kazancı her zamankinden iyi sayılırdı. Biraz dikkatli oynamıştı, şimdi cebindeki parayı eve götürmesi doğru olurdu. Wolfgang Pagel bir süredir kendine göre bir sistem geliştirmişti. Ruletin otuz altı rakamından on sekizi kırmızı, on sekizi de siyahtı. Şanslar eşitti. Çok oynandığında kırmızı ve siyah eşit oranda gelmeliydi. Fakat bu eşit oran nasıl oluşuyordu? Kırmızıdan sonra siyah ne zaman geliyordu, hemen peşinden mi, yoksa uzun bir aradan sonra mı? Bu çok değişik kurallar çok gizemliydi. Oynayan deneyimlerine ve duygularına güvenmek zorundaydı.

Kimi akşam Wolfgang'ın baktığı yerden masadaki rulette topun bir, iki, üç kez peş peşe kırmızıda durduğunu gördüğü oluyordu. Hatta beş, altı, kimi akşam on beş kez hep kırmızı gelmişti! Kırmızı, hep kırmızı. Bu akıldışı bir şeydi, inanılmazdı, oynayanı ümitsizliğe düşürüyordu. Beş, altı kez kırmızının ardından bir kez siyah geldiği, bilyenin sonra yine peş peşe kırmızıda durduğu oluyordu. Ve bir

süre sonra da bir kırmızı, bir siyah, bir kırmızı, bir siyah. Oynayan ne yapacağını bilemiyordu.

O akşam da aynı idi. Wolfgang bekledi, sabırla. Yatırdığı paranın karşılığını alabileceğine bir türlü güvenemiyordu. Ve sonra bir an geldi, içinde bir gerginlik hissetti. Gözlerini masada dikmiş olduğu yerden bir türlü çekemiyordu. Niçin böyle idi, düşüncelerinde şimdiye kadar neredeydi? Sanki dakikalarca oyunu takip etmemişti. Fakat yine de peş peşe üç kez siyah gelmiş olduğuna emindi. Şimdi yatıracaktı parasını, çünkü siyah serisi başlamıştı. Ve elindeki pullardan birini masaya bıraktı. Kazandı. Kazandığını çekmedi. Üç, dört kez aynısını yaptı. Kazancı birkaç kez katlandı. Fakat sermayesi küçüktü Wolfgang'ın, daha fazlasını riske edemezdi. Sonunda bir gün gelecekti, elindeki bütün parayı peş peşe yatıracak, kazanacak ve kazanacaktı... Çünkü peş peşe tam on yedi kez kırmızı gelecekti ve o on yedi kez oynayıp cebini dolduracaktı.

O günden sonra da bir daha rulet oynamaya gitmeyecekti. Kazandığı ile rahat bir iş yapacaktı. Örneğin kendine bir antikacı dükkânı açabilirdi. Böyle şeylere yatkındı, severek yapacağına inanıyordu. O günden sonra da yaşamları rahat geçecekti. Artık ne gerginlik yaşayacaklar ne de ümitsizliğe kapılacaklardı. Wolfgang ne rulet masasındaki aksi suratlı o yırtıcı kuşları kendine dert edinecek ne de ne olduğu belirsiz, kazancına göz koyan fahişelerle yan yana duracaktı.

O gece, kadınlara yakın olmamak için oyun masasının başka bir köşesinde durdu. Fakat tam elindeki pulu masaya koymuştu ki, cırtlak bir kadın sesiyle irkildi:

"Bana da yer verin bakayım! Burası sadece sizin değil! Başkaları da oynamak istiyor!"

Wolfgang konuşan kadının yüzüne bakmadan, ona yer açtı. Kendine başka bir yer buldu ve oynamayı sürdürdü. Düşündü, o gece çok

dikkatli oynayacak ve eve biraz daha fazla para götürecekti. Ne de olsa yarın saat on iki otuzda evleneceklerdi!

Evet, böylesi iyiydi. Peter mükemmel bir kızdı, onu daha çok sevecek başka birini bulması hiç mümkün değildi. Yarın evleneceklerdi. Niçin mi? O anda bilmiyordu. Hem bilmesi de pek önemli değildi; doğru bir karar vermiş olduklarına emindi. Önemli olan bu gece biraz daha dikkatli oynamasıydı. Siyaha yatırmayacaktı. Koy şuraya. Evet, şuraya, hemen...

Birden yine aynı kadının o cırtlak ve öfkeli sesini duydu. Kadın şimdi başka birisiyle tartışıyordu. Wolfgang bu kez başını çevirip, baktı. Tabii. Kadının burnunun altı beyazdı. Kar gibi. Orospu, tozu burnuna çekmişti. Ondan uzak durmalıydı: ne istediğini, ne de yaptığını biliyordu! Wolfgang kendine masanın çevresinde yine başka bir yer aradı ve oynamasını oradan sürdürdü.

Her şey yolunda gitti. Dikkatle oynadı, daha önce yitirmiş olduklarını yine geri aldı. Sermayesini cebine koydu, kazandığı ile oyuna devam etti. Hemen yanında duran gözleri ışıl ışıl genç bir erkek çok heyecanlıydı, o gece mutlaka ilk kez rulet oynuyordu. Wolfgang Pagel düşündü, bu gibileri insana şans getirir. Ona fark ettirmeden sırtını okşadı. Sol eliyle. Sol da şans getirir! Hemen ardından da kazandığını birkaç kez masadan almadı ve kazanmaya devam etti. Krupiyenin arkasındaki yırtıcı kuşlardan biri ona öfkeyle baktı.

Yeter, dedi Wolfgang Pagel kendi kendine. Cebimdeki para yarına yeter, hatta yarından da sonraya. Tabii dolar her zamankinden çabuk değer kazanmazsa! Artık eve gidebilirdi. Fakat saat o kadar geç olmamıştı. Şimdi yatağa girse gözüne uyku girmeyecek, belki de saatlerce oyunu düşünecek, o gece eline geçmiş olan şansını teptiği ve oynamayı bırakıp, eve döndüğü için çok pişmanlık duyacaktı.

Elinde pullar öyle durdu, yuvarlanan topun sesini dinledi, krupiyenin sözleri kulağına geldi. Sanki bir düşün ortasındaydı, burada, rulet oynanan salondaydı; yoksa bambaşka bir yerde miydi?

Zıplayan topun sesi dönen bir su değirmenin sesini andırıyordu. Rahatlatıcıydı, uyutucuydu. Yaşamın akışı ona hep suyun akışını anımsatmıştı. Her şey akar gider! Böyle söylemişlerdi okulda, sonra askeri lisede de.

Kendini birden çok yorgun hissetti. Ağzı da kurumuştu. Lanet olsun, burada içecek hiçbir şey yoktu. Tuvalete gidip, el musluğundan su içmek zorundaydı. Fakat o yokken kim bilir oyun nasıl gelişir, renkler nasıl gelirdi? Kırmızı – siyah - siyah – kırmızı – kırmızı – kırmızı – siyah... Başka renk yoktu ki! Yaşam kırmızıydı, ölüm de kara! İnsanın karşısında sadece bu ikisi vardı. Yaşamla ölüm! Daha başkası yoktu.

Sıfır!

Tabii, bir de sıfır vardı. Onu unutmuştu. Wolfgang Pagel gibi oynayanların sıfırla hiç ilgisi yoktu. Sıfır da olduğuna göre ölüm sıfırdı! O zaman kırmızı aşktı. Bu güzeldi. Peki, siyah ne olacaktı, o neydi? Siyaha da yaşam kalıyordu. Fakat bu abartılmış değil miydi? Siyah değil de, biraz gri olsaydı daha iyi olurdu. Şöyle açık, gümüşi bir gri hoşuna giderdi. Peter, evet, o iyi bir kızdı...

Evet, ateşim var, dedi kendi kendine. Fakat yanılmıyorsam benim her gece ateşim var. Mutlaka biraz su içmeliyim. Hemen tuvalete gideyim.

Odadan çıkacağına elindeki pullarla şöyle bir oynadı, hemen cebindekileri de çıkardı. Krupiye: "Herkes pulları koysun!" diye seslendi. Elindekileri masaya bıraktı. Hepsini sıfıra yatırdı!

Neredeyse yüreği duracak gibiydi! Ben ne yaptım? diye sordu kendi kendine şaşkın. Ağzının ve boğazının kuruluğu dayanılmazdı. Gözleri yanıyor, şakaklarının derisi çatlayacak gibi oluyordu. Top nedense bir türlü durmak bilmiyordu. İnanılmazdı. Bir an herkesin bakışlarının sadece onun üzerinde olduğunu sandı.

Herkes bana bakıyor. Ben bütün paramı sıfıra yatırdım. Cebimdeki her şey şimdi sıfırın üzerinde. Sıfır ölüm demek! Ve yarın evleneceğiz...

Top zıplamasına devam ediyordu. Nefesini daha çok tutamadı. Derin bir nefes aldı. Gerginliği geçer gibi oldu.

Krupiyenin sesi duyuldu:

"Yirmi altı! Siyah!"

Pagel bir daha nefes aldı. Burnundan. Rahatlamış gibiydi. Parasına el konmuştu! Çevresindeki fahişeler sanki başını döndürmüştü. İçlerinden birinin sesi duyuldu:

"Bu beceriksizler oynamak istiyor! Oynasınlar, çocuklarla kum havuzunda!"

Suratı yırtıcı kuşu andıran krupiyenin sevinç dolu keskin bakışlarını bir an üzerinde hissetti.

Wolfgang hiç kıpırdamadan öyle durmaya devam etti. Keşke cebimde bir pul daha olsaydı, diye düşündü. Fakat önemli değil. O gün yine gelecek.

Topun yine koştuğunu duydu. Ağır ağır yürüdü, salondan çıktı. Kapının yanında durmakta olan hüzünlü suratlı adamın yanından geçti. Loş merdivenleri indi. Dışarıdaki adamın gelip, evin kapısını açmasını bekledi. Ve sokağa çıktı.

8

Bütün bunları iyi yürekli, küçük Peter'ine nasıl anlatacaktı? Ona anlatabileceği hiçbir şey yoktu. O gece olup biteni tek bir cümleyle şöyle anlatabilirdi: Önce kazandım, fakat sonra şans yüzüme gülmedi, kazandıklarımı yitirdim. Kısacası, son haftalarda sık sık söylemiş olduklarının bir tekrarıydı bu. Kız ne düşünürdü? Belki Wolf'un ruletteki kaybını bir başkasının iskambil oyunundaki kaybına veya elindeki piyango biletine ikramiye çıkmamış olmasına benzetebi-

lirdi. Rulet oyunu sırasındaki sürekli iniş çıkışı, şansın bir gelip, bir gitmesini, umutla ümitsizliğin yan yana olduğunu ona anlatmak öyle kolay değildi. Söylenecek tek şey sonuç idi! Cebim bu gece boş.

Genç kız ise onun sandığından daha çok şeyi anlıyordu. Geceleri eve döndüğünde, hâlâ heyecanı okunan, yanakları ateş gibi yüzünü çok görmüştü. Sonra yatağa girip, ne kadar bitkin uyuduğunu da... Biraz öfkeli, hatları uykuda bile hareket eden, belki de o geceki oyunu düşleyen bir insanın yüzüne çok bakmıştı. Onu konuşurken hep dinlemiş, "Nasıl?" diye sormuş, fakat söylediklerini anlamamıştı. Sadece onu seyretmiş, kafasından geçenleri çözmeye çalışmıştı. Aynanın karşısında durup, saçlarını tararken bakmış, değişik yüz ifadesinden hep bir şeyler anlamak istemişti.

Evet, genç kız erkeği oldukça iyi tanıyordu. Ona bir şeyler anlatmasına, açıklamalar yapmasına, bahaneler arayıp bulmasına hiç gerek yoktu.

"Hiç o kadar önemli değil, Wolf," dedi o gece de. "Bizim için paranın hiçbir zaman o kadar önemi olmadı."

Adam ona şöyle bir baktı, söylediklerini kabullendiği için memnun oldu. "Tabii..." diye konuştu. "Bunu yakında telafi edeceğim. Belki de bu gece!"

"Unutma, bugün saat on iki otuzda evlendirme dairesinde olacağız," dedi genç kız kelimelerin üzerine basa basa. Sesi ilk kez ısrarlı çıkmıştı.

"Fakat bugün giysilerini rehin vermem gerekiyor. Evlendirme memuru seni yatağında nikâhlayamaz mı? Çok hasta, diyelim!"

"Ölüm döşeğinde biri de olsa onunla nikâhlanırken ödeme yapmak zorundasın," dedi genç kız ve yüksek sesle güldü. "Ölüm bile bedava değil, bilmiyor musun?"

"Hasta olanlar belki nikâh harcını ileride ödeyebilir," diye konuştu Wolfgang biraz düşünceli. Sonra gülümseyerek devam etti. "İleride ödeyemedik diye de bizi boşayacak değiller ya..."

Sonra bir süre ikisi de konuşmadı. Yükselen güneşle ısınmaya başlayan odada hava o kadar ağırdı ki, neredeyse elle tutulacaktı. Aşağıdaki teneke atölyesinden yükselen gürültü açık pencereden odayı doldurdu. Sonra birden koridorda, kapılarının önünde heyecanlı heyecanlı konuşan Bayan Thumann'ın ağlamaklı sesi teneke atölyesinin gürültüsünü bastırdı. Binayı dolduran insanların oluşturduğu petekten vızıldamalar, bağırmalar, şarkılar, seslenmeler ve hıçkırıklar geldi.

"Biliyorsun, benimle evlenmek zorunda değilsin," diye konuştu genç kız birden. Sesi kararlı çıkmıştı. "Hiç kimse senin kadar böyle yakınlık göstermemişti bana."

Karşısındaki adam biraz sıkılgan başını çevirdi. Güneşte parıldayan pencere camı sanki bembeyaz bir kordu. Ben ne yaptım ki ona? diye bir an düşündü. Evet, ona yemek masasında nasıl bıçakla çatal kullanacağını göstermişti. Biraz da düzgün konuşmasını.

Başını tekrar genç kıza doğru çevirdi ve yüzüne baktı. Kız bir şey söylemek istedi. Dudakları titredi, sanki ağlamamak için kendini zor tutuyordu. Gözlerindeki güçlü bakış adamı delip, geçiyor gibiydi. Sonra şöyle konuştu:

"Eğer benimle evlenmek zorunda olduğun için evlendiğini bilsem, hemen hayır derdim." Adam başını iki yana salladı. "Ya da annene inat olsun diye evlendiğini," diye devam etti Petra. "Belki de sadece beni sevindirmek için evleneceksin..." Adam başını tekrar, hayır, anlamında iki yana salladı. Niçin evlendiğimizi biliyor muydu ki, diye düşündü içinden şaşırarak. "...fakat ben şuna inanıyorum, sen de istiyorsun bu evliliği, çünkü bizim birbirimize ait olduğumuzu sen de düşünüyorsun."

Genç kız çok hızlı konuşmuştu. Şimdi gözleri yaşlarla dolu doluydu. Konuşmasını tekrar sürdürdüğünde artık rahatlamış gibiydi.

"Ah, Wolf, sevgilim, bu veya başka bir nedenle benimle evleneceksen, yalvarırım sana, vazgeç bu evlilikten. Vazgeçersen bana acı

vermezsin." Son kelimeler hızlı hızlı çıkmıştı ağzından. "Evlenip de, ilerde birbirimize uymadığımızı anlarsak çok daha acı çekeriz!" Sustu. Bir süre karşısındaki adamın yüzüne baktı. Sonra aniden gülmeye başladı. Gözleri yine yaşlarla dolmuştu. "Biliyorsun soyadım Ledig. Bekâr, demek! Senin hoşuna giden bir ad. Sen sadece Petra'yı beğenmiyorsun."

"Ah, Petra... Peter! Peter Ledig!" diye adam sesini yükseltti. İçinde yaşadıkları mağaranın ıssızlığında genç kadının bu alçakgönüllü sözleri, şirinliği onu heyecanlandırmıştı. "Sen nelerden de söz ediyorsun?" Genç kızı kolları arasına aldı, sıkıca sarıldı. İki vücut birbirine yapıştı, sağa sola sallandılar. Adam gülümseyerek konuşmasını sürdürdü: "Şu anda nikâh harcını verecek paramız yok, diye sen bak nelerden söz ediyorsun?"

"Peki söz etmeyim mi onlardan istiyorsun?" diye mırıldandı Petra, başı erkeğin göğsünde. "Senin hiç sözünü etmediğin, günlerce hiç açmadığın şeyleri ben ağzıma almayayım mı? Çok kez düşünüyorum -beni şimdiki gibi kollarının arasına aldığın, öptüğün anlarda da- sanki benden, her şeyden çok uzaklarda o, diyorum kendi kendime."

"Sen kumardan söz ediyorsun," dedi adam ve onu saran kollarını gevşetti.

"Hayır, kumardan söz etmiyorum," diye genç kız hemen karşı çıktı ve sarıldığı adama daha da sokuldu. "Nereye gittiğini, ne yaptığını sen benden daha iyi bilirsin. İstediğin kadar oyna, fakat oynamadığın zamanlarda da daha çok yanımda olabilirsin! Ah, Wolf'cuğum..." Kendini birden kolları arasından çekti ve dirseklerinden tutup, yüzüne baktı. "Sen hep sanıyorsun ki, para yüzünden benden özür dilemek veya bana bazı açıklamalarda bulunmak zorundasın. Ben senden bu gibi şeyleri hiç beklemiyorum. Ne özür, ne de bir açıklama. Birlikte olduğumuz sürece her şeyi doğru yapmışız

demektir. Birlikteliğimiz sona erdiğinde ise mutlaka bir hata yaptık. Paramız olsa da olmasa da, nikâhlı olsak da, olmasak da..."

Ondan bir yanıt bekler gibi gözlerinin içine baktı. Kollarının arasına alıp, iyice kendisine çekmesini arzuladı.

Ne bekliyor benden? diye düşünmüştü genç kız konuşurken. Fakat Wolfgang Pagel biliyordu isteklerini. Genç kız daha ilk günden, benimle gelir misin, diye sorduğu andan sonra ona teslim etmişti kendini. Hiçbir şeyi yoktu. Fark ediyordu ki, şimdi bir arzusu, ondan bir beklentisi vardı.

Nasıl yapacağım, ne yapmalıyım? diye kendi kendine sordu Wolfgang Pagel. Sonra birdenbire rahatladığını hissetti. Bunu bilmemem, kızın haklı olduğunu gösteriyor. Ben onu sevmiyorum! Ben onunla sadece evlenmek istiyorum. Dün gece, diye çabucak düşündü, paramı sıfıra yatırmamış olsaydım, şimdi nikâh harcımız cebimizdeydi. Tabii aramızda da az önceki o konuşma geçmezdi. Sanırım evlenmekten vazgeçmemiz en doğrusu olacak. Fakat bunu ona nasıl söyleyeceğim? Benim için dönüş yok ki! Gözlerini dikmiş bana bakıyor. Ne söyleyeyim ona?

Aralarındaki sessizlik ağır, taşınamayacak bir yük gibiydi, dayanılmazdı. Genç kızı hâlâ kolları arasında tutuyordu. Sarılmamıştı, sanki onu bir an için unutmuş gibiydi. Hafifçe öksürdü.

"Peter..." diye konuştu.

Aynı anda dışarıda bir kapı açıldı. Bayan Thumann'ın ayaklarını sürüye sürüye yürüdüğü duyuldu.

"Wolf, çabuk oda kapısını kapat!" dedi Petra telaşla. "Bayan Thumann geliyor. Şu anda onunla konuşacak bir şeyimiz yok!"

Genç adam Petra'yı bıraktı, kapıya doğru yürüdü. Tokmağına dokunduğu anda kapı ardına kadar açıldı, ev sahibesi göründü.

"Hâlâ bekliyor musunuz?" dedi. "Size söylemedim mi, para yoksa kahve de yoktur."

"Bakın, Bayan Thumann," diye Wolfgang Pagel çabuk çabuk konuştu. "Ben sizden kahve filan istemiyorum. Az sonra birkaç parça eşyamızı alıp, rehinciye gideceğim. Siz de bu arada Petra'ya bir sandviçle biraz kahve verin. Açlıktan bitti kızcağız!"

Genç kız sesini çıkarmadı.

"Adamdan parayı alınca hemen size uğrayacak, borcumuzun büyük bir bölümünü ödeyeceğim. Kendime biraz ayıracağım, çünkü doğru Grunewald'a gitmem gerek. Orada bir dostum var, askerden tanıdığım. Zecke adı. Soylunun tekidir. Eminim bana mutlaka biraz borç para verecektir."

Başını çevirip genç kıza baktı. Petra bu arada yatağın kenarına ilişmişti. Başı önündeydi. Yüzü görünmüyordu.

"Öyle mi?" dedi Thumann. Sorusunda meraktan çok tehdit var gibiydi. "Kızcağıza kahvaltı veririm. Bugün de, yarın da. Fakat nikâh işi ne oldu?" Bir elinde içi boş oturak öyle duruyordu. Thumann'ın görünümü evlenmek ve birlikte uzun bir yaşam sürdürmek isteyenleri evlenmekten vazgeçirebilirdi.

"Ah!" dedi Wolfgang heyecanla. Birden keyiflenmiş gibiydi. "Peter'imin kahvaltısı tamamsa, bizim nikâh da tamamdır!"

Başını çevirip genç kıza baktı. Peter'i yatağın kenarına ilişmiş, öyle oturmaya devam ediyordu.

"Rehincide sıraya gireceksiniz, Grunewald da çok uzaktır," diye konuştu Thumann. "Hep nikâhtan söz edip duruyorsunuz, fakat ben size güvenemiyorum!"

"Hayır, hayır!" diye Petra birden oturduğu yerden ayağa fırladı. "Güvenebilirsiniz, Bayan Thumann. Hem paranızı alacağınıza, hem de evleneceğimize! Haydi Wolf, gel sana bazı şeyleri toplamanda yardım edeyim! Şu küçük bavulumuza koyalım eşyaları. Rehincinin açıp, içine şöyle bir göz atması yeterlidir. Ne de olsa o bizi iyi tanır."

Genç kız Wolfgang'a gülümseyerek baktı. Bayan Thumann'ın bakışları, yaşlı ve akıllı bir kuş gibi adamla genç kız arasında birkaç kez gelip gitti. Wolfgang oldukça rahatlamış gibiydi:

"Ah Peter, senden iyisi yok. Belki saat on iki otuza kadar dönmeyi beceririm. Eğer Zecke'ye rastlarsam bana yeterince borç verir; atlarım bir taksiye hemen dönerim."

"Tabii, tabii," diye Bayan Thumann konuştu. "Kızı çıkar yataktan, at bir taksiye, doğru nikâh dairesine. Gördüğüm kadarıyla üzerinde bir erkek paltosu var, altında da yırtık pırtık bir eteklik!" Bakışlarında öfke vardı. "Şu söylediklerinizi duyuyorum da... Biz kadınların şansızlığı erkeklerin anlattığı palavralara güvenmemizdir! Siz gittikten sonra ne olacak? Kızcağız benim mutfakta, bir gözü saatte, ne yapacağını bilmeden, bana da yardım etmeden öyle oturacak. Saat on iki otuza yaklaştığında da: 'Hissediyorum, Bayan Thumann, o gelmek üzere' diyecek. O ise gelmeyecek. Değerli dostunun evinde oturacak, sakin sakin kafayı çekecek, ardı ardına sigaraları tellendirecek, belki de arada sırada düşünecek: Nikâh her gün olur... Bugün olmazsa yarın olur, belki yarından sonra da..."

Thumann bu sözlerinin ardından Wolfgang'a aşağılarmış gibi baktı. Petra'ya olan bakışlarında ise biraz küçümseme, biraz da acıma vardı. Oturağı tuttuğu elini şöyle bir salladı, bakalım neler olacak, der gibi. Sonra odadan çıktı, kapıyı ardından kapattı. Geride kalan iki insan birbirlerinin yüzüne bakmadı. Sanki ne yapacaklarını bilmiyorlardı. Odayı onlara kiralamış olan Bayan Thumann'ın ağzından çıkanlar pek hoşa giden şeyler değildi.

Uzun bir suskunluğun ardından ilk konuşan Petra oldu:

"Umursama onu, Wolfgang," dedi. "Thumann ve onun gibiler istediklerini söylesinler, bizim için hiçbir şey değişmez. Evet, az önce gözlerim yaşardı. Onu da unut, pek önemli değildi. İnsan kendini bazen çok yalnız hissediyor, korkuyor, başkalarından teselli bekliyor."

"Fakat sen şimdi kendini yalnız hissetmiyorsun, öyle değil mi Peter?" dedi Wolfgang. Çok duygusal konuşmuştu. "Teselli de beklemiyorsun..."

"Ah," diye konuştu genç kız ve ne yapacağını bilmiyormuş gibi genç adamın yüzüne baktı. "Sen yanımdasın ya..."

."Fakat," dedi karşısındaki değişik bir sesle, "belki de 'oturaklı madam' gerçekten haklı. Ben saat on iki otuzda, bugün olmazsa yarın olur, belki yarından sonra da, deyip eve dönmeyeceğim. Öyle, değil mi?"

"Ben sana güveniyorum," diye genç kız sesini yükseltti ve başını kaldırıp, artık korkmuyormuş gibi Wolfgang'a dikti gözlerini. "Sana güvenmesem ne olacak, ne değişecek? Ben seni zorlayamam da. Nikâhı yaparız veya yapmayız. Beni istiyorsan ne güzel, istemiyorsan..." Birden sustu, gülümsedi. "Haydi Wolf, çık artık yola! Adam dükkânını on ikide kapatır, öğle tatili yapar. Gittiğinde belki de kuyruk vardır." Bavulu eline tutuşturdu, dudaklarına da bir öpücük kondurdu. "Başarılar sana, Wolf!"

Adam ona bir şey söylemek istedi, fakat ne söyleyeceğini bilemedi. Bavulu aldı, odadan çıktı gitti.

Üçüncü Bölüm

Avcı ve avlanan

1

Neulohe'deki çiftlikte ufak tefek arazi denetleyicisi Meier, ona 'zenci Meier' de diyorlardı, öğleye doğru saat on bir ile on iki arasında her zamanki gibi kendini yorgun hissettiği için üzerinde giysileri ve çizmeleriyle kendini yatağa attı. Elinde olsa ertesi sabaha kadar bir güzel uyku çekerdi. Bugün ise sadece çavdar tarlasının hemen yanı başındaki çamlıkta kimsenin onu göremeyeceği kuytu bir köşeye çekilmiş, otların üzerine rahatça uzanmıştı.

O gün sabaha karşı üçte kalkmış, henüz sıcak ahırların buğulu havasında (çok yorgundu, ayakta zor duruyordu), hayvanlara yem vermiş, yerlerken başlarında durmuş, sağılırlarken ve temizlenirlerken de yapılanları denetlemişti. Taze kalması için sabah çok erken nakli gereken kolza getirildiğinde de çalışanların başında bulunmuştu. Saat yediye doğru, hâlâ çok yorgun, ayaküstü bir fincan kahve

içmişti. Günlük olağan çalışma da her zamanki gibi saat yedide başlamıştı.

Sonra çavdar hasadının yapıldığı tarlalardan makinelerin ikisinin de arızalandığı haberi gelmişti. Hemen demirciyi yanına alıp, oraya gitmiş, makineleri geçici de olsa tamir ettirmişti. Şimdi yine çalışmaktaydılar. Ah, ne kadar da yorgun hissediyordu kendini. Dünkü yorgunluğuna bir de bugünkü yorgunluğu eklenmişti! Nasıl isterdi şimdi şurada güneşin altında bir güzel uyku çekmeyi! Fakat saat on iki olmadan şeker pancarı hasadının yapıldığı yere gitmek, çalışanları denetlemek, Kowalewski ve adamlarının ne yaptığına bakmak zorundaydı. Doğru dürüst mü çalışıyorlardı, yoksa kaytarıyorlar mıydı?

Meier'in bisikleti, uzanmış olduğu yerden birkaç metre ötede, yolun kenarındaki çukurun içinde duruyordu. Fakat kalkıp şeker pancarı tarlasına gitmeyi hiç de canı istemiyordu. Yorgun ve tembeldi. Yorgunluk, koskocaman bir çuval gibi vücudunun her yerine çökmüştü. Boğazı da çok kurumuştu. Hiç hareket etmeden yatarken biraz olsun uykuya dalabiliyordu. Fakat şöyle bir sağa sola döndüğünde, vücudunu bir şeylerin ısırdığını, sert kıllı bir fırça gibi her yerine battığını hissediyordu.

Elini cebine atıp, bir sigara çıkardı, ağır ağır yaktı. Sonra derin birkaç nefes çekti, gözlerini tozlanmış, eskimiş ayakkabılarına dikti. Artık yenilerine gerek vardı. Bu toprakların sahibi, emekli süvari yüzbaşısı çok iyi bir adamdı, onun gibi bir arazi denetleyicisine verdiği beş yüz bin marklık maaş da iyi para sayılırdı. Hele bir bekleyelim, ay başında doların durumu ne olacak! Belki o zaman şu ayakkabılarıma yeni pençe yaptırabilirim. Neulohe'deki çiftlikte birçok şeye ihtiyaç vardı, örneğin en az iki yeni sorumluya. Fakat patronu, o iyi insan, bir çok şeyi tek başına yapmaya karar vermişti. Yapamazdı, altından kalkamazdı! Hasat kaldırmakta çalıştıracağı işçileri toplamak için bugün Berlin'e gitmişti. Şimdi zavallı Meier öğle öncesi kestirmesine son verip, yine yola düşmek zorundaydı.

Bakalım ne gibi işçiler buldu, diye düşündü. Belki de yeterince adam bulamadı? Ah, lanet olsun!

Meier, tekrar otlara uzandı. Dudaklarının arasındaki sigara biraz yana kaydı. Kasketini, güneş rahatsız etmesin diye gözlerinin üzerine çekti. Kowalewski'nin şeker pancarı hasatında çalıştırdığı kadınlar küstah şeylerdi. Bana ne! Fakat hiç babasına benzemeyen çok cici bir kızı vardı Kowalewski'nin. Berlin'den buraya biraz tatil yapmaya gelseydi ya. Ben çiftlikte rahatına bakardım kızcağızın! Ne kadar da sıcak şurası, fırından farkı yok. Umarım yakında bir fırtına filan gelmez. Yağmur başladı mı bütün ekin ıslanır, her şey berbat olurdu. Tabii bugün de hasat kaldırılabilirdi. Fakat beyefendi çok iyi bir insandı, hava tahminleri başarılıydı. Yağmur beklenmiyor demişti, bugün hasat kalkmayacak!

Tanrıya şükür makineler yine çalışıyordu. Hiç olmazsa biraz yatabiliyordu. Ama dikkat edeyim, uykuya filan dalmayayım. Bir uyudum mu akşamdan önce gözlerimi açamam! Beyefendinin de kulağına gitti mi, kendimi kapının önünde bulurum. Gece iyi bir uyku çekerim.

Evet, şu ufaklık Kowalewski hiç de fena sayılmazdı. Eminim Berlin'de iyi zaman geçiriyordur. Fakat bir de şu Amanda var. O da iyidir! Ufak tefek Meier sağına soluna döndü, emekli süvari yüzbaşısı efendisinin söylemiş olduklarını aklından çıkardı. Evet, onları düşünmek bile istemiyordu şu anda. Onun aklındaki tek şey şu Amanda idi. Canlanır gibi oldu, dizlerini yukarı çekti, keyfinden hırıldanır gibi bir ses çıkardı. Dudaklarının arasındaki sigara yere düştü. Umurunda değildi. Boşver sigarayı! Onun Amanda'sı vardı, önemli olan da buydu! Evet, ona 'zenci Meier' diyorlardı. Aynada suratına baktığı zamanlar onlara hak veriyordu! Yuvarlak camları kalın gözlüğün ardında, sarımsı, baykuşu andıran iri gözler, basık bir burun, kalın dudaklar, en çok iki parmak genişliğinde bir alın

ve kepçe kulaklar... Ve bir metre elli dört santim uzunluğunda bir adam. Meier!

İşte görünümü böyle, tuhaf ve çirkindi. Küstah ve çenesi düşüğün biriydi de. Fakat kızlar da nedense hep böylelerinin üstüne atlıyordu. Neulohe'ye ilk geldiği günlerdeydi. Amanda yanında bir başka kızla önünden geçerken: "Bunu bir adımda altına alırsın," demişti. "Önemli değil, çentiği iyidir," olmuştu Amanda'nın verdiği karşılık da. İşte buranın kızları böyle küstahtı ve çok da umursamazlardı. Birine iştahları oldu mu hiç çekinmeden doğrudan suratına söylerlerdi. İyiydi buranın kızları!

Amanda geçen akşam pencereden odasına girdiğinde keyifsizdi, daha doğrusu oldukça yorgundu. Bunu fark eden Hanımefendi de (emekli süvari yüzbaşısının genç eşi değil, saraylı kayınvalidesi) çok öfkelenmişti. Başkası olsa hemen özür diler, ondan yardım ister veya kaçardı. Amanda ise böyle değildi. Meier tartışmayı keyifle dinlemişti.

"Evet, sayın bayan," demişti Amanda uslu küçük bir kız gibi, "denetleyiciyle tavukların faturasını gözden geçiriyorum. Ne de olsa gündüz buna hiç zamanı yok."

"Bunu yapmak için de pencereden odasına giriyorsunuz, öyle mi?" diye karşılık vermişti dindar yaşlı hanımefendi cırtlak sesiyle. "Siz utanmazın birisiniz!"

"Peki, evin bütün kapıları kapalıysa ne yapacağım?" olmuştu Amanda'nın yanıtı.

Ve yaşlı hanımefendi hâlâ onun söylediklerini kabullenmemekte ısrar edince, günün gençleriyle dindarlık ve katılık üzerine tartışmaya kalkışınca Amanda alaylı konuşmasını sürdürmüştü:

"Sayın bayan, mesaimin çoktan bitmiş olduğunu unuttunuz galiba? İşim bittikten sonra ne yapacağım sadece beni ilgilendirir. Hem tavuklarla ilgilenecek ve üç kuruşa çalışacak benden daha iyi bir kız

bulursanız –ki bulmazsınız– işten yarın ayrılmaya hazırım. Tabii şimdi değil, yarın sabah!"

Ve sonra Meier'e dönüp, pencereyi açık bırakmasını söylemişti.

"Bırak dışarıda durup, içerde ne olduğunu dinlemek istiyorsa, dinlesin tatlım! Bizim umurumuzda değil, onun da belki hoşuna gider. Kızını da herhalde sadece Tanrı'ya dua ederek dünyaya getirmedi ya?"

Kızın sözleri hoşuna giden ufak tefek Meier de yanağını etli koluna dayayarak kıs kıs gülmüştü. Kendini Amanda'nın vücuduna sarılmış gibi hissetmişti. Onun gibi cebi hep boş bir bekâr adam için böylesi iyiydi. Ne aşk, ne sadakat, ne de evlilik. Hep küstah ve neşeli, işini iyi yapan, çenesi de güçlü bir kız... Hatta kimi zaman öylesine küstahtı ki, söyledikleri Meier'in bile hoşuna gitmiyordu. Fakat bunun şaşılacak bir yanı yoktu. Küçük çocukluğunda savaşı yaşamıştı, beş yaşına geldiğinde de savaş sonrasının zor yıllarını.

"Ağzıma atacak bir şey bulmazsam kimse getirip bana bir lokma bile vermez. Ben sana tokat atmazsam, sen bana tokat atarsın! Genç adam, hep dişlerini göstereceksin, yaşlı karılara bile. Bunda çekinecek hiçbir şey yok! Onun yaşamı iyi geçmiş. Benim ki niçin kötü geçsin? Onlar budalaca savaşlarını yaptılar, başımıza şu enflasyonu getirdiler. Güldürmeyin beni! Ben benim. Ben olmadığım zaman onlar da olmayacak! Arkamdan dökecekleri zorlama gözyaşlarından, ucuz tahta tabutumun üzerine bırakacakları basit çiçek çelenginden bana ne! Bugün keyfimizle yaşayalım, öyle değil mi tatlım? Moruk karıya şu kadar olsun acımaya gerek yok! Kim bana bugüne kadar acıdı ki! Beni hep ezdiler, bana hep vurdular. Ağlamaya kalktım mı da, kes çeneni, dediler, yoksa daha fazlasını yersin! Bize yaranmak için ömür boyu yumurtlayan, sonları da kaynar su dolu tencere olan tavuklarım kadar salak değilim ben! Evet, böyle bir yaşam bana göre değil, tatlım! Sen istersen başkasını yaşa! Sağ ol, fakat bensiz!"

"Haklısın, kızım!" dedi ufak tefek Meier gülümseyerek.

Gözlerinden uyku akıyordu. Ne güzel olurdu akşam serinliği çıkana kadar şöyle bir uyuyabilseydi. Ne tarlalar umurundaydı, ne de efendisi. Uyuyacak ve uyuyacaktı. Fakat aniden bir sıcaklık hissetti, dumanlar genzini yaktı.

Yattığı yerden ayağa fırladı, iki ayağının üzerinde durup çevresine bakındı. Kendini, yanmaya başlayan ağaçların ortasında buldu. Yayılan dumanların arasından birinin sağa sola koşuşturduğunu gördü. Onlara katıldı, oraya buraya koştu. Eline geçirdiği bir dalla yerdeki alevleri söndürmeye çabaladı.

"Müthiş yanıyor!" diye ötekine doğru bağırdı.

"Sigaradan!" dedi adam.

"Az kalsın ben de yanacaktım," diye bağırdı Meier gülerek.

"Hiç de fena olmazdı!" dedi adam.

"Yok yahu!" Meier dumandan boğulacak gibi öksürdü.

"Çekil kenara, be adam," diye emreder gibi bağırdı öteki. "Dumandan zehirlenebilirsin!"

Birlikte yangını söndürmeye çabaladılar. 'Zenci Meier' bir ara iki makinenin durduğu yere doğru kulak kabarttı. Eğer adamlar fark etmişse ve emekli süvari yüzbaşısı efendisine anlatırlarsa hiç de iyi olmazdı! Fakat adamların sanki hiçbir şey olmamış gibi işlerini sürdürdüğünü şaşkınlıkla fark etti. Denetleyici olarak şu anda kızıp öfkelenmesi gerekirdi. Ne de olsa herifler sanki gözleri kapalı, yarı uyuklar çalışıyorlardı. Neulohe tarlaları, bütün çiftlik binaları ve on altı bin dönüm ormanlık alan kül olup gidecek, onlar da işten döndükten sonra yerle bir olmuş ahırları görecek ve herhalde, büyücülerin işi, diye düşüneceklerdi. Fakat Meier çenesini tuttu, öfkelenmedi ve duman azalmaya başlayınca da sevindi.

Az sonra yanında imdada koşan biriyle, yanmış alanda üstleri başları kapkara nefes nefese durup, birbirlerine baktılar. Öteki adam genç biriydi. Yüzünü hafif örten kızıla çalan saçları birbirine karışmıştı. Masmavi gözlerinin bakışı sert ve deliciydi. Üzerinde uzunca

grimsi bir ceket, sarı kayışı deriden bol bir pantolon ve belinde yine deriden sarı bir tabanca kılıfı vardı. Tabanca kılıfı iyice aşağı sarkıyordu. İçinde ağır bir şey olmalıydı.

"Sigara ister misin?" diye sordu anasının gözü Meier karşısındakine ve cebinden çıkardığı sigara kutusunu uzattı. Ne de olsa kurtarıcısına bir iyilik etmek zorundaydı!

"Yak bakayım bir tane dostum," dedi adam. "Ellerim kapkara..."

"Benimkiler de," diye konuştu Meier ve kutudan iki sigara çıkarıp, yaktı. Yanıp kül olmuş yerden az öteye, çamların gölgesindeki kuru otlara oturdular. Az önceki yangından ikisi de bir şey öğrenmiş olacaklar ki, sigaralarının külünü yere değil, kurumuş bir odunun içine silkelediler.

Grimsi ceketli adam sigarasından peş peşe birkaç derin nefes çekti. Sonra kollarını iki yana açtı, iyice bir gerindi. Ardından uzun uzun esnedi.

"İşte, böyle dünya..." dedi.

"Her şey zor, öyle değil mi?" diye mırıldandı denetçi Meier.

"Zor mu? Her şey berbat!" dedi adam ve gözlerini kısıp, sıcaktan yanan doğaya baktı. Sonra kendini sırtüstü otlara bıraktı. Canı müthiş sıkılıyormuş gibiydi.

Meier'in o anda tekrar kestirmeye ne zamanı vardı ne de canı istiyordu. Fakat bu adamla biraz daha oturup, sohbet etmek zorunda olduğunu kavramıştı. Aralarında sohbeti biraz uzatmak için bir şeyler söylemeliydi:

"Hava çok sıcak, değil mi?"

Öteki sadece homurdandı. Meier adamın yüzüne yandan bir süre baktıktan sonra sordu:

"Baltıklı mısınız?"

Fakat kısa bir homurtudan başka yanıt almadı. Çam dallarının hışırtısı daha güçlüydü. Aynı anda, Meier'in bisikletini ite ite gelen orman korucusu Kniebusch göründü. Beyaz sakallı, başı kel adam

bisikleti Meier'in üzerine atar gibi ayaklarının dibine bıraktı. Ter içinde kalmıştı.

"Be adam, bırakmışsın yine şu bisikleti öyle yol kenarına!" diye öfkeyle konuştu. "Hem bisiklet senin de değil, çiftliğin malı! Birisi yürütse Beyefendi küplere biner. Sen..."

Aynı anda az ötedeki yanmış alan ormancının dikkatini çekti. Öfkesinden yüzü kıpkırmızı oldu ve küfür eder gibi sesini yükseltti:

"Lanet olası hödük herif, yine o berbat kokulu sigaralarından birini içip, benim ormanımı mı yaktın? Sen görürsün ne olacağını! Bundan sonra aramızdaki dostluk bittiği gibi, akşamları iskambil oynamak da yok! Görev görevdir. Beyefendi'ye hemen bu akşam haber vereceğim!"

Fakat orman korucusu Kniebusch cümlesini bitiremedi. Çünkü aynı anda otlara uzanmış, uyurmuş gibi yatan gri, uzun ceketli adamı gördü:

"Meier yoksa ormanı yakmak isteyen bir sokak serserisini mi ele geçirdin? Çok mükemmel, Beyefendi'nin övgüsü sana garanti! Hey, domuz herif uyan bakayım!"

Kniebusch adamın üzerine gidip, bağırdı. Ardından da omurgalarına bir tekme salladı.

"Haydi, sana diyorum! Fırla bakayım ayağa..."

Omurgalarına tekmeyi yemiş olan adam yüzünü kapatan kasketini kenara itti ve keskin bakışlarını yanı başında bağırıp çağıran ormancıya dikti.

"Kniebusch!" diye öfkeyle sesini yükseltti.

Ne olduğunu kavrayamayan Meier önce bir şaşırdı, ardından da adının söylenmesinin bile iskambil arkadaşı, korkağın teki Kniebusch'da yapmış olduğu etkiyi görüp, keyiflendi. Orman korucusu yıldırım çarpmış gibi olduğu yerde bir sarsıldı ve donup kaldı. Sonra tıslar gibi konuştu:

"Sayın teğmenim..."

Yerde yatan adam yavaş yavaş ayağa kalktı, ceketine ve pantolonuna yapışmış kuru otları eliyle şöyle bir temizledi. Sonra konuştu:

"Bu akşam saat onda Haase'nin orada toplanıyoruz. Diğerlerine de haber ver. Şu ufaklığı da beraberinde getir!" Kemerini çekiştirip, düzeltti. "Sonra bir şey daha, Neulohe'de ne kadar silah var, bilmeliyim. Tabii işe yarayacak silahlar ve cephaneler. Anlaşıldı mı?"

"Evet, teğmenim! Başüstüne teğmenim!" diye kekeler gibi yanıt verdi orman korucusu. Meier ne kadar ürkmüş olduğunu fark etti.

Sonra teğmen Meier'e şöyle bir dönüp:

"Her şey yolunda, dostum!" dedi ve çalılıklarla ağaçlar arasında ormanda kayboldu. Geldiği gibi gitmişti.

"Vay canına!" diye mırıldandı Meier ve heyecanla ormana doğru baktı. Yaprak bile kıpırdamıyordu, öğlenin yakıcı sıcağında her yer ışıl ışıldı.

"Vay canına, diyorsun şimdi, öyle mi Meier?" diye Kniebusch homurdanır gibi konuştu. "Fakat şimdi her iş bana kaldı. Öğleden sonra köyde kapı kapı dolaşmak zorundayım. Herkesin hoşuna giden bir şey değil teğmenin istediği. Bu saçmalık, diyor çoğu ve surat asıyor. Fakat..." Orman korucusu biraz ağlamaklı konuşmasını sürdürdü. "Gördün nasıl biri olduğunu. Ondan hoşlanmayan hiç kimse bunu suratına söylemeye cesaret edemiyor. O bir ıslık çalıyor ve herkes koşa koşa geliyor. Benim söylediklerime ise hep itiraz ediyorlar."

"Hem o kim?" diye Meier sordu. "Öyle pek güçlü birine benzemiyor!"

"Kim mi?" Kniebusch öfkelenir gibi oldu. "Adının ne olduğu önemli mi? Hem gerçek adını bize söyleyeceğini hiç sanmıyorum! Benim için 'teğmen'..."

"İyi de günümüzde 'teğmen' öyle pek önemli bir rütbe sayılmaz," dedi Meier. Fakat adamın az önce orman korucusunu azarlaması da hoşuna gitmişti.

"Bunu ben de biliyorum," diye homurdandı Kniebusch. "Önemli olan başkalarının ona itaat etmesi. Hem sonra..." Gizli bir şeyden söz ediyormuş gibi usul sesle konuşmasını sürdürdü, "büyük bir şey planlıyorlarmış... Başardıklarında kırmızıların işi bitmiş demektir!"

"Hele bir dur bakalım," dedi Meier, "kırmızı kolay silinemeyecek, kazınamayacak bir renktir. Öyle kolayca yok edemezsiniz onları!"

"Bu kez başarılacak," diye orman korucusu fısıldar gibi karşı çıktı. "Rayh ordusu arkalarındaymış! Hatta kendilerine Kara Rayh Gücü diyorlar. Bütün çevre onlarla dolu. Baltık, Yukarı Şilezya, hatta Ruhr havzası..."

"Darbeye hazırlanıyorlar öyleyse!" dedi Meier. "Benim de mi katılmam isteniyor? Önce iyice bir düşünmem gerek. Bana, her şey yolunda dostum, demekle iş bitmez!"

Orman korucusu, Meier'in söylediklerini duymamış gibi devam etti:

"Beyefendinin dört av tüfeği vardır," diye düşünceli düşünceli konuştu. "Bir filinta da olacak."

"Doğru," dedi Meier de. "Peki, Beyefendi ne diyor bütün bunlara? Daha doğrusu olup bitenden haberi var mı?"

"Bunu ben de bilmek isterdim," diye ormancı biraz düşünceli konuştu. "Fakat hiçbir şeyden haberim yok. Beyefendi arada sırada Ostade'ye gidiyor, ordunun subaylarıyla bir araya geliyor. Bakarsın sonunda kendimizi bir batağın içinde buluruz. Başarılı olamadık mı buradaki görevimden atılırım, belki de yaşlılığımda hapishaneyi boylarım."

"Haydi bakalım, daha şimdiden gözyaşları dökme, kocamış denizayısı!" Meier şöyle bir güldü. "En iyisi Beyefendi'ye sormamız. Söylesin bize, teğmenin peşinden gidelim mi, gitmeyelim mi?"

"Aman Tanrım!" diye Kniebusch sesini yükseltti ve ellerini başına götürdü. Meier'in söylediklerine çok şaşırmıştı. "Sen gerçekten bu dünyanın en güvenilmez insanısın, Meier! Bakarsın Beyefendi'nin

bütün olup bitenden haberi yoktur ve biz ona bir sırrı açığa vurmuş olacağız. Hainler böyle ele geçer! Ben de..." Ne yapmış olduğunu birden fark etmiş gibiydi. "Ben salak gibi sana her şeyi anlattım! Ah, Meier, yap bana bir iyilik, duymuş olduklarını kimseye anlatmayacağına hemen şurada yemin et! Ben de Beyefendi'ye ormanı yaktığını söylemeyeceğim."

"Bak dostum," diye Meier karşı çıktı, "şunu iyice bilmelisin, yangını ben çıkarmadım, senin teğmenin yaktı. Eğer şimdi onu ele vermeye kalkışırsan başına ne geleceğini benden iyi bilirsin. Bu akşam ben de saat dokuz buçuktaki toplantıya gideceğim. Senin anlayacağın Kara Rayh Ordusu'nun içinde ben de bulunacağım. Sakın beni ele vermeye kalkışma Kniebusch, senin için iyi olmaz."

Meier ağaçların arasında sırıtarak öyle durmuş, çenebaz ve korkak Kniebusch'a meydan okurmuş gibi küstahça bakıyordu. Eğer şu darbe söylentiden başka bir şey değilse herifin başı belaya girebilir. Aleyhimde Beyefendi'ye bir şey anlatmaya hele bir kalkışsın, göreyim onu!

Karşısındaki yaşlı ormancı Kniebusch'un yüzü bir kızardı, bir soldu. Kırk yıl boyunca görev yap, uğraş et, son yılların artık rahat geçecek, diye düşün... Fakat hayır, her şey gittikçe daha da kötüleşiyordu. Son zamanlarda geceleri yataktan korkuyla fırlıyordu. Sanki beklenmedik bir şey olmuştu! Eskiden odun faturalarını kafasına takar, gözüne uyku girmezdi. Acaba doğru mu hesapladım, diye düşünür dururdu.

Şimdiyse geceleri zifiri karanlıkta öyle oturuyordu, yüreği küt küt atıyordu. Başka korkuları da vardı. Kaçak odun kesenler, şu 'teğmen' denenler, darbe söylentileri... Şimdi bir de şu küstah, Meier denen leş yiyici çıkmıştı karşısına! Her şeyin ortasında kalmıştı. Hem ben Rayh başkanına da karşı filan değildi ki! Sonra başını karşısındaki adama çevirdi:

"Fakat biz meslektaş sayılırız Meier. Akşamları iskambil oynayan iki arkadaşız da! Ben bugüne kadar senin aleyhinde Beyefendi'ye bir şey söylemiş değilimdir. Öfkeli olduğum zaman bile ağzımı açmamıştır. Korkma ben seni ele vermem!"

"Tabii ele vermeyeceksin!" diye konuştu Meier ve yine küstahça sırıttı. "Fakat şimdi saat on iki olmak üzere. Şeker pancarlarına yetişemeyeceğim, fakat hayvanlara yem vermem gerek. Bisiklete atlayacağım. Fakat sen istersen koşar adım peşimden gelebilirsin Kniebusch! Bu senin için sorun olmaz, öyle değil mi?" Meier bunları söyler söylemez bisikletine atladı ve pedallara bastı. Kniebusch'un yanından uzaklaşırken de: "Her şey yolunda, dostum!" diye bağırdı.

Yaşlı orman korucusu arkasından bakakaldı, sonra hüzünlü hüzünlü başını iki yana salladı. Bürosuna dönmeye karar verdi. Ormanda anayolda mı ara yolda mı yürüyeceğini düşündü. Kaçak odun kesenlerle karşılaşabilir, bu da başının derde girmesine neden olabilirdi.

2

Müşterilerinin 'amca' dedikleri rehinci yüksek bir tabureye oturmuş, önündeki defterlere bir şeyler yazıyor, bir çalışan az önce içeri girmiş iki kadınla pazarlık yapıyordu. Kadınlardan biri çıkın dolusu yatak çarşafı ve yastık kılıfı getirmişti. Diğerinin de yanında siyah bir terzi mankeni vardı. İki kadının da yüz hatları keskindi. Bakışlarında da, rehinciye gelen müşterilerde pek rastlanmayan bir umursamazlık vardı.

Rehincinin dükkânı gün boyunca çok insanın girip çıktığı bir binanın asma katındaydı. Buraya ilk kez gelen, dükkânı oldukça karmakarışık, kirli ve tozlu bulabilirdi. Fakat her şey belli bir düzene göre istif edilmişti. Buzlu camlardan içeri giren güçsüz gün ışığı soluktu. Kocaman para dolabı her zamanki gibi açık duruyordu.

Kimi raflarında beyaz kâğıtlardan oluşan küçük paketler dikkati çekiyordu. İçlerinde değerli mücevherler olacaktı. Rehincinin nakit parasını sakladığı duvara gömülü kasanın üzerindeki anahtar her zamanki gibi asılı duruyordu.

Wolf içeri girer girmez bütün bunları bir bakışta gördü. Ne de olsa buraya sayısız kez gelmişti, her şey ezberindeydi; daha bakmadan neyin nerede durduğunu biliyordu. Amca'nın gözlüğünün üzerinden ona şöyle bir bakıp, işine devam etmesine de çoktan alışmıştı.

Wolfgang Pagel, siyah vitrin mankenini para karşılığı rehin bırakmak isteyen kadınla anlaşamayan adamın yanına sokuldu. Beraberinde getirmiş olduğu bavulu kaldırıp, masanın üzerine koydu ve:

"Her zamanki gibi birkaç giysi getirdim," dedi. "Lütfen bir bakar mısınız?"

Küçük bavulun kilitlerini açtı.

İçindekiler hep aynı şeylerdi. Wolfgang'ın arkası aşınmış bir pantolonu, beyaz iki erkek gömleği, genç kızın üç elbisesiyle birkaç iç çamaşırı... En değerlisi de Petra'ya eski hayranlarından birinin vermiş olduğu gümüş işlemeli küçük bir el çantası. Adam hiç sormamıştı, kimin, diye.

"Her zamanki gibi üç dolar, öyle değil mi?" diye konuştu Wolfgang. Rehincinin adamı bavulun içindekilere kararsızca bakmaktaydı.

"Evet, Teğmen Bey," dedi sonunda.

Her şey yolunda sayılırdı. Fakat aniden masasında oturmuş, hesap yapmakta olan rehincinin sesi duyuldu:

"Hayır!"

Burada kendisine sadece 'teğmen' dedikleri Wolfgang'la yanındaki adam şaşkınlıkla ona doğru baktılar.

"Hayır!" diye tekrarladı 'amca' başını iki yana sallayarak. "Kusura bakmayın, Teğmen Bey, fakat size artık yardımcı olamayacağız. Bunların bize hiç yararı yok. Hem getirdikten birkaç gün sonra

gelip, yine alıyorsunuz. Hep aynı şey! Üstelik bu gibi giysilerin yavaş yavaş modası da geçti. Belki başka bir zaman size yardımcı olabiliriz. Biraz daha modaya uygun bir şey getirdiğinizde..."

'Amca' sustu. Pagel'e bir süre baktı. Elindeki tüy kalemin ucunu sanki suratına dikmişti. Sonra yine önünde duran hesap defterlerine döndü ve yazmasını sürdürdü. Pagel'in yanındaki adamı bavulun kapağını indirdi, kilitlerini de kapattı. Az ötedeki iki kadın, öğretmeninden ihtar almış öğrenciye alayla bakan arkadaşları gibi sırıtarak memnun memnun Wolfgang'a doğru bakıyordu.

"Fakat Bay Feld," diye Pagel heyecanla konuştu ve masasında sakin sakin bir şeyler yazmakta olan rehincinin yanına gitti. "Zengin bir arkadaşım var, bana yardım edeceğinden eminim. Bana hiç olmazsa yol parasını verin. Bavulumu burada bırakayım. Akşam dükkân kapanmadan da borcumu ödemeye geleceğim. Hem isterseniz beş katını vereceğim! Hatta on katını!"

'Amca' gözlüğünün altından düşünceli düşünceli Wolfgang'a baktı. Alnını kırıştırdı ve konuştu:

"Kusura bakmayın, Teğmen Bey, biz burada kimseye borç para vermiyoruz. Biz sadece rehincilik yapıyoruz."

"Fakat istediğim şeyin bir dilenciye verilecek birkaç kuruştan farkı yok," diye Wolf ısrar etti. "Hem size şu eşyalarımı da bırakıyorum."

"Fakat eşyalar rehine konmadığı için fiş veremeyeceğimden eşyalarınızı da burada tutamam," dedi masa başında oturan adam. "Ben onları kabul etmiyorum. Kusura bakmayın, Teğmen Bey."

Sonra alnını kırıştırıp, sözlerinin etkili olup olmadığını yüzünden okumak istermiş gibi uzun uzun karşısındaki Wolfgang'a baktı ve başını sallayıp, kendini yine önündeki rakamlara verdi. Wolfgang da alnını kırıştırdı ve arkasını dönüp, kapıya doğru yürüdü. Fakat tam dışarı çıkacakken, aklına bir şey geldi. Hemen döndü, hızla rehinci Feld'in yanına gitti ve:

"Bakın Bay Feld, bir önerim var," dedi. "Bavulun içindekileri satayım size. Üç dolara. Ondan sonra ikimiz de rahat ederiz!"

Varlıklı Zecke'nin ona büyük miktar para verebileceğini düşünüyordu. Ne güzel olurdu eline para geçince, Peter'ini birkaç güzel giysiyle sevindirebilseydi. Hem artık ne gerek vardı şu eski püskü şeylere. Evet, kurtulmalıydı şu paçavralardan.

Rehinci Feld söylediklerini duymamış gibi yazmasına devam etti. Sonra elindeki tüy kalemi mürekkep hokkasına soktu, arkasına şöyle bir dayandı ve:

"Bir dolar... bavul dahil, Teğmen Bey," dedi. "Az önce de söylediğim gibi bu gibi şeyleri artık pek giyen yok." Sonra bir an gözü duvardaki saate gitti. On ikiye on vardı. "Dünkü dolar kurundan yapacağım ödemeyi."

Wolfgang bir an kızıp kızmamayı düşündü. Dünyanın en küstah üç kâğıtçısıydı Feld! Sonra Peter geldi aklına; satacağı eşyalar onun bu dünyada sahip olduğu en son şeylerdi. Fakat aynı anda aklına başka bir şey de geldi. Zecke ona para verecekti! Eliyle 'tamam' der gibi bir hareket yaptı ve:

"Oldu," dedi. "Çıkarın bakayım mangırı! Dört yüz on dört bin!"

Dün gece sıfıra yatırıp da yitirdiği otuz milyonun yanında 'amca'nın vereceği bir hiçti. Şu Feld gibileri de dünyada mikrop olarak yaşayanlardandı. Hiç anlamı olmayan değerlerin savaşını yapmaktan başka işleri yoktu!

'Amca', o kötü adam, o inatçı insan, o mikrop, oturduğu yüksek tabureden aşağı indi, kasasına gitti, bir şeyler karıştırdı ve dört yüz bin Mark'ı Wolfgang'ın eline saydı.

"On dört eksik," diye karşı çıktı Wolfgang.

"Nakit ödemelerde yüzde dört indirim olağandır," dedi Bay Feld. "Size üç yüz doksan sekiz bin ödemem gerekirdi, fakat sürekli müşterimiz olduğunuz için iki bini almıyorum."

Wolfgang güldü:

"Sizi övmem gerekir 'amca'cığım, çünkü işinizi çok iyi biliyorsunuz! Göreceksiniz, günün birinde köşeyi iyice döneceksiniz! Ben de yanınıza şoför olarak girerim. Anlaştık mı?"

Bay Feld onun bu söylediklerini ciddiye alıp, karşı çıktı:

"Otomobilimi sizin kullanmanıza izin vermem, Teğmen Bey! Siz hiçbir şeyi umursamayan birisiniz. Kişisel eşyalarınıza bile değer vermiyorsunuz. Hayır, hayır... Tabii yine işe yarar bir şeyiniz olursa beklerim, her zaman beklerim! Görüşmek üzere."

Pagel, üzerinde ressam Holbein'ın –ününün böyle suiistimal edilmesine karşı koyamayan- tüccar Georg Gisse tablosu olan güzel banknotları avucunda hışırdattı ve gülerek:

"Tanrı bilir, belki o güne kadar benim de bir otomobilim olur!" dedi.

Rehincinin bakışlarında kaygı vardı. Sonra defterine eğildi ve rakamlar yazmaya devam etti. Wolfgang Pagel dükkândan çıkarken gülümsüyordu.

3

Emekli süvari yüzbaşısı von Prackwitz komisyoncu Schnitter'deki zorlu pazarlığın ardından biraz kendine gelmek istedi. Düşündü, şimdi bu erken saatte nereye gidebilirdi? Berlin'de bugüne dek hiç öğleden önce işi olmamıştı. Yürürken aklına Friedrichstadt'taki bir otelin kahvehanesi geldi. Orası rahat bir yerdi. Belki şık giyimli güzel kadınlara da rastlardı.

Otele girer girmez ilk karşısına çıkan bir tanıdığı oldu. Prackwitz bu kentte gittiği çoğu yerde –tabii Şilezya tren istasyonu dışında– mutlaka tanıdığı birisiyle karşılaşırdı. Bu tanıdık bir akraba veya akrabasının bir tanıdığı olabilirdi. Görev yapmış olduğu alaydan tanıdığı bir askerlik arkadaşı veya cepheden tanıdığı birisi de olabilirdi. O neredeyse herkesi tanırdı.

Bugün otel lobisinde karşısına çıkan alaydan arkadaşı üsteğmen von Studmann'dı. Çok şık giyinmiş, ayakkabıları cilalı (sabahın bu saatinde!) bir şey bekliyormuş gibi öyle duruyordu. İçeri giren von Prackwitz'i görünce şaşırmış olduğu yüzünden belliydi. Şimdi eski bir tanıdıkla sohbet ederek iki saat geçireceğim diye sevinen emekli süvari yüzbaşısı ise bunu fark etmedi.

"Studmann, eski dost! Seni yıllar sonra da olsa görmek ne güzel bir mutluluk! Oturup biraz sohbet edeceğim iki saatim var! Sabah kahveni içtin mi? Benim canım bir fincan güzel kahve çekti. Bu sabah Şilezya istasyonunda içtiğim bir rezaletti. En son görüşmemizden bu yana kaç yıl geçti? Galiba Frankfurt'taki subaylar toplantısındaydı? Ah, o kadar önemli değil. Seni bir daha gördüğüm için ne kadar mutlu olduğumu bir bilsen! Haydi, gel içeri geçelim. Orada rahat rahat oturur, sohbet ederiz."

Üsteğmen von Studmann kısık bir sesle, biraz sıkılgan konuştu:

"Elbette Prackwitz," dedi. "Fakat pek zamanım yok. Çünkü ben... evet, ben burada resepsiyon sorumlusuyum. Az sonra dokuz kırk treniyle gelecek müşterilerimizi trenden..."

"Ah, lanet olsun!" diye emekli süvari yüzbaşısı heyecanla konuştu. Sonra o da çok kısık bir sesle devam etti. "Enflasyon, öyle değil mi? Şu düzenbazlar! Sen bir de bana sor neler çektiğimi!"

Von Studmann çoktan teslim bayrağını çekmiş gibi başını düşünceli düşünceli salladı. Birden geçmişi düşündü, 1915'te olacaktı, bu tanıdığına nişan verildikleri o akşam gözünün önüne geldi. Sekiz yıl önceki gülen, çok neşeli Studmann'ı anımsadı. Dostu özür diler gibi şöyle bir eğildi ve hızla von Prackwitz'in yanından uzaklaştı.

"Buyurun efendim... Derhal..." dedi o günlerin üsteğmeni birden. Şimdi oldukça şişman, üzerinde kirli gri ipek bir manto taşıyan hanımefendinin karşısında nezaketle duruyordu.

Emekli süvari yüzbaşısı bir süre beli hafif eğik öyle duran, ciddi ve nazik, kadının isteklerini veya şikâyetlerini dinleyen eski tanıdı-

ğını seyretti. Aynı anda içini inanılmaz bir hüzün kapladı. Bunu mu yapması gerekiyor? diye sordu kendi kendine. Sanki tanıdığı o anda namusu lekelenmiş, çok alçalmış bir insandı. Hızla arkasına döndü ve kahvehanenin kapısından içeri girdi.

Salon huzur doluydu. Bu saatte masalarda sadece otel müşterileri vardı, dışarıdan müşteriler sonra gelirdi. Masalarda daha çok çiftler oturuyordu. Bir gazete hışırdıyor, bir karı koca aralarında hafif yüksek sesle konuşuyor, gümüşten bir kahve ibriği ışıldıyor, bir fincanın içinde kahve kaşığı şıkırdıyordu. Yapacak pek işleri olmayan garsonlar öyle bekleşiyordu. Biri dikkatle çatalla kaşıkları sayıyordu.

Emekli süvari yüzbaşısı masalardan birine oturdu. Ismarladığı fincan kahve hemen geldi. Çok lezizdi. Buradan çıkar çıkmaz Studmann'ın yanına gidip, övgü dolu birkaç şey söylemeliyim, diye bir an düşündü. Fakat sonra bu düşüncesinden hemen vazgeçti. Belki ondan böyle sözler duyan eski tanıdığı utanırdı. Üsteğmen Studmann ve çok taze hazırlanmış bir fincan sabah kahvesi!

Von Prackwitz düşündü, fakat niçin utansın? Studmann'ın yaptığı yasak veya ayıp bir iş değil ki. Herkes gibi onun da bir mesleği var şimdi. Hem bizler artık bir mesleği ötekinden kötü bulacak kadar öyle dar kafalı insanlar değiliz! Ben de Neulohe'de kayınbabamın yanında çalışıp duruyorum ve yaptığım çok sorunlu bir iş. Benim görevim ile Studmann'ın görevi arasında ne fark var?

Sonra birden anlar gibi oldu. Belki de Studmann bu yaptığı işi yapmak zorunda olduğu için üstlenmişti. İstemese de onu yapıyordu. Evet, bir erkek çalışmak zorundaydı. Fakat kişi yapacağı işi özgürce seçme hakkına da sahipti. Kimileri nefret ettikleri bir işi para uğruna yapmak zorundaydı. Studmann da başka çıkar yol bulamamış olacaktı.

Emekli süvari yüzbaşısı Joachim von Prackwitz o anda çok şeyden nefret etti. Kentte bir yerde durmakta olan bir makine –tabii bir makine yapıyordu bunu, insanlar kendilerini böylesine

kötüye kullandırmazlardı– gece gündüz kentin, insanların üzerine kâğıt kusuyordu! Üzerinde rakamlar olan, sıfırları sürekli artan kâğıtlara "para" deniyordu. Çok çalışıp, eziyet dolu yıllar boyu çalışıp, yaşlılık günleri için biriktirmiş oldukları, aniden değersiz kâğıt parçaları oluveriyordu. Kâğıttı, paçavraydı paraları artık.

İşte bu paçavra şeyler için dostu Studmann şu otelin lobisinde bütün gün duruyor, birtakım insanların karşısında eğilip, selamlar veriyordu. Hayır, hayır, o böyle biri değildi. Emekli süvari yüzbaşısı dostunun az önceki ciddi ve nazik yüzünü tekrar karşısında görüverdi.

Sonra birden her şey karardı, ardından yine aydınlandı. Tavandaki kirişten bir gaz lambası sallanıyordu. Sıcak, kırmızımsı ışığını her yere saçıyordu, Studmann'ın yüzünü de aydınlatıyordu. Ve bu yüz gülüyordu, gülüyordu... Gözleri sevincinden ışıl ışıldı. Yüzlerce küçük kırışık yüzünde titreşiyordu. Bu gülümsemede yeniden kazanılmış yaşamın belirtisi vardı.

Bir barınakta geçirmiş olduğu geceyi anımsadı. Neredeydi? Ukrayna'nın herhangi bir yerindeydi. Bulundukları yöre zengindi. Tarlalar kabak, kavun ve karpuz doluydu. Sığınmış oldukları barınağın duvar raflarında da duruyorlardı dizi dizi. Geceydi. Uyuyorlardı. Farenin biri (buralar fare doluydu) raftaki kocaman kabağı devirdi. Kabak uyumakta olan birinin suratına düştü. Oradan yere düşüp, patladı. Adam korku çığlıkları atarak uykusundan uyandı. Ardından herkes yattığı yerden fırladı. Neydi patlayan? İnsanlar nefeslerini tutmuş, birbirlerine bakıyorlardı. Bir an için herkesi bir ölüm korkusu kaplamıştı. Yaşamım sona eriyor, şu anda henüz yaşıyorum, düşüneyim, evimi, karımı, çocuklarımı, beni bekleyen kızı, cebimde yüz elli mark var, keşke şarap hesabımı ödeseydim, borçlu kalmazdım.

Sonra Studmann'ın kahkahası. Kabak, evet bir kabak!

Hepsi güldü, kahkahalarla! Tekrar yaşama kavuşmalarının sevinci gizliydi bu kahkahalarda. Suratına kabak düşmüş olan ufak tefek

Geyer de kanayan burnunu silerken gülüyordu. Evet, evet, o adamın adı Geyer idi. Kısa süre sonra şehit olmuştu.

O gece bir an yaşanan korku, ardından yüreklilik. Bir an için titremek, sonra hemen yataktan fırlayıp, patlayanın sadece bir kabak olduğunu görmek ve kahkahalar atmak! Korkmuş olduğu için kendi kendiyle alay etmek, içinde yaşadıkları çılgınca günlerle de. Bir yolda yürümek, var olmayan hedefe doğru ilerlemek. Kendini bir şeyin tehdit ettiğinin farkına varmak, her an sıfırları artan kâğıt parçalarının baskısında yaşamak çok çirkindi, utanılacak bir yaşamdı! İçinde bir sıkıntı hissetti.

Prackwitz az önce içeri girmiş olan dostuna dikkatle baktı. Von Studmann dikkatle çatal kaşık saymayı bırakmış, resepsiyon şefine heyecanla bir şeyler anlatan garsonun yanında durmuş, söylediklerini dinliyordu. Mutlaka öteki garsonlardan birini şefe şikâyet etmekteydi. Prackwitz böyle öfkeli şikâyetleri çok iyi bilirdi. Neulohe'deki sorumlu görevlilerle de benzer sorunları yaşamaktaydı. Sürekli şikâyetler, sürekli dedikodular. Elinden gelse başı dinç olsun diye tek bir sorumluyla çalışırdı. Fakat şu sıralar işe yarar birini bulmakta çok zorluk çekiyordu. Hırsızlıklar her gün artıyordu. Meier her şeyin altından kalkamıyordu, Kniebusch da yaşlanmış ve tükenmişti. Von Prackwitz saat on ikide Şilezya tren istasyonunda olmak zorundaydı.

Garson hâlâ ateşli ateşli konuşuyordu. Heyecanı geçmemiş gibiydi. Von Studmann da sakin sakin ve dikkatle söylediklerini dinliyor, başını sallıyor, arada sırada az da olsa bir şeyler söylüyordu. Alevi sönmüş, diye Prackwitz bir an düşündü. Belki ben de aynı durumdayım, belki benim de ateşim söndü? Ve ben bunun farkında bile değilim!

Aniden Studmann karşısındaki garsona bir şey söyledi. Adam şaşırıp, konuşmayı bıraktı. Studmann başını şöyle bir salladı ve dostunun oturduğu masaya geldi.

"Evet," dedi ve karşısındaki iskemleye oturdu. Gülümsedi, yüzüne sanki o anda renk geldi. "Evet, yarım saat kadar zamanım var. Tabii araya ani bir şey girmezse..." Gülümsemeye devam etti. "Fakat rahatsız edecek bir şey her zaman çıkar."

"Çok işin var mı?" diye Prackwitz biraz çekinerek sordu.

"İş mi?" Studmann şöyle bir güldü. "Otelde başkalarına sordun mu, örneğin asansörcü gence veya bir garsona, ya da bavul taşıyan çocuğa, hepsi de sana mutlaka, onun pek işi yoktur, öyle gezinir durur, diyecektir. Bense akşam odama geldiğimde yorgunluktan bitkinimdir. Süvari bölüğüyle talime çıktığımız ve komutanın leşimizi çıkardığı günlerin akşamında olduğundan bile daha yorgunum."

"Bizim komutanın bir benzeri mutlaka burada da var!"

"Bir benzeri mi, dedin? On, on iki benzeri! Bir genel müdür, üç yardımcı müdür, dört yardımcının yardımcısı müdür, üç sekreter, iki imza yetkilisi..."

"Yeter bu kadarı!"

"Fakat öyle kötü değil. Asker ocağıyla çok benzerlikler var. Burada da verilen emirlere uymak zorundasın. Burada da belli bir düzene bağlı çalışılıyor."

"Fakat burada siviller arasındasın," diye sözünü kesti von Prackwitz ve bir an elemanlarının emirlere pek uymadığı Neulohe'yi düşündü.

"Tabii," dedi Studmann. "Burada orduya göre her şey daha özgürce, daha rahat. Ancak böylesi her zaman çalışanın yararına değil. Biri bir talimat veriyor, fakat sen onun bu talimatı vermeye yetkisi var mı yok mu, pek bilmiyorsun. Yetkilerin sınırları her zaman kesin değil. Anlıyor musun beni?"

"Fakat benzeri şeyler bizde de olurdu," diye Prackwitz konuştu. "Kendisine özel görev verilmiş subaylar vardı, öyle değil mi?"

"Evet, evet. Fakat burada şaşırtıcı bir çalışma düzeni var. Bence çok örnek bir kuruluş. Çamaşır dolaplarını bir görmelisin. Ya da

mutfağımızı. Otele alınan malların nasıl bir denetimden geçtiğini bir görsen! Dediğim gibi çok şaşırtıcı."

"Öyleyse çok hoşuna giden bir işin var?" diye sordu emekli süvari yüzbaşısı.

Studmann'ın heyecanı bir anda söndü.

"Ah, Tanrım... Hoşuna gitmek mi? Evet, işim hoşuma gitmiyor değil. Fakat bu o kadar önemli mi? Bir yerde hepimiz yaşamak zorundayız. Olup bitenlerden sonra nasıl yaşayacağız? Bilmiyorum. Önemli olan herhangi bir şekilde yaşamak!"

Prackwitz birden hüzünlenmiş olan dostuna uzun uzun baktı. Ne demek, yaşamak zorundayız, diye sordu kendine biraz öfkeli. Ve sorusuna tek bir yanıt buldu.

"Evli misin? Çocukların var mı?"

"Ben mi?" dedi Studmann. Şaşırmış gibiydi. "Hayır, hayır. Hiç aklımdan geçirmedim!"

"Evet, anlıyorum."

"Niçin mi? Doğru dürüst bir olanak çıkmadı," diye konuştu Studmann biraz düşünceli. "Şimdi... şimdiyse konu bu değil. Markın böyle sürekli değer yitirdiği, insanların zar zor geçinecek para kazandığı şu dönemde..."

"Para mı? Paraya lanet olsun! Para, pislik demek!" Prackwitz birden öfkelenmişti.

"Evet, evet," diye Studmann konuştu. "Pislik... anlıyorum seni. Az önceki sorunu, daha doğrusu kafandan geçenleri iyi anlamıştım. Acaba ben burada bu işi niçin o 'pislik' denen şey uğruna yapıyorum, hoşuma gitmese de?" Prackwitz hemen karşı çıkmak istedi. "Ah, boş ver Prackwitz!" diye devam etti dostu. "Ben seni tanırım. Senin eskiden de böyle görüşlerin vardı! Hem para bizler için hep çok olağan bir şeydi, öyle değil mi? Evimiz vardı, ordudan maaşımız da ve hiç kimse paradan filan söz etmezdi. Bir kez borçlanan, gelecek

ayı beklerdi. Öyle değil miydi? Para, üzerinde düşünülmesi gereken bir şey değildi!"

Prackwitz dostunun söylediklerini pek kabul etmemiş gibi başını iki yana salladı. Tam bir şey söylemek isterken Studmann konuşmasını sürdürdü:

"Lütfen karşı çıkma Prackwitz. Yaşam aşağı yukarı böyleydi. Fakat şimdi o günleri anımsayınca kendi kendime diyorum ki, bizim dünyadan hiç haberimiz yokmuş, hep yanlış düşünmüşüz! Para, evet son zamanlarda farkına vardım, çok önemli bir şey, üzerinde kafa yormaya değer!"

"Para da para olsa..." dedi Prackwitz biraz öfkeli, "... elimize geçen değersiz kâğıt parçalarından başka bir şey değil!"

"Prackwitz!" diye karşı çıktı dostu biraz sitem eder gibi. "Ne demek, para da para olsa? Para paradır ve yaşamak için en gerekli şeydir. O varoluşun temelidir, yaşamak için her gün yemek zorunda olduğumuz ekmektir, üşüyüp hasta olmamak için üzerimize geçirdiğimiz giysidir."

"Bütün bunlar gizemcilik!" diye sesini yükseltti Prackwitz. Biraz öfkelenmiş gibiydi. "Para o kadar önemli bir şey değil! Eskiden cebimizde yirmi marklık bir madeni para oldu mu bize yeterdi. Paranın nasıl olduğu önemli değildir. Anlıyorsun beni değil mi?" Prackwitz kendine kızmıştı. Karmakarışık konuştuğunu kendi de fark etmişti. Düşündüğünü niçin apaçık söyleyemiyordu? "Bak," diye devam etti, "cebimde para varsa benim için önemli olan onunla kendime ne alabileceğimdir!"

"Evet, anlıyorum," dedi Studmann. Karşısındaki dostunun kafasının biraz karışık olduğunu fark etmemiş gibiydi. O anda önemli olan kendi kafasından geçenlerdi. "Bizim eskiden para konusundaki görüşlerimiz yanlıştı. Ben ne keşfettim biliyor musun? İnsanların yüzde doksanı paraya ulaşmak için çok eziyet çekiyor, gece gündüz hep parayı düşünüyor, sadece ondan söz ediyor, biriktiriyor, kesesine

göre harcamaya çaba gösteriyor. Para sorunu hiç bitmeyen, sürekli yaşanan bir sorun. Kısacası dünyanın dönüşü paraya bağlı! Paraya kafa yormayan, ondan hiç söz etmeyen bir insan bu dünyaya yabancı biridir!"

"Peki, bu sence doğru bir şey mi?" diye Prackwitz sesini yükseltti. Dostunun kafasından geçenleri kabul edemiyordu. "Sadece karnını doyurmak için yaşamak güzel bir yaşam mı?"

"Evet, pek doğru sayılmaz, güzel de..." dedi Studmann. "Fakat bunu sana soran yok ki bu dünyada. Hele şu sıralar böyle görüşler hiç de önemli değil! Ancak onlara karşı çıkan biri de gerçekler karşısında gözlerini yummamalı. Güzel bulmadığı şeyler oldu mu da, onları nasıl düzeltebilirim, diye kafa yormalı!"

"Studmann," diye sordu Prackwitz, biraz şaşkın, biraz ümitsiz. "Studmann, yoksa sen de mi sosyalist oldun?"

Bir zamanların üsteğmeni cinayetle suçlanan biri gibi şaşkın şaşkın dostuna baktı. Sonra:

"Prackwitz, eski silah arkadaşım," dedi, "para konusunda sosyalistler de aynen senin gibi düşünür! Tek fark, kendilerinin olsun diye paranı elinden alırlar. Hayır, hayır Prackwitz, emin olabilirsin, ben sosyalist filan değilim. Bugünden sonra da olmayacağım."

"Peki, öyleyse sen nesin?" diye dostu sordu. "Herhangi bir gruptan veya partiden olmalısın."

"Niçin olacak mışım?" dedi von Studmann. "Buna zorunlu muyum?"

"Bilmiyorum." Von Prackwitz o anda ne yanıt vereceğini bilemedi. "Fakat her insan bir tarafı tutar, öyle değil mi? Örneğin seçimlerde filan... Bir düzene uymak gerekmez mi?"

"Fakat benim uyabileceğim bir düzen henüz yoksa ne yapayım?" diye von Studmann sordu.

"Evet," dedi Prackwitz biraz düşünceli. "Anımsadığım bir şey var. Bizim süvari bölüğünde pek sevilmeyen bir adam vardı. Biz ona,

huysuz, derdik! Neydi adı? Grigoleit, galiba. Evet, evet Grigoleit! Terbiyeli, efendi bir adamdı. Eline tabanca, tüfek almaya karşı çıkardı. Rica ettiler olmadı, biraz dövdüler olmadı, ceza verdiler yine olmadı. 'Emrinizi anlıyorum, teğmenim,' dedi –ben teğmendim, barış zamanıydı– 'fakat onu yerine getirmek benim için mümkün değil. Sizin gibi ben de bir düzene uymak zorundayım. Bunu yapmazsam günah işlemiş olurum. Belki günün birinde benim düzenim sizin de düzeniniz olacak.' Adam işte böyle şeyler söyleyip dururdu. Bir tarikatçı mıydı, bir barışsever miydi? Fakat namuslu birisiydi, korkak oldukları için 'bir daha savaş çıkmasın' diye haykıran o kaytarıcı kurnazlardan değildi. Adamın askerdeki yaşamını cehenneme çevirmek de istemediler. Bereket versin komutan anlayışlıydı. 'Bu zavallı aklından sakat' dedi. Yönetmeliğin 15. maddesini uyguladılar ona. O günlerde bir ruh hastalığı geçirdiği kabul edildi."

Emekli süvari yüzbaşısı düşünceli düşünceli başını salladı ve sustu. Belki de o anda karşısında kocaman, yuvarlak kafalı, beyaza kaçan sarı saçlarıyla hiç de bir kahramanı andırmayan Grigoleit'ı görüyordu.

Studmann alay edermiş gibi bir kahkaha attı.

"Ah, Prackwitz!" diye yüksek sesle konuştu. "Sen hiç değişmemişsin! Şimdi hâlâ o çılgının masum bir ruh hastası olduğuna inanıyorsun! Sen bir zamanlar bizim binbaşıyı da övmüştün. Adamın bir manevrada bütün generallerin gözü önünde atından düşmüş olmasını da öyle önemsiz bulmuştun. Anımsıyor musun?"

Bu konuşmanın ardından iyice eski günlere ve anılarına döndüler. Heyecanla sohbet ederken sesleri biraz yükseldi. Fakat bu kimseyi rahatsız etmedi. Çünkü kahvehane yavaş yavaş dolmaya başlamıştı. Garsonlar, ellerindeki tepsilerde bira bardakları hızlı hızlı masalar arasında gidip geliyorlardı. İki dostun sohbeti kahvehanedeki sohbetlerden biriydi.

Bir süre sonra yeterince eskiyi anmış ve yeterince gülmüş olduklarını düşünen emekli süvari yüzbaşısı von Prackwitz:

"Sana bir şey sormak isterdim, Studmann," diye konuştu. "Çiftliğimde çalışıp duruyorum, etrafımda hep aynı insanları görüyorum, hep aynı konuşmaları dinliyorum. Sen ise burada büyük kentte yaşıyorsun; üstelik böyle büyük bir otelde çalıyorsun. Mutlaka çok şey geliyor kulağına. Eminim benden daha çok şey bilmektesin."

"Ah, bugünlerde neler olup bittiğini kim doğru dürüst biliyor ki!" dedi Studmann ve güldü. "İnan bana, başbakan Cuno bile yarın ne olacağından habersiz!"

Fakat Prackwitz onun söylediklerini pek önemsemiyormuş gibi öyle oturuyordu. Rahatça arkasına dayanmış, bacak bacak üstüne atmış, elindeki sigarayı tellendiriyordu.

"Sen sanıyor musun ki, şu Prackwitz'in sorunu yok, keyfi de yerinde. Ne de olsa bir çiftliği var. O büyük adam! Fakat ben senin sandığın kadar koltuğumda güven içinden oturmuyorum. Çok dikkatli olmak zorundayım. Neulohe'deki çiftlik benim filan değil. Çiftlik kayınbabamın, yaşlı von Teschow'un. Savaştan çok önce kızı Eva ile evlenmiştim. Ah evet, kusura bakma, sen eşimi tanıyorsun! Ben kayınbabamdan çiftliği kiraladım. Ve yaşlı adam az kira istemiyor! Kimi gün oluyor çok büyük sorunlarla baş etmek zorunda kalıyorum. Bu nedenle sürekli dikkatli olmak zorundayım. Neulohe'deki çiftlik tek geçim kaynağımız. Bana bir şey oldu mu –yaşlı adam beni pek sevmez – çiftliği anında elimden geri alır."

"Sana ne olacakmış ki?" diye Studmann sordu.

"Bak, bizler, Eva ve ben, öyle tek başlarına yaşayan insanlar değiliz. Bu nedenle Neulohe ve çevresinde görüştüğümüz kimi tanıdıklar var. Arada sırada kulağımıza bazı şeyler geliyor. Fısıltılar, dedikodular, dolaylı ve dolaysız bize de ulaşıyor."

"Peki neler duyuyorsunuz, neler görüyorsunuz?"

"Yakında bir şeyler olacağını, Studmann. Bizler öyle sağır ve kör değiliz! Bizim oralarda, kendilerine işçi diyen bir sürü insan var. Fakat adamları bir görmelisin. Kulaktan kulağa, 'Kara Ordu' denen gruptan oldukları fısıldanıyor!"

"Sizin oraya heyetler gelmiyor mu?" diye Studmann sordu.

"Tabii geliyor. Adamlar toprağa silah gömüyormuş. Fakat kimsenin bir şey gördüğü yok. Sadece fısıltılar. Halk arasında kendilerine destek arıyorlarmış. Belki benim köyümde de girişimleri var? Çiftliğinin yandığını toprak sahibi hep en son duyar! Neulohe, Altlohe'ye sınırdır. Orada çok fabrika işçisi yaşar. Bizim çiftliktekilerle ve Neulohe köylüleriyle araları hiç iyi değildir. Çünkü bir yerde insanlar açken öteki yerde insanlar karınlarını doyurabiliyor. Bizler sanki hep patlamaya hazır bir barut fıçısının üzerinde oturuyoruz. O havaya uçtu mu, ben de birlikte uçacağım!"

"Bütün bunlara nasıl engel olabileceğini bana sorma," diye konuştu von Studmann.

"Engel olmak mı? Hayır! Fakat günün birinde hangi tarafta olacağıma karar vermem gerekecek. Ne de olsa dost yitirmek istemem. Rayh ordusunda bazı tanıdıklarım var, Studmann. Onlar kendilerini tehlikeye atıp, arabayı düştüğü bataklıktan çıkarmaya uğraşırken yanlarında bulunmamak çok utandırıcı değil mi? Fakat belki de bütün anlatılanlar gerçek olmayan şeyler, sadece birkaç maceraperestin yaydığı dedikodular, başarıya ulaşması olanak dışı bir ayaklanma? Bu nedenle çiftliği, gelirimi ve ailemi tehlikeye atmanın hiç anlamı yok."

Emekli süvari yüzbaşısı Studmann'a soran gözlerle baktı. Dostu:

"Rayh ordusunda bir kenara çekip, sorabileceğin dürüst bir tanıdığın yok mu?" diye konuştu.

"Sormak mı? Tabii sorabileceğim birileri var, Studmann. Fakat şu günlerde gerçeği kim biliyor? Taş çatlasa üç, dört kişi ne olduğundan ve ne olacağından haberdardır. Tabii onlar da soruma

doğru dürüst bir yanıt vermeyecektir. Son zamanlarda hiç Binbaşı Rückert'den haber aldın mı?"

"Hayır," dedi Studmann. "Rayh ordusundaki Binbaşı Rückert'ten mi?"

"Evet. Fakat şu anda hangi gruba katılmış, hâlâ Rayh ordusunda mı, yoksa karşıtların başına mı geçmiş, bunu bile öğrenemiyorum! Kime sorsam başka bir yanıt alıyorum. En kurnazları da sadece omuz silkip: 'Belki kendi bile bilmiyor, kimden yana olduğunu,' diye konuşuyor. Belki de hiç tanımadığımız birileri Rückert'in peşinden gidiyor. İşte böyle Studmann, durum hiç de iç açıcı değil!"

"Evet," dedi Studmann. "Anlıyorum seni. Bazı maceraperestlerin peşinden gitmeye karşı çıkmalı, kesinlikle, hayır, demeli!"

"Evet, çok haklısın!" diye konuştu Prackwitz.

Sonra ikisi de bir süre sustu. Prackwitz beklenti dolu bakışlarını karşısında oturan, bir zamanların üsteğmeninin, şimdiki otel resepsiyon şefi dostunun yüzüne bir şey söylemesini istermiş gibi dikmişti. O artık para üzerine tuhaf, hatta kuşku uyandıran görüşleri olan, yoksulluğu kabullenmiş biriydi. Ona bakmaya devam etti. Vereceği yanıtın kendisini bütün şüphelerinden arındıracağı ümidini yitirmemişti.

Az sonra dostu Studmann yavaş yavaş konuştu:

"Bana kalırsa senin bu kadar dert edinmene hiç gerek yok, Prackwitz. En iyisi beklemen. Cephede böyle yapmaz mıydık? Siperde yatarken hep dertle karışık bir korkumuz vardı. Ve sonra emir gelirdi. Fırlayın ve saldırın! İşte o anda bütün korkular kaybolup giderdi. Sen de şimdi kimi sinyalleri duymazdan geleceksin, Prackwitz! Ne de olsa askerde öğrendik, pek fazla düşünmeden sakin sakin beklemeyi. Niçin şimdi de aynı şekilde davranmayı başarmayasın?"

"Çok haklısın," diye konuştu Prackwitz teşekkür eder gibi. "O günleri düşünmeye çalışacağım. Fakat ne kadar tuhaf, insan şimdi çok sabırsız. Bence her şeyi şu lanet olası dolar berbat ediyor. Şimdi

bir koşuşturma var her yerde, hemen satın al, sakın kaçırma... Bir telaş, bir kavga..."

"Evet," dedi Studmann. "Avlayanla avlanan! İnsanlar hem avcı, hem de kurban! İşte bu onları hem kötü huylu, hem de sabırsız yapıyor. Her ikisi bir arada, öyle değil mi?" Dostu şöyle bir gülümsedi. "Fakat şimdi yine işimin başına gitmem gerek. Ben de o insanlardan biri oldum. Bana el sallıyor resepsiyondakiler. Müdür bey beni arıyor, nerede, diye soruyor olabilir. Oda temizleyen kızları biraz koşturmalıyım! Otelden ayrılmış müşterilerin odaları saat on ikiden önce toplanıp, temizlenmiş olmalı. Sana başarılı avlar, Prackwitz! Bu akşam saat yedide buralardaysan ve boş zamanın varsa..."

"Ben o saatte çoktan Neulohe'ye dönmüş olacağım, Studmann," diye dostunun sözünü kesti Prackwitz. "Fakat seni yıllar sonra yine gördüğüme çok sevindim. Berlin'e bir başka gelişimde mutlaka..."

4

Genç kız hâlâ küçük odada yatağın kenarında hareketsiz, çok düşünceli oturuyordu. Başını elleri arasına almıştı. Ağzı hafif aralık, eskimiş, yer yer kazınmış döşeme tahtalarına bakıyordu. Üzerindeki yıpranmış mantonun etekleri açılmış, dolgun, esmerimsi bacakları görünüyordu. Odanın boğucu havasına dışarıdan gelen kokular da karışıyordu.

Evde herkes artık uyanmıştı. Bağırıp çağıranların, ağlayanların, çarpan kapıların, gürültüyle merdivenleri inenlerin sesleri birbirine karışıyordu. Bu evde yaşamın belirtisi gürültüydü. Sonra da kokular! En alt kattaki tenekeci atölyesinden yükselen makine gürültüsü, bağrışan kedilerle annelerin azarladığı küçük çocukların ağlaşmasını andırıyordu. Bütün gürültüler bir an kesilse de teneke kesen makinenin kayışının sesi kulak zarını yırtıyordu. Yatağın kenarında oturan genç kız kilise saatinin on ikiyi çaldığını duydu.

Elinde olmadan başını kaldırdı ve kapıya doğru baktı. Eğer rehinci 'amca'dan çıktıktan sonra ona yiyecek bir şey getirecekse şimdi kapıyı açıp girmeliydi. Sabah kahvaltıda bir şeyler atıştırırlarken böyle söylememiş miydi? Fakat o gelmedi. Gelmeyecekti. Mutlaka doğruca arkadaşına gitmişti. Belki ondan para alırsa eve uğrardı. Tabii doğruca rulete de gidebilirdi. O zaman birbirlerini en erken yarın sabaha karşı göreceklerdi. Ya cebi boş ya da parayla dolu! Önemli olan Wolf'u bir daha görebilmesiydi.

Fakat birden düşündü, onu bir daha görebilecek miydi? Saatlerce evden uzak kalmasına alışmıştı. Çıkıp gitmiş, sonra yine gelmişti. Nereye gitse, ne yapsa, sonunda yine Georgenkirch Caddesi'ndeki bu odaya dönmüştü. Avluyu geçmiş, tahta merdivenleri çıkmış ve kapıdan içeri girmişti. Heyecanlı, neşeli veya çok bitkin.

Fakat, diye birden heyecanla düşündü, eve döneceğinden emin miyim? Bunu daha önce hiç aklından geçirmemişti. Evet, günün birinde hiç gelmemesi niçin mümkün olmasındı? Bu belki de bugün mü gerçekleşecekti? Hayır, hayır, bugün eve gelecekti. Ne de olsa üzerinde yırtık pırtık bir manto, yarı çıplak, karnı çok aç onu beklediğini biliyordu. Evde hiçbir şey yoktu, odayı kiralamış olan kadına da borçları vardı. Evet, evet bugün mutlaka gelecekti. Benim ondan hiçbir gün beklentim olmadı, diye düşünmeye devam etti. Hem bugün niçin gelmesindi? Ben ona hiçbir zaman yük olmadım ki! Fakat birden anımsadı. Wolf'tan bir şey istemişti, daha doğrusu beklentisi olduğunu erkeğe kelimelerle değil, duygularıyla hissettirmişti: Onu hep yanında görmek istediğini.

Belki bu da erkek için bir yük olabilir, diye düşündü ve çok hüzünlendi. Benim duygularımı, ona olan sevgimi günün birinde üzerinde yük olarak sezebilir. Yüzünün kızardığını hissetti. Hızla oturduğu yerden kalktı, aynanın karşısına geçti ve öyle durdu. Evet, aynadan ona bakan Petra Ledig idi. Saçlarıyla, etiyle, vücudunun kokusuyla, arzularıyla, sevişmeleriyle... Fakat bunlar her yerde yok

muydu? O anda binlerce odayı gözünün önüne getirdi. Öğleden önce şu saatte kentin her yerinde insanlar birbirlerini öpüyor, birbirlerine sarılıyor, kadınlar üzerlerindeki giysileri çıkarıp atıyor, yataklar gıcırdıyor, şehvetle inliyorlardı. Sonra her şey bitiyor, insanlar yine birbirlerinden ayrılıyorlardı. Bunlar şu anda ve hep oluyordu, yüzlerce, binlerce odada. Bir koşuşturma vardı kentin caddelerinde; herkesin acelesi vardı, trene yetişmeli, sevdiğiyle buluşmalı, elindeki şu banknotu tamamen değer yitirmeden harcamalı, elinden çıkarmalılardı. Kalıcı ne vardı ki? Aşk mı?

Birden kavrayıverdi, az önce kafasından geçirdikleri, duyguları, tümü de saçma şeylerdi. Daha bu sabah çok önem verdiği nikâhın da yaşamında değiştireceği pek bir şey yoktu. Unutmalıydı onu, her şey artık bitmişti. O ise hâlâ şu odada yarı çıplak, midesi bomboş, borç içinde oturmuş erkeğinin gelmesini ümit ediyordu! Belki de o şimdi Grunewald'da bir villadaydı, altında otomobili vardı. Ve gelmeyecekti! Genç kız ne yapacaktı? Pencereden kendini aşağıya mı atsaydı, gidip tekrar ayakkabı mı satsaydı yoksa geceleri kaldırımlarda gezinip, müşteri mi arasaydı?

Aynanın önünde durmaya devam etti. Bakışlarını ona bakan yüzden çekmedi. Sanki karşısındaki kadın dikkat etmesi gereken tehlikeli bir yabancıydı. Saçları taranmamış, yüzü solmuş, rengini yitirmiş, tükenmiş bir insandı. Aynadaki kendini seyrederken nefesi daralır gibi oldu. Sanki her şey nefesini tutuyordu. Evde derin bir nefes alıp, iç geçirdi ve sustu; gürültüler yavaş yavaş kesildi. Sanki şimdi ondan başka nefes alıp veren yoktu. Ağrıyan gözlerini bir an için yumdu. İçini büyük bir mutluluk kapladı. Ürperdi. Sonra her yeri ısındı, sıcaklık, güzel bir sıcaklık vücudunu kapladı, yanakları kızardı. Yaşam... yaşam sevgisiydi bu! O idi beni taşıyan. Evler, insan suratları, yenilmeler, çekişmeler, kötülükler, para ve korku! Şimdi burada duruyorum. Tatlı, çok tatlı yaşam! Erkek beni bırakıp gidemez, hiçbir zaman. O benim içimde!

Mırıldanmalar, uğuldamalar, yorulmak bilmeden inip çıkan, her yere dağılıp yayılan, her pencereden taşan, bakan, gülümseyen, gülen yaşam... Tatlı, çok tatlı yaşam! O beni bırakıp gidemez. Çünkü o benim içimde, ruhumda. İçi oyuk bir elin içindeydik biz, yaşam gelip geçiyordu, sürüklüyordu bizi beraberinde. Bir yere ulaşamadık. Sonra her şey kayıp gitti, yitirildi, bitti. Fakat bir şey kaldı. Ben kaldım. Ve o kaldı. Biz.

Gözlerini açtı. Aynadaki yüzüne baktı. O benim! Parmağını aynaya uzattı, kendine kendini gösterdi. Hiç korkmuyordu. Wolf yine bana gelecek. O da kavrayacak günün birinde, benim 'ben' olduğumu kavradığım gibi! 'Ben' yok, 'biz' varız!

5

Emekli süvari yüzbaşısı von Prackwitz ne zaman Berlin'e gelse mutlaka Friedrich Caddesi'yle Leipziger Caddesi'nde bir aşağı, bir yukarı dolaşır, dükkân vitrinlerine bakardı. Alışveriş yapmak istediği için değil, sadece hoşuna gittiği için vitrinlerin önünde durur, taşradan gelen birisi için çok ilginç bazı şeyleri seyrederdi. Çok beğendiği bir şey oldu mu, dükkândan içeri girmek, tezgâhtara parmağıyla işaret edip, "İşte şunu!" demek isterdi. Fakat kimi vitrinler vardı ki, bakanı tiksindirecek, hatta uzun süre duranı güldürecek tuhaf eşyalarla doluydu. Bazı vitrinlerde gördüğü eşyalar arasında, acaba alıp eve götürsem mi, dedikleri de olmuyor değildi. Acaba ağzı küllük biçiminde olan camdan bir erkek başını Eva'ya veya Weio'ya alsa mıydı? Hatta onu bir kordonla elektrik fişine takıp aydınlatmak da mümkündü. O zaman erkeğin başı kırmızı, yeşil aydınlanıyor ve bakanı ürpertiyordu.

Ancak bu gibi şeyler alındıktan birkaç gün sonra unutulup gidiyor ve evin bir köşesinde öyle duruyorlardı. Emekli süvari yüzbaşısı akıllanmıştı, tabii ki kadınlara Berlin'den bir şey getirmeliydi.

Bu nedenle çoğu zaman iç çamaşırları satan bir dükkânın önünde duruyor, vitrindeki ipek veya işlemeli çamaşırlara bakıyordu. Bu gibi dükkânlardan bir şey almaktan hoşlanıyordu. Sonra kapıdan içeri girince kokularla, renklerle zevkleniyordu. Eline aldığı külotlar sıkınca bir top kadar küçülüyor, bırakınca da hışırdayarak tekrar açılıp, büyüyordu. Yaşam ne kadar sıkıcı ve kasvetli olsa da kadınları çekici yapan şeyler büyüleyiciliklerini hiç yitirmiyordu. Emekli süvari yüzbaşısı şimdi kullanılan dantelli sutyenleri görünce hep savaş öncesinde kadınların kullandığı, kocanın karısını vahşi bir ata dizgin vururmuş gibi giymesine yardımcı olduğu o sutyenli kalın korseleri anımsardı.

Emekli süvari yüzbaşısı kimi Berlin ziyaretlerinde de zengin şarküterilerine uğruyordu. Para ne kadar değer yitirirse yitirsin raflar gıda malzemesinden neredeyse yıkılacaktı. İtalya'dan yeşil kuşkonmazlar, Fransa'dan enginarlar, Polonya'dan besili kazlar, Helgoland Adası'ndan ıstakozlar, Macaristan'dan mısırlar, İngiltere'den çeşitli reçeller, Rusya'dan havyarlar... Kısacası bu gibi büyük mağazalarda bütün dünyadan yiyecekler bir araya gelirdi. İsteyen 'dostları' aracılığıyla bulduğu dövizlerle oralarda karnını tıka basa doyurabilirdi. Bunlar onun gözünde inanılması zor esrarengiz şeylerdi!

Emekli süvari yüzbaşısıyla sohbetinin ardından biraz daha zamanı vardı. Buraya geldiğinde hep yürüdüğü caddelerde gezinmeye karar verdi. Fakat az sonra Friedrich Caddesi'ne çıkar çıkmaz bu kararı verdiğine pişman oldu. Kendini bir doğu ülkesi pazarında sandı. Bina önleri, kaldırım kenarları seyyar satıcılar, dilenciler ve sokak kadınlarıyla doluydu. Kaldırımlara bavul açmış bazı gençler küçük şişelerde kokular satıyordu. Bir başkası elindeki pantolon askılarını sallıyor, bağıra çağıra satmaya uğraşıyordu. Üstü başı kirli, bakımsız görünümlü kadının biri ipekten, uzun kadın çoraplarını havada sallıyor, önünden geçen erkeklere küstahça sırıtarak: "Sayın kontum, küçükhanımınıza almak istemez miydiniz?" diyordu. "Giydirin bu

çorapları ona, hemen fark edeceksiniz birkaç kâğıt parçasına ne büyük zevke erişeceğinizi, sayın kontum!"

Az öteden asık suratlı bir polis memuru göründü. Bütün bavullar aynı anda kapatıldı ve adam iki adım uzaklaşınca tekrar açılıverdi. Duvar diplerine dilenciler oturmuş, çömelmiş ve uzanmıştı. Önlerindeki kartonlarda yazanlara inanmak gerekirse hepsi de 'savaş gazisi' idi! Fakat aralarında savaş yıllarında mutlaka okula gitmiş gençlerle savaştan önce sakat kalmış, oldukça yaşlılar da vardı. Gözleri görmeyen dilenciler sürekli aynı şeyi mırıldanıp duruyorlardı. Bazılarının başları, kolları ya da bütün vücutları titriyordu. Duvar diplerinde bacaklarındaki veya kollarındaki kocaman iğrenç yaraları gelip geçene gösterenler de vardı.

Fakat en tiksindiricisi, kaldırımdaki kızlardı. Dolanıp duruyorlar, yanlarından her geçene sokuluyorlar, kulağına bir şeyler mırıldanıyorlar, koluna girmeye çalışıyorlar, kahkahalar atıp, yanında yürüyorlardı. Bazıları bu saatte içkiliydi, hem havanın sıcaklığından hem de dikkati çekmek için oralarını buralarını açmışlardı. Sanki burası içkiye yatırılmış etlerin pazarıydı! Fakat en kötüleri de cinsleri belli olmayanlardı. Bunlar morfinmanlardı! Göz bebekleri toplu iğne başını andırıyordu; kokain bağımlılarının burun uçları beyaz, ikide bir seğiren yüzleri şişti.

Sendeleye sendeleye, sallana sallana yürürken dekolteli bluzlarından etler dışarı taşıyordu. Birine çarpmamak için kenara çekilirken veya bir köşeyi dönerken dizlerinin üstünde biten eteklerini kalçalarına kadar şöyle bir kaldırıp, çorap bitimiyle külot arasında yeşil veya pembe jartiyerin uzandığı çıplak beyaz etlerini gösteriyorlardı. Önlerinden gelip geçen erkeklere hiç çekinmeden laf atarken ağza alınmayacak şeyler söylüyorlar, birbirlerine bağıra çağıra açık saçık espriler yapıyorlardı. Yürüyenler arasında ceplerinde döviz olacağını ümit ettikleri yabancılar gördüler mi aç bakışlarını üzerlerine dikiyorlardı.

Bütün bu sorunlar, sefalet, açlık, dolandırıcılık ve kötülük kargaşasının arasında da okulu henüz bitirmiş, ellerinde kartonlar bir şey satmaya çalışan küçük kızlar vardı. Onların da etekleri kısa, bakışları ötekiler gibi küstah ve hırslıydı. Hiçbir şeyden etkilenmeyen, hiçbir şeyden çekinmeyen bu kızların da döviz peşinde olduğu belliydi.

Biz kimseden korkmayız, diyordu bakışları! "Siz yaşlılar artık bize karışamazsınız." Evet, evet, der gibi ellerindeki çantaları küstahça sallayıp, "Biz henüz tezgâhtarız, satıcıyız, büro elemanıyız," diyorlardı. Fakat şu yabancılardan biri, ya da uzun favorili, göbeği pantolonuna zor giren şu şişko bir göz kırpsın yeter. Her şeyi bırakır, akşama onunla barlardan birinde oturur, yarın da altımıza bir otomobil çekeriz!"

Emekli süvari yüzbaşısı sanki kızların, genç kadınların böyle seslendiğini, bağırdığını duyuyordu. Burada herkesin kafasında para vardı! Fakat paranın ne değeri vardı, her an onun zevkine varmadın mı? Onu korumanın, yarına saklamanın hiç anlamı yoktu! Yarın doların ne yapacağını bugün kim biliyordu? Belki de yarın biz yoktuk, daha gençler, daha tazeler piyasaya çıkacaktı? Haydi gel, yaşlı bey, saçların beyazlaşmış belki ama önemli olan daha fazla zaman kaybetmemek, gel bakayım, tatlım!

Emekli süvari yüzbaşısı az ötede Friedrich Caddesi'ni Linden Bulvarı'na bağlayan pasaj girişini gördü. Burada garip şeyler gösteren bir salon vardı; böyle yerleri hep merak etmişti. Kapısından içeri girdi. Burası sanki cehennemin girişiydi. İnsanlar çok aydınlatılmış bir tünelin içinde itiş kakış, omuz omuza yürüyordu. Duvarlardaki kocaman yağlıboya tablolardan pembe göğüsleri dışarıda, çıplak, iğrendirici kadınlar bakıyordu. Tavandan sallanan zincirlerde müstehcen kartpostallar takılıydı. Bir şehvet düşkününün bile yüzünü kızartacak oyuncaklar sağda solda duruyordu. Sırıtarak bir şeyler fısıldayan yılışık adamlar yürüyenlerin eline utanılacak, çıplak insan fotoğrafları tutuşturuyordu. En çirkini de üzerlerinde göğüsleri açık

denizci giysileri, ağızlarında sigaralar, sağa sola küstah şeyler söyleyerek yürüyen, yanından geçenin gözlerinin içine bakan, şöyle bir dokunan genç erkeklerdi.

Uzun boylu sarışın, üzerinde büyük dekolteli şık bir giysi içindeki kadın, peşinde bu gençlerden birkaçıyla kalabalığı yararak yürüyordu. Yüksek sesle kahkahalar atıyor, yanından geçenlere bir şey söylüyordu. Emekli süvari yüzbaşısı kadına dikkatle baktı, bakışları bir an için hiç utanmadan açmış olduğu, pudralı göğüslerine takıldı. Kadın ona gözlerini iri iri açarak şöyle bir baktı; gözlerinin altını koyu mavi boyamıştı. Fakat yaşlı adam gördüklerinden iğrendi, bütün vücudu ürperdi. Çünkü böyle süslenip püslenmiş kadının kadın değil, bir erkek olduğunu fark etmişti.

Emekli süvari yüzbaşısı sağına soluna bakmadan hızla kalabalığın arasından yoluna devam etti. Bir sokak kadını peşinden bağırdı: "Moruk kaçırmış galiba! Emil, indir bakayım tokadı suratına! El attı bana!"

Yaşlı adam hızla kaldırıma çıktı, geçmekte olan bir taksiye el etti. Biner binmez şoföre: "Doğru Şilezya İstasyonu'na!" dedi ve arkasına dayandı. Kendini çok bitkin hissediyordu. Ceket cebinden mendilini çıkardı ve uzun uzun yüzüyle ellerini sildi.

Başka bir şeyler düşünmeye çalıştı. Evet, diye düşündü, sorun çoktu, böyle bir zamanda Neulohe'yi işletmek hiç de kolay değildi. Kayınbabası bir leş yiyiciydi (çok dindar bir de kaynanası vardı), ona ödemesi gereken kira hiç de az sayılmazdı. Ya geçen yıl olduğu gibi havalar hasatı kötü.etkiliyordu ya da bu yıl ki gibi hasat iyiydi, fakat çalışacak adam bulmak zordu!

Ama tuhaf düşüncelere kapılmış zavallı Studmann'la yaptığı sohbetten ve Friedrich Caddesi'yle o pasaja yaptığı küçük gezintiden sonra Neulohe, emekli süvari yüzbaşısına yine de özlemi çekilen, el değmemiş bir ada gibi geldi. Evet, orada da kimi sorunlar yok değildi. Çalışanlarla, para ödeyenlerle, vergi daire-

siyle, esnafla hep sorunlar vardı. Tabii sorunların en büyüğü de kayınbabasıydı! Bereket versin onu hasretle bekleyen Eva ile Violet (çocukluğundan bu yana Weio diyorlardı ona) vardı.

Evet, eşi Eva yaşamayı çok seven birisiydi; dans edişi, Ostade'ye gittiklerinde bazı subaylarla cilveli konuşması eskiden yakışıksız kabul edilen şeylerdi. Weio'nun da, babaannesinin bile hoşuna gitmeyen kaba bir ses tonu vardı. Fakat bütün bunlar güpegündüz Berlin'in göbeğinde yaşadığı sefaletin ve kepazeliğin yanında bir hiç sayılırdı. İşte emekli süvari yüzbaşısı Joachim von Prackwitz böyle düşünen biriydi ve bu görüşlerini değiştirmek aklının ucundan bile geçmiyordu. Friedrich Caddesi'nde rastladığı genç kadınlara artık kadın bile denemezdi. Doğru dürüst bir erkek onlardan tiksinirdi!

Neulohe'de akşamları oturdukları bir bahçeleri vardı. Hizmetkârları Hubert masaya içinde mum yanan bir lamba koyar, bir şişe leziz Mosel şarabı açardı. Yaprak hışırtıları ve çiçek kokuları arasında gramofondan gelen güzel şarkıları dinler, büyük kenti anımsarlardı. Neulohe'de kadınlar kadınlıklarını korurlardı. El değmemişlerdi, temizlerdi.

Burada ise insan gerçekten de artık koluna bir hanımı takıp, Friedrich Caddesi'nin kaldırımlarında yürüyemezdi. Hele yanında kızıyla o caddeye uğrayamazdı. Hayır, hayır! Neulohe'de okuduğu "Deutsche Tageszeitung"da Berlin için 'Günahın Babil'i, bataklık, 'Sodom ve Gomora' denmesini bir zamanlar fazla abartılmış bulmuştu. Fakat şimdi içine girip de, yaşadıklarının ardından yazılanların az bile olduğunu görmüştü.

Emekli süvari yüzbaşısı biraz kendine gelir gibi oldu. Cebinden çıkardığı bir sigarayı yakıp, memnun memnun tellendirdi. Ne de olsa o sabah iyi bir iş halletmişti ve öğleden sonra evine kavuşacaktı. Taksi hızla tren istasyonuna vardı.

Hemen bekleme salonuna geçti ve peş peşe birkaç kadeh kanyak içti. Az sonra gelmelerini beklediği işçiler bakalım nasıl tiplerdi,

onlarla nasıl anlaşacaktı? Geçen senekilerden daha kaba, daha küstah ve daha utanmaz olabilirlerdi. Fakat bu yine de o kadar önemli değildi. Yeter ki iyi çalışsınlar, hasadı zamanında kaldırsınlardı! Hem yanında çalışan işçiler memnun olmalıydı. Onlara her hafta bir koyun, her ay da yağlı bir domuz kesecekti!

Başlarındaki adamsa von Prackwitz'in nefret ettiği tipten biriydi. Kimine tekme atan, kiminin karşısındaysa yerlere kadar eğilen yüzsüz birine benziyordu. İstasyonda buluştuklarında çevresinde döndü, yarı Almanca, yarı Lehçe bir sürü iltifat yağdırdı, getirdiği adamların ne kadar güçlü ve becerikli olduğundan söz etti. Elindeki paketlerle kapıdan geçmeğe çalışan bir genç kızın poposuna da şöyle bir vurdu.

Az sonra von Prackwitz gişeden grup bileti almaya giderken işçileri bulmuş bu adamdan elli yerine sadece otuz yedi kişi getirmiş olduğunu öğrendi. Niçin, diye soran emekli süvari yüzbaşısına da bir sürü, Lehçe söylediği için yarısını anlamadığı bahaneler öne sürüp durdu. (Evet, Eva haklıydı, keşke biraz Lehçe öğrenseydim, fakat artık bunu yapmaya niyetim yok). Adam, mümkün değil, deyip yeminler etti. Adamlarının güçlü olduğunu anlatmak istermiş gibi pazularını gösterdi, fare gibi gözleriyle von Prackwitz'e bakıp, gülümsedi. Artık yapacak bir şey yoktu, emekli süvari yüzbaşısı omuz silkip, gişeden bileti aldı. Ne yapalım, diye düşündü, otuz yedi hiç yoktan iyidir. Ne de olsa adamlar bu işten anlayan tarla işçileri!

Ve az sonra işçiler bağıra çağıra, gürültüyle perona geldiler. Trene hepsinin peş peşe binmeye kalkıştığı kapıdan aynı anda büyük bohçalı bir kadın inmeye çalıştığı için itiş kakış başladı. Kondüktör öfkelendi, küfürler savurdu. İşçileri getirmiş olan adam bir yandan onlara bağırıp çağırdı, bir yandan da von Prackwitz'den otuz dolarını istedi. Önce rica etti, sonra yalvardı yakardı...

Emekli süvari yüzbaşısı önce, yirmi dolar yeter, dedi. Ne de olsa istediği adamların sadece dörtte üçünü getirmişti. Heyecanlı heye-

canlı hesap yaptılar, sonunda von Prackwitz yoruldu, tartışmaktan vazgeçti ve adamın eline üç tane onluk dolar tutuşturdu. Bu arada herkes yerine oturmuştu. Başlarındaki adam yerlere kadar eğilip, teşekkür etti, hatta emekli süvari yüzbaşısının ellerine sarıldı, öptü:

"Haşmetmahapları! Allah senden razı olsun, hayırsever insan!"

Olup bitenden iğrenmiş olan von Prackwitz kendine trenin en önünde sakin, sigara içilen bir kompartıman aradı. Yerine oturdu, sigarasını yaktı ve düşündü. Ne olursa olsun iyi bir iş yapmıştı Berlin'de. Hasat kaldırma çalışmaları hemen yarın başlayabilirdi.

Az sonra tren hareket etti, oflaya poflaya ağır ağır yola koyuldu. Hüzün verici, her yeri dumandan kararmış, çok bakımsız, camları yer yer kırılmış istasyonu terk etti. Emekli süvari yüzbaşısı bir şekerleme yapmadan önce kondüktörün gelmesini bekledi.

Adam az sonra geldi, uzatılan bileti zımbaladı ve von Prackwitz'e geri verdi. Fakat hemen yanından ayrılmadı, bir an yolcunun yüzüne soru sorar gibi baktı.

"Ne oldu?" dedi emekli süvari yüzbaşısı. Yorgundu, uykusu gelmişti. "Hava çok sıcak, değil mi?"

"Siz şu Polonyalı tarla işçilerini götüren beysiniz sanırım?"

"Evet," diye konuştu von Prackwitz ve oturduğu yerde hafifçe doğruldu.

"O zaman size bir haberim var," dedi kondüktör. Yüzünde bir gülümseme belirdi. "Hepsi de trenimiz Şilezya İstasyonu terk etmeden az önce inip sırra kadem bastı!"

"Ne dediniz?" diye yaşlı adam bağırdı ve yerinden fırladığı gibi, kapıya doğru koştu.

6

Tren gittikçe hızlandı. Bir tünele girdi, istasyonun ışıkları geride kaldı.

Wolf Pagel tıka basa dolu sigara içilen kompartımanda yangın dolabının üzerinde oturmaktaydı. Trene binmeden önce Petra'nın sattığı eşyalarından kalan parayla almış olduğu Lucky Strike'ı cebinden çıkardı ve bir sigara yaktı. Hemen keyifle derin bir nefes çekti.

"Ah, ne güzel!" En son sigarayı dün gece ruletten eve dönerken yolda içmişti. Aradan on iki saat sonra içtiği bu sigara ona çok keyif verdi. Okulda öğrendiği İngilizceyi henüz unutmamıştı. Aklında kaldığına göre Lucky Strike 'şans vuruşu' anlamına geliyordu. Şimdi dudakları arasındaki bu sigara da bütün gününün şanslı geçeceğinin kâhince bir belirtisi olabilirdi!

Şurada oturan şişko adam hasta mı neydi, derin derin nefes alıyordu. Elindeki gazetenin sayfalarını karıştırıyor, sinirli sinirli sağına soluna bakınıyordu. Yapacak hiçbir şey yoktu, herkes aynı durumdaydı. Dolar bugün yedi yüz altmış binlik kurla düne göre yüzde elli artmıştı. Sigaracı amcanın bundan haberi olsaydı şu anda cebimde Lucky Strike taşıyamazdım, diye düşündü. Senin de işin bitik şişko, yoksa böyle sinirli sinirli nefes alıp durmazdın! Fakat yapacak bir şey yok! Yaşadıklarımız savaş sonrasının en müthiş, yepyeni buluşu! Ellerini sokmadan insanların cebindeki paranın yarısını çalıyorlar. Evet, kurnazlar, hem de çok kurnazlar!

Sonra kendi kendine sordu, acaba dostu Zecke doğru mu, yoksa yanlış mı yapmıştı? Yanlış bir şey yapmışsa durum onun için iyi değildi. Fakat paranın yeniden değer yitirmesinden yararlanmışsa, şimdi isteyeceği bir avuç dolusu milyonluk banknotun onun için hiç önemi olmazdı. Hatta birkaç gündür iki milyonluk banknotlar da piyasaya sürülmüştü. Pagel onları kumar oynadığı yerde görmüştü. Çift taraflı basılmış oldukları için doğru dürüst paraya benziyordu. Tek taraflı beyaz banknotlar gibi işe yaramaz paçavraları andırmıyorlardı. Söylendiğine göre iki milyonluk bundan sonra en büyük para olarak kalacaktı. Fakat şimdiye kadar çok şeyin söylentide kalmış olduğu şişko adamın sinirli sinirli nefes alıp verişinden belliydi.

Zecke'nin son zamanlarda yanlış bir şey yapmış olacağını hiç sanmıyordu. Pagel'in aklında kaldığına göre dostu yaşamı boyunca hiç yanılmamıştı. Önsezisi çok güçlüydü. Okula gelen yeni öğretmenleri hep doğru değerlendirmişti. Sınavlarda ne gibi konularla soruların gelebileceğini de çoğu kez bilirdi. Savaş yıllarında bazı Balkan ülkeleriyle Türkiye'ye frengi ilacı ihracatı yapmıştı. Bir süre sonra işler bozulmaya başlayınca zarara girmeden hemen branşını değiştirmiş, Boğaziçi'ne sekizinci sınıf şantözlerle başka kadın sanatçılar yollamıştı. Çoğu kez aklını kullanarak değişik işler yapmıştı. Savaş sonrasında bir ara iplik ticaretine de atılmıştı. Şimdi ne yaptığını ise Pagel bilmiyordu. Fakat vurgun vuracağını bilse fil ticaretine bile el atardı!

İnsan, üzerinde iyice düşününce bu yakın dost Zecke'nin ona niçin para vermesi gerektiğini pek anlayamıyordu. Bunu bir an için Pagel de düşündü. Bugüne dek ondan para istemeyi aklının ucundan bile geçirmemişti. Fakat şimdi Wolfgang Pagel artık bunun zamanının geldiğine inanıyordu; dostundan para isteyecekti, Zecke de verecekti. Bu tıpkı kumarbazın fark ettiği, gelen ani bir sinyal gibiydi. Evet, Zecke parayı mutlaka verecekti. Her insanın yaşamında böyle anlar vardır. Öyle bir an gelir ki, insan dün yapmaya karşı çıktığı şeyi bugün birdenbire yapar! Hep dümdüz gittiği yolda aniden bir köşeyi döner, o akşam müthiş bir kazançla masadan kalkar. O parayla kentin merkezinde yirmi bina alıp kiralar ya da koskocaman bir bar açar, tezgâhın arkasında da –hiç de fena bir düşünce değil– yirmi kız çalıştırır! Tabii hiçbir şey yapmadan öyle oturur, düşlere dalar, sakin bir yaşam sürdürür, leziz yemekler yer, güzel içkiler içer ve Peter'iyle bir güzel yaşardı. Daha da iyisi var, altına bir otomobil çeker ve kızıyla bütün dünyayı gezerdi. Ona her yeri gösterir, kiliseleri, tarihî tabloları da. Peter'ini bilgilendirip, geliştirirdi. Niçin yapmasındı? Bunu yapmayacağını kim söyleyebilirdi? Mükemmel bir kızdı o, hiç sorun çıkarmayan biri, daha doğrusu hemen hemen hiç...

Eski askerî okul öğrencisi Wolfgang Pagel, Zecke'nin villasına birkaç cadde kala Podbielski Caddesi'nde inmiş, geri kalan yolu sıcak havada ağır ağır yürümüştü. Şimdi villanın, parkı andıran büyük bahçesinin kapısında duruyordu. Dövme demir parmaklıklı kapının iki yanında kireçtaşından örülmüş sütunlar dikkat çekiyordu. Hemen kapının yanındaki pirinçten küçük bir tabelada "von Zecke" yazıyordu. Altında yine pirinçten zil vardı. Her ikisi de pırıl pırıl ışıldıyordu. Ağaçlar arasından villanın cephesiyle büyük pencereleri seçiliyordu.

Pagel bir süre durdu, parkla villaya şöyle bir baktı. Sonra zili çalmadan geri döndü ve karşı kaldırıma geçti. Çok şatafatlı bir semte benziyordu burası. Burada yaşayanlar mutlaka Alexanderplatz'ı çevreleyen yapıların arka avlularındaki odalarda hiç konaklamamıştı! Wolfgang Pagel ise her ikisini de yapabilirdi. Bir süre Dahlem'de, bir süre de Alex'de yaşayabilirdi. Bu onun için hiç sorun değildi! Nerede yaşayacağına hiç kafa yormadığı için de şimdi Dahlem'de değil, Georgenkirch Caddesi'ndeki o odada kalıyordu.

Sonra tekrar arkasına döndü. Kapıya, küçük tabelaya, zile, çiçek yataklarına, çimenlere, villaya şöyle bir baktı. Zecke'nin niçin böyle şeylerle uğraştığını pek anlayamıyordu. Bütün bunlar sırtında ağır bir yüktü. Böyle bir ev, daha doğrusu kocaman bir villa, hatta neredeyse yarım bir saray insanı uğraştırırdı. Vergi ödenecek, bütün odalar temizlenecek, elektrikler bozuldu mu tekrar tamir ettirilecek, kömür alınıp, bütün odalar ısıtılacaktı. Zecke değişmiş, bambaşka bir insan olmuş olacak, diye düşündü. Eskiden böyle şeylere hep yük gözüyle bakardı. Zecke'yi son gördüğünde, Kurfürstendamm Bulvarı'nda banyolu, telefonlu iki odalı bir bekâr evinde kalıyordu. Kız arkadaşı da vardı. Zecke'ye de böylesi yakışırdı.

Tabii bu arada evlenmiş de olabilirdi. Evet, şimdi böyle yaşadığına göre bir eşi vardı. Az sonra içeri girdiğinde onu görecekti, kadın da kocasının eski dostunun para istemeye gelmiş olduğunu hemen

anlayacaktı. Sonra öfkelenecek, ona kötü davranacaktı. Ne yaparsa yapsın umurunda değildi; gecelerini rulet masasında geçiren onun gibi biri kadınların bu gibi kaprislerine törpülenmiş sayılırdı.

Pagel elini kapının yanındaki zile doğru uzattı. Artık çalmaya niyetliydi. Burada güneşin altında daha çok durup, Zecke'den alacağı güzel parayı düşünmeye gerek yoktu. Fakat aynı anda aklına, cebinde daha yüz bin mark kadar bir para olduğu geldi. Ne derlerdi, 'para parayı çeker!' Ona kalsa doğrusu, 'çok para çok parayı çeker' idi. Tabii şimdi Pagel'in cebinde olan biraz parayla her iki söz de gerçekleşmezdi. En iyisi cepleri tamtakır Zecke'nin karşısında çıkmaktı! Ondan para isterken, eve gidecek param bile yok, derse dostunu daha kolay inandırabilirdi. Şu yüz bin markla iki kadeh kanyak çekebilirdi. Evet, iki kanyağın ardından da isteği daha inandırıcı olabilirdi!

Pagel arkasına döndü ve ağır ağır yürüyerek villadan uzaklaştı. Bir o kaldırımda, bir öteki kaldırımda yürüdü. Fakat cebindeki parayı içkiye yatıracak bir meyhane bulamadı. Gördüğü kadarıyla bu şık villalar semtinde ne dükkânlar ne de meyhaneler vardı. Tabii her şey burada yaşayanların evlerine getirilirdi. Kilerleri ağzına kadar gıda malzemesi ve içki dolu olmalıydı.

Pagel az sonra bir gazete kulübesinin önünde durdu. Fakat parasını gazeteye yatırmaya hiç niyeti yoktu. Hayır, böyle bir şey yapmayacaktı! Gazetenin biri: "İşgal bölgesine girişler tekrar serbest" başlığını atmıştı. Ne yaparsanız yapın, bana ne bunlardan, her şey saçmalık!

Biraz sonra otobüs durağındakilere elindeki gülleri satmaya çalışan bir kadını gördü. Bahçesi güllerle dolu dostu Zecke'ye bir buket solmuş gül götürse nasıl olurdu? Pagel bu niyetinden son anda vazgeçti ve omuz silkip, yoluna devam etti. Acaba Zecke bunu bir şaka kabul eder miydi? Pek emin değildi.

Fakat ne olursa olsun parasını harcamalı, cebini boşaltmalıydı. En iyisi bir dilenciye vermekti, sadaka insana şans getirebilirdi. Fakat şu Dahlem'de bir dilenci bile yoktu. Onlar Alexanderplatz'da oturmayı yeğliyordu, fakirlerin yaşadığı semtte. Ne de olsa fakirlerin cebinde sadaka verecek para hep bulunurdu! Wolfgang bir süre yaşlı, çok zayıf bir kadının peşinden yürüdü. Üzerinde kirli mor yakalarını kaldırmış grimsi bir ceket, boynunda siyah incilerden bir kolyeyle bu yaşlı kadın sanki fakirliğinden utanan biri gibi yürümekteydi. Fakat az sonra parasını kadının eline tutuşturmaktan vazgeçti.

Pagel biraz yürüdükten sonra yol kenarındaki bir sıraya oturdu ve keyifle ıslık çalmaya başladı. Islığını duymuş olacak ki, kahverengi lekeli beyaz bir foks teriyer köpeği yanına sokuldu, bacaklarına sürünüp, yaltaklanmaya başladı. Hayvan öylesine yaşam coşkusuyla doluydu ki! Pagel'e hem süründü, hem de ondan bir şey ister gibi yüzüne havladı. Ardından başını hafif yana eğdi ve kuyruk sallamaya başladı. Wolf elini uzatıp köpeği tutmak istedi, fakat o neşeyle havlayarak uzaklaştı. Az ötedeki çimenlerin yanında duran bir hizmetçi kız elindeki tasma kayışını sallayarak: "Schnaps! Schnaps!" diye köpeğe sesleniyordu.

Fakat köpek birden koşmayı bıraktı. Düşünüyor gibiydi. Sanki oturmuş sakin sakin sigarasını içmekte olan adamla heyecanlı hizmetçi kız arasında tercih yapmak zorundaydı. Tekrar Pagel'in yanına sokuldu, burnuyla bacaklarına dokundu. Bakışlarında, haydi gel oynayalım, diyen bir rica vardı. Adam cebinden bir banknot çıkardı, köpeğin boynundaki tasmanın altına sıkıştırdı. Fakat aynı anda nefes nefese yanlarına gelen heyecanlı hizmetçi kız öfkeyle:

"Köpeğimizi rahat bırakın!" dedi.

"Ah, küçükhanım!" diye konuştu Wolfgang, "Biz erkekler Schnaps denen içkiyi hep severiz. Sonra..." Bir an durdu, üzerindeki yeni yıkanmış olduğu belli, güzel kokan elbisesiyle karşında durmakta olan genç kıza baktı ve: "...tabii sevmeyi de!" dedi.

"Ah, boş verin!" diye konuştu kız. Öfkeli yüzü bir an için değişivermişti. Wolfgang gülümsedi. "Bir bilseniz şu köpekle başım nasıl dertte!" Kayışı, yaltaklanmaya devam eden ve kesik kesik havlayan foksun boynuna takmaya uğraştı. "Herkesin yanına gidiyor. – Bu da ne?" Tasmanın altındaki kâğıt parayı keşfetmişti.

"Bir mektup," diye konuştu Pagel hizmetçi kızın yanından uzaklaşırken. "Size yazılmış bir mektup. Bir haftadır her sabah peşinizden geliyorum, fark etmiş olmalısınız. Sonra yalnız başınıza kaldığınızda okursunuz. Her şey onun içinde. Allahaısmarladık!"

Hızla yürüdü, köşeyi döndü. Kızın şaşkın şaşkın baktığını görmedi. Köşeyi döner dönmez adımlarını yavaşlattı. Kızın peşinden koşmayacağına emindi. Terlemiş olduğunu fark etti. Fakat Podbielski Caddesi'nde buraya ağır ağır da yürümüş olsa hep ter içindeydi. Vücudu sanki yanıyordu. Ancak o anda farkına vardı, terlemesinin nedeni güneş değildi. Hayır, başka bir şeydi. Heyecanlıydı, korkuyordu da!

Birden olduğu yerde durdu, şöyle bir çevresine bakındı. Öğle sıcağında villalar çam ağaçlarının oluşturduğu şemsiyeler altında öyle durmaktaydı. Ötelerden, çalışan bir elektrik süpürgesinin vızıltısı kulağına geldi. Şimdiye kadar Zecke'nin kapısındaki zile bir türlü basmamasının nedeninin içindeki korku olduğunu fark etti. Az önce bir paket Lucky Strike alacağına kızıyla kendine kahvaltılık götürseydi şimdi yüreği korku dolu olmazdı. Korkusuz olsaydı, kızın çamaşırlarını da 'amca'ya satmazdı!

"Evet," diye mırıldandı ve ağır ağır yoluna devam etti. "Şu işi halletmeliyim!"

O anda gerçekleri kavradı, ikisin de durumu pek iç açıcı değildi. Borçlulardı, yarın ne yapacaklarını bilmiyorlardı, Petra şu anda pis kokulu mağaramsı odada yarı çıplak oturmaktaydı. O da, üzerinde eski püskü bir ceket, cebinde tramvay parası olmadan bu zenginler semtinde dolaşıp duruyordu.

Para vermesi için ona dil dökmeliyim; onu inandırmalıyım, diye bir an düşündü. Fakat şu Zecke'den para istemek de çılgınlık değil miydi? Bildiği kadarıyla Zecke, geri alacağına emin olduğu kişilere borç veriyordu. Hem ne yapardı, hayır, derse? Tabii ki, hayır, diyecekti. Kapısını çalıp sormasına hiç gerek yoktu!

Zecke'nin villasına giden ağaçlıklı yol Pagel'in gözünde gittikçe uzadı. Yürüdü, ağır ağır. Sonra birden hızlandı, sanki şimdi yokuş aşağı gidiyormuş gibiydi. Alınyazısına doğru!

"Evet", diyecekti mutlaka. Wolfgang Pagel her zamanki gibi iyimserdi! Az verse bile, eski dostunun ona para vereceğinden emindi. Ve yarından sonra da bir daha rulete gitmeyeceğim, dedi kendi kendine. "Taksi şoförlüğü yaparım. Gottschalk bana ikinci otomobilini kullanabileceğime dair kesin söz verdi. Petra'nın yakında rahat bir yaşamı olacak."

Villaya çok yaklaşmıştı. Tekrar kireçtaşından sütunları, kapının dövme demir parmaklıklarını, dostunun adının yazdığı pirinç levhayı ve zili gördü. Kaldırımı inip, karşıya geçerken ayakları geri geri gidiyordu.

Fakat o, "hayır" da diyebilirdi. Allah kahretsin, lanet olsun! Karşı kaldırıma varmadan şöyle bir sağına soluna bakındı. Az önceki kızı gördü, foks köpeği tasmasını çeke çeke, havlaya havlaya caddenin ötesinden geliyorlardı. Wolfgang Pagel hem avlanan, hem de avlayandı! Duvardaki zile bastı. Kapı hemen açıldığında rahat bir nefes aldı. Yaklaşmakta olan kıza bakmadan içeri girdi ve kapıyı hemen kapattı. Çalılıkların arasından villaya uzanan dar yolda yürüdü.

Zecke ona "hayır" diyebilirdi. Şu hizmetçi kızsa köpeğin tasmasına sıkıştırdığı o para yüzünden kötü bir kavga çıkarabilirdi! Wolfgang kadınlarla tartışmaktan nefret ederdi. Çünkü onlarla yapılacak tartışmanın nerede ve nasıl biteceğini bilemezdin.

7

"Ah, demek ki gerçekten geldin!" dedi von Zecke. "Senin günün birinde geleceğini kafamdan geçirmiyor değildim. Bugün beklemiyordum belki ama geleceğinden emindim." Wolfgang bir şey söylemek istedi. Fakat dostu konuşmasına fırsat vermedi. "Demek ki kısmet bugünmüş, öyle değil mi?"

Sonra üst perdeden bir gülümsedi. Wolfgang Pagel öfkelendiğini hissetti. O anda aklına geldi, şu Zecke eskiden de hep böyle kendini bir şey sanan, karşısındakinin yüzüne sırıtan birisiydi. Pagel ona bu tavırları nedeniyle okul yıllarında da öfkelendiğini anımsadı. Zecke şimdi de kendini pek akıllı sanan biri gibi sırıtıyordu.

"Ah, önemli değil," diye Zecke devam etti. "Önemli olan şimdi senin burada olman. Haydi, boşver. Gel, birer kadeh şampanya içelim. Al şu sigaralardan da. Resimlerimi görmek ister misin?"

Pagel resimleri odaya girer girmez görmüştü. Güzel döşeli, pencereleri bahçeye bakan büyük bir odada oturmaktaydılar. Güneşin vurduğu terasa çıkan kapılar açıktı. Dışarıda güneş ışınlarının aydınlattığı yemyeşil bahçe görünüyordu. Hava sıcak olmasına karşın bu oda serin sayılırdı. Oturdukları güzel, rahat koltuklar şu sıralar her yerde görülen parlak deriden yapılmış çirkin koltuklar değildi. Zecke'nin evindeki büyük koltuklar çiçek desenli İngiliz kumaşıyla kaplanmıştı. Hint dokusu pamuklu bir kumaş olabilirdi. Duvarların üçte biri kitap raflarıyla kaplıydı. Daha yukarılarda büyük, modern tablolar asılıydı. Pagel'in hoşuna giden güzel resimlerdi. Zecke'nin sorusuna yanıt vermedi. Bu ani ziyareti dostunun hoşuna gitmiş gibiydi, Pagel sanki çok uygun bir zamanda gelmişti. Zecke ondan bir şey bekliyor olabilirdi, isteğinden hemen söz etmesine hiç gerek yoktu. Ben istediğim parayı alacağım ondan, diye düşündü.

Pagel raflardaki kitapları işaret etti.

"Güzel kitaplar," dedi. "Sen çok kitap okuyorsun, değil mi?"

Zecke bu kadar budala olamazdı. Keyifle bir güldü.

"Ben ve okumak mı?" diye konuştu. "Sen hâlâ şakacının tekisin! Evet, dememi istiyorsun, değil mi? O zaman bana canımı sıkacak sorular soracaksın, söyle bakalım Nietzsche neler yazmış, diyeceksin!" Sonra birden suratı değişti. Ciddi ciddi eski dostuna baktı. "Bence bu kitaplar şimdi çok güzel bir yatırım," diye devam etti. "Hepsi de hakiki deri kaplama. İnsan parasını mümkün oldukça sabit değerli şeylere yatırmalı. Ben kitaplardan pek anlamam. Frengi ilacından daha iyi anlarım! Ancak şu kitaplar konusunda bana güzel önerilerde bulunan bir üniversiteliyi tanıyorum." Yine bir an düşüncelere aldı. Sanki o gence verdiği paraya değer mi, diye düşünüyordu. Sonra Pagel'in gözlerinin içine baka baka sordu: "Peki şu tablolara ne diyorsun?"

Fakat Pagel hemen yanıt vermek istemedi. Sadece odada sağda solda duran birkaç küçük tahta heykeli işaret etti. Havariler, kucağında İsa Meryem Ana, İsa figürlü bir haç, iki de İsa'ya ağıt...

"Ortaçağdan kalma tahta heykelcikler koleksiyonu da yapıyorsun demek?"

Zecke yüzünü buruşturdu.

"Buna koleksiyonculuk demek doğru olmaz. Sadece yatırım amaçlı. Fakat son zamanlarda şu gördüklerin de hoşuma gitmeye başladı. Elinde anahtar tutan adama bak! Evet, Aziz Petrus o! Würzburg'da buldum. Bu gibi heykeller üzerine hemen hemen hiç bilgim yoktur; alırken de ne olduğunu bilmiyordum! O kadar gösterişli değil, fakat yine de hoşuma gidiyor. Bak, şu şamdanlı melek. Kolu sonradan ekleme gibi. Yoksa beni kandırdılar mı dersin?"

Wolfgang Pagel yanıt vermedi, sadece karşısında oturmakta olan von Zecke'yi şöyle bir süzdü. Eski dostu ufak tefek birisiydi, yirmi dört veya yirmi beş yaşında olmasına karşın şişmanlamaya, alnı da açılmaya başlamıştı. Von Zecke'nin tahta heykelciklerden hoşlanmasını, değerli tabloları ise pek beğenmemesini tuhaf buldu. Sanattan pek anladığı yoktu, bu nedenle de sanat eserlerine ilgi

göstermesi çok komikti. Wolf öfkelenir gibi oldu. Zecke yontulmamış vurguncunun tekiydi! Onu en çok öfkelendiren de şimdi bu adamdan para istemek zorunda olmasıydı! Görgülü biri olduğu için vermesini arzulardı. Belki bağışlardı parayı. Hayır, hayır! O tam bir vurguncuydu. Para verdi mi de yüksek faiz isterdi karşılığında. Böyle adamdan para istenmez, benim onunla işim yok, diye düşündü. Sonra bakışlarını şamdanlı meleğe dikti, yüzünü buruşturdu ve:

"Demek ki şimdi şamdanlı melek ticareti yapıyorsun," diye konuştu. "Varyete orospularınla artık işin kalmamış gibi..."

Pagel bunu söyler söylemez önemli bir yanlış yapmış olduğunu fark etti. Arkadaşlarıyla şaka yollu alay ettiği okul yılları çok gerilerde kalmıştı. Zecke'nin tepkisi önce yüzünden belli oldu. Burnunun ucu beyazlaştı. Yüzüyse öfkesinden eskisi gibi kızarıverdi. Ancak von Zecke kitap okumasını hâlâ öğrenmemiş olsa da böyle durumlarda kendine hâkim olmasını öğrenmişe benziyordu. Dostunun söylediklerini duymazlıktan geldi, şamdanlı meleği tekrar yerine bıraktı, sonradan eklenmişe benzeyen kolunu şöyle bir okşadıktan sonra konuştu:

"Evet, evet, şu tablolar..." dedi. "Babanın evinde hâlâ birkaç değerli şey kalmış olmalı!"

Ah, anlıyorum, niyetinin ne olduğunu!

"Evet, evet. Bazı güzel şeyler kaldı sayılır," diye yanıtladı Wolf.

"Biliyorum," dedi Zecke ve içki şişesine uzandı. Önce Pagel'in kadehini doldurdu, sonra da kendininkini. Tekrar koltuğuna oturdu, şöyle bir arkasına yaslandı ve "Eğer paraya ihtiyacın olursa, görüyorsun tablo topluyorum," dedi.

Dostunun az önceki alayına küstahça karşılık vermek ister gibiydi. Fakat Pagel bunu belli etmedi.

"Şu sıralar bir şey satmak zorunda kalacağımızı sanmıyorum!"

"Senin bazı şeylerden haberin yok gibi," diye gülümsedi Zecke. "Annen geçen ay 'Sonbaharda Ağaçlar' tablonuzu Glasgow'daki bir

galeriye sattı. Evet, şerefimize!" Gülümseyerek kadehten bir yudum aldı ve tekrar arkasına yaslandı. Dostu yanıt vermeyince yumuşak bir ses tonuyla konuşmasını sürdürdü. "Anlıyorum yaşlı annenin, yaşamını sürdürebilmesi için paraya gereksinimi var, öyle değil mi? Ne de olsa elinizdeki bazı değerli evraklar bugün sıfır!"

Zecke bunları söylerken sırıtmadı. Fakat Pagel daha bu sabah onun için "iyi dostumdur" derken çok abartmış olduğunu fark etti. Batırdığı iki iğne Pagel'e acı vermişti, üçüncüsü de mutlaka yoldaydı. Zecke hep zehir kusan bir karakurbağa olmuştu. Dosttan çok bir düşman! En iyisi hemen konuya girmeli, diye düşündü Pagel. Ne olacaksa bir an önce olup bitsin.

"Şu sıralar biraz zordayım, Zecke," dedi. "Bana biraz para vermen mümkün mü?"

"Ne demek biraz para?" diye sordu Zecke ve karşısında oturan Pagel'i baştan aşağı şöyle bir süzdü.

"Ah, öyle çok bir şey değil. Senin için çok önemsiz bir tutar. Ne dersin şöyle bir yüz milyona?"

"Yüz milyon mu?" Zecke bakışları ötelerde bir yerde, dalgın dalgın konuştu: "Ben o varyete orospularından bu kadar para kazanmadım..."

Bu daha üçüncü yumrukta karşısındakini nakavt etmek istiyor gibiydi. Fakat Wolfgang Pagel öyle kolay yere yuvarlanan biri değildi. Aniden gülmeye başladı. Yüksek sesle bir kahkaha attı, sanki o anda hiçbir şeyi umursamıyordu.

"Çok haklısın, Zecke!" dedi. "Evet, ben devenin tekiyim! Saçmalayıp duruyorum, hatta küstahlaşıyorum, sonra da kalkıp, senden para istiyorum. Fakat yine de beni anlamanı isterim. Daha kapıdan içeri girer girmez öfkelenmiştim. Bilmem, ne demek istediğimi anlıyor musun? Ben Alexanderplatz'da bir mağarada yaşarken..." Zecke sanki nerede kaldığını biliyormuş gibi başını salladı. "...cebim hep boş... aniden böyle görkemli bir villadan içeri adım atıyorum!

Sonradan görme veya yeni zengin evi değil burası, gerçekten zevkli döşenmiş. Hem sana bir şey söyleyeyim mi, bence şu meleğin kolu sonradan takılmış değil."

Birden sustu ve dikkatle Zecke'nin yüzüne baktı. Daha fazla konuşamadı, karşısındakine söyleyecek başka şeyi yoktu. Ancak Zecke hiç sesini çıkarmadı, öyle baktı durdu.

"Peki, anlıyorum seni," diye Pagel devam etti. "Para vermezsen verme! Biliyorum, ben hak etmedim. Çünkü ben budalanın tekiyim!"

"Fakat ben, hayır demedim ki," diye konuştu Zecke. "Sadece ne düşündüğünü bir bilmek istedim. Biliyorsun, para paradır! Hem sana para hediye etmemi istemiyorsun, öyle değil mi?"

"Tabii istemiyorum. Elime para geçer geçmez iade edeceğim."

"Peki ne zaman eline para geçecek?"

"Her şey yolunda giderse, yarından sonra."

"Öyle mi?" Zecke bu yanıttan pek hoşlanmamış gibiydi. "Gel bir kadeh daha içelim. Peki, sana para niçin gerekli?"

"Ah... "diye konuştu Pagel. Yine öfkelenmeye başlamıştı. "Ev sahibine biraz borcum var da. Hem şu yüz milyon, büyük bir rakam gibi görünse de, öyle pek önemli bir tutar değil! Yüz dolar filân, fazla bir şey sayılmaz."

"Evet, ev sahibine borcun var," diye Zecke umursamazmış gibi konuştu ve sert bakışlarını karşısındaki eski okul arkadaşının yüzüne dikti. "Başka ne borçların var?"

"Başka mı?" dedi Pagel, biraz keyifsizce, "Amca'ya da birkaç parça rehin verdim."

Fakat aynı anda düşündü, bu söylediği pek doğru değildi. O birkaç parça şeyi rehin vermemiş, satmıştı. Ancak şimdi bunun bir önemi yoktu.

"Öyle mi?" diye konuştu Zecke ciddi bakışlarını karşısındakinin yüzünden çekmeden. "Kusura bakma Pagel, fakat sana sormak istediğim bir şey var. Evet, az bile olsa, sonunda para paradır. Dediğin

şu yüz dolar az para olabilir, fakat başkaları için, örneğin senin için çok para sayılır."

Pagel bu gibi iğnelemeleri artık önemsememeye karar vermişti. Önemli olan istediği parayı almasıydı! Somurtarak konuştu:

"Ne sormak istiyorsan artık sor!"

"Ne yapıyorsun?" diye Zecke sordu. "Geçimini nasıl sağlıyorsun? Sana her ay para getiren bir işin var mı? Veya yüzde karşılığı komisyonculuk mu yapıyorsun? Maaşlı memur musun?"

"Şu anda bir yerde çalışmıyorum," dedi Pagel. "Fakat her an taksi şoförü olarak işe başlayabilirim."

"Evet, anlıyorum," diye konuştu Zecke gülümseyerek. "Bir kadeh daha alır mıydın? Ben sanırım yeterince içtim. Demek taksi şoförü..." Yine iğneleyici konuşacak gibiydi, şu leş yiyici, şu vurguncu, şu insan sömürücüsü, şu üçkâğıtçı! "Taksi şoförlüğü güzel kazanç getiren bir meslektir." Şu maymun herif nasıl da alaylı konuşmasını beceriyor! "Fakat hemen yarın paramı iade edecek kadar kazandıran bir meslek de değildir! Anımsıyor musun, olursa yarın başlayacağım, demiştin biraz önce! Hem şu sıralar taksi şoförleri de pek para kazanamıyor, öyle değil mi?"

"Sevgili Zecke," dedi Wolfgang ve ayağa kalktı. "Sen bana eziyet etmek istiyorsun galiba? Bir şey söyleyeyim mi, para benim için o kadar da önemli sayılmaz!"

Öfkesinden tir tir titriyordu.

"Fakat Pagel!" diye Zecke sesini yükseltti. Çok şaşırmış gibiydi. "Ben sana eziyet mi etmek istiyorum? Niçin yapayım bunu? Hem sen benden bir hediye beklemiyorsun ki! Cebinde mutlaka birkaç banknot daha vardır. Borç istiyorsun, çalışarak geri ödeyebileceğini de belirttin. Ben de sana ne iş yapacağını sordum. Şimdi bunda öfkelenecek ne var? Seni anlamıyorum."

"Evet, geri vereceğimi söylemiş olabilirim, " diye Pagel konuştu, "fakat hemen değil, haftalık taksitlerle. Örneğin haftada iki milyon..."

"Hiç önemli değil, dostum!" diye Zecke sesini yükseltti. "Eski dostlar arasında bu hiç önemli değil! Öyle değil mi? Önemli olan senin o parayı tekrar kumara yatırmaman. Haksız mıyım, Pagel?"

Birbirlerinin yüzüne baktılar.

"Burada öfkelenip, sesini yükseltmene hiç gerek yok, Pagel," diye Zecke usul sesle devam eti. "Çok kişi bana bağırır, fakat ben onları hiçbir zaman umursamam. Eğer üzerime yürümek filan istiyorsan, hiç çekinme!" Birden başını kapıya doğru çevirdi ve seslendi: "Reimers, gel bakayım. Beyefendi artık gitmek istiyor! Kendisine yolu gösterin, tamam mı? Güle güle, Pagel, eski dost! Babanın tablolarından satmak istediğin biri oldu mu, beni her zaman arayabilirsin... Hey, aklını mı yitirdin?"

Zecke aniden heyecanlandı. Çünkü Pagel kahkahalar atmaya başlamıştı. Yüksek sesle, neşeyle gülüyordu.

"Ah Zecke, sen ne mükemmel domuzun biri olup çıkmışsın!" diye bağırır gibi konuştu Pagel. Bir yandan da gülmeye devam etti. "Az önceki çamur davranışından anladığıma göre varyete orospularından söz etmeme çok öfkelenmiş olmalısın!" Sonra az önce içeri girmiş ve arkasında durmakta olan Reimers'e doğru döndü ve konuşmasını sürdürdü: "Biliyor musunuz eskiden varyete orospularının ticaretini yapardı, şefiniz denen şu adam! Fakat şimdi o günleri unutmak istiyor gibi. Anımsatınca da hemen kırılıyor!" Sonra başını yine eski dostuna çevirdi ve ukala bir ses tonuyla devam etti: "Bence şu meleğin kollarından biri gerçekten sonra takılmış gibi. Şimdi ben onu..."

Ve Zecke ile adamı engel olamadan melek tek kollu kalıverdi! Von Zecke, sanki kolu kopan kendisiymiş gibi çığlıklar atmaya başladı. Adamı Reimers Pagel'i yakalamaya çalıştı. Fakat o az gıda

almasına karşılık güçlü bir genç sayılırdı. Bir eliyle üstüne saldıran adamı itti; öteki eliyle de melek kolunu tutuyordu.

"Bu kötü kopyayı seninle geçirdiğim günün anısına birlikte götürüyorum, eski dost Zecke," dedi Wolfgang sırıtarak. "Allahaısmarladık! Öğlen yemeği şimdiden afiyet olsun sizlere!"

Pagel neşeli ve memnun çıktı gitti. Von Zecke eski dostuna istediği parayı vermediği için belki sevinecekti, fakat şimdi Pagel'in cebindeki şamdanlı melek kolunu düşündükçe de öfkelenecekti. Ve sonunda öfkesi sevincinden ağır basacaktı!

8

Pagel kolayca Zecke villasının bahçe kapısına ulaştı. Büyük kapıyı açtı ve tam kaldırıma adımını atmıştı ki, foks köpeğini dolaştırmaya çıkarmış olan kıpkırmızı yüzlü genç kızı karşısında buluverdi.

"Ne işiniz var burada!" diye bağırır gibi konuştu. "Sizi ve köpeğinizi çoktan unutmuştum."

"Siz bana baksanıza!" diye kız da sesini yükseltti. Güneşin altında onu beklemiş olması öfkesini arttırmış gibiydi. "Siz bana baksanıza!" dedi tekrar ve elindeki banknotları yüzüne doğru tuttu. "Siz beni nasıl biri sandınız? Lanet olsun! Alın şu paranızı!"

"Bu kadar az parayı mı?" diye Pagel alay eder gibi konuştu. "Bu parayla bir çift çorap bile alınmaz. Hayır, hayır! Fakat korkmayın sizi kollarımın arasına filan alacak değilim. Sadece bir şey danışmak istiyorum size..."

Kız sustu ve bir elinde banknotlar, öteki elinde köpeğin tasması şaşkın şaşkın karşısındaki adamın yüzüne baktı. Onun bu tepkisini beklemiyor gibiydi. "Fakat siz..." diye mırıldanır gibi konuştu.

"Gelin birlikte biraz yürüyelim," dedi Pagel. "Haydi, gelin! İnat etmeyin, Lina, Tina, Stina... Size sokağın ortasında ne yapabilirim ki! Çılgının biri de değilim!"

"Hiç zamanım yok," dedi genç kız. "Çoktan evde olmalıydım. Hanımefendi..."

"Hanımefendiye 'Schnaps kaçmıştı...' deyin. Fakat şimdi beni dinleyin. Az önce şu villadaydım. Kibar bir bey yaşıyor orada. Okuldan arkadaşımdı. Ondan para istemeye gelmiştim..."

"Paranız yoksa niçin paranızı köpeğimin tasmasına..."

"Aptallık yapma, tatlı kız!"

"Liesbeth!"

"Şimdi dinleyin beni, Liesbeth! Cebinde parası olan insana para vermezler. İşte bunun için de bütün paramı köpeğin tasmasına sıkıştırmıştım. Anladınız mı beni?"

Genç kızın Pagel'in ne demek istediğini anlaması biraz uzun sürdü.

"Yani bütün hafta beni takip etmediniz... Tasmanın arasına da bir mektup sıkıştırmadınız... Doğru mu? Ben de köpek yolda düşürdü sanmıştım."

"Hayır, hayır, Liesbeth," dedi Pagel ve biraz küstahça gülümsedi. "Mektup değildi... Parayla sizin iyi niyetinizi de satın almak istemedim. Ancak şu soruma yanıt vermenizi diliyorum: Ben ne yapayım şimdi? Cebimde bir kuruşum bile yok! Alex'de, kirası ödenmemiş küçük bir oda ve orada bekleyen rehine kalmış, üzerinde sadece benim yazlık paltom olan kızım! Şu villaya gelmeden önce en son eşyamızı da sattım."

"Ciddi mi söylediklerinizi?" diye genç kız Liesbeth sordu. "Yoksa yine şaka mı yapıyorsunuz?"

"Hayır, şaka filan değil. Söylediklerim çok ciddi!"

Genç kız konuşmadan yüzüne baktı. Bakışlarında canlılık vardı, üstü başı tertemizdi. Sıcağa karşın terlememişti, bütün vücudu sabun kokuyordu. Belki de sandığım kadar genç değil, diye Pagel bir an düşündü. Hafif öne çıkık bir çenesi vardı, bakışları da azim doluydu. Liesbeth şimdi karşısındaki adamın durumunun gerçekten

ciddi olduğunu anlamış gibiydi. Bakışlarını Pagel'den çekip, hâlâ elinde tuttuğu paraya baktı.

Geri verecek mi acaba? diye düşündü Pagel. O zaman hemen eve giderim, Peter'in yanına. Bir şey yapmalıyım. Fakat ne yapacağım, bir türlü bilemiyorum. Şu anda hiç keyfim de yok. Evet, kız bana söylemeli ne yapmam gerektiğini.

Liesbeth elindeki banknotları şöyle bir okşadı ve cebine soktu.

"Bakın," diye konuştu, "en iyisi benimle gelmeniz. Artık eve dönmem gerek. Gördüğüm kadarıyla da mutfağımızda bir tabak öğlen yemeği size iyi gelecek. Yüzünüz sapsarı olmuş. Aşçı kadın sesini çıkarmaz, Hanımefendi de 'hayır' demez. Fakat düşünüyorum da, kızınız üzerinde sadece yazlık paltonuz, mutlaka karnı aç, sizi bekliyor, öfkeli evsahibesi parasını istiyor... Siz ise kalkmış elinizdeki son parayı köpeğin tasmasına sıkıştırıyorsunuz. Siz erkekler lanet okunacak şeylersiniz!"

Öfkeli öfkeli homurdanarak, tasmasından çektiği köpeği peşinde hızla yürüdü. Pagel'in gelip gelmediğine bakmadı bile. Fakat Wolfgang Pagel, genç kızı takip etti, tanınmamış bir ressamın oğlu, her şeyini yitirmiş kumarbaz.

9

Saat on birde gelen postacı bir mektup getirdi. Fakat Bayan Pagel o saatte evde değildi, alışverişe çıkmıştı. Hizmetkâr Minna gelen mektubu antredeki konsolun üzerine, aynanın önüne bıraktı. Gri zarf kaliteli bir kâğıttan yapılmıştı. Üzerine adres iri harflerle yazılmıştı, neredeyse soldan sağa bütün zarfı kaplıyordu. Mektup şehir içi olmasına karşılık üzerine bir sürü renkli pul yapıştırılmıştı.

Bayan Pagel eve her zamankinden biraz geç döndü. Heyecanlıydı. Konsolun üzerinde durmakta olan zarfa şöyle bir göz attı ve kuzinim Betty'den, diye düşündü. Fakat önce öğle yemeğimle

ilgilenmeliyim. Yaşlı bunağın ne yazdığına sonra bakarım, şimdi acelesi yok!

Az sonra yemeğini yerken dışarıdaki mektup tekrar aklına geldi. Arkasında, kapının yanında durmakta olan Minna'ya mektubu alıp getirmesini söyledi. Masanın öteki ucuna her zamanki gibi Wolfgang için de bir tabak konmuştu. Az sonra Minna'nın getirdiği zarfı açarken: "Bayan von Anklam'dan geliyor," dedi, başını hafif arkaya doğru çevirerek.

"Fakat bu kadar acele etmenize gerek yoktu, Hanımefendi. Yemeğiniz soğuyacak..."

Hanımının mektubu sessizce ve çok dikkatle okumasından yazanları ciddiye aldığını fark etti. Bir süre öyle bekledi ve sonunda hafifçe öksürerek konuştu:

"Yemeğiniz soğuyor, Hanımefendi!"

"Ne dediniz?" Bayan Pagel birden irkildi. Hızla arkasına döndü ve onu ilk defa görüyormuş gibi hizmetkârı Minna'ya baktı. "Ah, evet..." Yine kendine geldi. "Minna, Bayan von Anklam yazmış... Bizim genç bugün evleniyormuş!"

Ve birden ak saçlı başı masaya düştü. Her zaman dirençle dik tutmaya çalıştığı sırtı büküldü. Kendini çok bitkin hissediyordu. Yaşlı kadın şimdi ağlıyordu.

"Tanrım!"

Minna hemen yanına sokuldu. Evlenmek kötü bir şey değildi. Fakat Hanımefendi'nin o andaki hüznünü, acılarını ve terk edilmişliğini de anlıyordu. Eliyle hafifçe yaşlı kadının sırtına dokundu ve:

"Hanımefendi, yazanların mutlaka gerçek olması gerekmez," dedi. "Belki tanıdığı biri askıda Wolfgang'ın ismini görmüş ve Bayan von Anklam'a anlatmıştır."

"Hayır, hayır, bu kez gerçek," diye Bayan Pagel fısıldar gibi konuştu. "Evet, birisi askıda ismini okumuş. Nikâh bugün saat on iki otuzdaymış!"

Başını kaldırdı, bir şey arıyormuş gibi bakışlarını odanın içinde gezdirdi. Birden kol saatine baktı ve:

"Saat bir buçuk olmuş!" diye bağırdı. "Mektup dışarıda durdu. Daha önce açıp okusaydım zamanında haberim olacaktı."

Dertlenecek bir neden arıyormuş gibiydi. Mektubu niçin daha önce açmamıştı, niçin evleneceğini daha önce öğrenmemiş? Şimdi ise evlenmişlerdi. Bayan Pagel iyice kederlendi. Dudakları titremeye başladı. Her an gözlerinden yaşlar boşanabilirdi.

"Artık masaya tabak koymamıza gerek yok, Minna" dedi. Çok zor konuşuyordu. "Wolf yok artık! Şu korkunç kadın, şimdi kendisine 'Bayan Pagel' diyecek, benimle aynı adı taşıyacak!"

Geçmişini düşündü, bu adla yürümüş olduğu yolu anımsadı. Önceleri heyecan dolu, çiçeklerle bezenmiş o yolu! Sonra da ondan yavaş yavaş uzaklaşan, içine kapanan, kendi halinde resimler yapmaya başlayan felçli kocasının yanı başında yürüdüğü o çok uzun yolu gözünün önüne getirdi, onun sağlığına kavuşması için sonsuz çabalarını anımsadı. Sonra, yıllar sonra, aniden iyileşip, yataktan çıktığını, aptalca bir yaşam sürdürdüğünü, utanılacak ölümünün ardından cesedinin eve taşınmış olduğunu da anımsamadan edemedi.

Bu uzun yolda attığı tüm adımlar çok zor olmuştu. Dertsiz bir gün geçirmemişti. Keder yatak arkadaşı olmuştu, tasa da gölgesi! Fakat yine de bütün bunların arasından bir Bayan Pagel çıkmıştı. Yanılgılarla dolu bir yaşam, genç kızı yine de sağlam, kişilikli bir hanımefendi yapmıştı! O yaşamı boyunca hep 'Bayan Pagel' olarak kalacaktı! Öteki dünyada da ona 'Bayan Pagel' diyeceklerdi. Hiç sanmıyordu Tanrı'nın ona Pagel'den başka bir ad vereceğini... Onun sonsuz savaşımlarla, acılarla başarmış olduğu değişim, hiçbir şey yapmadan şu genç kızın kucağına gökten öyle düşüveriyordu. Senin gittiğin yere ben de gideceğim, senin kaldığın yerde ben de kalacağım. Senin insanların benim de insanlarımdır. Senin Tanrın benim de Tanrımdır. Senin öldüğün yerde ben de öleceğim. Bizleri

sadece ölüm ayırır! Evet, bütün bunlardan onlar habersiz! Bayan Pagel sadece bir ad değildir, o bir alınyazısıdır! Onlarsa askıya bir kâğıt asmakla, o kâğıda da saat on iki otuz yazmakla evlendiklerini sanıyorlar.

Minna sanki hanımını teselli etmek istermiş gibi konuştu:

"Bu sadece bir resmî nikâh, Hanımefendi. Kilise nikâhı yapmıyorlar ki..."

Yaşlı kadın oturduğu yerde şöyle bir doğruldu ve sesini yükselterek:

"Haklısın Minna!" dedi. "Wolfgang evlenirken pek fazla kafa yormamış olacak. Eminim kız zorladığı için evleniyorlar. Resmî nikâhı pek ciddiye almıyor gibi. Beni çok üzmek istemiyor!"

"Evet, evet..." diye mırıldandı Minna. "Kilise nikâhı yapmıyor. Genç beyin pek parası olacağını sanmıyorum."

"Haklısın," dedi Bayan Pagel. Duymak istediğini duyuyormuş gibiydi. "Kolay bir araya gelenler yine kolay birbirlerinden ayrılırlar."

"Genç bey hep kolayı severdi," diye Minna konuştu. "Fakir bir insanın nasıl para kazandığından onun haberi yoktur. Önce siz ona rahat bir yaşam sağladınız, Hanımefendi. Şimdi de o kızcağız aynı şeyi yapıyor olacak. Bazı erkekler böyledir, yaşam boyu peşlerinde hep bir dadı isterler. İşin tuhafı, hep bulurlar da!"

"Para," diye mırıldandı yaşlı kadın. "Paraları olacağını sanmıyorum. Genç kız gururlu birine benziyor, üzerine güzel giysiler istiyordur. Acaba ona para versek mi, Minna?"

"Vereceğiniz parayı oğlunuza verecektir, hanımefendi. O da gidip, kumar oynayacaktır."

"Minna!" diye Bayan Pagel sesini yükseltti. Öfkelenmiş gibiydi. "Nasıl böyle şeyler düşünebiliyorsunuz! O artık evlendi, kumara gitmeyecektir! Hem yakında çocuklar da gelebilir..."

"Çocuklar evlenmeden önce de gelebilirdi, Hanımefendi! Çocukların kumarla pek ilgisi yok bence."

Fakat Hanımefendi hizmetkârının söylediğini duymamış gibiydi. Boş bakışlarını masanın öteki ucundaki boş iskemleye dikmişti.

"Kaldırın şu tabağı, Minna!" diye sesini yükseltti. "Artık görmek istemiyorum onu!" Yine hıçkırmaya başladı. "Ah, Minna, şimdi ne yapacağız? Hiçbir şey olmamış gibi öyle odamda oturamam ki! Söyle, ne yapalım?"

"Kalkıp onlara gitsek mi?" diye Minna dikkatle sordu.

"Onlara gitmek mi? Biz mi? O buraya bir gün olsun geldi mi? Evleneceğini bile haber vermedi! Hayır, hayır, bu mümkün değil!"

"Sanki hiçbir şeyden haberimiz yokmuş gibi gidelim."

"Wolf'a yalan mı söyleyeyim? Hayır, Minna, böyle şeylere başlamaya hiç de niyetli değilim! Beni bu önemli olaydan haberdar etmeyi aklından bile geçirmediğini şimdi gördüm. Bunun bana verdiği acı yeterli."

"Peki, ben kalkıp tek başına onlara gitsem nasıl olur?" diye Minna dikkatle sordu. "Beni tanıyorlar. Doğru ya da yalan, bütün anlatacaklarını öyle dinler yine dönerim!"

"Hayır, hayır Minna," dedi Bayan Pagel biraz öfkeli. "Siz böyle bir şey yapamazsınız! Şimdi biraz uzanmak istiyorum. Başım çok ağrımaya başladı. Bana bir bardak suyla ilacımı getirin lütfen."

Sonra kocasının odasına geçti. Bir süre hiç kıpırdamadan o genç kız tablosunun karşısında öyle durdu. Şöyle düşünüyordu: Benim Edmund'u sevmiş olduğum gibi o kız oğlumu sevemez! Belki de yine ayrılırlar, hem de çok yakında...

Yandaki yemek odasında Minna'nın masayı topladığını, mutfağa gidip geldiğini duydu. Yaşlı inatçının biri o! Bana bir bardak suyla ilaç getirmesini söylemiştim. O ise ne yapıyor, önce masayı topluyor! Benim de umurumda değil onun yapmak istediği şey! İki gün sonra nasıl olsa izinli, o zaman ne yaparsa yapsın. Fakat bugün kalkıp giderse, o genç kadın niçin gelmiş olduğunu hemen anlar! Minna bir bilseydi şu gençlerin ne kadar çıkarcı olduğunu. Wolf kuzu

gibi! Bir daha gördüğümde bunu yüzüne de söyleyeceğim. Kızın kendisiyle sevdiği için evlendiğini sanıyor. Fakat o kız bu evi gördü, duvarlardaki tabloları da. Tabii ne kadar değerli olduklarını çoktan öğrenmiştir. Hem şu tablo Wolf'un. Onu benden hiç istemedi. İşte Wolf böyle biridir, hiç çıkarlarını düşünmez.

Mutfakta suyun aktığını duydu. Minna herhalde bana soğuk su getirecek, diye düşündü. Hemen kanepeye uzandı, orada duran örtüyü de üzerine çekti.

"Bu suyu bana beş dakika önce getirecektiniz, Minna! Dehşetli bir baş ağrısı ile şurada yatıp duruyorum."

Öfkeyle yaşlı hizmetkâra baktı. Fakat Minna'nın yüzü dopdonuktu, canı istemedi mi, kılını bile kıpırdatmazdı.

"Anlaşıldı, Minna. Fakat mutfakta çalışırken gürültü yapmamaya dikkat edin; biraz uyumak istiyorum. Bulaşıkları yıkadıktan sonra gidebilirsiniz. İzninizi bugün öğleden sonra kullanın derim. Pencereleri de yarın silebilirsiniz. Çalışırken çok gürültü yapıyorsunuz, kovaları çarpıp duruyorsunuz. Şimdi pencere silmeye kalktınız mı gözüme mutlaka uyku girmeyecektir. Haydi size güle güle, Minna!"

"Allahaısmarladık, Hanımefendi," dedi Minna da ve odadan çıktı. Kapıyı kapatırken çok sessiz olmaya, çarpmamaya özellikle dikkat etti.

Budalanın biri şu kadın! diye bir an düşündü Bayan Pagel. Nasıl bomboş gözlerle baktı bana yine. Yaşlanmış bir baykuştan hiç farkı yok! Dikkat edeyim, evden çıkar çıkmaz hemen Betty'e gitmeliyim. Belki nikâh dairesine gitmiştir ya da bir tanıdığını oraya yollamıştır? Ne de olsa Betty'den daha meraklı birisi yoktur. Acele edersem Minna'dan önce eve dönmüş olurum. Hem benim yaptığım her şeyi bilmesine hiç gerek yok!

Bayan Pagel sonra başını çevirip, duvardaki tabloya tekrar baktı. Penceredeki genç kadın bakışlarını çok ötelerde bir yere dikmişti. Başının arkasındaki gölgeler sanki önce aydınlanıyor, ortasında bir

erkek başı oluşuyor, sonra yaklaşıyor, yaklaşıyor, ağzını genç kadının boynuna dokundurmak istiyordu. Bayan Pagel bu tabloya çok bakmıştı. Fakat nedense bu kez öfkelendiğini hissetti.

Lanet olası şu şehvet yok mu! diye bir an düşündü. Genç insanların yaşamını berbat ediyor. Gençler hep şehvetin tuzağına düşüyorlar! Düşünmeye devam etti: Hem şimdi evlendiklerine göre bu tablonun yarısı o genç kadının olacak. Öyle değil mi? Hele bir gelsin bakalım! Evet, doğru bana gelsin. Ben ona bir şey vermiştim! Güzel bir tokat! Fakat bende başka şeyler de vardır.

Gülümseyerek arkasına döndü. Bir dakika sonra gözler kapanmış, derin bir uykuya dalmıştı.

Dördüncü Bölüm

Kentin ve tarlaların üzerine çöken bunaltıcı sıcak

1

"Size bir şey söylemek istiyorum," diye konuştu müdür Dr. Klotzsche, gazeteci Kastner'e bakarak. Prusya hapishanelerindeki hükümlülerin durumunu inceleyen gazeteci o gün de Meienburg'a uğramıştı. "Dinleyin beni! Kentte insanların hakkımızda yaptığı dedikodulara kulak kabartmayın! Her yeri çimento ve demirden oluşan bu hapishanede on kişi yüksek sesle bağırdı mı dışarıdan sanki bin insan bağırmış gibi duyulur!"

"Fakat siz yine de ordu komutanlığına telefon etmişsiniz," diye gazeteci Kastner konuştu.

"İnanılmaz bir şey bu..." Müdür Klotzsche sesini yükseltti. Telefonlarını dinleyen basının casusluk yaptığını söylemek istedi. Fakat son anda aklına geldi, Kastner'in cebinde Adalet Bakanlığı'nın bir mektubu vardı. O günlerde Rayh şansölyesi Cuno idi. Hapishane müdürü, şu gazeteci Kastner'in yakın olduğu bilinen sosyal demokrat partiyle de arasını bozmak istemiyordu. "Bu inanılmaz bir şey,"

diye devam etti. Ancak şimdi sesi biraz usul çıkıyordu. "Bu dedikodu yuvası kentte insanlar görevim gereği yaptığım bir şeyi ne de çabuk dallandırıp budaklandırıp sağa sola yayıyorlar! Hapishanede bir ayaklanmanın kokusunu alır almaz hemen polisle askere haber yolladım. Fakat bu ayaklanma alarmı aradan daha beş dakika geçmeden yine kaldırıldı. Gördüğünüz gibi sayın doktor bey..."

Fakat ona 'doktor bey' demesi bir işe yaramadı. Gazeteci Kastner inatla sormaya devam etti:

"Sizce bir ayaklanma mı çıkacaktı? Hem niçin?"

Hapishane müdürü Klotzsche yine öfkelendi, fakat belli etmedi.

"Ekmek yüzünden," diye mırıldandı. "Hükümlülerden biri verilen ekmeği beğenmemiş olacak, bağırıp, çağırmaya başlamıştı. Onun bağırdığını duyan yirmi kişi daha bağırarak bu adama eşlik etti."

"Yani on değil yirmi," dedi gazeteci Kastner.

"İsterseniz yüz olsun!" diye müdür sesini yükseltti. Neredeyse öfkesinden köpürecekti. "Evet, evet, bayım, isterseniz bin kişi diyelim! Ekmek kaliteli değilse ben ne yapabilirim? Burada beslenmeye ayrılan bütçe devalüasyonun dört hafta gerisinde. Ekmekler için kaliteli un alamıyoruz. Söyleyin, ben ne yapayım?"

"İnsanların önüne yiyebilecekleri ekmekleri koyun! Bakanlıkta olay çıkarın! Borç alın! Burada yatanların talimatlara uygun beslenmesi gerekiyor!"

"Başüstüne!" diye öfkeyle konuştu müdür. "Ben burada efendilerin karnı doysun diye her şeyi göze alıyorum, dışarıdaysa suçsuz insanlar açlıktan kırılıyor!"

Fakat Bay Kastner sitem dolu sözlerle alay etmeyi anlayacak biri değildi. Az önce koridorda yerleri cilalayan bir hükümlüyle karşılamıştı.

"Hey, bana bakın, adınız ne sizin?" diye adama seslenmişti.

"Liebschner."

"Bakın, Bay Liebschner, söyleyin bana gerçeği, burada çıkan yemek nasıl? Size iyi ekmek veriliyor mu?"

Adam önce müdüre, sonra da yanındaki koyu renk giysili sivile bakmıştı. Ne söylemesi gerektiğini bilmiyor gibiydi. Acaba kimdi? Belki savcılıktan gelmiş biriydi? Hemen şikâyet etmeye kalkışsa günlerce hücre cezası verebilirlerdi. Dikkatli olmaya karar vermiş ve:

"Yemek mi? Bana göre iyi sayılır."

"Ah, Bay Liebschner," demişti, mesleğinde çok hükümlüyle konuşmuş olan gazeteci de, "ben basındanım, çekinmenize hiç gerek yok! Gerçeği söylerseniz başınıza kesinlikle dert açmayacaksınız. Biz buna dikkat edeceğiz. Evet, söyleyin, bu sabah çıkan ekmek nasıldı?"

"Ama efendim..." diye hapishane müdürü sesini yükseltmişti. Öfkesinden suratı kıpkırmızı olmuştu. "Sizin bu yaptığınıza kışkırtma denir..."

"Gülünç olmayın lütfen!" demişti Bay Kastner. Sesi bir an için havlamayı andırmıştı. "Ben bu adamdan gerçeği söylemesini istiyorum. Siz buna nasıl 'kışkırtma' dersiniz? Evet, düşüncelerinizi açıkça söyleyin bana. Ben sosyal demokrat basın grubunda gazetecilik yapıyorum. İsterseniz bana mektup da yollayabilirsiniz."

Fakat hükümlü kararını vermişti. "Burada hep mızmızlanan bir sürü insan var," diye konuşmuştu gazetecinin gözünün içine baka baka. "Verdikleri ekmek yenebilir. Ben iştahla yiyorum onu. Bağırıp çağıranlar, buraya gelmeden karınları hep aç gezinenlerle giyecek pantolonları olmayanlar!"

"Anlıyorum," diye mırıldanmıştı gazeteci Kastner. Pek memnun olmamış gibi alnını kırıştırmıştı. Tutukevi müdürüyse rahatlamış gibi derin bir nefes almıştı. "Evet! Niçin burada yatıyorsunuz?"

"Dolandırıcılıktan," olmuştu Liebschner'in yanıtı. "Yakında buradan hasada adam yollanacak. Bütün gidenler istedikleri kadar sigara içecek, et yiyecek..."

"Teşekkür ederim," demişti gazeteci ve sonra müdüre dönmüştü: "Yolumuza devam edelim mi? Bir de hücreleri görmek isterdim. Gardiyan yardımcılarının söylediklerine her zaman inanmak doğru olmaz. Ne de olsa bu adamlar görevlerini yitireceklerinden korkar. Dolandırıcılara gelince... Evet, dolandırıcılar ve pezevenkler bu dünyanın en inanılmaz güruhudur!"

"Fakat az önce bu dolandırıcının söylediklerine çok önem verirmiş gibiydiniz, Bay Kastner," dedi hapishane müdürü bıyık altından hafif gülümseyerek.

Fakat gazeteci ona ne baktı ne de söylediklerini duydu. "Hasada adam yollanıyor demek. Polonyalı işçilerin bile yapmadığı o berbat işi şimdi mahkûmlara yaptırıyorlar! Tabii ellerine de utanılacak kadar az bir para geçecek! Bu sizin bir buluşunuz mu?"

"Hayır, hayır," diye yanıt verdi müdür gülümseyerek. "Prusya Adalet Bakanlığı'ndaki partili yoldaşlarınızın bir buluşu, Bay Kastner."

2

"Bayan Thumann," diye konuştu ev sahibesinin mutfağında durmuş sağına soluna bakınan Petra. Üzerinde eski mi eski yazlık paltoyu yukarıdan aşağı düğmelemişti. Karşı odada kalan iriyarı, hafif sarhoş, Alexanderplatz'ın ünlülerinden İda, mutfağın ortasındaki masada oturuyordu. Elindeki hamur tatlıyı sütlü kahvesine batırmış yiyordu. Petra ona bakmadan konuşmasını sürdürdü: "Bayan Thumann size yardım etmek isterdim, acaba yapabileceğim bir şey var mı?"

"Ah Tanrım..." diye iç geçirdi musluğun başında bulaşık yıkamakta olan 'oturaklı madam'. "Ne yapmak isterdin? Şu saate bakıp, onun dönmesini bekle! Karnın açsa bir şey de atıştırabilirsin!"

"Bence her ikisini de yap," diye kalın sesiyle lafa karıştı İda. Çok içmekten olacak sesi cızırtılı çıkıyordu. Sonra ağzına bir kesme şeker attı, kahvesini yudumladı.

"Ringa balıklarını temizledik. Patates salatasını sen yapma derim, çünkü Willem'in ağız tadını tutturmak zordur. Sana göre başka ne iş var?"

Mutfağın içinde şöyle bir sağa sola bakındı. Fakat aklına bir şey gelmedi.

"Ben de tam zamanında kilisenin kapısında olayım diye bütün sabah acele edip durdum. Şimdiyse saat ikiye yirmi var. Gelin ne yapıyor? Üzerinde eski bir yazlık palto, ayakları çıplak dolaşıp duruyor. Biz kadınları hep budala yerine koyuyorlar!"

Petra masaya oturdu. Açlıktan midesi kazınıyordu. Ayakta duracak hali yoktu. İkide bir terliyordu da, fakat bunun bunaltıcı sıcakla ilgisi yoktu. Yine de keyfi henüz bozulmamıştı. İnancını yitirmemişti, her şeye karşın kendini mutlu hissediyordu. Şu iki kadın ne derse desin, umurumda değil, diye bir an düşündü. Şimdi eskisi kadar gururlu değildi, utanmayı da unutmuştu. Hangi yolda yürüdüğünü biliyordu. Önemli olan varacağı hedefti. O hedefe giden yolun eziyetli olmasını hiç önemsemiyordu.

"İskemlede otururken dikkat edin, sayın hanım!" diye konuştu iriyarı İda yüksek sesle. "Çok eskidir, damat bey sizi nikâha götürmek için almaya gelene kadar kırılabilir."

"Kızcağızla böyle alay etme, İda," diye musluk başında duran 'oturaklı madam' karşı çıktı. "Kiramı hep ödediler. Para veren kiracılarla aramın iyi olmasını isterim."

"Bir gün gelir her şey son bulur, Thumann," diye konuştu İda, her şeyi daha iyi bilirmiş gibi. "Ben erkekleri çok iyi tanırım, zamanı geldi mi çekip giderler. Seninki de bugün ortadan kayboldu!"

"Böyle konuşmayın, İda!" diye Bayan Thumann öfkeyle karşı çıktı. "Üzerinde şu paltodan başka bir şey olmayan, ayakları çıplak

kızcağız ne yapar o zaman? Ah, Tanrım!" Yıkamakta olduğu tencereyi düşürdü. "Başıma bu da mı gelecekti? Çekip, gitsin diye şimdi şu kıza bir elbise mi almak zorundayım?"

"Bir elbise almak mı?" İda yine üst perdeden konuştu. "Bu kız alacağınız elbiseyi giyecek biri değil ki, Thumann! Hem çok yakında başkası kalacak o odada! Kız da dolandırıcılıktan karakolu boylayacak. Onlar giydirir üzerine mavi üniformayı, başına da bir başörtü, yollarlar çalışmaya. Anlıyorsunuz beni, değil mi?"

"Benim gözümü korkutmanıza gerek yok," diye mırıldandı Petra. Sakindi, fakat kendini güçsüz hissediyordu. "Galiba sizi erkeğin biri terk edip gitti?" Böyle söylemek istememişti, fakat kafasından geçirdiğini söylemeden de edemedi.

İda'nın bir an ağzı açık kaldı. Sanki birisi göğsüne yumruğunu indirmişti.

"Duydun işte," diye Thumann bir kahkaha attı.

"Bir erkek mi, dedin kızım?" İda yine yüksek sesle konuştu. "Bir erkekmiş? Yüz desen daha doğru olurdu!" Sanki bir an geçmişin anılarına dönmüştü. "Fakat nikâh günü beni terk eden hiç olmadı! Senin gibi..."

"Devam et, devam et!" diye Thumann sevinçle konuştu.

"Hem sana bir şey söyleyeyim mi, terbiyeli kızlar başkasının mutfağına senin yaptığın gibi 'burnu büyük kontes' pozuyla girmez. Üstünde başında bir şeyi olmayan dilenmeye çıkar! Babam böyle söylemişti, sırtıma odun kütüğüyle vura vura! 'İda, bana da şu hamurlu tatlından bir tane verir misin?' diye sorsan, hemen verirdim istediğini! Hem Bayan Thumann size bir şey söyleyeyim mi, tahtakurusu dolu o odanıza her gün için bir dolar ödüyorum. Merdivenlerin ışığını bile yakmıyorsunuz, adamlar çıkarken söylenip duruyorlar. Şu hanım küstahlık yaparken beni koruyacağınıza suratıma bakıp gülüyorsunuz! Buna hiç gerek yok! Ben çalışmam, ben kaldırıma çıkmam, ben eve erkek getirmem... Görsün bakalım

Thumann parasını nasıl koparacak böyle kibarlardan! Bana, senin erkeklerde şansın var, diye sitem eden bu pis karıyı hemen kapının önüne koymazsanız ben bu evi terk ediyorum!"

İriyarı İda yüzü kıpkırmızı hızla ayağa kalktı. Hamurlu tatlıyı elinden bırakmamıştı. Çok öfkeli olduğu yüzünden okunuyordu. İçin için kaynadığı belliydi. Ev sahibesi Thumann ile Petra karşılarındaki fırtınaya şaşkın şaşkın baktı. Niçin birdenbire böylesine öfkelenmiş olduğunu ikisi de kavrayamadı. İda da söylediklerinin üzerinde biraz kafa yorabilseydi ağzından çıkan son cümlelere çok şaşardı!

Petra bir an yerinden kalkıp, doğru odasına gitmeyi ve kendini yatağın üzerine atmayı düşündü. Ah, o güzel yatak! Fakat gittikçe gücünü yitirdiğinin farkındaydı. Kımıldayacak hali yoktu, kulakları zonkluyor, başı dönüyordu. Çok uzaklardan gelen öfkeli sesi duyar gibiydi. Sonra o öfkeli ses çok yakınına geldi, kulağının içine haykırdı. Başı daha çok döndü. Ensesinden aşağı bir sıcaklık indi, sırtından terler boşandı. Düşünmeye çalıştı, günlerdir ağzına doğru dürüst bir şey girmemişti. Wolf eve para getirdiği günlerde yatağın kenarına ilişmiş, haşlanmış sosisle salata veya ezme karaciğerli sandviç yemişlerdi. Dün sabahtan bu yana ise hiçbir şey girmemişti ağzına. Mutlaka bir şey yemeliydi. Fakat önce odasına giden yolu bulmalıydı. Sonra içeri girecek, kapıyı kapatacak, hatta kilitleyecekti. Polis bile gelse açmayacaktı. Sadece Wolfgang'a açacaktı odanın kapısını.

"Ah, Tanrım!" diyen Thumann'ın sesini duydu uzaklardan. "Kavga çıkarmaya ne gerek vardı! Yiyecek bir şeyi olmayanlar başkalarının önündeki bir dilim ekmeğe göz koymamalıdır! İda iyi kadındır, her gün bir dolarını getirir verir! Böyle birine sitem etmeye hakkın yoktur, anlaşıldı mı? Haydi, çık git bakayım mutfağımdan! Çabuk ol, yoksa..."

"Hayır!" diye İda kulak zarını yırtan sesiyle bağırdı. "Ya o bu evden çıkar gider ya da ben! Bana hakaret edilmesini kabullenemem! Eğer odasını hemen boşaltmazsa ben gidiyorum..."

"Fakat kızım, İda... Tatlı çocuk!" diye Thumann yalvarır gibi konuştu. "Görüyorsun durumunu, kireç gibi bembeyaz yüzü. Ne üzerinde bir şey var, ne de midesinde! Ben böyle birini nasıl kapının önüne koyabilirim?"

"Kapının önüne koyamaz mısınız, Thumann? Öyle mi? Peki, görürsünüz o zaman ne olacağını! Az sonra ben dışarıdayım, Bayan Thumann..."

"İda, kızım," diye Thumann ses tonunu yumuşatarak konuştu, "bekle, hiç olmazsa herif gelene kadar! Yap bana bir iyilik... Herif gelir gelmez her ikisini de kapının önüne koyacağım!" Sonra Petra'ya sokulup fısıldadı. "Haydi, çık dışarı. Seni görmedi mi sakinleşir mutlaka!"

"Gidiyorum, gidiyorum," diye Petra usulca konuştu. Yavaşça ayağa kalktı. Evet, ayakta durabiliyordu. Mutfağın açık kapısına doğru baktı, oradaki kara deliği seçti, ötedeki karanlık koridoru da. Mutfaktaki kadınların yüzünü ise göremiyordu. Adımlarını ağır ağır attı, sesler duydu, çabuk çabuk, gürültüyle söylenen kelimeler. Hiçbirini anlayamadı.

Konuşulanları anlamıyordu, fakat adım atabiliyordu, yürüyebiliyordu. Havası bunaltıcı, aydınlık mutfaktan kara deliğe doğru yürüdü. Hemen ardında kara koridor, az ötede de 'onun' kapısı! Açacak, içeri adımını atacak, ardından kapatıp kilitleyecek ve kendini yatağına bırakacaktı.

Fakat bir rüyada gibi kapının önünden geçti. Bacakları beyninden gelen emirleri yerine getirmiyordu. Bir an için başını çevirip, ardına kadar açık kapıdan içeri baktı. Keşke yatağımı biraz düzeltseydim, diye düşündü ve yoluna devam etti. Koridorun sonundaki

kapıya ulaştı, açtı ve eşiğinden adımını attı. Sonra kapıyı arkasından yavaşça kapattı.

Sağında solunda diğer odalarda kalan kadınları gördü. Yüzlerini seçmeye çalıştı.

"Bu kavga gürültü de ne oluyor?" dedi biri.

"Kapının önüne koydular sizi galiba, küçükhanım!" dedi öteki de.

"Tanrım, tekrar ısıtılmış bir cesedi andırıyor bu kız!"

Petra hiç konuşmadı, sadece başını iki yana sallayarak yoluna devam etti. Ağzını açıp bir şey söyleseydi uykusundan uyanır, kendine gelir ve tekrar o mutfakta otururdu. Kavgayı, bağırıp çağırmaları dinlerdi yine... Sessizce ve yavaşça hareket etmeliydi, yoksa şu an içinde olduğu düş uçup giderdi. Dikkatle merdivenin tırabzanına tutundu ve basamakları inmeye başladı. Evet, başarıyordu, aşağı iniyordu. Bu bir düşler merdiveniydi. Hep aşağı iniyordu, hiç yukarı çıkmıyordu!

Ve indi, indi...

Acele etmeliydi. Çünkü yukarıda birisi yine kapıyı açmış, peşinden bağırıyordu:

"Hey kızım, sorun çıkarma bana! Nereye gideceksin? Üstünde hiçbir şey yok! Dön geri, İda affetti seni!"

Petra elini 'hayır' der gibi şöyle bir salladı ve merdivenleri inmeye devam etti. İndi, indi. Bir kuyunun dibindeydi. Fakat orada, masallardaki gibi ışıl ışıl bir kapı vardı. Vardı böyle bir masal, Wolfgang anlatmıştı ona. Kocaman kapıdan geçti, güneşe doğru yürüdü, aydınlık avluyu aştı.

Ve kendini caddede buldu. Bomboş ve güneş içinde bir caddedeydi şimdi. Petra bir aşağı baktı, bir yukarı baktı.

Neredeydi Wolfgang?

3

Neulohe'de arazi denetleyicisi olarak görev yapan Meier, öğle tatilinin ardından saat bire doğru şeker pancarı tarlalarına gitti. Orada gördükleri beklentisini onayladı. Savsaklığıyla ünlü kâhya Kowalewski yine çalışan kadınlara pek dikkat etmemişti. Tarlalar yabani otlardan doğru dürüst temizlenmemişti.

Ufak tefek Meier hemen öfkelenip, köpürdü, yüzü kıpkırmızı oldu ve küfürler yağdırmaya başladı:

"Lanet olsun sana, utanmaz herif! Burada bütün gün hiçbir şey yapmadan duruyorsun. Yaptığın tek şey gözlerini açıp, dikkat edeceğine, karılarla flört etmek! Uyuşuk herif!"

Buna benzer bir sürü küfür ve lanet okumayla devam etti. Kâhya Kowalewski küfür çağlayanının tepesinden aşağı akmasına ses çıkarmadı. Saçları aklaşmaya başlamış başını önüne eğdi ve yere çömelip kuru topraktan zor çıkan yabani ot köklerini sökmeye uğraştı.

"Şimdi böyle yerlerde sürüneceğine karıların nasıl çalıştığına doğru dürüst dikkat et!" diye tekrar bağırdı Meier.

Etrafta duranlar kahkahalar attı. Meier de yaptığından memnun çamlığa doğru yürüdü gitti. Oraya varır varmaz öfkeli hindi gibi kızarmış yüzü tekrar eski rengine döndü. Göbeğini oynatarak kıs kıs güldü. Şu salak moruğu bir güzel haşladım! Benden yediği fırça ona en az üç gün yeter! Hiç öfkelenmeden böyle öfkeyle kükremesini bilmek gerekir, diye düşündü. Her önüne gelene gerçekten öfkelenirsen pek uzun yaşamazsın...

Çiftlik sahibi emekli süvari yüzbaşısı, orduda çok acemi er eğitmiş olmasına karşın bunu burada başaramıyordu. Öfkelendiğinde yüzü önce kireç gibi bembeyaz oluyor, ardından da morlaşıyordu. Çok öfkelendiği günlerin ardından en az yirmi dört saat kendine gelemiyordu. İyi adamdı, fakat biraz tuhaftı da!

Bakalım bugün ne tip işçiler getirecek, diye düşünmeye devam etti. Tabii çalışacak birilerini bulmuşsa... Berlin'e gidip kendi eliyle

seçtiği için iyilerini bulmuştu mutlaka. Gelenlerle uğraşmak da Meier'in sorunuydu. Tabii Beyefendi'nin getirdiklerinden şikâyet etmeye hakkı yoktu!

Her neyse, bu pek sorun değildi. Ne de olsa ufak tefek Meier büyük adamlarla iyi anlaşmayı hep başarmıştı! Şimdi de önemli olan gelen grubun içinde birkaç şirin kızın bulunmasıydı. Amanda tabii fena sayılmazdı, fakat şöyle tatlı bir Polonyalı kız da niçin olmasındı. O kızlar bir başkaydı, oldukça da ateşli... 'Zenci Meier' şarkılar mırıldanarak yoluna devam etti:

"Gülü de kızı da sulamak gerekir!"

"Hey delikanlı, burada tek başınıza değilsiniz!" diye birisi gürler gibi konuştu.

Kendini hemen toparlayan Meier sağına soluna bakındı ve yol kenarında bir çamın altında, patronunun kayınbabası yaşlı von Teschow'un durduğunu fark etti.

Bu sıcak yaz gününde yaşlı adamın çok kalın giyinmiş olduğu hemen dikkatini çekti. Ayağında manşetli uzun çizmeler vardı. Yeşil pantolonu kalın loden kumaştandı. Yağlı göbeğini de pike bir gömlek örtüyordu. Açık yakasından görünen göğsünde terler boncuk boncuk birikmişti. Daha yukarıda yine kıvırcık kıvırcık, daha doğrusu kızıl, ak karışımı top bir sakal vardı! Kocaman yassı bir burun, kurnazca bakan ışıl ışıl küçük gözler ve başında da, kenarında dağ keçisi sakalı takılı yeşil bir loden şapka! İşte bu, iki büyük çiftliğin ve iki bin dönüm çam ormanının sahibi Horst-Heinz von Teschow idi!

Yaşlı beyefendinin ellerinde birkaç kalın odun kütüğü vardı. Herhalde ava çıkarken bindiği arabası da az ötede bir yerde duruyor, diye Meier bir an düşündü. Damadının yanında çalışan bu arazi denetleyicisi ile von Teschow'un arası fena sayılmazdı. Çünkü yaşlı beyefendi ikiyüzlülerden ve fazla naziklerden hoşlanmazdı. Bunu bilen Meier hiç çekinmeden:

"Yine şömineye odun toplamaya mı çıktınız, Beyefendi?" diye konuştu.

Yaşlı von Teschow son yıllarda her iki çiftliğini de kiraya vermişti. Neulohe'yi damadı işletiyordu, Birnbaum'u da oğlu. Kendine de, iki bin dönümlük çam ormanı için dediği gibi, 'birkaç çam ağacı' kalmıştı! Oğlu ile damadından araziler için alabileceği en yüksek kirayı alıyordu. (Salak herifler, onları kazıklamamı kabul ediyorlarsa kabahat bende mi?) Ormandan ise kendisinden başkasının yararlanmasına izin vermiyordu. Fakir biri gibi yere düşen bütün kuru dalları sık sık toplamaya çıkıyordu. Hepsini eliyle yerden kaldırıyor, ava çıkarken kullandığı arabayı ağzına kadar dolduruyordu.

"Ben damadım gibi öyle nazik ve kibar değilimdir! Yakacağım odunu satın almam, çamlarımı da kesmem. Yerdekiler bana yeter. Hah, hah, haa!"

Sonra birden ciddileşti, elinde kalın kütükler, boyu omzuna gelen genç adama bakarak sordu:

"Kadınlarla başınız yine dertte mi delikanlı? Benimki seyahate çıktı! Suladığınız gül yoksa şu Backs mı?"

Ufak tefek Meier terbiyeli oğluymuş gibi nazikçe konuştu:

"Sayın Beyefendi, sadece tavuk hesaplarını birlikte yapmıştık da..."

Yaşlı adam aniden patladı, yüzü morardı.

"Size ne benim tavuk hesaplarımdan? Size ne benim hizmetkârımdan? Siz damadımın adamısınız, yanımda çalışan biriyle ne işiniz var? Anlaşıldı mı? Siz benim yanımda çalışmıyorsunuz!"

"Evet, Sayın Beyefendi!" dedi ufak tefek Meier, bir emireri gibi ve çok nazik.

"Sokulduğunuz kız mutlaka eşimin hizmetçisi mi olmalıydı, delikanlı?" diye yaşlı adam öfkeyle devam etti. "Burada bir sürü başka kız var! Benim gibi yaşlı birine saygı duymalısınız! Bir şey yapacaksanız hiç olmazsa hiç kimsenin fark etmeyeceği şekilde yapın! Sizi

anlıyorum, ne de olsa ben de zamanında gençtim! Fakat şimdi siz kazanovalık yapacaksınız diye ben başıma dert mi alayım? En iyisi sizi kapının önüne koymak. Eşim bir şey söyledi mi, yapamam, diyeceğim ona, çünkü benim adamım değil, işten atamam. İstersen sen hizmetkârının işine son ver! Eşim de diyecek ki: 'Hayır, yapamam, o baştan çıkartılmış. Hem çalışkan kızın biridir. Daha iyisini bulmak mümkün değildir, arazi denetleyicisi ise çok, denizde kum...' Sonra bana tuhaf davranıp? duracak ve damadım döner dönmez de kafasını şişirecek. Anlıyor musunuz? İşte durum böyle!"

"Biz sadece tavuk hesaplarını birlikte gözden geçirdik," diye ısrar etti ufak tefek Meier. Hemen itiraf etmemek böyle küçük suçların çözümü sayılır, dedi kendi kendi de. "Matmazel Backs'ın hesabı pek iyi değil de... Ben kendisine yardımcı oldum."

"Peki, peki," dedi yaşlı adam ve gülümsedi. "Sanırım yakında öğrenir, öyle değil mi oğlum, hesap yapmayı?" Ardından bir kahkaha attı. "Ah, unuttum söylemeyi, damadım telefon etti, çalışacak işçileri bulmuş."

"Çok şükür!" dedi Meier.

"Fakat sonra yine elinden kaçırmış. Herhalde fazla bağırıp çağırdı adamcağızlara! Tam olarak ne olmuş bilmiyorum, telefona torunum Violet çıkmış. Şu anda Fürstenwalde'deymiş! Anlamıyorum. Fürstenwalde ne zamandır Berlin'e ait?"

"Sayın Beyefendi, acaba size bir şey sormama izin verir misiniz?" diye ufak tefek Meier çok nazik konuştu. Şefleri ve kendinden üstün gördükleri önünde hep böyle konuşurdu. "Bu akşam istasyona bir araba yollatayım mı dersiniz?"

"Bana ne!" dedi yaşlı adam. "Sizin işinize karışayım mı istiyorsunuz, oğlum? Sonra hata yaptığınızda, fakat siz böyle söylemiştiniz, deyip beni de suçlayın diye, değil mi? Hayır, hayır. Gidin Violet'e sorun! Damadım nerede belki o biliyordur, belki de bilmiyordur. Sizlerin ne yaptığı hiç belli değil ki!"

"Başüstüne, Beyefendi!" dedi Meier, terbiyeli bir çocuk gibi.

Sonra düşündü, şu ihtiyarla aramı iyi tutayım. Kim bilir ona yüksek kira vermek zorunda olan damadı daha ne süre bu işe dayanır... Bakarsın o zaman von Teschow beni yanına alır.

Yaşlı adam iki parmağını ağzına götürüp, arabasını çağırmak için uzun bir ıslık çaldı.

"Kütüklerin arabaya konmasına yardım edebilirsiniz," dedi Meier'i affedermiş gibi. "Söyleyin bakayım, şu şeker pancarları ne durumda? Daha yeni toplanıyor galiba? Pek büyümediler, öyle değil mi? Bana kalırsa beyler sülfürik asit karıştırılmış amonyağı unutmuş olacak! Değil mi? Ben de bekledim durdum, bakalım ne yapacaklar, diye sordum kendi kendime. Ne de olsa hepsi de çok akıllı! Fakat hiç kimse gidip tarlaları gübrelemedi. Şimdi pek gülüyorum size. Haydi iyi günler!"

4

Alexanderplatz'daki emniyet müdürlüğünü dolduran bunaltıcı sıcak insana neredeyse nefes aldırmıyordu. Koridorları idrarla karışık çürümüş meyve ve insan teri kokuyordu. Her köşede birileri duruyordu, yanakları çökmüş, yüzlerinin feri sönmüş veya cin bakışlı kara suratlı tipler... Yorgunluktan bitkin polis memurları ya suskun, ya da aksi... Emekli süvari yüzbaşısı von Prackwitz neredeyse öfkesinden patlayacaktı. Emniyet müdürlüğünün kapısından içeri girdiğinden bu yana en az yirmi kişiye sormuş, sayısız koridorlardan geçmiş, son bulmayan merdivenleri inip çıkmış ve yarım saat sonra şimdi oturduğu büyük, kir pas içindeki ve pis kokan bu büroyu bulmuştu. Birkaç adım ötedeki pencerenin hemen altından takır tukur geçen tramvayların gürültüsü odayı dolduruyordu. Haftalardır silinmediği belli olan camlardan dışarısını görmek pek mümkün değildi.

Büyük büroda, pencerenin önünde oturan memurla von Prackwitz'den başkaları da vardı. Az ötedeki masada bir memur karşısındaki soluk yüzlü, iri burunlu bir yumurcağın ifadesini alıyordu. Çocuk yankesicilikten yakayı ele vermişti. Köşedeki başka bir masanın çevresinde dört erkek baş başa vermiş sürekli mırıldanıp durmaktaydı. Dördü de kısa kollu gömlek giymişti. Kim olduklarını von Prackwitz çıkaramadı. Adamlar sivil polis memurları mıydı, acaba aralarında bir suçlu da var mıydı?

Emekli süvari yüzbaşısı şikâyetini karşısındaki memura iletti. Olup biteni önce çabuk çabuk ve kısa kısa anlattı. Bunu yaparken elinden geldiğince öfkesini belli etmemeye çaba gösterdi. Fakat anlattıkça heyecanlandı, sesini yükseltti, aldatılmış olduğundan öfkesini frenleyemedi. Karşısında oturduğu soluk yüzlü memur bütün anlattıklarını başı eğik, bakışları masada, hiç ses çıkarmadan sonuna kadar dinlemişti. Belki de dinlememişti. Von Prackwitz konuştuğu sürece elindeki üç kibriti üst üste koymayı deneyip durmuştu.

Emekli süvari yüzbaşısının söyleyecekleri bitince başını kaldırdı. Rengini yitirmiş gözler, soluk bir yüz, küçük bir bıyık... Bu adam hüzün doluydu, bıkkındı. Fakat yine de pek sevimsiz birine benzemiyordu.

"Pek şimdi bizim ne yapmamızı istiyorsunuz?" diye sordu.

Von Prackwitz heyecanla konuştu:

"Herifleri yakalayıp tutuklamanızı!"

"Hangi suçtan?"

"Başlarındaki adam aramızdaki anlaşmayı bozdu!"

"Fakat siz onunla bir anlaşma yapmadınız ki. Öyle değil mi?"

"Yaptım. Sözlü anlaşmıştık!"

"Tabii o bunu inkâr edecektir. Tanıklarınız var mı? Komisyoncudaki adamın savlarınızı onaylayacağını hiç sanmıyorum. Siz sanıyor musunuz?"

"Sanmıyorum. Fakat işçilerin başındaki adam beni dolandırdı, otuz dolarımı aldı!"

"Bunu duymak bile istemiyorum," diye konuştu memur tıslar gibi.

"Ne dediniz?"

"Ona vermiş olduğunuz dövizi bankadan satın aldığınızı belgeleyebilir misiniz? Nereden aldınız, ona belge karşılığı mı verdiniz?"

Emekli süvari yüzbaşısı şaşırdı kaldı. Yüzünün rengi atmıştı, dudaklarını kemiriyordu. Demek ki devletin vatandaşına yardımı böyle idi! O hem dolandırılandı, hem de gözü korkutulan! Herkes cebinde paçavra para yerine dolarla dolaşıyordu. İddiaya girebilirdi, karşısında oturan solgun yüzlü şu adamın da cebinde dolarlar vardı!

"Siz unutun o adamı, Bay von Prackwitz," diye konuştu memur ağır ağır onu yatıştırmak istermiş gibi. "Adamı yakalayıp, içeri tıkarsak ne geçecek elinize? Para mutlaka çoktan uçup gitmiştir. İşçiler de kim bilir şimdi nerede? Her gün, her saat yüzlerce bu gibi olayla karşılaşıyoruz! Siz arananlar listesini bir görseniz, sayfalar dolusu isim. Aramamızın hiç anlamı yok, inanın bana!" Bir an için sustu. Karşısındaki konuşmayınca devam etti. "Tabii arzu ederseniz şikâyette bulunun, hemen bir dosya açayım."

Von Prackwitz şöyle bir omuz silkti.

"Tarlalarımda ekin beni bekliyor," dedi. "Buğday ekmek demek, binlerce insana ekmek! Beni anlıyorsunuz sanırım. O adama dövizleri ben kendi çıkarıma vermedim. Tarlalarda çalışacak insan bulmak zor olduğu için..."

"Evet, tabii," diye konuştu memur. "Anlıyorum sizi. Öyleyse unutalım her şeyi. Şilezya tren istasyonu civarında başka komisyoncular da vardır. Tarlalarınıza işçi mutlaka bulacaksınız. Fakat paralarını önceden vermeyin, komisyoncuya da."

"Evet," dedi emekli süvari yüzbaşısı. "Tekrar bir deneyeyim."

Yan masada oturan kocaman burunlu yankesici ağlamaya başlamıştı. İğrenç bir görünümü vardı. Artık söyleyecek başka yalan bulamadığı için ağlıyor olacaktı.

"Evet, size teşekkür ederim," dedi von Prackwitz biraz gönülsüzce. Sonra karşısındakine doğru uzandı, alçak sesle, sanki bir dert ortağıyla konuşurmuş gibi sordu: "Buradaki işin altından kalkabiliyor musunuz?"

Adam omuzlarını silkti, umutsuzca ona baktı ve mırıldanır gibi konuştu:

"Bugün öğlen dolar yedi yüz seksen bine çıktı," dedi. "Ne yapsın bu insanlar? Açlık çok kötü bir şeydir!"

Emekli süvari yüzbaşısı da omuzlarını silkti. Onun da bakışlarında umutsuzluk vardı. Oturduğu yerden kalktı ve kapıya doğru yürüdü.

5

Her insanın, en çalışkanın bile, günlük yaşamında kısa da olsa başka bir şey yapmak istediği bir dönüm noktası vardır. Kendini o anda biraz güçsüz hisseder, her şeyi bir kenara bırakır. Duygularına karşı koymaz, hiçbir şey düşünmez, kendini bir akıntıya bırakır. O anda tepesine yumruk inmeye kalksa bile başını çekmez. Evet, sen yaşamın akıntısında sürüklenen bir yaprak gibisindir! Hafif dalgalar seni durgun kıyıya sürükler, fakat sonra tekrar anaforların içine itilirsin. Engel olman kolay değildir. Ya batıp gidersin, ya da bir süre daha sürüklenirsin yaşamın akıntısında.

Petra Ledig, yarı çıplak, akıntıya kapılmış kadın, ağzından çıkan birkaç sözle mutfaktaki kadınları çok öfkelendirmişti. Keşke bir şeyler söylemiş olsaydı, sözler kimi zaman her şeyi değiştirir, sert şeyleri yumuşatır. Fakat bunu yapamamıştı. Suskun kalmıştı, kibirliydi,

içinde bulunduğu ümitsiz durumun, açlığının verdiği bir kibirdi bu, aşağılanmak istemiyordu.

Petra Ledig niçin kapısı açık odasından içeri girmemiş, önünden yürüyüp geçmişti? İsteseydi odasına girer, kapıyı kapatır ve anahtarı kilidinde çevirirdi. Yapabilirdi, fakat yapmamıştı. Yaşamın dalgası üzerindeki yaprağı kaldırmış, taşımıştı. O yaprak, kimi zaman anaforlarla titrese de, kıyının sakin sularında çok uzun süre kalmıştı. Fakat şimdi dalgalar kararsız, zayıf insanı ötelere taşıyordu, hiç bilinmeyen bir yere. Caddeye...

Öğleden sonraydı. Saat üçtü, belki de üç buçuk. Caddeleri henüz fabrika işçileri doldurmamış, kadınlar alışverişe çıkmamıştı. Vitrin camlarının ardında, küf kokan, loş dükkânlarda canları sıkkın müşteri bekleyen adamlar oturuyordu. Caddeler boştu, dükkânlar da. Hava çok sıcaktı, bunaltıcıydı!

Bir ev girişinin basamağında oturan kedi, gözleri hafif aralık çevreyi seyrediyordu. Caddenin öteki yanında, karşıki kaldırımda duran bir köpek kediyi gördü. Fakat sonra karşıya geçmekten vazgeçti, ağzını sonuna kadar açtı, şöyle bir esnedi.

Işınları gözleri kamaştıran güneş, ince bir sis perdesinin ardında kenarları kıpkırmızı bir kor yumağı gibi seçiliyordu. Her şey, bina duvarları veya ağaç kabukları, dükkân vitrinleri veya asfalt, balkonlardaki çamaşırlar veya caddeye yayılmış at sidiği... Evet, her şey kokuyor, nefes almaya çalışıyor, oflayıp pofluyordu. Kentin üzerine kavurucu bir sıcak çökmüştü. Bir kenarda öyle durmuş, sağına soluna bakınan kızın kulaklarını kentin uğultusu dolduruyordu. Bütün kent kaynıyordu.

Petra Ledig bekledi. Güneş ışığı rahatsız ediciydi, gözlerini kırpıştırdı ve bekledi. Yaprak onu bir yere sürükleyecekti, nereye olduğu önemli değildi. Kent aşırı sıcağın altında uğulduyordu. Kendini zorladı, gözlerini kırpıştırarak bir süre karşı kaldırımdaki köpeğe baktı. Belki, o bir yol gösterebilirdi? Köpek de ona baktı. Sonra şöyle

bir iç geçirdi, yorgunluktan kendini yere bıraktı ve bacaklarını açıp, uzandı, uykuya daldı. Petra Ledig öyle durmaya devam etti. O anda tepesine bir yumruk inse kurtuluşu olurdu! Fakat o da olmadı. Aşırı sıcağın altında kent uğulduyordu.

Genç kadın sıcaktan yanan Georgenkirche Caddesi'nde durmuş beklerken, sevdiği insan, Wolfgang Pagel de, yabancı bir evde, yabancı bir mutfakta durmuş bekliyordu. Peki, o neyi bekliyordu? Onu buraya getirmiş olan, üstü başı tertemiz, vücudu güzel kokan Liesbeth gözden kaybolmuştu. Dışarı çıkmadan önce, kenarları krom kaplı, kar gibi beyaz ocağın başında çalışmakta olan kıza bir şeyler fısıldamıştı. Dumanlar çıkararak kaynayan bir tencere takırdıyordu; kapağı neredeyse düşecekti. Wolfgang kenardaki bir iskemleye ilişmiş, dirsekleri dizlerinde, çenesi ellerinde oturmuş, bekliyordu.

Böyle mutfak görmemişti ömründe. Neredeyse bir dans salonu kadar büyüktü. Tahtadan, beyaz bir parmaklık mutfağı ortadan ikiye ayırıyordu. Bir tarafında çalışılıyor, diğer tarafında oturuluyordu. Ocağın, mutfak masasının, tencerelerin ve dolapların olduğu tarafa iki basamakla iniliyordu. Pagel'in oturduğu tarafta da uzun, bembeyaz bir yemek masası ve rahat iskemleler durmaktaydı. Hatta bir köşede, zarif fayanslardan yapılmış bir de şömine vardı.

Wolfgang burada otururken aşağıda, tanımadığı bir kız ocağın başında çalışıp duruyordu.

Kayıtsız bakışlarla sağına soluna bakındı, yüksek, aydınlık pencerelerden aşağı sarkan asmaya, güneşin altında ışıldayan rengârenk bahçeye... Pencerelerin önündeki demir parmaklıklar dikkatini çekti. Böyle bir şeye gerek gören, servetinin çalınmasından korkuyor demektir, diye bir an düşündü. Servet hep demir parmaklıklar arkasına, çelikten banka kasalarına sığınır. Zenginler de villalarını kalın kepenklerle, alarm sistemleriyle, demir parmaklıkla korur. Hiç de tuhaf değil bu yaptıkları. Fakat ben şimdi çok yorgunum.

Uzun uzun esnedi. Ocağın yanında çalışmakta olan kızın ona baktığını gördü. Kız başını salladı, hafifçe gülümsedi. Bir kız daha, hem hiç de fena değil, cana yakın. Ah, boşver, her yerde kız var, yeterince, hepsi başını sallıyor, bana acıyor! Fakat şimdi bir şey yapmalıyım, burada böyle oturamam ki... Hem ben neyi bekliyorum? Liesbeth'i mi? Onun bana söyleyeceği bir şey mi var? Dua et ve çalış! Çalışma ve çalışkanlık! Çalışma insana onur verir! Çalışma yaşama tat verir! Çalışan yaptığının karşılığını almalıdır! Hepsi de kişiyi kanatlandıran sözler... Çalış ve umutsuzluğa düşme...

Ah, diye düşündü Wolfgang. Hafifçe gülümsedi. Bu gibi sözleri de nereden bulmuşlar? İğrenir gibi oldu. Çalışmaktan iyisi yokmuş! İnsanlar çalışsın diye böyle güzel şeyler söyleyip duruyorlar. Ellerinden gelse herkes şimdi onun gibi hiçbir şey yapmadan böyle oturur, ne olacağını beklerdi. Ben de bilmiyorum ya, beni neyin beklediğini! Sadece akşamları rulet masasının başında biliyorum ne olacağını. Topun çarkın üzerinde döne döne yuvarlandıktan sonra çukurlardan birine gireceğini, rulette neyi beklediğimi, beklentimin ne olduğunu biliyorum. Fakat sonra, düş kırıklığına uğradıktan sonra ne olacak, onu hiç bilmiyorum.

Bakışlarını boşluğa dikmiş, öyle oturmaya devam etti. Kafasından kötü şeyler geçirmiyordu. Hayır. Sadece onu öfkelendiren bazı şeyler vardı. Yorgundu ve de tembel. Kafasını dolduranları sonuna kadar düşünmek istemiyordu. Hem ne gerek vardı buna? Ben böyleyim, böyle de kalacağım! Her zaman Wolfgang Pagel olarak! Aptalcasına ellerindeki son şeyleri de satmış, eline geçen parayla Zecke'ye gitmiş, ondan para istemişti. Fakat Zecke'nin villasında saçma sapan konuşmuş ve bütün para ümitlerini yitirmişti. Ve sonra –yine aptalca– karşısına çıkan ilk insanın peşinden buraya gelmişti. Şimdi yorgundu, oturuyordu, suya düşmüş bir yaprak örneği şu mutfakta! O anda bir şey yapmak istiyordu, duygusuz da değildi, fakat yapamıyordu. Tıpkı evdeki yaşlı hizmetkâr Minna'nın söylediği gibi,

bir çocuk bakıcısı gelmeli, onu elinden tutup oturduğu iskemleden kaldırmalı ve ne yapması gerektiğini söylemeliydi.

Onun mutfakta oturduğunu Liesbeth mutlaka evdeki herkese anlatmıştı. Aynı anda kapı açıldı ve şişmanca bir kadın, bayan değil, içeri girdi. Wolfgang'a doğru şöyle baktıktan sonra kızın yanına gitti ve: "Beyefendi az önce telefon etti," dedi. "Yemek tam saat üç buçukta hazır olmalı!"

"Peki," dedi ocağın başındaki kız. Sonra kadın Wolfgang'a bakmadan mutfaktan çıkıp gitti.

Niçin öyle merakla baktı bana? Kalkıp gideyim!

Aynı anda kapı tekrar açıldı. Bu kez üniformalı bir uşak içeri girdi. Az önceki şişmanca kadın gibi ocağa doğru gitmedi, mutfağı geçip, iki basamağı çıktı ve masada oturmakta olan Wolfgang'ın yanında durdu. Uşak yaşlıcaydı, fakat yaşından genç gösteriyordu, bakışları canlı ve dostçaydı.

Elini Wolfgang'a doğru uzattı ve cana yakın: "Benim adım Hoffmann," diye konuştu.

Wolfgang önce çekinirmiş gibi öyle durdu, fakat sonra: "Pagel," deyip, elini uzattı.

"Bugün hava çok bunaltıcı," dedi uşak gülümseyerek. Ses tonu yumuşaktı, konuşmasından deneyimli olduğu belliydi. "Size soğuk bir şey getirebilir miyim, örneğin bir şişe bira?"

Wolfgang bir an düşündü ve:

"Acaba bir bardak su rica edebilir miyim?" diye sordu.

"Bira insana uyku verir," diye onayladı uşak ve masadan uzaklaştı. Az sonra bir bardak suyla döndü. Su bardağı bir tepside duruyordu, içine birkaç parça buz da atmıştı.

Wolfgang hemen büyük bir yudum aldı ve:

"Evet, bu çok iyi geldi," diye mırıldandı.

"Acele etmeyin," dedi yaşlı uşak. Gülümsemesine karşın yüzü ciddiydi. "Evde çok su vardır! Tabii buz da!"

Gülümserken göz kenarlarında kırışıklar oluşuyordu. Hemen bir bardak su daha getirdi.

"Çok teşekkür ederim."

"Matmazel Liesbeth'in yapması gereken bir işi var," dedi uşak. "Fakat az sonra yanınıza gelecek."

"Anlıyorum," diye konuştu Wolfgang. Sonra oturduğu yerde biraz toparlandı. "Sanırım artık gitsem iyi olur. Su beni yine kendime getirdi."

"Matmazel Liesbeth," dedi yaşlı uşak, "iyi bir kızdır. Evet, çok iyi yürekli ve çalışkan biridir o."

"Mutlaka," diye konuştu Wolfgang alçak sesle. Onu bu evde tutan tek şey, hâlâ Matmazel Liesbeth'in cebinde duran parasıydı. O birkaç banknot, değersiz de olsa, onu şimdi Alexanderplatz'a kadar götürürdü. "Bu dünyada iyi kızlar çok!"

"Hayır," diye yaşlı uşak karşı çıktı. "İtiraz ettiğim için affınızı dilerim, fakat benim 'iyi yürekli' dediğim kız gibisine çok ender rastlanır!"

"Öyle mi?"

"Evet," dedi, yaşlı uşak. "İnsan karşısındakine o anda bir iyilik yapmak istediği için değil, hep içinden geldiği için iyi davranmalı." Sustu, tekrar Wolfgang'a baktı, dikkatle; az önceki gibi nazik değil. Tuhaf adam, diye Wolfgang bir an düşündü. Uşak devam etti: "Evet, matmazel Liesbeth az sonra yanınıza gelecek."

Biraz önce gelmiş olduğu gibi yine ağır ağır ve sessizce çıktı gitti. Masada oturmaya devam eden Wolfgang düşündü, pek bir şey söylememiş olmama karşın galiba ben bu adamda pek olumlu bir izlenim bırakmadım...

Oturduğu yerde biraz doğruldu. Ocağın yanındaki kız elinde bir tepsiyle masaya geldi ve sofrayı kurmaya başladı.

"Oturmanıza devam edebilirsiniz," dedi. "Siz beni rahatsız etmiyorsunuz."

Onun da sesi yumuşak çıkıyordu. Wolfgang'ın dikkatini çekmişti, bu evde herkes yumuşak bir sesle konuşuyordu. Konuşurken güzel, arı bir dil kullanıyorlardı.

"Bu sizin servisiniz," dedi kız, Wolfgang'ın bomboş gözlerle önündeki tabakla peçeteye baktığını fark edince. "Yemeğe kalacaksınız."

Wolfgang karşı çıkarmış gibi bir el hareketi yaptı. Burada onu rahatsız etmeye başlayan bir şey vardı. Bu ev Zecke'nin villasına pek uzak değildi, fakat burada her şey bambaşkaydı. Sanki hasta, hayır çok kötü bir anında çılgınlık yapmış ve şimdi rahatlatmak istedikleri birisiymiş gibi konuşmasınlardı onunla.

"Sanırım Liesbeth'i düş kırıklığına uğratmak istemiyorsunuz," dedi kız. Bir an sustuktan sonra devam etti: "Hem yemeğe kalmanıza sayın bayan da razı oldu."

Wolfgang hiç kıpırdamadan oturmaya devam etti. Sanki bütün vücuduna felç inmişti, tabii bunun nedeni dışarıdaki bunaltıcı havaydı. Şimdi bu mutfakta oturmuş, önüne yemek koymalarını bekliyordu. Kendini bir dilenciye benzetti. Onu kapıdan içeri almışlar, karnı aç olduğu için de hanımefendinin izniyle mutfağa oturtmuşlar ve önüne bir tabak yemek koymuşlardı. Annesi dilencileri içeri almazdı. Sadece Minna'ya, birkaç dilim tereyağlı sandviç yapıp, kapıdaki adama vermesini söylerdi. Kimi zaman da, tabii çok seyrek, kapı aralığından bir tabak çorba uzatırlar ve dilencinin basamaklara oturup, kaşıklamasına göz yumarlardı.

Burada, Dahlem'de yaşayanlar ise biraz daha nazikti. Ancak dilencinin hiç umurunda değildi, verdikleri yemeği nerede yediği, kapının önünde mi yoksa mutfakta mı!

Şimdi kalkıp, gitmediği için kendi kendine kızdı. Canı yemek filan istemiyordu, şu anda yemek hiç önemli değildi. İstese annesine uğrar, orada bir şeyler yerdi. Minna bir kez söylemişti, annesinin her gün masaya onun için de bir tabak koydurttuğunu. Şimdi utandığı

için gitmek istemiyordu. Onunla sanki özen gösterilmesi gereken bir hastaymış gibi konuşmalarına kızıyordu. O hasta filan değildi! Lanet olası şu para yok muydu! Az önce kızın elindeki parayı çekip almış olsaydı, şimdi çoktan metroda oturuyordu...

Yaptıklarına sinirlendi, cebinden bir sigara çıkardı. Tam yakmak üzereyken, kız atıldı:

"Eğer dayanabilirseniz, şimdi içmemenizi rica ederim," dedi. "Ben yemeği yukarı çıkardıktan sonra içersiniz. Beyefendi'nin burnu çok hassastır, her kokuyu hemen alır."

O anda mutfağın kapısı açıldı, küçük bir kız içeri girdi. Ailenin kızı olacaktı. On veya on iki yaşındaydı. Neşeli, şirin bir kıza benziyordu. Dışarıdaki kötü, kirli ve kokularla dolu kenti mutlaka tanımıyordu. Herhalde evlerindeki dilenciyi görmek istiyordu canı. Ne de olsa dilenciler Dahlem'de ender bulunan mal gibiydi, onlara pek rastlanmazdı!

"Babam yolda, sevgili Trude," diye ocağın başındaki kıza seslendi. "On beş dakika sonra yemek yiyebiliriz. Ne var bugün yemekte, sevgili Trude?"

"Kokla bakalım şu tencereyi!" dedi aşçı kadın gülerek ve tencerenin kapağını kaldırdı.

Dumanlar yükseldi. Kız başını eğip, iyice bir kokladıktan sonra:

"Ah, sadece bezelye kokuyor!" diye sesini yükseltti. "Haydi, söyle sevgili Trude ne var bugün yemekte*"

"Önden çorba, sonra da etli bezelye." Sevgili Trude sırıtır gibi güldü.

"Peki, tatlı ne var?"

Böyle bir dünya hâlâ varmış, diye Wolfgang bir an düşündü. Unutmuşum çoktan. Yaşadığım o mağaradan doğru dürüst dışarı çıkmıyordum ki, nereden görecektim onları? Demek ki saf, temiz, bozulmamış çocuklar da varmış. Yüzbinler o gün ne yiyeceklerini düşünürken, bu çocuk, ne tatlı var, diye sorabiliyor. Gleiwitz ve

Breslau'da dükkânlar yağmalanıyor, Frankfurt ve Neuruppin'de, Eisleben ve Dramburg'da insanlar gıda maddesi uğruna birbirine giriyor...

Küçük kız ona bir an itici geldi. Davranışlarındaki bu saflık, yapmacık, diye düşündü. Bu insanlar bir şeyden korktukları için böyle saf ve masum görünmeye çalışıyor. Niçin pencerelerin önünde demir parmaklıklar var? Yaşamın gerçekleri günün birinde onlara da ulaşacak. Acaba iki, üç yıl sonra şimdiki bu saflık ve masumiyetleri geçerli olacak mı?

"İyi günler," dedi kız çocuğu Wolfgang'a bakarak. İskemlesini itip, ayağa kalkarken gürültü yaptığı için onu yeni fark etmiş olacaktı. Wolfgang gitmeye karar vermişti. Kara gözlerinin dikkatli bakışlarıyla kendisini süzen çocuğun uzattığı eli tuttu. "Bizim Liesbeth'le gelmiş olan bey siz misiniz?" Kızın sorusunda merak vardı.

"Evet, o benim," dedi Wolfgang ve gülümsemeye çalıştı. "Kaç yaşındasın sen?"

"On bir," diye konuştu çocuk. "Eşinizin üzerinde sadece bir yazlık palto varmış, doğru mu?"

"Evet, doğru." Wolfgang zor da olsa yine gülümsedi. Fakat olup biteni küçük bir çocuğun ağzından duymak hiç de hoşuna gitmedi. "Yemek de yemedi! Yakında yiyeceğini de sanmıyorum, hele böyle..."

Fakat kız çocuğu adamın ne demek istediğini pek anlamamış gibiydi. "Annemin o kadar çok şeyi var ki," diye konuştu. "Birçoğunu da hiç giymez."

"Evet... Yaşam işte böyledir. Fakat sana okulda henüz anlatmadılar, öyle değil mi?"

Ona bakan gözlerde bir hüzün belirdi, kızın bakışları birden ciddileşti.

"Ben okula gitmiyorum," diye konuştu. "Çünkü ben göremiyorum. Babam da göremiyor. Fakat babam eskiden görüyormuş. Ben ise hiçbir zaman göremedim."

Kız çocuğu karşısında durmuş, sanki görüyormuş gibi ona bakmaya devam ediyordu. Gözleriyle değil, açık alnı, dudakları biraz soluk ağzıyla onu görüyordu. Sanki görme özürlü bu çocuk onu gören Petra'dan daha iyi görmekteydi!

"Annem görebiliyor," diye devam etti kız. "Fakat bazen diyor ki, keşke ben de göremeseydim. Fakat biz ona izin vermiyoruz!"

"Evet, evet," diye yanıtladı Wolfgang ona hak verirmiş gibi.

"Liesbeth, Trude ve Bay Hoffmann görüyor. Onlar gördüklerini hep bana anlatıyor. Fakat annemin anlattıkları daha değişik şeyler."

"Tabii o senin annen olduğu için, öyle değil mi?" diye Wolfgang dikkatle sordu.

"Evet," dedi kız çocuğu. "Babam ve ben, bizler annemizin çocuğuyuz." Wolfgang sesini çıkarmadı. Çocuk da ondan yanıt beklemiyordu. Anlattıkları o kadar açıklayıcıydı ki, üzerine yorum yapmasına gerek kalmıyordu. Çocuk birden sordu: "Eşinizin de bir annesi var, öyle değil mi? Yoksa hiç kimsesi yok mu?"

Wolfgang dudaklarında hafif bir gülümseme öyle duruyordu. Bir şey söylemeliydi.

"Yok, hiç kimsesi yok!" dedi. Ve düşündü. Gitmeliyim, bir an önce buradan çıkıp gitmeliyim. Bir kız çocuğu onun duygusuzluğunu, eksikliğini ortaya çıkarıyor, onu nakavt ediyordu.

"Babam size mutlaka para verecektir," diye kız devam etti. "Annem de öğleden sonra eşinizin yanına gitmek istiyor. Nerede kalıyor?"

"Georgenkirchen Caddesi, 17 numarada," dedi Wolfgang. "İkinci avlu... Bayan Thumann'ın yanında."

Heyecanlanır gibi oldu. Kızına yardım gerekliydi! Evet. O her türlü yardıma değer bir insandı!

Çoktan elinden kayıp gitmiş bir dünyada sürükleniyorsun sen. Zavallı bir insansın, bir şeylere bulaşmışsın. Hissediyorsun aniden dünyanın senden koptuğunu, fark ediyorsun senin için ne kadar

değeri kalmış olduğunu. Karanlığın içine sürüklenmişsin, aydınlık ise çok ötelerde bir yerde. Fakat artık o da sönüp kayboluyor. Sen tek başınasın, kızına bir daha geri dönebilecek misin bilmiyorsun! Güzel saatler geçirmiştik birlikte, fakat şimdi onlar çoktan gerilerde kaldı, yitirildi. Şimdi tek başınasın ve ona geri dönüp dönebileceğini bilmiyorsun! Zavallı Petra! O gerçekten bir dilenci. Fakat şimdi bir yardım şansı var. Kendine ise hissediyor ki, yardımın anlamı yok. Çünkü o bomboş, tükenmiş insanın biri. Geç, çok geç!

"Ben gidiyorum," dedi Wolfgang yüksek sesle. Kız çocuğuna elini uzattı, başıyla şöyle bir selam verdi. "Adresi biliyorsun, değil mi?"

Ve çıktı gitti. Kentin bunaltıcı havasına attı kendini. İnsanı kovalayan, öfkelendiren, para ve ekmek peşinde koşuşturan kentin sıkışıklığına. Ne içindi, kimin içindi bütün bunlar?

Bu sorusuna hâlâ bir yanıt bulamıyordu.

6

Neulohe köylüleri, yaşlı Beyefendi'nin evine 'saray' diyordu. Damadı von Prackwitz de ona beş yüz metre kadar uzakta, çiftliğin biraz dışında, fakat tarlalara yakın küçük villasında yaşamaktaydı. İlk enflasyon döneminden kalmış altı odalı taş yapının çoktan bir bakıma gereksinimi vardı. Kayınbabasının yaşadığı iki katlı saraycık da bir tamir istiyordu. Fakat yaşlı adam, sevgili çamlarına yakın kalmak ve biraz da damadının ne yaptığını görmek için sarayını terk etmeyi aklının ucundan bile geçirmiyordu. Bu sarı yapının yirmiye yakın odası, parkı andıran büyük bahçesine inen geniş merdivenleri, yüksek kapıları yeşilliğe açılan büyük bir salonu vardı.

'Zenci Meier' sarayın önünden geçip gitti. Ne işi vardı orada? Uğrayıp da Hanımefendi'yi mi kızdırsındı? Az ötedeki, yaşlı beyin sürekli gözü altında olsun diye herhalde, saraya çok yakın yapılmış birkaç odalı binanın kapısından içeri girdi. Çiftliğin bürosu bu-

radaydı, Meier yan odada kalıyordu. Diğer odaysa, emekli süvari yüzbaşısı eli sıkı biri olduğu için bomboş durmaktaydı. Fakat beyi yine de iyi yürekli bir insandı! Az sonra evin kızının yanına uğrayıp, beyefendinin telefonda ne söylemiş olduğunu sormak istiyordu. Hemen odasına geçti, ellerini ve yüzünü bir güzel yıkadıktan sonra gömlek yakasını açıp, bolca parfüm döktü. Buralarda bu parfümü kullanıyorlardı, çünkü reklamda dediği gibi "Keskin, erkekçe ve şehvet dolu!" bir kokuydu!

Sonra duvardaki aynaya bir göz attı. Ufak tefek oluşundan, şiş dudaklarından, basık burnundan ve patlak gözlerinden utandığı günler artık çok gerilerde kalmıştı. Kadınlarla ilişkilerinde başarılar elde etmesi güzelliğin o kadar önemli olmadığını öğretmişti ona. Tam tersine, ormanda bazı yerlere bırakılan tuz nasıl vahşi hayvanları çekiyorsa, erkeğin biraz çirkinliği de genç kadınları cezbediyordu.

Tabii Violet'e sokulmak Amanda Backs veya Sophie Kowalewski'ye sokulmak kadar kolay değildi. Ufak tefek Meier'in gözünde küçük Weio on beş yaşına karşın oynak bir kızdı! Bakışları, bluzunun altından fışkıran küçük memeleri, konuşurken kimi zaman kullandığı biraz küstahça kelimeler ve yerine göre oynadığı o masum kız rolü... Bütün bunlar Meier gibi deneyimli bir çapkının gözünden tabii ki kaçmamıştı! Niçin başka türlü olsundu? Dedesi von Teschow kızının odasında yakaladığı sevgilisini kırbaçla dövmüştü. Aynı kırbacın tadını sonraki yıllarda annesi de tatmıştı. Tanıyanlar böyle anlatmıştı ona. Evet, ne de olsa armut dibine düşerdi! Şimdi aynanın karşısında durmuş, kafasından böyle şeyler geçiren, arazi sorumlusu ufak tefek Meier'e hep kendini düşünen ucuz bir baştan çıkarıcı gözüyle bakmak pek doğru olmazdı. Düşündükleri bir plan değildi, sadece kendini beğenmişlik, gençliğinin zırvalarıydı! Çok iştahı olan genç bir köpek gibiydi, izin verseler her şeyi silip sürürdü. Ve Violet gerçekten çok güzel, çok genç bir kızdı.

Tıpkı genç bir köpekte olduğu gibi onun da hem korkusu çoktu hem de iştahı! Önemli olan efendisinden dayak yememekti. Amanda'ya yaptığı gibi bu Weio'yla öyle küstahça konuşamazdı; ne de olsa bu kızın arkasında çabuk öfkelenen bir baba vardı. Meier'in kafası düşlerle doluydu, kızı kaçırmaktan gizlice evlenmeye kadar... Babasıyla konuşamazdı, bunu düşünmek bile tüylerini ürpertiyordu. Ama Weio'dan korkmasına gerek yoktu, bir kere onunla yatınca kendisine benzeyecekti. Bu durumda soylu olmanın hiç önemi yoktu. Tıpkı fabrikasyon bir mobilyanın cilası gibiydi, çabucak dökülür, ucuz tahtası ortaya çıkardı!

'Zenci Meier' aynadan bakan suretine sırıttı. Sen ne adammışsın be! Karşılaştıklarında "teğmen"in bu sabah ona çok cana yakın davranmış olduğunu anımsadı. Onunla, şu sinsi moruk orman korucusu Kniebusch'la konuştuğundan değişik, daha doğrusu çok dostça konuşmuştu. Meier aynadakini şöyle bir selamladı, ona el salladı ve kapıya doğru yürüdü. Yolun açık olsun, oğlum! Sana iyi şanslar dilerim! Ve Violet von Prackwitz'in yanına gitmek için yola koyuldu.

Büroda arabacının karısı Hartig ortalığı topluyordu. Elinden henüz iş geliyordu, onunla da işi pişirebilirdi ama yirmi beşini geçmiş kadınlar çok yaşlıydı! İyi bir kadındı, fakat nedense bugün çok suskundu, ağzını bıçak açmıyordu. Bakışlarında öfke seziliyordu, alnı da kırışıklarla doluydu. Kadının bugün keyifsiz olduğu belliydi, fakat Meier bunu hiç umursamadı. Tam yanından geçerken masanın üzerindeki ayağı dökme demir lamba şangırtıyla yere yuvarlandı, yeşil abajuru yüzlerce parçaya ayrıldı.

Meier birden durdu ve alay edermiş gibi konuştu:

"Önemli değil," diye sırıttı. "Bugün şanslı gününüz... Belki benim de!" Kadın sesini çıkarmadı, sadece öfkeyle suratına baktı. "Neyiniz var? Hava mı bozdu, fırtına mı geliyor? Ne de olsa bugün bunaltıcı bir sıcaklık var!"

"Yaptığınız ahlaksızlıklardan bana ne!" diye Hartig birden sesini yükseltti. "Sizin pisliğinizi arkanızdan artık ben toplamayacağım!" Elini önlüğünün cebine attı ve üç saç tokası çıkardı. (1923 yılında kısa saç modası henüz köylere ulaşmamıştı.) "Bunları yatağınızda buldum!" diye bağırır gibi devam etti. "Pis herif, lanet olsun! Bundan sonra odanı temizleyecek değilim. Bunları da götürüp, Hanımefendi'ye göstereceğim!"

"Hangisine, Bayan Hartig?" dedi Meier ve yüksek sesle güldü. "Yaşlı hanım ne yaptığımı biliyor ve benim için dualar ediyor. Genci de söylediklerinizi umursamaz, gülüp geçer!"

Göğsü kabarık öyle durdu, alay eder gibi kadına baktı.

"O edepsiz karı yataktan çıkarken, acaba bir şey unuttum mu, diye arkasına bakamaz mı!" Hartig sesini iyice yükseltmişti. "Fakat yapmıyor, ben de arkasından toplamak zorunda kalıyorum. Pis karı utanmak nedir bilmiyor!"

"Hayır, Bayan Hartig mutlaka biliyordur!" diye konuştu 'zenci Meier'. Birden ciddileşmiş gibiydi. "Fakat size bir şey soracaktım... En küçük oğlunuz kızıl saçlı, öyle değil mi? Çiftliğin yem sorumlusu da kızıl saçlı! O büyüyünce ne olacak, babası gibi arabacı mı, yoksa üvey babası gibi yem sorumlusu mu?"

Ve Meier kadının yanıtını beklemeden, için için gülerek bürodan çıktı. Hartig'in öfkesi henüz pek geçmemişti, fakat sakinleşmeye çalıştı. Elinde tuttuğu saç tokalarına bakarak düşündü. Pis herifin teki, fakat biraz ufak tefek de olsa işini bilen biriydi!

Sonra elindeki tokalara bir daha baktı, şöyle bir salladı ve saçlarına soktu. Sen görürsün, diye mırıldandı. Amanda hep böyle yaşayamazdı ya! Ardından yerdeki cam parçalarını topladı. Birden keyiflenmiş gibiydi. Bu cam kırıkları ona niçin şans getirmesindi?

Aynı anda Meier de kırık camları ve onu bekleyen şansı düşünüyordu. Az sonra emekli süvari yüzbaşısının villasına vardığında keyfi çok yerindeydi. Önce bahçede şöyle bir sağına soluna bakındı. Weio

ile konuşurken annesinin de duymasını tabii ki istemiyordu. Fakat kadın bahçede değildi. Birkaç yıl önce Hanımefendi'nin eliyle düzenlenmiş, fakat bu arada kötü toprağında birçok bitkinin kurumuş olduğu büyük bahçede Meier kimseyi göremedi.

Neulohe'de arazi sahibiyle kiracısı arasındaki farkı görmek isteyen biri bakışlarını yaşlı Teschow'un saray parkıyla damadı Prackwitz'in bahçesinde şöyle bir gezdirdiğinde hemen görebilirdi. Bir yanda yüz yıllık, dalları sağlıklı yapraklarla silme dolu sayısız dev ağaç, öte yanda yaprakları sararıp kurumaya başlamış birkaç incecik ağaç. Bir yanda yemyeşil, alabildiğine uzanan çayırlar, öte yanda aralarında yaban otları, hercai menekşeler, ayrıkotları, atkuyrukları çıkmış güçsüz çimenler. Bir yanda üzerinde bir kayığın durduğu, kuğuların yüzdüğü küçük bir göl, öte yanda tahtadan yapılmış, kirli suyu çoktan yosun tutmuş küçük bir yüzme havuzu. Bir yanda miras kalmış yüzyıllar, öte yanda daha doğmadan ölmeye yüz tutmuş bir yaşam. Fakat emekli süvari yüzbaşısı yine de iyi bir adamdı!

Tarlalardan sorumlu Meier tam kapının zilini çalmaya hazırlanırken, birisinin ona seslendiğini duydu. Başını sesin geldiği yere doğru çevirdi. Mutfak olarak kullanılan ek yapının damında bir şezlong, bir şemsiye ve duvara dayalı tahta bir merdiven dikkatini çekti. Ses damdan geliyordu.

"Bay Meier!"

Meier hemen bir toparlandı.

"Buyurun!"

Damdan gelen keyifsiz ses:

"Ne istiyorsunuz?" diye sordu. "Annem sıcaktan çok bitkin, uyumak istiyor. Sakın rahatsız etmeyin onu!"

"Sayın bayan, ben sadece bir şey sormak istiyordum... Sayın von Teschow bana, sayın babanızın telefon ettiğini söylemişti de..." Sonra sesini biraz yükseltti: "Araba için sormak istemiştim... Bu akşam trene araba yollayayım mı, yoksa...?"

"Bağırmayın öyle!" diye yukarıdaki ses emretti. "Ben sizin köylü kızlarınızdan biri değilim! Hem az önce söylemedim mi, annem de başını dinlemek istiyor diye!"

Meier topuklarının üzerinde şöyle bir yükseldi, düz damın üzerine bakmaya çalıştı. Fakat boyu yetmiyordu. O az önce düşlemiş olduğu ve evlendiği insanı göremiyordu! Sadece şezlongla şemsiyeydi görebildiği. Yüksek sesle fısıldamaya karar verdi!

"Acaba arabayı yollayayım mı...bu akşam...trene?"

Sessizlik. Susma ve bekleyiş.

Sonra yukarıdaki 'sayın bayan' konuştu:

"Ne dediniz? Hiçbir şey anlamadım!"

Meier sesini biraz yükselterek sorusunu tekrarladı. Fakat damdan yeni bir ihtar geldi:

"Size öyle bağırmayın demedim mi?"

Yukarıdaki 'sayın bayan'ın tek amacının ona eziyet etmek olduğunu anlamıştı. Ne de olsa Meier sadece babasının yanında çalışan zavallı biri değil miydi? Kendisine söyleneni yapmak zorundaydı! Orada durup, Sayın Hanımefendi'nin dinlenmesini beklemeliydi. Peki, peki, fakat günün birinde bekleyen sen olacaksın, hem de beni bekleyeceksin!

Biraz sonra, Meier'i yeterince bekletmiş olacak, yukarıdaki 'sayın bayan'ın ona seslendiğini duydu. Annesini uyandırmamak isteyen dikkatli bir kız için çok yüksek çıkmıştı sesi.

"Bay Meier! Niçin konuşmuyorsunuz? Yoksa gittiniz mi?"

"Buradayım, Sayın Bayan!"

"Ben de sanmıştım ki, güneşin altında eriyip bittiniz...

Meier sesini çıkarmadı.

"Bay Meier?"

"Buyurun, Sayın Bayan?"

"Deminden beri aşağıda duruyorsunuz... Oradaki merdiveni gördünüz sanırım. Bana söylemek istediklerinizi buraya çıkıp söyleseniz nasıl olur!"

"Başüstüne, Sayın Bayan!" dedi Meier ve merdivene doğru yürüdü.

'Başüstüne Sayın Bayan!" her zaman hoşa giden bir sözdür. Kadını pohpohlar, söylenmesi kolaydır, aradaki mesafeyi korur ve bir açık kapı da bırakır! Yanında dururken dekoltesine bakılır ve yine de nazikçe 'başüstüne, Sayın Bayan' denebilir! Bu saygı dolu, centilmence ve nazik bir sözdür; hatta yanağına şöyle bir öpücük kondurup, 'başüstüne, Sayın Bayan' denebilir!

Meier şimdi şezlongun ayakucunda durmuş, söz dinleyen, fakat yine de biraz küstah bir çocuk gibi, üzerinde küçük bir bikini öyle uzanmış kıza bakıyordu. Violet von Prackwitz on beş yaşında olmasına karşın iri göğüslü, kalçaları geniş, poposu dolgun bir kızdı. Onun yaşındaki olgunlaşmakta olan her kız gibi yumuşak, bembeyaz bir cildi, annesininkileri andıran hafif pörtlek gözleri vardı. Biraz uyuşuk bakan bu gözler açık maviydi. Masum kız çıplak kollarını şöyle bir kaldırdı, gerindi. Hiç de fena değil şu anasının gözü, diye düşündü Meier. Vay canına, nasıl da bir vücut! İnsan kolları arasına almalı, sarıp sarmalamalı onu!

Yarı açık, uykulu gözlerini kırpıştırarak ayakucunda durmakta olan Meier'in gözlerinin için baktı.

"Ne oldu, niçin böyle bakıyorsunuz bana?" diye sordu meydan okur gibi. "Yüzme havuzuna gittiğimde de aynı mayoyu giyiyorum! Öyle durup bakmayın." Adamın ne söyleyeceğini merak etmiş gibi bir an sustuktan sonra devam etti: "Ah, acaba annem bizi burada böyle görse kim bilir ne yapardı!"

Meier ne söylemesi, kıza nasıl davranması gerektiğini bilemiyordu. Güneş çok yakıcıydı, göz kamaştırıcıydı. Kız tekrar yattığı yerde yine şöyle bir gerindi. Meier şezlonga doğru bir adım attı.

"Ben... Weio... Ah, Weio..." diye kekeler gibi konuştu.

"Aman, aman!" diye güldü kız. "Hayır, Bay Meier, yine birkaç adım geri gidin, merdivenin yanında durun, daha iyi olur!" Sesi birden sert çıktı. "Çok komik birisiniz! Neler de geliyor aklınıza? Bir bağırdım mı annem hemen pencerede görünür!" Karşısındaki adamın sözünü dinlediğini görünce devam etti: "Bugün trene araba yollamanız gerekmiyor! Babam sanırım yarın sabah treniyle gelecek. Yola çıkmadan telefon edeceğini söyledi."

Demek ki aşağıdan söylediklerimi anlamış, namussuz kız! Bütün niyeti beni huzuruna çıkarıp eziyet etmekmiş! Fakat bekle, ne olacağını görürsün; ben seni elde etmesini bilirim!

"Hem ürünü niçin kaldırtmıyorsunuz?" diye konuştu kaçırmayı, gizlice evlenmeyi düşlediği kız, konuyu değiştirmek istermiş gibi.

Meier somurtarak yanıt verdi:

"Topladıktan sonra sıkıştırıp saracak ve balya yapacak kimse yok da onun için."

"Peki, ya bir fırtına bütün ekini ıslatırsa... O zaman babam çok başınızı ağrıtır!"

"Peki ya fırtına gelmezse ve ben ürünü yine de kaldırtırsam babanız o zaman da çok başımı ağrıtır!"

"Fakat fırtına gelecek."

"Bunu kesinlikle söyleyemeyiz."

"Ben söyleyebilirim!"

"Eğer Sayın Bayan istiyorsa ürünü hemen kaldırmaya başlarız..."

"Ben böyle bir şeye kesinlikle tek başıma karar veremem!" Bir kahkaha attı. İri memeleri neredeyse mayosundan dışarı fırlayacaktı. "Sonra babamın hoşuna gitmezse bütün suç bende olsun istiyorsunuz, öyle değil mi? Budalalık yapmak istiyorsanız tek başınıza yapın!"

Meier'e şöyle üst perdeden bir baktı. Şu yumurcak daha on beş yaşında! Ve de küstah! Peki bu küstahlığı nereden geliyor? Bir von

Prackwitz olarak dünyaya gelmesinden ve Neulohe'nin mirasçısı olmasından!

"Öyleyse ben gideyim, Sayın Bayan," diye 'zenci Meier' konuştu.

"Evet. Çiftliğin idaresiyle biraz daha çok ilgilenin, derim!" Yattığı yerde hafifçe yan döndü. Alay eder gibi tarlalardan sorumlu adamın yüzüne baktı. Meier hiç sesini çıkarmadan merdivene doğru yürüdü.

"Hey, Bay Meier!"

"Buyurun, Sayın Bayan?"

Yapacak bir şey yoktu. Durdu ve ne söyleyeceğini bekledi.

"Bugün gübre mi getirildi?"

"Hayır, Sayın Bayan..."

"Peki, öyleyse üstünüz niçin böyle tuhaf kokuyor?"

Kızın, üstüne dökmüş olduğu parfümden söz ettiğini anlaması biraz uzun sürdü. Yanıt vermedi, arkasına döndü ve merdivenden aşağı indi. Çok çabuk!

Pis karı! Böylelerine sokulmamak en iyisi! Kızıllar çok haklı, onları hemen duvarın dibine dizmeli! Soylularmış! Lanet olsun tümüne de! Şımarık ve de küstah! Her şeyi palavra, görgüsüzün teki...

Merdiveni indi, kısa bacaklarıyla öfkeli adımlar atarak çıkışa doğru ilerledi. Aynı anda mutfağın damından, gökyüzünden bir yerlerden, sahibenin sesi duyuldu:

"Bay Meier!"

Ürperir gibi oldu. Öfkesi tepesine çıktı. Öfkeyle seslendi:

"Buyurun, Sayın Bayan?" yukarıdaki ses acımasızdı.

"Ben size tam üç kez söyledim, böyle bağırmayın diye! Annem uyuyor! Tekrar gelin yukarı!"

Meier tahta merdiveni tekrar çıktı; neredeyse öfkesinden çatlayacaktı. Ben senin durmadan merdiven inip çıkan yeşil kurbağan mıyım? Aklına her eseni yapmalı mıyım? Görürsün sen, seni bir elde ettim mi, çocuk doğurur doğurmaz, cebin tamtakır yüzüstü bırakıp, çekip gideceğim.

Meier, hazır ola geçmiş gibi karşısında durdu.

"Buyurun, Sayın Bayan..?"

Şezlonga uzanmış kız bu kez vücudunu sergilemek niyetinde değildi. Bir an sesini çıkarmadı, fakat ne yapması gerektiğine karar vermişti. Sadece Meier'e nasıl söyleyeceğini düşündü. Sonunda çok önemsiz bir şey söylermiş gibi konuştu:

"Bir yere mektup götürmenizi istiyorum, Bay Meier."

"Başüstüne, Sayın Bayan."

Ve kız aynı anda eline bir zarf tutuşturdu. Neydi bu, nereden çıkmıştı birden? Uzunca, mavi bir zarftı, görebildiği kadar da üzerinde ne bir isim, ne de bir adres vardı.

"Bu akşam mutlaka köye ineceksiniz, öyle değil mi?"

Meier bir an ne söyleyeceğini bilemedi. Kararsızdı. Kız boş mu konuşmuştu, yoksa onun ne yapacağını biliyor muydu? Hayır, bu olamazdı.

"Henüz bilmiyorum," diye konuştu. "Olabilir. Tabii siz isterseniz, Sayın Bayan, köye inerim."

"Yanınıza gelecek bir Bey sizden bu mektubu isteyecek. Ona verebilirsiniz!"

"Kim bu kişi? Anlayamadım."

Kız birden öfkelendi.

"Anlamanıza hiç gerek yok!" diye konuştu. "Söylediğimi yapın, yeter! Bir Bey mektubu isteyecek, siz de ona vereceksiniz. Bundan daha kolay ne var?"

"Başüstüne, Sayın Bayan," dedi Meier. Sesi biraz güçsüz çıkmıştı. Kafası düşüncelerle dolu gibiydi.

"Evet," diye konuştu kız, "hepsi bu kadar Bay Meier!"

Meier ne olduğunu anlamamış gibi mektuba baktı. Elinde tuttuğu zarf o kıza karşı bir silah değil miydi? Sen görürsün, küçük aptal... Bakalım bir daha bana böyle budalaca davranacak mısın? Sonra kendini toparladı.

"Her şey istediğiniz gibi yerine getirilecek, Sayın Bayan!"

Ve hemen merdiveni inmeye başladı. Bahçeye ayak basmasına birkaç basamak kala yukardan meydan okuyan o ses yine duyuldu:

"Bunu çok ümit ederim! Yoksa dedemle babama anlatırım, ormandaki yangını kimin çıkarmış olduğunu!"

Meier donmuş gibi olduğu yerde kaldı. Bir an düşündü. Demek böyle biriydi şu kız! Evet, evet. Ona yanıt vermeyecekti. Bravo, daha on beş yaşındasın, fakat yaşına göre çok harikasın! Sen adam olursun! Hayır, olmasa daha iyi olurdu!

"Hem 'Teğmen Bey' şakayı sevmeyen biridir," diye yukarıdaki ses devam etti. Sonra Meier şezlongun gıcırdadığını duydu. Kızın yağlı, tembel vücudu bir yandan öteki yana dönmüş olacaktı. yukarıdaki Violet von Prackwitz uzun uzun esnedi, aşağıdaki ufak tefek Meier de kendisine verilmiş olan emri yerine getirmek üzere yola koyuldu.

Acelesi yoktu. Ağır ağır yürüdü. Önce odasının olduğu eve gidecekti. Kızın vermiş olduğu mektup, üzerindeki kalınca keten ceketinin dış cebindeydi. Yürürken bir elini cebinin üzerinden çekmedi. Onu hissetmek istiyordu. Ne de olsa az sonra açıp yazılanları okuyacaktı. Uyanık kız pek bir şey söylememişti, fakat Meier ne olduğunu çoktan fark etmişti. Demek ki 'teğmen' denen adamı tanıyordu. Nasıl biri olduğunu kimsenin pek bilmediği, davranışları efece, bazı geceler köyde gizli toplantılar yapan ve orman korucusu Kniebusch'un karşısında hazır ola geçtiği şu adamla tanışıyordu demek! 'Teğmen'le bugün saat on iki ile üç arasında buluşmuş olacaktı, yoksa nereden bilecekti ormanda küçük bir yangın çıkmış olduğunu?

Anımsadı, 'Teğmen Bey' ormanda ona iyi davranmış, veda ederken de dostça el sallamıştı. Herhalde bunu Meier'in, kemik yalayıcı yaşlı Kniebusch'dan daha becerikli biri olduğunu fark ettiği için yapmamıştı. Meier'i mutlaka çoktan kurye olarak seçmişlerdi! Galiba

bu 'teğmen' Neulohe'de işlerin nasıl yürütüldüğünü biliyordu. Uzun süreli gizli bir anlaşma peşindeydi.

Sizler çok anasının gözü şeylersiniz, kim bilir neler planlıyorsunuz! Şu mektubu okudum mu her şeyi bileceğim. Burnu büyük çocuk sen çok kuş beyinli biriymişsin! Sanıyor musun, yazanları okumadan mektubu o adama vereceğim? Önce bilmeliyim neler yazdığını, sonra ne yapacağıma karar veririm. Belki de Beyefendi'ye her şeyi anlatmam gerekebilir? Ormanda biraz otlar yanmışsa ne olmuş? Siz beni elinizde mi sanıyorsunuz? Fakat sanırım Beyefendi'ye bir şey söylememek daha iyi olur! Hem sen, 'teğmen' gibi bir herifin zamanı geldiğinde çekip gideceğini bilmeyecek kadar budalasın. Bunu kavramak için suratına bir bakmak bile yeter. İşte o zaman ben buradayım, çocuğum. Senin gibilerine vurmayı ben sevmem! Tayları alıştırmak kolay değildir, hoşuma gitmez. Öğrendikten sonra gelsinler bana, daha iyidir! İşte o zaman senden küstah, kendini beğenmiş sözlerinin hesabını soracağım, bana sürekli 'başüstüne, Sayın Bayan' dedirtmiş olmanı da...

Hem böyle bir zarf nasıl açılır? Buharın üstüne tutulduğunu bir kez duymuştum. Fakat odamda kaynar suyu nereden bulacağım? Ah, boş ver en iyisi sivri bir bıçağın ucuyla açmayı denemek. Eğer zarf yırtılırsa, dolaptaki zarflardan birine koyarım. Sarı veya mavi olması önemli değil, hem 'teğmen' bunu nereden fark edecek?

Az sonra bürodan içeri girdi. Başından kasketini çıkarmadan hemen yazı masasına oturdu, cebinden çıkardığı mektubu da üzeri mürekkep lekesi dolu keçenin üzerine koydu. Sonra bir süre zarfa baktı durdu. Yüzü ter içindeydi, sanki her yeri ağrıyordu. Ağzı da susuzluktan kupkuruydu. Kendini birden çok yorgun hissetti. Uzaktan tavukların bağrışmasını duydu. Ahırdan da birbirine çarpan su kovalarının ve süt güğümlerinin sesi geliyordu.

Mektup zarfı önünde öyle duruyordu. Odanın sessizliğinde tepesinde uçuşan sineklerin vızıltısı bile duyuluyordu. Bunaltıcı hava

dayanılacak gibi değildi. Başını çevirip duvardaki barometreye bakmak istedi. Acaba gerçekten bir fırtına gelecek miydi? Vazgeçti, şu anda hiç umurunda değildi. Bakışlarını zarftan çekmedi.

Mektup... Açık mavi zarf... Üzerinde durduğu mürekkep lekeli yeşilimsi keçe... Kızın mektubu...

Hiçbir şey umurunda değilmiş gibi elini az ötedeki mektup açacağına uzattı. Zarfı iyice önüne çekti. Açacakla zarfı yan yana koydu. Ellerinin terini ceketine şöyle bir sildi.

Sonra mektup açacağını eline aldı ve büyük bir zevkle sivri ucunu zarfın kenarından içeri soktu. Bakışları donuktu, dudakları gülümser gibi hafifçe titriyordu. Evet, kızın mektubunu açıyordu. Zarf pek itinalı kapatılmamıştı, kolayca açıldı. İçindeki kağıdın köşesi göründü. O anda gözünün önüne Weio geldi. Mutfağın damında, şezlonga uzanmış yatıyordu. Etleri beyaz, dolgun vücudu geriniyor, her yanı titreşiyordu. Kollarını havaya kaldırıyor, koltuk atlarında kıvırcık tüyler ışıldıyordu.

"Aah," diye Meier birden iç geçirdi.

Önündeki zarftan bakışlarını çekmeden düşüncelerinden çok uzaklara, beş yüz metre ötedeki, üzerinde güneşin yandığı o dama gitmişti. Et ete, deri deriye, saç saça değiyordu. Aah, sen yok musun!

Düşünceleri dalga dalga yayıldı, kızın o tatlı, capcanlı, taze eti renklere, batmakta olan güneşin renklerine büründü, kumlara karışıp yok oldu. 'Zenci Meier' derin bir iç geçirdi. Ah, böyle bir şey... Hayır, olamazdı. Anasının gözü şu kız beni deli edecek. Fakat bunda dayanılmaz sıcaklığın da suçu yok değil!

Mektup zarfı kolayca açılmıştı. Sonra kapatırken tekrar tutkal sürmeye hiç gerek yoktu. Küçükhanım, Violet von Prackwitz hiç de dikkat etmemişti! Okuyalım bakalım... Kağıdı zarftan çıkarmadan önce yine terlemiş olan ellerini ceketine sildi.

Mektup kağıdını zarftan çıkardı, açtı. Uzun değildi, kızın yazmış oldukları. Kısa ve özdü mektup.

"Sevgilim! Çok sevdiğim biricik insan!

Daha yeni ayrıldın yanımdan, fakat çılgınlar gibi özlüyorum seni! Sana uçuyorum, bütün vücudum şarkılar mırıldanıyor, gözlerim kapalı seni düşlüyorum! Gözümün önünde hep sen varsın! Seni öylesine çoook seviyorum ki! Babam bu akşam gelmiyor. Saat on bir ile on iki arasında, göl kıyısında, kuğular barınağının az ötesinde bekleyeceğim. Şu saçma toplantıyı o saate kadar bitirmiş olmanı ümit ederim. Seni çılgınlar gibi özlüyorum!

Sana 100 000 000, hatta daha da çok öpücük! Seni çılgınlar gibi atan yüreğime bastırıyorum! Seni seven Violet."

"Ulu Tanrım!" diye Meier mırıldandı. Bakışlarını önündeki mektuptan çekemiyordu. "Kız onu gerçekten seviyor. Daha küçücük... Görür herifin onu yakında nasıl faka bastıracağını. Böylesi daha iyi!"

Hemen daktilonun başına geçti ve mektubu kopya etti. Ardından kızın yazmış olduğu mektubu zarfına koydu, zarfı kapatıp, ceketinin cebine soktu. Kopyasını da raftaki 1900 yılı bölge resmî gazetesinin cildinin arasına sakladı. Şimdi 'teğmen'le karşılaşmak için köy lokantasına gidebilirdi. Çıkmadan önce duvardaki barometreye tekrar bir göz attı. Biraz düşmüştü. Acaba fırtına gelecek miydi? Toplatayım mı? Ah, boşver! Kızın söyledikleri saçmaydı!

Ekin biçme makinesine doğru yürüdü gitti.

7

"Bugün bana uğrayacağını tahmin etmiştim, sevgili dostum, zavallı Mathilde!"

Bayan von Anklam, dul tümgeneral, yetmişinin üzerindeydi. Saçları bembeyaz, oldukça şişman kadın uyukladığı geniş koltuktan zorla ayağa kalktı. Yanına gelmiş olan ziyaretçisinin ellerine sarıldı, hüzünlü, hâlâ güzel denebilecek kahverengi gözleriyle yüzüne baktı. Ses tonu sanki mezarlıkta ölünün yakınına 'başınız sağ olsun' diyen biri gibiydi. Fakat o başka türlü konuşmasını da bilirdi. Bir zamanlar görev yapmış olduğu alayda emrindeki bütün kadın askerleri disipline ve düzene sokup, terbiye ederken hep bambaşka bir ses tonu kullanmıştı.

"Yaşlandık, fakat omuzlarımızdaki yük bir türlü ağırlığını yitirmedi. Çocuklarımız küçük oldukları sürece kucağımızda zıplayıp duruyorlar, sonra da, büyüdüklerinde üzerine basıp yüreğimizi eziyorlar."

Bayan von Anklam hiç çocuk sahibi olmamıştı. Bu nedenle de çocukları pek sevmezdi.

"Gel, otur şu kanepeye, Mathilde," dedi. "Zile basayım, kız bize hemen kahveyle pasta getirsin. Bu sabah Hilbrich'ten aldırtmıştım, en leziz pastaları o yapıyor. Fakat artık ben gitmiyorum, kız tek başına gidip getiriyor. Ne gerek var, sadece tramvay bileti kırk bin mark! Hepsi haydut! –Evet kızım, pastayla kahve getirin bize. Kahveler acı olsun. Kuzinim üzgün, kötü bir haber almış da.– Evet sevgili Mathilde, şu koltukta oturmuş biraz düşüncelere dalmıştım. Kız da sanıyor ki, ben burada oturdum mu, uyukluyorum. Uyuduğum filan yok, mutfaktan gelen bütün gürültüleri duyuyorum. Bulaşık yıkarken tabaklardan biri kırılsa, yerimden fırladığım gibi mutfağa gidiyorum. Senin Minna da bu kadar çok tabak kırıyor mu? Bizimkiler ne de olsa Nymphenburg porseleni, cennetmekân Kayser büyükbabamız Kuno'ya evliliklerinin altmışıncı yılı nedeniyle hediye etmiş. Birkaçının kırılması benim gibi bir yaşlı kadını üzmez, fakat benden sonrakileri de düşünmek zorundayım, öyle değil mi! Onları bir zamanlar İrene'ye bırakmaya niyetlenmiştim. Fakat son

günlerde, acaba bu niyetimden vazgeçsem mi, diye düşünüyorum. Biliyor musun, İrene çocuk eğitimi üzerine tuhaf görüşlere sahip. Nasıl söylesem... bence oldukça devrimci!"

"Peki, bana yolladığın haber doğru mu, Betty?" diye sordu Bayan Pagel. Kanepenin kenarına ilişmiş, dimdik oturuyordu. Onu tanımayan biri bile az önce gözyaşı dökmüş olduğunu görebilirdi.

"Haber mi? Hangi haber? Ah, evet, sana yazdım, fakat yine de anlatayım." Sesi kumanda eder gibi çıkmıştı. "Genç Fritz'in, kendini beğenmiş şu Fritz'in, orada yapacak bir işi vardı. Gözleriyle görmüş, duvardaki listede adları yazıyormuş. Orada ne işi vardı bilmiyorum. Söylediğinde o kadar heyecanlandım ki, bunu sormadım. Fakat sen tanıyorsun şu Fritz'i. Biraz tuhaftır, kimsenin aklına gelmeyen yerlere gider. *Attention*! *Le servante*!*"

'Kız' elinde büyük bir tepsi, üzerinde büyük babaya altmışıncı evlilik yılında hediye edilmiş, Nymphenburg porseleni kahve takımı, içeri girdi. Yaşlı kadınlar hemen sustular. Orta yaşlı 'kız' sessizce masayı kurdu. Dul tümgeneral von Anklam'ın yanında çalışan ve sık sık değişen hizmetçilerin adı yoktu, onlar hep 'kız' idi! Kız masayı kurup, kaldırıyor, kız sökük dikiyor, kız hanıma gazete okuyor, kız hanıma bir şey anlatıyor, her şeyden önemlisi hanımın anlattıklarını dinliyordu. Çünkü yaşlı kadın sabahtan akşama alaydan söz ediyor, oradaki, bazıları çoktan ölmüş görevli kadınların ("bak çocuğum burada emir veren benim") yaptıklarını anlatıyor, tanıdıklarını, çoktan ona küsmüş olan akrabalarını tekrar anımsıyor, ordudan atılmışlardan ve terfi etmişlerden söz ediyordu. Bu arada kime madalya verildiğini, kimin yaralandığını, kimin evlendikten sonra pişmanlık duyduğunu ve kimlerin boşanmış olduğunu da unutmuyordu. Dedikodu ve gevezelikle geçmiş bir yaşamdan geriye kalan sayısız ıvır zıvır ve karmaşa...

---

* "Dikkat! Hizmetçi!" –e.n.

'Kız', solgun yüzlü, göze pek batmayan biriydi, hep dinliyor ve sadece "evet", "ah, öyle mi?" veya "çok harika" diyordu. Fakat Sayın Hanımefendi'nin ziyaretçisi oldu mu, kulakları hiçbir şey duymuyordu. Dul tümgeneral, salonunda ziyaretçileri ile otururken 'kız' yaklaştığında, Lozan'daki yatılı kız lisesinde öğrenmiş olduğu Fransızcayla: "*Attention! La Servante!*" dedi mi, çevresindeki hanımlar hemen konuşmayı keserdi. Hanımefendi'nin ziyaretçileri olduğu günlerde 'kız' pek ortalıkta görünmezdi. Nezaketi bunu gerektirirdi. Onlar gittikten sonra tekrar ortaya çıkar ve hanımın anlattıklarını dinlerdi.

O gün de 'kız'ın tekrar dışarı çıkmasının ardından Bayan von Anklam konuşmasını sürdürdü. Havadan söz etti, bugün çok bunaltıcı, dedi. Fırtına çıkabilirdi, tabii çıkmayabilirdi de. Yine geçmişe döndü, yanındaki bir hizmetçinin fırtına yaklaştığında ayak başparmağının ağrımaya başladığını anlattı.

"Fırtına çıkacak, derdi ve söylediği hep doğru çıkardı. Ne tuhaf, değil mi? O yıllarda bir çiftliğimiz vardı. Günün birinde, hizmetçim izindeydi, aniden gelen bir fırtına ve ardından yağan dolu hemen hemen bütün ekine zarar vermişti. Anlıyor musun Mathilde, hizmetçi izinde olmasaydı belki fırtınayı daha kolay atlatırdık. Fakat ne yazık ki kızın tam da o günlerde izine çıkması gerekmişti!

"Tamam her şey güzel kızım, teşekkür ederiz... Şimdi lütfen siyah tafta elbisemin dantela yakasını bir ütüleyin. Evet, ütülenmiş, biliyorum, kızım. Bunu bana söylemenize gerek yok. Fakat ütü benim istediğim gibi olmamış. Yakanın dantelası incecik olmalı. Evet, çok ince görünsün. Lütfen söylediğimi yapın, kızım..."

'Kız' dışarı çıkıp, kapıyı ardından kapatır kapatmaz Bayan von Anklam yine misafirine doğru döndü. "Bak sevgili Mathilde," dedi. "Ben biraz üzerinde düşündüm, şu kız sadece bir mahluk!"

Bayan Pagel ne olduğunu anlamamış gibi biraz şaşkın kapıya doğru baktı ve:

"Şu hizmetçi kız mı?" diye sordu.

"Hayır, Mathilde, kendine gel lütfen biraz! Biz burada kimden söz ediyorduk? Oğlunun evlenmesinden, öyle değil mi? Ben alaydaki kadınlara hep derdim ki..."

Bayan Pagel, onun düşüncelerini bilmek ve belki olumlu bir önerisi olur ümidiyle buraya gelmişti. Hemen yaşlı kadının sözünü kesti:

"Kız fena birine benzemiyor ki!" dedi.

"Fakat Mathilde, ne olursa olsun o sadece bir mahluk..."

"Wolfgang'ı seviyor, kendi çağında..."

"Ben bunu duymak bile istemiyorum! Evimde uygunsuz şeyler konuşulmasını istemiyorum."

"Ama, Wolfgang kumar oynuyor, Betty, elindeki parayı kumarda yitiriyor."

Bayan von Anklam güldü. "Sevgili Mathilde, şu yüzünü bir görsen... Hem oğlun parasını şans oyununa yatırıyor. 'Kumar oynuyor' demeyeceksin! Bu çok sıradan bir söz. Bütün gençler böyle oyunlarda şanslarını dener! Çok iyi anımsıyorum, alayımızın Stopl'da olduğu yıllarda genç subaylar şans oyunlarına para yatırırdı. Ekselans von Bardenwiek bir gün bana demişti ki: 'Sayın Bayan von Anklam, sizce nasıl davranmalıyız? Mutlaka bir şey yapmamız gerekiyor!' Ben de ona demiştim ki: 'Ekselans, biz hiçbir şey yapmayacağız. Genç subaylar şans oyunlarına para yatırdıkça başka kötü şeyler gelmez akıllarına.' O da bana hak vermişti... Evet, gelin!"

Biri kapıyı usulca tıklatmıştı. Açıldı, aralığından hizmetçi 'kız'ın başı göründü.

"Sayın Bayan, Ernst döndü..."

"Ernst mi? Ne istiyormuş? Hem bu ne oluyor kızım? Görüyorsunuz misafirim var! Ernst'miş... İnanılmaz!"

Hanımının öfkelenmiş olmasına karşın 'kız'ın söyleyecek bir şeyi daha vardı. Tıpkı kapana sıkışmış bir sıçan gibi, çok ince bir sesle:

"Nikâh dairesine gitmiş, Sayın Bayan..." dedi.

Bayan von Anklam mırıldandı:

"Ah, öyle mi? Gelsin içeri, tabii önce ellerini bir güzel yıkadıktan sonra... Kızım niçin acele ediyorsunuz? Dinleyin beni, söyleyecek başka bir şey daha var. Ellerini yıkadıktan sonra Ernst'e birkaç damla da kolonya verin! Evet, evet! Tanrı bilir orada kimlerle bir arada oldu."

'Kız' salondan çıktıktan sonra kuzinine döndü ve:

"Nikâhın nasıl geçmiş olduğunu bilmek istemiştim," diye konuştu. "Karar vermeden önce de, acaba kimi oraya yollayabilirim diye uzun uzun düşünmüştüm. Sonunda bizim Ernst'te karar kılmıştım. Şimdi anlatacaklarını bir dinleyelim..."

Yaşlı kadının gözleri birden parıldadı. Oturduğu koltukta şöyle bir sağına soluna döndü ve merakla Ernst'in içeri girmesini bekledi. Başkalarına da anlatacağı yeni haberler öğreneceği için sevindiği yüzünden belliydi.

Evin uşağı Ernst salona girdi. Yaşlıca bir adamdı, altmış yaşlarında olacaktı, uzun yıllardır Bayan von Anklam'ın yanında çalışmaktaydı.

"Dur!" diye Hanımefendi seslendi. "Kapıda dur, Ernst!"

"Evet, biliyorum Ekselans!"

"Anlatacakların bittince doğru yıkanmaya gideceksin. Yıkandıktan sonra da tertemiz şeyler giyeceksin üzerine. Tanrı bilir, kim bilir ne kadar çok mikrop taşımışsındır eve, Ernst! Haydi, anlat bakalım, nasıl geçti nikâh?"

"Olmadı nikâh, Ekselans!"

"İşte gördün mü, Mathilde? Ben sana söylemedim mi? Heyecanlanmana hiç gerek yok! Sana daha üç dakika önce söyledim, o kız tam bir mahluk! İşte oğlunu orta yerde bırakıvermiş!"

"Sevgili Betty, izin verirsen Ernst'e bir şey sormak istiyorum..."

Bayan Pagel'in sesi çok güçsüz çıkmıştı.

"Tabii sevgili Mathilde, sorabilirsin. Ernst, ne duruyorsun öyle orada kazık gibi! Bak Bayan Pagel senden her şeyi bilmek istiyor! Konuş, anlat bakalım... Kız onu terk etmiş olacak! Haydi anlatmaya devam et. Bayan Pagel'in oğlu bir şey dedi mi?"

"Genç bey de gelmedi, Sayın Bayan..."

"Gördün mü Mathilde, tıpkı sana söylediğim gibi! Oğlun aklı başında birine benziyor. Şans oyunlarına biraz para yatırması o kadar önemli değil. Böyle kızın biriyle evlenmek istememesi çok akıllıca."

Bayan Pagel hâlâ kapıda durmakta olan Ernst'e dönerek sordu:

"Ernst, çok emin misin, gerçekten nikâh olmadı mı? Belki siz biraz geç kaldığınız için göremediniz?"

"Hayır, Sayın Bayan, ben zamanından önce oradaydım ve son nikâh bitene kadar da bekledim. Sonra memura da sordum, gelmediler, dedi."

"İşte gördün, Mathilde..."

"Sayın Bayan daha çok emin olmak için nikâh dairesinden adreslerini öğrendim ve kalkıp oraya da gittim."

"Ernst, mutlaka yıkanın ve üzerinize temiz şeyler giyin!"

"Başüstüne, Ekselans! –Komşularına sordum. Genç bey sabahtan çıkıp gitmiş, genç bayanı da kira ödenmediği için sonra odadan çıkarmışlar. Sokak kapısının önündeydi. Ben onu..."

Bayan Pagel birden oturduğu koltuktan kalktı. Başı dimdik öyle durdu. Çok kararlı bir görünüşü vardı.

"Size çok teşekkür ederim, Ernst," dedi. "Siz beni rahatlattınız. Sevgili Betty, böyle ani kalktığım için kusuruma bakma, fakat hemen eve dönmeliyim. İçimde bir his var, Wolfgang şimdi evde oturmuş beni bekliyor. Çok hüzünlü. Mutlaka bir şey olmuş olmalı. Tanrım, Minna da evde değil! Ah, bereket versin Wolfgang'ın cebinde anahtar var. Kusuruma bakma sevgili Betty, kafam o kadar karışık ki..."

"Kendine gel, sevgili Mathilde! Yaşamın her döneminde doğru davranmasını bilmek çok önemlidir! Böyle bir günde evde kalsan tabii çok iyi olurdu. Mutlaka şimdi seni evde bekliyordur. Ben senin yerinde olsam evden hiç çıkmazdım. Bak Mathilde, gitmeden önce sana bir şey daha söylemek isterdim. Onunla konuşurken sakın alttan alma! Bir an olsun ona yumuşak davranma! Her şeyden önemlisi, ona para filan vermeye kalkışma! Oda ver, yemek ve giysi de, fakat cebine sakın para koyma! Verdiğin bütün parayı şans oyunlarına yatıracaktır yine! Mathilde, Mathilde... Bak hiçbir şey söylemeden çıkıp, gitti. Bu nasıl bir nezaket? Bakın Ernst..."

Yüksek sosyetenin 'Thumann'ı, soylu Bayan von Anklam konuştu ve konuştu, hiç susmadan...

8

Köpek hâlâ uyuyordu, kedi de... Georgenkirch Caddesi'nde her şey uyumaktaydı.

Genç Petra Ledig arka avluya giden dar yolun başında, gölgeye sinmiş öyle duruyordu. Az ötede ana caddenin asfaltı dayanılmaz sıcakta parıldıyor, güneş ışığı göz kamaştırıyordu. O, çevresindeki birçok şeyi doğru dürüst seçemiyor, sadece siluet olarak görüyordu. Bir an için gözlerini kapattı. Bu kez kapkaranlık şeyler kafasını doldurdu, sonra bu şeyler canlandı, mosmor alevlere dönüşüp ona acı verdiler.

Ötelerden bir yerden çan sesleri duyuldu. Bu iyi, diye düşündü, hiç olmazsa zaman geçiyor. Binadan dışarı çıktığında, bir yere gitmem gerek, diye düşünmüştü. Fakat az sonra zamanın nasıl çabuk geçtiğini fark edince, burada durup beklemesinin daha iyi olacağına karar vermişti. O her an gelebilirdi. Mutlaka eve dönecek, para getirecekti. Hemen birlikte az ötedeki dükkâna gidip, ekmek alacak-

lardı; kasaba da uğrayacaklardı. Salamlı bir sandviçi nasıl ısırdığını düşledi.

Aynı anda gözünün önünde kırmızı lekeler oluştu. Gözlerini açmadan ne olduklarını görmeye çalıştı. Bu kırmızı şeyler dışarıda değil, içinde, beynindeydi. Bir sürü küçük yuvarlak oynaşıyordu. Neydi bunlar? Ah, evet, şimdi daha iyi gördü, kırmızı yuvarlaklar çileklerdi! Ah, tabii düşünde ilerlemişti. Şimdi ekmekçide değildi, manav dükkânının önüne gelmişti. Bir sepetin içinde çilekler duruyordu. Taze taze kokuyorlardı. Ah, ne güzeldi çilek kokusu! Taze yaprakların üzerine yayılmıştı sepetin içindeki çilekler... Burada hava ılık ve canlıydı. Ağzının sulandığını hissetti.

Kendini bu düşlerinden kurtarmak için uğraştı, yavaş yavaş gözlerini açtı. Ağzından sanki sular akıyordu, şırıltı sesi duyuyordu. Durmakta olduğu dar geçidi gördü. Az ileride caddenin sıcakta kavrulan, göz kamaştıran asfaltını da seçti. Ve aynı anda karşısında ince yüzlü, zayıfça yaşlı bir adamın durduğunu fark etti. Favorilerine ak düşmüş adamın başında siyah bir şapka vardı.

"Ne var?" diye sordu. Bu iki kelime çok zor çıkmıştı kupkuru dudaklarının arasından. Daha doğrusu fısıldamıştı. Karşısındaki adamın anlamamış olduğunu düşünüp, bir daha tekrarladı onları.

Petra Ledig orada, kapının gölgesinde durduğu sürece birçok kişi önünden geçmişti. Hepsi de şöyle bir yüzüne bakmış ve hızla yoluna devam etmişti. Beş parasızların ve meteliksizlerin yaşadığı bu semtte her yerde, günün her saatinde çok aç oldukları yüzlerinden okunan, üstlerindeki pejmürde giysileri en son çare olarak satmaya hazır yoksul kadınlar, kızlar, dullar dururdu. Savaşta yitirdikleri kocalarından dul maaşı hemen hemen sıfırlanmış yaşlı kadınlar, fabrika işçisi çalışkan kocalarının verdiği para günlük enflasyonlarla sürekli değer yitirdiği için ne yapacağını bilemeyen ev kadınları, evdeki kardeşlerinin sefaletini görmeye daha çok dayanamayan kızlar, daha doğrusu kız çocukları... Hepsi de her sabah mağara odalarının kapılarını vu-

rup: "Artık ben de yapacağım," diye kendilerini sokağa atıyordu. "Bu kadar hüzün, sefalet yaşanırken kendimi ne için saklayacağım? Bir sonraki salgın ya da tabut için mi? Her şey yitirilip gidiyor, hızla, çok çabuk, her şey değişiyor. Kendimi artık niçin sakınacağım?"

Her köşe başında, her duvar dibinde duruyorlar, günün her saatinde, küstah ve ürkek, geveze ve suskun. Dileniyorlar:

"Ah, ne olur bir bardak kahve, biraz ekmek..."

Georgenkirch Caddesi'nde fakirler yaşıyordu. Az önce gözleri kapalı kızın önünden, gaz idaresinde kasiyer olarak çalışan adam, konfeksiyoncudaki terzi ve evlere mektup dağıtan postacı hızlı hızlı geçip, gitmişti. Ona küstahça bir şey söylememişler, alay etmemişler, ukalalık yapmamışlar, fakat geçerken yüzüne de bakmamışlardı. Yeter ki bir an önce kızın yanından uzaklaşanlar, yalvarıp yakarmasını, yürek yakan sözlerini duymasınlardı. Çünkü onların da verecek şeyleri yoktu. Onları da evde benzeri sorunlar bekliyordu, onların da tepesinde kötü bir cin dolaşıyordu! Kim bilir, belki günün birinde benim karım, benim kızım, benim sevgilim da bir köşe başında, bir kapı aralığının gölgesinde böyle duracaktı! En iyisi gözlerini kapatıp, olup biteni görmemek, kulaklarını tıkayıp, hiçbir mırıltıyı duymamaktı. Sen tek başınasın, ben tek başımayım ve herkes tek başına ölecek!

Ve sonunda biri Petra'nın önünde durdu. Yaşlıca bir adamdı, başında melon bir şapka vardı, baykuşunu andıran yüzü hafif soluktu, baykuş gözleriyle donuk bakıyordu.

"Ne var?" diye konuştu genç kız tekrar.

"Küçükhanım..." Yaşlı adam başını salladı ve yüzünü kırıştırarak sordu: "Acaba bu evde Pagel diye birileri kalıyor mu?"

"Pagel mi?"

Benden bir şey istemiyor, sadece Pagel ailesini soruyor. Bir değil, iki Pagel'i soruyor... Kimdi bu adam, ne istiyordu ondan, belki istediği Wolfgang için önemli olabilirdi?

"Evet."

Kendini toparlamaya çalıştı, ne de olsa adamın bir beklentisi vardı. Ancak onun Wolfgang'la beraber olduğunu fark etmemeliydi. Burada böyle durması güzel değildi.

"Pagel ailesi mi?" diye sordu. Zaman kazanmalıydı.

"Evet, Pagel ailesi! Onları tanımıyor gibisiniz! Yoksa içkiyi biraz fazla mı kaçırdınız?" Şöyle bir göz kırptı. İyi bir adama benziyordu. "Güpegündüz içmeniz doğru değil, küçükhanım. İsterseniz akşam için, fakat gündüz içmek sağlıklı bir şey değildir!"

"Evet, Pagel ailesi burada kalıyor," dedi Petra. "Fakat şu anda evde değiller. İkisi de az önce çıktı bir yere gitti. (Ne olursa olsun şu adam Thumann'a görünmemeliydi. Kadın ona her şeyi anlattı mı bu Wolfgang'ın pek çıkarına olmazdı!)

"Öyle mi? İkisi de bir yere mi gitti? O zaman geç kaldılar. Nikâh dairesi çoktan kapandı." Bunu da biliyor demek! Kim olabilir bu adam? Wolfgang, hiç kimseyle dost olmadığını söyleyip duruyordu. "Ne zaman gittiler dediniz?" diye karşısında duran yaşlı adam sordu.

"Galiba yarım saat oluyor. Hayır, hayır, bir saat oldu!" diye Petra çabuk çabuk konuştu. "Giderken bana, bugün dönmeyeceğiz, dediler."

(Hayır, yukarı Thumann'ın yanına çıkamazdı. Kesinlikle.)

"Anlıyorum, demek size böyle söylediler, küçükhanım." Yaşlı adam ona inanmıyormuş gibi baktı. "Pagel ailesini iyi tanıyorsunuz galiba."

"Hayır, hayır," diye Petra karşı çıktı. "Ben onlara arada sırada rastlıyorum. Az önce beni burada dururken görünce, yanımdan geçerken söyleyiverdiler..."

"Evet..." Yaşlı adam mırıldanır gibi konuştu. "Teşekkür ederim size." Ve yavaş yavaş avluya doğru yürüdü.

"Ah, lütfen!" diye genç kız arkasından seslendi, ona doğru birkaç adım attı.

"Ne oldu?" Yaşlı adam arkasına döndü ve durdu. (Yukarı çıkmak istiyor!)

"Lütfen...." diye Petra yalvarır gibi konuştu. "Yukarıdakiler kötü insanlardır! Mutlaka Bay Pagel hakkında kötü şeyler söyleyeceklerdir. Sakın inanmayın onlara. Çünkü Bay Pagel çok nazik, iyi yürekli biridir."

Yaşlı adam avlunun ortasında durmuş Petra'ya bakıyordu. Güneş arkasından vurduğu için gözleri kamaşan genç kız adamın yüzünü iyi seçemiyordu. Mutlaka ona dikkatle bakmaktaydı. Fakat kapının gölgesinde, başı hafif eğik, ağzı yarı açık, kollarını göğsünde kavuşturmuş, yalvarır gibi öyle bitkin duran Petra'yı da pek göremiyordu.

Eliyle sakalını şöyle bir sıvazladı. Bir süre hiç konuşmadan öyle durdu ve sonra:

"Korkmayın, küçükhanım," dedi. "Başkalarının bana anlattığı her şeye inanan biri değilimdir ben!" Sesi yumuşak çıkmıştı, hatta dostane. "Ben onu çok iyi tanırım. Daha şu kadar küçüktü, tanıdığımda."

Sonra eliyle küçük Wolfgang'ın boyunu gösterdi ve Petra'yı başıyla şöyle bir selamlayıp, arka avluya doğru yürüdü.

Petra birkaç adım geriye gitti ve duvarın gölgesine dayandı. Şimdi farkındaydı, her şeyi berbat etmişti, Wolfgang'ı küçüklüğünden beri tanıyan bu yaşlı beye hiçbir şey söylememeliydi. Hatta burada Pagel diye birileri kalıyor mu, haberim yok, demeliydi.

Petra çok bitkindi, her yeri ağrıyordu, hastaydı, daha çok düşünecek durumda değildi. Burada durmaya devam edecek, yaşlı adamın dönmesini bekleyecekti. Yanından geçerken de yukarda neler öğrenmiş olduğunu yüzünden okuyacak, sonra da ona Wolfgang'ın ne kadar iyi, kötülük nedir bilmeyen, çok temiz yürekli biri olduğunu söyleyecekti. Başını arkasındaki serin duvara dayadı, gözlerini kapattı, kendini bir karanlığın içinde buldu. Yine benliğinden uzaklaştı, sorunlarından da. Arka avluda yürüyen yaşlı adamın peşinden gitmeye çalıştı. Bayan Thumann'ın odasına çıkan merdivenleri arkasından

tırmandı, kapısının zilini çaldığını duydu. Acaba Bayan Thumann'la neler konuşuyorlardı? Gözünün önüne getirmeye çabaladı. Ah, o kadın birçok şey anlatacak, her şeyi söyleyecek, Wolfgang'la ona çamur da atacak, para vermedikleri için ağlayıp sızlayacaktı.

Sonra birlikte yaşadıkları oda gözünün önüne geldi. O lanet olası mağara, aşklarıyla altın gibi ışıldayan oda... 'Oturaklı madam'ın uzaklardan duyulan ve yavaş yavaş yine uzaklaşan sesi geldi kulağına. yukarıdaki odada birlikte gülmüşler, yatıp uyumuşlar, konuşmuşlar, okumuşlardı... Adam musluğun başında durmuş, dişlerini fırçalamış, genç kız ona bir şeyler söylemişti.

"Anlamıyorum," diye bağırmıştı adam. "Yüksek sesle söyle!"

Genç kız sesini yükseltmişti.

O dişini fırçalamaya devam etmişti.

"Daha yüksek sesle! Tek kelime anlamadım!"

Genç kız bağırır gibi konuşmuş, o fırçalamış, dişleri köpürmüştü.

"Daha yüksek sesle!"

Birlikte kahkahalarla gülmüşlerdi. Burada bir arada olmuşlardı. Her zaman onu beklemişti, o hep gelmişti.

Gözlerini hafif araladı, ışıldayan caddeye baktı, gözlerinin acıdığını hissetti. Düşünde o caddede yürüdü. Kızlar Çeşmesi'ne... Hermann Parkı'na... Daha ötelere, kentin başka sokak ve caddelerine gitti. Sonra kent dışına çıktı, uzakları gördü, tarlaları ve ormanları, çalılıkları, köprüleri de. Ardından başka kentlere geldi, evler, arka avlular, yine tarlalar, akarsular, göller ve göz alabildiğine denizler... Kentler, tarlalar, ormanlar, yine kentler. İnanılmazdı. Buralardan kurtulup, her şeyi geride bırakıp, gitmek, yaşamın insana verdiği binlerce olanağı yaşamak istiyordu, her yerde. Ve bütün bunlar çok kafasını karıştırdı; kendini teslim edeceğim, taparcasına seveceğim, yeter ki yine odamıza girelim, seni bekleyeceğim...

Gözleri yine kararda, her şey söndü, dünya kararda, belirsizleşti. Kapkara paçavralar tepesinde uçuştu, üzerini örttü. Odasının perde-

lerini görür gibi oldu, bunaltıcı havada kirli gri, güçsüz, pörsük öyle sallanıyordu. Sonra her şey söndü, gecenin karanlığı oluverdi.

Fakat gece de ona huzur vermedi. Her yeri, kafasının içini, ışıldayan, kötülüklerle dolu kırmızılar kapladı. Ah, az ötedeki köpek ayağa kalmıştı. Büyüdü, daha çok büyüdü, caddeyi geçip yanına geldi. Kocaman ağzını açıp, bir esnedi, sivri dişleri göründü. Başına doğru yükseldi. Kötü bakan gözleri kıpkırmızıydı, tehdit eden pençeleri de. Onları bütün ağırlığıyla omuzlarına koydu. Petra korkuyla çığlık attı, fakat attığı çığlığı kulakları duymadı. Olduğu yere yıkıldı.

Bir elini genç kızın omzuna koymuş olan uşak Ernst şaşkınlıkla soruyordu:

"Kızım, söyleyin lütfen... Ne oluyor?"

Petra onu çok uzaklarda duruyormuş gibi gördü. Kendini zorladı, sordu:

"Ne dediler?"

Uşak omuzlarını şöyle bir silkti ve:

"Genç bey nereye gitti?" diye konuştu. Karşısındaki genç kızın konuşmaktan çekindiğini fark etti. Onu yatıştırmak istermiş gibi sakince devam etti: "Korkmayın, benden çekinmenize hiç gerek yok. Ben sadece onun teyzesinin uşağıyım. İstemediğim şeyleri hanıma anlatmam..."

"Gitti. Para bulmaya..."

"Daha dönmedi mi?"

"Dönmedi. Henüz dönmedi. Ben bekleyeceğim."

Bir süre yan yana hiç konuşmadan öyle durdular. Petra kendini alınyazısına ve belki de bu adamdan gelecek bir yardıma bırakmıştı. Yaşlı uşak Ernst de bir türlü karar veremiyordu. Acaba hemen çekip gitse, hanımına gördüklerini anlatsa mıydı? Çok iyi tahmin ediyordu, emekli tümgeneral Bayan von Anklam'ın bu kız ve onun kafasından geçen yardım üzerine söyleyeceklerini!

Yaşlı adam kapının gölgesinden ayrıldı, yavaş yavaş caddeye doğru yürüdü, ne yapacağını bilmez gibi sağına soluna bakındı. Beklenen kişi görünürlerde yoktu. Bir an düşündü, hemen çekip gitse miydi? Biliyordu, hemen buradan uzaklaşsa kız ağzını açıp, bir şey söylemez, ardından da seslenmezdi. Evet, en iyi çözüm bu idi. Yapacağı başka her şey ya hanımı öfkelendirir ya da ona paraya mal olurdu. Uşak Ernst'in bütün birikimi artık hızla değer yitiriyordu; bu nedenle de yaşlı adam cebindeki o saçma banknotlara gün geçtikçe daha çok bağlanıyordu. Evdeki küçük odasında tenekeden bir çay kutusu onlarla doluydu, fakat değerleri hemen hemen sıfırdı.

Tekrar sağa sola bakındı, gelen giden yoktu. Ne yapacağına bir türlü karar veremiyordu. Yavaş yavaş tekrar kızın yanına gitti ve gönülsüzce sordu:

"Peki, ya genç adam para getirmezse ne olacak?" Genç kız Ernst'e şöyle bir baktı ve başını hafifçe salladı. Wolfgang'ın gelebileceği ümidi bile onu biraz canlandırır gibi doldu. Fakat sesini çıkarmadı. "Peki ya hiç gelmezse, o zaman ne yapacaksınız?"

Genç kız başını önüne eğdi, gözlerini kapattı. Yine konuşmadı. Ancak yüzündeki umursamaz ifade kendini o anda ne kadar kaderine terk etmiş olduğunun belirtisiydi.

"Küçükhanım," diye konuştu Ernst çekine çekine, "bir uşağın eline çok para geçmez. Son zamanlarda elimdeki birikim de eridi sayılır. Fakat eğer kabul ederseniz size şunu vermek istiyorum."

Eski, aşınmış küçük cüzdanından çıkardığı bir banknotu genç kızın eline tutuşturmaya çalıştı:

"Elli bin!" dedi. Fakat Petra elini geri çekti. "Lütfen alın! Sadece yol parası, eve gidesiniz diye..." Bir an sustu. Sonra: "Fakat burada böyle durmaya devam edemezsiniz," diye devam etti. "Mutlaka gidebileceğiniz bir yakınız, bir akrabanız vardır bu kentte."

Kız parayı almadı. Yaşlı adam sustu. Kızın üstü başı o anda dikkatini çekmişti. Üzerinde sadece dizlerine kadar bile inmeyen ince

bir palto vardı, ayağına yırtılmış erkek terlikleri geçirmişti. Paltonun kapanmayan yakasının arasından memeleri görünüyordu. Bu halde kesinlikle tramvaya filan binemezdi.

Yaşlı adam ne yapacağını bilmiyormuş gibi, biraz çekingen, biraz öfkeli öyle duruyordu. Bu kıza yardım etmeliydi! Hay Allah! Ne yapmalıydı? Üzerine bir şeyler giydirmek için alıp eve götüremezdi ki! Peki, şimdi ne yapacaktı?

"Fakat kızım..." diye biraz üzgün konuştu. "Genç adam niçin böyle yaptı?"

Petra uşağın ne demek istediğini pek anlamamış gibiydi.

"Gelmeyecek mi demek istiyorsunuz?" diye sordu.

Uşak omuzlarını şöyle bir silkti. "Ben bunu nereden bileyim? Kavga filan ettiniz mi? Bugün evlenmeyecek miydiniz?"

Evlenmek mi? Doğru! Bunu hiç düşünmemişti.

"Evet, bugün evleneceğiz..." diye mırıldandı ve gülümsemeye çalıştı. Anımsadı, yaşamı boyunca hiç hoşuna gitmemiş olan 'Ledig' soyadından bugün kurtulacaktı. Bu sabah uyandığında, acaba parası var mı, diye Wolf'un cüzdanına bakmaya cesaret edememiş olduğunu anımsadı. Sonra onunla bir ara ısrarlı, ardından rica edercesine konuştuğunda Wolf'un kararsızlığını fark etmiş, kuşkulanmıştı. Evden çıkarken kapıyı arkasından çarpınca da, sanırım bugün olmayacak, demişti kendi kendine.

Fakat sonra –beynini kavuran şu güneş ona bir an için her şeyi unutturmuştu– aynanın karşısında durduğunda farkına varmıştı, evet o çıkıp gitmişti, ancak yine de onunla kalmıştı, sonsuza kadar içinde kalacaktı. Başka neler olmuştu? Thumann'ın mutfağında bir dilenci gibi oturmuş, İda'nın yediklerinden gözlerini ayırmamış ve sonunda dışarı atılmıştı. Ve şimdi şurada, kapının gölgesinde hiçbir şey yapmadan, neredeyse cansız bir şekilde öyle duruyordu. Açlık çok kötü niyetli bir düşman gibi vücuduna ve beynine girmiş, ona her şeyi unutturmuştu.

Ne oluyordu ona? Kimin, neyin etkisindeydi, yoksa birisi büyü mü yapmıştı? Yaşamında çok yuvarlanmış, fakat her defasında yine ayağa kalkmasını başarmıştı. Çocukluğunda annesi ona ne kadar kötü davransa da, birkaç gözyaşının ardından yine kendine gelmişti. Ona eşlik etmiş olan, kız avına çıkmış, pantolonları ütülü nazik kavalyeler kısa süre sonra kötü ve cimri davranmış olsa da o hep dişini sıkmasını, tekrar ayağa kalkmasını bilmişti. Wolfgang ona dönebilirdi, dönmeyebilirdi de! Bunlar çok kötü, hüzün verici, rahatsız edici düşüncelerdi... Fakat o yirmi iki yıl boyunca hep ayakta kalabilmek için her şeyi göze almıştı. Şimdi burada hiçbir şey yapmadan, kimsenin onu gelip almayacağını bilerek daha ne süre duracaktı? Tek başınaydı, tek başına bırakılmıştı, kendisinden tek sorumlu yine kendisiydi. Gülünç duruma düşmüştü!

Beyni sayısız düşünceyle doluydu. Hangisi doğru, hangisi yanlış bilemiyordu. Bir süre için düşüncelerini karartmış, beyninde tuhaf düşler oluşturmuş açlık şimdi ona güç veriyor, onu uykusundan uyandırıyordu. Fakat onu bekleyen şeyler öyle pek kolay değildi. Birisiyle ilgilenmek zorundaydı ve bu birisi kendisiydi! Diğer şeylere daha zaman vardı, onlar şimdilik bekleyebilirdi.

Düşünceleri berraklaştı, yeni yeni şeyler geldi aklına. Planlar yaptı. İlerde neler yapacağını düşündü, fakat sonra karar verdi, şimdi yapacakları çok daha önemliydi. Ve birden konuştu:

"Evet, bana para vermek istemeniz çok güzel bir şey. Şu anda çok işime yarayabilir. Size teşekkür ederim."

Sesi çok berrak çıkmıştı. Uşak şaşkın şaşkın karşısındaki genç kıza baktı. Ona bugünkü nikâha anımsatmasının ardından daha bir dakika geçmemişti! Fakat bu sözlerinin son bir dakika içinde kızın kafasında ne gibi düşünceler oluşturmuş olduğunu Ernst nereden bilecekti! Yüzünün yavaş yavaş değiştiğini, hatlarının gerildiğini, bakışlarının canlandığını, yüzüne biraz renk geldiğini fark etti. Sesi

artık usul çıkmıyordu, konuşmasındaki çekingenlik de kaybolmuştu. Kararlı birisinin ses tonuyla konuşuyordu.

"Küçükhanım," dedi. Şaşırmışa benziyordu, "Birden kendinize geldiniz. Nasıl oldu bu? Nikâh dairesi bu arada kapandı! Bana kalırsa kafanız çok karışık!"

"Hayır," diye konuştu genç kız. "Aklıma aniden başka bir şey geldi. Beni tuhaf bulmanızın nedeni bütün gün bir şey içmemiş olmam değil. Çok uzun zamandır ağzıma tek bir lokma girmedi. İşte bu nedenle insanın kafası çok karışıyor, ne yaptığını bilmiyor."

"Hiçbir şey yemediniz mi?" Uşak Ernst öfkelenir gibi oldu. O yaşamı boyunca hep tam zamanında ve yeterince yemek yemiş birisiydi. "Evde yemek yok muydu? Fakat genç beyefendi nasıl yapabildi bunu?"

Petra karşısındaki yaşlı adama baktı. Dudaklarında hafif bir gülümseme belirdi. Şu anda kafasından neler geçtiğini, neler düşündüğünü, niçin kızdığını çok iyi biliyordu. Ve gülümsemeye devam etti. İyi bir çevrenin içinde bütün ömrünü geçirmiş, iyi niyetli, çok terbiyeli bu yaşlı adam belki de yaşamında ilk kez onun gibi birisine destek veriyor, evin genç beyinin yaptığını eleştiriyordu. Düşündü, insanlar nasıl da birbirlerinden böylesine uzak yaşayabiliyordu? Genç adam ona kötü davranabilirdi, ona ihanet edebilirdi, hatta çekip gidebilirdi. Bütün bunlar Ernst'i o kadar öfkelendirmezdi. Fakat kızı aç bırakmış olması... Hayır, bu kabul edilecek bir hata değildi!

Alnını kırıştırdı, karşısındaki genç kıza baktı. Petra adamın, acaba neye karar versem, diye düşünmekte olduğunu fark etti; bu onu biraz rahatlattı.

"Acaba bana birkaç sandviç alabilir miydiniz?" diye sordu. "Hemen köşeyi dönünce ekmek satan bir dükkân var. Ondan sonra beni artık kendinize dert etmeyin. Açlığımı gidereyim yeter. Ne yapmak istediğimi biliyorum."

"Tabii size hemen sandviç almaya giderim," diye konuştu Ernst çabuk çabuk. "İçmek için de bir şey ister misiniz? Süt filan?"

Petra'nın yanıtını beklemeden hızla caddeye çıktı. Peş peşe birkaç dükkana uğradı. Ekmek aldı, sandviç, tereyağı, salam, birkaç domates de aldı. O anda cüzdanındaki parayı hiç düşünmedi. Önemli olan açlık çeken bir insanın karnını doyurmaktı. Bu onu çok öfkelendirmişti. Dükkândan dükkâna giderken, genç bey nasıl yapmış bunu, diye sürekli düşündü. Kız nasıl biri olursa olsun, onu aç bırakmak kabul edilemeyecek bir hatadır. Hayır, Wolfgang bunu yapmamalıydı!

Acelesi vardı. İstediklerini hemen vermeyen bazı dükkân sahipleriyle biraz tartıştı. Niçin ellerini çabuk tutmuyorlardı? O anda çekinmese, açlıktan bitkin bir insan beni bekliyor, diyecekti. Ve az sonra Petra'nın durduğu yere döndüğünde çok şaşırdı. Kız çekip, gitmişti. Ne kapının gölgesinde duruyordu, ne caddede, ne de avluda! Yoktu, gitmişti!

Karasızdı. Bir süre ne yapacağını düşündü. Acaba tekrar Thumann'a mı gitseydi? Canı pek istemiyordu. Ne yazık ki bu çenebaz kadın, Hanımefendisi, emekli tümgeneral Bayan Bettina von Anklam'a çok benziyordu! Yine de yukarı çıktı ve sadece İda'yla karşılaştı. Kadın işe çıkmaya hazırlanıyor olacaktı ki, ona göre giyinmeye başlamıştı. Uşak Ernst birden şaşırdı. Ne istediğini sorduktan sonra öfkeyle konuştu:

"O pis karı bir daha bu kapıdan içeri girmeyecek! Zili çaldığı anda benden tokadı yer! Hayır, hayır, bu gibiler kendilerini ne sanıyor!"

Uşak Ernst tekrar merdivenleri indi, avluyu geçti ve kapının gölgesine bir göz attı. Orada duran yoktu. Başını salladı ve caddeye doğru yürüdü. Elindeki yiyecek ve süt şişesi dolu kesekâğıtlarını eve götüremezdi ki! Sonra hizmetçi kız görür ve hemen hanımefendiye anlatırdı!

Tekrar kapının yanına döndü, kesekâğıtlarını kuytu bir yere yavaşça bıraktı ve arkasına bakmadan hızla orada uzaklaştı. Az sonra metroda otururken kafasında biraz önce yaşadıkları değil, Hanımefendi'ye söyleyecekleri vardı!

Düşünüp taşındı ve kararını verdi: Mümkün olduğu kadar az şey söylemeliyim!

Beşinci Bölüm

Fırtına kopuyor

1

Polis memuru Leo Gubalke, boş trenlerin çekildiği Rummelsburg istasyonunun arkasındaki sebze bahçesinden Gerogenkirch Caddesi'ndeki eve döndüğünde saat üçe geliyordu. Göreve gitmeden önce biraz yıkanıp, kendine gelmeye ve giyinmeye zamanı vardı. Şöyle bir kestirmeye ise zaman kalmamıştı. Yorucu görevi saat dörtte başlıyordu ve sabaha karşı saat ikide sona eriyordu. Bu nedenle şöyle bir uzanabilseydi iyi olurdu. Çünkü sekiz saat süren görevi çok sinir bozucuydu.

Polis memuru Gubalke o gün iki odalı evinde tek başınaydı. Karısı sebze bahçesine sabah erkenden gitmişti. Afacan iki kızı da okuldan çıkar çıkmaz doğru bahçeye gitmişlerdi. Gubalke, karısının çamaşır yıkamak için kullandığı büyük çinko leğeni mutfağın orta yerine koydu ve vücudunu yukarıdan aşağıya itinayla ovalayıp, yıkanmaya başladı.

En iyi nasıl yıkanılacağı konusu karısıyla arasında yıllardır bir tartışma konusuydu. Gubalke yukardan aşağı yıkanıyordu. Yıkanmaya başından başlıyor, sonra boynuna, omuzlarına, göğsüne iniyordu. Oradan da sıra vücudunun aşağı kısımlarına geliyor ve ayaklarında bitiyordu. Ona göre en iyisi böylesi idi, yıkanmış bir yere kirli su dokunmuyor, vücudunun her tarafı aynı şekilde tertemiz oluyordu. Hem böyle yaptı mı, sudan da tasarruf ediyordu. Çünkü yukardan aşağı akan sabunlu su henüz yıkanmamış, yıkanmayı bekleyen yerlerdeki kiri yumuşatıyordu.

Bayan Gubalke kocasının böyle yıkanmasını bir türlü kabullenemiyordu. Belki de daha iyi olduğunu görüyor, fakat kendine uygulamayı kabul etmiyordu. Onun vücudunu yıkamasında hiçbir sistem yoktu. Önce sırtını yıkıyor, ardından ayaklarına geçiyor, sonra sıra göğüslerine, oradan da kalçalarına geliyordu! Görevi gereği kadınlarla da görüşüp, konuşmak zorunda olan polis memuru Leo Gubalke onların da sağduyu sahibi olduğuna inanıyordu. Fakat onlarınki erkeklere göre bambaşka bir sağduyu idi. Kabul etmek istemediği bir şeyi bir kadına kabul ettirmeye çabalamak tamamen gereksizdi!

Bayan Gubalke çok derli toplu bir kadındı. Mutfağının her köşesi tertemiz, pırıl pırıldı. Bütün çekmecelerin, dolapların içi düzenliydi, raflarda da her şey yerli yerinde duruyordu. Nedense evindeki düzeni vücut temizliğinde uygulamıyordu. Evet, kadınlar böyle idi! İstemediler mi değişmeleri zordu, bu nedenle de ısrar etmenin, onları öfkelendirmenin anlamı yoktu. Fakat Bay Gubalke'yi sevindiren bir şey vardı. Hiç olmazsa evin iki kızı yıkanırken babalarının yöntemini uyguluyorlardı!

Polis memuru Gubalke kırk yaşlarında, saçları kızıla çalan, biraz şişmanca, gerek mesleğinde, gerekse özel yaşamında düzeni çok seven birisiydi. Onun düzenli yaşamına çok uymasına karşın son zamanlarda mesleğinden pek hoşlanmamaya başlamıştı. Trafikte görev yaptığı günlerde şoförleri ihtar ederken, birbirleriyle kavga

eden sarhoşları karakola götürürken veya sokak kadınlarını onlar için yasak bölge olan König Caddesi'nden uzaklaştırırken hep Berlin kenti yasalarını seve seve uygulardı. Onun için kentin sokak ve caddelerinde düzenin hüküm sürmesi çok önemliydi. Tabii kamuya açık yerlerde evdekinin tıpatıp aynısı bir düzeni sağlamak kesinlikle mümkün değildi. İşte onu kızdıran, hatta kimi zaman görevinden nefret ettiren de buydu!

Ona kalsa bütün gününü büroda, masa başında geçirirdi. Defter tutar, listeler yapar, kartoteksileri sürekli güncelleştirirdi. Masaya oturup, kâğıt kalemle, eğer varsa daktilo kullanarak ilkesine ve görüşüne uyan bir dünyayı mutlaka daha kolay yaratabilirdi. Üstleri ise onu sokaktan almak istemiyordu. Çünkü bu zor ve karmaşık dönemde Gubalke gibi sakin, temkinli, hatta kimi zaman yavaş birisinin yerine başkasını vermek hiç de öyle kolay değildi!

Leo Gubalke bir yandan yavaş yavaş kızarmaya başlayan şişmanca pembe vücudunu keselerken, öte yandan da polisteki görev yerini nasıl değiştirebileceğini kafasından geçiriyordu. Ne de olsa üstlerine bu istediğini sık sık tekrarlamıştı. Sokaktan iç hizmete alınması için ne yapmalıydı? Eğer yukarıdakiler buna bir türlü karar veremiyorsa onun bir şeyler yapması gerekiyordu. Örneğin, korkağın biri olabilirdi. Ancak korkaklık ona göre değildi. Ya da çok sinirli ve heyecanlı insan rolü oynayabilirdi. Fakat bunu da sokakta bütün insanların ortasında yapamazdı. Bir çıkar yol daha vardı: Çok ateşli ve girgin bir memur olabilir, her türlü ihbarı yapar, en ufak suçluyu bile tuttuğu gibi karakola götürebilirdi. Ancak bu da zaten işleri başlarından aşkın meslektaşlarının pek hoşuna gitmezdi. Başka bir olanak da, görev sırasında bir hata yapmaktı. Hem de önemli, polisi küçük düşürücü, basını sevindirici büyük bir hata yapmalıydı. Tabii o günden sonra böyle bir memura sokak görevi verilemezdi. Bu olanak da hoşuna gitmedi Leo Gubalke'nin, çünkü üzerindeki polis üniformasını çok seviyordu, onu çıkaramazdı!

Derin bir iç geçirdi. Düşündü, onun gibi düzeni çok seven birinin gözünde şimdi içinde yaşadığı dünyanın ayarı nasıl da bozulmuştu! Özenli yaşamı pek sevmeyenlerin günbegün yaptıklarını görünce bunlara dayanamayacağının farkına varıyordu. Fakat dünya düzeninin bozulmaması için görev yapmadan da yaşayamazdı, tabii kendi iç düzeni de çok önemliydi.

Gubalke'nin yıkanması bitmişti. Büyük leğeni bir güzel kuruladıktan sonra tekrar duvardaki çivisine astı. Ardından mutfağa gitti, yere çömeldi ve bu sıcak, bunaltıcı havada çabucak kuruyacaklarını bilmesine karşın taşlardaki birkaç damlayı da iyice sildi. Sonra üniformasını giydi, başına da kasketini taktı. Her zaman yaptığı gibi küçük mutfak aynasında kasketinin doğru oturup oturmadığına baktı. Ve yine her zamanki gibi doğru dürüst göremediği için dışarı çıktı, koridorun loşluğunda büyük duvar aynasının önüne geçti. Birkaç saniye için koridorun ışığını yakmaya gerek yoktu! Biliyordu, en çok cereyan kaybı, elektrik düğmesinin çevrildiği anda oluyordu.

Gitmeye hazırdı. Saat dörde yirmi vardı. Polis memuru Leo Gubalke tam saat dörde bir kala karakolun kapısından içeri girecekti. Bir elinde beyaz eldiveni –diğerini giymişti– yavaş yavaş merdivenleri indi. Dışında Petra Ledig'in durduğu kapıya yaklaştı. Çıktı.

Genç kız yine duvara yaslanmış, gözlerini kapatmış öyle durmaktaydı. Uşak Ernst'e, biraz yiyecek almasını rica etmesinin ardından kapıya dayanmış, az ötedeki ekmekçi dükkânını düşlemeye başlamıştı. Bir an yutkundu, boğazına bir şey tıkandı. Gözleri aniden kararadı, ayakta durması mümkün değildi, dizleri tutmuyordu, kolları, bütün vücudu titremeye başladı.

"Ah, gel, ne olur gel artık!"

Fakat bilmiyordu, o anda kime fısıldar gibi yalvardığını, açlığının mağarasında kimi yanına çağırdığını... Uşağı mı, yoksa sevgilisini mi?

Polis memuru Leo Gubalke kızın yanında durdu, tepeden tırnağa şöyle bir baktı. Bu kızı daha önce birkaç kez görmüştü. Arka avludaki binada oturuyordu. Kötü bir şey yapmış olduğu kulağına gelmemişti. Bütün bildiği, fahişelere de oda kiralayan bir kadının odasında kaldığı idi. Parasını kumara yatıran genç bir adamla birlikte yaşadığı, onunla evli olmadığı da kulağına gelmişti. Dedikodu yapan kadınların söylediğine göre her gece oynamaya giden adam kumarı kendine meslek edinmişti! Şimdi bu kıza sert veya yumuşak davranması için bir neden yoktu. Polis memuru Gubalke yere çömelmiş Petra Ledig'e bakmaya ve ne yapabileceğini düşünmeye devam etti.

Emindi, kız mutlaka çok içmişti. Fakat evi uzakta değildi, odasına tek başına çıkabilirdi. Hem az sonra, saat dörtte görev başında olması gerekiyordu. Georgenkirch Caddesi de onun görev bölgesinde sayılmazdı, kızı görmüş olmak zorunda değildi. Tam dönüp gitmeye hazırlanırken çömelmiş olan genç kız kusmak ister gibi önüne doğru eğildi. Aynı anda Gubalke düğmeleri açık paltonun aralığından kızın dekoltesini gördü, hemen başını çevirdi.

Hayır, böyle bir şey olamazdı. Düzeni seven biri olarak buna izin veremezdi. Polis memuru Gubalke, gözleri kapalı, kusmak ister gibi öksürüp duran kıza biraz sokuldu, eldivenli eliyle omzuna dokundu ve:

"Kızım, ne oluyor?" dedi.

Görevi gereği sokaktaki insanlara çoğu kez kötümser bakmak zorunda kalması, Gubalke'nin bazı anlar gerçekleri algılamasını zorlaştırırdı. Az önce genç kızın çok sarhoş olduğunu sanmıştı. Durumu ve üzerindeki giysi bunu onaylıyordu! Üstüne başına biraz olsun dikkat eden hiçbir kadın böyle sokağa çıkmazdı.

Fakat elini omzuna koyduğu anda ona bakan gözler, daha doğrusu o gözlerdeki parıltı, bakışlarındaki berraklık kızın acılar çektiği-

nin, sarhoş olmadığının belirtisiydi. Gubalke düşüncesini değiştirdi, ses tonunu da:

"Hasta mısınız?" diye sordu.

Petra Ledig arkasındaki duvara dayandı. Önünde bir insanı seçiyordu. Üzerinde bir üniforma vardı galiba, başında da bir kasket! Ona bir şey sormuş olan, ondan yanıt bekleyen bu insan kimdi, ne yanıt vermeliydi ona? Az sonra polis memuru Leo Gubalke birkaç sorusuna, zor da olsa aldığı yanıttan kızın burada birkaç sandviçi beklemiş olduğunu öğrendi. Sonra az ötedeki 'amca'nın dükkânına gidecekti. Belki oradakiler üzerine giyecek bir şey verirlerdi. Ardından da kocasının dostlarına veya akrabalarına uğrayacaktı. Cebindeki yol parasını gösterdi. Kısacası birkaç saat sonra bütün bu sıkıcı durumdan kurtulacaktı.

Leo Gubalke kızın anlattıklarını dinledikten sonra, peki kızım, bu defalık göz yumacağım, demeğe karar verdi. Fakat aynı anda görev yaptığı karakola geç kalmış olduğunu fark etti. Kolundaki saate göre üç dakika sonra saat dörttü! Canı çok sıkıldı. Ne kadar acele etse dördü çeyrek geçeden önce karakola varamazdı. Oradakiler görevine on beş dakika geç kalmış olduğunu sanacaklardı. Peki, ne diyecekti onlara, özürü neydi? Ahlak dışı giyinmiş bir genç kızla on beş dakika sohbet ettim mi, demeliydi? Hem Georgenkirch Caddesi görev yer değildi ki! Herkes, Gubalke uyuya kalmış olacak, diye düşünecekti.

"Hayır, böyle olmaz kızım!" dedi. O andan itibaren bir polis memuruydu Gubalke, görevini yerine getirmeliydi. "Siz bu giyimle sokaklarda gezinemezsiniz. Şimdi benimle gelmeniz gerekiyor!" Sonra eldivenli eliyle kızı kolundan tutarak caddeye çıktı. Böyle birisi kesinlikle ortalıkta dolaşamazdı. "Size bir şey yapmayacağım, kızım," diye teselli etmek istermiş gibi konuştu. "Ne de olsa siz bir suç işlemediniz. Fakat bu kılıkta insan içine çıkarsanız, üzücü bir duruma neden olursunuz. O zaman da suç işlemiş sayılırsınız."

Genç kız hiç sesini çıkarmadan polis Gubalke ile yürüdü. Yanındaki adam üniformalı olmasına karşın onu huzursuz etmiyordu, çekinebileceği birine benzemiyordu. Yaşamında çok kez, hele sokakta müşteri aradığı bazı akşamlar polislerden hep korkmuş olan Petra Ledig bu insanlardan korkmaya hiç gerek olmadığını şimdi anlıyordu. Hatta polislerin babacan bir yanı vardı.

"Karakolda yemek yoktur," diye konuştu yanındaki polis memuru, "fakat hemen yiyebileceğiniz bir şey bulacağımdan eminim. Kayıt bölümündekiler her zaman aç değildir, biraz tereyağlı ekmekleri mutlaka vardır." Leo Gubalke güldü. "Buruşmuş kâğıda sarılmış, biraz kurumuş tereyağlı ekmek lezizdir, öyle değil mi? Bazı akşamlar eve getirdiğimde benim afacan kızlar sanki günlerdir bir şey yememiş gibi üzerine atılırlar. Ona benimkiler 'teneffüs ekmeği' diyor. Siz de mi öyle dersiniz?"

"Evet," diye konuştu Petra. "Bay Pagel bazı günler 'teneffüs ekmeği' getirdiğinde ben de hep sevinmiştim."

Yanındaki kız Bay Pagel'den söz ettiğinde Leo Gubalke birden ciddileşti, tam bir polise benzedi. Biliyordu, kadınlarla bir sorunları olduğunda erkekler birbirine destek vermek zorundaydı. Ancak parasını kumara yatıran o adamı korumaya hiç gerek yoktu. Genç kıza belli etmedi, fakat o anda Bay Pagel denen adamın nasıl yaşadığına bir göz atmayı kafasına koydu. Bu genç şimdiye kadar kıza pek iyi davranmamışa benziyordu. Aklı havada biri olmalıydı, onunla biraz yakından ilgilenmeliydi!

Polis memuru Gubalke hiç konuşmadan yoluna devam etti. Yanındaki genç kız da sesini çıkarmadan onunla gitti. Yanlarından geçenler aval aval onlara bakıyordu. Bir an önce karakola varsalar iyi olurdu. Aynı anda uşak Ernst elinde sandviçler boş yere avluya geliyor, Bayan Pagel'in hizmetçisi Minna boş yere genç kızı arıyor, villalar semti Dahlem'de kocaman bir Maybach, içinde bir hanımefendiyle görme özürlü kızı boş yere yola çıkıyordu.

Wolfgang Pagel de şu sıra boş yere tartışıyordu annesiyle.

Petra Ledig'e gelince o bir süre için her türlü yabancı etkinin dışındaydı, hiçbir şeyle ilgisi yoktu...

2

Wolfgang Pagel zengin villaların semti Dahlem'den yola çıktı, caddeleri insan kaynayan Schöneberg'ten geçti ve Berlin'in batısına doğru yürüdü. Bütün yol boyunca hiç acele etmedi, hiçbir yerde de durmadı. Kimi semtte hiçbir insanın karşısına çıkmadığı, güneşten yanan, bomboş sokak ve caddelerden geçti. Fakat kaldırımları çok kalabalık, caddeleri otomobil dolu semtlerde de yürüdü. Kimi yerde kendini insan kalabalığının akıntısına bıraktı.

Tepesinde, kentin nefesiyle nemden oluşmuş bir buhar bulutu yol boyunca onu takip ediyordu. Dahlem'in ağaçlıklı yollarında yürürken kaldırıma vuran gölgesinin hatları belirgin ve keskindi. Kent merkezine geldikçe gölgesi rengini yitirdi, soldu, kaldırımların kirli grisiyle kaynaştı. Wolfgang Pagel'in gölgesini söndürüp yok edenler, sadece kaynayan insanlarla daralmaya başlayan caddelerde göğe yükselen binalar değildi; buralarda buhar bulutu da iyice kentin üzerine inmiş, güneş de hemen hemen gözden kaybolmuştu. Kentin üzerine püskürttüğü dayanılmaz sıcak, gölgesini biraz sonra tamamen yok etti.

Henüz kara bulutlar görünmüyordu. Belki şu anda başlarını eğip, yüksek binaların ardına sinmişlerdi! Ve bir an gelecek, sindikleri yerden ortaya çıkıp yükselecekler, korkunç gürültülü şimşekler ve yıldırımlarla dehşetli bir yağmuru kentin üzerine boşaltacaklardı. Doğa bu sanal dünyanın üzerine çökecekti.

Fakat Wolfgang Pagel yine de adımlarını hızlandırmadı. Dahlem'den yola koyulurken nereye gideceğini bilmiyordu. O anda kafasında sadece, zengin villasının mutfağından bir an önce kurtul-

mak düşüncesi vardı. Bir süre sonra nereye gideceğine karar verdi, fakat adımlarını yine de hızlandırmadı. O yaşamında hep rahatını seven bir insan olmuştu. Kendisine bir şey soruldu mu, önce eliyle şöyle bir hareket yapar, yanıtı biraz da olsa geciktirirdi.

Şimdi de yavaş yavaş yürüyor, verdiği kararı uygulamayı biraz geciktirmek istiyordu. Az önce mutfakta görme özürlü kızla konuşurken Petra'nın sıkıntısını başkalarına devretmeyi aklından geçirmişti. Biliyordu, o Petra'ya yardım edemezdi. Üzerine giyecek bir şeyi, ağzına atacak yemeği olmayan bir kıza ancak borç parayla yardımcı olabilirdi. Fakat onun cebinde borç para bile yoktu. Ancak o gün Zecke Wolfgang'a bir şeyi anımsatmıştı, evlerindeki o tabloyu. Pencereden bakan genç kız tablosu onun malıydı. Çok iyi anımsıyordu, cepheye giderken annesi ona şöyle demişti: "Bu tablo senin, Wolf. Cephede hep onu düşün. Babanın en güzel tablosu bu evde seni bekliyor!"

Wolfgang ise o tabloyu pek beğenmezdi, ancak satış değeri mutlaka yüksekti. Tabii tabloyu Zecke'ye götürüp, onu sevindirmeyecekti. Kentte bir Pagel eserini severek satın alacak daha bir sürü galeri vardı! Aynı anda Wolfgang'ın aklına Bellevue Caddesi'ndeki büyük galeri geldi. Belki oradakiler ona üst perdeden bakıp, tablonun değerini düşürmek isteyeceklerdi, fakat ne yaparlarsa yapsınlar, bir Pagel yeterince para getirirdi.

Eline inanılmayacak kadar çok para geçeceğinden emindi. Mutlaka yüzlerce milyon, belki de bir milyar! Fakat o verdikleri paraya hiç dokunmayacak, tek bir banknotu bile harcamayacaktı. Galeriden çıkar çıkmaz tramvaya binmeyecek, Georgenkirch Caddesi'ne yürüyerek gidecekti. Şimdi de Dahlem'den kente uzanan yolu yürüyerek gelmemiş miydi? Bellevue'den eve, yol daha kısaydı, yürüyebilirdi. Evet, tek banknota bile dokunmayacak, cebindeki bir sürü parayla onu beklemekte olan kıza büyük bir sürpriz yapacaktı!

Pagel sıcaktan yanan Berlin'in sokak ve caddelerinde hiç acele etmeden ve hiçbir yerde durmadan yürüyordu. Kızına sürprizi nasıl yapacaktı? Kafasında bazı planlar vardı. En çok beğendiği fikir, getireceği sayısız banknotu masanın üstüne deste deste yığmaktı. Sonra bu düşüncesinden vazgeçti. Banknotları yatağına uzanmış kızın üzerine bir yağmur gibi yağdırmak daha güzeldi! Paralar kızı bir örtü gibi örtsün, vücudu banknotların altında gözden kaybolsundu. Rulet oynamaya gittiği geceler böyle bir anı hep düşlemişti. Bir gün sabaha karşı eve dönecek, cebindeki paraları yatağın üzerine yağdıracaktı! Fakat şimdi bu düşünü başka türlü gerçekleştirecekti, babasının tablosundan elde edeceği parayla. Tabii masanın başındaki o üç vahşi kuşun elinden kaptığı parayla bunu yapabilseydi çok daha mutlu olurdu. Fakat bunu artık unutmalıydı, o dönem geride kalmıştı, düşünmesinin hiç anlamı yoktu!

Ve yürüdü gitti Wolfgang Pagel, eski askerî lise öğrencisi, eski kumarbaz, eski sevgili! Yaşamı boyunca pek bir şey yapmamış, sadece oraya buraya gidip durmuştu. Bugün de sabah yola koyulduğunda kafasında gerçekleştirmek istediği kimi planlar vardı. Şimdiyse bambaşka şeyler geçiriyordu kafasından. Evet, bunlar çok daha iyi idi. İçi rahat, yavaş yavaş yoluna devam etti. Hiç acelesi yoktu. Bugün o tabloyu satacak ve bütün parayı götürüp Peter'ine verecekti! Mükemmel! Acaba kızı, o parayı bekliyor muydu, bunu hiç düşünmedi. Ona o kadar çok para getireceğim ki... Deste deste, ömrü boyunca yüzünü görmemiş olduğu kadar çok para! Bir erkek, sevgilisine bundan daha güzel bir şey yapabilir miydi? Onun dünyasında insanlar birbirlerini kovalıyor, dolar hızla yükseliyor ve kızı açlık çekiyordu. Yavaş yavaş yürüdü, ne yapacağını bilen, kendinden emin bir insan gibi. Evet, artık hiç acelesi yoktu. Her şeyi tam zamanında yapmalıydı. Şu ana kadar her zorluğun altından kalkmasını başarmışlardı!

Az sonra Tannen Caddesi'ne saptı, birkaç adım yürüdü ve evlerinin önünde durdu. Cebinden anahtarı çıkarıp kapıyı açtı, annesinin

katına doğru merdivenleri çıktı. Her şey aynıydı: Kapının kenarında, üzerinde babasının adı yazan ve kendisinden bile yaşlı olan küçük porselen tabelanın bir köşesi hâlâ kırıktı. Yıllar önce, küçüklüğünde, elindeki patenle kırmıştı onu. İçeri girdi. Birkaç tahta sandık, sık sık geri kalan ayaklı tarihî saat, meşe ağacından bazı dolaplar ve babasının, karanlık dünyanın üzerindeki bembeyaz bulutları gösteren birkaç eskiziyle loş koridor genç adamı karşıladı.

Antika aynalı dolabın üzerindeki vazolarda duran yıldız çiçekleri dikkatini çekti. Yanlarına sokuldu ve açık mavi iki vazonun arasında bir kâğıt gördü. Yazanları okudu. "Merhaba, Wolf!" yazmıştı annesi. "Kahven hazır, odanda seni bekliyor. Rahatına bak, acele bir yere gitmem gerekti."

Genç adam ne yapacağını bilmiyormuş gibi bir süre öyle durdu. Minna'dan bir kez duymuştu, annesi her gün, her saat onun eve dönmesini bekliyordu! Evet, olabilirdi. Fakat bu kadarı da fazlaydı. Bekleyebilirdi, oğlunun günün birinde döneceğini ümit edebilirdi. O anda düşündü, odasında kendisini bekleyen kahveye el sürmeyecek ve tabloyu aldığı gibi yine çıkıp gidecekti. Fakat bu da güzel bir şey değildi, gece yarısı eve giren ve bir şey çalıp, hemen ortadan kaybolan bir hırsıza benzerdi. Hayır! Omuzlarını şöyle bir silkti. Aynadan ona bakan solgun yüzlü adam da aynı şeyi yaptı. Biraz sıkılgan gülümsedi. Sonra dolabın üzerindeki kâğıdı eline aldı, buruşturdu ve cebine soktu. Annesi de döndüğünde kâğıdı görmeyince oğlunun eve gelmiş olduğunu anlayacak ve onu arayacaktı. Bir an önce dönse iyi ederdi!

Odasına gitti.

Orada da çiçekler karşıladı onu. Bu kez vazodakiler glayöllerdi. Bir an anımsar gibi oldu, yıllar önce annesine bu çiçekleri çok sevdiğini söylemişti. Demek ki kadın onun bu sözlerini unutmamış ve alıp odasındaki vazoya koymuştu. Bu yaşta da onları sevmek zorun-

daydı! Ve hissetmeliydi, annesinin onu hâlâ ne kadar çok sevdiğini ve düşündüğünü!

Evet, kadın buna çok önem verirdi, sevilmek isterdi. Ben ona böyle davranıyorum, o da bunu hissetmek zorunda, diye düşünürdü. Fakat Wolfgang bunu aklının köşesinden bile geçirmiyordu. Hem vazodaki glayöller pek güzel de sayılmazdı. Doğal değillermiş gibi öyle dimdik duruyorlardı. Boyanmış balmumundan yapılmışlardı. Peter ise karşılıklı sevgi ve ilgi beklemeyen bir kadındı.

Düşündü, annesine neden bu kadar sinirleniyordu? Kahveye uzandı, hâlâ sıcak sayılırdı, fincanını doldurdu. Az önce yapmış olacaktı. Bereket versin merdivenlerde veya caddede karşılaşmamışlardı. Ona çok kızgındı. Şu ev, odalarındaki kokular, eskinin anıları... Her şeye öfkeleniyordu. Peter'le beraber olduğundan bu yana annesi onu nasıl tahakküm altına almış, her şeyine karışmıştı, şimdi bunu daha iyi anlıyordu. Onun söylediği her şey doğruydu. Kendine edindiği hiçbir arkadaşı beğenmezdi. Ve şimdi de bu sıkıcı karşılama! Ah, şurada, yazı masasının üzerinde de bir kâğıt duruyor. Yeni ütülendiği belli olan giysisi askısında onu bekliyor; tertemiz iç çamaşırları, bir ipek gömlek de...

Mutfağa geçip kendine tereyağlı üç sandviç hazırladı. Çok lezizdi. Sert kahve de çok hoşuna gitti. 'Oturaklı Madam'ın insanın boğazından zor geçen sulu kahvesiyle hiç kıyaslanamazdı. Acaba şu anda Peter'i de kahve içiyor muydu? Tabii çoktan içmiş olmalıydı sabah kahvesini. Belki şimdi bir fincan öğleden sonra kahvesi içiyordu?

Wolfgang Pagel rahatça şezlonga uzandı ve dolabın üzerindeki kâğıda annesinin ne yazmış olabileceğini düşündü. Belki şunu yazmıştı: "Tabii hangi kravatı takacağına kendin karar vermelisin. Kravatların dolabında asılı." Veya şöyle de yazmış olabilirdi: "Banyo suyun sıcak!"

Yattığı yerden kalktı ve dolabın yanına gitti. Annesi kâğıda gerçekten, banyodaki kazanı yakmış olduğunu yazmıştı. Öfkeyle o kağıdı da eline alıp buruşturdu ve cebine attı. Annesini böylesine yakından tanıdığı için sevinmedi, daha çok kızdı.

Evet, tanıyordu annesini. Her şeye sahip çıkar, ne yapılacağına önce kendisi karar vermek isterdi. Örneğin okuldan eve döndüğümde derhal ellerini yıkamasını, temiz bir yakalık takmasını söylerdi. Çünkü okulda 'başka' çocuklarla bir arada olmuştu. Wolf onlardan daha iyi bir ailenin çocuğu idi! Annesinin şimdi bu yaptığı ona göre yine çok küstahça bir davranıştı. Sadece üst baş değişmesi ona yetmiyordu, önce bir de yıkanmak zorundaydı. Tabii Allah bilir, az önce kiminle beraber olmuştu! Evet, bu küstahlıktı, kabullenmesi mümkün değildi!

Odasında çevresine bakındı. Burası çocukluğunun, gençlik yıllarının geçmiş olduğu yerdi. Kayından bir yazı masası, yine aynı ağaçtan kitap rafları ve kitapları yarım örten, ipekten yeşil kısa perdeler... Yatağı da kayından yapılmıştı, içeri vuran güneşte gümüş ve altın ışıldıyordu. Dışarıda, pencerenin hemen önünde eski ağaçlar duruyordu. Ne güzeldi. Buradaki dünyada her şey derli toplu ve tertemizdi. Bir an için Thumann'ın mağara odasını gözünün önüne getirince burasının niçin böyle düzenli olduğunu daha iyi anlıyordu. Evin sevgili oğlu aradaki farkı kavramalıydı. İşte o kız sana öyle, buradaki seni hep seven annen ise böyle bakıyor! Bu bir küstahlık, bir meydan okuma değil miydi?

Dur! diye mırıldandı. Kendine hâkim olmaya çalıştı. Dur! İpin ucunu kaçırma! Evet, çiçekler, kâğıtlar pek hoşa gidecek şeyler değil. Fakat bu oda eskiden de böyleydi. Öyleyse ben niçin öfkeleniyorum? Acaba annemin Peter'i tokatladığını düşündüğüm için mi? Yok canım, onun bu davranışını pek ciddiye almamalı. Hem Peter'im de o anda kızmamış, üzülmemişti. Öfkelenmemin başka bir nedeni olmalı...

Pencerenin yanına gitti. Az ötede komşu evlerini gördü, aralarından gökyüzünü de. Çok yukarılarda kara bulutlar saldırıya geçmeden önce birikmiş, bekleşiyorlardı. Kentin üzerine çökmüş olan ışık donuktu. Dallarda tek bir yaprak bile kımıldamıyordu. Karşı evin sivri çatısında birkaç serçe dikkatini çekti. Kavgayı seven bazı erkek serçeler tüylerini kabartmış oturmaktaydı. Fakat onlar da sanki gökyüzündeki tehdit karşısında öyle sinmiş gibiydi.

Acele etmeliyim, diye düşündü Wolfgang Pagel bir an. Fırtınada kolunun altında tabloyla sokak ve caddelerde yürümek hiç de güzel bir şey olmazdı.

Aynı anda kendini gözünün önüne getirdi. Kullanılmış bir ambalaj kâğıdına sarılmış tabloyla kentin caddelerinde yürüyor, satacak bir sanat galerisi arıyordu. Cebinde taksiye binecek parası yoktu. Milyonluk, belki de milyarlık bir sanat eserini kolunun altına sıkıştırmıştı, bir hırsız gibi... Karısının yatak çamaşırlarını gizlice evden çıkarıp, 'amca'ya götüren bir sarhoş gibi.

Fakat bu tablo kendi malıydı. Utanmasına hiç gerek yoktu! Hayır, yine de utanıyordu. Bu yaptığı hoşuma gitmiyordu. Fakat niçin hoşuna gitmiyordu? Bu tablo ona hediye edilmemiş miydi? Ona ne kadar bağlı olduğunu biliyordu. İşte bu nedenle ona hediye edilmişti ya, onu kendisine daha çok bağlamak için. Eğer şimdi alıp, satmaya götürürse annenin kalbini sonsuza dek kırmış olurdu. Peki, öyleyse niçin hediye etmişti? Kendisine hediye edilmiş bir şeyle istediğini yapabilirdi.

Çok kez kötü duruma düşmüştü, fakat hiçbir zaman bu tabloyu elden çıkarmayı düşünmemişti. Hayır, şimdiki kadar kötü günler hiç yaşamamıştı! Evet, şimdi o an gelmişti, başka yapacak bir şey yoktu. Yok muydu? Peki, ya elinin altında böyle değerli bir şeyi olmayan ne yapıyordu? Başkaları onun kadar kötü duruma düşmemeye dikkat ediyor olacaktı. Onlar mutlaka bu kadar kayıtsız bir yaşam sürmüyor, aç sevgililerinin karnını doyurabilmek için annelerinin kalbini

kırmıyordu. Başkaları hiçbir şeye aldırmadan, ne de olsa elimin altında bir tablo var, deyip, bütün paralarını kumara yatırmıyordu. Onlar her şeylerini yitirmeden kendilerine bir iş bulup, para kazanmanın yollarını arıyordu. Başkaları mutlaka ellerinde ne varsa rehine vermiyor, borç almıyor ve başkalarından da para dilenmiyordu. Sen kızına ne veriyorsun ki, ondan bir şey istiyorsun, diye soruyorlardı kendilerine.

Gökyüzü bu arada iyice kararmıştı. Belki de kara bulutların ardında bir yerde şimşekler çakmaya, fırtınanın öncüleri uzaklarda homurdanmaya başlamıştı. Fakat şu anda tepesindeki bulutlar sakindi. Derinden homurdanan, vızıldayan ve haykıran sadece büyük kentti.

Sen korkağın tekisin, dedi kendi kendine. Sen fakirsin, daha yirmi üç yaşında ruhun kurumuş senin! Sana sevgi verdiler, sana yumuşak davrandılar, sana özen gösterdiler. Fakat sen bütün bunları bir kenara ittin, kaçtın gittin. Evet, henüz genç sayılırsın. Genç insan huzursuzdur, mutlu olmaktan korkar, hatta gün gelir ki mutluluğu eliyle geri teper. Fakat sen nereye kaçıp gittin? Sen başka gençlerin arasına mı karıştın? Hayır, sen gittin çevrelerinde olup biteni pek fark etmeyen, artık açlık nedir bilmeyen yaşlıların arasına girdin. Sen, yapmacık tutkuların için için yanan o kupkuru çölünde buldun kendini!

Korkağın birisin sen, artık karar vermelisin! Fakat sen çekiniyorsun. Hem anneni üzmek istemiyorsun, hem de Peter'ine yardım etmek istiyorsun. Şimdi annen şu tabloyu satman için sana yürekten rica etse, karşında ellerini havaya kaldırıp, yalvarsa ne güzel olurdu, değil mi? Fakat o bunu yapmayacak, senin karar vermeni bekleyecek. Erkek olan sensin! Sorumluluktan kaçamazsın, başka çıkar yol yok sana. Çok uzun süre kendini akıntıya kaptırdın, sürüklendin, bir oraya, bir buraya gittin. Şimdi ise artık ne yapacağına karar vermek zorundasın!

Kara bulutlar evlerin üzerinden yükseldi. Wolfgang Pagel ne yapacağını bilmeden pencerede öyle durmaya devam etti. Yakışıklı sayılırdı, dar kalçalı, geniş omuzlu bir gençti, mücadeleden kaçınmayan birini andırıyordu. Fakat Wolfgang mücadele etmeyi sevmezdi. Dürüst birine benziyordu, açık bir alnı ve iri, düz bir burnu vardı. Fakat o göründüğü gibi değildi, kafası hep sıkıcı ve üzücü düşüncelerle doluydu. Hepsi de ondan bir şeyler bekliyordu; böyle düşünceleri olduğu için sürekli öfkeleniyordu.

Başkalarının daha kolay bir yaşamı var, diye düşündü. Onlar birçok şeye kafa yormuyor, canları ne isterse, hoşlarına ne giderse onu yapıyorlar. Ben zor durumda sayılırım. Artık kafa yormalı, karar vermeliyim, benim için bir çıkar yol yok mu? Annem mi, yoksa Peter mi?

Pencerede bir süre daha öyle durdu, kendini zorladı, bu kez sorumluluktan kaçmak istemiyordu. Fakat bir çıkar yol aradıkça, kendini bir karar vermeye zorladıkça kafası iyice karıştı, düşünmek onu yordu. Bir sigara yaktı, fincandan bir yudum kahve aldı, gitti odanın kapısına, bir ses duyar mıyım, diye kulak kabarttı. Ev çok sessizdi. Annesi henüz dönmemiş olacaktı.

Sarışındı, kıvırcık saçları vardı, çenesi yuvarlaktı, yüzüne güçsüz bir görünüm veriyordu. Bir an gülümsedi, çünkü az önce kafasından geçenleri unutmuş, kesin kararını vermişti. Annesinin evde olmamasından yararlanacak ve onunla karşılaşıp, tartışmadan tabloyu alıp, gidecekti. Tekrar gülümsedi. Bu yeni kararı onu birden mutlu etti; az önceki eziyet veren bütün diğer düşünceleri anında kafasından sildi attı.

Odasından çıktı, koridoru hızlı adımlarla geçti. Babasının odasına gidiyordu. Yitirecek zamanı yoktu, fırtına patlamak üzereydi, annesi de her an eve dönebilirdi.

Odanın kapısını açtı. Karşısında, büyük koltukta annesinin oturmakta olduğunu gördü. Yaşlı kadın siyahlar giyinmişti, dik oturuyordu.

"Merhaba, Wolfgang!" dedi. "Geldiğine sevindim!"

3

Oğlu ise sevinmedi. Kendini aniden yakayı ele vermiş bir hırsıza benzetti.

"Seni alışverişe çıktı sanmıştım, anne," diye mırıldandı ve birden gücünü yitirmiş bir insan gibi elini uzattı. Yaşlı kadın oğlunu uzattığı eli sıktı. Sonra gülümsedi.

"Dinlenip, biraz kendine gelmen için seni rahatsız etmedim," diye konuştu. "Otur lütfen, Wolfgang. Durma öyle ne yapacağını bilmez gibi. Yapacak bir şeyin yok sanırım, buraya da kısa bir ziyaret yapmak için şöyle bir uğramadın, sen yine evindesin."

Wolfgang söz dinleyen bir çocuk gibi oturdu. Evet, sanki annesinin söylediklerini yapan, onun himayesinde küçük bir çocuk idi.

"Seni ziyaret etmek için uğradım," diye mırıldandı.

Fakat kadın onu duymamış, ya da duymak istememiş gibi devam etti:

"Kahve henüz sıcak sayılır, değil mi? Henüz yapmıştım. Fakat yıkanıp, üstünü değişmemişe benziyorsun! Tabii bunu sonra da yaparsın. Önce evimizin odalarını bir daha görmek istemeni anlıyorum. Ne de olsa burası senin dünyan! Bizim dünyamız..."

Sustu ve karşısındaki oğlunu yüzüne baktı.

"Anne," diye konuştu Wolfgang. Dünya, sözü pek hoşuna gitmemişti. Doğru değildi, çünkü onun ve Petra'nın dünyası Thumann'ın mağara odasıydı! Bir an öfkelenir gibi oldu. "Anne, sen çok yanılıyorsun..."

Kadın sözünü kesti.

"Wolfgang," dedi. Sesi yumuşak ve sıcak çıkmıştı. "Wolfgang bana bunları söylemene hiç gerek yok. Ben çok şeyi biliyorum, her şeyi ise bilmeme gerek yok. Ancak bazı şeyleri yanlış anlamanı istemediğim için şimdi şunu söylemek isterim: Kız arkadaşına o gün iyi davranmamış olduğumu kabul ediyorum. Kendisine söylemiş olduklarıma, hele yaptığıma çok üzüldüğümü bilmelisin! Umarım beni anlıyorsun, Wolfgang! Gel yanıma, ver elini bana, oğlum!"

Wolfgang dikkatle yaşlı kadının yüzüne baktı. Söylediklerine inanmakta zorlanıyordu, fakat annesini tanıyordu, bu bakışları da. Annesi az önce içten konuşmuştu. Üzgündü, yaptığına pişmandı. Oğlu ve Peter barışmak istiyordu. Bu nasıl olmuştu? Belki de onun evine dönmesini beklediği uzun sürede yumuşamıştı.

İnanması zordu. Wolfgang elini annesine uzattı, artık saklambaç oynamak istemiyordu.

"Anne," diye konuştu. "Bu sözlerine çok sevindim. Fakat biz bugün evlenmek istiyorduk, sanırım bundan haberin yok. Ancak..."

Yaşlı kadın tekrar oğlunun sözünü kesti. Wolfgang annesinin araya girmesine ve sözünü kesmesine bu kez sevindi. "Evet, oğlum, şimdi her şey halloldu sayılır. Yine burada evinde oturman beni çok mutlu ediyor..."

Genç adam gerçekten çok rahatlamıştı. Az önce ne yapacağını bilmeden, kaygı dolu pencerede durmuş, endişeyle düşünmüştü: Kimin kalbini kıracaktı, annesinin mi, yoksa Petra'nın mı? Başka bir çıkar yol yoktu, sadece bu iki olanak vardı karşısında! Fakat şimdi birdenbire her şey değişmişti, annesi hatalarını anlamıştı. Düzen içindeki bu evin kapıları ikisine de açıktı!

Ayağa kalktı, annesinin bembeyaz başına baktı, saçları itinayla, bir güzel taranmıştı. O anda duygulandı. Yutkundu, bir şey söylemeye çabaladı. Sonra heyecanla, yüksek sesle konuştu:

"İsterdim ki, yaşam biraz daha başka olsun! Hayır, ben başka biri olayım, daha başka bir yaşam sürdüreyim!"

Yaşlı kadın hiç kıpırdamadan, donuk bir yüzle oturuyordu. Bakışlarını oğlundan kaçırmıştı. Kemikli eliyle önündeki masanın tahtasına sinirli sinirli vuruyordu.

"Ah, Wolfgang," diye konuştu. "Çocuklaşma lütfen. Sen küçüklüğünde de, trenlerinle oynarken lokomotif çalışmadı mı, bozduğuna üzülüp pişman olurdun. Fakat şimdi böyle üzüntülerin yeri değil. Sen artık bir çocuk değilsin. Geriye bakıp da pişmanlık duymanın insana hiç yararı yoktur. Oğlum, sen artık şunu bilmelisin: Yaşam devam ediyor, hep, sürekli devam ediyor. Geçmişte olup bitenleri değiştiremezsin, fakat sen kendini değiştirebilirsin... geleceğin için!"

"Evet, doğru anne," dedi Wolfgang terbiyeli bir çocuk gibi. "Ben isterdim ki..."

Fakat daha çok konuşmadı, sustu. Aynı anda dışarıda bir kapı kapandı. Birisi hızlı adımlarla koridorda yürüdü. Adımları odanın kapısına yaklaştı.

"Minna olacak," diye konuştu annesi.

Aynı anda kapı vurulmadan hızla açıldı. Yaşlanmaya başlamış, yüzü sapsarı Minna kapıda göründü. O daha bir şey söylemeden Bayan Pagel çabucak konuştu:

"Teşekkür ederim, Minna," dedi. O anda Georgenkirch Caddesi'nden haber duymak istemiyordu. Onu ilgilendiren tek şey şimdi karşısında oturuyordu. "Evet, teşekkür ederim, Minna", diye tekrarladı. Sesi oldukça sert çıkmıştı. "Lütfen hemen akşam yemeği ile ilgilenin!"

Fakat Minna bu kez söz dinleyen bir hizmetçi gibi davranmadı. Kapıda öyle durmaya ve kuşkulu, öfkeli gözlerle bakmaya devam etti. Kırışıklarla dolu yanaklarında kırmızı lekeler belirmişti. Bakışlarını yaşlı hanıma değil, çocukluğunda çok sevmiş olduğu oğluna dikmişti.

"Oğlunuz Wolfgang demek burada!" diye öfkeyle konuştu. "Yazıklar olsun!"

"Siz ne söylediğinizi bilmiyorsunuz, Minna!" Bayan Pagel birden sesini yükseltti. Minna'yı son yirmi yıldır hiç böyle görmemişti. "Bizi rahatsız ediyorsunuz! Derhal dışarı çıkın!"

Fakat yaşlı hizmetçi onun söylediklerini duymamış gibiydi. Wolfgang Georgenkirch Caddesi'nden bir haber olduğunu hemen anladı. Peter'ini bir an gözünün önüne getirdi. "Başarılar, Wolf," demişti. O da elinde küçük bavul, 'amca'ya gitmişti. Kapıdan çıkarken kız onu çabucak öpmüştü...

Minna'nın yanına gidip, iki omzundan tuttu. Bağırır gibi konuştu:

"Minna, sen oraya mı gittin? Ne oldu? Söyle çabuk!"

"Minna, sen hiçbir şey söylemeyeceksin!" diye Bayan Pagel sesini yükseltti. "Yoksa anında kapının önüne konursun!"

"Sizin beni kapının önüne koymanıza gerek yok, sayın Bayan!" dedi Minna. Birden çok sakinleşmiş gibiydi. "Ben kendiliğimden de giderim. Oğlunun kafasını karıştırıp, kötü davranışlarına neden olduğu bir annenin evinde benim daha çok çalışmak isteyeceğimi mi sanıyorsunuz siz? Ah, Wolfi, sen nasıl yapabildin böyle bir şeyi? Böylesine vicdansız olabileceğin hiç aklıma gelmezdi!"

"Minna, ne oluyor size? Bu ne cüretkârlık? Siz..."

"İsterseniz bana, şıllık deyin, ya da aptal kadın! Ben böyle şeylere alışığımdır, sayın bayan! Ben de hep sanmıştım ki, Hanımefendi şaka yapıyor! Fakat şimdi biliyorum, siz bunları bana gerçek anlamda söylemişsiniz. Anlıyorum, bizler bambaşka insanlarsınız. Siz kibar bir hanım, ben de mutfakta..."

"Minna!" diye bağırdı Wolfgang ve kendinden geçmiş gibi konuşup duran yaşlı hizmetçiyi omuzlarından tutup salladı. "Minna, söylesene artık benim Peter'ime ne oldu? Yoksa..."

"Öyle mi, Wolfi? Bakıyorum, birden onunla ilgileniyorsun! Tam evleneceğin gün bütün üzerindekileri alıp, satmaya götürürken aklın neredeydi? Kızcağızı Sayın Beyefendi'den kalma incecik bir paltoyla

bıraktın. Başka hiçbir şey yok üzerinde, ne iç çamaşırı, ne de çorap! Polis onu böyle alıp götürdü. Fakat en kötüsü, işte ben bunu hiç anlamıyorum Wolfi, bunu yaptığın için de seni hiç affetmeyeceğim, kızcağızı aç susuz bırakmış olman!"

"Fakat niçin polis?" diye Wolfgang heyecanla bağırdı ve Minna'yı omuzlarından sallamaya devam etti. "Polisin ne işi vardı orada?"

"Ben ne bileyim!" diye Minna haykırdı ve kendisini sıkı sıkı tutmakta olan genç adamın ellerinden kurtulmaya çabaladı. "Sen onu ne halde bıraktın, ben nereden bileyim, Wolfi? Polisin Petra'yı kötü bir şey yapmış olduğu için alıp götürdüğünü hiç sanmıyorum. Ben kızı iyi tanırım. Onunla aynı katta kalan kötü bir kadın var: 'Başına bunun gelmesine sevindim,' dedi. 'Kendini bir şey sanıyordu, geceleri kaldırıma çıkmıyordu." O kadın okkalı bir tokat yedi benden!" Minna'nın bir an yaptığından memnun gözleri ışıldadı. Fakat sonra biraz canı sıkkın devam etti: "Tanrı'ya şükür o kadının dediğini yapmamış. Siz erkekler böyle bir kadına layık değilsiniz!"

Wolfgang ellerini Minna'nın omuzlarından çekti. Yaşlı hizmetçi az kalsın yere yuvarlanıyordu.

"Anne," diye konuştu genç adam. "Anne, ne olmuş olabileceğinden gerçekten haberim yok. Ben para bulmak için öğleye doğru evden çıkmıştım. Petra'nın bazı giyim eşyalarını satmış olduğum doğru. Bize odayı kiralamış olan kadına borcumuz vardı. Son zamanlarda az yemek yemiş olabilir; itiraf etmeliyim ne yediği ile pek ilgilenmemiştim. Bütün gün evde değildim. Fakat polisin bütün bunlarla ne ilgisi var?"

Sesi gittikçe alçalmıştı. Belki bunları Minna'ya bakarak anlatsa daha iyi olurdu. Çünkü annesi hiç kıpırdaman, yüzü donuk, bakışları buz gibi öyle oturmaktaydı. Hem de Wolfgang'ın çok ilgisini çeken o tablonun altında! Her şey artık çok geç, bundan sonra yapacak bir şey kalmadı, hem gerekli de değil...

"Polis konusunu hemen halledeceğim," diye devam etti. "Bir olay filan çıkmadığına emin olabilirsin anne. Suç sayılacak bir şey yapmadık ki! Hemen karakola gidiyorum! Mutlaka bir yanlışlık var. Ancak anne..." Koltuğunda bir yabancıymış gibi hareketsiz oturan, boş gözlerle uzaklarda bir yere bakan annesiyle konuşmak zordu. "Fakat anne, sana söylemek istediğim başka bir şey var... Ne yazık ki cebimde hiç para yok! Petra'ya gitmem için yol parası gerek, ev sahibesine olan kira borcunu da ödemeliyiz; tabii Petra'ya giyecek birkaç şeyle biraz da yiyecek almalıyım..."

Sustu. Gözlerini annesine dikti, bekledi. Acele etmeliydi. Petra'yı polisin elinden kurtarmak için hemen yola koyulmalıydı. Fakat annesi niçin yerinden kalkıp, bana para getirmek için yazı masasına gitmiyordu?

"Şimdi birden çok heyecanlandın, Wolfgang," diye annesi birden konuştu. "Bence telaş etmemize, plansız bir şey yapmamıza hiç gerek yok. Kıza hemen yardım edilmesi konusunda ben de seninle aynı düşüncedeyim. Fakat içinde bulunduğun şu durumda böyle zor bir görevin altından kalkabileceğine inanmıyorum. Belki sorunlu bir durum çıkmıştır, polisle tartışmak gerekebilir. Wolfgang, sen kendine hâkim olamayan birisindir. Bence en iyisi hemen avukat Thomas'a telefon etmeliyiz. O böyle konuları iyi bilir; mutlaka her şeyi senden çabuk ve sorunsuz halleder."

Wolfgang annesinin söylediklerini, sanki her kelimeyi daha ağzından çıkmadan dudaklarından okumak istermiş gibi çok dikkatle dinlemişti. Yanıt vermeden önce eliyle yüzünü şöyle bir sıvazladı. Yüzünün kupkuru olduğunu sanıyordu, fakat elinin nemlendiğini fark etti.

"Anne," diye rica ederek konuştu. "Ben burada sıcak banyo yapıp, ardından güzel bir yemek yerken, sorunu halletsin diye avukatı oraya yollamayı kabullenemem. Senden rica ediyorum, bana bir kez olsun, sorunun altından düştüğüm gibi kalkmama izin ver! Ben tek başıma

oraya gitmeli, tek başıma Peter'ime yardım etmeli, onunla tek başıma konuşmalı ve onu oradan kurtarmalıyım."

"Senin böyle bir yanıt vereceğini biliyordum," diye mırıldandı Bayan Pagel ve kemikli elinin ince parmaklarını sinirli sinirli tahta masaya vurdu. "Ne yazık ki sana anımsatmam gereken bir şey var. Sen yaşamında çok kez böyle ricalarda bulunmuştun bana. Ben de sana hep izin vermiştim; fakat her defasında da ardından yanlış bir şey yapmış olduğumu fark etmiştim."

"Anne, fakat sen bu şimdiki olayı çocukluğumdaki bazı şeylerle kıyaslayamazsın ki..."

"Sevgili çocuğum, sen bir şeyi kafana koyduğunda diğer şeyler senin gözünde hep önemsiz olmuştu! Bu kez verdiğim karardan vazgeçecek değilim, çünkü göstereceğin tüm çabaların ve yapacağın tüm görüşmelerin seni yine o kıza yaklaştıracağından korkuyorum. Kurtulduğun için memnun olmalısın! Onunla tekrar bir arada yaşamaya kalkışma!" Bir için sustu, kapının yanında her zamanki yerinde, yüzü sapsarı, hareketsiz durmakta olan Minna'ya dik dik baktı ve konuşmasına devam etti: "Bugün o komik nikâha gitmeyerek şu kızdan sonsuza dek kurtuldun. Bu eve, bana geri döndün, ben de hiçbir şey sormadan ve tek serzenişte bulunmadan seni yine kabul ettim. O kızla yine bir arada olmak istemeni kabullenmemi, hatta çabalarına destek olmamı mı istiyorsun benden? Hayır, Wolfgang, bunu kesinlikle yapmayacağım!"

Annesi, ince, zayıf vücudu dimdik koltuğunda oturuyordu. Bakışlarında öfke vardı. Çok kararlı olduğu belliydi, söylediklerinden bir adım bile geri atmayacağı kesin gibiydi. Yaşamında keyifli, neşe dolu, hiçbir şeyi önemsemeden günler geçirmiş miydi? Kahkahalarla güldüğü, kocasına çok âşık olduğu anlar yaşamış mıydı? Evet, fakat onlar geçmişti, çok çok gerilerde kalmıştı! Babası annesinin önerilerini çoğu kez kulak arkası etmişti. Fakat kadın bildiğinden şaşmamış, doğru bildiği yolda yürümesini sürdürmüştü. Şimdi oğlu-

nun isteklerine boyun mu eğmeliydi? Doğru olduğuna inanmadığı bir şeyi yapmalı mıydı? Hayır, hiçbir zaman!

Wolfgang annesinin yüzüne baktı. Alt çenesi hafif öne çıkık, bakışlarında bir pırıltı konuştu:

"Ne demek istiyorsun anne? Ben bugün Peter'imi terk mi ettim?"

Yaşlı kadın eliyle oğlunu terslermiş gibi bir hareket yaptı.

"Bırak artık bu konuyu. Ben açıklama yapmanı istemiyorum. Şimdi sen buradasın ve bu bana yeter."

Wolfgang ise sormaya devam etti: "O komik nikâhtan kaçtım mı?" Sesi çok yumuşak çıkmıştı.

Yaşlı kadının öfkesi artar gibi oldu. Tehlikeyi sezmişti. Fakat söyleyeceklerine dikkat edeceğine, hücumu yeğledi.

"Genç damadın nikâh dairesine gitmemesini sence başka nasıl yorumlamak gerekir?"

"Anne," diye konuştu Wolfgang ve masanın kenarında duran iskemleye oturdu. "Benim ne yaptığım üzerine çok bilgi toplamışa benziyorsun. Eğer böyleyse, gelinin de nikâh dairesine gelmemiş olduğunu bilmelisin..."

Bu arada dışarıda hava kararmıştı. Bahçedeki ağaçlar sert rüzgârda sallanmaya başladı, kopan yapraklar açık pencereden içeri girdi. Kapının yanında öyle durmakta olan hizmetkâr Minna'yı hem anne hem de oğlu bir an için unutmuş gibiydi. Ani parlamalar dışarıdaki alacakaranlığı aydınlatıyordu. Odada yüzleri soluk oturan iki insan çok ötelerden gök gürültüleri duydu.

Uzun bir suskunluğun ardından Bayan Pagel kendini toparladı ve oğluna bakıp konuştu:

"Wolfgang," dedi. Sesi yalvarır gibi çıkmıştı. "Petra'dan ne kadar uzaklaşmış olduğun üzerine şimdi tartışmamızın sırası mı? Şu polis konusu olmamış olsaydı, çok eminim kızı şimdi aklına bile getirmezdin. Bırak da bu konuyu avukat halletsin. Bunu senden

rica ediyorum, Wolfgang. Bilirsin, şimdiye kadar senden hiç ricada bulunmamıştım. Bir kez olsun isteğimi yerine getir!"

Şimdi anne oğluna rica ediyordu, az önce oğlun annesine rica ettiği gibi. Fakat Wolfgang bunun pek farkında değildi. O odanın loşluğunda kadının yüzünü zar zor seçiyor, başının hemen ardında sarımtırak ışıklar aniden parlayıp sönüyor, her şey kararıyor, sonra yine aydınlanıyor, dışarısının ışıltıları odaya vuruyordu.

"Anne," diye konuştu Wolfgang. Beklentileri dirence dönüşüyordu. "Sen çok büyük bir yanılgı içindesin. Ben buraya Petra'dan ayrıldığım veya ayrılmaya niyetli olduğum için gelmedim. Eve gelmemin tek nedeni, senin 'komik' dediğin o nikâha para temin etmekti."

Anne hâlâ hiç kıpırdamadan oturmaya devam etti. Oğluna yanıt vermedi. Wolfgang'ın söylemiş oldukları ona çok dokunmuş olsa bile, bunu pek belli etmiyor gibiydi. Sonra yavaş yavaş konuştu. Ses tonundan çok öfkeli olduğu belliydi:

"Öyleyse şimdi şunu bilmeni isterim, sen buraya boşuna geldin! Benim sana verecek tek kuruşum bile yok."

Son kelimeleri çok sakin söylemişti, sesinde hiç titreme yoktu. Oğlu da aynı ses tonuyla yanıt verdi; sesinde içtenlik değil, soğukluk vardı.

"Seni iyi tanıdığım için başka bir yanıt da beklememiştim. Sen sadece senden yana olan insanların mutlu olacağına inanırsın. Fakat şunu da bilmeni isterim, sen yaşamında pek mutlu olamamış bir insansın."

"Ah..." diye iç geçirdi yaşlı kadın. Yaşamı, evliliği, anneliğiyle ilgili oğlunun attığı ağır bir yumruktu bu. Ancak oğlu bu inlemeden etkilenmedi, tersine daha da heyecanlandırdı onu. Dışarıda sabahın ilk saatlerinden bu yana oluşan nem dolu sıkıcı hava, insanları altına alan buhar bulutları ve patlamaya hazır müthiş fırtına Wolfgang'a bugüne kadarki yaşamını anımsatıyordu. Onun da yaşamında bugüne dek çok şey birikmişti. Annesi ona hep ne yapması gerek-

tiğini söylemiş, bilgiçlik taslamış, onu baskısı altına almıştı. Fakat Wolfgang'ı böylesine öfkelendiren annesinin ona yıllar boyu yaptığı baskı ve Petra'yı hor görmesi, küçümsemesi de değildi. Genç adamın öfkesini tepesine çıkaran, kendi güçsüzlüğünü ve korkaklığını fark etmiş olmasıydı. Korkaklığına yüzlerce kez boyun eğmiş olmasının zararını günün birinde görecekti. Ve o an şimdi gelmişti. Onu şimdi öfkelendiren bu mücadeleden yaşamı boyunca hep korkmuş olduğunu artık kavramasıydı. Duvardaki tabloyu gizlice alıp, götürmeye niyetlenmiş olması da öfkesini daha çok artırdı.

> "Ah..." diye annesi bir daha iç geçirdi. Wolfgang buna bir an için çok sevindi. Şimdi açlık dönemiydi, kurtlar zamanıydı. Oğullar ana babalarına karşı çıkıyordu. Aç kurtlar birbirlerine diş biliyordu. Güçlü olan hayatta kalıyordu. Güçsüz olansa ölmek zorundaydı! Şimdi diş geçirecek olan benim!

"Şimdi sana söyleyecek bir şeyim daha var, anne. Az önce bu odaya girerken senin eve henüz dönmemiş olduğunu ümit etmiştim. Çünkü duvardaki şu tabloyu alıp, gizlice götürecektim. Biliyorsun, sen onu bir zamanlar bana hediye etmiştin."

Karşısında oturan yaşlı kadın titreyen bir sesle çabucak yanıt verdi:

"Ben onu sana hiçbir zaman hediye etmedim!"

Fakat Wolfgang annesinin söylediklerini duymamış gibi konuşmaya devam etti. İntikam ateşiyle yanıyordu. Utanma duygusunu da artık yitirmişti.

"Gizlice satacaktım. Para geçecekti elime, güzel, çok para, dövizler, dolarlar, sterlinler, kronlar! Ve sonra bütün parayı sevgili, iyi yürekli Petra'ma götürecektim."

Annesiyle alay ediyordu. Fakat kendisiyle de alay ediyordu. Çünkü o bir enayi idi, bir soytarı! Ah, böylesi kumar oynamaya gitmekten daha güzeldi. İnsana hem heyecan veriyordu, hem de onu öfkelendiriyordu. Loş odaya konuşmak, dışarıda çakan şimşeklerle gök gürültülerini duymak, odayı aydınlatan şimşeklerle irkilmek... İnsanoğlunun varoluşundan, onun derinliklerinden yükselmek, kötü günlerden kendini kurtarmak, özgürleştirmek, çocukların ana babalarına, daha doğrusu gençlerin yaşlılara duyduğu o nefret, coşkulu yürekliliğin yavaş yavaş yitirilen bilince verdiği savaşım, çiçekler açan gençliğin solmaya başlayan...

"Evet, gizlice alacaktım o tabloyu. Tabii bu çok saçma bir düşünceydi. Fakat şimdi böyle olması, sana her şeyi söylemem daha iyi oldu. Artık içim çok rahat alacağım tabloyu..."

"Onu sana vermeyeceğim!" diye annesi sesini yükseltti. "Hayır!"

Oturduğu yerden ayağa fırladı ve oğlunu engellemek istermiş gibi tablonun önünde durdu.

"Ben onu yine de alacağım," dedi Wolfgang annesini hiç umursamazmış gibi ve oturmaya devam etti. "Senin gözlerinin önünde onu bu evden çıkaracağım ve götürüp satacağım. Sonra da bütün parayı Petra'ya vereceğim. Evet, bütün parayı..."

"Onu zorla elimden alamazsın," diye konuştu annesi. Sesi korku doluydu.

"Onu zorla da olsa alacağım." Wolfgang sesini yükseltti. "Çünkü ben o tabloyu istiyorum. Sen de bunu kabul edeceksin! Çok iyi biliyorsun, ben kafasına koyduğunu yapan biriyim."

"Polis çağıracağım!" diye konuştu annesi oğlunu korkutmak istermiş gibi ve odadaki telefona bir göz attı.

"Polise filan telefon edecek değilsin!" Wolfgang güldü. "Çünkü o tabloyu bana hediye etmiş olduğunu çok iyi biliyorsun!"

"Söylediklerini duyuyor musunuz, Minna?" diye seslendi Bayan Pagel. Karşısındaki oğlu değil, her şeye karşı çıkan, yaşamında hep saçma sapan şeyler yapan adamın biriydi.

"Bakın, bakın, nasıl da acele ediyor o sevgili kızına kavuşmak için! Onu polisin elinden kurtarmak istiyormuş! Bütün söyledikleri saçma, yalan şeyler. Aslında bu dünyada hiçbir şey umurunda değil, o kız bile! Kafasında olan tek şey para!" Yaşlı kadın bir an oğlunu taklit etmeye çalıştı: "Dövizler, dolarlar, sterlinler... Fakat o para hücreye attıkları sevgili, güzel, iyi yürekli Petra filan için değil, sadece ve sadece kumar masası için..."

Sonra tablonun önünden çekildi. Geldi, masanın kenarında durdu, kemikli parmaklarıyla tahtasına sinirli sinirli vurmaya başladı.

"Al bakalım tabloyu. Şimdi sana yapabileceğim en büyük kötülüğü yapacağım! Tabloyu almana ses çıkarmayacağım. Sat onu, karşılığında para al, çok para. Fakat göreceksin sonunda senin inatçı, dik kafalı, budala annen yine haklı çıkacak. Sen o parayla kızcağızı mutlu edemeyeceksin! Sen bütün parayı kumarda yitireceksin. Sen sevgiyi, erdemi, tutkuyu, hırsı ve çalışma gücünü yitireceksin!"

Kadın ayakta duruyordu. Nefes nefese. Gözlerinde şimşekler çakıyordu.

"Yine de teşekkür ederim, anne," dedi Wolfgang. Kendini birden çok yorgun hissediyordu. Tartışmalar, çekişmeler onu usandırmıştı. "Bu konu kapandı, öyle değil mi? Konuşacağımız başka konu da yok. Odamdaki bazı eşyalarımı bu akşam birisini yollayıp, aldırtacağım. Seni daha çok rahatsız etmelerini istemem. Bulunduğun o kehanetlere gelince..."

"Her şeyi al!" diye yaşlı kadın haykırır gibi bağırdı. Tabloya uzandı. Aşağı indirmeye çalışırken vücudu tir tir titriyordu. "Gümüş takımların bir kısmını da almak ister miydin? Küçük hanıma çeyiz olur! Haydi, al her şeyi. Ben siz Pagel'leri çok iyi tanırım!" Yaşlı kadın birdenbire gençleşmiş gibiydi. Sanki yıllar öncesinin, gelin ol-

madan çok öncesinin genç kızıydı! "Git, bir an önce çık git! İkinizin de suratını görmek istemiyorum. Bütün yaşamımı babanla sana feda ettim. Ve ikiniz de bana iftiralar ettiniz, çamur attınız. Oğlunun da babasından hiç farkı yok! Çık git! Giderken bana ne bir şey söyle ne de yüzüme bak! Baban da böyle yapmıştı, tartışmaya giremeyecek kadar soylu birisiydi. Fakat gece yarısından sonra, vicdan azabı çektiği için ayaklarının ucuna basa basa yatak odasından çıkardı."

Wolfgang, tablo kolunun altında kapıya doğru yürüdü. Bir an, Minna'dan tabloyu sarıp bağlamak için kâğıtla ip istemeyi düşündü. Fakat sonra vazgeçti, yaşlı hizmetçi donmuş gibi kapının yanında durmaktaydı. Genç adamın kulakları hâlâ, ucuz bir kilise çanının sesini andıran, çocukluk günlerinden bu güne hep onu takip etmiş tiz, acımasız o sesle çınlıyordu. Bir an önce kendini dışarı atmalıydı. Çok çabuk! Yağmur henüz başlamamıştı. Tam adımını eşikten dışarı atacaktı ki, Minna'nın, yaşlanmış o kızın tısladığını duydu:

"Tüh sana! Yazıklar olsun!"

Wolfgang sadece omuz silkti. Her şeyi Petra için yapmıştı. Minna da istememiş miydi kıza iyi davranmasını? Boşver, dedi kendi kendine, ne düşünürse düşünsün! Evden çıktı. Kapı arkasından kapandı. Basamakları indi.

Acaba bu tablo için ona ne kadar ödeyeceklerdi?

4

Yıllar önce eşinden boşanmış olan Kontes Mutzbauer, kızlık adı Fischmann, 26 Temmuz 1923 günü, dostu, Berlinli büyükbaş hayvan tüccarı Quarkus ile bazı çiftlikleri ziyaret etmek amacıyla çevredeki köyleri dolaşıyordu.

Büyükbaş hayvan tüccarı ellisine yaklaşmış, tıknaz bir adamdı. Kıvırcık saçları hafif seyrekleşmeye başlamış, alnında kırışıklıklar oluşmuş, ensesi yağ bağlamış, yirmi beş yıllık evli, beş çocuk babası

birisiydi. Quarkus enflasyonla zenginleşmiş bir tüccardı. O güne kadar haftada bir vagon domuzla iki düzine sığır alıp satan Quarkus birkaç ay içinde zenginleşmesini bilmişti. Adamlarını güney Almanya'daki, hatta tâ Hollanda'daki çiftliklere yollamaya başlamıştı. Köylülerden alıp paralarını hemen ödediği hayvanların değeri daha vagonlar Berlin'e varmadan ikiye, üçe, hatta beşe katlanmıştı. Quarkus adamlarına: "Köylüler ne talep ederse ödeyin," derken hep haklı çıkmıştı. "Ödediğimiz değerinin altında!"

İlk aylarda parayı kürekle toplamak Bay Quarkus'un hoşuna gitmişti. İki ay boyunca hiç çıkmadığı Schultheiss Meyhanesi'nden, Bötzow Lokantası'ndan ve Aschinger Birahanesi'nden sonunda usanmıştı. Friedrichstadt semtindeki ve batı mahallelerindeki tüm barların en çok sevilen müşterisi olmuştu. Ve günün birinde gerçek bir kontes onu kolları arasına alınca da, bu dünyada artık arzu edeceğim hiçbir şey kalmadı, demişti.

Büyükbaş hayvan tüccarı zenginleştikçe, onun için para gittikçe önem yitirdikçe, düşünceli bir insan olmaya başladı. Sonsuz iyimserliği markın dolar karşısında yapmaya başladığı ani sıçramalarla gün geçtikçe kararda. Bu sıçramalar öylesine inanılmazdı ki Quarkus bunu bir pirenin Ulm Katedrali'ni aşmasına benzetti. Domuzlarının, alış fiyatının yirmi katına satıldığını öğrenince: "Bu kadarı da çok fazla," diye homurdandı. Yüzbinlerin bir parça ekmek satın alacak parayı bulamadığı düşüncesi ona geceleri uykusunu kaçırttı. O ise elindeki parayı nereye yatıracağını bilemiyordu.

Herkesin ağzında "değerli mallar" sözü vardı. Son günlerde Quarkus'un da kulağına gelmeye başlamıştı. Bu dünyada hiçbir insan çocukluğunda ve gençliğinde yaşadıklarını unutmamalıydı. Delikanlı Emil (çevresi ona Quarkus demeye yirmi beş yaşından sonra başlamıştı) köy yollarında ineklerle domuzların peşinden gitmişti. Hayvan tüccarı olmadan önce uzun yıllar çobanlık yapmıştı. Zayıf, hep aç genç Emil geçtiği köylerde kapıları açık evlerde

kızartılan domuz yağlı patates kokuları burnuna geldiğinde durmuş, hasretle o evlere bakmıştı. Rüzgârlı, fırtınalı havalarda, yağmur veya kar yağdığında, soğuktan donduğu günlerde geçtiği köylerdeki, kuru ot veya kiremit kaplı damların altındaki, insana güven, sıcak ve rahatlık sunan o büyük çiftlik evlerine hasretle bakmıştı. Kimi zaman Quarkus'un önünde giden inek bile bunu fark etmiş gibi yağmurun altında bir an durmuş, kuyruğunu kaldırmış, kocaman ağzını sonuna kadar açmış ve az ötedeki sıcak çiftlik evine hasret dolu böğürmüştü.

Güven ve rahat, genç Emil için çok önemliydi; ileriki yıllarda yetişkin Quarkus için de önemleri daha da artmıştı. Hele markın büyük sıçramalar yaptığı bu güvensiz dönemde insanın servetini güvenli bir yere yatırması çok önemliydi. Bu nedenle de Quarkus'un gözünde en iyi yatırım çiftliklerdi. Şöyle beş veya on çiftlik satın alması hiç de fena olmazdı. Bir süre sonra Quarkus buna kesinlikle karar verdi.

Kızlık adı Fischmann olan Kontes Mutzbauer'in kafasından geçense büyük bir soylu sarayı idi. Çevresi büyük balkonlu, bahçeye inen geniş merdivenli, arazisinde at ahırları olan bir saray hoşuna gidiyordu. Fakat Quarkus kararlıydı, kafasındaki düşünceden vazgeçmedi.

"Ben soylu ailenin elindeki hayvanları satın aldım," diye konuştu. "Bir de onların sorunlarını almak istemem!"

Şuna çok emindi. Elinde küçük bir para çantası, hatta içi para dolu bir bavulla bir çiftliğin kapısını çalıp, önce bir inek satın almak istediğini söyleyip, sonra on inek satın aldı mı, parayı fiyakayla saçar gibi harcadı mı, tuzağa düşürdüğü çiftçi elindeki malı daha kolay satacaktı! Böylece Quarkus on ineğin ardından bütün ahırı alacak, sonra yemlerini, ektiği arazileri, otlakları da alacaktı. Ve sonunda da bütün çiftlik onun olacaktı. Her şeyi elde etmesinin ardından da çiftçiye orada kalabileceğini ve çiftliği eskisi gibi çalıştırmaya devam edebileceğini söyleyecekti. Ve günün birinde mark daha çok değer

yitirdiğinde... Ah, paranın geleceği hiç belli değildi, fakat onun çiftliği vardı, hayır çiftlikleri!

Evet, Quarkus'un kafasından bu gibi düşünceler geçiyordu. Onları sık sık kontes Mutzbauer'e anlatıyordu. Fakat soylu sarayı ve araziler düşünün gerçekleşmeyeceğini anlayan kontes, Quarkus'un anlattıklarıyla pek ilgilenmiyordu. Ancak ilgisizliği o kadar da çok değildi; kontes akıllı bir kadındı, dostunu bu büyük yolculuğa tek başına göndermeye niyeti yoktu. Gittiği yerlerde yanında olmak iyi idi. Ne de olsa her taraf kötü kadınlarla doluydu. Biliyordu, gübrenin olduğu yerde böcekler de vardı! Hem belki dostu on çiftlik satın alırsa on birincisini de onun üzerine alırdı! Kontes için bu durumda bir çiftlikle bir lokomotif arasında hiç fark yoktu. Yeter ki insan canı istediğinde satabileceği bir mala sahip olsundu. Kontes Mutzbauer daha önce de onun hediye etmiş olduğu üç otomobili ardı ardına satmıştı. Sonra da Quarkus'u şu laflarla yaptığının doğru olduğuna inandırmayı başarmıştı: "Bana çok eskimiş, artık modern olmayan bu otomobilleri kullandırmayacak kadar kibar bir insansın sen, öyle değil mi Quarkus?" O da kendini gerçekten kibar bir kavalye olarak kabul etmişti; daha doğrusu kadının otomobilleri ne yapmış olduğu onu hiç ilgilendirmemişti.

Kafasına on birinci çiftliği yerleştiren kontesin aklına, oda hizmetçisi Sophie'nin bir köylü kızı olduğu geldi. Hemen aynı gün, öğle uykusundan kalkar kalkmaz, zile bastı ve Sophie'yi yanına çağırdı. Aralarında şu konuşma geçti:

"Sophie, siz bir köylü kızsınız, öyle değil mi?"

"Evet, sayın kontes. Fakat ben köyleri sevmem."

"Siz bir köylünün çiftliğinde mi doğmuştunuz?"

"Hayır, sayın kontes, ben bir soylu çiftliğinde doğmuştum."

"Bakın, Sophie, ben de geçenlerde Bay Quarkus'a, bir soylu çiftliğini satın almasının çok doğru olacağını söylemiştim. Fakat o

buna karşı çıkmıştı. Bay Quarkus mutlaka bir köy çitliği satın almak niyetinde."

"Anlıyorum, sayın kontes. Benin Hans'ım da böyle biriydi. Eline geçen parayı mala mülke yatırmaz, Aschinger'e gider, bol yağlı büyük bir tabak bezelye çorbası içerdi. Böyledir erkekler!"

"Sophie, sizce de Bay Quarkus'un soylu bir aile çiftliğini satın alması daha doğru olmaz mıydı?"

"Tabii, sayın kontes. Hem soylu çiftlikleri çok daha büyüktür. Çalışmanıza da hiç gerek yoktur, çünkü orada çalışacak yeterince eleman vardır."

"Peki bir köylüden alınacak çiftlikte çalışmak mı gerekiyor?"

"Hem de nasıl, sayın kontes. O kadar çok iş vardır ki... İnsan orada sağlığını yitirir."

Kontes o anda çiftliğinden vazgeçti. Dostu ona pırlanta bir yüzük hediye etse daha çok mutlu olurdu. Quarkus'a yolculuğunda eşlik etmeyecekti, belki bana biraz destek verir, diye düşündüğü de Sophie'yi de yanına almayacaktı.

"Bakın Sophie, eğer Bay Quarkus da size böyle bir şey sorarsa, bana söylediklerinizi sakın ona söylemeyin. Onu kafasına koyduğundan vazgeçirmenin hiç anlamı yok. Sadece keyfini kaçırırsınız."

"Tıpkı benim Hans'ım gibi!" dedi Sophie ve iç geçirdi. Düşündü, eğer Hans Liebschner onun söylediklerini yapmış olsaydı hiçbir zaman polisin eline geçmezdi.

"Evet, Sophie, teşekkür ederim söylediklerinize. Sizin taşra üzerine iyi bilgi sahibi olduğunuzu biliyordum. Bay Quarkus bugün benimle çiftlikler satın almaya gitmek istiyor. Bir de ben alayım, diye kafamdan geçirmiştim. Sizi de bana yardımcı olursunuz diye yanıma alacaktım. Fakat durum anlattığınız gibi kötüyse gitmeme hiç gerek yok."

Sophie biraz acele etmiş olduğunun farkına geç vardı. Zengin Quarkus'un otomobilinde çevredeki köyleri dolaşmak ne de güzel olurdu! Geri adım atmak istedi:

"Fakat sayın kontes, tabii başka çiftlikler de vardır... İyi, güzel olanlar..."

"Hayır, hayır," diye karşı çıktı, kızlık adı Fischmann olan kontes. "Açıklamalarınız çok yerinde idi. Ben çiftlik almaktan vazgeçtim."

Sophie durumu kurtaramayacağını fark etti.

"Sanırım sayın kontes birkaç günlüğüne yolculuğa çıkacak?" Sonra düşündü, kontes Mutzbauer yarın akşamdan önce eve dönmezdi. "Acaba sayın kontes izin verirse... Biliyorsunuz Neukölnn'deki teyzem çok hasta. Günlerdir beni bekliyorlar. Acaba bugün öğleden sonra izin alabilir miyim, yarın öğleye kadar?"

"Fakat Sophie," diye hanımı konuştu. Sophie'nin Neukölln'deki teyzesini, onun satın almayı bir an kafasından geçirmiş olduğu çiftlik kadar önemsediğini biliyordu! "Ama bugün izin sırası Mathilde'de. Mathilde ile aranızda kavga çıkmasını kesinlikle istemiyorum."

"Ah, sayın kontes, ona bir sinema bileti hediye ettim mi, havalara uçar. Ne kadar cimri olduğunu biliyorsunuz! Geçenlerde ayakkabıcı ona demişti ki: 'Küçükhanım, pek sokağa çıkmıyorsunuz galiba? Bu pençeler size iki yıl daha dayanır.' Evet, o böyle biridir."

Aşçı Mathilde cimrilik, dışarı çıkmak, sinemaya gitmek konularında tıpkı onun söylediği gibi biriydi. Sophie Kowalewski yanlış bir şey söylememişti. Fakat Mathilde'nin öğleden sonra iznini ona vermesi önerisine nasıl karşılık vereceği konusunda yanılmıştı. Sophie oldukça kendinden emin sinema biletinden söz edince aşçı Mathilde'nin tepesi attı. Nasıl oluyordu da böyle bir şeyi önerebiliyordu! Onun gibi, üç kadeh içki içtikten sonra, tango yaptığı her kavalyeyle evine giden bir orospu keyif çıkarsın diye izinli gününden mi vazgeçseydi? Sophie derhal bu söylediğini geri almalıydı, yoksa

doğru kontese gidip, şikâyet edecekti. Kim bilir hanıma neler anlatacaktı...

Ah, şişko, tembel Mathilde demek böyle birisiydi! Niçin birden böyle öfkelenmiş olduğunu Sophie hemen anlayamadı. Bugüne kadar onunla en az on kez izin günlerini, çoğu zaman isteyerek değişmişti. Homurdandığı zaman da bir kutu çikolata veya bir sinema biletini alınca yatışıp, kabullenmişti. Yoksa şu boğucu hava karıya aklını mı kaçırtmıştı?

Sophie bir an düşündü, acaba isteğinden vazgeçse miydi? Mathilde kontesin yanına gidip zırvalarsa kavga çıkabilirdi. Fakat Sophie bundan korkmuyordu. O kavga çıkarmaya yeltenen körkütük sarhoşlarla bile baş etmesini bilmişti. Hem onlar en az kavgacı karılar kadar tehlikeliydi.

Sophie bir an daha düşündü. Ve tepkisi çok kötü niyetli oldu.

"Neyin var anlayamıyorum, Mathilde. Hem sen nereye gideceksin? Üzerine giyecek doğru dürüst bir elbisen bile yok!"

Çok sakin konuşmuştu. Karşısındaki kadın ise kızgın ateşe dökülen yağ gibi parlayıverdi.

"Giyecek hiçbir şeyim yokmuş! Tabii sayın bayanın dolabını kullanan diğerlerinin yanında benim elbiselerim hiç de şık değildir!"

"Niçin böyle biliyor musun, Mathilde? Çünkü üstüne uymuyor. Sen yağlı şişkonun birisin!"

1923 yılında da bir kadına "sen şişkosun" demek bir hakaret sayılıyordu. Hele "yağlı şişko" hakaretlerin en büyüğü idi! Sophie'nin bu sözlerini duyan Mathilde birden ağlamaya başladı. "Orospu! Pis orospu!" diye haykırarak dışarı fırladı ve doğru kontesin odasına koştu. O sırada gitmek için hazırlanmakta olan Bay Quarkus dostunun yanına gitmişti.

Sophie omuzlarını silkti ve Mathilde'nin peşinden baktı. Olup bitecekler hiç umurunda değildi. O anda bu evdeki yaşamından memnun olmadığını fark etti. Az önce ise başka türlü düşünüyordu.

Fakat yaşamda bazı şeyler vardı ki, bir anda değişiverirdi. Bir dakika önce geçerli olan, bir dakika sonra bütün geçerliliğini yitirirdi.

Sophie kendini birden yorgun hissetti. Çok yorgundu, tükenmişti. Neulohe'deki ailesinin yanına gidip, birkaç hafta şöyle bir dinlense ne güzel olurdu! Sabahları uzun uzun uyumak, hiçbir şey yapmamak, hiçbir şey içmemek ve her şeyden önemlisi şu 'kavalyeler'den kurtulmak! Köyde kalmış, şimdi sabah akşam hasat kaldıran kıskanç okul arkadaşlarına da göstermeliydi, bir kentli kadın nasıl olurdu. Hem sonra başka önemli bir neden daha vardı: Meienburg kasabası Neulohe'ye çok yakındı. Orada Hans yaşıyordu. Birden onun hasretini çekti, vücuduyla eski dostunu sarmalamak istedi. Her yanı titremeye başladı, birden vücudunu ateşler sardı, sonra üşüdü. Ona gitmeli, onun yakınında yaşamalıydı, onu yine içinde hissetmeliydi. Hiç olmazsa onu bir daha görmeliydi! Günün birinde mutlaka ona ulaşacaktı.Ne de olsa gardiyanlar da erkekti...

Sophie mutfaktaki gümüş yemek takımlarını temizlemeyi bıraktı. Artık ne gerek vardı buna? Ne de olsa bugün çekip gidecek, buradaki kavgalara son verecekti! Mathilde'nin gırtlaktan çıkan, köpek havlamasını andıran sesini duydu, gülümsedi. Arada bir sinirli kontesin sözleri de duyuluyordu. Bay Quarkus'un içkiyle kısılmış sesiyse pek az kulağa geliyordu. Hele bir buraya gelip, ona sitemlerde bulunmaya kalkışsınlardı! İşte o zaman ağzını açacak, gözünü yumacaktı. Tabii ardından da kapının önüne konacağını biliyordu. Fakat önce maaşını ay sonuna kadar vermek zorundaydılar! O kaba insan, şu Mathilde'de görürdü gününü, bakalım bundan sonra nasıl izine çıkacaktı. Tabii evdeki bütün işler de onun sırtına yüklenecekti!

Kontes Mutzbauer başka zaman olsa dostu Quarkus'u Sophie'yi çağırması için mutfağa yollamazdı. O gün de oda hizmetçisi kızla tartışmak niyetinde değildi. Hele dostunun önünde Sophie ile böyle bir tartışmayı hiç arzulamıyordu. Kısa süre önce evde tuhaf bir hırsızlık olmuştu. Bay Quarkus çalınmış mücevherlerin yerine

cömertçe yenilerini almıştı, fakat olayı polise bildirmek istediğini de söylemişti. Şimdi Sophie'nin bu hırsızlık olayıyla ilgili bazı şeylerden söz etmesi hiç de güzel olmazdı! En kötüsü de kimi yatak odası ziyaretlerine değinmesi olabilirdi. Kontes Mutzbauer centilmen Quarkus'un o zaman çok öfkeleneceğinden emindi. Ancak şunu da biliyordu ki, yitirilen bir sevgilinin arkasından ağlamaya gerek yoktu, çünkü sağılacak inekler her yerde vardı! En çok korktuğu yiyeceği esaslı dayaktı!

Şimdi ne yapması gerekiyordu? Mathilde, Bay Quarkus'un karşısında oda hizmetçisinin sık sık Hanımefendi'nin sadece giysilerini değil, iç çamaşırlarını da kullandığını anlattı. Kontes Mutzbauer bunu çoktandır biliyordu. Aşçı kadın sonra Hanımefendi'nin evde olmadığı bir hafta sonunda evde seks partisi düzenlemiş olduğundan da söz etti. Bu parti sırasında hiç tanımadığı 'Louis adında bir adamla orospular' evdeki sigaraları, likörleri ve köpüklü şarapları içmişti! Tabii kontesin yatağı da kullanılmıştı. Bunları duyan Bay Quarkus oturduğu yerden ayağa fırladı ve kısık sesiyle bağırdı: "Lanet olsun!"

Kontes, hizmetçisi Sophie'nin her şeye karşın o anda aklını kullanacağını ümit etti. Mutzbauer olayı doruğuna çıkarmak niyetinde değildi.

Fakat her şey kısa sürede öylesine gelişti, öylesine dipsiz bir çukura düştü ki, artık dayanılmaz pis kokular yükselmeye başladı. Büyükbaş hayvan tüccarı Emil Quarkus çocukluğunda şımartılmış biri değildi, yaşamı boyunca düştüğü çok çamurdan yine kalkmasını becermişti. İçinde yaşadığı yıllar da duyarlılık isteyen bir süreç değildi. Fakat cırtlak sesli şu üç karının birbirlerine söylediklerine daha çok dayanamayacaktı. Onu bekleyen çiftliklerdeki gübre çukurlarından mutlaka daha az pis kokular yükseliyordu!

Sonra Quarkus da iyice öfkelendi, bağırıp çağırmaya başladı. Üç kadını da odadan dışarı attı, fakat az sonra sorgulamak ve sa-

vunmalarını dinlemek için tekrar içeri aldı. Üçü de öfkelerinden bağıra bağıra ağlamaya başladı. Büyükbaş hayvan tüccarı, kadınları yakaladığı gibi kafalarını birbirine çarptı, kavga edenleri ayırdı, polise telefon etti, fakat hemen sonra şikâyetini geri aldı, Sophie'nin bavulunu açıp, içine baktı, kontesin odasından çığlıklar duyunca tekrar koşarak döndü. Ve sonunda şapkasını kaptığı gibi: "Topunuza lanet olsun!" diye bağırarak evden çıktı. Merdivenleri hızla indi ve otomobiline binip yola koyuldu. Fakat az sonra aniden frene bastı. Hediye etmiş olduğu mücevherleri o adi karıya bırakmaya hiç de niyetli değildi.

Az sonra ortalık biraz sakinleşti. Quarkus kendini bir kanepeye bıraktı. Çok bitkindi, kolunu kaldıracak hali kalmamıştı. Kontes Mutzbauer de yanakları kızarmış, gözleri ateş saçarak odada bir aşağı bir yukarı dolanıp durdu. Sonra Emil'i kendine gelsin diye ona bir bardak içki hazırladı.

"Anasının gözü karılar! Tabii bütün söyledikleri yalan ve uydurma! İkisini de hemen kapının önüne koyman iyi oldu, Quarkus!" (Fakat dostu böyle bir şey yapmamıştı.) "Polisi çağırmamakla da çok iyi yaptın." (Keşke yapmış olsaydım!) "Bakarsın karının kulağına giderdi... Biliyorsun onun nasıl biri olduğunu..."

Mathilde mutfakta hasır bavulunun üzerinde oturmuş, burnunu çekiyor, için için ağlıyordu. Bay Quarkus'un telefon etmiş olduğu nakliye şirketi az sonra gelip, eşyalarını alacaktı. Sonra Mathilde metroya binip, Varşova Köprüsü yakınlarında oturan enistesinin evine gidecekti. Kız kardeşinin kocası mutlaka onun bu ani gelişine sevinmeyecekti. Çünkü bir tramvay biletçisinin maaşı evi geçindirmeye yetmiyordu. Fakat iyi yemekler yaptığı için Bay Quarkus'un arada sırada eline tutuşturmuş olduğu dövizleri biriktirmiş olan Mathilde kız kardeşinin evinde bir süre de olsa rahat edeceğine emindi. Hatta aşçı kız işten atılmasına sevinmiyor da değildi. Bugünden sonra evlilik dışı dünyaya gelmiş olan on beş yaşındaki oğlu

Hans-Günther'le ilgilenmeye daha çok zaman ayırabilirdi. Sabah gazetede okuduğuna göre yaşadığı Berlin Islahevi'ndeki bir ayaklanmanın elebaşısı olarak tutuklanmıştı. Sinirleri bozuktu. Sophie'nin izin gününü çalmak istemesine çabucak öfkelenmesinin nedeni de bu idi. Fakat artık çok izin günü vardı. Mathilde memnundu.

Tabii en çok sevinen de Sophie Kowalewski idi. Bindiği taksi onu kilisenin misafirhanesine götürüyordu. Bu arada fırtına kopmuş, yağmur başlamıştı. Şu anda yanında bir erkek olsaydı tabii ucuz otellerden birine giderdi. Fakat onun gibi tek başına genç bir bayanın gidebileceği tek yer ancak bu kilise misafirhanesiydi. Daha doğrusu Sophie başka bir yer tanımıyordu. Yakında uzun bir yaz tatiline çıkacaktı. Bavulu tıka basa kont ailesinin güzel eşyalarıyla doluydu. Ay sonuna kadar maaşını da almıştı. Cebinde biriktirmiş olduğu yeterince para da vardı. Eve varır varmaz hemen Hans'ı arayacaktı. Onu tekrar göreceğine çok emindi. Sophie o gün kendinden memnundu!

Evdeki üç kadın kadar memnun olmayan tek insan Bay Quarkus idi. Fakat bir an önce onları unutmalı, kendini şu çiftlik alımına vermeliydi. Kadınlardan çok mark idi peşinden koşan...

5

Orman korucusu Kniebusch, Neulohe köyünün sokaklarında yürüyordu. Tasmasından tuttuğu av köpeği ona eşlik ediyordu. Böyle yürürken ne olacağı hiç belli değildi. Bazı kimselerin bir insandan çok bir köpekten korkmasını bir türlü anlayamıyordu.

Yaşlı Kniebusch köye inmekten hiç hoşlanmazdı. Onun görevli olduğu orman idaresinin binası köyün az dışında, ormana hemen yakın bir yerdeydi. Neulohe'nin sokaklarından geçerken keyfi pek yerinde sayılmazdı. İnsanların o akşam saat onda Haase'nin meyhanesinde toplanması gerekiyordu! Kniebusch "teğmen"in emrini

elinden geldiğince ertelemişti. Fakat şimdi beklenen fırtınayla hava kararmaya başlamıştı. Kapkara bulutlar batıdan köye yaklaşıyordu, Berlin yönünden. Berlin'den iyi ne gelir ki, diye bir an düşündü. Evet, fırtına çıkmadan yola koyulması gerekmişti. Yapacak bir şey yoktu, burada bazı kimselerle arasını bozmaya hiç niyetli değildi.

Altlohe köyüne uğramamıştı. Böyle gizli bir şeye karışacak insanlar yaşamazdı orada. Altlohe'de daha çok maden ocağında ve fabrikalarda çalışanların evleri vardı: Sosyalistlerle komünistlerin. Kniebusch'un gözünde onlar tarlalarda, ormanlarda hırsızlık yapar, kaçak avlanırlardı.

Orman korucusu Kniebusch bu sabah odun hırsızlarını niçin görmemiş olduğunu çok iyi biliyordu. Çünkü onlar Altloheli idi! Bu insanlar çabuk öfkelenirdi, Altlohelilerin gözünde ormanda kaçak ağaç kesmek yasaldı! Kniebusch evinden çıkarken tüfeğini niçin yanına almamış olduğunu da çok iyi biliyordu. Köpeğiyle yola koyulmuştu. Omzundaki tüfek bazı insanları tahrik edebilirdi, onları öfkelendirebilirdi. Bir köpek ise efendisinin üzerine atılanı ısırır, pantolonunu parçalayabilirdi. O günlerde pantolon çok değerli bir giysiydi!

Orman korucusu Kniebusch biraz canı sıkkın, kara bulutların ve uzaktan duyulan gök gürlemelerinin içinde köyün yollarında yürüdü.

"Ben yatağımda huzur içinde ölmeyi tercih ederim," demişti az önce yola koyulurken, romatizma ağrılarından neredeyse yerinden kıpırdayamayan eşine. Yaşlı kadın da başını sallamış ve:

"Hepimiz Tanrı'nın elindeyiz!" diye yanıtlamıştı.

Bir an: "Ah, boşver!" demek istemişti karısına. Bütün bu karışıklıklarla Tanrı'nın ne ilgisi vardı? Çoktandır böyle düşünüyordu. Fakat sonra gözü duvardaki, İsa Peygamber'i havarileriyle birlikte yediği son yemeğinde gösteren tabloya takılmış ve susmayı yeğle-

mişti. Ne günlere gelmiştik, insan karısına bile kafasından geçenleri söyleyemiyordu.

Yaşlılık yıllarını daha başka düşlemişti, orman sorumlusu Kniebusch. Savaş çıkmamış ve defalarca lanet okuduğu şu enflasyon yaşanmamış olsaydı, görevinden ayrılır, ormandan kaçak ağaç kesenlerden kurtulur ve Meienburg'da bir evciğe yerleşip arılardan başka hiçbir şeyle uğraşmazdı. Eline geçecek emekli maaşıyla şimdiki zamanda insan aç kalırdı. Banka cüzdanları hırsızların bulamayacağı bir yerde, karısının çamaşır dolabında yatak çarşafları arasında duruyordu. Hesapta, kırk yıl boyunca bir kenara koyabildikleri yedi bin markın biraz üzerinde bir paraları vardı. Defteri eline alıp bakmaya cesaret edemiyordu. Bu parayla enflasyondan önce Meienburg'da küçük, şirin bir ev satın alabilirlerdi. Düşündükçe gözleri yaşarıyordu. Yaşamak için de emekli maaşının yanında biraz da, yüzde dörtle faize verecekleri paradan her yıl gelecek dört yüz markla güzel bir yaşam sürdürebilirlerdi!

Fakat şimdi iş işten geçmişti! Buna inanamıyordu. Yorgun, tükenmiş yaşlı adam hep yürümek, çalışmak, dikkatli olmak, kendini başkalarının saldırılarından ve üstünün sürekli uyarılarından korumak zorundaydı. Hele şu anda en çok korktuğu şey onu emekliye ayırmalarıydı. Ne yaparlardı o zaman yaşlı iki insan aç kalmamak için? İki oğlunu savaşta yitirmişti. Kocası demiryollarında memur olan kızları çocuklarının karnını nasıl doyuracağını bilemiyordu. Köyde hayvan kesildiği dönemlerde yiyecek paketini yollamayı unutmasınlar diye annesiyle babasını anımsayıp, onlara mektup yazıyordu.

Evet, yaşlı adam yaşam yürüyüşüne devam etmek zorundaydı. Uslu çocuk rolünü oynamalı, yerine göre ona buna yaltaklık yapmalı, küçülmeyi de göze almalıydı. Hele şu teğmen gibi züppenin biri ona el salladı mı da hemen topuklarını birleştirmeli ve: "Başüstüne, teğmenim!" diyerek itaat etmeliydi.

Köyün sokaklarında yaptığı gezinti ona çok sıkıcı geldi. Konuşması gereken bütün erkekler saat altı olmasına ve evde akşam yemeği onları beklemesine karşın hâlâ tarlalarından dönmemişlerdi. Köye dönenler de şöyle bir selam verip, acele acele Kniebusch'un yanından geçip gidiyordu. Hiçbirinin o akşam onunla durup konuşacak zamanı yoktu. Çünkü beklenen fırtınadan önce her şey ambarlara ve depolara kaldırılmalıydı.

Orman korucusu, en iyisi kadınlara söylemek, diye düşündü. Onlar da kocalarına iletirdi. Fakat yanlarına sokulduğu köylü kadınları, ağızlarını açıp, gözlerini yumdular. Çıldırmış mıydı? Erkekler alelacele ekin kaldırmaya uğraşırken, akşam saat onda Haase'de yapılacak bir toplantıya nasıl gidebilirdi? Tabii onun işi o kadar kötü değildi, sağı solu ağrımıyordu, başkaları ölürcesine çalışıp çabalarken o bütün gün gezinip duruyordu. O sabah altıda kalkarken, kadınların kocaları gece yarısı saat iki buçukta yataktan çıkıyordu! Şimdi söylediği saçma şeyleri onlara iletmeyeceklerdi; kendine başka salaklar bulsundu! Ama saat ondaki toplantıyı kocalarına haber vermeleri için onları ikna etmesi gerekiyordu. Yanlarından ayrıldığındaysa, mesajı ileteceklerinden emin olamıyordu.

Uğradığı evlerde kimi zaman nerdeyse yalvarıp yakarması gerekti. Bazı kadınlar hiç seslerini çıkarmadan onu dinlerken gözlerini kısıyor, öfkeyle suratına bakıyorlardı. Söyledikleri bitince de dönüp işlerine devam ediyorlardı. Orman korucusu Kniebusch bazılarının, moruk böyle şeylere karışmaktan hiç de utanmıyor, diye homurdandığını duyuyordu. Savaşta o kadar insanın şehit olması yetmedi mi? Kaçık herif kafasını böyle gizli komplolara yoracağına artık nasıl huzur içinde öleceğini düşünsün!

Orman korucusu evden evde gittikçe daha çok öfkelendi, yüzü gittikçe asıldı, ağzının içinde homurdandı durdu. Öfkelendiği şeyleri birilerine anlatamadığı zamanlar böyle kendi kendine konuştuğu çok oluyordu. Bazı şeyleri konuşacağı pek kimsesi yoktu, eşine

söylediğinde de kadın İncil'den kimi alıntılarla yanıt veriyordu! Dişleri azalmış ağzının içinde geveledikleri, güçünü yitirmiş birinin öfkesiydi.

Az sonra muhtarının odasının, bakkal dükkânının, küçük otelle okul ve papaz evinin olduğu köy meydanına geldi. Oralara uğraması gerekmiyordu. Bakkalla, meyhaneciyle ne işi vardı? Kilise korosunu yöneten Friedmann artık çok yaşlanmıştı, rahip Lehnich de aklı hesaba kitaba çok iyi yatmasına karşılık sanki bu dünya ile pek ilgilenmiyormuş gibiydi. Haase'nin ise çoktan her şeyden haberi vardı; olmasa toplantıyı orada yapmazlardı.

Orman korucusu Kniebusch meydanın ortasında durdu, sağına soluna şöyle bir bakındı. Bakışları muhtarın yerine takıldı. Düşündü, acaba onunla şu faiz konusunu bir konuşsa mıydı? Ne yapacağına karar vermeden birdenbire meyhanenin penceresi açıldı ve ufak tefek 'zenci Meier'in çirkin kafası göründü. Yüzü kıpkırmızı olmuştu, gözlük camları da hafif ışıkta ışıldıyordu.

"Hey, Kniebusch," diye haykırdı. "Yaşlı su tavuğu, gel bakayım buraya! Neulohe'den ayrılışımın şerefine seninle bir kadeh atmak istiyorum!"

Kniebusch o anda keyifsizdi, canı içki istemiyordu. Sarhoş 'zenci Meier'in kızgın bir boğa kadar tehlikeli olduğunu da biliyordu. Fakat bu seslenişinde yeni haberler var gibiydi; yaşlı adamın merakı kabardı. Pencereden bağırması doğru olmazdı, hem söylediklerini pek anlayamazdı. Ne olup bittiğini mutlaka bilmeliydi. Meyhaneden içeri girdi. Yanındaki köpek uslu uslu masanın altına girip, yere uzandı. Sesini çıkarmadan orada yarım saat veya daha uzun uyuklamaya hazır gibiydi. Orman korucusu masayı şöyle bir tıklattı ve: "Bilesin, yanımda para yok!" diye konuştu.

"Benim de," dedi 'zenci Meier'. İyice kafayı bulmuş gibiydi. "Yine de ısmarlayacağım sana bir tane, Kniebusch! Hem de seve

seve! Salak heriflerin tümü tarlaya koşmuş. Kendime büfeden bir şişe kanyak aldım. Canın isterse sana bir şişe bira da açabilirim!"

Orman korucusu Meier'in bu yaptığından ürkmedi değil. Biraz çekingen yanıt verdi:

"Hayır, hayır, Meier, teşekkür ederim! İçmesem daha iyi olur..."

O anda arazi sorumlusu Meier'in yüzü iyice kızardı.

"Sen içtiklerimi çaldığımı mı sanıyorsun? Sence içtiklerimin parasını veriyorum muyum? Böyle düşünmeni yasaklıyorum sana, Kniebusch! Söyle bakayım, ben bugüne kadar nereden ne çaldım! Haydi söyle!"

Orman korucusu ona hemen haklı olduğunu söyledi. Karşılıklı bir kadeh kanyak içebilirlerdi.

"Bir kadeh kanyak yetmez!" diye ufak tefek Meier sesini yükseltti ve kanyağın yanına bir bardak da bira koydu. Sonra gidip puro kutusunu getirdi ve yaşlı adamın önüne bıraktı. Kendine de bir paket sigara almıştı.

"Şerefine, Kniebusch! Görsün çocuklarımız babalarının neler yapabildiğini!"

Orman korucusu kaşlarını çattı ve savaşta şehit olmuş iki oğlunu düşündü. Fakat şimdi şu 'zenci Meier'e ters bir şey söylemeye hiç niyetli değildi. Ne olduğunu sorması daha iyi idi:

"Bugün ne oldu ki, sen birden böyle içip, veda etmeye karar verdin?"

Meier'in yüzü o anda karardı.

"Suçlu fırtına!" diye homurdandı. "Şu lanet olası Berlin'den gelen fırtına! Batı rüzgârında hiçbir zaman fırtına uğramaz bizim buralara. Fakat bugün tam tersi oldu!"

"Evet," dedi Kniebusch. "On dakika sonra sağanak başlar!" Başını pencereye doğru çevirdi. Dışarıda hava iyice kararmıştı. "Ekini kaldırtmadın mı? Bütün köylüler tarlalarda!"

"Öküz herif, ben bunun farkında değil miyim sanıyorsun!" diye Meier öfkeyle haykırdı. Aynı anda iki atın çektiği bir araba hızla köy meydanından geçip, muhtar Haase'nin ambarında gözden kayboldu.

"Fakat Beyefendi'nin seni bu nedenle işten atacağını hiç sanmıyorum," diye Kniebusch konuştu onu teselli etmek istermiş gibi. "Tabii senin yerinde ben olsam ekini yine de hemen kaldırtırdım."

"Sen o kadar akıllısın ki, benim yerimde olsan pisliğini de yerdin!" diye 'zenci Meier' öfkeyle sesini yükseltti. Sonra da önündeki kadehi başına dikti. Bir yenisini doldurdu, onu da sonuna kadar içti ve sakinleşmiş gibi konuştu: "İş işten geçtikten sonra bütün salaklar akıllıdır! Bunu bana niçin bugün öğleden sonra söylemedin?" Sırıtarak yaşlı adama baktı. Uzun uzun esnedi ve kadehte kalmış olan kanyağı başına dikti. Sonra gözlerini kıstı ve bir sır ele verirmiş gibi konuşmasını sürdürdü: "Hem Beyefendi beni sadece bunun için işten atmayacak ki!" Sustu ve sırttı.

"Öyle mi?" dedi orman korucusu. Sonra aniden aklına bir şey gelmiş gibi sordu: "Haase'yi gördün mü?"

"Evet," dedi 'zenci Meier'. "Az önce yanında teğmenle gitti."

Kniebusch bunu hiç de beğenmedi. Çok gerekli olmasına karşın şimdi Haase'ye gidip faiz konusunu konuşamazdı. Ama sorması gerekiyordu. Bir sezonluk emek beş günde yitip gidiyordu ve cebindeki iki yüz markla öyle bekleyemezdi.

"Hey, Kniebusch duymuyor musun beni?" diye Meier bağırdı. "Sana, Weio kaç yaşında, diye sordum!"

"Küçükhanım mı? Bu mayısta on beşini bitirdi."

"Vay canına! Vay canına!" diye Meier konuştu. "O zaman Beyefendi beni mutlaka işten atar!"

"Niçin işten atacakmış?" Yaşlı adam Meier'in ne söylemek istediğini anlamamıştı. Fakat çok merak da ediyordu. Sormaya devam etti: "Ne demek istiyorsun?"

"Ah, boşver!" Meier elini havada şöyle bir salladı. "Çok yakında senin de kulağına gelir." Sonra kadehinden bir yudum daha aldı ve gözlerini kısıp, orman korucusuna baktı. Pis pis sırıttı. "İnan bana Kniebusch, kızın memeleri çok muhteşem!"

"Hangi kızın?" diye sordu orman korucusu, biraz şaşkın sordu. Durumu hâlâ anlamamıştı.

"Kimin mi? Küçükhanım Weio'nun!" dedi 'zenci Meier' hiç umursamazmış gibi. "İnan bana pek tatlı o, bebek gibi! Beni bugün şezlongunda nasıl karşıladı, görmeliydin. Şu mutfağın damında... üzerinde sadece bir mayo... Askılarını indirmişti... Ah, boşver, centilmenler böyle şeylerden söz etmez!"

"Sen aklını kaçırmışsın, Meier!" dedi orman korucusu Knie busch. Öfkelenmiş gibiydi. "Anlattıkların yalan! İyice sarhoş olmuş gibisin!"

"Tabii yalan söylüyorum," diye konuştu Meier karşısındakiyle alay eder gibi. "Tabii sarhoşum da! Fakat Kniebusch, sana bir soran olursa, söylersin, Weio'nun şurasında..." Göğsünü gösterdi. "... kahverengi bir ben var! Fakat, senin kulağına fısıldayayım, o ben filan değil, öpüşmeden kalan bir iz, Kniebusch..."

Meier karşısındaki adama, ne söyleyeceğini merak edermiş gibi baktı.

"Onu mayoyla görmüş olduğuna inanıyorum, Meier," diye yavaş yavaş konuştu Kniebusch. "O, mutfağın üzerindeki damda daha önce de güneş banyosu yapıyordu. Fakat bunun Hanımefendi'nin pek hoşuna gitmediğini de biliyorum. Aşçı Armgard söylemişti bana. Seninle arasında bir şey yok, buna inandıramazsın beni Meier. İnandırmak için korucu Kniebusch'dan daha aptalını bulmalısın!"

Yaşlı adam sırıttı. O anda kendini Meier'den üstün hissediyordu. İçinde biraz içki olan kadehi eliyle itti ve ayağa kalktı.

"Haydi gel gidelim, Sezar!" dedi köpeğine.

"Bana inanmıyorsun, öyle mi?" diye 'zenci Meier' sesini yükseltti. Öfkeyle ayağa fırladı. "Kadınlar benim için çıldırıyor, senin haberin yok, Kniebusch! İstesem hepsini elde ederdim, hepsini! Ve küçük Weio'ya gelince..."

"Hayır, Meier, boşver böyle şeylere," dedi Kniebusch ve karşısındakini hor görür gibi üst perdeden sırıttı. "Ahırlara veya tavuklara bakan kızlarda belki şanslısındır. Fakat sayın küçükhanım... Hayır, hayır, Meier! Sen çok sarhoşsun bugün..."

Bu sözlerinin ardından orman korucusu Kniebusch ufak tefek Meier için can düşmanı haline geldi.

"Sana kanıtlamamı ister misin!" diye Meier bağırdı. İçki, öfke ve aşağılama onu çılgına çevirmişti. "Sana belgeleyeyim mi? Rezil herif, okuman yazman var, öyle değil mi? Bak, şu gördüğün mektubu küçükhanım bana yazdı!" Hızla cebinden zarfı çıkardı, yırtarak açtı. "Okuyabiliyorsun, değil mi? Senin Violet'in! Bak 'Senin' kelimesinin altını çizmiş, patlak gözlü herif! Bak, oku! 'Sevgilim! Çok sevdiğim tek insan!' Bak, arka arkaya kaç tane ünlem işareti yapmış! Hepsini okuman gerekmez. Bak, şurada ne yazmış: 'Seni öylesine çoook seviyorum ki!'" Meier tekrarladı: "Çoook! İşte gördün mü, aşk buna denir!' Söyle bakalım, şimdi ne diyorsun?"

Zafer elde etmiş biri gibi sırıtarak öyle duruyordu. Dudakları titriyor, gözleri ışıldıyordu. Yüzü de kıpkırmızı olmuştu.

Ancak bu sözlerinin etkisi beklediği gibi olmadı. Orman korucusu Kniebusch yanından uzaklaştı, meyhanenin kapısına doğru yürüdü.

"Hayır, Meier," diye konuştu. "Bana bazı şeyleri anlatmamalı, bu mektubu da göstermemeliydin. Sen domuzun tekisin, Meier! Hayır, hayır, ne söylemiş olduklarını duydum, ne de şu mektubu gördüm. Başımın derde girmesini istemiyorum. Hayır, hayır!" Yaşlı, yorgun bakışları hiç de dostça değildi. "Ben senin yerinde olsam derhal bavulumu toplar ve kimseye görünmeden çeker giderdim. Hem de

mümkün olduğu kadar uzaklara! Olup bitenler beyefendinin kulağına gitti mi..."

"Sen tabansızın tekisin!" diye Meier homurdandı ve mektubu cebine tıktı. "Beyefendi'nin haberi olmaz, tabii sen çeneni tutarsan..."

"Ben çenemi tutacağım," dedi yaşlı adam. Buna kararlıydı. "Başım derde girsin istemiyorum. Fakat sen çeneni tutmayacak gibisin! Evet, Meier, yaşamında bir kez olsun aklını kullanan ve çek git buradan! Hem de mümkün olduğu kadar çabuk! Fakat fırtına başlamak üzere..."

İki adam çene çalarken dışarıda olup bitene pek dikkat etmemişlerdi. Gökyüzü iyice kararmıştı. Meyhane birkaç kez şimşeklerin ışığında aydınlanmıştı. Kulak zarlarını patlatan gök gürültülerinin ardından şiddetli bir yağmur başladı. Sanki binlerce kaynaktan sular boşanıyordu.

"Sanırım sen bu fırtınada dışarı çıkacak değilsin!" diye Meier mırıldandı.

"Gidiyorum!" dedi Kniebusch. "Çabucak muhtara gideceğim! Burada kalmaya hiç niyetli değilim!" Ve hızla dışarı fırladı.

'Zenci Meier' yağmurda gözden kaybolduğunu gördü. İçerisi her türlü içki, bira ve pislik kokuyordu. Meier meyhanenin bütün pencerelerini açtı. Sonra az önce oturdukları masaya döndü ve farkında olmadan orada duran yarı boş şişeye uzandı. Dudaklarına götürdü, fakat sert içkinin kokusundan tiksindi. Hemen kapının önüne çıkıp, şişeyi yere boşalttı. Sonra tekrar masaya gitti, bir sigara yakıp, mektup zarfını cebinden çıkardı. Zarf iyice buruşmuştu. Titreyen parmaklarıyla mektubu dikkatle eline aldı. Onun da buruşuk olduğunu fark etti. Eliyle kağıdı ütüler gibi yapıp, kırışıklarını yok etmeye çalıştı. Oldukça yorgun düşündü: Şimdi ne yapacağım? Ne yapabilirim?

Aynı anda elinin altındaki kağıdın ıslanmaya başladığını fark etti. Mektubu, masanın üzerine dökülmüş kanyağa koymuştu. Kâğıt ıslandı, lekelendi, yazılar birbirine karıştı.

Şimdi ne yapacağım, diye tekrar düşündü.

Islanmış mektubu cebine soktu, bir kenarda durmakta olan bastonu aldı ve dışarı çıktı, bardaktan boşanırcasına yağan yağmurda yürüdü. Önce yatağa girip, uyumalı, bir kendine gelmeliydi.

6

Yaşlı orman korucusu Kniebusch gittikçe artan yağmurda koşar adım Haase'nin çiftlik evine gitti. Onun yaşında birisi için bu sağanakta tepeden tırnağa ıslanmak, 'zenci Meier' denen o herifle oturup, anlattığı saçmalıkları dinlemekten on kat daha iyiydi!

Karşıya varır varmaz önce samanlık damının altına sığındı. Böyle sırılsıklam içeri giremezdi. Nefes nefese de kalmıştı. Mendilini çıkarıp, yüzünü ve sakallarını bir sildi. Bir yandan kurulanmaya çalışırken bir yandan da karşıdaki meyhanede oturmakta olan 'zenci Meier' gibi düşündü: Ne yapacaktı, ne yapmalıydı?

Bir an bunalır gibi oldu. Sıkıntılarını anlatacağı, içini dökeceği bir can yoldaşı yoktu. Olup biteni, duyduklarını birine anlatabilse hemen çok rahatlayacaktı! Meier'in söyledikleri onu sıkıyor, içini yakıyordu. Duydukları dayanılmazdı. Sanki parmağının ucu kesilmişti de, sık sık bir yere dokunduğu için akan kan bir türlü durmuyordu. Kabuk bağlamış, sürekli kaşınan ve hiç iyileşmeyen, hatta arada sırada kanayan bir yaraydı...

Orman korucusu Kniebusch deneyimliydi, şöyle bir başlayan ve gittikçe güçlenip, çabucak yayılan bir dedikodu çok tehlikeli olurdu. Dedikodu bağımlılarının anlattıkları kötü sonuçlar doğururdu. Samanlık damının altında durmuş bir yandan kurulanmaya çabalarken, bir yandan da, ne yapsam da az sonra gevezelik yapıp, duyduklarımı

başkalarına anlatmasam, diye kafa yoruyordu. Hem anlatacağım ne var ki? Duyduklarım sadece kafayı bulmuş, kadın düşkünü şu ufak tefek Meier'in saçmalıkları değil mi?

Biraz rahatlar gibi oldu, az sonra onu bekleyenlerin yanına sırtındaki yükü atmış olarak girecekti. Fakat tam o anda gözünün önüne tarla sorumlusu Meier'in az önce yaptığı geldi. Cebinden bir mektup zarfı çıkarmış, yırtarak açmış ve bazı bölümlerini okur gibi yapmıştı.

Orman korucusu Kniebusch uzun bir ıslık çaldı, nefesi daralır gibi oldu. Yağmurdan sırılsıklam olmuş, titreyen köpeğinin bacaklarına süründüğü fark etti. Sezar av kokusu almış gibi ön ayaklarından birini hafifçe kaldırdı. Orman korucusu Kniebusch o anda karanlıkta bir yaban domuzu keşfetmiş gibi oldu: 'Zenci Meier' az önce yalan söylemişti!

Tabii, dedi yaşlı adam kendi kendine, başka türlü olması mümkün değildi. Ve hemen rahatladığını hissetti. Kalın dudaklı şu 'zenci' ile sayın küçükhanımımız bir arada ha? Ben bunu yemem! Budala palavracı, yalancı herif sanıyor ki, ben söylediklerine inanacağım! Gözümün önünde zarfı yırtarak açıyor ve daha okumadan içinde yazdığını biliyor! Az önce Violet'in yanındaydım, diyor. Bana verdiği mektubu cebimde... Tabii ona bu mektubu vermiş olabilir, ama bir başkasına götürsün diye. Fakat herifçioğlu açıp, gizlice okumuş olacak. Bunun üzerine sonra bir ara, tabii biraz kendime geldiğimde, iyice bir düşünmeliyim. Eminim bu mektubun altında ne yattığını ortaya çıkaracağım. İşte o zaman da senin boynuna ipi takıp, sıkacağım Meier'cik! Ondan sonra bana hele bir daha 'patlak gözlü herif', 'korkak herif' demeye kalk! Göreceğiz yakında kim bakacak, korkak korkak, bön bön!

Kniebusch döndü ve hızla toplantının yapılacağı yere doğru yürüdü. Fakat ne söyleyeceğimi iyice bir düşünmeliyim, ne yapacağıma da dikkat edeyim, diye düşündü. Her şeyi öyle bir kendi çıkarıma çe-

vireyim ki, küçükhanımın hoşuna gideyim. Bakarsın, günün birinde bu benim çok yararıma olur!

Kniebusch heyecanlandı, "Haydi, hücuma geç! Marş, marş" melodisini ıslıkla çalmaya başladı ve asker adımlarıyla lokantaya doğru ilerledi. İçeri girdi. Köpeğini her zamanki gibi mutfağın önündeki tuğla kaplı hole bırakmadı, ıslak ıslak tahtaları cilalı lokantaya, yanına aldı. O akşam galibin kendisi olacağından çok emindi.

Fakat içeri adımını atar atmaz şöyle bir durdu. Bir köşede sadece uzun boylu muhtar Haase oturmuyordu, yayları çökmüş bir kanepeye Teğmen Bey de kurulmuştu! Eski kasketi, kanepenin dirsekliğini örten el işi örtünün üzerinde durmaktaydı. Teğmenin her zamanki gibi görgüsüz, kaba bir görünümü vardı, fakat çok dikkatli olduğu da bakışlarından belliydi. Bol domuz yağında yapılmış olduğu belli sahanda yumurta yiyordu. Önünde büyük bir fincan da kahve durmaktaydı. Küçük küçük kestiği ekmek dilimlerini yağın içine atıyordu. Köy işi zararlı bir yemekti bu, büyük iştahla yediği. Hem de akşamüstü saat altıda...

"Emrinizi yerine getirdim!" dedi orman korucusu ve topuklarını birbirine vurdu. Kendinden güçlü olduğuna inandıklarının karşısında çoğu kez böyle davranırdı.

"Rahat!" diye emretti teğmen de! Elindeki teneke çatalla yumurtasından bir parçayı ağzına atarken alay eder gibi sordu: "Kniebusch yaşına göre hâlâ çok hareketlisin; söyle bakalım nasıl beceriyorsun bunu? Yerine getirdin mi söylediklerimi? Herkesi buldun mu?"

"Biraz sorun var!" dedi orman korucusu. Alnını kırıştırdı ve az önce köyde evden eve giderken yaşadıklarını ve Bayan Pieplow ile Bayan Paeplow'un söylediklerini anlattı.

"Koyun kafalı moruk!" diye teğmen sesini yükseltti ve rahat rahat yemesini sürdürdü. "Öyleyse herifler az sonra evlerine dönerken tekrar yola koyulmalısın! Anlaşıldı mı?"

Ve sahanda yumurtasını yemeğe devam etti. Orman korucusu: "Başüstüne, teğmenim!" dedi ve öfkesini belli etmemek için kendini zorladı. Şu genç züppeye sormalıydı, hangi hakla benimle böyle konuşabiliyorsun, böyle emirler verebiliyorsun, diye. Fakat bunun bana yararı yoktu, en iyisi umursamamaktı!

Kniebusch sustu ve arkası yüksek koltuğunda oturmuş, her zamanki asık suratıyla hiç sesini çıkarmadan iki adam arasında geçen konuşmayı dinleyen muhtar Haase'ye döndü ve dostça sordu:

"Muhtar, aklıma bir şey geldi, buradayken sana sormak isterim: Benim şu faiz konusu ne olacak? Beş gün sonra yine zamanı geliyor! Nasıl yapacaksın, bilmek isterdim!"

"Nasıl yapacağımı bilmiyor musun?" diye muhtar yaşlı adama bakarak konuştu. Sonra başını teğmene doğru çevirdi. O ise iki adamın konuştuğuyla hiç ilgilenmeden elinde ekmek önünde duran sahanda yumurtasını yemeyi sürdürüyordu. "Her şey borç senedinde yazıyor ya!

"Fakat muhtar!" diye, orman korucusu yalvarır gibi konuştu. "İstemem bizim gibi yaşlı iki insanın birbirleriyle kavga etmesini..."

"Birbirimizle niçin kavga edecekmişiz, Kniebusch?" dedi muhtar şaşırmış gibi. "Senette ne yazıyorsa onu alacaksın! Hem sonra ben senin kadar yaşlı sayılmam ki..."

"Sana verdiğim o on bin Mark'ı..." diye orman korucusu konuştu. Sesi titriyordu. "...yaşlılık yıllarımız için bir kenara koymuştum. Yirmi yıl sürmüştü o parayı biriktirmem. En son faiz ödemesini paçavrayı andıran bir banknotla yapmıştın. Hâlâ evde çekmecede duruyor. Onunla değil bir mektup pulu, bir çivi bile alınmıyor."

Kniebusch, elinde olmadan, birden hüzünlendi, gözleri yaşlandı. Muhtar Haase oturduğu yerde şöyle bir doğruldu, ellerini dizlerine koydu; tam yanıt verecekken masadan sert bir ses duyuldu:

"Korucu!"

Kniebusch başını hızla sesin geldiği yöne doğru çevirdi ve bir an üzüntüsünü unutmuş gibi:

"Emredin, teğmenim!" dedi.

"Sigaramı yakın, korucu!"

Teğmen bu arada önündeki yemeği bitirmişti. Tabağında bir damla yağ bile kalmamıştı. Kahve fincanı da boştu. Kirli çizmelerini çıkarmadan Haase'nin kanepesine rahatça uzanmış, gözlerini yummuştu. Dudakları arasında duran sigarası yakılmayı bekliyordu.

Orman korucusu yanına gidip, sigarasını yaktı. Teğmen derin bir nefes çekti ve gözkapağını şöyle bir kaldırıp, gözleri nemlenmiş yaşlı adama baktı.

"Hey, ne oluyor?" dedi. "Kniebusch, sanırım ağlıyorsunuz?"

"Sigaranın dumanından olacak, teğmenim," diye Kniebusch biraz sıkılgan yanıt verdi.

"Öyleyse iyi..." dedi teğmen ve yattığı yerde ona arkasını döndü.

"Senin dırdırını dinlemek zorunda değilim, Kniebusch!" diye konuştu tekrar yanına gittiği muhtar. "Borç senedinde iki yüz mark yazıyor, ben de sana onu veriyorum! Hem bundan önce sana bin marklık bir banknot vermiştim. Fakat cebinde üstü olmadığı için, kalsın, demiştim..."

"Sana söyledim ya, o parayla bir çivi bile alamadım!"

"Bu kez biraz daha iyi davranacağım. Sana vermek için on bin mark ayırdım bir kenara. Evet, bu kez de üstünü vermeni istemeyeceğim! Hem bu on bin senden aldığım borçtan kat kat daha fazla..."

"Fakat, muhtar!" diye yaşlı adam sesini yükseltti. "Sen benimle alay ediyorsun! Vereceğin on binin altı ay önceki binden kat kat daha az olduğunu çok iyi biliyorsun! Benim sana verdiğimin değeri ise..."

"Paranın o zamanki değerinden bana ne?" diye muhtar sesini yükseltti. "Hem senin paran değer yitirmiş ise bundan ben mi suç-

luyum?" Sen git Berlin'deki beyleri suçla! Bunda benim hiç suçum yok! Senette ne yazıyorsa ona uymak zorundayız..."

"Fakat dürüst olmak zorundasın, muhtar!" diye yalvarır gibi konuştu orman korucusu. "Şimdi elime bir parça tuvalet kağıdı tutuştur diye mi biz kendimize çok şeyi esirgeyerek yirmi yıl boyunca biriktirdik o parayı?"

"Öyle mi?" Muhtarın sesi iyice öfkeli çıkmıştı. "Bunu sen mi söylüyorsun, Kniebusch? Kuraklık yaşadığımız yıl sana faiz ödeyemeyince suratıma: 'Senette yazıyor, ödeyeceksin'! diyen sen değil miydin? Yağlı domuzlarımı ucuza elden çıkardığım yılda sana: 'Kniebusch, faizden biraz düş,' diye rica ettiğimde de: 'Muhtar, para paradır, eğer vermezsen mallarına haciz koydururum!' demiştin... Bütün bunları bana söyleyen sendin, Kniebusch! Yoksa bir başkası mı söylemişti?"

"Fakat muhtar, bütün bu söylediklerinin şimdiki faizle ne ilgisi var?" diye yaşlı adam karşı çıkmak istedi. "O günlerde para çok az değer yitiriyordu, bugün ise senin verdiğin çok komik, daha doğrusu değeri sıfır! Bütün faizi de istemiyorum, fakat iki yüz mark yerine bir ton çavdar verebilirsin..."

"Bir ton çavdarmış!" Haase yüksek sesle bir kahkaha attı. "Kniebusch, bana kalırsa sen yavaş yavaş keçileri kaçıyorsun! Bir ton çavdar bugün yirmi milyon marktan fazla ediyor..

"Bu da bana ödeyeceğin faize yakın bir miktar, muhtar," diye Kniebusch ısrar etti. "Durum iyi olduğu yıllarda karşılığı en az bir buçuk tondu!"

"Evet, durumun iyi olduğu yıllarda..." diye konuştu muhtar öfkeli. Yaşlı adamın parasını mutlaka istediğini farkına varmıştı. "Fakat şimdi o günler geçti, Kniebusch. Şimdi enflasyon yıllarını yaşıyoruz! Artık herkes kendi başının çaresine bakmak zorunda! Şunu da bilmeni isterim Kniebusch, bu sürekli mızmızlığından yavaş yavaş bıkmaya başladım. Köyde yaptığın dedikodulardan da

artık vazgeç. Geçenlerde ekmek alırken, bana olan faizlerini doğru dürüst ödeyemezken kaz kızartması yiyor, demişsin. Sus Kniebusch, söylemişsin bunu, bana haber verdiler! Yarın bisikletime atladığım gibi doğru Meienburg'a gidecek ve senette yazan iki yüz markı avukatımla sana yollatacağım! Yılbaşı geldiğinde de bana vermiş olduğun tüm parayı geri ödeyeceğim. Tam yirmi bin mark! Onunla ne satın alacağın umurumda bile değil! Evet, bu dediklerimi yerine getireceğim Kniebusch. Sürekli mızmızlığından artık bıktım! Evet, böyle yapacağım..."

"Böyle yapmayacaksınız, muhtar Haase!" diye kanapeden öfkeli bir ses geldi. "Başka türlü halledeceksiniz!" Teğmen yattığı yerden doğrulmuş, dudaklarının arasında sigara onlara bakıyordu. "Ay sonunda korucuya istediği bir ton çavdarı vereceksiniz. Sonra bir kağıda, her defasında aynı miktar çavdarı vermeye zorunlu olduğunuzu yazacağız; siz de altına imzanızı atacaksınız!"

"Hayır, Teğmen Bey, ben böyle bir şeyi imzalamayacağım!" diye muhtar oldukça kararlı karşı çıktı. "Siz bana böyle emirler veremezsiniz! Başka konularda olabilir, fakat bu konuda izin veremem. Söylediğinizi binbaşıya anlattığımda..."

"...binbaşı kıçınıza bir tekme atar ve sizi kapının önüne koyar! Ya da size bir hain gözüyle bakar ve diker duvarın önüne, muhtar! Hay Allah!" Teğmen böyle bağırdıktan sonra oturduğu yerden ayağa fırladı ve hızla muhtarın yanına gidip, ceketinin yakasına yapıştı. "Ne olduğunu siz çok iyi biliyorsunuz! Bu yaşınıza kadar iyi bir yaşam sürdünüz, şimdi işin sonuna gelmişsiniz, Berlin'deki heriflerin yaptığı alçaklıktan çabucak yararlanmak istiyorsunuz! Utanın, muhtar!"

Sonra dönüp, masaya gitti, kutudan bir sigara daha aldı ve Kniebusch'a yine emir etti:

"Yakın, korucu!"

Birden çok rahatlamış olan Kniebusch bir köle gibi koşarak yanına geldi. Eğilip, sigarasını yakarken teğmene fısıldadı:

"Aramızdaki sözleşmenin feshedilemeyeceğini de yazalım, yoksa borç aldığı ve şimdi hiç değeri olmayan parayı anında geri öder."

Az önce kendi kendine acımış, duygulanmıştı. Şimdi de beklemediği bu destekle de daha duygulandı. Orman korucusu Kniebusch'un gözleri yine yaşardı. Teğmen tiksinir gibi yanında duran adamın yüzüne baktı.

"Kniebusch, defol git yanımdan! Sanıyor musun ben bunu senin gibi cimrinin parası için yapacağım! Sen ve paran hiç umurumda değil! Ben bunu misyonumuz için yapıyorum. Dürüstlük çok önemli bizler için!"

Yaşlı adam süklüm püklüm pencerenin yanına gitti. Haklı olduğu gün gibi ortaydı. Peki niçin böyle azarlanıp duruyordu?

Teğmen muhtara doğru seslendi:

"Söyle bakalım, neye karar verdin, Haase?" Sigarasının dumanlarını havaya üfledi.

"Teğmen Bey," diye muhtar yalvarır gibi konuştu. "Benim durumum niçin başkalarından kötü olsun? Bu yörede herkes şimdi borçlarını geri ödüyor. Hem şu Kniebusch korunması gerekenler sınıfından mı?

"Haase, burada söz konusu olan Kniebusch değil, sizsiniz," diye karşı çıktı. "Siz bir yandan Berlinlilerin dolandırıcılığı sayesinde kesenizi doldurup, öte yandan dolandırıcılık yapıyorlar diye o kişileri alaşağı etmeye kalkışamazsınız ki! Bu söylediğim gün gibi ortada, onu her çocuk anlar, tabii siz de Bay Haase!"

Muhtar bir an için kendi kendiyle savaşmak zorunda kaldı. Uzun yaşamı boyunca hep çok çalışmak zorunda kalmıştı. Bu süreçte hep ısrarlı olmak, hiç pes etmemek gerektiğini çok iyi öğrenmişti. Bir an sustuktan sonra konuştu:

"Sözleşmeyi feshetmeyeceğim, ona da her altı ayda bir yarım ton çavdarın karşılığını nakit ödeyeceğim. Bunu imzalarım. Daha

fazlasını vermeye şu sıralar çiftliğin durumu elverişli değil. Çok zor günler yaşıyoruz, Teğmen Bey."

"Lanet olsun, muhtar!" diye teğmen tıslar gibi konuştu. Şimdi bakışlarında çok öfke vardı. "Bu yaptığınız alçaklık vicdanınızı sızlatmıyor, küçük insan nasıl olsa hepsini yutar, diye düşünüyorsunuz. Öyle değil mi? Bir de bana bakın! Evet, ben öyle pek övülecek biri değilimdir, fakat konu bu oldu mu... Dinle muhtar, benim hiçbir şeyim yok. Tam beş yıldır üzerimdekilerden başka hiçbir şeye sahip değilim. Arada sırada asker maaşı veriyorlar, vermedikleri ay da oluyor! Fakat bu pek umurumda değil. İnsan ya bir şeye inanır ve her şeyini onun uğruna feda eder ya da o şeye inanmaz. Şimdi senin için bu ikincisi geçerliyse, şu andan sonra birbirimize söyleyecek bir şeyimiz kalmamış demektir!"

Muhtar Haase bir süre hiç sesini çıkarmadı, suskun öyle oturmaya devam etti. Sonra da biraz canı sıkkın, biraz öfkeli konuştu:

"Siz henüz gençsiniz, ben ise artık yaşlanmış biriyim! Teğmen, benim bir çiftliğim var; onun zarar etmemesi için çok dikkatli olmak zorundayım. Biz Haase ailesi, çok uzun yıllardır buradayız. Eğer çiftliği batırırsam ne babamın ne de dedemin bir daha karşısına çıkabilirim."

"Fakat çiftliğinizi sadece dalavereyle ayakta tutmanız hiç umurunuzda değil, öyle mi muhtar?"

"Bu dalavere filan değil!" diye muhtar öfkeyle sesini yükseltti. "Günümüzde herkes böyle yapıyor! Hem Teğmen Bey..." Gülümser gibi yaptı, değişik bir ses tonuyla devam etti, "...hepimiz insanız, melek değil! Babam da bir zamanlar pek işe yaramayan bir atı, tarlada çalışır, her işe koşabilirsin, diye birine satmıştı! Biz insanlar hem aldatılırız, hem de aldatırız! Bana göre zamanı geldiğinde Tanrı da insanın yaptığını affeder!"

Teğmen bu arada bir sigara daha yakmıştı. Muhtarın Tanrı üzerine söylediği umurunda bile değildi. Onun için önemli olan yaşadığı dünyanın bir an önce düzelmesiydi!

"Hey korucu!" diye Kniebusch'a seslendi. Pencerenin yanında durmuş, perdelerin püsküllleriyle oynamakta olan yaşlı adam koşar adım yanına geldi ve sigarasını yaktı. "Yine geri dönebilirsin!" diye teğmen emretti. Kniebusch da aynı hızla pencerenin yanına döndü. "Eğer söylemiş olduğumu yapmazsanız..." diye teğmen yine muhtara doğru döndü ve öfkeli sesiyle konuşmasına devam etti. "Eğer söylemiş olduğuma karşı çıkarsanız ve namuslu bir insan gibi davranmazsanız, şunu bilin ki muhtar olarak artık aramızda yeriniz yok!

"Ben sanıyordun ki, sizin bizlere gereksinimi var," diye mırıldandı muhtar oldukça soğukkanlı.

"Eğer siz misyonumuza destek vermezseniz muhtar..." dedi teğmen. O da soğukkanlı konuşuyordu. "...Bakın, bir veya iki ay sonra yeni Efendiler biziz, sanıyor musunuz ki bu yararınıza olacak, muhtar?"

"Ah, Tanrım!" diye mırıldandı muhtar Haase. Teğmenin söylediklerinden pek etkilenmemişe benziyordu. "Eğer sizlerle birlikte olmamış herkesi zamanı geldiğinde cezalandırmaya kalkışırsanız bütün köylerde insanlar feryat edecek, yakınıp duracak!" Ses tonunda bir alay vardı. "Herhalde o zaman geldiğinde sizi ziraat bakanı yapmayacaklar, Teğmen Bey?"

"Peki, peki!" dedi teğmen ve kanepenin kenarında duran kasketi kaptığı gibi ayağa kalktı. "Demek ki söylediğimi yapmıyorsunuz, muhtar?"

"Ben ne yapabileceğimi az önce söyledim," diye adam inatla konuştu. "Sözleşmeyi feshetmeyeceğim ve faiz karşılığı beş yüz kilo da çavdar vereceğim."

"Öyle ise aramızda konuşacak bir şey kalmadı, muhtar," dedi teğmen. "Korucu gelin benimle, toplantının nerede yapılacağını size dışarıda söyleyeceğim. Kesinlikle burada olmayacak!"

Muhtar Haase ona bir şey söylemek istedi, fakat ince dudaklı ağzını kapattı, sustu. Teğmen tüccar değildi, pazarlığa girmesini sevmezdi. O ya hepsini isterdi ya da hiçbir şeyi! Onun bütün istediklerini kabullenmeyen muhtar da susmayı yeğledi!

Teğmen bir an muhtar evinin kapısında durdu ve dışarıya baktı. Orman korucusu Kniebusch'la köpeği hiç sesini çıkarmadan arkasında duruyordu. Teğmen şiddetli fırtınanın ardından yağmur azalmış olmasına karşın adımını dışarı atmaya çekiniyormuş gibiydi. Fakat o yağmuru filan düşünmüyordu. Fırtına çıkmadan son anda çavdar yüklenmiş arabayı boşaltan adamlara bakıyordu.

"Teğmen Bey," diye konuştu Kniebusch yavaşça. "Toplantıyı köylü Bentzien'in yerinde de yapabilirsiniz."

"Bentzien, evet, Bentzien..." dedi teğmen düşünceli, düşünceli ve arabadan çavdar indiren adamları seyretmeyi sürdürdü. Yaşamında tarlalarda hiç çalışmamıştı, genç sayılırdı. Fakat Baltık bölgesinde ve Yukarı Şilezya'da şunu öğrenmişti, dayanıklı olan hep kazanırdı. Az önce muhtara: 'aramızda konuşacak bir şey kalmadı' demişti ve muhtar da belki onun bu sözlerine inanmıştı, fakat genç teğmenin muhtarla 'konuşacak' daha çok şeyi vardı!

"Benzin..." diye mırıldandı. Sonra birden sesini yükseltti: "Beni burada bekleyeceksiniz, korucu!" Teğmen yaşlı adamın yanıtını beklemeden hızla arkasına döndü ve tekrar evden içeri girdi.

Aradan beş dakika geçmeden orman korucusu Kniebusch'u içeri çağırdı. Muhtar masaya oturmuş teğmenin istediklerini kaleme alıyordu. Sözleşme feshedilmeyecekti, faiz karşılığı olarak da yılda bir ton çavdar – altışar ayda bir – verecekti. Teğmenle muhtarın o anda kafalarından ne geçtiği yüzlerinden okunmuyordu. Yaşlı adam ise mutluluktan neredeyse hüngür hüngür ağlayabilirdi. Fakat kendini

tutmalıydı, yoksa her şeyi berbat ederdi. Duygularını belli etmemeye çalıştı, yüzü kırmızı cilalı bir fındıkkıranı andırıyordu!

"Tamam, böylesi iyi," diye teğmen konuştu ve tanık olarak sözleşmesinin altını okunaksız yazısıyla imzaladı. "Kniebusch, haydi şimdi gidip insanlara haber verin. Tabii buraya gelecekler! Köylü Bentzien mi demiştiniz? 'Benzin'e ise şimdilik gerek yok!"

Sonra güldü. Bu biraz sinsi bir gülmeydi. Muhtar ise hiç sesini çıkarmadan öyle oturmaya devam etti.

Az önce teğmenle muhtar aralarında kısa bir görüşme yapmıştı.

"Muhtar, söyleyin bakayım," demişti teğmen tekrar evden içeri girer girmez masadaki adama, "aklıma bir şey geldi. Yangın sigortanız var mı?"

Muhtar da: "Yangın sigortası mı?" diye sormuş ve şaşkın şaşkın karşısındaki adamın yüzüne bakmıştı.

"Evet, evet!" olmuştu teğmenin yanıtı. Bunda anlaşılmayacak ne vardı? "Nasıl bir sigorta yaptınız?"

"Kırk bin mark..."

"Bu şimdi aşağı yukarı bir ton çavdarın karşılığı, öyle değil mi?"

"Evet..."

"Sizce de çok dikkatsizce bir şey sayılmaz mı? Hele ambarlarınız şu günlerde ağzına kadar kuru samanla doluyken..."

"Fakat başka sigorta yok ki!" diye çok çaresiz yanıt vermişti.

"Bence var, muhtar!" demişti teğmen de. "Şimdi Kniebusch'u içeri çağırmanız ve söyleyeceklerimi kalem alıp, altına imzanızı atmanız yeter!"

Bu kısa konuşmanın ardından Kniebusch içeri çağrılmıştı.

7

Otel resepsiyon şefi, eski üsteğmen von Studmann o gün öğleden sonra ilginç ve de can sıkıcı bir olay yaşadı. Saat üçe doğru, trenle gelen müşterilerin henüz otele ulaşmadığı bir saatte, oldukça iriyarı, güçlü görünümlü bir bey kapıdan içeri girdi. Üzerindeki İngiliz kumaşından takım elbise ve elindeki domuz derisinden küçük bavul hemen dikkati çekiyordu.

Tek kişilik, banyolu bir oda istediğini söyledi. Fakat oda birinci katta ve telefonsuz olmalıydı.

Resepsiyonist bütün odalarda telefon bulunduğunu belirtti. Bunu duyan, solgun yüzünün hatları keskin, otuz yaşlarındaki müşteri birden heyecanlandı, bakışları değişti. İrkilen resepsiyonist bir adım geri çekildi.

Durumu fark eden Studmann hemen yeni müşterinin yanına geldi. Beyefendi arzu ederse telefonu tabii odadan çıkarabilirlerdi...

"Evet, arzu ediyorum!" diye müşteri aniden sesini yükseltti. Sonra yine sakinleşti ve yumuşak bir sesle, odadaki bütün zillerin de iptal edilmesi gerektiğini de söyledi. Alnını kırıştırdı: "Bütün bu modern şeylerle benim ilgim yok!" dedi.

Von Studmann saygıyla hafifçe eğildi ve müşterinin, cereyanı da kesin, demesini bekledi. Fakat başka bir istek gelmedi. Onun gözünde elektrik modern teknik sayılmıyor olacaktı veya o anda aklına gelmemişti. Sonra, domuz derisinden bavulu taşıyan delikanlı ve elinde müşteri kayıt defteri taşıyan kat görevlisinin peşinde homurdanarak merdivenleri çıkmaya başladı.

Von Studmann bu 'büyük kent kervansarayında uzun yıllardır resepsiyon şefi olarak çalışıyordu; bu nedenle müşterilerin çok değişik istekleriyle karşılaştığında pek şaşırmıyordu. Tek başına seyahat eden ve beraberindeki küçük maymun için odaya özel tuvalet isteyen öfkeli Güney Amerikalı bir kadın müşterinden, gecenin saat ikisinde, üzerinde pijaması resepsiyona gelen ve fısıldayarak hemen

odasına bir kadın yollamalarını isteyen yaşlı başlı bir beye kadar her türlüsüyle karşılaşmıştı. ("Böyle şaşırmanıza hiç gerek yok, bir yerde hepimiz de erkeğiz!") Bu nedenle Studmann hemen hemen hiçbir müşteri isteğine şaşırmıyor, soğukkanlı kalmasını biliyordu.

Fakat bu müşteri değişik birisine benziyordu; dikkatli olması gerektiğini sezdi. Genelde otel müşterileri birbirine benzerdi. Onlar skandal haberleri gazetelerde okumayı yeğlerdi, kendileri skandalın içine girmekten kaçınırdı. Fakat bu yeni müşterideki bir şey resepsiyon şefine dikkatli olmasını söylüyordu. Tuhaf isteklerinden çok yüzünün değişik mimikleriydi Studmann'ı rahatsız eden. Konuşurken aniden sesini yükseltmesinden, huzursuz ve küstahça bakışlarından, sanki peşinde birileri varmış gibi aceleci davranışlarından resepsiyon şefi rahatsız oldu.

Hiç olmazsa ona odasına eşlik eden iki elemanın söyledikleri fena sayılmazdı. Bavulu taşımış olan delikanlıya bahşişini Amerikan dolarıyla vermişti. Gencin söylediğine göre cüzdanı para doluydu. Kayıt defterini getiren kat garsonu da bavulun tıka basa dolu olduğunu söyledi. Müşteri deftere adını "Baron von Bergen" olarak yazmıştı.

Kat garsonu Süskind dikkatli biriydi, kayıt sırasında müşterinin pasaportuna da bakmıştı. Emniyet müdürlüğünün kurallarına göre otel elemanı olarak bunu yapmaya yetkisi vardı. Pasaport Wurzen idare bölgesi tarafından hazırlanmıştı. Hemen göz attıkları soylular rehberine göre gerçekten de Saksonya Eyaleti'nde "von Bergen" diye soylu bir aile vardı.

"Her şey tamam, Süskind," dedi von Studmann ve önündeki soylular rehberin kapattı.

Fakat Süskind başını iki yana salladı. Pek memnun değilmiş gibiydi.

"Ben pek emin değilim, efendim," diye konuştu. "Bu müşteri bana biraz tuhaf geliyor."

"Niçin tuhaf? Dolandırıcının biri mi sizce? Oda hesabını ödedikten sonra, dolandırıcı olup olmadığı bizi ilgilendirmez ki, Süskind!"

"Dolandırıcı mı? Hayır, böyle demek istemedim. Bence o aklını kaçırmış biri..."

"Aklını kaçırmış biri mi?" diye Studmann sordu. Öfkelendi, çünkü o da Süskind gibi düşünmüştü az önce. Fakat öfkelendiğini karşısındakine belli etmedi. "Saçma bence, Süskind," diye devam etti, "belki biraz sinirli, ya da içkiyi fazla kaçırmış..."

"Sinirli ya da sarhoş mu? Kesinlikle değil! O bence aklını kaçırmış!"

"Fakat niçin böyle düşünüyorsun, Süskind? Odasında tuhaf bir şey mi yaptı?"

"Hayır, yapmadı," dedi Süskind. "Konuşurken yüzünde oluşan tuhaf mimikler de pek önemli değil. Bazı insanlar, böyle yaparsam karşımdakini daha çok etkilerim diye düşünür."

"Öyleyse?"

"Sadece benim duygularım böyle diyor, müdür bey. Altı ay önce 43 numarada kendini asan trikotajcı otele geldiğinde de böyle tuhaf duygularım olmuştu."

"Aman Allahım! Süskind ağzınızı hayra açın, bu kadar karamsar olmayın! Fakat şimdi yapacak başka işlerim var. Bu müşteriye göz kulak olun ve bana hemen haber verin!"

O gün von Studmann'ın büroda yapacak çok işi vardı. Doların kuru yine değişmişti, sadece bütün oda fiyatları yenilenmeyecek, bütçe hesapları da güncelleştirilecekti. Az sonra müdürün karşısında oturan Studmann oldukça gergin ve heyecanlıydı. Şirket genel müdürü Vogel, bir süre sonra zarar etmemek için acaba ilerdeki dolar kur değişikliklerini şimdiden göz önüne alıp, oda fiyatlarını ona göre mi yükseltsek, diye düşünüyordu.

"Sermayemizi korumak zorundayız, beyler! Evet, sermayemiz çok önemli!"

Sonra uzun uzun otelde arap sabununun geçen yıldan bu yana niçin daha az depolandığını anlattı. Studmann, şefinin pek hoşuna gitmemesine karşın birkaç kez dışarı çıkıp, yine odaya döndü. Saat dördü geçmişti, artık müşteriler gelmeye başlamıştı. Resepsiyondaki elemanların işleri başlarından aşkındı. Gelenler kuyrukta beklerken, günün bu saatinde otelden ayrılmak akıllarına gelenler de resepsiyondakilerin işini iyice aksatıyordu.

Süskind bir ara kulağına, 37 numaradaki müşterinin banyo yapıp, yatağına uzandığını ve kat garsonuna bir şişe kanyakla bir şişe şampanya ısmarladığını fısıldadı. Studmann sadece başını, evet, der gibi salladı. Ayyaşın biri olacak, diye düşünmeden de edemedi. Eğer aniden bağırıp çağırmaya başlarsa hemen otel doktorunu odasına yollar, sakinleştirici bir iğne yaptırtırım, diye düşündü ve müdürün odasına girdi.

Aradan çok geçmeden tekrar dışarı çıkarken, şefi Vogel, böyle devam ederse yumurta alımının oteli iflasa götüreceğini iddia ediyordu. Bu nedenle yakın gelecekte otele taze yumurta veya buzhane yumurtası almak konusuna kafa yorup, kesin bir karar vermeliydi.

"Çılgın adam!" diye mırıldandı von Studmann tekrar hızla odadan çıkarken. "Hem ben bugün niçin böyle sinirliyim? Böyle ağlayıp sızlanmalarına çoktan alışmış olmalıyım! Hayır, hayır, bunaltıcı hava ve ardından çıkan fırtına sinirlerimi bozmuş olacak..."

Resepsiyona giderken kat garsonu Süskind çıktı karşısına.

"Müdür bey, işte başlıyor!" dedi.

Siyah papyonun üzerindeki yüzü şimdi karmakarışıktı. Sıkıldığı bir şey vardı.

"Ne başlıyor, Süskind? Ne söylemek istiyorsanız, çabuk söyleyin. Hiç zamanım yok!"

"37 numaradaki müşteri, müdür bey..." diye konuştu Süskind. Sesi serzeniş dolu çıkmıştı. "Köpüklü şarap şişesinden salyangoz çıkmış."

"Salyangoz mu?" Studmann gülmeden edemedi. "Saçma, Süskind. Benimle alay etmenizin şimdi yeri değil! Köpüklü şarap şişesine salyangozlar nasıl giriyor? Böyle bir şeyi bugüne dek hiç duymadım!"

"Fakat çıkmış, müdür bey!" Süskind çok ciddiydi. "Gözümle gördüm. Kabuksuz, büyük bir salyangoz..."

"Siz gördünüz mü?" Studmann birden ciddileşti, ne yapacağını düşündü. Otelin müşterilere sunduğu köpüklü şarap şişesinden salyangoz çıkması mümkün değildi! Onlar vurgunculardan düşük kaliteli köpüklü şaraplar almıyorlardı ki! "Bize kaba bir şaka yapmak için şişeye o atmış olabilir," dedi sonra. "Hemen odasına başka bir şişe götürün." Cebinden bir defter çıkarıp, bir şeyler karaladı. "Verin şu fişi şarap mahzenindeki görevliye! Ve dikkat edin Süskind, sakın aynı şakayı tekrarlamaya kalkışmasın!"

Süskind başını salladı, çekiniyormuş gibiydi.

"Acaba müşterinin odasına siz gitmek istemez miydiniz?"

"Ah, Süskind, benim böyle saçmalıklara ayıracak hiç zamanım yok! Eğer tek başınıza adamın odasına gitmeye çekiniyorsanız, mahzen görevlisini de tanık olarak yanınıza alın."

Studmann koşar adım kat garsonunun yanından uzaklaştı. Ünlü demir sanayicisi Brachwede resepsiyonda bağırıp çağırıyordu. Günde on milyona kiralamıştı odasını, fakat şimdi faturaya on beş milyon yazmışlardı! Studmann hemen yanına gitti ve çoktandır herkese söylediği gerekçeyi ona da söyledi: Dolar kuru yine yükselmişti. O gün öğleden sonra bütün işi müşterilere güleryüzle bazı açıklamalar yapıp, onları inandırmaya çalışmak, sinirli sinirli el sallayıp elemanlardan birini yanına çağırmak ve ona çalışırken dikkatli olmasını

söylemek, kötürüm bir bayan asansöre bindirilirken dikkat etmek, gelen telefon konuşmalarından bazılarını baştan savmak oldu.

Ve az sonra kat garsonu Süskind'in keder içindeki yüzünün yine arkasında belirdiğini fark etti.

"Müdür bey! Ah, müdür bey, gelin lütfen!" diye usul sesle konuştu. Tiyatro sahnesinde entrikacı rolünü oynayan aktörün fısıldamasını andırıyordu sesi.

"Ne oldu yine Süskind?"

"37'deki müşteri müdür bey..."

"Söylesene, ne olduğunu! Yine mi salyangoz çıktı şişeden yoksa?"

"Bay Tuchmann (şarap mahzeni sorumlusu) odaya getirdiği şişeleri peş peşe açtı. On bir şişenin hepsinde de salyangozlar vardı!"

"Hepsinde mi?" diye von Studmann bağırdı ve bazı müşterilerin ona doğru baktığını görünce hemen sesini kısarak devam etti. "Şimdi siz de çıldırdınız, Süskind?"

Kat garsonu üzgün üzgün başını salladı.

"Müşteri yukarıda bağırıp çağırıyor."

"Gelin benimle!" diye Studmann sesini yükseltti ve telaşla merdivenlere doğru koştu. O anda ünlü bir otelin resepsiyon müdürü ve müdür yardımcısı olduğunu, daha sakin davranması gerektiğini unutmuş gibiydi. Olup bitene çok üzülen Süskind de heyecanla şefinin peşinden koştu. Aralarından geçtikleri otel müşterileri şaşkınla birbirlerine bakıştı. Aynı anda lobide yayılan bir dedikoduya göre otelde kalmakta olan ve bu akşam bir konser vermesi beklenen şantöz kontes Vagenza ani bir doğum yapmıştı.

Nefes nefese 37 numaralı odanın kapısına vardılar. Kat garsonunun söylediklerinin ardından von Studmann o anda nezaketi elden bırakmaya karar verdi. Kapıyı birkaç kez tıklattı ve yanıt beklemeden açıp, içeri girdi. Peşinden gelen Süskind ses geçirmeyen kapıyı dikkatle kapattı. Odada bir tartışma olursa dışarıdan duyulmasını istemiyordu.

Oldukça büyük odanın bütün ışıkları yanıyordu. Perdeler de iyice kapatılmıştı. Banyonun kapısı da kapalıydı. Bu kapı kilitlenmişti, anahtarı da üzerinde değildi. Fakat bunu az sonra fark edeceklerdi. Müşteri, krom çelikten büyük yatağa uzanmış yatıyordu. Studmann'ın biraz önce resepsiyonda dikkatini çekmiş olan yüzünün sarılığı şimdi beyaz yastıkların arasında daha çok bir hasta yüzünü andırıyordu. Müşterinin üzerinde kırmızı ipekten pahalı bir pijama vardı. Mavi yorganın üzerinde duran kaba elinde mühürlü bir yüzük dikkati çekiyordu. Diğer eli ipek yorganın altındaydı.

Yatağın kenarına çekilmiş olan masanın üzerinde duran sayısız kanyak ve köpüklü şarap şişesi von Studmann'ı şaşırttı. Süskind'in az önce söylediği on bir şişeden daha fazlası odaya getirilmiş olacaktı. Onu hayrete düşüren ve öfkelendiren başka bir şey de, odada tanık olarak sadece şarap mahzeni sorumlusunun olmadığı idi. Nedense bir komi, bir oda hizmetçisi, asansörcü genç ve oda temizliğine yardım eden gri üniformalı bir kadın da ürkek ürkek bir kenarda durmaktaydı.

Studmann bir an düşündü, çıkabilecek büyük bir tartışmanın tanıkları olmasınlar diye bu grubu acaba odadan çıkarsa mıydı? Fakat aynı anda yataktaki müşterinin tüm yüz hatlarının değişmiş olduğunu ve titrediğini fark edip, ürktü. Çok çabuk davranmalıydı. Şöyle bir eğilip, yatağa sokuldu, adını ve kim olduğunu söyledi ve müşterinin tepkisini bekledi.

Yataktaki adamın yüzü birden sakinleşti.

"Buradan hiç memnun kalmadım!" diye tıslar gibi konuştu müşteri, kendini beğenmiş bir teğmenin ses tonuyla. "Sizin için hiç de güzel olmayan şeyler oluyor burada! Köpüklü şarabın içinde salyangozlar yüzüyor! Bu utanmazlığın en büyüğü!"

Kadehle şişelere şöyle bir göz atan von Studmann:

"Fakat ben salyangoz göremiyorum," dedi. Onu bir an için ürküten, bu saçma şikâyetten çok müşterinin kötü bakan gözlerindeki

sınırsız nefret idi. Studmann o güne dek böylesine hem küstah, hem korkak, hem de nefret dolu bakan bir insanla karşılaşmamıştı.

"Fakat onlar şişelerin içinde!" diye yatakta yatmakta olan birden bağırdı. Odada duranlar ürpertiyle irkildi. Adam yattığı yerden doğruldu ve yatağın kenarına oturdu. Bir eliyle yorganı kavramıştı, diğeri ise hâlâ yorganın altındaydı.

Dikkatli ol, diye düşündü von Studmann. Bunun kafasından bir şeyler geçiyor!

"Buradaki herkes gördü o salyangozları. Bakın şu şişeye. Hayır ona değil, buna bakın!"

Studmann adamın gösterdiği şişeyi eline aldı, havaya kaldırıp, ışığa doğru tuttu. Köpüklü şarapta hiçbir şey olmadığına ve bunu müşterinin de bildiğine çok emindi. Fakat herhangi bir hileyle odadaki saf ruhlu elemanları kandırmasını becermiş olacaktı. Adam niçin böyle bir şey yapmıştı, Studmann bunu az sonra ortaya çıkaracağına çok emindi.

"Dikkat, müdür bey!" diye bağırdı aynı anda kat garsonu Süskind. Studmann hızla arkasına döndü. Fakat iş işten geçmişti. Studmann elindeki şişeyi incelerken müşteriye hiç dikkat etmemişti. O ise sessizce yatağından çıkmış, ayaklarının ucuna basarak kapıya gitmiş ve kilitlemişti. Şimdi elinde, namlusu odadakilere çevrilmiş bir tabanca tutuyordu.

Von Studmann cephede birkaç yılını geçirmiş olduğu için üzerine yönelmiş bir silahtan kolay kolay korkmayan biriydi. Onu şu anda korkutan kim olduğu bilinmeyen bu yabancı adamın nefret ve çaresizlik dolu yüzüydü. Heyecanlı değildi, hatları durgundu, hatta gülümsüyormuş gibiydi, daha doğrusu alaycı bir sırıtma vardı bu yüzde.

"Bu da ne demek oluyor?" diye sordu Studmann.

"Bu ne demek mi?" dedi adam usulca. "Bu andan sonra herkes benim emirlerime uyacak, demek! Karşı çıkanı hemen vuracağım!"

"Yoksa cebimizdeki paraya mı göz koydunuz? Fakat zahmete değmez... Hem siz Baron von Bergen değil misiniz?"

"Garson!" diye yabancı adam seslendi. Üzerindeki küçük sarı işlemeli kırmızı ipek pijaması solgun, hasta yüzlü iriyarı bu adama hiç de yakışmıyordu. "Garson, bütün kadehlere kanyak doldurun! Şimdi üçe kadar sayacağım, kim kadehini boşaltmamışsa beynine kurşunu yiyecek! Anlaşıldı mı?"

Süskind yalvarır gibi resepsiyon şefi von Studmann'a baktıktan sonra verilen emri yerine getirmeye başladı.

"Bu şaka da ne oluyor?" diye von Studmann sordu.

"Susun ve için!" dedi konuklarını ağırlayan adam! "Bir... iki... üç... İçin bakayım! Anlaşıldı mı? Hepiniz içeceksiniz!"

Birden bağırmaya başlamıştı. Odadakiler Studmann'a baktılar. Studmann da o anda ne yapacağını bilmiyormuş gibiydi.

Yabancı adam tekrar sesini yükseltti:

"İçin! Sonuna kadar için!"

Ve havaya bir el ateş etti. Odada herkes bağrıştı. Studmann tek başına olsa adamla mücadele edebilirdi, fakat odadaki şaşkın elemanların başına bir şey gelebilir diye hemen vazgeçti. Hem büyük bir olayın çıkması otelin ününü de lekeleyebilirdi.

Odadakilere döndü ve sakin bir sesle: "Haydi, için!" dedi. Sonra korku içindeki elemanları yüreklendirmek istermiş gibi gülümseyerek elindeki kadehten birkaç yudum aldı. Fakat kadeh ağzına kadar doluydu, Studmann biraz daha içti. Bazıları öksürdü, boğazını yakan sert içkiyi püskürttü.

"Bütün kadehler sonuna kadar içilecek!" diye konuştu müşteri öfkeyle. "Kadehini boşaltmayan kurşunu yiyecek!"

Von Studmann arkasını dönemiyordu, kapıdaki adama çok dikkat etmek zorundaydı. Niyeti, onun bir an dikkatsizliğinden yararlanıp, üzerine atlamak ve elindeki tabancayı almaktı.

"Havaya ateş ettiniz," diye konuştu nezaketle. "Bizleri düşündüğünüz için size teşekkür etmek isterim. Fakat bir şey sormama izin verir misiniz? Acaba bizi niçin sarhoş etmek istiyorsunuz?"

"Gerekmezse sizi vurmaya niyetli değilim! Fakat hepinizi sarhoş etmeyi çok istiyorum. Bu nedenle kadehine konanı sonuna kadar içmeyen bu odayı terk etmeyecek. – Garson, şimdi kadehlere köpüklü şarap doldurun!"

"Evet, bunu anladım da..." diye Studmann yanıt verdi. Onun niyeti adamla konuşmayı elinden geldiğince sürdürmekti. "Anlayamadığım tek şey bizi niçin sarhoş etmek istediğiniz."

"Hoşuma gittiği için! – Haydi şimdi boşalt bakayım kadehini!"

Birisinin arkasından uzattığı kadehi aldı ve içti.

"Hoşunuza gittiği için demek..." diye mırıldandı. Bir an sustu ve sonra önemsiz bir şey söylermiş gibi devam etti: "Ruh hastası olduğunuz için galiba?"

"Altı yıl önce iş göremez dediler benim için," diye konuştu karşısındaki adam. Söylediğini pek önemsemiyormuş gibiydi. "Ardından da beni bir akıl hastanesine tıktılar. Garson, şimdi herkese kanyak vereceksiniz! Aceleye gerek yok, keyfini çıkarmak istiyorum. Askerde ateş etmekten tiksinirdim. Herkes tabancasını bana doğru tutar, tetiğe basardı. Şimdi bunu ben yapıyorum. Haydi, için bakayım!"

Von Studmann içti. Alkolün nasıl bir sis bulutu gibi beynini sardığını yavaş yavaş fark etmeye başladı. Başını çevirmeden, göz ucuyla odanın öteki köşesinde garson Süskind'in yavaşça banyo kapısına sokulduğunu gördü.

Fakat baron da onu görmüştü.

"Ne yazık ki o kapı kilitli," diye alay eder gibi konuştu.

Süskind omuz silkti ve birkaç adım geri attı; resepsiyon şefi şimdi onu göremiyordu.

Aynı anda arkasında çığlık atan bir kadının sesiyle irkildi. Sonra fısıltıyla konuşan iki erkeğin sesi kulağına geldi. Dikkatli ol, üsteğmen, dikkatli ol, dedi kendi kendine. Kafası yerine gelmiş gibiydi.

"Sizi anlıyorum..." diye von Studmann konuştu. "Fakat bu güzel otelde sizinle birlikte içmek şerefine nasıl eriştik? Hem sizin kaldığınız bir yer yok muydu?"

"Kaçtım oradan!" dedi baron ve şöyle bir güldü. "Herifler o kadar salak ki! Müfettiş beni almaya gelirse çok küfür edecektir! Bu arada bazı şeyler çevirdim, bakıcının da kafasını yardım. Hey, çok yavaş içiyorsunuz!" diye homurdandı. "Çok yavaş. Garson, doldur yine kanyak! Boşalt hepsini!"

"Ben köpüklü şarap rica edecektim," diye konuştu Studmann.

Bunu söylememiş olsa daha iyi ederdi.

"Kanyak!" diye adam haykırdı. Studmann'ın yüzüne bakıyordu. "Kanyak içmeyen kurşunu yiyecek kafasına! Umurumda bile değil! Beni 51. maddeden içeri attılar, bana hiçbir şey olmaz! Ben bu ülkenin baronu von Bergen'iyim! Bana hiçbir polis elini bile süremez. Ben ruh hastasıyım! – İçin!"

Yeni kadehi başına diken von Studmann ümidini yitirmek üzereydi, işler ters gidecek galiba, diye düşünmeden edemedi. Arkasındaki iki kadın bu arada kıkır kıkır gülmeye başlamıştı. Beş dakika sonra istediği gerçekleşecek, sağlıklı insanlar dört ayaklarının üzerinde hayvanlar misali bu ruh hastasının önünde emekleyecekti. Bir şey yapmalıydı! Fakat kaçık adam inatla kapının önünde, parmağı tabancasının tetiğinde, hiç kıpırdamadan durmaya devam ediyordu.

"Doldurun kadehleri!" diye yine emretti. "Bütün şişeyi... Ağızlar tatlansın!"

"Haklısın, büyük usta, çok haklısın!" diye biri seslendi. Bu genç komi olacaktı. Diğerleri yüksek sesle güldü.

"Siz kibar birisiniz," diye Studmann denedi. "Bir ricam olacak, hiç olmazsa bayanların odadan çıkmasına izin verin. Burada kalanlar kaçmaya çalışmayacak, namus sözü veriyorum size."

"Bayanlar odadan çıksınmış... Hayır," diye odadaki elemanlardan biri nara atar gibi bağırdı. "Öyle değil mi cici kızlar? Bu otelde hiç böylesine cömert ve kibar servis yapmamışlardı bize..."

"İşte duyuyorsunuz!" diye baron alay dolu bir kahkaha attı. "Haydi, için bakayım! Şimdi sıra yine kanyakta! Oturun kanepeye, yatağa da. Müdür bey, siz de oturabilirsiniz! Haydi, haydi! Şaka mı yapıyorum sanıyorsunuz? Karşı çıkan yer kurşunu alnının ortasına! İşte, görün!" Tabanca patladı. Odadakiler çığlık attı. "İçin ve rahatınıza bakın! Ceketler çıksın, kravatlar da. Kızlar çıkarın önlüklerinizi! Haydi, haydi, bluzlar da çıkabilir..."

"Sayın baron!" diye von Studmann biraz sinirli karşı çıkmak istedi. "Biz burada genelevde değiliz. Ben kabul etmiyorum."

Fakat içkilerin etkisinde söylediğiyle yaptığı birbirine uymuyordu. Ceketini çoktan koltuğa atmıştı, kravatını da çözmeye çabalıyordu.

"Ben kabul etmiyorum," diye mırıldandı.

"İç!" dedi baron bağırır gibi. Sonra sırıttı. "Beş dakika sonra hiç karşı çıkamayacaksınız. Ve sıra şimdi yine köpüklü şarapta!"

Birden bir gürültü, kırılan kadehler... Kat garsonu Süskind önce masanın üzerine, oradan da yere yuvarlanmıştı. Halının üzerinden yatıyor, zor nefes alıyordu. Bayılmış olacaktı. Bir eli yanındaki hizmetçi kızın göğsünde yatağın üzerine oturmuş olan şarap mahzeni görevlisi gülmeye başladı. Yaşlıca oda temizleyicisi kadın da kominin koluna yapışmıştı. Yüzü kıpkırmızı, ne olup bittiğini anlamıyor gibi çevresine bakınıp duruyordu.

"Hepiniz içeceksiniz dedim!" diye ruh hastası bağırdı. "Hey siz de beyefendi, doldurun kadehinizi! İçin köpüklü şaraptan!"

Üç dakika sonra ben de kayıbım, diye düşündü ve şişeye uzandı. Evet, üç dakika sonra ben de ötekiler gibiyim... Eli şişenin soğuk boynuna dokundu. Bir an kendine gelir gibi oldu. Düşündü, şimdi ne kadar da kolay her şey!

Köpüklü şarap şişesi şimdi bir el bombasıydı. Onu iyice kavradı ve kırmızı pijamalının kafasına doğru fırlattı. Ve aynı anda adamın üzerine atıldı.

Baron elindeki anahtarla tabancayı düşürdü, sendeledi ve haykırmaya başladı:

"Bana bir şey yapmayın! Ben hastayım! Ben 51. maddeden içerdeyim! Vurmayın bana, ne olur. Vurmayın, suçlu olursunuz!"

Yarı sarhoş üzerine saldırdığı adama öfkeyle vurmaya devam eden von Studmann bir an düşündü: Ben gerçekten aldandım! Bu herifin, cephede aralıksız ateş açıldığında altına pisleyen korkaklardan farkı yok! Hemen ilk anda suratına indirmeliydim yumruğumu!

Altında inleyip sızlayan adama vurduğu için kendinden iğrendi. Hemen yanında durmakta olan anahtarı aldığı gibi sallanarak ayağa kalktı ve odanın kapısını açıp, koridora çıktı.

Dışarıda başlayan fırtınayla karışık sağanak yağmurdan otelin büyük lobisine sığınmış insanlar, üstü başı parçalanmış, yüzü kanlar içinde bir adamın birinci kata çıkan, basamakları kırmızı uzun halılarla kaplı geniş merdivenin başında durmakta olduğunu görünce dehşete kapıldılar. Büyük lobiyi aniden bir sessizlik kapladı, ne olduğunu anlamayan insanlar birbirlerine bakıştı.

Merdivenin ilk basamağında durmakta zorlanan adam insan dolu lobiye boş gözlerle baktı. Ne olmuştu, neredeydi, bilmiyordu. Bir şeyler homurdandı. Kimse ne söylediğini anlamadı. Lobiye bir mezar sessizliği çöktü. Duyulan tek şey yandaki kafeden gelen keman sesiydi.

Emekli süvari yüzbaşısı Prackwitz oturduğu koltuktan ayağa fırlamıştı. Ne olduğunu anlamamış gibi, şaşkın gözlerle yukarda duran adama bakıyordu.

Lobideki heyecanlı otel elemanları da gözlerini merdivene dikmişti. Fakat hiçbiri o anda ne yapması gerektiğini bilemiyordu.

"Enayiler!" diye bağırdı yukarıdaki sarhoş. "Çılgınlar! Hepinizin cebinde avlanma belgesi olabilir, fakat tümünüzü yok edecek olan benim..!" Bir an sustuktan sonra yine bağırdı, fakat sesi bu kez güçsüz çıktı. "Tümünüzü yok edeceğim!"

Durduğu yerde şöyle bir sallandı. Güler gibi bağırdı: "Ne oluyor?" Öne doğru bir adım attı, ilk altı basamağı sendeleye sendeleye indi, sonra kafa üstü düştü ve aşağı yuvarlandı; vücudu dehşetle geriye çekilen insanların ayaklarının dibinde durdu. Hiç hareket etmeden, baygın yattı kaldı.

"Nereye götürelim onu?" diye von Prackwitz heyecanla çevresindekilere sordu ve eğilip, adamı koltuk altlarından kavradı.

Hemen birkaç otel görevlisi yanına geldi. Müşteriler birer adım geri çekildi. Yerde yatan adamı bacaklarından ve kollarından kavramış görevliler adamla, merdiven altında hizmet odalarının bulunduğu bölüme doğru gözden kayboldular. Studmann ve Prackwitz peşlerinden gitti. Lobide hemen bir dedikodu başladı. Adam Amerika'ya yerleşmiş bir Alman'dı. Dolar milyoneriydi. İçkiye alışık değildi, fakat bugün çok fazla içmişti...

Birkaç dakika sonra herkes yine sakinleşti, insanlar yine birbirleriyle sohbet etti, resepsiyona gelip bir şey sordu, telefon konuşması yaptı, kapının önüne çıkıp, yağmur durdu mu diye baktı.

8

Wolfgang Pagel akşam saat altı ile yedi arasında Bellevue Caddesi'ndeki sanat galerisinden çıkarken, yağmur az da olsa yağmaya

devam ediyordu. Kuşkuyla şöyle bir sağına soluna bakındı. Hem Esplanade Oteli'nin önünde, hem de Roland çeşmesinin köşesinde taksiler beklemekteydi. Onlardan birine binse çabucak Petra'sına kavuşabilirdi. Fakat dik kafalı inatçılığı, kızı için ayırdığı paraya dokunmasını Wolfgang'a yasaklıyordu.

Başındaki eski asker kasketini alnına indirdi ve hızla yürüdü. En çok yarım saat sonra Peter'in yanındaydı. Az önce cebinde tek kuruş olmadan tramvaya binip, Potsdamerplatz'a gelmişti. Yol boyunca gözünü biletçiden ayırmamıştı. Fakat bu berbat havada tramvay ağzına kadar dolu olduğu için biletsiz yolculuk etmesi hiç de zor olmamıştı. Şimdi ise cebinde inanılmaz çok para vardı, bilet alabilirdi. Fakat milyonların tek kuruşuna bile dokunmak istemiyordu.

Pagel hayatından memnun biri gibi ıslık çalarak Alman şansölyesinin kaldığı sarayın upuzun bahçe duvarını siper alarak yürüdü. Şimdi tramvay parası üzerine kafa yorması saçmalıktan başka bir şey değildi. Şu anda en önemli şey, en doğrusu da, Peter'ine mümkün olduğu kadar çabuk yardım götürmekti.

Fakat birden omuz silkti, o ne de olsa bir oyuncu idi. Kafasında kumar vardı. Bütün akşam inatla hep kırmızıya para yatırabilirdi! Şeytan bile umurunda değildi! Sonunda kırmızı kazanacaktı! Hayır, hayır, cebindeki yedi yüz altmış milyonun tamamını götürüp Petra'ya vermeliydi. Bu paradan on bin markın bile eksik olması belki onlara uğursuzluk getirebilirdi?

Bu belki budalaca bir düşünce idi, fakat onun batıl inancıydı. Belki de doğru değildi? Yaşam o kadar karmaşıktı ki, hızla olup bitenler, değişiklikler mantık denen şeyi allak bullak ediyordu. Batıl inançla, hesap kitap yapmakla, saçma ve budalaca düşüncelerle onu alt etmek acaba mümkün değil mi? Bak Wolfgang, kafandan geçenler doğru, fakat ya doğru değilse, o zaman ne olacak? Ne olacağı önemli değil. Bir konu üzerine kafa yorarken mantığını kullanıp

kullanmaması herkesin kendi bileceği bir şey. O, Wolfgang Pagel, daha çok mantıksızlıktan yanaydı!

Ben böyle biriyim ve böyle de kalacağım sonsuza dek. Amin!

Yedi yüz altmış milyon! Hemen hemen bin dolar! Dört bin iki yüz eski mark! Akşamın bu saatinde güzel bir para! Hele öğleye doğru 'amca'ya tek bir dolar vermesi için karşısında nasıl dilendiğini düşündüğünde... O sabah iki dilim tereyağlı ekmeği ağzına atamayan, bir fincan kötü kahve bile içemeyen biri için inanılmaz bir şeydi.

Pagel bu arada Brandenburg Kapısı'na varmıştı. Burada durup biraz nefes almak, yüzünden akan yağmur sularını silmek istiyordu. Fakat bunun mümkün olmadığını gördü. Büyük kapının kemerinin altına dilenciler, seyyar satıcılar, savaş malulleri sığınmıştı. Herkes yağmurlu havada hayvanat bahçesinden ve Pariserplatz'dan buraya kaçmış olacaktı. Pagel şimdi burada dursa yanına yaklaşıp, dilenenlerin isteklerine karşı koyamayacağını biliyordu. Cebinde taşıdığı o kutsal parayı tehlikeye atmaktan çekiniyordu. Hem kendi kendinden kaçtı hem de yalvarıp yakaran dilencilerden... Yağmurda yoluna devam etti.

Dimdik yürüyordu. İki eli pantolon ceplerinde değil, paralar ıslanmasın diye ceket ceplerinin üzerindeydi. Kafasından o anda ne geçerse geçsin, üzerinde taşıdığı tutarı hiç aklından çıkarmıyordu. Yedi yüz altmış milyon! Bunun dörtte biri, çok güzel Amerikan banknotlarından oluşan iki yüz elli dolardı. O günlerde Berlin'de en çok rağbet gören şeydi dolar...

Wolfgang bir düşündü: İstesem bu gece bütün Berlin'i dansa davet edebilirdim! Keyifle ıslık çaldı ve yoluna devam etti. Geri kalanı da -beş yüz yetmiş milyonu– Alman kâğıt parasıydı; çoğunluğu küçük küçük banknotlardan oluşmuştu.

Parayı toplaması çok zor olmuştu. Galerici denen adamın paranın tamamını bu akşamdan önce ödemesi Wolfgang'ı çok uğraştırmıştı. Önce, galerimde bu kadar param yok, demişti! Bankaya da

kimseyi yollamazdı, çünkü bankalar bu arada kapanmıştı. Bir ön ödeme yapabilirdi, bu sorun değildi, geri kalanını da yarın sabah saat dokuz buçukta kuryeyle yollayabilirdi. Tabii Bay Pagel'in arzu edeceği bir yere... Bir Pagel tablosu aldığı için mutluydu. Galerici -iriyarı, şişman, yüzü kıpkırmızı, kıvırcık sakallı Asurlu askerleri anımsatan adamın biriydi- böyle konuşurken sevecen bakışlarını gururla duvardaki diğer tablolarda gezdirmişti.

Wolfgang adamın bakışlarının peşinden gitmişti. Ne de olsa bir yerde babasının oğlu idi, cüssesiyle bir sanatçıyı andırmayan bu insanın gururunu ve sanata, galerisindeki tablolara olan sevgisini çok iyi anlıyordu. Az ötede, birkaç blok ötede, Potsdam Caddesi'ndeki "Sturm" galerisinde de tablolar satıyorlardı. Bazı günler oradan geçerken Peter'iyle önünde durmuş, vitrindeki Marc'lara, Kampendonck'lara, Klee'lere, Nolde'lere bakmıştı. Kimi gün gülümsemiş, başını iki yana sallamış, hatta küfür ettiği de olmuştu. Wolfgang'ın gözünde, orada sergilenen birçok eser, gösterişi sevenlerin küstahlığı idi. Kubizm, futurizm, ekspresyonizm yaşanıyordu o günlerde! Tablolarının sağına soluna kâğıt parçaları yapıştırıyorlar, dünyayı üçgenlere bölüyorlar, kimi zaman da oyun oynar gibi küçük kâğıt parçacıklarını bir araya getirip bir dünya oluşturuyorlardı. Bazı günler Wolfgang'la kızı vitrindeki tablolara bakarken heyecanlanmıştı. Vücutları ürperir gibi olmuş, duyguları oynaşıp, kıpırdanmıştı. Bu değişik bir şeydi! Böylesine çürümeye yüz tutmuş dönemde yine de insanı etkileyebilen, ona yaşam veren şeyler yaratılabiliyordu demek?

Burada, sadece hoşuna giden tabloları satın alan ve mutlaka satmayı düşünmeyen zengin adamın galerisinde ise "Sturm"daki gibi deneme çalışmaları yapan sanatçıların eserleri yoktu. Onun salonlarında, hatta daha giriş holünde bir Corot asılıydı. Bu ilginç tablo, kızılımsı ışığa bürünmüş küçük bir göl kıyısında elindeki kürekle kayığını kıyıdan uzaklaştırmaya çalışan bir adamı gösteriyordu. Az ötede olağanüstü bir van Gogh asılıydı. Sonsuza uzanan, yeşermeye

başlamış tarlalar, üzerinde masmavi bir gökyüzü, ötelerden yaklaşan, fırtınanın ön habercisi kara bulutlar...Sonra bir Gaugin, güzel göğüslü, tenleri yumuşak kahverengi kızlar... Puantilizm ekolünden Signac'ın Rousseau'yu çocuksu gösteren bir tablosu... Zügel'in natürmort bir tablosunda hayvan parçaları... Leistikov'un batan güneşte kızarmış karaçamları... Hepsi de deneme dönemini çoktan geride bırakmış ve buranın sahibi tarafından dikkatle gözden geçirilmiş, değeri kabul edilmiş eserlerdi. Ona güvenebilirdi.

Galerinin duvarlarında asılı eserleri gören Wolfgang Pagel o anda, galerinin kasasında olmadığı için ödenmesi pek mümkün gibi görünmeyen yedi yüz altmış milyonu, saat altıyı geçmiş bile olsa ne yapıp yapıp bulup ödemesini bu adamdan talep edebileceğini anlamıştı. Üstü başı suya düşmüş bir kedi gibi ıslak, uzun ceketinin altında yağmurdan elinden geldiğince koruduğu tablo içeri girdiğinde geçkin erik görünümlü bir adam onu karşılamıştı. Sonra elindeki tabloya biraz kötümser bakmış ve:

"Mutlaka bir Pagel..." demişti. "En başarılı döneminden... Kimin adına satmak istiyorsunuz?"

Wolfgang o anda kavramıştı, bu galeri ne olur olsun tabloyu satın alacaktı. Koşulları o belirleyecekti.

Sonra geçkin eriğe benzeyen adam, Pagel'in, "Kendi adıma satıyorum," demesinin ardından galeri sahibini çağırmıştı.

Yanlarına gelen adam da Pagel'in pek yüzüne bakmadan:

"Koyun tabloyu şuraya," demişti. "Evet, tanıyorum bu tabloyu, doktor Mainz. Sahibi ressamın ailesidir. Oldukça güzel bir Pagel bu. Kimi eserlerinde olağanüstüdür. Onlar çok değildir, belki üç veya dört... Diğer yarattıklarıysa benim zevkime pek uymaz." Sonra Wolfgang'a dönmüş ve: "Sanırım siz tablolardan pek anlamıyorsunuz, sadece paraya gereksiniminiz var, öyle değil mi?" diye sormuştu.

Bu ani saldırı Wolfgang'ı biraz şaşırtır gibi olmuştu. Birden yanaklarının kızardığını hissetmişti. Sonra da:

"Ben oğlu olurum," demişti, sakin kalmaya çaba göstererek.

Bu galeri sahibine yetmiş olacaktı ki:

"Çok özür dilerim," demişti. "Aptalın biri olduğumu kabul ediyorum. Gözlerinizin bakışı babanızı çok andırıyor. Babanız buraya sık sık uğrardı. Tekerlekli iskemlesiyle gelir, galerideki tablolara bakardı. O bunu çok severdi. Eminim siz de tabloları çok seversiniz, öyle değil mi?"

Yine ani bir soru. Bu sorudan çok bir saldırı idi, daha doğrusu Wolfgang'ın gözünde. Annesinin evinden zorla aldığı bu tablonun güzel bir eser olup olmadığını yol boyunca hiç düşünmemişti. Galerici doğru söylemişti, Pagel'in oğlu da olsa onun için önemli olan eline geçecek paraydı. Daha doğrusu Peter'ine vereceği para!

Böyle bir insan olması, daha doğrusu adamın böyle düşünmesi Wolfgang'ı hem öfkelendirdi, hem de üzdü.

"Evet, ben de tabloları çok severim," diye homurdanır gibi konuştu.

"Evet, evet, çok güzel bir eser," diye galerici mırıldandı. "Ben onu iki veya üç kez görmüştüm. Fakat bu tablo için evinize uğramam annenizin pek hoşuna gitmezdi.... Satılmasına izin verdi mi?"

Yine bir saldırı! Pagel yine öfkelendiğini hissetti. En fazla yarım metrekarelik boyalı bir tuval için bu kadar ayrıntıya gerek var mıydı? Böyle bir resim insanın canı çektiği zaman şöyle bir baktığı bir şeydi. İnsana her zaman gerekli değildi. Tablosuz yaşanırdı, fakat parasız yaşanamazdı!

"Hayır!" dedi öfkeli. "Annem bu tablonun satışını kesinlikle kabul etmiyor!" Galerici sesini çıkarmadan yüzüne baktı. "Bu şeyi bir zamanlar bana hediye etmişti... Bilirsiniz aile içinde böyle hediyeler yapılır. Şimdi paraya gereksinim olduğu için de birden bu tablo aklıma geldi. Bu nedenle satıyorum." Sonra da kelimelerin üzerine basa basa devam etti: "Annem karşı çıksa da!"

Galerici Wolfgang'ın söylediklerini dikkatle dinlemişti. Bir süre sustuktan sonra:

"Evet, evet... Anlıyorum sizi," demişti.

Az önce sessizce odadan çıkmış olan, galericinin geçkin eriğe benzeyen yardımcısı Doktor Mainz yine yanlarına geldi. Galerici başını çevirip ona baktı; yardımcısı da başını hafifçe salladıktan sonra:

"Sayın anneniz satışa karşı değil," diye konuştu. Pagel ne olduğunu anlamamış gibi adama baktı.

"Ben Doktor Mainz'dan az önce rica etmiştim," diye galerici atıldı, "annenizi telefonla aramasını. Lütfen beni yanlış anlamayın, sizden kesinlikle şüphelenmiyorum, fakat ben bir iş adamıyım, hem de oldukça dikkatli bir iş adamıyımdır! İlerde zorluk çıkmasını hiç istemem."

"Ne ödeyeceksiniz?" diye Pagel biraz öfkeli sordu.

Annesi istemiş olsaydı telefonda tablonun satışına karşı olduğunu söyleyebilirdi. Yapmamıştı bunu. Wolfgang hissetti, kırılma gerçekleşmişti! Bundan sonra kendi yolunda yürüyebilirdi, olup bitecek her şeyden artık kendisi sorumluydu. Yapacakları annesini ilgilendirmiyordu!

"Ben tablonuza," diye sanat galerisi sahibi adam konuştu, "bin dolar veriyorum! Bu yedi yüz altmış milyon markın karşılığıdır! Ancak ricam, onu burada bırakmanız. Ben tabloyu sergileyeceğim ve sizin adınıza satacağım. Böyle yaparsak belki de daha yüksek bir fiyat elde edersiniz! Fakat anladığım kadarıyla sizin bu paraya hemen gereksiniminiz var?"

"Evet. Hemen, şu anda!"

"Anlıyorum... Yarın sabah diyelim," diye galerici gülümsedi. "Hemen şimdi, bizim için çok çabuk! Paranızı yarın sabah bir kuryeyle istediğiniz yere yollayabilirim."

"Şimdi!" dedi Pagel. "Hemen, şu anda! Ben..." Fakat daha fazla konuşmadı, sustu.

Galeri sahibi sorar gibi dikkatle yüzüne baktı.

"Kasamızdaki parayı az önce bankaya yolladık," diye gülümseyerek konuştu. Ses tonu sanki öğrencisine bir şey açıklayan öğretmeni andırıyordu. "Paranın bütün gece galeride kalması doğru değildir. Fakat dediğim gibi yarın sabah..."

"Hemen şimdi!" diye Pagel tekrarladı ve bir elini tablonun çerçevesine koydu. "Yoksa bu satış gerçekleşmez."

Ah, acaba Pagel durumu iyi kavramış mıydı? Galerici, annesinin en çok sevdiği eser olan aile malı bu tabloyu satmaya kalkışmasını pek onaylamıyor gibiydi. Doktor Mainz'ın telefon konuşmasından sonra da aralarına bir soğukluk girmiş gibiydi. Fakat bütün bunlara karşın tabloyu satın alacağından emindi. Fakat bu iriyarı, kendinden emin görünümlü, kıvırcık sakalı Asur askerlerini anımsatan zengin adam tabloyu satın almak zorunda değildi! Pagel ise mutlaka elinden çıkarmak istiyordu. Bir an düşündü, bunda utanılacak ne vardı?

"Toplam para," diye konuştu, "en geç yarım saat sonra elimde olacak. Para bana bu akşam gerekli, yarın sabah değil! Hem başka alıcılar da..."

Galeri sahibi önemsemezmiş gibi bir el hareketi yaptı. Bu tabloyu başka galeriler almaz, demek istiyormuş gibiydi.

"Paranızı temin edeceğiz," diye konuştu. "Bunu nasıl yapacağız, henüz bilmiyorum, fakat korkmayın temin edeceğiz."

Sonra yardımcısı Mainz'ın kulağına bir şeyler fısıldadı. Adam hemen yanlarından ayrıldı.

"Gelin benimle lütfen, Bay Pagel. Evet, tabloyu bırakabilirsiniz... Satın aldım."

Pagel galeri sahibiyle bürosuna gitti. Burası oldukça loş büyük bir odaydı. Duvarlarında tanınmamış bir sanatçının karakalem tabloları asılıydı.

"Buyurun, şöyle oturun. Sigara içer miydiniz? Arzu ederseniz viski ve soda da var." Sonra birden şaka yapar gibi konuştu: "Belki otuz beş dakikada beklemeniz gerekebilir... Buyurun, rahatınıza bakın." Aynı anda büronun kapısı vuruldu. "Evet?"

Galeride çalışanlar peş peşe içeri girdi. Akademik kariyer yapmış olan sanat tarihçisinden akademik kariyer yapmamış, az önce odaları temizlemek için işe başlamış olan temizlikçi kadına kadar... Doktor Mainz hepsini buraya çağırmıştı. Hiç ses çıkarmadan sırayla galerisi sahibinin masasına sokulup, ceplerinden çıkardıkları para ne varsa masanın üzerine boşalttılar. Galerisi sahibi de elemanlarının verdiği paraları tek tek saydı ve önündeki listeye alt alta yazıp, topladı. Sonra da kimin ne vermiş olduğunu sırasıyla okudu:

"Doktor Mainz: Bir milyon dört yüz otuz beş bin. Bayan Siebert: İki yüz altmış bin. Bayan Plosch: Yedi yüz otuz üç bin. Teşekkür ederim, Bayan Plosch..."

Ve böyle devam etti. Bu galeride patronla elemanları arasında iyi bir hava esiyor olmalıydı. Herkes sesini çıkarmadan cebinde ne varsa masaya bırakmıştı. Belki de bazısı bu akşam yapması gereken harcamadan vazgeçmişti. Steno sekreteri, muhasebeci, her işe koşturulan genç adam... Bazıları az ötede koltuğuna oturmuş, viski soda yudumlayan ve sigara tellendiren adama şöyle bir göz attı. Bakışları düşmanca değildi, fakat çok yabancıydı.

Üzerinde eski püskü uzunca bir ceket şurada oturan ve onun yüzünden ceplerini boşalttıkları adamın niçin bu kadar ivedi paraya gereksinimi olduğu onları ilgilendirmiyordu. Şeflerinin satın aldığı bir tablonun kısa süre sonra galeriyi tekrar terk edip etmemesi onları daha çok ilgilendiriyordu. Onlar da istiyordu tablonun satın alınmasını. Bu nedenle bütün paralarını masanın üzerine bırakıyorlar, patronun teker teker saymasını ve not etmesini sabırla bekliyorlardı.

Pagel düşündü: Bu akşam gerekli bana bütün para. Kızım hapiste, onu kurtarmalıyım. Evet, ne yapacaktım ben? Şu anda tek

istediğim paranın tamamını cebime atmak. Hem de bu kadar çok parayı... Wolfgang Pagel hiç sesini çıkarmadan oturmaya devam etti.

"Bir saniye, Bayan Bierla," dedi galeri sahibi. "Para çantanızda elli binlik bir banknot daha gördüm. Kusura bakmayın, fakat bu akşam üstümüzdeki en son parayı da masaya koymalıyız!"

Kumral güzel kadın ağzının içinde bir şeyler mırıldandı. Yol param, filan dedi.

"Bu akşam yol parası gerekmiyor size. Doktor Mainz taksi ısmarladı. İşten sonra kapının önünde bekleyecekler ve herkesi istediği yere götürecekler."

Galeri sahibinin masasının üzerindeki banknot yığını gittikçe büyüdü. En sonunda adam kendi ceplerini de karıştırıp, üzerinden çıkan bütün parayı yığına bıraktıktan sonra Doktor Mainz'a dönüp, biraz hüzünlü konuştu:

"Gazeteleri okuyunca, buraya gelenleri dinleyince insan sanıyor ki herkes para içinde yüzüyor! Ceplerde duruyor, ellerde hışırdıyor. Bakın siz ve ben dahil buradaki yirmi yedi insanın ceplerinden çıkan bütün para şu masanın duruyor. Bir araya gelen eskinin yedi yüz markı bile değil! Çok komik rakam! İnsanlar paralardaki bir sürü sıfıra aldanmasa ceplerindeki para gözlerini kamaştırmaz."

Doktor Mainz fısıldar gibi çabuk çabuk bir şeyler söyledi. Bunun üzerine galeri sahibi:

"Tabii, tabii..." dedi. "Hemen telefon edin. Buradan. Ben de bu arada eşime gideyim; onda mutlaka biraz para vardır!"

Doktor Mainz, müdür Nolte adında birisiyle konuşup, ona bu akşam alması gereken iki yüz elli dolar için yarın sabaha kadar beklemesi gerektiğini söylerken, Pagel düşündü: Paranın bu akşam verilmesinde ısrar etmesiyle ortalığı nasıl da karıştırmıştı! Fakat aynı anda şunu da fark etmiş ve şaşırmıştı: Ortalık bir anda karışmış olmasına rağmen her şey sakince yoluna konmak isteniyordu. Ceplerinde para kalmadığı için evlerine gidemeyen her elemanı kapıda

bir taksi bekleyecekti. Masaya konan paralar teker teker sayılıyor, dikkatle bir listeye alt alta yazılıyordu. Karışıklığı en kısa zamanda ortadan kaldırmak için büyük çaba gösteriliyordu.

Ben, diye Pagel bir an karamsar düşündü, çok karışıklığa neden olmuşumdur. Fakat hiçbir zaman, her şey yine yoluna girsin diye kafa yormamışımdır. Sonra sorunlu, düzensiz yaşamım büyümüş, kentin aklımın ucundan bile geçirmediğim başka semtlerine yayılmıştı. Öyle bir süreçteyim ki, tüm yaşamım bir karmaşa; düzen içinde geçen tek bir anım yok!

Sonra aklına yine Petra geldi. Ondan sabahları hep, Thumann kahveyi getirmeden giyinmesini isterdim. Ben kendi kendime, en önemlisi de kızıma hep rol yapıp durmuştum. Sanmıştım ki, karışıklığın üzeri bir örtüyle kapatıldı mı, düzen gelir. Fakat hep bunun karşıtı gerçekleşmişti, düzensizlik sürüp gitmiş, hatta altından kalkılmayacak kadar artmıştı. Acaba Petra bunu fark etmiş miydi? Kim bilir ne düşünmüştü? Acaba düzenin özlemini çektiği için mi evlenmemizi çok arzulamıştı? Bu nedenle mi ona ne söylersem sesini çıkarmadan yapmıştı? Kafasından neler geçirmiş olduğunu hiçbir gün anlamamıştı...

Galerisi sahibi elinden bir deste parayı sallayarak bürodan içeri girdi.

"Bu akşam evden dışarı çıkmak yok bize," diye gülerek konuştu. Eşim, hiç canının istemediği bir açılış gecesine gitmekten kurtulduğu için çok mutlu. Ardından da böbürlenmekten kurbağaya gibi şişmiş bir yazarın daveti varmış. Bu akşam oralara gidemeyeceğimiz için çok mutlu! Hemen sağa sola telefon etmiş ve dostlarımıza 'cebimizde tek kuruşumuz yok' demiş! Yarın gazetelerde galerimin ödemeleri durduğu haberi çıkarsa hiç şaşmayın. Peki, siz ne yaptınız, Doktor bey?"

Doktor Mainz da başarılı olmuştu. Müdür Nolte iki yüz elli doların yarın sabah ödenmesini kabullenmişti.

"Buyurun, Bay Pagel," dedi galeri sahibi, "işte bin dolarınız veya yedi yüz altmış milyon markınız!" Sonra saatine bir göz attı ve: "Otuz sekiz dakika sürdü... Sekiz dakika geç kaldığımız için affınızı rica ederim!"

Niçin alay ediyor benimle, diye Pagel biraz öfkeli düşündü. Bu parayı ne yapacağımı sorsa daha iyi eder. Her insan çabuk paraya gereksinimi olduğu bir duruma kolay kolay düşmez ki! Fakat aynı anda içindeki bir ses ona, her insanın zor duruma düşebileceğini söyledi, tabii her defasında başka bir suçlu vardı. Polislerin budalalığından ben bu duruma düştüm, diye düşünüp, öfkelendi.

"Biraz fazla kâğıt, fakat içinde yaşadığımız döneme çok uyuyor," diye galeri sahibi gülerek konuştu. "Paket yaptırmamı ister misiniz? Yoksa ceplerinize mi dolduracaksınız? dışarıda çok yağmur yağıyor da! Sanırım taksiye bineceksiniz... Galeriden çıkar çıkmaz hemen sağda, Esplanade Oteli'nin önünde duruyorlar. İsterseniz buraya da çağırtabilirim!"

"Hayır, teşekkür ederim," diye Pagel homurdanmış ve kâğıt paraları ceplerine tıkıştırmıştı. "Ben gidiyorum..."

Şimdi König Caddesi'nde, sırılsıklam, elleriyle ceketinin dış ceplerini, paraları ıslanmaktan korumak istermiş gibi, tutmuş yürüyordu. İsteyen annesi gibi ona kızabilirdi, isteyen de alay edebilirdi şu resimci herif gibi veya Peter gibi onu zor duruma da düşürebilirdi... Hiç umurumda değildi, o doğru bulduğunu yapıyor, kafasıyla duvarı delip geçiyordu! Paraya dokunmayacaktı, taksiye binmeye hiç niyetli değildi, cepleri banknotlarla dolu olsa bile! İstemiyordu, yağmur onu zorlayamazdı.

Hemen Petra'nın götürülmüş olduğu polis karakoluna gitmedi. Önce Thumann'a bir uğrayacak, ne olup bittiğini öğrenecekti. O her zamanki gibi yaşamda birçok şeyin aceleye getirilmemesi gerektiğine inanıyordu. Katırdan farkı yoktu. Sırtına vuruldukça inatçılığı artıyordu.

Acaba şimdi hemen karakola uğrarsa polislerin anlatacağı şeylerden mi çekiniyordu? Yoksa Petra'yı perişan bir halde görünce duyacağı utançtan mı korkuyordu?

Islık çalarak Alexanderplatz'a geçti ve Landsberger Caddesi'ne saptı. Düşündü, acaba Petra'yı nereye götürse daha çok sevindirirdi: Sigara satan dükkâna mı, çiçekçiye mi, yoksa dondurmacıya mı?

9

Polis komiseri Leo Gubalke ne görevi sırasında, ne de özel yaşamında karşısındakinin üzerine saldıran, ona kin dolu şeyler söyleyen veya kasıtla zorluklar çıkaran biri değildi. Gücünü karşısındakine göstermek isteyen her erkeğin ağzına alabileceği: "Ya söz dinlersin, ya da nalları dikersin!" sözünü Gubalke aklına bile getirmezdi. Yine de evde veya karakolda diğerlerini kızdıran bazı aşırı davranışları olmuyor değildi. Düzeni severdi, çok da dakikti. Bu davranışlarının önüne geçemiyordu.

Genç Petra Ledig'i Georgenkirch Caddesi'nde durduğu kapı aralığından alıp, karakola getirmesinin ve şimdi de şefinin sitem dolu, "Fakat Gubalke, niçin tam yirmi dakika geç kaldınız?" sözleri karşısında, "Bir tutuklama yapmam gerekmişti... Kızın kumarcılarla ilişkisi var!" demesinin nedeni bu özelliği idi.

Geç kalmamış olsaydı son kelimeler hiç ağzından çıkmazdı. Çünkü Petra Ledig'e kötülük etmeyi aklının köşesinden bile geçirmiyordu. Komiser Gubalke'nin tek amacı yarı çıplak kızı caddeden kurtarmak ve buraya getirir getirmez koridordaki sıralardan birine oturtup, açlığını gidermesi için yiyecek bir şeyler temin etmek idi. Sonra da akşama doğru kızın nasıl biri olduğunu ortaya çıkarmak, bir sosyal yardım derneğinden üstüne giyecek birkaç giysi istemek, düzen ve ahlak üzerine bazı açıklamalar yapıp, bilgilendirdikten sonra onu tekrar salıvermek istiyordu.

Fakat Gubalke bu iyi niyetlerini gerçekleştirmek yerine, "Kızın kumarcılarla ilişkisi var!" deyivermişti. Bunu söylemekle şefine geç kalmasının nedenini açıklamak istemiş gibiydi. Ağzından kaçırdığı ve bir daha da geri alması mümkün olmayan bu cümleyle Gubalke, dedikoducu kadınların 'hep kumar oynuyor' dediği dostunun suçuna genç Petra'yı da ortak edip, onu bir suç altında bırakmayı aklından bile geçirmemişti. Fakat insanoğlu zayıf bir yaratıktır. Gerek erkeklerde, gerekse kadınlarda bu zayıflığın en zayıf yeri de dilleridir. Geç kaldığı için özür dilerken Petra'nın alınyazısını kumarı seven dostunun alınyazısıyla karıştırmış, 'kumarcı' yerine de 'kumarcılar' deyivermişti.

Komiser Leo Gubalke kullandığı bu cümleyle Petra Ledig'e nasıl bir zarar vermiş olduğunun pek farkında değildi. Çabucak tabancasını beline takıp, lastik copunu da kaptığı gibi bir an önce Kleine Frankfurter Caddesi'nde görev yapan arkadaşlarının yanına gitmek için yola koyuldu. Duyduğuna göre oradaki polisler birbirlerine rakip güreş kulüpleri arasında çıkan kavgayı ayırmaya uğraşıyordu. Acelesi vardı, karakoldan çıkarken Petra'nın yüzüne bile bakamamıştı. Yolda bir an düşünmüştü, şimdi vicdanı rahattı. En önemlisi sokaktan kurtulmuştu, karakolda güven içindeydi. En geç iki saat sonra dönecek ve her şeyi yoluna sokacaktı.

Ne yazık ki iki saat sonra komiser Leo Gubalke Friedrichshain'daki bir hastanede ölüm döşeğindeydi. Sinsi bir katilin kurşunuyla karnından yaralanmış, bağırsakları paramparça olmuştu. Her geçen an ağrılar içinde onun gibi düzenli ve temiz bir adamı yok edecek uygunsuz ve kipkirli bir ölüme yaklaşıyordu. Petra Ledig davası da böylece ondan çıkmış oldu...

Gubalke'nin çok ağır yaralanmış ve ölmekte olduğu haberi karakola gelene kadar aradan geçen iki saati Petra Ledig oldukça sakin ve kedersiz geçirmişti. Bu iki saat içinde pek bir şey olmuş sayılmazdı. Sadece başkalarını umursamadığı suratından belli olan

bir üniformalı –ne iyi, ne de kötü niyetli– omuzlarından iterek hayvanat bahçesindeki kafesi andıran küçük bir hücreye sokmuştu onu. Hücrenin üç yanı duvardı, nöbetçinin oturduğu bölüme bakan yanında da demir çubuklar yükseliyordu. Az önceki polisten yiyecek bir şeyler rica etmiş, adam da Petra'ya söz vermişti. Onu hücreye tıkan, davranışları oldukça kayıtsız polis ise önce bir homurdanmıştı. Böyle şeylere hazırlıklı değillerdi, Alexanderplatz'a gidene kadar sabretmek zorundaydı. Fakat biraz sonra kenarları kalın, kuru bir dilim ekmekle bir fincan kahve getirmişti. Getirdiklerini hücrenin kapısını açmadan demir çubukların arasından Petra'ya uzatmıştı.

Petra, ekmek diliminin iyice kurumuş kenarlarını ısıra ısıra koparıp, küçük parçalara böldükten sonra uzun uzun çiğnedi. Yavaş yavaş yerken bir ara midesinin bulandığını hissetti. Midesi ağzına attıklarını kabullenip, tekrar çalışmaya başlamak istemiyordu. Petra hücredeki tahta sıraya ilişmiş, gözlerini kapatmış, bitkin, ter içinde, midesinin bulanmasına kahramanca karşı koydu. Boğazındaki küçük ekmek parçalarını zorla da olsa midesine geri yolladı.

Kafası karmakarışık, çok bitkin olan Petra, mutlaka bir şeyler yemeyelim, diye düşündü. Ne de olsa kendi iyiliğim için yiyeceğim. Üç yaşında bir çocuk, bir dilim ekmeğin kenarlarını beş dakikada çiğneyip midesine indirirken, Petra aynı şeyi yarım saatte başardı. Fakat bir süre sonra bütün dilimin üstesinden geldi ve içini hemen bir sıcaklık kapladı, kendini iyi ve mutlu hissetti.

O ana kadar çevresinde olup bitenleri pek fark etmemişti, şimdi biraz kendine geldikten sonraysa meraklı bakışlarını önce hücresinde gezdirdi, sonra dışarıda nöbetçinin oturduğu bölüme baktı. Buradaki dünya onu ürkütüp, korkutan bir dünya değildi. Yaşamı Petra gibi olan bir insanı bu dünyanın açgözlülüğü, vicdansızlığı ve kötülükleri korkutup ürkütemezdi. Çünkü bütün bunlar insan yaşamının dışavurumuydu; Wolfgang'ın gülümsemesi, ona sarılması,

yeni bir elbise, bir çiçekçinin süslü vitrini gibi yaşama ait olan çok olağan şeylerdi.

Ondan sonraki yarım saatte de Petra'yı şaşırtıp, ürkütecek hiçbir şey olmadı. Sivri burunlu, aç olduğu suratından belli olan genç bir adamı getirdiler. Sorgulanırken Petra'nın kulağına gelenlere göre büyük bir mağazadan ayakkabı çalmak isterken yakayı ele vermişti. Sonra bir de sarhoş geldi, yediklerinin parasını ödemeden kaçmak istemişti. Ardından çok üzgün görünümlü bir kadını getirdiler. Başındaki örtü omuzlarına kadar inen bu kadın, kiraladığı mobilyalı odalardan eşya çalmakla suçlanıyordu. Sahte altın kaplama saatler satan bir adamı da yakalamışlardı. Müşterilerine bu saatleri yankesicilerden temin ettiği için ucuza verdiğini söylemesine karşın çok alıcısı vardı.

Yavaş yavaş dinlenmeye hazırlanan günün son dalgalarının kıyıya taşıdığı bütün bu insanlar, sorgulamaya büyük bir soğukkanlılıkla katlandıktan sonra boynu bükük, hiç sesini çıkarmadan üniformalı adamın hemen kapısını kilitlediği kafese giriyordu.

Fakat sonra birden gürültü çıktı. İki polis memuru öfkeyle bağırıp çağıran, kör kütük sarhoş bir genç kadını getirdi. Kadın aralarında yürümüyordu, kendini onlara taşıtıyordu. Ettiği en ağır hakaretleri adamların umursamadığı yüzlerinden belliydi. Masadaki üniformalıya, bu genç kadının yanındaki kendisi gibi çok sarhoş "kavalyesi"nin cüzdanını çalmış olduğunu söylediler.

Az sonra üçüncü bir polis budalaca görünümlü, beti benzi uçmuş, neler olup bittiğini pek anlamadığı bakışlarından belli olan o "kavalyeyi" de içeri getirdi. Adamın kafası karmakarışık gibiydi. Genç kadın ise cırtlak sesiyle haykırarak masadaki memurun zabıt tutmasını engelliyordu. Sesi zor çıkan adam kadını bir türlü sakinleştiremiyordu. Cırtlak sesli kırmızı boyalı, uzun ve kirli tırnaklıyla ikide bir yanındaki polislere, daktilo başındaki memura, az önce getirilen "kavalyeye" de saldırmaya çalışıyordu.

Petra Ledig genç kadını görür görmez ürkmüştü. Yaşamının batağında olduğu ve şimdi düşündüğünde çok utandığı o günleri anımsadı birden. Bu genç kadının adı nedir bilmiyordu, fakat onu varlıklı batı mahallerinde, Tauentzien Caddesi'nde, Kurfürstendamm'da gezindiği, sonra içkili lokantaların kapandığı saatlerde gittiği Augsburg Caddesi'nden tanıyordu. "Avlandığı bölgedeki" kızlar ona, ince, eğri burnu ve bütün rakiplerinden çok nefret etmesi nedeniyle olacak "atmaca" adını takmıştı.

Petra'nın henüz Wolfgang'la karşılaşıp, 'beni buradan kurtar' demediği, çok para sıkıntısı çektiği için arada sırada paralı erkekleri avlamaya çıktığı o rezil günlerde bu "atmaca"yla birkaç kez kavga ettiği olmuştu. O sıralar kız "denetlenenler" arasına alındığından "meslek"ten olmayan diğer kızlara bütün öfkesiyle ve kin dolu saldırıyordu. Kendi "bölgesinde" geçen erkeklerden biriyle değil pazarlık eden, ona şöyle bir bakan böyle bir kızı gördüğü anda bile hemen en yakındaki polise sokuluyor ve ihbarını yapıyordu. Bunu başaramazsa veya yakında bir polis yoksa akla gelmeyecek kötü savlarla "kaçak çalışanı" adama aşağılamaktan hiç çekinmiyordu. Önce kızı hırsızlıkla suçluyordu, sonra "cinsel hastalığı var" veya "uyuz"dur demekten de kaçınmıyordu.

Daha o günlerde "atmaca"nın en son silahı yaygarayla karışık, bağıra çağıra bir ağlama, engel olamadığı aşırı bir haykırma idi. Bunda tabii alkolün ve kokainin de rolü vardı. Böyle yaptığında kızın yanındaki erkek de hemen toz oluyordu.

Petra o günlerde "atmaca"nın hiç hoşuna gitmediğini ve artan bir nefretle kendisini izlediği fark etmişti. Hatta üzerine saldırmaya kalktığı bir akşam paniğe kapılmış, tâ Viktoria-Luise alanına kadar caddelerde çılgın gibi koşmuş ve bir sütunun arkasına saklanmıştı. Bir başka akşam ise bunu başaramamıştı. "Atmaca" onu az önce bir "Bey"le binmiş olduğu taksiden çekip çıkartmıştı. Aralarında başla-

yan dövüşte Petra'nın elbisesi yırtılmış, şemsiyesi de parçalanmıştı. Tabii bu arada adam da taksiden inmeden çekip gitmişti.

Bu olaylar çok gerilerde kalmıştı. Bir yıl mı olmuştu, yoksa bir yıldan fazla mı? Aradan geçen zamanda Petra çok şeyler yaşamıştı. Bir başka dünyanın kapıları açılmıştı ona. Fakat o günlerin düşmanını şimdi yine karşısında görünce eski korkuları geri dönüverdi. Kadın bu arada çok değişmiş, eskiye göre çok çirkinleşmişti. Avlanma bölgesini değiştirmesi, varlıklı batının caddelerinden fakir doğunun sokaklarına geçmesi "atmaca"nın çekiciliğini artık yitirmiş olduğunun kanıtıydı. Genç kadının çökmesinde alkolün ve kullandığı uyuşturucunun da tabii önemli bir rolü olmuştu. Bir yıl önceki dolgun yanaklar çökmüştü. Yüzü şimdi incelmişti, kırışıklıklarla doluydu. Yumuşak, kırmızı dudakların rengi gitmiş, derisi kurumuş, çatlamıştı. Hareketleri sinirli kadın ne yaptığını pek bilmeyen birini andırıyordu.

Bağırıp çağırır, yanında duranlara saldırırken ağzından tükürükler saçılıyordu. Masada oturan çelimsiz memur kadına bir şey sordu. O anda içindeki bütün pisliği adamın başından aşağı boşaltmak ister gibi üzerine yürüdü. Memur hemen odadaki polislere eliyle şöyle bir işaret etti, adamlar kadını masadan çekip, yüzünü hücrelere doğru çevirdiler.

"Haydi, ufaklık biraz uyu da sarhoşluğun geçsin, yine kendine gel!" dedi polislerden biri.

Tam yine bağırıp çağırmaya hazırlanırken gözü parmaklıkların arkasında durmakta olan Petra'ya ilişti. İrkilmiş gibi olduğu yerde durdu ve zafer coşkusuyla bir çığlık attı:

"Pis karıyı sonunda ele geçirdiniz demek! Çok şükür! Lanet olası şu karı da artık denetim altında mı? Domuzun tekidir... Namusuyla çalışan kızların elinden alır erkekleri! Bu orospu erkeklere hastalık da bulaştırır. Sefil karı! Komiser bey, bu fuhuş yapar! Her türlü hastalığı da taşır vücudunda. Ondan pisi yoktur!"

"Haydi, gel bakayım kızım," dedi polis çok sakin. Sonra da bağırıp çağıran kadının ellerini Petra'nın hücresinin demir parmaklarından çekip kurtardı. "Haydi, biraz uyu da kendine gel!"

İfade alan memur bu arada masasından kalkmış, yanlarına sokulmuştu.

"En iyisi onu yan tarafa koyun," dedi polislere. "Bağırıp çağırmasından insan kendi söylediğini bile anlamıyor! Kokainin etkisi geçti mi sümsükleşir!"

Kadının yanına giden polisler kollarına girip, yürüdüler. Öfkesinden çevresindeki herkese saldırmak isteyen kadın adamların arasında çırpınarak odadan çıkarıldı. Kapı arkasından kapanmadan başını şöyle bir çevirip, Petra'ya ağız dolusu küfür etti.

Kadın gittikten sonra Petra'nın yanına gelen bakışları karanlık, yorgun ve hasta görünümlü (gözlerinin akı rengindeydi) memur usul sesle sordu:

"Bu kadının söylediği doğru mu? Siz sokak fahişeliği yaptınız mı?"

Petra bir an düşündü ve sonra başını 'evet' anlamında salladı.

"Evet. Çok uzun süre önceydi, bir yıl filan oluyor..."

Memur da pek önemsemezmiş gibi birkaç kez başını salladı. Sonra masasına doğru yürüdü. Fakat bir an Petra'ya dönüp, sordu:

"Kadının söylediği gibi bir hastalığınız var mı?"

Petra başını birkaç kez 'hayır' anlamında salladı.

"Hayır! Hiçbir zaman hastalık taşımadım!"

Adam da düşünceli düşünceli yine başını salladı ve masasına oturdu, yarıda bırakmış olduğu işine devam etti. Odada yaşam sürdü gitti. Hiç kimse konuşmuyordu. Fakat tutuklanıp buraya getirilmişlerin sorunları olabilirdi, belki korku içinde ve huzursuzlardı, içkililerin kafaları karışıktı, acı çekiyorlardı...

Saat altıya doğru karakolda telefon çalıp da, komiser Leo Gubalke'nin karnından yediği bir kurşunla ağır yaralanmış oldu-

ğu ve ölümle pençeleştiği haberi gelene kadar her şey sessiz kaldı. Söylendiğine göre Gubalke'nin birkaç saatlik ömrü kalmıştı. Bu haberin hemen ardından karakolda yaşam değişti. Kapılar çarpıldı, üniformalı, üniformasız polisler içeri girip çıktı. Kimileri aralarında fısıldaştı, biri yüksek sesle küfür etti. Saat altı buçuğa doğru, kulüpler arasında çıkan kavgaya müdahale etmek isteyen iki polis karakola döndü. Onlara yardım etmek için olay yerine giden Gubalke tam oraya vardığında öldürücü kurşun karnına saplanmıştı. Bu, olay sırasında sıkılan tek kurşun olmuştu! Memurlar arasındaki fısıldaşmalar arttı. Bazıları öfkeyle masaya yumruğunu indirdi. Köşede duran asık suratlı bir memur karanlık bakışlarını hücrelerde kalanlardan çekmeden elindeki copu sallayıp duruyordu.

Bu arada polisler sık sık Petra Ledig'e bakmaya başlamıştı. Masasında oturan memur genç kızı göstererek yanındakilere "Leo'nun en son göreviydi," dedi. Gubalke onu tutuklayıp, buraya getirmiş olduğu için göreve yirmi dakika gecikmişti. Her zamanki gibi tam saatinde başlasaydı, belki de katilin kurşununu yemezdi! Hayır, mutlaka bu başına gelmezdi!

Belki de şimdi acılar içinde ölümünü bekleyen o insan karısını ve çocuklarını düşünüyordu. Acılarının cehenneminde, hiç olmazsa kızlarım benim gibi yıkanmasını öğrendi, diye seviniyor da olabilirdi. Kendinden bir iz bırakıyordu bu dünyaya. Belki de ölümün onu beklediğini seziyor ve düşünüyordu, yaşamda bir daha temiz bir büroda oturup, düzenli listeler hazırlayamayacağım! Evindeki pergolayı da gözünün önüne getiriyor olabilirdi! Belki de, ölüm ve cenaze sandığından verecekleri para bu enflasyonda acaba doğru dürüst bir törene yetecek mi, diye düşünmekteydi! Ölmekte olan bu insan şimdi birçok şeyi kafasından geçiriyor olabilirdi. Fakat: "Petra Ledig en son görevimdi" diye düşünmüyordu mutlaka...

Şimdi meslektaşlarının hücrede oturan Petra Ledig'e bakışları konunun o kadar da önemsiz olmadığını söyler gibiydi. Ölmekte

olan Gubalke boş yere yirmi dakika görevine geç gelmemişti. Onun en son görevi önemli bir şeydi mutlaka, altında bilmedikleri başka şeyler yatıyor olmalıydı!

İriyarı, şişmanca, bıyıkları aklaşmaya başlamış, görünümü hep hüzünlü baş komiser içeri girdi. Tutanak memurunun oturduğu masaya gitti ve usulca sordu:

"O kadın şuradaki mi..?"

"Evet!" oldu memurun yanıtı.

"Gitmeden önce bana, kumarcılarla arası iyi, demişti. Başka bir şey söylememişti.

"Henüz sorgulamadım," diye memur usulca konuştu. "Onun dönmesini bekliyordum..."

"Yapın bakalım şu sorgunuzu," dedi baş komiser.

"Az önce bağırıp çağırmış olan sarhoş kadın onu tanıdı. Sokak fahişeliği yapmış. Kendi de bana itiraf etti, fakat uzun zaman önceydi, dedi."

"Çok keskin görüşlüydü... Düzene, disipline uymayan her şeyi anında fark ederdi... Onun yokluğunu çekeceğim..."

"Hepimiz. Müthiş çalışkandı, iyi bir dosttu ve hiç açgözlü değildi."

"Evet, evet, hepimiz onu çok arayacağız! Haydi, yapın bakalım artık sorgunuzu. Giderken verdiği tek ipucunun, kumarcılar, olduğunu da unutmayın!"

"Evet, aklımdan çıkarmayacağım. Nasıl unuturum o ipucunu? Kadını iyice bir kıskaca alacağım."

Petra'yı hücresinden çıkarıp, masanın yanına getirdiler. Az önce adamların hücresinin önünde durmalarından, ona bakışlarından, zabıt tutan memurun onunla konuşmasından bir şeyler döndüğünü, odadaki havanın aleyhine dönüşmeye başladığını sezer gibi olmuştu. Evet, buradakilerin ona davranışının birden böyle değişmesi için mutlaka bir şey olmuştu! Acaba bunun Wolfgang'la bir ilgisi var

mıydı? Ne olduğunu bilememesi Petra Ledig'i şaşırtıp, ürkütmüyor değildi.

Sorgulama sırasında birkaç kez "nazik polis bizimle aynı evde kalıyor" demesine rağmen karşısındaki memurla karakol şefi başkomiser asık suratla onu dinlemeyi sürdürdü. Sorgulama sırasında sadece kendisini ilgilendiren şeyler sorulduğu ve o yalan söylemek zorunda kalmadığı sürece korkacak bir şey yoktu. Fakat biraz sonra dostunun gelir kaynağı sorulunca ve "kumarbaz" sözü ortaya atılınca Petra Ledig çok zorlandı, kafası karışmaya başladı.

Hiç çekinmeden birkaç kez –bu sekiz, on kez olmuştu– kaldırımda erkeklerin yanına sokulmuş ve onlarla birlikte evlerine gitmiş olduğunu söyledi. Bunun karşılığında erkeklerden para almıştı. Wolfgang'ın son aylarda para kazanmak amacıyla kumar oynadığını ve tek kazançlarının kumar olduğunu ise söylemedi.

Bunun yasak olup olmadığından habersizdi. Ne de olsa Wolfgang rulet oynamaya gittiğini hiç çekinmeden herkese anlatıp duruyordu. Fakat Petra yine de dikkatli olmak istediği için yalan söylemeyi yeğledi. Ancak hastanede ölmekle olan Gubalke ona pek iyilik yapmış sayılmazdı. Çünkü "kumarbaz"ın kentin doğusundan kentin batısındakine göre çok değişik bir anlamı vardı. Ne yaptığı pek bilinmeyen ve "kumarbazlarla" ilişkisi olan, sokak fahişeliği yapan, dostuyla yaşayan bir genç kız doğu Berlinli polislerin gözünde bir dolandırıcının, bir hilebazın karısıydı! Onlara göre adam bu kızı kaz gibi yolmak istediği kurbanlarının önüne yem olarak atmaktaydı.

Batı Berlin'deki bir polis karakolunda ise "kumarbaz"dan söz edildiğinde başka türlü davranırlardı. Ne olsa kentin batı semtlerinde oyun salonları kaynıyordu. Kentin para babalarıyla toplum dışına itilmiş, ne yaptığı pek belirsizler bu salonların devamlı müşterisiydi. Emniyetin şans oyunlarıyla ilgilenen şubesi her gece bu gibi salonları ortaya çıkarmak için çok uğraşıyordu. Fakat bunun hiç anlamı yoktu, boşuna gösterilen bir çabadan başka bir şey değildi. Kapatılan

on salonun yerine yirmi yenisi açılıyordu. Burada kumar oynayanlar değil –bunu yapsalar Berlin'inin batısında nüfus yarıya düşerdi– sadece salon sahipleri ile krupiyeler tutuklanıyor, masadaki paraya da el konuluyordu.

Petra dostunun Berlin'in batısındaki bir oyun salonuna devamlı gittiğini söylemiş olsaydı, doğudaki polis konuyla daha çok ilgilenmez ve genç kızın üzerine gitmezdi. Bunu yapacağına bahaneler aradı, 'haberim yok' demeye getirdi, yalan söyledi. Sorgulayan memur bazı yalanlarını fark ettiğinde de ne yapacağını bilmiyormuş gibi öyle sustu.

Şu anda ölmeye hazırlanan kişi olayı biraz araştırabilmiş olsaydı her şey kısa sürede unutulur giderdi. İfade verirken sürekli dili sürçen, yalan söylemesini beceremeyen, yalanı fark edildiğinde de yüzü hemen kıpkırmızı olan bu genç kız kurnaz bir hilebazı yönlendiremezdi veya anasının gözü bir herifin yardımcısı olamazdı. Fakat polislerin gözünde bu kızın arkasında bilinmeyen, çok önemli başka bir şey yatabilirdi. Petra'ya bağırıp çağırdılar, azarladılar, nasihat veren bir baba gibi onu uyardılar, başına gelebilecek şeylere ve sonuçlarına dikkatini çektiler. Bütün bunların sonucunda Petra'nın ağzından doğru dürüst bir söz alamayınca götürüp yine hücresine kapattılar.

Karakol başkomiseri karar verdi:

"Saat yedide Alexanderplatz'a yollanacak! Tutanakta olayın önemine dikkatlerini çekin." Masadaki memur şefine bir şeyler söyledi. "Tabii, bu arada herifi de ele geçirmeye çalışmalıyız. Fakat o çoktan ortadan kaybolmuş olmalı. Ben yine de hemen Georgenkirch Caddesi'ndeki evlerine bir memur yollayacağım."

Saat tam yedide yeşil renkte bir polis kamyoneti karakolun önünde durdu. Petra diğerleriyle birlikte araca bindirildi ve atmaca burunlu kadının yanına oturtuldu. Az önce memurun söylemiş olduğu gibi kadın uyuşturucunun etkisinden kurtulmuştu, çok bitkin-

di, kılını kıpırdatacak hali yoktu. Oturduğu yerden yuvarlanmasın diye Petra'nın onu kolundan tutması gerekti.

10

Wolfgang Pagel Landsberg Caddesi'nden Gollnow Cad-desi'ne saptı. Wein Caddesi'yle Landwehr caddelerini geçti. Az sonra dört, beş evlik küçük Flieder Caddesi'ne ulaştı. Bu caddenin köşesindeki içki bayiinin önünde durdu. Birkaç basamağı çıkıp, içeri girdi. Tezgâhtaki adamdan vermut istedi. Uzattığı kadehi hemen başına dikti. Tadı berbat azıcık vermut yetmiş bin marktı. Sonra kapıya doğru yürüdü. Aynı anda aklına cebinde sigarası olmadığı geldi. Döndü, tekrar Tezgâha sokuldu, adamdan bir paket Lucky Strike istedi. Fakat Lucky Strike yoktu. Camel vardı. O da fena değildir, diye düşündü Pagel. Aldı, hemen paketi açtı ve bir sigara yaktı. Adamdan bir kadeh vermut daha istedi.

Tezgâha dayalı bir süre durdu. Sonra birden ürperdi, üşüdüğünü hissetti. Üstü başı yağmurdan henüz ıslaktı. Tadı berbat vermutun da içini ısıtmadığını fark etti. Adamdan duble kanyak istedi; onun da pek tadı yoktu. Fakat hiç olmazsa içini ısıtmıştı. Midesinden yükselen sıcaklık yavaş yavaş bütün vücuduna yayıldı. Bir dilim ekmeğin kuru kabuklarını çiğnedikten sonra mutlu olan Petra gibi kendini mutlu hissetmedi.

Pagel Tezgâha dayalı bir süre öyle durdu. Kayıtsız bakışlarını, içki ve sigara kokan büyük dükkânda gezdirdi, şamata eden, itişip kakışan adamlara baktı. Sonra birden ümitsizliğe kapıldı. Kafasına koymuş olduklarından, daha Petra'nın yanına varmadan vazgeçmiş, az öncesine kadar cebinde dikkatle koruduğu paraya ucundan da olsa dokunmuştu. Evet, kendiliğinden akıp gitseydi, o hiçbir şey yapmadan savrulup saçılsaydı. Paranın ne faydası vardı? Fakat insana para yardım etmezse ne yardım edebilirdi? Ah, boşver, yardıma ne

gerek vardı! Hiçbir şeyin önemi yoktu, ne olup bittiği umurunda bile değildi!

Tezgâha dayalı durmaya devam etti. Ona kalsa hep burada durur du, bütün gün. Dükkândan çıkıp atacağı her adım Pagel'i vermesi gereken, fakat vermekten kaçındığı karara daha çok yaklaştırıyordu. Bir an düşündü, bütün gün kararı ertelemekten başka bir şey yapmamıştı! Önce para bulmayı kafasına koymuştu. Eline para geçtikten sonra da hemen yola koyulup, Petra'nın yanına gitmek istemişti. Şimdi cebi para doluydu. O ise şu Tezgâha dayanmış öyle duruyordu. Sanki ne olacağını bekliyormuş gibiydi!

Aynı anda kasketini çarpık giymiş yumurcağın teki yanına sokuldu, şöyle bir havayı kokladıktan sonra bir sigara dilendi.

"Versene bana bir sigara! Şu kokusu tatlı İngilizlere nasıl da deli oluyorum. Haydi be, yapma cimrilik! Hiç olmazsa izmaritini ver!"

Wolfgang sesini çıkarmadı, sadece gülümseyip, 'hayır' anlamında başını salladı. Yumurcağın yüzünde aniden bir öfke belirdi. Arkasına döndü ve uzaklaştı. Wolfgang elini cebine attı, paketten bir sigara çıkarıp, seslendi:

"Tut bakayım!"

Yumurcak atılan sigarayı havada yakaladı. Başıyla teşekkür edip, uzaklaştı. Fakat aynı anda birkaç yumurcak daha Pagel'in yanına sokuldu, yalvar yakar sigara dilendi. İçtiklerini çabucak öderken yumurcakların elindeki paralara merakla baktığı dikkatini çekti. Sonra kapıya doğru yürüdü, sokulmak isteyen birini omuzladı, yanından uzaklaştırdı.

Düşündü, buradan evine varmasına üç dakika kalmıştı. Gerçekten de üç dakika sonra 'oturaklı madam'ın zilini çaldı. Zil çalarken, az önce onu biraz da olsa canlandırmış olan içkinin etkisini yitirmeye başladığını sezdi. Birden çok üzüldü, hüzün bütün ağırlığıyla o gün öğleden sonraki kara fırtına bulutları gibi üzerine çöktü.

'Oturaklı madam'ın terliklerini sürüye sürüye kapıya yaklaştığını, salyalı öksürüğünü duydu. Bu gürültüler üzerindeki hüzün bulutunu uzaklaştırır gibi oldu. Birden hissetti, bu kadına bir şey yapacaktı, olup bitenlerden sorumlu olduğu için onu cezalandıracaktı. Bunun nasıl bir ceza olacağı hiç önemsizdi.

Kapı yavaş yavaş aralandı, fakat Pagel'in tekmelemesiyle ardına kadar açıldı. Kadın irkildi, karşısında öfkeyle duran genç adama korku içinde baktı.

"Tanrım!" diye kısa bir çığlık attı. "Bay Pagel beni nasıl da korkuttunuz!"

Pagel hiç sesini çıkarmadı, önce kadının konuşmasını, neler olup bittiğini anlatmasını bekledi. Fakat Thumann o kadar ürkmüş olacaktı ki, ağzından tek kelime çıkmadı. Sadece ellerini önlüğüne kuruladı durdu. Aynı anda Pagel –bunu nasıl yaptı kendi de bilemedi– az önce dükkânda yumurcağa yaptığı gibi yaşlı kadına şöyle bir omuz attı ve loş koridora girdi, hızla odasına doğru yürüdü.

Bayan Thumann kısa bir çığlık atıp, peşinden koştu.

"Bay Pagel, Bay Pagel! Lütfen durun bir dakika!"

"Ne oldu ki?" dedi Pagel ve aniden durup, arkasına döndü. Thumann'ın çok ürkmüş olduğu belliydi.

"Tanrım, ne oldu size Bay Pagel? Ben hiçbir şey anlamıyorum!" Adam döndü, odasına doğru yürüdü. "Fakat... ben odanızı yeniden kiraya verdim. İda'nın bir arkadaşı tuttu. Şimdi odada, yalnız da değil. Anlıyorsunuz beni, değil mi? Niçin öyle bakıyorsunuz suratıma? Beni korkutmak mı istiyorsunuz? Bunu yapmanıza hiç gerek yok, ben zaten sürekli korku içinde yaşayıp duruyorum! Hem odada eşyanız filan yok ki. Küçüğü de polis aldı, götürdü."

Şimdi yine eski Thumann'dı, 'oturaklı madam'. Fakat Pagel onun söylediklerini duymuyordu. Odasının kapısını hızla açtı –kapalı olmuş olsaydı, o anda tekmeyle kırardı– ve hışımla içeri girdi.

Yatağın üzerinde yarı çıplak bir kadın oturuyordu, tabii bir sokak orospusu! Benim daha bu sabah Petra ile uzanmış olduğum şu dar yatakta... Köşede duran genç bir adam pantolon askılarını düğümlemeye çalışıyordu.

"Defolun!" dedi Pagel ürkek ürkek kendisine bakan kadınla adama.

Thumann ise arkasında durmuş yalvarıp, yakarıyordu:

"Bay Pagel, rica edeceğim, çıkın dışarı. Tepemi attırırsanız hemen polis çağırırım! Burası, sizin kirasını ödememiş olduğunuz oda. Benim odam! Herkes gibi benim de meteliğe gereksinim var! Hayır, Lotte sen bir şey söyleme. Adam çıldırmış, çünkü kızını karakola götürdüler. İşte bu nedenle keçileri kaçırmışa benziyor."

"Kapat çeneni!" diye Pagel arkasındaki kadına çıkıştı ve yumruğunu genç adamın bel kemiğine indirdi. "Çabuk ol! Anlaşıldı mı? Defol benim odamdan! Elini çabuk tut!"

"Rica edeceğim..." diye genç bir şey söylemek istedi. Şöyle bir kabarır gibi yaptı. Fakat karşısındakinin hiç umurunda değildi.

"Ben..." dedi Pagel tıslar gibi. "Şu anda öyle keyifliyim ki, sizi eşek sudan gelene kadar pataklayabilirim! Eğer bir dakika içinde şu orospuyla odayı terk etmezseniz..."

Birdenbire konuşamadığını fark etti. Sesi kısılmıştı, öfkesinden bütün vücudu tir tir titriyordu. O ana kadar bu lanet olası pislik çukuruna kendi odası gözüyle bakmamıştı, fakat Tezgâhtar kılıklı şu kahrolası herif hele ağzını açıp bir şey söylesin... Fakat karşısındaki genç hiç sesini çıkarmadı. Pantolon askılarını düğmeledi, bir kenarda duran yeleği ile ceketini kaptı...

Kapıdaki 'oturaklı madam' mızmızlanıp duruyordu:

"Bay Pagel, Bay Pagel! Hiçbir şey anlamıyorum! Siz okumuş yazmış bir insansınız! Bugüne kadar sizinle aramız hep iyiydi! Bu sabah kızınıza vermek istediğim büyük fincan kahveye İda karşı

çıktı diye... Olay yaratan İda'ydı! Ben kıza hiç kötü davranmadım ki! Şimdi odamın kapısını kırmaya kalkışıyorsunuz..."

Pagel pencerede durmuş kadının söylediklerini duymadan sağına soluna bakınıyordu. Yatakta oturmakta olan kız çabuk çabuk bluzunu giydi. Pagel sigarasının bitmiş olduğunu fark etti, hemen cebindeki paketten yeni bir sigara çıkarıp yaktı, ağzına götürdü. Sonra elindeki hâlâ yanmakta olan kibrite baktı. Bakışları yanında durduğu perdeye takıldı. Kibritin alevini perdeye tuttu. Perdenin ucu tutuştu.

Thumann'la genç kız çığlık attılar. Genç adam üzerlerine yürümek istedi. Fakat sonra çekinirmiş gibi durdu.

"İşte böyle!" dedi Pagel ve perdeyi tutup, yanan köşesini yine söndürdü. "Burası benim odam. Borcumuz ne kadar, Bayan Thumann? Aybaşına kadar bütün kiranızı ödeyeceğim. Alın..."

Cebinden bir deste para çıkarıp, içinden birkaç banknotu kadına uzattı. Ne kadar olduğuna bakmadı bile. Geri kalanları yine cebine sokmak isterken, yatakta oturan kızın hüzün ve arzu dolu bakışlarını üzerinde hissetti. Elimdekilerin altı destenin en değersizi olduğunu bir bilseydin, diye bir an düşündü.

"Al!" dedi ve paraları kızın yüzüne doğru tuttu.

Kız önce paralara, sonra da yanında durmakta olan Wolfgang'a baktı. İnanmadığı bakışlarından belliydi.

"Sen bilirsin!" diye konuştu ve paraları tekrar cebine soktu. "Sen budalanın tekisin. Elini uzatmış olsaydın, şimdi hepsi senindi. Fakat artık iş işten geçti!"

Sonra kapıya doğru yürüdü.

"Şimdi polise gidiyorum, Bayan Thumann," dedi kapıdan çıkarken. "Bir saat sonra kızımla beraber yine buradayız. Elinizi çabuk tutun da bize bu akşama yiyecek bir şeyler hazırlayın."

"Baş üstüne, Bay Pagel!" dedi kadın. "Fakat şu perdeyi... ödemeniz gerekiyor! On beş dakika önce bir polis gelip, sizi sordu. Çekip gitmiş olduğunuzu söyledim ona..."

"Çok güzel," diye konuştu Pagel. "Ben de oraya gidiyorum ya!"

"Bay Pagel, bir şey daha var..." diye seslenerek arkasından koştu. "Lütfen kızmayın bana... Karakolda mutlaka söyleyeceklerdir. Adama, biraz kira borcunuz olduğunu söylemiştim. Bana bir kağıdı imzalattı. Tabii hemen karakola gidecek ve geri alacağım o söylediklerimi, Bay Pagel. Polis, dolandırıcılıktan suç duyurusu, demişti. Fakat benim böyle bir niyetim yoktu. Önce şu kızı dışarı atayım... Daha parasını bile vermedi. Ne aşağılık şey! Getirdiği herifi de gördünüz, Bay Pagel, değil mi?"

Pagel merdivenleri inmeye başlamıştı. Demek ki Thumann suç duyurusunda bulunmuştu. Fakat şu anda önemli olan Petra'yı kurtarmaktı. Durdu, dönüp tekrar yukarı çıktı ve bu arada komşu kadına neler olup bittiğini sıcağı sıcağına anlatmakta olan 'oturaklı kadın'a:

"En geç yirmi dakika içinde karakola gidip, söylediklerinizi geri almazsanız başınız belaya girecek, Bayan Thumann!" dedi.

Karakoldaki masasında oturan, yüzü sapsarı memur o gün kendini hiç de iyi hissetmiyordu. Sabah, safra kesesinde ağrılarla uyanmıştı; midesi bulanıyordu, çok bitkindi de. Giyinirken gün boyunca daha büyük bir sorun çıkacağından korkmuştu. İşte şimdi başına gelmişti, ağrılar safra kesesi krizine dönüşmüştü. Doktoru onu birkaç kez uyarmış, hasta raporu alıp, evde kalmasını söylemişti. Hatta bir kaplıcada tedavi görmesi de çok doğru olurdu. Fakat paranın sürekli değer yitirdiği o günlerde hangi evli adam, hastalanıp da, ailesini hastalık sigortasının vereceği birkaç kuruşla geçindirebilirdi?

Şimdi Gubalke olayı da safra kesesindeki sancıları iyice arttırmıştı. Saat yedide Alexanderplatz'a gideceklerin evraklarını zar zor hazırladıktan sonra kendini tuvalete zor atmıştı. Orada sancılarla kıvranırken dışarıdakiler ona seslenmişti. Mümkün olsa safra kesesi sancılarını haykırabilirdi. Hasta olan biri tabii ki kalkıp eve gidebi-

lirdi. Karakol başkomiseri bile buna karşı çıkmazdı. Fakat diğerlerini böyle birdenbire tek başına bırakamazdı ki... Şu anda işten çıkan binlerce insan, memurlar ve tezgâhtarlar, sokaklara dökülüyor, binlerce içkili, içkisiz yer ışıklı reklamlarını yakıyor, eğlenceyi arayan insanlar sel gibi kaldırımlarda akıyordu. İşte polisin en zor görevi şimdi başlıyordu. Ve nöbet değiştireceği saat ona kadar da bu böyle sürüp gidecekti.

Şimdi yine masasında oturuyordu. Safra kesesi sancıları dinmiş gibiydi, fakat sancıların verdiği huzursuzluğun onu sinirli yaptığının farkındaydı. Her şey onu öfkelendirmeye başlamıştı. Bavuluna doldurmuş olduğu sabunları kaçak satan ve kendisini yakalayan memurla kavga ettiği için az önce karakola getirdikleri işportacının süngeri andıran soluk yüzüne nefrete baktı. Kendimi toplamalıyım, diye bir an düşündü. Adamın suratına böyle bakmamalıyım...

"Sokakta izinsiz satış yapmak yasaktır," dedi belki onuncu kez. Kendini sakin olmaya zorluyordu.

"Sizin için her şey yasak!" diye işportacı bağırdı. "Her şeyimizi engelliyorsunuz! İzin verdiğiniz tek şey açlıktan gebermek!"

"Yasaları ben yapmıyorum!" dedi masadaki memur sakin olmaya çalışarak.

"Fakat o lanet olası yasaları uygulaman için sana para vermelerini kabul ediyorsun!" Adam bağırmaya devam etti. "Sizler hep avanta peşindesiniz, Allah kahretsin!"

İşportacının hemen arkasında, üzerinde üniformayı andıran gri bir ceket, temiz yüzlü, sakin görünüşlü, yakışıklı, genç biri durmaktaydı. O, masadaki adama, işportacının hakarete varan sözlerine öfkelenmemesi, sakin kalması için güç veriyordu.

"Sabunları nereden buldunuz?" diye sordu.

"Siz herifçioğulları her şeye burnunuzu sokmak zorunda mısınız?" İşportacı yine bağırdı. "Bütün istediğiniz bizim yok olup gitmemiz! Siz ölü yiyiciler biz nalları diktik mi, rahatlayacaksınız!"

Polislerden biri onu omuzlarından yakalayıp, hücrelerin olduğu bölüme doğru iteledi. Fakat adam sövüp saymaya devam etti. Masadaki memur canı sıkkın bavulun kapağını kapattı ve başını hâlâ orada durmakta olan genç adama çevirdi ve:

"Buyurun!" diye konuştu.

Alnı biraz kırışık, çenesi hafif öne doğru çıkık genç adam, başını çevirmiş odadan çıkarılmakta olan öfkeli işportacının peşinden bakıyordu. Memur, karşısındaki gencin az önce sandığı kadar temiz yüzlü, sakin görünüşlü biri olmadığını fark etti. Dik kafalı, inatçı birini andırıyordu. Masadaki memur bu gibi yüz ifadelerine çok alışıktı. Daha çok bir üniformalının otoritesine karşı koymak isteyen siviller böyle bakardı. Az önce içmiş oldukları için de kolay öfkelenirlerdi.

Fakat şimdi karşısında duran genç adam kendine hâkim olmasını beceriyor gibiydi. Arka bölümdeki hücrelere giden koridorun demir kapısı kapandıktan sonra derin bir nefes alıp, masaya doğru döndü. Bir omzunu hafif öne çıkararak memura yaklaştı. Hareketlerinde biraz meydan okuma, biraz inat var gibiydi. Fakat konuşurken sakin, terbiyeli birine benziyordu:

"Benim adım Pagel," dedi. "Wolfgang Pagel!"

Masadaki memur hemen yanıt vermedi. Bir an bekledi. Fakat karşısındaki başka bir şey söylemeyince:

"Evet," dedi. "Ne arzu etmiştiniz?"

"Beni burada beklediğinizi sanıyordum," diye genç adam konuştu. Sesi bu kez biraz öfkeli çıkmıştı."Pagel. Georgenkirch Caddesi'nden Pagel."

"Ah, evet," dedi masadaki adam. "Haklısınız. Biz size az önce bir memur yollamıştık. Sizinle biraz konuşmak istiyoruz, Bay Pagel."

"Yolladığınız adam, evsahibesini, aleyhimde suç duyurusunda bulunması için zorlamış!"

"Hayır, zorlamadı... Buna, zorladı, denemez," diye memur atıldı. Karşısındaki adamla sinirlenmeden konuşmaya karar verdi. "Hem bizim bu gibi suç duyurularıyla uğraşmaya hiç niyetimiz yok. İşimiz başımızdan aşkın!"

"Fakat yine de karımı haksız yere tutukladınız!"

"Karınızı değil," dedi memur. "Genç bayan bekar bir kadın! Petra Ledig'ten söz ediyorsunuz sanırım."

"Biz bugün öğle saatlerinde nikâhlanacaktık," dedi Pagel ve yüzü kızardı. "Nikâh kâğıtları askıda..."

"Fakat tutuklama bugün öğleden sonra oldu, öyle değil mi? Öyleyse siz öğle üzeri nikâhlanmadınız!"

"Hayır, nikâhlanmadık," diye konuştu Pagel. "Fakat bu çok yakında gerçekleşecek. Bugün öğleden önce cebimizde tek kuruşumuz yoktu."

"Anlıyorum," dedi masadaki memur. Safra kesesindeki sancı onu şunu da söylemeye zorladı: "Öyleyse Bayan Ledig henüz bekar biri, öyle değil mi?"

Sonra sustu, başını eğdi, üzeri mürekkep lekeleriyle dolu keçe örtüye baktı durdu. Solundaki evraklar destesine uzandı, en üstte duran kağıdı aldı ve sesini çıkarmadan okudu. Karşısındaki genç adama bakmaktan çekiniyormuş gibiydi. Ancak bir süre sonra: "Gördüğüm kadarıyla bayan gerekçesiz tutuklanmamış," dedi.

"Sanırım evsahibimin yaptığı suç duyurusundan söz ediyorsunuz. Ben az önce bütün borcumu ödedim. Kendisi en geç on dakika sonra buraya gelecek ve şikâyetini geri alacak."

"Öyleyse şimdi cebinizde para var," diye memur birden sesini yükseltti.

Pagel bir an düşündü, acaba bu adama sorsa mıydı, cebinde para olup olmadığının onu niçin ilgilendirdiğini! Fakat hemen vazgeçti. Başka bir şey sordu:

"Suç duyurusu geri alındığında Bayan Ledig'in tutukluluk durumu kalkıyor, öyle değil mi?"

"Olabilir," dedi masadaki memur.

Kendini çok yorgun hissediyordu. Bütün olup bitenler, sancısı onu yormuştu, kimseyle atışmak istemiyordu. Şimdi en iyisi yatağa girmek, karnının üzerine de sıcak termoforu koymaktı. Yanına gelen karısı da gazetede yayımlanan romanın o günkü bölümünü okurdu. Bu güzel şeylerin yerine şimdi karşısında duran ve heyecanlı olduğu belli şu gençle tartışmak zorundaydı. Hasta memur, safra kesesinden sürekli dışarı sızan ve onu zehirleyen öfkenin gittikçe güçlendiğini fark etti. Fakat henüz kendini tutmasını başarıyordu. Bay Pagel'i daha da çok kızdırmamak için elindeki kanıtlardan en zayıfını ortaya attı:

"Genç bayan sokakta tutuklandığında üzerinde incecik bir paltodan başka bir şey yokmuş." Söylediğinin Pagel'in yüzünde yapacağı etkiyi bekler gibi bir an sustu. Sonra devam etti: "Kamuya açık bir yerde böyle dolaşmak rezalettir."

Karşısındaki genç adamın yüzü kızardı. Sonra çabuk çabuk konuştu:

"Odamızı tekrar tuttum ve kirasını da ödedim. Şimdi başını sokacak bir yeri var. Üzerindeki giysiye gelince, yarım saat içinde, hatta on beş dakika içinde istediği kadar giysi ve iç çamaşırı alacağım ona."

"Öyleyse onları alacak kadar da paranız var! Yeterli paranız var mı cebinizde?"

Masadaki memur ne de olsa mesleğinin püf noktalarını iyi bilen bir polisti. Birinin sorgulama sırasında söyleyeceği ve önemsiz gibi görünen şeylere dikkat etmeliydi, onlar sonra aleyhinde kullanılabilirdi.

"Evet, yeterince param var! Söylediklerimi almaya yetecek kadar." Wolfgang yine birden sinirlenmiş gibiydi. "Onu ne zaman serbest bıkacaksınız?"

"Dükkânlar bu arada kapandı," dedi masadaki memur.

"Önemli değil!" diye sesini yükseltti Pagel. "Ben yine de üzerine giyecek şeyler temin edebilirim!" Bir an sustuktan sonra yalvarır gibi devam etti: "Bayan Ledig'i serbest bıkacaksınız, öyle değil mi?"

"Olabilir, Bay Pagel," diye memur konuştu. "Fakat az önce de belirttiğim gibi sizinle biraz konuşmak istiyoruz. Bunun şimdiki konuyla pek ilgisi yok. Evinize polis yollamamızın nedeni de buydu."

Masadaki memur yanında duran üniformalıya bir şeyler fısıldadı. Adam başını salladı ve hemen dışarı çıktı.

"Fakat niçin hâlâ ayakta duruyorsunuz, lütfen şöyle otursanıza!"

"Oturmak istemiyorum. Tek istediğim kızımın bir an önce serbest bırakılması!" diye Pagel sesini yükseltti. Fakat birden yine sakinleşti. "Özür dilerim," dedi alçak sesle. "Dikkat edeceğim. Çok endişeliyim de... Bayan Ledig çok iyi bir insandır. Suç onda değil bende! Odanın kirasını ödemeyen benim, giysilerini satan da ben. Lütfen, artık onu serbest bırakınız!"

"Lütfen oturun şu iskemleye," dedi masadaki memur.

Pagel yine öfkelenir gibi oldu, fakat hemen kendini tuttu ve adamın gösterdiği iskemleye oturdu.

Polisteki bazı sorgulamalarda uygulanan yönteme göre amaç suçlanan kişinin, deneyimli veya deneyimsiz, direncini kırmaktır. Bu sorgulama yöntemi ne hoşgörü, ne de insaniyet içerir. Başka türlü olması da mümkün değildir. Sorgulanan kişinin ne olursa olsun itiraf etmek istemediği bir gerçeği bilmek isteyen sorgulayan kişi, sorguladığının kafasını öylesine karıştırmalıdır ki, o insan sonunda elinde olmadan gerçeği ağzından kaçırsın.

Masadaki memurun önündeki evraklara göre karşısındaki adam geçimini kumar oynamakla kazanıyordu. Fakat bu pek sağlam bir

suçlama değildi, çünkü kanıtlar yoktu. Genç adamın kafası yerindeyken böyle bir suçlamayı itiraf etmeyeceğinden çok emindi. Kafasını karıştırmak için de onu tahrik etmeliydi. Çoğu kez suçlanan kişinin sorgulama sırasında nasıl tahrik edilebileceğini bulmak öyle pek kolay olmazdı. Masadaki memur ise karşısındakini nasıl tahrik edebileceğini keşfetmiş gibiydi. Bu genç adamın bütün derdi kızının içine düştüğü kötü durumdu. İtirafa giden kapıyı açan tokmak işte buydu! Fakat o kapıyı açarken yumuşaklık ve nezakete hiç gerek yoktu. Bu gence oldukça sert davranmalıydı. Serinkanlıydı, kendine hakim olmasını biliyordu. Az önce iskemleye oturmasını söylediğinde karşı çıkmamıştı.

"Size sormak istediğim başka şeyler de var," diye konuştu masadaki memur.

"Buyurun," dedi Pagel. "Ne isterseniz sorun. Ancak Bayan Ledig'in bu akşam serbest kalacağına söz vermenizi istiyorum."

"Bu konuyu da konuşabiliriz."

"Hayır, lütfen önce söz verin," diye Pagel rica etti. "Çok huzursuzum. Böyle gaddar olmayın! Bana eziyet etmeyin. Lütfen, evet, deyin!"

"Ben gaddar değilim," dedi masadaki adam. "Ben sadece memurum!"

Pagel'in cesareti kırılmıştı. Biraz öfkeli arkasına dayandı.

Aynı anda uzun boylu, iriyarı, ak düşmüş bıyıkları kalın, üniformalı bir adam içeri girdi. İri gözlerinin altındaki şişkin gözyaşı keseleriyle görünümü hüzünlü biriydi. Hemen masaya sokuldu ve Pagel ile konuşan memurun arkasında durdu. Ağzındaki sigarayı aldı ve:

"O adam bu mu?" diye sordu.

Masada oturmakta olan memur başını arkasında duran üstüne çevirdi, sakin ve anlaşılır bir sesle: "Evet, bu," dedi.

Karakol şefi Pagel'e uzun uzun baktı, kaç kez başını salladı ve:

"Siz sorgunuza devam edin!" diye konuştu ve sigarasını yine ağzına götürdü.

"Şimdi sıra sorularda..." diye memur devam etti.

Fakat Pagel atılıp, konuşmasını engelledi:

"İzin verirseniz ben de bir sigara yakmak istiyorum!"

Memur eliyle birkaç kez masaya vurdu.

"Karakolda sigara içmek yasaktır... ziyaretçilere!"

Arkasında durmakta olan karakol şefi sigarasından derin bir nefes çekti. Kızan, hayır tepesi atan Pagel elindeki sigara paketini tekrar cebine soktu.

"Evet, artık gelelim şu sorularımıza..." diye memur tekrar konuştu.

"Bir saniye," dedi arkasında duran karakol şefi ve iri elini memurun omzuna koydu. "Genç beyi kendini doğrudan ilgilendiren konuda mı sorguluyorsunuz, yoksa sorularınız kızla mı ilgili?"

"Sizde benimle ilgili ne var ki?" diye Pagel atıldı.

"Bunu az sonra göreceğiz," dedi masadaki memur. Sonra başını yine şefine çevirdi ve değişik bir ses tonuyla: "Onu ilgilendiren konuda..." diye konuştu.

Bunlar benimle alay ediyor galiba? Fakat buna izin vermeyeceğim, beni kesinlikle tahrik edemezler. Önemli olan Petra'yı bu akşam buradan kurtarmam. Galiba annem haklıydı, yanıma bir avukat alsaydım iyi ederdim. O zaman bu herifler daha dikkatli olurlardı.

Bakışları masada, soruları bekledi. Elinden geldiğince sakin olmaya çalıştı, fakat iç huzurunu yitirmişti. Az önce içmiş olduğu birkaç kadehin ardından nedense biraz ümitsizdi, sanki o ana kadar bütün çabaları boşa olmuştu.

"Evet, gelelim sorularımıza..." diye konuştu masadaki memur.

Başlıyordu demek.

"Adınız?"

Pagel adını söyledi.

"Ne zaman doğdunuz?"

Pagel doğum tarihini söyledi.

"Nerede?"

Doğduğu yeri de...

"Mesleğiniz?"

Bir mesleği olmadığını söyledi.

"Adresiniz?"

Söyledi.

"Nüfus kağıdınız yanınızda mı?"

Pagel gösterdi.

"Verin bakayım!"

Pagel nüfus kağıdını adama uzattı.

Memur eline alıp, şöyle bir inceledi. Karakol şefi de baktı, sonra önünde oturan adama bir şeyler fısıldadı. Memur başını salladı; nüfus kağıdını Pagel'e geri vermedi, diğer evrakların yanına bıraktı.

"Evet..." diye konuştu ve arkasına yaslanıp, Pagel'in yüzüne baktı.

"Evet, sorularınızı bekliyorum..." dedi Pagel.

"Nasıl?" diye memur sordu.

"Sorularınızı bekliyorum, dedim..." Pagel sakin ve nazik olmaya çaba gösteriyordu.

"Ah, evet," dedi memur. "Sorularımıza geçelim..."

Pagel'in adamların yüzüne baktı. Bilmek istiyordu, acaba biraz alaylı sözleri onları etkilemiş miydi?

"Anneniz Berlin'de yaşıyor, öyle değil mi?"

"Nüfus kağıdımda gördüğünüz gibi, evet," dedi Pagel. Beni budala yerine mi koymak istiyorlar, yoksa onlar gerçekten mi budala? Evet, evet, budala onlar!

"Siz annenizin evinde kalmıyorsunuz galiba?"

"Ben Georgenkirch Caddesi'ndeki adreste kayıtlıyım."

"Evet. Annenizin yanında kalmıyorsunuz..."

"Hayır, Georgenkirch Caddesi'nde kalıyorum."

"Tannen Caddesi'ndeki evde kalmak daha güzel olmaz mıydı?"

"Bu zevk meselesi!"

"Annenizle aranız açık mı?"

"Hayır, açık değil." (O anda gerçeği söylemesi pek doğru olmazdı, bir sürü başka sorular gelebilirdi peşinden.)

"Anneniz mi istemiyor evinde kalmanızı?"

"Ben kız arkadaşımla birlikte kalıyorum."

"Anneniz bunu istemiyor mu?"

"O bayan benim kız arkadaşım..."

"Öyleyse annenizle arası iyi! Anneniz nikâha karşı mı?"

Memur başını çevirip, şefine baktı. İki adam bir an göz göze geldiler.

Bunu ortaya çıkardıkları için nasıl da gurur duyuyorlar, diye Pagel düşündü. Galiba sandığım kadar budala değiller. Bundan sonra biraz daha dikkat etmeliyim.

"Anneniz varlıklı mı?"

"Bu enflasyonda varlıklı kaldı mı?" diye Pagel sordu.

"Öyleyse siz annenizi parasal olarak destekliyorsunuz."

"Hayır," dedi Pagel. Sesi biraz öfkeli çıkmıştı.

"Geçinecek kadar parası var mı?"

"Evet."

"Yoksa o mu size parasal destek veriyor?"

"Hayır."

"Kendi geçiminizi kendiniz mi sağlıyorsunuz?"

"Evet."

"Kız arkadaşınızın da mı?"

"Evet."

"Nasıl?"

Bir dakika, diye düşündü Pagel, beni tuzağa düşürmek istiyorlar. Kulaklarına bir şey gelmiş olmalı. Fakat bana ne olacak ki, kumar

oynamak yasak değil ki! Fakat ben yine de o konuya pek değinmeyeyim. Eminim, Peter ağzından bir şey kaçırmadı.

"Bazı şeyleri satarak."

"Ne gibi şeyler satıyorsunuz siz?"

"Örneğin kız arkadaşımın bazı eşyalarını."

"Kime satıyorsunuz onları?"

"Örneğin Gollnow Caddesi'ndeki rehinci Feld'e."

"Peki satacak eşya kalmayınca ne olacak?"

"Satacak bir şey her zaman buluyorum."

Masadaki memur bir an düşündü, sonra dönüp şefine baktı. Adam başını şöyle bir salladı. Memur önünde durmakta olan kurşunkalemi eline aldı, biraz oynadı, sonra elinden bıraktı, kalem masaya düştü.

"Peki, kız arkadaşınız bir şey satmıyor mu?" diye mırıldandı.

"Hayır, satmıyor!"

"Satmadığına emin misiniz?

"Evet, eminim!"

"Eşyalardan başka şeylerin de satılabileceğini hiç düşünmediniz mi?"

Ne oluyor, diye Pagel biraz şaşkın düşündü. Peter ne satabilirdi ki? Niçin böyle budalaca şeyler soruyorlar? Sonra yüksek sesle konuştu:

"Ben de, eşya satıyorum, derken, sadece giysiler filan demek istememiştim!"

"Ne demek istemiştiniz?"

"Tablolar da satıyorum."

"Tablolar mı?"

"Evet, tablolar!"

"Ne demek tablolar?"

"Örneğin yağlıboya tablolar!"

"Yağlıboya tablolar... Siz ressam mısınız?"

"Ben ressam değilim, fakat ben bir ressamın oğluyum."

"Anlıyorum," diye memur konuştu. Aldığı yanıttan pek memnun olmamışa benziyordu. "Babanızın yağlıboya tablolarını satıyorsunuz demek. Bu konuya sonra tekrar değiniriz. Önce şunu bilmek istiyorum: Bayan Ledig hiçbir şey satmıyor, öyle mi?"

"Satmıyor! Sattığımız her şeyi ben satıyorum."

"Acaba..." diye masadaki memur bir şey söylemek istedi, fakat aynı anda safra kesesinin tekrar ağrımaya başladığını hissetti. Şu yumurcağın kafası çalışıyor, diye düşündü. "Acaba Bayan Ledig size fark ettirmeden bir şeyler satıyor olamaz mı?"

Pagel bir an düşündü. Geçmişteki bazı korku ve tedirginlikleri tekrar aklına geldi, fakat onları geri itti.

"Teorik olarak mümkün," diye konuştu.

"Peki, ya pratikte?"

"Pratikte mümkün değil." Bir an gülümsedi. "Çünkü pek eşyamız yoktur. Odamızda en küçük şeyin eksikliğini hemen fark ederim..."

"Evet... evet..." diye konuştu masadaki adam ve başını çevirip karakol şefine baktı. Göz göze geldiler. Pagel iki adamın bir an gülümsediğini sezer gibi oldu. İç huzursuzluğu ve kuşkusu daha çok arttı. Memur gözlerini hafif kapatıp, konuştu:

"Az önce eşya, giysi, tablo gibi elle tutulur şeylerden başka şeyler de satılabileceğinden söz etmiştik..."

Yine tuhaf bir gözdağı, bu kez hiç de üstü kapalı değil. Fakat Petra onun haberi olmadan ne satmış olabilirdi?

"Ne satmış olabilir sizce?" diye Wolfgang biraz öfkeli sordu. "Petra'nın elle tutulur şeylerden başka ne satılabileceğini gözümün önüne bile getiremiyorum!"

"Örneğin..." diye masadaki memur başladı, fakat birden sustu, tekrar şefine doğru baktı.

Karakol başkomiseri gözlerini kapattı, başını, hayır, anlamında hafifçe oynattı. Memur gülümsedi. Herhalde bu konu için henüz erkendi.

"Buna sonra değineceğiz," dedi. "Fakat önce tekrar şu geçiminiz konusuna dönelim. Demek ki daha çok tablo satarak geçiniyorsunuz.."

"Sayın baylar," diye Pagel adamın sözünü kesti ve ayağa kalktı. İki elini iskemlenin arkalığına dayadı. Çok kararlı gibiydi. "Nedenini bilmiyorum, fakat siz benimle bir oyun oynamak istiyorsunuz! Tavşan kaç, tazı tut gibi bir şey bu! Ancak ben sizinle bunu oynamaya hiç de niyetli değilim! Eğer Bayan Ledig akılsızca hareket etmişse bu doğrudan doğruya benim sorumluluğum altında olan bir şey! Ben onunla yeterince ilgilenmedim, ona para vermedim, hatta kimi zaman yiyecek bile getirmedim. Ben bu sorumluluğu üstleniyorum. İşte para burada!" Ellerini ceplerine soktu ve desteleri peş peşe çıkarıp, masanın üzerine bıraktı. "Eğer bir zarara neden olmuşsa hepsini ödemeye hazırım. Fakat artık söyleyin ne olup bittiğini..."

"Para, bu çok para, " diye memur mırıldandı ve gittikçe artan banknot destelerine şaşkın şaşkın baktı.

Karakol şefi gözlerini yumdu. Sanki masadaki paraları görmek istemiyor, onların görünümüne dayanamıyordu.

"İşte bir paket de iki yüz elli dolar!" diye sesini yükseltti Pagel. Önündeki bir yığın para onu heyecanlandırmış gibiydi. Dolar paketini masaya fırlatıp attı. "Bugün bu parayla her türlü zarar ziyan ödenebilir! Hepsini vermeye hazırım, yeter ki siz Bayan Ledig'i bu akşam serbest bırakın!"

Sonra sustu, bakışlarını masadaki paralara dikti, can sıkıcı görünümlü beyaz veya kahverengi Alman banknotlarıyla gökkuşağının tüm renklerini taşıyan güzel Amerikan dolarlarına...

Aynı anda dışarıda nöbet tutan üniformalı adam kapıyı açtı, Bayan Thumann'ın 'oturaklı madam'ın, içeri girmesine izin verdi.

Şişman, yağlı vücudu üzerindeki yerlere kadar sürünen bol giysinin içinde sallanıp, titriyordu. Kimi yerleri sökülmüş eteği topuklarına sarılıyordu. Kadınların artık dizlerini geçmeyen eteklikler giydiği o günlerde tuhaf bir görünümdü. Etli yüzü kül rengiydi, heyecandan olacak buruşuk yanakları titreşiyor, sarkık alt dudağı sanki tersine dönmüştü, içi dışına bakıyordu.

"Tanrım Bay Pagel, inşallah geç kalmadım! Yetişeyim diye nasıl koştuğumu bir bilseniz! Daha önce gelecektim, fakat tam Gollnow Caddesi'ne çıkmıştım ki, otomobilin biri atlı arabaya çarptı. Hayvanın içi dışına çıktı, bağırsakları yolun ortasına saçıldı. Tabii bakmadan edemedim. Hep söylerler, insanla hayvan farklı yaratıklardır, diye! Hiç de öyle değil, içimiz aynı! Benim arada sırada idrar sorunum vardır... Hayvanların da idrar torbası bizimkilerden hiç farklı değilmiş..."

"Bay Pagel, eğer hemen buraya gelip, şikâyetinizi geri almasanız, odanızı ateşe vermekle sizi tehdit etti, öyle mi?"

Fakat Bayan Thumann, çok konuşup dursa da aptal biri değildi. Söylemiş olduklarında yerine göre ısrar etmemesini de biliyordu. İçeri girer girmez masadaki para destelerini görmüş ve yeni durumu hemen kavramıştı:

"Siz ne diyorsunuz bakayım? O beni tehdit mi etmiş? Ben böyle bir şey söylemedim ve hemen tutanaktan silinmesini talep ediyorum, memur bey! Böyle suçlamaları kendiniz üstlenirseniz daha iyi edersiniz! Bay Pagel gibi iyi huylu biri mi beni tehdit edecek! Yolladığınız memur bir sürü saçma sapan şeyler söyleyip, beni kandırmamış olsaydı kızıyla ondan katiyen şikâyetçi olmazdım. Bir yasadan filan söz etmişti. Bu ne biçim yasaymış! Ben Bay Pagel'den bütün paramı aldım. O beni dolandırmış değil ki! Hayır, hayır, şikâyetimi geri alıyorum. İstediğimi hemen yerine getirmezseniz hakkınızda suç duyurusunda bulunacağım."

"Sakin olun bakayım!" diye karakol şefi sonunda sesini yükseltti. Masadaki memurun söze karışma çabaları etkili olmamıştı. "Bay Pagel, lütfen biraz dışarı çıkın. Ev sahibenizle karşılıklı konuşmak istiyoruz."

Pagel karşısındakilere baktı, masadaki para yığınına bir göz attı. Sonra da hiçbir şey söylemeden kapıyı açıp, koridora çıktı. Bir an müracaat odasının karşısında durdu. Koridorun sonundaki kapı sokağa açılıyordu. Hemen yanında da nöbetçi memur odasının kapısı vardı. Karakolun kapısı açıktı, kaldırımda insanlar gelip geçiyordu. Yağmur dinmiş gibiydi; serin bir esinti koridora giriyor, içerdeki pis havayı temizlemeye çalışıyordu.

Pagel arkasındaki duvara dayandı, çoktandır hasretini çektiği sigarayı yaktı. Hemen ciğerlerini dolduran ilk nefesle kendine geldi. Sonra sigara içtiğini unuttu, kafasını dolduran düşüncelerine geri döndü. Beni tutuklamadılar, dedi kendi kendine. Tutuklamak isteseler dışarıda beklememi söylerler miydi?

İçerden Thumann'ın ağlamaklı sesi duyuluyordu. Polis şefi de arada bir havlar gibi bir şeyler söylüyordu. Hep üzgün görünen bu adamın istedi mi karşısındakiyle böyle ters konuşabilmesi çok ilginçti! Fakat bunu yapmak zorundaydı, yoksa bu meslekte ne işi vardı! Hem beni şimdi dışarı çıkarmaları, tutuklamayacakları anlamına gelmez ki! Kaçamam, çünkü bütün param içerde masanın üzerinde duruyor. Bu kadar parası olan birinin öyle kolay kolay kaçmayacağını da çok iyi biliyorlar. Fakat beni niçin tutuklasınlardı? Petra ne yapmıştı? Petra ne satmış olabilirdi?

Düşüncelere daldı. Acaba Petra yiyecek alabilmek için Thumann'ın malı olan bir şeyi mi, örneğin çarşafını mı, satmıştı? Fakat bu çok saçmaydı! Böyle olsaydı 'oturaklı madam' çoktan sağa sola anlatır, şikâyetini de yapardı. Peter'inin ondan habersiz bir şey çalıp satması mümkün değildi.

Kafasında bu düşünceler çıkış kapısına doğru yürüdü. Koridorun kötü havası baş ağrısı veriyordu. İçerideki odadan gelen sesler de rahatsız ediciydi.

Karakoldan çıktı, kapının önünde durdu. Şiddetli yağmurun ardından yerler tertemiz, ayna gibi parıldıyordu. Önünden geçen taksilere bakıyor, işleri zor, kaymamak için dikkat etmek zorundalar, diye düşünüyordu. Yok, taksi şoförlüğü bana göre bir iş değil! Fakat ne yapmalıydı, ona göre ne iş vardı? Ben hiç işe yaramayan biriyim! Bütün gün saçma sapan şeyler yaptım; şimdi de Peter'imi buradan kurtaramayacak gibiyim! Hissediyorum bunu. Fakat kızcağız ne yapmış olabilir?

Kaldırımın kenarında öyle durdu. Sokak lambalarının ışığında yağmurdan ıslanmış asfalt parıldıyordu. Hiçbir ışık Wolfgang Pagel'i aydınlatmıyordu. Aniden birinin dürtmesiyle kendine geldi. Yanında duran tabii ki 'oturaklı madamdı'.

"Sizi burada gördüğüme nasıl sevindim bilemezsiniz, Bay Pagel! Sanmıştım ki, tüyüp gittiniz. Sakın böyle bir şey yapmayın, gidin o güzel paralarınızı hemen alın! Sakın o heriflere bırakmayın! Ben anlamıyorum, burası da resmî bir daire olacak, adamlar da keskin görüşlü, iyi maaşlı polisler. Aptalın teki gelmiş bunlara demiş ki, Pagel, hilebazdır, üçkâğıtçının tekidir, sokakta salakları kandırır. Şu üç iskambille oynanan oyunu biliyorsunuz, değil mi? Ne kadar budalaca bir suçlama! Sizin gibi kibar bir insan... Fakat ben açtım ağzımı, yumdum gözümü, aklıma ne gelirse suratlarına söyledim! Arada sırada rulet oynar, dedim, smokinli, fraklı şık adamlarla. Peter'inize anlattığınız, çok zaman kapı aralığından duyduğum şeylerdense söz etmedim tabii. Paranızı alan o heriflerden..."

"Peki, Peter'e ne olacak şimdi?"

"Ah, Bay Pagel, ona ne olacağını ben de bilmiyorum. Ağızlarından hiçbir şey kaçırmadılar. Dolandırıcılık şikâyetimi de geri aldılar. Tutanağı sarı suratlı o herifin gözü önünde yırtıp attım. Odadaki

perdenin de, hafif çakırkeyifken bana şaka yapmak için ucunu biraz yakmış olduğunuzu söyledim. Yeni perde alabilmem için biraz para verseniz iyi olur..."

"Önce paralarımı almalıyım, Bayan Thumann," dedi Pagel ve karakola girip, arka odaya doğru yürüdü.

Memur tek başınaydı. Karakol şefi odasına dönmüş olacaktı. Konu kapanacaktı. Hastanede ölmekte olan meslektaşı herhalde yanılmıştı... Olay, önemsiz, çok küçük bir şeydi. Şimdi böyle şeylerle uğraşacak hiç zamanları yoktu. Masadaki memur, polisiye hokkabazlıklar yaparak önemsiz şeyleri ortaya çıkarmayı gereksiz buldu. Keyifsizdi de. Leo Gubalke'nin el attığı bu olay, ölmekte olan o insan son nefesini vermeden, sararıp soldu...

Pagel'in karşısında durduğu memur, sanat galerisinin vermiş olduğu fişi evirdi çevirdi, iyice bir kontrol etti. Sahte olduğunu sanmıyordu. Oraya telefon etmeyi gerek görmedi. Sokakta üçkâğıt oynadığı söylenen birinin birkaç saat içinde bin dolar kazanması mümkün değildi!

"Kumarhanelerde oynamanızı yasaklıyorum," dedi canı biraz sıkkın ve sanat galerisinin fişini geri verdi. "Biliyorsunuz yasaya göre kumar oynamak yasaktır."

"Tabii," diye konuştu. Kibar davranmaya çabaladı. "Bir daha oynamaya gitmeyeceğim. Fakat şimdi kefalet verip, Bayan Ledig'i çıkarmanızı rica edebilir miyim?"

"O burada değil," dedi masadaki memur. Genç kızı unutmuştu bile. "Bayan Pagel şimdi Alexanderplatz'daki polis nezarethanesinde."

"Fakat niçin?" diye bağırdı Pagel. "Söylesenize artık, onu niçin tuttuğunuzu?"

"İzinsiz fuhuş yaptığı için," dedi masadaki memur. Kendini çok yorgun hissediyordu. "Galiba cinsel hastalığı da varmış..."

Bereket versin iskemle hemen önünde duruyordu. İki eliyle kavradı, sıktı. Bir an kıracağından ürktü.

"Bu kesinlikle doğru değil," diye konuştu.

"Doğru," dedi masadaki memur da. Bir an önce şu olay kapansa da öteki işlerime dönsem, diye düşündü. "Sokakta fuhuş yapan bir kadın onu az önce tanıdı. Hem kızınız da bunu itiraf etti."

"İtiraf mı etti?"

"Evet, itiraf etti..."

"Teşekkür ederim," dedi Pagel ve iskemleyi bırakıp, kapıya doğru yürüdü.

"Paranız... nüfus kağıdınız!" diye memur arkasından seslendi.

Pagel şöyle bir elini salladı, fakat aynı anda adamın ne demek istediğini kavramış olacak, masanın yanına geldi, paraları ceplerine tıkıştırdı.

"Korkarım paranızı kaybedeceksiniz," diye memur mırıldandı.

Pagel, boşver, der gibi elini salladı ve çıktı gitti.

Beş dakika sonra memurun aklına, Bay Pagel'e yanlış anlaşılabilir bir yanıt vermiş olduğu geldi. Petra Ledig, bir yıl öncesine kadar arada sırada fuhuş yapmış olduğunu itiraf etmişti. Cinsel hastalığı olduğunuysa itiraf filan etmemişti. Adam düşündü, belki böylesi iyi oldu, o zaman evlenmezler. Böyle kızlarla evlenilmez! Hayır, o olsa yapmazdı!

Masada duran işlerine devam etti. Ledig olayı onun için artık kapanmıştı. Polis komiseri Leo Gubalke'nin son görevi...

Altıncı Bölüm

Fırtına geçti, fakat hava hâlâ bunaltıcı

1

Oteldeki büyük heyecanın ardından her şey yine sakinleşmişti. Resepsiyon şefini bodrumdaki bir odada eski bir şezlongun üzerine yatırmışlardı. Ağzı açık, yüzü gözü şişmiş, çok içmiş bir insanın derin ve huzursuz uykusunu uyumaktaydı. Sanki çoktandır tıraş olmamış gibi bir görünümü vardı. Merdivenden yuvarlanmış olduğu için alnında boydan boya bir yara vardı.

Von Prackwitz bodrum odasında yatmakta olan dostuna uzun uzun baktı. Olayın ardından resepsiyon şefini taşımış oldukları bu oda pek çekici bir yer değildi. Bir köşede elektrik kablosu sarılı kocaman bir makara durmaktaydı. Bir başka köşeye boş çamaşır sepetlerini yığmışlardı. İki ütü sehpasını da duvara dayamışlardı.

Bir garson başını uzatıp, içeri bakınca –arada sırada gelip, gülenler ve hiç sıkılmadan tuhaf şeyler söyleyenler olmuştu– emekli süvari yüzbaşısı von Prackwitz dayanamadı ve:

"Bay von Studmann'ın bu otelde bir odası olmalı," dedi. "Onu niçin odasına yatırmadılar?"

Garson şöyle bir omuz silkti ve yatan adama bakarak:

"Ben nereden bileyim," dedi. "Onu ben taşımadım ki buraya!"

Von Prackwitz öfkelenmemeye çalışarak konuştu:

"Otel idaresinden birini buraya yollayın! Lütfen..."

Garson gözden kayboldu. Prackwitz bekledi.

Fakat gelen giden olmadı. Uzun süre bekledi. Yaşlı adam arkasına dayandı, bacak bacak üstüne attı ve birkaç kez uzun uzun esnedi. Yorgundu. Düşündü. O gün başından çok şeyler geçmişti. Taşrada sakin bir yaşam sürdüren biri için büyük kentin heyecan dolu yaşamı çok yorucuydu. Onu Ostade'den Berlin'e getiren trenden sabahın erken saatlerinde Şilezya İstasyonu'nda inmişti.

Emekli süvari yüzbaşısı, belki biraz kendime gelirim, diyerek bir sigara yaktı. Resepsiyon şefinin ve müdür yardımcısı dostunun lobiyi dolduran insanlara bir şeyler söyledikten sonra merdivenden aşağı yuvarladığı çoktan otel idaresinin de kulağına gitmiş olmalıydı. Fakat beyefendiler yine de kalkıp, yanına gelmiyordu. Emekli süvari yüzbaşısı öfkeyle alnını kırıştırdı. Bu otelde tuhaf bir şeyler olduğuna çok emindi. Dostunun merdivenden yuvarlanması, en dikkatli birinin bile başına gelebilecek alışılmış bir yuvarlanma değildi. Birkaç garsonun gelip ona bakması, yukarıdaki yöneticilerin ise ilgilenmemesi, uyuklarken tuhaf tuhaf nefes alıp verişi von Prackwitz'i rahatsız etmeye başladı. Üsteğmen von Studmann kör kütük sarhoştu.

Düşündü, acaba dostu ayyaşın biri mi olmuştu? Niçin olmasındı? Şu lanet olası dönemde her şey mümkündü! Fakat von Prackwitz bu gibi düşüncelerden hemen vazgeçti. Sürekli içen biri merdivenden nasıl inileceğini bilirdi. Bu gibi bir şey sadece acemi bir içkicinin başına gelirdi. Hem böyle büyük bir otel ayyaş elemanını çoktan işten atardı. Hayır, hayır, -yaşlı adam ayağa kalktı ve dar odada bir aşağı

bir yukarı yürümeye başladı- Studmann olayının ardında bambaşka bir şey yatıyordu. Çok beklenmedik bir şey vardı. Kısa sürede mutlaka bunun ne olduğunu öğrenecekti, şimdi kafa yormasına hiç gerek yoktu. Önemli olan, Studmann'ın başına bir şey gelip gelmeyeceği idi. Fakat personelin davranışlarından bazı can sıkıcı gelişmelerin yaşanabileceği olasılığı da yok değildi. Von Prackwitz dostunu bütün gücüyle korumaya karar verdi. Evet, bütün gücüyle, diye tekrarladı kendi kendine. Bu savaşçı söz çok hoşuna gitti.

Fakat ne yapardı bütün çabaları boşa çıkarsa? Bu para babası patronların ne kadar acımasız olduğunu çok iyi biliyordu, bu mümkündü. Belki onu kandırabilirdi. Tarlalarında çalıştırmak için hasatçı işçi ararken başına gelenleri bir düşündü. Askerlik yıllarında kafasında bazı düşünceler hep tek başına yürümüş olduğu yolları da gözünün önüne getirdi. Çoğu zaman yanında kendine yakın bir dostu olmamıştı. Askerî lisede, askerlik görevinde, savaş sırasında... Tabii oturup çene çalacak, onunla aynı eğilimde, aynı görüşte olan arkadaşları olmamış değildi. Fakat savaştan sonra hepsi bir yana dağılıp gitmişti. Şimdi herkes tek başınaydı. Eskisi gibi birlik ve beraberlik artık yoktu.

Emekli süvari yüzbaşısı düşünmeye devam etti. Bu sabah hasatçı işçi arayıp bulduktan sonra yola çıkmadan önce Şilezya tren istasyonunda o adama dolarları vermekle bir hata yapmıştı. Emniyet müdürlüğündeki davranışları da yanlış olmuştu. Saatlerce arayıp durduktan sonra bulduğu altmış işçinin ancak yarın gelebileceğini, artık ne olursa olsun, diyerek kabullenmesi de doğru olmamıştı. O yerine göre heyecanlı, sinirli, ihtiyatsızca ani kararlar veren, fakat hemen ardından yaptığına da pişman olup canı sıkılan, kolay pes eden biriydi. Bazı şeylerden pek anlamadığını kabul etti. Belki de kayınbabası, yaşlı von Teschow'un düşündüğü gibi o hiçbir zaman gerçek bir işadamı olamayacaktı!

Emekli süvari yüzbaşısı sönmüş olan sigarasını bir köşeye attı ve bir yenisini yaktı. Sevdiği sigaradan vazgeçip, bu berbat şeyi içmesi de hoşuna gitmedi. Kendine arada sırada iki çift ipek çorap alan karısıyla tartıştığını da anımsadı. Besili öküzlerini satın almaya gelen büyükbaş hayvan taciriyle saatlerce pazarlık edebiliyor, sonra da adama satmayacağını söylüyor ve onu geri yolluyordu. Fakat öfkeli adam kısa süre sonra tekrar geldiğinde çiftlik sahibi soylu von Prackwitz boyun eğiyor ve hayvanlarını onun istediği fiyattan satıyordu. Çoğu zaman canı sıkkın dolaşıyor, çevresindekilere çok yumuşak davranıyor, kolay pes ediyordu. Besili öküzleri düşük fiyatla satmış olduğu kulağına gelen yaşlı kayınbabası da sevinip gülüyor ve alay eder gibi: "Kusura bakmayın Joachim, işinize karışmak istemem," diyordu. "Fakat benim sizin gibi pencereden fırlatıp atacak kadar param yok!"

Evet, von Studmann'ı Neulohe'de ona şu sıralar çok gerekli bir yardımcı olarak çalışması için kandırmasının pek zor olmayacağı kanısındaydı. Şu Meier denen adama daha uzun süre dayanamayacağına emindi. Kızı Violet'in az önce telefonda söyledikleri güzel şeyler değildi. Hasat toplanmamıştı, öğleden sonra da görev sırasında iyice kafayı çekmişti. Bunlar onun tepesini attıran şeylerdi! Görev sırasında kafayı çekip kör kütük sarhoş olan Meier'i gözünün önüne getirip, öfkelenen emekli süvari yüzbaşısının kanı beynine sıçradı. Yarın sabah sekizde herifçioğlu kıçına tekmeyi yiyecek benden ve defolup gidecek!

Fakat birden bakışları öyle yatmakta olan dostuna takıldı. Düşündü. O da görev sırasında içki içmişti. Ancak bunu yapmış olması için mutlaka bir nedeni vardı? Acaba arazilerden sorumlu Meier'in de içmesi için bilmediği nedenleri olmuş muydu? Çünkü o da bugüne kadar görev sırasında hiç kafayı çekmemişti. Tabii benim yokluğumdan yararlandı, diye yaşlı adam düşündü öfkeyle. Fakat bu da gerçek neden olamazdı. Ne de olsa daha önce de sık sık yolculuklar

yapmıştı. Hem Studmann, hem de Meier olayında başka nedenler geçerli olmalıydı. Oturmuş böyle düşünürken kapı vuruldu ve siyahlar içinde yaşlıca bir adam içeri girdi. Şöyle bir selamladıktan sonra:

"Doktor Zetschke, otel doktoru!" diye kendini tanıttı.

Von Prackwitz de adını söyledi ve bir zamanlar Bay Studmann'la aynı alayda görev yapmış olduklarını söyledi.

"Kaza olduğunda rastlantı sonucu lobideydim," dedi.

"Evet, kaza," diye konuştu doktor biraz düşünceli. "Sizce bir kaza, öyle mi?"

"Birisi merdivenden aşağı yuvarlanırsa sizce bu bir kaza değil mi?" dedi emekli süvari yüzbaşısı ve merakla doktorun tepkisini bekledi.

"Sarhoştu!" diye doktor konuştu. "Hem de çok sarhoştu. İçki zehirlenmesi.

"Bana kalırsa..."

"Biraz Eumed veya aspirin almalı," dedi otel doktoru. "Pyramidon da olabilir. Tabii kendine geldikten sonra!"

"Burada hiçbir şey yok," diye konuştu von Prackwitz etrafına bakınarak. "Odasına götürmelerini söyleyemez misiniz? Kötü bir kaza."

"Kötü bir kaza mı?" diye doktor sesini yükseltti. "Yukarıda hepsi de otel personeli olan altı kişi kör kütük sarhoş bulundu! Toplu bir parti yapmış olacaklar. Dostunuz da aralarındaydı. Tek içkili olmayan otel müşterisi Baron von Bergen idi. Dostunuz onu kafasından vurup yaralamış!"

"Ben hiç anlamıyorum...." dedi emekli süvari yüzbaşısı. Doktorun söylemiş oldukları kafasını iyice karıştırmıştı.

"Ben de anlamıyorum," dedi doktor. "Anlamak da istemiyorum!"

"Fakat siz nedenini açıklayabilir misiniz?" diye von Prackwitz rica eder gibi sordu.

"Bunda açıklanacak bir şey yok!" dedi doktor. "Otel müşterisi bir baron, sarhoş bir resepsiyon şefi tarafından yaralandı! Hepsi bu!"

"Fakat bilmediğimiz bir şey olmuş olmalı!" diye emekli süvari yüzbaşısı öfkeyle sesini yükseltti. "Bay von Studmann'ı uzun zamandır tanırım. O her zaman, en zor durumlarda bile görevini başarıyla yerine getirmiş bir insandır."

"Olabilir," dedi doktor ve kapıyı açıp dışarı çıktı. Tam kapı arkasından kapanmıştı ki, koridordan seslendi: "Baronun yanında otel personelinden bir kadın yarı çıplak oturuyordu!"

"Bay von Studmann'ın insan onuruna yakışır bir odaya alınmasını talep ediyorum!" diye yaşlı emekli yüzbaşısı bağırdı ve kapıyı açıp, doktorun peşinden koştu. "Eğer başına bir şey gelirse bundan sizi sorumlu tutacağım, doktor bey!"

"Yukarıdaki utanmazca toplantının ve orada olup bitenlerin sorumluluğunu ben üstlenecek değilim!" dedi doktor ve koşar adım uzaklaşıp, yan koridorlardan birinde gözden kayboldu.

Von Prackwitz bağırarak onu takip etti.

"Fakat o şimdi bir hasta!"

Doktor aynı anda hedefine varmıştı. Koridorun sonundaki açık kabinli asansöre atladı. Yükselirken de:

"O sadece çok sarhoş!" diye aşağıda duran von Prackwitz'e seslendi.

Emekli süvari yüzbaşısı doktoru zorla da olsa Studmann'ın yanına götürmek istiyordu. Fakat asansör hızla yükseldi ve görevini unutmuş doktor gözden kayboldu. Dostuna yardım edilmesi için bütün çabaları –Pyramidon drajeleri hariç- boşa çıkmış olan von Prackwitz lanet okuyup, geri döndü. Tekrar von Studmann'ın yanına gitmeliydi. Fakat duvarları ve kapıları bembeyaz koridorlarda kayboldu ve dostunun hangi odada yattığını bulamadı. Doktorun peşinden koşarken hangi koridora sapmış olduğuna dikkat etmemişti.

Şimdi bodrumdaki bütün koridorları dolanıp, kapısını hafif aralık bırakmış olduğu odayı bulmalıydı.

Yürüdü. Sağa gitti, sola gitti, geri döndü, başka bir koridora saptı. Bir an geldi, sanki bulmak istediği odadan hep uzaklaştığını hissetti. Otel koridorlarının bir sonu olmalı, diye düşündü. Fakat şu merdivenler de ne oluyordu? Az önce koşarken merdiven inmiş veya çıkmış mıydı? Birkaç basamak indi. Başka bir koridora çıktı. Hayır, yanlış bir yere gelmişti! Açık bir kapı gördü. İçerde tek başına bir kadının dolaplara temiz çamaşırlar istif ettiği dikkatini çekti.

Adımların seslerini duymuş olan kadın arkasına döndü ve sapsız gözlüğünün ardından bakan öfkeli gözleriyle kapıda duran yabancı adamı şöyle bir süzdü. Burada yetkisi olmadan, izinsiz dolaştığını bilen von Prackwitz kadını büyük bir nezaketle selamladı. Çamaşırlardan sorumlu kadın da sesini çıkarmadan, çok ciddi bir şekilde selamına yanıt verdi. Von Prackwitz kadına sormaya karar verdi.

"Kullanılmayan eşyaların kaldırıldığı odayı nasıl bulabilirim?"

Kadın karşısındaki adamın gülümsemesinden etkilenmemiş gibi bir süre ona baktı ve sonra elini havada şöyle bir gezdirerek:

"Burada kullanılmayan eşyaların kaldırıldığı bir sürü oda vardır," diye konuştu.

Orada neler durduğunu –tabii von Studmann'dan söz etmeden– şöyle bir tarif etmeğe çalıştı. "Bir köşede çamaşır sepetleri duruyor... Sonra bir de eski bir şezlong var, kumaşı mavi çiçek desenli... Biraz yırtılmış..."

Kadın düşünür gibi bir an sustu. Sonra tersler gibi konuştu:

"Kumaşı yırtılmış eski şezlonglar yok burada. Böyle şeyler bizde hemen tamir edilir."

Von Prackwitz sorularına böyle yanıtlar beklemiyordu. Fakat yaşamı boyunca, gerek orduda, gerekse şimdi çiftlikte, bu kadın gibi sorduğu bir şeye doğru dürüst yanıt vermeyen insanlarla çok

karşılaşmıştı. Yine başka bir soruma yanıt almayı deneyeyim, dedi kendi kendine:

"Otel lobisine nereden çıkılıyor?"

Yanıt hemen geldi:

"Otel müşterilerinin hizmet birimlerinin bulunduğu bölüme geçmesi kesinlikle yasaktır!"

Von Prackwitz: "Teşekkür ederim ve iyi akşamlar," dedikten sonra karşısındaki kadın sanki bir alay komutanı, o da genç bir teğmenmiş gibi saygıyla selam verdi ve geri geri birkaç adım atıp, yanından ayrıldı.

Bu küçük olay onu canlandırmış gibiydi. Belki dostunun yararına bir şey elde etmemişti, –bunu üzülerek kabullendi– , fakat biraz sakinleşmişti. Az sonra yer halılarıyla kaplı bir koridorda yürüdüğünü fark etti. Studmann'ı yatırdıkları odadan uzaklaşıyor olabilirdi, ancak buralarda karşısına başka insanlar da çıkabilirdi. Az sonra kendini yan yana bir sürü, güzel cilalı meşe kapının uzandığı bir koridorda buldu.

"Vezne I" yazıyordu birinin üzerinde. Hemen yanındaki de "Vezne II" idi. Yürümeye devam etti. Sonra "Personel Veznesi" geldi. Başka kapıların önünden de geçti. Kapılarında: "Satın Alma Bürosu A" ve "Satın Alma Bürosu B" yazıyordu. Personel bürosu ile hukuk danışmanlığı bürosunun önünden de geçti. Doktor odasını gördü, şöyle bir omuz silkip yoluna devam etti.

"Sekreterlik".

Hemen üzerindeki tabelada da: "Müdür Hasse" yazıyordu.

Bir an düşündü. Hayır. Yoluna devam etti.

"Müdür Kainz", "Müdür Lange", "Müdür Niedergesaess"

Bir an düşündü. Müdür Niedergesaess'in adı hoşuna gitti. Böyle tuhaf adlı birinin bu mevkiye gelmesine şaşırmadı da değil. Çok becerikli biri olacak, dedi kendi kendine. Sonra yürümeye devam etti

ve birkaç kapı ötede aradığı tabelayı gördü. "Genel müdür Vogel". Kapıyı tıklattı ve yanıt beklemeden içeri girdi.

Masanın arkasında oturmakta olan soluk yüzlü, iri cüsseli bir adam daktilonun başındaki çok cici ve çok genç sekreterine bir mektup yazdırmaktaydı. Emekli süvari yüzbaşısı kendi takdim etti, fakat adam başını çevirip ona bakmadı. Sadece çabuk çabuk mırıldandı:

"Memnun oldum lütfen oturun!" Meslekleri gereği bir sürü kişiyle tanışmak zorunda olan, kafası karışık insanların yapmacık nezaketiydi bu. "Nerede kalmıştık? –İçin bir sigara, buyurun alın şuradan!"

Aynı anda telefon çaldı. Açtı ve usul usul konuştu. "Vogel! Evet, benimle konuşuyorsunuz! Adı ne? Ne dediniz? Lütfen bir daha söyleyin! Schröck mü? Danışman Schröck mü? Ne zaman geliyor? Beş dakika sonra mı? Peki, peki, hemen yanıma yollayın! Tabii, tabii, bir mektup yazdırıyorum, sonra kısa bir görüşmem var..." Karşısında oturan von Prackwitz'e şöyle bir baktı. "Üç dakika mı? Tamam! Sakın yukarı 37'ye çıkmasın! Önce bana yollanacak. Teşekkür ederim."

Ahizeyi dikkatle yerine bıraktı ve kıza bakıp:

"Nerede kalmıştık?" diye sordu.

Sekreter kız bir şeyler mırıldandı ve genel müdür yazdırmaya devam etti. Demek ki bana sadece üç dakikanı ayıracaksın, diye emekli süvari yüzbaşısı düşündü. Az sonra göreceksin nasıl yanılmış olduğunu! Ben gösteririm sana... Birden irkilip, kendine geldi. Kulağına bir ad gelmişti. İyice dikkat etti.

Genel müdür yazdırmaya devam ediyordu:

"Çok üzüntüyle belirtmek isteriz... Mesleki yetenekleri çok üstün olan Bay von Studmann'a otelimizdeki bir buçuk yıllık görevi sırasında çok başarılı çalışmaları nedeniyle saygı duyduğumuzu..."

Genel müdür derin bir nefes aldı.

"Bir dakika!" diye von Prackwitz heyecanla seslendi ve oturduğu yerden ayağa fırladı.

"Bir dakika!" dedi genel müdür de ona bakmadan. "Mektup hemen bitiyor! Evet, nerede kalmıştık?"

"Hayır!" diye emekli süvari yüzbaşısı karşı çıktı. "Yanılmıyorsam Bay von Studmann'ın bonservisini hazırlıyorsunuz! Bay von Studmann benim yakın dostum olur."

"Çok iyi!" dedi genel müdür. "O zaman kendisiyle biraz ilgilenirseniz. Biz de ne yaparız diye düşünüp duruyorduk..."

"Bay von Studmann şu anda bodrumda bir depoda yırtık, eski bir şezlongun üzerinden yatmakta!" diye von Prackwitz öfkeyle şikâyet etti. "Hiç kimse onunla şu kadar olsun ilgilenmiyor!"

"Çok üzücü bir şey," dedi genel müdür yumuşak sesle. "Az önceki karışıklık nedeniyle yapılmış bir hata olabilir." Genç sekreterine döndü. "Lütfen hemen telefon edin ve Bay von Studmann'ı dikkat çekmeden odasına götürmelerini söyleyin. Dediğim gibi kimsenin dikkatini çekmesin. Lütfen!"

"Siz Bay von Studmann'ı işten atmaya hazırlanıyorsunuz!" diye emekli süvari yüzbaşısı heyecanla konuşmasını sürdürdü. "Söyleyeceklerini dinlemeden hiçbir insan cezalandırılamaz."

Sekreter kız telefonda konuşuyordu. Soluk yüzlü genel müdür von Prackwitz'in söylediklerini duymamış gibi:

"Bay von Studmann hemen odasına götürülecek," dedi.

"Siz onu böyle işten atamazsınız!" diye von Prackwitz sesini biraz daha yükseltti.

"Biz onu işten atmıyoruz."

Von Prackwitz karşısındaki solgun yüzlü iri cüsseli adama hiçbir şekilde ulaşamayacağını anladı. Ne onu öfkelendirmekle, ne ona rica etmekle, ne de insani duygularla...

"Biz Bay von Studmann'ı uzun süreli bir izine yollayacağız."

"Bay von Studmann'ın izine gereksinimi yok!" diye emekli süvari yüzbaşısı karşı çıktı. Fakat bütün öfkesinin karşısındaki, sanki doku-

nulmazlığı varmış gibi yanına sokulamayan bu solgun yüzlü adama çarptıktan sonra eriyip, yok olduğunu sezdi.

"Bay von Studmann'ın mutlaka tatil yapması gerekiyor," dedi genel müdür. "Sinirleri çok bozuk."

"Siz kendisini dinlemeden hüküm veriyorsunuz," diye karşı çıktı dostu.

"Baron von Bergen'in odasında," dedi masadaki iri cüsseli adam çok tekdüze bir sesle –sanki elindeki bir raporu okuyordu– "tam on dokuz şişe köpüklü şarap bulduk. Bu şişelerden on beşi açılmıştı. Sonuna kadar içilmiş dört de kanyak şişesi bulundu. Otelin iki elemanı kör kütük sarhoştu. Ayrıca yarı çıplak kat görevlisi bir kadın elemanla iki otel hizmetkârı da çok içkili bir durumdaydı. Müşterimiz Baron von Bergen ise içkisizdi. O da bir gözü morarmış ve -başına birkaç kez vurulmuş olarak- yaralar içinde, kendinden geçmiş bulundu. Dostunuz Bay von Studmann'ı nerede bulduğumuzu ise siz benden daha iyi biliyorsunuz sanırım!"

Emekli süvari yüzbaşısı von Prackwitz sesini çıkarmadan başını önüne eğdi.

"Tabii," diye genel müdür içten bir ses tonuyla devam etti, "sadık bir dost olarak onunla ilgilenmeniz çok doğru. Ancak von Studmann gibi okumuş etmiş bir insan böyle çılgınca âleme nasıl katılabiliyor, ben anlamıyorum?"

"Fakat bilmediğimiz bir şey olmuş olmalı!" diye von Prackwitz yine sesini yükseltti. "Yoksa Bay von Studmann böyle bir şeyi..."

"Sizce böyle çılgınca âleme niçin katılmış olabilir, Bay von...?"

"Prackwitz," dedi von Prackwitz.

"Bay von Prackwitz böyle utandırıcı bir şey yapmış olan elemanımızı daha çok işletmemizde tutamayacağımızı da kabul etmelisiniz. En başta da diğer elemanlarımıza kötü bir örnek..."

Kapıya birkaç kez vuruldu. Genel müdür daha bir şey söylemeden kapı ardına kadar açıldı ve ufak tefek, çarpık bacaklı, mavi

gözleri parıldayan, top sakalı aklaşmaya başlamış yaşlı bir adam hızla büroya girdi. Tıknaz, güçlü görünümlü, adaleleri üzerindeki ceketin omuzlarını ve kollarını geren, boksör görünümlü bir adam da peşinden geldi.

"Hala burada mı?" diye bağırır gibi sordu yüzü kıpkırmızı yaşlı adam. Sesi kargayı andırıyordu. "Nerede o? Sakın bir yere gitmesine izin vermeyin! Türk, siz onunla ilgilenin! Sakın oyalanmayın! Kaçırmayın elinizden! Dünden beri bütün Berlin'de koşuşturup duruyor, herifçioğlunu arıyorum! Sanırım bu lanet olası kentte başımı sokup, aramadığım orospu barı kalmadı! Kahrolsun ona!"

Nefes nefese kalmıştı. Donmuş gibi kendisini dinleyenlere şöyle bir baktı. Geniş omuzlu, dar ceketli adam –adı Bay Türk olacaktı– hemen arkasında durmaya devam ediyordu.

İlk kendine gelen genel müdür oldu. Herhalde görevi gereği bu tip insanlarla karşılaşmış olacağı için davranışlarına alışıktı.

"Adım Vogel," dedi. "Sanırım Bay Schröck'le konuşuyorum?"

"Hayır, ben sizinle konuşuyorum!" diye yaşlı adam bağırdı. Öyle bir bağırmıştı ki –arkasındaki Bay Türk'ün dışında– odadaki herkes irkildi. Çarpık bacaklı yaşlı adam oldukça heyecanlı birine benziyordu. "Ben size tam üç dakikadır soruyorum, herifçioğlu nerede diye!"

"Eğer siz Baron von Bergen'den söz ediyorsanız," diye yüzü bu arada daha da sararmış olan genel müdür konuştu, "bildiğim kadarıyla 37 numaralı odasında..."

"Türk!" diye Schröck bağırdı. "Duydunuz mu? 37 numarada! Çabuk yukarı çıkın ve şu şerefsiz yumurcağı buraya getirin! Ne durumda olduğu hiç umurumda değil! Sakın karşı çıkmaya kalkışmasın! Bir zamanlar arkadaşlarınızı odasına kilitlemiş olduğunu da unutmayın!"

Tıknaz, vücudu dört köşeli adam başını sallayıp, homurdanır gibi konuştu: "Elimden kaçamaz. Ben orada olsaydım böyle bir şeyi yapamazdı..." Çıktı gitti.

"Tam birkaçıktır o!" dedi Schröck. "Duygu nedir hiç bilmez!" Sonra birden sesi değişti, yine heyecanlandı. "Umarım bu arada kaçıp gitmemiştir?"

"Hayır, hayır," diye konuştu, karşısındaki deli doktorunu sakinleştirmek istermiş gibi. "Kaçamaz. Ancak ne yazık ki bu arada bazı şeyler oldu..." hiç konuşmadan onları dinleyen emekli süvari yüzbaşısına bakarak. "Olup biteni size hemen anlatacağım..."

Schröck rahatlamış gibi derin bir nefes aldı ve kendini koltuklardan birine bıraktı. Sonra mendilini çıkarıp, alnında birikmiş olan terleri sildi. "Kaçamaz dediniz, çok şükür! Olay çıkardı mı? Herifçioğlu nereye giderse gitsin bir olay çıkarıyor!" Deli doktoru Schröck teslim olmuş gibiydi. "Peki polis, savcı..?"

"Hayır, hayır," diye genel müdür Vogel atıldı. "Onlara gerek olmayacak gibi. Sanırım beyefendi özür dileyecektir." Başını çevirip von Prackwitz'e şöyle bir baktı. "Ne yazık ki elemanlarımızdan biri kendine hâkim olamadı ve sayın baronu yaraladı."

Koltuğunda oturmakta olan yaşlı adam hızla ayağa fırladı:

"Nerede o? Kim o?" Sonra bir an emekli süvari yüzbaşısına baktı: "Yoksa siz misiniz?"

"Duyduğuma göre başına bir köpüklü şarap şişesiyle vurmuş!" dedi özür diler gibi araya giren genel müdür. Bakışlarında o anda üzüntü vardı.

"Çok mükemmel!" diye yaşlı adam bağırdı. "Bir köpüklü şarap şişesi! Harika! Siz mi? Dostunuz mu? İzin verin hemen onunla konuşayım! Ona teşekkür etmeliyim. Mümkün değil mi? Niçin mümkün değil?"

"Bakımı üstlenmiş olduğunuz kişi anladığım kadarıyla dostumu ve beş, altı otel görevlisini de kör kütük sarhoş etmiş. Ancak bunu nasıl yapmış henüz bilmiyoruz."

"Evet, evet," diye deli doktoru Schröck rahatlamış gibi konuştu. "Hep aynı rezalet!" Sonra tekrar yerine oturdu. "Ben her şeyi yine

yoluna koyacağım. Kimsenin bu olaydan zarar görmesini istemem. Sayın genel müdür, onun 'baron' unvanından gözleriniz çok kamaşmış gibi. Size şunu söylemek isterim: Bu 'baron' denen kişi dünyanın en ağzı kalabalık, en ahlaksız, en alçak ve en sadist insanıdır! Ve de korkağıdır!"

"Fakat sayın Bay..." diye genel müdür bir şey söylemek istedi.

"İşte durum bu!" dedi yaşlı adam gözlerini aça aça. "Çok para harcamış olduğu için kendini hacir altına alınmış sanıyor. Bir olayda da 51. maddeye göre tutuklanmadığı için artık ne isterse yapabileceğine inanıyor. O tembelin, saygı, hürmet nedir bilmeyen, tek insani duygusu olmayan biridir." Yine heyecanlanmış gibiydi. "Bu herifi sabah akşam dövmek gerekir! Onu bir hapishaneye atmalı, ya da devletin bir tımarhanesine tıkmalı. Orada onu bu gibi şeylerden vazgeçirmesini çok iyi bilirler!"

"Fakat o sizin sanatoryumunuzda değil mi? Zavallı bir hasta o..." diye genel müdür adama acır gibi konuştu.

"Ne yazık ki durum böyle," diye yaşlı doktor homurdandı. "Ben onu başka meslektaşlarıma öneriyorum. Fakat en iyi ödeme yapan hasta olmasına karşın kimse onu istemiyor. Ah, hasta da ne demek! O çok kötü huylu bir çılgının teki! Şimdi alıp tekrar sanatoryuma götürsem ve demir parmaklıklı, güvenilir hücresine atsam bir ay, belki de iki ay hiç sesini çıkarmadan öyle yaşar durur. Hele sizin dostunuz kafasına kocaman şişeyi indirmesinin ardından kolayca..."

"On beş dakika önce henüz baygındı," diye genel müdür adamın sözünü kesti.

"Çok iyi! Fakat bu sürenin sonunda yine huzursuzluk yapmaya başlar, kendini koruyamayan hastaların canını acıtır, sağdan soldan sigaralar çalar, hastabakıcıları çileden çıkarır, hatta beni ve asistanlarımı da çılgına çevirir... Hem sonra o budalanın biri değildir. Bu adamda şeytanın zekası vardır. Ve günün birinde ne yapar yapar sanatoryumdan kaçar! Ne kadar dikkat edersek edelim, o kandıra-

bileceği budalanın birini her zaman bulur. Sağdan soldan borç para alır; alamazsa da çalar. Biz ne yaparsak yapalım bu herifle başa çıkamıyoruz. Ondan bir türlü kurtulamıyoruz da. Yasalar ondan yana: Adamın aklı yerinde değilmiş!" Yaşlı adam bitkin öyle oturuyordu. Sanki aniden daha da yaşlanmıştı. "Tam yirmi dört saattir herifin peşindeyiz!" Yorgun bakışlarını odada şöyle bir gezdirdi ve inler gibi konuştu. "Ondan bir kurtulabilsem! Bakarsanız onu serbest bile bırakırlar. Hayır, hayır ben buna izin veremem!" Bir düşündükten sonra devam etti: "Başka bir çıkar yol bulmalıyım. Örneğin yüksek giderler... Belki annesi -onun annesinden başka bir yakını yok– yüksek giderleri görünce her şeyden vazgeçer. Müdür bey, acaba sizden bir fatura, daha doğrusu vermiş olduğu bütün zararı gösteren ayrıntılı bir liste rica edebilir miyim?"

"Tabii," dedi müdür, "çok sayıda içki içilmiş. Köpüklü şarap, kanyak..."

"Saçma!" diye yaşlı doktor heyecanla sözünü kesti. "Bunlar önemsiz şeyler! Köpüklü şarap! Kanyak! Hayır, hayır, olaydan zarar görmüş kişilerin de tazminat isteme hakları var. Az önce zorla sarhoş etmiş olduğu beş, altı kişiden söz etmiştiniz. Örneği sizin dostunuz, öyle değil mi?"

"Bilmiyorum dostum..." diye yanıt verdi von Prackwitz.

"Bırakın şimdi bunları Allah aşkına!" diye adam sözünü kesti. "Aptallık etmeyin! Kusura bakmayın şimdi bunu söylediğim için. Fakat gerçekten aptallık etmeyin. Çünkü herif annesini ne kadar çok masrafa sokarsa, günün birinde devlet tımarhanesine yatırılma şansı o kadar artar. Siz de insanlığa çok güzel bir hizmet etmiş olursunuz..."

Emekli süvari yüzbaşısı başını çevirip, önce genel müdüre, sonra da hâlâ kâğıt takılı daktiloya baktı ve:

"Fakat otel yönetimi, burada müdür yardımcısı ve resepsiyon şefi olan dostumu, görev sırasında içip sarhoş olduğu gerekçesiyle işten atmaya hazırlanıyor," dedi.

"Harika!" diye yaşlı doktor sesini yükseltti.

Fakat aynı anda genel müdür atıldı:

"Ne yazık ki, Bay von Prackwitz, söylemiş olduğunuzu düzeltmem gerekiyor," dedi çabuk çabuk. "Biz sadece Bay von Studmann'a uzun bir izin vermeye hazırlanıyoruz, üç veya altı ay dinlenmesi için. Tabii isterse bu süre içinde yeteneklerine uygun başka bir iş de bulabilir. Biz onu," diye genel müdür karşı çıkar gibi sesini yükseltti, "görevi sırasında içmiş olduğu için işten çıkarmıyoruz. Fakat başka bir iş arayabilir. Çünkü otelde çalışan bir insan ne olursa olsun davranışlarıyla başkalarının dikkatini çekmemelidir! Ancak Bay von Studmann ne yazık ki birçok elemanımızın ve otel müşterisinin gözü önünde kör kütük sarhoş merdivenlerden yuvarlanmakla bu ilkeyi lekeledi."

"Tabii görevine son verilmesinin yanı sıra," diye yaşlı doktor atıldı, "çektiği acılar nedeniyle de isteyeceği tazminat çok yüksek olabilir! Bu beni sevindirdi, şimdi çok ümitlendim! Bergen denen herif görür gününü! Ben acaba dostunuza nasıl ulaşabilirim? Sizi mi arayayım? Teşekkür ederim. Acaba adresinizi rica edebilir miyim? Sizi en geç üç gün sonra arayacağım. Hem biz değerini sürekli koruyan şeylerle yaparız ödememizi... Size bir şey söyleyeyim mi, ne kadar çok masraf çıkarsa, o kadar bizim yararımıza olur! Ah, hiç yormayın kafanızı! Sanıyor musunuz ki, ben bundan utanıp, rahatsız oluyorum!"

Emekli süvari yüzbaşısı ayağa kalktı. Burada bir insan merdivenlerden düşmekle gerçekten sorunlarından kurtulmuştu. Von Studmann isterse Neulohe'ye onun yanına gelebilir, sorunsuz bir insan olarak yaşamını sürdürebilirdi. Hem orada artık tek başına da

değildi. Odadakilere veda etti. Yaşlı doktor, hastasının başına şişeyi indirmiş olan dostunun elini sıkamadığına üzüldüğünü söyledi.

Von Prackwitz kapıya doğru yürüdü. Tam o sırada kapı ardına kadar açıldı ve hastabakıcı Türk şişmiş yüzü kıpkırmızı, gözleri morarmış, acınacak durumdaki bir yaratığı kolundan çekerek içeri soktu.

"Bergen!" diye yaşlı doktor horoz gibi öttü. "Bergen! Çabuk yanıma gelin bakayım!"

Pijaması hâlâ üzerinde olan adamın korkuyla bütün vücudu titredi. Doktorun önünde diz çöktü.

"Doktor bey," diye yalvarmaya başladı, "ne olur beni yine oraya götürmeyin! Ben hiçbir şey yapmadım! Hepsi köpüklü şarabı severek içti..."

"Bergen!" diye yaşlı doktor konuştu, "önce size sigara yasaklanacak!"

"Doktor bey, ne olur bana bir şey yapmayın! Acıyın bana! Biliyorsunuz ben sigara içmeden yaşayamam! Hem ben sadece odanın tavanına ateş ettim... Adam kanyağı içmediği için..."

Von Prackwitz dışarı çıktı ve kapıyı usulca arkasından kapattı. Ses geçirmeyen kalın kapının ardındaki zavallı adamın küçük bir çocuk gibi yalvarıp yakınmaları artık duyulmuyordu.

Bir an önce Neulohe'ye dönsem çok iyi ederim, diye düşündü von Prackwitz. Berlin çekilecek gibi değil! Burası sadece sürekli kâğıt para basan çılgın bir makine değil, dedi kendi kendine ve tertemiz yer halılarıyla kaplı tertemiz koridora açılan cilalı meşeden büro kapılarına bakarak yürüdü. Burada sanki düzen içinde, dürüst bir yaşam var gibi. Fakat her şey çürümüş, delik deşik olmuş! Bütün her şeyden hâlâ savaş mı suçlu? Ben bilemiyorum. Daha doğrusu anlamıyorum.

Koridorda yavaş yavaş yürüdü. Lobiye çıktı ve oradaki görevlilerden birine dostunun odasının nerede olduğunu sordu. Sonra

asansörle tavan arasındaki kata çıktı. Von Studmann başını ellerinin arasına almış yatağın kenarında oturmaktaydı.

"Beynim zonkluyor, Prackwitz," dedi dostuna zorla bakarak. "Acaba benimle yarım saat kadar temiz havaya çıkacak zamanın var mı?"

"İstediğin kadar zamanım var benim," diye konuştu emekli süvari yüzbaşısı. Sanki birden keyiflenmiş gibiydi. "Senin için de, temiz hava için de! İzin ver de gömleğinin yakasını ilikleyeyim..."

2

Arazilerden sorumlu ufak tefek Meier, içtiklerinin ardından sarhoş, kafası kazan gibi kendini yatağa atmıştı. Çamur içindeki ayakkabıları, yağmurdan ıslanmış giysisi hâlâ üzerindeydi. Odasının açık penceresinden dışarıda devam eden yağmurun sesi duyuluyordu. İneklerin ve domuzların ahırlarından gelen bağırıp çağırmalar gözleri yarı açık yatmakta olan Meier'in düşüncelerine karışıyordu.

Ne yapıyorlar? diye düşündü. Ne istiyorlar? Ah, boşver, ben sadece uyumak istiyorum. Uyumalıyım ve her şeyi unutmalıyım. Şimdi uyandım mı bütün olup bitenler yine kafamı dolduracak. Eliyle gözlerini kapattı. Her yer kardı. Ah, bu karanlık ne kadar güzel! Karanlık kapkaraydı, her şeyi silip götürmüştü. Karanlık bir boşluktu, bir boşlukta hiçbir şey olmazdı. Fakat sonra karanlık renk değiştirdi, grileşti, grilik yine aydınlandı, her şey göründü. Masa, üzerindeki şişe, bardak ve mektup zarfı!

Ah Tanrım, ne yapmalıyım? Meier'in kafası karıştı, elini gözlerine iyice bastırdı. Evet, her şey yine bir karanlığa büründü. Fakat bu kez karanlığın içinde ışıldayan tekerlekler dönmeye başladı. Birçok renkte, gittikçe hızlanan tekerlekler. Meier başının döndüğünü, midesinin bulandığını hissetti. Kalktı, yatağın kenarına oturdu, gözlerini aralayıp, odasına şöyle bir baktı. Gördüklerinden iğrendi.

Lavabonun yanındaki tuvalet kovası her zamanki gibi kokuyordu. Duvar aynasının çevresinde asılı çeşitli dergilerden kesmiş olduğu çıplak kadın fotoğraflarından da bıkmıştı.

Meier odasından iğreniyordu. En çok da şu andaki durumdan ve olup bitenlerden. Tekrar kendine gelebilmek için bir şeyler yapmak zorundaydı. Fakat ne yapacağını bilemiyordu. Yatağın kenarında, kafası bomboş, yüzü gözü şiş, alt dudağı sarkmış, öyle oturmaya devam etti. Her şey yıkılmış, üzerine çökmüştü, altından kalkamıyordu. Hiçbir şey yapmadan, sesini çıkarmadan öyle oturmalı ve ne olacağını beklemeliydi. O kötü bir şey yapmamıştı ki. En iyisi yine uyumaktı...

O anda bürosunun kapısı çalındı. Çok şükür biraz değişiklik, diye bir an düşündü. Kısık sesle bağırdı: "Gir!" Fakat dışarıdaki nedense kapıyı açıp girmedi. Bu kez sesini yükseltti. Öfkeyle bağırdı: "Girsene içeri, öküz herif!"

Fakat aynı anda irkildi. Belki de dışarıda duran "öküz" dememesi gereken birisiydi. Beyefendi veya Sayın Hanımefendi de gelmiş olabilirdi. Hay Allah, yine her şeyi berbat etmişti. Fakat gelen yaşlı Kowalewski idi.

"Ne var?" diye Meier içeri giren adama bağırdı. Sanki öfkesini çıkaracak birini bulmuş gibi sevinmişti.

"Müfettiş Bey, sadece bir şey sormak istemiştim" dedi yaşlı adam ezilip büküldükten. Elinde tuttuğu kasketini sıkıyordu. "Berlin'deki kızımızdan bir telgraf aldık da... Yarın sabah saat on treniyle geliyor..."

"Öyle mi? Peki, bütün söyleyeceğin bu muydu, Kowalewski," dedi Meier sırıtarak. "Söylediğin bittiyse yine gidebilirsin!"

"Kızım yanındaki eşyaları..." diye mırıldandı yaşlı adam, "Acaba yarın sabah istasyona araba gidecek mi?"

"Mutlaka, mutlaka," dedi Meier. "Yarın sabah bir sürü araba gidecek istasyonlara... Ostade, Meienburg, Frankfurt istasyonlarına da..."

"Ben demek istemiştim ki," diye Kowalewski karşısındakinin alayını anlamamış gibi devam etti, "acaba bizim arabalardan biri kızımın eşyalarını da yükleyebilir mi?"

"Ah, bunu mu sormak istemiştin?" Meier yine sırıttı. "Sen çok kendini beğenmiş birisin Kowalewski! Niçin, bizim araba, diyorsun?"

Yaşlı adam cesaretini yitirmek niyetinde değildi. O burada birçok müfettiş tanımıştı. Fakat karşısındaki mutlaka içlerinde en berbatıydı. Onun gibi zavallı biri karşısındaki güçlüye gerekirse bin kez yalvarıp yakarmak zorundaydı... Fakat şu ufak tefek Meier kimi gün bambaşka biri oluyor, yanındakilerle şakalaşmasını da biliyordu. Onun için şimdi böyle davrandığı için pek alınmamalıydı.

"Sadece kızımın bavulları, müfettiş bey," diye rica eder gibi konuştu. "Sophie yürümesini sever..."

"En çok da yatmasını, öyle değil Kowalewski?" dedi Meier ve sırıttı.

Yaşlı adam sesini çıkarmadı, kılı bile kıpırdamadı. Sadece:

"Belki köylülerden biri de istasyona gider yarın," diye mırıldandı.

Meier kendini yine iyi hissediyordu. Öfkesini karşısındaki yaşlı adamdan çıkarmıştı. Sanki yine güçlenmiş gibiydi.

"Tamam, tamam Kowalewski şimdi yine çıkıp gidebilirsin," diye üst perdeden konuştu. "Saat on treniyle Beyefendi geliyor, beraberinde hasat kaldıracak işçileri de getiriyor. Senin tatlı Sophie'ne de bir yer bulunur! Haydi moruk karga, çek git bakalım şimdi! Üstün başın da berbat kokuyor!" Meier birden sesini yükselmişti. Yaşlı adam odadan çıktı.

Meier, 'zenci Meier' tek başına kalmıştı. Kendini yine kötü hissetti. Homurdandı, bir uyuyabilsem! İçip sarhoş oldu mu en kötü herif bile sızar kalır. Bunu başaramayan tek insan benim, ne kadar da şanssızmışım! Yoksa çok içmedim mi? diye birden düşündü. Fakat o akşam meyhanede çene çalarken kendini sarhoş hissetmişti. Şimdi

ise her şey geçip gitmiş gibiydi. Kalkıp yine oraya gidebilir, bir şeyler daha içebilirdi. Fakat yataktan çıkmaya üşendi. Hem meyhaneye gittiğinde bütün içmiş olduklarının parası ödemek zorunda kalacaktı. Önüne konacak hesaptan korkuyordu. Belki az sonra Amanda odasına gelirdi. O zaman kızı bir şişe Şnaps getirmesi için meyhaneye yollardı! Bu akşam canı hiç de kadın çekmiyordu, bıkmıştı onlardan. Weio yattığı şezlongda öyle kıvranıp durmamış olsaydı, Meier bütün bu salaklıkları yapmazdı! Fakat karşısında böyle şeyler yapan bir kadını gören her erkek kafayı üşütebilirdi!

Meier zorla da olsa yattığı yerden doğruldu, kirli ve ıslak yataktan çıkıp, ayağa kalktı. Sallana sallana odanın içinde biraz gezindi. Kafası bin bir düşünceyle doluydu. Ormancının, bavulunu toplayıp, gitsen daha iyi edersin, dediği aklına geldi. Bavulları şurada dolabın üzerinde durmaktaydı. Biri kalın kartondan ucuz bir bavuldu, diğeri ise deriden şık bir bavuldu. Onu en son çalışmış olduğu yerde tavan arasında bulmuş, giderken de yanına almıştı. Meier başını kaldırıp, dolabın üstünde duran bavullarına baktı. Bedava böyle şık bir bavula sahip olduğu için sevindi.

Bavullar ona hep yolculukları anımsatırdı. Yolculuklar da parayı. Çünkü parasız yola çıkılmazdı. Aynı anda, başını açık büro kapısına çevirmeden, orada durmakta olan para kasası aklına geliverdi. Yeşil kocaman kasanın altın kaplama köşeleri zamanla kirli sarıya dönmüştü. Anahtarı her zaman Beyefendi'nin cebindeydi. Sadece maaşlar verileceği veya büyük harcamalar yapılacağı zaman anahtarı ona teslim ederdi. Von Prackwitz herkese güvenmeyen biriydi. Günün birinde aldanırsa ne güzel olurdu!

Meier kapıyı itip büroya girdi ve kafasında bir sürü düşünceyle kasanın karşısına dikildi. Beyefendi Berlin'e gitmeden önce onunla beraber kasadaki parayı saymıştı, hatta bir yanlışlık olmasın diye iki kez. Şimdi deste deste para vardı bürodaki kasada. Oradaki parayı Meier üç yıl çalışsa bir araya getiremezdi. Sonra dalgın dalgın

cebindeki kasa anahtarıyla oynadı. Fakat onu cebinden çıkarmadı, kasayı açmadı!

Bunlar budalaca şeyler, diye düşündü Meier.

Yaptıklarından dolayı belki işten atılabilirdi, fakat hapse girmeye hiç niyetli değildi! Buradan ayrılsa bile kısa sürede başka bir yerde, başka bir iş bulabilirdi. Hiçbir işveren elemanını niçin işten atmış olduğunu bonservisine yazmazdı. Hapishaneden ise Meier çok nefret ederdi...

Buradan alacağım parayı birkaç hafta içinde harcayıp bitiririm, diye Meier düşünmeye devam etti. Fakat sonra? Sonra çırılçıplak yine orta yerdeyim. Polis beni arayacağı için hiçbir işe giremem. Hayır, hayır, böyle bir şey yapmak yok!

Fakat yine de kocaman kasanın önünde durmaya devam etti. Ne de olsa eski kasanın büyüleyici bir çekiciliği vardı. Bu pisliğin içinden kurtulabilirsin, dedi kendi kendine. Uzun süre tıkmazlar içeri. Hem Berlin'de ucuza sahte kimlik de temin ediliyormuş! Fakat nerede, nasıl, bundan hiç haberim yok. Kızın yazdığı mektubu kendisine vermediğim acaba kaç gün sonra teğmenin kulağına gidecek? Tabii bu akşam birbirlerini göremeyecekler. Sen aç gireceksin yatağına, sevgili Weio! Bunu gözünün önüne getirdi ve memnun memnun sırıttı.

Aynı anda yine kapıya vuruldu. Meier hemen kasanın yanından uzaklaştı ve hiçbir şey olmamış gibi duvara şöyle bir yaslanıp, "girin" diye seslendi. Bu kez ciddi olmaya çalıştı. Fakat buna gerek olmadığını hemen fark etti. Elinde kocaman bir tepsiyle içeri giren arabacının karısı Hartig idi.

"Akşam yemeği!" dedi.

Meier kadının karmakarışık yatağını (az sonra Amanda gelince biraz toplardı) görmesini istemedi. Şu sıra kimseyle tartışmak istemiyordu.

"Koyun yazı masasının üzerine," dedi. "Ne var bu akşam?"

"Kadınlar sizin için ne pişirmiş bilmiyorum!" diye konuştu Hartig ve tabaklardan birini üzerindeki kapağı kaldırdı. "Et kızartma... yanında da kırmızı lahana..."

"Lanet olsun!" dedi Meier. "Ringa balığı olsa daha iyi olurdu... Bu yemek çok yağlı! Biraz içtim de..."

"Belli oluyor," dedi Hartig. "Siz erkekler kafayı çekmeden edemiyorsunuz! Biz kadınlar böyle bir şey yapsak kim bilir ne olurdu? Amanda da çekti mi kafayı?"

"Ah, boşver... O bana kafayı çekmek için gerekli değil!" Güldü. Birden kendine gelmiş gibiydi. "Baksana Hartig, şu yemeği canın çeker mi? Sana vereyim mi? Ben yemeyeceğim..."

Hartig'in yüzü güldü. "Benim moruk buna çok sevinecek! Hemen birkaç patates de haşlayayım... O zaman ikimize de yeter!"

"Hayır!" diye karşı çıktı Meier. Duvara yaslanmış öyle duruyordu. "Bu yemek sadece senin için, Hartig! Evdeki moruk yemeyecek onu. Sanıyor musun ben ona güçlensin diye yemeğimi vereceğim! Yok öyle şey. Bu yemeği istiyorsan, hemen oturup burada yiyeceksin."

Sustu ve gözlerini karşısındaki kadına dikip uzun uzun baktı.

"Burada mı?" diye Hartig sordu. Bakışlarını 'zenci Meier'den çekemedi.

"Evet, burada!" dedi 'zenci Meier'.

İkisinin de sesi değişmişti.

"Öyleyse..." dedi Hartig, "önce perdeleri kapatayım." Sesi iyice usul çıkmıştı. "Birisi beni burada yemek yerken görürse..."

Meier sesini çıkarmadı, gözleriyle kadını takip etti. Sonra:

"Kapıyı da kilitle!" dedi.

Hartig ona şöyle bir baktı. Sonra adamın söylediğini yaptı ve üzerinde yemek tepsisinin durduğu masaya oturdu.

"Öyleyse bana afiyet olsun!" dedi gülümseyerek. Keyiflenmiş gibiydi.

Adam yine sesini çıkarmadı. Kadının tencereden etle patatesleri alıp, önündeki tabağa koyuşunu seyretti. Kırmızı lahanayı da unutmadı. Ardından da hepsinin üzerine birkaç kaşık sos döktü...

"Hartig, baksana..." dedi Meier usul bir sesle.

"Ne var?" diye sordu kadın, başını çevirip adama bakmadan. Bütün dikkatini önündeki yemeğe vermişti.

"Bir şey sormak istiyordum..." diye mırıldandı. "Evet... senin... üzerindeki bluzun düğmeleri arkada mı, önde mi?"

"Önde," diye mırıldandı kadın başını kaldırmadan. Tabağındaki eti kesmeye başlamıştı. "Görmek ister miydin?"

"Evet," dedi Meier. Sabırsızlanmıştı. "Haydi çabuk aç onları!"

"Kendin yap," diye konuştu Hartig. "Yoksa yemeğim soğuyacak... Ah, sen...ah, tatlı adam... şu güzel yemek... evet... evet... ah...ah..."

3

Weio von Prackwitz annesiyle akşam yemeğindeydi.

Uşak Räder az ötede büfenin yanında sesini çıkarmadan öyle durmaktaydı. Yirmi yaşını geçmiş olan genç Räder ağırbaşlı, yaşından büyük gösteren biriydi. Kafasındaki tek düşünce, efendisinin günün birinde her yeri tamir isteyen bu villadan çıkıp, az ötedeki küçük saraya taşınacağı idi. Oraya gittiklerinden de Räder artık bir uşak değil, baş uşak olacaktı. Yanına da hem ona yardımcı olsun, hem de öğrensin diye genç bir çırak vereceklerdi. Kendine söylenenleri hiç sesini çıkarmadan kusursuz yerine getiren Räder'e göre o sarayda yaşayan yaşlı karı koca buradaki insanlara hakları olan şeyleri vermiyordu. Saraydaki, ailenin, bütün gümüşünden sorumlu hizmetkârı yaşlı Elias'ını da hiç çekemiyordu. Hem ne de tuhaf bir adı vardı. Elias! Onun adı Räder idi, fakat ailede herkes onu 'Hubert' diye çağırırdı...

Hubert büfenin yanında, bakışları ve kulakları masada sessizce durmaya devam etti. Yüzünde tek bir kıl bile kıpırdamıyordu, fakat genç hanımın annesine söylediği yalanları dinlerken için için gülüyordu. Evde aşçı kadın Armgard ve yardımcısı genç Lotte de olduğu için onun çok boş zamanı vardı. Bu nedenle de gözlerine ve kulağına çok şey takılıyordu. Hubert çok şey biliyordu. Örneğin küçükhanımın bugün öğleden sonra ne yaptığını görmüştü. Annesinin ise bundan hiç haberi yoktu.

"Bugün dedenin kazlarıyla ilgilendin mi?" diye anne von Prackwitz'in kızına sorduğunu duydu.

Eva von Prackwitz güzel bir kadındı. Belki biraz şişmancaydı, fakat bu sadece çok zayıf kocasının yanında durduğunda belli oluyordu. O, bir kadında olması gereken bütün çekiciliğe sahipti. Kadınlığıyla mutlu olduğu, bununla gurur duyduğu belliydi. Buradaki köy yaşamını da severdi.

Weio annesinin söylediklerine surat astı ve sitem eder gibi yanıt verdi:

"Fakat anne bugün öğleden sonra fırtına çıkmıştı..."

Hubert anlamıştı, küçükhanım bu akşam yine çocuklaşmak istiyordu. Ne zaman yaşından büyük bir şey yapmış olsa, büyüklerinin karşısında küçük çocuk rolüne girmeyi severdi. O zaman da annesiyle babası hakkında kötü düşünemezdi, daha doğrusu gerçeği göremezdi.

"Eğer dedenin kazlarına biraz göz kulak olursan çok sevineceğim, Violet," dedi annesi. "Biliyorsun kazların tarladaki bezelyeleri yemesi babanı çok kızdırıyor. Hem sonra dediğin fırtına saat altıdan sonra başlamıştı!"

"Ben de kaz olsaydım dedenin o bakımsız, otları çürümüş parkında dolaşmazdım," diye konuştu. Sonra dudak bükerek devam etti. "Hem orası çok kötü kokuyor!"

Küçükhanımın dedenin parkında sık sık gizli gezintilere çıktığını bilen uşak Hubert şimdi oynadığı çocukça role ve verdiği yanıtlara hayran oldu.

"Fakat Weio, kötü kokuyor, sözünü yemek masasında nasıl söyleyebiliyorsun?" dedi annesi ve hafifçe gülümseyerek kılı bile kıpırdamadan büfenin yanında durmakta olan uşak Räder'e şöyle bir baktı.

"Hayır, anne, ben bu parktan içeri adımımı atmam. Orası çok... orası sanki insan ölüsü kokuyor..."

"Hayır, Weio!" Annesi elindeki çatalla birkaç kez masaya vurdu. "Bu kadarı yeter! Kimi zaman düşünmeden edemiyorum, sen artık şu çocukça davranışlarından vazgeçip, biraz yetişkin olsan hiç de fena etmezsin!"

"Evet, anne... Sen de benim yaşımdayken benden daha yetişkin miydin?"

Weio böyle konuşurken hafifçe gülümsedi, bakışlarında bir çocuğun saflığı vardı. Uşak Räder, bu safça sözler acaba hanımın gençliğinde yapmış olduklarına atılan bir taş mı, diye düşünmeden edemedi. Kulağına gelen dedikodulara göre babası kızının yatak odasının penceresinde yakaladığı bir köylü gencini bir güzel dövmüştü. Belki de bu dedikodu gerçekti. Hubert, sayın bayanın az sonra kızına sorduklarına hemen merakla kulak kabarttı.

"Bugün müfettiş Meier'le o kadar uzun konuştuğun konu çok ilginçti galiba?"

"Ah," diye mırıldandı Weio ve umursamaz gibi yine dudak büktü. "Şu budala 'zenci Meier'..." Birden güldü. "Düşünsene anne, söylediğine göre köydeki bütün kızlarla kadınlar peşindeymiş! O kadar da çirkin biri ki! Bizim ihtiyar Abraham'a benziyor..." (Abraham, atların ahırında yaşayan tekenin adıydı ve süvarilerin batıl inancına göre ahıra hastalık girmesine engel oluyordu).

"Tatlı lütfen, Hubert!" diye seslendi hanımefendi, uşağa dönerek. Bakışlarında değişik bir pırıltı vardı.

Räder, o anda canı hiç istemese de odadan çıktı. Küçükhanım yakayı ele verdi, şimdi annesi mutlaka beynini yıkayacak! Ne olsa biraz fazla ileri gitti. Hem Sayın Hanımefendi de kızının sandığı kadar dünyadan habersiz biri değil.

Hubert annesinin kızına neler söyleyeceğini ve kızın da ona ne yanıtlar vereceğini duymayı tabii çok isterdi. Fakat o kapı arkasında durup, içerde konuşulanlara kulak kabartan biri değildi. Dosdoğru mutfağa gitti. Öğrenmek istediklerini başka yollardan da öğrenebilirdi. Önemli olan Beyefendi ile eşinin onun gibi kusursuz bir uşağa duydukları güveni sarsmamaktı.

Mutfağa girer girmez yaşlı orman korucusu Kniebusch'un masada oturmakta olduğu dikkatini çekti.

"İyi akşamlar, Bay Räder" dedi yaşlı adam saygıyla. Biraz içine kapanık, suskun uşağa çiftlikte saygı duyanlar vardı. "Yemek sona erdi mi?"

"Tatlı hazır mı, Armgard?" dedi Räder ve hemen tepsiye çatal bıçakları koymaya başladı. "İyi akşamlar, Kniebusch. Kiminle konuşmak istiyordunuz? Beyefendi yarın sabah dönecek."

"Ben de Sayın Hanımefendi'yle konuşmak istiyordum," dedi orman korucusu. Buraya gelmeden önce uzun uzun düşünmüş ve söylemek istediklerini ona söylemeye karar vermişti. Onun gözünde kızı, kendinden yaşlı bir adamla böyle bir ilişkiye girmek için henüz çok gençti.

"Geldiğinizi Hanımefendi'ye bildireceğim, Bay Kniebusch," dedi Räder.

"Bay Räder!" diye yaşlı adam atıldı. "Küçükhanımın bu görüşme sırasında odada bulunmaması acaba mümkün mü?"

Räder'in ciddi yüzü daha da ciddileşti. Ne yanıt vereceğini bilemediğini için aşçı kadına öfkeyle seslendi:

"Armgard, kapatın tereyağının üzerini. Size bunu yüz bin kez söyledim. Şu peynir tabağını da bir an önce hazırlayın!"

"Bu sıcakta mı..." diye homurdandı Armgard. Uşaktan nefret ediyordu. "Yağ topları birbirine yapışacak..."

"Buzdolabına kaldırın, servisten hemen önce çıkarırsınız! Fakat şimdi peynirleri kesip, tabağı hazırlayın!" Sonra orman korucusuna döndü ve fısıldar gibi sordu: "Küçükhanım niçin odada bulunmayacakmış?"

Yaşlı adam önce ne yanıt vereceğini pek bilemedi.

"Evet... biliyor musunuz... ben şöyle düşünmüştüm... Konuşacaklarımız küçük kızlara göre şeyler değil."

Räder çok ciddi ona baktı.

"Küçük kızlara göre olmayan ne kaldı ki, Bay Kniebusch?" Meraklanmış olduğu yüzünden belli değildi.

Yalan bulmakta zorlanan Kniebusch'un yüzü kızardı.

"Ah, Bay Räder... siz de bilirsiniz, bu genç yaşlarda canlılarda çiftleşme arzusu başlar..."

Räder o anda ne yanıt vereceğini bilemedi. Sonra: "Fakat şimdi çiftleşme mevsimi değil ki..." diye biraz üst perdeden konuştu. "Evet, ne demek istediğinizi anlıyorum. Teşekkür ederim."

Yorgun ve kafası karışık yaşlı adama balığı andıran gözleriyle boş boş baktı. Sonra yine aşçı kadına döndü ve:

"Çok şükür, tabağı hazırladınız demek! Fakat Hanımefendi beğenmezse sizin yapmış olduğunuzu söyleyeceğim. Sakın bana karşı çıkmaya kalkışmayın! Sizinle daha fazla konuşacak zamanım yok!"

Sonra tepsi elinde mutfaktan çıktı. Yüzü çok ciddiydi, kafasından neler geçirdiği belli olmuyordu. Kapıdan çıkarken de yaşlı adama doğru dönüp:

"Bay Kniebusch, sizinle sonra konuşuruz," dedi ve çıktı gitti.

"Bu züppe herif kendini ne sanıyor?" diye aşçı kadın Armgard konuştu. İyice öfkelenmiş olduğu belliydi. "Sakın ona güvenmeyin, Bay Kniebusch! O sadece sizin ağzınızı arar, öğrendiklerini de hemen koşar Beyefendi'ye anlatır."

"Size hep böyle mi davranıyor?" diye orman korucusu sordu.

"Evet, o hep böyledir!" Aşçı kadın çok öfkelenmiş gibiydi. "Bir gün olsun Lotte'ye veya bana güzel bir şey söylememiştir. Kendini Beyefendi'den bile üstün sanıyor züppe! İnanır mısınız, bizimle aynı masaya oturup yemek bile yemez." Bir an sustu ve ağzının içinde bir şeyler söyleyen orman korucusuna baktı. "Yemek tabağını alır ve gider, odasında yer! Hem biliyor musunuz, Bay Kniebusch..." diye birden fısıldadı, "...bence o biraz başka. Demek istiyorum ki o kadınlara hiç ilgi duymuyor. O..."

"Öyle mi..?" Yaşlı adam meraklanmış gibiydi.

"Hayır, hayır, böyle şeylerle benim ilgim yoktur," dedi Armgard sesini yükselterek. "Bana kalırsa Beyefendi'nin sigaralarını da çalıyor!"

"Öyle mi dersiniz?" dedi orman korucusu. "Fakat bütün hizmetkârlar böyle değil midir? Elias da hep yaşlı Beyefendi'nin sigaralarından içer. Kokusunu alıyorum, çünkü Beyefendi arada sırada bana sigara hediye eder..."

"Ne dediniz? Elias da mı böyle bir şey yapıyor? Fakat bunu moruk herifin suratına söyleyeceğim. Yaşlı Beyefendi'nin sigaralarını yürütmek neymiş, görür o! Sonra da beni azarlamaya kalkışıyor, sarayın kapısında ayaklarımı iyi silmedim diye!"

"Tanrım, Armgard! Hayır, hayır, sakın ona böyle bir şey söylemeye kalkışmayın. Tabii ben yanılmış da olabilirim!" Yaşlı adam çok korkmuşa benziyordu. "Belki de başka bir sigara içmişti de, ben yanılmıştım... Fakat siz de Hubert'in Beyefendi'nin sigaralarını yürüttüğünü söylemiştiniz, değil mi?"

"Ben böyle bir şey söylemedim! Ben bunun tam tersini söyledim! Onun sigara içmediğini, kapı arkalarından başkalarını dinlemediğini, içkiye de el sürmediğini... Terbiyesiz herif o kadar kibar biri ki, bu gibi şeyleri yapmayı kendine yakıştıramıyor..."

"Sizlere çok teşekkür ederim!" Yaşlı orman korucusuyla aşçı kadın Armgard şaşkın şaşkın karşılarında duran uşak Räder'in yüzüne baktı. "Demek ki ben terbiyesizin biriyim? Başkalarının hakkımda nasıl düşündüğünü bilmek çok güzel bir şey... Hem siz Armgard, doğru Sayın Hanımefendi'nin yanına gidin, sizinle konuşmak istiyor. Hayır, sakın sanmayın ki, sizi peynir tabağı nedeniyle kendisine şikâyet ettim! Buna değmez, çünkü siz benim gözümde akılsızın tekisiniz! Fakat siz Hanımefendi'ye benim terbiyesizin biri olduğumu rahatça söyleyebilirsiniz. Siz de benimle gelin, Bay Kniebusch!"

Günlük yaşamın bir sürü sorunları altında omuzları çökmüş yaşlı orman korucusu yavaş yavaş oturduğu yerden kalktı ve uşağın peşinden yürüdü. Dışarı çıkarken de başını çevirip, yüzü kıpkırmızı olmuş, gözleri yaşlanmış aşçı kadın Armgard'a şöyle bir baktı.

Uşak Räder'in villanın bodrum katında, çamaşırhane ile kömürlük arasındaki odası neredeyse bir havlu kadar küçüktü. Yaşlı Beyefendi'nin sarayındaki hizmetkâr Elias'a öfkelenmesinin nedenlerinden biri de buydu. Çünkü Elias sarayın üst katında iki pencereli, eski mobilyalarla döşeli büyük ve rahat bir odada kalıyordu. Uşak Hubert'in küçücük odasında ise demirden portatif bir yatak, yine demirden bir küvetle bir bahçe iskemlesi ve çam ağacından yapılmış, ayakta zor duran bir elbise dolabı vardı. Bu odada birisinin yaşadığı hemen belli olmuyordu. Duvarlarda hiçbir şey asılı değildi, masanın üzeri de bomboştu. Küvetin yanında bir havlu veya bir parça sabun bile yoktu. Hubert Räder evin banyosunda yıkanırdı.

"Buyurun," dedi uşak Räder yaşlı adama, "Hanımefendi gelene kadar oturun şu iskemleye. Fakat geldiğinde kalkıp, yerinizi Hanımefendi'ye vermelisiniz."

Odanın kapısını hafif aralık bırakmıştı.

"Kim gelecek dediniz?" diye Kniebusch sordu. Birden kafası karışmıştı.

"Mızmızlanmayı da bırakın, Bay Kniebusch," dedi uşak onu ayıplar gibi. "Bir erkek mızmızlanmaz, hele kadınların karşısında hiç."

"Fakat ben bir şey söylemedim ki," diye orman korucusu kendini korumak istermiş gibi konuştu.

"Ağlamış olduğu için önce yüzünü yıkamak zorunda," dedi Räder çok ciddi bir yüz ifadesiyle. "Hanımefendi yanına geldiğinde de..."

"Kim geliyor, kim hanımefendinin yanında?" Yaşlı adamın kafası iyice karışmış gibiydi.

"Bir üniforma bir üniformadır," diye Räder üst perdeden konuşmaya devam etti. "Benim üzerimdekine veya sizin yeşil giysinize de üniforma denmez. Çünkü siz özel bir orman korucususunuz. Devlet ormanında korucu olsaydınız o zaman iş değişirdi!"

Kniebusch ne olduğunu bir türlü anlamıyordu.

"Evet, evet... Tabii..." diye mırıldandı ve Räder'in gizemli sözlerinden bir şey çıkarmayı ümit etti.

"Bir sivilin üniformalılar arasında işi yoktur," diye uşak ciddi konuşmasını sürdürdü. Sonra bir an sustu, alnını kırıştırdı. Kapının yanına gidip, biraz daha araladı. Kulak kabarttı. Sonra başını sallayıp, tekrar orman korucusunun yanına döndü ve sitem dolu bir sesle konuşmasına devam etti: "Siz bir sivilsiniz, Bay Kniebusch, fakat üniformalıların arasına karışmak istediniz."

"Fakat, yok öyle bir şey," diye yaşlı adam heyecanla sesini yükseltti.

"Siz bunun farkına varmadınız galiba, Bay Kniebusch?" dedi uşak ve tekrar hafif aralık kapının yanına gidip, dışarıya kulak kabarttı. "Yaşlı Beyefendi'nin en çok neyi sevdiğini de bilmiyorsunuz öyle değil mi?"

"Hayır. Niçin?" diye orman koruyucusu biraz şaşkın sordu. "Hem siz benden ne istiyorsunuz, bir türlü anlamış değilim, Bay Räder..."

"Gerçekten mi anlamadınız?"

"Hayır, anlamadım. Ormanı mı acaba?"

Räder başını 'evet' anlamında şöyle bir salladı.

"Evet, ölmeden önce onu hiç kimseye vermek niyetinde değil! Ölümünden sonra kime miras bırakacak dersiniz?"

Yanıt bekler gibi yaşlı adamın yüzüne baktı.

"Sayın eşine..." diye mırıldandı orman korucusu. "Sonra Birnbaum'da yaşayan bir oğlu da var... Veya damadı..." Sustu. Bir an düşündü.

"Söyleyin bakayım, ormanı kime bırakacak?" diye uşak üst perdeden tekrar sordu. Sanki geri zekâlı bir öğrenciye çok kolay bir şey soran öğretmen gibi konuşmuştu. "Yoksa parçalara mı bölecek? Şöyle iki veya üç parçaya..."

"Bölmek mi? Bütün ormanı mı?" Bu kez Kniebusch onu küçümser gibi konuşmuştu. "Siz Beyefendi'nin böyle bir şey yapabileceğini hayal ediyorsunuz galiba, Bay Räder! Ondan sonra bir ormanı parçalara bölseler, Beyefendi mezarından çıkar ve sınır taşlarını kaldırıp atar! Fakat ormana ne olacağına mutlaka çoktan karar vermiş ve bunu da bir yere kaydetmiştir."

"Sizce ne yazmış olabilir, Bay Kniebusch?" diye uşak onu sıkıştırır gibi inatla sormaya devam etti. "Eşine mi bırakır dersiniz?"

"Hiç sanmıyorum. Eşi, orası yılan dolu deyip, ormana ayak basmıyor. Hayır, Bay Räder bence eşine bırakmayacak."

"O zaman Birnbau'daki oğluna mı dersiniz?"

"Bunu da sanmıyorum!" dedi orman korucusu. "Ona hep kızar durur, kibarın biri, der. Babasından da hep para ister... Şimdi de altına hızlı bir otomobil çekmiş... 'Borçlarından kaçmak için olacak' demişti öfkeli babası..."

"Demek ki otomobil aldığı Beyefendi'nin kulağına gitmiş," diye konuştu uşak Räder. "Mutlaka siz anlattınız ona, öyle değil mi Kniebusch?" Yaşlı adamın yüzü kızardı. Bir şey söylemek istedi, fakat Hubert ona fırsat vermedi, konuşmasına devam etti: "Öyleyse

orman buradaki Sayın Hanımefendi'ye miras kalacak." Eliyle yukarısını işaret etti.

"Yaşlı beyin damadıyla arası pek iyi olmamasına karşın mı?" dedi orman korucusu biraz düşünceli. "Hem kazlarıyla ilgilenen de yok..."

"Peki, sizce kime kalacak orman?" diye uşak ısrarla sormaya devam etti.

"Bilmiyorum..." dedi yaşlı adam. Kafası biraz karışmış gibiydi. "Yanılmıyorsam Pomeranya'da bir yerde kız kardeşinin çocukları yaşıyor. Fakat..."

"Torunu yok mu?" dedi uşak.

"Kim o?" Orman korucusu şaşırmış gibiydi. "Fakat küçükhanım henüz on beş yaşında..." Räder yanıt vermedi. Bakışları donuk öyle sustu. Yaşlı adam devam etti: "Beyefendi ormana gittiğinde yanına aldığı tek insan o... Elinde mezura ve pafta dedesine eşlik ediyor. Tanrım, Bay Räder, gerçekten böyleyse bundan hiç kimsenin haberi yok! Eminim küçükhanım bile habersiz..."

"Ve siz üniformalıların arasına karışmak istediniz, öyle değil mi Bay Kniebusch?" diye konuştu uşak Räder konuştu onu aşağılarmış gibi.

Tam orman korucusu ağzını açıp, bir şey söylemeye hazırlanırken koridorda ayak sesleri duyuldu ve Weio içeri girdi.

"Çok şükür gelebildim! Bir türlü odadan çıkamadım! Hüngür hüngür ağlayan Armgard anneme bir sürü şey anlattı durdu. Kendisine hep çok kötü davrandığınızı söyledi. Siz Armgard'a gerçekten kötü davranıyorsunuz, Hubert?"

"Hayır," dedi Hubert. "Ben ona karşı bazen sertim. Kadınlara kötü davranmak bana göre değildir."

"Fakat Hubert, niçin yine bu kadar ciddisiniz! Yüzünüz havuzda yüzen sazanı andırıyor! Yoksa çok sirke mi içiyorsunuz? Hem ben de bir kadın değil miyim?"

"Siz bir hanımefendisiniz," diye Hubert konuştu. "Sonra şefimin kızısınız... Ben size nasıl kötü davranabilirim, sayın küçükhanım!"

"Teşekkür ederim, Hubert. Siz gerçekten harikasınız! Sanırım günün birinde kendini beğenmişliğinizden patlayıp, havaya uçacaksınız!" Weio keyiflenmiş gibiydi; hafif çıkık gözleri ışıldıyordu. Sonra birden ciddileşti ve fısıldar gibi konuştu: "Armgard'ın anneme söyledikleri gerçek mi, Hubert? Siz gerçekten gaddar biri misiniz?"

Uşak Räder hiç sesini çıkarmadı, sadece karşısındaki meraklı kıza balığı andıran gözleriyle baktı. Kılı bile kıpırdamıyordu. Bir süre sonra konuştu:

"Fakat Armgard bunları söylediğinizde siz odada yoktunuz, öyle değil mi Sayın Bayan?" Konuşurken çok sakindi. "Yine kapı aralığından dinlediniz!"

Uşak Räder'in bu sözleri üzerine Violet'in de kılı kıpırdamadı. Yaşlı adam kızla uşağın birbirleriyle böyle konuşmasına şaşırdı. Räder benim sandığımdan da akıllının biriymiş, diye düşündü. Onunla konuşurken daha da dikkatli olmalıyım...

Weio yanıt vermeden önce şöyle bir güldü. "Çocukça konuşmayın, Hubert! Arada sırada gizlice kulak kabartmazsam hiçbir şeyden haberim olmaz bu evde. Annem bana pek bir şey anlatmaz. Bir süre önce çayırda bir leylek gördüğümde babama sormuştum, anlatılanlar gerçek mi, diye. Babamın yüzü hemen kıpkırmızı olmuştu! Zavallı babacığım! Görecektin nasıl utanıp sıkılmış olduğunu... Demek ki siz gaddar adamın birisiniz?"

"Orman korucusu Kniebusch az önce geldi..." diye Räder iskemlede oturmakta olan yaşlı adamı gösterdi. Konuyu artık değiştirmek istediği belliydi.

"Ah, evet. İyi akşamlar Kniebusch. Ne oldu ki? Hubert'in bir şey söylediği yok. O hep böyle gizemli biridir... Anlatmak istediğiniz bir şey mi var?"

"Sayın küçükhanım," diye orman korucusu biraz çekingen konuştu. Şimdi bazı şeyleri anlatmak zorunda kaldığı için ürküyormuş gibiydi. Kafasının karmakarışık olduğunu fark etti. Ne görmüştü, neyi anlatacaktı, neler gerçekti, nelerse onun tanısıydı? Her şeyi karşısındakilere anlatacak yürekliliği kalmış mıydı? Belki de 'zenci Meier' hava atmamıştı, söyledikleri gerçekti. Kız onu seviyor olabilirdi! Eğer bu gerçekse şimdi faka basmış demekti!

"Bilmiyorum... Sadece sormak istiyordum... Şu erkek karacaya rastladım geçenlerde. Sayın babanızın vurmak istediği o şahane karacaya... Eğer babanız bu akşam dönerse diye düşündüm... Yoncaların olduğu çayırlarda karşılaşmıştım. Fakat sonra Haase'nin arazilerine doğru uzaklaştı..."

Weio onu dikkatle dinliyordu. Räder'in bakışlarıysa duygusuzca ve aşağılayıcı idi. Yaşlı adamın karmakarışık anlattıklarını sonuna kadar dinledikten sonra buz gibi bir sesle konuştu:

"Sayın küçükhanım, üniformalılar nedeniyle burada Kniebusch! Ben olmasaydım ağzını açıp, ne sayın annenize, ne de size anlatırdı..."

"Yazıklar olsun, Kniebusch size!" diye Violet sesini yükseltti. "Utanmalısınız! Öyle başkalarını ispiyonlamak, arkalarından konuşmak yok..."

Orman korucusu kendini korumak için bazı şeyler anlatması gerektiğini fark etti. Ondan akşamki toplantının haberini vermesi için köyde evden eve gitmesini istemişlerdi. Dolaşırken de bir ara meyhaneden seslenmişlerdi. Kniebusch, usul sesle ve tutuk tutuk konuşuyordu. Sarhoş 'zenci Meier'in gevezeliklerinden de söz etti. Adamın söylemiş olduklarına pek değinmemeye çalıştıysa da başaramadı. Räder gibi Weio da çok meraklıydı.

"Fakat sanırım her şeyi anlatmıyorsunuz, Kniebusch! Anlatın! Benim yüzüm öyle kolay kolay kızarmaz!"

Ancak on beş yaşındaki Weio'nun yüzü az sonra yine de kızardı. Duvara yaslanmış, hafif kısık gözlerle yaşlı adamın anlattıklarını dinliyordu. Dudakları titremeye başladı. Nefes alması da zorlaşmış gibiydi. Fakat kendini tutmasını başardı. Merakla sordu:

"Çabuk anlatın, Kniebusch! Başka ne dedi?"

Ve sıra o mektuba geldi.

"Peki orada yazan her şeyi okudu mu size? Okumuş olduklarını anımsıyor musunuz? Çabuk söyleyin! Ve salak siz de o herife bir mektup yazmış olduğuma inandınız, öyle mi?"

Yaşlı adamın beyninde o anda bir şimşek çaktı.

"Sonra siz o beyi gördünüz, fakat dolaylı da olsa kendisine mektuptan söz etmediniz... Kniebusch, koyun kafalılarının en büyüğü sizsiniz!"

Orman korucusu ne yanıt vereceğini bilemedi. Süt dökmüş kedi gibi önüne baktı. Her şeyi yanlış yapmıştı!

"Fakat muhtar yanındaydı, " diye Räder araya girdi.

"Olabilir! Fakat yine de mektubu ona çaktırmadan verebilirdi!"

"Mektup cebinde değildi ki!"

"Ah, kafam iyice karıştı," diye Weio konuştu. "O zaman Meier'de. Belki de şimdi hâlâ meyhanede oturuyor! Hemen koşun, Hubert!"

"Meier çoktan odasında," dedi Hubert çok soğukkanlı. "Size az önce söylemiştim, çok sarhoş meyhaneden çıkıp, odasına dönmüş olduğunu. Fakat ben derim ki, üniforma..."

"Çok doğru! Hemen ona gidin ve konuşun, Hubert! Mutlaka Haase'nin orada bulacaksınız! Fakat hiçbir şey anlatmayın, sadece kendisiyle hemen konuşmam gerektiğini söyleyin ona. Fakat nerede? Deyin ki, her zamanki yerde... Fakat buradan nasıl sıvışacağım? Annem göz kulak oluyor..."

"Dikkat küçükhanım! Sayın Hanımefendi!" Hubert Räder belli etmeden Weio'nun dikkatini çekti.

"Neler oluyor burada?" diye konuştu anne von Prackwitz. Uşağın odasının kapısında şaşkın şaşkın durmaktaydı. Seni her yerde aradım Violet! Sonunda burada buldum!" Tek tek odadakilerin yüzüne baktı "Niçin böyle çekingen çekingen duruyorsunuz?" Sonra sesini yükseltti: "Burada ne oluyor, hemen bilmek istiyorum? Haydi söyle bakayım, Weio!"

"Kusuruma bakmayın, Sayın Hanımefendi, ne olduğunu size ben anlatmak isterdim..." diye uşak Räder atıldı. "Küçükhanım, saklamamıza gerek yok bence. Sayın annenize anlatmak zorundayız."

Diğerleri hiç ses çıkarmadı. Neredeyse yürekleri duracaktı.

"Sayın Hanımefendi, size gerçeği söylemek isterim... Konumuz, ormandaki erkek karacaydı!"

Derin bir sessizlik.

"Ne karacası? Bu saçmalık da ne oluyor? Weio, senden ricam..."

"Sayın eşinizin kısa süre önce sözünü etmiş olduğu o karaca," diye Räder atıldı. "Sizinle konuşurken kulak misafiri olduğum için affedin beni! İki gün önce akşam yemeğindeydi... Tam ben balık servisi yaparken..." Räder konuşmasıyla kadının kafasını daha çok karıştırmak istiyormuş gibiydi. "Fakat o karaca Sayın Beyefendi tam pusuya yattığında aniden ortadan kayboluvermişti. Siz de duymuştunuz, sayın eşiniz hayvanı kendi eliyle vurmak istiyor..."

"Fakat ben hâlâ bilmiyorum, burada niçin toplanmış olduğunuzu!"

"Bay Kniebusch karacanın yerini bugün tespit etmiş, Sayın Hanımefendi. Ancak hayvan Haase'nin barbunyalarının yetiştiği arazideymiş. Sürekli yer değiştirdiği için de bu gece vurulması gerekiyor, dedi. Sayın eşiniz burada olmadığı için de düşündük ve küçükhanımın bunu yapmasına karar verdik. Hem babasına bir sürpriz yapmış olur... Tabii biliyorum, bunu sizden saklamak istememiz doğru değildi... Ancak bu öneriyi getiren ben oldum. Sizin uykuya çekil-

menizi bekleyecektik. Gece yarısından sonra da dolunay var... Bay Kniebusch'un söylediğine göre av için en uygun ışık bu geceymiş."

"Yeter anlattıklarınız, Hubert!" diye Hanımefendi sesini yükseltti. "Dayanılacak gibi değil. Günlerce, ağzını açsa da bir şey söylese, diye insan ümit ediyor. Fakat bir kez konuşmaya başladınız mı, bir an önce ağzını kapatıp, sussa, diye dua ediyor. Hem size bir şey söyleyeyim mi Hubert, mutfaktaki kızlara bundan sonra biraz daha nazik davransanız iyi edersiniz. Bunu yapmakla tacınızdan bir taş düşmez!"

"Başüstüne!" dedi uşak Räder kılı bile kıpırdamadan.

"Sana gelince Weio," diye annesi azarlar gibi devam etti. "Sen aptalın tekisin! Kafandan geçeni bana söyleseydin babana yapmak istediğin bu sürpriz önemini mi yitirirdi? Şimdi seni cezalandırmak için gitmene izin vermemem daha doğru olurdu. Fakat Kniebusch'un söylediği gibi karaca şimdi barbunyaların arasındaysa... Onun yanından ayrılmayacaksınız, Kniebusch! Hey, yine ne oluyor? Niçin gözleriniz yaşlı?"

"Ah, az önce çok ürktüm de Sayın Hanımefendi. Sizi aniden kapıda görünce..." Yaşlı adamın sesi ağlamaklı çıkmıştı. Fakat hemen kendini toparladı. "Heyecanlanmıştım da... Fakat bu güzel bir heyecandı, sevinç dolu. Çok sevindiğim için gözlerim yaşlandı..."

"Size gelince Hubert..." diye Hanımefendi uşağa bakarak sakin bir sesle konuştu, "üzerinize bir şey giyin ve onlarla beraber gidin. Bakarsınız ormanda odun hırsızlarıyla karşılaşırlar ve bizim Kniebusch yine sevinç gözyaşları dökmeye başlar, Weio da ne yapacağını bilemez, eli ayağı tutuşur..."

"Ah, anne," dedi Weio, "ben o odun hırsızlarından niçin korkacakmışım?"

"Ben senin yerinde olsam yaşamda birçok şeyden korkardım, sevgili Violet," dedi annesi biraz öfkeli. "En başta da benden bazı şeyleri gizlemekten! Evet, dediğim gibi Hubert sizlere eşlik edecek."

"Tamam, anne," dedi Weio uslu bir çocuk gibi. "Fakat bekleyin, çabucak üstümü değiştireyim."

Koşarak yukarı çıktı. Bu arada annesi de odadaki iki adama kızının "gizli kapaklı şeyleri"nden şikâyet etti. Ağzını açtı gözünü yumdu. Kniebusch'la Hubert'i azarlar gibi konuşuyordu. Fakat sonunda söylediklerinden kendisi de pek memnun olmadı. Sanki bilmediği, ondan saklanan bir şey varmış gibiydi. Ancak Weio terbiyeli bir çocuk sayılırdı, kötü şeyler düşünmesine gerek yoktu. Yine sakinleşti. Şimdiye kadar yapmış olduğu en kötü şey, o güzel uzun saçlarını annesinden habersiz çok kısa kestirmiş olmasıydı. Kadın, kızının erkeği andıran kısacık saçlarını çok çirkin buluyordu. Bereket versin böyle bir "cinayet" sadece bir kez işlenebilirdi!

4

Alexanderplatz'daki hapishanenin kadınlar bölümünde hücreler tıka basa doluydu. Burası inşa edilirken hücrelerin demirden yeşil kapılarına, içerdeki havanın ancak bir kişiye yeterli olduğunu yazmışlardı. Aradan birkaç yıl geçtikten sonra da hücreye ikinci bir yatak koymuşlardı. Orada uzun yıllar çalışmış olan memurlar için bu hücrelerde iki kişi de kalabilirdi.

Ve sonra enflasyon gelmiş, hapishanenin sayısı hızla artmaya başlamıştı. İki yatağın üzerine de yataklar ilave edilerek, hapishanenin kapasitesi ikiye katlanmıştı. Fakat kısa süre sonra bunun da yetmediği tespit edilmiş, yeni tutuklular hangi hücrede yer varsa oraya tıkılmıştı. Şimdi birçok tutuklu, yere atılan şiltelerin üzerinde uyumaktaydı.

Petra Ledig yaşamında kendini ağzına kadar dolu hücrede olduğu kadar hiç böylesine tek başına ve yalnız bırakılmış hissetmemişti. Düzenli bir yaşamı bırakıp, buraya düştükleri için çok utanan ve yıkılan kadınlarla kızlardan değildi o. Yoksulluk içinde büyümüş

olan Petra Ledig yaşamın zor dönemleri olduğunu, her an bir şey olabileceğini, başına bir felaket gelebileceğini çok iyi bilirdi.

Şimdi burada emniyet müdürlüğünde yaptıkları kısa bir sorgunun ardından neyle suçladığını kavramıştı. Ancak suçların bazılarının çok eskiye dayandığını, bazılarınınsa gerçek olmadığını da biliyordu. Bilmediği tek şey ise başına neler gelebileceği idi. Onu bir ıslahevine yollayabilirlerdi, eline bir 'kontrol belgesi' tutuşturup, her gün karakola uğramasını da söyleyebilirlerdi. En kötüsü ise hapishaneye atmaları olurdu. Orada haftalarca, hatta aylarca kalabilirdi. Bütün her şey artık ona yabancı bir dünyada yaşayan, kendileriyle konuşamadığı yabancı insanların elindeydi!

Geldikten az sonra muayene için doktora yollamışlardı. Doktorun kapısında uzun bir kuyruk vardı. Bir süre bekledikten sonra da: "Bugün muayene yok!" demişlerdi. "Doktor bey eve gitti."

Tekrar hücresine dönen Petra, o yokken akşam yemeğinin dağıtılmış olduğunu görmüştü. Onun hakkı olan yemeği de başkaları yemişti. Bunu pek o kadar önemsemedi, ne de olsa buraya gelmeden önce karakolda ağzına bir şey atmıştı. Hücredeki birbirlerini karşılıklı suçlayan bazı kadınların atışmasına şöyle bir kulak misafiri oldu. Alt yatağa uzanmış yaşlı kadın (bütün hücredekiler arasında en yaşlısı o idi, iki gün önce buraya atılmıştı) Petra'ya yemeğini 'atmaca'nın yürütmüş olduğunu söyleyince ona inandı.

Fakat az sonra, keşke susmuş olsaydı, diye düşündü. Çünkü 'atmaca' suratlı kadın hemen Petra'nın karşısına dikildi ve bağıra çağıra küfürler etti. Petra onunla aynı hücreye düştüğüne pişman oldu, fakat yapacak bir şey yoktu. Şimdi böyle öfkelenip, bağırıp çağırıyor, fakat az sonra susar, diye düşündü. 'Atmaca'nın bitkin bir görünümü vardı. Ancak Petra'ya saldırdıkça heyecanı arttı. Elinden gelse suratına bir tokat indirecek gibiydi. Fakat eskisi kadar gücü kalmamıştı, alkol ve uyuşturucular onu bitirmişti. Petra, üzerine saldırmak iste-

yen kadını eliyle itip, kendinden uzak tutabildi. Söylediklerine de hiç karşılık vermemesine karşın 'atmaca' bir türlü susmak bilmedi.

Petra az sonra iyice rahatsız olmaya başladı. Sürekli itişip kakışma ve kadının bağırması, ettiği küfürler kafasını karıştırmıştı. Artık doğru dürüst düşünemiyordu. Sonra Wolfgang'a ne olmuştu? Acaba bugün gelecek miydi? Belki de hiç gelmeyecekti! Kendisini neyle suçladıklarını şimdi biliyordu. Mutlaka karakolda Wolfgang'a da anlatacaklardı. Peki, o anlatılanlara inanacak mıydı? Petra onun yerinde olsaydı böyle bir durumda mümkün olduğu kadar çabuk, koşa koşa yanına giderdi. Fakat aynı şeyi Wolfgang için söylemek zordu.

Petra hücrede sağına soluna bakındı. Yatağının kenarına oturmuş olan saçlarına ak düşmüş yaşlı kadına, ziyaretçi saatlerini sormak istedi. Fakat atmaca suratlı kadın bağırmaya devam ediyordu. Hücredeki diğer kadınlar onunla pek ilgilenmiyormuş gibiydi. Bir köşede yere atılmış şiltenin üzerinde oturan, çingene görünümlü iki kadın el kol hareketleriyle heyecanlı heyecanlı bir şeyler fısıldaşıyordu. Hiç kimseye baktıkları yoktu. Petra'nın altındaki yatakta yatan soluk yüzlü, uzunca boylu genç kız da başını yorganın altına sokmuştu. Sadece titreyen omuzları görünüyordu. Ağlıyor olacaktı. Ufak tefek, şişmanca, asık suratlı bir kadın da köşedeki tabureye oturmuş, burnunu karıştırıyordu.

Saçlarına ak düşmüş kadın oturduğu yerden öfkeyle seslendi:

"Kapat artık şu çeneni, salak karı! Hey 'hapislik' indir şu yumruğunu suratına, dökülsün dişleri!"

Yaşlı kadın 'hapislik' derken Petra'ya bakmıştı. Bunun da nedeni, hücredekiler arasında bir tek Petra'nın üzerinde buraya gelir gelmez giydirmiş oldukları o mavi hapis üniformasının olmasıydı. Fakat Petra 'atmaca' suratına yumruk indirmek istemiyordu. Çünkü kokaine veya alkole olan aşırı arzusu onu çılgına çevirmişti, ne yaptığını bilmiyordu. Dışarıdaki gardiyan birkaç kez kapının demirlerine vur-

muş, sakin olsun diye seslenmişti. Fakat atmaca her defasında kapıya koşmuş ve:

"Ne olur bana içecek bir şey verin!" diye yalvarmıştı. "Birazcık, bir yudum! Haydi ne olur! Siz de arada sırada bir iki kadeh atmaz mısınız? Haydi, ne olur!"

Fakat gardiyan yanıt vermemiş, şöyle bir gülmüş ve çekip gitmişti. İstediğini elde edememiş olması atmacayı her defasında daha da öfkelendirmiş, demir kapıya yumruklarını indirmiş, gardiyanın peşinden her türlü küfürü etmişti.

Petra'ya bağırıp çağırmakta olan kadın yavaş yavaş gücünü yitiriyormuş gibiydi. Akşam olmaya başladı, hücre penceresinden görünen gökyüzü kararda, kapının üzerindeki ampul yandı. Atmaca suratlı kız Petra'yı bıraktı, hücrenin içinde, ne yaptığını, nerede olduğunu bilmez gibi sağa sola gidip gelmeye başladı. Arada bir anlaşılmaz bir şeyler mırıldanıyor, hücredekileri görmüyor, duvardan duvara yürüyüp duruyordu. Sonra birden olduğu yerde durdu ve sanki bir yerine bıçak batırmışlar gibi acı bir çığlık attı. Dışarıdan kapıya yumruklar indi. Kadının hüzün dolu yalvarmalarına yine öfkeli küfürler karıştı. Başını demir kapıya dayadı ve olduğu yere çöktü. Acınacak bir görünümdeydi. Saçları karmakarışık başını sanki bir şey dinliyormuş gibi demire dayadı. Sonra kendi kendine söylenmeye başladı.

"Yürüyorlar... Karnımda sürünüyorlar... Ah, ne kadar da çok bacakları var! Çıkmak istiyorlar, bütün vücudum onlarla dolu, hepsi dışarı çıkıyor..." Titreyen parmaklarla sanki ondan kurtulmak istiyormuş gibi üzerindeki giysiyi çekiştirmeye başladı. "Karıncalar!" diye inledi. "Kıpkırmızı, şeffaf karıncalar! Her yerimde dolaşıyorlar. Ah, rahat bırakın beni!" diye yalvardı. "Hiçbir şeyim yok, ben size kokain veremem ki..." Sonra birden ayağa fırladı. "Bana kokain ver!" diye haykırdı. "Bana kokain vereceksin! Duyuyor musun? Sende kokain var!"

Saçlarına ak düşmüş kadının üzerine saldırdı. Kudurmuş 'atmaca'nın altındaki kadın karşı koyamıyor, sadece vızlanıp duruyordu. Şiltelerinin üzerinde oturmakta olan iki çingene fısıldaşmayı kesip, sırıtarak kavga edenlere baktılar. Yorganın altına girmiş, ağlayan uzun boylu kızın omuzları artık titremiyordu. Başını uzatmış, korku dolu gözlerle az ötedeki mücadeleye bakıyordu. Sanki her an başını yine yorganın altına sokacakmış gibi ürkek bir hali vardı. Taburede canı sıkkın öyle oturmakta olan şişman kadın da biraz öfkeli seslendi:

"Ah, yeter biraz başımızı dinleyelim! Bu kadar gürültüde insan düşünemiyor bile..."

Petra oturduğu yerden ayağa fırladı. Çelimsiz, bitkin genç kadını tuttuğu gibi yerdeki yaşlının üzerinden çekmesi kolay oldu. Kadının saçlarına geçirmiş olduğu ellerini kurtarmayı ise başaramadı.

"Pis karılar, artık şu gürültüden vazgeçin!" diye dışarıdan bağıranlar oldu. "Serseriler saç saça, baş başa! Az sonra tümünüze de kötek gelecek!"

Petra kapıya doğru seslendi:

"Gelsenize içeri, bu kız kriz geçiriyor! Yardıma gelin bize!"

Dışarıda bir an hiç konuşan olmadı. Sonra sakin sesle biri:

"İçeri girmemiz yasak!" dedi. "Yönetmeliğe göre bizim kadınlar hücresine girmemiz yasak. Hemen, sizlere bir şey yapıyoruz, diye dedikodu çıkarırlar."

Başka birisi de:

"Hem bir numara yapmadığınızı nereden bileceğiz," diye konuştu. "Öyle kolay kolay kanmayız biz."

Petra sesini yükseltti:

"Fakat bu böyle devam edemez ki! Çıldırmak üzere! Burada kadın bir gardiyan da yok mu? Veya bir doktor? Bir doktor gönderin lütfen!"

"Herkes eve gitti!" diye konuştu sakin sesli adam. "Buraya getirildiğinde söylemiş olsaydı, hemen hasta koğuşuna yollanırdı. Siz içeride beş kişisiniz, herhalde onunla baş etmesini bilirsiniz!"

Fakat durum hiç de adamın söylediği gibi değildi. İki çingene seslerini çıkarmadan olup biteni seyrediyor, şişmanca kadın da canı sıkkın oturmasına devam ediyordu. Uzun boylu kız yorganı yine başının üzerine çekmişti. Yaşlıca kadın ise 'atmaca'nın pençeleri arasında inleyip duruyordu. Kriz geçirip, ağlayıp sızlanmakta olan kadın birdenbire haykırdı ve yanındaki kadının seyrekleşmiş saçlarına bütün gücüyle sarıldı. Kadın bir çığlık attı.

"Yardıma gelmelisiniz!" diye öfkeyle yine dışarıdakilere bağırdı, demir kapıya tekmeler attı. Kapı sanki gümbürdedi. "Eğer hemen gelmezseniz öyle bir gürültü yaparım ki, bütün hapishane ayağa kalkar!"

Bu arada gürültüler başlamıştı. Yandaki hücrelerden 'susun' diye öfkeyle bağıranlar oldu. Bir kadın yüksek sesle devrimci marşını söylemeye başladı.

Hücrenin kapısı ardına kadar açıldı. Ayaklarına, gürültü çıkarmamak için olacak, keçe terlikler giymiş iki gardiyan ellerinde silahlar kapıda durdu.

"İçeri girmeyeceğiz," dedi mavi gözlü, bıyığı sarı, kızıl, iriyarı olanı. "Şimdi size ne yapmanız gerektiğini söyleyeceğiz, küçükhanım. Siz akıllı birine benziyorsunuz... Hemen koşun, mutfak dolabından biraz tuz alıp getirin!"

Petra koşarak uzaklaşırken, gardiyan içeridekilere seslendi:

"Hey sen, şilteye oturmuş olan bostan korkuluğu, evet sen, hemen şuradan bir battaniye al! Çabuk bakayım. Sizler de kalkın oturduğunuz yerden."

Şiltenin üzerindeki çingene kadınlar sırıtarak yerlerinden fırladılar ve adamın söylediğini yaptılar. Gardiyan sonra 'atmaca'ya döndü:

"Hey, güzel kadın," diye seslendi. "Sen de kalk bakayım ayağa! Az sonra kokain geliyor!"

'Atmaca' sevinçle ayağa kalktı. Sendeleyerek gardiyanların yanına geldi. "Sizin gibilere erkek denir!" diye konuştu.

Yaşlıca kadın da inleyip sızlayarak ayağa kalktı, elini başına götürdü, seyrek saçlarında gezdirdi.

"Çabuk çekil yanımdan!" diye mavi gözlüsü bağırdı. "Üç adamın ötede duracaksın!" Sonra kadına yukarıdan aşağı şöyle bir baktı. "Numara yapmıyor! Bu tam bir kokainci!"

Adamın bağırmasından ürkmüş ve az önce söylemiş olduğundan ümitlenmiş olan 'atmaca' verilen emre uydu ve bir adım geri attı. Kolları iki yanından sarkmış, gözlerinde uysal bir köpeğin bakışları öyle duruyordu. Bu arada Petra dönmüştü. Çingeneler de beklemekteydi. Sadece uzun boylu, yüzü solgun kız, erkekler görmesin diye olacak, başını iyice yorganın altına gizlemişti. Taburede oturmakta olan şişmanca kadın homurdandı:

"Bırakın bu saçmalığı, çekip gidin! Rahatımı kaçırmayın, burada rahat rahat düşünmek istiyorum!"

"Uzan bakayım yere!" diye mavi gözlü gardiyan emretti. "Evet, evet, söylediğimi yap bakayım! Yoksa kokain yok!"

Hasta kadın bir an tereddüt etti. Sonra hayal kırıklığına uğramış gibi hafif bir çığlık atıp, hücrenin zeminine uzandı.

"Kollarını göğsünde kavuştur!" diye gardiyan seslendi. "Haydi, nazlanma bakayım!

Ayakta zor duran kadın bir an ne yapacağını bilemedi. Sonra hayal kırıklığına uğramış gibi tuhaf bir ses çıkardı ve yere uzandı.

"Kavuştur bakayım şu kollarını göğsünde!" diye gardiyan emretti. "Sakın olay çıkarayım deme! Haydi sarın şu battaniyeye. Yuvarlayın, sarın, elinizden geldiği kadar sıkıca sarın! Ah, boşver, hiçbir yeri acımaz onun! Göster bakayım şu kokaini -salak, tuzu dedim tabii- ,

haydi, bakayım. İnanır, inanır! Evet, tatlı kuzum, hemen vereceğiz. Yeter ki, sen biraz uslu ol!"

Yerdeki kadın inledi. "Ne olur, ne olur! Acı çektirmeyin bana! Verin şu kokainimi..." Yalvarmaya başlamıştı.

"Çok az kaldı!" diye gardiyan konuştu. "Haydi, şimdi de öteki battaniyeyi. Ters yönde sarın, çevirin bir paket gibi. Hayır, hayır, hiçbir şey olmaz ona! Hey sen, şişman karı, öyle tembel tembel oturup, burun karıştırmak yok! Kalk bakayım! Ver bana üst yataklardan iki çarşaf! Tamam kızım, az kaldı. Gördün mü sana ne kadar çok kokain getirdik? Şimdi bir tutam vereceğiz!"

Gardiyanın söylediği gibi yatak çarşaflarıyla battaniyeler onu paket örneği sarıp sarmalandı. Yerdeki hiç sesini çıkarmıyordu. Gözlerini, içinde kurtuluşu olan kokaini –tuzu– tutan elden çekmiyordu.

"Haydi, verin artık!" diye mırıldandı. "Bekletmeyin, acıyın bana! Daha çok dayanamayacağım..."

"Tamam," dedi gardiyan. "Bu yeterlidir. Az sonra rahatlayacağı için gerekli de olmayacaktır..."

"Lütfen, lütfen, verin kokaini! Ne olur!" Her yanı sıkı sıkıya sarılmış kadın yalvardı.

Petra yavaş yavaş avucundaki tuzu burnuna doğru tuttu. Kadın derin bir nefes aldı ve yüzünün hatları hemen değişti, rahatladı.

"Daha yakına getir, burnuma daya!" Tekrar derin bir nefes çekti. "Ah, ne güzel..."

Yüzünün buruşuk hatları sanki aniden gerilip, düzeldi. Göz kapakları kapandı. Çökük avurtları doluverdi. Ağzının kenarındaki kırışıklar da kayboldu. Derisi çatlak dudaklar düzgünleşti. Yavaş yavaş nefes almasından rahatlamış olduğu belliydi.

"Ah, ne güzel..!"

Tuzdan başka bir şey değil ki, diye Petra hüzünle düşündü. Bildiğimiz yemeklik tuz. Sadece inanç her şeyi nasıl da değiştiriveriyor... Aynı anda aklına Wolfgang geliverdi. Bütün gün, akşam boyu

beklemiş olduğu, gelmesini hâlâ da ümit ettiği Wolfgang Pagel... Başkaları için o nasıl biriydi?

"Yine başlıyor..." dedi gardiyan.

Petra'nın üzerine eğilmiş olduğu yüz birdenbire değişivermişti. Kadının ardına kadar açılmış ağzı şimdi kara, derin bir çukurdu. Dehşetle, öfke dolu...

"Köpekler! Domuzlar!" diye hayırdı. Bu kokain filan değil! Aldattınız beni! Aaah, aaah..."

Bütün vücudu kasıldı. Başı doğruldu. Kendini sargılardan kurtarmak istedi, yüzü önce kıpkırmızı oldu, ardından morardı.

"Bırakın beni!" diye haykırdı. "Ben göstereceğim hepinize!"

Petra irkilerek geri çekilmişti. Karşısındaki, ona bakan yüz öylesine nefret, öylesine çaresizlik doluydu ki...

"Korkma kızım!" dedi gardiyan. "Sıkıca bağlı o! Ne yaparsa yapsın, ne söylerse söylesin, bırakın yerde yatsın! Sakın çözmeye kalkışmayın! Sadece dikkat edin başını yerin taşlarına vurmasın! Böyle bağırıp çağırması daha çok sürerse, atın ağzına ıslak bir parça bez. Tabii dikkat edin, boğulmasın..."

"Çıkarıp götürsenize," diye Petra öfkeyle konuştu. "Ben onu burada görmek istemiyorum. Ben gardiyan filan değilim! Ben insanlara eziyet çektirmeyi sevmem!"

"Bırak şu budalalığı," diye gardiyan söylediklerini umursamaz gibi konuştu. "Biz ona eziyet ediyor muyuz? Ona eziyet veren kokain bağımlılığı! Biz mi onu alıştırdık şu kokaine?"

"Hemen bir hastaneye götürülmesi gerekiyor!" dedi Petra biraz öfkeli.

"Sanıyor musun orada ona kokain verecekler?" diye konuştu gardiyan. "O kokainden kurtulmak zorunda. Böyle yaşayana insan denir mi? Ufaklık, baksana şu durumuna!"

Gerçekten de insandan başka her şeye benziyordu. Başı titriyor, sağa sola gidiyor, ağlıyor, küçük bir çocuk gibi yalvarıp yakarıyordu...

"Bakalım sağlık ocağında bir uyku ilacı bulacak mıyım?" dedi gardiyan biraz düşünceli. "Daha doğrusu ilaç dolabının anahtarı cebinde olan biri bu saatte görev başında mı? Ne günler yaşıyoruz! Evet, sakın güvenme bana!"

"Arada sırada biraz tuz tut burnuna," dedi öteki gardiyan da. "On kez de versen, her defasında yeniden aldanacaktır. İnsan böyledir. İyi geceler..."

Hücrenin kapısı kapandı. Anahtar kilidin içinde döndü. Sürgü de çekildi. Petra yerde yatanın başucuna çömeldi. Gözleri kapalı kadın başını hiç aralıksız sağa sola oynatıyordu. "Kokain!" diye fısıldar gibi konuştu. Sonra baş hareketleri hızlandı. "Kokain! Kokain! Güzel kokain..."

Uzattığım tuza her defasında aldanıyor, diye düşündü Petra, hüzünlendi. İnsan böyledir. Doğru, adam haklıydı. İnsan böyledir. Fakat ben öyle olmak istemiyorum. Ben aldanmayacağım!

Kapıya doğru baktı. Ortasındaki küçük gözetleme deliği sanki kötü niyetli bir göz gibi göz kırpıyordu ona. Wolf artık gelmeyecek, dedi kendi kendine. Buna o anda emin oldu, polislerin kendisine anlattığına mutlaka inanmıştı...

Artık onu beklemeyeceğim!

5

Neulohe'deki sarayda yaşayan yaşlı çift, von Teschow ailesi, akşam yemeğine hep saat altı buçukta otururdu. Saat yedi buçukta da yemek masasından kalkarlardı. Kızların bulaşığı yıkaması, mutfağı toplayıp, temizlemesi de saat sekizi bulurdu. Sonra da yaşlı Hanımefendi: "Bir hizmetçinin de dinlenmeye gereksinimi vardır," derdi.

Akşam duası saat sekizi çeyrek geçe başlardı. Bütün çalışanların üstlerini değiştirmiş, tertemiz bir halde bu duaya katılması zorunluydu. Tek katılmayan ailenin başı yaşlı von Teschow idi. Nedense

hep o saatte çok önemli ve acele bir mektubu kaleme alması gerekirdi. Bu nedenle eşini hep kızdırırdı.

"Hayır, bu akşam gerçekten katılamayacağım, Belinde!" derdi. "Hem biliyorsun her pazar yaşlı Lehnich'in kürsüden anlattıklarını sen istediğin için dinliyorum! Evet, söyledikleri belki güzel şeyler, fakat benim üzerinde pek kafa yoracağım konular değil, Belinde... Düşünsene günün birinde gökyüzünde melekler gibi oradan oraya uçuşup duracağız! Seninle ben Belinde! Çocukların okuduğu o resimli İncil'lerdeki melekler gibi uzun beyaz gömlekler giymişiz..."

"Sen yine şakalar yapmaya başladın, Horst-Heinz!"

"Tanrı korusun, kesinlikle şaka yapmıyorum! Orada bizim yaşlı Elias'a da rastlayacağız. O da sağa sola kanat çarpıp duruyor, şarkılar söylüyor. Sonra bir ara yanıma sokulup: 'Çok şanslıymışım,' diye fısıldıyor. 'Sevgili Tanrı'ya kırmızı şarap içtiğini, arada sırada da onunla alay ettiğini anlatmış olsaydım..."

"Doğru, çok doğru, Horst-Heinz!"

"Orada artık sınıf farkı filan yok, herkes birbiriyle senli benli, üzerlerinde uzun gecelikler andıran beyaz giysiler, kazlar gibi kanatlanıp, bir yerlere uçuşarak. Bu daha çok kuğuları andırıyor, fakat kazla kuğu arasında bence pek fark yoktur ki..."

"Evet, evet, Horst-Heinz! Çık yukarı, al bakalım kaleme o çok önemli iş mektubunu. Biliyorum sen yine alay ediyorsun, fakat dinle değil, benimle. Ben alaylarının altında kalmam, çünkü onlar benim pek umurumda değil. Eğer dinle alay etmiş olsaydın kilise seni sonsuza dek dışlardı. Benimle alay etmen ise sadece bir saygısızlık. Bunu yapabilirsin, ne de olsa kırk iki yıldır evliyiz. Saygısız bir kocaya ben çoktan alıştım!"

Ve sonra hızla akşam duasının yapıldığı salona geçti. Yaşlı kocası ise gülümseyerek düşündü: Fırçayı yedim yine! Hem de nasıl! Fakat haksız da değil. Akşam dualarından birine yine katılayım bari. Yarın akşam, ya da ertesi akşam. Bunu yaptım mı eşimi biraz keyiflendir-

miş de olurum. Hem bir adam, kırk iki yıldır evli bile olsa, arada sırada eşini sevindirici bir şey yapmalıdır! Fakat bazen çok duygulandığında hıçkırığı tutardı. Bunu ben de yaşardım bilardo oynarken. Toplar birbirine vurduğunda birkaç kez ardı ardına hıçkırdığım olurdu. –Fakat şimdi başka bir şey yapmalıyım. Damadımın bana yeterince elektrik parası ödemediğine çok eminim. Oturup bir hesap yapayım...

Yaşlı adam üst kata çıktı, çalışma odasına girdi. Üç dakika sonra önüne bir sürü fatura yaymış, ağzındaki Brasil purosunun dumanları giysilerine çökmüş hesaplar yapıyordu. Çoktan sakalları aklaşmış bir ihtiyardı o, fakat kolay kolay alt edilemeyen biriydi de. Şimdi masasında duran hesaplarla faturalar üzerinde tartışılacak şeylerdi. Onları damadının önüne koyacak ve gerekirse hepsinin üzerinde teker teker görüşüp, tartışacaktı.

Yaptığı hesaplara göre damadı, her şeye olduğu gibi kullandığı elektriğe de az ödeme yapıyordu. Damat ise çok ödeme yaptığı kanısındaydı. Neulohe, köylerin elektriğini sağlayan hiçbir elektrik şirketine bağlı olmadığı için tükettiği elektriği kendi üretiyordu. Elektrik jeneratörü dizelle çalışan ve sarayının bodrumunda duran çok modern bir makineydi. Daha çok damadı için çalışıyordu, yaşlı adamsa 'bütün sarayda sadece üç lamba' yakıyordu. Damadına kiralamış olduğu tarlaların, binaların arasında jeneratör giderleri yoktu. Ödemesi gereken elektrik ücretini hesaplamak da pek zor değildi. Herkes kendi harcadığı elektriğin parasını ödüyordu.

Fakat iki insan birbirini çekemezse zamanla aralarındaki en iyi sözleşmenin bile pek değeri kalmaz. Yaşlı von Teschow, damadının bir çiftçiden çok, kayınbabasının desteğiyle cebini dolduran varlıksızın biri olduğuna inanıyordu. Emekli süvari yüzbaşısı von Prackwitz de kayınbabasının çok kıskanç, cimri ve biraz da 'yontulmamış' biri olduğu kanısındaydı. Yaşlı adam nakit parasının enflasyon sonucu her geçen gün daha hızla eriyip gittiğini, yıllarca bir kenara koymuş

olduğu paranın çabucak değer yitirdiğini fark ediyor ve bu nedenle bir an önce taze para bulması gerektiğine inanıyordu. Damadı von Prackwitz de tarımdaki zorlukların aydan aya arttığını, üründen elde ettiğinin hızla eriyip gittiğini görüyordu. Yaşlı kayınbabasının sık sık yeni taleplerle, karşı çıkmalarla ve uyarılarla onu daha çok zora düşürmesini inanılmaz bir cimrilik olarak görüyordu.

Yaşlı Teschow'un gözündeyse damadının çok rahat bir yaşamı vardı. "O niçin benim gibi puro içmiyor?" demişti bir gün karısına. "Saatlerce sönmez, uzun uzun keyfini çıkarırsın... Hayır, o sigara içmekten vazgeçmiyor. Üç dakika sonra biten, içenin parmak tırnaklarını sarartan, adamı bir an önce mezara yollayan o şeyden vazgeçmiyor. Savaş bittiğinde elinde bir subay bavuluyla buraya dönmüştü. Bavulunda birkaç kirli çamaşırdan başka bir şey yoktu! Hayır, Belinde sen onun sigaralarını cebinden mi ödüyor sanıyorsun? Hayır, fatura karşılığında alıyor, sonra da gider gösteriyor..."

"Fakat artık herkes sigara içiyor," demişti karısı da. Belinde'nin bu yanıtı onu daha da öfkelendirmişti. Kadınlar kocalarıyla konuşurken böyle kafa karıştıran şeyler söylemekte oldukça beceriklidir.

"Ben ona doğru yolu gösteririm! Hem artık o da yaşını başını aldı sayılır!" diye sesini yükseltmişti von Teschow. Öfkelenmiş, yüzü morarmıştı. "Damat bey artık kavramalı, paranın nasıl zor kazanıldığını!"

Şimdi yazı masasında oturmuş, ne kadar zor para kazanıldığını ortaya çıkarmak için hesaplar yapıp duruyordu. Eğer jeneratörü bugün, tabii dolar kuru üzerinden, dört yüz on dört bin mark karşılığı, satın almaya kalksa ona kaça mal olacağını bilmek istiyordu. Yapacağı harcamayı da on yıla böldü. Herhalde yeni bir jeneratörün ortalama on yıllık yaşamı vardı. Ortaya büyük bir rakam çıktı. Yıllara ve aylara bölmesine karşın rakam bol sıfırlarını yitirmedi.

Yarın döndüğünde yazdıklarımı okuyunca çok sevinecektir, sevgili damat bey. Tabii cebinde parası olmayacaktır. Yanına aldıkları da

mutlaka Berlin'de suyunu çekmiştir. Fakat ben tepesine bineceğim, bakalım ne yapacak! Kaldırdığı hasattan elde ettiğini tamamen bana vermek zorunda. Kışı nasıl geçireceği onun kendi sorunu!

Yaşlı adamın damadından niçin bu kadar nefret ettiğini anlamak hiç kolay değildi. Eskiden, von Prackwitz'in çok uzaklardaki garnizonlardan birinde görev yaptığı yıllarda, sonra savaş sürecinde de, pek sık olmasa da görüştüklerinde, araları hep iyi olmuştu. Yaşlı adamın damadından nefret etmesi von Prackwitz'in ordudan ayrılıp Neulohe'ye dönmesi ve onun arazilerini kiralamasıyla başlamıştı. Bütün yaşamı artık kayınbabası von Teschow'ın 'denetiminde' geçiyordu...

Yaşlı adam inatçı olduğu kadar, akıllıydı da. Damadının geçimini sağlamak için ne sıkıntılar çektiğini çok iyi görüyordu. Evet, damadı emekliye ayrılmış bir süvari yüzbaşısıydı, çiftçi değildi. Bu nedenle de birçok şeye beceriksizce ve yanlış el atıyordu. Kimi zaman çok yumuşaktı, kimi zaman da tam tersi, gereksiz yere öfkeliydi. Üzerindeki takım elbiseler Londra'daki pahalı bir terzinin elinden çıkmıştı. Gömlekleri de yukarıdan aşağı düğmeliydi ("Böyle tuhaf şeyleri kadınlar giyer"). Yaşlı adam ise loden takım elbiselerle avcı tipi gömleklerini hiç sırtından çıkarmazdı. İşte kayınbabasının damadını eleştirecek benzeri daha birçok nedeni vardı. Fakat hepsi bir araya gelse de ondan böylesine nefret etmesi için yeterli değildi!

Yaşlı von Teschow hesap yapmayı bitirdi. Damadına yollayacağı mektubu sonra yazardı. Şimdi "Oder" gazetesini okuyacaktı. Fakat gazeteyi eline alır almaz doların dört yüz on dört binde değil de yedi yüz altmış binde durduğunu gördü. Şimdi kendine kızması gerekiyordu. Çünkü hesap kitap yapmaya başlamadan önce gazetedeki dolar kuruna göz atması doğru olurdu. Şimdi bütün hesapları yeni baştan yapmak zorundaydı. Fakat yaşlı adam kendine kızacağına yeniden çıkaracağı hesap için sevindi. Sayın damadı daha çok ödeyecekti!

Bir an, görür şimdi, ben onu nasıl çökerteceğim, diye düşündü. Fakat aynı anda böyle düşündüğü için şaşırdı, kalemi elinden bırakıverdi. Bir süre öyle oturdu. Sonra omuzlarını şöyle bir silkti ve yine hesaplarına devam etti. Saçmaydı böyle düşünmüş olması. Tabii ki amacı damadı von Prackwitz'i çökertmek filan değildi. Ancak ödemesi gerekeni de ödemek zorundaydı! Ondan daha başka bir beklentisi yoktu. Burada istediği gibi yaşayabilirdi, bu onu kesinlikle ilgilendirmiyordu. Terzi elinden çıkmış takımlar ve ipek gömleklerle... Hesaplarına devam etti.

Sarayın salonundan küçük orgun tatlı sesi duyuldu. Yaşlı von Teschow başıyla ve ayağıyla orgun melodisine eşlik etti. Biraz daha hızlı, Belinde, diye düşündü. Daha hızlı, bu tempoda herkesin başı önüne düşer...

"O sadece emekli süvari yüzbaşısı von Prackwitz değil, o aynı zamanda biricik kızımızın eşi de," demişti Belinde geçenlerde. Evet, evet, insanın karısı böyle derse, doğrudur. Biricik kızımızın kocası!

Yaşlı von Teschow kimi gün köyün sokaklarında dolaşırken gözüne küçük bir kız ilişirse, hemen herkesin duyabileceği bir sesle: "Hey, sen ne güzel de bir çocukmuşsun?" diye bağırırdı. "Gel bakayım, yanıma cici kız... Çok da sevimlisin... Hele şu gözlerin yok mu..."

Sonra kızcağızın yanaklarını okşar, elini çenesinde gezdirirdi. Bütün bunları ona bakan köylülerin gözü önünde yapardı. Sonra kızla bakkala gider, çikolata alır veya lokantaya girer ona tatlılar yedirirdi. Ardından belinden kavrayıp, kendine çeker, herkese göstere göstere... Sonra kız evine doğru giderken, o dudaklarında bir gülümsemeyle ormana giderdi..

Fakat onun gülümsemesi, gerçekten biraz utangaç, fakat gerçekten çok çekici bir kız nedeniyle değildi. Bayatlamış kanını tekrar kaynatacak kızlar dolaşmıyordu çevresinde. Şimdi gülümsemesinin tek nedeni, onu görenleri kandırmış olduğuna sevinmesiydi. Tabii

papaz Lehnich'in kulağına gidecekti. O da doğru Belinde'ye gidip, duyduklarını dikkatle anlatacaktı. Belinde de, zavallı kadın da sanki sopa yutmuş gibi hiç konuşmadan evin içinde gezinip duracaktı! Kimse hanımefendiye ne olduğunu anlayamayacaktı.

Bir insan dışında! Yaşlı adam onun kim olduğunu biliyordu. O bir şeyler tahmin ediyordu, daha doğrusu o her şeyi biliyordu. Beklenmedik bir günde buraya gelmesinin ardından von Teschow da kalkıp ona gitmemişti. Biliyordu, onun gibi yaşlı birisinin ateşi çevresini artık pek aydınlatamıyordu. Ateşin üzerini örtmüş küllerin arasından kimi zaman küçük bir kıvılcım çakardı. Hepsi o kadar.

Varlıksız, beceriksiz, fakat her şeyi isteyen bir emekli süvari yüzbaşısı döndüğünde suratına şunu söylemeliydi: Biz kızımızı senin gibi birisi için büyütmedik! Sen biricik kızımızın kocası olabilirsin. Fakat hem niçin? Biz onu çok terbiyeli bir kız olarak büyütüp yetiştirdik... Sen onun yanında keyfince, rahat bir yaşam sürdür diye mi? Fakat onun nasıl bir yaşamı var! Biz arada sırada villanın önünden geçiyoruz. Senin Eva'cığımıza bağırdığını duyuyoruz! Hayır, sevgili Damat Bey, bu böyle yürümez. Biz bunu kabul edemeyiz. Burada kullanılan elektriğin Frankfurt'taki santralın sattığından tam on bir kez daha pahalı olması bizim umurumuzda değil. Sen kullandığını ödemek zorundasın, tabii kızımızın kocası olduğun için!

Yaşlı adam öfkeli ve kararlı, önündeki kağıda rakamları alt alta yazmaya devam etti. Çıkacak kavga hiç umurunda değildi. Ona kalsa damadıyla hep kavga ederdi! Büyük parkını çevreleyen tellere yine bir delik açacaktı, Belinde'nin kazları damat beyin bezelyelerinin tadına baksın diye! Öfkelendiği zaman karısı onu yine sakinleştiriyordu. Fakat günün birinde kazlara bir şey yapmaya kalkışırsa o zaman karısı da iyice öfkelenecekti; onu artık sakinleştirmek çok zor olacaktı!

Ekonomi uzmanı Horst-Heinz von Teschow iyice heyecanlanmıştı. Damadına o mektubu kaleme alacak havaya girmişti. Tabii

böyle durumlarda hep yaptığı gibi mektup çok duygusuz, kısa ve resmi olmalıydı. Akrabalık başkaydı, ticaret başka!

"Size üzülerek bildirmek zorundayım, para piyasasında gittikçe zorlaşan koşullar nedeniyle, v.s., v.s. Ekteki listeden de görebileceğiniz gibi, v.s. v.s. Derin selâmlarımla, H.-H. von Teschow."

Tamam! Bu kadar! Mürekkebi kuruttu! Mektubu Elias yarın sabah erkenden villaya götürebilirdi. Beyefendi de Berlin'den döner dönmez masasında bulurdu. Okuyacakları da, Berlin'den mutlaka beraberinde getireceği baş ağrısını daha çok arttırırdı.

Bay von Teschow uşağı Elias'ı çağırmak için elini zile doğru uzattı, fakat aynı anda aşağıdan duyulan org sesi akşam duasının henüz sona ermemiş olduğunu ona anımsattı. Belinde yine çok özen gösteriyor, diye bir an düşündü. Sürünün içinde mutlaka yine 'uyuza tutulmuş' bir koyun vardı! O gece uyumadan önce tövbe etmesi gerekiyordu. Bu durumda Elias'ı yanına çağırması mümkün değildi.

O koyunun kim olduğunu biliyordu. Belinde anlatmıştı. Kümesteki tavuklardan sorumlu, yanakları hep kırmızı Amanda'ydı. Şişkin dudaklı Meier'in dostuydu. Nişanlılar, diyorlardı onlar için. Dünya evine de çoktan girmişlerdi herhalde! Ah, bana ne, ne yaparlarsa yapsınlar!

Yaşlı adam şöyle bir sırıttı ve o anda mektubu villaya götürüp vermesi için şu Meier'i görevlendirebileceği aklına geldi. Hem o zaman damadını daha çok öfkelendirmiş olurdu. Şu Meier'le arada sırada çene çaldığını biliyordu. Böyle bir mektubu ufak tefek Meier getirdiği için şöyle düşünebilirdi: Kayınpederim mektubu onunla yolladığına göre belki içinde ne yazdığını söylemişti. Ancak böyle olup olmadığını emrinde çalışan adama soramayacağı için de öfkesi iyice tepesine çıkacaktı!

Yaşı adam mektup zarfını uzun ceketinin cebine soktu. Sonra bastonuyla loden şapkasını eline aldı ve ağır ağır basamakları indi. Akşam duası bitmişe benziyordu. İki kız hızla yanından geçip, yukarı çıktı. Keyifleri yerindeydi, din onları hiç ilgilendirmiyor olacaktı. Acaba akşam duası sırasında beklenmedik bir şey mi olmuştu? Yaşlı von Teschow bir an gidip, ne olduğunu öğrenmeği düşündü Fakat sonra bundan hemen vazgeçti. Belinde sesini duyarsa veya onu holde görürse, mutlaka akşamın bu saatinde nereye gittiğini sorardı. Belki de ona eşlik etmek istediğini söylerdi. Hayır, hayır, kimseye bir şey sormayacaktı...

Tek başına parka çıktı. Havanın çoktan kararmış olması işine gelirdi. Eşinin kazlarının hangi delikten yan tarafa geçtiğini çok iyi biliyordu. Fakat o deliği ricası üzerine iki gün önce tamir ettirip, kapattırmak zorunda almıştı. Kapatılan her şey tekrar açılabilir, diye düşündü ve tellerin yanına gidip, gürültü çıkarmamaya çaba göstererek kazıkları birkaç kez salladı. Kolayca çekip çıkarabilmesi için toprağa az girmiş olan bir kazık bulmalıydı.

Yaşlı adam kazıklardan birini ileri geri sallarken, aniden gözetleniyormuş sandı. Hızla arkasına döndü ve az ötede çalıların yanında sanki birisi duruyordu. Yaşına karşın iri gözleri, şimdi hava oldukça kararmış olmasına karşın henüz iyi görüyor sayılırdı. "Amanda!" diye seslendi.

Fakat yanıt veren olmadı. Gözlerini kısıp, şüphelendiği yere tekrar baktı. Oradaki insan değildi, Alpgülleri ve hemen arkasındaki yaseminlerdi. Ah, boşver, dedi kendi kendine. Eğer bir soran olursa, iki arazi arasındaki kazıkları kontrol ettim, diyecekti. Fakat o akşam kafasından geçirdiğinden vazgeçti. Başka zaman kazıkları oynatırım, diye düşündü ve 'zenci Meier'in odasının olduğu küçük binaya doğru yürüdü.

Büronun da olduğu bu binaya girmeyecekti. Meraklı karısı gibi o her şeyi görüp, bilmek istemezdi. Bu ona göre bir şey değildi. Elindeki bastonla açık pencereye birkaç kez vurdu.

"Hey! Bay Meier!" diye seslendi. "Muhterem başınızı perdenin aralığından bir uzatın bakayım!"

6

Kümesteki bütün kanatlı hayvanlardan sorumlu Amanda Backs çoğu kez yaptığı gibi o akşam da duaya gitmeye niyetli değildi. Daha önceleri 'canım sıkkın' veya 'şurada bir işim' var gibi nedenlerle kaçamak yapmıştı. Hem bu akşam da Hanımefendi'nin önce 'tövbekarlık' ve 'ibadet' konularına el atıp, arkasından da neler söyleyeceğini hemen hemen tahmin ediyordu. Şişman aşçı kadınla kara hizmetçi nedense onu gözden kaçırmamaya dikkat ediyordu.

"Haydi, önce biz sana tavukları sayarken yardım edelim, sonra da sen bize tencereleri parlatırken yardım edersin!" dedi hizmetçi.

"Ne demek istiyorsunuz, pek anlamıyorum," diye konuştu Amanda. Kadınların kafalarından bir şeyler geçirdiklerini sezmiş gibiydi. İki kadın daha fazla bir şey söylemeden onunla kümeslere doğru yürüdüler. "Hep aynı şey!" diye Amanda Backs söylendi geç kaldıkları için gıdaklayarak çayırdan aşağı koşan tavukları görünce. "Bir daha geç kalırsanız, kümesin kapısını kapatacağım, o zaman istediğiniz yere gidersiniz. Tilkiler 'iyi geceler' dilemeye uğradığında da görürsünüz başınıza gelecekleri! Hem sen bana baksana, çok budalalık etme. Yüz kiloluk şu aşçı kadının –tabii elinde değil– erkeklerle sorunu var, fakat sanki banyo sabunundan bir melekmiş gibi öyle sağa sola bakıyor! Sana gelince, senin burnu sümüklü altı çocuğunun en az on babası var..."

"Hey, küçükhanım, ne söylediğine biraz dikkat et!" diye kara hizmetçi sesini yükseltti. "Hanımefendi hep bizim iyiliğimizi düşünüyor."

"Ne demek istiyorsunuz, ben pek anlamıyorum," diye tekrarladı Amanda Backs ve sustu. Daha fazla konuşmak istemiyordu. Hanımefendi'nin ona göz kulak olsun diye şu kara suratlıyı seçmesini çok komik buluyordu. Fakat çevresinde nedense çoğu kez hep böyle yaşlanmaya başlamış, kafası biraz karışık kadınlar vardı. İstenmeyen bir olay olduğunu Hanımefendi çoğu kez eve ebe çağrıldığında fark ederdi. Kara hizmetçinin en son başına geldiğinde o kadar öfkelenmişti ki, Neulohe'deki evinden atmış ve bir daha dönmemesini söylemişti.

Kara hizmetçi tantana koparmış, fakat sonunda gözyaşları içinde eşyalarını –hepsini değil, sadece Hanımefendi görsün diye bazılarını– bir el arabasına koymuştu. Sonra da hüngür hüngür ağlayarak ve dinî şarkılar söyleyerek köyün sokaklarından geçmişti. Sarayın önüne geldiğinde durmuş, kapının pirinç zilini çalmış ve uşak Elias'a gözyaşları içinde Sayın Hanımefendi'ye hayır dualarını iletmesini söylemişti. Acaba veda etmek için son bir kez elini öpebilir miydi?

Bu gibi yapmacık davranışları çok iyi bilen Elias da her zamanki gibi 'hayır' demişti. Bunun üzerine kara hizmetçi daha çok gözyaşı dökmüş ve sarayın girişindeki büyük taşa kadar yürüyüp gitmişti. Oraya oturmuş, ağlamış ve olacakları beklemişti. Hanımefendi'nin ne kadar öfkelenmiş olduğunu bilmiyordu. Taşın üzerinde bir, iki veya beş saat bekleyebilirdi. Belki de yarım gün!

Boşuna beklemeyeceğini hissediyordu. Çünkü bir süre sonra sarayın pencerelerinden birinin perdeleri kıpırdamıştı. Az sonra yaşlı hanım titreyen elliyle perdeyi biraz kenara çekmiş ve yolunu şaşırmış kuzusunun ne yaptığına bakmıştı. Bayan von Teschow bu kez durumun kötü olabileceğini hissediyordu. Muhtar Haase'nin kocasına anlattığına göre bu kez en az üç erkek söz konusuydu. Hatta belki

de beş! Tabii hizmetçi 'sempati' duyduğu bazı erkekleri bu rakamın dışında tutmuş olabilirdi! Çünkü o 'sempatik' erkeklerle 'önemsizler' arasında ayrım yapardı. Yaşlı kadın hizmetçisinin ona çok kez 'düzeleceğim' diye söz vermiş olduğunu anımsamıştı.

Sonra perdeyi kapatıp, sarayda onlarla beraber yaşamakta olan yaşlı von Kuckhoff'ın yanına gitmiş ve:

"Hayır, Jutta, bu kez yumuşamayacağım!" demişti. "Pencereden dışarı bakmayacağım."

Yaşlı matmazel von Kuckhoff da yırtıcı bir kuşu andıran küçük kafasını öfkeyle sallamış ve: "Tabii Belinde," demişti, "bir deve bütün bir kuyunun suyunu tüketebilir..."

Ve aradan yarım saat geçmeden odanın kapısına vurulmuştu. Gelen Elias'dı.

"Sayın Bayan," diye seslenmişti dışarıdan, "kapıyı açmayacağım... Fakat şimdi üstünü açmaya başladı."

Kadınlar hemen pencereye koşmuştu. Gerçekten de evsiz yurtsuz zavallı kız büyük taşın üzerine oturmuş ve kucağındaki en son günah meyvesini memesine götürmüştü.

Yaşlı Hanımefendi içini çekmiş ve:

"Jutta," demişti, "yeni bir rezaletin sorumlusu biz olmayalım!"

Jutta'nın yanıtı da şöyle olmuştu:

"Arıların konduğu meyveler hiç de fena değilmiş!"

Yaşlı kadın yakın tanıdığının bu söylediğiyle kafasından geçeni onayladığını kabul etmişti.

"Bırakın Elias," diye kapıdaki uşağa seslenmişti, "ben oraya giderim."

Elias altmışına yaklaşmış olsa da acaba göreceklerine dayanacak mıydı, bilinemezdi. Yaşlı kadın hemen aşağı inmiş ve bahçeye çıkıp, doğru günahkârın yanına gitmişti. Hanımefendi'nin saraydan çıktığını gören hizmetçi de hemen bluzunun düğmelerini kapatmıştı. Belki bu meme vermenin gösteriş olduğunu fark edebilirdi; çünkü

hizmetçinin sütü yoktu. Daha önceki çocuklarının hepsini biberonla büyütmüştü. Fakat Sayın Hanımefendi'nin bunu bilmesi gereksizdi.

Böylece kadın ve yeni bebeği yanında Hanımefendi, yine küçük evine dönmüştü. Yaşlı Bayan von Teschow hizmetçisiyle köyün sokaklarından geçerken insanların alaycı bakışlarını ve bıyık altından gülmelerini fark etmemişti. O gün yine yüreği yumuşamıştı. Yürürken anımsamadan edemedi. Gençliğinde az kalsın şeytana uyup baştan çıkarılacaktı. Bundan kırk yıl önceydi, bir gün yakışıklı teğmen von Prackwitz onu kapı arkasında sıkıştırmış ve öpmek istemişti. Oysa o günlerde Horst-Heinz ile nişanlanmak üzereydi!

Hizmetçi kadınla küçük evinin eşiğinden adımını atarken her şeyi kabullenmiş, her şeyi affetmişti. Günahkâr kadının döktüğü gözyaşlarınaysa pek inanmamıştı. Fakat yine de kalbinin sesi ona, her şeye karşın duyguları içten, diye seslenmişti. Yaptıklarına pişman... Tanrı bizden hep pişmanlık duymamızı ister!

İşte yaşlı Bayan von Teschow böyle düşünmüş ve böyle davranmıştı. Bütün günahkârlara iyi ve canayakın davranan sayın Hanımefendi Amanda Backs'a da aynı yakınlığı gösterseydi ne güzel olurdu. Fakat insanların yürekleri tuhaftır. Hanımefendi de böyle biri olabilirdi. O hizmetçi gibi anasının gözü karının yaptıklarına hep göz yuman, onun yaptığını bir kez olsun affetmeyecek miydi?

Amanda Backs'a gelince davranışları değişiyordu. Çünkü o küstahtı, utanmazca şeyler söylemekten hiç çekinmiyordu. Keyifle erkeklere gülümsüyordu, giydiği eteklikler, eteklik denmeyecek kadar kısaydı, yaptığı hataları umursamıyordu, pişmanlık nedir bilmiyordu, bir kez olsun dinî dualar ettiğini, ya da dinî şarkılar söylediğini hiç kimse duymamıştı. "Dizinle ne yapıyorsun, Hans?" veya "Bir kadın ilkbaharda neler düşler..." gibi o dayanılmaz modern şarkılarıysa dilinden düşürmüyordu.

Evet, Amanda biliyordu bu akşam duasında onu nelerin beklediğini. Ancak hizmetçinin göz kulak olmak için yanından ayrılmaması

onu müthiş öfkelendiriyordu. Bir an düşündü, peşinden ayrılmayan kadınları şu tavuk kümesine kapatsa, kendi de Hans'ıyla eğlenmeye gitse ne güzel bir şaka olurdu!

Amanda belki çenesi kuvvetli bir kadındı, fakat yapmak istediklerini iyice düşünen temkinli biriydi de. Çiftliğin tavuklarından ve diğer kümes hayvanlarından sorumlu biri olarak başka türlü davranamazdı. Çünkü onun gözünde kümes hayvanları bu dünyanın en zor hayvanlarıydı. Onlarla baş etmek sirkteki vahşi hayvanlarla baş etmekten on kat daha zordu. Evet, belki dün akşam öfkesinden Meier'in penceresinden bağırıp çağırmış, buradan çekip gideceğim, diye hava atmıştı (insanların yürekleri tuhaftır), fakat kalın dudaklı, küçük sevgilisini bırakıp da nerelere gidecekti? Cennetin bahçeleri bile 'zenci Meier'siz ona çorak gelirdi.

Kümesin kapısını kapatmadı. Kanatsız tavukları kümesten çıkardı. Sonra da tavuklara seslenerek, yavaş yavaş susmalarını ve sakinleşmelerini sağladı. Teker teker saydı ve hiçbirinin kaybolmamış olduğunu tespit etti. Hepsi kümesteydi. Dışarı çıktı, kadınların yanına gitti.

"Haydi bakalım, şimdi ben tencereleri temizlemenize yardım edeceğim," dedi.

"Ah, Tanrım," diye şişman aşçı derin bir nefes aldı. Balina kemiklerinden yapılmış korsesi çatlar gibi bir ses çıkardı. "Şaka mı yapıyorsun?"

"Nasıl da anladın bunu!" diye konuştu Amanda Backs hava atar gibi ve suskun iki kadının arasında kısa eteklerini savura savura yürüdü.

Daha çok genç sayılırdı. Çocukluğunu çok zor geçirmiş olmasına karşın yaşam coşkusunu ve gençlik tazeliğini hiç yitirmemişti. Şimdi Hanımefendi dinî şarkılar ve dualarla onu değiştirebileceğini sanıyorsa çok yanılıyordu! Amanda o akşam isten kararmış tence-

releri saatlerce ovalayıp temizleyebilirdi, Neulohe sarayındaki akşam duasına katılmaya ise hiç keyfi yoktu.

Ve istememesine karşın dua edilen salonda şimdi o da oturmaktaydı. Hanımefendi böyle akşam duası toplantılarına sadece yanında çalışanların çoluk çocuk gelmesine önem vermiyordu, kışın ormandan bedava birkaç çeki odun alanlarla, ağaçlar arasında böğürtlenler, ağaç çilekleri veya mantar toplamalarına ses çıkarılmayan köylülerin de gelmesini neredeyse zorunlu tutuyordu. Yaşlı rahip Lehnich'in pazar ayinlerine Sayın Hanımefendi'nin sarayında akşam dualarına gelenlerden daha az genç izci katılıyordu.

"Peki, ya sen Amanda?" diye von Teschow günah dolu düşlere dalmış Amanda'ya birden sesleniverdi. Ne olduğunu anlamamış gibi şöyle bir çevresine bakındı. En arka sırada oturan bön bakışlı, on dört, on beş yaşında birkaç kız hemen kıkırdamaya başladı. Yaşlı bayanın sesi çok yumuşaktı: "Bu akşam senin dizen hangisi?"

Ah, evet, herkes sırayla elindeki şarkı kitabından bir dize seçiyor ve diğerlerine öneriyordu. Sonra da hep birlikte okuyorlardı. Böyle akşamlarda ölünün başında söylenen dinî şarkılar, methiyeler, tövbekârlık, haçlı seferleri şarkıları, İsa'yı öven şarkılar ve vaftiz şarkıları hep ağızdan okunurdu. Küçük orgun başında oturan yaşlı bayan çoğu zaman sürekli değişen melodilere ayak uydurabilmek için çabuk çabuk önündeki notaları çeviriyor, heyecandan yanakları kızarıyordu.

"Tanrı'nın yolunda..." diye başladı Amanda ve kıkırdamaların kahkahalara dönüşmesini engelledi.

Yaşlı Hanımefendi başını salladı:

"Evet, çok güzel Amanda!" dedi.

Amanda dudaklarını ısırdı. Dizenin ilk sözlerini söyleyebilmiş olduğu için gurur duydu. Tekrar yerine otururken yüzü kızarmıştı. Ve hemen şarkıya başladılar. Çünkü yaşlı bayan von Teschow bu şarkının sözlerini ezbere biliyordu. Küçük orgun tuşlarına kuvvetle

dokundu ve bütün salon hep bir ağızdan Amanda'nın önerdiği şarkıyı söylemeye başladı. Ondan sonra sıra hizmetçi kadındaydı.

"Ah bu ızdırabım..."

Amanda Backs o andan sonra düşlerinden vazgeçti, dimdik oturdu ve dikkatle dinledi. Arkadaki kızların bir daha ona gülmesini istemiyordu. Şarkılar bir süre devam etti. Salondaki herkes keyifliydi. Fakat şarkıların bir türlü sonu gelmeyince coşku azaldı. Yorulduğu belli olan Hanımefendi de ikide bir orgun yanlış tuşlarına basmaya başlamıştı. Böyle anlarda org inlemeye, düdük ve flüt sesleri çıkarmaya başlardı. En arka sırada oturan bön bakışlı kızların tekrar kıkırdaması duyuldu. Bayan von Teschow kıpkırmızı oldu. Yoruldu artık, diye Amanda bir an düşündü. Sona geliyoruz. Belki onun da keyfi kalmadı. Umarım fazla zırvalayıp etmeden akşamı bitirir; ben de bir an önce aşkıma giderim! Bir an sanki akşam artık sona eriyor sandı. Fakat Amanda Backs, başkalarının işlemiş olduğu günahların yaşlı Hanımefendi'nin nasıl ilgisini çektiğinden habersizdi. Bayan von Teschow orgun başından kalktı ve oturanların karşısına geçti. Hafifçe öksürdü, biraz sıkılgan çabuk çabuk konuştu:

"Evet, sevgili çocuklar, başka zaman olsa şimdi kapanış duasını yapardık, sonra da herkes kalkar, bu günü güzel sonuçlandırdığı inancıyla evine gider, uykuya çekilirdi. Fakat akşamın sona erdiğine gerçekten inanıyor musunuz?"

Ufak tefek kadın karşısında oturanlara tek tek baktı. Yüzündeki ifadeden sıkılganlığı ve heyecanı birden geçmiş gibiydi. Vicdanı, yaptığının kötü olduğunu söylese de o bu duyguları bastırdı.

"Evet, akşam sona erdi mi? Hayır. Buradan Neulohe'ye, ya da Altlohe'ye baktığımızda insanların şu anda meyhanelerde oturduğunu görüyoruz. Bizler ise burada olduğumuz için çok mutlu olmalıyız! Peki ya içimize, ruhumuzda olup bitenlere baktığımızda, orası nasıl, orada neler olup bitiyor, biliyor muyuz? Biz insanlar zayıf yaratıklarız, her gün günah işleriz. Fakat işlediğimiz günahı kabul-

lenip, çevremizdeki diğer din kardeşlerimize anlatırsak çok hayırlı bir şey yapmış oluruz. Ve şimdi ben burada başlangıcı yapacağım..."

Sonra yaşlı von Teschow diz çöktü. Bir süre bazı dualar mırıldandı ve kendini günahlarını itirafa hazırladı. Aynı anda salondaki 'kuzular' huzursuzlaştı, birbirine fısıldayanlar oldu. Hemen hemen herkes biliyordu ki, gerek rahip Lehnich, gerekse Frankfurt'taki Protestan Kilisesi Sayın Hanımefendi'ye bu gibi toplantılarda 'günah çıkarma'yı yasaklamıştı. Çünkü bu hem İsa'nın, hem de Luther'in ruhuna aykırıydı. Daha çok misyonerliği ve baptistlerin çalışmalarını anımsatıyordu!

Fakat salonda oturanlardan hiç kimse protesto etmek amacıyla -sadece yaşlı von Kuckhoff ve uşak Elias bunu yaptı- yerinden kalkıp, dışarı çıkmadı. Oturmaya devam edenler duyacakları şeyleri merak edecekti. Başkalarının günahlarını dinlemek herkesi heyecanlandırırdı. Ne de olsa merak edenler az değildi, acaba yaşlı Hanımefendi'nin itirafları arasında kendi isimleri de geçecek miydi? Hemen hemen herkes çabucak, son zamanlarda işlemiş olduğu günahları düşündü. Günah işlemiş miydi, gizli mi kalmıştı, yoksa kulaktan kulağa gidenler olmuş muydu?

Ancak içlerinde biri vardı ki, az sonra Hanımefendi'nin seslenecği birkaç ad arasında mutlaka kendi adının da olacağını biliyordu. Hatta rahibin ve Frankfurt Kilisesi'nin yasağına karşı çıkmasının tek nedeni o idi! Kafasından geçenleri hiç kimse anlamasın diye donuk bir yüzle dimdik ve hareketsiz oturuyordu. Biraz canı sıkkın, biraz öfkeli yaşlı kadının homurdanır gibi mırıldanmalarını dinliyordu. Bazen hıçkırık tutar gibi oluyor, duaları sanki birbirine karışıyordu. Sonra işlediği günahları saymaya başladı. Gazetede çıkan o ucuz romanı yine okumuştu –hık... hık–, sevgili eşine karşı çok sabırsızdı –hık... hık– , bazen de saygısız davranıyordu –hık... hık– , uşakların tereyağına yine margarin karıştırmıştı... hık... hık!

Amanda Backs bütün bunları sabırsızca ve öfkeyle dinledi, umursamaz gibi dudak büktü. Salonda oturanlar için yaşlı kadının kem kümleri saçma şeyler de olsa o akşam İncil'den okumuş olduklarından daha ilginçti. Tereyağının içine margarin karıştırılmış olduğunuysa yerken hemen fark etmişlerdi. Gazetedeki romanı okumuş olması hiç kimseyi ilgilendirmiyordu. Kocasına karşı saygısız davrandığını, kimi zaman onunla atıştığını da herkes bilmekteydi. Bütün söyledikleri baştan savma şeylerdi, sadece bir göz boyamaydı! Bütün bu tiyatro oyununu Amanda Backs'a iyi bir fırça atmak için oynadığını hemen hemen herkes biliyordu. Salonda bir günahkâr varsa, o sadece Amanda Backs olabilirdi! Fakat nedense ondan hiç söz etmiyordu.

Yine de aşçı kadının iri göğüsleri, kaynayan büyük bir pencerenin kapağı gibi inip kalkıyordu, yanakları da heyecandan kıpkırmızı olmuştu. Balina kemiklerinden oluşan korsesi de çıtırdıyordu. Yanında oturan hizmetçi, sanki kızartılmış tavuk etleri bekliyormuş gibi, ağzını sonuna kadar açmış, salak bir ifadeyle hanımefendiye bakıyordu!

Amanda Backs'ın da yanakları kızarmıştı. Heyecanından ve utancından değil, dik kafalılığından ve öfkesinden. Yaşlı kadın gerçekten de dün akşam bir kızı –bu evden bir kızı– karanlıkta bir adamın penceresinden içeri atlarken gördüğünü –hık... hık...– anlatmaya başlamıştı.

Salonda oturanlar şöyle bir kıpırdaştı. Amanda beklenti içindeki insanların suratlarının donuverdiğini, bakışlarının da şaşkınlaştığını fark etti. Bütün gerçeği az sonra öğreneceklerdi! Fakat o an hemen gelmedi; içindeki öfkeyi frenlemek istermiş gibi yaşlı kadın derin bir nefes aldı, arka arkaya birkaç kez iç geçirdi, sonra o kızı azarlamış ve işten atmakla tehdit etmiş olduğunu söyledi. Fakat bütün insanların günah işlediğini biliyordu. "Yolunu şaşırmış o koyuna da doğru yolu göstermek gerekirdi," diye konuştu. Bunu yapmamış olduğu için

şimdi pişmanlık duyuyordu. Ne olsa bu genç kız onun korumasındaydı. Tanrı'nın kötüyle yaptığı savaşta kendisine sabır ve anlayış vermesi için de dua etti.

Amanda kadının karmakarışık sözlerini üst perdeden ve öfkeyle dinledi. Kafasından geçenler birden değişti. Yaşlı von Teschow duasını bitirip, 'amin' dedikten sonra yerinde doğruldu. Herkes şimdi parmağını uzatıp, sözünü etmiş olduğu kızı göstermesini beklerken, yanakları kızarmış, kara gözleri öfkeyle bakan Amanda ayağa kalktı ve sayın Hanımefendi'nin daha çok zahmet etmesine gerek olmadığını söyledi. Konuşmasında değindiği söylentide adını henüz açıklamadığı kızın kendisi olduğunu söyleyiverdi. Evet, şimdi herkesin karşısındaydı. Acaba şimdi sayın Hanımefendi mutlu muydu?

Amanda Backs bu sözlerinin hemen ardından bir intikam tanrıçası gibi hızla, arkasında durmuş, öne çıkması için onu sırtından itekleyen hizmetçiye döndü ve:

"O kirli pençelerini temiz elbisemden çek bakayım!" diye tısladı. "Beni öne iteklemeni de yasaklıyorum sana! Hem burada oynanan oyunun Tanrı'yla, pişmanlıkla ve tövbe etmekle ne ilgisi var?"

Azar dolu bu sözleriyle Amanda hizmetçiyi alaşağı etmişti. Hemen salondakilere doğru döndü. İyice heyecanlanmış olduğu belliydi. Evet, dün akşam bir pencereden içeri girmiş olduğu doğruydu! Bunun hangi pencere olduğunu da söyleyebilirdi. Görevliler evinde kalan Meier'in odasının penceresiydi. Şimdi bu salonda oturanlar arasında bunun benzerini yapmış en az on kadını da herkese teker teker gösterebilirdi!

Sonra elini kaldırdı ve hemen arkasından durmakta olan kızı işaret etti. Hizmetçi bir çığlık atarak kendini iskemlesine bıraktı. Amanda sonra tekrar salondakilere döndü, yine elini kaldırdı. Fakat aynı anda, en arkada üç genç kızın oturduğu sıra devriliverdi. Amanda Backs bir kahkaha attı. Salonda başkaları da gülmeye

başladı. Ancak Amanda'nın kahkahasına hıçkırıkları karıştı. Öfkeyle haykırdı:

"Bizlere adam gibi para verseler çok daha iyi olur!"

Ve hıçkırıklar içinde koşarak salondan çıktı, kendini dışarı attı, parkın karanlık yollarında yürüdü.

Salonda sadece o sıra devrilmemişti. Yaşlı kadın da yıkılmıştı. Titreyerek ve bitkin koltuğuna oturdu ve ağlamaya başladı. Yaşlı dostu Jutta von Kuckhoff geldi karşısında durdu ve bakışlarında öfkeyle: "Gördün mü Belinde, böyle şeylere el atan kendi şerefini lekeler," diye konuştu.

Bu arada herkes hızla salonu boşaltmaya başlamıştı. Hepsi de suskun ve süklüm püklümdü. Fakat odalarına gidene kadar mutlaka yine kendilerine gelirlerdi. Ertesi gün kimden söz edecekler, neyi tartışacaklardı, şu anda bilinemezdi. Fakat şu kesindi, Amanda Backs'ı eleştirmeyeceklerdi. Çünkü o akşamki savaştan yengiyle çıkmıştı!

Amanda parkın yollarında heyecanlı ve gözleri yaşlı dolaşmasını sürdürdü. Kendi kendine küfür etti, sevgilisiyle arası şu sıralar biraz karmaşık olduğu için de, sen eşeğin, salağın tekisin, diye mırıldandı. Sonra birden olduğu yerde duruverdi. Çitlerin orada bir gölge seçti. Dikkatle baktı, yaşlı bey çitin yanında dolaşıyordu. Bir an düşündü, gidip, onu bağışlamasını isteyecekti. Fakat sonra hemen bu düşüncesinden vazgeçti, genç yaşamı Amanda'ya hiç kimseden ricada bulunmamasını öğretmişti.

Parkın yollarında gezinmeye devam etti. Yavaş yavaş yine kendine geldi, sakinleşti. Havuzun yanına gidip, soğuk suyla ellerini ve yüzünü bir güzel yıkadı. Sonra sevgilisine uğramaya karar verdi. Tam eve yaklaşmıştı ki, Beyefendi'nin de orada olduğunu fark etti. Yaşlı von Teschow Meier'in penceresine vuruyordu. Aynı anda içeriden ürkmüş bir kadının çığlığı duyuldu!

7

Dışarıda hava kararmak üzereydi. Saat dokuzu geçmişti. Sokak lambaları yavaş yavaş yanmaya başladı. Kocasını uzun yıllar önce yitirmiş olan yaşlı bayan Pagel oğlu Wolfgang'ın odasının penceresinde durmuş loş bahçeye bakıyordu. Ötelerde, ağaçların arasından görünen büyük kentin üzeri hafif kırmızımsı bir pırıltıyla örtülüydü. Düşündü, acaba oğlu şu anda hangi lambanın altında oturmaktaydı, ondan çalmış olduğu parayı acaba nasıl harcayıp bitirecekti?

Pencerenin yanından ayrıldı, arkasına döndü. Hizmetçi kadın bir bavula eşyalar dolduruyordu. Heyecanla konuştu:

"Kapatın şu bavulu!" dedi. "Her an gelebilir, eşyalarını almak isteyebilir!"

Hizmetçi kadın başını çevirmedi, Wolfgang'ın ayakkabılarını elindeki torbaya koymaya devam etti ve:

"O artık gelmeyecek, sayın Hanımefendi," diye konuştu.

Bayan Pagel öfkelendi. Hizmetçi sanki bu sözleriyle, uzun süredir ziyaretini özlediği birini artık unutması gerektiğini söylemek istiyordu.

"Siz benim ne demek istediğimi çok iyi biliyorsunuz," dedi. "Kendi gelmezse eşyalarını alması için mutlaka birini yollayacaktır!"

Hizmetçi kadın yavaş yavaş işine devam etti.

"Büyük bavulu vermenize hiç gerek yoktu, Efendim," dedi. "Baharda Ems'e giderken yanınıza alacak doğru dürüst başka bavulunuz yok ki!"

"Salak kadın!" diye Hanımefendi öfkelendi ve tekrar pencereye döndü. Sık ağaçların arasından karanlığa bürünmüş caddeyi pek göremiyordu. Fakat çevrenin sessizliğinden her geçen otomobilin, hatta kaldırımda yürüyen birinin adım seslerini duyabiliyordu.

"Bornozu da koyayım mı, Efendim?" diye hizmetçi sordu.

"Ne dediniz?" diye yaşlı Pagel mırıldandı. "Ah, evet, bornoz... Tabii, koyun. Ona ait ne varsa bavula konacak."

Hizmetçi kadın şöyle bir somurttu. "Tavan arasına da çıkmam gerekiyor," dedi. "Orada da sandıklar dolusu kitap var. Hausmann yattı mı bilmiyorum. Fakat o sandıkları tek başıma aşağı indiremem."

"Kitapların acelesi yok," diye konuştu yaşlı kadın. Sinirlenmiş gibiydi. "Eğer uğrarsa, götürüp götürmeyeceğini sorarsınız."

"O bir daha buraya uğrayacak değil Sayın Hanımefendi," dedi yaşlı hizmetçi biraz inatçı. Canı sıkılmışa benziyordu.

Yaşlı Pagel onun bu sözlerini duymadığı için inatçılığına kızmayacaktı. Tekrar açık pencereye dönmüş, hafif dışarı eğilmişti. Bahçede adımlar duymuştu. Aşağı baktı, kulak kabarttı. Bahçede yine bir hışırtı...

Ona arkası dönük, bavula eşyalar yerleştirmekte olan hizmetçi pencerede bir şeyler olduğunu sezdi. Bir an durdu, bornoz elinde derin bir nefes aldı ve arkasına döndü. Bahçeye eğilmiş kadına seslendi:

"Hanımefendi!"

"Wolfgang!" Yaşlı kadın boşluğa doğru bağırdı. Önce biraz tutuk, sonra kendinden emin birkaç kez oğlunun adını tekrarladı. "Wolfgang! Evet, bekle oğlum! Hemen aşağıya iniyorum! Ana kapıyı açacağım!" Olduğu yerde hızla arkasına döndü. Yüzü kıpkırmızı olmuştu. Beyaz saçların altında gözleri ateş gibi yanıyordu. Hizmetçiye emreder gibi: "Haydi, çabuk anahtarı al!" dedi. "Genç bey aşağıda bekliyor! Koşsana!"

Hizmetçi kadının onu sakinleştirmek istemesine aldırmadan koşar adım odadan çıktı ve aynalı dolabın yanında asılı anahtarlar arasından rastgele birini kaptığı gibi hızla merdivenleri indi. Yaşlı hizmetçi de peşinden seyirtti. Aşağıda kapıyı açmaya çalıştı. Fakat elindeki anahtar kapının kilidine uymadı. Heyecanla hizmetçiye seslendi:

"Çabuk, çabuk! Belki içeri girmekten vazgeçip, geri döner. O hep kararsızın biriydi..."

Arkasında duran hizmetçi kadın elini tokmağa attı. Kapı açıldı. Kilitli değildi. Yaşlı kadın koşarak bahçeyi geçti, caddeye açılan kapıya vardı. Kapıyı açtı. "Wolfgang! Oğlum! Neredesin?" diye seslendi.

Sallana sallana tek başına yürüyen tuhaf bir adamdan başkası yoktu kaldırımda. Bardan çıkmış, hava almak, yeşilliğin temiz havasını ciğerlerine çekmek isteyen bir sarhoşu andırıyordu. Bir ses duyan adam irkildi. Gaz lambasının güçsüz ışığında karşısında saçlarına ak düşmüş yaşlı bir kadınla elinde mayo tutan yaşlıca bir başka kadını gören adam kekeler gibi konuştu: "Ne oldu?"

Yaşlı kadın sendeleyerek geri döndü ve içeri girdi. Elinde mayo tutan hizmetçi kadın da öfkeyle ona baktıktan sonra yaşlı kadının peşinden seyirtti. Koluna girdi ve birlikte bahçeyi geçtiler, gözden kayboldular. Tek başına dolaşmaya çıkmış olan adam peşlerinden baktı. Şaşkın kadınlar, diye düşündü. Beni nasıl da ürküttüler. Sonra da kendine daha sakin bir köşe aramak için bahçe kapısından uzaklaştı.

Yaşlı kadınlar hiç konuşmadan ağır ağır merdivenleri çıktılar. Hizmetçi, kolunu sıkı sıkı tutan Hanımefendi'sinin nasıl titrediğini hissediyordu. Merdivenleri de çok zor çıkıyordu. Yukarısı ışıl ışıldı. Aceleyle aşağı inerken ışıkları söndürmemiş, kapıyı da açık unutmuşlardı. İçeri girdiler, hizmetçi kadın kapıyı kapatıp, kilitledi. Sonra yaşlı bayanın ne yapmak istediğine baktı. Tekrar oğlunun odasına mı dönecekti, yoksa artık kendi odasına mı çekilecekti? Bu kadar heyecanın ardından biraz uzansa çok iyi ederdi. Fakat o yaşamı boyunca şunu öğrenmişti: Kadınların çoğu ne zaman konuşulacağını, ne zaman susulacağını bilmezdi.

Yaşlı hanımıyla ağır ağır koridorda yürüdü, bir an elinin kolunu sıktığını fark etti. Kadın yine oğlunun odasına girmek istiyordu.

İçeri girdiler, kapağı açık bavulun karşısında durdular. En üstte Wolfgang'ın mavi, beyaz çizgili bornozu durmaktaydı. Bayan Pagel hafifçe öksürdü ve biraz canı sıkkın konuştu:

"Bornozu çıkar bavuldan!"

Hizmetçi kadın kendine söyleneni yerine getirdi.

"Her şeyi çıkar bavuldan!" Bayan Pagel bu kez öfkeli konuşmuştu. "Eşyaları başka bir şeyin içine koymalısın. Ben bu bavulu gözden çıkaramam!"

Hizmetçi kadın konuşmadan bavulu boşaltmaya başladı. Hanımı yanında durmuş, somurtkan bir suratla ne yaptığına bakıyordu. Yanlış bir şey yapmasını veya tersine gidecek bir şey söylemesini bekler gibiydi. Fakat hizmetçi kadın hiç konuşmadan, yavaş yavaş bavulun içindeki çamaşırları, giysileri tekrar dışarı çıkardı.

Bayan Pagel hızla arkasına döndü. Kapıya doğru seyirtti. Buradan çıkıp, odasının karanlığına atmak istiyordu kendini. Fakat daha kapıya varmadan gözlerinden yaşlar boşandı. Bir eliyle kapının pervazına tutundu.

"Şimdi onu da mı yitireceğim?" diye hıçkıra hıçkıra konuştu. "Hayatta sevdiğim tek insan o kalmıştı!"

Tüm yaşamını mutfakta ve küçük odasına geçirmiş, hanımın yanı başından hiç ayrılmamış, onun için çalışmış, onun bütün kahrını çekmiş yaşlı hizmetçi yanına sokuldu, elini Hanımefendi'nin omzuna koydu ve yumuşak bir sesle, fısıldar gibi konuştu:

"O tekrar bu eve dönecek, hanımefendi! Wolfgang mutlaka evine dönecek!"

8

Kontes Mutzbauer'in eski oda hizmetçisi Sophie Kowalewski kilise misafirhanesinde rahat bir akşam geçirmişti. Yemeğe inmeden önce bavulundaki eşyalarını karıştırmıştı. Evden ayrılırken hanı-

mın dolabından alıp beraberinde götürdüğü giysilerin şimdi sahibi o olduğu için sevinçliydi. Ve bavuluna doldurdukları öyle pek az sayılmazdı, hepsi de değerli şeylerdi. Sophie şimdi kendini zengin hissediyordu. Neulohe'dekiler bu eşyalarını bir görseler mutlaka kıskançlıklarından çatlarlardı.

Bir süre bavulundakilere baktıktan sonra içindekileri eline almış ve akşam yemeğine inerken ne giyeceğini düşünmüştü. Çevresindekilere uymasını çok güzel başaran Sophie o akşam için mavi bir kostüm giymeye karar vermişti. Ceketin içine ipekten sarı bir bluzu yeğlemişti. Üzerindeki etek belki burada yaşayan dindar insanlar arasında oturmak için belki biraz kısaydı, fakat yapacak bir şey yoktu. Sophie uzun etekler giymezdi. O akşam bacak bacak üstüne atmamaya karar vermişti. Bluzun dekoltesini de renkli ipek bir eşarpla kapatmıştı. Dudaklarına hafif bir ruj sürmüş, yanaklarını da çok az boyamıştı.

Sophie odasından çıktı, ağır ağır merdivenleri indi ve yemek salonuna doğru uzanan koridorda yürüdü. Duvarlardaki yanmış tahtadan ve boyanmış kartondan harflerle yazılmış dinî sözler hoşuna gitti. Yemek salonundaki kalın bacaklı masaların üzerindeki örtüler kıvrımlı kalın gri kâğıtlardandı. Daha önce lekelenmiş yerler kâğıt peçeteyle örtülmüştü. Bu tutumlu, pratik ve Sophie'nin çok zevksiz bulduğu bir yöntemdi.

Getirilen çorba suluydu. Bezelyelerin sosunda fazla un kullanılmıştı, domuz pirzolası da küçük ve yağlıydı. En son çalıştığı evde şımartılmış olan Sophie önüne getirilen bu yemeği zevkle yedi! Dindarların arasında bulunmak hoşuna gidiyordu. Düşündü, demek ki burada hep birlikte böyle yoksunluk içinde yaşıyorlar, var olmayan sevgili Tanrı'ya yakın olabilmek için de dünyevi şeylerden ellerinden geldiğince kaçınıyorlardı.

Sophie yemeğini yerken masalara servis yapan kadınlara da baktı. Düşündü. Acaba bunlar bir zamanlar sokak kadınlığı yapmış,

sonra da kapağı buraya atarak o yaşamlarından kurtulmuş kadınlar mıydı? Yaptıkları bu iş hoşlarına gidiyor muydu? Eğer sokak kadınlığı yapmışlarsa bu mutlaka çok yıllar önceydi. Çünkü hepsi de yaşlarını başlarını almış sayılırdı. Yüzlerinden canları sıkkın olduğu okunuyordu.

Sophie yemeğini bitirdiğinde saat sekiz buçuk olmuştu. Bu saatte odasına çıkıp, uyuması mümkün değildi. Bir süre yemek salonun penceresinden durup, Wilhelm Caddesi'nin ıslak kaldırımlarında öyle etrafa baktı. Ne yapacağına bir türlü karar veremiyordu. O güne kadar hep kentin batı semtlerinde dolaşıp durmuştu. Buraları pek tanımıyordu. Acaba çıksa, kent merkezinde biraz dolaşsa nasıl olurdu? Hayır, kararını verdi, o akşam erkenden yatacaktı. Ne olursa olsun şimdi dışarı çıkmayacaktı.

Aynı anda salondan yan odaya açılan bir kapının üzerindeki tabela gözüne ilişti. "Yazı Odası". O akşam ne yapacağını biliyordu. Oturup dostu Hans'a bir mektup yazacak ve 'kız kardeşi'nin yakında kendisini ziyarete geleceğini bildirecekti.

Hemen hemen eşyasız, loş odada uzun boylu, üzerinde siyah bir ceket, saçlarına ak düşmüş, yaşlıca bir adam oturuyordu. Sophie bir an düşündü, bu mutlaka bir papazdı. Genç kız içeri girdiğinde şöyle bir irkildi, başını gazeteden kaldırıp, ona baktı, anlaşılmayan bir şeyler mırıldandı. Böyle çok şık giyimli bir genç kızla aynı odada tek başına kalacağı için sanki endişelenmişti.

Sophie yaşlı adama kızıymış gibi gülümsedi. Sonra yanından geçti ve yazı masasının önündeki döner koltuğa oturdu. Kilisede kürsüde vaaz veren bu adamın ne kadar da yumuşak bir görünümü var, diye düşünmeden edemedi. Onun yanında Neulohe'deki papaz Lehnich sert ağaçtan yontulmuş biri sayılırdı. İlahiler kitabındaki dizeleri ezbere bilmediğinde papazın tokadının nasıl sert olduğunu çok iyi anımsıyordu! Ya da oğlanlarla oynaşırken yakayı ele verdiğinde papazın yanağına inen tokadı daha da sert olurdu.

Ne yumuşak ve dindar görünüşü ne de yaşlılığı beyaz saçlı adamı ikide bir başını önündeki gazeteden kaldırıp, Sophie'nin bacaklarına bakmasına engel değildi! Genç kız öfkeyle eteğini çekiştirdi, hiç olmazsa bacaklarını dizlerine kadar kapatmayı başardı. Bir papazın böyle yapmasını hiç de doğru bulmuyordu. Başka zaman olsa erkeklerin bacaklarına bakması hoşuna giderdi. Fakat bir papaz böyle bir şeyi yapmamalıydı. O kadın bacaklarına bakacağına kendisine verilen görevi yerine getirmek zorundaydı. Maaşını kadın bacaklarına baksın diye vermiyorlardı ona!

Ancak adam gözlerini Sophie'den çekmeyince, genç kadın iyice öfkelendi. Sert bakışlarını üzerinde hisseden adamın yüzü kızardı, bir şeyler mırıldanıp, yerinden kalktığı gibi hızla odayı terk etti, Sophie de derin bir oh çekti. Tabii onun amacı adamı odadan kovmak değildi. Bomboş yazı odasında tek başına oturmak hüzünlendirici bir şeydi.

Aklına yazmak istediği mektup geldi. Masada duran kâğıtların "Hıristiyan Misafirhanesi" antetli olduğunu fark etti. Bu çok hoşuna gitti. Böyle bir mektubun hapishanede dikkat çekeceğini ve saygı uyandıracağını ümit ediyordu. Ziyaretçi iznini almasını da mutlaka kolaylaştıracaktı. İleride işime yarar, diye düşündü ve bir deste mektup kağıdıyla zarfı çantasına attı.

Ancak kağıdın bir köşesindeki dini antet yollamak istediği mektubu kaleme almasını kolaylaştırmadı! Hans'a ne yazacağını bilemiyordu; kendini mektuba veremiyordu. Zor bir işti. Uzun uzun masanın başında oturdu. Mektubu bitirdiğinde ortaya dört veya beş cümle çıkmıştı. Fakat yazdıkları Sophie'nin hoşuna gitti, "kardeşi" Hans'ın ziyaretine hazırlanması için yeterliydi. Eline aldığında mutlaka sırıtacaktı! Ona tam bir kardeş gibi davranacağı ziyaret çok ilginç olacaktı! Polislerin –yoksa gardiyanlar mı vardı orada?– gözü önünde vereceği kardeş öpücüğü çok küstahça bir şey olmalıydı!

Bu arada saat dokuz buçuğa gelmişti. Bu saatten sonra yatağa girmekten başka bir şey yapılamazdı. Odasına çıktı, yavaş yavaş soyunmaya başladı. Bütün gün kendini çok yorgun hissetmişti, şimdiyse çok canlıydı, tüm yorgunluğu uçup gitmişti. Canı yatağa girip uyumak istemiyordu. dışarıda, penceresinin önünden insanlar, korna çalan otomobiller gelip geçiyordu. İsteksiz isteksiz soyunurken, aynı anda canı sıkkın erkeklerin gülümsemeye çalışarak, keyifli rolü oynayarak kentin barlarına girdiğini, bekleşen kızları şöyle bir selamladıktan sonra yüksek taburerelere tünediklerini, kokteyl veya viskiler ısmarladıklarını gözünün önüne getirdi. Gülümsedi.

Hayır! Ne olursa olsun bu akşam kente inmeyecekti!

Aynı anda yatağın kenarındaki komodinin üzerinde kara kaplı bir kitap gözüne ilişti. Üzerinde altın sarısı harflerle: "Kutsal Kitap" yazıyordu. Bu çok güzeldi!

Sophie, kızlığındaki kiliseye kabul ayininden bu yana İncil'i bir daha eline almamıştı. O günlerde daha çok papaz Lehnich'in okumasını söylediği sayfalarla ilgilenmiş, ilahilerden bölümler ezberlemişti. Fakat zamanla baştan çıkarıcı sayfaları da karıştırmamış değildi. Bu akşam ise çok zamanı vardı, İncil'i açıp, en baştan okumaya başlayacaktı. Eğer hoşuna giderse buradan ayrılırken hep okuyabilmek için de çantasına atacaktı.

Sophie bu ünlü kitapta neler yazdığını çok merak ediyordu. Dünyanın yaratılış hikâyesi pek ilgisini çekmedi. Orada anlatıldığı gibi olabilirdi, fakat başka türlü de olabilirdi! Sophie için bu olay hiç de önemli değildi. Her şeyden önemlisi insanın bu dünyada olmasıydı. Bu da ancak ikinci bölümde anlatılan Adem ile Havva ve üçüncü bölümde anlatılan ilk günah sayesinde mümkün olmuştu.

Okumuş etmiş erkeklerin barlarda kızları can sıkıcı konuşmalarıyla rahatsız etmeleri de 'ilk günah' sayılmaz mıydı? Sophie elindeki kitapta, bildiği birçok şeyi tekrar buldu. O ağacı... Sonra elmayı! Yılanı da! Fakat az sonra İncil'de anlatılanlarla tanımlamalar

Sophie'nin hoşuna gitmemeye başladı. Orada yazılanları dikkatle okuyan biri Tanrı'nın kadına bu ağaçtan meyve koparmasını yasaklamadığını fark ederdi. Evet erkeğe yasaklamıştı, fakat bu da kadını yaratmadan önceydi. Ne tuhaftı, kendisine yasaklanmayan bir şey için kadını cezalandırmak! Bu tam erkeklere göre bir davranıştı!

Peki, bu kitap böyle şeylerle başlıyorsa, acaba nasıl devam edecek, nasıl sonuçlanacak, diye Sophie bir an düşündü. Biraz öfkeli, biraz canı sıkkındı. Burada anlatılanların çoğu gerçek filan değildi! Onlara inanmak için budala olmak gerekiyordu. Papazlar da insanları İncil'de yazanlara inandırmak istiyordu. Hele onlardan biri karşısına çıkmaya kalkışsın, görürdü ne olacağını!

Öfkeyle elindeki kitabı kapattı. Giderken yanında götürmek mi? Bunu hemen unutmalıydı! Okudukça daha çok mu sinirlensindi? Yatağın kenarına koymalarının bir amacı olmalıydı. Fakat burada durduğuna göre hiç kimse alıp götürmüyordu!

Odanın ışığını kapattı, karanlıkta yatağa uzandı. Biraz sonra öfkesi geçti. Fakat yorganın altında terlemeye başlamıştı. Pencereleri kapalı oda nefes alınacak gibi değildi. Yataktan çıktı, pencereleri açtı. Krausen Caddesi'ne dönen tramvayların zil seslerini duydu. Otomobiller hızla gelip geçti. Arabalar gürledi, kornalar çalındı. Aşağıdaki kaldırımda yürüyen insanların ayak sesleri de kulağına geldi. Bir arada gezinen erkeklerin yüksek sesle konuşmaları, kahkahaları duyuluyordu. Birbirine karışan bir sürü gürültü...

Vücudunda bazı yerlerinin kaşındığını hissetti. Orasını burasını kaşıdı. Yatağında sağına döndü, soluna döndü. Hiç kıpırdamadan yatmaya, sakinleşmeye çaba gösterdi. Her zamanki gibi sağına yattı, bir elini sağ yanağının altına koydu. Gözlerini kapattı. Uykusu geliyor gibiydi.

Fakat aynı anda susamış olduğunu fark etti. Tekrar yataktan çıktı. İçtiği suyun hiç de tadı yoktu. Tekrar yatağına uzandı ve uykusunun gelmesini bekledi. Fakat uyuyamadı. Sanki bu gece onu sakin-

leştirecek bir uyku yoktu! Bir an düşündü, sabah nasıl da yorgundu. Üzerindeki giysi buruşmuştu, ağzında içmiş olduğu likörlerin yavan kokusu vardı, ayak tabanları ateş gibi yanıyordu. Gözlerinden uyku akmasına karşın oturup Hans'a bir şeyler yazmak istemişti. Hemen arkasında lanet olası o aşçı kadın horul horul uyumaktaydı. Sophie tekrar sağına soluna döndü. Boşunaydı, uyuyamıyordu. Yüze kadar saydı...

Düşündü. Şimdi onun gibi binlerce insan yataklarında yatıyordu. Kovalanan, içi huzursuz binler... Ceplerindeki en son parayı da harcayanlar... Sabah baş ağrısıyla uyanıp, bir daha geceleri içmeye gitmeyeceğim, evde kalıp iyice dinleneceğim, diye ant içenler... Sürekli bir şeylerin peşinde koşmuş olup, artık yorulanlar, her şeyden vazgeçenler... Şimdi bütün bu insanlar Sophie Kowalewski gibi içleri huzursuz yataklarında bir sağa, bir sola dönüp duruyorlardı. Onları dürten, kışkırtıp, uykusuz bırakan ne içkiye olan özlemleriydi ne de birisinin kollarını vücutlarında hissetmek istemeleriydi. Bu insanlar tek başlarına kalamıyordu, onlar huzur nedir bilmiyordu. Yattıkları odaların karanlığı onlara hep ölümü anımsatıyordu. Onlar ölümü yeterince görüp yaşamışlardı. Dört yıl boyunca, içeride ve dışarıda ölmüştü insanlar.

Şimdi onlar gibi Sophie Kowalewski de yatağından çıktı ve randevusuna geç kalmamak, ne olursa olsun çok önemli bir şeyi kaçırmamak isteyen biri gibi çabuk çabuk giyindi. Sonra hızla merdivenleri indi ve kendini caddeye attı.

Nereye gitmeliydi? Kapının önünde durdu, sağına soluna bakındı. Düşündü, o anda nereye gideceği hiç de önemli değildi. Ne de olsa hepsi birbirine benziyordu. Sonra anımsadı, bir ara kent merkezindeki barlara uğramayı aklından geçirmişti. Yavaş yavaş yürüdü, az sonra insanların arasına karıştı, kaldırımlar kalabalıklaştı. Şimdi hedefi belliydi, kent merkezine gidiyordu. Acelesi yoktu.

9

Tiergarten büyük parkının yollarında yaptığı gezinti resepsiyon şefi von Studmann'ı oldukça rahatlatmış, yine kendine getirmişti. Onunla birlikte yürüyen emekli süvari yüzbaşısı von Prackwitz de arkadaşına, Polonya sınırına yakın Neumark bölgesindeki, çevresi ormanlarla kaplı Neulohe üzerine bazı şeyler anlatmıştı. Köyünden söz ederken arkadaşını hayal kırıklığına uğratmamak için her şeyi olduğundan daha güzel göstermemeye dikkat etmişti. Fakat bu sendeleyen, çürüyen, yaşamı gittikçe çılgınlaşan kentin yanında Neulohe'de henüz huzur ve düzen içinde yaşanıyordu. Herkesin herkesi tanıdığı köyüne ve çiftliğine, ormanlarına ve hayvanlarına içinde yaşadıkları zamanın sarhoşluğu ve sersemliği ulaşmamıştı.

Von Prackwitz karşılarında durdukları, giriş katları rengârenk reklamlarla, tabelalarla dolu, her yanı mermer kaplı dükkânlarla ışıldayan, yüzü makyajlı bir kadını andıran, üst katları ise yer yer yıkılmaya başlayan büyük yapıları gösterip: "Bizim oradaki yapılar tabii bunlara benzemiyor," dedi. "Belki güzel değiller, fakat küçük ve sağlam, kırmızı tuğladan yapılmış sade yapılardır." Parkın yollarında gezinirlerken bakımlarına para olmadığı için kurumuş çayırları, solmuş çiçekleri gösterip: "Bizim oralar da kuraklık gördü, fakat biz yine de çok iyi ürün aldık," dedi.

Güllerin yetiştiği büyük serada hemen hemen hiç gül kalmamıştı. Çalınmış oldukları belliydi. Sanki çiçekçiler dükkânlarında satacakları gülleri halden alacaklarına buraya gelip seradan topluyordu. "Bizim orada da tabii hırsızlık oluyor, ancak hiçbir şey bu derece harap edilmiyor."

Sonra bir sıraya oturdular. Kuru hava yağmurun ardından oluşan nemi sanki yine yutuvermişti. Küçük gölün üzerindeki adacıklar çalılıklarla kaplıydı. Tepelerinde yüksek ağaçların dorukları sessizce kıpırdıyordu. Parkın hemen yanındaki hayvanat bahçesinden karmakarışık hayvan böğürmeleri ve kükremeleri geliyordu.

"Kayınbabam," diye von Prackwitz dalgın dalgın konuşmasına devam etti, "her şeyi bana kiralamadı. Şu anda iki bin dönüm ormanlık alan onun. Yaşlı adam her ne kadar cimri de olsa, ormanlarında avlanmak isteyenlere izin verirken çok cömert davranıyor. Oralarda güzel bir tekeyi avlamana kimse karışmaz."

Parkın boş yollarında gezinirken arkadaşının sözünü ettiği Neulohe, von Studmann'ın gözünde çok uzaklardaki, huzur içinde bir adacık gibi canlanıverdi. Daha o sabah büyük kentten uzaklaşarak taşrada bir yere yerleşme düşüncesine kesinlikle karşı çıkmıştı. Fakat öğleden sonra yaşadıklarının dört yıllık cephe deneyimi olan birinin bile sinirlerini altüst edecek şeyler olduğunu fark etmişti. Onu etkileyen Baron von Bergen denen adamın yaptıkları olmamıştı. Günlük yaşamda böyleleri veya benzerleri o kadar çok dolaşıp duruyordu ki, insanın günü geldiğinde onlardan biriyle karşılaşmaması mümkün değildi.

Fakat o gün başından geçen olay, otel işletmesinin sert ve soğuk mekanizmasının tüm acımasızlığını ve üzücü yanlarını apaçık ortaya çıkarmıştı. Ancak o güne dek oteldeki işi von Studmann'a güç, istek ve coşku vermişti. O hep sanmıştı ki, görevini yerine getirirken kendini otele böylesine bağlamakla üstlerinin saygısını kazanmıştı. Fakat şimdi başından geçen olay, "düşmüş" birinin en alt kademedeki asansörcü çocuktan en üst kademedeki genel müdüre kadar hiç değeri olmadığı gerçeğini ortaya çıkarmıştı. Eğer o heyecanlı doktor Schröck akıl hastaları üzerine pek alışılmamış görüşleriyle araya girmemiş olsaydı von Studmann neredeyse bir cani gibi anında, acımasızca kapının önüne konacaktı. Böylece işten atılması son anda engellenmiş, genel müdür Vogel de 'evet' ile 'hayır' arasında kıvırmasını becermişti. Sonunda güzel bir ödeme karşılığı von Studmann'la anlaşmışlardı. Kendisine güzel bir bonservis de verilecekti.

"Gördüğüm kadarıyla," demişti genel müdür, "sayın von Studmann bu üzücü olayın sizin için olumlu bir sonucu da olacak. Yanıl-

mıyorsam doktor Schröck hastanın ailesinden sizin için çok yüksek bir tazminat talep edecek!"

"Hayır," diye konuştu parkın yollarında gezinirken. Çok düşünceli bir hali vardı. "Böyle bir şeyden kendime çıkar sağlamak benim gözümde gerçekten çok aşağılık bir davranış olur."

"Nasıl?" Von Prackwitz derin düşüncelerinden uyanmış gibi konuştu. Az önce ormanda avlanmadan söz etmişti. "Tabii, olmaz.... Çok iyi anlıyorum! Hem senin böyle şeylere gereksinimin de yok."

"Ah, kusura bakma," diye von Studmann mırıldandı. "Ben düşüncelerimde henüz buradayım... Berlin'deyim. Düşünüyorum da, yaptıklarım anlamsız şeylerdi. Sanki hep bir şeyler temizliyordum! Bugün bir şeyi düzene sokuyorsun, ertesi sabah bakıyorsun ki, her şey yine kirlenmiş. Haydi yeni baştan..."

"Tabii, tabii," diye arkadaşı konuştu. "Bunun bir temizlikçi kadının yaptığından hiç farkı yok. Benim orada..."

"Kusura bakma, fakat senin orada ben hiç iş yapmadan öyle oturamam. Mutlaka bir şey..."

"Sen bana büyük bir destek olabilirsin," dedi von Prackwitz. Biraz düşünceli gibiydi. "Sana bu sabah bazı politik olaylardan söz etmiştim. Ben kimi zaman kendimi çok tek başıma hissediyorum, ne yapacağımı bilemiyorum..."

"Şu sıralar o kadar çok insan işini bırakıyor ki..." diye konuştu eski üsteğmen. "Bu dönemde çalışıp para kazanmanın onlar için hiçbir anlamı kalmadı. Eskiden hafta bittiğinde veya ay sonu geldiğinde ellerine geçen paranın bir değeri vardı. O zaman insanlar en berbat işte bile çalışmaktan kaçınmıyordu. Markın sürekli değer yitirmesi herkesin gözünü açtı. Günün birinde kendi kendilerine şunu sordular: Biz niçin yaşıyoruz? Biz niçin çalışıyoruz? Ellerine değersiz birkaç kâğıt parçası geçsin diye haftalarca çalışmayı artık kabullenmemeye başladılar."

"Paranın sürekli değer yitirmesi insanlara yapılmış kötülüklerin en şerefsizcesi..!" diye konuştu von Prackwitz.

"Bugünkü olay," dedi von Studmann, "benim de gözlerimi açtı. Eğer şimdi kalkıp seninle Neulohe'ye gidersem, orada yapabileceğim doğru dürüst bir işim olmalı."

Von Prackwitz kafa yordu. Genç atların eğitimiyle ilgilenebilir, diye düşündü. Büroda yazı ve hesap işleri de yapabilir. Fakat mektup yazmak, maaş listeleriyle ilgilenmek von Studmann'a göre bir şey değildi. Aynı anda çiftliğin bürosu gözünün önüne geldi. Yeşile boyalı, eski model, içindekilere göre çok büyük bir kasa, ladin ağacından çirkin raflar, üzerlerinde çoktan eskimiş bir dizi yasa kitabı.... Çirkin görünümlü köhne bir büro orası, diye bir an düşündü.

Von Studmann arkadaşı emekli süvari yüzbaşısına göre eli çok şeye yatkın, becerikli birisiydi. "Bildiğim kadarıyla birçok büyük çiftlikte gönüllü stajyerler vardır," dedi.

"Evet, vardır," diye konuştu von Prackwitz. "Hiç hoşuma gitmez. Orada çalışırlar, fakat kaldıkları odanın parasını ceplerinden öderler. Yoksa kimse onları çiftliğinde çalıştırmaz. Bütün gün kendilerine ait ata binip gezinirler, hiçbir şeyden haberleri olmamasına karşın her şeye burunlarını sokarlar, fakat doğru dürüst çalışmazlar; yine de çiftçilikten en çok anlayalar onlardır!"

"Peki, öyleyse benim için böyle bir şey söz konusu değil," dedi von Studmann. "Sence başka nasıl bir görev olabilir?"

"Değişik şeyler... Örneğin, çiftlik yöneticiliği. Yemlerin dağıtımından sorumlu, ahırlarda çalışanları, oraların bakımını yapanları, inekleri sağanları, her çeşit makinenin bakımını yapanları denetleyen, ambar defterlerini tutan biridir çiftlik yöneticisi. Bütün gününü temiz havada geçirir. Pulluk sürenleri, gübre verenleri de denetler, hasattan da sorumludur. O çiftliğin her köşesindedir..."

"Altında at var mı?" diye von Studmann sordu.

"Bisiklet var," oldu von Prackwitz'in yanıtı. "Benim yanımda çalışanlar bisiklet kullanır."

"Öyleyse senin her şeyden sorumlu bir çiftlik yöneticin var?"

"Onu yarın kapının önüne koyacağım. Hem tembel, hem de sarhoşun teki!"

"Fakat buna ben neden olmak istemem, Prackwitz! Ben senin çiftliğinde hemen sorumlu yönetici de olmak niyetinde değilim! Bana, 'Studmann, çavdarların gübresini unutma,' dediğinde ben ne yapacağımı bilmiyorum ki! İki ayağım bir pabuca girecek, çünkü hiçbir şeyden haberim yok! Ben doğal gübrelemeden başka bir şey bilmem! Fakat korkarım o da bir tarlayı gübrelemeye yeterli değildir!"

İki eski dost yüksek sesle güldüler. Von Studmann'ın baş ağrısı bu arada geçmişti. Von Prackwitz dostunun onunla Neulohe'ye geleceğine artık emindi. Yürümelerini sürdürdüler ve kafalarından geçen konunun derinine indiler. Von Studmann'ın Neulohe'de ilk başlangıçta çırak, sağ kol ve denetleme memuru arası bir görev yapmasına karar verdiler.

"Yarın sabah benimle geleceksin, Studmann," dedi eski dostu. "Seni iyi tanırım, eşyalarını yarım saatte toplayıverirsin. –Şimdi bir de, bugün anlaştığım, tarlalarda çalışacak adamların başına geçirebileceğim aklı başında birini buluverirsem çok sevineceğim. Ah, Tanrım, Studmann seninle karşılaştığım ve bu kararı aldığımız için nasıl da mutlu olduğumu bilemezsin! Şu an, son günlerin benim için en güzel anı! Fakat şimdi karşılıklı güzel bir yemek yiyelim derim. Şu sarhoşluğun ardından eminim sana da iyi gelecektir. Lutter ve Wegner'e gidelim mi? Tamam! –Evet, tarlada çalışacakların başına da bir adam buldum mu her şey tamam demektir. Onlara emir verecek, onları iyice çalıştırabilecek biri olmalı..."

Yollarına devam ettiler ve az sonra Lutter ve Wegner lokantasının merdivenlerini inip, içeri girdiler. Emekli süvari yüzbaşısı

von Prackwitz'in düşlediği, tarla işçilerine emir verebilecek adam köşe masalardan birinde oturmaktaydı. Onu ordudan tanıyorlardı. Onların emrinde astsubaylık yapmıştı. Çok sarhoş olduğu belliydi.

10

"Fakat bu bizim astsubay Pagel!"

"Evet, 'top mermisi' Pagel!"

Von Studmann'la von Prackwitz heyecanlanmışlardı. Aynı anda savaşta yaşadıkları o tuhaf olay gözlerinin önünde canlanıverdi. Dünya Savaşı yıllarından en çok akıllarında kalan o olay Pagel'i onlar için unutulmaz yapmıştı! Daha doğrusu dünya savaşı bitmiş sayılırdı. Fakat Alman birlikleri Kızıl Ordu'nun hücuma geçerek Baltık bölgesini işgal etmesini son bir çabayla engellemeye çabalıyordu. 1919 yılının ilkbaharıydı. Almanlar, Letonyalılar ve Baltıklılar çılgın bir karşı hücumla sonunda Riga'yı Rusların elinden kurtarmıştı.

O günlerde von Prackwitz'in emrindeki küçük birlikte delikanlı yaşındaki Pagel de vardı. Çok gençti, lise öğrencisini andırıyordu. Belki o günlerde on yedi yaşındaydı, on altı da olabilirdi. Subay olmak için girdiği askerî okuldan cepheye yollanan Pagel kendini aniden çılgın bir savaşın ortasında buluvermişti. Subaylık mesleğini gözden çıkarmış, bütün köklerini koparmış, geleceğinin hiç anlamı kalmamış genç, gittikçe daha çok doğu cephesine doğru itilmişti. Sonunda birbirlerine yoldaş değil, dost diyen insanlar arasında buluvermişti kendini.

Yanaklarında ayva tüyü bitmiş, o güne dek barut kokusu nedir bilmemiş delikanlı savaş deneyimli, onun dilini konuşan, emir alan, emir veren ve onları yerine getiren üniformalı büyüklerinin arasında olduğu için sevinmişti. Hiçbir şey onun kısa sürede her şeyi öğrenme coşkusunu ve hevesini engelleyememişti. Makineli tüfekleri, havan toplarını ve zırhlı treni...

Sonra saldırı başlamıştı. Elindeki ve yakınındaki bütün makineli tüfekler takırdıyor, bombalar çevresine düşüyor, mermiler sağından solundan vızlıyor, insanlar ölüyordu... Coşkulu okul öğrencisi için yaşam artık bir çocuk oyunu değildi, o artık gerçeğin tam ortasındaydı. Prackwitz'le Studmann bir ara genç Pagel'in yüzünün sapsarı olduğunu görmüşlerdi. Hiç konuşamıyordu da. Yanından veya üzerinden geçen her mermide başını omuzlarının arasına çekiyor, öne doğru eğiliyordu.

İki subay hiç konuşmadan sadece birbirlerine bakışmıştı. Ona şimdi ne söyleyebilirlerdi? Yüzü renkten renge giren, her yanından terler boşanan, korkuyla tir tir titreyen karşılarındaki bu genç onlara, bomba ve mermi seslerini ilk kez duymuş ve onun gibi başlarını omuzlarının arasına çekmiş oldukları 1914 Ağustos'unu anımsatıvermişti. Herkes bu anı yaşamalı, kendi kendiyle savaşmalı, korkusunu yenip, ondan kurtulmasını becermeliydi. Bunu hiçbir zaman başaramayan çok insan vardı. Fakat kendisiyle savaştan yengiyle çıkanlar yaşamları boyunca bir daha en zor durumda bile ayakta kalmasını bilirdi.

İki subay o anda genç Pagel'in bunu başarıp başaramayacağını bilememişti. Seslenseler, hatta bağırsalar da onları duymayacağını anlamışlardı. O sadece kurşunların ve top mermilerinin sesini duyuyor, gördüğü rüyadan korkmuş biri gibi sağına, soluna bakınıyor, fakat ne yapması gerektiğine bir türlü karar veremiyordu. Bir an başını çevirip, subaylara baktı.

"Evet Pagel, lanet olası kızıllar ateşi artırıyor! Top mermileri gittikçe daha yakına düşmeye başladı! -Pagel, az sonra her yer dumana bürünecek!"

Ve aynı anda çok yakına bir top mermisi düşmüştü. Studmann, Prackwitz ve başkaları hemen kendilerini yere atmıştı. Peki, Pagel? Genç Pagel ise olduğu yerde durmaya devam etmiş, donuk bir yüzle

az ötede oluşan çukura bakmış ve sonra bir şey söylemek istermiş gibi dudaklarını kıpırdatmıştı.

"Yere yat, Pagel!" diye von Prackwitz bağırmıştı.

Ve aynı anda bir patlama, havaya savrulan topraklar, yükselen alevler, dumanlar. Patlama sanki havayı yırtıp, parçalamıştı.

Koyun kafalı, diye düşünmüştü von Prackwitz.

Yazık oldu, diye düşünmüştü von Studmann.

Fakat az sonra –inanması mümkün değildi– dumanların arasından Pagel'in hâlâ ayakta durmakta olduğunu görmüşlerdi. Ortalık sakinleşince genç adam ileri doğru bir adım atıp, yere doğru eğilmiş ve elini orada durmakta olan bir şeye doğru uzatmıştı. Fakat aynı anda da: "Ah, lanet olsun!" diye haykırmıştı. Elinde tuttuğu şeyi hemen yere fırlatmış, ardından da başından kasketini çıkarıp, tekrar yerden kaldırmıştı. Sonra üstlerine doğru dönüp, hazırola geçmiş ve:

"Komutanım, bir top mermisi parçası!" diye seslenmişti. "Çok sıcak!"

Genç Pagel işte o anda içindeki tüm korkudan kurtulmayı becermişti.

Az önce karşılarında, Lutter ve Wegner lokantasının köşe masasında oturan biraz içkili Pagel'i , gördüklerinde o genç delikanlının cephedeki korkusuz davranışı yine gözlerinin önüne gelmiş ve: "Bizim 'top mermisi' Pagel!" diye heyecanla seslenmişlerdi...

'Top mermisi' Pagel başını kaldırıp, karşısında duran adamlara baktı. Sonra masadaki bardakla şişeyi dikkatle bir kenara itti ve ayağa kalkıp, sanki hiç şaşırmamış gibi: "Komutanlarım!" diye mırıldandı.

"Rahata geçin, Pagel!" dedi emekli süvari yüzbaşısı gülümseyerek. "Komutan filan kalmadı artık. Bakın sadece sizin üzerinizde hâlâ bir üniforma ceketi var..."

"Emredersiniz, komutanım!" diye konuştu Pagel. "Fakat ben şimdi orduda filan değilim."

Karşısındaki adamlar bir an birbirlerine bakıştı.

"Acaba masanıza oturmamıza izin verir misiniz, Pagel?" dedi von Studmann gülümseyerek. "Lokanta çok dolu... Bir şeyler yemek istiyoruz..."

"Buyurun, buyurun!" diye konuştu Pagel ve ayakta durmaktan yorulmuş gibi hızla yine yerine oturdu. Prackwitz'le Studmann da iskemle çekip, oturdular. Sonra listeye bakıp yiyecekleri yemekle içecekleri şarabı sipariş ettiler. Şaraplar gelince de emekli süvari yüzbaşısı kadehini kaldırdı ve:

"Şerefinize Pagel!" dedi. "Eski günlerin şerefine!"

"Evet, sayın yüzbaşım! Sayın üsteğmenim! Eski günlerin şerefine!"

"Şimdi ne yapıyorsunuz?"

"Şimdi ne mi yapıyorum?" Pagel bir süre karşısındaki adamlara baktı. Yanıt vermeden önce çok iyi düşünmek istiyor gibiydi. "Evet... bir şeyler yapıyorum..." Elini havada şöyle bir salladı.

"Fakat askerden sonraki dört yılda bir şeyler yapmış olmalısınız!" diye konuştu von Studmann gülümseyerek. "Hangi işe el attınız, neler yaptınız?"

"Tabii, tabi..." dedi Pagel usul sesle. Sonra bir sarhoşun alaycılığıyla karşısındaki von Studmann'a bakarak devam etti: "Sormama izin verirseniz, acaba siz neler yaptınız son dört yıl içinde, üsteğmenim?"

Von Studmann bu soruya kızacağına, gülümsedi.

"Sormakta haklısınız, Pagel," dedi. "Ben de doğru dürüst bir şey yapmış sayılmam. Gördüğünüz gibi şimdi burada karşınızdayım, çünkü bundan altı saat kadar önce gemilerim karaya oturdu. Eğer eski dost yüzbaşım karşıma çıkmamış ve beni çiftliğine götürmeyi önermemiş olsaydı şu anda ne yapacağımı bilmiyordum. Şimdi orada belki bir çırak olacağım. Bay Prackwitz'in Neumark'da büyük bir çiftliği var."

"Altı saat önce her şeyinizi yitirdiniz demek," diye Pagel konuştu. Çiftlik sözünü hiç duymamış gibiydi. "Ne tuhaf!"

"Niçin tuhaf, Pagel?"

"Bilmiyorum. Belki de işinizi yitirmenizin ardından kendinize, yanında lahana haşlama ördek kızartması ısmarlamanız bana tuhaf geldi!"

"Fakat siz de oturmuş şu pahalı şarabı içiyorsunuz," diye von Studmann biraz sitem dolu bir yanıt verdi. "Ağır bir şarap, üstelik şişeyle. Bence siz de ördek kızartması yeseydiniz daha iyi ederdiniz."

"Çok doğru," dedi Pagel. "Haklısınız, ben de önce ördek yemeyi düşünmüştüm. Fakat yemek yemek çok can sıkıcı bir şey, içmekse daha kolay! Hem daha halletmem gereken bir şey var."

"Bugün ne yapmak istediğinizi bilmiyorum," diye Studmann gülümseyerek konuştu, "yemek yemeniz içmenizden daha iyi olurdu!"

"Sanmıyorum!" dedi Pagel. Ve bu dediğinin doğruluğunu kanıtlamak istermiş gibi önündeki bardağı boşalttı. Karşısında oturanlar kuşkuyla ona bakmaya devam ettiler. "Bugün biraz daha para harcamak zorundayım!"

"İçmeye devam ederek para harcayabileceğinizi sanmıyorum, Pagel!" diye von Prackwitz atıldı. Dostu Studmann'ın bu bacaksıza davranışına biraz kızmıştı. Ona ders vereceğine yaptığını onaylıyormuş gibiydi. "Be adam, bütün vücudunuzun içkiyle ağzına kadar dolu olduğunun farkında değil misiniz?"

Von Studmann dostuna şöyle bir göz kırptı. Pagel ise önce hiç sesini çıkarmadı. Sonra mırıldanır gibi: "Olabilir," dedi. "Fakat bu hiç önemli değil... Belki şimdi cebimdeki parayı daha kolay harcayabilirim."

"Öyleyse kadınlara harcayacaksın!" diye von Prackwitz biraz öfkeli sesini yükseltti. "Ben ahlak üzerine konuşmasını sevmem Pagel, fakat senin gibi sarhoş birinin çok dikkatli olması gerek!"

Pagel sesini çıkarmadı. Önündeki bardağı doldurdu, hemen başına dikti ve tekrar doldurdu. Prackwitz öfkeyle elini şöyle bir salladı. Von Studmann ise dostunun davranışını onaylamıyordu. Evet, Prackwitz çok mükemmel, çok terbiyeli biriydi, fakat insan psikolojisinden haberi yoktu, şimdi bu davranışı yanlıştı. Başka insanları gözlemesini beceremiyordu. Sanıyordu ki, herkes onun gibi düşünmeli, onun gibi davranmalıydı. Bu gerçekleşmediği zaman da çabucak öfkeleniveriyordu.

Az önce Pagel bardağı doldurup, başına diktiğinde ve sonuna kadar içip yeniden doldurduğunda, otelin 37 numaralı odasında olup bitenler von Studmann'ın gözünün önünde canlandı. Orada da bardaklar böyle dolup, boşalmıştı. O insanın gözlerindeki korkuyu ve çılgınca küstahlığı çok iyi anımsıyordu. Şu anda Pagel'in böyle kontrolsüz içmesine karşın sarhoş olup olmadığının farkında değildi. Fakat masasına oturmuş olan iki kişinin sorularından rahatsız olmaya başladığı belliydi. Studmann ise Pagel'in umursamaz ve kaba davranışlarına pek kafa yormadı. Eski askerî lise öğrencisini şimdi çok berbat bir durumda yakalamış olduklarını hissediyordu. O yıllarda olduğu gibi şimdi de ona dikkat etmeleri gerekiyor gibiydi. Geçen gün bir yenilgiye uğramıştı, tekrar kandırılmak niyetinde değildi.

Pagel sakin sakin masada oturmaya devam etti. Diğerlerini umursamaz gibi sigarasını tellendirdi. Sigarası bitince tekrar şişeyi kavradı, fakat bardağını dolduramadı. Çünkü artık şişede şarap kalmamıştı. Pagel başını kaldırdı, diğerlerine bakmadan garsona el etti. Bir şişe şarapla iki kadeh sert kiraz içkisi ısmarladı. Von Prackwitz heyecanla bir şey söylemek istedi, ancak Studmann eliyle dizine dokunup, onu susturdu.

Az sonra garson istenen içkileri masaya getirdi. Pagel adama hesabı vermesini söyledi. Ya garson sarhoş müşterisini kazıklamak istiyordu, ya da Pagel saatlerdir içmiş olacaktı. Çünkü uzattığı hesap

çok yüksekti. Pagel konuşmadan pantolon cebinden bir deste para çıkardı, içlerinden birkaç banknotu garsona uzattı. Paranın üstü için, "kalsın," dedi. Bahşiş çok yüksek olmuş olacaktı ki, adam yerlere kadar eğildi.

Masada oturan iki adam birbirlerine baktı. Birinin bakışı öfkeliydi, diğeriyse sakin ol, demek istiyormuş gibiydi. Sonra seslerini çıkarmadan Pagel'i izlemeye devam ettiler. Genç adam bütün ceplerini boşalttı, deste deste paraları masanın üzerine yığdı. Sonra önündeki kâğıt peçeteyi iyice açtı, banknotları içine koydu ve bir çıkın yapar gibi ağzını sıkıca kapatıp, cebinden çıkardığı bir parça sicimle bağladı. Paketi bir kenara itti ve rahatlamış gibi arkasına dayanıp, bir sigara daha yaktı. Ardından kadehindeki sert kiraz içkisini başına dikti, bardağına da yeniden şarap doldurdu.

Başını çevirip, karşısında oturan adamlara baktı. Bakışlarıyla sanki eski komutanıyla alay ediyormuş gibiydi. Studmann da Pagel'in onlara rol kestiğini düşündü. Şarabı su gibi içmesi, cebinden deste deste parayı çıkarıp, masanın üzerine koyması, sonra da hepsini toplayıp bir çıkın yapması onları etkilemek için oynanan bir oyundan başka bir şey değildi!

Bu genç adam mutlaka çok zor durumda, diye bir an düşündü. Belki bu davranışlarıyla bize bir şey söylemek istiyor, bizden yardım bekliyor. Fakat bunu bir türlü başaramıyor. Şu Prackwitz böyle öfkeli olmasa...

Saçlarına ak düşmüş Prackwitz daha da öfkelendi: "Bu yaptığın çok utanmazca bir şey, Pagel!" diye sesini yükseltti. "Bu zor günlerde paraya böyle davranılır mı?"

Studmann dostunun öfkelenmesinin Pagel'in hoşuna gittiğini fark etti. Genç adam bir süre sesini çıkarmadan öyle oturdu. Sonra başını kaldırıp, emekli süvariye baktı ve konuştu:

"Size bir şey sormak isterdim..." dedi nazikçe. Artık zor konuşuyordu. "İnsan paraya nasıl davranmalıdır sizce?"

"Nasıl mı?" diye von Prackwitz sesini daha da yükseltti. Alnındaki damarlar şişmişti. Gözleri de öfkesinden kıpkırmızı olmuştu. "İnsan paraya nasıl mı davranmalıdır? Harcarken özen göstermelidir. Pagel, özenli ve titiz! Zor kazanılan paraya dikkatli davranmalı! Hem insan parasını ceplerinde değil, cüzdanında taşır!"

"Fakat çok..." diye Pagel özür diler gibi mırıldandı. "Cüzdana filan sığmayacak kadar çok."

"Hem bu kadar çok parayı yanınızda taşımanıza da hiç gerek yok!" diye emekli süvari yüzbaşısı yine sesini yükseltti. Henüz sakinleşmemiş gibiydi. Yan masalardan başlarını çevirip, bakanlar oldu. "Bu güzel bir şey değil. Böyle şey yapılmaz!"

"Yapılmaz mı?" diye Pagel uslu ve meraklı bir öğrenci gibi sordu. Studmann kahkaha atmamak için dudaklarını ısırdı. Von Prackwitz eski askerî lise öğrencisinin onunla biraz alaylı konuştuğunun fark edemeyecek kadar şakadan anlamayan biriydi. "Önümdeki şarap biter bitmez ondan bir an önce kurtulmak için harcamaya gideceğim." Bardağı yine başına dikti. Genç görünümlü yüzüne yaramaz bir çocuğun gülümsemesi yayıldı. Sonra elini para çıkınına attı ve hızla emekli süvari yüzbaşısının önüne itti. "İster miydiniz?"

Joachim von Prackwitz şöyle bir doğruldu. Yüzü kıpkırmızı olmuştu. Bu bir hakaretti. Hem de eski bir askeri lise öğrencisi tarafından bilinçli yapılmış ağır bir hakaret! Bir subay, süvari yüzbaşısı von Prackwitz gibi bir subay, üniformasını çoktan çıkarıp, dolabına kaldırmış olsa da, eski görüş ve davranışlardan hiç vazgeçmezdi. Von Studmann'la von Prackwitz belki hâlâ iki dosttu, ancak aralarındaki eski günlerin rütbe farkı hep geçerliydi. Üsteğmen süvari yüzbaşısına hoşuna gitmeyecek bir söz söylemek istiyorsa hâlâ dikkatli olmak, üstle ast arasındaki bazı kuralları göz ardı etmemek zorundaydı. Pagel ise, süvari yüzbaşısının dostu bile değildi; kuralları umursamazmış gibi ona hakaret içeren bir şey söylemişti. Şimdi emekli süvari yüzbaşısı von Prackwitz öfkesinden kuduruyordu.

Her an kötü bir olay çıkabilirdi. Von Studmann tekrar yerine oturması için elini dostunun omzuna koydu. "Görmüyor musun, körkütük sarhoş!" diye mırıldandı. Sonra başını Pagel'e çevirdi ve: "Derhal özür dileyin!" dedi.

Pagel'in gözlerindeki haşarı çocuk gülümsemesi birden kayboldu. Yüzü sararıverdi. Sanki ne olduğunu pek anlamamış gibiydi. Önce öfkeli von Prackwitz'e baktı, sonra da elinde duran para çıkınına. Suratı asıldı. Para çıkınını tekrar önüne çekti, bardağına uzandı, çabucak bir yudum aldı ve:

"Özür dilerim..." diye homurdandı. "Böyle şakaları artık kim ciddiye alıyor ki..."

"Ben, Bay Pagel," diye von Prackwitz yüksek sesle konuştu. Öfkesi henüz geçmemiş gibiydi. "Ben eski yaşam görüşlerini henüz yitirmedim. Başkalarının bunu tuhaf bulması hiç umurumda değil! Ben bu gibi davranışları şaka olarak kabul etmiyorum!"

Üsteğmen von Studmann: "Bırak artık, Prackwitz," dedi. "Sarhoş, kafası da karmakarışık. Kim bilir bu akşam neler yapmak niyetinde!"

"Bütün bunlar beni ilgilendirmiyor," diye emekli süvari yüzbaşısı öfkeyle yine sesini yükseltti. "Ne yaparsa yapsın!"

Pagel üsteğmene şöyle bir baktı ve sustu. Von Studmann masanın üzerinden ona doğru uzandı ve gülümseyerek konuştu:

"Paranızı bana vermek isterseniz Pagel," dedi. "Seve seve alırım..."

Dostu von Prackwitz şaşkın şaşkın ona bakıyordu. Pagel ise para çıkınını çabucak kendine çekip, göğsüne bastırdı.

"Paranıza el koymayacağım," diye konuştu üsteğmen ve tekrar gülümsedi.

Pagel'in yüzü kızardı. Utanır gibiydi.

"Ne yapacaksınız benim paramı?" diye homurdandı.

"Onu bana emanet edeceksiniz... Kendinizi iyi hissedene kadar.

"Bu hiç gerekli değil. Benim artık paraya gereksinimim olmayacak..."

"Sizin gemileriniz nasıl battı, Pagel?" diye von Studmann sanki çok önemsiz bir konudan söz edermiş gibi sordu.

Pagel'in yüzü daha da kızardı. Sonra bu kızarıklık yanaklarından bütün yüzüne yayıldı, üzerindeki askerî ceketin yakalarından boynuna, alnına düşen saçlarına kadar genç adam kıpkırmızı oldu. Yaşına göre büyük görünen Pagel gerçekte sıkılgan biriydi. Öfkesi geçmemiş emekli süvari yüzbaşısı bile şimdi ona başka türlü bakıyordu, karşısında sanki savaşın 'top mermisi' Pagel'i oturmaktaydı. Fakat Pagel'in tepkisi yine de inatçı oldu:

"Gemilerimin battığını da nereden çıkardınız, Bay von Studmann?"

"Ben az önce sizi öyle anlamıştım..."

"O zaman beni yanlış anlamışsınız... Ben..."

Genç adam birden sustu. Yüzü hâlâ kıpkırmızıydı.

"Kendinizi iyi hissetmiyorsunuz, Pagel," diye von Studmann yumuşak bir sesle devam etti. "Böyle olduğunu ikimiz de görüyoruz. Siz sürekli içen birisi değilsiniz. Bugün içmenizin bir nedeni olmalı. Bir sorununuz var, öyle değil mi, Pagel?" Genç adam elindeki şarap bardağını çevirip duruyordu. Az önceki gibi gergin değildi. Fakat üsteğmenin sorusuna yanıt vermedi. "Niçin size yardımcı olmak istememize karşı çıkıyorsunuz Pagel?" diye von Studmann sormaya devam etti. "Ben de az önce sevgili dostumun bana yardım etmesine izin vermiştim. Çünkü ben de çok kötü bir şekilde düşmüştüm..."

O gün öğleden sonra olanları düşündü ve gülümsedi. Daha doğrusu o anı pek anımsamıyordu, fakat Prackwitz ona nasıl merdivenlerden yuvarlanıp, müşterilerin ayaklarının dibine düştüğünü heyecanla anlatmıştı. Bu nedenle onun "düşmesi" ile Pagel'in "ruhsal düşmesi" arasında fark vardı. Fakat o anda bu küçük fark pek önemli değildi.

"Belki biz size bazı önerilerde bulunabiliriz..." diye von Studmann usul sesle devam etti. "Tabii size yardımcı da olabiliriz, Pagel. Belki böylesi daha da iyidir." Şimdi sesi oldukça kararlı çıkıyordu. "Sizinle Tetelmünde'de yürürken elinizde makineli tüfek yere yuvarlanmıştınız. Size ayağa kalkmanız için yardım etmeme karşı çıkmamıştınız. O gün orada geçerli olan, şimdi Berlin'de de niçin geçerli olmasın?"

"Çünkü o günlerde bir ideoloji uğruna savaşıyorduk," diye Pagel asık suratla yanıt verdi. "Bugün ise herkes tek başına bir savaş veriyor. Herkes herkese karşı savaşıyor!"

"Fakat asker dostluğu her zaman için geçerlidir," dedi von Studmann da. "Öyle değil mi, Pagel?"

"Evet...Tabiii..." diye Pagel mırıldandı ve düşünceli düşünceli başını önüne eğdi. Bir an hiç kimse konuşmadı. Sonra Pagel başını kaldırıp, devam etti. "Konuşacak çok şey var, fakat şu anda hiç keyfim yok." Ağır ağır konuşuyordu. "Şimdi kendimi çok yorgun hissediyorum. Sizinle başka bir yerde buluşabilir miyim, yarın sabah?"

"Biz yarın sabah Şilezya İstasyonu'ndan Ostade yönüne kalkan saat sekiz treniyle yola çıkacağız," dedi von Studmann.

"Peki," diye konuştu Pagel. "Ben o trene geleceğim... Belki..."

Sonra başını başka yöne çevirdi. Onun için bu konu kapanmış gibiydi. Ne bir soru sordu ne de bir şey söyledi. Niçin ve nereye gittikleri, gittikleri yerde ne yapacakları onu hiç ilgilendirmiyormuş gibiydi. Emekli süvari yüzbaşısı da 'yapacak bir şey yok' demek istermiş gibi omuzlarını şöyle bir silkti. Studmann ise inatla devam etti.

"Buna sevindim, Pagel," dedi. "Fakat bize söz veremiyorsunuz gibi. Az önce bir yere gidip, para harcamak istediğinizi söylemiştiniz, Pagel..."

"Kadınlarla ilgili olacak!" diye von Prackwitz homurdandı.

"Saat on iki olmak üzere ve siz şimdi ile yarın sabah saat sekiz arasında bir şeyler yapmak niyetindesiniz Pagel! Bunun sonucu ne

olacak, bilmiyorsunuz! Bize de, 'istasyona geleceğim,' diye kesin bir söz veremiyorsunuz. Şimdi size eşlik etmemizi de istemiyorsunuz..."

"Kadınlara lanet olsun..." diye emekli süvari yüzbaşısı homurdandı.

Pagel'in ona bir şey söylemek istediğini fark eden von Studmann atıldı:

"Ben dostum gibi düşünmüyorum. Bana göre yapmak istediğiniz şey kadınlarla filan ilgili değil. Siz macera yaşamak uğruna kadınların peşinden giden biri değilsiniz, Pagel." Genç adam başını önüne eğdi, hiçbir şey söylemedi. Emekli süvari yüzbaşısı ise derin derin soludu. "Bundan sonraki saatleri bizimle bir arada geçirirseniz sevinirdik."

"Önemli bir şey değil," diye Pagel konuştu. "Bir şey denemek istiyordum da..."

Eski üsteğmen gülümsedi. "Şansınızı denemek istiyorsunuz, öyle değil mi Pagel? Ah, siz kıskanılacak kadar gençsiniz henüz!"

"Bana kalırsa ben öyle kıskanılacak biri değilim," diye Pagel homurdandı.

"Haklı olabilirsiniz," dedi von Studmann. "İnsan genç olduğu sürece gençlikten nefret eder. Sonra ise yaşlandığında 'gençlik bir şanstı' der... Evet, ne yapıyoruz, sizinle birlikte gelelim mi?"

"Yapmak istediğime engel olmayacaksınız, öyle değil mi?"

"Tabii olmayacağız. Siz, sanki biz yanınızda değilmişiz gibi davranın. Bizi hiç umursamayın."

"Bay von Prackwitz de kabul ediyor mu?" Emekli süvari yüzbaşısı von Prackwitz bir şey homurdandı. Bu Pagel için yeterliydi. "Bana göre hava hoş, benimle gelebilirsiniz!" Genç adam birden canlanmış gibiydi. "Hatta ilginizi de çekebilir. Gideceğimiz yer... ah, gidince görürsünüz. Haydi, çıkalım yola."

Lokantayı terk ettiler.

Yedinci Bölüm

Bunaltıcı gecede mehtap

1

Amanda Backs çalıların arasında duruyordu. Nefes nefesiydi. Az ötede yaşlı beyefendi ince ve tiz sesiyle heyecanlı heyecanlı konuşuyordu.

"Söyleyin bakayım Meier, sesiniz mi değişti? Kadın gibi incelmiş..."

'Zenci Meier' başını pencereden uzattı. "Sayın Beyefendi, sıçrayarak uyandığım zaman böyle oluyor... Sesim o zaman nedense ince çıkıyor!"

"Bana göre hava hoş," dedi yaşlı adam. "Önemli olan ileride karınızın da sesinizin bazen böyle ince çıktığına inanması. Bakın, size bir mektup getirdim."

"Başüstüne, hemen onu ileteceğim."

"Durun, önce beni bir dinleyin bakayım. Sonra yatağınıza dönersiniz. Bu mektubu damadıma vereceksiniz!"

"Başüstüne, Efendim. Hemen yarın öğleye doğru, trenden geldiğinde."

"Hayır, böyle yapmayacaksınız! Eve geldiğinde eşi de tabii yanında olacak. Fakat bu mektup sadece damadımı ilgilendiriyor. Anlıyor musunuz, Meier?"

"Evet, Efendim! Öyleyse mektubu ona..."

"Hem siz bana baksanıza, delikanlı! Yatak niçin gıcırdıyor? Yoksa siz içinde değilsiniz diye canı mı sıkılıyor?"

"Evet, Efendim..."

"Tamam! Şimdi açık pencerede durup da sakın üşütmeyin... Meier siz hep üstünüz çıplak mı uyursunuz?"

"Efendim, ben..."

"*Evet*, *Efendim*, demeniz bana yeter. Siz sanıyor musunuz ki benim gözlerim karanlıkta görmez. Hayır Meier, ben karanlıkta bir erkek kedi kadar keskin görürüm. Anlaşıldı mı?"

"Çok sıcak da... Efendim, affınızı dilerim..."

"Tabii affedeceğim, oğlum. Bu gece sıcakta terlediğin için seni affedeceğim. Ne de olsa ekini toplatmadın, kafayı da çektin. Senin yerinde olan her insanın terlemesi olağandır. Öyle değil mi?"

"Sayın Efendim..."

"Sana bir şey söyleyeyim mi oğlum, ben fikrimi değiştirdim. En iyisi mektubu yarın benim Elias'la yollatayım. Sabah kalktığında kafan mutlaka karmakarışık olacak. Mektubu unutur gidersin..."

"Sayın, Efendim..!" Sesi yalvarır gibi çıkmıştı.

"Haydi sana iyi uykular, Meier. Üzerine bir pijama giysen iyi edersin. Sanırım senin Amanda'nı az önce parkta gördüm."

Yaşlı adam ayaklarını sürüyerek uzaklaştı. Çalıların ardında hiç kıpırdamadan duran Amanda'nın yüreği küt küt atıyordu. Sevgilisinin doğru dürüst biri olmadığını, her kadının peşinden koştuğunu biliyordu. Fakat onu yalnız bırakmazsa elinden kaçırmayacağından

da hep emin olmuştu. Hayır, bunu başaramayacağını şimdi anlamıştı.

Ufak tefek Meier pencereye yaslanmış duruyordu. Yaşlı adam uzaklaşırken peşinden: "Fakat Sayın Efendim..." diye yalvarır gibi seslenmişti. Von Teschow ona ne yapabilirdi ki? Mektubu şimdi vermiş olsaydı ne değişecekti? Amanda durduğu yerden penceredeki Meier'i çok iyi görüyordu. Tanrım, ne de salakmış bu adam, diye düşünmeden edemedi. Benim karşıma niçin hep böyle işe yaramayan salaklar çıkıyor? Kafası almıyordu. Hüzünlendi.

Bu arada odanın içinden bir kadın sesi duyuldu. Kadın fısıldar gibi konuşuyordu. Meier şöyle bir arkasına döndü ve kabaca konuştu:

"Ah, kapat şu çeneni!"

Amanda ötekine, onu önemsemezmiş gibi böyle üst perdeden yanıt vermesine memnun oldu. Amanda'yla böyle konuşmazdı; konuşsa bile hemen gereken yanıtı alır, zılgıtı yerdi. Fakat şimdi içerdeki kadının kim olduğunu mutlaka bilmeliydi. Villadaki akşam duasına katılmışlardan biri olamazdı.

"Haydi, çabuk giyin bakayım!" diye Meier'in içerdeki kadına seslendiğini duydu. "Amanda geldi mi müthiş bir kavga çıkarır! Şu anda böyle kavga hiç de bana göre değil!"

Amanda az kalsın yüksek sesle bir kahkaha atacaktı. Evet, salağın tekiydi şu Meier! 'Müthiş kavga' penceresinin karşısındaydı, fakat o bunun farkında değildi. O adam her zaman olduğu gibi iş işten geçtikten sonra akıllanırdı. Fakat şu karıya göstermeliydi. Onun Meier'le beraber olduğunu bütün köy bilmeliydi. Tabii çiftlikteki herkes de...

İçerden bazı sesler kulağına geldi. Kadın acele ediyor gibiydi. Amanda açık pencereye sokuldu.

"Kapat artık şu pencereyi, ışığı da yak. Giysilerimi bulamıyorum."

Kim olabilirdi bu kadın? Fısıltısından kim olduğunu çıkaramıyordu.

"Sus!" diye Meier tısladı. "Şu çeneni kapatamaz mısın? Odanın ışığını yaktım mı dışarıdakiler uyumadığımı anlayacaktır."

"Kimi ilgilendirir bu, Amanda'ndan başka?"

İçerideki yoksa Hartig miydi? Eğer oysa, vay canına! Arabacının sekiz çocuklu karısı, genç bir kızın sevgilisini ele geçirmişti! İşte görürdü o zaman ne olacağını!

"Sana ne bundan! Haydi bir an önce toz olmasını bil!"

"Fakat giysilerim..."

"Ben ışığı yakacak değilim. Şimdi üzerine ne giyeceğin de umurumda değil!"

Amanda içerdekinin Hartig olduğuna emindi. Fakat iyice emin olmak istiyordu. Acelesi yoktu. Meier'den başka zaman hesap sorabilirdi. Önce şu karıyı yakalayıp iyice bir fırça atmalıydı! Burada sabaha kadar durması da gerekse duracaktı. O karıyı eline geçirmek için sabaha kadar burada bekleyebilirdi. Dışarı çıkarken onu görecekti. İster pencereden, isterse kapıdan çıksın, Amanda'dan kaçamayacaktı. Öyleyse sabretmek ve beklemek zorundaydı.

Fakat tuhaftı, az önce akşam duası ettikleri salonda Amanda kendini şimdi olduğundan çok daha heyecanlı ve öfkeli hissetmişti. Öfkelenmesi için şimdi şu pencerenin önünde daha büyük bir neden vardı. Fakat Meier'ine öfkelenmeye değer miydi? O saf koyunun tekiydi ve hep öyle kalacaktı. Amanda dikkat etmediği zamanlarda budalalıklar yapar dururdu. Fakat şu anda nedense içerideki karıya öfkelenemediğini fark etti. Ve buna çok şaşırdı. Belki de Meier'in yanındaki kadının kim olduğunu bilmediği için henüz sakindi. Az sonra karşısına çıktığında, onunla konuştuğunda öfkeleneceğini ümit etti. Ona ait olmayan bir şeye el koyabileceğini sanıyorsa çok yanılıyordu!

Pencerenin yanında durdu ve bekledi, sabırlıydı ama gittikçe sabırsızlanıyordu. Kafasından bir sürü düşünce gelip geçiyordu. Beklemesine değdi, çünkü bir süre sonra içerideki kadının söylenerek odanın penceresinden dışarı çıktığını gördü. Amanda kızacağına sevinir gibi oldu. Çünkü kadının kapıdan çıkacağına pencereye tırmanması Meier'in ona pek önem vermediğinin kanıtıydı. Kadına çıkması için kapıyı açmaya bile üşenmiş olacaktı!

Dışarı çıkan kadın Meier'e ne veda etti, ne de evden uzaklaşırken dönüp arkasına baktı, dosdoğru çitliğe yürüdü. Beklediğim an geldi, diye düşünen Amanda kadının peşinden yürüdü. Bu arada Meier büyük bir gürültüyle odasının penceresini kapattı. Amanda birden öfkelendiğini hissetti. Meier Bey'in böyle sıcak bir gecede pencereyi kapatması daha başka ziyaretçi istemediğinin belirtisiydi. Bu da Amanda'yı tabii ki çok ilgilendiriyordu.

"Hey! Bekle bakayım beni, Hartig!" diye seslendi.

"Ah, sen miydin, küçükhanım?" Arkasına dönen arabacının karısı biraz şaşkın ona baktı. "Korkuttun beni! İyi geceler, biraz acelem var da..."

"Ben de seninle geliyorum," dedi Amanda ve adımlarını hızlandırdı. "İkimiz de aynı yöne gidiyoruz."

"Öyle mi?" diye konuştu Hartig ve adımlarını yavaşlattı. "Sabahtan akşama kadar hep çalışıp duruyorsun. Senin gibisini Sayın Hanımefendi kolay kolay bulamaz!"

"Fakat ben de buradaki birçok insan gibi sabahları zor çıkıyorum yataktan," diye Amanda alay eder gibi konuştu. "Haydi, koş kocana! Mutlaka seni bekliyordur!"

Fakat Hartig olduğu yerde durdu. Az ötede kapıları sıcaktan ardına kadar açık domuz ahırları vardı, hemen yanında da gübrelerin yığılı olduğu büyük kulübe. Amanda durduğu yerden arabacının evinde henüz ışık yandığını görüyordu. Başı Meier'in evine dönük

olan Hartig de aynı anda orada ışığın yandığını fark etti. O gittikten sonra ışığı yakmasına öfkelendi.

"Hem ne demek oluyor bu, küçükhanımmış!" Amanda Backs şimdi kavga etmeye hazırdı.

"Daha çok hoşuna gidecek ise sana Backs Hanım da diyebilirim!"

"Evet, lütfen Bayan Backs," dedi Amanda. "Ne de olsa henüz evli değilim ve canım nereye isterse oraya gidebilirim."

"Tabii canın ne isterse oraya gidebilirsin," diye mırıldandı arabacının karısı. "Senin gibi bir tavuk sorumlusunu her çiftlik seve seve alır."

"Şimdi konumuza gelelim mi, yoksa gelmeyelim mi?" diye Amanda öfkeyle ayağını yere vurdu. Arabacının karısı yanıt vermedi. "Ben tabii gidip kocana da konuyu açabilirim," diye devam etti Amanda. "Kulağıma geldiğine göre son çocuğunun yüzünün çilli olmasına pek şaşırmış!"

"Yüzü çilli çocukmuş!" diye Hartig konuştu ve kendini gülmeye zorladı. "Konuşurken böyle bir espri yapabilmene çok şaşırıyorum, küçükhanım!"

"Bana 'küçükhanım' deme dedim sana az önce!" diye Amanda sert konuştu. "Bunu senin ağzından duymak istemiyorum!"

"Sana 'matmazel Backs" da diyebilirim..."

"De öyleyse! Hem senin gibi evli bir kadının bir kızın dostunu elinden alması çok utanılacak bir şey!"

"Ben onu elinden almadım ki, küçükhanım!" dedi Hartig.

"Tabii aldın! Evlisin, sekiz de çocuk doğurmuşsun... Gören de sanır ki, bu kadın artık doymuş olmalı!"

"Ah, küçükhanım!" diye arabacının karısı başı önünde konuştu, "Evli yaşamından senin hiç haberin yok... Kim bilir neler geçiriyorsundur kafandan!"

"Bırak böyle şeyleri, Hartig!" diye Amanda sesini yükseltti. "Beni kandırmaya filan çalışma."

"İnsan sanıyor ki, sağlam bir kazığa bağlandı mı, yaşam artık kolay, her şey yolunda... Fakat sonra öyle bir an geliyor ki kendini bir tuhaf hissetmeye başlıyorsun..."

"Ne demek, tuhaf hissetmeye başlıyorsun? Saçmalayıp durma!"

"Saçmalamıyorum, küçükhanım! Kadınların kendini tuhaf hissettiği anları sen de bilirsin. İnsanın bütün vücudu karıncalanıyor, huzursuzlaşıyor, ne yapacağını bilemiyor o anda. Elinde bir kova dolusu iri patates öyle duruyorsun, dakikalarca ne yapacağını düşünüyorsun. Kafan bomboş!"

"Benim iri patateslerle ilgim yoktur!" diye Amanda Backs homurdandı. Kafası düşüncelerle doluydu.

"Evet, evet," dedi Hartig çabuk çabuk. Sonra alaylı devam etti: "Sen başka patateslerle ilgileniyorsun tabii!"

Amanda karşısındaki kadının söylediklerini pek umursamadı.

"Böyle tuhaf durumlar için kocan var ya," diye acımasız bir ses tonuyla devam etti. "Bizi rahat bıraksan iyi edersin!"

"Fakat küçükhanım, insan bunu önceden bilemiyor ki..." diye Hartig heyecanla sesini yükseltti.

"Ne demek, önceden bilemiyor?"

"Evdeki adamın bir süre sonra işe yaramadığını fark ediyorsun... Bunun böyle olacağını genç kızlığımda bilseydim, inan bana, o herifle evlenmezdim!"

"Bu gerçek mi, Hartig?" diye Amanda Backs biraz düşünceli sordu. "Kocana artık tahammül edemiyor musun?"

"Ah Tanrım, bana iyi davranıyor, kötü bir alışkanlığı filan da yok. Fakat iş o şeye gelince... Çoktandır aramızda bir şey geçmedi."

"Öyleyse benimkinden hoşlanıyorsun. Doğru mu?"

"Tanrım... Nasıl da böyle şeyler düşünebiliyorsun? Korkma, onu senin elinden alacak değilim."

Amanda birden yine öfkelendi.

"Peki, ilk adımı o mu attı? Yani Meier mi senden istedi?"

Hartig bir an yanıt vermedi. Ne söyleyeceğini düşünür gibiydi. Sonra gerçeği söylemeye karar verdi. "Bak, küçükhanım, seni aldatmak niyetinde değilim. İlk isteyen ben olmuştum. İnsan bunu hisseder. Hem Meier o anda biraz sarhoştu da..."

"Öyle mi? Demek sarhoştu da? Fakat anladığım kadarıyla ondan pek hoşlanmıyorsun!"

"Evet, bunu ben de pek anlamıyorum. Ancak insan kendini tuhaf hissettiği zaman böyle şeyler..."

"Yapmaman gerekirdi!" Ve Amanda karşısındaki kadını azarladı durdu. Fakat konuşmasının sonunda Hartig'i çok iyi anladığını fark etti ve birden sustu. Üç kişinin onlara doğru geldiğini fark etmişti. En önden bir erkek yürüyordu, arkasından bir kadın, sonra yine bir erkek...

Bu üç insan sessizce ve dikkatle yürüyordu. Birbirleriyle konuşan iki kadının yanına geldiklerinde en öndeki adam sert ve öfkeli bir sesle: "Ne işiniz var burada?" dedi. Aynı anda arkasında duran kadın da elindeki feneri Amanda'yla Hartig'in yüzüne tuttu. Ay henüz yükselmemişti, ahırların damı büyük avluyu aydınlatmasını engelliyordu.

"Benim... Amanda," diye Amanda Backs sakince konuştu. Yanındaki arabacının karısı ise, sanki yasak bir şey yaparken yakalanmış gibi ellerini yüzüne götürdü.

"Haydi bakayım, bir an önce yatmaya gidin!" dedi en önde yürüyen adam. Sonra üç insan sessizce yine yollarına devam ettiler. Meier'in kaldığı binanın yanından geçtiler. Hartig, aynı anda odanın ışığının söndüğünü fark etti.

"Kimdi bunlar?" diye arabacının karısı şaşkınlıkla sordu.

"Galiba küçükhanım yanlarındaydı!" dedi Amanda biraz düşünceli.

"Küçükhanım mı? Gece yarısı... yanında iki erkekle mi?" Hartig'in şaşkınlığı daha da arttı. "İnanamıyorum!"

"En arkadaki de sanırım uşaktı!" diye Amanda düşünceli düşünceli konuştu. "Fakat en öndekini tanımıyorum. O çiftlikten biri değildi! Sesi bana çok yabancı!"

"Tuhaf..." dedi Hartig.

"Tuhaf..." dedi Backs da. "Bizim burada durup, konuşmamıza o niçin karışıyor? Hem çiftlikten biri değil, hem de bize 'yatmaya gidin' diye emrediyor!"

"Evet..." diye mırıldandı Hartig. "Küçükhanım da onun böyle konuşmasına hiç sesini çıkarmadı..."

"Nereye gittiklerini çok merak ediyorum!" dedi Amanda, üç kişinin gittiği yöne doğru bakarak.

"Saraya olabilir!"

"Sanmıyorum. Hem niçin arka kapıya doğru gidiyorlar? Küçükhanım niçin arka kapıdan saraya girsin?" Amanda yanındaki kadının söylediklerini kabul etmemiş gibiydi.

"O zaman Meier'e gidiyor olabilirler..." diye Hartig mırıldandı.

"Bence de öyle," dedi Amanda. "Fakat orada ne işleri var? Yan yana değil de arka arkaya yürümeleri de biraz tuhaf! Çok dikkatli bir halleri vardı, sanki kimsenin onları görmesini istemiyorlar..."

"Ben de bunu merak ediyorum, küçükhanım."

"Bana ikide bir 'küçükhanım' deme! Hem sen bana baksana, bu geç saatte eve döndüğün için kocana ne yanıt vereceksin? Çocuklarına?"

"Aah..." Hartig, 'boşver' der gibi bir hareket yaptı.

"Bundan sonra da benim Hans'ımı rahat bırakacaksın! Anlaşıldı mı? Bir daha yakalarsam kolay kolay elimden kurtulamazsın..!"

"Tabii, tabii... Söz veriyorum, küçükhanım! Fakat sen de bana yarın sabah anlatacaksın, göreceklerini..."

"Haydi, iyi geceler!" dedi Amanda Backs ve Meier'in kaldığı eve doğru yürüdü.

Arabacının karısı bir an öyle durdu ve kıskançlıkla genç kızın peşinden baktı. Bir an düşündü, bekar genç kızların yaşamı ne güzeldi! Fakat onlar bunun farkında değildi. Sonra şöyle bir iç geçirdi ve ağır ağır evine doğru yürüdü. Sızlanıp duran çocuklarla öfkeli bir koca onu beklemekteydi.

2

Yaşlı bayan von Teschow akşam duasının ardından çok hüzünlü bir şekilde odasına çekilmişti. İstediği tek şey dinlenip, kendine gelmekti. Ne birisini görmek, ne de birisiyle konuşmak istiyordu. Bir an önce yatağa girmeli ve uyumalıydı.

Az önce bir kolunda eski dostu Jutta von Kuckhoff, diğer kolunda yaşlı uşak Elias merdivenleri çıkmış ve üç pencereli, duvarları maun kaplı büyük odasına gelmişti. Arkadaşı von Kuckhoff bütün vücudu titreyen, kesik kesik hıçkıran yaşlı kadının soyunup, geceliğini giymesine yardımcı olmuştu. Şimdi kuş kadar küçük bir yüz, seyrekleşmeye başlamış ak saçlarının üzerinde bir örtü, omuzlarına atılmış ince ilmikli bir hırka yatağına uzanmış yatıyordu. Görünümü küçük bir çocuğu andırıyordu.

"Tanrım..." diye yakınır gibi mırıldandı. "Jutta nasıl bir dünyada yaşıyoruz biz! Tanrı beni affetsin! Gençlik artık utanma nedir bilmiyor. Acaba şimdi Lehnich ne diyecek? Hele Kolterjan nasıl bir tepki gösterecek?"

"Her şeyde bir hayır vardır, Belinde," diye Jutta mırıldandı. "Lütfen daha çok öfkelenme! Üşümen devam ediyor mu?"

Evet, Bayan von Teschow'un üşümesi devam ediyordu.

Arkadaşı von Kuckhoff, yaşlı uşak Elias'ı çağırmak için çıngırağı alıp, salladı ve hemen içeri giren adama mutfaktan iki termofor getirmesini söyledi. Uşak odadan çıkmak için arkasını döndü.

"Ah, Elias!"

"Buyurun, Hanımefendi!"

"Mutfaktaki kıza söyleyin bana bir fincan nane çayı hazırlasın. Çok koyu yapsın! Her zamankinden fazla şeker atsın."

"Başüstüne, Hanımefendi!"

Uşak tam odadan çıkacaktı ki, yaşlı kadın tekrar seslendi.

"Ah, Elias!"

"Buyurun, Hanımefendi!"

"Hayır, hayır. Söyleyin, nane çayı değil, sıcak şarap yapsın bana! Nane çayı bazen mideme dokunuyor! Su koymasın, sadece kırmızı şarapla yapsın! Ne de olsa kırmızı şarapta da yeterince su vardır. Ah, Tanrım... Sonra biraz muskat atmayı da unutmasın. Bir de kuru karanfil... Bolca da şeker koysun. Anlaşıldı mı Elias?"

"Evet, Hanımefendi!"

"Ah, Elias durun. Bir şey daha var... Fincana birkaç damla da rom koysun! Kendimi o kadar berbat hissediyorum ki... Fakat çok rom koymasın! Tabii tadını alacağım kadar. Elias, beni anladınız değil mi?"

Yetmişine yaklaşmış, saçları dökülmüş uşak Elias Hanımefendi'nin söylediklerini anlamıştı. Hemen odadan çıkmadı, belki bir şey daha söyler diye bir an bekledi. Sonra kapıyı açtı, adımını attı ve yaşlı kadının sesini duydu.

"Ah, Elias!"

"Buyurun, Hanımefendi!"

"Ah, Elias, yanıma gelin lütfen... Mutfağa gitmişken bir sorsanız... Tabii, benim sorduğumu söylemek yok... Şöyle laf arasında..."

Uşak Elias Hanımefendi'nin ne söyleyeceğini bekledi. Fakat kendini yine iyi hissetmiyor olacak ki, yaşlı kadın susuyordu. Şu sıcak şarabı bir an önce getirse iyi olurdu. Fakat odadan çıkamıyordu, Hanımefendi bir şey daha söylemek istedi.

"Elias... laf arasında bir sorun, acaba o kişi doğru yatmaya gitmiş mi? Kimi kastettiğimi anlıyorsunuz. Evet, şöyle bir sorun, önemsiz bir şeymiş gibi."

Yataktaki yaşlı kadın kendini bir süre hiç iyi hissetmedi. Yanında oturan arkadaşı von Kuckhoff onunla sürekli konuştu, soğuk ellerini ısıtmaya çalıştı, alnını okşadı. Az sonra termoforlar geldi, romla karışık sıcak şarabın kokusu yatak odasına yayıldı. Bu koku bile Bayan von Teschow'u canlandırmaya yetti. Hemen yattığı yerden doğruldu ve dudaklarını ısırarak Elias'ın anlattıklarını dinledi. 'O' dışarı çıkmıştı.

"Teşekkür ederim, Elias. Bu akşam çok üzgünüm. Sana iyi geceler, Elias. Doğru dürüst uyuyabileceğimi sanmıyorum."

Elias yaşlı kadının yanından ayrılırken yüzü biraz kederliydi. İyi geceler dileyip, kapıyı kapattı ve dışarıdaki koltuğuna oturdu. Beyefendi'nin dönmesini beklemek zorundaydı. Geldiğinde çizmelerini çıkarmasına yardımcı olacaktı. Ondan sonra da bugünkü görevi sona ermiş sayılırdı.

Yaşlı Elias beyin gelmesini beklerken canı sıkılmayacaktı, yapacak başka bir işi vardı. Ceketinin cebinden, kahverengi derisi artık kararmış kalınca bir cüzdanla bir kâğıt çıkardı. Bu kâğıttaki alt alta yazılmış bir sürü rakam, isim ve kelime bir listeyi oluşturuyordu. Cüzdanında da kahverengi banknotlar vardı. Elias listeyi banknotlarla karşılaştırdı. Bazı kelimelerin ve rakamların üzerini çizdi, yenilerini yazdı.

Yaşlı hanımı kendini bu akşam iyi hissetmiyordu, hizmetkâr Elias'ın ise keyfi yerinde sayılırdı. Çünkü o gün, barış yıllarından kalmış, üzeri kırmızı damgalı beş adet kahverengi bin marklık banknotu satın almasını başarmıştı. Birçok yaşlı Alman paranın hızla değer kaybetmesiyle inanılmaz bir enflasyon cehennemi yaşarken Elias bunu kabullenmeye karşı çıkıyordu. Elli yıl boyunca eli sıkı ya-

şamış her insan bir şeyler biriktirmiş olmalıydı. Onların bu tehlikeli girdapta kaybolup gitmesi mümkün değildi.

Onun düşüncesine göre savaş öncesi yıllarından kalmış 'gerçek' para bugün de 'gerçek' para olarak varlığını sürdürmek zorundaydı. Ne de olsa Rayh Bankası o banknotları altın karşılığında bozuyordu. Ve altın günümüzde hâlâ 'gerçek' bir değerdi. 'Gerçek olmayan' paraysa savaş ve savaş sonrası yıllarında basılmış ve piyasaya sürülmüş olan paraydı! 'Hilekârlıklar' savaş sürecinde insanlara kâğıttan ipek gömlekler, kartondan ayakkabılar dağıtmakla başlamıştı!

Yaşlı Elias enflasyonun ilk belirtilerini sezdiğinde eski bin marklık banknotlar satın almaya başlamıştı. Elias paraya gereksinimi olan ve onun gibi zekice düşünemeyen bazı insanlardan ellerindeki banknotları almıştı. O günlerde Rayh Bankası bu bin marklık banknotları, elindeki altını çıkarmamak için henüz altın karşılığında değiştirmiyordu. Elias aptal değildi, bunun bir blöf olduğunu kavramıştı. Banknotlarını henüz ucuza satmayacaktı. Bekleyebilirdi ve bekledi de. Ve günün birinde de elindeki paranın karşılığı olan altını elde etti. Elias o günlerde kendini bir yatırımcı olarak görüyordu. Ancak kısa zaman sonra, önceleri pek farkında olmadan, koleksiyonculuğun da zevkli bir şey olduğunu kavradı.

O kadar çok değişik bin marklık kahverengi banknot vardı ki! Ancak kısa süre sonra öğrendi, en değerliler üzeri kırmızı damgalı olanlardı. Yeşil damgalılar savaş veya savaş sonrası yıllarında basılmıştı, onları toplamaya değmezdi. Kırmızı damgalılar da çeşitliydi. Tek damgalılarla çift damgalılar! Bazılarının içinde tel yoktu. Bazıları vardı ki sol taraflarında mavi bir şerit görünüyordu, bazılarındaysa bu mavi şerit sağ taraftaydı! Kimi banknotlar sekiz imzalıydı, dokuz veya on kişinin imzasını taşıyan banknotlar da vardı. Bütün bunların dışında A, B, C, D harflerini taşıyan veya kenarlarında yedi, sekiz haneli rakamlar olan banknotlar da görülüyordu. Fakat aralarındaki bu küçük ayrıntılara karşın bütün bin marklık kahverengi

banknotların görünümü aynıydı. Ancak bu sayısız ayrıntı insanların kafasını karıştırıyordu!

Yaşlı hizmetkâr Elias çoktandır sadece kahverengi bin marklık banknotların koleksiyonunu yapmıyordu. Onları tek tek ayırıyor, listesine itinayla not ediyordu. Bunu yaparken de heyecanından saçları çoktan dökülmüş iri kafası kıpkırmızı oluyordu. Elias'a göre bu bir oyundu ve uzmanlar tarafından uzmanlar için bulunmuştu! Mutlaka bir anlamı vardı. Onu ortaya çıkaranın eline çok altın geçecekti!

Yaşlı Beyefendi ise onun bu yaptıklarına gülüp geçiyordu. O ne kadar akıllı biri olursa olsun, Elias'ın uğraşısı olan bu gibi şeylere pek aklı yatmıyordu! O sadece bankaların insanlara anlattığına, gazetelerin yazdığına inanıyordu. Yaşlı Elias ise her şeye öyle kolayca inanan biri değildi. Ve bugün efendisinden daha zengin biriydi. Yüz bin marktan fazla parası vardı! Altın para! Altın gibi para!

Elias o akşam mutluydu. Üç banknot daha satın almıştı. Hele içlerinde biri vardı ki, 1876 yılında piyasaya sürülmüştü! Bu kadar eski banknotlar olduğundan haberi yoktu. Bugüne kadar elindeki en eskisi 1884 yılındandı. Bu banknotu günün birinde altın karşılığında satıp satmayacağını iyice düşünmeliydi. Değişik motiflerle süslü eski banknotlar ne kadar da güzeldi. Kulağına geldiğine göre bu motifler endüstri, ticaret ve ulaşımı simgeliyordu.

"Endüstri, ticaret ve ulaşım" diye mırıldandı ve duygulanmış gibi cüzdanındaki yeni banknotlara bir süre baktı durdu. Halk oralarda çalışıp duruyor. Tarımdan söz edense yoktu. Ne yazık! Altını ne yapacaktı? Yüz bin mark karşılığında alacağı altını nasıl taşıyacaktı? Altından çekiniyordu. Şu kâğıt paralarsa ne kadar güzeldi! Mutluydu, yaşlı hizmetkâr! Elindeki banknotları teker teker katladı ve cüzdanına yerleştirdi. Berlin'de sürekli para basan makineler insanları tahrik ediyor, koşturuyor, kovalıyor ve sersemleştiriyordu! Elindeki paralarsa ona mutluluk getirmişti. Çok mutluluk. Güzel banknotlar...

Sıcak şarap etkisini göstermişti. Yaşlı von Teschow şimdi yatağında, sırtını büyük yastıklara dayamış oturuyordu. Kendine gelmiş gibiydi.

"Bana bir şey okuyabilir misin, Jutta?" diye konuştu.

"İncil'den mi okuyayım?" dedi arkadaşı von Kuckhoff.

Bu o akşam yapılacak iyi bir öneri değildi. Akşam duasının ardından günahkâr kadını akıllandırma çabasında hiç de başarılı olamamıştı. Şu anda İncil ve Tanrı gözünden düşmüş gibiydi.

"Hayır, hayır Jutta. Goethe'yle devam etsek daha iyi olur!"

"Nasıl istersen Belinde. Anahtarı verir misin?"

Von Kuckhoff anahtarı aldı, elbise dolabını açtı ve üst rafta, şapkaların arasında duran, güzel deriyle kaplı Goethe ciltleri arasından birini seçti. Yaşlı kadının oraya kaldırmış olduğu bu ciltler torunu Violet von Prackwitz'e kiliseye kabul töreni nedeniyle düşündüğü hediye idi. Bu tören çoktan yapılmıştı, fakat Violet'e hediyesi henüz verilmemişti!

Arkadaşı von Kuckhoff'un dolaptan aldığı yedinci ciltti. *Lirik Şiirler*. Cilt nedense şişmiş gibi kalınca duruyordu. Von Kuckhoff elindeki kitabı masanın üzerine bıraktı. Yanına da birkaç kâğıtla bir makas koydu.

"Tutkal, Jutta!" diye yaşlı kadın uyarır gibi sesini yükseltti.

Arkadaşı küçük tutkal çanağını da masaya koydu. Sonra kitabın sayfalarını karıştırıp, okuyacağı bölümü buldu. O akşam sıra 'Kuyumcunun Çırağı' şiirindeydi. Daha ilk dizenin ardından yaşlı von Teschow, hoşuna gitmiş gibi başını salladı ve:

"Bu kez şansımız varmış, Jutta!" diye konuştu.

"Bekle biraz Belinde," dedi von Kuckhoff. "Domuzun yağlı olup olmadığını görmeden önce domuzu kesmek gerekir!"

Sonra ikinci dizeyi okudu.

"Güzel, güzel!" diye yaşlı kadın başını salladı. Diğer dizeler de hoşuna gitti.

"Küçük ayaklar adımlar atıyor,
Gözümün önüne getiriyorum küçük baldırları,
Sonra tabii jartiyerleri de,
Cici kıza armağan edeceğim onları..."

"Dur bakayım, Jutta!" diye von Teschow sesini yükseltti. "Sen ne diyorsun bu satırlara?"

"Ben sana söylemedim mi?" dedi arkadaşı. "Kedi fare peşinde koşmaktan hiç vazgeçmez!"

"Buna da devlet bakanlığı yaptırtmışlar!" diye von Teschow öfkeyle homurdandı. "Bugünküler onlardan daha kötü değil ki! Sen ne dersin, Jutta?" Fakat arkadaşının yanıtını beklemeden devam etti. Kararını vermişti. "Yapıştır kağıdı üzerine, Jutta! İyice yapıştır, Jutta! Çocukcağız bunları okursa..."

Arkadaşı von Kuckhoff kağıdı tutkallayıp, en son okuduğu şiirin üzerine yapıştırdı ve kitabı eline alıp:

"Sonunda pek bir şey kalmayacak gibi, Belinde," diye konuştu.

"Bu yüzkarası!" dedi von Teschow. Öfkesi geçmemişti. "Bir de böyle kitaplara klasik edebiyat, diyorlar! Ah, Jutta, bilseydim çocuğa Schiller'i alırdım. Ne de olsa Schiller daha değerli bir yazardır, böyle hep etten söz etmez!"

"Şu eski özdeyişi unutma Belinde: Boynuzsuz öküz olmaz! Schiller de gençliğe göre bir yazar değildir. Onun 'Hile ve Aşk" eserini unuttun mu, Belinde? Sonra Don Carlos'daki kadın kahraman Eboli..."

"Haklısın, Jutta. Bütün erkekler birbirine benzer. Bir bilsen Horst-Heinz'tan neler çekmiş olduğumu..."

"Evet, evet..." diye mırıldandı Kuckhoff. "Her domuz kendi pisliğini sever! Önemli değil, şimdi okumaya devam ediyorum."

Bereket versin şimdi sıra *Johanna Sebus* baladındaydı. Bu ötekilerin yanında daha değerli, güzel bir eseri sayılırdı. Fakat şairin

Johanna Sebus'e niçin ikide bir güzel Suse'çik dediğini yaşlı kadınlar pek anlayamadı.

"Ona güzel Hanna'cık da diyebilirdi, öyle değil mi Horst-Heinz?"

Bu arada eşi odaya girmişti. Yatağın kenarında kitap okuyan iki kadını görünce gülümsedi. Sonra kitabı eline alıp şöyle bir göz attı ve:

"Belki Hanne adını pek beğenmemişti," dedi. Kitap elinde odanın içinde gezinmeye başladı.

"Fakat niçin Suse'çik demiş?"

"Bana kalırsa Belinde, Suse'çik Sebuschen'in kısaltılmışı. Siz ne dersiniz, Jutta?" Yaşlı adam düşünürken gözlerini kırpıştırıyordu. Acaba Sebuschen* nereden geliyor?" Sonra kitabı tekrar yatağın kenarında oturmakta olan von Kuckhoff'a geri verdi.

"O sayfaya da hemen kâğıt yapıştır, Jutta! Çocukcağız onları okuyunca kim bilir neler düşünecek!" Yaşlı kadın heyecanlanmıştı. "Ah, Horst-Heinz hemen yarın şu Backs'ın görevine son vereceksin!"

"Önce yatıp uyuyacağım...."

"Ben de artık gideyim," diye von Kuckhoff atıldı. "Fakat önce şu Goethe'yi yine yerine kaldırayım!"

"...Backs'ı az önce parkta gezinirken gördüm."

"Sen benim ne demek istediğimi pekâlâ anladın, Horst-Heinz!"

"Ne demek istediğini kendin biliyorsan bana söylemene hiç gerek yok, Belinde." Sonra yüksek sesle öksürdü. "Sayın Kuckhoff dikkatinizi çekmek isterim, şimdi pantolonumu çıkaracağım!"

"Horst-Heinz izin ver de gitmeden önce bana veda etsin ve 'iyi geceler' dilesin!"

"Gidiyorum, gidiyorum! İyi geceler, Belinde. Hem şu akşam duasında olanlar için de öyle pek kafa yorma! İyi uykular! Arkadaki yastıklar iyi mi? Termoforların suyu..."

---

* Burada, göğüs ya da meme anlamına gelen *Busen* sözcüğü ima ediliyor –e.n.

"Sayın von Kuckhoff, şimdi sıra külodumda... Ondan sonra üzerimde gömleğinden başka bir şey olmayacak! Sanırım Prusyalı bir yüksek memuru üzerinde sadece gömlekle görmek niyetinde değilsiniz!"

"Horst-Heinz!"

"Tamam artık gidiyorum! İyi uykular, Belinde. İyi geceler. Sakın ilacını almayı da unutma..."

"Suse'çik! Sebuschen!!" diye yaşlı adam sesini yükseltti. Üzerinde sadece gömlekle orta yerde duruyordu. Fakat onu da çıkarmaktan çekiniyordu. "Her akşam aynı oyunu oynuyorsunuz! Ah, şu kadın milleti yok mu!"

"Size de iyi geceler!" dedi von Kuckhoff sakin bir sesle. "Tanrı kendine örnek bir insan yaratmıştı. Fakat bu çok çok eskilerdeydi..."

"Jutta!" diye yaşlı bayan sesini yükseltti. Arkadaşının kocası Horst-Heinz'ı böyle eleştirmesine öfkelenmişti. Fakat aynı anda kapı hızla kapanıverdi.

"Ne oldu ki akşam duasında?" diye kocası sordu ve geceliğini başından geçirdi.

"Şimdi konuyu değiştirme, Horst-Heinz. Şu Backs'ı yarın sabah hemen kapının önüne koyacaksın!"

Yaşlı adam kendini yatağa bıraktı. Yatağın yayları gıcırdadı. "O tavuklardan sorumlu," diye konuştu. "Bu seni ilgilendiren bir sorun! Hem şu ışığı artık kapatmayacak mısın? Ben uyumak istiyorum."

"Böyle kışkırtılmaya katlanamıyorum, hele bir de o kişi küstahlaşmaya kalktı mı... Bir kez olsun bana destek olmanı beklerdim senden, Horst-Heinz!"

"Akşam duası sırasında küstahlaştı mı yoksa?" diye kocası sordu.

"O çok ahlaksız bir insan," diye karısı öfkeyle homurdandı. "Hep Meier'in penceresinden odasına giriyor!"

"Galiba bu gece de," dedi yaşlı adam. "Senin akşam duası pek bir işe yaramamış gibi, Belinde..."

"Bir an önce buradan uzaklaştırılmalı! O akıllanmaz biri."

"Fakat sonra tavuklar ne olacak? Sorunlar yine başlayacak! Olanları anımsıyorsun, Belinde. Backs'dan öncekilerde civciv ölümlerinin ne kadar çok olduğunu biliyorsun. Hem tavuklar da eskisine göre daha çok yumurtluyor. Yem giderleri de azaldı!"

"Meier'le iyi anlaştığı için mi?"

"Doğru Belinde, çok doğru! Çalışkan ve becerikli biri. Hayır, görevine son veremem, Belinde. Hem geceleri ne yaptığından bize ne?"

"Fakat bu ev namuslu bir ev, Horst-Heinz!"

"İyi de, o görevlilerin kaldığı eve gidiyor. Adam buraya gelmiyor ki!"

"Sen benim ne demek istediğimi çok iyi anlıyorsun, Horst-Heinz! Çok küstah biri bu Backs!"

"Evet, bu doğru," dedi kocası ve esnedi. "Ama bence çok olağan. Çalışkan ve becerikli insanlar pek eleştiri kabul etmez. Şu ufak tefek Meier'in, Backs'ın dostunun kıçına saatlerce tekme at, sana hep nazik davranır!"

Yaşlı kadın kocasının kaba sözlerine pek kulak vermiyordu. Bu nedenle 'kıçına tekme at' sözünü de duymazdan geldi.

"Öyle ise Joachim'e söyle, o herifi işten atsın! O zaman ben de Backs'ın işine son vermem!"

"Eğer ben gider damadıma, o elemanını işten at, dersem," diye yaşlı kocası mırıldandı, "adamı inadına yaşamının sonuna kadar yanında tutar! Fakat hele yarına kadar bir bekle Belinde, sanırım Amanda'nın dostu yarın işten atılacak! Eğer damat bey bunu yapmazsa ben ona birkaç şey söyleyeceğim, o zaman adam anında bavulunu toplamak zorunda kalacak!"

"Evet, Horst-Heinz, en iyisi böyle yapman!"

3

Hatalarını başkalarında arayan insanoğlu onları suçlamaya yatkın bir varlıktır. Devekuşunun başını korkusundan kuma soktuğuna pek inanmamak gerekir. Fakat gerçek olan başka bir şey vardır. O da, tehlikenin yaklaştığını sezen birçok insanın gözlerini kapattığı, onun varlığına inanmak istemediğidir.

Meier'in arabacının karısı Hartig gittikten sonra odanın ışığını yakmasının nedeni içecek bir şey aramasıydı. Başı zonkluyordu, az önce yaşlı von Teschow'la da anlaşamamıştı, öç almasından korktuğu Amanda da her an gelebilirdi. İşte bu nedenle canı yine bir şeyler içmek istiyordu. O gün başından geçen kötü şeyleri bir an önce unutmalıydı!

Odasının pencerelerini Amanda'nın hücumuna karşı iyice kapattıktan sonra şöyle bir durdu ve karmakarışık odasında gözlerini gezdirdi. Yatağında çarşaf, yorgan her şey altüst olmuştu, bir sürü giysi de sağa sola saçılmıştı. Kafasının içi de odası gibiydi! Beyni zonkluyordu, başı neredeyse çatlayacaktı. Düşünceleri parçalandı, karanlığın derinliğinde kaybolup gitti. Anımsadığı kadarıyla odasında içecek hiçbir şey yoktu. Ne kanyak, ne Şnaps... Bir şişe bira bile yoktu. Fakat onun durumunda biri içmek istedi mi mutlaka bir şey bulurdu. Anımsamalıydı, nerede bulabilirdi?

Alnını kırıştırdı. Acaba tekrar meyhaneye gidip, bir şişe Şnaps mı alsaydı? Öfkeyle başını salladı. Az önce bunu yine düşünmüş, fakat hesabı ödemeden çıkıp gitmiş olduğu için gitmekten vazgeçmişti. Hem giyinmeliydi. Az önce kurnaz tilki yaşlı Beyefendi de bunun farkına varmıştı. Tabii şimdi böyle kalkıp meyhaneye gitse başkaları da görecekti! Kendini şöyle bir süzdü, gördükleriyle kederlendi, gülümsedi. Hiçbir işe yaramayan herifin tekiydi!

Fakat şimdi gömleğini bulmalıydı. Acaba neredeydi? Ayaklarıyla sağa sola saçılmış giysileri karıştırdı. Bir yerde ortaya çıkmalıydı. Fakat çıplak ayağı yer tahtasındaki bir kıymığa takıldı. Yüksek sesle

küfür etti: "Lanet olsun! Var bu işte bir domuzluk!" Ve aynı anda çiftliğin domuzlarını anımsadı, sonra ahır hayvanlarında kullanılan ilaçların büroda bir dolapta durduğu gözünün önüne geldi. Fakat onları şimdi içse doğru dürüst bir etkisi olmazdı ki. Hem ecza dolabında içilecek ne olabilirdi ki! Peki ya eter? Yok canım domuzlara eter verilmiyordu ki! Bir parça şekerin üzerine damlatılarak mı? Böyle saçma bir şey düşündüğü için kahkaha attı. Evet, çok saçmaydı...

Birden arkasına döndü. Kuşku ve korku okunuyordu yüzünden. Acaba odada duran biri ona gülmüş müydü? Evet, sanki böyle düşündüğü için ona biri gülmüş gibiydi! Hem o şu anda odada tek başına mıydı? Arabacının karısı çekip gitmemiş miydi? Yoksa Amanda çoktan gelmiş de bir kenarda oturuyor muydu? Şimdi içeri girmiş de olabilirdi! Yavaş yavaş başını çevirdi, merakla sağa sola bakındı. Bakmakla görmek arasında uzun bir yol vardı! Gördüğünün ne olduğunu anlaması hemen gerçekleşmiyordu. Uzun uzun baktıktan sonra beyni, dolap, diyordu. Ya da perde! Yatak! Az sonra da, içinde kimse yok! Biraz daha sonra, altında da kimse yok...

Zorla da olsa odada ondan başka kimse olmadığını kavradı. Peki, acaba büroda da kimse yok muydu? Belki biri kapısında durmuş onu seyrediyordu? Çünkü büronun kapısı ardına kadar açıktı. İçerisi karanlıktı, belki de pusuya yatmış biri farkında olmadan onu gözetlemekteydi. Acaba perdeler kapalı mıydı? Tanrım, yapması gereken ne kadar çok şey vardı! Giymek istediği gömleğini de bir türlü bulamamıştı. Bu gece yatağa girmeyecek miydi?

'Zenci Meier' sallana sallana, çırılçıplak büroya geçti, kapının tokmağını çekiştirdi. Evet, düşündüğü gibi kapı kilitliydi. Perdeler de kapalıydı. Emin olmak için büronun ışığını yaktı, perdelere düşmanıymış gibi baktı. Evet, evet, kapalıydılar ve kapalı da kalacaklardı! Kimse gelip onlara dokunmaya cesaret etmemeliydi! Meier'indi

perdeler! Canı ne isterse onu yapabilirdi. Şimdi perdeleri çektiği gibi yırtabilirdi de... Her şey onun keyfine kalmıştı!

Heyecanla perdelere doğru birkaç adım. Ve memnun memnun sırıttı. Ahır hayvanlarında kullandıkları ilaçların muhafaza edildiği kahverengi ecza dolabı karşısında duruyordu. Merhaba! Buradasın demek! Çok şükür! Meier sırıtmaya devam etti. Çünkü anahtar da üzerindeydi. Küçük kapısı zorluk çıkarmadan açıldı. Bakalım neler var? İki raflı dolap ağzına kadar ilaç doluydu. En önde durmakta olan büyük kahverengi bir şişe dikkatini çekti. Üzerindeki etikette bir şeyler yazıyordu. Bana ne! 'Zenci Meier' şişeyi eline aldı, tıkacını çekti ve burnuna götürüp kokladı. Sonra bir daha kokladı. Eter dumanı burnunun deliklerinden girdi, yayıldı. Meier'in vücudu hafif hafif titremeye başladı. Doğaüstü bir şey beynine doldu, onu mutlu etti. O güne kadar yaşamadığı duygularla doldu. Elindeki şişeden birkaç nefes daha çekti. Sonsuz mutluluktu bu!

Yüz hatları yavaş yavaş gerildi. Burnu uzadı, ağzının kenarında kırışlar belirdi. Vücudunun titremesi arttı. Bir şeyler fısıldamaya başladı: "Ah, ben artık her şeyi anlıyorum! Her şeyi! Bu dünyayı... Her şey apaçık... Mutluluk... mavi..."

Eter şişesi elinden kaydı, yere düşüp, parçalandı. Sarhoş gibiydi, donuk bakışlarını yerdeki cam parçalarına dikti. Sonra kapının yanındaki elektrik düğmesine doğru yürüdü, büronun ışığını kapattı. Odasına geçti. Oranın da ışığını kapattı. Eliyle eşyalara dokuna dokuna yatağına sokuldu ve kendini içine attı.

Hiç hareketsiz yatıyordu. Gözleri kapalıydı. Beynini dolduran bir sürü pırıl pırıl figürü takip etmeye çabaladı. Sonra her şey rengini yitirdi, soldu, üzerlerine gri bir sis çöktü. Kara kara bir şeyler beyninin kenarlarına sürünerek geçti. Gözleri karardı, karardı. Ve her şey birdenbire kapkara oldu. 'Zenci Meier' artık uyuyordu.

4

"Anahtarın kimde olduğunu bilmelisiniz," diye teğmen öfkeyle homurdandı.

Üç kişi kapkaranlık evin kapısında duruyordu. Uşak Räder tokmağa dokunmuştu, fakat kapı kilitliydi.

"Anahtar tabii Meier'in cebinde," dedi uşak.

"Fakat ikinci bir anahtar daha olmalı," diye teğmen ısrar etti. "Küçükhanım, ikinci anahtarın kimde olduğunu bilmiyor musunuz?"

Teğmen aralarındaki samimiyete karşın Violet'e nedense "küçükhanım" demekte ısrar ediyordu.

"İkinci anahtar babamda olacak," dedi Weio:

"Peki babanız o anahtarı ne yaptı?"

"Yanında Berlin'e götürdü," oldu genç kızın biraz canı sıkkın yanıtı. "Babam Berlin'de Fritz, biliyorsun!"

"Fakat buranın anahtarını niçin Berlin'e götürsün? Benim bir an önce toplantıya katılmam gerekiyor!"

"Hemen değil de, biraz sonra gitsen..."

"Herifçioğlu cebinde mektup sağa sola gitsin, öyle mi? Hem bakalım şimdi içeride mi?"

"Bilemiyorum," diye konuştu uşak Räder biraz gücenmiş gibi. "Benim Meier'le hiç işim yoktur, Teğmen Bey!"

Teğmen sabırsızlanıyordu, öfkesinden de çatlayacaktı. Hep araya şu lanet olası kadınlar giriyordu. Hele planladığı şeyde onları unutmalıydı. Bak nasıl da öyle çaresizce durup duruyor Weio! Kaz kafalı şu uşaktan farkı yok! Her şeyi tek başıma yapmak zorundayım! Bakalım şimdi ne diyecek?

"Fritz, bak yukarda bir pencere açık," diye konuştu genç kız.

Teğmen başını kaldırıp, yukarı baktı. Gerçekten de damdaki küçük pencere açıktı!

"Mükemmel, küçükhanım! İçerideki beyi hemen bir ziyaret edelim. Gelin bakayım delikanlı, şu kestane ağacına çıkmanıza yardımcı olayım. Kalın daldan kolayca pencereye geçebilirsiniz."

Fakat uşak Räder bir adım geri attı. "Sayın Bayan izin verirse artık eve dönmek istiyorum..."

Teğmen yine öfkelendi. Küfür eder gibi konuştu: "Çocukluk etmeyin be adam! Küçükhanım buradayken korkacak ne var?"

"Size elimden geldiğince yardımcı oldum, sayın Bayan," dedi uşak Räder. Eve dönme kararından vazgeçmeye hiç niyetli değildi. Teğmenin söylediklerini duymamış gibi devam etti. "Bu yaptığımı unutmayacağınızı ümit ederim. Fakat artık yatıp uyumalıyım..."

"Ah, Hubert" diye Weio yalvarır gibi konuştu. "Bana bir iyilik daha yapın lütfen. Kapıyı içeriden açtıktan sonra hemen eve gidebilirsiniz. Yapacağınız şey bir anlık!"

"Kusuruma bakmayın, Sayın Bayan, fakat bu bir suç," diye fısıldar gibi konuştu. "Hem az önce karanlıkta, gübrelerin orada iki kadın çıkmıştı karşımıza. Bırakın bir an önce uyumaya gideyim..."

"Ah, bırak gitsin şu budala herif, Violet!" diye teğmen öfkeyle sesini yükseltti. "Korkusundan, dizanteriye yakalanmış bir bölük asker gibi altına kaçırıyor! Haydi delikanlı, çekip gidin bakayım! Sakın şu çalıların ardına saklanmaya filan kalkışmayın!"

"Size çok teşekkür ederim, Sayın Bayan," dedi uşak Räder her zamanki nezaketiyle. "İyi geceler dilerim."

Ve hızla yürüdü, yanlarından uzaklaştı.

"Ne de hödük adamın biriymiş!" diye teğmen öfkeyle konuştu. "Fakat Violet, şimdi sen yardım edeceksin bana ağaca tırmanmama. Islak gövdesi kaygan olmasaydı tek başıma çıkardım ya. Fakat şu salağın becereceğini ben niçin beceremeyeyim."

Weio teğmene ağaca tırmanmasına yardımcı olurken uşak Räder elleri ceketinin cebinde ıslık çalarak yürüyordu. Az sonra tam at ahırlarının önünden geçerken karanlıkta birini sezdi. Durdu.

"İyi akşamlar, Backs hanım," diye nazikçe genç kadını selamladı. "Bu saatte gezintiye mi çıktınız?"

"Siz de geziniyorsunuz galiba, Bay Räder!" oldu Backs'ın sert yanıtı.

"Evet, ben de!" dedi uşak. "Fakat artık yatağa girmemin zamanı geldi. Siz sabahları saat kaçta kalkarsınız?"

Fakat Amanda Backs sanki adamın sorusunu duymamış gibi sordu:

"Sayın Bayan yanındaki o adamla nereye gidiyordu, Bay Räder?"

"Her şey sırayla," diye konuştu Hubert, bir öğretmen havasıyla. "Önce ben size sordum, sabahları kaçta kalktığınızı, Backs hanım!"

Eğer Amanda akıllılık edip, hemen "saat beşte" deseydi, kendi sorusuna da yanıt bekleyebilirdi. Fakat:

"Siz niçin ilgi duyuyorsunuz sabahları kaçta kalktığıma, Bay Räder!" diye konuştu.

Böyle karşı çıkmasıyla da aralarındaki konuşmanın uzamasına neden oldu. Karşılıklı çene çalmalarının ardından Bay Räder Amanda'nın kalkış saatinin güneşin doğmasıyla bağlantılı olduğunu öğrendi. Ne de olsa tavukları güneş doğunca uyanıyordu. Sonra yaz aylarında güneşin sabah saat dört, dört buçukta doğduğunu da öğrendi. Öyleyse Amanda en geç saat beşte yataktan çıkıyordu.

Räder bunun çok erken olduğunu söyledi. Kendisi saat altıdan önce yataktan çıkmazdı; hatta bazı sabahlar daha da geç.

"Evet, tabii..." diye Amanda alay eder gibi mırıldandı. Hanımefendinin odasını toplayan erkek uşağa sanki hor bakıyordu. Sonra karşısındaki genç adamı iğnelemek ister gibi: "Hem sayın küçükhanım o adamla gecenin bu saatinde nereye gidiyordu?" diye sordu. "Daha on beş yaşında... Çoktan yatağında olmalıydı."

"Ben bilmiyorum sayın küçükhanımın saat kaçta yatağa girdiğini," diye konuştu Räder. "Belki her akşam başka saatte uykuya çekiliyordur?"

Amanda kolay kolay vazgeçmiyordu. "Hem yanınızdaki o erkek kimdi, Bay Räder? Onu bugüne kadar hiç görmemiştim."

Fakat uşak Räder görevini yerine getirmiş olduğuna inanıyordu, artık yatmaya gitmeliydi. Sayın küçükhanımla teğmen de bu arada eve girmiş olacaktı. Onları bazı meraklı ispiyonculardan daha çok koruyamazdı.

"Sizi anlıyorum," diye konuştu. "Tabii tanımanız zordur, ne de olsa çiftliğe bir sürü yabancı gelip gidiyor. Şimdi size iyi geceler dilerim!"

Tam Amanda bir şey daha sormak isterken uşak Räder yanından uzaklaşıverdi. Bir süre öfkeyle peşinden baktı durdu, sonra eve gitmeye karar verdi. Şu Räder hiç de aptal değil, diye düşündü, benimle alay etti. Burnu büyük olduğu için bugüne kadar onunla pek konuşmamıştı. Şimdiyse durmuş, biraz çene çalmıştı. Mutlaka bunun arkasında bir şey yatıyordu!

Amanda kafası böyle düşüncelerle dolu ağır ağır yürüdü. Avluyu geçti, Meier'in evine yaklaştı. Her yer karanlıktı. Pencerenin önünde durdu, bir an düşündü. Az önce şu pencere açıktı. Şimdiyse kapatılmıştı. Avludan baktığında odada ışık yanıyordu. Şimdiyse ışık söndürülmüştü. Amanda düşündü, bu olağandı, aşkı artık uyuyor olacaktı! Sarhoş bir adamı rahatsız etmemeliydi. Az önce Hartig'le de konuşmuş, ona bazı şeyler söylemişti. Yapacağı başka bir şey yoktu. Hem bu konunun üzerine pek fazla gitmese iyi olurdu. Amanda böyle şeylerden hoşlanmazdı. Hartig'in aşkına bir daha sokulmaya kalkışacağını sanmıyordu. Hayır, buna çok emindi.

Öyleyse bırak rahat rahat uyusun, diye düşündü. Şimdi ben de artık uyumaya gidebilirim... Şöyle iyi bir uykuya o kadar gereksinimi vardı ki! Fakat aynı anda vücudunun karıncalandığını hissetti. Bu tuhaf bir duyguydu. Çok özlemesine karşın yatağı Amanda'yı çağırmıyordu. Başka zaman olsa bir şeyi yapmaya karar verdi mi onu gerçekleştirirdi. Şimdiyse bir yandan, bırak uyusun, diyordu, öte

yandan da penceresini yumruklamak istiyordu! Bütün istediği onun yarı uykulu, öfkeli sesini duymaktı. Bilmeliydi, her şey yolunda mıydı? Yine bir düşündü, yapsa mıydı, yapmasa mıydı? Ah, boşver, diye mırıldandı. İndireceğim penceresine yumruklarımı!

Ve aynı anda aşkının odasında bir ışık pırıltısı sezer gibi oldu. Sanki bir an bir şey yanıp sönmüştü. Acaba el feneri miydi? Perdeler kapalı olmasına karşın hızla kenara çekildi. El fenerinin ışığı yine yandı, odanın içinde hareket etti. Anımsadı, az önce Hartig'le gübre yığının orada dururken yüzlerine benzeri bir ışık tutulmuştu.

Düşündü. Aklı karışmıştı. Küçükhanımla tanımadığı o adam ellerinde küçük el feneri, aşkının odasında gizlice bir şey mi arıyordu? Güçsüz ışığın odanın içinde aralıksız sağa sola, aşağı yukarı hareket ettiğini gördü.

Amanda pencerenin önünde hiç kıpırdamadan öyle duracak, uzun uzun düşünecek biri değildi. Doğru kapıya gitti. Tokmağını biraz kurcaladı ve şöyle bir omuz attı. Kapı açıldı. Amanda sessizce karanlık hole girdi ve kapıyı arkasından dikkatle kapattı.

5

Teğmen az önce çatı arasından tahta merdivenle karanlık hole inmişti. Sonra elindeki feneri kapıya tutmuş ve anahtarın kilide sokulu olduğunu fark etmişti. Kapıyı hemen açmış ve Weio'yu içeri almıştı. Büronun kapısı kilitliydi, fakat Violet yedek anahtarın kapının hemen yanındaki teneke kutuda olduğunu biliyordu. Her gün geç uyanan Meier rahatsız olmasın diye sabahları erken gelen görevli ahırların anahtarını bürodan almak için kapıyı bu anahtarla açardı.

Büroya girdiler. İçerisi bayıltıcı kokuyordu. Teğmen hemen elindeki feneri yaktı. Yerdeki cam parçaları dikkatini çekti. "Kloroform veya alkol," dedi. "Umarım kendine bir şey yapmamıştır herifçioğlu! Dikkat et Violet, cam kırıklarına basma!"

Hayır, kendine bir şey yapmamıştı. Yataktan gelen derin horlama bunun kanıtıydı. 'Zenci Meier' hem horluyor, hem de hırıltılar çıkarıyordu. Öyle tuhaf sesler çıkarıyordu ki, ürpermemek insanın elinde değildi. Violet yanındaki adamın kolunu tuttu. İçinde nefes alınamayan, pis kokan, karmakarışık odada kendini onun korumasına bırakmak istiyormuş gibiydi.

Gecenin bu saatinde gizli mektubu nedeniyle yapmış oldukları bu yürekli gezintiyi çok heyecanlandırıcı buluyordu. Daha on beş yaşındaydı, çok iştahlıydı ve Neulohe çok sıkıcı bir yerdi! Annesiyle babası bu teğmeni tanımıyordu. O da bir orman gezintisi sırasında karşısına çıkmış olan adamın sadece ön adını biliyordu. Aceleci, aklı hep başka yerde, biraz dalgın, kimi zaman duygusuz, hatta biraz da saygısız bu adamdan ilk gördüğünde hoşlanıvermişti. Hiç beklenmeyen bir anda parlayıveren bu teğmen Weio'nun gözünde bir erkeklik sembolüydü.

O güne kadar tanımış olduğu bütün erkeklerden çok daha başka biriydi. Bir asker de olsa, Ostade ve Frankfurt'taki balolarda tanıdığı, onu dansa kaldırmış Rayh ordusu subaylarından çok daha başka bir askerdi. O subaylar Violet'e hep saygıyla yaklaşmışlar, ona "Sayın Bayan" diye hitap etmişler, onunla ciddi ciddi avlardan, atlardan ve bazen de çiftlikten söz etmişlerdi.

Teğmen Fritz'de ise saygı ve nezaket denen özellikler yoktu! O gün Violet ile ormanın yollarında gezinmiş, herhangi kızın biri gibi onunla havadan sudan çene çalmış, elini tutmuş, koluna girmiş, sonra pek hoşuna gitmemiş gibi yine bırakmıştı. Bir ara cebinden çıkardığı yamru yumru sigara paketini ağzının içinde "buyur" diyerek şöyle bir uzatmıştı. Violet de içmesi kesinlikle yasak olmasına karşın bir sigara alıp, dudakları arasına götürmüştü. Teğmen bir eliyle genç kızın sigarasını yakarken, diğer eliyle de yüzünü tutup, sanki çok olağanmış gibi yanağına bir öpücük kondurmuştu. "Böyle nazlanma bakayım," demişti gülerek. "Nazlanan kızlardan tiksinirim ben!"

Violet bu adamın kendisinden tiksinmesini istemiyordu.

Genç insanlar tehlikelere karşı uyarılır, hatta bu tehlikelerden korunur, fakat günlük yaşamda insan öyle şeylerle karşılaşır ki, onları tehlike olarak kabullenmez. Violet de teğmen Fritz'le buluşmalarında yanlış bir şey yaptığı, kendini tehlikeye attığı duygusuna kapılmamıştı. İçgüdüsel olarak direndiği zamanlarda da teğmen hemen öfkelenip: "Kusura bakma Violet, fakat olay çıkarmanı istemiyorum!" demişti. "Kızların böyle salakça nazlanmalarına ben hiç tahammül edemem! Sen dünyaya bunun için gelmedin mi? Öyleyse..!"

Ben dünyaya bunun için mi geldim, diye sormak istemiş, fakat hemen vazgeçmişti. Ahmak gibi görünmek istemiyordu. İstediğini yapmasaydı çok utanacaktı. Onu kimi zaman önemsemediği, buluşmaları düzensiz ve çok kısa olduğu, verdiği sözleri her zaman yerine getirmediği ("Cuma günü geleceğimi mi söylemiştim? Bırak şu çocukça şeyleri Violet, kafamda hep sen mi var sanıyorsun?") ve ona hiç nazik davranmadığı için teğmen Fritz'e sırılsıklam âşık olmuştu.

O çok değişik birisiydi. Sırlar ve maceralar onun gizemiydi. Violet'in gözünde teğmenin bütün hataları da üstün yanlarıydı, çünkü başka insanlar onlardan yoksundu! Duygusuzluğu, arada sırada birden hırslanması, davranışlarının yüzeyselliği, dünyadaki birçok şeye önem vermemesi, saygı göstermemesi... Bütün bu yanları genç kızın gözünde önemsiz şeylerdi. Önemli olan çılgınca aşkıydı, erkekliği idi!

Yaptığı her şey doğruydu! Kimilerinin şüphelendiği bu adama taşrada dolaşıp, köylüleri harekete geçirmek görevi verilmişti. Bu duygusuz maceracı için önemli olan yapılan mücadelenin hedefi değildi. Paralı asker gerekirse huzursuzluğun çıktığı her yerde herkesin yanında savaşabilirdi. Çünkü o huzursuzluğu severdi, huzurdan ise nefret ederdi. Çünkü böyle anlarda "görevi" yoktu, ne yapacağını bilmeden öyle bomboş otururdu. Bu yürekli insanın her yerde bezi olmalıydı, o bir kahramandı!

O bütün dünyayı ateşe verse de Violet için hep yürekli bir kahraman olarak kalacaktı!

Elindeki cep feneriyle karmakarışık yatağı aydınlattı. Hemen yanı başındaki kız titreyen parmaklarını koluna geçirmişti. Yatağa çırılçıplak uzanmış adamı görünce: "En iyisi başını öte yana çevir, Violet!" dedi usulca. Sonra yatağa sokulup, yorganı çıplak adamın üzerine örttü ve: "Domuz herif!" diye homurdandı. Violet yatağın hemen yanındaki iskemleye ilişti. "Dikkat et, uyanmasın! Ben sağa sola şöyle bir bakayım. Giysilerinin ceplerini karıştırayım!" Karşısındakini hiç önemsemeden, ona değer vermeden, kabaca, hatta kimi zaman gaddarca davranışları genç kızın gözünde olağanüstüydü!

İskemlesinde oturuyordu. Oda çok karanlıktı, mehtabın ışığı kirli sarı perdelerden içeri zor giriyordu. Yataktaki adam hırıltılar çıkarıyor, homurdanıyor, inliyor ve horluyordu. Violet onu pek göremiyordu. Sadece bir an sanki bir düşmanı sezmiş gibi yatağın içinde huzursuzca sağına soluna döndüğünü fark etti. Aynı anda arkasındaki adam da bir yandan söyleniyor, bir yandan da Meier'in eşyalarını karıştırıyordu. Sağını solunu tanımadığı karanlık bir odada elindeki küçük fenerin ışığında aradığı şeyi bulması hiç de kolay değildi. Bir şeyler hışırdıyor, ayağı masaya veya iskemleye takılıyor, fenerin ışığı bir an için duvarlarda, perdelerde danslar ediyor, sonra yine sönüyordu. Ardından yeni hışırtılar...

Evet, çoğu akşam zamanında girerdi yatağa. Fakat bir eğlence olduğunda, ya da baloya gittiklerinde uyku saati on bir veya on iki olabilirdi. Gece avına çıkmasına da, yanında, orman korucusu ve uşak olduğu sürece izin verilirdi. Annesi öğleden sonraları onunla kimi gün Fransızca, kimi gün de İngilizce konuşurdu. "Unutmasın ve iyi öğrenesin diye böyle yapmak zorundayız, Weio," derdi. "Sen ileride toplumun içinde annenden daha önemli bir rol oynayacaksın!" Ah, evinde nasıl da renksiz, nasıl da yalancı ve tatsız tuzsuz bir yaşam vardı! Şimdiyse burada pis kokan bir odada oturuyordu; kan,

ekmek ve pislik karışımı bir yaşam onu sarıp sarmalıyordu. Yaşam, annesiyle babasının, öğretmenlerinin ve papazların söylediği gibi sakin, sevecen, hep güzel bir olay değildi. Karanlıktı o... Hem de çok mükemmel bir karanlıktı yaşam!

Ve karanlığın içinden beyaz dişleri parıldayan bir ağız bana doğru geliyor. Sağlı sollu köpek dişleri sipsivri. Dudakları ince, kuru... Ağız küstah... Öpülecek bir erkek ağzı, ısırılacak vahşi hayvan dişleri! Karanlığın içinden bana geliyorlar!

Annesiyle babası, büyükannesiyle dedesi, Altlohe ve Neulohe, Ostade'deki garnizon, Frankfurt Oder'deki güz panayırı, Berlin'deki Café Kranzler... Daracık bir dünya... Bağımlı, hep suskun bir dünya! Mermer bir masada otuyorlar, garson eğilmiş bekliyor, annesiyle babası acaba sevgili kızları bir kremalı pasta yesin mi, yemesin mi diye aralarında tartışıyorlar. Yan masadaki küstah genç gözlerini dikmiş ona bakıyor, sevgili kızları başını başka yöne çeviriyor. Düzene sokulmuş dünya çoktandır yitirilmiştir. O şimdi eski mi eski bir yıkıntı gibi arkasındaydı...

Yeni, bambaşka bir yaşam kapıya dayanmıştı. Eski geçmişte kalmıştı, o artık yürürlükte değildi. Yeni yaşam hızlı ve parlaktı. O sonsuz bir ateş gibiydi, gizemli maceralarla dopdoluydu! Bu yaşamda insan utanmadan çırılçıplak olabiliyordu. Zavallı annem, bugünleri yaşamadığı için! Zavallı babam, şakaklarına ak düşmüş, ne de yaşlı gösteriyor. Bense yaşıyorum, dans ediyorum, yeni maceralara koşuyorum...Salak, çirkin Meier, on beş dakikalığına biraz heyecan duymak için iyi de, ardından cezalandırılmak pek güzel değil...

"Bu kâğıt mı?" diye teğmen sordu, elinde tuttuğu biraz ıslanmış, yazıları birbirine bulaşmış bir kağıdı göstererek. "Herifçioğlu onu sanki Şnaps'a batırmış!" - "Ah, ver onu bana lütfen!" diye sesini yükseltti Weio. Sanki yazdıklarından şimdi utanıyormuş gibiydi. "Hayır, çocuğum," dedi teğmen. "Aynı şeyleri bir daha yaz diye mi? Hayır, hayır, tekrar peşinden koşuşturmaya hiç niyetim yok!" Kağıdı

hemen cebine attı. "Hem şimdi sana bir şey söylemek istiyorum Violet! Bana artık mektup filan yollamak yok! Hiç! Tek kelime bile yazmayacaksın!"

"Fakat seni o kadar özlemiştim ki..." diye Weio karşı çıkmak istedi ve yerinden fırlayıp, onun boynuna atıldı.

"Tabii, tabii. Seni anlıyorum. Hem söylesene, günlük tutuyor musun?"

"Ben mi? Niçin? Günlük mü? Hayır, tutmuyorum!"

"Öyle mi? Bana doğruyu söylemiyorsun sanırım! Günün birinde odanı biraz gözden geçireceğim!"

"Ah, evet! Ne olur, lütfen... Fritz bir gün odama gel. Ah, ne güzel olurdu, bana gelebilsen!"

"Tamam, tamam! Niçin olmasın! Fakat şimdi acelem var, toplantıda bekliyorlar. Yoksa başlarlar sövüp saymaya!"

"Bu gece... Sonra bana gelir misin? Toplantıdan sonra? Ah, Fritz, gel ne olur!"

"Bu gece mi? Hayır, bu mümkün değil! Toplantıdan sonra tekrar buraya gelip, herifçioğluyla konuşmak zorundayım. Söylesin bakalım, başkalarına bu mektuptan söz etmiş mi?"

Bir an sustu. Bir şey düşündüğü belliydi.

"Evet Fritz, onu bir güzel azarla, tehdit de et! Korksun senden, yoksa mektupta yazanları herkese anlatır durur! O çok iğrenç, çok terbiyesiz biri."

"Onu bana kurye olarak öneren de sendin!" Sonra teğmen birden sustu. Kadınları yaptıkları hatalar için kınamanın hiç anlamı yoktu. Yoksa bu konuşma sonsuza dek uzayabilirdi. Teğmenin aklına o anda bir şey gelmişti. Kötü bir düşünceydi. Bu herif sadece mektuptan değil, başka şeylerden de söz edebilirdi. Kniebusch çenesini tutmamış olabilirdi. "Hayır, hayır ben sonra onunla mutlaka konuşmalıyım!" diye tekrarladı.

"Peki, ne yapacaksın ona Fritz?" diye Weio sanki düşündüğünü tahmin etmiş gibi sordu. "Ya sizlere ihanet etmişse?"

Teğmen yanıt vermedi. Düşündü. Şu salak kız bile o olanağı düşünebildiğine, tehlikeyi sezebildiğine, herkesin çekindiği ihaneti aklına getirebildiğine göre... Bildiği kadarıyla ne planlandığından küçük bir çevrenin dışında kimse haberdar değildi. Sadece bazı insanlar aralarında hoşnutsuzluktan, ümitsizlikten, çekilen acılardan söz edip duruyordu. Böyle düşünenlerin sayısı yavaş yavaş taşrada da artıyordu. Berlin'de kâğıt para basan makine savurduğu her yeni dalgayla yeni öfkeler de savuruyordu insanların üzerine. Silah patlaması için birkaç söz yetebilirdi.

Adamın birinin pek akıllı olmasına, neler olup bittiğini bilmesine hiç gerek yoktu. Kalkıp kaymakama gitmesine ve: "Tanımadığım biri sağa sola gidiyor, herkesi ayaklanmaya teşvik ediyor," demesi yeter de artardı. Hatta kulağına geldiğinde göre köyde silah sayımı bile yapmaya başlamışlardı.

Teğmen elindeki fenerin ışığını uyumakta olanın yüzüne tuttu. Hiç de güzel bir yüz değildi, güvenilecek birini andırmıyordu. İlk karşılaştığında içgüdüsü ona, yanına alma, demişti. Fakat şu Violet yok mu, bu adamın aralarında hiç dikkati çekmeyen bir kurye olabileceğini teğmene kabul ettirmişti. Ne de olsa 'zenci Meier' babasının evine her an girip çıkabiliyordu, tarlalarda, ormanlık alanlarda istediği zaman dolaşabiliyordu. Fakat daha ilk kuryelik görevini yüzüne gözüne bulaştırmıştı. Şu kadınların aklından geçenler yok muydu, uzun saçlı ayak takımına hep takılıp sendeliyorlardı. Çünkü kadınların kafasından da 'sözde aşk'tan başka bir şey geçmezdi!

Teğmen bir an başını çevirdi ve öfkeyle konuştu:

"Violet, sen derhal yatmaya gideceksin!"

Genç kız aşkının onunla böyle sert konuşmasına çok şaşırdı.

"Fakat Fritz, ben seni burada beklemek istiyorum," dedi. "Hem sonra ormancıyla da konuşmam gerekiyor... Şu teke konusunda..."

"Burada mı? Sana gülmesini mi istiyorsun? Hem sonra herif birden uyanırsa veya hiç beklemediğin biri içeri giriverirse ne yapacaksın?"

"Fakat Fritz, ne yapmamı istiyorsun? Diyelim ki, bir ara uyanıverdi ve mektubunun, daha doğrusu benim mektubumun çalınmış olduğunu fark etti. Bunun üzerine bize o kadar öfkelendi ki, evden fırladığı gibi büyükbabamın veya annemin yanına gitti ve o mektupta yazanları anlattı!"

"Fakat Violet, rica ederim bırak böyle şeyleri! Lütfen! Ben o dediklerini yoluna koyarım. Toplantıdan sonra karşıma oturtup, ondan hesap soracağım. Hem de bir güzel! Buna emin olabilirsin!"

"Fakat ya o sen gelmeden çekip giderse?"

"O bir yere gidecek değil! Görmüyor musun nasıl sarhoş olduğunu!"

"Yine de çekip giderse?"

"Hay Allahım yahu! Kapat şu çeneni artık Violet!" Teğmen bağırır gibi konuştu. Fakat birden kendi sesinden irkilmiş olacak ki, fısıldar gibi devam etti: "Fakat artık biraz mantıklı düşün. Senin burada beklemen kesinlikle mümkün değil. Canın mutlaka beklemek istiyorsa, dışarıda kapının önünde bekle! En geç bir saat sonra yine burada olacağım."

Birlikte odadan çıktılar. El yardımıyla karanlık bürodan ve holden geçtiler. Az sonra yine dışarıdaydılar.

"Lanet olsun, mehtap var. Bizi herkes görebilir. Sen hemen şu çalıların ardına saklan. Evet, dediğim gibi bir saat..."

"Fritz!" Violet adamın peşinden seslendi. "Fritz!"

"Ne var? Sus artık!"

"Fritz! Hiç öpücük yok mu?"

Lanet olsun, lanet olsun, diye düşündü. "Döndüğümde çocuğum... Her şeyi döndüğümde yaparız."

Çakıl taşları ayaklarının altında gıcırdadı. Teğmen çabucak gözden kaybolmuştu. Az önce Amanda Backs'ın durmuş olduğu çalıların ardında şimdi Violet von Prackwitz duruyordu. O da Backs gibi gözlerini dikkatle Meier'in oda pencerelerine dikmişti.

Biraz hayal kırıklığına uğramıştı. Fakat yine de kendisine bu görev verilmiş olduğu için gurur duyuyor sayılırdı.

6

Orman korucusu Kniebusch, üç namlulu av tüfeği omzunda ormanın karanlığında yürüyordu. Ay iyice yükselmişti, fakat ağaçların arasından yola pek sızamıyordu. Sadece belli yerlerde kendini gösteriyordu. Kentli biri nasıl evinin sağını solunu biliyorsa, orman korucusu da ormanın her köşesini avucunun içi gibi tanıyordu. O günün ve gecenin her saatinde ormanda dolaşıp durmuştu. Yolların bütün kıvrımlarını, yüksek çamların arasından hayalet gibi çıkıveren her boyda ardıç çalısını da neredeyse tanıyordu. Az önce kulağına gelen hışırtının fare avına çıkmış bir kirpinin ayak sesi olduğunu da biliyordu. Çevresini bu kadar iyi tanımasa ve kendine güvenmese gecenin bu saatinde ormanda dolaşmazdı.

Orman onlarca yıldır pek değişmemişti. Fakat içinde yaşadığımız yıllar ve tabii insanlar da çok değişmişti. Evet, eskiden de odun hırsızları vardı. Fakat onlar hep aynı kuşkulu insanlardı. Şüpheli işler yaptıklarını, adlarının kötüye çıkmış olduğunu herkes bilirdi. Arada sırada yakalanırlardı, ne yaptıkları hep bilindiği için de birkaç günlüğüne hapishanenin yolunu tutarlardı. Onlara kızmaya hiç gerek yoktu. Şimdiki gibi bir köyün bütün erkeklerinin, her evden en az birinin ormana odun çalmaya gittiğineyse hiç rastlanmamıştı. Eskiden ormanda denetime çıktığında arada sırada bir hırsıza rastlardı. Ya o yakalanın öç almasından korkardı ya da yakalanan,

hırsızlık yaptığı herkesin kulağına gideceği için utancından yerin dibine girerdi.

Orman koruyucusu Kniebusch'un gençliğinde, Neulohe ormanlarındaki ilk görev yıllarında adı yörede çok kötüye çıkmış, kaçak yaban hayvanı avlayan biri vardı. Müller-Thomas derlerdi ona. Sonra günün birinde Meienburg Hapishanesi'ndeki hücresinde kendini asmıştı. O adamla yaptıkları ve yıllar boyu devam eden mücadele bir yerde aynı ortamda sürüp gitmişti. Her iki taraf da kurnazlığa kurnazlıkla, şiddete şiddetle karşılık vermişti. Bugün ise insanlar, ellerinde ordu malı tabancalar ve tüfekler sürü halinde "av"a çıkıyor. Hayvanları yuvalarından çıkartıyor, gebe veya emziren dişi hayvanları da hiç çekinmeden öldürüyorlardı. Günümüzde insanlar artık sülünleri bile avlamaktan çekinmiyor. Müller-Thomas gibi veya karınları aç olduğu için avlanmıyorlardı. Onlar öldürmek istedikleri için öldürüyordu. Onlar katilce davranıyor, her şeye zarar veriyordu!

Yaşlı adam yüksek ağaçları geride bıraktı. Şimdi alaçamlardan oluşan büyük bir koruda yürüyordu. Buradaki genç ağaçlar on beş yıl önce dikilmişti. İki, üç yıl önce güçsüz veya hastalıklı olanlarının kesilmesi gerekmişti. Fakat bu işi yapacak işçiler bulunamamıştı. Şimdiyse fidanlık iyice sıklaşmış, kopmuş dallar ve parçalanmış gövdeler sağa sola yayılmış, kimi yerde yürümeyi güçleştiren bir engel oluşturmuştu. Mehtabın aydınlığında insanın karşısında kapkara bir duvar gibi duruyordu. Düşmanından korkan biri ona görünmeden buraya saklanabilirdi.

Orman korucusu kimsenin onu beklemediğini ve gözetlemediğini biliyordu. Yine de yavaş yavaş ve çok sessiz yürüyordu. Eğer o akşam çenesini tutmuş olsaydı buralara gelmesi gerekmeyecekti. Burada pusuya yatmış birisi yoktu. Yine de çok dikkatli yürümeye devam etti. Toprak yolun kenarındaki yosunla karışık çimenlerde, adımlarının hiç sesi çıkmıyordu. Bir dal parçasına bastığında hemen duruyor, çevresine kulak kabartıyordu. Az önce piposunu ceketinin

iç cebine sokmuştu. Bazı hayvanlar tütünün kokusunu çok uzaklardan da alırdı. Elindeki üç namlulu tüfeği her an ateş etmeye hazırdı. Gereksiz yere de ateş etmesi, etmemekten daha iyi idi.

Kniebusch çok yaşlı birisiydi. Elinde olsaydı çoktan emekliye ayrılırdı. Fakat bunu bir türlü başaramamıştı. Çocuk yaşında akılsız bir kız duygularına ve mektuplarına dikkat edemediği için de şimdi gece yarısı buralarda dolaşıp duruyordu. Şimdi yapmak istedikleri oldukça anlamsız bir şeydi. O tekenin karşısına çıkacağını hiç sanmıyordu. Çıksa bile kurşunun isabet edeceğinden emin değildi. Sonra da Violet evde, 'yavaş yavaş ve dikkatle sokulmak bile bir işe yaramadı,' diye anlattığında ne sayın Hanımefendi, ne de eşi olup biteni pek umursayacaktı. Babası da alay eder gibi, 'yatağında kalıp uyusaydın daha iyi ederdin Weio,' diyecekti.

Fakat onlar bütün bu şeyleri hiç düşünmemiş ve yaşlı adamı şu tekenin peşinden yollamışlardı. Kniebusch şimdi ormanda sağa sola giderken diğerleri bir konuyu halletmek için Meier denen lanet olası herifin peşindeydi! Bildiklerini kime borçluydular? Tabii ki sadece ona! Hava atıp tutan şu teğmeni muhtar Haase'nin yanında kim bulmuştu? Ormandaki tekeyle ilgili bilgileri onlara kim vermişti? Sonra da şu genç züppe kalkıp ona: "Kniebusch, bize burada gerekli değilsiniz," deyivermişti. "Gidin ormana, vurun şu tekeyi! Sakın çalılıkların arkasına gizlenip, kulak kabartmayın! Yoksa haddinizi bildiririm! Anlaşıldı mı?"

Yanlarında duran küçükhanım Violet de tabii teğmenin bu öfkeli sözlerini duymuştu. O anda Kniebusch'a teşekkür edeceğine, tutmuş: "Evet, ne derse onu yapın Kniebusch," demişti. "Biraz zahmet edin de yarın babam geldiğinde kendisine göstereceğim bir şeyim olsun!"

Tabii onun için de "başüstüne, küçükhanım" deyip, geri dönmekten ve dosdoğru ormana gitmekten başka yapacak şey kalmamıştı! Meier'in başına neler geldiğini hiç öğrenemeyecekti. O ağzını açıp,

tek kelime anlatmayacaktı. Uşak Räder tabii çenesini tutacak, teğmen de hiçbir şey olmamış gezinip duracaktı. Neler olup bittiğini başkalarından dinlemeyi seven küçükhanım da suskunlaşacaktı. Bütün bu caka ve gösterişin sonucunda ne elde edilecekti? O bütün gece ormanda av peşinden dolanıp duracaktı; öfkelendiğinde zehir saçan bir karakurbağayı andıran ufak tefek Meier de belki ondan nefret edecekti.

Orman korucusu Kniebusch bir an durdu. Nefes nefese kalmıştı. Alnındaki terleri sildi. Sıcaktı, çok sıcaktı! Onu terleten ormanın nemli ve sıcak havası değildi. O kendi kendine öfkelendiği için terlemişti. Yaşamında belki bin, belki de on bin kez çevresinde olup biten ve onu ilgilendirmeyen şeyleri görmeyeceğine, duymayacağına, kulağına gelenleri de başkalarına anlatmayacağına söz vermişti! Önünde kalmış son birkaç yılda artık kendi yolunda yürümeliydi. Ne bilge, ne de akıllı biri olmak istiyordu. Onun hiçbir beklentisi yoktu! Karar verdi, bu düşüncesi artık kesindi. Ve tam o anda ormandan silah sesi geldi! Orman korucusu Kniebusch'un bütün vücudu ürperdi. Bu keskin kırbaç şaklamasını andıran bir tüfek sesiydi. Kaçak avlanan biri ateş etmişti. Yoksa gecenin bu saatinde başka kim ava çıkmış olabilirdi ki?

Tüfekten ve kaçak avcıdan emindi. Fakat emin olmadığı başka bir şey vardı. Acaba tüfek sesi hangi yönden gelmişti? Çevredeki yüksek ağaçlar sesi top gibi sağa sola attığı için yönünü tespit etmek mümkün değildi. Fakat orman korucusu hemen hemen emindi, yoncaların oradan bir yerden ateş edilmişti. Oradaki arazi muhtar Haase'ye aitti. Küçükhanımın tekesine bir başkası ateş etmiş olacaktı!

Orman korucusu tüfek sesini duyduğunda olduğu yerde kalmıştı. Hiç kıpırdamadan bir süre daha öyle durdu. Çok kararalı olmasına karşın o anda pek acelesi yoktu. Ne yapması gerektiğini biliyordu. Elindeki üç namlulu av tüfeğini dikkatle omzuna attı, sonra cebin-

den piposunu çıkarıp, içine tütün doldurdu. Bir an çevresine kulak kabarttıktan sonra kibrit yakıp, pipoyu ateşledi. Derin bir nefes çekti, kibritin alevini baş ve işaret parmağıyla bastırıp söndürdü. Tününü biraz daha sıkıştırdı ve piponun nikel kapağını kapattı. Sonra emin ve kararlı adımlarla yoluna devam etti. Tüfek sesinin geldiği yere doğru yürümüyordu. Sesin geldiği yerden uzaklaşıyordu. Yanmayan ateşi üflemeyeceksin! Evet, bu böyledir!

Fakat yaşamda ilginç şeyler olur. Bazı insanlar hiçbir şeyi görüp duymadan yaşamın yollarında öyle yürürken, yenilikler ve değişiklikler –onlar isteseler de, istemeseler de- gelip bazı insanları mutlaka bulur. Doğrusunu söylemek gerekirse orman korucusu o gün öğleden sonra ne küçükhanımın mektubunu okumak istemişti, ne de bir şey bilmek istemişti. Hatta Meier'in sarhoş gevezeliğini nefretle geri çevirmişti. Böyle atıp tutmalardan hep tiksinirdi. Fakat mektupta yazanların çok sorunlu şeyler olduğunu yine de biliyordu.

Piposunun dumanlarını çevresine üfleyerek ağır ağır yürüyen orman korucusu yaşlı Kniebusch bir an sırıttı. Kurnazlığına seviniyordu. Ormanın az tehlikeli olan yollarında yürümeye karar vermişti. Onlar ödlek Kniebusch'u tekeyi vurmakla görevlendirmişlerdi. Oysa bütün çabasına ve sabırla beklemesine karşın tekeyi vuramamıştı. Belki bunu tüfeksiz başarırdı. Şimdi sessizce yaklaşan o sürpriz, ay ışığının vuramadığı yüksek çamlar arasındaki dar patikadan bisikletle aşağı iniyor, ona doğru geliyordu. Orman korucusuysa piposunun dumanlarını savurarak dar patikayı yukarı doğru çıkıyordu.

Çarpışma müthiş oldu. Yaşlı Kniebusch patikanın kenarındaki yumuşak topraklara yuvarlanırken bisikleti kullanan taşlara düştü. Önce omzu taşlara çarpan adam küfürler savurdu. Köprücük kemiğinin kırılmış olduğunu o anda bilmiyordu. Ardından sağ yanağıyla taşları vurdu. Derisi sıyrıldı, eti ortaya çıktı. Müthiş yanmaya başladı. Fakat yuvarlamış olan bisikletli bunu pek fark edemedi. Çünkü aynı anda sağ şakağı taşların sivrisiyle tanıştı. İnsanın şakağı uykusu

kadar duyarlıdır. Çok rahatsız edilmekten ikisi de hoşlanmaz. Bisikletinden yuvarlanmış olan adam "Uf..." diyebildi ve sustu.

Orman korucu Kniebusch yumuşak toprağa oturmuş, çarpışmanın ardından vücudunda sızlayan tek yer olan uyluk kemiğini ovuşturuyordu. Eğer adam tekrar bisikletine binip, ortadan kaybolsaydı Kniebusch ağzını açıp ne bir şey söylerdi, ne de sorular sorardı. Çevresinde olup bitene artık karışmamaya çok kararlıydı. Sonra adamın nerede yattığını görebilmek için çevresine bakındı, fakat koca çamlar arasındaki dar patika çok karanlık olduğu için onu iyice seçemedi. Ancak ormanın her köşesini avucunun içi gibi tanıyan birisi bu karanlıkta böyle dar bir patikayı bisikletiyle inmeye cesaret edebilirdi... Orman korucusu az ötede onun gibi oturan bir adamı gördüğünü sandı.

Orman korucusu dikkatle karşıya baktı. Orada birisinin oturduğuna, gözlerini ona dikmiş olduğuna ve bir an önce çekip, gitmesini beklediğine çok emindi. Orman korucusu kararsızdı. Bir an düşündü, ne yapmalıydı? Olayla ilgilenmekten vazgeçtiğini göstermek için resmî görevli olarak önce onun gitmesi gerekiyordu. Kniebusch çok dikkatle, sessizce ve gözünü karşısındaki karaltıdan ayırmadan oturduğu yerden yavaşça ayağa kalktı. Küçük bir adım attı. Durdu. Sonra bir küçük adım daha... Ve üçüncü adımda tekrar yere kapaklandı. Ayağı, uzaklaşmak istediği adama takılmıştı. Az ötedeki karaltı sandığı gibi bir insan değildi. Şimdi yerde yatanın üzerine düşmüştü. Hemen yerinden doğrulup, ayağa kalkmak ve hızla oradan uzaklaşmak istedi. Fakat başaramadı. Çünkü Kniebusch'un ayakları bisikletin pedallarına, zincirine karışmış, tüfeğinin kayışı bisikletin çantalarına ve kayış kutusuna dolanmıştı. Düşerken direksiyonuna ve pedallarına da çarptığı için vücudunun bazı yerlerinde sızı hissediyordu.

Kafası da karmakarışıktı. Sızılar içinde düşünmeye çalıştı. Bir an önce buradan uzaklaşmalıyım! Bu arada, üzerine düşmüş olduğu

vücudun kıpırdamadığını da fark etti. Bu bilinci yerinde olan birini andırmıyordu. Fakat hemen yerinden doğrulamadı. Yine ne yapacağını düşündü. Kniebusch sonunda cebinden el fenerini çıkarıp yaktı. Zayıf ışığını, baygın öyle yatan adamın yara bere içindeki yüzüne tuttu. Ve aynı anda bu kişinin adı ünlü hırsız, Altloheli Schubejack Bäumer olduğunu gördü. Şimdi uslu bir koyun gibi eline geçmişti. Bu andan sonra yapacağı, adı kavgacı ve kabadayıya çıkmış, ormanda kaçak ava giden adamı hemen içeri attırmak olacaktı.

Orman korucusu Kniebusch ele geçirebildiği ipler ve kayışlarla Bäumer'i, becerikli bir Tezgâhtar kız gibi güzelce paketledi! Bunu yaparken de düşündü, bu 'tutuklama' ile hem yaşlı Beyefendi'nin, hem de damadının iyice gözüne girecekti. Çünkü Bäumer, çantasındaki çatallı boynuzlu tekeden, bisikletindeki tüfekten de görüleceği gibi hep kaçak ava çıkan, hırsızlık yapan sefil bir düzenbazın tekiydi! Fakat o anda yaşlı Kniebusch için en önemlisi, içi kaçak odun dolu arabasıyla karşısına çıktığında onu hep dövmekle tehdit etmiş olan bu tehlikeli adamdan hiç çaba göstermeden, hiç riske girmeden kurtulacağı ve başının uzun bir süre dinç olacağı idi. Üç kişiye bedel bu düşmanının böylesine kolay eline düşeceği aklının köşesinden geçmezdi. Bu gerçekten de 'takdiri ilahi' idi...

Yaşlı orman korucusu yerde yatan Bäumer'i sıkı sıkıya bağlarken çok keyifliydi. Sanki yaşamının en mutlu anını yaşıyordu!

7

Wolfgang Pagel, Wittenbergplatz yakınlarında durdu. Cadde karanlıktı. Sağına soluna bakındı. Saat gece yarısına yaklaşmıştı. Az ötede, meydanın genişlediği köşede, bu yaz sıcağında başında kasketi, elleri pantolonun cebinden adamın biri duvara dayanmış öyle duruyordu.

"İşte orada," diye Wolfgang konuştu, başıyla adamın durduğu köşeyi işaret ederek. Ve aynı anda ürperir gibi oldu. Hedefe az kala heyecanı doruk noktasındaydı.

"Kim orada duran?" diye von Studmann ilgisizce sordu. Gecenin bu saatinde, uykusuz ve yorgun Berlin'in yarısını geçip kasketli bu adamı görmek için buralara gelmelerini çok sıkıcı bulmuş gibiydi.

"Dikizci!" dedi Wolfgang. Sanki yanındaki iki adamın yorgunluğu hiç umurunda değildi.

"Berlin'i böylesine yakından tanıdığınız için sizi kutlarım!" diye emekli süvari yüzbaşısı von Prackwitz atıldı. "Böyle heriflere 'dikizci' denmesi gerçekten çok ilginç... Fakat bizimle ne yapmak istediğinizi artık söylemek niyetinde değil misiniz?"

"Hemen!" dedi Pagel ve köşeye doğru bakmaya devam etti.

Aynı anda dikizci bir ıslık çaldı ve Wittenbergplatz'ın aydınlığında gözden kayboluverdi. Az önce önünde durmuş olduğu kapının kilidinde bir anahtar döndü.

"Kapıyı kilitlediler," diye konuştu Pagel. "Hep aynı yerdeler. 17 numara! Şimdi polisler gelecek. Biz bu arada şöyle bir tur atalım."

Fakat emekli süvari yüzbaşısı iyice öfkelenmişti. Ayağını hızla yere vurdu ve heyecanla konuştu:

"Pagel, kafanızdan ne geçirdiğinizi artık söylemezseniz ben hemen geri dönüyorum! Yapmak istediğiniz kuşkulu bir şeyse, teşekkür ederim, bensiz yapın! Artık bir yatağın özlemini çekiyorum; sanırım Studmann da benim gibi düşünüyor."

"Dikizci nedir, Pagel?" diye Studmann sordu.

"Dikizcinin görevi," dedi Pagel, "sürekli sağını solunu gözler, polislerin gelip gelmediğine bakar. Az önce kapıyı içerden kilitlemiş olan da gelen müşterileri yukarı..."

"Yasal olmayan şeyler bunlar galiba!" diye emekli süvari yüzbaşısı tekrar sesini yükseltti. "Teşekkürler, sayın Bay Pagel, siz ne yapar-

sanız yapın, fakat bensiz! Polisle başımın derde girmesini istemiyorum; ben eski kafalının biri olabilirim..."

Sustu. İki polis yanlarına yaklaşmıştı. Biri uzun boylu, iri yapılıydı, diğeriyse kısa boylu şişmancaydı. Başlarında miğferler, ellerinde lastik coplar yan yana yürüyorlardı. Her adım atışlarında demir kaplı topuklardan çıkan ses bina duvarlarında yankılanıyordu. Yanların geçerlerken Pagel nazikçe, yavaşça:

"İyi akşamlar!" dedi.

Sadece iri yapılı polis başını kaldırımda durmakta olan üç adama doğru çevirdi. Şöyle bir baktı, fakat yanıt vermedi. Sonra yavaş yavaş yollarına devam edip, uzaklaştılar. Ayak sesleri uzaktan da duyuluyordu. Polisler köşeyi dönüp, Augsburg Caddesi'ne saptılar. Pagel rahatlamış gibi derin bir nefes aldı.

"Evet, şimdi yok oldular, "dedi ve yüreğinin daha yavaş attığını hissetti. Son anda karşılarına bir engel çıkmasından korkmuştu. "Artık içeri girebiliriz."

"Eve dönelim, Studmann!" diye konuştu emekli süvari yüzbaşısı biraz öfkeyle.

"Ne var içeride?" diye von Studmann sordu başıyla az ötedeki binayı işaret ederek.

"Gece kulübü," dedi Pagel bakışlarını Wittenberg alanından ayırmadan. Bu arada dikizci, elleri pantolon cebinde, sigarası dudaklarının arasında yine ortaya çıkmıştı.

"Şeytan alsın!" diye von Prackwitz öfkeyle sesini yükseltti. "Çıplak karılar, sahte köpüklü şaraplar, çıplak danslar! Haydi gelin, Studmann!"

"Peki, Pagel," diye Studmann sordu, yanındaki emekli süvari yüzbaşısına bakmadan, "gerçekten böyle mi?"

"Hayır!" dedi Pagel. "Rulet, sadece rulet var içerde!"

Dikizci onlardan beş adım ötede bir sokak lambasının altında düşünceli düşünceli öyle duruyordu. Pagel, bu kulübün en kötü müş-

terisi olduğunu dikizcinin bilmesinden korkuyordu. İçeri girmesine engel olabilirdi. Yakınına gelmiş olmalarını hiç umursamıyormuş gibiydi. Pagel cebinden bir tomar para çıkarıp, şöyle bir salladı. Aynı anda emekli süvari yüzbaşısı:

"Rulet mi?" diye hayretle bağırdı. "Buna izin var mı ki?"

"Rulet mi?" diye von Studmann şaşkınlıkla sesini yükseltti. "Geleceğinizi böyle üç kâğıtçılara mı bağlıyorsunuz, Pagel?"

"Fakat bu oyunda aldatma yok," diye Pagel gözlerini dikizciden çekmeden fısıldar gibi konuştu.

"Aldatılmış olduğunu kabul eden biriyle ben hiç karşılaşmadım," diye karşı çıktı Studmann.

"Genç bir subay olduğum yıllarda ben de rulet oynamıştım," dedi von Prackwitz eskiyi anımsamış gibi biraz dalgın. "İsterseniz bir bakalım, Studmann. Tabii ben tek kuruş bile yatırmayacağım!"

"Bilmiyorum..." diye Studmann mırıldandı. "Burada üçkâğıt dönüyor gibi. Tuhaf bir yer... Ne demek istediğimi anlıyor musun, Prackwitz?" Düşünceli bir hali vardı. "Tabii ben de arada sırada şans oyunlarına para yatırmıştım. Fakat şimdi... bir tadına vardım mı... hele bugün olup bitenlerin ardından..."

"Evet, evet...." diye konuştu yaşlı dostu.

"Haydi, giriyor muyuz?" dedi Pagel kararsız iki adama bakarak.

Adamlar birbirlerine baktılar. Girelim mi, girmeyelim mi? Kandırılmaktan korkuyorlardı, en çok da kendilerinden.

"Buyurun, Beyefendiler... Oynamanıza gerek yok, sadece bakabilirsiniz de," diye konuştu bu arada yanlarına sokulmuş olan dikizci. Sonra kasketini hafifçe alnına kaldırıp: "Karıştığım için affınızı dilerim!" Soluk suratını uzatmış, fareyi andıran küçük kara gözleriyle merakla üç adamı süzüyordu. "Sadece bakmak bedavadır, Beyefendiler! Giriş ücretsiz, vestiyer ücretsiz; ne içki var, ne kadınlar... Sadece namuslu bir oyun..."

Pagel kararını vermişti: "Evet, ben giriyorum," dedi ve binaya doğru yürüdü. Kapı hemen açıldı. İçeri girdi.

"Hey, Pagel, bekle!" diye emekli süvari yüzbaşısı arkasından seslendi. "Biz de seninle geliyoruz..."

"Dostunuza eşlik etseniz bence iyi olur," diye dikizci konuştu. "O akıllının biri... Nasıl oynanacağını bilir..."

"Pagel mi?" diye von Prackwitz hayretle sordu.

"Biz onun adını bilmeyiz. Buraya gelenler kim olduklarını söylemez. Biz dostunuza, hep tek sayıya oynadığı için Çift-Panter deriz! O tam bir oyuncudur, biz onu tanırız. Bırakın gitsin, nereye gideceğini bilir o. Buyurun benimle, ben size yolu göstereyim..."

"Çok mu yatırır?" diye von Studmann sordu. Pagel denen adam yavaş yavaş ilgisini çekmeye başlamıştı.

"Çok mu?" Dikizci sanki Pagel'e hürmet edermiş gibiydi. "Bu adam her akşam uğrar! Her defasından da masanın kaymağını kaldırır. Bilseniz bizim ondan kimi akşam nasıl nefret ettiğimizi! Fakat bu adam o kadar soğukkanlı ki! Ben bile onun kadar soğukkanlı olamam! Cebini yeterince doldurduğunda nasıl masadan ayrıldığını bir görseniz şaşırıp kalırsınız! Aslında içeri girmesine izin vermemem gerekirdi, çünkü yukarıdakiler ondan nefret eder. Fakat bu akşam bir istisna yapalım, ne de olsa siz beyler ona eşlik ediyorsunuz."

Von Studmann birden çok içten güldü. Dostu ne olduğunu anlamamış gibi sordu:

"Gülecek ne var?"

"Ah, kusura bakma, Prackwitz," diye konuştu Studmann gülmeye devam ederek, "böyle güzel bir kompliman her zaman yapılmaz! Anlamadın mı, akıllı ve soğukkanlı Pagel'in içeri girmesine izin veriyorlar, peşinden biz salakları getirsin diye... Haydi gel bakalım, ben şimdi çok meraklandım! Bakalım biz de onun gibi akıllı ve soğukkanlı olabilecek miyiz!"

Sonra gülmeye devam ederek dostunun koluna girdi ve kapıya doğru yürüdü. Dikizci de güldü ve:

"Sanırım yanlış bir şey söyledim," dedi. "Kusuruma bakmayın beyler! Kızmadığınızı biliyorum, acaba bana ufak bir bahşiş... Bakarsınız bu gece şu merdivenleri cebiniz para dolu inmezsiniz!"

Elindeki feneri, cüzdanında bahşiş arayan Prackwitz'e tutuyordu.

"Studmann, bu adam sanıyor ki, biz buradan beş parasız çıkacağız!" diye emekli süvari yüzbaşısı biraz öfkeli konuştu. "Zavallı!"

"Böyle sözler kimi oyuncuyu yüreklendirir," dedi dikizci. "Ah, bir banknot daha... Sayın Baron! Gördüğüm kadarıyla siz buraya ilk kez geliyorsunuz. Benim bir ayağım hep Alexanderplatz'daki emniyet müdürlüğündedir!"

"Ya ben?" diye emekli süvari yüzbaşısı yine öfkelendi. Adamın, burasının kaçak bir salon olduğunu anımsatmasına ne gerek vardı?

"Siz mi?" diye dikizci acır gibi konuştu. "Size hiçbir şey olmaz! Masada oynayan olsa olsa parasını yitirir. Başkalarını kumara ayartansa içeri tıkılır. Sayın Baron, rulet oynamanız için sizi ayartan ben değil miyim?"

Aynı anda karanlık suratlı adamın biri merdivenleri indi, yanlarına geldi.

"Hey Emil, beyler Çift-Panterin misafirleri. Lütfen onlara eşlik et. İçim pek rahat değil bu gece, sanki bir şey olacakmış gibi..."

Prackwitz ile Studmann, karanlık suratlı adam peşlerinde merdiveni çıkmaya başladılar. Dikizci arkadan giden adama usulca seslendi: "Hey, Emil, baksana!"

"Ne var? Sussan iyi edersin!"

"Ben paralarını aldım! Sakın bir daha almaya kalkışma!"

"Haydi, defol bakayım. Sen dikizlemene devam et!"

"Tamam, tamam, Emil!"

Dışarı çıktı, loş bir köşede gözden kayboldu.

8

Wolfgang Pagel rulet masasına doğru yürüdü.

Nasıl olmuşsa, içeri girmeden büyük miktar fiş almış olduğu haberi anında masaya ulaşmıştı. Yırtıcı kuş bakışlı krupiye ile iki yardımcısı Pagel'e hemen masanın başında yer açmışlardı. Az önce tüm parasının sadece dörtte biri bozdurmuş, kalanlarını da aceleyle ceplerine tıkıştırmış, bir eliyle cebindeki fişleri şakırdatarak salona girmişti. Tavandan sallanan ampul oyun masasının üzerindeki yeşil örtüyü ve sarı rakamları aydınlatıyordu. Salonun sessizliğini sadece dönen tekerleğin ve rakamlar arasında koşuşturan topun tıkırtıları bozuyordu.

Wolfgang rahatlamış gibi derin bir nefes aldı. Oyun salonu oldukça dolu sayılırdı. Masanın çevresinde oturanların arkasına iki sıra oyuncu dizilmişti. Wolfgang durduğu yerden o heyecanlı insanların rengi atmış yüzlerini zar zor seçiyordu. Hemen yanına sokulan krupiye yardımcısı, ona boş iskemleye kadar eşlik etti. Yanından geçtiği bir kadının ağır parfümü tanıdık geldi. Fakat şimdi bütün dikkatini oyuna vermeliydi. Ancak kendini toparlayamadığını fark etti, öfkelendi. Beyni hızla çalışıyor, kadının sürmüş olduğu parfümün markasını bulmak istiyordu. Peş peşe bir sürü isim beyninde koşturuyordu: Houbigant, Mille fleurs, Patschuli, Ambra, Mystikum... Masaya oturduğu anda bu parfümün markasını hiç bulamayacağını fark etti. Bu parfümün ona yabancı gelmemesinin nedeniyse, bir zamanlar burada rastlamış ve hiç hoşlanmamış olduğu bir kadının sürdüğü parfüm olmasıydı. Az önce yanından geçerken ona şöyle bir sırıtmıştı.

Pagel masanın başında oturuyordu. Çevresine kimlerin oturduğuna bakmadan, o akşam Lutter ve Wegner'den almış olduğu Lucky Strike sigarasını cebinden çıkardı, önüne koydu. Bir kutu kibritle gümüşten sigara tutacağını da yanına bıraktı. İçerken sigarayı çatalı andıran bu tutacağa takınca parmakların tütünden sararması önle-

niyordu. Sonra cebinden otuz fiş çıkardı ve beşerlik kümelerle yan yana dizdi. Cebinde daha çok fiş vardı. Başını masadan kaldırmadan onları biraz okşadı. Çıkardıkları ses kulağına güzel bir melodi gibi geldi, sevindi. Ve birden, sanki fırtınalı gökyüzünde ilk şimşek çakmış gibi bir avuç dolusu fişi 22 numaraya yatırdı.

Krupiyenin şüpheli gözlerle bir an kendisine baktığını sezdi. Çark döndü, top bir süre hopladı zıpladı ve krupiyenin sesi duyuldu: "Yirmi iki, kırmızı!"

Yanıldım galiba, diye Pagel düşündü, galiba Petra yirmi bir yaşında!

O anda dalgınlığı geçivermişti. Krupiyenin elindeki küçük tırmıkla fişlerini topladığını gördü. Hiç üzülmedi, hatta Petra'nın yaşını yanlış anımsayıp, bu nedenle bir yığın fiş yitirdiği için rehinelikten kurtulduğunu düşündü. Şimdi artık onu düşünmeden istediği gibi rahatça oynayabilirdi. Krupiyeye şöyle bir baktı, hafifçe gülümsedi. O da bıyık altından gülümser gibi yaptı.

Pagel çevresine bakındı. Tam karşısında, masanın öteki ucunda yaşlıca bir adam oturuyordu. Yüz hatları o kadar keskindi ki, sanki bir bıçağın keskin yanını ve sivri ucunu andırıyordu. Kılı bile kıpırdamayan yüz ürkütücü bir solgunluktaydı. Sağ gözünde bir monokl vardı, sol gözünün de üzerine, felçli olacak, gözkapağı sarkmıştı. Önünde yığın yığın fişin yanı sıra desteyle banknotlar da vardı.

Yine krupiyenin sesi duyuldu. Yaşlıca adamın ince parmakları çabucak fişlerle paralara uzandı. Onları değişik sayılara hızlı hızlı dağıttı. Pagel dikkatle adamın parmaklarının hareketlerini izledi. Sonra birden bakışlarını masadan çekti. Soluk yüzlü, ne düşündüğü belli olmayan bu adam aklını kaçırmış gibiydi! Kendine karşı oynuyordu! Hem sıfıra, hem de diğer sayılara, hem kırmızıya hem de siyaha yatırıyordu.

"On bir, kırmızı..." diye krupiye seslendi.

Yine kırmızı gelmişti! Pagel, şimdi siyah geleceğine çok emindi. Hemen karar verdi ve önündeki bütün fişleri siyaha yatırdı.

Ve bekledi. Oyun bir türlü başlamak bilmiyordu. Bazıları çabucak karar veremiyordu, bazıları da yatırdıkları fişleri tekrar geri çekiyor, başka rakamın üzerine koyuyordu. Wolf'un keyfi kaçmaya başladı. Son bir yıldır yaşamını etkilemiş olan bu rulet oyununun nedense o anda canını sıktığını hissetti. Yetişkin insanlar heyecanlı çocuklar gibi nefes nefese masanın çevresine oturmuş, topun bir deliğe düşmesini bekliyordu! Küçücük o şey önce dönüyor, sanki hiç bitmeyecekmiş gibi hopluyor, zıplıyordu. Karşısında oturan adamın, masanın her şeyi emen yeşil örtüsüne bakan monoklü ışıldıyordu. Onun, bu oyunun ardından artık aç kalacağını düşünmek budalalık olurdu!

Pagel yatırdığı parayı yitirdi. Bütün fişler krupiyenin küçük tırmığı altında gözden kayboldu. "On yedi" demişti krupiye. On yedi de güzel bir rakamdı. On yedi ve dört, yirmi bir yapardı! İnsanın bu masada hiçbir şey yapamadan öyle oturması, hakkında verilecek kararı beklemesi demekti! Dünyanın en budalaca şeyi idi... Bu bir esir yaşamıydı! Pagel aniden ayağa kalktı, arkasında duranları şöyle bir kenara itti ve bir sigara yaktı. Öyle duvara dayanmış olup biteni seyreden üsteğmen von Studmann hemen Pagel'in yanına geldi.

"Ne oldu?" dedi. "Çabuk bitti!"

"Evet," diye konuştu Pagel biraz keyifsiz.

"Nasıldı?"

"Pek bir şey yok, diye homurdandı ve sigarasından derin bir nefes çekti. "Gidiyor muyuz?"

"Tabii! Burası benim pek hoşuma gitmedi... Fakat önce Bay von Prackwitz'i çağırmamız gerek! Laf olsun diye oynayanlara biraz bakmak istiyordu da..."

"Laf olsun diye mi? Öyleyse ben burada bekleyeyim."

Studmann oynayanların arasına karıştı. Pagel de onun az önce durduğu yere geçip, dönmesini beklemeye başladı. Kendini yorgun ve dermansız hissediyordu. Cebindeki büyük kapital ile istediği gibi oynayıp, keyif çıkarmayı düşlemiş olduğu akşam demek böyle bitecekti. Aklına estiği kadar burada kalabilirdi, fakat nedense canı birdenbire daha uzun süre masada oturmak istememişti. Hissediyordu parasını oyuna yatırmak dönemi sanki artık geride kalmıştı, bundan sonra bir daha buraya gelmeyecekti. Yarın sabah kafası dinç cepheden tanıdığı süvari yüzbaşısıyla taşraya gidebilir, oralarda çiftlik kâhyası gibi bir görevde çalışır dururdu. Berlin'den uzaklaşmakla hiçbir şeyi kaçırmayacaktı! Burada ne yaparsa yapsın pek şansı yoktu! Gözleriyle görüyordu, anlamı olmayan bir yaşam parmaklarının arasından kayıp gidiyor, para hızla değer yitiriyor, her şey boşalıyordu... Şimdi bir gün içinde hem annesini, hem de Petra'yı yitirmişti. Az önce rulete yatırdığı parayı da! Böyle bir yaşam çok anlamsızdı artık onun gözünde... Köprülerin birinden kendini kolayca trenin önüne de atabilirdi. O bile günlük yaşam kadar anlamlıydı!

Esnedi ve bir sigara daha yaktı.

Az önceki kadın, sanki masadan kalkmasını beklemiş gibi tekrar yanına sokuldu.

"Bana bir sigara verir misiniz?"

Pagel hiç sesini çıkarmadan paketi uzattı.

"İngiliz mi..? Hayır, onları sevmem, çok sert... Bana dokunuyor. Başka sigaranız yok mu..?"

Pagel başını, hayır, anlamında salladı ve hafifçe gülümsedi.

"Bunu nasıl içebiliyorsunuz?" diye konuştu. "İçinde afyon var..."

"Afyon esrardan daha kötü değildir ki," diye Pagel biraz sesini yükseltti ve karşısındaki kadının burnuna baktı. Bugün henüz pek çekmemişe benziyordu. Burnu beyaz değildi. Sakin, fakat biraz merakla kadına bakmaya devam etti.

"Esrar mı? Siz beni esrar mı kullanıyorum sanıyorsunuz?"

Az önce ona sokulmak isteyen kadının sesi şimdi biraz sert çıkmıştı. Güzel sayılırdı. İnce, uzun boyluydu. Dekoltesi geniş elbisesinden seçilen memeleri küçük ve sert gibiydi. Fakat unutmamalıydı, bu kadın kötü niyetlinin biriydi. Aç gözlü, kavgacı ve hırslıydı. Esrar kullanıyordu, çabuk da öfkeleniyordu. Fakat Petra'nın da arada sırada öfkelendiği olurdu. Onun bu yanını, saklamasını iyi becerdiği için uzun zaman fark etmemişti. Hayır, hayır, Petra artık bitmişti!

"Esrar kullanmıyorsunuz, öyle mi?" diye karşısındaki kadını umursamazmış gibi konuştu. "Ben de sanıyordum ki..." Sonra başını çevirip, von Studmann'ın nerede kaldığına baktı. Bir an önce buradan çıkıp gitmek istiyordu. Güzel vücutlu kadın onu sıkmaya başlamıştı.

"Ah, arada sırada..." dedi kadın. "Kendimi iyi hissetmediğim zaman... Bence bunun, ateşiniz çıktığında Pyramidon almanızdan hiç farkı yoktur. Sizce de öyle değil mi? Her gün Pyramidon kullanırsanız da sağlığınızı mahvedersiniz. Bir arkadaşım vardı... Kadıncağız günde yirmi Pyramidon alırdı. Ve sonra..."

"Boşver tatlım!" dedi Pagel. "Beni hiç ilgilendirmiyor. Niçin biraz oynamaya gitmiyorsun?"

Bu kadından kurtulmak pek kolay değil gibiydi! Hakaret edip, kızdırmak da mümkün değildi. Herhalde önem vermeyip, suratına bakılmadığında kendini hakarete uğramış sanan biri olacaktı...

"Siz bugün oynamayı bıraktınız galiba?" diye sordu.

"Evet," dedi Pagel. "Param kalmadı. Bugünlük iflas ettim!"

"Çok şakacısınız!" Kadın biraz aptalca güldü.

Pagel sesini çıkarmadan suratına baktı. Kadın ona inanmamış gibiydi. Az önce cebindeki fişlerin sesini duymuş olacaktı. Yoksa üzerinde eski bir ordu ceketi, kılıksız görünümlü bu adama sokulup, yüzüne güler miydi? Ne de olsa buraya fraklı centilmenler geliyordu!

"Ah, yapın bana bir iyilik," diye sesini yükseltti, "bir kez de benim şansıma oynayın!"

"Bunun neye yararı olacak?" diye Pagel sordu. Öfkelenmişti. Şu Studmann da nerede kalmıştı? Şu kaz kafalıdan bir türlü kurtulamıyordu! "Eminim siz bu oyunu benim kadar iyi biliyorsunuz!"

"Fakat siz bana şans getireceksiniz!"

"Olabilir. Fakat ben bugünlük oynamayı bıraktım."

"Ah, ne olur! Bir iyilik..."

"Duymadınız mı, oynamayı bıraktım, dedim!"

"Gerçekten mi?"

"Evet, gerçekten!"

Kadın güldü.

Pagel'in öfkesi devam ediyordu.

"Böyle budalaca gülecek ne var? Ben artık oyun masasına gitmeyeceğim!"

"Siz... oynamayacaksınız demek! Ben buna inanamıyorum..." Bir an sustu. Sesine bir yumuşaklık verdi. "Ah, tatlım. Bir kez olsun benim için oyna! Artık sana hep cana yakın olacağım."

"Cana yakınlığına şimdiden teşekkür ederim!" diye homurdandı Pagel. Sonra patlar gibi sesini yükseltti. "Tanrım, bundan bir türlü kurtulamayacak mıyım? Haydi, çekin gidin yanımdan! Artık oynamayacağım, demedim mi! Sabrım tükeniyor! Benim için çok tiksindirici birisiniz!"

Kadın gözlerini dikip Pagel'e baktı. "Şimdi ne kadar da çekicisin!" dedi. "Senin bu kadar güzel olduğunu bilmiyordum. Seni ne zaman burada görsem masada hep kaskatı otururdun." Sesini iyice yumuşattı. "Gel tatlım, gel benimle otur masaya. Sen bana şans getireceksin!"

Pagel sigarasını tablaya bastırdı ve kadına doğru eğilip, tıslar gibi: "Lanet olası orospu karı, benimle bir kelime daha konuşursan suratına yumruğu yersin..." dedi.

Öfkesinden bütün vücudu titriyordu. Gözlerini iyice kısmıştı.

"Vur bakayım!" diye kadın fısıldadı teslim olur gibi. "Haydi tatlım gel benimle masaya otur..."

Pagel hızla kadının yanından ayrıldı, rulet masasına gitti ve von Studmann'ın dirseğine dokundu. Nefes nefeseydi.

"Gidiyor muyuz, gitmiyor muyuz?"

"Yüzbaşıyı masadan kaldıramıyorum!" diye Studmann fısıldadı. O da heyecanlıydı. "Baksanıza!"

9

Emekli süvari yüzbaşısı von Prackwitz cepheden tanıdığı o gence, Berlin gecesinde yaptığı gizemli gezintide gönülsüzce eşlik etmişti. Lutter ve Wegner'de birlikte oturmaları, gevezelikleri de pek hoşuna gitmemişti. Avare ve tembel bir yaşam sürdüren bu gence, dostu Studmann'ın ilgi duymasını pek beğenmemiş, cebinde bu kadar çok para taşımasına da kuşkuyla bakmıştı. Tetelmünde cephesinde şarapnel parçasını eline alması belki von Studmann'ın gözünde hem komik hem de kahramanca bir hareketti, von Prackwitz içinse kahramanlıktan çok bir budalalıktı. Böyle tuhaf şeyleri yapabilen birinden şüphelenmesi çok doğaldı.

Emekli süvari yüzbaşısı Joachim von Prackwitz hep başkalarının alışılmamış davranışlarından şüphelenir, onlardan rahatsız olurdu. Kendi yaptıklarınıysa çoğu kez doğru bulurdu. İlk anda çıplak kadınların dolaştığı, kötü bir yer sandığı bu kara suratlı binada, ayakkabılarının topukları demir kaplı polislerin uzaklaşmasının ve ağzı kalabalık dikizcinin sözlerinin ardından sadece rulet oynandığına inanmıştı. Daha önce onları baştan çıkarmaya çalışan haşarı biri olduğunu sandığı Pagel de gözünde birdenbire çok deneyimli biri oluvermişti.

Emekli süvari yüzbaşısı az önce bir sürü paltonun asılı olduğu dar giriş holüne girince küçük bir masada oturan ince bıyıklı adam

gülümseyerek: "Beyler kaç fiş almak ister?" diye sormuş, o da adamı yukarıdan aşağı bir süzdükten sonra: "Ordudan emeklisiniz, öyle değil mi?" demişti. "Ne zaman, nerede görev yaptınız?" Bunun üzerine ince bıyıklı ayağa fırlayıp, topuklarını birbirine çarpmış ve: "Leipzig'de, on dokuzuncu Saksonya birliğinde!" yanıtı vermişti. O andan sonra da von Prackwitz kendini evinde hissetmişti.

Artık hiçbir şey onun yasal olmayan bu oyuna katılmasını engelleyemezdi. Keyfi yerindeydi. Adamın, daha önce hiç görmediği fişlerle nasıl oynandığını açıklamasını sabırla dinledi. Onun rulet oynadığı yıllarda sadece nakit para veya kartlar geçerliydi. Salona girdiğinde hemen dikkatini çekti, oynamaya gelmiş olanlar çok ilginç, ancak pek hoşuna gitmeyen bir topluluktu. Barış yıllarında subay gazinosuna oynamaya gelenler bambaşka insanlardı. Masada oturanlar arasında şişmanca, kırmızı suratlı bir adam dikkatini çekti. Sürekli bir şey homurdanıp duruyor, yüzüklerle dolu kalın parmaklarıyla fişlerini sağa sola sürüyordu. Von Prackwitz adamın yağlı, kat kat kalın ensesini görünce, bir daha evin kapısından içeri sokmamaya yemin etmiş olduğu Frankfurtlu o büyükbaş hayvan tüccarını anımsadı. Masada oturan sanki onun ya kardeş, ya da yeğeniydi. Bir an anımsadı, kardeşi de, tabii Frankfurt'taki tüccarın, bir kez onu kandırmıştı. Emekli süvari yüzbaşısı karşısındaki şişmana düşmanca baktı. Demek ki yasadışı yollardan cebe giren paralar burada yine cebi terk ediyordu! Masadaki şişmanın her yeni yatırımla parasını yitirirken sinirlerini gittikçe daha çok yıprattığı, korkusunun arttığı belli oluyordu.

Von Prackwitz'i salonda gezinen, masada duran kadınların çokluğu da rahatsız etti. Ona göre kadınların şans oyunlarında hiç yeri yoktu! Bu, soğukkanlılık ve zekâ gerektiren bir erkek oyunuydu. Kadınlar belki şık giyinmişti, ancak onun zevkine göre biraz tuhaftı üzerlerindeki giysiler. Giyinmekten çok soyunmuşlardı! İpek giysilerin dekoltelerinden taşan diri memelerini çevrelerinde duranlara

sanki seçme yapsınlar diye göstermeleri yaşlı adama bir an nefret ettiği o sokak kadınlarını anımsattı. O kadınların buraya girmesi mutlaka yasaktı. Fakat buradakilerin ona, onları anımsatması bile utanılacak bir şeydi!

Salonda beğendiği kimi şeyler de yok değildi... Örneğin az ötede oturan, keskin yüzünün derisi neredeyse bembeyaz, bir gözünde monokl taşıyan yaşlı adam. Onun gibi birinin oturduğu, onun gibi birinin misafir olduğu bu salonda emekli süvari yüzbaşısı von Prackwitz de oynayabilirdi. İlginçti, hemen yanında oturmakta olan Pagel'i henüz fark etmemişti. Keskin gözleri kötü giyimli insanları çok zor görürdü!

Rulete gelince, ne kadar parayı, nereye yatıracağına bir türlü karar veremiyordu. Fişler örtünün üzerine atılıyor, krupiye sesleniyor, çark dönüyor, top zıplıyor, krupiye yine sesleniyor, bir köşeye fişler yağıyor, bir başka köşeden fişler kayboluyordu. Ve bu hep böyle devam edip gidiyordu... Her şey çok çabuk olup bitiyordu ve çok kafa karıştırıcıydı!

Emekli süvari yüzbaşısının rulet deneyimleri teğmenlik yıllarındandı. Onlar da kısıtlıydı, çünkü üç veya dört kez oynamak fırsatını bulmuştu. O yıllarda en tehlikeli oyun kabul edildiği için askerlere rulet oynamaları kesinlikle yasaktı. Genç subayların sadece 'Cohen' denen ve zararsız kabul edilen kart oyununa para yatırmalarına izin vardı. İşte o günlerde henüz bekâr olan von Prackwitz rulete merakı yüzünden bir gecede her şeyini yitirince yardımını istemek için hemen kalkıp, general rütbesindeki öfkeli babasının yanına çıkması gerekmişti. Oraya varır varmaz yaşlı baba olup biteni duyunca bir öfke krizi geçirmiş, oğlunu evden atmakla ve mirastan yoksun bırakmakla tehdit etmişti. Karşılıklı gözyaşlarının ardından kara giysili bir adamın bürosuna gitmişlerdi. Orada bir sürü belge imzalamalarının ardından genç teğmen kumar borcunu ödeyecek kadar

paraya kavuşmuştu. İşte o günden sonra da von Prackwitz bir gün olsun kumar oynamamıştı.

Bir an geçmişini düşünen emekli süvari yüzbaşısı şimdi kafası karışık masada oturmuş, önündeki yeşil örtüye, rakamlara, dönen çarka ve zıplayan topa boş gözlerle öyle bakıyordu. Bir eliyle de cebindeki fişlerle oynuyor, seslerini dinliyordu. Fakat nasıl başlayacağına, parasını nereye yatıracağına bir türlü karar veremiyordu.

Yanına sokulan von Studmann'ın sorusuyla irkildi:

"Hey, Prackwitz, gerçekten oynamaya niyetli misin?"

"Sen oynamayacak mısın?" Oldu öfkeli yanıtı. "Niçin satın aldık bu fişleri?"

Ve elindeki birkaç fişi kırmızıya yatırdı. Tabii kırmızı geldi. O daha ne olduğunu doğru dürüst anlamadan bir yığın fiş önüne itildi. Tüyleri kabarmış bir akbabayı andıran sevimsiz krupiye bir şeyler söyledi ve çark yine dönmeye başladı. Hemen kararını verdi, fişleri kırmızıya itti. Ve yine kırmızı kazandı. Şimdi önünde bir yığın fiş durmaktaydı.

Arkasına yaslandı ve uykusundan yeni uyanmış biri gibi masadakilere baktı. Ona göre oturanlar arasında ilgisini çeken kişi hâlâ monokllü o beydi. İnce, uzun, hafif kıvrık parmakları inanılmaz bir hızla fiş yığınlarını değişik rakamlara ve rakamlar arasındaki kesişme noktalarına dağıtıyordu. Bunu yaparken pek fazla düşünmediği belliydi. Von Prackwitz de fişlerini onun yaptığı gibi değişik yerlere dağıttı. Ancak ona saygısından ve onu rahatsız etmemek için yaşlı adamın rakamlarından uzak durdu.

Krupiye yine bir şey seslendi. Az sonra onun yığınlarına fişler eklendi. Başka fişler ise küçük tırmığın altında kaybolup, şakırdayarak masanın sonundaki torbanın içine düşüverdiler. İşte o andan sonra von Prackwitz büyülenmiş gibiydi. Hoplaya zıplaya yuvalanan küçük top, krupiyenin söyledikleri, masanın yeşil örtüsü, rakamlar, harfler, kareler, dikdörtgenler ve sürülen çeşitli renklerdeki fişler...

İşte bütün bunlar onu esir almıştı. Kendini unuttu, zamanı unuttu, nerede olduğunu da unuttu. Artık ne dostu Studmann'ı, ne de onları buraya getirmiş olan o tuhaf adamı, bir zamanların askeri lise öğrencisini düşünüyordu. Onun için şu anda Neulohe bile yoktu! Çabuk karar verip, çabuk davranmalıydı, gözleriyle ve elleriyle. Üzerinde fiş olmayan rakamları anında bulup, oralara yatırmalıydı. Kazandıklarının ne kadarını geri çekecekti, ne kadarını yeniden yatıracaktı. Bütün bunlara çok kısa bir sürede karar vermek zorundaydı!

Von Prackwitz birden durdu. Önünde fiş kalmamıştı, öfkeyle elini ceplerine attı. Onlar da boştu. Öfkesi, oyuna hemen devam edemeyeceğinden, ara vermesi gerektiğindendi. Fişlerinin bu arada bitmiş, daha doğrusu onları yitirmiş olması pek önemli değildi. Bereket versin gözünü ondan ayırmayan krupiye yardımcısı hemen yanına sokulup, önüne bir avuç fiş bıraktı. O anda yanında ne kadar para olduğunu düşünemeyen von Prackwitz de elini hemen iç cebine attı ve bir deste banknotu adama fişler karşılığında verdi.

İşte oyuna bir ara verdiği bu anda da dostu von Studmann geldi arkasında durdu ve eğilip, kulağına fısıldadı. Oyunu bitirmesi doğru olurdu, Pagel yeterince oynamıştı ve artık gitmek istiyordu.

Heyecanı henüz geçmemiş emekli süvari yüzbaşısı öfkeyle şöyle bir arkasına döndü ve genç Pagel'in umurumda bile olmadığını söyledi. Kendini burada iyi hissediyordu ve kalkıp otele dönmeyi aklının ucundan bile geçirmiyordu. Onun bu sözlerine çok şaşıran von Studmann, dostuna gerçekten oyuna devam etmeye niyetli olup olmadığını sordu. Von Prackwitz 13, 14, 16 ve 17 rakamlarının birleştiği noktada duran ve az önce kazanmış olan fişlerin onun olduğundan emindi. Fakat parmaklarında incili bir yüzük taşıyan bir kadın eli uzandı ve onları çekip aldı. Von Prackwitz'in bakışları, sakin sakin ona bakmakta olan krupiyenin bakışlarıyla karşılaştı. Arkasında durmaya devam eden von Studmann'a tıslar gibi bir sesle, gitmesini ve kendisini artık rahat bırakmasını söyledi. Studmann

yanıt vermedi, dostu emekli süvari yüzbaşısı da oynamaya devam etti. Fakat az sonra Studmann'ın arkasında durduğu ve ne yaptığını izlediği sürece kendini oyuna veremediğini fark etti. Hızla döndü ve öfkeyle:

"ÜsTeğmen Bey," dedi, "siz benim çocuk bakıcım değilsiniz!"

Bu sözleri hemen etkisini gösterdi, Studmann özür diler gibi hafifçe eğildi ve masadan çekildi. Emekli süvari yüzbaşısı tekrar masaya döndü ve en son yatırdığı fişlerin bu arada kaybolmuş olduğunu gördü. Öfkeyle krupiyeye baktı. Adamın ince bıyıklarının ardında hafif bir sırıtma sezer gibi oldu. Elini tekrar iç cebine attı ve cüzdanının fermuarlı bölümünü açıp, yanındaki en son dövizi çıkardı. Yetmiş doları kalmıştı. Krupiyenin yardımcısı hızla yanına geldi, yığınlarla fişi önüne bıraktı. Von Prackwitz onları şöyle bir okşadı, saymaya gerek görmeden bir avuç alıp ceketinin cebine attı. Aynı anda birçok yüzün dikkatle kendisine baktığını sezdi. Ben ne yapıyorum, dedi kendi kendine.

Fakat bunu umursamadı, üzerinde hiç düşünmedi. Yine bu kadar fişe sahip olduğu için keyiflendi, kendine olan güveni anında arttı. Şu akılsız Studmann da her şeyden korkup duruyor, diye düşündü. Gülümseyerek iskemlesini biraz daha masaya yaklaştırdı ve fişleri rakamlarla renklere dağıttı. Ancak bu neşesi pek sürekli olmadı. Fişlerinin krupiyenin küçük tırmığı altında yavaş yavaş kaybolduğunu gördü, sinirleri bozuldu. Her oyunun ardından elini cebine atıp, yeni fişler çıkardı. Onun kafasını karıştıran tek şey, yitirdiği fişlerden çok oyunun gittikçe hızlanmasıydı. Başlangıçta sevinç duyduğu, tadına vardığı bu oyuna az sonra son vermek zorunda kalacağını sezer gibi oldu. Kazanma şansını artırmak için fişlerini telaş içinde bütün masaya yaymaya başladı.

"Böyle oynanmaz!" diye yanında oturan birisi alay eder gibi konuştu.

"Ne dediniz?" Emekli süvari yüzbaşısı öfkeyle başını çevirdi ve yandaki iskemlede oturan Pagel'i gördü.

"Böyle oynanmaz!" diye Pagel tekrarladı. "Siz kendi kendinize karşı oynuyorsunuz."

"Ne yapıyorum ben?" dedi von Prackwitz. Bir an için şaşırdı, fakat sonra hemen, az önce Studmann geldiğinde olduğu gibi, öfkelendi. Ben bu herife gösteririm, diye düşündü. Fakat aynı anda patlamaya hazır öfkesi sönüverdi; zor duruma düşmüş budala bir çocuk gibi davrandığını kavradı.

"Aynı anda hem kırmızıya, hem de siyaha yatırırsanız, hiç kazanmazsınız," diye Pagel ihtar eder gibi konuştu. "Çünkü ya kırmızı kazanır, ya da siyah. Her ikisi aynı anda kazanamaz!"

"Nereye yatırdım?" diye sordu, artık kafası karışmış emekli süvari yüzbaşısı ve başını masaya çevirdi. Fakat aynı anda krupiyenin tırmığı uzandı, kaybeden fişleri aldı...

"Hemen alın!" diye Pagel tıslar gibi konuştu. "Şansınız varmış! İşte şunlar... şunlar da... Sayın bayan lütfen, bunlar bizim!"

Kadın heyecanla bir şeyler söyledi. Fakat Pagel dediklerini duymadı bile. Yanındaki Prackwitz'e bazı önerilerde bulundu, o da kendisine söylenenleri yerine getirdi.

"Ve şimdi bir ara vereceksiniz! Hele bir bakalım, oyun nasıl devam edecek. Daha ne kadar fişiniz var? Evet... Büyük oynamak için yeterli değil. Bekleyin, ben biraz daha alayım..."

"Hani siz gidecektiniz, Pagel?" diye sordu yanından geçtiği Studmann.

"Biraz daha kalacağım, Bay von Studmann," dedi Pagel içten gülümseyerek. "Yüzbaşımıza göstereceğim nasıl oynanacağını!"

"Beş yüz binlik elli fiş ve bir milyonluk yirmi fiş verin lütfen..."

Studmann çaresizdi, yüzünü ekşitti ve sustu...

"Çok sürmez," diye konuştu Pagel ve tekrar gülümsedi. "İnanın, benim de hoşuma gitmiyor şu rulet. Kumarbaz filan değilim, sadece yüzbaşıma biraz yardım etmek istiyorum..."

Fakat von Studmann onun bu söylediklerini duymamıştı, çünkü öfkeyle arkasına dönüp, yanından uzaklaşmıştı.

"Bakın yüzbaşım," dedi Pagel. "Şimdi sıra kırmızıda."

Heyecanla beklediler.

Ve kırmızı geldi.

"Yatırmış olsaydık..." diye emekli süvari yüzbaşısı biraz hüzünlü, biraz öfkeli konuştu.

"Sabredin!" dedi Pagel onu yatıştırmak istermiş gibi. "Önce bir bakalım, oyun nasıl devam edecek. Aceleye gerek yok. Büyük bir olasılıkla şimdi sıra siyahta." Fakat yine kırmızı geldi. "İyi oldu, siyaha yatırmadığımız!" diye mırıldandı Pagel. "Az sonra başlayacağız! Göreceksiniz... en az on beş dakika sonra..."

Krupiye bıyık altından sırıttı. Bir köşeye sinmiş von Studmann, o akşam Lutter ve Wegner'de Pagel'e rastlamış olmalarına lanet okudu.

Sekizinci Bölüm

Her şey birbirine karışıyor

1

Violet von Prackwitz saklanmış olduğu çalılıkların arkasından gözlerini evin kapısından ayırmıyordu. Aynı anda evin içindeyse başka bir kız, Amanda Backs, saklandığı yerden çıktı. Az önce teğmenle küçükhanımın konuştuğu her şeyi anlayamamıştı. Bir süre önce kulağına geldiğine göre teğmen dedikleri bu adam sağa sola gidiyor ve bir ayaklanma düzenlemek için etrafına adam toplamaya uğraşıyordu.

Sevgilisinin bir hain olabileceğini gözünün önüne bile getirmek istemiyordu. Amanda Backs sonra kendini de düşündü: Belki alt sınıftan gelen, yontulmamış birisiydi, fakat o hiçbir zaman bir 'hain' olamazdı! O severdi, o nefret ederdi, belki yerine göre saygısız da davranırdı; bu onun doğası gereği idi. Fakat hainlik yapmak, hayır, böyle bir şey mümkün değildi! İşte bu nedenle de, ne olursa olsun hep aşkının yanındaydı. Meier de bir yerde erkekti. Erkekler böyle

idi, yapacak bir şey yoktu! Kadınlar onları oldukları gibi kabullenmek zorundaydı!

Hızla yatağa gitti, yere diz çöktü ve uyuyanın başını elleri arasına alıp, sağa sola salladı. Fakat derin uykusundaki sarhoşu kendine getirmek mümkün değildi. Yüzüne sürdüğü ıslak bezler de bir işe yaramayınca, saçlarına yapıştığı gibi çekiverdi. Ve aynı anda bağırmasın diye bir eliyle de uyuyanın ağzını kapattı.

Bu uygulama etkili oldu! Ufak tefek Meier acı içinde gözlerini açtı. Ne de olsa genç kız saçlarını bütün gücüyle çekmişti. Acı duyan her insan gibi Meier de kendisine yapılana içgüdüsel karşı koydu ve ağzını kapatan eli ısırdı.

Amanda çığlık atmamak için dişlerini sıktı ve kulağına telaşla tısladı:

"Uyan çabuk! Haydi tatlım, uyan. Benim, Amanda!"

"Farkındayım," diye Meier öfkeyle homurdandı. "Siz karılardan nasıl nefret ettiğimi bir bilsen! İnsanı bir an olsun rahat bırakmazsınız!"

Yüzü gözü şişmişti, saçları da darmadağınıktı. Sövüp saymaya devam etti. Fakat dışarıdaki gözetleyicinin duymasından çekinen Amanda eliyle Meier'in ağzını tekrar kapattı. O da tekrar ısırdı!

Genç kızın sabrı taştı. Elini dişlerinin arasından çekti ve yüzünü doğru dürüst görmeden tokatlamaya başladı. Nereye vurduğunu bilmiyordu. Tokadı yüzünün bir sağına, bir soluna iniyordu. Burnuna vurduğunu hissetti, sonra ağzına da bir tokat indirdi... Nefes nefese kaldı, inledi. "Aklını başına topla!" diye söylendi. "Çeneni kapatacak mısın? Yoksa öldürecekler seni!"

(Böyle devam ederse aynı şeyi kendisi yapacaktı!)

Ufak tefek Meier de nefes nefese kalmıştı. Fakat bu arada kendine de gelmişti.

"Fakat tatlım, istediğin her şeyi yapacağım. Bırak şimdi bunları... lütfen biraz dikkatli ol!"

Amanda soluk soluğa tokatlamayı bıraktı. Göğsü hızla inip kalkıyordu. "Şimdi ne söylersem onu yapacaksın, budala herif! Tamam mı?" Öfkesi bir türlü geçecek gibi değildi. "Teğmen buradaydı!!"

"Ne dedin? Burada mıydı?" diye Meier şaşkınlıkla sordu.

"Evet, burada. Senin odanda! Bir şey arayıp durdu, sonra da ceketinin cebinden bir mektup çıkardı!"

"Bir mektup mu?" Meier ne olduğunu hâlâ anlamamış gibiydi. Bir an sustu, sonra anımsamış olacak devam etti. "Ah, o mektubu mu?" dedi aşağılarmış gibi. "Umurumda değil, alsın o paçavra şeyi!"

"Fakat tatlım, aklını başına topla! Bir düşünsene..." Amanda şimdi yalvarır gibi konuşuyordu. "Sen bir şeyler becermiş olacaksın! Sana çok öfkeliydi! Buraya tekrar gelecek... Hem de bu gece!"

"Gelirse gelsin!" diye konuştu Meier cakayla. Fakat içi pek rahat değildi. "O züppe avucumun içinde. Hem o hem de küçükhanım!"

"Fakat tatlım, küçükhanım da buradaydı. O da teğmenle beraber mektubu aradı..."

"Weio mu? Küçükhanım mı, bana ekmek yediren Beyefendi'nin sevgili kızı mı? Burada odamda?!! Beni sarhoş ve çıplak yatakta yatarken gördü demek! Vay canına!"

"Evet! Şimdi de, kaçmaman için pencerenin önünde nöbet tutuyor!"

"Ben mi kaçacak mışım?" diye Meier hava atar gibi konuştu. Fakat hemen sakinleşti. "İkisi de mutlaka kaçmamı istiyor! Hayır, hayır, bir yere gidecek değilim, burada kalacağım ve yarın sabah Beyefendi'nin yanına çıkacak, kızının da, teğmenin de yaptıklarını anlatacağım..."

"Tatlım, unut şimdi bu saçma sözleri! O buraya gelecek, hem de bu gece. Yarın sabah Beyefendi'nin yanına gitmeni engelleyecek..."

"Ne yapacak sanıyorsun? Beni buraya bağlayacak mı?"

"Hayır, tabii seni buraya bağlayamaz!"

"Beyefendi'ye mektuptan söz edersem..."

"Ah, unut şu saçma mektubu! Mektup artık senin cebinde değil!"

"Fakat Kniebusch tanıklık yapabilir..."

"Bu da çok saçma bir şey, tatlım! Orman korucusu Kniebusch'un tanıklığına kim inanır sanıyorsun! Hem onun ağzından küçükhanıma karşı bir şey çıkmaz ki!"

Ufak tefek Meier bir an sesini çıkarmadı. Gerçekten düşünmeye başlamış gibiydi. Bir süre sonra usul sesle: "Teğmen benden ne isteyebilir?" dedi. "Onun başında yeterince bela var!"

"Tatlım, onun için buraya gelecek ya! Bence başı belada olduğundan seninle konuşacak. Çeneni tutmayacağından korkuyor galiba..."

"Niçin konuşayım? Şu salak mektuptan kimseye söz edecek değilim..."

"Fakat sadece mektup değil ki, tatlım!" diye atıldı Amanda. "Bak bir şey daha var... Ayaklanma!"

"Ne ayaklanması?" Meier şaşırmış gibi sordu.

"Ah, tatlım, bilmiyorsun sanki! Yapmak istediğiniz şu ayaklanma... Şimdi onu ele vereceksin diye korkuyor!"

"Benim öyle şeylerden haberim yok," diye Meier sesini yükseltti. "Namusum üzerine yemin ederim! Herifler neler planlıyor bilmiyorum."

Amanda Backs sesini çıkarmadı. Düşündü. Acaba ona inansa mıydı? Fakat hissediyordu, o ne derse desin, Meier tepesindeki tehlikeyi umursamıyor gibiydi; hemen buradan yok olmalıydı.

"Tatlım!" diye konuştu ve ciddi ciddi yüzüne baktı. "Ne olacağını bilip, bilmemen önemli değil. Fakat o senin bir şeyler bildiğine ve kendisini ele vereceğine inanıyor. Cebinde bulduğu mektup da tepesini attırdı. Sana bir şey yapacak, inan lütfen bana!"

"Bana ne yapabilir ki?" diye Meier biraz güçsüz konuştu.

"Fakat tatlım, konunun ne kadar ciddi olduğunu anlamamış gibi konuşma! Geçenlerde gazetede de yazılanı çok iyi biliyorsun...

Hatta bir de fotoğraf vardı, beyaz bereli adamlar görülüyordu o fotoğrafta. Altında onların hainler olduğu yazıyordu!"

"Fakat ben hain filan değilim ki!" diye Meier karşı çıkmak istedi.

Amanda bunun üzerinde durmadı. "Tatlım, niçin buralardan uzaklaşmak istemiyorsun? Teğmen şimdi köye indi, bir toplantı varmış galiba. Evi gözetleyen kızı da ben buradan uzaklaştırırım. Çekip gitmek için en uygun zaman. Niçin istemiyorsun? Benim için burada kalmak isteyeceğini de pek sanmıyorum. Hem bugün Hartig'le de bir arada oldun..." (Söylemek niyetinde değildi, fakat şimdi söylemesi gerekmişti.) "Unutma, yarın Beyefendi dönecek ve onun yokluğunda sen bir sürü berbat şey yaptın! Çalışacağına meyhanede içip içip sarhoş oldun! Niçin şimdi çekip gitmiyorsun, yoksa onun seni kapının önüne koymasını mı bekliyorsun?"

"Cebim tek metelik yok," diye homurdandı Meier. "Nereye gidebilirim ki?"

"Ben derim ki, şimdi doğru Grünow'daki küçük otele git. Tanıyorum, güzel bir yer, oraya bir kez dansa gitmiştim... Pazar günü izinliyim, ziyaretine gelirim. Biraz param var, gelirken getiririm. Sonra da kendine yeni bir iş ararsın. Gazetede hep iş ilanları var, ancak biraz uzaklarda..."

"Pazara kadar Grünow'da mı? Orada mehtabı seyredip, senin gelmeni bekleyeyim, öyle mi?" diye Meier homurdandı.

"Budalalık etme, tatlım! Gelmeyecek olsam niçin, sana para getireceğim, diyeceğim. Haydi, şimdi buradan uzaklaşacaksın, anlaştık mı?"

"Benden bir an önce kurtulmak istiyormuş gibisin... Kimi gözüne kestirdin ki?"

"Sanki kıskanmana bir neden varmış gibi konuşuyorsun. Sen ve kıskanmak!"

Meier bir an sesini çıkarmadı. Sonra: "Hem ne kadar paran var?" diye sordu.

"Ah, o kadar çok değil. Biliyorsun paranın nasıl değer yitirdiğini... Sana gerekirse ileride de verebilirim, yeter ki Hanımefendi bana doğru dürüst para versin. Birnbaum'dakiler maaşlarının karşılığı çavdar almaya başlamış!"

"Sana da yakında maaş yerine çavdar vereceklerini mi sanıyorsun? Bırak bu saçmalığı, Hanımefendi böyle bir şey yapmaz!" Hava atar gibi şöyle bir gülümsedi ve üst perdeden devam etti: "Kızım, en iyisi ne biliyor musun, paranı hemen gidip alman! Cebimde para olmadan Grünow'da yemek bile yiyemem. Dışarı çıkmışken Weio'yu da evine yolla! Bavulumu toplamalıyım, bunu da ışığı yakmadan yapamam! Tanrım!" diye bir iç çekti. "İki ağır çantayı Grünow'a kadar nasıl taşıyacağım? Böyle bir saçmalık senden başkasının aklına gelmez!"

"Ah, tatlım," diye genç kız mırıldandı. "Buradan sağ salim uzaklaştıktan sonra gerisi o kadar önemli değil! Bunu hiç unutma! Benim yatmaya gitmeme gerek yok, taşımana biraz yardım ederim. Hem sabahları buz gibi suyla bir duş aldım mı, kendimi o kadar dinç hissediyorum ki..."

"Evet, evet," diye homurdandı. "Önemli olan senin kendini dinç hissetmen. Şimdi gidiyor musun, gitmiyor musun?"

"Tamam, tamam. Gidiyorum. Dönmem biraz zaman alabilir, çünkü önce küçükhanımı buradan uzaklaştırmak zorundayım. Fakat sen hemen toparlan, derim. Teğmenin ne zaman buraya döneceği belli olmaz!"

"Ah, o mu..." diye 'zenci Meier' adamı aşağılarmış gibi konuştu. "Öyle her yerde hava atıp tutmasın! Hem böyle bir toplantı ne kadar sürer sanıyorsun? En az iki, üç saat! Köylüleri kandırmak o kadar kolay değildir!"

"Haydi, elini çabuk tut tatlım!" diye Amanda adamı ihtar eder gibi sert konuştu. "Ben de mümkün olduğu kadar çabuk döneceğim. Öptüm, tatlım!"

"Haydi çek git artık!" diye Meier öfkelendi. "Öpüşmekten başka bir şey yok kafanda! Benim içinse ölüm kalım savaşı! Fakat siz karılar hep böylesiniz, kafanızda hep o şey var!"

"Ah, benim koyun kafalım," dedi Amanda ve elini uzatıp, Meier'in saçlarını okşadı. "Buradan kurtulmana çok seviniyorum! Artık doğru dürüst çalışabileceğim. İnsanın kafasında o şey oldu mu, içi rahat değildir. Hep dikkat etmesi, düşünüp taşınması, sağına soluna bakınması gerekiyor. Sen nesin? Hiçbir şey değilsin! Ben bunu bilmiyor muyum sanıyorsun? Fakat bilmek bir işe yaramıyor ki, çünkü bu hiçbir şeyi değiştirmiyor! Yaşam tam bir maskaralık. En büyük maskara da sensin..."

Meier istese de, istemese de Amanda dudaklarına bir öpücük kondurdu ve dışarı çıktı. Keyfi ve neşesi yerindeydi.

2

Meier, Amanda'nın küçükhanımı gizlendiği yerden uzaklaştırmasını beklemeden, pencereye gidip şöyle bir dışarı baktı ve mehtabın aydınlattığı çalılıkların orada kimseyi göremeyince odanın ışığını yaktı. Hayal gücünden yoksun her insan gibi o da kendisini bekleyen tehlikenin farkında değildi. Ne de olsa o güne dek yaşamında her şeyin altından kalkmış, yerine göre inatçılığı ve vurdumduymazlığıyla yolunda yürümüştü. Bu şimdi de böyle olacaktı!

Bir süre kovalanan ren geyiği rolünü oynaması hiç de fena bir fikir değildi. İlerisi için aklına bazı şeyler gelmişti. Kafasından geçenleri gerçekleştirmesinde bu teğmenin kendisine yararlı olacağını fark etti. Şimdi buradan sıvışmadan yapacağı bazı şeyler vardı, fakat elini çabuk tutmalıydı! Ancak kafası karışıktı, uyku sersemiydi. Giyinirken ayakta zor durduğunu da fark etti. Gideceği yerde şık görünmek için giydiği gömleğin düğmelerini kapatmak, kravatını bağlamak onu çok uğraştırdı. Meier ellerinin titrediğini fark etti.

"Eterden olacak," diye düşündü. "Kafa çektiğimdeyse ellerim hiç titremez! Lanet olsun!"

Derin bir iç çekti ve zor da olsa bavulu yapmaya başladı. Böylesine karmakarışık eşyalarını, kirli ve buruşuk giysilerini sağa sola dağılmış odada toplamak ve bavullara tıkıştırmak hiç de kolay değildi. Neulohe'de kendisine yeni şeyler almamıştı. Bu iki bavula sığması gerekir, diye bir an kafasından geçirdi. İnleye inleye bütün gücüyle bastırarak giysileri ve diğer eşyaları bavullara sığdırdı. Sonra yine bütün gücünü kullanarak onları kapattı, kayışlarını bağladı ve derin bir nefes aldı.

(Acaba kız ne kadar para getirecekti? Kimi zaman çok konuşur, hava atardı, yoksa iyi, tatlı bir kızdı Amanda! Her neyse, çok parayı nereden getirecekti! Hem çok para arabayla taşınan paradır! Fakat şimdi cebinde biraz para bulunması hiç de fena olmazdı.)

Ufak tefek Meier ayağında çoraplar odanın içinde gezindiğini fark etti, okkalı bir küfür savurdu. Çünkü ayakkabılarını az önce bavula tıkıştırmıştı! Lanet olsun! Burada çalışırken bütün gün uzun çizmelerini giymeye alışmıştı. Şimdiyse şık kentli giyimine sivri burunlu, kırmızı, parlak iskarpinler yakışırdı. Fakat onlar hangi bavuldaydı? Az sonra tekrar açtığı bavulların birinden çizmelerin kendisine baktığını görünce, elinde iki bavul Grünow'a giderken, daha çok dansta giydiği dar iskarpinlerin ayaklarını sıkacağını düşündü. Fakat üzerinde takım elbise, ayağında çizmeler oraya vardığında Grünowlu kızların kendisine bir tuhaf bakacağını gözünün önüne getirip, yine de iskarpinlerde karar kıldı!

Onları bulması için ikinci bavulu açması gerekti. Zar zor ayağına giydi; sanki daralmışlardı! Fakat yürürken açılırlar, diye düşünüp, kendini teselli etti.

'Zenci Meier' ayağında iskarpinler büroya geçti. Dolap gözlerinde dosyasını aradı. Önce memurluk sigortasının evrakları üzerine altı aylık geçerli pulları yapıştırdı. Ne de olsa bu pullardan büroda

yeterince vardı. Sonra oturup, buradan ayrılacağı için polis makamlarına iletmesi gereken evrakı "Bay Hans Meier bir yolculuğa çıkıyor," diye doldurdu. Altına da 'çiftlik yöneticisi' damgasını vurdu. Sonra bir an düşündü, bu evrakın bir kopyasını yapması doğru olurdu. İkinci bir evrak doldurdu, ona da: "Çiftlik sorumlusu Hans von Schmidt bir yolculuğa çıkıyor," yazdı.

"Salak herifler, şimdi bulun bakalım beni!" diye mırıldandı ve bu kurnazlığından çok memnun olmuş bir şekilde sırıttı. Sanki baş ağrısı birden yok oluvermişti. Başkalarından daha akıllı olmak ve onları faka bastırmak her zaman güzeldir, dedi kendi kendine. Şerefinize!

Meier daktilonun kapağını açtı, Neulohe çiftlik yönetiminin antetli kağıdını taktı ve kendine bir bonservis yazmaya başladı. O tabii ki çalışanlar arasında en değerli elemandı. Her şeyden haberi vardı, çok çalışkandı, verilen her işi yapardı. Kendine güvenilen namuslu bir elemandı. Bu bonservisteki Meier gözünde canlandırdığı, hep olmak istediği bir Meier idi! Kusursuz, çalışkan ve becerikli, kendisini güzel, umut verici bir geleceğin beklediği Hans Meier'di! Böyle birisi her çiftlikte seve seve yöneticilik görevine getirilirdi. Bütün Meier'lerin en iyisi oydu!

Bu bonservis çok güzel olmuştu. Ancak onun gibi başarılı bir elemanı emekliliği gelene kadar çalıştıracaklarına, gitmesine niçin izin veriyorlardı? Akıllı ve bilge Meier bunun da altından kalkmasını biliyordu. "Çiftliğin kiralama sözleşmesi sona erdiği için," diye yazdı. Hem böyle olduğunda yeni işvereni, eski işverenini arayıp, Meier hakkında bilgi almayı aklından geçiremezdi. Sözleşmesi sona erdiği için Neulohe'den ayrılan eski patronunun şimdi nerede olduğunu Meier nasıl bilsindi? Çiftlik yöneticisi, emekli süvari yüzbaşısı Joachim von Prackwitz'in mührü, imzası... Yanına da bir onay damgası! Damgalar ve mühürler hep iyidir... Çok harika bir bonservis olmuştu. En kurnaz tilki bile bu kapana düşerdi!

Bütün evrakları cüzdanına tıkıştırdı. Çekmecenin birinde bulduğu pulları da aldı. Pullar insana her zaman gereklidir. Burada durmalarına ne gerek var? Para kasası gıcırdamadı. Ne de olsa ağzına kadar dolu değildi. Fakat içinde kendisine bir süre yetecek kadar para mutlaka vardı. Tatlı kız da biraz bir şeyler getirirse birkaç hafta iyi bir yaşam sürdürürdü! Her yanı şişmişti! Sağında evraklar, solunda paralar... Göğüsleri de olsaydı, oralara da doldururdu. Şimdi kasanın kapısını da kapatmalıydı, böylece yarın sabah hemen dikkatlerini çekmezdi.

"Bırakın açık kalsın, dostum! Böylesi daha güzel. Beyefendi yarın sabah geldiğinde hemen haberi olsun!" diye seslendi kapıda duran teğmen.

Meier bir an yüzünü buruşturdu. Fakat sadece bir an. "Ben burada istediğimi yaparım," diye küstahça konuştu ve kasanın kapısını kapattı. "Hem sizin gece yarısı burada ne işiniz var! Üstelik az önce de odama girip, cebimden bir şey çaldınız..."

"Delikanlı!" dedi teğmen tehdit eder gibi ve ona yaklaştı. Fakat karşısındakinin küstahlığına şaşırmış gibiydi. "Elimde ne var görüyor musunuz?"

"Tabii görüyorum," diye Meier karşılık verdi. Fakat sesindeki hafif titreme teğmenin elindeki tabancadan rahatsız olduğunu belirtisiydi. "Ben de elime bir tabanca alabilirdim; çekmecelerde birkaç tane var. Hem sizin geleceğinizi biliyordum!" Şimdi biraz üst perdeden konuşuyordu. "Fakat tabancasız da hallederim diye düşündüm!"

"Öyle mi, demek böyle düşündünüz?" diye teğmen mırıldandı ve karşısındaki ufak tefek, çirkin ve kötü niyetli adamın yüzüne dikkatle baktı.

"Siz komplocu olacaksınız, öyle mi? Siz bir ayaklanma mı düzenleyeceksiniz?" Ufak tefek Meier karşısındakiyle alay eder gibi konuştu. Kendine olan güveni geri gelmişti; hissediyordu, o teğmenden daha üstün biriydi. "Sizler odamda her yeri karıştırırken

buraya saklanmış bir kızın her şeyi görüp, Weio ile konuştuklarını dinlediğini bile fark etmediniz. Şaşırdınız, öyle değil mi?"

Fakat teğmen pek şaşırmışa benzemiyordu. "Demek ki kızın biri buraya saklanmış?" diye çok sakin konuştu. "Şimdi o kız nerede? Yoksa yan odada mı?"

"Hayır," oldu Meier'in yanıtı. Sesi buz gibi çıkmıştı. "Saklanmadı. Burada ikimizden başka hiç kimse yok. Hiç utanıp sıkılmayın! Benim kızım sizin kızınızla şu anda biraz geziniyor! Şimdi bana bir şey oldu mu kızımın yarın herkese neler anlatabileceğini düşünebilirsiniz sanırım!" diye tehdit etmek istermiş gibi sesini birden yükseltti. Karşısındaki adamın bir tuhaf hareket ettiğini görmüştü. "Yoksa ikimizi de mi ortadan kaldıracaksınız?"

Teğmen bürodaki iskemlelerden birine oturdu, bacak bacak üstüne attı ve bir sigara yaktı. "Budala birine benzemiyorsunuz," diye konuştu. "Acaba çok açıkgözün birisi misiniz, göreceğiz bakalım! Kafanızdan neler geçirdiğinizi sorabilir miyim?"

"Tabii sorabilirsiniz!" dedi Meier hiç çekinmeden. Karşısındaki teğmeni, onunla anlaşmasının daha doğru olacağına inandırmış gibiydi. "Ben buradan çekip gidiyorum!" diye devam etti. "İşi bıraktım sayılır. Az önce gördünüz, kasayı..." Bir an susup, karşısında oturmakta olan teğmene baktı. Fakat o kılını bile kıpırdatmadı. "Hakkım olan parayı almam çok olağan! Hem maaşımı henüz vermediler. Beyefendi'nin bugüne kadar verdiği de enflasyon nedeniyle utanılacak bir miktar! Kasadan aldığımı bugüne kadar benden çaldığına sayıyorum."

Sustu. Söylediklerini onaylamasını bekler gibi bir süre teğmene baktı. O ise sadece:

"Bunlar beni ilgilendirmez," dedi. "Nereye gitmek istiyorsunuz?"

"Biraz uzaklara," diye yanıt verdi Meier ve güldü. "Ben buraları artık beğenmiyorum. Düşündüm, Şilezya'ya olabilir, belki de Mecklenburg taraflarına..."

"Güzel, çok güzel," dedi teğmen. "Çok akıllıca. Şilezya fena değildir. –Fakat bu gece nereye gideceksiniz?"

"Şimdi mi?"

"Evet," dedi teğmen biraz sabırsız. "Sizi herkesin tanıdığı Neulohe'den yola yarın sabah çıkmayacağınızı tahmin ediyorum. Bu gece nerede kalacaksınız?"

"Bu gece mi? Ah, yakınlardaki bir köyde."

"Yakınlardaki bir köyde mi? Hangisi olacak bu köy?"

"Size ne hangi köyde kalacağımdan?" diye Meier biraz sinirli sordu. Teğmenin bu ağız aramasının arkasında gizli kapalı bir şey yattığından şüphelenmişti.

"Ah, beni biraz da olsa ilgilendiriyor ne yapacağınız!" diye teğmen çok soğukkanlı yanıt verdi.

"Niçin ilgilendiriyor?"

"Çünkü gittiğiniz yerde benim genç kızla olan ilişkimi bilen tek insan siz olacaksınız. Bunun çevrede duyulmasını istemem. Şilezya'da ise bu konu kimsenin umurunda değil. Buralardan biri kalkıp, bana şantaj yapmak isteyebilir."

"Ne kadar düşünsem böyle bir şeyin mümkün olabileceği aklımın köşesinden geçmezdi!" diye Meier öfkeyle konuştu. "Ben bu kadar domuzun biri değilimdir. Böyle bir şey yapmayacağımdan emin olabilirsiniz, Teğmen Bey! Ağzımı sıkı tutacağım. Ben böyle konularda centilmence davranırım!"

"Biliyorum, biliyorum!" diye teğmen soğukkanlı konuştu. "Fakat söyleyin artık, hangi köye gideceksiniz?"

"Grünow'a," dedi Meier biraz çekingen.

"Grünow'a, demek!" diye mırıldandı iskemlede oturmakta olan adam. "Peki niçin Grünow'a gideceksiniz? Sizin sözünü ettiğiniz Ostade'deki Grünow köyü, öyle değil mi?"

"Evet, kızım oraya gitmemi önerdi. Pazar günü uğrayıp, benimle dansa gidecek!"

"Dans da mı edeceksiniz? Orada uzun süre kalacaksınız galiba?"

"Sadece birkaç gün. Pazartesi de çekip, uzaklara gideceğim. Ostade üzerinden başka yerlere... Bana inanabilirsiniz, Teğmen Bey!"

"İnanayım mı?" diye konuştu teğmen biraz düşünceli. Sonra oturduğu yerden kalktı ve Meier'in az önce işaret etmiş olduğu çekmeceyi açtı. "Hiç de fena değil bu tabancalar," dedi. "Bay Meier, ben sizin yerinizde olsam bunlardan birini yanıma alırdım."

Fakat o karşı çıktı. "Ne gerek var? Hayır, hayır!"

"Yolunuz ormandan geçiyor, Bay Meier. Orası serseri dolu. Bence yanınıza bir silah almanız doğru olur. Ben yanımda hep silah taşırım, Bay Meier. Dikkatli olmanın zararı değil, yararı vardır!"

Genç teğmen sanki bir dostunun yaşamından endişe ediyormuş gibi konuşuyordu.

Fakat Meier inat etti, kararından vazgeçmedi. "Kimse bana bir şey yapmaz!" dedi. "Bana bugüne kadar kimse bir şey yapmamıştır! Hem şu tabancalar insanın cebini yırtar."

"Nasıl isterseniz! Öyleyse doğru bulduğunuzu yapın!" dedi teğmen. Birden öfkelenmiş gibiydi. Sonra elindeki tabancayı dolabın üzerine bıraktı. Şöyle bir başını sallayıp: "İyi geceler" diledi ve Meier'in yanıtını beklemeden büroyu terk etti.

"Tuhaf adam!" diye mırıldandı teğmenin arkasından bir süre bakan Meier. Ne yapalım, bu tip herifler hep böyledir. Önce büyük laflar ederler, sonra da çekip giderler.

Arkasına dönüp, dolabın üzerindeki tabancayı eline aldı. Evirdi çevirdi. Hayır, hayır, böyle şeylerle benim ilgim yok... Dikkat etmedin mi cebinde bile patlayabilir. Amanda da nerede kaldı? Hele bir bakayım. Bavullardan birini taşırsa hiç de fena olmaz. Kapıya doğru yürüdü. Ah, önce şu tabancayı yine yerine bırakayım. Neredeyse sabah olacak. Şimdi elimde tabanca dışarı çıkmak budalalık. Durdu, düşündü. Kararsızdı. Teğmen haklı da olabilirdi! İnsanın yanında hep bir silah bulundurması bazen işine yarayabilirdi. Işığı söndürdü

ve dışarı çıktı. Her adım atışında pantolonun arka cebindeki tabancayı hissediyordu. Ne tuhaf! Böyle bir şey insana güç veriyordu. Memnundu.

3

Meier birkaç adım sonra az ötedeki sırada iki kızın oturduğunu gördü. Teğmen de yanlarındaydı. Bir şeyler konuşuyorlardı.

Meier'in ayak seslerini duyan adam başını şöyle bir çevirdi ve: "Ah, işte geliyor!" dedi.

Kızlara böyle sokulmuş olması, onlara bir şeyler fısıldaması ve şimdi ona doğru bakıp, üst perdeden konuşması ufak tefek Meier'i birden kızdırdı. Yanlarına gitti ve öfkeyle: "Sizleri eğer rahatsız ediyorsam, yine gidebilirim!" diye konuştu. Kimse onu duymamış gibiydi. Yanıt veren olmadı. "Aranızda gizli bir şeyden söz ediyorsunuz galiba?" dedi Meier meydan okurmuş gibi.

Yine kimse ağzını açmadı. Aynı anda Violet oturduğu yerden kalktı ve teğmene dönüp: "Geliyor musunuz benimle?" diye sordu.

"Ona 'sen' de diyebilirsiniz!" diye Meier sesini yükseltti. "Umurumda bile değil! Ne de olsa biz her şeyi biliyoruz. Olup biten başka şeyleri de!"

Teğmen hiç sesini çıkarmadan kızın kolunu tuttu ve parka doğru yürüdü. Meier alay eder gibi arkalarından seslendi: "İyi geceler dilerim sizlere! Rahatınıza bakın derim!"

Teğmen durdu, başını çevirip, Amanda'ya seslendi: "Onunla bir konuşun! Çoğu zaman konuşmanın yararı vardır!"

Amanda sesini çıkarmadı, sadece başını salladı. Meier'in öfkesi geçmemiş gibiydi.

"Şu salağa niçin baş sallıyorsun?"

Amanda sakindi.

"Sen sanıyorsun ki kendinden başka herkes salak!"

"Öyle mi? Demek senin gözünde ben salağın tekiyim?"

"Ben öyle bir şey söylemedim!"

"Bırak bunları! Daha şimdi söyledin!"

"Hayır!" Sustu, bir an düşündükten sonra devam etti: "Küçükhanım çok haklıymış!"

"Weio nerede haklıymış? O hep zırvalayıp durur. Geri zekâlı küçük bir çocuktan hiç farkı yok!"

"En iyisi senin gibi birisiyle yakınlık kurmamaktır, diyor."

"Öyle mi? Demek ki böyle konuştu?" Meier neredeyse öfkesinden çatlayacaktı. Onuru kırılmıştı sanki. "Sanki onun herifi, şu teğmen, benden daha iyi biri mi sanıyorsun? Öyle mi? Domuzun teki o herif! Az önce büroda tabancasını suratıma tuttu. Fakat ben ona söyleyeceğimi söyledim. Bir daha buralara uğrama, dedim o salak serseriye! Şimdi benim de bir tabancam var. Hem ben onun gibi sadece tehdit edip durmam, gerekirse kurşunu da sıkarım!"

Arka cebinden tabancayı çıkarıp, havada şöyle bir salladı.

"Sen çıldırmışsın!" diye Amanda öfkeyle bağırdı. "Hemen sok şu şeyi tekrar cebine! Suratıma tutman hoşuma mı gidiyor sanıyorsun?"

Meier kızın birden böyle çok öfkeli karşı çıkmasına şaşırdı. Süklüm püklüm başını önüne eğdi, namlusu yere bakan tabancası elinde öyle durdu. Amanda emreder gibi devam etti:

"Derhal tekrar içeri girip, aldığın paraları da kasaya bırakacaksın! Lanet olsun! Ben çok şeye dayanırım, en iğrenç şeylere bile katlanırım! Fakat kasadan para çalmak... Hayır, hayır. Bu bana göre bir şey değil! Ben bunu kabullenemem!"

Meier'in yüzü kıpkırmızı olmuştu.

"Öyle mi, demek sana bunun da dedikodusunu yaptı, şu terbiyeli ve nazik herif?" diye öfkeyle sesini yükseltti. "Sana bir şey söyleyeyim mi, benim yaptığım ne onu, ne de seni ilgilendirir! Bu sadece benimle Beyefendi arasındaki bir konu! Kasadan bana ödemesi gereken maaşı almama sen kesinlikle karışamazsın! Anladın mı?"

"Hans!" diye konuştu Amanda alttan alır gibi. "O parayı tekrar kasaya koymalısın. Yoksa aramızdaki her şey biter! Ben böyle şeylere katlanamam..."

"Lanet olsun! Aramızdaki ilişki artık umurumda bile değil! Hatta biterse mutlu bile olurum! Hem sen bir işe yaradığını mı sanıyorsun? Bana hiç yararın yok! Hartig bu akşam yatağımdaydı! Evet, kulaklarınla duy, Hartig! Sekiz çocuğu var, fakat benim için senden iyi! Ah, lanet olsun!"

Suratının orta yerine okkalı bir tokat indi! Meier bir an olduğu yerde sallandığını hissetti.

"Sen domuzun tekisin! Domuz herif!" Amanda öfkesinden kudurmuştu sanki, nefes nefeseydi. "Alçak herif!"

"Sen bana tokat atmak cesaretini..." diye mırıldandı Meier. Bu beklemediği tepki ve yüzünün acısıyla bir an ne yapacağını bilemedi. "Bana tokat attın... Sefil karı, benim gibi birisine tokat atmak cesaretini kendinde bulabiliyorsun demek? Şimdi sen görürsün..."

Fakat o bir şey göremiyordu. Gözlerinin önünde her şey dönüyor gibiydi. Mehtapta kızın hatları birbirine karışmış, bulanmıştı. Bir an sonra her şey tekrar netleşti. Amanda yine karşısında duruyordu... Onu tokatlamıştı!

Tabancayı kaldırdı. Eli titriyordu. Tetiğe bastı... Tabancanın sesi kulaklarını kamçıladı.

Amanda'nın yüzü gittikçe yaklaştı, büyüdü, çok yakınına geldi, mehtapta beyaz ve kara...

"Sen!" diye tısladı. "Sen bana ateş ettin..."

Sonra bir sessizlik her yanı kapladı. Sadece iki insanın çabuk çabuk nefes alışları duyuluyordu. Bir an öyle hiç kıpırdamadan durdular... Kulaklarında çınlamış olan tabanca sesinin yankıları yavaş yavaş kayboldu. Yine duydular, ağaç doruklarını yalayan hafif rüzgârı... Ötelerden, ahırların olduğu yerden yular zincirinin sesi duyuldu bir an.

"Amanda," diye konuştu 'zenci Meier.' "Ben..."

"Bitti!" dedi genç kız. "Her şey bitti!"

Dik dik gözlerine baktı. Bana ateş etti. Nefesi daralır gibi oldu. Ya kurşun isabet etseydi... İçinde bulunduğu tehlikenin büyüklüğünü o anda kavradı. Kendini kurtarmalıydı! Birden gözleri yaşardı, hıçkırıklara büründü. Ağlaya ağlaya Meier'in yanından uzaklaştı.

Açık renk etekliğinin altındaki adaleli bacaklarının gittikçe hızlandığını gördü. Amanda koştu, koştu, elinden geldiğince ondan uzaklaştı. Küçük saraya sapan yolda gözden kayboldu. Fakat yüksek sesle ağlaması, hıçkırıkları hâlâ kulağındaydı. Sonra onlar da duyulmaz oldu. Amanda gitmişti.

Meier bir süre daha öyle durdu, kızın kaybolduğu yöne boş gözlerle baktı. Tabancayı tutan elini havaya kaldırdı, tabancanın namlusuna baktı. Emniyetini kapattı. Artık onunla ateş edemezdi. Canı sıkkın bir şekilde omuz silkti ve tabancayı yine pantolonun arka cebine soktu, bavullarını almak için hızlı adımlarla büroya doğru yürüdü.

4

Teğmenle Weio parkın sıralarından birinde yan yana oturuyorlardı. Ancak birbirini seven iki âşıktan çok kavga etmiş, araları açık iki aşığı andırıyorlardı. Birbirlerine sokulmamışlardı. Uzun süre birbirleriyle konuşmamışlardı da.

"O korkak herifin bunları yapmasına nasıl göz yumabildin, anlamıyorum," diye konuştu aniden genç kız.

"Beni anlayamayacağını biliyordum, küçük kuzum!" dedi teğmen yanındaki kızı küçümsermiş gibi. "Böylesi daha iyi. Onun da beni anlamadığını biliyorum."

"O heriften çekinip kaçtın sanki. Tanrı bilir, tahammül edemediğim herif artık nasıl da göğsü kabarık dolaşıp duracaktır!"

"Öyleyse sokulma ona!" diye teğmen canı sıkkın konuştu.

"Rica ederim Fritz ben ona ne zaman sokuldum ki?" diye Weio öfkeyle sesini yükseltti. "Fritz, nasıl da böyle konuşabiliyorsun!"

Fritz ise sesini çıkarmadı. İkisi de susmaya devam etti. Fakat aynı anda tabancanın sesiyle irkildiler. Teğmen oturduğu yerden fırladı.

"Ateş etti!"

"Kim?" diye genç kız sordu ve teğmenin peşinden koştu.

Mehtapla bembeyaz aydınlamış parkın ıslak çimenlerinde koşmaya başladılar. Fundalıkları geçtiler, çiçek yataklarına bastılar, yol kenarındaki büyük şimşir ağacının dallarına süründüler, sendelediler. Weio nefes nefese kalmıştı. Önden giden teğmene seslenip bir şey söylemek istedi. Fakat sesi çıkmadı, koşmaya devam etti.

Az sonra genç adam birden durdu ve elini dudaklarına götürüp, peşinden gelen kıza susmasını belirtti. Weio arkasında durdu ve leylaklarla küçük kartopu ağaçlarının arasından Amanda'nın ağlaya ağlaya saraya doğru koştuğunu gördü. Meier de evin önünde hiç hareketsiz öyle durmaktaydı.

"Çok şükür isabet ettirememiş!" diye teğmen fısıldadı.

"Peki kız niçin ağlıyor?"

"Çok ürkmüş olduğu için!"

"Bu herifi içeri atmalı!" dedi Weio öfkeyle.

"Budala olma! Sonra her şeyi anlatsın, öyle mi? Bu hoşuna mı giderdi?"

"Peki, şimdi ne olacak?"

"Ne yapacağını hele bir bekleyelim."

Ufak tefek adam evden içeri girdi ve kapıyı hızla arkasından çarptı.

"Babama bir şeyler anlatmaması için artık hep yüzüne mi güleceğim?" diye homurdandı genç von Prackwitz.

"Hele bir bekle bakalım," dedi teğmen ve sustu.

Çok beklemeleri gerekmedi. Aradan üç veya dört dakika geçtikten sonra ufak tefek Meier, sağ elinde bir bavul, sol elinde bir bavul yine kapıda göründü. Şöyle bir bakındı ve evin kapısını kapatmaya gerek görmeden çiftliğe doğru yürüdü. Ağır bavullarla yürürken biraz zorlanıyordu, fakat yine de adımları hızlıydı. Sonsuz bir dünya onu bekliyordu!

"Çekip gidiyor!" diye teğmen fısıldadı.

"Çok şükür!" dedi Weio ve derin bir nefes aldı.

"Onu bir daha burada görmeyeceksin..."

"Umarım!" diye konuştu genç kız.

"Violet!"

"Ne var, Fritz?"

"Bekle beni burada. Olur mu? Büroya bir göz atacağım."

"Göz atacak ne var ki?"

"Ah, şöyle bir bakmak istiyorum... Ne durumda bırakmış!"

"Buna gerek var mı? Bize ne büronun ne durumda olduğu."

"Lütfen... Bekle beni burada!"

Teğmen hızla eve doğru yürüdü, açık kapıdan içeri girdi, holün ışığını yakmadan hemen büroya geçti. Kapıyı arkasından kapatıp, ışığı yaktı ve hemen tabancaların içinde durduğu çekmeye sokuldu. Çekmece yarı açık duruyordu. İyice açtı ve içindekileri çabucak bir gözden geçirdi.

Hayır, dokuz milimetre Mauser aralarında yoktu. Çekmeceyi dikkatle kapattı, ışığı söndürdü ve hızla holü geçip, mehtapta bekleyen kızın yanına döndü.

"Ne durumda içerisi?" diye Violet biraz öfkeli sordu. "Çabucak her yeri toplamış mı?"

"Ne durumda olacak? Ah, evet, hiçbir şey yapmamış, karmakarışık, domuz ahırından farkı yok. Durum böyle, benim küçük kuzum!"

Teğmen sanki birden keyiflenmiş gibiydi. Kız bunu hemen fark etti.

"Hey, Fritz..."

"Ne var, Violet..?"

"Ne yapmak istediğini unuttun mu?"

"Ne yapmak istiyordum? Sana bir öpücük verecektim, öyle değil mi? Gel bakayım bana..."

Kızın başını elleri arasına aldı. Uzun uzun öpüştüler. Sonunda Weio başını teğmenin göğsüne bıraktı... Nefes nefese kalmıştı.

"Evet," diye konuştu teğmen, "şimdi doğru Ostade'ye gitmeliyim!"

"Ostade'ye mi? Ah, Fritz... hani odama gelecektin... Günlüğüme neler yazmış olduğuma bakmak istiyordun!"

"Fakat benim küçük kuzum, bunu şimdi yapamam. Bir an önce gitmeliyim... En geç sabahın altısında Ostade'de olmalıyım!"

"Fritz!"

"Ne var?"

"Hiç mümkün değil mi?"

"Hayır. Bugün kesinlikle mümkün değil! Fakat geri döneceğim. Mutlaka. İki gün sonra. Belki de yarın akşam!"

"Ah, hep böyle diyorsun! Hemen Ostade'ye gitmek istediğini bu akşam söylememiştin..."

"Gitmek zorundayım. Oraya mutlaka gitmeliyim! Haydi Violet gel benimle, bisikletimin durduğu yere kadar. Lütfen sorun çıkarma bana, kuzucuğum."

"Ah, Fritz, sen... sen beni çıldırtıyorsun!"

5

Petra taş kesilmiş gibi hiç hareketsiz öyle oturuyordu. Onu çekemeyen kadın da bir süre bitkin yattıktan sonra tekrar kendine gelir gibi olmuş, yine ağzına gelen bütün küfür ve hakaretleri Petra'ya yağdırmıştı. Sonra sevinç dolu bir çığlık atmıştı. Bir akşam Petra'yı

nasıl taksiden çekip çıkarmış olduğu aklına gelmişti. "Hatırladın mı, nasıl seni o parlak herifin yanından almıştım! Yılan karı, şemsiyen de kırılıp, parçalanmıştı!"

Petra ise sesini çıkarmadan su dolu bardağı kadının ağzına dayamış, alnındaki bezi biraz ıslatmıştı. Dudaklarındaki beziyse kadın ikide bir kaldırıp atıyordu. Onu çekemeyen kadının bağırıp, çağırmaları, hakaret ve küfürleri umurunda değildi. Onları duymuyordu bile. Dışarıda artık uykuya yatmış olan kentin gittikçe azalan gürültüleri de Petra'ya ulaşmıyordu. İçeride ona düşman bu kadın, dışarıda ona yabancı bu kent... Her ikisi de Petra'nın hiç umurunda değildi!

Buz gibi bir terk edilmişlik duygusu içini kaplamış, her yerini donduruvermişti. Petra sanki bütün duygularının artık ölmüş olduğunu hissediyordu. İnsanın yaşamında öyle bir an geliyordu ki, tek başına kalıyordu, yapayalnız! Başkalarının ne yaptığı, ne söylediği... hiçbir şey şimdi onu kesinlikle ilgilendirmiyordu. Sadece tek başına bir insandı bu dünyada! Petra Ledig öyle oturuyordu, kafası düşüncelerle, düşlerle doluydu. Artık inanıyordu Wolf'unu bundan sonra bir daha hiç göremeyeceğine. Ve biliyordu bunu kabullenmek zorunda olduğuna da. Bundan sonraki günler ve haftalarda hep böyle oturacaktı. Düşünecek ve düşleyecekti. Özlemini çektiği aşk, anımsadığı mutlu anlar şimdi bu zor günlerinde onun için bir teselliydi.

Aynı anda bir elin omzuna dokunduğunu hissetti. Umursamadı, yerinden kıpırdamadı. Sonra arkasında duran biri konuştu:

"Konuşsana kızım, anlat bir şeyler! Uykum kaçtı, uyuyamıyorum. Şu karı saçlarımı öyle çekti ki başıma ağrı girdi. Bırakıp geldiğim işimi hep düşünüyorum. Sen neler geçiriyorsun kafandan?"

Petra'yla konuşan az önce vahşi bir hayvanı andıran kadının üzerine atılan, alt yataktaki şişman, yaşlıca kadındı. Taburesini çekip, Petra'nın yanına oturdu. Bir an yüzüne baktı, sonra başıyla hasta ka-

dını işaret edip, yorgun bir sesle devam etti: "Çenesi çok düşük, hava atmasını beceriyor! Senin hakkında söyledikleri doğru mu, kızım?"

Petra birden kadının yanına gelip, konuşmaya başlamasına sevindi. Hiç olmazsa uzun gecede sohbet edecek birini bulmuştu. Hatta az önce kendisine acılar çektirmiş olan insandan nefret etmeyen bu yaşlı kadın hoşuna da gitti. Severek yanıt verdi:

"Bazıları doğru, bazıları ise doğru değil!"

"Fakat kaldırımda işe çıkmış olduğun doğru değil mi?" diye sordu yaşlı kadın.

"Birkaç defa..." diye Petra mırıldandı.

Fakat yaşlı kadın kavramıştı. "Bilirim kızım, bilirim..." dedi sanki onu sakinleştirmek istermiş gibi. "Ben de Berlin'de doğup büyüdüm! Frucht Caddesi'nde oturuyorum. Ben de zor yıllar yaşamış biriyimdir. Çok iyi tanırım o dünyayı, Berlin yaşamını da! Karnın çok aç olduğu gün yanından geçen bir erkeğe gülümsedin, öyle değil mi?"

Petra sesini çıkarmadı, sadece, evet, der gibi başını salladı.

"Şimdi de bu cadaloz karı kalkmış kaldırımlarda erkek aradığını iddia edip duruyor! Seni ihbar eden o, öyle değil mi?"

Petra susmaya devam etti, tekrar başını salladı.

"Kıskanç bir cadalozun teki! Burnundan belli bu! Burnu sivri olanlar hep saldırgandır, başkalarını çekemez, onları çok kıskanırlar. Fakat yorma kafanı! Budalanın teki olmasının suçu o değil. Ona şu burnu veren de Tanrı! Ne iş yapıyorsun?"

"Ayakkabı satıyorum..."

"Evet, evet. Bu da gözyaşları içinde ekmek parası uğruna yapılan zor bir iştir! Ne müşteriler vardır, dükkândan dükkâna koşarlar, bir sürü ayakkabıyı giyip çıkarırlar, kibirli kibirli tezgâhtar kıza ayakkabının sivrisiyle dokunurlar ve sonra da hiçbir şey almadan çıkar giderler. Ne demek istediğimi anlıyorsun, değil mi?"

"Evet, anlıyorum," diye konuştu Petra. "Biz böylelerini daha dükkâna girer girmez tanırız. Yanlarına gitmekten kaçınırız. İçlerin-

de kimileri vardır, sadece ayakkabısının sivrisiyle dokunup durmaz, bizimle sokak kadınından daha kötü konuşur da... Karşı çıktığınızda da sizi hemen şikâyet ederler. Dükkân sahibinin sizi azarlaması hoşlarına gider. Kötü davranana karşı çıkmanın hiç anlamı yoktur, çünkü patron hep Tezgâhtara değil, müşteriye inanır."

"Bilirim böyle şeyleri, çocuğum," diye mırıldandı yaşlıca kadın onu yatıştırmak istermiş gibi. Petra'nın konuşmasının ardından sanki geçmişteki bazı şeyleri anımsamış gibiydi. Heyecanla devam etti: "Evet, bilirim! Sanki bizim Frucht Caddesi'nde başka bir yaşam mı var sanıyorsun? Belki orada ayakkabıcı dükkânı yok, fakat pastane veya dondurma salonunda da durum pek değişik değil. Sen şimdilik ayakkabıları filan unut, sanırım bir süre burada kalacaksın. Yoksa serbest kaldıktan sonra seni o dükkânda yine çalıştırırlar mı sanıyorsun?"

"Ben oradan çoktan ayrıldım," diye konuştu Petra. "Neredeyse bir yıl oluyor. Arkadaşımın yanında yaşıyordum. Bugün, hayır, dün öğle üzeri de nikâhlanacaktık..."

"Gerçekten mi!" diye yaşlı kadın sesini yükseltti. "Tam da bu güzel gününde şu yılan karı şikâyetiyle her şeyi berbat etti! Söyle lütfen, ne yaptın da sana bu hapishane üniformasını giydirdiler? Bunu sadece banka soyguncularına filan yaparlar! Fakat istemiyorsan söylemek zorunda değilsin! Bana yalan söylemeni de istemem. Hiç merak etme, bana birinin gerçeği anlatmadığını hemen anlarım..."

Wolf'un yaşamın en büyük "yengisi"ni elde ettiği gecenin bu saatinde, saat birle iki arasında, Petra Ledig adını bile doğru dürüst bilmediği yaşlıca kadına ümitlerinin nasıl yıkıldığını anlattıktan sonra durumunun çok perişan ve sefil olduğunu, artık yaşamda tek başına kaldığını daha iyi kavradı. Fakat niçin ve neden bu duruma düşmüştü, onu bilemiyordu.

Yanında oturan yaşlıca kadın her şeyi sabırla ve dikkatle dinledi, birkaç kez sesini çıkarmadan sadece başını salladı. Bazen de: "Ben

bunları bilirim", "Evet, evet," diye araya girip, Petra'nın konuşmasını kesti. "Bütün bunları sevgili Tanrı'ya anlatmalısın! Fakat o son beş yıldır artık görevinin altından kalkamıyor; sanırım kulakları da pek iyi işitmiyor..."

Petra anlattıklarını bitirdi. Bakışlarını yerde yatan hasta kadına dikti ve düşündü. Yaşamının yıkıntılarını şimdi bu konuşmasının ardından daha iyi görüyordu. Fakat niçin başından geçmişti bütün bunlar, bunu bir türlü kavrayamıyordu. Yanındaki kadın hafifçe koluna dokundu ve:

"Çocuğum..." diye konuştu. "Petra... fakat o sana Peter diyordu, öyle değil mi?"

"Evet," dedi Petra Ledig canı çok sıkkın.

"Öyleyse ben de sana Peter diyeyim. Benim adım da Krupass, bana Frucht Caddesi'nde 'Krupass ana' derler. Sen de bana böyle diyebilirsin."

"Peki," diye Petra mırıldandı.

"Şimdi anlattıklarına inanıyorum. Sana bunu emniyet müdürü bile söylemez. Fakat her şey anlattığın gibiyse –bunun doğru olduğunu gözlerinden okuyorum– bugün veya yarın serbest kalırsın! Seni suçlayacak ne var ellerinde? Hiçbir şey! Sağlıklısın, mesleğin de sokak kadınlığı değil. Hem nikâh kâğıtların da askıda. Onlara ne söyleyeceğine çok dikkat etmelisin. Evlendirme dairesi konusu önemli..."

"Evet," dedi Petra.

"Tamam, bence bugün veya yarın serbestsin. Sosyal yardımdan da sana mutlaka birkaç giysi verirler. Peki, buradan çıktıktan sonra ne yapacaksın?"

Petra sesini çıkarmadan dikkatle yaşlıca kadına baktı ve omuzlarını silkti.

"İşte en önemli konu bu, kızım. Başka her şey zırva! Geçmişi anımsamak, olup bitene utanç duymak ve pişman olmak... hepsi de

şu anda önemsiz şeyler. Buradan çıktıktan sonra ne yapacaksın, işte senin için tek sorun bu!"

"Çok doğru," diye Petra mırıldandı.

"Gördüğüm kadarıyla sen sonu havagazıyla veya Landwehr Kanalı'nda bitecek biri değilsin."

"Evet," dedi Petra. Sesi ilk kez güçlü çıkmıştı.

"Yine ayakkabı dükkânında çalışabilir misin?" diye Krupass ana sordu. "Orada işe girebilir misin?"

"Bana orada iş vermezler," dedi Petra. "Kâğıtlarım hâlâ orada, hem ben bir gün, habersiz işten ayrılmıştım. Az önce söylemiştim ya, Wolf'la ilişkim çok ani başlamıştı."

"Anlıyorum, anlıyorum," diye konuştu yaşlı Krupass. "Fakat git oraya, kâğıtlarını al. Onlar hep işe yarar. Evet, ayakkabı işi olmuyor... Peki başka bir şey daha var, çocuğum. Ah, ben sana Peter yerine, çocuğum diyeceğim. Peter'i beğenmedim! Evet, arkadaşının durumu nedir? O nerede?"

"O ortalarda yok!"

"Anlıyorum. Sanırım bir daha ortaya çıkmayacak. Poliste seni aradığı zaman kumar oynadığı için başının derde gireceğinden korkuyor olabilir. Belki de senin onu ele vereceğinden çekiniyor."

"Wolf'un böyle düşüneceğini hiç sanmıyorum!"

"Böyle düşünmeyecekse çok iyi," dedi yaşlı Krupass usul sesle. "Söylediğin gibi kibar biri olabilir. Sana inanıyorum, fakat niçin şimdiye kadar görünmedi? Erkekler hep aynıdır. Buradan çıkınca onu aramayacak mısın?"

"Hayır," diye Petra konuştu, "aramayacağım..."

"Peki, ya yarın sabah seni ziyarete gelirse?"

Yaşlı kadın gözlerini kıstı, karşısındaki kıza baktı. Petra oturduğu yerden kalktı, hücrenin içinde bir aşağı, bir yukarı yürüdü. Sonra birden duvarın kenarında durdu, dışarıya kulak kabarttı. Başını duvara dayadı, hiç kıpırdamadan durmaya devam etti.

"Bu nasıl olur bilir misin?" diye yaşlı Krupass konuştu: "Gardiyan kapıya gelip, sesleniyor: 'Ledig, gel bakalım, ziyaretçin var!' Sen de kalkıp, adamın peşinden gidiyorsun, ayağında terlikler, üzerinde mavi hapishane önlüğün. Seni sokuyorlar bir odaya, ortasından tahta bir parmaklıkla bölünmüş. Öte tarafında şık giyimli sevgilin oturuyor. Başınıza dikilen gardiyanın biri de ne konuştuğunuza kulak kabartıyor. Konuşuyorsunuz, birbirinize bir şeyler anlatıyorsunuz. Bir süre sonra gardiyan: 'Ziyaret saati bitti' diyor. O kalkıp gidiyor, dışarıdaki özgürlüğe çıkıyor, sen de dönüyorsun tekrar şu hücrene..."

Petra bu arada duvarın yanından ayrılmış, solgun yüzlü yaşlı kadına bakıyordu. Ona bir şey söylemek, bir şey sormak istedi. Dudaklarını oynattı, fakat sesi çıkmadı.

"Evet, kızım," dedi Krupass ana. Sesi biraz sert çıkmıştı. "Ne oldu ki hücrenin içinde böyle yürüyüp durdun? Seninki çok övgüye değer biri olmalı, şimdi dışarıda olduğuna göre!"

Bir an ikisi de sustu. Sonunda sessizliği bozan Petra oldu. Ağır ağır konuştu:

"Suç onda değil!"

"Öyle mi?" yaşlı kadın sesini yükseltti. "Seni bütün gün evde tek başına ve aç bıraktı, giysilerini alıp, sattı. Bana sorarsan, o olmasaydı sen şimdi bu hücreyi boylamazdın! Şimdi de kalkmış 'suç onda değil' diyorsun! Kumar oynamaktan elleri aşınmış olacak. Geceler boyu sokaklardaydı."

Petra bir şey söylemek istedi.

"Sus bakayım!" diye yaşlı kadın sesini yükseltti. "Dinle bakayım beni! Sen salağın tekisin! Keyfi istediğinde seni kullandı, keyfi olmadı mı da seni tek başına bıraktı, çekti başka yerlere gitti. Biraz da başka bir film seyredeyim, dedi kendine. Böyle şeyler benim tepemi attırır! Kızım sen bana baksana, şu kadar olsun onurun yok mu senin? Geldiğinde ziyaretçi odasına gidip, saksıdaki çuha çiçeği gibi karşısında duracak, sevinç dolu gözlerinle ona bacaksın, öyle mi? Bu

ne biçim evlilik, bu ne biçim dostluk? Bence bu yatak dostluğundan başka bir şey değil! Sen kendinden utanmalısın kızım!"

Petra hiç kıpırdamadan öyle duruyordu hücrenin ortasında. Yüzü kireç gibi olmuştu. Bütün vücudu titriyordu. Şimdiye kadar hiç kimse onun gözünü böylesine açmamıştı. Wolf'la olan ilişkisine şimdi bambaşka bir açıdan bakıyordu. Aşkın her şeyin üzerine çekmiş olduğu peçe artık yırtılıp, yok olmuştu.

"Senin anlattığın gibi iyi birisi olabilir," diye yaşlı Krupass usul bir sesle devam etti. "Benim okuyup, bir şeyler öğrenmemi istiyor, demiştin. Olabilir. Fakat senin duygularını düşünseydi, senin karnını doyursaydı bence daha iyi ederdi. O iyi bir erkek, demiştin. Fakat kızım, o henüz bir erkek değil! Belki ilerde olabilir. Yatakta erkek olan erkek sayılmaz ki! Yaşlı bir kadının bu sözlerine inan. Fakat siz genç kızlar her şeye inanırsınız. Böyle devam edersen, onu şımartırsan, hep hazır onu beklersen, ona bir anne gibi davranırsan, Wolfgang'tan doğru dürüst bir erkek olamayacağı gibi sen de günün birinde yıkılır gidersin, kusura bakma,bir çöp yığını olursun!"

Bir an sustu. Öfkesinden ve heyecanından nefes nefese kalmıştı. Petra'ya birkaç kez dik dik baktı. Genç kız duvara yaslanmış öyle durmaya devam ediyordu. Yüzü de hâlâ kireç gibiydi. Krupass ana az sonra sakinleşti ve alçak sesle devam etti:

"Ben sana, onu bir daha görmeyeceksin, demiyorum. Sadece bırak bir süre sorunlarının altından tek başına kalkmaya çaba göstersin. Bekle bakalım şöyle bir yıl, ya da altı ay, ne yapacak! Kumara devam ederse tembel, anasının yanına sığınırsa çok tembeldir! Ya da kendine bir başkasını bulursa o zaman bilirsin ki, seninle birlikteliği onun için hiç de önemli değilmiş. Tabii yaşamı birden ciddiye alıp, kendine adam gibi bir iş de bulabilir..."

"Fakat ona hiç olmazsa haber vermeliyim başıma neler geldiğini. Yüzüne söylemeli ya da mektup yazmalıyım..." diye Petra rica eder gibi konuştu.

"Bunu niçin yapacakmışsın? Yüzüne söylemekle veya mektup yazmakla ne elde edeceğini sanıyorsun? Bütün bir yıl beraberdiniz. Seni bu süre içinde tanımışsa tanımıştır. Şimdi merak edip aramıyorsa, haber vermekle bir şey elde edeceğini mi sanıyorsun? Merak eden kalkar karakola gider. Onlar da senin burada olduğunu söylerler. Bu bir sır değil ki! Buraya gelirse, inersin aşağıya, anlatırsın neler olup bittiğini, dersin ki suratına, 'ben kendimi kanıtlamak istiyorum... sen de kendini kanıtlamalısın...' Sonra ona, çocuk bekliyorum, dersin. Sakın, 'çocuğumuz olacak,' deme...Çünkü çocuğu sen doğuracaksın ve o senin yanında kalacak. O çocuğun doğru dürüst bir babası olmalı, eve yiyecek bir şeyler getirmeli, evinizde açlık çekilmemeli. Sokakta yürürken karnın aç olduğu için bayılıp, yere yuvarlanmamalısın. Anlıyorsun beni, öyle değil mi?"

"Krupass ana," diye Petra yalvarırmış gibi konuştu. Fakat yaşlı kadının öfkesi geçmemişti.

"Bak kızım," diye öfkeyle sözünü kesti. "Bütün bunları suratına söyleyebilirsin. Merak etme yaldızları dökülmez! Bir erkek bu gibi şeyleri dinlemek zorundadır. Bakarsın yararlı olur!"

"Anlıyorum," dedi Petra. "Peki ben altı ay boyunca ne yapacağım, nasıl yaşayacağım?"

"İşte kızım," diye Krupass atıldı. Birden keyiflenmiş gibiydi. "Bu akşam ağzından ilk kez doğru dürüst bir şey çıktı. Şimdi gel buraya, otur bakayım yanıma. Cadaloz karı çoktan uykuya dalmış. Seninle doğru dürüst bir konuşalım. Artık erkeklerden söz edecek değiliz. Akıllı bir kadın erkekleri kendine pek konu etmez. Erkekler kendilerini beğenip durur, gerçekteyse onlar öyle o kadar önemli değillerdir! Tek başına bütün bir yıl ne mi yapacaksın? Söyleyeyim sana... Beni temsil edeceksin!"

"Ah, öyle mi?" dedi Petra. Biraz şaşırmış gibiydi.

6

"Evet," diye devam etti yaşlı Krupass. Şöyle bir gülümsedi ve hafifçe iç geçirip, bacak bacak üstüne attı. Petra aynı anda kadının sadece modası geçmiş, bol pliseli uzun bir etek giymediğini (altında bir de jüpon vardı) gördü. Ayağında da el örgüsü kalın yün çoraplar –şimdi, yazın ortasında– vardı.

"Ah, öyle mi, dedin. Bak kızım, böyle demek de haklı sayılırsın! Senin gibi güzel biri benim gibi eski bir süpürgeyi, genelev patronunu andıran bir kadını nasıl temsil edecek, öyle değil mi?"

Petra biraz çekingen, fakat hafifçe gülümseyerek başını salladı.

"Fakat böyle düşünmekte haklı değilsin, kızım. Niçin haklı değilsin, biliyor musun? Ayakkabı satarken kasa fişlerini doldurmuş olduğun için. Sen hesap yapmasını bilen, bir şeyi görür görmez hemen kavrayan aklı başında birisin. Hücreye girdiğinde bunu hemen fark etmiştim. İşte, demiştim kendi kendime, yaşama doğru dürüst bakan biri. Bu kız danalar gibi gözleri yarı kapalı yaşamıyor! Böyleleri günümüzde her yerde var..."

"Ben gerçekten öyle mi bakıyorum?" diye Petra merakla sordu. Aynada kendini seyrederken hiç de dikkatini çekmemişti, bakışlarının başka kadınlardan daha değişik olduğunu... Wolfgang Pagel de bir gün olsun bakışlarından söz etmemişti!

"Bana inanabilirsin," diye devam etti Krupass. "Ben insanın gözünden kişiliğini okurum. Ne de olsa Frucht Caddesi'nde her gün elli, altmış kişiyle baş etmem gerekir! İnsan diliyle yalan söylemesini belki becerir. Fakat yalan söylediği gözlerinden belli olur. Şimdi ise bu tahtakurulu deliğe atıldım, bütün gün düşünüp, taşınıyorum, acaba kaç ay verecekler diye! Üç ay mı, yoksa altı ay mı? Killich altı ay, diyor. Ve Killich hiç yanılmaz. Avukatım olur..."

Petra soru soran gözlerle yaşlı kadına baktı. Krupass ana sadece başını salladı ve devam etti: "Her şeyi sırası gelince anlatacağım, kı-

zım. İstersen az önce, ah, öyle mi, dediğin gibi, hayır da, diyebilirsin. Ben bu yanıtına üzülmem. Fakat sen başka tepki göstermedin..."

Yaşlı kadın hem çok iyi kalpli, hem de kendinden çok emin biri gibi konuşuyordu. Petra o an için şüphelenmeye hiç gerek görmedi. Krupass devam etti:

"İşte şimdi oturmuş düşünüyorum: Belki altı ay hapis hiç de fena değil. Burada başımı dinler, biraz kendime gelirim. Fakat sonra diyorum ki kendi kendime: İşin ne olacak, hem de böyle bir zor dönemde? Randolf kendisine güvenilen birisidir, fakat hesaptan kitaptan anlamaz! Hele her türlü alışverişin milyonla yapıldığı, taş yazı tahtasında tebeşirle hesaplandığı şu sıralar... Hayır, hayır, kızım, bu ona göre bir iş sayılmaz. Anlıyorsun beni, öyle değil mi?"

Petra, kadının ne söylemek istediğini pek anlamamış olmasına karşın başını, evet, anlamında, salladı. Yaşlı Krupass'ın o anda kendisinden bu yanıtı beklediğini biliyordu.

"Evet, şimdiyse ben burada oturmuş, benim yerime kim bakacak, diye kafa yorup duruyorum. Kim benim temsilcim? Temsilci, güzel bir kelime! Fakat unutma ki, onlar da kargalar gibi her şeyi çalıp duruyorlar. Bunu yaparken hiçbiri hapisteki yaşlı kadını aklından bile geçirmiyor! Fakat sen içeri girdiğinde gözlerindeki o bakışı hemen gördüm. Aranızdaki tartışmayı, cadalozun sana söylediklerini duydum, üzerime saldırıp saçlarımdan çekmesinin acısını yaşadım, senin ona yine de yardımını, her şeyi dikkatle yapışını, hep sakin kalışını gözlerimle gördüm. Olup bitene karşın hiç öfkelenmedin."

Petra kılını kıpırdatmadan oturmuş, yaşlı kadının anlattıklarını dinliyordu. Davranışlarının yabancı birinin hoşuna gitmiş olması herkesi gururlandırırdı. Hele onun gibi darbe yemiş, düşmüş biri için bu sözlerin çok değeri vardı.

"Evet, işte, diye düşündüm, bu kız gibi birisi senin yerine çalışabilir... Fakat sonra dedim ki kendi kendime, üzerinde hapis giysisi var, kim bilir daha ne kadar buralarda. Krupass ana, sen çıkacaksın,

o ise burada kalacak! Şimdiyse anlattıklarını dinledikten sonra bu düşündüklerimden vazgeçtim. Sana bu kızı Tanrı yolladı, dedim kendime..."

"Krupass ana!" diye mırıldandı Petra.

"Evet, evet, bana hep 'Krupass ana' diyebilirsin!" dedi yaşlı kadın. Keyiflenmişti. Petra'nın dizine şöyle bir vurdu. "Az önce seni kızdıracak şeyler söyledim galiba? Fakat beni çok ciddiye alıp, sinirlenme. Ben de gençliğimde çok sıkıntılı günler yaşadım. Sonra savaşta iki oğlumuzu da yitirdik, depresyona giren kocam kendini astı. Frucht Caddesi'nde yaşadığımız yıllarda değildi. Daha önceydi... Dalldorf'taydık onu yitirdiğimde, şimdi oraya Wittenau diyorlar. Fakat bütün bunlar şimdi önemli değil. Unutma, sıkıntılı bir yaşamı olan gün gelir mutlaka rahatlar..." Hafif öne doğru eğildi, Petra'ya yakından şöyle bir baktı ve konuşmaya devam etti: "Fakat şimdi rahat bir yaşamım olduğunu söyleyemem. İşler iyi gibi gidiyor, fakat hiç de öyle değil, kötü günler sanki kapıda..."

Petra, evet, demek istermiş gibi başını salladı. Fakat yaşlı kadının ne demek istediğini pek anlamamıştı. İşler, derken neden söz etmişti? Mutlaka burada, Alexanderplatz'daki emniyet müdürlüğünde olup bitenlere değinmek istememişti? Petra'nın tek anladığı, Krupass ananın yaşamı kötü bulmasına karşın hiçbir zaman boyun eğmeye yanaşmayan bir kadın olduğu idi! O da hemen hemen aynı görüşteydi; şimdi böyle bir insana rastladığı için de memnundu.

"Evet, evet. Fakat işlerimi yine devam ettireceğim, çünkü beni ayakta tutan, bana can veren odur. İnsan hep canlı kalmalı, enerjisini hiç yitirmemelidir. Bak kızım, bunun tersi olduğu anda insan yavaş yavaş çürür, yok olur gider. Sen bir yıl boyunca çoğu zamanını odanda tek başına oturarak nasıl geçirmişsin anlayamıyorum. Buna yaşam denmez kızım; böyle yaşayan zamanla aklını yitirir, kederinden ölür gider..."

Petra yaşlı kadının söylediklerini onaylamak istermiş gibi yine başını salladı. Krupass ana söylediklerinde haklı, diye kafasından geçirdi. 'Oturaklı madam'ın odasında yaşamış olduğu o yaşama bir daha geri dönmesi artık mümkün değildi! Fakat bilmek istiyordu yaşlı kadını böyle dinç ve enerji dolu tutan iş neydi! Ve çok ümit etti,bunun altından kalkabileceği ve namuslu bir iş olmasını.

Ve Krupass ana konuşmasına devam etti: "Bak kızım, yaptığım işin ne olduğunu şimdi sana açıklayacağım... Bazı insanlar buna burun kıvırsalar ve: 'Bu kötü bir iş, hep pis kokular yükseliyor' deseler de, benim gözümde iyi bir iş sayılır! Buraya düşmeminse işimle hiç ilgisi yok, bunun nedeni benim salaklığım. Çünkü ben hırslı biriyim, daha doğrusu ben para düşkünüyümdür. Bundan bir türlü vazgeçemiyorum. Kendime belki yüz defa söyledim, yapma böyle, Auguste (benim adım Auguste'dir, fakat hiç kullanmam) bırak bu hırsı, sen yeterince kazanıyorsun, ısmarlanan şeyi yerine teslim et! Fakat bir an geliyor, yine hırsıma yeniliyorum! Şimdi bu üçüncü olay! Ve Killich, bu sana altı aya mal olacak, dedi."

Para düşkünü Krupass ana şimdi omuzları çökmüş öyle oturuyordu. Petra karşısındaki yaşlı kadının hiç de sandığı gibi pişkin biri olmadığını anladı. Altı ay içeri atılmaktan çok korktuğu belliydi. Onu teselli edecek bir şey söylemek istedi. Fakat ne söylemeliydi? Niçin buraya atıldığını doğru dürüst bilmiyordu ki... O pis kokulu, fakat iyi giden, Krupass anaya güzel para kazandıran işin ne olduğundan da haberi yoktu.

Petra Ledig sesini çıkarmadı, yaşlı kadının bir şeyler daha anlatmasını bekledi. Krupass ana az sonra yine kendine gelmiş olacak, özür diler gibi gülümsedi ve devam etti: "Şimdi burada oturmuş çevreme hüzün yayıp duruyorum. Fakat böyle durumda neşeli olmaya çalışmak da doğru değildir. Kızım, şimdi sana anlatacağım ne iş yaptığımı! 'Eski eşya ticareti'nin ne olduğundan senin mutlaka haberin yok, öyle değil mi?"

Petra başını, hayır, demek istermiş gibi salladı. Sadece küf kokulu bir dükkânı gözünün önüne getirebildi.

"Bak kızım, benim yaptığım iş pis kokulu, fakat iyi giden, insanın karnını doyuran bir iş. Seks düşkünü küstah moruklarla hiç ilgisi yok! Kiraladığım yer eski kâğıt, hurda demir, paçavra ve pöstekiyle dolu. Fakat öyle bir el arabasını ite ite çöplüklerde dolaşmıyorum. Hayır, hayır, kocaman bir avlu bana ait. Kamyonum da var, yanımda altı kişi çalıştırıyorum. Orada olup biten her şey Randolf'un gözetiminde. Pek akıllı değil, fakat güvenilir biridir. Günde elli, altmış el arabası değişik eski eşya gelir. Ben de o günkü değeri neyse adamlara getirdikleri şeylerin ödemesini yaparım. Hepsi bilir, Krupass ana bizi kazıklamaz, derler. Son zamanlarda daha çok el arabası gelmeye başladı. Çünkü işini yitirenler artıkça eski eşya toplayanların da sayısı arttı..."

"Fakat Krupass ana ben böyle şeylerden anlamam ki!" diye Petra biraz çekingen karşı çıkmak istedi.

"Anlamana hiç gerek yok, kızım. Randolf her şeyi biliyor, herkesi tanıyor. Sadece pek akıllı olmadığı için hesap kitap işini başaramıyor! Senin işin gelenle gideni defterlere kayıt etmek, hesaplamak ve ödemeleri yapmak. Kızım ben sana çok güveniyorum. Bu işin altından kalkacağına da inanıyorum. Akşama doğru iplik dokumacılarıyla fabrikalara telefon eder, o gün gelmiş olan bütün pılı pırtıya ne fiyat vereceklerini sorarsın. Ben sana telefon edeceğin kişilerin isimleriyle telefon numaralarını veririm. Malları getirenlere paralarını sayarsın, sonra da yüklü kamyona biner fabrikalarla atölyelere gider, istedikleri malı teslim eder, paranı alırsın. Eski kâğıtlarıysa yeteri kadar getirildiğinde vagona yükleriz. Randolf sana her şeyi söyler. Yeterince kazanmak insanı keyiflendirir kızım. Günümüzde pazarlık yapmasını çocuklar bile biliyor. Önemli olan yükselen dolar kurunu takip edebilmek..."

Petra karşısındaki gözleri ışıldayan yaşlı kadına bir süre baktı. Düşündü, o yapabildiğine göre ben niçin beceremeyim? Pek zor bir işe benzemiyor. Hem iş iştir! Bana ne paçavraların biraz kokmasından. Böyle bir iş niçin geleceği olmasın? Fakat aynı anda aklına geldi, yaşlı Krupass'ı hapse atmışlardı. Bu işte bir pürüz olmalıydı. Hemen keyfi kaçtı.

Yaşlı kadın konuşmaya devam etti. Söyledikleriyle Petra'nın keyfi yine yerine gelir gibi oldu. "Benim orada her şey düzenli ve güvenilirdir. Muhasebe defterleri itinayla tutulur, vergi dairesiyle de başım pek dertte sayılmaz. Hem aynı arazide bir de ev var, iki katlı. Çiçekler, çardak... Alt katta Randolf'lar oturur, üst katta da ben. Üç oda, banyo, mutfak. Güzel, değil mi? Randolf'ın karısı yemeğimi yapar. Şimdi sana da yapmak zorunda. Ben çok yerim; kadının yemekleri güzeldir. Aklımdan geçen, senin o evde kalman, yatağımda yatman, banyomda yıkanman! Fakat banyo küvetini kullanmayacaksın, emayesi çabuk bozulabilir, çizilebilir. Küvete girmeyeceğine dair bana söz vermelisin. Banyonun içinde uzun uzun yıkanman gerekecek kadar üstünü kirleteceğini hiç sanmıyorum. Ne de olsa pis işler Randolf'la öteki adamların görevidir."

Petra başını, evet, der gibi salladı. İşe aklı yatar gibiydi. Ancak yine de sormak istediği bir şey vardı. Yaşlı kadın konuşmasına fırsat vermeden devam etti:

"Yarın sabah Killich, biliyorsun avukatım, ziyaret saatinde buraya gelecek. Bak kızım, o anasının gözü bir avukattır, işini bilir! Ona diyeceğim ki: Killich, avukat bey Killich, diyeceğim, yarın veya ertesi gün bir genç kız büronuza uğrayacak. Petra Ledig adı. Şimdi o benim temsilcim. Üzerindeki giysilere bakmayın, sosyal yardımdan vermişler, yüzüne bakın. Bay Killich, o bana kazık atmaya kalkışırsa bu dünyada artık hiç kimseye inanmayacağım. Kendime bile inanmayacağım, hele size hiç, Bay Killich..."

"Krupass ana!" diye konuştu Petra ve eliyle yaşlı kadının eline dokundu. Hapse atılmasının pek öyle kötü bir nedeni olamazdı.

"Ne var, kızım? ne söylemek istiyorsun? Her şey benim dediğim gibi olacak! Sonra Killich seni yanına alacak ve Randolf'a götürecek. Ona para işlerinden artık senin sorumlu olacağını, çalışanlara senin karışacağını ve evimde yatıp kalkacağını söyleyecek. Üstüne başına ne gerekiyorsa tabii satın alacaksın. Hesabımın olduğu bankada benim adıma her şeyi imzalayabilirsin. Killich bunları da halledecek..."

"Fakat Krupass ana..."

"Ne var kızım? Kalacağın bir ev var, yemeğini verecekler, üstüne de giysiler... Tek bir şey yok: Maaş! Evet, para veremeyeceğim sana! Niçin mi? Eline geçen parayı hemen ona vereceğin için! Bir kadın olarak görüyorum, sen de akılsızsın. Yanına sokulup, uslu bir köpek gibi gözlerini gözlerine diktiğinde, yumuşayacak, elindeki bütün parayı ona vereceksin. İşte bu nedenle maaş almayacaksın. Bunun cimrilikle filan hiç ilgisi yok. Evet, şimdi söyle bakalım kızım, sana yaptığım öneriyi kabul ediyor musun, etmiyor musun?"

"Evet, Krupass ana, tabii kabul ediyorum. Fakat bir şey var... Şunu bilmek istiyorum..."

"Neyi bilmek istiyorsun? Sakın yine o heriften söz etmeye kalkışma! O herifi bir daha ağzına almayacaksın, kızım! Önce o adam olmaya baksın!"

"Hayır, Krupass ana, sizin konunuz..."

"Ne demek, sizin konunuz? Ben sana her şeyi anlattım ya, kızım. Bildiklerin yetmiyor mu?"

"Ben demek istiyorum ki... Niçin buraya gelmiş olduğunuzu bilmek istiyorum!" diye Petra birden sesini yükseltti. "Krupass ana, niçin burada altı ay kalacaksınız ki?"

"Bak kızım, bu seni ilgilendiren bir konu değil! Çünkü olup bitenin işle doğrudan ilgisi yok. Bu sadece benim açgözlülüğümle ilgili bir şey. Bak kızım, bize getirilen paçavra yığınları gözden ge-

çirilir, kumaş cinslerine göre ayrılır. Keten, ipek, pamuklu kumaştan giysiler ayrı ayrı yığınlar yapılır. Tabii keten pamukludan, ipek de ketenden daha pahalıdır. Anlıyorsun değil mi?"

"Evet," dedi Petra.

"Çok güzel," diye konuştu yaşlı kadın. "Akıllı olmak iyidir. Geçenlerde durmuş, havada uçuşan paçavraları seyrediyordum. Hırslı karga bakışlarım bir an kumaşların içinde bir şeyin parıldadığını gördü. O yığına sokuldum. Işıldayan pahalı bir frak gömleği idi. Paraya gereksinimi olan biri değerli kumaştan gömleğini eskiciye satmış olacaktı. Bugünlerde ellerine geçen maaş ay sonuna yetmeyen birçok insan giysilerini satıyor artık. Herif gömleğin elmas düğmelerini unutmuş! Öyle küçük, ucuz şeyler filan değil. Şöyle bir etrafıma bakındım ve kimseye belli etmeden koparır gibi onları çıkardım. Sonra da çocuklar gibi sevinerek çabucak eve gittim ve sakladım. Böyle bir şey yapmamın doğru olmadığını biliyordum. Ne de olsa daha önce benzeri şeylerden iki defa yakayı ele vermiştim. Fakat ben bu huyumdan vazgeçemiyorum. O anda hiç kimse görmedi, teslim etmene gerek yok, diye düşündüm. Biraz sevinip, mutlu olmak hiç de fena değil!

Bir an sustu, Petra'ya baktı. Petra da sesini çıkarmadan ona baktı. Rahatlamıştı. Yaşlı kadınsa hüzünlenmiş gibiydi.

"Kötü olan ne biliyor musun?" diye devam etti. "Bu huyumdan bir türlü vazgeçememem. Yaptıktan sonra öfkemden kuduruyorum. Killich bana: 'Bunu niçin yaptınız, Bayan Krupass?' dedi. 'Siz varlıklı bir kadınsınız. İsterseniz bu elmas düğmelerden düzinelerle alırsınız! Vazgeçin artık böyle şeyler yapmaktan!'... Killich çok haklı, fakat ben bu kötü huyumdan bir türlü vazgeçemiyorum. Evet, bunu başaramıyorum. Sen olsan o anda ne yapardın, kızım?"

"Hemen götürür polise teslim ederdim," dedi Petra.

"Teslim etmek mi? O güzel düğmeleri mi? Hayır, o kadar da salak olma!" Krupass bir an çok heyecanlandı. Fakat farkına varmış

olacak, hemen sesini alçalttı. "Ah, boşver. Her neyse adamlarımdan biri yaptığımı fark etmiş olacak. Onlar da aç heriflerdir... Ve hemen aynı gün polis kapımı çaldı, nezaketle sordu: 'Evet, Bayan Krupass bulduğunuz bir şeyi yine teslim etmemişsiniz galiba?' Aptal herif sonra bir de tuhaf tuhaf sırıtmaz mı? 'Acaba yine aynalı dolabınıza mı kaldırdınız? Açın bakalım çekmecelerini!' Geri zekâlı ben, gerçekten düğmeleri yine oraya koymuştum. Polis haklıydı, düşündüğüm gibi aptal değildi. Aptal olan bendim!"

Yaşlı Krupass sustu. Sanki birden düşüncelere dalmıştı. Petra fark etti, kendine güvenen o kadın gitmiş, yerine altı ay hapisten korkan ve elmas düğmelere üzülen biri gelmişti. Petra bir an için yaşlı kadının yaptığı budalalığa gülmemek için kendini tuttu. Sonra aklına Wolfgang Pagel geldi. Fakat o elmas düğmeler değildi ki! O başkaydı. Yoksa yanlış mı düşünüyorum? Belki de benim için Wolf neyse, Krupass ana için de elmas düğmeler oydu!

Fakat hemen düşüncelerini değiştirdi. Benim için şu anda Wolf'un önemi kalmadı. Malların depolandığı avlunun bir kenarındaki küçük evi gözünün önüne getirdi, odalarını, direklerinde barbunyaların yükseldiği verandayı. Biliyordu, onun için artık 'oturaklı madam' yoktu, avluya bakan havasız o oda da... Bundan sonra alt kattaki teneke atölyesinden bütün gün gelen gürültüye katlanmayacak, hiçbir şey yapmadan öyle gelmesini beklemeyecek, üstüne giyecek şeyi olmadığı için yatakta saatler geçirmeyecek, birkaç salamlı sandviç getirsin diye erkeğin yüzüne gülmeyecekti... Bundan sonra düzenli bir yaşam sürdürecekti, çalışması, yemek yemesi ve dinlenmesi hep bir düzen içinde olacaktı. Ümit ettiği böyle bir yaşamı gözünün önüne getirdi, duygulandı, gözlerinin yaşlandığını hissetti. Yutkundu. Bir daha yutkundu ve kararını verdi. Yaşlı kadının yanına sokuldu ve elini uzatıp: "Krupass ana, yapacağım!" dedi. "Size teşekkür ederim!"

7

Emekli süvari yüzbaşısı von Prackwitz ile Wolfgang Pagel bir saate yakın masadan kalkmadılar. Yaşlı adam arada sırada bir şeyler fısıldadı. Pagel söylediklerinin bazılarını yerine getirdi, bazılarınıysa önemsemedi, nasıl oynayacağına duruma göre kendi karar verdi.

Krupiye seslendi, rulet topu koşmaya başladı, tekerlek de yola koyuldu, rakamlar üzerinde uzun uzun zıpladı, insanlar fişleri örtüden aldı, fişleri örtüye attı. Saniyeler telaşla birbirini kovaladı. Top hangi cebe düşeceğine karar veremiyordu. Düşer gibi yapıyor, sonra vazgeçiyordu. Böyle anlarda oyuncuların nefesi kesiliyor, yürekleri sanki duruyordu. Ve sonra her şey çabucak olup bitiyordu.

Genç Pagel serinkanlı ve dikkatli oynuyordu. Masaya oturmasının ardından von Prackwitz için iyi bir öğretmen olmuştu. Fısıldadığı birkaç kelimeyle emekli süvari yüzbaşısına o ana kadar ne kadar saçma oynamış ve yanlış yatırmış olduğunu anlatmıştı. Şimdi masaya daha başka bir gözle bakan von Prackwitz, karşısındaki, gözünde monokl olan ve yüz hatları keskin adamın serinkanlı gözükmesine karşın ne kadar budalaca oynadığını anlıyordu. Yanındaki Pagel'e yaptığı önerileriyse genç adam çoğu kez umursamıyordu.

Gece ilerledikçe emekli süvari yüzbaşısının keyfi kaçtı, sinirleri gerildi. Pagel'in değişik oynamaya başlamış olduğunu fark etmişti. Bir kazanıyor, bir kaybediyordu. Kimi zaman şansı yerinde olmasına karşın, kazandığından daha çoğunu yitiriyordu. Dikkatini çekmişti, bir zamanların subay adayı Pagel elini gittikçe daha sık ceket cebine atmaya başlamıştı. Savaş yıllarında üstü olmuş emekli yüzbaşının 'bakın yine kaybettiniz' sözlerini duymuyordu bile. 'Bir kez de benim önerdiğim gibi oynayın' demek von Prackwitz'in birkaç kez dilinin ucuna gelmişti, fakat yanındakinin önemsemeyeceğini bildiği için yine susmuştu.

Emekli süvari yüzbaşısı karışmamak için kendini zor tutuyordu. Ne de olsa genç Pagel cebindeki kendi parasıyla oynuyordu. Para-

sını istediğine yatırabilirdi. O şimdi sadece sabırlı bir seyirci olmak zorundaydı, çünkü oyuna devam edemeyecekti. Cebinde üç dört fiş kalmıştı, nakit parası da tükenmiş sayılırdı. Bay von Prackwitz bunu kabulleniyordu. Fakat yine de bir zamanlar orduda üstü olduğu genç adamın söylediklerini yerine getirmesini istemiyor değildi. Bütün korkusu Pagel'in en ufak nedenle aniden oynamayı bırakıp, masadan kalkması ve eve gitmek istemesiydi. Yaşlı adam bunu düşününce ürperdiğini hissetti, rulet masasında daha çok oturamamak, rakamlar üzerinde zıplayan topu izleyememek, krupiyenin sesini duyamamak düşüncesiyle heyecanlandı. Masanın başında oturan o adam belki de bir an gelecek en çok kazananın Bay von Prackwitz olduğunu söyleyecekti! İşte sadece bu düşünce heyecanlanmasına karşın yanındaki Pagel'e karışmasını engelliyordu. Ancak bu çekincesi giderek artan öfkelenmesini nasıl engelleyecekti, bilemiyordu! İki adam arasındaki tartışma gittikçe yaklaşıyor, kaçınılmaz oluyordu. Ve bir tartışma az sonra gerçekten geldi, ancak nedeni onun beklediği şey değildi.

Masada oynanan oyunda katılımcıların çok dikkatli olması gerekiyordu. Bakışları bir an için başka yere kayan oyunu yitirmiş demekti! Bu oyun bir Tanrı gibiydi. Sadece kendini ona adayan cennete gidiyor, sonsuz mutluluğa erişiyordu! Ümidini çabuk yitirenlerinse yolu cehennemdi! Karasızlar da püskürtülüp, dışarı atılıyordu.

Emekli süvari yüzbaşısının az da olsa bir şeyler fısıldayıp, oyununa karışması bile Pagel'in dikkatini dağıtıyordu. Aniden, topun rakamlar üzerinde hoplayıp zıplayışını izleyen gözlerinin önünde parfüm kokan, parmakları ışıltılı yüzükler dolu bir kadın eli beliriverdi. Yaltaklanan bir ses de kulağının dibinde: "Haydi tatlım, söz verdiğin gibi benim için de şu birkaç fişi yatır," diye tısladı.

İşte o anda genç Pagel'in sabrı tükendi, çılgın gibi arkasına döndü ve az önceki kadının sırıtan yüzüyle karşılaştı. Öfkeyle sesini yükseltti: "Şeytan görsün yüzünüzü!"

O kadar kızgındı ki, bir an nefesi tıkanır gibi oldu.

Emekli süvari yüzbaşısı von Prackwitz, çok çekici bu genç kadının elindeki fişleri, biraz beceriksizce, oyuna dalmış Pagel'in omzunun üzerinden uzatmış olduğunu, öfkelenen genç adamın da ona çok saygısızca, neredeyse hakarete yakın bir şekilde bağırdığını fark etti. O, kadınlara saygısız davranan insanlardan nefret ederdi. Yanındaki genç adamı omuzlarından kavradığı gibi, sert bir ses tonuyla: "Bay Pagel, siz bir subay olarak derhal ayağa kalkacak ve hanımefendiden özür dileyeceksiniz!" dedi.

Masanın öteki ucundaki krupiye bu tartışmaya biraz endişeyle bakıyordu. Tabii tartışmaya neden olmuş olan kadını oldukça iyi tanıyordu, fakat onda 'hanımefendi'lik bir şey yoktu. Hem de yasal olmayan bu kulüpte gürültü yapmaya, kavga çıkarmaya göz yumulamazdı. Kentin batı semtlerindeki apartmanlardan birinde açtıkları kulübün kat komşularını huzursuz etmemesi gerekiyordu. Bazı kat sahipleri enflasyonla varlıklarını yitirdikleri ve artık zor geçindikleri için yatak odalarını kimi geceler yabancı çiftlere kiralıyorlardı. Geceleri apartman girişindeki kulübesinde oturan apartman kapıcısı da, eline biraz para tutuşturulmuş olmasına karşın, böyle anlarda huzursuz oluyordu. Kısacası kulüpte çıkacak kavga ve gürültü apartmanda herkesi rahatsız edecek, gözlerini korkutacaktı. Zamanla bütün kiracılar o katta olup bitenlere daha çok kuşkuyla bakmaya başlayacaktı.

Krupiye hemen yardımcılarına şöyle bir baktı. Adamlar ne yapmaları gerektiğini o anda kavradılar ve hızla olay yerine seyirttiler. Birisi burnunun ucu beyaz kadına önce: "Walli, sakın sorun çıkarma!" diye fısıldayıp, hemen arkasından: "Sayın bayan, oturmak istemez miydiniz?" diye nezaketle gülümsedi. Diğeri de yerinden fırlamış, öfkesinden yüzü kızarmış Pagel'in yanına sokuldu ve önce von Prackwitz'in elini omzundan şöyle bir itti. Bir başkasının onu tutmaya çalışmasının öfkeli her erkeği daha çok öfkelendirdiğini biliyordu. Sonra bir an düşündü, sırtındaki eski püskü ceketle masada

oturan bu adam sorun çıkarmaya devam ederse acaba çenesine bir yumruk indirse miydi?

Şefleri krupiye de olayın büyümemesi için Pagel'in yanına gidip, onu sakinleştirmek isterdi, fakat masa başındaki görevinden ayrılması mümkün değildi. Çok nazik bir sesle oyunculardan, yatırmış oldukları fişleri küçük uyuşmazlık sona erene kadar masadan çekmelerini rica etti. Sonra düşündü, kavgacılardan hangisini hemen kapının önüne oturtmalıydı? İkisinden biri mutlaka salonu terk etmek zorundaydı. Krupiyenin önünde yeşil örtünün üstü birden boşaldı. Kararını verdi, evet, genç adam, biraz nezaketle, biraz da zorla bu salondan çıkarılmalıydı. Fakat gelişmeler krupiyenin kafasından geçeni gerçekleştirmesini engelledi.

Az önce salona yeni gelmiş bir oyuncudan iki zarf 'toz' temin etmiş olan Walli onları çabucak çekivermişti. Her bağımlıda olduğu gibi davranışları anında değişmiş, Pagel'in öfkelenmesini komik bulmuştu. Çok hoştu, harikaydı, komikliğine hayran olmamak insanın elinde değildi! Onun sinirli el kol hareketleri karşısında kahkahalar attı, çevrelerine toplanmış olanlardan da, hep birlikte bu adama gülmelerini talep etti. Sonra parmağıyla Pagel'i işaret etti: "Bakın bu yavrucuk öfkelendi mi nasıl da tatlı oluyor! Gel tatlım, öpeyim seni şöyle bir kez yanağından!"

Öfkeli Pagel'in herkesin içinde ona "Allahın belası, orospu karı!" demesi bile Walli'nin keyfini artırdı. Kesik kesik güldü ve birden haykırdı: "Senin için orospu değilim, hayatım! Senin bana para vermene gerek yok!"

"Şimdi suratına tokadı yiyeceksin!" diye bağırdı Pagel ve kadına tokadı indiriverdi.

Walli bir çığlık attı. Ağza alınmayacak sözlerle birbirlerine bağırıp çağırmaya başlamaları üzerine krupiyenin yardımcılarından biri genç adamın çenesine yumruğu indirmeye karar verdi. Bu, yaşadığı Wedding Mahallesi'nde sokak kavgalarında atılan cinsten olacak-

tı. Ve yumruğunu salladı. Fakat ne yazık ki yumruğu, aynı anda sendeleyen kadının yüzüne indi. Walli hiç sesini çıkarmadan yere yuvarlandı.

O ana kadar duvara yaslanmış, rahat rahat sigarasını tellendiren von Studmann ile krupiye olayın çıktığı yere doğru koştular. Pagel'le atışmış olan kadın yüzü sapsarı kendinden geçmiş yerde yatıyordu. Yumruk atmış olan adam şefine kadının niçin bayılmış olduğunu anlatmaya çalıştı. Bu arada ayağa kalmış olan von Prackwitz öfkesinden dudaklarını ısırmaya devam etti.

Studmann genç adama dik dik bakıp, emreder gibi konuştu: "Artık gidiyoruz, anlaşıldı mı?"

Pagel derin bir nefes aldı ve masadan kalktı. Ona heyecanlı heyecanlı bu yaptığının hiç de centilmence bir davranmış olmadığını söyleyen emekli süvari yüzbaşısının sözlerini duymuyor gibiydi. Krupiye bu olup bitenlerden sonra oyuncuların salonu terk edeceğinden korkuyordu. Gerçekten de rahatları kaçmadığı sürece yasal olmayan bu kumarhaneye oynamaya gelen şık ve paralı müşteriler birbiri ardından masadan kalkmaya başlamıştı. Krupiye adamlarına bir şeyler fısıldadı. Kadın hemen yan odalardan birine götürüldü. Masanın başındaki yerine geçen krupiye rulet çarkını döndürdü. Top yine hoplayıp zıpladı. "Buyurun beyefendiler masaya... Oyun devam ediyor... Fişlerinizi lütfen unutmayın..."

Bazı oyuncular tekrar masaya döndü.

"Haydi, artık gidiyoruz," dedi von Studmann sabırsızca. "Bu akşam ikinizi de anlamıyorum..."

Emekli süvari yüzbaşısı dik dik dostunun yüzüne baktı. Öfkesi geçmemiş gibiydi. Fakat yine de kapıdan çıkmakta olan iki kişinin peşinden yürüdü.

Dışarıda koridorda hüzünlü bir suratı olan bir adam küçük masasında oturmaya devam ediyordu. Von Prackwitz eline cebine attı, kalmış olan birkaç fişle banknotu çıkarıp, adamın önüne bıraktı ve

hava atar gibi: "Alın!" dedi. "Bunlar da sizin olsun dostum! Cebimde en son kalanlar..."

Masada oturan hüzünlü adam yuvarlak gözleriyle ona baktı. Konuşmadı, sadece başını salladı ve fişlerle banknotları kenara itti. Bu arada von Studmann kapıyı açmış, merdivenin başında duruyordu. Şöyle bir uzanıp, aşağıya baktı.

Masadaki adam: "Biraz sabretmelisiniz," dedi. "Önce ışığı yaksınlar..."

Pagel yüzü soluk ve bitkin, vestiyerdeki boy aynasının karşısında durmuş, boş bakışlarla kendini seyrediyordu. Bir an içeriden krupiyenin sesini duyar gibi oldu. Evet, evet, adam sesleniyordu: "On yedi... kırmızı..."

Tabii, kırmızı, onun rengi. Evet, onun rengi! O az sonra merdivenleri inecek ve ordudan tanıdığı emekli süvari yüzbaşısıyla taşraya, çiftliğine gidecekti. İçerideyse oyun devam ediyordu, hem de onun rengi gelmişti. Ruletin çarkı bundan sonra onsuz dönecekti... Von Prackwitz'in heyecanı henüz geçmemişti. Yine de bütün olup bitenler geride kalmış, artık unutulmuş, demek ister gibi konuştu: "Pagel, sanırım geri verecek fişleriniz var. Onları yine paraya çevirin, yazık olmasın!"

Pagel elini cebine attı. Işığı yakıp, bize yolu gösterecek herif niçin bir türlü gelmiyor, diye düşündü. Tabii gitmekten vazgeçip, oynamaya devam etmemizi istiyorlar... Parmaklarıyla cebinde kalan fişleri saymaya çalıştı. Eğer yedi veya on üç fiş kalmışsa tekrar oynayacaktı. Hem bugün doğru dürüst yatırmadım ki, diye bir an düşündü.

Cebindeki fişler yediden fazlaydı. Galiba on üçtü! Elini cebinden çekti. Bay von Prackwitz'in bakışlarıyla karşılaştı. Sanki yaşlı adam gözleriyle salonun kapısını işaret ediyor, bir şeyler söylemek istiyordu. Pagel düşündü, fakat ne yedi, ne de on üç fiş kalmıştı cebinde! Eve gitmeliydi! Fakat aynı anda aklına geldi. Onun artık evi yoktu ki! Bu arada von Studmann merdiven başına gitmiş, duvarda

elektrik düğmesini arıyordu. Pagel hemen cebindeki fişleri eline aldı ve saydı. Tam on yedi fişi daha vardı. On yedi! Bu onun rakamıydı!

Ve o anda sonsuz bir mutlulukla doldu. Ürperdiğini hissetti. Başarmıştı. Şansı bekliyordu. Onu kaçırmayacaktı. Ah, yaşam, sen ne tükenmez bir kaynaksın! Emekli süvari yüzbaşısının yanına sokuldu ve başıyla açık kapıyı işaret edip, usul bir sesle:

"Ben henüz gitmiyorum," dedi. "Biraz daha oynayacağım!"

Yaşlı adam yanıt vermedi. Sadece şöyle bir göz kırptı. Wolfgang küçük masada oturmakta olan adamın yanına gitti ve cebinden iki deste banknot çıkarıp:

"Hepsinin karşılığı fiş!" diye konuştu.

Gözleri hep hüzünlü bakan adam önüne konan paraları sayarken, Pagel yanında duran von Prackwitz'e doğru döndü ve: "Ben bu akşam bir servet kazanacağım," dedi. "Hissediyorum bunu!"

Yaşlı adam sesini çıkarmadı, sadece sanki bunun doğru olduğunu biliyormuş gibi başını şöyle bir salladı.

"Peki, ya siz?" diye Pagel sordu.

"Param bitti," dedi von Prackwitz. İşlediği kabahati kavramış bir çocuk gibi konuşmuştu. Sonra başını çevirip, açık duran kapıya baktı.

"Ben size biraz verebilirim... Aklınıza estiği gibi oynayabilirsiniz!" Pagel yaşlı adama bir deste banknot uzattı.

"Hayır, hayır," dedi emekli süvari yüzbaşısı. "Bu çok... O kadar yatırmak istemiyorum."

Birkaç saat önce Lutter ve Wegner lokantasında, genç Pagel'in eski komutanına para teklif etmiş olduğunu, yaşlı adamınsa aşağılayıcı bir tavırla bunu reddettiğini o anda ikisi de çoktan unutmuştu.

"Eğer burada gerçekten kazanmaya niyetliyseniz," diye Pagel kelimelerin üstüne basa basa açıkladı, "yeterince sermayeniz olmalı cebinizde. Ben bunu çok iyi bilirim!"

Yaşlı adam sesini çıkarmadı, sadece birkaç kez başını salladı ve elini Pagel'in tuttuğu banknot destesine uzattı. Az sonra von Studmann merdivenlerden döndüğünde hol bomboştu.

"Beyler nereye gitti?"

Masada oturan hüzün bakışlı adam sadece başıyla salona açılan kapıyı işaret etti. Von Studmann öfkeyle yeri tekmeledi. Sonra salon kapısına doğru yürüdü. Fakat son anda durdu. İçeri girmeyecekti. Ne işim var orada, diye düşündü. Ben onun dadısı mıyım? Yanında bir dadı olsa iyi olurdu, fakat... Döndü, tekrar merdivenlere açılan kapıya doğru yürüdü. Aynı anda başka bir kapı açıldı ve az önce Pagel'in atışmış olduğu kadın dışarı çıktı.

"Merdivenleri inmeme yardımcı olur musunuz?" dedi. Sesi çok usul çıkmıştı. Sanki uykusunda konuşuyordu. Baygınlığı henüz geçmemiş gibiydi. "Kendimi iyi hissetmiyorum. Biraz temiz havaya çıkmak istiyorum..."

Ömür boyu dadılık yapmaya alışmış von Studmann kadına kolunu uzattı. "Memnuniyetle," diye konuştu. "Ben de zaten gitmek istiyorum!"

Masada oturan adam kalktı, vestiyerden parıldayan gri bir pelerini aldı ve kadının çıplak omuzlarının üzerine koydu. İki insan kol kola, hiç konuşmadan ağır ağır basamakları indiler. Kadın sıkıca von Studmann'ın kolunu tutmuş, vücudunun bütün ağırlığını ona vermişti.

8

Buraya geldiklerinde onlara aşağı kapıyı açmış, içeri almış ve ışığı yakıp, yukarı çıkarmış olan dikizci az önce yukarıdan seslenildiğinde duymazdan gelmişti. Çünkü artık eve gitmeye karar veren her oyuncuya yine de iyice düşünüp taşınsın diye zaman tanırlardı!

Şimdi von Studmann'ın, kolunda genç kadın merdivenleri indiğini fark edince hiç kılını kıpırdatmadı. Caddeden içeri vuran ışık, apartman girişini biraz aydınlatıyordu. Beyefendi o akşam geldiğinde dikkatini çekmişti. Parayla ve erkeklerle istediği gibi oyun oynayan Walli'yi de oldukça iyi tanırdı. Hemen yanlarına sokuldu.

"Taksi arzu eder misiniz?" diye nezaketle sorarken bahşiş avucunu hafif açmıştı. Sonra von Studmann'ın yanıt vermesini beklemeden: "Wittenberg alanından hemen bir taksi çağırtıyorum," dedi.

Ve gözden kayboldu. Adam dönene kadar von Studmann içinde bulunduğu durumu çabucak bir kafasından geçirdi. Hiç tanımadığı bir apartmanın loş girişinde duruyordu. Koluna girmiş bu genç kadının kim olduğunu bilmiyordu. Üst katta da bir kumar salonu vardı. Her an polisler görünebilirdi!

Bütün gün yaşadıkları von Studmann'ın gözünde hep üzücü şeyler olmuştu. Sabahtan gecenin bu saatine kadar başından geçenler ona artık yetmiş sayılırdı! Bütün insanlar lanetli bir süreci yaşıyordu. Hiç kimse bilemiyordu, şu anda geçerli olan şey on beş dakika sonra hâlâ geçerli olacak mıydı?

Studmann bu sabah ordudan eski arkadaşına rastladığına gerçekten çok sevinmişti. Başından geçen o kötü olayın ardından Prackwitz'in yardımı olmasaydı bu kadar çabuk kendine gelebileceğini sanmıyordu. Belki de olup bitenden onu suçlayıp, aşağılayacaklar, onurunu kıracaklar ve kapının önüne koyacaklardı. Yine Prackwitz'in sayesinde bu kentin korkunç bataklığından kurtulup, köylük bir yerde huzur içinde yaşayabileceğine de sevinmişti. Şimdiyse o Prackwitz yukarıda oturmuş, cebindeki bütün parayı budalaca har vurup, harman savuruyordu! Üstelik ona öfkeyle, hakaret eder gibi 'dadı' da demişti!

Dadıya gereksinimi olmadığını söylemişti. Gerçekteyse bir 'dadı'ya gereksinimi vardı, hem de derhal! Şimdi o iki adamın tekrar rulet oynanan salona girmiş ve masaya oturmuş olduklarını

düşündü, genç Pagel'in cebindeki, kaynağını bilemediği tomar tomar parayı, burnu akbaba gagasını andıran, bakışları yırtıcı bir kuşu anımsatan krupiyeyi gözünün önüne getirdi. Ne olursa olsun hemen yukarı koşmalı, intihardan başka bir şey olmayan bu oyuna devam etmelerini engellemeliydi! Fakat tanımadığı, zavallı bu kadın koluna yapışmıştı!

Henüz pek kendine gelmemiş gibiydi. Suratına yediği o yumruktan sonra sersemlemiş olmasına şaşmamak gerekirdi! Bütün vücudu titriyor, dişleri birbirine çarpıyor, 'toz, toz' diye fısıldayıp, yanındaki adamın kolunu çekiştiriyordu. Studmann bir an düşündü, hemen yukarı koşup, dostunu masadan mı kaldırmalıydı, yoksa bu kadını bir an önce evine mi götürmeliydi? Fakat nerede yaşıyordu? Birkaç kez adresini sordu. Ancak kadın onu tersledi, rahat bıraksaydı, evinin nerede olduğunu niçin sorup duruyordu?

Aynı anda bir taksi geldi, kaldırıma yanaştı. Studmann kararsızdı, acaba onlar için miydi? Az önceki adam da ortada yoktu. Kadın hâlâ tozdan söz edip duruyordu, Studmann ise ne yapacağına bir türlü karar veremiyordu. Fakat sonra otomobilin kapısı açıldı ve taksi çağırmaya gitmiş olan adam indi. "Beklettiğim için affedersiniz. Fakat caddede biraz tuhaf bir hava vardı... Bilirsiniz, polislerin kumarbaz çetesi... Kumarhaneler masasının adamları geceleri pek uyumaz; ceplerine giren para da az olduğu için açlıktan hep buralarda dönüp dururlar!" Islıkla bir melodi çaldı: "*Uykularım kaçıyor, kötü düşler görüyorum*... Haydi sayın kont, atlayın hemen salıncağınıza! Beni de unutmayın lütfen! Teşekkürler efendim! Evdeki karınızın bilmesine gerek yok. Hanımefendi acaba nereye gitmek istiyor?"

Boşuna bir yanıt bekledi. Studmann da bir şey söyleyecek diye kadına baktı. Walli ise çoktan taksiye binmiş, bir köşeye sinmişti.

Taksiyi çağırmış olan adam yüksek sesle bağırdı:

"Walli, yolculuk nereye? Bu gece nerede uyumak istiyorsun?" Kadın, beni rahat bırak, dermiş gibi bir şeyler mırıldandı. Adam şoföre

döndü: "Haydi çekip gidin buradan! Sür bakalım Kurfüstendamm'a. Yolda biraz kendine gelir..."

Taksi yola koyuldu. Studmann bindiği için pişmanlık duydu. İleride bu yolcuğu anımsadığında sanki Berlin'in caddelerinde saatler boyu dolaşmışlar gibi gelmişti. Işıltılar içindeydi caddeler, karanlıktı, bomboştu, insan doluydu! Yanındaki kadın birkaç kez şoförün omzuna dokundu. Taksi durdu, hiç konuşmadan indi, bir lokalin kapısından içeri girdi, yine çıktı, kaldırımda duran birine bir şeyler söyledi, sonra tekrar taksiye binip: "Devam edin!" dedi şoföre. Taksi yoluna devam etti. Kadın hıçkırdı, dişleri daha hızla birbirine çarptı, fısıldadı, kopuk kopuk bir şeyler söyledi.

"Ne dediniz?" diye von Studmann sordu.

Fakat kadın yanıt vermedi. Dönüp bakmadı bile. Onun için şu anda yanında hiç kimse yoktu. Von Studmann takside oturmaya devam etti. Fakat inip, uzaklaşmamasının nedeni kadın değildi. Kadınlarla arası çoğu zaman iyi olmamıştı. O dostu emekli süvari yüzbaşısı von Prackwitz gibi kadınlar dünyasının bir tutkunu değildi. Fakat şu anda nasıl bir kadının yanında oturduğunu, onun neyin peşinde olduğunu artık iyice kavramıştı. 'Toz' denen şeyden bir kez otelde de söz edildiği kulağına gelmişti. Otel Cafe'sini işleten adamın 'toz'un ticaretini yaptığı ortaya çıkmıştı. İçinde yaşadığımız bu çılgın dönemde modern otellerde bile müşterilerin böyle istekleri olması olağan, diye düşündü.

Şimdi taksiden inmeyip, yoluna devam etmesinin nedeni başkaydı. Genç kadın ikide bir şoförü durdurtup, birileriyle bir şeyler konuşurken, o kafasında bazı düşünceler sabırla bekliyordu. Az önce apartmanın önündeki adamın kumarhaneler masasından söz etmesi aklına bir şey getirmiş, bir ara taksi şoförünün söyledikleri de düşündüğünü gerçekleştirmesinin hiç de fena olmayacağına inandırmıştı. Evet, en iyisi şu kumarhaneler masasını telefonla bir aramalı ve kaçak rulet oynanan o salonu ihbar etmeliydi. Daha önce

kulağına gelmişti, herhangi bir ceza almadıkları için oyuncuların polisten çekinmelerine pek gerek yoktu. Taksi şoförü de aynı şeyi söyleyince kafasından geçeni yapmaya karar verdi. Baskın sırasında masa başında yakalananların sadece isim ve adresleri tutanağa geçiyordu. Acımasızca cezalandırılanlar salonu işletenlerdi. O kapkaççılar, semiriciler, kan emiciler! Onların başına bir şey gelmesi hoşuna giderdi!

Studmann kafasına taktığı bu düşünceye iyice inanmaya başladı. Evet, bu çok iyi bir çözümdü. Şimdi oraya dönüp, tekrar yukarı çıkmasının hiç anlamı yoktu. Beni tekrar yanında gören Prackwitz öfkelenir, mutlaka tartışmaya başlardı. Hatta masadan kalkacağına bana inat daha çok oynardı. Evet, önünden geçtikleri ilk kahvehanenin kapısında taksiyi durduracak ve içeri girip, polise telefon edecekti! Bu da Prackwitz'e iyi bir ders olur, aklını başına getirirdi. Eski dostunun ne olursa olsun dikkatini çekmek istemeyen bir kişiliği vardı. Polislerin kimlik tespiti yapması bile onu bir daha benzeri oyun salonlarına gitmekten alıkoyardı. Gözünün önüne getirdi. Dostu şu anda kumar masasına oturmuş, bir alay dolandırıcıyla üçkâğıtçı arasında oynuyordu! Fakat şimdi kafasından geçirdiği gerçekleşirse belki iyileşirdi!

Evet, kafasından geçirdiği bu şeylere karşı çıkmak mümkün değildi, çünkü onlar çok doğruydu! Cezalandırılacak olan salonu çalıştırandı. Düşüncesiz Prackwitz ile yaşamında yönünü yitirmişe benzeyen genç Pagel'e ise bu polis baskını mutlaka bir ders olurdu. Ancak von Studmann bu düşüncesini nasıl ve nerede gerçekleştireceğine bir türlü karar veremiyordu. Onu engelleyen, yapacağı şeyin dostluğa biraz aykırı olduğu düşüncesiydi. Çünkü insan yakın bir dostunun polisle ilişkisi olsun istemezdi. Biraz daha bekleyebilirdi. Önemli olan şimdi şu kadından kurtulmaktı.

Taksiye doğru geldiğini gördü. Eli yine boştu. Şoförün yanına gidip uzun uzun bir şeyler fısıldadı. Von Studmann şoförün:

"Fakat orası çok uzak, bayan," dediğini duydu. "Hem birazdan arabayı öteki şoföre devretmem gerekiyor!"

Kadın bir süre daha adama bir şeyler fısıldadı durdu. Ve az sonra şoför karşı koymaktan vazgeçmiş olacaktı ki tekrar yola koyuldular. Karanlık cadde ve boş boş sokaklardan geçtiler; sokak lambalarının birçoğu yanmıyordu. Evler de gittikçe azaldı. Studmann'ın yanında oturan kadın ikide bir: "Tanrım...Tanrım...Tanrım...." diye mırıldanıp duruyor ve her "Tanrım"dan sonra başını koltuğun arkasına vuruyordu.

Von Studmann yine bir kahvehaneyi gözünün önüne getirdi. Telefon kulaklığı elindeydi. Hemen bir numarayı çevirdi ve karşısına çıkan kızdan emniyet müdürlüğünün telefonunu rica etti.

Bulmayı ümit ettiği kahvehanede belki telefon kulübesi yoktu, telefon Tezgâhın üzerinde durmaktaydı. Ne yapacaktı o zaman, nasıl telefon edecekti? Emniyet müdürlüğüyle konuştuğunu duyan müşteriler onun yolunmuş bir kumarbaz olduğunu, şimdi oynadığı salonu ihbar ettiğini sanacaklardı. Böylesi yakışık almaz bir davranıştı. Hayır, hayır, böyle düşünmemeliydi. Bu yapacağı doğru bir davranıştı. Studmann bunun doğru olduğunu kendi kendine birkaç kez tekrarladı. Eskiden diğer insanlara doğru davranan namuslu kişilere değer verilirdi. Bugünse her şey bambaşkaydı. Öğleden sonra otelde de kendini 'baron' sanan o çılgın herife doğru davranmış, ölesiye dövmemişti. Bunu yapmadığı için de kör kütük sarhoş merdivenlerden aşağı yuvarlanmıştı. Lanet olsundu böyle bir yaşama! Ne güzel olurdu, kumarhaneden kurtaracağı Prackwitz ile bir an önce taşraya gidebilse, orada huzur ve barış içinde bir yaşama başlayabilseydi.

Ve taksi sonunda yine durdu. Kadın indi, kararsız adımlarla önünde durdukları bir eve doğru yürüdü. Bir an sendeledi, tıslar gibi bir küfür savurdu. Studmann sokak lambasının güçsüz ışığında yan yana birkaç kapı seçti. Burada ne bir lokanta, ne de bir kahvehane

vardı. Kadın alçak binaya varınca kapının yanındaki camı tıklattı. Ses veren olmadı. Durdu, sonra bir daha tıklattı.

"Neredeyiz?" diye von Studmann şoföre sordu.

"Varşova Köprüsü'nün yakınlarında," diye homurdandı adam. "Taksi ücretini siz mi ödeyeceksiniz? Çok tuttu da..."

Studmann, evet, dedi.

Alt katın penceresi aralandı. Soluk yüzlü, iri kafalı bir adam göründü. Üzerinde gecelik vardı. Lanet okuduğu Studmann'ın kulağına geldi. Kadın yalvarır gibi bir şeyler söyledi. Dilendi. Yakındı, hıçkırığı duyuldu.

"O da bir şey vermiyor," dedi taksi şoförü. "Üstelik adamı gece yarısı yatağından kaldırdı. Tabii yakalanma tehlikesi de var. Bu kadın çenesini tutmayabilir. İşte bakın, size demedim mi!"

İri kafalı adam öfkelenmişti. "Hayır, hayır, hayır!" diye bağırdı ve pencereyi kadının yüzüne çarptı. Kadın bir an hiç kıpırdamadan öyle durdu. Sonra hıçkırmaya ve lanet dolu sözler etmeye başladı. Von Studmann onun durduğu yerde şöyle bir sallandığını gördü. Yardım etmek için taksiden indi. Fakat kadın döndü ve hızlı adımlarla yanına geldi.

"Ne oluyor?" diye Studmann sesini yükseltti.

Ve ne olduğunu anlamadan kadın elindeki bastonu kaptığı gibi tekrar pencereye doğru seyirtti. Hiç konuşmuyor, sadece hıçkırıyordu. Bu tuhaf bir hıçkırmaydı, iğrençti, tüyler ürperticiydi. Aniden bir şıngırtı duyuldu. Kadın elindeki bastonu pencerenin camına indirmişti. Cam parçaları kaldırıma saçıldı...

"Vurguncu herif!" diye haykırdı. "Seni gidi pis domuz! Vereceksin bana tozu!"

"Beyefendi, hemen uzaklaşalım buradan!" dedi şoför. "Devriye gezen polisler duyarsa... Bakın pencerelerde ışıklar yandı!"

Gerçekten de komşu evlerde bazı pencereler aydınlanıvermişti. Yakından bir yerden ince bir kadın sesi duyuldu: "Susun!"

Birden ses kesildi. Camları kırılmış pencerede duranlar şimdi birbirleriyle fısıldaşıyordu. Soluk yüzlü, iri kafalı adam artık küfür etmiyordu. Usul usul bir şeyler söylüyordu.

"İşte böyledir," dedi şoför ve arkasına yaslandı. "Böylelerine satış yapan onlara katlanmak zorundadır! Polislerin gelip, dükkânın kapısına kilit vurmaları hiç umurumda değil. Gidiyor muyuz, Beyefendi..?"

Fakat Studmann yine neye karar vereceğini bilemiyordu. Kadının davranışları belki çok sorumsuzdu, ancak şimdi çekip, giderek onu sokağın ortasında tek başına bırakamazdı ki! Polisler her an köşeyi dönebilirdi. Sonunda kararını verdi. Kadın o adamdan tozu alır almaz buradan ayrılacaklardı! Ve Studmann yolda rastlayacakları ilk kahvehanenin kapısından içeri girecekti. Yine kendini gözünün önüne getirdi: Telefonu açmış, santraldeki kızdan kumarhaneler masasını bağlamasını rica ediyordu... Ne olursa olsun şu Prackwitz'i oradan kurtarmak şimdi onun göreviydi.

Kadın taksiye döndü. Von Studmann'ın ne olduğunu sormasına gerek yoktu. Yürüyüşünden, hareketlerinden, yanına otururken bakışından, ağzından çıkan sözlerden 'toz'u elde etmiş, hatta hemen de çekmiş olduğunu fark etti.

"Merhaba!" diye konuştu kadın. Studmann'ın bastonu hâlâ elindeydi. "Siz de kimsiniz? Ah, tabii siz bana yumruk atmış olan genç adamın dostusunuz! Şunu söylemek isterim, bir bayanı yumruklamasını bilen çok kibar dostlarınız var!"

"Fakat bu doğru değil," diye von Studmann sakince konuştu. "Sizi yumruklamış olan genç adam, hem o benim dostum sayılmaz, değildi. Size yumruğunu indiren, krupiyenin yardımcılarından biriydi."

"Bukleli Willi mi demek istiyorsunuz? Ah, bırakın bu saçmalıkları. Ben dünkü çocuk değilim! Oraya sizi dostunuz getirmişti. Onun benden çekeceği var!"

"Artık kente dönsek iyi olacak!" dedi von Studmann konuştu.

Kendini birden çok yorgun hissediyordu. Bu tuhaf kadınla kocaman kentin sokaklarında sağa sola gitmek, takside öyle beklemek, anlattığı saçmalıkları dinlemek, tartışmak, yormuştu onu.

"Tabii döneceğiz," diye kadın öfkeyle konuştu. "Sanıyor musunuz ki ben bütün yolu yaya gideceğim! Şoför Bey, Wittenberg alanına dönüyoruz!"

Fakat şimdi karşı çıkan şoför oldu. Kadınla nazik konuşmasına gerek yoktu. Ne de olsa taksi ücretini yanındaki adam verecekti. Pencere camlarını kıran, bağıra çağıra kavga eden onun gibi kokainman bir kadının emirlerini yerine getirmek zorunda değildi. "Buradan bir adım bile atmayacağım," diye öfkeyle konuştu. Beyefendi olmasaydı onu çoktan sokağın ortasında bırakmış olacağını da söyledi...

Fakat kadın şoförün bu sözlerinden şu kadar olsun etkilenmedi. O tartışmaya, söylenmeye, küfür dolu konuşmaya çok alışıktı. Onlarla dinç kalıyordu, tartışmalar günlük yaşamının bir parçasıydı. Az önce çekmiş olduğu 'toz' da fantezisini canlandırmıştı. Şu anda kendini homurdanan taksi şoföründen daha güçlü hissediyordu. Hemen yarın adamı patronuna şikâyet edecek, sürücü belgesini elinden aldırtacaktı. Taksinin plaka numarasını da yakın bir dostuna verecekti. Birkaç gün sonra otomobilinin lastiklerinin kesilmiş olduğunu görürse hiç şaşırmasındı!

Susmadan konuşup durdu, bir sürü saçma şey söyledi. Yanında oturan von Studmann'ın ise yorgunluktan gözleri kapanıyordu. Araya girip, kadını susturmak istedi. Fakat birkaç cümleden sonra kendini daha da bitkin hissetti. Sonunda onunla baş edemeyeceğini anladı. Bu geceki macera ne zaman bir son bulacaktı? Yavaş yavaş evlerin pencereleri aydınlandı. Yine "susun!" diye seslenenler oldu.

"Sizden rica edeceğim..." diye von Studmann bir şey söylemek istedi. Fakat yanındaki kadın onu duymadı bile.

Az sonra taksinin içinde sesler kesildi. Tartışan taraflar aralarında anlaşmış gibiydi. Taksi tekrar yola koyulacaktı. Fakat şoför Wittenberg alanına değil, Alexanderplatz'a gidecekti. "Arabayı park edeceğim garaj orada," diye konuştu adam ve von Studmann'ın kendisine niçin daha öteye gitmeyeceğini sormasını engelledi. Biraz düşünseydi, emniyet müdürlüğü Alexanderplatz'daydı, kadın amacına ulaştıktan sonra hemen telefon etmek istediği kumarhaneler masası da aynı binaydı.

Fakat von Studmann o anda bunları düşünecek durumda değildi. Kendini taksinin rahat koltuğuna bıraktı. Nasıl da yorgundu. Şimdi gözlerini kapatıp, bir güzel uyusa çok iyi ederdi. Bir beşik gibi hafif hafif sallanan şu otomobilin rahat koltuğunda uyumaktan daha güzel bir şey yoktu! Fakat Alexanderplatz'a kadar gidecekleri yol boyunca uyusaydı, tekrar uyandığında kendini daha yorgun hissedeceğini düşündü. Bu nedenle en iyisi bir sigara tellendirmekti.

"Yanınızdaki bayana da bir sigara ikram etseniz fena olmaz!" diye konuştu kadın biraz öfkeli.

"Buyurun!" dedi von Studmann ve sigara kutusunu uzattı.

"Teşekkür ederim!" diye kadın tısladı. "Sizin o berbat sigaranızı mı içeceğim sanıyorsunuz! Çantamda daha iyisi var. Önemli olan yanınızdaki bayana nazik davranmanız!"

Çantasını açıp, kendi sigara kutusunu çıkardı. Emreder gibi: "Ateş verin!" dedi. Sigarasından derin bir nefes çektikten sonra: "Göreceksiniz o dostunuzun başına neler geleceğini!" diye de ekledi.

"O benim dostum filan değil!"

"Ömür boyu hep beni anımsayacak o herif! Bir bayana yumruk attığına pişman olacak!" Bir an sustuktan sonra yanındaki von Studmann'ın yüzüne dik dik bakıp, sordu: "Hem bu gece niçin o kadar çok para vardı cebinde? Daha önceleri hep küçük oynardı korkak herif!"

"Ben nereden bileyim!" diye mırıldandı von Studmann yorgun yorgun.

"Görür o..." dedi kadın gülümseyerek. "Kulüpte parasını almazlarsa ben almasını bilirim. Merak etmeyin ben bir çıkar yol bulurum. İnanın, onun cebinde tek fenik kalmayacak!"

"Lütfen şu sigaramı rahat içmeme izin verir misiniz!" diye von Studmann yalvarır gibi konuştu. "Hem size az önce de söyledim, o bey benim dostum filan değil."

"Evet, evet... Siz ve dostlarınız!" diye kadın duymamış gibi öfkeyle devam etti. "Bir kadına yumruk atmak nedir göreceksiniz! Onu yakalatacağım... dostunuzu!" Von Studmann sesini çıkarmadı. Kadın iyice sesini yükseltti: "Duymadınız mı ne söylediğimi? Dostunuzu yakalatacağım!" Von Studmann yine sesini çıkarmadı. "Birisini yakalatmak ne demek biliyor musunuz siz? Dostunuzu polise bildireceğim!"

Şoför söze karıştı:

"İndirin çenesine bir yumruk, Beyefendi! Böylesine en yakışanı budur! Bana sorarsanız dostunuz en iyisini yapmış! Lanet olası çenesini kapatana kadar vuracaksın. Taksiyle sağa sola götürüyorsunuz, sonra da kalkmış utanmadan dostunuzu, şikâyet edeceğim, onu ele verdirteceğim, deyip duruyor..."

Yine tartışma çıktı. Kadın şoföre hakaretler yağdırdı, adam ona bağıra çağıra yanıt verdi. Taksinin içinde gürültüden geçilmiyordu. Otomobili kullanmasına dikkat etse daha iyi olur, diye Studmann bir an düşündü. Ah, boşver, dedi sonra kendi kendine. Bir yere çarptı mı hiç olmazsa otomobildeki şu gürültü kesilir!

Fakat hiçbir yere çarpmadan Alexanderplatz'a vardılar. Yanındaki kadın bacaklarına sürtünerek taksiden inerken hâlâ söylenip duruyordu. Birkaç adım uzaklaştıktan sonra aniden durdu ve arkasına dönüp: "Bu da kendini centilmen sanıyor!" diye bağırdı. Sonra

koşarak meydanı geçti ve bazı pencereleri aydınlanmış büyük bir binanın kapısından içeri girdi.

"İçeri alırlarsa kim bilir onlara neler anlatacak," diye peşinden bakmış olan şoför konuştu. "Az önce söylemiş olduğu şeyi gerçekleştirecek demek! Başkasını lekelemeye kalkışırken kendi durumunun farkında değil! Onu bu halde görünce tabii hemen soracaklar, toz çektin mi, diye. Hemen hücreye atarlarsa sevinirdim!"

Von Studmann, kadının kapısında gözden kaybolmuş olduğu karanlık kocaman binaya baktı ve dalgın dalgın sordu: "Neresi orası?

"Ah, Beyefendi buralı değil galiba?" diye biraz şaşkın sordu. "Orası Berlin Emniyet Müdürlüğü! O kadının dostunuzu ihbar etmek istediği yer!"

"Ne yapacak orada?" dedi von Studmann heyecanla. Yine kendine gelmişti.

"Ne mi yapacak? Dostunuzu ele verecek!"

"Fakat niçin?"

"Siz az önce biraz kestirdiniz galiba? Anladığım kadarıyla dostunuz ona vurmuş olduğu için şikâyete gitti."

"Hayır, olamaz!" Von Studmann yine kendine gelmişti. "İnsan bir tokat yedi diye hemen emniyet müdürlüğüne koşar mı?"

"Ben ne bileyim, dostunuzun kadına ne yaptığını?" diye konuştu şoför. "Siz de az önce tuhaf şeylerden bahsedip durmuştunuz. Bir kumarhaneden filan söz etmiştiniz..."

"Durun!" diye bağırdı von Studmann ve otomobilden atladığı gibi karşıki binaya doğru koştu. Az önce kumarhaneyi ihbar etmeyi kafasına koymuştu. Şimdiyse derhal şu kadının genç Pagel'i şikâyet etmesini önlemeliydi.

"Durun!" diye şoför peşinden bağırdı. Yüklü taksi ücretini vermeden koşup uzaklaşıyordu! Von Studmann durdu, şoförün hesap yapmasını sabırsızca ve heyecan içinde bekledi. Adam, elinde kurşun kalemle bazı rakamları alt alta yazdı, neyin, niçin olduğunu açıkladı.

Fakat her toplayışında ayrı bir sonuç çıktı. Sonra beklemeleri de tutara ekledi.

Ve biraz sonra von Studmann şoförün istediği parayı ödeyip hızla meydanı geçti. Binaya vardı. Önce kapıdaki görevliyle ne istediğini söyledi. Fakat adam onun ne istediğini bir türlü kavrayamadı. Az önce buraya gelmiş olan bir kadını mı arıyordu, yoksa kumarhaneler masasına gidip, bir ihbarda mı bulunmak istiyordu?

Ah, her zaman aklı başında, sakin ve bilinçli yaşamış eski üsteğmen, eski resepsiyon şefi von Studmann şimdi birden ne yapacağını şaşırmış gibiydi. Şimdi bu kadın, gizli bir kumarhanede rulet oynuyorlar diye dostu von Prackwitz ile genç Pagel'i polise ihbar etmeye gitmişti. Yarım saat önceyse kendisi kumarhaneyi ele vermeyi aklından geçirmişti!

Sonunda kapıdaki görevli emniyet müdürlüğünden içeri girmesine izin verdi. Adam ona nereye gideceğini de tarif etti. Von Studmann'ın şu anda gitmesi gereken kişi gece nöbetçisiydi, sandığı gibi kumarhaneler masası değildi! Fakat görevlinin tarif ettiği yolu pek aklında tutmamış olacak, loş koridorlarda yolunu şaşırdı. Merdivenleri indi, merdivenleri çıktı, koridorlarda bir sağa saptı, bir sola, ayak sesinden başka ses duymadı. Tıklattığı birçok kapının ardından yanıt alamadı. Yanıt verenler de ya sadece bir şeyler homurdandı, ya da keyifsizce yanıt verip, onu başka kapılara yolladı. Yürüdü ve yürüdü. Yavaş yavaş yorulduğunu hissetti. Sanki bir düşte hiç bitmeyecek yollarda yürüyordu. Ve aniden aradığı kapıyı buldu! Durdu. Taksideki kötü niyetli kadının kulak tırmalayan sesi kulağına geldi.

Ve aynı anda burada durmasının ne kadar saçma bir şey olduğunu düşündü. Kadının yapacağı şikâyetin yanlış olduğunu kanıtlayacak hiçbir şey yoktu elinde. Çünkü söyledikleri yanlış değildi. Rulet oynanan yer gizli bir kulüptü, oynanan oyun da yasal değildi. Şu anda yapması gereken bir an önce buradan uzaklaşmak, dosdoğru

kulübe gitmek ve polisler baskına gelmeden dostlarını oradan kurtarmaktı.

Hemen geri döndü, emniyet müdürlüğünün bir labirenti andıran koridorlarında yürüdü ve sonunda çıkışı buldu. Başı önünde hızla görevlinin yanından geçti ve kendini caddeye attı. Polisten önce oraya varmalıydı. Yakında bir metro istasyonu olduğunu biliyordu. Alexanderplatz'dan kentin batısına en çabuk taksiyle değil, metroyla gidiliyordu. Koşar adım istasyona gitti, fakat bütün bilet gişeleri kapalıydı. Aynı anda aklına geldi, gecenin bu saatinde tabii metro çalışmıyordu. Taksiyle gitmek zorundaydı. Sağa sola koştu ve sonunda bir taksiyi durdurdu. Kendini arka koltuğa attığında derin bir nefes aldı. Fakat aynı anda tekrar doğruldu. Sanki kulağına bir yerlerden siren sesleri gelmişti...

Dimdik oturdu ve dışarıdan gelen seslere kulak kabarttı. Son saatlerde başından geçenleri gözünün önüne getirdi. Bir an düşünmeden de edemedi: Ben şimdi, savaşta hep aklı başında olmuş, soğukkanlı üsteğmen von Studmann değil miyim? Sanki o günlerin insanı kaybolup gitmiş, yerine bambaşka, nefret edilecek, iç huzuru olmayan, tutarsız biri gelmişti. Yumruğunu göğsüne indirdi ve homurdandı: "Lanet olsun böyle bir yaşama! Lanet olsun kendi kendini yok eden insanlara! Gideceğim buralardan, kaçacağım taşraya! Ben bir von Studmann olduğum sürece insan gibi bir yaşam sürdüreceğim köylerde!"

Taksinin arka koltuğunda dimdik oturdu ve dışarıya kulak kabarttı. Polislerden önce oraya varmalıyım! Dostlarımı yakalatmayacağım!

9

Wolfgang Pagel yanında emekli süvari yüzbaşısı oyun salonuna döndüğünde bu kez kazanacağına çok emindi. İlk oyundan geri

kalmış on yedi fiş avucunun içindeydi. Onlarla keyifle oynuyordu. Oyun masasına doğru yürürken kendini ilk kez bambaşka hissediyordu. Yıllar sonra ilk kez bu gece daha değişik oynayacaktı. O güne kadar hep yanlış oynamış, kafasından tuhaf oyun sistemleri geçirmiş, onları zorla uygulamıştı. Ve her defasında da yitirmişti. Şimdiyse esin gelmesini bekleyecekti. O an geldiğinde de hemen yatıracaktı. Bu bekleme isterse uzun sürsündü, önemli değildi. Wolfgang için önemli olan sabrını yitirmemesiydi.

"Evet, evet, çok güzel!" diye konuştu. Yanındaki emekli süvari yüzbaşısı ona bir şey söylemişti. Anlamamıştı, fakat gülümseyerek ona bu yanıtı vermişti. Yaşlı adamın biraz şaşkın yüzüne baktığını fark edince saçma bir yanıt vermiş olduğunu anladı. Fakat şimdi bu pek önemli değildi. Rulet masasına sadece birkaç adım kalmıştı.

Gecenin bu saatinde masa her zamankinden daha kalabalıktı. Oyun bir saat daha sürecekti. Saat üçte, en geç üç buçukta kapatıyorlardı. Bütün akşamı orada geçirmiş, yorgun, bitkin küçük masalarda oturmuş, duvara yaslanmış sigara içmiş oyuncular şimdi yine masanın çevresinde toplanmıştı. Geri kalan son bir saat onlara yeni şans kapıları açıyordu! Kaçırma bu şansı, yararlan ondan! Az sonra kent uyandığında sen belki zengin bir adam olacaksın! Belki de hâlâ fakir? Fakat zengin olma olanağı henüz vardı...

Az önceki küçük olay çoktan unutulmuştu. Kimsenin onunla ilgilendiği yoktu. Masaya yakın durması mümkün değildi. Çok doluydu çevresi. Baş tarafa doğru yürüdü ve krupiye ile yardımcılarının arasına sıkıştı. Bukleli Willi hemen öfkelendi, bu saygısızlığa karşı çıkmak istedi, fakat krupiyenin bir şey fısıldaması onu yine sakinleştirdi. Wolfgang Pagel avucundaki on yedi fişle şöyle bir oynadı. Sonra masaya doğru uzandı, fakat gülümseyen krupiyenin bakışıyla karşılaştı. Top çoktan hoplayıp zıplamaya başlamıştı, artık yatırmak mümkün değildi. Bekledi. Bu bekleme ona çok uzun geldi. Sonun-

da top durdu, oyun bitti, krupiye seslendi. Kazananlar oldu. Fakat önemsiz, gülünç kazançlardı.

Ve sıra yeni oyuna geldi. Wolfgang'ın eli yine masanın yeşil örtüsüne uzandı. Avucun içindeki on yedi fişi on yedinin üzerine bıraktı. Krupiye ona şöyle bir baktı, yine hafifçe gülümsedi. Sonra seslendi, fişler masayı doldurdu, çark döndü, top zıpladı...

Pagel'in oyunu başlamıştı. Evet, bu bir zamanların askerî okul öğrencisi, Petra Ledig adında bir kızın eski sevgilisi Wolfgang Pagel için çok önemli bir oyundu! Bu tam bir yıldır, hayır yaşamı boyunca hasretle beklemiş, uğrunda annesiyle arasını açmış, o kızla yaşadığı sürece hep düşlemiş olduğu oyundu! Şimdi en son on yedi fişi on yedi numaranın üzerinde duruyordu!

On yedi geldi mi kazancı yatırdığının tam otuz altı katı olacaktı. Çark dönüyor, dönüyor. Top hopluyor, zıplıyor! On yedi geldi mi kaç milyon kazanacaktı, belki de milyarlar? Çabucak hesaplamaya çalıştı... Top hâlâ rakamdan rakama hopluyordu. Mezarlarındaki ölülerin kemikleri böyle sesler çıkarırdı... Fakat biz ölmedik. Biz yaşıyoruz, biz oynuyoruz!

"On yedi!" diye krupiye seslendi.

Evet! Sonunda başarıya ulaştı, hak yerini buldu! Fiş yağmuru yağıyordu yeşil örtünün üzerine. Hayır, yağmur değildi, bu seldi, bu bir tufandı! Doldur ceplerini!

Yeni oyun! Yatıracağım. Bu kez kırmızıya! Benim gibi bir oyuncuya niçin koltuk verilmiyor? Kırmızı doğru. Gördün mü, nasıl da buldun bana boş bir koltuk! Al oğlum, bu on dolar, çok güzel Amerikan doları senin olsun. Anımsadın mı beni, az önce suratıma yumruk indirecektin? Hah, hah... O kadar yüksek sesle gülmeyeyim mi? Diğerlerini rahatsız mı ediyorum? Bana ne onlardan, hepsi gebersin! Şurada üç beş fişle oynayıp duruyorlar! Biraz bir şey kazanmak, kirli paralarını daha çok istiflemek için oynuyorlar. Bense oyun bana keyif verdiği için oynuyorum. Ben onun için yaşıyorum. Kralım ben!

Kırmızı!

Wolfgang Pagel gözlerini yeşil örtüye dikmiş, hiç kıpırdamadan oturuyordu. Sanki bir şeyden kuşku duyuyormuş gibiydi. Bütün fişler şimdi onun muydu? Hepsini ceplerine doldurması mümkün değildi. Uzandı, yavaş yavaş önüne çekti, heyecandan titreyen elleriyle desteler yapmaya başladı. Bazıları yine devrildi, sağa sola saçıldı. Sanki herkes ona bakıyordu, herkes onu kazıklamak istiyordu. Ne de olsa, üzerindeki eski püskü ceketiyle o işe yaramazın biriydi! Krupiye denen köpek herif ona hep bir hırsız gözüyle bakmıştı. Şimdi hıncını alacaktı ondan!

Arkasına dayandı ve oynamaya devam etti. Kazandı, kazandı. Huzura kavuştu, kendini hiç böyle rahat hissetmemişti. Sarhoş gibiydi. Yaz gökyüzünde bembeyaz bir bulut gibi uçuyordu. Aşağıda, kapkara yeryüzünde basit insanlar görüyordu, yüzleri sıkıntılı, sinir içinde insanlar... Sense özgürlüğe doğru giden mutlu bir bulutsun... Şans, sen yok musun!

Fişler hızla akan bir dere gibiydi, peş peşe geliyorlardı, akın akın geliyorlar, önüne yığılıyorlardı. Nereye koyacaktı onları? Kucaklamak istedi, kolları arasından yerlere yuvarlandılar. Bırak yuvarlansınlar, düşsünler yere. Şans artık benden yana! Bırak başkaları eğilip, kaldırsın... Toplasınlar, önümdekiler bana yeter. Daha çoğu da gelecek!

Krupiye nasıl da kötü kötü bakıyor bana. Evet, evet, bugün soyma sırası bende oğlum! Az sonra bir fare örneği uslu uslu gireceksin deliğine! Bütün fişlerini alacağım elinden, artık fiş yerine kâğıt parayla oynayacaksın. Onları da alacağım!

Prackwitz ne yapıyordu? Elinde tek fiş kalmamıştı! İnsan oynamasını bilmeli, benim gibi! Sana göstermedim mi nasıl oynayacağını! Al bakalım şu Amerikan dolarlarını! Tam iki yüz elli! Hayır, az önce bukleli Willi'ye on dolar vermiştim. Sana da iki yüz kırk

kalmış! Al, al. Sabah olunca hesaplaşırız. Biliyorum, bu para en geç yarım saat sonra krupiye aracılığıyla yine önüme gelecek!

Fakat şansı döndü. Top artık istediği deliklere düşmedi, onun oynadığı rakam gelmedi. Evet, oyun sırasında başkasına ödünç vermek şanssızlık getirirdi. Bir süre omuzları çökük öyle oturdu. Oyun şeklini değiştirdi. Dikkatli ve temkinli oynadı. Yine de önündeki fişleri gittikçe azaldı, desteler küçüldü. Fişler birbiri ardından krupiyenin tırmığı altında kayboldu. Adam şimdi yine gülümsüyordu.

Masada oturanlar artık Pagel'e bakmıyordu. Kimse onu önemsemiyordu. Arkasında duranlar onu iterek, omzuna, başına dokunarak ellerindeki fişleri masaya bırakıyordu. Onların gözünde Pagel artık yetenekli bir oyuncu değildi. Şans bir süre yanına gelmiş, ona gülümsemişti. Fakat sonra onu yine terk etmiş, çoktan unutmuştu. O şansın elinde oradan oraya atılan bir toptu, yatak arkadaşı değildi! Elleriyle ceplerini karıştırdı. Pek fiş kalmamıştı; kaynak kurumuş gibiydi. Alınyazısının ona söylemek istediklerini kavramamış mıydı? Evet, on yediye yatıracaktı cebindekileri. On yediye on yedi fiş...

Ve on yedi geldi. Fişler yine önüne yığıldı.

Yine heyecanlandı, mutluluk ona geri döndü; uçtu havalarda başka dünyalara, güneşe! Başı hafif öne eğik oturuyordu, dudaklarında bir gülümseme... Kendini yine az önceki gibi hissediyordu. Sanki bütün vücudu bir cereyana tutulmuştu. Ve yine beklediği an geldi. Krupiyenin fişleri suyunu çekti, önüne banknotlar yığıldı. Hışırdayan, ışıldayan kâğıt paralar... O komik marklar, değerli poundlar, güzel görünümlü dolarlar, kalın kâğıda basılmış florinler, Danimarka kronları... Masanın çevresinde toplanmış elli, altmış oyuncunun ceplerinden boşalttıkları paralar! Hepsi de ona akıyordu!

Krupiyenin yüzü birden karıştı. Kötü bakıyordu. Sanki hastaydı, dayanılmaz acılarla kıvranıyordu. Kendini zor tuttuğu belliydi. Bukleli Willi'yi iki kez para getirmesi için dışarı yollamıştı. O günkü

kazanç suyunu çekecek gibiydi. O zaman sıra krupiyenin cebindeki paraya gelecekti!

Mırıldanır gibi az sonra oyunun sona ereceğini söyledi. Fakat homurdananlar, öfkeyle karşı çıkanlar oldu. Çoğu oyunu bırakmıştı,krupiye ile Pagel arasındaki savaşı heyecanla seyrediyorlardı. Hepsi de onun daha çok kazanmasını arzuluyordu. Acaba şans hep bu genç adamdan yana olacak mıydı? Çünkü o onlardan biriydi, anadan doğma oyuncuydu. Bu akşam yitirmiş olduklarını vahşi kuş suratlı, bakışları kötü krupiyeden geri alacak tek insan oydu. Bu genç adam para düşkünü olduğu için oynamıyordu. O sadece oyunu sevdiği için şimdi masada oturmaktaydı. Ve o bir kan emici değildi!

Genç Pagel koltuğunda hiç kıpırdamadan, dudaklarında hafif bir gülümseme oturmaya devam etti. Kazandıkça da daha çok sakinleşiyordu. Hemen arkasında duran emekli süvari yüzbaşısı kulağına sürekli bir şeyler fısıldıyordu. Pagel ise ona hiç yanıt vermiyor, sadece ikide bir başını, hayır, anlamında sallıyordu.

Sonunda yaşlı adam sesini iyice yükseltti: "Hey Pagel, yeter bu kadar, oynamayın artık! Bir servet kazandınız!"

Pagel ise hiç sesini çıkarmadı, gülümsemekle yetindi. O hem buradaydı, hem de burada değildi. Hep bu masada oturmak, sonsuza kadar, amaçsız böyle oynamak istiyordu. O artık sadece bu oyun için yaşayacaktı. Şansının dalgaları onu taşıyordu. Yüzüyordu, ötelere, sonsuz bir özgürlüğe! Varoluşunun tarif edilemez o şehvetini doruk noktasında yaşıyordu. Pagel kendini, uzun süre kuru kalmış, sonra aniden suya kavuşmuş, birdenbire çiçekler açmış bir ağaca benzetti. Hem şu krupiye de ne oluyordu? Para da neydi? Ya şu oyun? Peki ya şu hoplayıp zıplayan top... Çıkardığı ses ne kadar da bir ölünün kemiklerinin çıkardığı sese benziyordu.

Kırmızı mı geldi? Tabii kırmızı gelmişti. Yine kırmızı! Bundan sonra siyaha yatırmalıydı. Arada bir rengi değiştirmeden yaşamın tadı olmazdı. Önünde daha çok banknotlar yığıldı. Nereye koya-

cağım hepsini? Bir bavulla gelseydim daha iyi olurdu. Fakat insan böyle şanslı olacağını nereden bilecekti? Peki şu Studmann da yine ne istiyor benden? Niçin böyle bağırıp duruyor? Polis mi? Niçin polis? Ona polis gerek değil ki! Fakat insanlar niçin kaçışıyor? Hey, döndür bakayım şu çarkı! Ben bir daha kazanmak istiyorum. Ben hep kazanacağım. Ben sonsuza dek kazanan biriyim artık...

Polisler salona girdi. Yüzleri donuk, hayaleti andıran insanlar hiç kıpırdamadan öyle duruyordu. Melon şapkalı şu komik adam da ne istiyor? Bana bir şeyler söylüyor. Masadaki paraya el koyacaklardı. Bütün paraya mı? Tabii, çünkü hepsi de kumar parasıydı! Yoksa bu baskının anlamı olur muydu? Hepimizi götüreceklerdi. Tabii gidecektik onlarla. Artık oynamamıza izin vermedikten sonra daha ne yapacaktık burada? Peki, şu Prackwitz mavi üniformalı adamla niçin tartışıp duruyor? Ne gerek vardı buna? Oynayamadıktan sonra başka şeyler o kadar önemsizdi ki...

"Haydi gelin," dedi Pagel yaşlı adama. "Sakinleşin lütfen! Bakın Studmann da bizimle geliyor. Hem o bir an olsun oynamamıştı. Haydi, gidelim artık!"

Krupiyenin yüzü kireç gibi olmuştu. Sanki az önce ölmüştü. Evet, onun durumu hiç de iyi değildi. Az önce her şeyi yitirmişti! Bense yaşamımda ilk kez bu kadar yüklü bir para kazanmıştım. Olağanüstü bir duyguydu! İyi geceler sana! Artık bundan sonra rahat rahat uyuyacağım. Özlemini çektiğim şeye ulaşmıştım. İyi uykular bana. -İyi geceler!

10

Alexanderplatz'daki emniyet müdürlüğünün küçük toplantı salonunu tepeden sallanan bir ampulün cılız ışığı aydınlatıyordu. Az önce baskın yapılmış olan salonda tutuklananlar buraya alınmıştı. Kimi yatar gibi oturmuş uyukluyor, kimi heyecanlı heyecanlı yanın-

dakiyle konuşup duruyordu, kimi de başı önünde öyle düşünüyordu. Sadece krupiye ile iki yardımcısı başka bir yere götürülmüştü. Kaçak kumar salonunda yakalanan oyuncular doğru emniyet müdürlüğüne getirilip, buraya kapatılmış, kapı da dışarıdan kilitlenmişti. Şimdi ifadeleri alınıyordu. Arada bir küçük bir kapı açılıyor, çok yorgun görünümlü, yüzü renksiz memur, adamlardan birine el ediyordu. Sorgulanmaya alınan bir daha toplantı salonuna dönmüyordu. Sonra küçük kapı tekrar açılıyor ve bir başkası içeri çağrılıyordu.

O gece emniyet müdürlüğünde işler yoğun olmasına karşılık yeterince memur ve polis yoktu. Başkomiser Leo Gubalke'nin öldürülmesinin ardından birçok yere baskın yapılmış, güreş kulüpleri, çalıntı mal sattığı bilinen dükkânlar, barlar, çıplak dans sunan gece kulüpleri, ucuz otellerle odalarını birkaç saatliğine kiralayan adı çıkmış pansiyonlar, tren istasyonlarındaki bekleme salonları ve evsiz barksız yurtlar da aranmıştı...

Alexanderplatz'dan sık sık olaya giden veya emniyet müdürlüğüne yeni tutuklular getiren polis araçlarının sirenleri duyuluyordu. O gece binadaki çoğu oda doluydu. Yorgun bitkin, gözlerinden uyku akan memurlar daktilolara ardı ardına kâğıtlar takıp, artık kısılmış, kimi zaman zor anlaşılan bir sesle karşılarında oturanları sorguluyor, aldıkları yanıtları da anında daktiloya geçiriyorlardı. O gece işlenmiş olan suçların listesi uzun mu uzundu:
Kavga, ruhsatsız silah taşımak, fuhuş yapmak, ırza geçmek, dolandırıcılık, kumar oynamak, küçük hırsızlık, çalıntı mal bulundurmak, yankesicilik, piyasaya sahte para sürmek, ev soymak, uyuşturucu ticareti, ölü soyuculuğu, fuhuşa teşvik, dilencilik, şantaj, sokağın ortasında adam soyma, kadın ticareti...

Bu, cinayetlerden, kötülüklerden ve her türlü yasadışı davranıştan oluşmuş öldürücü bir yemek listesiydi sanki! Suçlananların söylediklerini daktiloya geçen memurlarla, tutanakları okuyan memurların başı neredeyse masaya düşecekti. Sinirlerine hâkim

olamayan bazıları ikide bir haykırıyor, sesi kısılınca tekrar susuyor, bir süre hiç konuşamıyordu. Sorgulama sırasında yalanlar, bahaneler, yanlış anlamalar, örtbas etme çabaları, adam ele vermeler bir sel gibi akıp gidiyordu...

(Aynı anda Rayh matbaalarında baskı makineleri, gittikçe onurunu daha çok yitiren, aç ve sersemleşmiş insanlara, yeni günde destelerle taze kâğıt para yetiştirmek için çılgınlar gibi çalışıyordu...)

"Allah belasını versin!" diye emekli süvari yüzbaşısı birden haykırarak hızla ayağa fırladı ve salonun içinde bir aşağı bir yukarı yürümeye başladı. Sonra birden üsteğmeninin karşısında durdu ve: "Sence burada daha ne kadar bekleyeceğiz?" diye sordu. Beyefendilerin istirahatı sona erene kadar mı? Benim gibi birini tutuklamaları tam bir rezalet..."

"Sakin ol, lütfen!" diye von Studmann rica eder gibi konuştu. "Hem ben tutuklanmış olduğumuzu sanmıyorum."

"Tabii ki tutuklandık!" diye sesini yükseltti öfkeyle. "Pencerelerde parmaklıklar, kapılarda kilitler... Sen de kalkmış 'tutuklamadılar' diyorsun! Güldürme insanı! Senin gözünde tutuklama nedir bilmek isterdim..."

"Sakin ol, Prackwitz!" diye tekrarladı von Studmann. "Böyle heyecanlanmanın sana hiç yararı yok."

"Sakin olmalıymışım..." diye Prackwitz mırıldandı. Çok canı sıkkın bir hali vardı. "Senin pek umurunda değil olup bitenler. Çünkü senin ne bir ailen, ne de benimki gibi bir kayınbaban var! Senin de kayınbaban ekonomi danışmanı Horst-Heinz von Teschow gibi biri olsaydı şu anda ne yapacağını bir görmek isterdim!"

"Nereden haberi olacak ki onun?" diye üsteğmen teselli etmek istermiş gibi konuştu. "Göreceksin, kimlik tespiti yaptıktan sonra bizi salıverecekler. Başka bir şey olacağı yok."

"İşte burada kimliğim! Hemen salıvermeleri gerekiyor! Sabah trenim kalkacak, işçiler beni bekliyor! Hey, bana baksanıza!" Von

Prackwitz aynı anda kapıda görünmüş olan memura doğru koştu. "Önce beni almanızı istiyorum!"

"Bekleyin, sıranız gelince!" diye mırıldandı memur, onu umursamazmış gibi. "Hem biraz sakinleşseniz daha iyi olur. Hey, siz gelin bakayım!" Eliyle orada durmakta olan şişman bir adamı içeri çağırdı.

"Sakinleşin, diyor bana," diye konuştu von Prackwitz arkasındaki Studmann'a dönerek. Öfkesi geçecek gibi değildi. "Sanki alay ediyor! İnsana hem böyle davranıyorlar, hem de 'sakin olun' diyorlar!"

"Fakat böyle devam edemezsin, Prackwitz," dedi Studmann biraz öfkeli. "Kendini toparla biraz! Bağırıp çağırmaya devam edersen bizi en son içeri alırlar. Bir ricam olacak, sakın memura bir daha böyle bağırma..."

"Niçin bağırmayacakmışım ona? Azarlamalıyım onu! Benim gibi birini burada saatlerce tutmak da ne oluyormuş?"

"Geleli daha yarım saat oldu."

"Hem onlar suratlarına haykırılmasına alışıktır. Görmüyor musun, tümü de eski astsubaylar."

"Fakat sen burada onların üstü olarak bulunmuyorsun ki, Prackwitz. Hem kumar masasında yakalanmış olmanın suçlusu onlar mı?"

"Tabii değiller. Şu Pagel'e baksana, sanki burasının sefasını çıkarıyor! Hiçbir şey umurunda değil! Sigarasını tellendirip, bir Buda heykeli gibi sırıtıp, duruyor. Hey Pagel, niçin böyle sırıtıyorsunuz?"

"Düşünüp duruyorum," diye konuştu Pagel gülümsemeye devam ederek. "Çılgındı bu gün her şey. Bir yıldır ne yapsam da ruletten nasıl biraz para kazansam diye kafa yoruyordum. Sonra ilk kez bu gece şans gelip beni buluyor, kucaklar dolusu para kazanıyorum. Ve bir baskında hepsine el koyuyorlar... Destelerle para geldiği gibi beni yine terk ediyor..."

"Bunda ne var gülecek, Pagel?

"Sonra bir şey daha var," diye genç adam konuşmasına devam etti. "Bugün öğle üzeri nikâhlanacaktım..."

"Bakın Pagel," diye emekli süvari yüzbaşısı atıldı, "sizinle Lutter ve Wegner'de karşılaştığımızda hemen fark etmiştim, bunun bir kadın sorunu var, demiştim kendi kendime..."

"Evet, doğru," dedi Pagel. "Öğleden sonra da, evlenmek istediğim kızın tutuklanıp, Alexanderplatz'a götürülmüş olduğunu duydum... Şimdi beni de aynı yere getirdiler..."

"Niçin tutuklamışlar onu?" diye emekli süvari yüzbaşısı merakla sordu. Von Studmann başını şöyle bir salladı. Pagel de sesini çıkarmadı. Yaşlı adam sorduğunun yersiz olduğunu fark etmiş olacak: "Özür dilerim Pagel, tabii bu beni ilgilendiren bir konu değil! Fakat yine de bilmek istediğim bir şey var: Siz niçin bütün olup bitene karşın burada oturmuş sürekli sırıtıp duruyorsunuz? Doğruyu söylemem gerekirse, bunu kafam almıyor. Çünkü durumunuz hiç de iç açıcı değil..."

"Haklısınız," dedi Pagel ve başını salladı. "Durumum hiç de iç açıcı değil. Komik, hatta çok komik bir durumdayım. Bu para yirmi dört saat önce elime geçmiş olsaydı, şimdi evlenmiş olurduk, kızım da tutuklanmazdı. Bu komik değil de nedir?"

"Ben sizin yerinizde olsam Pagel, olup bitene bu kadar kafa yormam," diye konuştu von Studmann. "Şimdi her şey geride kaldı ve birkaç saat sonra hep birlikte trene binmiş, taşra yolunda olacağız..."

Pagel sesini çıkarmadı. Emekli süvari yüzbaşısı da konuşmadı. Bir süre sonra sessizliği bozan von Prackwitz oldu.

"Pagel, verin bana da bir sigara," dedi usul sesle. "Nedense boğazım kurudu. Yok vazgeçtim, vermeyin... Hem ben size çok borçluyum..."

Pagel birden yüksek sesle güldü:

"Her şey yok oldu gitti artık..."

Fakat yaşlı adam karşı çıktı: "Böyle konuşmayın! Siz bana borç vermiştiniz! Hem biliyor musunuz kaç mark vermiş olduğunuzu?"

"Bu artık hiç önemli değil," dedi Pagel. "Size vermeseydim oynayacaktım, kazansam da, kazanmasam da o para şimdi cebimde olmayacaktı."

"Kumar borcu şeref borcudur, Bay Pagel!" diye emekli süvari yüzbaşısı kelimelerin üzerine basa basa konuştu. "Paranızı size geri vereceğim, buna emin olabilirsiniz! Tabii bu hemen çiftliğe vardığımızda olmaz. Çünkü önce hasadın kaldırılması gerekiyor... Evet, ne karar verdiniz, geliyor musunuz bizimle?"

"Ah, paramı beklemek için mi geleyim?" diye mırıldandı Pagel biraz keyifsiz. "Burada kalıp doğru dürüst bir iş yapmak isterdim. Kendimi hiç de iyi hissetmiyorum. Şu anda kafam bomboş, her şey de anlamsız. Fakat ne yapacağımı bir bilebilsem! Bana vereceğiniz doğru dürüst bir iş varsa, niçin gelmeyeyim sizinle?"

"Tabii size verecek doğru dürüst bir işim var!" diye konuştu emekli süvari yüzbaşısı. Yine heyecanlanmış gibiydi. "Uzun süredir kendisine güvenebileceğim insanları nasıl aradığımı bir bilseniz! Çalışanlara maaşlarını ve hisselerini dağıtacak, tarlaları gezip, denetleyecek, çiftlikteki hayvanlara yem temini ve dağıtımıyla ilgilenecek biri bana çok gerekli. Bir bilseniz bizim orada nelerin çalındığını! Kendisine güvenebileceğim birkaç yardımcım olsa bütün gün oradan oraya koşuşturup, her şeyi gözden geçirmem gerekmeyeceği gibi, aldatılıyorum, diye de kafa yorup, üzülmezdim..."

"Ve her yer tarlalar ve ormanlar," diye von Studmann da ekledi. "Ağaçlar ve hayvanlar... Oralarda yeraltı dünyası yok, yarı yıkık binalar, uyuşturucu ve kumarhaneler de..."

"Tabii, tabii, "diye atıldı yaşlı adam. "Fakat bana önce söz vereceksiniz, Pagel, bizim oraya gelince kumar oynamayacağınıza. Bunu kesinlikle kabul edemem..." Birden sustu. Yüzü kıpkırmızı olmuştu. Karşısındaki bir şey söylemeyince yine devam etti: "Tabii... böyle bir şeyi sizden talep edemem. Bu sizin bileceğiniz bir şey! Evet, ne diyorsunuz, kabul mü?"

"Ne olursa olsun ben yarın sabah trene gelecek ve kararımı bildireceğim," diye Pagel mırıldandı. "Saat sekizde, Şilezya İstasyonu'nda, öyle değil mi?"

Prackwitz ile Studmann birbirlerine bakıştılar. Yaşlı adamın pek memnun olmadığı yüzünden belliydi. O konuşmadan Studmann atıldı:

"Alınyazınız size nasıl bir yol çizdi, Pagel?" Genç adam yanıt vermeyince üsteğmen devam etti: "Bu geceki oyun alınyazınız değil miydi?"

"Ben bu gece kazanmıştım," diye Pagel konuştu homurdanır gibi.

"Ve şimdi Alexanderplatz'da oturuyorsunuz, cepleriniz bomboş!" diye emekli süvari yüzbaşısı alay eder gibi şöyle bir güldü. "Artık bir erkek olun, Pagel!" Ses tonu birden değişmişti. Karşısındakini uyarmak istediği belliydi. "Kendinize güveniniz yok, çok kararsızsınız da. Gidin çalışacak bir iş bulun! Şu kumarı da bırakın artık!"

"Tabii o kız için de tasalanıyorsunuz, öyle değil mi?" dedi araya giren von Studmann.

"Eh, biraz da öyle sayılır," diye Pagel mırıldandı. "Şimdi ikimizin de Alexanderplatz'da olması biraz tuhaf değil mi?"

"Peki, ne isterseniz onu yapın!" dedi yaşlı adam. Yine öfkelenmiş gibiydi. "Önünüzde diz çökecek, Neulohe'ye gelmeniz için yalvaracak değilim!"

"Her neyse sabah istasyonda görüşeceğiz..." diye atıldı Studmann.

Aynı anda salonda gürültü arttı. Yan odadan fırlayan tıknaz adamın biri bağıra çağıra içeri girdi. Hızla salonun pencerelerine ve kapılarına koştu. Bir yandan başını sallayarak söyleniyor, bir yandan pencerelerle kapılara bakıyordu.

"Haydutlar! Hırsızlar! Emniyet müdürlüğünde bile her şeyi yürütüyorsunuz, küstah herifler!" Salonun ana kapısını yumrukladı

ve haykırdı: "Nöbetçi, açın, açın! Hey, Tiede, dikkat edin, hiç kimse sıvışmasın!"

Salondakiler arasında bir huzursuzluk çıktı, bağrışmalar, kahkahalar.

Ana kapı açıldı, mavi üniformalılar içeri girdi. En öndeki şişman komiser haykırdı:

"Herkes duvarın önünde sıraya geçecek! Üstler aranacak! Sen sus bakayım oğlum! Masaların ve sıraların altlarını da arayacaksınız!"

Az sonra, tutuklulardan birkaçının emniyet müdürlüğünün bu salonunda sıralarının gelmesini beklerken sanki yapacak başka işleri yokmuş gibi bronz kapı ve pencere kollarını söküp çalmış olduğu ortaya çıktı. Yağmalanmış bir emniyet müdürlüğü! Duyanlar sırıttı. Mavi üniformalılar da gülmeden edemedi. Sonunda şişko komiser de gülmek zorunda kaldı...

"Şu küstahlığa bir bakın. Hiç böyle bir şey başıma gelmemişti! Tabii bunu beceren herif, yok yok herifler -bu bir kişinin tek başına yapabileceği bir hırsızlık değil– çoktan defoldu gitti. Sorgulama sırasında hiçbirimiz bunu fark edemedik. Hele bir elime geçsinler. Hemen tutanaklara bir bakayım..."

"Bir saniye komiser Bey," diye von Studmann atıldı.

"Ne istiyorsunuz," diye komiser azarlar gibi sordu. "Size ayıracak hiç zamanım yok, görmüyor musunuz?" Sonra birden yüzü değişti." Ah, siz miydiniz? Hay Allah, üsteğmen von Studmann! Salon çok loş, hemen tanıyamadım sizi... Eski Baltıklı, topçu tümeninden dostum, sizin burada ne işiniz var? Haydi, gelin benimle bakayım, sıra tabii sizde. Birkaç küçük işlem, hepsi o kadar. Ancak para cezası kaçınılmaz! Üzülmenize gerek yok, enflasyon onu da yer bitirir. – Beyler dostlarınız mı? Memnun oldum. Kendimi takdim edeyim, Komiser Künnecke... Savaş yıllarında Rathenower hafif süvari birliğinde kadrolu memurdum. Dünya küçük, insanlar yine birbirine rastlıyor... Çok zor günler geçiriyoruz, öyle değil mi? Bu gece çok

para kaldırmış olan genç adam sizsiniz demek? İnanılmaz! Tam da o anda kötü polislerin gelmesi ne şanssızlık, değil mi? Fakat şimdi bütün o parayı yitirdiniz! Tabii onu geri verecek değiliz. Hah, hah! Fakat bence sevinmelisiniz, çünkü bu kadar çok para hiç kimseye uğur getirmemiştir! Tanrınıza dua edin o paradan kurtulduğunuz için! İşte bakın kapı tokmaklarını bile alıp götürüyorlar! Siz ne diyorsunuz bu işe Tiede? Yarın sabah göreve gelenler bizimle bir güzel alay edecek tabii... Güzel bronz işçiliği idi. Hırdavatçı şimdi onlara bir çuval para verir! –Fakat şimdi kimlik tespiti yapmaya başlayalım, Bay von Studmann, mesleğiniz?"

"Otel resepsiyon şefi..."

"Siz mi? Vay canına! Siz nerelere de gelmişsiniz? Siz ve resepsiyon şefliği! Ah, af edersiniz, üsteğmenim..."

"Rica ederim... Ben daha doğrusu eski bir resepsiyon şefiyim. Şimdiyse bir ziraat işletmesinde acemi çırak..."

"Ziraat işletmesinde acemi çırak iyi. Hem de daha iyi, çok daha iyi! Günümüzde köyler, araziler, çiftlikler en iyisi... Doğum tarihiniz?"

11

Çelik sac kaplı kapının önünde ladin ağacından yapılmış bir masa duruyordu. Masanın üzerinde bir termosun yanında kağıda sarılı iki dilim tereyağlı ekmek vardı. Polis üniformalı yaşlıca bir adam oturmuş, tavandaki lambanın güçsüz ışığında burnunun üzerindeki kıskaç gözlüğüyle gazete okuyordu. Koridordan ayak sesleri duyunca elindeki gazeteyi bıraktı ve gözlüğünün üzerinden ona doğru gelen adama şöyle bir baktı.

Genç adam iyice yaklaştı. Sanki masanın önünde durmak istemiyormuş gibiydi. Fakat sonra birden vazgeçmiş gibi durdu ve: "Affedersiniz," dedi. "Polis hapishanesine buradan mı gidiliyor?"

"Evet, buradan gidiliyor," dedi memur ve elindeki gazeteyi katlayıp, masaya bıraktı. Genç adamın duraksadığını fark edince: "Fakat o kapı sadece görevliler içindir," diye ekledi. Karşısındaki hâlâ yanıt vermeyince yaşlı adam sordu: "Niyetiniz nedir? Teslim mi olmak istiyorsunuz?"

"Teslim olmak mı?" diye konuştu Pagel.

"Evet..." dedi yaşlı memur. "Fakat şimdi saat sabaha karşı dört. Bu saatte suç işlemiş, fakat bütün gece gözüne uyku girmediği için teslim olmaya karar verenler gelir de... Dışarıdaki nöbetçi memura gitmeniz gerekiyor. Bu benim görevim değildir."

"Hayır," diye konuştu Pagel. "Ben bir suç filan işlemedim." Sustu. Masada oturan adamın soran bakışlarını fark edince devam etti: "Sadece kız arkadaşımı ziyarete gelmiştim... O şimdi burada da..." Başıyla kapıyı işaret etti.

"Bu saatte mi?" diye yaşlı memur birden sesini yükseltti. "Gece yarısı, saat üçle dört arasında ziyaret etmek mi?"

"Evet."

"Bana kalırsa siz bir dolap çevirdiniz! Bu nedenle içiniz rahat değil!" Pagel sustu. "Mümkün değil, şimdi ziyaret saati değil. Hem sonra..."

Pagel atıldı: "Hiç mi mümkün değil?"

"Hayır, kesinlikle mümkün değil!" diye tekrarladı masadaki memur. Sonra susup, bir an karşısındaki genç adama baktı ve: "Bunun mümkün olmadığını benim kadar siz de çok iyi biliyorsunuz," diye devam etti. "Sizin buraya gelmenizin tek nedeni içinizin rahat olmaması!"

"Şimdi emniyet müdürlüğünde olmam sadece bir rastlantı. Özel olarak kalkıp buraya gelmedim."

"Fakat gecenin bu saatinde şu kapıyı bulmanız herhalde kolay olmadı?"

"Olmadı," dedi Pagel.

"Gördünüz mü," diye konuştu yaşlı adam. "Diğerlerinden hiç farkınız yok. Siz de teslim olmaya geldiniz. Hepsi vicdan azabı duydukları için geldiklerini söyler. Fakat günümüzde vicdan azabı denen şey artık kalmamıştır... Peki, niçin hepsi de gece yarısı kalkıp buraya gelir? Çünkü yalnız yaşayan insanların gözüne o saatte uyku girmez, gündüz olduğundan başka düşünceler kafalarından geçer. İçleri rahat olmadığı için de gecenin saat ikisinde, üçünde kalkıp teslim olmaya gelirler."

"Bilmiyorum..." diye mırıldandı Pagel. Gerçekten bilmiyordu. Tek niyeti, ona söylenmiş şeylerin gerçek olup olmadığını öğrenmeden Berlin'den ayrılmak istemiyordu. Kimi zaman düşünüyordu, memur ona mutlaka gerçek dışı bir şey söylemişti. Ne de olsa Petra'yı yeterince tanıyordu! Sonra başka zaman, memur niçin yalan söylemiş olsun, diye düşünmeden edemiyordu. Adamın gerçek dışı konuşmasının bir nedeni yoktu ki! O zaman söylenenler yalan değildi. Ah, artık her şey geride kaldı, oyun bitti, coşkusu yok oldu gitti, yengi yenilgiye dönüştü. Şimdi o yine tek başınaydı! Peter... Peter... Yanında hep birisi vardı, ona bağlı, onu seven canlı birisiydi o. Şimdiyse her şey yok olup gidecek miydi?

"Sabah buradan ayrılacağım da..." diye yalvarır gibi konuştu. "Şimdi ziyaretim hiç mi mümkün değil? Hem kimsenin bilmesine gerek yok ki..."

"Ne demek istiyorsunuz?" dedi yaşlı adam. "İçeride de gece nöbetçileri var. Hayır, hayır, bu mümkün değil." Bir an sustu, düşündü, Pagel'e yukardan aşağı şöyle bir baktı ve devam etti: "Hem gerçeği söylemek gerekirse burası için..."

"Evet?" Pagel sinirlenmişti.

"Gerçeği söylemek gerekirse burası için ziyaretçi izni verilmez," dedi yaşlı memur.

"Peki, ya gerçeği söylememek gerekirse?"

"O zaman da verilmez."

"Öyle mi?" dedi Pagel.

"Burası bir polis hapishanesidir," diye açıklamaya çabaladı yaşlı memur. "Böyle bir hapishanede, sorgu yargıcı uygun görürse ziyarete izin verilebilir. Fakat böyle bir şey bizde mümkün değildir. Getirilenler zaten birkaç gün sonra başka yere yollanır."

"Birkaç gün sonra..." diye Pagel mırıldandı.

"Evet. En iyisi haftaya Moabit'te bir arayın."

"Hiç olmazsa yarın sabah kendisini ziyaret edebilir miyim? Bir istisna mümkün değil mi?"

"Değil. Eğer kız arkadaşınızın gerçekten suçsuz yere buraya getirilmiş olduğunu kanıtlayan bir şey biliyorsanız yarın komisere anlatın. O zaman serbest kalabilir..." Pagel yanıt vermedi, sadece biraz düşündü. "Ancak gördüğüm kadarıyla komisere söyleyecek bir şeyiniz yok. Haksız mıyım? Hem kesin bir kanıtı olan, gecenin bu saatinde kalkıp buraya gelmez. Siz o kızla sadece özel bir şey konuşmak istiyorsunuz, öyle değil mi?"

"Ben ona bir şey sormak istiyorum," dedi Pagel.

"Öyleyse kendisine bir mektup yazın," diye konuştu yaşlı adam karşısındakini sakinleştirmek isteyen bir sesle. "Eğer sadece özel şeylerden söz ederseniz mektup eline geçer ve onun yanıtı da size yollanır."

"Fakat benim sormak isteğim şey niçin buraya getirildiği!"

"Öyleyse genç delikanlı biraz sabırlı olmak zorundasınız! O konuda bilmek istediğiniz bir şey varsa bunu hapishanede olduğu sürece de soramazsınız. Karar çıktıktan sonra kendisiyle o konuyu konuşabilirsiniz."

"Peki bu ne kadar sürebilir?" diye Pagel biraz çaresiz konuştu.

"Tabii bu tamamen gelişmelerle ilgilidir. Kız arkadaşınız itiraf etmiş mi?"

"Benim kafamı yoran da bu ya! İtiraf etmiş, fakat söylediklerinin gerçek olduğuna inanmıyorum. Bence o yapmamış olduğu bir şeyi itiraf etti."

Yaşlı memur öfkelenir gibi oldu. Eliyle önündeki gazeteyi bir kenara itti ve:

"En iyisi şimdi uyumaya gitmenizdir," dedi. "Suçunu itiraf etmiş birini aklını çelerek itirafını geri almaya niyetliyseniz ziyaretçi iznini daha çok beklersiniz. Böyle mektuplar da yazmayın boşuna, çünkü yazdıklarınız eline geçmeyecektir. Şimdi de kalkmış benden ziyaretinize göz yummamı istiyorsunuz! Hayır, hayır, beni daha çok rahatsız etmeyin ve doğru eve gidin!"

Pagel ne yapacağını bilmiyormuş gibi bir süre öyle durmaya devam etti. Sonra çekine çekine: "Fakat böyle durumlar vardır..." diye konuştu. "İşlememiş olduğu suçu itiraf edenler oluyor... Gazetede okumuştum."

"Öyle mi? Gazetede okudunuz demek?" dedi yaşlı memur öfkeyle. "O zaman ben size şunu söyleyeyim delikanlı: Daha ağır bir suç ortaya çıkmasın diye yanlış itirafta bulunanlar da vardır! İşlemiş olduğu cinayeti örtbas etmek için cinayet saatinde hırsızlık yaptığını itiraf eden de görülmüştür. Anladınız mı beni? Kız arkadaşınız yapmadığı bir şeyi niçin itiraf etmiş olduğunu mutlaka biliyordur! Ben sizin yerinizde olsam olaya hiç karışmazdım. Bakarsınız işler karışır, durumu daha da kötüleşir."

Yaşlı memur, burnunun üzerindeki kıskaç gözlüğün ardından Pagel'e çok öfkeyle bakıyordu. O da gök gürültüsünden irkilmiş biri gibi hiç kıpırdamadan öyle duruyordu. Adamın en son söylemiş oldukları kafasını iyice karıştırmıştı. Wolfgang'dan kurtulmak için kaldırımı ve hastalığı itiraf etmiş olabilirdi. Tek başına odasında oturmaktansa hapishanede kalmasının daha doğru olacağını düşünmüştü... Artık her şey bitmişti! Petra inancını yitirmişti, güvenini de... Ondan, içinde yaşadığı dünyadan uzaklaşmak, dayanılmaz bir

yaşamdan, daha kolay dayanacağına inandığı bir yaşama başlamak istemiş olacaktı. Wolfgang Pagel o gece sadece büyük kazancını yitirmemişti...

"Size teşekkür ederim," diye konuştu usulca. "Söylediklerinizle gerçekten gözümü açtınız."

Sonra koridorda ağır ağır yürüdü, masadan uzaklaştı. Yaşlı adam kuşku dolu bakışlarla ardından bir süre öyle baktı durdu.

Şimdi en iyisi Tannen Caddesi'ndeki eve gidip, bazı kişisel eşyalarını almaktı. Gecenin bu saatinde annesi onun gelmesini bekliyor olamazdı. Derin bir uykuda olmalıydı. Alexanderplatz'dan taksiye binecekti. Bereket versin az önce Studmann cebine biraz para koymuştu. O kumar oynamıyordu. Studmann insana yardım eden bir kapitalistti, kötü durumları önceden kestirebilen, çaresizlere kucak açan bir insandı! Onunla kolay anlaşabileceğine inandı. Neulohe'ye gideceğine ve Studmann'la ortak çalışacağına sevinir gibi oldu...

Dokuzuncu Bölüm

Yeni günde yeni başlangıç

1

Bir otel odası, yatakta genç bir kadınla bir adam yatıyor. Adam dar yatakta duvara yaslanmış uyuyor. Tıslar gibi burnundan nefes alıyor. Genç kadın az önce uyandı, hemen yataktan çıkmadı; elleri çenesinin altında yüzükoyun öyle yatmaya devam ediyor. Bakışları pencerede, dışarıda güneş çoktan doğmuş gibi.

Genç kadının kulağına sesler geliyor... Yakındaki istasyona girip çıkan banliyö trenlerinin sesi, bir lokomotifin uzun uzun çalan düdüğü, pencere kenarına konmuş serçelerin cıvıltıları, aşağı kaldırımda yürüyen yayaların ayak sesleri. Odada her şey caddeden hızla geçen ağır bir araçla titriyor. Bu bir otobüs olacak, diye genç kadın bir an düşünüyor. Kulağına başka sesler de geliyor. Nehirden bir geminin uzun uzun düdük sesleri odayı dolduruyor.

Genç kadın, Sophie Kowalewski, aklından geçeni gerçekleştirmiş, Berlin'deki son gecesinde kente inmiş, sağda solda dolaşmış ve

kendini gece yarısından sonra Weidendammer Köprüsü'nün hemen yanı başındaki bu otelde bulmuştu. Yanındaki adamı uyandırmamaya dikkat ederek yavaşça yataktan çıktı, pencereye gitti ve perdeyi araladı. Gökyüzü masmaviydi, güneş köprünün demirlerine ışıl ışıl vurmuştu.

Neulohe'de çok güzel bir hava beni bekliyor, diye bir an düşündü Sophie. Gözünün önüne getirdi: Ormanın hemen kıyısında bir ağacın altına uzanmış güneşleniyordu. Hanımefendi filan yoktu burada. Üzerine mayo giymemişti. Ve akşam ay yükselince ormanın ortasındaki gölcükte çırılçıplak sulara bırakacaktı kendini.

Perdeyi çekip, kapattı. Sonra şöyle bir yıkandı, giysilerini üzerine geçirdi. Kaldığı kilise misafirhanesinde doğru dürüst yıkanırım, diye bir an düşündü. Nasıl olsa trenim kalkana kadar biraz daha zamanım var. İçini sevinç dolu bir heyecan doldurmuştu. Mutlu günlerin kendisini beklediğini hissediyordu. Neulohe! Yangın hortumlarının durduğu kulübenin arkasındaki leylakları gözünün önüne getirdi. Oradaki ilk öpücüğü anımsadı. Tanrım! Kaldığı misafirhaneye dönünce çamaşırlarını da değişecekti. Üzerindekilerden iğreniyordu.

Sophie Kowalewski gitmeye hazırdı. Çantasını eline aldı, uyumakta olan adama baktı. Yatağa yaklaştı ve usul sesle, onu uyandırmamaya dikkat ederek konuştu: "Yavrucuğum..." Ses yok. "Ben gidiyorum, tatlım..." Yine ses yok. Adam tıslar gibi burnundan nefes almaya devam etti.

Sophie adamın sağa sola saçılmış giysilerine tekrar baktı. Az önce uyandıktan sonra öyle yatmaya devam ederken de düşünmüştü, bu odada geçirdiği şu budalaca geceden sonra hiç olmazsa Neulohe'ye yol parası cebine girmeliydi. Bu kentten ayrılırken yanında biraz parası olmalıydı. Gideceği yerde pek bir şey kazanacağını sanmıyordu. Hemen iskemlenin yanına gitti, ceketin iç cebine elini uzattı. Cüzdanın nerede olduğunu gece buraya geldiklerinde görmüştü. Eline alıp açtı. Pek para yoktu içinde. Düşündü, bir şişe köpüklü şaraba

milyonlar vermiş olan adam için az para sayılırdı. Sophie bir an ne yapacağını bilemedi. Bir kadının bakışlarıyla, sağda solda duran giysilerin eski, fakat bakımlı olduğunu hemen fark etti. Adam güzel bir akşam yaşamak için para biriktirmiş olabilirdi. Sophie biliyordu, keyfince yaşamak, felekten bir gece çalmak için haftalarca, aylarca sıkıntıya katlanan erkekler vardı.

Sophie, elinde para cüzdanı ne yapacağını bilmez gibi öyle durdu. Bakışları iskemleye atılmış giysilerle, yatakta yatan adam ve birkaç banknot arasında dolaştı. Bu kadar az para benim işime yaramaz, diye düşündü ve tekrar cüzdanın içine koydu. Fakat aynı anda yine fikrini değiştirdi, Hans duyunca benimle alay edecek... Çünkü o budala değildi. İnsan eline ne geçerse almalıdır, dediğini biliyordu. En namuslular en budalalardır! Belki şu adamın aklı başına gelir, bir daha da parasına dikkat ederdi.

Banknotları küçük çantasına soktu. Bir an düşündü. Biraz para bırakayım ona, tramvay parası gerekebilir. Mutlaka sabah işe gidecektir. Geç kalsın istemem!

Aynı anda başka bir ses kulağında çınladı. Sana ne adamın sabah işine geç kalıp kalmamasından? Bugüne kadar seninle ilgilenen oldu mu? Kendini centilmen sanan adamlar işleri bittikten sonra seni sokağın ortasına bırakıverirler. Taksiden inip, evinin kapısına kadar bile eşlik etmezler. Şimdi ne oluyor şu tramvay parası?

Sophie verdiği bu kararla gurur duydu. Biraz öfkeli, biraz kararlı en son banknotları da küçük çantasına tıkıştırdı. Çok iyi yapmışsın kızım, diyecekti Hans. Almayandan alırlar! Isırmayanı da ısırırlar. Günaydın!

Sonra kapıyı açtı, yaptığından mutlu, hoplaya zıplaya merdivenleri indi.

2

Hava aydınlanmıştı. Ormanda ağaçların arasından geçen yol da aydınlıktı. Ufak tefek Meier öfkesinden burnundan soluya soluya yürüyordu. İki elindeki bavullar çok ağırdı, dar ayakkabıları da ayaklarını acıtıyordu. Cebinde az para vardı, Grünow'a uzanan yol da çok uzundu. Meier uykusuz ve yorgundu. Başı ağrıyordu. Pek bir şey düşünecek durumda değildi.

Ve aniden teğmen karşısına çıkıverdi.

Çok nazikçe onu selamladı. "Günaydın, Meier," dedi. "Size veda etmeye gelmiştim..."

Meier ona inanmamış gibi kuşkuyla baktı ve: "Öyleyse Allaha ısmarladık, Teğmen Bey!" diye mırıldandı.

"Devam edin yolunuza," diye konuştu teğmen. "Birlikte daha çok yolumuz var."

Ancak Meier yerinden kıpırdamadı. "Ben tek başıma gideceğim."

"Fakat Bay Meier..." Teğmen güldü. Gülümsemesi yapmacık, diye Meier bir an düşündü. Sesi de titriyordu. "Benden korkmanıza hiç gerek yok. Hem şimdi cebinizde bir tabanca var."

"Size ne cebimde ne olduğundan!" diye öfkeyle sesini yükseltti. Şimdi onun da sesi titriyordu.

"Olabilir," dedi teğmen, "fakat cebinizdeki tabanca ileride benden şüphelenmemeleri için çok önemli."

"Bu da ne demek oluyor?" diye Meier kekeledi.

"Eğer sizi burada ormanda ölü bulurlarsa, demek istemiştim..." diye teğmen nazikçe, fakat çok ciddi konuştu.

"Ben... ölü mü... çok komik..." ufak tefek Meier tekrar kekeledi ve gözlerini açа açа karşısındaki adama baktı. "Ben size hiçbir şey yapmadım ki, Teğmen Bey!"

Korku dolu bakışlarında yalvarma vardı şimdi.

"Cebinizdeki tabancayla benim üzerimdeki tabancanın namluları aynı çapta," diye açıkladı teğmen. Sesi şimdi çok acımasız çık-

mıştı. "Sizin kadar aptal biri karşıma çıkmadı, Meier. Bu tabancayı cebinize koymanız aptallık! Üstelik az önce onunla ateş ettiniz ve ben sizden daha iyi isabet ettiririm, Meier. Şu anda sağınızda duruyorum. Yakından, şöyle yirmi santimden, sağ şakağınıza bir kurşun... En büyük uzman bile buna, intihar, der sevgili Meier! Bürodaki kasadan para aldınız, kıza da ateş ettiniz... Hayır Meier daha çok kafa yormayın, bu tam bir intihar olur!"

Teğmen konuştu durdu. Fakat göründüğü kadar soğukkanlı değildi. Savaşta adam öldürmekle şimdi düşünceleri nedeniyle kendisine hırs duyduğu bir adamı öldürmek arasında büyük fark vardı. Teğmenin o andaki tek amacı kafasından geçirdiği girişimi tehlikeye sokmamak için hiçbir riske girmemekti. En iyisi paniğe kapılan Meier'in elini pantolonun arka cebine atması, onun da daha çabuk davranıp, ateş etmesi olacaktı. Böylesi, eli titremeden, bu beti benzi atmış adamın küçük suratına çok soğukkanlı bir kurşun sıkmaktan daha kolaydı.

Fakat Meier o anda cebindeki tabancayı filan düşünecek durumda değildi. Ter içinde kalmıştı. Kekeleyerek konuştu:

"Teğmen Bey... yemin ederim ki... hiç kimseye ne sizden, ne de sayın küçükhanımdan söz edeceğim... Tabii o darbeyi de çoktan unuttum... Verdiğim sözü tutacağım, Teğmen Bey... Bu gece beni yakalamanızdan hep korkup durmuştum... Siz veya adamlarınızdan biri... Ben korkağın biriyimdir, Teğmen Bey... Yalvarırım, ne olur vurmayın beni! İnandığım her şey üzerine yemin ederim..."

Sesi kısıldı, daha çok konuşamadı. Yutkundu, korku dolu bakışlarını karşısındaki teğmenin yüzünde gezdirdi.

"Siz neye inanıyorsunuz ki üzerine yemin edeceksiniz, Meier," dedi teğmen. "Domuzların en büyüğü sizsiniz!"

Ufak tefek Meier, 'zenci Meier'sesini çıkarmadan sadece adamın dudaklarına bakmıştı. Sonra fısıldar gibi çabuk çabuk konuştu: "Fakat değişebilirim! İnanın bana lütfen, Teğmen Bey, ben başka biri

olabilirim, ne de olsa henüz genç sayılırım! Lütfen, evet, deyin, ne olur! Hemen geri dönecek ve Neulohe'ye gideceğim, Beyefendi'ye parasını çalmış olduğumu itiraf edeceğim. İsterse beni hapse attırsın. Seve seve içeri girerim. Değişip başka bir insan olmak için her türlü zorluğa katlanacağım... Lütfen Teğmen Bey inanın bana, ne olur!"

Teğmen öfkeyle başını iki yana salladı. Bu herifle hiç konuşmaya başlamamış olsaydı daha iyi ederdi! Tek kelime söylemeden kafasına kurşunu sıksaydı keşke. Olup bitenden tiksinmeye başladı. Bu herifle konuşmakla hatayı daha ilk günden yapmıştı. Kendini küçük Prackwitz'den de kurtaramıyordu ve Meier denen adam çok şey biliyordu. Onlar için büyük tehlikeydi. Ölmeliydi!

"Alın bakayım bavullarınızı, Meier, biraz yürüyelim!"

Ufak tefek adam hiç itiraz etmedi. Bavullarını aldı ve uykudaymış gibi yürüdü. Yürürken ikide bir başını teğmene doğru çevirip bakıyordu.

"Şuradan yukarı, ağaçsız yoldan gideceğiz!" diye teğmen emreder gibi konuştu.

İki elinde bavullar Meier kendine gösterilen yoldan yürüdü. Her an ensesinden kurşunu yiyecekmiş gibi omuzlarını kısmıştı. Bavullar artık o kadar ağır değildi. Ayağındaki ayakkabılar da sıkmıyordu. Adımları hızlandı, sanki peşinden koşan ölümden kaçıp kurtulmak istiyordu.

Ondan bir an önce kurtulmalıyım, diye kafasından geçirdi teğmen. Bakışlarını önünden hızlı hızlı giden Meier'den ayırmıyordu. Fakat burada olmaz, bu yolu çok insan kullanıyor. En iyisi üç, dört gün sonra bulacakları bir yerde halletmeliyim. Bulunduğunda benim izim de çoktan kaybolmuş olur...

Bu gibi düşüncelerden nefret ediyordu, ne de olsa onların gerçek dışı, kötü bir düşten hiç fark yoktu. Fakat önünde yürüyen adam henüz canlıydı, öyleyse kafasından geçenler gerçek dışı değildi, her an gerçek olabilirdi...

"Şimdi sola Meier! Dik yolu çıkacağız!"

Nasıl da bir koyun gibi her dediğimi yapıyor. Evet, yukarı vardıklarında halledecekti! Bunu yapmak zorundaydı. Bir hain hep hain kalırdı. Hainler değişmezdi. Bunu yapacaktı! Fakat Meier'e ne oluyor? Niçin bağırmaya başladı? Çıldırdı mı yoksa? Koşmaya da başladı. Gittikçe daha çok bağırıyor! Elindeki bavulları da kaldırıp attı. Teğmen tabancasını kaldırdı. Hayır, intiharı andırması için çok yakından vurmak zorundaydı.

"Geliyoruz, Kniebusch! Evet, evet!" diye haykırdı Meier ve daha hızlı koşmaya başladı.

Az ötede orman korucusu Kniebusch duruyordu. Hemen yanında yerde, yosunlarla yabanmersinlerinin üzerinde, eli kolu bağlı bir adam yatıyordu.

"Çok şükür geldiniz! Bitkinim, onu daha çok taşıyamayacağım! Herifçioğlunu saatlerdir sürüklüyorum..." Orman korucusu Kniebusch'un sanki anlatacak çok şeyi vardı. Bu tehlikeli adamla saatlerdir tek başınaydı. Rahatladığı yüzünden belliydi. "Altloheli Bäumer bu! Meier sen de bilirsin, bu adam çevrenin en korkulan haydutudur! Teğmen Bey, Bäumer caninin tekidir!"

Teğmen bir ağaca yaslanmış öyle duruyordu. Yüzü kireç gibiydi. Sakin olmaya çalışarak konuştu: "İyi bir av yapmışsınız, Kniebusch! Bense..."

Lanet okurmuş gibi yanındaki Meier'e baktı. Ufak tefek adam nefret dolu bakışlarla ona karşılık verdi. Kafa tuttuğu, zafer benim, diye düşündüğü gözlerinden belliydi.

"Sizlere iyi bir gün ve güzel çalışmalar dilerim," diye teğmen homurdandı ve adamlara arkasını dönüp, az önce çıkmış olduğu patikadan aşağı indi. Meier'in fırlattığı bavulların yanından geçerken onları öfkeyle tekmeledi.

"Buna da ne oluyor?" diye orman korucusu şaşkınlıkla Meier'e sordu. "Biraz tuhaftı! Yoksa bu geceki toplantısı kötü mü geçti?"

Ben görevimi yerine getirmiştim. Sen ne olduğunu anlıyor musun, Meier?"

"Tabii anlıyorum," diye konuştu ufak tefek Meier. "Hem de çok iyi anlıyorum. Bütün öfkesi sana!"

"Bana mı?" Kniebusch çok şaşırmıştı. "Bana niçin öfkelendi dersin?"

"Küçükhanımın istediği tekeyi vuramadığın için, Kniebusch!" dedi Meier. "Gel, çiftliğe gidip, arabayı alalım. Sonra da buraya döner şu herifle bavulları taşırız."

"Bavulları mı? Senin bavulların mı? Yoksa bir yolculuğa mı çıkıyorsun?"

"Yok canım... Teğmenin bavulları! Sonra anlatırım sana... Haydi gel yürüyelim. Fakat yan yana. Peş peşe yürüdük mü rahat konuşulmaz, biri ötekinin söylediğini anlamaz."

3

Taksi Tannen Caddesi'ndeki evin önünde durdu. Wolfgang şoförden onunla birlikte yukarı gelip, bazı eşyalarını taşımasını rica etti. Fakat adamın onun bu ricasını kabullenmesi hiç de kolay olmadı.

"Siz bunu ne kadar da kolay söyleyebiliyorsunuz, delikanlı! Berlin'de hırsızlar bu saatte de iş başındadır. Hele şu zor günlerde! Taksinin başından ayrıldım mı, lastiklerden birini yürütürlerse ben ne yaparım? Sonra kim alacak bana yeni lastiği? Çok eminim siz değil!"

"Peki, peki kabul. Ne de olsa sonra Şilezya İstasyonu'na gideceğiz! Bir şişe birayla bir şnaps ekstradan mı? Hayır, hayır ben bir fincan kahveyi tercih ederim. Usul sesle mi konuşayım? Hükümet

de sesini çıkarmaz, iş paramızı çalmaya geldiğinde! Herifler paranı yürütürken ne yaptıklarını ruhun bile duymaz!"

"Güzel bir evmiş... Sadece biraz karanlık burası... Kalorifer yok, öyle değil mi? Fakat mutlaka gaz sobalı? Hem gaz kullandın mı briketten tasarruf edersin. Tabii intihar etmek için de ipe gerek kalmaz! Tamam, tamam, usul konuşacağım. Siz benden daha yüksek sesle konuşuyorsunuz. Anahtarı kilide sokarken ben sizden daha dikkatli olurdum... Yoksa kira borcunuz mu var?"

"Öyle atıp, tutmayın, delikanlı! Ben de cephedeydim! Sakın bana bir şey söylemeye kalkışmayın! Öfkelendim mi sesimi yükseltirim, duvardaki tablolar yere yuvarlanır! İşte böyle iyi. Sakin, sakin... Odanız burası demek? Hiç de fena değilmiş... Anamın yanında kaldığımda benim odam hiç de böyle güzel değildi. Bavulunuz da pek şıkmış! Galiba eşyalarınızı iki defada taşımamız gerekecek, delikanlı."

"Hey, bu da kim? Kanepede yatan da kim? Şu moruk karı çok korkuttu beni! Nasıl da derin uyuyor. Susalım. Bırak uysun, çok yorgun gibi. Bütün gece eşyalarınızı toplamış olacak! Şimdi uyumak hakkıdır. Sayın anneniz galiba? Evet, evet... Saatlerce sizi bekledi herhalde? Kafayı çekip dansa mı gitmiştiniz yoksa! Gençlik saygı nedir pek bilmez! Tabii ben de sizin yaşınızda böyle şeyler yapmıştım. Şimdi anam öldü, o günleri düşündükçe üzülmüyor değilim. Matthai Kilisesi'nin arkasında yatıyor. İnsanlar hep aynı budalalıkları yapar! Fakat şimdi gidiyoruz. Haydi bakalım! Verin bavulu bana, omzumda indiririm aşağıya. Hayır mı? Siz de mi benimle geliyorsunuz? Peki, peki... Nasıl isterseniz!"

"Ben sizin yerinizde olsam yaşlı kadına bir kağıda hoşuna gidecek bir şeyler yazar bırakırdım! Yalan da olsa anneler sevinir. Onlar bilir çocuklarının gerçeği yazmadığını, fakat yine de mutlu olurlar. Hiç olmazsa beni üzmek istemiyor, diye düşünür kadıncağızlar..."

"Fakat şimdi sıvışalım... Hey delikanlı, dikkat edin, kapıya çarpıyordunuz az kalsın! Tam sıvışırken yakalanmak çok kötü... Dikkatli olun, bırakın şu sersemliği! Kadını uyandıracaksınız... Çok şükür, dışarı çıkabildik. Koridorun kapısını da kapatın. Yavaş kapatın, be adam! Kalbiniz çok çarpıyor galiba? Bütün korkum yaşlı annenizi uyandırmaktı! Bir adamı uyandırmaktan çekinmem, ne de olsa suratına indirirsin yumruğunu, yine uyur. Bundan çekinmem, fakat yaşlı bir kadını uyandırdın mı ne yapacaksın..?"

4

Meienburg Hapishanesi'nin her köşesini, koridorları, merdivenleri, yatakhaneleri, hücreleri ve atölyeleri dayanılmaz bir koku kaplamıştı. Tuvaletlerden yayılan kokuya dezenfekte ilacının kokusu da karışıyordu. Boşaltılmadığı için kovalardan yükselen bozulmuş sebze, balık, yağın kokusu hapishanenin ağır ve bunaltıcı havasını daha da dayanılmaz yapıyordu. Meienburg'a da dün güzel bir yağmur yağmıştı, fakat yağmurun ardından serinleyen hava kentin üzerinde çimento, çelik ve camdan oluşmuş bir sarayı andıran bu yapıdan içeri girmeye cesaret edememişti.

"Lanet olsun! Yine her yer kokuyor!" diye söylendi sabah saat altıya çeyrek kala göreve gelen memurlar.

"Ulan sizin burası nasıl da rezil kokuyor!" dedi koğuş başgörevlisi omuz atarak uyandırdığı yardımcı gardiyan Hans Liebschner'e; "Hey be adam, uyan artık! On dakika sonra bütün kovalar boşaltılacak! Neredeyse kusacağım!"

"Ben kokuyu almıyorum komutanım," diye mırıldandı Liebschner çabucak pantalonu giyerken.

"Sana on defa söylemedim mi ben senin komutanın filan değilim diye," diye yaşlı baş görevli homurdandı. "Bak Liebschner, böyle yağ çekmekle bir şey elde edemezsin..."

"Fakat sayın şefim, ben bir şey elde etmek istiyorum," diye Liebschner sırıtarak karşılık verdi.

"Peki ne elde etmek istiyorsun, oğlum?" Yaşlı memur arkasındaki çelik kapıya dayandı ve yardımcısına baktı. Fakat bakışları pek dostça değildi. "Sen kafası doğru dürüst çalışmayan birisin!"

"Ben dışarıda bir göreve yollanmak istiyorum. Tarlalarda hasata filan..." Liebschner'in sesi yalvarır gibi çıkmıştı. "Şefim beni böyle göreve yazdırırsanız çok sevineceğim..."

"Buna ne gerek var? Gardiyan yardımcısı olarak çok rahat bir görevin var burada!"

"Fakat ben buradaki havaya dayanamıyorum!" diye gardiyan yardımcısı tutuklu mırıldandı. "Son zamanlarda hep sersem gibiyim. Doğru dürüst yemek de yiyemiyorum. Kimi zaman bu ağır kokudan kusacak gibi oluyorum."

"Fakat az önce, ben kokuyu almıyorum, demiştin! Bak oğlum, sana bir şey söyleyeyim mi? Senin niyetin buradan sıvışmak! Biliyorum, sıvıştın mı da doğru kızların kucağına atacaksın kendini! Yok öyle şey. Sen buradaki görevine devam edeceksin!" Bir an sustuktan sonra ciddi bir ses tonuyla devam etti: "Hem sana bir şey daha söylemek isterim: Hiçbir tutuklu cezasının yarısını çekmeden hapishane dışında bir göreve yollanmaz!"

Tutuklu Liebschner sesini çıkarmadı, eğildi, ayakkabılarını bağladı. Başgardiyan hücre kapısına dayanmış, karşısındaki adamın saçları sıfıra vurulmuş başına bakıyordu.

Tutuklu Liebschner işi bittikten sonra tekrar doğruldu ve: "Şefim..." dedi. Sesi bu kez çok kararlı çıkmıştı.

"Ne var..?"

"Kimseyi ele vermeyi sevmem. Fakat mecbur kalırsam bunu yapabilirim... Bu hücreye dayanamayacağım, deli olacağım neredeyse..."

"İnsan o kadar kolay delirmez, oğlum!"

"Burada birisini tanıyorum, herifin çelik tel kesen testeresi var. Eğer dış göreve yollanacağıma söz verirseniz ben de size onun adını söyleyeceğime yemin ederim..."

"Burada hiç kimsenin böyle bir testeresi yoktur!"

"Var! Hem de sizin katta!"

"Saçma! Hem dış göreve seni yollayacak ben değilim. Bu iş denetçisinin görevidir!"

"Siz ona benden olumlu söz ederseniz mutlaka dış göreve yollanırım..."

Başgardiyan bir süre hiç konuşmadı. Sonra aniden sordu:

"Kimde testere!"

"Dış görev!"

"Tamam sayılır... Kimde testere?"

"Susun şefim. Lütfen çok usul sesle konuşalım! Kulağınıza fısıldayacağım. Fakat sakın benden söz etmeyin. Yoksa atölyeye girdiğim anda beni hemen öldürürler."

Sonra yanı başındaki başgardiyanın kulağına bir şeyler fısıldadı. Hafif eğik duran adam birkaç kez arka arkaya başını salladı, çok usul sesle konuştu, tekrar dinledi, tekrar başını salladı. Birden aşağı kattan çan sesi duyuldu. Koğuştan koğuşa bağrışmalar:

"Kovalar! Kovalar!"

Başgardiyan doğruldu.

"Peki, Liebschner," dedi. "Eğer söylediklerin doğruysa dış göreve yollanacaksın. –Bu domuzluğun en büyüğü! Tam ayvayı yiyecektim! Haydi şimdi çabuk olun bakalım! Herkes iş başına! Kurtulalım bir an önce şu kokulardan!"

5

Meienburg Hapishanesi'nde sabah çanı saat altıda çalıyordu. Berlin Alexanderplatz'daki emniyet müdürlüğü hapishanesindeki hücredekilerin uyanması yedi buçuğu buluyordu. Petra kulak tırmalayan bir zil sesiyle uykusundan fırladı. Gözlerini açarken karşısında Wolf'un yüzünü görür gibi oldu. Sonra bu yüz parçalandı, her şey kardı, yaşlı bir kadın (Wolfgang'ın annesi miydi?) ona öfkeyle kötü bir şeyler söyledi... Karaların arasından bir ağaç göründü, yapraksız, çıplak, kalın dalları ürkütücü. Sonra Wolfgang'ın arada sırada fısıldadığı bir dizeyi duyar gibi oldu. O ağaç dalında asılı değildi, bir ipin ucunda da sallanmıyordu...

Şimdi herkes uyanmıştı. İki çingene kadın köşelerine çekilmişler, el kol hareketleriyle çene çalıyordu. Uzun boylu genç kadın da uyanmıştı, fakat yataktan çıkmamış, omuzları titreye titreye yine ağlıyordu. Ufak tefek şişman kadınsa duvardaki küçük aynanın karşısına geçmiş, dudağına sürdüğü ıslak parmağıyla kaşlarını düzeltiyordu. Yatağında oturmakta olan Krupass ana da seyrekleşmiş saçlarını örmeye çabalıyordu. Demir parmaklıkların ardından görünen gökyüzü o sabah soluk maviydi. Berlin'de yeni bir gün başlıyordu, yeni beklentilerle! Kadınlardan biri köşede duran kupada çok az su kalmış olduğunu söyleyince yaşlı kadın öfkelendi.

"Sen bana baksana, bu geceyi nasıl geçirmiş olduğumuzdan haberin yok galiba!" Sonra Petra'ya döndü ve sordu: "Konuştuğumuz konu tamam mı, anlaştığımız gibi yapacağız, değil mi? Yoksa uykunda fikrini değiştirdin mi?"

"Hayır," dedi Petra.

"Ben seni bugün serbest bırakacaklarını hissediyorum. Eğer birbirimizi bir daha görmezsek doğru Killich'e gideceksin. Avukat Killich, Varşova Köprüsü'nün yanında bürosu. Aklında kalır mı adresi?"

"Avukat Killich... Bürosu, Varşova köprüsünün yanında..." diye Petra tekrarladı.

"Çok güzel. Buradan çıkar çıkmaz ona gidersin! Neyin var senin? Yoksa hâlâ o herifi mi düşünüyorsun?"

"Hayır!"

"Doğruyu söyle bakayım!"

"Galiba onu gördüm rüyamda!"

"Öyle mi? Bunu pek engelleyemezsin. Arada sırada rüyana girebilir... Sakın akşamları tavada tereyağında kızartılmış patates yeme. Randolf'un karısına söyle sana karışık bir salam tabağı yapsın. Çünkü tereyağında patates ve yanında biraz da soğan yedin mi gece rüyalar görürsün. Bak kızım, böyle ağır şeyler yemeyeceksin, anlaşıldı mı?"

"Fakat benim midem böyle yemekleri kaldırır," dedi Petra.

"Böyle bir herifin uğruna kendini sıkıntıya sokmana değmez! Bir sürü başka erkek de var, hem de istediğinden fazla! Akşamları salam yedin, yanında bir şişe de Patzenhofer birası içtin mi gece çok rahat bir uyku çekersin. Ben işini başaracağına inanıyorum. Hiç korkmuyorum!"

"Ben de!"

"Tamam. Şu hasta karıyla biraz ilgilen bakalım." Yaşlı kadın bir an sustu. Gözlerini Petra'dan çekmemişti. "Sen heyecanlısın. Aklın başına gelmeyecek galiba! Koyun hep koyun kalır!"

Petra döndü ve sordu:

"Niçin?"

"Galiba seninle anlaşamayacağız, benim iş sana göre değil! O herif karşı kaldırımdan geçerken sana bir ıslık çaldı mı, her şeyi yüzüstü bırakıp yine peşinden gideceksin! Güzel evimi, sıcak sulu banyomu, rahat yatak odamı, leziz yemekleri... her şeyi bir anda geride bırakacaksın! Yalan mı?"

Şimdi kuşkulu gözlerle Petra'ya bakıyordu.

"Fakat Krupass ana," diye mırıldandı Petra ve gülümsedi. "Ben artık onu değil, yapacağım işi düşünüyorum..."

Sustu. Bir süre yaşlı kadına baktı ve sonra yarı baygın yatmakta olan düşmanına döndü, alnındaki ve yüzündeki ıslak bezleri değiştirdi.

6

Evin uşağı Hubert Räder uyanalı çok olmuştu. Kalktıktan az sonra da işe girişmişti. Birden villanın kapısı açıldı ve Weio yanakları kıpkırmızı eve döndü.

"Günaydın, Hubert!" diye seslendi. "Yine mi etrafı temizliyorsunuz? Annem size bu kadar çok temizlik yapmanızı yasaklamıştı!"

"Kadınlar benim yaptığım işten pek anlamaz!" dedi Räder genç kızın söylediklerini önemsemezmiş gibi ve toz almasına devam etti.

Ne de olsa bugün Beyefendi dönecekti, özellikle odasının çok güzel temizlenmesi gerekiyordu. Uşak Räder her zaman, önce odanın bir bölümünü süpürür, ıslak bezle siler, cilalar, parlatır ve eşyaların tozunu alırdı. Sonra diğer bölümüne geçer, aynı şeyleri orada da yapardı. Bayan Prackwitz ise onun bu yaptığına hep öfkelenir, odanın bir bölümünden kalkan tozun odanın temizlenmiş bölümüne konduğunu söylerdi.

Uşak Räder de: "Evet, doğru," derdi söz dinleyen bir çocuk gibi. "Fakat çalışırken aniden başka bir işe çağırırlarsa hiç olmazsa Beyefendi odanın temizlenmiş bölümünü kullanabilir..."

Ve bir katırdan daha inatçı çalışmasına bildiği gibi devam ederdi. Bu sabah da: "Kadınlar benim yaptığım işten pek anlamaz," dedikten sonra: "Küçükhanım anneniz az önce iki defa aksırdı," diye ekledi.

"Evet, evet Hubert!" dedi Weio. "Tamam hemen odama gidiyorum, yıkanıp, üzerimi değişeyim. Yatağımı da sanki içinde yatmışım gibi biraz karıştırmalıyım."

"Acele edin!" dedi Räder ve elindeki uzun saplı süpürgeyi güzel hareketlerle yerin tahtalarında gezdirdi. "Hanımefendi aksırdı mı kalkacak demektir..."

"Ah Hubert, böyle budalaca konuşmayın," diye Weio sesini yükseltti. "Şu anda meraktan çatladığınızı çok iyi biliyorum! Haberiniz yok, Meier bu gece kasayı boşaltıp, kaçtı. Fakat az sonra tekrar geri döndü. Kniebusch da Bäumer'i yakalamış. Henüz buraya getirmedi. Herif baygın, eli kolu bağlı ormanda duruyor. Hartig atları arabaya koştu, Kniebusch'la Meier yanında onu almaya gidiyorlar. Niçin öyle salak salak durmuş bana bakıyorsunuz, Hubert?" diye Weio öfkeyle sesini yükseltti. "Bırakın şu cila fırçanızı! Ne diyorsunuz bu olup bitenlere?"

"Biliyorsunuz benimle böyle konuşmanız Beyefendi'nin hiç hoşuna gitmez küçükhanım," dedi uşak Räder. "Bunu ben de istemiyorum..."

"Ah, sen çok koyun kafalısın!" diye Weio öfkelendi. "Neyi nasıl söylediğim hiç umurumda değil! Kokmuş morina balığına da 'siz' demem ben! Hem sizin kurutulmuş balıktan farkınız yok! Şimdi bırakın bunları, anlatacaklarımı dikkatle dinleyin. Çünkü siz de başlangıçta bizimle beraberdiniz. Annem sorduğunda da sakın ağzınızdan bir şey kaçırmayın..."

"Kusura bakmayın küçükhanım, fakat ben bu gece sizlerle beraber değildim! Hem benim böyle yasadışı şeylere hiç merakım yoktur. Adımın kötüye çıkmasını istemem. Ben soylu bir ailenin yanında uşaklık yapıyorum... Kasa çalanlarla, kaçak avlananlarla ne işim var benim? Üniformalıları da sevmem, yaptıkları beni şu kadar olsun ilgilendirmez!"

"Fakat Hubert," diye Weio sitem dolu konuştu. "Unuttunuz mu, annem bize eşlik etmenizi söylemişti! Şimdi bizi yalnız bırakmak isteyeceğinizi sanmıyorum!"

"Kusura bakmayın küçükhanım, fakat benim bu olup bitenle ilgim yok! Lütfen İran halısından çekilir misiniz, saçaklarını düzeltmeliyim. Niçin halılara böyle saçaklar dokurlar anlamam? Hep karmakarışık duruyorlar, ikide bir düzeltmek gerekiyor..."

"Hubert!" diye Weio yalvarır gibi konuştu. Sanki birden korkmuştu. "Yasadışı bir şeyler olmasından korktuğunuz için bizimle gelmediğinizi anneme söylemeyeceksiniz, değil mi?"

"Söylemeyeceğim, küçükhanım!" dedi Hubert ve halının saçaklarını düzeltmeye devam etti. "Tam yola çıkarken burnum kanamaya başladığı için geride kalmıştım. Sonra da sizleri bulamamıştım. Çünkü ben hayvanlara yem verilen açık alana gitmiştim, sizlerse hayvanların yaşadığı ağaçlık bölgeye gitmiştiniz..."

"Çok şükür!" dedi Weio ve rahatlamış gibi derin bir nefes aldı. "Siz yine de iyi bir insansınız, Hubert!"

"Ben sizin yerinizde olsam annenize Meier'den söz etmem," diye konuştu Hubert. "Sonra kaçak avlanan o Bäumer? Kniebusch onu yakaladığında küçükhanım yanında mıydı? Orman korucusuyla ne kararlaştırdınız?

"Hiçbir şey, Hubert! Yanına Meier'i alıp, hemen tekrar ormana gitti..."

"Tekeyi kim vurdu? Siz mi, Kniebusch mu? Yoksa hiç kimse mi? Ben sabaha karşı bir silah sesi duydum da..."

"Ah Hubert... En önemli şeyi size anlatmayı unuttum! İnanmazsınız, fakat şu Meier denen adam tavuklara bakan Amanda Backs'a kurşun sıktı!

"Küçükhanım," diye konuştu Hubert yüzü çok ciddi, "böyle bir şey olsaydı hemen kulağıma gelirdi..."

"Fakat kurşun Backs'a isabet etmedi, çünkü Meier çok sarhoştu!"

"Haydi şimdi odanıza gidip üstünüzü değiştirin," dedi uşak Hubert Räder. Ses tonu değişivermişti. "Lütfen artık çıkın bu odadan;

bir an önce işimi bitirmek istiyorum ve siz beni rahatsız ediyorsunuz..."

"Hubert, küstahlaşmayın! Ben bu odada istediğim kadar kalabilirim..."

"Ben sizin yerinizde olsam annenize hiçbir şey anlatmazdım. Eğer bir şey söylemek istiyorsanız, burnum kanadığı için benimle birlikte eve döndüğünüzü söyleyin. Bakarsınız öğleden sonraya kalmaz çiftlikte kimi söylentiler başlar, akşama da polisler kapıya dayanır. Fakat ben önlemimi aldım. Kanlı iki mendil duruyor odamda, gece bir buçukta da Armgard'ın kapısını çalıp, çalar saatimin durmuş olduğunu bahane edip saatin kaç olduğunu sordum. Kısacası benim olup bitenden haberim yok, sizinle de şimdi görüşmedim. Burnum kanamaya başladıktan sonra sizi hiç görmedim. İyi günler küçükhanım! Ben bu odanın iyice bir tozunu alıp, her yanı süpüreyim. Ne yazık ki elektrikli süpürge bozuk. Armgard bozmuş, küçükhanım! Fakat hiç önemli değil. Bu gece size eşlik edemediğim için kusura bakmayın. Fakat uykusuz kaldım mı hemen burnum kanamaya başlıyor. Çocukluğumda da bu sorun vardı, az uyuduğum geceler hep burnum kanardı..."

"Hubert rica ederim, bırakın lütfen böyle şeylerden söz etmeyi! Bir konuşmaya başladınız mı susmasını bilmezsiniz...

"Ve sen Weio, hâlâ av giysin üzerinde mi dolaşıp duruyorsun? Tebrik mi etmeli yoksa boşuna mı pusuya yattınız?" Annesi içeri girmişti.

"Ah anne, bilsen neler geçti başımızdan! Muhteşemdi! Teke de vuruldu. Fakat ben vurmadım... Bil bakalım kim vurdu? Yok ne kadar düşünsen aklına gelmez... Kaçak avlanan Bäumer vurdu. Biliyorsun, dedemin hep öfkelendiği şu Altloheli adam! Fakat Kniebusch onu yakaladı. Tekeyi de bulduk. Bäumer henüz ormanda, kendinden geçmiş durumda... Az önce almaya gittiler. Meier'e gelince..."

"İzin verirseniz işime devam etmek istiyorum!" diye uşak Räder Hanımefendi'yle kızının konuşmasını yarıda kesti.

"Haydi gel Weio odama geçelim," dedi annesi. "Bana her şeyi bir güzel anlatmanı isterim... Sen bütün bu anlattıklarını yaşadın demek. Beni çok korkutuyorsun! Fakat baban geldiğinde Bäumer'in yakalanmış olmasına mutlaka çok sevinecek. Peki niçin hâlâ baygın? Demek Kniebusch'du ona ateş eden! Baban hep der, içlerinde en iyisi şu Kniebusch..."

Anneyle kızı odadan dışarı çıktılar. Uşak Räder bir süre arkalarından baktı ve başını salladı. Şimdilik her şey yolunda gibi. Fakat Beyefendi ne diyecek? Hele bir bekleyelim bakalım!

7

Emekli süvari yüzbaşısı von Prackwitz taksiden atladı, şoföre parasını verdi ve Şilezya tren istasyonunun merdivenlerini hızla çıktı. Trenin kalkmasına daha yarım saat vardı, az sonra aracıdan getirmiş olduğu tarla işçilerini teslim alacaktı. Adamla hesaplaştıktan sonra da grup bileti için gişeye gitmesi gerekiyordu...

O gece gözüne uyku girmemiş olmasına karşın von Prackwitz kendini yorgun hissetmiyordu. Umut doluydu, bir şeyler yapmak istiyordu. Neulohe'ye tek başına değil de yanında iki eski dostla döneceğine de seviniyordu. İnsan sanki bu Şilezya İstasyonu'nda doğunun havasını ciğerlerine çekiyordu. Alexanderplatz'dayken Berlin'in göbeğindeydi, kocaman kentin bütün ağırlığı üzerine çökmüştü. Şimdi doğuya açılan bu kapıdaysa gözünün önünde sadece ekin dolu tarlalar canlanıyordu. Şu anda onun için en önemli şey hasadı bir an önce kaldırmaktı!

Merdivenleri çıkıp, peronlara açılan büyük kapıya vardığında onu sanki yıldırım çarptı. Bütün vücudu kaskatı oldu. Gözlerini bir noktaya dikmiş öyle duruyordu. Bu arada yanına sokulan hamalı

elinin tersiyle itti. Sonra bir adım geri attı. Sanki birilerinin onu görmesinden çekiniyordu. İşveren işçilerinden saklanıyordu, çünkü onları görünce korkmuştu! Evet, az ötede duruyorlardı. Bir yığın adamdı, daha doğrusu bir güruhtu onu bekleyen. Emekli süvari yüzbaşısı onların Neulohe'ye götüreceği işçiler olduğuna emindi. Fakat başlarında kimse yoktu. Aracı neredeydi?

"Aman Allah'ım!" diye derin bir iç geçirdi. "Bunlar mı tarlalarımdaki çavdarı kaldıracak, patatesleri toplayacak? Bu güruh mu Neulohe'de yaşayacak?"

Küstah görünümlü bir sürü haylaz, kasketlerini enselerine yıkmış, dudaklarının arasında sigaralar, üstlerinden bıçak gibi ütülü, sivri burunlu rugan ayakkabılarının üzerine inen bol pantolonlar, ellerinde Şarlo'nun bastonunu andıran kısa bastonlar... Bu haylazların bazıları saçlarını enselerine kadar uzatmıştı. Çoğunun üzerinde geniş yakalı veya hiç yakasız, birkaç üst düğmesi açık, çoktandır yıkanmadığı belli olan gömlekler vardı. Kimilerinin kolu ve göğsü mavi, kırmızı dövmeliydi. İçlerinde yalınayak veya yırtık spor ayakkabılı olanlar da vardı... Saçlarını açık sarıya boyamış, üzerlerinde ipek bluzlar, ayaklarında yüksek topuklu ayakkabılar, sokak kadını görünümlü iki genç kızla, ince çerçeveli gözlüklü, siyah uzun ceketli, zayıfça, çok yaşlı bir adam da bu grubun yanında durmaktaydı. Yeşil çizgili flanel bluzla etek giymiş bir genç kadın kollarındaki ağlayan bebeğini yatıştırmaya uğraşıyordu.

"Aman Allah'ım!" dedi tekrar von Prackwitz.

Bir arada duran bu insanların yanlarında hiç eşya yoktu. Ne bir bavul, ne bir kutu, ne de bir karton. Sadece yaşlı adamın omzundan bir teneke kutu sallanıyordu. Bu kutuya değil altmış gömlek, altmış diş fırçası bile girmezdi! Güruhu andıran grup oldukça neşeliydi. İçlerinden bazıları günün şarkılarını ıslakla çalıyor, bazıları aralarında bağıra çağıra konuşuyordu. Merdiven basamaklarına oturmuş

bir çift uzun uzun öpüşüyordu. Gruptan bazıları hızla yanlarından geçen yolcularla laf atıp, alay ediyor, dileniyordu...

"Şef versene bir sigara... Var mı bana sigaran?" Adam duymazlıktan gelince, elini uzatıp, dudakları arasındaki yanan sigarayı çektiği gibi alıverdi. "Teşekkürler şef! Önemli değil, ne de olsa hepimiz aynı hastalığa kapılmışsız!"

Neulohe'ye tren yolculuğu, hasat kaldırmak, orada haftalarca yaşamak bu güruh için tam bir eğlence olacağa benziyordu!

"Tam bir çete!" diye emekli süvari yüzbaşı dişlerini gıcırdattı. Sonra, bu arada yanına gelmiş olan von Studmann'a döndü ve: "Şu güruha baksana!" dedi öfkeyle. "Bunlar mı tarlalarda çalışacak? Ayaklarında rugan ayakkabılar ve bol pantolonlar!"

"Rezalet!" dedi von Studmann az ötede duranlara şöyle bir baktıktan sonra. "Götürmene gerek yok. Sen aracıdan tarla işçisi istemiştin..."

Emekli süvari yüzbaşısı ne yapacağını bilmiyormuş gibiydi. "Evet, bana tarlada çalışacak insanlar gerekli. Hem de çok. Yoksa ekin olduğu yerde çürüyüp gidecek!"

"Başkalarını ara. Bir günün önemi yok. Yarın çıkarız yola!"

"Fakat şu sıralar, tam hasat zamanında, doğru dürüst adam bulmak kolay değil. İnsanlar taşraya gitmek istemiyor. Bütün gününü sinemada geçiyor, aç bilaç dolaşıp duruyor..."

"Öyleyse götür bunları... Oraya varınca işe yarayanları hasata yollarsın, yaramayanları da başka işlere koşarsın!"

"Kayınbabam beni öldürür! Kaynanam da tabii! Bu güruhu görünce mutlaka benimle alay ederler. Artık onların gözünde ölene kadar şu kadar olsun değerim kalmaz! Bunlar sokak kadınlarıyla onları pazarlayanlar!"

"Evet, çok bakımsız bir görünümleri var. Fakat tarlada çalışacak işçi de gerekli. Peki şimdi ne yapmayı düşünüyorsun?"

Yaşlı adam eski dostuna doğrudan bir yanıt vermekten kaçındı. "Sana bir söyleyeyim mi Studmann," diye konuştu. Öfkeli olduğu sesinden belliydi. "Ben işimin altından zor kalkıyorum... Ben çiftçi filan değilim! Bazen kayınbabam söylediklerinde haklı. Sabahtan akşama kafa yorup duruyorum, bütün gün sağa sola koşuşturuyorum, doğruyu söylemek gerekirse bu arada aptalca bazı hatalar da yapmıyor değilim! Neden mi? Ben çiftçiliğin püf noktalarını bilmiyorum. Bu yıl oldukça iyi ürün aldık sayılır. Fakat henüz tarlada duruyor, bir an önce toplanıp, depolara kaldırılmak zorunda. Bense bir türlü çalışacak adam bulamıyorum! Ümitsizliğe kapılmamak elimde değil!"

"Fakat diğer çiftçilerin adamı varken senin niçin yok? Bugün bir ara demiştin, diğerleri onları uzun vadeli kiralıyormuş..."

"Benim o kadar param yok! Diğer çiftçiler işçilerini bahardan kiralıyor. Bense bu tarihi mümkün olduğunca ileri atıyorum, boş yere ücret ödememek için... Bak Studmann, kayınbabam zenginin biri, hem de oldukça zengin. Bense çoğu zaman para sıkıntısı çekiyorum. Borcum da var! Kayınbabam bana çiftliği her şeyiyle kiraladı. Devralırken tek kuruş harcama yapmadım. Bugüne kadar ektiklerimizin yanı sıra, biraz da hayvan satarak hem geçindik, hem de maaşları ödedik. Fakat şimdi ürün toplanamazsa kasaya para girmeyecek. Bu da benim sonum demektir! Çünkü birikmiş hiç param yok! Para şimdi tarlada yatıyor! Ekin biçilip, harman edildikten sonra alıcılara yollandı mı cebime girecek! Şimdi elimde şu adamlardan başkası yok! Galiba en iyisi kendimi asmam!"

"Şu sıralar ülkede bilmem kaç milyon insan işsiz var..." diye konuştu von Studmann. "Ve her geçen gün sayıları daha da artıyor. Fakat iş oldu mu çalışacak insan bulamıyorsun!"

Von Prackwitz dostunun söylediklerine pek dikkat etmemişti. "Ben bunları götürmeyeceğim," diye konuştu suratı asık. Sesi oldukça kararlı çıkmıştı. "Cepleri boş, karınları da aç olduğu için ilk

günler belki biraz çalışacaklardır. Çevrede herkesin, tabii sevgili akrabalarımın da benimle alay edeceğini biliyorum. İşçilerin kaldığı yer genelev değildir! Şu merdivende duran çifte bak, nasıl da birbirlerini okşuyorlar! Ne de iğrenç bir görüntü... Altloheliler ile aramız pek iyi değildir. Şimdi Neulohe'deki insanlarla da aramın açılmasını istemiyorum. Hayır, hayır, götürmeyeceğim şunları."

"Peki o zaman ne yapacaksın? İşçi bulmak zorundasın!"

"Bak Studmann aklımdan geçen başka bir şey var. Hapishaneye telefon edeceğim. Bizim yörede Meienburg Hapishanesi vardır. Orada hep tarla işine yollanan tutuklular olur. Bunların yerine o haylazları yeğlerim. Ne de olsa başlarında tüfekli gardiyanlar var. Müdür bey de bu ricamı reddetmeyecektir. Gerekirse kalkıp birlikte yanına çıkarız. Artık yanımda yardımcım var sayılır..."

Emekli süvari yüzbaşısı birden güldü. O andan sonra her şey üzerine konuşabileceği, sorunlarını anlatabileceği gerçek bir dostun yanında olduğunu daha yeni kavramış gibiydi. Belki de son beş dakikada son beş ayda konuştuğundan daha çok konuşmuş olmasının nedeni buydu!

Studmann sesini çıkarmadı. Sadece başını salladı. Von Prackwitz devam etti:

"Dinle Studmann, sen iş adamı değilsin, diyen kayınbabam haklı. Benim için şu sıralar önemi çok büyük ekin dolu tarlaları, sağlam pabuç olmadığını herkesin bildiği züppenin birine bıraktım ve kalkıp Berlin'e gittim. Burada çok para harcadım, kumarda da cebimdekileri yitirdim, sana ve şu Pagel'e borçlandım. Sonunda yanımda tarla işçileri olmadan eve dönecek ve komşumun bundan bir ay önce önerdiği, fakat benim pek ilgilenmediğim şeyi yapacağım, hapishane müdüründen bana işçi yollamasını rica edeceğim!"

Von Prackwitz gülümsemeye çalıştı. Yanındaki dostu da hafifçe gülümsedi. Sonra yaşlı adam devam etti:

"Evet, yaşamımda yine bir hata yaptım. Fakat bundan sonra nasıl devam edeceğim? Her insan hata yapar, Studmann. Kayınbabam da hataları olan biridir. Ancak önemli olan herkesin hatalarını kabullenmesidir. Ben onları hep kabullendim, hep daha iyi olmaya çaba gösterdim. Şimdi de yelkenleri suya indirmeyeceğim. Ve Studmann sen bana destek olacaksın."

"Tabii," diye konuştu dostu. "Fakat biraz acele etsek hiç de fena olmaz. Trenin kalkmasına pek zaman kalmadı. Şu aracıyla konuşmayacak mıydın? Pagel de henüz görünürlerde yok!"

Von Prackwitz onun söylediklerini pek duymamış gibiydi. Hep konuşup bir şeyler söylemek istiyordu. O geceki macera mı aklını başına getirmişti? Dili açılmıştı. Prackwitz itiraf etmek, Prackwitz günah çıkarmak istiyordu.

"Sen uzun yıllar bir otelde çalıştın, Studmann. Muhasebeden, para işlerinden ve personele nasıl davranılması gerektiğinden mutlaka haberin vardır! Ben beğenmediğim en ufak şeyle karşılaştım mı hemen bağırıp çağırıyorum. Başarmalıyız! Ne dedin? Çiftlik mi? Kayınbabama kalsa bir an önce elimden alır! Kusuruma bakma, hakkında pek iyi konuşmadığım için. Fakat onunla aram hiç iyi olmadı. Ben onu çekemem, o da beni. Yaşlı Bey benim çiftlik yönetimini beceremediğime inanır. Ve şimdi ay başında kirayı ödeyemezsem beni mutlaka kapının önüne koyar! Ne yaparım o zaman?" Studmann'a bakan bakışları öfke doluydu. "Biz Neulohe'yi kısa sürede örnek çiftlik yapacağız! Studmann sana rastlamış olmama nasıl seviniyorum bilemezsin! Şimdi itiraf etmek isterim, seni otel lobisinde üzerinde siyah üniforma herkesin önünde yerlere kadar eğildiğini gördüğümde düşünmüştüm, bizim Studmann ne hale gelmiş, diye..."

"İşte Pagel de geliyor!" Studmann dostunun sözünü kesti. Ve bir an düşündü, umarım günün birinde bana bazı şeyleri itiraf ettiğine pişman olmaz. Von Prackwitz sarhoş gibiydi, artık birisine içini boşaltmak istiyordu. Genç adamı görünce gülümsedi:

"Yanınıza yeterince eşya almışsınız, Pagel," dedi. "Umarım bizim orada birkaç hafta sonra canınız sıkılmaz. Taşrada insanlar çalışır, kumar oynamaz! Her neyse, tabii bunları biraz şaka yollu söyledim... Ben de gençliğimde kumar oynamıştım! Fakat şimdi sizden ricam üç numaralı gişeden üç bilet almanız. İkinci sınıf, Frankfurt'a kadar. Oradan sonra yola nasıl devam edeceğiz, bunu da indiğimizde düşünürüz..."

"Fakat önce aracıyla konuşmayacak mısın? Ne de olsa adamları buraya getirmiş..."

"Haydi Pagel hemen şu biletleri alın. –Niçin konuşacak mışım o adamla? Beni oyuna getirmek istedi. Şimdi de ben onu oyuna getireceğim!"

"Fakat böyle yapman doğru değil, Prackwitz! Onunla tartışmaktan kaçınmamalısın. Getirmiş olduğu adamları kabullenmemek hakkındır. Çünkü gördüğümüz gibi tarla işçisi değil bunlar. Ona görünmemeye çalışarak buradan uzaklaşman doğru olmaz. Kabahat işlemiş bir okul çocuğu gibi..."

"Studmann, ben okul çocuğu değilim! Rica ederim..."

"Ben, bir okul çocuğu gibi, dedim, Prackwitz."

"Tamam, tamam Studmann. Fakat ben nasıl düşünüyorsam öyle yapacağım!"

"Bazı öneriler beklediğini sanıyordum, Prackwitz..."

"Tabii Studmann, tabii! Ekşitme yüzünü öyle! Önerilerini her zaman severek dinleyeceğim, sadece bu kez kendi bildiğimi yapacağım. Gerçek nedir biliyor musun? Adama demiştim ki, getirecekleri suratı önemli değil, önemli olan çalışmasını bilmeleri..."

"Öyle mi?"

"Böyle bir çeteyi getireceğini ise aklımın köşesinden bile geçirmemiştim! Şimdi kalkıp ona bir de yüz altın mark komisyon verecek değilim! Lütfen Pagel ile sen önden gidin, ben arkanızdan gelirim. İzin ver, bu kez ne düşünüyorsam onu yapayım..."

"Tamam, Prackwitz," dedi von Studmann biraz düşündükten sonra. "Bu defalık... Bence bu davranışın pek doğru değil... Ortak çalışmamız için iyi bir başlangıç da sayılmaz..."

"Haydi çabuk olun bakayım!" diye emekli süvari yüzbaşısı sesini yükseltti. "Sigara içilen kompartımandan, ikinci mevki! Sekiz dakikamız daha var! Sekiz dakika sonra Berlin geride kalacak! Tanrıya şükür!"

Von Studmann, yanında genç Pagel düşünceli düşünceli basamakları çıktı. Kafasından değişik şeyler geçiyordu: ÖyleYse şu anı ortak çalışmamızın başlangıcı olarak değil, Berlin yaşamımın sonu olarak kabul edeyim... Dostu von Prackwitz'in komisyonu ödemekten nasıl kaçındığını görmeyeceği için de memnundu. Cephede birlikte oldukları sürede onunla dostluğu hoş geçmişti. Fakat zaman insanı nasıl da değiştiriyormuş, diye düşünmeden edemedi!

"Demek ki bizimle gelmeye kadar verdiniz," dedi yanında yürüyen Pagel'e dönerek. "Çok güzel!"

8

İki dostu yanından uzaklaşmış olan emekli süvari yüzbaşısı bir an ne yapacağını bilmiyormuş gibi öyle durdu. Dudaklarını ısırdı ve çevresine bakındı. Studmann'la Pagel yanında olduğu sürece kendini güven içinde hissetmişti. Onların bilet almaya gitmesinin ardındansa eski kararsızlığı geri dönmüştü. Her şey çok tiksindirici, diye düşündü.

Alnı kırışık, kısık gözlerinde öfkeyle peronlara doğru baktı. Trenin kalkış saati yaklaştıkça bekleyen grup huzursuzlanmaya başlamış gibiydi. Basamaklara oturmuş olanlar diğerlerinin yanına gitti. Bazıları sinirli sinirli konuşuyordu. Bir basamağa çıkmış yüzü iri kemikli, saçları dökülmüş uzun boylu bir adam çevresindekileri

yatıştırmak istermiş gibi onlara bir şeyler söyleyip, duruyordu. İkide bir de perona açılan kapıya bakan bu adam aracıydı!

Emekli süvari yüzbaşısı yanında durduğu sütunun arkasına çekildi. Ah bu serseriler, bu güruh... Bunlar bana uğursuzluk getirecek! Dikkatlerini çekmeden trene gitmesi hemen hemen mümkün değildi. Şu lanet olası peronun niçin başka girişleri yoktu? Ne olursa olsun onları Neulohe'ye götürmeyeceğim. Hayır, ben bütün çevreye alay konusu olmak istemiyorum! İpek bluzlar ve yüksek topuklu ayakkabılarla çavdar tarlalarında çalışacaklar! Yanlarına üstlerini değiştirecek bir başka giysi bile almamışlar! Üstleri ıslandığında ne yapacaklar? Barakaya girip, çırılçıplak soyunacaklar, giysilerinin kurumasını mı bekleyecekler? Her şey cennetlik! Hayır, hayır, hapishaneden adamlar gelsin daha iyi!

Von Prackwitz başını şöyle bir uzatıp, sütunun öteki yanına baktı. Aracı adam durduğu basamaktan inmiş, bir yanında yaşlı adam, öteki yanında kucağında bebeğini taşıyan pasaklı görünümlü kız ağır ağır perona doğru yürüyordu. Emekli süvari yüzbaşısı ne yapacaktı, buhar olup uçacak mıydı? Bu üçlünün dikkatini çekmeden nasıl ulaşacaktı trenine?

İşte tam o anda, tehlikenin doruğa ulaştığı o anda kalınca bir sesle kendine geldi. Bir kadın sesiydi bu, kalın, fakat kulağa hoş gelen.

"Ah, Bay von Prackwitz, siz burada ne yapıyorsunuz?"

Yaşlı adam hızla arkasına döndü ve şaşkın şaşkın karşısında durmakta olan genç kadına baktı.

Evet, karşısındaki bu kadın sanki gökten inmişti! Kahyası Kowalewksi'nin kızıydı ona gülümseyen. Neulohe'de yaşadığı sürece çiftlikteki budala ve hantal bir sürü kadın çalışan arasında canlılığı, güzelliği ve konuşkanlığıyla yaşlı onun dikkatini çeken ender insanlardan biri olmuştu.

"Sophie, sen ne yapıyorsun burada?" diye afallamış gibi sordu.

(Çiftlikte doğup büyümüş kızlara 'sen' demek olağandı. Onlar artık Sophie gibi Neulohe'den ayrılmış bir genç kadın olsalar da bu değişmezdi.)

"Babamlara tatil yapmaya gidiyorum!" dedi ve gözlerinde dostça bir gülümseme yaşlı adama baktı.

"Ah, Sophie, seni bana Tanrı yolladı galiba!" diye konuştu von Prackwitz. "Bak, az ötedeki uzun boylu, saçları dökülmüş şu adam var ya, trene giderken beni görmemeli. Üç dakikam kaldı. Ben hızla perona koşarken onun dikkatini başka bir yere çekebilir misin? Biletim cebimde. –Teşekkür sana Sophie! Sonra trende anlatırım her şeyi! Sen her zamanki gibi harikasın! Haydi!"

Von Prackwitz koşar adım trene giderken arkasından Sophie'nin öfkeli sesini duydu: "Orta yerde durup, bana engel olmayın! Treni kaçıracağım! Bavuluma yardım etseniz daha iyi olur..."

Bu kız gerçekten harika, diye düşündü. Fakat görünüşü çok değişmişti. Biraz fazla süslü püslü gibiydi... Adımlarını hızlandırdı. Peron girişindeki bariyere ulaştı. Ya herifin de perona giriş kartı varsa! Bir an kendini yorgun hissetti. Uykusuzluktan gözlerinin altında mor halkalar oluşmuştu. Yüzü sanki kadeh kadeh Şnaps içmiş gibi şişmişti.

"Biliyorum, teşekkür ederim, evet, evet, soldaki tren... Buradan ilk defa trene binmiyorum! Teşekkürler!"

Tanrı'ya şükür, başardım sayılır! Tabii ancak tren yola koyulduktan sonra buradan kurtulduğuma emin olacağım... Sophie mutlaka başarmıştı. Anımsıyorum genç kızlığında da köyün oğlanlarını yola getirmesini becerirdi. Kulağıma bazı şeyler gelmişti. Fakat Berlin'de yaşam çok zordu. Son iki günde başımdan geçenler bana yetti de arttı bile.

Tanrı'ya şükür, Pagel el sallıyor!

"Evet beyefendiler, kazasız belasız trene yetişmeyi başardım! Studmann rica ederim, senden de Pagel, pencerenin önünde durun

da kimse içerisini görmesin. Bakarsınız herifçioğlu son anda kompartımanları kontrol etmeye kalkar. Biraz rahatlamak istiyorum, üstüm başım ter içinde kaldı. Sabah sabah şu maraton..."

"Onların dikkatini çekmeden trene varabildin demek?" dedi Studmann.

"Pek kolay olmadı! Bana kim yardım etti bilmiyorsunuz! Kahyamın kızı! Sütunun arkasına saklanmış, ne yapacağımı düşünürken yanıma yaklaştı... Sanırım burada Berlin'de bir kontesin yanında hizmetçi... Pencereden bir bakın, acaba o da trene yetişebildi mi? Her an hareket edebiliriz! Yanımıza oturabilir... Çok harika bir kız! Ne demek istediğimi hemen kavradı!"

"Peki, onu nasıl tanıyacağız? Orta yaşlı mı, genç mi? Şişman mı, zayıf mı? Sarı saçlı mı, yoksa kumral mı?"

"Ah, bana sorarsanız Berlin ona pek yaramamış gibi! Boşverin! Bakarsınız çiftliğe varır varmaz anlatır, dedikodu başlar. Onu Neulohe'de tekrar görmeme gerek yok. Ne de olsa kahyamın kızından başka biri değil! Siz Pagel... siz de herkesle hemen sıkı fıkı olmayın. Dostluklarınıza ve neler anlatacağınıza dikkat edin. Öyle tanımadıklarınıza güvenip, samimi olmaya kalkışmayın! Anlaşıldı mı?"

"Anlaşıldı, komutanım!"

"Tanrı'ya şükür, tren yola koyuldu. Evet, oturun bakalım artık. Şöyle birer sigara yakalım. Şu lanet olası kentten bizim oraların yazına dönmek ne de güzel! Öyle değil mi Studmann? Sen ne diyorsun Pagel?"

"Çok güzel!" diye konuştu Studmann. Sonra sesini alçaltıp, sordu: "Fakat aklıma bir şey geldi, Prackwitz... Adam senin adını biliyor mu?"

"Hangi adam?"

"Aracı tabii!"

"Evet, biliyor... Niçin sordun?"

"O zaman sana bir mektup yollayıp, tazminat talep edebilir... Öyle değil mi?"

"Lanet olsun! Hay Allah! Bunu da hiç düşünmemiştim! Az önceki kaçışım boşuna mıydı? Fakat mektup gelince almam... Yolladığı mektubu almaya beni hiç kimse zorlayamaz!"

Emekli süvari yüzbaşısı öfkesinden sanki dişlerini gıcırdatıyordu.

"Üzgünüm, Prackwitz, fakat mektubu almamakla o adamdan kurtulacağını mı sanıyorsun?"

"Şimdi üzgün olmanın bana yararı yok, Studmann! Bunu ya trene binmeden önce söyleyecektin, ya da hiç söylemeyecektin. Şimdi artık çok geç ve tren yolculuğu bana zehir olacak, bu güzel havada!"

Yaşlı adam öfkeyle başını pencereye çevirdi, dışarıdaki güzel havaya baktı... Tam Studmann ona yanıt vermek isterken kompartımanın kapısı açıldı ve kondüktörün yerine şık giyimli genç bir kadın içeri girdi. Gülümseyerek elini başındaki şapkaya götürdü ve:

"Emriniz yerine getirilmiştir, komutanım," dedi.

Emekli süvari yüzbaşısı yerinden fırladı. Şimdi yüzü gülüyordu.

"Çok sevindim Sophie, trene yetişmiş olmana! Ben de kendime sitem edip duruyordum. Beyefendiler sizleri az önce sözünü ettiğim Sophie Kowalewski ile tanıştırmak isterim... Dostlarım von Studmann ve Pagel. Beyler... misafirim oluyor! Gel, bizimle otur Sophie. Anlat bakalım, neler yaptın Berlin'de... Bir sigara yakar mısın? Hayır... tabii anlıyorum. Evet, evet, genç kızların sigara içmesi doğru değildir. Ben de kızıma bunu söyleyip duruyorum. Dostumuz sayın von Kuckhoff, kadınlar kadın, erkekler erkek kalmalıdır, derken çok haklı! Sen ne diyorsun buna, Sophie?"

"Söylediklerinizi doğru Efendim. Sigara içmek çok zararlı bir şey!" Sonra başını karşısında oturan iki erkeğe çevirdi. "Beyefendiler Neulohe'ye hafta sonu dinlencesine mi geliyorlar, yoksa uzun süre mi kalacaklar?"

Onuncu Bölüm

Tarlalarda huzur

1

Artık aynı büro değildi!

Evet, belki raflar yine karaçamdan yapılmış o eski ve çirkin raflardı, üzeri mürekkep lekeleri dolu yeşil keçe kaplı yazı masası da yine aynı yerinde duruyordu. Altın boyama desenleri solmuş kasanın da yeri değişmemişti. Fakat yine de büro artık aynı büro değildi!

Büronun camları pırıl pırıldı, pencerelere de açık renk yeni perdeler takılmıştı. Bütün mobilyalar elden geçmiş, yeniden cilalanmıştı. Yer yer aşınmış yer döşemesi de bir güzel rendelenmiş, balmumu sürülmüş ve iyice parlatılmıştı. Çiftliğin araba atölyesindeki marangoz da eline boya kutusunu almış, çelik kasanın desenlerini gümüş rengine boyamıştı. Eşyalar eski eşyalardı, ama hayır, büro artık aynı büro değildi!

Emekli süvari yüzbaşısı çiftliğe gelir gelmez dostu, üsteğmen von Studmann'a rafları ve dolapları maaş bordroları ve tahıl hesaplarıyla

dolu, her tarafı bakımsız bir büro vermesinin onu küçük düşürmek anlamına geleceğini düşünmüştü. Haklıydı, von Studmann için de böyle bakımsız bir yerde çalışmak çok onur kırıcı bir şeydi. Bu konularda oldukça titiz sayılırdı!

Çiftliğe geldiğinin ikinci günü anahtarları almak için büroya uğradığında arabacı Hartig'in karısı pencerenin pervazına çıkmış camları silmekteydi. Von Studmann büronun ortasında durdu ve kadının ne yaptığına baktıktan sonra sordu:

"Burasını hep siz mi temizliyorsunuz?"

"Evet, öyle!" dedi. Sesi biraz sert çıkmıştı. Bu adamın nazikliği hoşuna gitmediği gibi ona kızgındı da. Çünkü Meier'in o geldiği için işten ayrıldığına inanıyor, bütün olup bitenden onu suçlu görüyordu. Hatta gelmesinin hemen ardından bazı kişilerin von Studmann için "hafiyelik yapacak," dediği kulağına gelmişti!

Sözde hafiye önce sesini çıkarmadı. Sadece yerdeki kovanın üzerine eğilip, kadının camları silmek için kullandığı suyu kokladı. Sonra nemli bezi eline alıp baktı. Güderi yoktu. Çünkü villadaki hizmetçi Armgard büro camlarının silinmesi için güderi vermiyordu. Von Studmann elindeki bezi havaya kaldırıp, ışığa tuttu. Öfkesinden Hartig'in bütün vücudu titremeye başladı. Çiftlikte hafiyelik yetmiyormuş gibi şimdi onun işini de mi kontrol edecekti?

Von Studmann kadının camları sildiği bezi iyice inceledikten sonra sordu: "Adınız ne?" Hartig'in yüzündeki öfkeyi fark etmemiş gibiydi.

"Ben arabacının karısıyım!" diye Hartig sesini yükseltti ve pencereye dönüp, elindeki öteki bezle camları silmeye devam etti.

"Arabacının karısısınız demek," diye Studmann mırıldandı. "Peki arabacının adı nedir?"

Bunun üzerine kadın hem camları sildi, hem de söylenip durdu. Burada çoktandır çalışıyordu, verilen işin altından kalkıyordu, ona nasıl çalışacağını göstermek için Berlin'den adam getirmelerine hiç

gerek yoktu. Dört yıl 'saray'da Hanımefendi'nin yanında görev yaptıktan sonra çiftliğin arabacısı Hartig ile evlenmişti. Sayın Hanımefendi herkesin işini pek beğenmezdi, fakat ondan çok memnundu.

"Demek ki adınız Hartig," dedi von Studmann. Sakin kalmaya çalışıyordu, ne de olsa otelden deneyimliydi. "Camları böyle silmenin hiç anlamı yok! Bakın güneşte bütün çizgiler görünüyor."

Von Studmann pencere kanatlarından birini açıp, kapattı. Fakat Hartig onun ne yaptığına bakmadı bile. Tiksiniyordu. Adamın göstermesine gerek yoktu, pencerede çizgiler olduğunu o da biliyordu. Hem Hanımefendi yaptığı işten memnundu. Bunun böyle olduğunu yeni gelen adama söyledi.

Studmann ise onu duymamış gibi önerilerde bulunmaya devam etti:

"Kovadaki suya biraz ispirto katıldı mı camlar tertemiz olur. Hem sonra güderi kullanmadınız mı ispirtolu su da pek bir işe yaramaz! Bakın camda elinizdeki kumaştan yer yer iplikler var..."

Az önce von Studmann'ın söylediklerine çok öfkelenmiş olan Hartig şimdi bu sözler üzerine alay eder gibi, ispirtoyu nereden bulacağını sordu. Hiç yoktan mı yaratsaydı? Güderiyi kullanmasına da Armgard izin vermiyordu.

"Ben size ispirto ve güderi verilmesini sağlayacağım," dedi Studmann. "Güderi olmadı mı eski gazeteler kullanılır. Bakın..." Masanın üzerinde duran desteden bir gazete aldığı gibi camları silmeye başladı. "İşte bakın, nasıl da hemen parıldıyor!"

"Bu ilçe gazetesiydi!" diye Hartig alay eder gibi sesini yükseltti. "Onlar burada biriktiriliyor ve ciltleniyor. Aralarından tek bir nüsha bile eksik olmamalı!"

"Ah, öyle mi?" diye Studmann üzülmüş gibi mırıldandı. Çiftlikteki düzene hemen alışamadıkları için Pagel gibi o da ilk günlerde bazı hatalar yapmıştı. Hemen elindeki ıslak gazetenin sayfalarını

açtı. "Tarih ve numarası henüz okunuyor," dedi. "Hemen ısmarlayayım." Cebinden çıkardığı kağıda bazı notlar aldı.

Fakat yapmış olduğu bu hata keyfini kaçırmıştı. Hartig'e dönüp: "Eve gidebilirsiniz," dedi. "Yarım yamalak cam temizliği bir işe yaramaz. Akşama doğru, şöyle saat altı gibi, tekrar gelin, o zaman büronun ve odanın nasıl temizleneceğini gösterirm size."

Sonra elinde anahtar destesi çıkıp gitti. Şu Berlinli kendini beğenmiş üç gün kalmaz geldiği gibi yine gider, diye Hartig düşündü ve işine devam etti. Büroyla odayı kendi bildiği gibi temizledikten sonra eve döndü. Studmann'ın söylediği gibi saat altıya doğru da temizliğe gelmedi.

Fakat saat yedi olduğunda merakını yenemedi ve neler olduğunu görmek için kalktı büroya gitti. Hanımefendi'nin yanında çalışan genç hizmetçinin temizliğe gelmiş olduğunu görünce önce müthiş öfkelendi, sonra sessizce içeri girdi, orada duran kovayla bir bezi eline aldı. Aynı anda öteki odadan içeri giren "hafiye" yanına geldi ve sakin olmaya çalışarak: "Bayan Hartig, siz artık bu işi yapmayacaksınız," dedi.

Ve kadının yanıt vermesine fırsat kalmadan arkasını dönüp dışarı çıktı. Onun ardından marangozlar içeri girdi. Çantalarında getirdikleri rendeleri çıkarıp, hemen işe giriştiler. Hartig de, Hazreti İbrahim'in dışladığı ve çölde tek başına kalan karısı Hacer gibi öyle kala kaldı! Kalktı, önce yaşlı Hanımefendi'nin yanına gitti, sonra genç Hanımefendi'ye uğradı, eve gelince kocasına da anlattı durumu. Fakat ne gözyaşları, ne de hıçkırmalarla yalvarmalar bir işe yaradı. Her şey birden değişmişti, sanki yeni bir rüzgâr esmeye başlamıştı.

"Bay Studmann senin temizlemeni istemiyorsa işini söylediği gibi yapmamış olacaksın, Frieda... Biz ona karışamayız, sana da yardımcı olamayız..."

Studmann'ın eski ilçe gazetesini yırttığını ve gece yarısından sonra Amanda'yla bir saat boyunca büroda kaldığını söylemesine de aldırmadılar. Başka zaman olsa bu gibi haberleri çok merakla dinlerlerdi.

"En iyisi şimdi evine dönmen, Frieda," dediler. "Hem böyle dedikoduları da bırak artık. Dedikodu yapmak çok kötü bir şeydir... Sen vazgeç onlardan..."

Hartig de yaşama küskün, hep homurdanıp duran kocasının yanına dönmekten başka çıkar yol bulamadı. Çalışanların cumartesi günü haftalıklarını almaya gelmesinin ardından büronun yine bir 'domuz ahırı'nı andıracağını söyledi, fakat haklı çıkmadı. Büro ertesi gün yine tertemizdi. Çünkü Berlinli züppe, kapının önüne bir masayla iki iskemle koydurtmuş ve haftalıkları orada dağıtmıştı. Çalışanlar da böyle bir yenilik hoşlarına gittiği için sevinmişlerdi.

"Peki yağmur yağdığında ne yapacak? Kış gelince ne olacak?" diye Hartig öfkeyle bağırmıştı.

"Kes çeneni Frieda," demişti çalışanlar ona. "Sen kıskancın tekisin. O senden on kat daha akıllı! 'Zenci Meier'i kapının önüne koydurttu. Böyle konuşmaya devam edersen, günün birinde sen de buralardan uzaklaşırsın!"

"Fakat tavukçu kızı gece yarısından sonra bürosuna aldı!"

"Yoksa Meier'e göz koyduğun gibi ona da mı göz koydun?" diyen çalışanlar kahkahalar atmıştı. "Ah, Hartig sen çok budalasın! O tıpkı Beyefendi gibi çok kibar bir adam. O ne Amanda'yla, ne de seninle ilgilenecek biri! Kapa çeneni ve otur oturduğun yerde!"

2

Pazar öğleden sonraydı. Von Studmann'la genç Pagel tertemiz, her yanı ışıl ışıl büroda oturmuş, sigaralarını tellendiriyorlardı. Yoğun bir haftayı geride bıraktıkları için ikisi de keyifliydi. O gün

villada öğle yemeğine davet edilmişlerdi. Von Studmann büroya gelir gelmez, dostu von Prackwitz'in hediye ettiği yumuşak içimli Sumatra tütününden puroyu yakmıştı. Genç Pagel ise alışmış olduğu sigarayı içiyordu.

O hafta iki kez villada akşam yemeğine de davet edilmişlerdi. Bu davetler daha önce hiçbir memura yapılmamış olduğu için çiftlikte çalışanların tabii hemen dikkatini çekmişti. Dolaşmaya başlayan dedikodulara göre bu Berlinli beyleri önemli görevler bekliyordu! Kafası biraz yumurtayı andıran, kahverengi gözlü yaşlıca olan ilk günlerde villada yatıp kalkmıştı. Birkaç gün sonra ise, Beyefendinin karşı çıkmasına rağmen –hizmetçi Armgard sağa sola anlatmıştı– memur evine taşınmıştı. "Kusura bakma Prackwitz," demişti, "ben görevimin olduğu yerde konaklamak isterim. Sen –birbirlerine artık 'sen' diyorlardı– istediğin her zaman benimle görüşmeye gelebilir veya beni yanına çağırabilirsin!" Genç adam Meier'in eski odasında kalırken, yaşlıca olanı çatı katındaki iki odaya yerleşmişti. Çiftlikte ne iş yapacaklarını tam olarak ikisi de pek bilmiyordu, fakat yakında öğreneceklerine emindiler.

Şimdi von Studmann yazı masasına oturmuş bir yandan purosunu tellendiriyor, bir yandan da maaş bordrolarını gözden geçiriyordu. Fakat dikkatini pek önündeki işe veremiyordu. Hem hava sıcaktı, hem de az önceki öğle yemeğinin tadı hâlâ damağındaydı. Hemen hemen tüm gününü temiz havada geçiren bu insanlar çok yemek yiyordu. Studmann önündeki kâğıtları bir kenara itti ve pencerenin kenarında oturmuş, gözleri kısık büyük parka bakan Pagel'e doğru döndü.

"Bugün ne yapacağız?" diye konuştu. "Bana kalsa biraz kestirsek iyi olurdu. Ah, nasıl da yorgunum..."

Pagel de yorgun olacak, ağzını açıp, yanıt vermedi. Sadece odanın tavanını işaret etti. Yukarıdan sallanan sinek kağıdının çevresinde bir sürü karasinek dönüp duruyordu.

Studmann genç adamın işaret ettiği yere baktı, insana rahat vermeyen bu hayvancıkların neşeli dansını seyretti ve: "Haklısınız, bunlar bizi pek uyutmayacağa benziyor," dedi. "Fakat ne yapalım dersiniz?"

"Ben ormanlığı henüz görmedim," diye konuştu Pagel. "İsterseniz bir oraya gidelim... Hem ormanda suları buz gibi küçük göller varmış! Mayolarımızı da alalım..."

"Mükemmel!" dedi von Studmann.

İki adam beş dakika sonra yanlarında mayolarla havlular yola koyuldular. Az sonra ilk karşılarına çıkan kişi yaşlı Horst-Heinz von Teschow oldu. Açıkgöz ihtiyar üzerinde yeşil loden giysi, elinde meşe ağacından bastonu yavaş yavaş yürüyordu. Studmann'la Pagel'in onu şöyle bir selamlayıp yollarına devam etmek istediğini fark edince, dönüp seslendi:

"Ne güzel şimdi sizlerle karşılaşmam! Ben de birkaç gündür düşünüp duruyordum, acaba Beyefendiler tekrar Berlin'e mi döndüler diye! Köy yaşamı ve tarlalar hoşlarına gitmemiş olacak... Sizleri bütün hafta boyunca görmedim de!"

Her ikisi de yaşlı adamın bu alaycı sözlerine nezaketle gülümsedi, von Studmann biraz soğuk, Pagel ise biraz keyifli. Von Teschow kırmızımsı sakalıyla ona bir an için fındıkkıran bebek figürlerini anımsatmıştı.

"Gördüğüm kadarıyla beyefendiler biraz serinlemek için olacak pazar gezintisi yapıyor ağaçların gölgesinde! Genç delikanlı, bak köyün güzel kızları şuralarda gezinir. Gördüğüm kadarıyla sayın von Tutmann'ın ise dikkatini çekmeme gerek yok..."

"Studmann," diye düzeltti eski üsteğmen.

"Ah evet, kusuruma bakmayın muhterem. Biliyorum, biliyorum... Ağzımdan yanlış kaçtı. Arabacılardan biri dün çok hızlı araba sürdüğü için kendisini azarlamış olduğunuzu söylemişti. 'Burada çok kişinin borusu ötüyor,' demişti."

"Dün..." diye konuştu von Studmann.

"Dün mü? Yoksa dün değil miydi? Tabii dündü! Aklım henüz yerinde, von Studmann!"

"Az önce, acaba tekrar Berlin'e mi döndüler, demiştiniz de..." diye konuştu von Studmann ve gülümsedi.

Pagel ise yüksek sesle güldü.

Yaşlı Beyefendi önce hiçbir şey anlamamış gibi sesini çıkarmadan öyle baktı. Sonra Pagel'in omzuna bir vurdu ve kahkahayı attı. Genç adam, acaba ben de onun omzuna vursam mı, diye düşündü. Fakat hemen bundan vazgeçti. Boşver, dedi kendi kendine, yaşlı neşeli birine benziyor, ancak henüz yakından tanımıyorum.

"Mükemmel!" diye von Teschow sesini yükseltti, "Unutkanlığımı fark ettiniz, von Studmann! Akıllı birine benziyorsunuz, uyuşuğun biri değilsiniz siz!" Sonra birden ciddileşti. Nedenini bilmiyorum, fakat bu adam bize rol yapıyor gibi, diye düşündü Studmann. Ben seni günün birinde yakalarım...

"Acaba Beyefendilerin bana ayıracak biraz zamanı var mı?" diye yaşlı von Teschow sordu. "Damadıma verilecek bir mektup var, birkaç gündür masamda duruyor. Yolunuz villadan geçerken acaba vermeniz mümkün mü?"

"Ben..." diye Pagel bir şey söylemek istedi. Fakat onun sözünü kesti.

"Bu hiç sorun değil, Beyefendi. Geçerken villadaki uşağa size uğrayıp almasını söyleriz."

"Mükemmel! Bu çok iyi bir fikir!" Heyecanla konuştu, ancak bu kez ses tonu birden değişmiş gibiydi. Az önceki neşesi yoktu. "Fakat benim yaşlı Elias da bunu yapabilir. Biraz yürümek ona mutlaka iyi gelir! Evet, evet ben Elias'ı damadıma yollarım."

Başını birkaç kez salladı ve çalılıkların arasından villaya uzanan yola sapıp, yanlarından uzaklaştı.

"Vay canına!" diye Pagel sesini yükseltti. Heyecanlanmış gibiydi. "Onunla aranızı açmayın da..."

"Ben size bir ara kira sözleşmesini gösteririm," dedi von Studmann ve eliyle alnındaki terleri sildi. "Bir görün, bu neşeli yaşlı adam damadına neler imzalatmış! Sadece Prackwitz gibi, yaptığı işten pek anlamayan biri böyle bir sözleşmenin altına imzasını atar. O rezil Versay Antlaşması'nı andırıyor! Prackwitz kayınbabasına her şeyiyle teslim olmuş durumda!"

"Ah Studmann, siz niçin hep böyle kötümsersiniz? Bana kalırsa yaşlı adam neşeli bir fındıkkıran bebeği..."

"Bizden vermemizi istediği mektubun içeriğini bilmeyi çok isterdim. Her neyse yakında haberimiz olur. Fakat şimdi yolumuza devam edelim."

Ve yollarına devam ettiler.

Bu arada villasına dönmüş olan yaşlı Beyefendi telefonun kolunu, sanki bir kahve değirmeninin kolunu çevirirmiş gibi çevirip duruyordu. Orman korucusunun evini arıyordu. Kniebusch'un kurbağa sesiyle yanıt vermesi biraz sürdü.

"Kulaklarınız mı tıkalı Kniebusch yoksa bütün gün uyuyor musunuz? Siz görürsünüz, yakında hep uyumaya çekilirsiniz! Fakat benden tek fenik emekli aylığı beklemeyin! Kniebusch, söylediklerimi duydunuz mu?"

"Evet, Beyefendi!"

"Tanrı'ya şükür, demek ki kulaklarınız henüz duyuyor! Öyleyse beni bir güzel dinleyin! Az önce damadımın yeni ithal ettiği o iki Berlinliye rastladım! Yanlarına mayolarını almışlardı. Herhalde ormandaki göllerden birine yüzmeye gidiyorlardı. Hemen yola koyulun ve fark ettirmeden yanlarına yaklaşın. Tam suya girdiklerinde de hemen gidin ve onlara bu gölün bana ait olduğunu, orada yengeç yetiştirdiğimi söyleyin! Gölde yüzmenin yasak olduğunu da anlayacakları şekilde belirtin! Orada duran giysilerine el koymanıza

da izin veriyorum! Görenler bir güzel alay etsin onlarla! Unutmayın, arkanızda ben varım Kniebusch!"

"Fakat Efendim, ben giysilerine nasıl el koyarım? Üsteğmen olanı damadınızın yakın dostu..."

"Haydi bakayım Kniebusch! Dostu diye benim yengeç yetiştirdiğim gölde yüzme hakkına mı sahip? Söylediğimi yerine getirin, hepsi o kadar! Fakat sizi benim yollamış olduğumu sakın ağzından kaçırmayın! Anlaşıldı mı?"

"Anlaşıldı, Sayın Efendim..."

"Sonra bir şey daha var Kniebusch! Hayrola, ne acele ediyorsunuz? Şefiniz sizinle konuşurken telefonu o kapatana kadar sabredip, dinlemek zorundasınız. Evet, bir şey daha var demiştim... Duyuyor musunuz beni, Kniebusch?"

"Evet, Sayın Efendim..."

"Bakın, dün Frankfurt'tan sorgu yargıcı beni aradı. – Bäumer kırk derece ateşle hastanede yatıyormuş, şuuru da yerinde değilmiş. Ona kaba davranmanızın sonucuymuş!"

"Fakat ben o anda başka ne yapabilirdim ki, Sayın Efendim?"

"Tabii başka türlü davranabilirdiniz, Kniebusch! Hemen köye koşup doktor veya hemşire getirebilirdiniz! Hatta ebe Müller'i de çağırabilirdiniz. Bäumer zavallının teki, kaçak ava gidiyor! Ormanda avlanacak, midesine biraz et girecek. Size ateş etmesinin nedeni de bu. Sorgu yargıcı olaya böyle bakabilir."

"Fakat Sayın Efendim, ben şimdi ne yapabilirim?"

"Siz hiçbir şey yapmayacaksınız! Ben size arka çıkıyorum, Kniebusch. Sorgu yargıcına bu konuda ne düşündüğümü söyledim! Fakat şimdi sizden istediğim şeyi doğru dürüst yerine getirin bakalım. Orada göle girmek yasaktır! Giysilere el koymak da olağandır!"

Yaşlı adam telefonu kapattı ve sırıttı. Sonra bir puro alıp, yaktı, kendine bir kadeh de konyak doldurdu. Arkası yüksek koltuğuna oturdu, purosundan bir nefes çekti, gözlerini yumdu. Düşündü:

Muhtar Haase mahkemeye yolladığı mektupta niçin Kniebusch hakkında bu gibi olumsuz şeyler yazmıştı? Böyle bir şey yapması hiç hoşuma gitmiyor! Onu bir kapana sıkıştırdım mı, görür gününü. Mahkemeye yazacağı bir şey varsa, benim söylediklerimi yazmak zorunda. Bunda bir bit yeniği var! Ne olduğunu ortaya çıkaracağım, biraz uzun sürse de!

3

"İşte bak şurada yürüyorlar," dedi köylüler, 'Berlinli iki hafiyenin ardından bakarak. "Tarımdan filan anladıkları yok, bizleri de salak sanıyorlar!" – "Baba, genç olanının ellerini gördün mü? O hayatında bir gün olsun çapa tutmamış olacak!" –"Fakat dün çavdarda yardım etti..." "Boşver, bu gösterişten başka bir şey değil! Meier'i hemen yolladılar. Söylendiğine göre Meienburg'a atmışlar!" "Peki niçin buraya geldiler?" " Bakalım Meier'den sonra sıra kimde?" "Sıra Beyefendi'de!" "Beyefendi mi? Sen çıldırmışsın! Bence sıra korucu Kniebusch'da!" "Hayır, Beyefendi'de... Bir ayaklanma çıkarsa göreceksin bizim burada nerelere silah gömmüş olduklarını!" "Bu açıkgözlüğün altında mutlaka yaşlı Beyefendi var... Bizim gözümüzü boyuyor, Prackwitz'in yanına o adamları veren de o!"

"İşte bak şurada yürüyorlar!" dedi Amanda Backs iki adamın peşinden bakarak. Amanda onların dikkatini çekmemişti. "Sen ne diyorsun bu yenilere?" diye yanındaki villanın genç hizmetçisine sordu.

"Daha yeniler, ne denebilir ki!" diye genç kız konuştu. "Fakat yaşlı olanı temizlikten iyi anlıyor! Yatağını nasıl yaptığını bir görsen... İnsanın hemen içine giresi geliyor!"

"Peki ya genci?"

"Tabii senin gözlerin sadece genç olanını görüyor, Amanda," dedi uysal bakışlı genç hizmetçi. "Meier'ini hiç mi düşünmüyorsun?

Akşam duasında o söz konusu olduğunda kalkıp, hemen beni işaret etmiştin! Şimdi Meier'i bu adamlar yüzünden çiftlikten uzaklaştırdılar!"

"Evet, evet. Tanrı'ya şükür!" dedi Amanda. Fakat sesi biraz hüzünlü çıkmıştı. "Ne yapıyorsun bu akşamüstü?"

"Ne mi yapacağım?" Genç hizmetçi keyifsiz gibiydi. "Yumurcaklarımın yanına gitmek zorundayım. Yoksa evi tutuştururlar! Bu saate kadar büroyla odaları temizleyip durdum!"

"O yumurcakların varlığı seni mutlu etmeli," diye konuştu Amanda Backs. "Kimi zaman düşünüyorum, keşke benim de bir çocuğum olsaydı, diye!"

Genç hizmetçi birden öfkelendi. "Sen nasıl böyle konuşabiliyorsun? Evli filan değilsin ki! Şimdi de kalkmış şu genç adamın peşinden bakıyorsun! İnsan günah işleyebilir, fakat günah işleyen pişmanlık da duymalıdır, Amanda!"

"İşte bak şurada yürüyorlar," dedi Jutta von Kuckhoff, yakın arkadaşı Belinde von Teschow'a. "Kocan onlara öfkeleniyor, fakat ben yaşlı olanını beğendim; daha doğrusu soylu adını. Studmannlar acaba hangi soylulardan? Sen biliyor musun, Belinde?"

Yaşlı kadın pencereden yavaş yavaş uzaklaşmakta olan iki Berlinlinin peşinden bakıyordu. "Ellerinde küçük torbalar var, mayolarıyla havluları olacak. Bugün sabah duasına gelmediler, fakat yüzmeye ayıracak zamanları var. Sen de, bu adam soylu biri, deyip duruyorsun, Jutta!"

"Haklısın, Belinde! Von Studmann yeni bir soylu ailesinden olacak, bizim atalarımız pazar günleri yüzmeye gitmezdi. Ben bir zamanlar Quitzowların Friesack'daki sarayında eski küçük bir leğen görmüştüm. O kadar küçüktü ki, sen olsan onu kanaryalarına yıkansınlar diye koyarsın!"

"Horst-Heinz, istersem kira sözleşmesini hemen iptal edebilirim, diyor. Çiftlikte şimdi tarımdan anlayan tek sorumlu yok!"

"Yoksa o yine Meier'i mi getirtecek dersin? Amanda'nın gözlerinin altında siyah halkalar çoğalıyor."

"Aynı yoldan yürüyor!"

"Kim?"

"Amanda! Kafasında yeni planlar var galiba? Bu kız belki becerikli biri, fakat bana kalırsa buradan uzaklaştırılmalı!"

"Peki şu Kowalewski nerede?" diye yaşlı von Kuckhoff merakla sordu. "Bu kadının olduğu yere hemen sinekler üşüşürmüş!"

"Berlin'den buraya aynı kompartımanda gelmişler," dedi arkadaşı Belinde. "İstasyondan gelirken de arabacının yanında oturmuş ve beylerle çok içten konuşup durmuş! Annesiyle babası kızlarının geleceğinden son anda telgraf ellerine geçtiğinde haberdar olmuşlar Jutta! Şu Kowalewski damadıma Berlin'de rastlamış."

"Üzerine giydikleriyle bir sokak kadını andırıyormuş! Sütyeni dantellerle süslüymüş..."

"Sütyen! Böyle yakışık almaz sözcüğü bir daha ağzına alma Jutta! Biz kızlar gençliğimizde kalın ketenden korseler giyerdik. Korselerimiz uzun yaka balinalarından ve ince çelik değneklerden yapılırdı. İnan bana Jutta zırhtan farkı yoktu! Fakat ahlaklı bir giysiydi... Dantelli sütyenler ise ahlaka aykırı..."

"İşte bak şurada yürüyorlar," diye konuştu, karısı ve kızıyla verandada oturmuş, kahve içmekte olan emekli süvari yüzbaşısı. "Doğuştan çirkin şu Meier'in yanında ikisi de çok yakışıklı sayılır!"

"Yüzmeye gidiyorlar," dedi karısı da.

"Hayvanlara yem verme saatine kadar çoktan geri dönerler," diye von Prackwitz mırıldandı. "Studmann kendine güvenebileceğim dakik biridir."

"Ah, anne!" diye Weio sesini yükseltti.

"Ne var?" Annesi onu pek umursamaz gibi sordu. "Bir şey mi söylemek istemiştin, Violet?"

"Acaba ben de..." Weio sanki ne söyleyeceğini bilmiyormuş gibiydi. "Çoktandır yüzmeye gitmedim de..."

"Bak Violet, sen de biliyorsun ki, geçen gece çiftlikte yanında dolaştığın o yabancının kim olduğunu bizlere söyleyene kadar 'oda hapsi'ndesin!"

"Fakat anne!" diye sesini yükseltti kızı. Neredeyse ağlayacaktı. "Sana yüz defa söyledim onun yabancı biri olmadığını. Yanımdaki kişi Kniebusch'du. Bunu sana Räder de anlatmıştı!"

"Sen yalan söylüyorsun, Räder de yalan söylüyor. Bana gerçeği anlatmadan evden bir adım bile atmayacaksın dışarı. Eğer o dürüst Hubert de yalanlarına devam ederse günün birinde aniden kapının önüne konabilir! Bana böylesine bir yalan söylemeye kalkışmanız utanmazlığın en büyüğü!"

Von Prackwitz çok öfkeliydi. Göğsü inip kalkıyordu. Kısmış olduğu gözleri ateşler saçıyordu.

"Yanımdaki kişi orman korucusu Kniebsuch'du anne. Lütfen inan bana! Sana niçin yalan söyleyeyim ki? Sence o kişi Kniebusch değil de kimdi?"

"Bu inanılmaz bir küstahlık!" diye kadın nefes nefese konuştu. Öfkesinden bütün vücudu tir tir titriyordu. Fakat kendini tutmayı başardı, yine sakinleşti. "Şimdi odana gideceksin Violet. Hemen masanın başına otur ve dünkü Fransızca metni tam on kez arka arkaya yaz. Tabii tek hata olmadan!"

"İstersen yüz kez yazayım, anne," diye tıslar gibi konuştu Weio odadan çıkmadan önce. Yüzü kireç gibiydi. "Fakat yanımdaki kişi orman korucusuydu!"

Kapı kapandı. Weio gitmişti.

Emekli süvari yüzbaşısı anneyle kızı arasındaki bu tartışmayı hiç sesini çıkarmadan dinlemişti. Hiç hoşuna gitmediğini gözle-

rini yumarak veya yüzünü ekşiterek belirtmişti. İki kişi arasındaki tartışmayı izlemeyi hiç sevmezdi. Karısının bugünkü gibi müthiş öfkelendiği anlarda çok dikkatli olması gerektiğini biliyordu. "Sence Weio'ya biraz sert çıkmadın mı?" diye dikkatle sordu. "Yanındaki kişi belki gerçekten de Kniebusch'du? Biliyorsun Hartig'in nasıl dedikoducunun biri olduğunu..."

"Yanındaki kişi Kniebusch değildi. Şimdi o da, yanındaydım, diyor. Fakat niçin ormana değil de Meier'in kaldığı eve gittiklerini kimse bana açıklayamıyor."

"Hubert'in söylediğine göre orada Weio'nun yanına alması için bir fişek kutusu olup olmadığına bakmışlar..."

"Ah, inanma bu saçmalığa! Kusura bakma Achim, fakat seni aptal yerine koymalarına niçin izin veriyorsun? Fişek kutusunun burada silah dolabında olduğunu Räder gibi Weio da biliyor..."

"Söylediklerine göre seni o saatte rahatsız etmek istememişler."

"Ah, öyle mi? Odamın ışığı saat on ikiyi geçe hâlâ yanıyordu. Weio'nun hiç bu kadar düşünceli olduğunu anımsamıyorum. Yüzünde sivilce keşfetse beni sabaha karşı ikide uykumdan uyandırır. Şimdi bütün bu söyledikleri yalandan başka bir şey değil!"

"Fakat Eva, senin dediğin o kişi kim olabilir ki? Hartig'in bile tanımadığı bir yabancı mı? Üstelik gece Weio ile birlikte Meier'in evine girebiliyor..."

"İşte Achim, beni rahatsız eden, uykumu kaçıran da bu ya! Çevrede yaşayan, Weio'nun tanıdığı bir delikanlı olsaydı biz onu tanırdık. Flörtten başka bir şey olmazdı, çabuk sona eren kısa bir aşk ilişkisi filan... Fakat yanındaki kişi bir yabancıydı, kimse onu tanımıyor. İşte beni korkutan da bu ya! Onunla Meier'in evine giriyor, bütün gece onunla birlikte oluyor. Räder yatağındaydı, bu yalan değil! Armgard söyledi bana..."

"Bilmediğimiz bir şey olduğuna inanıyorsun, öyle mi? Ben o herifi bir görsem..."

"Fakat sen onu tanımıyorsun, kim olduğundan haberin yok! Sanki herkes ondan korkuyor gibi. Kimse bir şey söylemek istemiyor. Ne Kniebusch, ne Backs, ne de Räder. Weio da her şeyi saklıyor bizden! Ben bu işin içinden çıkamıyorum!"

"Fakat Eva, bana öyle geliyor ki sen boş yere kafa yoruyorsun. Weio henüz bir çocuk!"

"Ben de öyle sanıyordum, Achim... Gözlerim daha yeni açıldı. O artık bir çocuk filan değil. O sadece bize karşı çocukmuş gibi davranıyor. Ne yaptığını çok iyi bilen küstah bir genç kız o..."

"Fakat Eva biraz abartıyorsun gibime geliyor."

"Ne yazık ki bu doğru değil. Bence Weio sandığımız kadar da akıllı sayılmaz, göreceksin günün birinde kendini ele verecek. İnsan kızına bir şey olacak diye çok korkuyor. Kendimi zorladım ve sonunda kalkıp, gizlice odasına gittim, eşyalarını karıştırdım. Bir mektup, bir kâğıt parçası, ya da o adamın bir fotoğraf bulacağımı ümit ettim. Biliyorsun Weio pek düzenli bir kız değildir. Ortada bir şey unutmuş olabilirdi..."

Kadın birden sustu, başını önüne eğdi. Emekli süvari yüzbaşısı oturduğu yerden kalktı, gitti pencerenin yanında durdu ve karısı çok hüzünlenmiş her erkeğin o anda yapacağı gibi hiç sesini çıkarmadı, sadece parmaklarını camda tıkırdattı.

"Odasında bir şey aradığımı fark etmeyeceğini sanıyordum. Eşyalarını karıştırırken yaptığımdan utandığım için de çok dikkatliydim... Fakat ben onun çocukluk albümünü elimde tutarken birden yanımda durduğunu fark ettim. Çok sessizce içeri girmiş olacaktı. Bir an ne yapacağımı bilemedim..."

"Peki sonra?" diye kocası sordu. Birden meraklanmış gibiydi.

"Alay eder gibi yüzüme baktı ve: 'Merak etme anne, günlüğüm yok...' dedi."

"Ben hiçbir şey anlamıyorum..." diye kocası biraz şaşkın konuştu.

"Ah, Achim, Weio odasında neyi aradığımı hemen anlamış ve benimle alay etmişti. Akıllı ve dikkatli olduğu için de gurur duyduğu yüzünden belliydi. İşte Achim, bundan birkaç hafta önce sana çocuğu leyleğin mi getirdiğini sormuş olan kız bu kız! Deneyimsiz öyle mi? Weio çok bilmiş bir kız! İçinde yaşadığımız şu süreç onu bozmuş!"

Emekli süvari yüzbaşısı şimdi çok gergin gibiydi. Yüzünün rengi de gitmişti; sanki kanı çekilmişti. Masada duran çıngırağı eline aldı. "Räder hemen buraya gelmeli!" diye homurdandı. "Eğer her şeyi anlatmazsa herifin kemiklerini kıracağım..."

Karısı hemen ayağa fırladı.

"Achim! Lütfen kendini tut! Räder geldiğinde bağırıp çağırmak, onunla kavga etmek yok. Yoksa her şeyi berbat edersin. Ne olup bittiğini ben ortaya çıkarırım. Bana kalırsa hepsi o yabancıdan çok korkuyor. Ortada henüz bilmediğimiz bir sır var. Ben onun ne olduğunu öğrendim mi, o zaman yapman gerekeni yaparsın..."

Kocasını hafifçe itti. Adam yanındaki bir iskemleye ilişti ve başı önünde: "Ben de onu hâlâ bir çocuk sanıyordum..." diye mırıldandı.

"Bana öyle geliyor ki..." dedi karısı biraz düşünceli, "sanki her şey şu Meier'le bağlantılı. Onun bildiği bir şey var gibi. Bence von Studmann'ın onu hemen buradan uzaklaştırması çok akıllıca bir karardı. Tabii şimdi nerede kaldığını bilebilseydik iyi olurdu. Bence en iyi bilgileri ondan alabiliriz. Sen bilmiyor musun Meier'in nerede olduğunu?"

"Hayır, bilmiyorum. O da bir an önce buradan kurtulmak istiyormuş gibiydi. Sanki korktuğu bir şey vardı..." Kocası düşünüyormuş gibi bir an sustu. Sonra devam etti: "Evet, senin de dediğin gibi Meier'in çok korktuğu bir şey vardı. Ancak onu buradan uzaklaştıran Studmann değildi! Hayır, Meier çiftlikte kalmak istemiyordu. İşten çıkarması ve kendisine biraz yol parası vermesi için neredeyse Studmann'a yalvardı..."

"Fakat Meier niçin birdenbire böyle korkmuştu? Gece yarısı yola koyulmuş, doğru mu?"

"Evet, Backs onu trene götürmüş. Daha doğrusu neler olup bittiğini Studmann bana anlatmıştı geçen gün. Fakat gerçeği söylemek gerekirse Berlin'den buraya döndüğümde kafamda bir sürü başka şey vardı, üzerinde durmamıştım. Sana anlatmamanın nedeni de buydu. Ben sadece Meier'in çekip gitmesine memnun olmuştum. Ondan pek hoşlanmadığımı bilirsin."

"Peki o gece ne olmuş?" diye karısı merakla sordu.

"Evet, o gece Pagel'le Studmann büroda oturmuş, hesapları gözden geçiriyormuş. Studmann hesap konusunda çok titiz biridir. Yandaki odada uyumakta olan Meier yatmadan önce kasayı teslim etmişti. Pagel ile Studmann birden Meier'in odasından gelen bir çığlıkla irkilmişler. 'İmdat!' İmdat!' Ölmekten korkan birinin çığlığıymış bu. 'Beni öldürecek!' Pagel ve Studmann hemen masadan fırlayıp, yan odaya koşmuşlar. Yatağın kenarında oturakta olan Meier'in yüzü kireç gibiymiş. 'Ne olur yardım edin bana! Beni yine öldürmek istiyor?" diye kekelemiş. 'Kim sizi öldürmek istiyor?' diye Studmann sormuş. 'Penceredeki adam! Beni öldüreceğini söyledi!' Studmann başını pencereye çevirmiş. Fakat pencere kapalıymış. Açıp dışarı bakmış. Hiç kimse yokmuş. Ancak Meier ısrar etmiş: 'Oradaydı... Beni öldüreceğini söyledi...' deyip durmuş."

"Peki kimmiş o adam?" diye mırıldandı eşi.

"Dinle. Meier adamın onu öldürmeye niyetli olduğunda ısrar etmiş. Studmann sonunda sağa sola bakması için Pagel'i dışarı yollamış. Bu arada Meier'i sakinleştirmeye çabalamış. O ise hemen giyinmeye başlamış. Az sonra dönen Pagel'in yanında Backs varmış. Çalıların arasında bulmuş kızı..."

"Öyle mi?" Eşi hayal kırıklığına uğramış gibi.

"Backs da hemen, Meier'le mutlaka konuşmak istediği için az önce pencereye vuranın kendisi olduğunu söylemiş. Aralarındaki

yakınlığın farkına varan Studmann onları baş başa bırakıp, Pagel'le tekrar büroya dönmüş."

"Hemen ne olup bittiğini merak edip, onları biraz sıkıştırsaydı dönen dolapları belki ortaya çıkarırdı."

"Belki... Her neyse az sonra Backs'la büroya gelen Meier hemen buradan ayrılmak istediğini açıklamış. Tabii Studmann isteğini hemen kabullenmemiş, bir istifa mektubu yazmasını istemiş. Karar vermeden önce de benimle bir görüşmesi gerektiğini söylemiş. Meier sakin kalmış, fakat istifasında ısrar etmiş. Ödenmiş olan maaşını geri kalan bölümünü de yol parası olarak kabul edilmesini dilemiş. Backs da bu isteğinin yerine getirilmesini rica etmiş; araları artık bozulduğu için Meier'in buradan ayrılması doğru, demiş. Çiftlikte kalırsa her ikisini de daha kötü günler bekleyebilirmiş. Studmann da daha fazla sormak istememiş. Aralarının açılmış, aşklarının son bulmuş olduğuna inanmış. Benim Meier'den hoşlanmadığımı da bildiği için buradan ayrılmasını kabullenmiş. Görüşmenin hemen ardından Backs'la Meier çıkıp gitmişler..."

"Bence Studmann bu konuda pek akıllı davranmamış. Anladığım kadarıyla Meier: 'Beni öldürecek!' demişti."

"Evet, Studmann bana böyle söyledi..."

"Öldürmek... Kim olduğunu bilmediğimiz adam bunu bir kez daha denemiş. Hem de Weio'nun onunla Meier'in kaldığı yere gittiği gece..."

Odada bir an hiç konuşan olmadı. Sanki daha fazla bu konudan söz ettiler mi, korktukları şey gerçekleşecek, o insan karşılarına çıkıverecekti. Biraz sonra yaşlı adam başını kaldırıp, karşısındaki eşinin nemli gözlerine baktı ve: "Bizim hiç şansımız yok, Eva," diye mırıldandı. "Bir türlü başarılı olamıyoruz."

"Cesaretini yitirme, Achim. Şüphelenip, endişe duyduğumuz bazı şeyler var. Bırak bana, ben neler döndüğünü ortaya çıkarırım. Sen bu konuyla hiç ilgilenme. Öğrendiğim her şeyi, kötü de olsa,

anlatacağıma söz veriyorum. Seni kandırmayacağımı çok iyi biliyorsun."

"Peki," dedi eşi. "Ben yapacaklarına karışmayacağım ve bekleyeceğim." Bir an sustu, sonra tekrar konuştu: "Fakat gelişmelerden Studmann'ı bilgilendirmeni rica ederim. Studmann'ın ağzı çok sıkıdır."

"Belki," dedi kadın. "Hele önce bir görelim, neleri ortaya çıkaracağım! Hem çabalarım ne kadar az insanın kulağına giderse o kadar iyidir. Bakarsın belki Studmann bana gerekebilir..."

Von Prackwitz şöyle bir gerindi. "Ah, Eva," diye mırıldandı. Sanki az önce kötü bir rüya görmüş, fakat şimdi uyanmış ve biraz rahatlamış gibiydi. "Gerçek bir dostun şimdi burada yanımda bulunması beni ne kadar mutlu ediyor bilemezsin."

"Tabii anlıyorum," dedi eşi. Bakışları çok ciddiydi. "Biliyorum. Ben de..." diye başladı, fakat hemen sustu. Kızının da ona dost olduğunu sanıp durmuştu o güne kadar. Fakat şimdi biliyordu, onu yitirmişti. Fakat bunu kocasına söylemedi. "Kusura bakma, gidip Violet'e bir bakayım..."

"Ona pek sert davranmamanı rica ederim," dedi kocası. "Kızcağızın hemen beti benzi atıyor."

4

Birlikte yürüyorlardı, ormanda uzanan toprak yolda yan yana. Büyük kentlilerin bilmediği, yakından tanımadığı bir orman yolunda yürüyor, ormanın içindeki küçük göllere gidiyorlardı. Yengeçlerin yetiştiği, derin, suları serin göllere... Ne güzel!

"Az önce gördünüz mü?" diye Pagel konuştu. "Beyefendi ailesiyle verandada oturuyordu. Kızlarını nasıl buluyorsunuz?"

"Peki siz onu nasıl buluyorsunuz?" diye Studmann gülümseyerek sordu.

"Çok genç," dedi Pagel. "Galiba son zamanlarda biraz değiştim. Şu genç kız, bizimle buraya gelmiş olan Sophie, sonra Amanda Backs... Böyleleri kısa süre önceye kadar ağzımı sulandırırdı. Şimdi ise... Galiba ben yaşlanıyorum."

"Büromuzu temizlemiş olan genç hizmetçi kızı unuttunuz," diye Studmann konuştu.

"Ah, Studmann!" Pagel biraz canı sıkkın gülümsedi. "Çok ciddiyim. Benim kendime göre bazı ölçülerim var. Ve onlara göre bütün bu kızlar ya çok genç ya çok akılsız ya da çok sıradan. Nedenini bilemiyorum, fakat hiçbiri bana göre değil."

"Pagel!" dedi Studmann ve durdu. Eliyle öteleri gösterdi. Çiftliği ve tarlaları... "Bakın Pagel, şurası batı! Orada bir yerlerde Berlin var! Ve Berlin orada kalacak! Şunu bilin ki ben artık Berlin'i ne görmek, ne de Berlin hakkında bir şey duymak istiyorum! Berlin anıları bitti. Orada yaşananlar geride kaldı, kızların orada ne mükemmel olduğunu da unutun!" Birden ciddileşmişti. "Gerçeği söylüyorum Pagel, anlatmayın bana artık böyle şeyleri. Tabii kendinize göre bazı ölçülerinizin olması güzel bir şey. Berlin'i ve orada olanları elinizden geldiğince unutun! Buraya, Neulohe'ye ve buranın yaşamına alışmaya bakın! Bir çiftçi olun! Bunu başardığınızda oturup tekrar bu gibi şeylerden söz edebiliriz. Fakat o günler gelmeden bence şu anda her şey gerçek dışı ve çok duygusal!"

Pagel suratını asmış, dudaklarını büzmüştü. Burnu da sanki uzayıp sivrilmişti. Somurtuyordu, bakışları inatçıydı. Genç Wolfgang akılsızın biri değildi, söyledikleriyle Studmann'ın haklı olduğunu çok iyi biliyordu. Fakat bunlar pek hoşuna gitmeyen şeylerdi. Henüz gençti, önce annesinin bakımında yaşamıştı, sonra sevgilisi bunu üstlenmişti. Dertlerini, üzüntülerini o kadınlar dinlemiş, onunla üzülmüş, ona acımışlardı. Fakat şimdi her şey bir son bulmuştu.

"Evet, Studmann," diye mırıldanır gibi konuştu. Suratı hâlâ asıktı. "Nasıl isterseniz... Bundan sonra geçmişten söz etmeyeceğim."

"Çok iyi," dedi Studmann. "Böyle konuştuğum için özür dilerim." Bu konuyu artık kapatmak istiyordu. Ne de olsa yanındaki genç adama söylemek istediklerini söylemişti. Birden gülümsedi: "Haydi, sayın genç çiftçi, söyleyin bakalım şu tarlada ne yetişiyor?"

"Çavdar," dedi Pagel ve bir tarım uzmanı gibi eliyle başakları okşadı. "Dün arabaya yüklenmesine yardım etmiştim."

"Evet," diye Studmann mırıldandı. "Fakat bu çavdar acaba bizim çiftliğin mi?"

"Haritaya göre buralarda hiçbir köylünün tarlası yok," dedi Pagel biraz düşünceli. "Bizim çiftliğin olmalı!"

"Haklısınız. Peki bizim sınırlarımız içindeyse niçin şimdiye kadar biçilmemiş? Şu sıralar yulaf biçiliyor, yoksa burası unutulmuş mu?"

"Bu olamaz! Hem de çiftliğe çok yakın bir yerde... Arabalarımız hemen hemen her gün buradan geçiyor. Hiç olmazsa içlerinden birinin dikkatini çekmeliydi!"

"Biliyor musunuz insanlar taşrada da oteldekilerden farklı değil! Şef bir şey unuttu mu onlar da sırıtıp, susuyor. Bilseniz otelde benzeri ne çok şey başımdan geçmişti!"

"Studmann! Bay Studmann, batıyı artık unutun! Berlin'de olup bitenleri anımsamak yok! Her şey orada kalacak, biz onları gözümüzde ve anılarımızda canlandırmayacağız! Artık Berlin'den anılar dinlemek istemiyorum!"

"Harika! Önerimi demek ki kabullendiniz! Berlin'den söz etmeyeceğiz. Peki, fakat şu çavdarlar henüz olgunlaşmamış ki?"

"Tabii, çoktan olgunlaşmış!" diye Pagel sesini yükseltti. Sanki o anda bir bilim insanı gibi gururlanıyordu. "Bakın nasıl kırılıyorlar..."

"Aklım ermiyor... Mutlaka Beyefendi'ye sormalıyız! Umarım, ne demek istediğimi anladınız. Bu akşam anlattığımda göstereceği tepkiyi merak ediyorum. Bizlerin gözünden hiçbir şey kaçmadığını

anlamalı! Bizler birinci sınıf elemanız! Sevincinden gözyaşları dökmeli!"

"O kadar kendinizi beğenmeyin, Studmann!" dedi Pagel. "Ne gerek var bu kadar coşkuya? Ben sizi hiç böyle tanımamıştım!"

"Pagel!" diye Studmann sesini yükseltti. "Bu sonsuz arazilerin insana verdiği huzur, doğanın ciğerlerinize çektiğiniz nefesi, ayaklarınızın altındaki bereketli topraklar... Bunlar ne demektir siz biliyor musunuz? Hele benim gibi bir otelin iç sıkıcı koridorlarında her gün kilometrelerce taban tepmiş biri için!"

"Berlin! Rezil, pis Berlin artık geçmişte kaldı, unutuldu!"

"Fakat yavaş yavaş kavramaya başlıyorum, buradaki huzur, yeşillerin ortasına serpiştirilmiş şirin evleriyle köyler de bir göz boyama. Dedikodu, kıskançlık, atıp tutma burada da var, tıpkı Berlin'in ucuz apartmanlarında yaşayan kiracılar arasında olduğu gibi! Tramvayın çan sesi yerine tulumbanın sesini duyuyorsun, üst kattaki yaşlı kadının dırdırı yerine de çiftlik köpeğinin sabah akşam havlamasını! Fakat Pagel, izin verin bu yeni mutluluğuma; ruhumda açan taze çiçekleri koparıp atmayın! Sonsuz tarlalarda huzur, köy evlerinde barış, doğada sessizlik..."

"Haydi Studmann girelim şu göle, serin sular size iyi gelir! Duyduğuma göre içinde yengeç yetişen göllerin suyu çok soğuk olurmuş."

"Evet, girelim şu sulara, bir güzel yüzelim," dedi Studmann da. Keyiflenmiş gibiydi. "Batıralım ateş gibi yanan vücutlarımızı serin sulara. Bir sürü tasayla kırışmış alnımızı terlerinden arındıralım. Ah, Pagel, bilseniz şu anda ne kadar keyifliyim..."

5

Yaşlı Horst-Heinz von Teschow hizmetkârı Elias'a yıllar önce malakit taşından, rengi kirli sarı, daha doğrusu kahverengiye çalan

bir baston hediye etmişti. Bu bastonun sapı altın kaplamaydı. Yaşlı Beyefendi pek kimseye hediye vermezdi, daha çok başkalarının ona hediye getirmesini beklerdi. Hediye verdiği yakınlarına da verdiği hediyeyi, ömür boyu en küçük fırsatta anımsatırdı.

Beyefendi bu bastonunu yaşlı hizmetkârı Elias'a hediye ettiğinde sapının altın kaplaması çoktan aşınmış, yer yer kurşun görünmeye başlamıştı. Fakat yaşlı Beyefendi yine de hizmetkârı sık sık 'altın bastonu' anımsatıyor ve: "En az ayda bir kez temizlemeyi sakın unutma," diyordu. "Bu bana miras kalmıştı, sen de çocuklarına miras bırakabilirsin." Sonra Elias'ın çocukları olmadığını anımsıyor ve: "Ah, evet, çocukların yok. O zaman torunum Violet'i unutma. Vasiyetnamene yazarsan kızcağız mutlaka çok sevinir..."

Elias'ın bastonun değeri üzerine kafa yorup yormadığı bilinmez. Bunu Beyefendi'ye sormayacak kadar da gururluydu. Fakat o malakit taşından yapılmış bu bastonu çok seviyordu, pazar gezintilerinde hep yanına alıyordu. Bugün de bir elinde değerli bastonu, diğer elinde Panama şapkası köy evlerinin arasından geçerek von Prackwitz ailesinin villasına doğru yürüyordu. Üzerindeki kahverengi şık redingotun bir cebinde bin marklık banknotlar, diğer cebinde de Beyefendi'nin damadına yolladığı mektup vardı.

Elias yolda karşılaştığı her kişiyle ayaküstü de olsa sohbete dalan birisiydi. Karşısına çıkan bir çocuksa ondan İncil'deki birinci veya beşinci emri ezbere söylemesini isterdi. Yaşlıca kadınlara romatizma sancılarını, bebekli genç kadınlara da çocuklarını yeterince emzirip emzirmediklerini sorardı. Karşılaştığı kişi tanıdığı bir köylüyse ürünün ne durumda olduğunu bilmek isterdi. Konuştuklarına her defasında verdiği yanıt 'ah, öyle mi?' 'evet, evet' 'anlıyorum...' olurdu. Elias sohbetini üç, dört cümleden sonra bitirir ve elindeki Panama şapkasını sallayarak, bastonunu toprağa vura vura yoluna devam ederdi. Hiçbir derebeyi kulları arasında, köylüler arasında gezinen yaşlı Elias'dan daha gururlu gezinemezdi. İnsanlar onu olduğu gibi

kabul ediyordu. Elias'la ilk kez karşılaşan biri kısa sohbetin ardından öfkelenip: "Bu avanak ne istiyor benden," diyordu, fakat ikinci, en geç üçüncü karşılaşmalarından sonra diğerleri gibi sorularına iyi niyetle yanıtlar veriyordu.

Yaşlı Elias orman korucusu Kniebusch'la hemen hemen aynı yaşta olmasına karşın bambaşka bir insandı. Sürekli geçim sıkıntısı çeken Kniebusch konuşurken karşısındakinin gözünün içine bakar, ağzından çıkan sözlere dikkat eder, hatta yerine göre ona dalkavukluk yapardı. Hizmetkâr Elias ise hep kendi halinde ve keyifli gezinip dururdu. Çevresinde olup biten çok şeyle pek ilgilenmiyor, kurnaz ve kimi zaman art niyetli efendisi ile de arasını açmadan anlaşıp, geçinmesini biliyordu. Yapacak bir şey yok, diye düşünüyordu, bu tuhaf dünyada yaşam böyle. Birinin dertleri ötekini ilgilendirmiyordu.

Hizmetkâr Elias villaya varınca, geçen cumartesi günü uşak Räder'in itinayla temizlemiş olduğu merdivenleri çıkıp, pirinç tokmağı pırıl pırıl ışıldayan ön kapıya gitmedi. Arka tarafa dolaştı ve beton basamakları inip, bodrum katın kapısını tıklattı. Kimse ses vermeyince de usulca açtı ve mutfağa girdi. İçerisi boştu, sadece ocağın üzerindeki çaydanlıkta akşam çayı için su kaynıyordu. Elias çaydanlığı ateşin üzerinden aldı ve boşaltıp, bir kenara koydu. Evin genç hanımının çayını saatler önce kaynatılmış suda değil, az önce kaynatılmış suda demlediğini biliyordu.

Elias mutfağın karanlık bir koridora açılan kapısından dışarı çıktı. Hafifçe öksürdü, bastonunu yere vura vura yürüdü, önünden geçtiği bir kapıyı tıklattı. Yanıt veren olmayınca kapıyı açtı ve uşak Räder'in basit döşeli odasında tahta bir iskemleye oturmuş, elleri dizlerinde boş gözlerle kapıya baktığını fark etti. Sanki saatlerdir böyle oturuyormuş gibiydi.

Yaşlı Beyefendi'nin hizmetkârı Elias'ın içeri girdiğini gören Räder oturduğu yerden yavaş yavaş ayağa kalktı ve: "Hoş geldiniz

Elias Bey," dedi. Sonra da iskemlesini işaret etti: "Buyurun şöyle oturun..."

"Merhaba Räder Bey, fakat sizi ayakta bırakmak istemem..."

"Benim için ayakta durmak sorun değildir," dedi Räder. "Yaşlılara saygı göstermek gerekir."

Hemen Elias'ın elindeki şapkayla bastonu aldı. Şapkayı duvardaki bir çiviye taktı, bastonu da köşeye dayadı. Sonra da sırtını kapıya dayayıp, Elias'a baktı. Odanın genişliği aralarında bir sınırdı. Yaşlı hizmetkâr cebinden kocaman bir sarı mendil çıkardı ve gözleriyle kaşlarını kuruladıktan sonra, gülümseyerek: "Ah, hava bugün ne kadar da sıcak," diye konuştu. "Hasat kaldırılacak en güzel hava..."

"O gibi şeylerle ilgim yoktur," diye Räder mırıldandı. "Ben burada bodrumda otururum, hasat filan beni ilgilendirmez."

Elias elindeki kocaman mendili dikkatle katladı, ceketinin cebine soktu ve aynı cepten efendisinin vermiş olduğu mektubu çıkardı.

"Beyefendi'ye bir mektup getirdim," dedi.

"Kayınbabasından mı?" diye Räder sordu. "Beyefendi yukarıda. Gelmiş olduğunuzu hemen kendisine bildireceğim."

"Ah, evet..." Yaşlı Elias bir iç geçirdi ve elinde tuttuğu mektuba uzun uzun baktı. "Akrabalar birbirine artık mektup yazıyor. İnsan karşısındakine söyleyemeyeceği şeyi mektuba da yazmamalıdır." Sonra zarfı Räder'in yatağının üzerine bıraktı.

"Elias Bey, sizden rica edeceğim, alın o mektubu yatağımdan," dedi Räder. Sesinden biraz kızmış olduğu belliydi. Yaşlı hizmetkâr şöyle bir iç geçirdi ve yatağın üzerindeki mektubu aldı. "Kayınbabasının yolladığı mektuplarda hiçbir zaman iyi şeyler yazmaz," diye Räder devam etti. Sizin kendisine doğrudan vermeniz bence daha yerinde olur. Geldiğinizi hemen Beyefendi'ye bildireceğim, Elias."

"Benim gibi yaşlı birine izin verin de önce şöyle bir nefes alsın," diye Elias mırıldandı. "Pazar akşamüstü aceleye hiç gerek yoktur."

"Beyefendi bu arada akşamüstü gezintisine çıkmışsa mektubu döndüğünde masada bulacak ve öfkesini de tabii benden çıkaracaktır," dedi Räder biraz sinirli.

"Biz torunu merak ediyoruz," diye Elias konuyu değiştirmek ister gibi konuştu. "Küçükhanım Violet tam beş gündür saraya uğramadı."

"Saray mı? Bu kerpiç bir samanlık, Elias Bey!"

"Yoksa bizim küçük Weio hasta mı?" diye yaşlı adam gülümseyerek sordu.

"Bu eve doktor uğramadı," oldu Räder'in yanıtı.

"Peki ne yapıyor? Genç bir kız... bu güzel havada bütün gün evde mi oturuyor?"

"Sizin 'saray' dediğiniz yer de bir ev... Hangi evde oturduğu o kadar önemli mi?"

"Demek ki evi pek terk ettiği yok! Burada bahçeye bile çıkmıyor mu?" Elias ayağa kalktı.

"Siz buraya bahçe mi diyorsunuz, Elias Bey? Getirmiş olduğunuz mektup öyleyse küçükhanıma yazılmış..."

"Bilmiyorum... Fakat olabilir."

"Verin bana."

"Siz onu galiba Beyefendi'ye vereceksiniz?" dedi Elias.

"Verin, ben gerekeni yaparım. Hemen yukarı çıkacağım."

"Öyle ise döndüğümde Beyefendi'ye size vermiş olduğumu söyleyeceğim."

"Evet, Elias Bey."

Yaşlı hizmetkâr az sonra elinde bastonu güneşli bahçeye çıkıp, yavaş yavaş evden uzaklaşırken uşak Räder elinde mektup yukarı çıkıyordu. Birinci kata vardı, tam salonun kapısını tıklatmak isterken yukarıdan birinin aşağıya indiğini duydu. Başını kaldırdı. Merdivenleri inen Hanımefendi'ydi. Mektubu tutan eli arkasında bekledi.

"Hanımefendi..."

Von Prackwitz'in yanakları ve gözlerinin altı kızarmıştı. Ağladı mı acaba, diye bir an düşündü Räder. Fakat Hanımefendi hiçbir şey olmamış gibi sordu: "Evet, Hubert usta, ne var?"

"Bir mektup verildi, saraydan getirdiler, Beyefendi için..." diye konuştu Räder elindeki mektubu gösterdi.

"Öyle mi? dedi Hanımefendi. "Peki niçin içeri girip, mektubu kendisine vermiyorsunuz, Hubert?"

"Yapacağım Efendim," diye fısıldadı Hubert. "Ne de olsa ben mektubu getirmiş olan, fakat vermekten korkan Elias'dan daha yürekliyimdir. Bugüne kadar hiç odama uğramamıştı. Beyefendi'nin yanına çıkmaktan korkmuş olacak ilk kez yanıma geldi..."

Von Prackwitz bir an alnını kırıştırdı, uşak Hubert elindeki zarfa şöyle bir göz attı. Aynı anda hızla salonun kapısı açıldı ve eşi dışarı çıktı.

"Kapımın önündeki fısıldaşmalar da ne oluyor, Hubert?" diye öfkeyle sordu. "Böyle şeylerden nefret ettiğimi herkes bilir! – Ah, sen miydin Eva, affedersin!"

"Tamam Achim... Benim Hubert'le görüşmem gereken bir şey var."

Emekli süvari yüzbaşısı tekrar içeri girdi ve kapıyı kapattı. Eşi de Hubert'le koridordaki pencerelerden birinin yanına gitti.

"Verin bakalım şu mektubu bana, Hubert," dedi.

"Saraydakiler küçükhanımı çok merak ediyormuş," diye konuştu Hubert biraz üst perdeden. "Elias Bey sordu, küçükhanım niçin beş gündür saraya uğramadı diye!"

"Peki siz ne dediniz, Hubert?"

"Ne mi dedim Hanımefendi? Hiçbir şey..."

"Çok güzel yapmışsınız, Hubert!" dedi von Prackwitz. Sonra suratını ekşitti. "Violet'e nasıl üzülüp, dertlendiğimi biliyorsunuz. O yabancı adamın kim olduğunu söylemeyecek misiniz bana? Sizden rica etsem de mi?"

Fakat inatçı birine rica etmenin hiç anlamı yoktur.

"Hangi yabancı adamdan söz ettiğinizi gerçekten bilmiyorum, Hanımefendi!"

"Tabii bilmiyorsunuz... Onu tanıdığınız için, öyle değil mi? Siz çok uyanık birisiniz, Hubert! Fakat dürüstlüğü elden bırakıp, böyle gizli kapaklı şeyler yapmaya devam ederseniz, aramızdaki dostluk da sona erer Hubert!"

"Ah, sayın Hanımefendi..." diye Hubert homurdandı.

"Ne demek oluyor, sayın Hanımefendi?"

"Buyurun, işte saraydan gelen mektup!"

"Hayır, önce bilmek istiyorum, 'az önceki ah sayın Hanımefendi'nin ne anlama geldiğini?"

"Hiç anlamı yok, sadece öyle çıktı ağzımdan..."

"Ne demek öyle ağzımdan çıktı? Hubert, rica ederim..."

"Aramızdaki dostluk, sayın Hanımefendi," diye Hubert yüzünü ekşiterek konuştu. "Ben sadece bir uşağım bu evde. Siz sayın Hanımefendi ise bir von Prackwitz'siniz! Bu durumda aramızda bir dostluk olamaz..."

Hubert'in bu sözlerini bir küstahlık kabul eden sayın Hanımefendi'nin yüzü kıpkırmızı oldu. Öfkeyle uşağın hâlâ elinde tuttuğu mektubu çektiği gibi aldı. Zarfını yırtarak açtı ve okumaya başladı. Tam mektubun ortasına gelmişti, başını kaldırdı ve karşısındaki adamın dik dik yüzüne baktı. "Bay Räder, siz ya bu görev için çok akıllısınız, ya da çok akılsız! Her neyse, en iyisi yollarımızın yakında ayrılması..."

"Sayın Hanımefendi," diye Räder konuştu. Sesinden heyecanlanmış olduğu belliydi. "Şimdiye kadarki bütün bonservislerim soylu ailelerdendir! Meslek okulundan da bana en başarılı öğrenci olarak diploma vermişlerdi!"

"Biliyorum, Hubert, biliyorum. Siz çok değerli bir incisiniz!"

"Eğer sayın eşiniz görevimden ayrılmamı istiyorsa lütfen bana söylesin, hemen istifa mektubumu vereyim. Eğer siz beni işten çıkarırsanız bundan sonraki meslek hayatımda engellerle karşılaşabilirim..."

Von Prackwitz elindeki mektubun rakamlarla dolu ikinci kısmına da bir göz attıktan sonra: "Peki, peki," dedi. "Siz nasıl isterseniz öyle olsun, Hubert. –Bu önemsiz bir iş mektubu. Violet'le hiç ilgisi yok. Elias biraz meraklıydı sanırım." Hubert, Hanımefendi'nin mektubu birkaç kez katlayıp, üzerindeki ipek giysinin cebine koyduğunu gördü. "Eğer bu arada von Studmann'a rastlarsanız söyleyin kendisine, akşam saat yediye doğru buraya gelsin. Hayır, saat yediye çeyrek kala daha iyi."

Sonra Hanımefendi uşağı şöyle bir selamladı ve salonun kapısını açıp, kocasının yanına gitti. Hubert bir süre daha sofada durdu. Az sonra içerdekilerin konuşmaya başladığını duyunca, tahta merdivenin eski basamaklarına, gıcırdayıp ses yapmasınlar diye çok dikkatle basa basa üst kata çıktı.

Üst kata varınca hızla yürüdü, kapıya bir kez tıklatıp, yanıt beklemeden içeri girdi. Violet küçük bir masaya oturmuştu. Önündeki buruşuk, nemli mendil ve yüzündeki kırmızı lekeler onun da az önce ağlamış olduğunun kanıtıydı.

"Ne oldu?" diye merakla sordu. "Annem sizi de azarladı mı, Hubert?"

"Küçükhanım başkalarını gizlice dinlerken biraz daha dikkatli olsa iyi eder," dedi Hubert. "Annenizle konuşmam boyunca en üst basamaktaki ayağınızı gördüm. Sayın Hanımefendi de her an görebilirdi..."

"Ah, Hubert.... Zavallı annem... Az önce burada ağladı. Çok üzülüyorum, neredeyse olup biten için utanç duyacağım..."

"Şimdi utanmanın hiç yeri değil, küçükhanım," dedi Hubert. "Ailenizin talep ettiği gibi yaşadınız mı bunda utanılacak bir şey yok.

Eğer günümüz gençliğinin yaşadığı gibi yaşarsanız bunda utanılacak ne var?"

Weio önce hiç sesini çıkarmadı. Sonra konuştu: "Bazen sizin çok kötü bir insan olduğunuzu düşünüyorum, Hubert. Kafanızda hep kötü düşünceler var."

"Benim nasıl biri olduğum sizi ilgilendirmemeli, küçükhanım," diye hızlı hızlı konuştu Hubert. "Kafamdan geçenler sadece beni ilgilendirir, sizin yapmak istedikleriniz de sizi."

"Annem ne istiyor?"

"Hep aynı sorular: O yabancı adam kim, bilmek istiyor! Sonra büyükbabanız da sizi merak edip duruyormuş..."

"Ah, öyle mi? Merak edeceklerine beni buradan kurtarsalar daha iyi ederler. Ağlaya ağlaya yok olup gideceğim. Hubert, ağaçta yine bir haber yok muydu?"

"Hayır. Ne bir mektup, ne de bir kâğıt parçası!"

"En son ne zaman baktın, Hubert?"

"Öğle kahvesinden az önce..."

"Şimdi bir daha bak, Hubert. Lütfen hemen git ve bana haber getir!"

"Bunun hiç anlamı yok, küçükhanım. O güpegündüz köye gelmez!"

"Geceleri de dikkat et, Hubert! O mutlaka gelecek, bana kesin söz vermişti. Yarın gece, demişti, ya da ertesi gece..."

"Bana sorarsanız henüz gelmedi. Gelmiş olsaydı mutlaka ya görür ya da başkalarından duyardım.

"Hubert, ben daha çok dayanamayacağım... O gece gündüz hep gözümün önünde... Kimi an oluyor, sanki yanımda duruyor. Elimi uzatıyorum, fakat dokunamıyorum. Böyle anlarda yüz basamak aşağı yuvarlanıyorum. Huzursuzum, kendimi çok tuhaf hissediyorum. Sanki birileri bana zehir içirmiş. Kimi an oluyor Hubert, ellerini

görüyorum. Güzel elleri var onun. Bana dokunuyorlar, vücudumu sıkıyorlar. Her yanım ürperiyor.... Ah, Tanrım ne oluyor bana?"

Gözlerini iri iri açarak Hubert'e baktı. Fakat yaşlı adam karşısındaki kızın onu görüp görmediğinden emin değildi. Kapıda hiç hareket etmeden durmaya devam etti. Kül rengi yüzü kızarmadı, bakışları da canlanmadı. Az sonra mırıldandı:

"Bu kadar çok merak etmeyin küçükhanım..."

Weio kapıda duran adama baktı. Güvendiği tek insan o idi. Sanki o bir 'kurtarıcı' peygamberdi!

Räder başını hafif hafif salladı. "Bunlar fiziksel talepler!" diye devam etti. Vücudunuz bunun böyle olmasını istiyor. Bu konu üzerine yazılmış bir kitap bile var. Yazan bir doktor. Okumanız için verebilirim. Bu kitapta her şey ayrıntıları ve açıklamalarıyla yazılmış. Bu duyguların kaynağı bir şeylerin eksikliği..."

"Bu gerçek mi Hubert? O kitapta mı yazıyor bunlar? Bana onu getirmelisin Hubert!"

"Evet, böyle yazıyor. Sizin şu andaki duyularınızın nedeni doğrudan o kişi değil!" Hubert gözlerini kıstı; sözlerinin genç kızda yapacağı tepkiyi merak ediyordu. "Vücudunuz küçükhanım... Vücudunuz açlık çekiyor!"

Weio on beş yaşındaydı. Bu yaştaki her kız gibi o da kaygısız olmak ve hoşlandığı şeyleri yaşamak istiyordu. Aşk denen şeyi de düşlerinde gerçekleştiriyordu. Uşak Räder'in söylediklerinin anlamını doğru dürüst anlamamıştı. Sanki beynine bir iğne saplanmış gibi acıyla titredi, inledi. Sonra tekrar kendine geldi, bir tay gibi şaha kalktı.

"Lanet olsun!" diye bağırdı. "Siz domuzun birisiniz Räder! Çevrenize pislik saçıyorsunuz! Çabuk çıkın odamdan! Sakın bana el sürmeye kalkışmayın! Derhal terk edin burayı!"

Räder yanıt vermeden odadan çıktı. Çabucak yandaki küçük odanın kapısını açıp içeri girdi. Hanımefendi burasını arada sırada

şöyle bir dinlenmek için kullanırdı. Merdivende ayak sesleri duymuştu. Aynı anda Violet'in oda kapısı kapandı. Räder kulak kabartı. Önce Hanımefendi'nin sesi, ardından da Violet'in hıçkırmaları kulağına geldi. Şimdi yapacağı en iyi şey ağlaması, dedi kendi kendine ve gülümsedi.

Sonra Beyefendi'nin adımları duyuldu merdivenlerde. Kimi akılsız davranışları ve gereksiz yere öfkelenmeleri nedeniyle her zaman ciddiye almadığı biri olmasına karşın evde çekinmesi gereken tek insan Beyefendi'ydi. Dengesiz davranışları vardı. Öfkelendiği anda karşısındakini kaldırıp pencereden aşağı fırlatabilirdi. O aniden patlayan bir volkan, bir doğa faciasıydı. Ne kadar akıllı davranırsan davran, onunla baş edemezsin, diye düşündü uşak Räder.

"Sen artık çok aşırıya kaçıyorsun," diye öfkeyle bağırdı Beyefendi. "Çocuk çok sinirli. Bir an önce temiz havaya çıkmalı. Gel Weio benimle, biraz dolaşalım..."

Räder başını salladı ve sessizce dışarı çıktı. Hızla merdivenleri indi, bodrumdaki odasına girdi, hemen dolabın yanına gitti. Cebinden bir anahtar çıkarıp, dolabı açtı. İkinci bir anahtarı da orada duran küçük bavulun kilidine soktu. Bavul içinde duran, okunmaktan yıpranmış bir kitabı eline aldı. "Genç bir erkeğin evlilik öncesi bilmesi gereken şeyler" yazıyordu kapağında.

Kitabı hemen eski bir gazeteye sardı. Violet'in yastığının altına koyacaktı. Belki bugün ya da yarın değil. Fakat çok yakında. Az önce göstermiş olduğu ani tepkiye karşın okuyacağına emindi.

6

Kontes Mutzbauer'in eski oda hizmetçisi Sophie Kowalewski o pazar sabahı annesiyle babasına: "Birnbaum'daki arkadaşım Emmi'yi ziyarete gideceğim," demişti. "Yemeğe beklemeyin, ancak akşama doğru gelirim."

Yaşlı, kendi halinde babası sadece başını sallamış ve rica eder gibi: "Şose yolu kullan," demişti. "Ormandan geçme, şu sıralar bir sürü serseri oralarda gezinip duruyor."

Son yıllarda eline ne geçerse yediği için oldukça şişmanlamış olan annesi de: "Emmi iyi bir koca buldu," diye konuşmuştu. "Ahırlarında bir inekle iki keçileri var. İkide bir de domuz kesiyorlar. Onların hiç aç kaldığı yok, masaları yemek dolu. Tavuk ve kaz da besliyorlar. Keşke senin de şansın Emmi gibi açık olsa..."

Bisikletini ödünç aldığı komşu kızının üzerindeki mavi elbiseye hayran olmasına sevindi. Sonra bisiklete atladığı gibi pedala bastı. Köyün sokaklarından geçerken herkes görsün diye birkaç kez zil çaldı. Köyü arkada bırakır bırakmaz yumuşak yosun kaplı orman yoluna saptı. Bisikleti sanki kadifenin üzerinde ilerliyordu. Yolun kenarında yetişen süpürgeotları ve katırtırnakları arada sırada pedallara sürünüyor, yosunları örten sabah çiyi ayakkabılarını ıslatıyordu. Yolun iki kenarında uzanan yüksek, yaşlı çamlar sabah kızıllığında ona eşlik ediyordu. Orman yolu bazı yerlerde iyice daralıyor, Sophie aralarından geçtiği ağaçlara çarpmamak için sıkı sıkı direksiyonu tutuyordu. Kimi yer meyveleri mavileşmiş yabanmersinleriyle doluydu. Ağaçların altında alabildiğine gür yemyeşil çimenler uzanıyordu. Çalılıklar arasından yükselen ardıçlar henüz yeşildi. Küçük orman kuşları cıvıldaşarak ağaçtan ağaca uçuşuyordu.

Sophie çocukluğunu buralarda geçirmişti. Ormanın sesleri kulağına hiç yabancı değildi. Şimdi saçlarını aydınlatan güneş yıllar önce küçük Sophie'nin de saçlarını aydınlatmıştı. Hızla yanından geçtiği, ağaçlar arasından uzanan, ötelerde, ormanın derinliklerinde kaybolan dar orman yolları da çocukluğunda koşuşturduğu yollardı. Şimdi ruhunu dolduran neşe, alkollü bir gecenin neşesi değildi. Ciğerlerine çektiği her nefesle, yepyeni, mutluluk dolu düşüncelerle neşeleniyor, kanı kaynıyordu. Pikaptan yükselen can sıkıcı bir melodi yerine şimdi doğadan yayılan sesler kulaklarını

dolduruyordu. Başının üzerinden kar beyazı bulutlar geçiyordu. Mutlu edici, felekten çalınmış bir gündü.

Sophie birden güldü. Ormana meyve toplamaya giden annesi bir gün onu da yanına almıştı. O yıllarda sekiz veya dokuz yaşındaydı. Az sonra canı sıkılmaya başlayan küçük Sophie şarkılar mırıldanarak sağa sola gitmiş, meyve toplamakta olan annesinin yanından uzaklaşmıştı. Kızını göremeyen kadıncağız seslenip durmuş, fakat neşeyle gülümseyen, şarkılar mırıldanan Sophie gittikçe ormanın derinliklerine doğru yürümüş ve sonunda annesini gözden kaybetmişti. Az sonra kendini küçük vadilerin içinde, ağaçlıklı yamaçlarda bulmuştu. Bir derenin kıyısında durmuş, hızla akan sularının sesini dinlemiş, çiçekten çiçeğe uçuşan sapsarı kelebeklerin peşinden bakmış, elini uzatıp, onları yakalamaya cesaret edememişti.

Ve biraz sonra kendini kayın ağaçlarıyla kaplı ormanda bulmuştu. Gövdeleri gümüş gibi ışıldayan ağaçlar tepesinden göğe doğru yükseliyordu. Dallar arasından sızan güneş ışınları, ağaçların gölgesindeki yeşil örtü çayırları aydınlatıyordu. Çıplak ayakları yumuşak yosunlara basan küçük kız daha da neşelenmiş, şarkılar mırıldanarak hoplayıp zıplamaya başlamıştı. Az sonra ne yaptığını bilmeden üzerinden tek tek çıkardığı giysilerini sağa sola savurmuştu. Bir ağaç kütüğünün üzerinde elbisesi, kırık bir dalda külodu, yosunların arasında fanilası duruyordu. Küçük Sophie sonsuz bir neşeyle güneşle gölge arasında koşuşturuyor, kahkahalar atarak danslar ediyordu.

Bu dünyada yaşamak çok güzeldi, ışıklar arasında gezinmek bir mutluluktu, bir yaşama sevinciydi! Çelimsiz, küçük göğsünün altındaki yürek titreşiyor, hızla atıyordu. Güneşin ısıtan ışınları, sonsuz bir haz çocuk ruhunu dolduruyor, onu oradan oraya sürüklüyordu. Küçük Sophie ağaçlar ve yeşiller arasında danslar ediyor, bambaşka, gizem dolu bir dünyanın derinliklerine dalıyordu. Haz, güneş ve kuşların cıvıldaşmalarıydı onu böylesine mutlu eden. Evdeki büyüklerinin hep özlemini çektiği o mutluluk... Çoğu insanın tanımadığı,

nasıl ve nerede olduğunu kimsenin bilemediği, çocukluk yıllarının sona ermesiyle yitip giden, belki ileride sevgilinin sarılmasıyla bir an için yeniden geri gelen o mutluluk! Bir zamanlar insanı etkisi altına almış, sonra yavaş yavaş yitirilmiş mutluluk...

Bisikletinin tekerlekleri fısıldıyor, zinciri gıcırdıyor, topraktan çıkmış bir ağaç kökünün üzerinden geçerken arka çamurluk titreşiyor, sele iç çekiyordu. Yine çocukluğuna döndü...

Güneş ışınlarının verdiği sonsuz hazla küçük Sophie şarkılar söylemek istemiş, fakat başaramamıştı. Az önceki gizem dolu orman birdenbire ürkütücü olmuştu, küçük Sophie'nin ruhunu ısıtmış olan güneş ışınları da soğuyuvermişti. Yolunu şaşırmış olduğunu fark edip, ağlamaya başlamıştı. Çevresindeki her şey sanki ona düşman olmuştu. Ayağı yerdeki kuru dallara, taşlara takılmış, tökezlemiş, ötelerde otlayan hayvanlardan kalkan sinekler vücudunu ısırmaya başlamıştı. Ve sonunda bir orman işçisi, yaşlı Hofert onu bulmuştu...

"Utanmıyor musun böyle çıplak buralarda dolaşmaya?" diye adam onu azarlamıştı. "Sen bir insansın, domuz yavrusu değil..."

Sonra elinden tuttuğu gibi annesine geri götürmüştü. Ve tabii annesinden sonu gelmeyen azarlar işitmişti. Ormanda giysileri uzun uzun aranmış, fakat bulunamamıştı. Yeniden azarlar, atılan tokatlar... Annesinin vücuduna sardığı başörtüsüyle köyün sokaklarından geçerken öteki çocukların alayları, bilge yaşlıların ihtarları: "Dikkat et Kowalewski, bu kız ileride başını derde sokacak!"

Sophie bütün gücüyle pedallara bastı, zili arka arkaya birer kez çaldı. Zilin sesi ormanın sessizliğine yayıldı. Yakındaki çayırlardan at sinekleri üzerine gelmemesine karşın başını birkaç kez salladı. Beynini dolduran düşüncelerden kurtulmak istiyordu! Hiçbir insan ileriki yaşlara geldiğinde niçin ve nasıl böyle birisi olduğunu söyleyemez. Sonra aklına bir şey gelir, üzerinde düşünür, geride kalan yılları şöyle bir tekrar gözden geçirir... Öfkelenir, aklına gelenler, ıstırap verici düşünceler hoşuna gitmez ve onlardan kurtulmak için

başını sallar. Fakat insanın böyle olmasında onun pek suçu yoktur. Geçmişte olup bitenler üzerine kafa yormaması çok daha iyidir!

Bisiklet gittikçe hızlandı. Ağaçlar, dar orman yolları, çalılar yanından geçip gitti. Sophie Birnbaum yolunda değildi, Emmi'ye gitmeyecekti. Hapishanedeki dostu Hans Liebschner'i ziyaret etmekti amacı. Hans daha önce de başka suçlardan hapis yatmış dolandırıcının biriydi. Yaşam hep güneşli bir gün değildi! O hep hileyle ve ikiyüzlülükle doluydu! Başkalarını kazıklamayan kazıklanırdı! Sophie'nin şimdi daha çok geçmişi düşleyecek zamanı yoktu. Hans'ın yanına nasıl girecekti? En iyisi kız kardeşiyim, deyip, ziyaretçi kartı almasıydı... Kimliği olmadan!

Sophie dudaklarını ısırdı ve pedallara daha güçlü bastı. Gözlerine aniden bambaşka bir pırıltı gelmişti. Artık içinden geçtiği ormanın güzelliklerini görmek istemiyordu. Berlin'de kaldığı konukevinden aldığı belgeye "kadın aşçı, Sophie Liebschner" yazmışlardı. Fakat bu, hapishanedeki memur için değersiz bir kâğıt parçasıydı. En iyisi Meier'in ona üzerinde çiftliğin damgası bulunan bir belge vermesi olurdu. Fakat babasının az önce anlattığına göre Meier kayıplara karışmıştı. Onunla Berlin'den aynı trende gelmiş olan iki adam ise, yüzlerinden hemen anlamıştı, Sophie'ye böyle bir iyiliği yapacak tipte insanlar değildi! Ona çok nazik davranmışlardı; fakat barda, bir bardak viski ısmarlamamak için kadınları nazikçe reddeden centilmen erkeklerden pek farkları yoktu! Sophie'nin kafası düşüncelerle doluydu. Yaşamı boyunca şans ona hep yardım etmişti. Gerektiğinde nasıl davranması gerektiğini çok iyi bilirdi. Kimi zaman bir bakış yeterli olurdu! Güzel kızların yaşamda hep şansı vardır, diye düşündü.

Sophie de şanslıydı. Büyük hapishane kapısının önü yüzün üzerinde tutuklu yakınıyla doluydu. Sophie hemen aralarına karıştı, az sonra kapıdan içeri girmeyi başardı. Memurlar kuyruktakiler arasında dolaşıyor, ellerindeki belgeleri kontrol ediyor, bir şeyler soruyor,

ziyaretçi kartlarını dağıtıyorlardı. Sophie kimseye fark ettirmeden kontrolden geçmişlerin kuyruğuna sızmasını becerdi.

Ve az sonra ziyaretçiler salonunda buldu kendini. Demir parmaklığın bir yanında tutuklular, öteki yanında yakınları duruyordu. Herkes bir arada konuştuğu için salonda kulakları sağır edici bir gürültü vardı. Ne konuşulduğunu dinlemekle görevli iki memur mutlaka görevlerini yerine getiremiyordu. Sophie bir an düşündü, şimdi Hans'ı da burada olsaydı onunla rahatça konuşabilir, bir güzel içini dökebilirdi. Tabii bir Hans Liebschner ziyaretçi kabul edenler listesinde yoktu.

Fakat Liebschner'in şiddeti seven, önüne gelenle kavga eden değil, yerine göre uysal olmasını beceren anasının gözü bir dolandırıcı olması, burada uslu bir tutuklu olarak tanınmasının bazı yararları vardı. Hans'ın kısa süre sonra gardiyan yardımcılığına getirilmesinin nedeni de işte buydu. Bir gardiyan yardımcısı hemen hemen bütün gününü hücrelerde değil, koridorlarda geçirirdi. Pazar günleri de bir gözü ziyaretçiler salonunda olurdu. Karganın gözü keskindir. Sophie düşündü, Hans'ın koğuşlar baş gardiyanıyla arası niçin iyi olmasındı! Çelik testereleri Hans'ın söylediği gibi bulunmuş, hatta bu arada üç pencere demiri de kesilmişti. Bir firarı önleyen her baş gardiyan ünlenirdi. Hans'ın ipucu verdiği baş gardiyan da başarısı nedeniyle hapishane yönetiminden büyük övgü almıştı. Bu nedenle o günden sonra yardımcısıyla arası artık çok iyi idi. Ancak o günlerde dış göreve kimse yollanmadığından verdiği sözü bir türlü yerine getirememişti.

Yaşlıca gardiyan Sophie'nin yanına yaklaştı "Küçükhanım gelin bakayım benimle," dedi. Genç kız hiç sesini çıkarmadan adamın peşinden gitti. Gardiyan bir hücrenin kapısını açtı, Sophie'yi içeri itti. Burası bir yığın eski gemi halatı doluydu. Kapı ardından hemen kapandı ve kilitlendi. Tam, acaba kaçak ziyaretçi olduğumu keşfettiler de ceza mı veriyorlar, diye düşünürken, birisi kapıyı tıklattı, anahtar

kilitte döndü ve üzerinde berbat bir üniforma, saçları hafif aklaşmış, gözlerinin altında kara halkalar oluşmuş, yüzünün kemikleri çıkmış, fakat o hınzırca gülümsemesini yitirmemiş Hans girdi!

Arkasında duran yaşlı gardiyan tehdit eder gibi: "Çocuklar, sakın düşüncesizce bir şey yapmayın!" diye konuştu ve sırıtarak Sophie'ye şöyle bir baktı. Gözlerinden okunuyordu, elinden gelse bu 'düşüncesizce' şeyi kendi yapardı.

Sonra kapı kapandı ve genç kız kendini Hans'ın kollarında buldu. Bir fırtına, bir kasırga yaşadı. Kulaklarında uğultular oluştu, gözlerinin önünde her şey döndü kayboldu. Onun yüzü yine yüzündeydi, vücudunun kokusunu yine içine çekiyor, dudaklarının tadını hissediyordu. Bir inilti, hafif bir çığlık... Kuşun kanat çırpmasını andıran şöyle bir gülme... Birkaç kelime... "Ah, sen... sen yok musun... "

"Nasıl da özlemiştim seni!"

"Bir grupla işe yollanacağım yakında! İşte o zaman tüyeceğim!"

"Bizim ortaya gelsene!"

"Nereye?"

"Neulohe'ye! Annemin yanındayım. Hasatta çalışacak işçiler arıyorlarmış."

"İlk grupla mutlaka dışarıdayım. Sen bir şeyler yapabilir misin?"

"Olabilir! Yapmaya çalışacağım. Ah, Hans..."

"Bana iyi geldi! Ne de olsa altı aydır..."

Sophie, küçük kent Meienburg'un taşlı yollarında bisikletini iterek yavaş yavaş yürüdü. Kendini o anda çok mutlu hissediyordu. Bir otelin önünde durdu, bisikletini duvara dayadı ve içeri girdi. Burası Meienburg'un en iyi oteliydi. 'Prusya Prensi' adlı pahalı lokantasında yemek yiyecekti. Büyük toprak sahipleri buraya yemeğe ve iş görüşmeleri yapmaya gelirdi. Çocukluğunda birkaç kez kapısında durup, üzeri altın kaplama süslemelerle bezeli siyah tabelasına hayran hayran baktığını anımsadı. Şimdi büyümüştü, genç bir kızdı.

Hızla içeri girdi, lokantayı geçti ve dışarı terasına çıktı. Bugün büyük toprak sahipleri yoktu, onlar, "bugün iş görüşmem var," deyip evden kaçamaz, pazar günlerini ailelerinin yanında geçirirdi.

Sophie getirilen yemeği tadına varmak istermiş gibi yavaş yavaş yedi. Tabakta tek lokma bırakmadı. Yemeğin yanında yarım şişe de Ren havzasının leziz bir şarabını içti. Bundan sonra artık güzel yiyip içmeli, kendine dikkat etmeliydi. Belki Hans yakında Neulohe'ye gelirdi? Bu mutlaka gerçekleşmeliydi! Yemeğin ardından kendine bir fincan kahveyle bir kadeh konyak da ısmarladı. Sonra bir sigara yaktı; gözleri terasın hemen altında akan derenin sularına daldı. Öğle sıcağında kafası düşüncelerle doluydu. Ötelerden kürek çekenlerin sesleri geliyordu.

"Haydi, biraz acele et, Erna! Bir an önce kendimizi sulara atalım, yüzelim..." dedi görmediği bir adam.

Evet, Sophie de yüzmek istiyordu. Ne güzel olurdu önce serin sularda yüzmek, sonra vücudunu güneşin sıcağına bırakmak. Fakat burası kalabalıktı, bir sürü insan yüzüyordu. Sophie başka yerden sulara bırakacaktı kendini. Az ötedeki masada oturan herifin biri tam yarım saattir ona bakıp duruyordu. Neredeyse gözleri yuvalarından fırlayacaktı. Burada onu beklemediğimi anlayacak kadar zeki birine benzemiyor, diye düşündü Sophie.

O anda aklına geldi, mayosu yanında değildi. Berlin'den gelirken bavuluna da koymamıştı. Fakat günlerden pazar olsa da Meienburg'da bir mayo temin etmek pek zor bir şey olmamalıydı. Yiyip içtiklerinin hesabını ödedi ve terastan salona doğru yürüdü. Bakışlarını Sophie'den ayırmamış müşterinin yanından geçerken koluyla başına dokundu. "Çok affederseniz!" dedi Sophie gülümseyerek. Şapkası önündeki peynir tabağına düşen adamın yüzü kıpkırmızı oldu.

Meienburg'da elişleri satan küçük bir dükkân vardı. Sophie anımsıyordu. Bu dükkân beş yıl önce de vardı, çocukluğunda da.

Belki de Meienburg kurulduğunda açılmıştı burası. Otti Kujahn'ın küçük Berg Sokağı'ndaki, Köller Pastanesi'nin karşısındaki elişleri satan dükkânı sonsuza dek burada kalacaktı! Fakat biliyordu Meienburg gibi küçük bir kentte pazarları her yerin kapalı olduğunu. Dükkânının kapısına gitmedi, hemen arkadan dolaştı. Ufak tefek, hafif kamburu çıkmış, saçlarına çoktan ak düşmüş yaşamı boyunca hiç evlenmemiş Otti Kujahn evdeydi. Tek değişmeyen güvercin bakışlarıydı! Sophie'yi görünce çok sevindi. Tabii dükkânında mayo da vardı. Tabii pazar öğleden sonra da satabilirdi...

Raftan alıp önüne koydukları öyle pek yeni moda mayolar değildi. Sophie'nin hoşuna gitmeyen, hemen hemen her tarafı kapalı, vücuda özgürlük tanımayan şeylerdi. Onlar mayodan çok giysiydi. Fakat o gün için yeterliydi. Ne de olsa Sophie, Neulohe'nin bıyıkları terlemeye başlamış delikanlılarına vücudunu sergilemek niyetinde değildi. Genç köylülerin pazar alışkanlıklarını yakından tanıyordu. Yazları boş zamanlarını yüzmeye giden köyün kızlarının peşinde geçirirlerdi. Otti Kujhan'ın gösterdiği mayolar arasından kendine beyaz nervürlü, küçük dekolteli siyah bir mayo seçti. Bir bone almayı da unutmadı.

Yaşlı kadının uzun uzun düşündükten sonra söylediği fiyat (evet, ne isteyebilirim bu kızdan? Bana üç marka mal olmuştu...) o günlerde bir mektup pulu karşılığı idi! Sophie de, böyle giderse Kujahn'ın el işleri dükkânının uzun süre dayanamayacağını düşündü. Bu fiyatlarla yaşlı kadın enflasyona dayanamazdı. Dükkânın kapısına kilit vurup, aç bilaç yaşamaya devam ederdi. Bisikletine bindi ve yola koyuldu. Öğleden sonrasının huzurunda ormanlar uyukluyordu. Kuşlar da susmuştu, onlar da dinleniyor olacaktı! Sophie de doğa gibi sakindi, kendini huzur içinde hissediyordu. Çoktandır yaşamamış olduğu bir mutluluk ruhunu dolduruyordu. Güneş hiç kıpırdamıyormuş gibi gökyüzünde duruyor, saatler ilerlemiyordu.

Ormanın derinliklerinde bir yerde yengeç gölcüklerinin olduğunu anımsadı. Çoğu yosunlarla örtülüydü, kıyılarında sazlar yetişirdi. Sadece büyükçe olan birinde suya girilip, yüzülebilirdi. Az sonra kenarında durdu, bisikletinden indi. Güneşin ısıtıcı ışınlarını vücudunda hissetti. Girmeliydi bu göle, bırakmalıydı kendini serin sularına, tadına varmalıydı...

Sophie yavaş yavaş ayaklarını suya soktu. Yumuşak kumlarında dikkatle attı adımlarını. Soğuk, taptaze, insan ruhunu canlandırıcı sular yavaş yavaş yükseliyor, bacaklarını sarıyor, ürperiyor, kalçalarına, karnına ulaşıyordu. Ne güzel! Derinleşiyor, ayakları yerden kesiliyor, kendini öne atıyor, hızla birkaç kulaç. Serin sular her yanını sarıp, genç kızı kucaklıyor, onunla bir bütün oluyordu.

Sırtüstü dönüyor, avuçlarını kullanarak yüzmeye devam ediyor, ayaklarını oynatıyordu hafif hafif. O şimdi gölün bir parçasıydı. Gözlerini yumuyor, suları yüzünde, saçlarında hissediyordu. Tepesinde yanan bir şey vardı... Acaba göklerin yolladığı selamlar mı? Güneş gözlerini yakıyor, yüzüne yayılıyordu. Birden hafif bir rüzgâr yaladı alnını, gözlerini, yanaklarını. Bir an için. Sonra o sıcaklık, o ilahi içki yine yüzüne yayıldı, genç kızı canlandırdı. O bir can, o sonsuz bir yaşam. İnsana mutluluk bağışlayan bir olağanüstülük!

Fakat Sophie Kowalewski'nin şimdi ruhunu dolduran mutluluğun bu sabah anımsadığı çocukluk yıllarının o sevinciyle, mutluluğuyla hiç de benzerliği yoktu! Küçük kız sevinç dolu, ağaçların arasında dans eder gibi gezinmiş, varoluşunun mutluluğunu yaşamış, kendini yeni doğmuş bir kuş gibi hissetmişti. Şimdi ruhunu dolduran o mutluluk ise son yıllardaki yaşantısının getirdiği deneyimlerden oluşuyordu. Çektiği özlemlerin, acıların, darbelerin ardından yaşadığı bambaşka duyguların getirdiği bir mutluluk idi. Baskı altında değildi, acılar çekmiyordu. Bilinçsiz yaşamış olduğu o sonsuz çocukluk mutluluğu bir daha geri gelmeyecekti. Kapı artık kapanmış, masumiyetini yitirmesiyle o geçmişte kalmıştı. Fakat bir

insan yaşamında ne kadar çok mutlu an vardı? Az önce sanmıştı ki, dar hücrenin karanlığında, onun kolları arasında, vücudu vücudunda yaşamıştı mutluluğun doruğunu... Fakat şimdi burada, gölün serin sularında, yüzünü yalayan güneşin sıcak dalgalarında da mutluluk vardı.

Kafası hayallerle dolu sudan çıktı, kendini kıyının kumlarına bıraktı. Yüzükoyun yattı, başı elleri arasında, ötelere, çayırlara baktı, hayallere daldı. Gerçek mutluluğun adı yoktu, nasıl bir şeydi, kimse bilmezdi. Mutluluk denen şey bir yerlerde süzülerek uçuyordu. O bir melodi, bir şarkı da değildi. Acaba melankolik bir yakınma mıydı? 'Ben benim!' Her insan biliyordu, ötelerde bir karartı gibi onu bekleyen gerçeği. Bir gün gelecek yaşlanacağız, çirkin bir yaratık olacağız ve ölüp gideceğiz.

Sophie'nin kulağına ayak sesleri geldi. Gözlerini açmadan mayosunun üstünü çekip, çıplak göğüslerini örttü ve dalgın dalgın mırıldandı: "Merhaba!"

Başka zaman olsa, çiftliğe yeni gelmiş olan o iki beyi yanına getiren rastlantıya çok sevinirdi. Fakat nedense şu anda hiç umurunda değildi. Kısa kısa cümlelerle onlarla sohbet etti. Evet, burası göle girilecek kumluk tek yerdi. Kıyının diğer köşeleri hep sazla kaplıydı. Hayır, hayır, beyler onu hiç rahatsız etmiyordu. Göl burada güzeldi, hiç tehlike yoktu, ayaklara sarılan bitkiler de yoktu sularda... Sonra başını yine eğdi, gözlerini yumdu ve sustu. İki erkek ne yapıyordu, bakmadı bile. Hâlâ yanında mıydılar, bilmiyordu. Hafif aralık gözleriyle yine ötelere, çayırlara bakmaya devam etti. Güneş ne güzel de ısıtıyordu vücudunu. Gölden sesler geldi, yüzüyor olacaklardı. Ah, yaşam nasıl da mutluluk doluydu!

Sophie Kowalewski az önce iki erkekle, Studmann ve Pagel'le, onları pek umursamaz gibi konuşmuştu. Böyle yaparken hiç de bilinçli davranmamıştı, fakat bu doğru bir davranış olmuştu. Kabul etmek gerekirdi, tren yolculuğu sırasında Sophie'nin onlarda bırak-

tığı izlenim pek olumlu olmamıştı. Çabuk heyecanlanan ve coşan von Prackwitz ise bu kızı çekici bulmuş, kendisine yardım etmiş olduğu için övüp durmuştu. Pagel'le Studmann onun gibi keyfince yaşayan kızların yapmacık davranışlarını ve konuşmalarını iyi tanırdı. Derisi kurumuş ve yer yer şişmiş, pudra kokan yüzü de hiç hoşlarına gitmemişti. Berlin'in coşkulu ve modern yaşamını geride bırakıp, Neulohe'de bir çiftlikte çalışıp, yaşamaya giderken herhalde böyle birini yanlarına alacak değillerdi. Yol boyunca ona nazik davranmışlar, pek içli dışlı olmamaya çaba göstermişlerdi. Yanında çalışanlara nasıl davranılacağı konusunda yaşlı von Prackwitz'le aynı görüşte değillerdi. Evet, Sophie çiftlik kâhyasının kızıydı. Ona karşı değillerdi, insan olarak eleştirecekleri bir yanı da yoktu, fakat Neulohe'de Berlin'den transfer edilmiş bir kaldırım yosması kök salsın istemiyorlardı!

Sophie, kısa süre önce tren yolculuğunda tanımış olduğu iki erkekle şimdi pek yüz vermeden konuşmuş olması Studmann'ın dikkatini çekmişti. Göle girerlerken yanındaki Pagel'e dönüp, gülümseyerek konuştu: "Hiç de fena bir kıza benzemiyor..."

"Evet, tuhaf..." diye mırıldandı Pagel. "Trende karşımdaki oturan sanki bambaşka biriydi. Tauentzien kaldırımlarında dolaşan biri..."

Suyun içinde yürümeye devam ettiler. Studmann sordu: "Dikkatinizi çekti mi, Pagel? Üzerinde çok eli yüzü düzgün bir mayo var..."

"Evet," dedi genç adam. "Hemen hemen hiçbir yerini göstermiyor! Bana öyle geliyor ki, ben kadınları ömrüm boyunca anlayamayacağım."

Başından geçmiş en son macerayı bir an anımsayan Pagel kendini gölün sularına bıraktı. Berlin yaşamları artık geride kalmış olan iki adam sularda kulaç attılar, yüzdüler, derine daldılar, tekrar su üstüne çıktılar, kendilerini suların hafif akıntısına bıraktılar. On veya on beş dakika sonra kıyıya doğru yüzerlerken yeniden dünyaya

gelmiş gibiydiler. Kendilerini Berlin'deki son ay ve yıllarında hiç böylesine canlı ve dinç hissetmemişlerdi.

Birden kıyıdan gelen seslerle irkildiler. Bir kadının azarlayan tiz sesine alttan almaya çalışan bir adamın sesi karışıyordu.

"Fakat bu bağıran Sophie!" dedi Studmann.

"Boşverin," diye Pagel ona doğru seslendi. "Henüz sudan çıkmak istemiyorum. Ona sataşan bir genç köylüye bağırıyor olacak..." Şöyle bir sırttı.

"Hayır, hayır!" dedi Studmann. Çevresinde olup bitenlerle hep ilgilenen, zayıfa yardım etmesini seven, yerine göre 'dadılık' bile yapan adam heyecanlıydı. "Ona birinin sataşmaya kalkacağını sanmıyorum..." Ve kıyıya doğru hızla kulaçlar attı. Pagel de canı istemeye istemeye peşinden yüzdü.

Geldiklerini gören Sophie onlara doğru el sallayıp, bağırdı:

"Hey, çabuk buraya gelin! Giysilerinizi almak istiyor!

"Sus be kızım!" diye orman korucusu fısıldadı. "Sana bir şey olacağı yok. Ben sadece şu iki beyin giysilerini..."

"Evet, von Studmann Bey ve Pagel Bey!" dedi Sophie ve kıyıya doğru seslendi. "Çabuk olun!"

"Ne oluyor burada?" diye Studmann sordu.

Çok şaşırmış gibiydi. Pagel de merakla Sophie'ye doğru baktı. Üzerinde yeşil üniforması orman korucusu Kniebusch az ötede duruyordu. İkisi de yaşlı adamı pek tanımıyordu. Omuzuna tüfeğini atmış olan Kniebusch'un koltuğunun altında bir elbise çıkını vardı. Bunlar Berlinli iki dostun giysileriydi. Bu arada ayağa kalkmış olan Sophie öfkeli yüzüyle Artemis'i andırıyordu. Bir eliyle, çabucak yukarı çekmiş olduğu mayosunu tutuyor, diğer eliyle Kniebusch'un koltuğunun altındaki giysileri çekiştiriyordu. Studmann, Sophie'nin yakalamış olduğu giysinin pantalonu olduğunu fark etti.

"Bu da ne demek oluyor?" diye şaşkınlıkla sordu.

Orman korucusunun yüzü bir domates gibi kızarmıştı. Studmann'ın sorusuyla daha da kızardı. Anlaşılmayan bir şeyler söyledi, daha doğrusu homurdandı. Giysileri bırakmadı, Sophie Kowalewski de yakalamış olduğu pantalonun paçasını çekiştirmeye devam etti.

"Şurada uzanmış yatıyordum," diye yanına gelmiş olan adamlara anlatmaya başladı. Çok öfkelenmiş olduğu yüzünden belliydi. "Birden az öteden hışırtılar duydum. Bir an düşündüm, acaba bir kirpi mi otlar arasında dolaşıyor, yoksa bir tilki mi sokulmak istiyor... Başımı kaldırıp baktım, vay canına, dedim kendime! Az ötede, sazların arasından Kniebusch eğilmiş giysilerinizi topluyor. Hemen seslendim: 'Hey Kniebusch, ne yapıyorsunuz? Giysiler yeni gelen o iki beyin!' Hiç sesini çıkarmadı, sadece elini dudaklarına götürüp, susmamı işaret etti. Sonra arkasını döndü, ağaçların arasında kaybolmak istedi. Ben yerimden fırladığım gibi şu pantalonun paçasını yakaladım. Bırakın artık giysileri!" Sophie yine bağırdı. "Onlar sizin değil!"

"Siz galiba bizim kurtarıcımızsınız, Sophie hanım!" diye Studmann gülümseyerek konuştu. "Bizi yine zor bir durumdan kurtardınız. Çok teşekkür ederim. Fakat giysileri çekiştirmeyi artık bırakabilirsiniz. Kniebusch Bey'in onlarla buradan kaçmayacağıma eminim." Sonra birden sesini yükseltti. Öfkeyle konuşmaya devam etti: "Evet, Kniebusch bu yaptığınız ne anlama geliyor? Eğer unuttuysanız, benim adım Studmann, von Studmann. Yanımdaki Bey'in adı da Pagel. Bizler sayın von Prackwitz'in yanında çalışıyoruz."

"Bütün bunlar beni ilgilendirmez," diye Kniebusch homurdandı ve şimdi yerde duran giysilere baktı. Pagel onları koltuğunun altından çekip almıştı. "Burada göle girmek yasaktır. Eğer yine de giren oldu mu giysilerine el konulur!"

"Bu yasak da ne zaman çıktı?" diye Sophie Kowalewski öfkeyle sordu. "Tuhaf bir yenilik!"

"Sen kapat çeneni!" dedi orman korucusu. "Sayın Beyefendi'nin talimatı bu ve çoktandır geçerli!"

"Öyle mi? Bana, çeneni kapat, dediğin için şimdi daha çok konuşacağım!" diye Sophie sesini yükselti. Kavga etmeye hazır gibiydi. "Hem siz yalan söylüyorsunuz! Bana bir şey olmayacağını söylemiştiniz. Siz sadece beylerin giysilerini almak istiyordunuz!"

"Bu gerçek değil!" Kniebusch çabuk çabuk konuştu. "Ben böyle demek istememiştim..."

"Hayır, aynen böyle dediniz! 'Ben beylerin giysilerini alacağım, sana bir şey olacağı yok' dediniz."

"Hayır!"

"Evet!"

"Hayır!"

"Evet!"

"Oturalım şuraya." Studmann araya girdi. "Evet, Bay Kniebusch, buyurun oturun. Pagel lütfen ceket cebimdeki sigaraları uzat. Evet... Buyurun... Sigara alır mıydınız, Sophie hanım? Evet, evet, sigara içtiğinizi biliyorum. Beyefendi gibi katı değiliz biz, trende izin vermemişti. Fakat bizler genç nesil sayılırız... Bay Kniebusch demek ki Beyefendi size giysilerimize el koymanız görevini verdi. Öyle mi?"

"Hayır! Ben, burada gizlice göle girenlerin giysilerine hep koyarım!" diye orman korucusu kafa tutar gibi konuştu.

"Sophie hanımın giysilerine gelince onları bu kuralın dışında tutuyorsunuz, öyle mi? Hem bugüne kadar kaç kişinin giysilerine el koydunuz, Bay Kniebusch?"

"Bunu size söylemek zorundan değilim! Hem ben Beyefendi'nin yanında görevli biriyim." Başını çevirip ormana doğru baktı. Burada güneşte oturmaktan rahatsız oluyormuş gibiydi.

"Bilmek istediğim tek şey," diye von Studmann devam etti, "acaba bugüne kadar kaç kişinin giysisine el koyduğunuz?"

Orman korucusu yanıt vermedi, sadece yüzünü buruşturdu.

"Yoksa bu yörede yardımcı polis görevi de mi yapıyorsunuz?"

Yaşlı adam susmaya devam etti.

"Acaba sabıkalı birisi misiniz? Tabii o zaman yabancı insanların giysilerini alıp götürmek sizin için sorun değil..."

Sophie şöyle bir kahkaha attı. Pagel arka arkaya öksürdü. Yaşlı adamın yüzü daha da kızardı. Gözlerini kıstı ve suskunluğunu sürdürdü.

"Siz bizim kim olduğumuzu biliyorsunuz. Burada yasak olmasına karşın göle girdiğimiz için bizi polise şikâyet edebilirsiniz. Para cezası filan gelecekse, onu da öderiz. Fakat giysilerimizi alıp, kaçırmak hiç de doğru bir şey değil!"

Bir süre bakıştılar. Orman korucusu oturduğu yerde pek rahat değilmiş gibi sağa sola kaydı. Bir şey söylemek istedi, ağzını açtı. Fakat sustu, yine ormana doğru baktı. Sonra oturduğu yerden kalkmak istedi. Ancak Pagel'in bacağı buna engel oldu. Yaşlı adam tekrar yerine oturdu.

"Orman korucusu Kniebusch!" diye konuştu von Studmann. Ses tonu hâlâ sakin ve sabırlıydı. İnatçı, yaramaz bir çocuğa öğüt verir gibi devam etti. "Niçin bizimle açık açık konuşmuyorsunuz? Şimdi burada sorularımıza yanıt vermezseniz hep birlikte sayın von Teschow'un yanına gitmek zorunda kalacağız. Ben ona olup biteni anlatacağım. Bakalım o zaman bize ne yanıt verecek?" Von Studmann daha fazla konuşmadı. Sustu. Karşısındaki yaşlı adam başını önüne eğmiş, öyle düşünüyordu. Yüzü görülmüyordu. "Eğer şimdi bize gerçeği anlatırsanız, size namus sözü veriyorum, olup biten hep aramızda kalacak. Bayan Sophie'nin dilini tutacağının sorumluluğunu da ben üzerime alabilirim, öyle değil mi?" Genç kız başını, evet, anlamında salladı. "Bu hiç de hoş olmayan durumdan sorunsuz kurtulmanız için elimizden geleni yapacağız..."

Orman korucusu yavaş yavaş ayağa kalktı. Gözlerinde yaşlar belirmişti. Konuşmaya başlayınca yaşlar arttı, yanaklarından aşağı

süzüldü, sakallarına karıştı. Yaşlı adam konuştu, anlattı, gözyaşları hiç durmadı. Hıçkırmıyordu, bunlar yaşlıların engel olamadığı, kendiliğinden akan duygusal gözyaşlarıydı.

"Evet, Beyefendiler," dedi orman korucusu Kniebusch, "hiç kimse bana yardım edemez. Öfkelenmemiş olmanıza sevindim. Konunun aramızda kalacağına söz vermeniz de güzel. Fakat ben artık yitik, çaresiz kalmış bir insanım. Ben yaşlıyım, yaşlıların şansı yoktur. Hiçbir şey kalmadı elimde, bir zamanlar beni mutlu etmiş şeyleri de artık yitirdim... Kısa süre önce ormanımızda kaçak avlanan Bäumer'i yakaladım. Daha doğrusu bana yakın bir yerde bisikletinden düştü ve başını taşlara çarpıp, kendinden geçti. Kendimi kahramanlaştırmak istedim, mücadele sonunda onu yakaladığımı anlattım. İnsan yaşlılığında bazı aptallıklar yaptığı oluyor..."

Sonra bir süre hiç konuşmadan öyle oturdular. Gençler, Sophie ile Wolfgang başlarını eğmişlerdi. Yaşlı birinin karşılarında ağlamasından utanmışlardı. Von Studmann ise gözlerini açmış, merakla orman korucusu Kniebusch'a bakıyor ve arada sırada başını sallıyordu.

"Evet, Beyler," diye yaşlı adam devam etti, "şimdi mahkeme de bu olay nedeniyle beni suçluyor. Bäumer kendine gelemiyormuş, yüksek ateşi de varmış. Beni koruyacak tek kişi de Beyefendi, ancak şimdi benden istemiş olduğunu yerine getirmezsem o da bundan vazgeçecek. Beni yalnız bırakacağı gibi görevimden de uzaklaştırır. O tek ekmek kapım, ne yaparım ben? Evde hasta bir kadın benim elime bakıyor!"

Yaşlı adam durduğu yerde sanki kendi kendine konuşuyormuş gibiydi. Bakışları von Studmann'a takıldı, yüzü biraz değişti: "Evet, bugün öğle yemeğinden sonra beni yanına çağırdı ve sizleri yüzmeye giderken gördüğünü söyledi. Eğer giysilerinize el koymazsam bana mahkeme karşısında yardım etmeyeceğini belirtti. Fakat şimdi şu kızcağız beni giysileri alırken gördü, her şey suya düştü. Sizlere niçin

böyle öfke duyduğunu gerçekten bilmiyorum. Bana bir şey söylemiş değil..."

Sustu ve canı sıkkın sağına soluna bakındı.

Von Studmann: "Bay Kniebusch, burada başka göller yok mu?" diye sordu. "Bize rastlayamadığınızı söylersiniz..."

Orman korucusu bir an düşündü. Yüzü birden değişti. "Bu tarafta pek göl yoktur," diye ağır ağır konuştu. "Buralar daha çok ormanlıktır."

"Birnbaum," dedi Sophie.

"Evet, Beyler Birnbaum'daki göllere yüzmeye gitmiş olabilir... Fakat o zaman akşam saat yediden önce dönmemelisiniz. O saate kadar ormanda bir yerde oturup beklemeniz gerekir!"

"Ah, tabii bunu yaparız," diye konuştu Studmann ve gülümsedi. "Uşaklar hayvanların yemini bu defalık bizsiz versin."

"Beylere çok teşekkür ederim," dedi orman korucusu. Artık gözyaşı dökmüyordu. "Benim gibi yaşlı bir adama yaptığınız bu iyilik için çok teşekkür ederim sizlere. Pek işe yaramaz, fakat yine de hiç yoktan iyidir. Beyefendi'nin beni övmesi için çok başarılı bir şey yapmam gerek! Yaşlıların işi zordur, gençler bunu pek anlayamaz."

Sustu. Bir süre düşünceli düşünceli öyle durdu. Sonra: "Hiç olmazsa beylerin anlayışı sayesinde görevim fiyaskoyla sonuçlanmadı," diye mırıldandı ve şapkasını çıkarıp, diğerlerini şöyle bir selamladı. Yürüdü gitti.

Studmann bir an peşinden baktı ve sonra: "Bay Kniebusch, bekleyin beni," diye seslendi. "Size biraz eşlik edeyim!"

Sonra üzerinde sadece mayosu, ayakları çıplak arkasından koştu. Bu topraklara henüz alışmamış ayaklarını o anda hiç düşünmedi. Gerçek bir 'dadı' acılara katlanırdı. O anda başkasının acısını dindirmek Studmann için en büyük teselliydi!

Sophie ile genç Pagel peşlerinden baktılar. Sonra bir sohbete daldılar. Önce orman korucusu Kniebusch'dan söz ettiler, sonra da

çiftlikten, ekinden... O gün kendini mutlu hisseden Sophie yanındaki genç Pagel'e ne çok kibar davranıp onu etkilemek, ne de göz kırpıp, onunla flört etmek istedi. Wolfgang ise bu cana yakın ve zeki kız üzerine tren yolculuğu sırasında nasıl da yanlış bir hüküm vermiş olduğuna şaştı. Düşündü, trende Sophie'ye bir Berlinli gözüyle bakmış olacaktı.

Sophie'nin anlattığına göre babası Neulohe'de üç haftadır hasat kaldırılmadığından şikâyet ediyordu. Eğer bir an önce çalışacak adamlar bulmazlarsa ekine yazık olacaktı. Beyefendi'nin niçin yakındaki şu Meienburg Hapishanesi'nden bir grup adamı getirmediğini köyde hiç kimse anlamıyordu. Yaşlı Kowalewski, oradaki adamların önlerine doğru dürüst yemek konduğu ve içmeleri için de sigara verildiği sürece uysal ve çalışkan işçiler olduğunu söylüyordu. Beyefendi acele etmek zorundaydı. Çevredeki bütün çiftlikler kalifiye tarla işçileri getirtmişti, Meienburg Hapishanesi de sağa sola çalışacak bir sürü tutuklu yollamıştı. Bütün bunları kısa süre önce babasından öğrenmişti. Sophie, Neulohe'deki ekine yazık olacak diye çok üzülüyordu.

Pagel genç kızın bu söylediklerini çok mantıklı buldu. Neulohe'deki ekinin durumuna üzülmesi de ne kadar iyi niyetli biri olduğunun kanıtıydı. Berlinli bir oda hizmetçisi kızdan bunu hiç beklemezdi. Bu konuyu hemen Studmann'a açacağını söyledi. Ancak Studmann henüz dönmediği için kendilerini sulara bırakıp, biraz yüzmeye karar verdiler.

Pagel, yanındaki genç kızın çok güzel yüzdüğünü fark etti. Ona yetişemiyordu. Fakat ona, şu sıralar Berlin'de moda olmaya başlayan ve adına "kravl" denen değişik bir yüzme stilini gösterebilirdi. Ne kadar yetenekli biri olduğunu yanındaki genç kıza kanıtlayabilen her genç erkek kendini mutlu hissederdi. Düşündü, hem şu Sophie çok cana yakın ve sempatik bir kızdı... Hiçbir şeyle ilgilenmeyen, asık yüzlü biri sandığı genç adamın gerçekte bambaşka bir insan

olduğunu fark eden Sophie de onu ilginç buldu. Studmann az sonra hafif topallayarak, başı önünde, biraz düşünceli yanlarına geldiğinde iki genç birbirlerine kaynaşmıştı.

"Bakın Pagel," dedi Studmann genç adama, "burası çok tuhaf bir dünyaymış!" Sonra pantolonuna uzandı, sigara paketini çıkarıp, bir sigara yaktı. "Burada topraklardan tahıl fışkırmıyor, korku fışkırıyor! Ve bu korku herkesin üzerine çökmüş! Pagel, herkes bu korkuyla yaşıyor! Büyük toprakların olduğu bu doğada huzur olduğunu sanmak sadece yanlış bir düş! Burada ortalığı karıştıran, huzursuzluk çıkaran biri var..."

"O moruk," diye konuştu Sophie biraz üst perdeden, "yoksa yine çenesini tutmadı mı... dedikodu mu yaptı? Sizi belki henüz etkiliyor, fakat buradakiler çoktandır onu ciddiye almıyor."

"Hayır, Sophie," dedi Studmann, "o yaşlı adam dedikodu yapmadı. Keşke çenesini tutmayıp, bir şeyler anlatsaydı! Çünkü bana kalırsa burada tuhaf şeyler oluyor. Fakat sanırım yakında neler olduğunu öğreneceğim. Pagel, sizden de rica edeceğim, bir daha ona rastladığınızda cana yakın davranın. Yardımınızı da esirgemeyiniz. Evet, o belki tabansızın teki, fakat unutmayın bir gemi SOS yolladı mı, taşıdığı mal ne olursa olsun yardımına gitmek gerekir."

"Aman, aman..." diye Sophie alay eder gibi konuştu. "Orman korucusu Kniebusch'un bu yaştan sonra sizler gibi iki yardımcısı olacağını aklımın köşesinden geçirmezdim! Bence onun gibi sağa sola laf taşıyan entrikacı biri buna hiç layık değil..."

"Evet," dedi Studmann, "burada kim neye layık bilemem. Ben ve Pagel mutlaka bir şeye layık değiliz. Size gelince Sophie, sanırım siz de henüz özel ödül verecekleri bir şey yapmadınız." Sophie'nin yüzü kızarıverdi. Kendini bir an için oltaya yakalanmış bir balık gibi hissetti. "Fakat şimdi bırakalım bunları," diye Studmann devam etti. "Sizden rica etmek istediğim bir şey var Sophie. Ormandan odun çalanlar oluyormuş, kulağınıza bir şey geldiğinde acaba beni haberdar

eder misiniz? Kniebusch bu konuda çok huzursuz olduğunu söyledi. Tek başıma hiçbir şey yapamıyorum, dedi. Hırsızlar ise gruplar halinde ormana geliyormuş..."

"Bana ne ormandan odun çalanlardan?" diye Sophie öfkeyle sesini yükseltti. "Ben casus muyum?"

"Ben de sanmıştım ki, olup biten bazı şeylerden köydekiler biz çiftlikte yaşayanlardan daha önce haberdar oluyor..."

"Ben casus değilim!" diye Sophie tekrar bağırdı. İyice öfkelenmiş gibiydi. "Ben zavallı ve fakir insanların ne yaptığına burnumu sokmam."

"Fakat hırsızlık hırsızlıktır," dedi Studmann. Artık çok ciddi konuşuyordu. "Casus güzel bir söz değil. Ancak bir hırsızı ele veren de casusluk yapmış değildir ki! Hem ben sanmıştım ki," diye devam etti, "siz çiftliğin çıkarlarını düşünen birisisiniz... Babanız da görevi gereği birçok insanla bir araya geliyor. İyi çalışmayan oldu mu mutlaka Beyefendi'ye bildiriyor. Bunu yaptığı için de kendisine "ihbarcı" veya "casus" denmiyor ki... Hem sonra Berlin'den gelirken trende Beyefendi ile yan yana oturmuş, bir güzel sohbet etmiştiniz. Şimdi de burada bizlerle güzel güzel konuştunuz. İnsanın kimden yana olduğunu bilmesi bence sevindirici bir şeydir..."

Sophie başını iki eline almış dinledikten sonra karşısındaki von Studmann'la Pagel'e düşünceli düşünceli baktı. Ancak gözlerinden o anda ne düşündüğü pek okunmuyordu. Acaba Studmann'ın sözlerini önemsiyor muydu, yoksa içten içe alay mı ediyordu? Sonunda: "Peki, bir kulak kabartayım," diye konuştu. "Fakat bir şey öğreneceğime söz veremem. Ne de olsa uzun süre buralarda değildim."

"Peki, peki," dedi Studmann ve ayağa kalktı. "Sizden haber alabilirsek seviniriz. Tabii sonraki gelişmeler ne olur, şu anda bilemem. Şimdi hep birlikte tekrar göle girelim, ne dersiniz? Ormanda yürümekten ayaklarım acıyor, eve dönmeden önce biraz serinleyip kendilerine gelsinler... Hem gölden çıktıktan sonra zamanımız da

dolmuş sayılır! Ancak Sophie yolda bana Birnbaum'daki göllerden biraz söz edin de haberim olsun. Yaşlı Beyefendi'ye dikkat etmeli. Kniebusch'un söylediklerine inanmayabilir. Hatta bakarsınız kalkıp buraya da gelebilir..."

Studmann başını çevirip ormana doğru baktı.

7

Von Studmann'ın korkmasına gerek yoktu. Yaşlı von Teschow yengeç yetişen göllere gelip, burada ne olup bittiğini denetleyecek biri değildi. Beyefendi'yi henüz pek tanımıyordu. Von Teschow sık sık mızmızlanıp durmasını severdi. Çok koku çıkan yerlere ise adamlarını yollardı! Kavga çıkabileceğini tahmin ettiği göle o akşamüstü Kniebusch'u yollamasının nedeni de buydu. O daha çok Neulohe'nin sokaklarında dolaşır, tanıdığı birisine rastladı mı da, durur, biraz sohbet ederdi. Böyle günlerde uyruğu altındaki insanların arasına karışmış bir prense benzetirdi kendini! Yaşlı hizmetkârı Elias da üç saat önce villaya giderken yol boyunca kendini Efendisi gibi hissetmişti...

Von Teschow o gün de köyün içindeki pazar gezintisini yapıp, etrafla çene çalarken kafasını sürekli yoran bir düşünce vardı. Muhtar Haase'yi evinde ziyaret edebilmek için bir neden bulmalıydı. Öyle çat kapı uğramak istemiyordu. Muhtar niçin orman korucusu Kniebusch'a karşıydı, niçin onun aleyhinde ifade vermişti? Çoğu zaman düşünmüştü, insan bilmediği bir şeyi mutlaka bilmek sorunda değildir! Fakat şimdi muhtarın davranışı çok tuhafına gidiyordu, anlayamadığı bir şey vardı.

Yaşlı von Teschow biraz ileride, köy alanına varmadan az önce, mezarlığa sapan yolun köşesinde, Leege'nin oturduğunu gördü. Leege köyün en yaşlı kadınıydı, bir zamanlar çiftlikte çalışmıştı. Yıllar önce ölmüş olan kocası da bir süre mezarcılık yaparak ekmek

parası kazanmıştı. En son görevi de orman işçiliği olmuştu. Aradan çok yıllar geçmişti. Yaşlı Leege, en küçük torunu Amerika'ya göçeli, belki aradan on yıl geçmişti, mezarlık duvarının altındaki eski bir kulübede yaşamaktaydı. Garip bir kadındı, kimi zaman köyün hayvanlarını büyülediği söylenirdi. Bazı insanların vücudundaki şişler ve siğillerin o okuduktan sonra kaybolduğu da köyde anlatılırdı.

Von Teschow köyün yaşlı kadınlarıyla sohbet etmesini pek sevmezdi. Hele Leege ile konuşacak hiçbir şeyi yoktu. Bu nedenle yanından geçerken görmezliğe geldi ve hızla yoluna devam etmek istedi. Fakat kara fareyi andıran, fıldır fıldır dönen gözleriyle onu fark eden köyün en yaşlı kadını hemen yerinden doğruldu ve von Teschow'un yolunu kesti. El kol hareketleriyle, ulur gibi, içinde yaşadığı kulübenin damının aktığını, yağmur yağdığında içeriye suların girdiğini söyledi.

"Bunlardan bana ne Leege?" diye von Teschow yüksek sesle sordu. Kadının kulakları çok az işittiği için bağırması gerekiyordu. "Muhtara gitmelisin! Barakanı tamir etmek onların görevi, çiftliğin değil!"

Fakat köyün en yaşlı kadını Leege inatçıydı. Onun gözünde von Teschow efendisiydi ve bu nedenle köyün bütün insanlarının rahatından o sorumluydu. Otuz, kırk yıl önce olduğu gibi şimdi de bu sorumluluğu taşıyordu. Önünden çekilmeye hiç niyeti yoktu. El kol hareketleriyle ve ulur gibi konuşmasıyla az sonra köy alanındaki herkesin dikkatini çekebilirdi. En iyisi bir an önce köy muhtarı Haase ile yıllar önce çiftliğinde çalışmış bu kadının kaldığı kulübenin akan damı üzerinde konuşmaktı! Von Teschow daha çok inat etmedi, yumuşadı ve yaşlı Leege'yle kaldığı barakaya doğru yürüdü.

"Anlat bakalım, torunlarından ara sıra mektup alıyor musun?" diye sordu, konuyu değiştirmek ister gibi. Yaşlı kadın gülümsedi ve yüksek sesle mektup yazdıklarını, hatta arada sırada resimler de yol-

ladıklarını söyledi. Peki neler yazıyorlardı? Orada nasıl bir yaşamları vardı?

Evet, bir şeyler yazıyorlardı, fakat o ne yazdıklarını okuyamıyordu. Çünkü yaşlı kedisi geçen yıl gözlüğünü kırmıştı; bu yıl çilekleri satınca belki parası yeni bir gözlüğe yeterdi.

Peki Amerika'dan gelen mektupları niçin başkalarına okutmuyordu?

Hayır, hayır, böyle bir şey yapamazdı. Mektuplarda kötü haberler varsa bunu kısa sürede bütün köy bilirdi. Torunları hakkında kötü dedikodular yapılmasına izin veremezdi. Mektupları biriktiriyordu, yeni gözlüğü aldığında okuyacaktı!

Peki hiç mektupla arada sırada nineleri için bir şey yollamıyorlar mıydı, para veya arada sırada yiyecek paketi?

Ah, tabii yolluyorlardı, renkli güzel fotoğraflar geliyordu kimi mektupla. Fakat Kızılderililerin ülkesinde herhalde doğru dürüst yemek yoktu!

Birlikte eski kulübesine vardılar. Leege'nin kaldığı yer çam ağaçlarının gölgesinde masallarındaki bir cadı evini andırıyordu. Yaşlı adam önce yağmurda akan ve kuru otlarla kartonlardan oluşmuş, bazı yerlerini yosunların kapladığı damı sağdan soldan, önden arkadan iyice bir gözden geçirdi. Von Teschow nedense iyice meraklanmıştı, çok yaşlı kadının yanından ayrılmak için şimdi hiç acele etmiyordu. Gerçek bir tilki bir araba yükü otun içine saklanmış kazın bile kokusunu hemen alırdı. Sonra kulübenin kapısını itip, içeri girdi. Meraklanmış gibiydi. İçi de dışı gibi dökülüyordu. Bir domuz ahırından hiç farkı yoktu. Fakat içerisinin ne pisliği, ne de dayanılmaz kokuları o anda yaşlı adamı rahatsız etti. Her taraf kâğıt ve kumaş paçavralarıyla pılı pırtı doluydu. Kurnazca sağına soluna bakındı ve aradığı şeyi hemen gördü. Duvardaki eski bir fotoğraf dikkatini çekmişti. Leege bu fotoğrafın arkasına bir şey sıkıştırmıştı.

"Ah, işte bu küçük Ernst," diye kadın sızlandı. "Gidenlerden en sonuncusu, savaştan önceydi, o yıllarda henüz on üç yaşındaydı..."

"Başka fotoğraflar da yolladılar mı, Leege?"

Evet, yollamışlardı. Mektup zarflarının içindeydi. Mutfakta dolapta da bir sürü vardı.

"Şimdi sana bir şey söyleyeceğim, Leege," dedi von Teschow. "Kulübene yeni bir dam yapılacak. Söz veriyorum sana. Eğer bir keçi istiyorsan, o da alınacak. Tabii karnın doyacak kadar yemek de dolabına konacak. Bir gözlük de, sobana odun da..."

İhtiyar kadın, sanki o kadar çok şey istemiyormuş gibi ellerini havaya kaldırdı ve bir şeyler söyledi durdu; o çok iyi yürekli idi, kendisine nasıl teşekkür edeceğini bilemiyordu. Fakat von Teschow'un şimdi çok acelesi vardı.

"Bak Leege, sen burada kal, dönmemi bekle. En geç yarım saat sonra yine yanındayım. Muhtarı alıp geleceğim, belki papaz efendiyi de getiririm. Hiçbir yere gitme, bu fotoğrafları da kimseye filan verme..."

İhtiyar Leege adamın söylediklerini yerine getireceğine söz verdi. Gerçekten de az sonra von Teschow yanında papazla muhtar döndü. Üç adam hemen sağı solu karıştırmaya başladılar. Ellerine aldıkları eski gazeteler, kutular, yastıkları dikkatle evirip çevirdiler. Dolap çekmecelerini altüst ettiler, hatta bir kenara atılmış kalın kışlık çorapların da içine baktılar. Her yerde Amerika'dan gelmiş rengârenk fotoğrafları arayıp durdular!

İhtiyar kadın ne olduğunu anlayamıyordu. Sadece havada uçuşan, para, altın, döviz gibi sözler kulağına geliyordu. Başka her şey değersizdi, çöpe atılmalıydı. Ne oluyordu? Bu üç adam sanki barakasında bir yerlere saklanmış Paskalya yumurtalarını arayan üç afacandı! Yaşlı von Teschow oldukça keyiflenmişti. Arada sırada anlaşılmayan bir şeyler mırıldanıyordu. O gelene kadar hiç kimse bu yaşlı kadınla ilgilenmemişti... Muhtarın görevi gereği köyün fakirleriyle, papaz da

kilisesine bağlı bütün insanlarla ilgilenmek zorundaydı... İkisi de her zamanki gibi ne yaptıklarını bilmiyorlardı! Bu ihtiyar, zengin kadın yağmur suları içinde boğulacak, açlıktan ölecek ve hiç kimsenin haberi olmayacaktı!

Ne papaz, ne de muhtar yaşlı adamın bu iğneleyici sözler karşısında seslerini çıkardı. İhtiyar kadının kulübesinde bulunan paraların dikkatle sayılıp, iki yüz seksen beş dolar olduğu tespit edilmesinin ardından papaz: "Acelem var, her şey artık güvenilir ellerde," dedi ve yanlarından ayrıldı. Muhtar paraları teslim aldı, ertesi gün de damı tamir etmesi için bir adam yollayacağına söz verdi. "Bir sepet yiyecek de gelecek. Tabii Leege, artık bir keçin de olacak... Evet, evet, gözlük de alacağız..."

Sonra iki adam yanından ayrıldılar, köye uzanan yolda yürüdüler. İhtiyar kadın arkalarından ağlaya ağlaya bir şeyler söyledi, onlara teşekkür etti. Az sonra köye yaklaşırlarken von Teschow sordu:

"Şimdi ne yapacaksınız bu parayı, Haase?"

"Evet... Ben de pek bilemiyorum...." diye muhtar mırıldandı. "İyice bir düşünmem gerekiyor."

"Geçenlerde bir şey okumuştum..." dedi yaşlı adam. "Ele geçirilen dövizlerin bankaya teslim edilmesi gerekiyormuş. Tabii benim okuduğum o haber yanlış da olabilir..."

"Evet... Bankaya teslim ettiğimde bir yığın değersiz para verecekler karşılığında. Ve Leege haftaya bir paket kahve istediğinde de ona: 'Paran kalmadı' mı diyeyim?"

"Bu yaşlı kadın için iyi olmaz, Haase."

"Evet... Ona acımıyor değilim..."

"Fakat yasalar gerçekten böyle ise yapacak başka şey yok gibi!"

"Böyle olmayabilir de... Siz yanlış okumuş olabilirsiniz..."

"Evet, evet. Gazeteler gerçek dışı o kadar çok şey yazıyor ki..."

"Haklısınız. İnsan kimi gün yazanları okuduğunda kafası karışıyor."

İki adam yavaş yavaş yürüdü. İnce uzun boylu, yüzü kırışıklıklarla dolu muhtarla, şişman, tıknaz yaşlı von Teschow yan yana...

"Hem şu sıralar herkes tarlalarda," diye muhtar devam etti, "insanların işi başından aşkın, kim kalkıp ta Frankfurt'a gidecek de dövizleri bozduracak? Çatıyı tamir edecek adama para vermek gerek. Sonra üstünü yeniden örtmek için kuru ot da satın alınacak. Leege'ye bir keçi sözü de verdik. Bütün bunları dolarla ödeyemem ki! Hem köylünün bir kulağına gitti mi hemen dedikoduya başlarlar."

"O zaman bu dolarları bir başkasının bozdurması gerekiyor," dedi yaşlı adam.

"Evet, evet," diye muhtar mırıldandı. "Ben de bunu düşünüp duruyorum ya... Fakat ekin henüz kalkmadan kimin cebinde bu kadar çok para olabilir?"

"Sanırım çekmecemde biraz nakit para var, Haase. Bakmalıyım. Ben size akşama haber veririm."

"Ben dün harman dövdüm," diye muhtar konuştu biraz düşünceli. "Yarından önce nakledemem. Fakat bir sorun var, iki gün sonra Kniebusch'a parasını vermem gerekiyor." Yaşlı adam sesini çıkarmayınca devam etti: "Birkaç gün bekleyebilse iyi olurdu. Belki de hava yağmura döner, o zaman tekrar harman dövmek gerekebilir..."

"Anlamıyorum," diye konuştu yaşlı adam. "Kusura bakmayın, Haase, sanırım biraz budalayım; ne demek istiyorsunuz? Yoksa Kniebusch'a olan on bin eski mark borcunuzdan mı söz ediyorsunuz?"

Muhtar dudaklarını ısırdı. Sonra homurdanır gibi konuştu:

"Ben anlayamıyorum, Beyefendi. Fakat sizin şu Kniebusch anasının gözü biri, beni tongaya düşürdü. İpotek sözleşmesini feshedemem ki... Ona her yıl iki ton çavdar vermem gerekiyor..."

"Vay canına!" dedi yaşlı adam ve sırıttı. Sanki yine birisi tuzağa düşmüş olduğu için çok sevinmişti. Bir başkasının kazıklanması, tu-

zağa düşürülmesi, kandırılması hayatta en çok hoşlandığı şeylerden biriydi. "Siz neler de yapıyormuşsunuz? Şimdi anlar gibi oluyorum Frankfurt'taki yargıcın Kniebusch'dan niçin pek hoşlanmadığını..."

"Fakat ben..." diye muhtar sesini yükseltti, "ben sadece gerçek neyse onu yazmıştım."

"Tabii, Muhtar Bey, tabii size göre gerçek olanı yazacaktınız," dedi yaşlı adam sırıtmaya devam ederek. "Hep adaletin, düzenin ve yasaların arkasında olmalısınız! Fakat bu konudan akşama da söz edebiliriz. Evet, akşam size uğrayacak ve bu dolarları bozdurabilmeniz için para getireceğim. Çavdardan alacağınız para hepsine yetmez sanırım. Ben size seve seve yardım ederim, muhtar Bey! Bir ara Frankfurt'a yolum düştüğünde de dolarları bankada bozdururum. Berlin'de Beyefendiler beklesin dursun! Orman korucusu Kniebusch biraz beklesin. Size söz veriyorum, ben bunu hallederim. Demek ki bir köylüyü kandıracak kadar uyanığın birisiymiş, şu bizim yaşlı Kniebusch! Ondan hiç beklemezdim. Her neyse, ne olup bittiğini akşama bana biraz anlatırsınız, Muhtar Bey..."

"Dolar şu sıralar bir milyon yüz bin mark... Bu kurdan bozacağız, öyle değil mi?" diye muhtar biraz düşünceli sordu.

"Tabii," dedi yaşlı adam. "Başka hangi kurdan bozacağız ki?"

"Peki, fakat yarın kur çok yükselirse ben bir yığın işe yaramayan parayı ne yapacağım?"

"Sanırım yine de elinizdeki parayla bir şeyler satın alabilirsiniz. Ben sizin yerinizde olsam hemen alacağımı alır, stok ederdim. Bittiğinde bitmiş demektir. Eğer benden önce bir başkası kulübenin duvarlarında o fotoğrafları görmüş olsaydı Leege'nin elinde şimdi tek kuruşu yoktu! Hem o mektuplarda okuduk, torunu her ay on dolar yolluyormuş. Doğum günlerinde ve Noel'de de yirmi dolar... Merak etmeyin, yakında yine parası olur. Leege ömür boyu bu kadar çok paraya hiç sahip olmadı!"

"Önemli olan kimsenin kulağına gitmemesi ve köyde dedikodu yapılmaması," diye konuştu muhtar. "Yoksa büyük sorun çıkabilir..."

"Niçin dedikodu çıksın, Haase? Papaz Lehnich mutlaka çenesini tutacaktır! Bizler de kimseye bir şey anlatacak değiliz. Leege'ye gelince, onun olup bitenden haberi yok. Tanrı bağışı sanıyor! Bir şeyler anlatsa bile kimse onu pek ciddiye almayacaktır. Anlamayan biri varsa, kalsın bana gelsin, ne olduğunu sorsun; ben ona gereken yanıtı veririm. Hem zamanı geldiğinde dolarları bankaya götüreceğiz, öyle değil mi Haase?"

"Tabii Beyefendi," dedi muhtar.

Sonra birbirlerinden ayrıldılar. Muhtar evine dönerken kafası biraz karışıktı. Olup bitenden pek memnun değildi. Şu dolar işini tek başına yapabilseydi daha iyi olurdu. Fakat o da biliyordu ki, en yağlı domuzların karnı hep açtır!

Yaşlı von Teschow ise olup bitenden çok memnundu. Bilmek istediğini öğrendiği gibi küçük bir ticaret de yapmıştı. İnsan ne kadar zengin olursa olsun, kendini hiç zengin hissetmez. Az sonra orman korucusu Kniebusch yengeçler gölünde başarılı olamadığını ve isteğini yerine getiremediğini anlattığında Beyefendi'nin onu umursamazca dinlenmesine şaşırmadı değil. Ve von Teschow'un ipotekten haberdar olmasına ve muhtar Haase'ye arka çıkıp, borcunu on beş gün sonra ödeyeceğini söylemesine daha da çok şaşırdı. Tabii onun için, evet, demekten başka çıkar yol yoktu. Fakat Kniebusch'un muhtar Haase'ye böyle inanılmaz bir şeyi nasıl kabul ettirebildiği sorusuna ise yaşlı Beyefendi'nin beklediği yanıtı vermedi.

Orman korucusu inatla yaptığının doğru olduğunda ısrar etti. Hem onun gözünde muhtar Haase iyi bir insandı. Bu nedenle de Kniebusch namuslu davranmış olduğunu anlattı. "İsteseydim üç ton çavdar da talep ederdim, Efendim!" dedi. "Fakat ben de namuslu biriyim, aynen muhtar gibi..."

"Kniebusch!" diye yaşlı adam sesini yükseltti. Öfkelenmiş olduğu belliydi. "Kambur birisini tahta çitin arasından çekemezsiniz! Paranın söz konusu olduğu yerde erdemin yeri yoktur! Şimdi siz iki domuz..."

Fakat orman korucusu Kniebusch inat etti, Beyefendi'nin bilmek istediği her şeyi anlatmadı. Alnında terler birikti, ses tonu değişti, alçaldı, yumuşadı, fakat söylediklerinin gerçek dışı şeyler olduğunu kilometrelerce ötede duran biri bile anlardı. Von Teschow kendisine hep saygı beslemiş, karşısında el pençe divan durmuş, ne isterse yerine getirmiş orman korucusu Kniebusch'a, şimdi suratına karşı bir sürü yalan söylediği belli olan Kniebusch kadar değer vermemişti.

"Hele sen şuna bak," dedi yaşlı adam az sonra yalnız kaldığında kendi kendine. "Bizim Kniebusch'da ilerleme var! Fakat sen hele bir bekle bakalım; birinin anlatmadığını bir başkası anlatır! Akşama muhtarın ağzından alamazsam süpürge yemeğe hazırım!"

Fakat yaşlı adam haklı çıkmayacaktı. Çünkü orman korucusu gibi muhtarın da ağzı sıkıydı. Von Teschow buna hem şaştı, hem de meraklandı. O güne kadar böyle bir şeye hiç rastlamamıştı. Tabii süpürge yemedi, ancak ümidini de yitirmedi...

8

Çatı katındaki odada Sophie Kowalewski'nin kaldığı küçük kâhya evinin kapısında Studmann ile Pagel buraya kadar eşlik etmiş oldukları genç kızla vedalaştılar. Oradan geçen köylüler gördükleri karşısında şaşırmadılar değil. Çünkü Sophie'yi eve kadar getirmiş olan Berlinli iki erkek köylü gençlerin yaptığı gibi yürüyüp gitmedi, bir hanımefendiye veda eder gibi onun elini sıktı. Hatta yumurta kafalı yaşlısı başındaki şapkayı çıkarıp, vedalaştı. Genci ise şapkasını çıkarmadı, çünkü onun sarışın başında şapka yoktu...

Köylülerin, koza içinde erginleşip, pupa durumuna geçen, sonra da kabuğu yırtıp, kozadan çıkan bir kelebeği andıran Sophie'ye olan hayranlıkları o akşamdan sonra artmıştı. Kısa süre önce Beyefendi ve iki beyle Berlin'den buraya birlikte gelmiş olduğunu duyduklarında şaşırmışlardı. Şimdi ise bu şaşkınlık hayranlıkla çekememezliğe dönüşmüştü. Bazı analar kızlarına: "Sophie'ye terbiyeli davranın," diyordu. Çünkü artık biliyorlardı, Sophie villadaki küçükhanım gibi onlardan uzaklaşmıştı. Hiçbir köylü Berlinli o iki adamla –belki de onlar dedektifti– arasını açmaya niyetli değildi...

İki erkek Sophie'ye veda ettikten sonra konuşa konuşa yollarına devam ettiler. Köylülerin o güne kadar hiç sevmemiş olduğu, kendilerine düşman gördüğü genç kızı az önceki vedalaşmayla buranın insanlarından izole etmiş olduklarının farkında değillerdi. Ahırlara bir göz attıktan sonra büroya döndüler. Masanın üzerinde akşam yemeği duruyordu. Yemeği getirmiş olan uşak Räder hemen von Studmann'ın yanına sokuldu ve Hanımefendi'nin saat yediye çeyrek kala kendisiyle görüşmek istediğini belirtti.

Von Studmann saatine bir göz attı. Saat yediyi çeyrek geçiyordu. Sonra uşak Räder'e baktı; yaşlı adam kılı kıpırdamadan öyle durmaya devam etti.

"Ben hemen Hanımefendi'nin yanına gidiyorum, Pagel," dedi. "Beklemeyin beni, oturun yemeğe..."

Ve uşak Räder peşinde hızla dışarı çıktı. Wolfgang Pagel şimdi büroda tek başına kalmıştı. Hemen masaya oturup yemeğe başlamadı, kendine bir sigara yakıp, her yanı pırıl pırıl temizlenmiş büroda bir aşağı bir yukarı yürüdü, açık pencereye gitti, dışarıdaki yeşil doğaya, kuşların cıvıldaştığı parka baktı, kendini mutlu hissetti. O anda hiçbir istediği yoktu, rahatı yerindeydi. Bir soran olsaydı, mutlu sayılırım, derdi. Belki üzerinde biraz düşünseydi, yaşamında kimi boşluklar olduğunu sezerdi. Çok tehlikeli bir hastalığı zar zor atlatmış, yavaş yavaş iyileşen, yine sağlıklı insanların arasına dö-

nen bir hastaydı Wolfgang Pagel. Buraya gelmeden önce içinden geçtiği tehlikeli bir yaşamı geride bırakmış sayılırdı. Ancak henüz bir görevi yoktu; bilemediği bir güç onun iyileşmesini istiyordu. O Studmann'dan daha başkaydı, bazı gelişmelerin ardında ne var bilmek niyetinde değildi. İlgisini sadece dış görünüm çekiyordu. İçgüdüsü de pek kafa yormadan, dertlerden uzak durarak yaşamaktan yanaydı. Büroda çalışırken ne sözleşmelerle, ne de rakamlarla ilgileniyordu. Onun gözünde Neulohe'deki arazilerin sahibi von Teschow neşeli, gür sakallı yaşlı adamın biriydi. İkiyüzlülük ve karanlık işler hiç hoşuna gitmiyordu.

Wolfgang Pagel'e buradaki basit işler yetiyordu. Araziye çıkmak, tarlaları denetlemek, çavdarları yığmak, geceleri de rahat ve düşsüz güzel bir uyku çekmek onun hoşuna giden bir yaşamdı. Uzun bir hastalığın ardından yeni iyileşmiş, rahatından başka bir şeyi düşünmeyen biri gibiydi. Canavarın dev ağzına düşmekten zor kurtulmuştu. İleride, günün birinde annesine mektup yollayacaktı, belki Petra'ya da birkaç satır yazardı...

Büronun içinde, kafasında bu gibi düşünceler, dudaklarının arasında sigara keyifle bir aşağı bir yukarı yürüdü durdu. Bugünü işsiz geçirmişti, yarın ise işler yine başlayacaktı. Pagel'e kalsa o bugün de çalışırdı. Fakat saraydaki yaşlı Hanımefendi –onunla henüz karşılaşmamıştı– pazar günleri çalışılmasını istemiyordu. Yapacak bir şey yoktu! Studmann az önce bir görüşmeye gitmişti. Ne görüşecekti, bilmiyordu. Herhalde diğer Hanımefendi onunla sohbet etmek istemişti. Burada her şey güzeldi, herkes cana yakındı. İnşallah Studmann bir an önce geri dönerdi, büroda öyle tek başına oturmak istemiyordu. Wolfgang insanlar arasında oldu mu kendini daha mutlu hissediyordu.

Meşeden rafların önünde bir an durdu. Düşünceli düşünceli oradaki dosyalara ve kitapla baktı. Kara ciltli yönetmelikler dikkatini çekti. Bir rafta bölge gazetesinin ciltleri, bir başka rafta da Rayh

resmi gazeteleri durmaktaydı. Hepsi de yıllara göre raflara yerleştirilmişti. İçlerinden en eskisini çekip aldı. Sararmış, lekelenmiş sayfalarını dikkatle karıştırdı. Dikkatini çeken bir talimatnameye göre saray ve villalarda görevli hizmetkârların haftada yüzden fazla yengeç yemesi yasaklanmıştı! Wolfgang güldü. Günümüzde de yengeçlerin yetiştiği gölcüklere insanların girmesi yasaktı. Şimdi yengeçleri insanlardan koruyorlardı, geçmişte ise insanları yengeçlerden korumak istemişlerdi!

Elindeki cildi kapatıp, tekrar yerine koydu. Bir raf aşağıdaki bölge gazetesi ciltlerinin arasından çıkmış bir kâğıt parçasını fark etti. Elini uzattı ve dikkatle çekti. Daktiloyla yazılmış bir dosya kağıdıydı. Kağıdın sadece dörtte biri yazılıydı. İlk satırı okuyunca alnını kırıştırdı.

"Sevgilim! Çok sevdiğim biricik insan!"

İçinden bu kağıdı çıkarmış olduğu cilde tekrar baktı. Kapağında yazdığına göre 1900 yılının bölge gazetesinin nüshalarıydı. Pagel başını salladı ve mektupta yazanları okumaya başladı. Okudukça da yüzüne bir gülümseme yayıldı. Sanki yüz yıl önceki bir aşk mektubunu okuyordu. Gözünün önüne getirdi. Artık ne o insanlar vardı, ne o aşk! Her şey çoktan yitirilip gitmişti. Bu satırların altında "Violet" yazıyordu.

Bu çok duyulan bir isim değil, diye düşündü. Belki eski kitaplarda geçiyordu artık. Ancak son günlerde benzeri bir isim kulağına gelmişti: "Weio"... Bazı ailelerde eski isimler nesilden nesile devam ederdi... İşaret parmağını dikkatle kelimelerin üzerinde gezdirdi. Parmak ucuna baktı, hafifçe kirlenmişti. Bu mektup çok uzun süre önce yazılmamıştı.

Hemen daktiloya gitti, kapağını kaldırdı ve kâğıt takıp, "Sevgilim! Çok sevdiğim biricik insan!" kelimelerini yazdı. (Bir zamanlar kendisinin de bu sözleri duymuş olduğu aklına geldi, üzerinde fazla düşünmek istemedi...) Şimdi emindi, bulduğu mektup bu daktiloyla

yazılmıştı. Hem de kısa süre önce olacaktı. Mektuptaki S harfi hâlâ biraz çarpıktı.

Bir an düşündü: Bu mektubu yırtıp, yine cildin arasına koysam mı? Bana ne böyle şeylerden? Ben onları ne duymak, ne de görmek istiyorum. Fakat, sakin ol oğlum. Şu Weio henüz çok genç, on altı yaşında... yoksa on beş mi? Yazmış olduğu bir mektubun burada büroda, bir cildin arasında saklı durmasının hoşuna gideceğini sanmıyorum. Benim görevim...

Pagel önce daktiloyu kapattı, sonra mektubu tekrar dikkatle katladı ve ceketinin iç cebine soktu. Bu Studmann'a güvenmediği anlamına gelmiyordu. Fakat konuyu Studmann'a açmadan önce ne yapacağını iyice bir düşünecekti. Belki de ona hiç bu mektuptan söz etmezdi. Evet, önce iyice bir düşünüp taşınmalıydı. Kendini birden pek rahat hissetmedi. Ne güzel olurdu şimdi büronun içinde, kafası bomboş, bir aşağı, bir yukarı şöyle yürüyüp dursaydı. Fakat yaşam böyleydi, sormazdı insana, neyin hoşuna gittiğini, neyin gitmediğini! Yine kafa yoracak bir şey gelip onu bulmuştu...

Pagel büronun içinde dolaşmaya devam etti. Sigarasından birkaç nefes çekti ve düşündü.

İlk soru: Bu mektup asıl mektup muydu? Hayır, o bir mektubunun kopyası idi. İkinci soru: Mektubu yollamış olan kendine de bir kopya mı yapmıştı? Sanmıyordu! Hem böyle mektuplar elyazısıyla yazılırdı, daktiloyla değil. Sonra Violet aşk mektuplarını niçin bürodaki daktiloda yazsındı? Öyleyse elindeki mektup kopyası, Weio'nun elyazısı mektubunun daktiloyla yeniden yazılmış kopyası idi...

Ööf!

Pagel kafa yormaya devam etti. Peki daktiloyla yazılmış mektubun aslı neredeydi? Üçüncü soru: Acaba Weio'dan mektubu almış kişi onu daktiloyla yeniden yazmış olabilir miydi? Fakat böyle bir şeyin hiç anlamı yoktu. Çünkü o kişi Weio'nun mektubunun aslına sahipti. Hayır, hayır... Bunu yazmış olan bir başkasıydı. Ve o kişi

büroya kolayca girip çıkan birisiydi. Öyle olmasaydı ne daktiloyu kullanabilirdi, ne de mektubun kopyasını ciltlerin arasına gizleyebilirdi. Evet, aklına gelen bir kuruntu filan değildi. Bu mutlaka ufak tefek Meier'in, köylülerinin "zenci Meier" dedikleri o herifin başının altından çıkmıştı!

Aynı anda ufak Meier'in: "Beni öldürecek!" diye haykırarak uykusundan fırlamış ve apar topar çiftliği terk ettiği o gece gözünün önüne geldi. Studmann'la Pagel ilk anda, mutlaka tombul yanaklı Amanda ile arasında bir kıskançlık olayı var, diye düşünmüşlerdi. Emekli süvari yüzbaşısı da Meier'in aniden işten ayrılmasına üzülmemişti. Herhalde onun da ne olup bittiğinden haberi yoktu. Pagel ise burada çok kimsenin bilmediği, gizli kapaklı bir şeylerin döndüğüne emindi. Ancak Meier'in, beni öldürecek, diye haykırmasının bu mektupla ilgisi olamazdı. Mektup sakladığı için kim bir başkasını öldürürdü?

Peki, öyleyse şimdi ne yapmalıydı? Bulduğu mektup kopyasını tekrar yerine koyup, her şeyi unutsa mıydı, yırtıp atsa mıydı yoksa Studmann'a gösterip, ne düşündüğünü mü sorsaydı? Tabii şu ateşli kız Weio'ya da gidebilirdi. Cildin arasında bulduğu kopyanın aslı şu anda Meier'in cebinde de olabilirdi. Fakat daktiloyla yazılmış bir mektubun ne değeri vardı? Onu herkes yazabilirdi. Hem o mektubun kime yazıldığı da belli değildi ki!

Ancak böyle bir mektubun kopyası bile Weio gibi çok genç bir kızı kolayca yıkabilirdi. Belki de mektubun bir kopyası olduğunu Weio biliyordu ve bunu mektubu yazdığı kişiye de söylemişti. Meier'in gece yarısı haykırarak yataktan fırlamasının nedeni o kişi olabilir miydi? Pagel bir an düşündü, acaba Meier ne diye haykırmıştı? "Beni öldürecek" mi demişti, yoksa "Beni yine öldürecek" mi?

Pagel düşündü taşındı, o anı defalarca gözünün önüne getirdi, fakat Meier'in tam olarak ne söylemiş olduğunu anımsayamadı.

Von Studmann bürodan içeri girdi. Hanımefendi'yle yaptığı görüşmeden dönüyordu. Pagel şöyle bir yüzüne baktı; dostu da onun gibi biraz düşünceliydi. Acaba sorsa mıydı, Meier'in o gece ne diye bağırdığını? Hayır, şimdi sırası değildi. O zaman Studmann bilmek isteyecekti, niçin sorduğunu. Mektubun kopyasını bulduğunu şimdi söylemesine gerek yoktu. Mektubu almış kişinin kulağına gidecekti, tabii Weio da öğrenecekti olup biteni... Evet, Pagel hiç ağzını açmadı. Kendini kimi entrikaların içinde bulmaya, başına dert almaya hiç niyetli değildi. Kimseye zararı dokunmazdı şimdi mektup durduğu yerde dursaydı: Ceketinin iç cebinde!

9

Studmann'ın kafası bir sürü düşünceyle doluydu. Pagel'in yemeğine el sürmediğini fark etmemişti. Az sonra Pagel'in bir elinde bir fincan çay, diğer elinde bir dilim ekmek karşısına oturduğunu görünce: "Ah, yine mi karnınız acıktı, Pagel?" diye sordu.

"Henüz bir şey yemedim, usta!" dedi Pagel gülümseyerek.

"Ah, evet! Anlıyorum. Kusura bakmayın. Kafamda bazı düşünceler var da..."

Sonra önündeki yemekten bir lokma aldı ve yine düşüncelere daldı. Bir süre ikisi de hiç konuşmadı. Sonra sessizliği bozan Pagel oldu.

"Peki siz neler düşünüyorsunuz?"

"Buralardaki huzur ve barış hiç de sandığımız gibi değilmiş," diye von Studmann sesini yükseltti. Birden heyecanlanmış gibiydi. "İnsanların çok sorunu var! Fakat sanırım şimdi size onlardan söz edip, rahatınızı bozmam pek doğru olmaz..."

"Evet..." diye mırıldandı Pagel. Sonra ikisi de sustular ve yemeklerine devam ettiler.

Şimdi Studmann'ın da cebinde bir mektup vardı. Sayın Hanımefendi için babasının yazdıkları önemsiz bir iş mektubuydu. Von Studmann'ın gözünde yaşlı von Teschow'un yolladığı mektup oldukça sinsice ve vicdansızca yazılmıştı. Şimdi sanki bir el bombası taşıyordu cebinde. Ancak von Studmann'ın kafasında başka bir düşünce de vardı. Bayan Von Prackwitz ilerlemiş yaşına karşın hâlâ eli yüzü düzgün, güzelliğini yitirmemiş bir kadındı. Kafasını yoran bazı şeylerden von Studmann'a söz ederken güzel gözlerinde yaşlar birikmişti. Kolay öfkelenen kocası, yolunu şaşırmış kızı ve çiftliğin sorunları arasında gidip gelen, ancak hep kendini tutmak zorunda kalan bu kadın şimdi güvendiği bu yabancıya açılabileceğine inanmıştı. Ve başkalarına anlatamadığı şeylerden ona söz etmesi Eva von Prackwitz'i Studmann'ın gözünde daha da bir çekici yapmıştı.

Onun gibi olgun bir kadının içinde bulunduğu çaresizlik von Studmann'ı etkileyivermişti. Ben bu zavallı insana yardım etmeliyim, diye düşünüyordu şimdi. Bu çocuk, annesine niçin böyle zorluklar çıkarıyor? On beş yaşında ya var, ya yok! Aynı anda Pagel başını önündeki peynirli ekmek diliminden kaldırdı ve sordu:

"Sizce küçükhanım kaç yaşında?"

"Ne dediniz?" diye von Studmann çok şaşırmış gibi sordu ve elindeki çatalla bıçağı tabağına bıraktı. "Bunu da nereden çıkardınız, Pagel? Hem size ne küçükhanımın kaç yaşında olduğundan?"

"Aman Allahım!" Pagel bu tepkiye çok şaşırmıştı. "Niçin sormayacak mışım? Tabii yanıt vermek zorunda değilsiniz!"

"Pagel, benim kafam şu anda başka şeylerle dolu da..." diye Studmann biraz sıkılgan konuştu.

"Yoksa siz de mi aynı şeyi düşünmüştünüz," dedi Pagel ve sırıttı.

"Kesinlikle hayır! Ben öyle küçük şeylerle ilgilenmem... Hem ben sizin gibi yirmi iki yaşında da değilim, Pagel."

"Yirmi üç..."

"Peki, peki. Ben ne derim, biliyor musunuz Pagel? Saat sekiz, henüz erken sayılır. Haydi kalkıp köye inelim, kendimize birer Şnaps ısmarlayalım."

"Kabul! Peki, küçükhanım sizce kaç yaşında?"

"On altı. Belki de on yedi. Bırakın bu çocukça soruları..."

"Hayır, hayır, o kadar büyük değil. Baksanıza şu tombulluğuna. Bana kalırsa en fazla on beş..."

"Kaç yaşında olursa olsun, çekin elinizi Bay Pagel o kızdan!" diye Studmann sesini yükseltti. Gözlerinde şimşekler çakıyordu.

"Tamam, tamam," diye Pagel konuştu. Şaşırmış gibiydi. "Öyle öfkelenmeyin. Hem niçin köye ineceğiz?"

Studmann bir an sustu, hemen yanıt vermedi. Kafasından yine bir plan vardı. Lokantacıyla tanışmak istiyordu. İleride sık sık uğrayabilirdi lokantasına. Amacı adamın ağzından köydeki en son dedikoduları dinlemekti.

"Ormanlardan odun, tarlalardan tahıl çalanları yakalamak istiyorsak, lokantacının vereceği birkaç ipucu işimize yarayabilir. Biz tek başımıza bunun altından kalkamayız. Hem von Prackwitz bu sorunun artık halledilmesini istiyor."

"Çok doğru!" dedi Pagel. "Öyleyse birer tüfek de alalım yanımıza!"

"Bugün gerekli değil. Önce lokantacıyla bir tanışalım, adama biraz sokulalım, yeter... Fakat eğer siz yanınıza tüfek almak istiyorsanız, alabilirsiniz. Ben o şeyi beş yıl boyunca taşıdım durdum!"

Yola koyulduklarında saat sekiz buçuk olmuştu. Güneş az önce batmıştı, fakat ortalık henüz aydınlık sayılırdı. Çiftlikten köye uzanan yol kalabalıktı. Çocuklar koşuşturuyor, kapı içlerinde ve yol kenarındaki sıralarda yaşlılar oturuyordu. Gençler gruplar halinde durmuş çene çalıyordu. Uzaklardan şarkılar kulağa geliyordu. Önlerinden giden kızın biri inatçı keçisini çeke çeke eve dönüyordu. Berlinli iki bey yanlarından geçerken insanlar sustu, çocuklar ko-

şuşturmadı, gençler başlarını çevirip bir tuhaf baktı. Herkesin gözü onlardaydı.

"Studmann gelin," dedi Pagel, "köyün çevresini dolanıp da gidelim o lokantaya. Sanırım doğru yolu buluruz. Herkesin böyle aval aval bakması beni rahatsız ediyor. Hem bu akşam kafa çekmeye gittiğimizi bilmelerine gerek yok..."

"Haklısınız," dedi Studmann. İlk dar yola saptılar, içinde tarla işçilerinin ve uşakların kaldığı, yüksekçe çatılı, az pencereli iki evin yanından geçtiler. Köy dışına çıktılar. Sol yanlarında büyük meyve bahçeleri, sağ yanlarında bitkileri çiçeğe geçmiş bir patates tarlası uzanıyordu. Az sonra genişçe bir patikaya çıktılar. Yol tarlalardan geliyor, köyün içine doğru uzanıyordu. Hava yavaş yavaş kararmaya başladı. Kuşların şarkıları da azaldı. Köyden şöyle bir kahkaha duyuldu.

Pagel ve Studmann tam köye yaklaşmışlardı ki, altı, yedi kişilik, kadınlı erkekli bir grup insan yanlarından geçti. Başları önlerinde peş peşe yürüyorlardı; sırtlarında küfeler vardı.

"İyi akşamlar," diye Pagel seslendi.

Yanıt olarak toplu bir homurdanma duyuldu. Sessiz, asık yüzlü insanlar uzaklaştı gitti. Studmann ile Pagel birkaç adım sonra durdular, başlarını çevirip, bu tuhaf insanların peşinden baktılar. Doğrudan köye girmeyip çevresinden dolaşmaları iyi olmuştu.

"Bu da neydi?" dedi Pagel.

"Komik insanlardı," diye konuştu Studmann da.

"Bu saatte nereye gidiyorlar?"

"Sırtlarında küfeler..."

"Hırsızlık yapmaya!"

"Ormandan odun toplamaya."

"Gecenin karanlığında mı?"

"Niçin olmasın..."

"Öyle ise şnapsla sohbetten vazgeçelim peşlerinden gidelim!"

"Tamam. Fakat hemen değil, şu tepenin ardında gözden kaybolmalarını bekleyelim."

"Ben içlerinden hiçbirini tanımıyorum," dedi Pagel biraz düşünceli.

"Hava kararıyor... Hepsi de birbirine benziyordu..."

"Altı adamı hırsızlık yaparken yakalayabilirsek çok mükemmel olur!

"Yedi," dedi Studmann. "Üç erkek ve dört kadın... Haydi gelin, şimdi peşlerinden gidebiliriz."

Fakat birkaç adım sonra von Studmann yine durdu. "Çok acele ediyoruz, Pagel," dedi. "Diyelim ki onları yakaladık, fakat isimlerini nasıl tespit edeceğiz? Biz hiçbirini tanımıyoruz ki."

Pagel'in acelesi vardı. "Fakat şimdi siz durmuş genelkurmay başkanı rolünü oynarken herifler toz olup gidecek."

"Peki, hırsızlık yaparken suçüstü yaptığımızı düşünelim. Ya isimlerinin Meier, Haase, Schmidt olduğunu söylerlerse bütün köye alay konusu oluruz. Başarılı ön keşif yarı yengi demektir, Pagel!"

"Öyleyse ne yapmalıyız?"

"Siz hemen köye gidecek ve herkesi tanıyan birini bulup getireceksiniz..."

"Kowalewski'ye ne dersiniz?"

"Mükemmel, Pagel. O rahatını seven tembelin biri, fakat bu görev onu biraz heveslendirip, canlandırır. Ormandakiler onu karşılarında bulunca gerçek isimlerini söylemek zorunda kalacakları için mutlaka öfkelenecektir."

Fakat Pagel koşar adım köye doğru yanından uzaklaşırken enflasyon döneminin büyük kent kervansaraylarından birinde resepsiyon şefliği yapmış "ustası"nın peşinden seslendiklerini duymadı. Böyle koşmanın kendisine iyi geldiğini fark etti. Asker yıllarından bu yana hareketsiz bir yaşamı olmuştu, spor da yapmamıştı. Vücudunun yine de nasıl dinç olduğunu fark edip, sevindi. Yaz ak-

şamının hafif serin havasını ciğerlerine çekti. "Oturaklı madam"ın küçücük odasında havasızlıktan çoğu kez ciğerlerine veya yüreğine bir şeyler saplanır gibi olur, kendini sık sık hasta hissederdi. Fakat Tanrı'ya şükür o yaşam artık geride kalmıştı. Şimdi koşuyordu, o bir Nurmi'ydi*! "Kendimi iyi hissediyorum, vücudum dinç!"

Çok geçmeden köye vardı. Koşmayı bıraktı, dikkat çekmemek için yavaş yavaş yürüdü. Az sonra Kowalewski'nin evinde girdiği birçok köylünün dikkatinden kaçmadı. "Şuna bak!" dediler. "Az önce Sophie'ye veda etmişti, şimdi tekrar görmeye geldi. Yanındaki yumurta kafalıyı tabii atlatmış olacak! Ne de olsa Berlinli. Güçlü kuvvetli birine de benziyor. Eh, Sophie de yarı Berlinli sayılır... Kaymak yemeye alışmış biri hep kaymak yemek ister!"

Ne yazık ki genç adam birkaç dakika sonra tekrar dışarı çıktı. Bu kez yanında Sophie yoktu, Sophie'nin babası vardı. Çatı katındaki odasında şarkı söyleyen genç kızı görmemişti bile. İki adam yan yana, hızlı adımlarla köy alanını geçip, ormana uzanan yola saptı. Kowalewski, iyi eğitilmiş bir av köpeği gibi genç adamın yarım adım arkasından yürüyordu. Pagel az önce eve girdiğinde hızla, akşam yemeğinin ardından oturma odasında dinlenen Kowalewski'nin yanına gitmiş ve: "Hemen benimle gelin, Kowalewski," demişti. Yaşlı kâhya da hiçbir şey sormadan onu takip etmişti. Zavallı, fakir bir insan soru sormaz, kendisine söyleneni yapar!

Yolun tarlalara saptığı kavşakta Studmann onları bekliyordu.

"İyi akşamlar, Kowalewski. Hemen geldiğiniz için teşekkür ederim. Pagel ne olduğunu söyledi mi? Hayır mı? Evet... Bu yol nereye uzanıyor?"

"Yolun sonunda tarlalar bitiyor, yaşlı Beyefendi'nin korusu başlıyor..."

"Arada başkalarının tarlası filan yok değil mi?"

"Hayır, hepsi bize ait..."

---

* Paavo Nurmi (1897-1973), 1920'lerin en ünlü atletlerinden biridir, -e.n.

"Mükemmel. Bakın Kowalewski, eğer siz bundan on beş dakika önce omuzlarında boş küfeler altı, yedi kişinin yanınızdan geçtiğini görmüş olsaydınız ne düşünürdünüz?"

Kowalewski öteyi işaret etti: "Şuraya doğru mu gittiler?"

"Evet, o yöne doğru yürüdüler."

Kowalewski başka yönü işaret etti: "Şuradan mı geldiler?"

"Evet Kowalewski, şuradan geldiler. Köyden çıktıklarını sanmıyorum."

"Öyleyse o adamlar Altloheliler olacak..."

"Peki, Altloheliler'in ne işi var karanlıkta bizim arazide?"

"Patates toplayacaklarını sanmıyorum. Az ötede bir şeker pancarı tarlası var; yapraklarını koparabilirler. Belki de birkaç gün önce biçmiş olduğumuz buğdaylara gittiler."

"Kısacası niyetleri bir şeyler çalmak, öyle değil mi Kowalewski?"

"Şeker pancarının yaprakları keçilerine yem olur. Burada hemen hemen herkesin birkaç keçisi vardır. Toplayacakları buğdayları da kurutup, tohumlarından un elde edebilirler. Savaş yıllarında da böyle yapmışlardı."

"Evet, evet. Gidelim bakalım peşlerinden. Gelin bizimle Kowalewski. Yoksa çekiniyor musunuz?"

"Bir şey demek bana düşmez..."

"Siz bir şey yapacak değilsiniz. Sadece yakaladığımız adamlardan biri yanlış isim verdi mi, beni şöyle bir dürtün yeter."

"Peki, Efendim."

"Fakat onlar size öfkelenebilir, Kowalewski!"

"Eğer Altloheliler ise önemli değil. Efendimin bana söylediğini yerine getirmek zorunda olduğumu onlar da bilir."

"Herhalde çaldıklarını pek kolay kabul etmeyeceklerdir, öyle değil mi Kowalewski?"

"Evet... Eğer adam keçisinin karnını doyurmak için pancar yaprağı veya çocuğuna çorba yapmak için buğday çalıyorsa bu pek önemli bir hırsızlık değildir."

"Fakat Kowalewski!" Studmann birden olduğu yerde durdu. Yanındaki adama şöyle bir baktı ve sonra hızla karanlığa doğru yoluna devam etti. "Fakat herkes aklına eseni çalarsa burada düzen filan kalmaz! Bu da günün birinde çiftliğin sonu olur!" Kowalewski yanıt vermeyince Studmann devam etti: "Evet, ne diyorsunuz Kowalewski?"

"Kusura bakmayın, fakat insanlar çocuklarının karnını doyuramayınca da düzen karışır."

"Peki, fakat o insanlar çocuklarına niçin yiyecek alamıyor? Çalıştıklarına göre ellerine para geçiyor!"

"Ellerine geçen para sadece değersiz para, Efendim... Kimse o para karşılığında bir şey vermiyor. Kimse malını elinden çıkarmıyor."

"Ah, evet..." dedi Studmann ve durdu. Durmadı, daha doğrusu biraz yavaşladı. "Fakat Kowalewski yine de şunu kabullenmelisiniz ki, eğer her önüne gelen canının çektiğini tarlalardan, ormanlardan alıp götürürse bu zamanla çiftliğin zararına olur. Siz de maaşınızı günü geldiğinde almak istiyorsunuz. Fakat geliri gittikçe azalan çiftlik maaşınızı günün birinde veremezse ne yaparsınız? İnanın bana, Beyfendi'nin durumu hiç de kolay değil!"

"Fakat yaşlı Beyefendi her zaman işinin üstesinden gelmiş, yeterince para da kazanmıştır."

"Sizce çiftliği işleten Beyefendi'nin durumu daha zor değil mi? Ne de olsa o araziler için kira ödüyor."

"Altloheliler bunu nereden bilecek?"

"Onların umurunda değil, demek mi istiyorsunuz?"

"Hayır, çiftliğin durumuyla ilgilenmiyor onlar..."

"Bu nedenle de istedikleri her şeyi çalmalarını doğru buluyorsunuz, öyle mi Kowalewski?"

"Keçisine verecek yemi olmayan biri..." diye yaşlı adam inatla konuştu.

"Ah, çok saçma bu! Benim tek bilmek istediğim, onların yaptığını doğru bulup bulmadığınız, Kowalewski!"

"Beyefendi, tabii ben böyle bir şey yapmam. Fakat benim yiyeceğim buğdayı ve patatesi çiftlik veriyor, ineğimin otlayacağı yeşil alanlar da bol..."

"Benim bilmek istediğim, Altloheliler'in yaptığını doğru bulup bulmadığınız!"

Von Studmann artık yüksek sesle konuşuyordu. Pagel gülmeye başladı.

"Niçin gülüyorsunuz, Pagel? Bırakın bu çocukluğu! Sanırım ömründe hiç çalmamış bir yaşlı adam ona ekmek yedirenin malının çalınmasına karşı çıkmıyor! Kowalewski, siz hiç çaldınız mı?"

Aniden tuhaf bir ortam oluşmuştu. Von Studmann, bir zaman tıpkı Meier gibi yaşlı adama bağırıyordu. Fakat onun bu öfkeli bağırması kâhyayı hiç etkilemiyor gibiydi. Kowalewski sakin sakin yanıt verdi.

"Sanırım bizim çalma dediğimiz şeyle sizin çalma dediğiniz şey arasında biraz fark var, Efendim."

"Fark mı var?" diye von Studmann sesini yükseltti.

Pagel araya girdi: "İzin verirseniz ben de bir şey sormak istiyorum?" dedi.

"Sorun bakalım! Konu çok hoşunuza gitmiş gibi, Bay Pagel!"

"Hayır. Bu arada hava oldukça karardı," diye Pagel gülümsedi. "Buralardaki tarla sınırlarını bilmediğimizden Bay Kowalewski'nin haberi var... Evet, Kowalewski şeker pancarı tarlaları nereden başlıyor?"

"Beş dakika sonra sağda çavdar tarlası başlıyor. Onu aşınca pancarlara ulaşılır. Yıldızların aydınladığında yolumuzu bulabiliriz."

"Peki, ya buğday tarlaları?"

"Üç, dört dakika sonra doğru buğday tarlalarına ulaşırız."

"Peki, Kowalewski," diye Pagel konuştu ve hınzırca gülümsedi. "Az önce söylediğinize göre o insanların çocuklarına ve keçilerine yiyecek çalmasına karşı değilsiniz! Öyleyse bu karanlıkta niçin bizi sağa sola götürüp, yolumuzu şaşırtmıyorsunuz?"

"Pagel..!" diye Studmann seslendi.

"Fakat bunu yapamam, Efendim. Bu doğru olmaz. Sizi aldatamam..."

"Gördünüz mü!" dedi Pagel ve memnun memnun gülümsedi. "Anladığım kadarıyla Kowalewski düzenden yana. Bay von Studmann da düzen istiyor! Altloheliler'in yaptığı ise her türlü düzen ve kurala karşı. Beni anlıyorsunuz, öyle değil mi Kowalewski?"

"Olabilir Efendim. Fakat adamın keçisinin karnı açsa..."

"Bırakın şimdi bunu!" diye Studmann bağırdı. "Pagel, söylediklerniz pek etkili olmadı!"

Üç adam karanlıkta bir süre hiç konuşmadan yoluna devam etti. Kapkara gök kubbesinde yıldızlar ışıldıyordu. Sağa solda sadece hafif engebeli sonsuz araziler seçiliyordu. Biraz sonra ilk konuşan Pagel oldu. Von Studmann'ın bir öğretmeni andıran davranışını biraz aşırı buluyordu. Duygusal, yumuşak bir insan olan kâhyaya öfkelendiğinin de farkındaydı. Cana yakın Sophie'nin babasıyla von Studmann'ın arasını düzelmesi gerektiğine inandı.

"Anladığım kadarıyla," diye söze başladı Pagel, "Kowalewski hasat zamanı geçiyor diye üzülüyor. Sizce üç hafta geç kalındı, öyle değil mi?"

"Evet, bu doğru," dedi Kowalewski.

"Güzel bir şey değil..." diye Studmann homurdandı.

"Kowalewski hasat kaldırmaya bir an önce işçilerin gelmesi gerektiğini söylüyor. Biliyoruz Beyefendi'nin Berlin çabaları boşa çıkmıştı... Yakındaki hapishaneden mutlaka çalışacak adamlar gelmeli, diyor Kowalewski."

"Ben mi, Efendim?" diye Kowalewski biraz şaşkın sordu.

"Evet. Kızınız bana anlatmıştı bugün. Bugüne kadar çok tutuklu çalışmaya yollanmış olduğu için acele etmemiz gerekiyormuş..."

"Bunu da mı o söyledi?"

"Ben bu konuyu Beyefendi ile görüştüm," diye von Studmann araya girdi. "Fakat ona göre tutuklular bu hasat kaldırma işinden pek anlamadıkları gibi çok da masraf çıkarıyormuş. Siz ise aynı düşüncede değilsiniz, öyle mi Kowalewski?"

"Ben mi? Hayır, Efendim. Bence hepsi de işe yaramayan gaddar tipler!"

"Çok doğru. Hırsızlar, dolandırıcılar, katiller... Fakat Bay Pagel az önce o adamları sizin istediğinizi söyledi..."

"Kızı Sophie, Studmann..."

"Kızınız demek? O zaman kızınız da bunu sizden duymuş olacak..."

"Benden mi?"

"Tabii sizden! Şimdi bilmezlik etmeyin. Fakat artık bu konudan söz etmeyeceğim." Adımlarını hızlandırdı. Yine öfkelenmişti. "Daha ne kadar yürüyeceğiz?"

"Bakın şurada çavdar tarlası başlıyor. Onu aştık mı, şeker pancarı tarlasına varırız."

"Sizce adamlar oraya mı gitti?"

"Bu yıl şeker pancarı pek verimli değil. Bence adamlar eğer bu tarafa gelmişlerse, mutlaka buğday tarlasındadırlar."

"Oraya daha ne kadar var?"

"Üç, dört dakika bir şey kaldı."

"Bakın Pagel, ben yolumuzu uzatmayalım derim. En iyisi siz çavdar tarlasını geçip, şu şeker pancarlarına gidin, oradaki duruma bir göz attıktan sonra da yine peşimizden gelin."

"Başüstüne, Bay von Studmann!"

"Orada kimseye rastlamayacağınızdan emin olduğum için en iyisi şu tüfeği bana verin, Pagel," dedi Studmann. Sesi bu kez usul çıkmıştı. "Teşekkür ederim... Haydi bakalım. Rastgele, Pagel!"

"Rastgele, Bay von Studmann!"

Genç adam, elleri pantolon ceplerinde, bakışları ötelerde değil, gökyüzündeki yıldızlarda hasat yapılmış tarlada sallana sallana yürüdü, uzaklaştı. Studmann'la Kowalewski'nin ayak sesleri artık duyulmuyordu. Az sonra yeri örten çiyin serinliğini ayakkabılarında hissetti. O anda von Studmann'ın yanında olmadığına sevindi. Rahatlamıştı. Onun bir öğretmen, bir çocuk bakıcısı gibi davranışları kimi zaman çok sıkıcı oluyordu. Gerçekte iyi niyetli, çok terbiyeli bir insandı von Studmann. Ancak çok titiz, kılı kırk yaran biriydi de. Kendisine çok güvenilebilirdi. Onun bu yanı o günlerde toplumda insanların yavaş yavaş yitirmeye başladığı bir karakter özelliği idi.

Ancak bu özelliği zamanla sorunlar çıkarabilir, yaşamını zora sokabilirdi. Ben ise onun tam karşıtıyım, gevşekliği ve adam senciliği seven biriyim, bazı şeyleri oluruna bırakırım, diye düşündü Pagel. Kimi başarısızlığımın nedeni de işte bu özelliklerim. İyi niyetli Studmann'ın ise kendini değiştirmesi gerekiyor. Çünkü buradaki çiftlik, üstün yetenekli şef garsonlarından, çok çalışkan komilerine kadar bütün elemanlarının canla başla çalıştığı büyük bir otel değil. Bana gelince... önce bu işle ilgileneceğim.

Durdu, şöyle bir çevresine bakındı. Ürünün toplanmış olduğu tarla az ötede bitiyordu. Göğe doğru yükselirmiş gibi görünen karanlık topraklar şeker pancarı tarlaları olacaktı.

Neler olduğunu bulmalıyım, diye düşündü Pagel. Az önce Kowalewski aptal numarası filan yapmamıştı. Onun gerçekten hiçbir şeyden haberi yoktu. Peki, fakat Sophie durup dururken benimle niçin böyle konuşmuştu? Beni kandırmak mı istiyordu? Hapishanenin hasada yollayacağı tutuklularla ne ilgisi olabilirdi? Ah, boşver, bu düşündüklerim saçma sapan şeyler! Cebimdeki budalaca yazılmış

şu aşk mektubunun kafamı karıştırması bana yetip de artıyor... Buradaki işimi doğru dürüst yapmalıyım, başka olup bitenlerden bana ne... Evet, şeker pancarı tarlasına çok yaklaştım.

Başını eğdi, gözlerini kıstı. Elli, altmış adım ötede kara bir yamaç sanki yıldızlarla dolu gökyüzüne doğru yükseliyordu. Az sonra, ortalık karanlık olmasına karşın hareket eden noktaları, arada bir ışıldayan bıçak sırtlarını seçti. Pagel noktaları saymaya çalıştı. Altı veya yedi mi? Hayır, galiba on altı! Yoksa otuz mu? Gecenin karanlığında çiftliğin tarlalarını işgal eden bir çekirge sürüsü, sürekli hareket eden, uçan bir bela...

Karnı aç bir keçiyi doyurmak başkaydı, buraya saldırmak başkaydı. Karnı aç olan keçi filan değildi, şeker pancarı tarlasını işgal etmiş olan çeteydi! Onlara engel olmak zorundaydı. Aynı anda fark etti, tüfeği yanında değildi. Yavaşladı. Geri dönüp, yardım mı isteseydi? Fakat nasıl o kara tarladaki insanları fark etmişse, karşısındakiler de açık renk buğday tarlasında duran Pagel'i çoktan fark etmiş olacaktı. Bu nedenle yardım istemeye gitse, döndüğünde burada hiç kimseyi bulamayacaktı. Şimdi yaklaşmasına ses çıkarmadıklarına göre belki de onu kendilerinden biri sanmışlardı?

Yoksa, bunun gibi biriyle ilgilenmemize hiç gerek yok, diye mi düşünüyorlardı? O zaman bu iş ters gider... Fakat yine de yürümeye devam etti, "hırsızlar"a iyice yaklaştı. Toprakları kurumuş buğday tarlasından şeker pancarı tarlasına adım attı. Ayakkabıları ıslak zemine bastı, pancar yapraklarına dokundu. Yürüyüşü yavaşladı.

Hemen adamlara bağırmalıyım, diye düşündü. İçlerinden yedisini, sekizini yakalamam yeter. Fakat yanında tabanca, tüfek yoktu. O anda aklına bir şey geldi. Hemen ceketinin düğmelerini açtı ve yelek cebindeki gümüş sigara kutusunu çıkardı, havaya kaldırdı ve: "Eller yukarı, yoksa vururum!" diye gürler gibi bağırdı.

Gümüş sigara kutusu yıldızların aydınlattığı tarlada hafif ışıldıyordu. Uzaktan şöyle bir görmeleri bile yeter, diye düşündü. Önemli

olan ilk anda verecekleri tepkidir. Birkaçı ellerini kaldırdı mı, diğerleri de kaldıracaktır.

"Eller yukarı!" diye tekrar bağırdı. Bağırmadı, haykırdı. "Ellerini kaldırmayan kafasına yer kurşunu!"

Cırtlak bir kadın sesi duyuldu. Ardından kalın bir erkek sesi: "Hey, ne oluyor?" Bu arada birkaç kişinin ellerini kaldırdığı görüldü. Gecenin karanlığında tarlaya yayılmış gölge insanlar elleri havada öyle duruyorlardı.

Mümkün olduğu kadar yüksek sesle haykırmalıyım, diye düşündü Pagel. Birden çok heyecanlanmıştı. Ötede buğday tarlasındakiler beni duymalılar; mutlaka yardıma gelmeliler. Umarım bir an önce burada olurlar! Sonra sanki önünde birisi duruyormuş gibi haykırdı, eğer ellerini indirirse kurşunu beynine yiyecekti! Gümüş sigara kutusunu tabanca gibi tutmaya devam etti. İnsanlar elleri havada oyuncak bebekler gibi öyle bekliyorlardı. Ancak onların teslim olmuş gibi durmaları bir tehdit de olabilirdi. Elindeki sigara kutusuyla otuza yakın insanı tehdit etmesi hem komik bir durumdu, hem de kendi çaresizliğini gösteriyordu. İçlerinden biri homurdanıp, karşı çıkmaya kalkıştı mı, hepsi aynı anda üzerine saldırabilirdi. Döve döve öldüreceklerinden değil, iyice bir dayak yemekten korkuyordu. Kadınlar saçlarımı koparacaklardı, her tarafım da moraracaktı. O zaman nasıl dolaşırım köyün sokaklarında? Herkes benimle alay edecek, bana gülüp geçecekti...

Ne zaman gelecekler? Saniyeler ne de yavaş geçiyor? Karşımdaki güçsüzlere hava atarak daha ne kadar durabileceğim? Güçsüz olanın ben olduğunu fark ettikleri anda çok kötü bir duruma düşecektim! Ne yapacağını bilemiyordu. Bekledi. Artık bağırmıyordu. Kulak kabarttı. Geliyorlar mıydı? Gruptan birisi öksürdü. Bir başkası bir adım attı. Çok yakınında duran kalın sesli biri sordu: "Daha ne kadar böyle duracağız? Kollarıma ağrılar girdi. Ne yapmaya niyetlisiniz?"

"Susun bakayım!" diye Pagel haykırdı. "Kıpırdayan beynine yer kurşunu!"

Aralıksız konuşmak zorundaydı. Ateş edip, diğerlerinin dikkatini çekemeyeceği için bağıra bağıra konuşarak kendisini duymalarını sağlamalıydı. Aynı anda arkasından adımlar duyar gibi oldu. Başını şöyle bir çevirdi. Evet, Studmann ve peşinde Kowalewski biçilmiş buğday tarlasından ona doğru koşuyorlardı.

"Havaya bir ateş edin!" dedi Pagel o anda yanına gelmiş olan Studmann'a. "Haydi Studmann, ateş edin de herifler görsün silahlı olduğumuzu! Elimde şu sigara kutusu on dakikadır böyle duruyorum..."

"Çok güzel, Pagel," dedi Studmann ve ateş etti.

Havaya sıkmış olduğu kurşun tuhaf bir ses çıkararak başların üzerinden geçti. Birkaç kişi güldü. Kalın sesli olanı konuştu:

"Hey, dikkat edin, bunlar patlangaç atıyor!"

Birkaç kişi daha güldü.

"İkili sıraya girin!" diye Studmann bağırdı. "Küfelerinizi de alın! Herkesi doğru çiftliğe götüreceğiz. Orada isimleriniz tespit edildikten sonra evinize gidebilirsiniz! – Pagel siz sıranın önüne geçin, ben arkadan gelirim. Kowalewski'yi bu işe karıştırmayalım, o peşimizden gelsin. Umarım itaat ederler. Birkaç şeker pancarı yaprağı çaldılar diye kafalarına kurşun sıkamayız ki!"

"Niçin sıkamayacak mıyız?" diye Pagel sordu.

Şimdi sanki roller değişmişti. Genç adam heyecanından titriyordu. Birkaç dakika önce az kalsın kaybeden o olacaktı. Onun gözünde karşısındakiler her türlü suçu işleyebilecek kötü adamlardı. Bu gibiler her şeye layıktı. Az önce yanına gelen Studmann içinse bir sigara kutusunun tehdidiyle teslim bayrağı çekmiş bu insanlar koyun kadar zararsızdı!

Fakat ikisi de haklı değildi. Tabii ki Altlohelilere her türlü suç işleyebilen kötü insanlar denemezdi. Ancak parasızlıktan aç kalıp,

ölmeye niyetli olmadıkları için de nerede yiyecek bir şey bulurlarsa çalmak zorundaydılar. Tarlada yakalanmış olmalarına gülüp geçtiler, fakat daha fazlasını kabullenmeyip, Studmann'ın söylediklerine karşı çıktılar mı olay ciddileşebilirdi.

Karınları açtı. Üzerinde her şey yetişen araziler ise karşılarında göz alabildiğine uzanıp gidiyordu! Ürünün çok küçük bir bölümü bile hepsinin karnını tıka basa doyurmaya, sorunlarına son vermeye yeterliydi. "Beyefendi'nin bir keçinin yediğinden bile haberi yok!" diyorlardı birbirlerine. "Bir çuval patates vermekle fakirleşmez. İlkbaharda onlarca ton patatesi dondu diye nişasta fabrikasına yollamıştı." – "Geçen yıl da çavdar ıslandığı için harman dövemediler. Çürüyen ürünü gübrenin üzerine attılar."

Ellerine geçen parayla ihtiyaçlarını karşıladıkları sürece çalmamışlardı. Tabii çalan tembeller aralarında her zaman olmuştu, fakat onlar cezalarını bulmuştu. Fakat insanlar ellerine geçen para karşılığında hemen hemen hiçbir şey alamıyordu. Savaş yılları da kıtlık içinde geçmişti; vesika karşılığı aldıkları gıda maddeleriyle karınları doğru dürüst doymamıştı, sadece aç kalıp ölmemişlerdi. Köyün erkekleri savaş yıllarında olduğu gibi şimdi de tarlalardan bir şeyler topluyordu. Onlar yiyeceklerini karşıladıkları için bu yaptıklarından utanmıyordu, sorun çıkaran da yoktu. Bazı kurallara uymamak zamanla onur kırıcı bir davranış olmaktan çıkmıştı. Sadece yakayı ele vermek utanılacak bir durumdu! "Sakın yakalanma!" artık alayla söylenen bir sözdü, ahlak kurallarının çöktüğünün bir kanıtıydı... Hele son yıllarda herkesin kafası karıştı. Kimse ne zaman, ne yapacağını bilemiyordu. Sanki savaş hâlâ devam ediyordu. Barışa karşın Fransa bugün de bir düşmandı! Son günlerde Ruhr havzasına girmişti, yakın gelecek kötü gelişmelere gebeydi...

İnsanlar bu durumda nasıl daha başka düşünebilir, nasıl daha başka davranabilirdi? Villanın önünden geçerken içeriden çatal tabak sesleri duyunca: "Onun karnı aç kalmıyor," diyorlardı birbirle-

rine. "Biz ondan daha az mı çalışıyoruz? Hayır, daha çok çalışıyoruz. Öyleyse niçin bizim karnımız aç da, onunki değil?"

Bu sorular insanlarda nefret oluşturuyordu. Şu çatal tabak seslerini on yıl önce duymuş olsalardı: "Evet, onun midesine inen dana eti leziz, bizim yediğimiz salamura et ise saman gibi," derlerdi. Kıskançlık dolu bu sözler insanları belki hırslandırırdı. Bugün ise insanlar nefret duyuyordu ve nefret duyanlar her türlü mücadeleyi göze alırdı!

Bu kez çalarken yakalanmışlardı. Bugüne kadar ilk yakalanmalarıydı bu. Seslerini çıkarmadan peş peşe yürüdüler. Birbirleriyle çene çaldılar, gülüşüp ettiler. Onlar için bir değişiklikti, bir maceraydı! Ne gelebilirdi başlarına, biraz şeker pancarı yaprağı çaldılar diye?

Yol boyunca Wolfgang'a sordular: "Bey, şimdi ne olacak? Birkaç pancar yaprağı yüzünden mi bütün bunlar? İsimlerimizi yazıp, sulh mahkemesine bildireceksiniz... Suçumuz, tarladan ürün çalmak! Eskiden bunun cezası üç marktı. Şimdi de birkaç milyon! Peki, sonra? Biz onu ödeyene kadar da cezanın karşılı birkaç feniğe düşecek, neredeyse sıfırlanacak, hiçbir anlamı kalmayacak. Sağa sola ateş etmenizin ne anlamı vardı?"

"Kapatın çenenizi!" diye Pagel bağırdı. "Gelecek sefer havaya değil, kafanıza ateş edilecek!"

"Ah, boşverin, birkaç pancar yaprağı yüzünden ne kendinizin, ne de başkalarının başını derde sokun! Demek ki siz böyle birisiniz! Tamam, tamam... Ancak şunu da unutmayın ki, başkaları da ateş etmesini becerir!"

"Hey, sen sus bakalım," diye bağıranlar oldu. "Böyle şey söylenmez!"

"Susun!" diye Pagel de öfkeyle bağırdı. Köye yaklaşırlarken yol kenarında duran birilerini gördü, fakat kim olduklarını seçemedi. Düşündü, acaba Beyefendi ile eşi miydi? Sanmıyordu. Onlar olsaydı herhalde bir şeyler söylerlerdi.

Sonra köye vardılar, çiftliğe doğru yürüdüler ve inek ahırlarının önünde durup, küfelerini boşalttılar. İçlerinde homurdanıp, küfür edenler oldu. Ceza geleceğine göre hiç olmazsa küfelerindeki pancar yapraklarını niçin evlerine götüremiyorlardı?

"Şimdi keçilerimizin karınlarını nasıl doyuracağız?"

"Hayvan niçin aç kaldığını anlar mı? O hep yemi önüne konsun ister!"

"Hemen eve gitmeliyiz!"

"Susun!"

Sonra herkes, biraz öfkeli, biraz kaba, biraz kafa tutarak ismini söyledi. Kimse hile yapmamış olacak Kowalewski sesini çıkarmadı.

"Beni bir daha yakalayabileceğinizi sanmıyorum," dedi içlerinden biri.

"Yazın müdür Bey, benim adım, II. Georg Schwarz!" dedi bir başkası da.

"Haydi çabuk çabuk," diye Studmann sesini yükseltti. Yorgun bir görünümü vardı. "Pagel, bir an önce bitirelim şu işi!"

Az sonra sıradaki herkesin ismi bir listeye geçmişti. Studmann yanındaki yaşlı adama döndü:

"Evet, iyi geceler Kowalewski," dedi. "Umarım bu olayın ardından başınızı ağrıtacak bir şey çıkmaz."

"Hayır, hayır...."

Yaşlı adam yürüdü gitti. Studmann ve Pagel yalnız kaldılar. Masanın üzeri bir sürü kâğıt doluydu. Güzel cilalı tahta zemin çamur içindeydi. Studmann masadan kalktı. Kendini yorgun hissediyordu. Pagel'e şöyle bir bakıp, konuştu:

"Saat sekiz buçukta yola koyulduğumuzda keyfimiz yerindeydi, öyle değil mi?"

"Evet. Yol da güzeldi. Sadece kâhya ile biraz tartıştınız galiba..."

"Ne yapayım, onun kafası bazı şeyleri almıyor. Buranın Berlin'deki otelden hiç farkı yok. Ne yaparsan yap onların gözünde kasıtlı engel ve vicdansızlık."

"Fakat bu insanlardan çok beklentiniz olmasın, Studmann. Yaşamları böyleyse onlar ne yapsınlar?"

"Tabii. Onlar değil, fakat..."

"Fakat, ne?"

Studmann sesini çıkarmadı. Pencerenin yanına gitti, dışarıya baktı. Bir süre hiç konuşmadan öyle durdu. Sonra tekrar Pagel'e doğru döndü ve: "Gelmiyor..." dedi.

"Kim gelmiyor? Birisini mi bekliyorsunuz?"

"Ah..." Studmann sustu. Bir süre konuşmadılar. Sessizliği bozan yine Studmann oldu. "Bu işin gerçek başarısı sizde, Pagel," dedi. "Ben sanıyordum ki... von Prackwitz buraya gelecek, bizlere... size teşekkür edecek."

"Beyefendi mi?"

"Onu gördünüz mü bu akşam?"

"Az önce... sanki yolun kenarında duruyor sanmıştım..."

"Evet, orada duruyordu. Karanlığa sinmişti. Ben bir şey söyledim, fakat çekiniyor olacak sesini çıkarmadı. Bizim zavallı Prackwitz köylüler onu görsün istemedi..."

"Fakat niçin?" Pagel çok şaşırmıştı. "Tarlalarında hırsızlık yapanları yakalamamızı istemiyor mu?

"Tabii istiyor! Fakat her şeyi biz yapalım istiyor. Sen ve ben! O hiçbir şeye karışmak niyetinde değil, Pagel!"

Pagel sesini çıkarmadı, ıslık çalmaya başladı.

"Korkarım şefimiz, çevresi onu yumuşak, iyi niyetli tanısın diye yanındaki sorumlu görevlilerin sert olmasını arzuluyor. Sanırım von Prackwitz yakında bize her zaman arka çıkmayacak..." Başını tekrar pencereye çevirdi. "Ben de sanıyordum ki hiç olmazsa bir an buraya

uğrayacak. Gelmezse gelmesin! Bundan sonra biz birbirimize muhtacız! Niçin olmasın, öyle değil mi?"

"Mükemmel," dedi Pagel.

"Karşılıklı öfkelenip, tartışmak yok. Bir şey hoşuna gitmeyen bunu hemen ötekine söylesin. Bizim gizli kapaklı işimiz yok. En küçük şeyi bile birbirimize anlatacağız. Bence biz burada kuşatılmış bir kaledeyiz. Korkarım, von Prackwitz Neulohe kalesini uzun süre müdafaa edemeyecek. – Pagel, bir şey mi var?"

Pagel elini cebinden çekti. Bu benim sırrım değil, diye bir an düşündü. Önce küçükhanımla görüşmeliyim.

"Hayır, hiçbir şey yok," dedi.

Gazeteler, gazeteler

İnsanlar gazete okuyordu. İster Neulohe'de, ister Altlohe'de, isterse Berlin'de... Geçmiş yıllara oranla daha çok insan gazete sayfalarını karıştırıyordu. Aradıkları en önemli haber de doların o günkü kuruydu! Radyolarda böyle haberler yoktu. Milyonların peşinde sayfaları çeviren insanların gözüne, isteseler de istemeseler de, o günlerin başka önemli haberleri de batıyordu. Fakat birçok okur artık onları umursamıyordu, son yedi yılda 'önemli haberler'den başka şey çıkmamıştı gazetelerde; insanlar dünyada olup bitenleri ne görmek, ne de okumak istiyordu! Dünyada insanların yararına hiçbir şey olmuyordu. Bireyler ellerinden gelse artık tek başlarına yaşamayı arzuluyordu. Fakat bu mümkün değildi, içinde yaşadıkları zamandan kopamıyorlardı. Hepsi de zamanın çocuklarıydı, zaman çoktan içlerine sızmıştı.

O yıllarda çok şey olup bitiyordu. Hasat zamanı geldiğinde köylüler Cuno hükümetinin her geçen gün daha çok sallandığını okuyordu. Hükümet vurgunculuğa ve dolayısıyla da gıda maddesi kıtlığına neden olmakla suçlanıyordu. Ruhr bölgesi hâlâ Fransızların yasadışı birliklerinin işgalindeydi. Orada kimse çalışmıyor, hiçbir

fabrika bacası tütmüyordu. Buna pasif direniş deniyordu. Ancak yeni vergiler ve yeni harçlarla insanların bu direnci kırılmak isteniyordu. Dolar kuru 26 Temmuz ile 8 Ağustos arasında yedi yüz altmış binden dört milyon sekiz yüz altmış bine çıkmıştı! Rayh Bankası da verdiği kredileri yüzde on sekizden yüzde otuza çıkarmıştı.

Fakat halkın bütün direncine ve İngiltere ile İtalya'nın, Fransa'nın bu tutumunun yasadışı olduğunu ilan etmesine karşın değişen bir şey olmadı, Fransa barış sürecindeki mücadelesini sürdürdü. Amaç, Almanya'nın gücünün gerilemesiydi. İşte bu süreçte yüzlerce insan yaşamını yitirdi, on kişi idama, altı kişi de yaşam boyu hapse mahkûm edildi. Rehin almalar, banka soygunları, başka yerlere sürülüp, evini barkını yitiren yüz binler... Almanya çökmeli, cezasını çekmeliydi!

İşte insanlar bütün bunları gazetelerde okuyorlar, her şeyi görmüyorlar, fakat hissediyorlardı. Olaylar günlük yaşamlarının bir parçası oluyordu. Uyurken, rüya görürken, çalışırken, yiyip içerken... Ümidini yitirmiş toplumun durumu ümitsizdi. Ümitsiz bireyler ümitsiz yaşayıp duruyordu. Karmaşa dolu çılgın bir yaşam vardı!

On Birinci Bölüm

Şeytanın süvarileri

1

"Bu utanmazlığın en büyüğü!" diye bağırdı emekli süvari yüzbaşısı.

"Senin öfkeleneceğini biliyordum!" dedi eşi. Sakin konuşuyordu.

"Ben buna boyun eğecek değilim!" diye von Prackwitz daha yüksek sesle bağırdı. "Nerede o mektup? Bana gelen mektup bana verilmelidir! O benim mektubum!"

"Eminim o konu çoktan halledildi," dedi karısı sakin kalmaya çalışarak.

"Bu mektup bana üç hafta önce yollanmış! Ve kimse getirip vermiyor! Kim bu evin Efendisi?" Von Prackwitz öfkesinden kuduruyordu.

"Sen!" dedi eşi.

"Evet! Ve ben bunu ispat edeceğim! "diye bağırmaya devam etti. Sonra kapıya doğru yürüdü. "O kendini ne sanıyor!"

"Mektubunu unutma!"

"Hangi mektubu?" Emekli süvari yüzbaşısı bir an şaşkın baktı.

"İşte Berlin'den gelmiş olan şu mektubu..."

"Ah, evet." Von Prackwitz eşinin uzattığı mektubu aldı, cebine tıkıştırdı. "Sakın ona telefon etmeye kalkışma!"

"Ah, bırak bunları. Bu kadar da öfkelenme. Hem az sonra gelecekler..."

"Ben onların..."

Hanımefendi hafifçe gülümsedi ve hızla dışarı çıkan ince, uzun boylu, zayıf eşinin peşinden baktı. Çiftliğe gidiyor, diye düşündü. Hemen telefonun kulaklığını eline aldı, kolunu çevirdi.

"Siz misiniz, Bay Pagel?" dedi. "Bay von Studmann'ı vermenizi rica edeceğim. Teşekkür ederim. – Bay von Studmann, eşim her an sizin orada olabilir! Elektrik idaresinden gelmiş olan mektubu kendisine göstermediğimiz için çok öfkelendi. Bırakın biraz bağırıp çağırsın. Burada da çok bağırdı. Evet, tabii... Teşekkür ederim... Ah, önemli değil, ben çoktandır aldırmıyorum. Evet, teşekkürler."

Telefonu kapattı ve bu arada içeri girmiş olan Weio'ya bakıp sordu:

"Ne istiyorsun?"

"Yarım saat kadar dolaşmak istiyorum..."

Annesi saatine baktı. "On dakika sonra benimle birlikte saraya gidebilirsin. Mutfaktakiler ne yapıyor, bir görmek istiyorum."

"Ah, hep saraya gitmekten bıktım, anne! Bir kez olsun tek başıma ormanda dolaşmak isterdim. Ormana gidebilir miyim? Ya da biraz yüzmeye? Bir aydır yüzmedim!"

"Violet, çok iyi biliyorsun ki..." Annesinin sesi çok sert çıkmıştı.

"Ah, anne sen bana çok eziyet ediyorsun! Buna daha çok dayanamayacağım! Şimdi beni böyle zincire vuracağına geçmişte o kadar özgürlük vermeseydin! Kendimi bir tutuklu gibi hissediyorum! Çoğu zaman odamda öyle otururken çıldıracağım sanıyorum! Rü-

yamda duvarların üzerime yıkıldığını görüyorum. Kimi gün perdenin kordonuna bakıp, acaba beni taşır mı, diye düşünüyorum. Kimi gün de, acaba pencereden atlasam mı, diyorum kendime. Pencere camlarına yumruğumu indirip, akan kanları seyretmek istiyorum. Sizlerin benim için birer ruhtan farkı yok. Ben de artık bir ruhum. Sanki bu evde hiç canlı yok! Daha çok dayanamayacağım. Bir şey yapacağım... Ne yapacağım hiç önemli değil..."

"Ah, Weio, Weio, niçin böyle konuşuyorsun?" diye annesi heyecanlandı. "Bize gerçeği artık bir söylesen. Bu durum bizim de hoşumuza gidiyor mu sanıyorsun? Fakat sen yalan söylemeye devam ettiğin sürece değişecek bir şey yok..."

"Sen! Her şey senin elinde! Babam gerçeği söylediğime inanıyor. Yanımdaki insanın yabancı biri değil, Kniebusch olduğunu kabul etti. Senden başka herkes bana inanıyor. Sen herkese hükmetmek istiyorsun. Babam da böyle düşünüyor..."

"Giyin öyleyse," diye konuştu annesi. Sesi biraz yorgun çıkmıştı. "Villada işim bittikten sonra ormanda biraz dolaşırız."

"Ben seninle ormana gitmek istemiyorum! Yanımda beni kollayan birine gerek yok. Kültür sohbetleri yapmak niyetinde değilim. Beni buraya tıkmana da izin vermiyorum artık! Hem ben... Ben senden nefret ediyorum! Senin yüzünü görmek istemiyorum! Ah, ben hiçbir şey istemiyorum..."

Bir süre bağırır gibi konuştuktan sonra ağzından çıkan kelimeler hıçkırıklara boğuldu. Vücudu sanki acıyla kıvrıldı, kendini yatağa attı, inledi, her yanı kramp tutmuş gibi titredi. Çığlıklar inlemelere karıştı.

Annesi von Prackwitz bir süre kızına baktı. O anda kendini katı yürekli olmaya zorladı. Birinin ağlaması yeterliydi. Zavallı, şaşkın kızına o anda çok acıdığını hissetti. Fakat yine de, sen bana yalan söylüyorsun, diye düşünmeden edemedi. Benden saklayacak bir şeyin olmasaydı bu hallere düşmezdin!

Uşağın zilini çaldı. Dışarıdan adım sesleri duyunca hemen kapıyı açtı ve: "İçeri girmeyin, Hubert," dedi. "Lütfen bana Armgard'ı veya Lotte'yi çağırın. Küçükhanım kendini hiç iyi hissetmiyor... Ah, bana ecza dolabından lokman ruhu şişesini de getirin."

Hanımefendi kapıyı yavaşça kapatırken biraz hüzünlü gülümsedi. Az önce uşakla konuşurken odadaki ağlayıp sızlamaların azaldığını, hatta ona Lokman ruhunu getirmesini söylerken tamamen kesildiğini fark etmişti.

Demek kendini kötü hissediyorsun, sevgili yavrum, ama kendine yapılacak tedaviyi umursamayacak kadar değil. Yapacak bir şey yok, göreceğiz bakalım hangimiz yelkenleri daha önce suya indirecek. Umarım sen olursun!

2

Emekli süvari yüzbaşısı hızla bürodan içeri girdi.

"Merhaba!" dedi von Studmann. "Bu telaşınız nedir? Tarla işçileri mi geliyor?"

"İşçilerin yüzünü şeytan görsün!" diye öfkeyle konuştu von Prackwitz. "Bana gelen mektup nerede? Bana gelen bana verilmek zorundadır!"

"Böyle bağırmana gerek yok!" dedi Studmann. Çok soğukkanlıydı. "Hangi mektuptan söz ediyorsun?"

"Ne zamandan bu yana bana gelen mektuplar bana verilmiyor? Derhal şu mektubu..."

"Pagel, sizden şu pencereleri kapatmanızı rica edebilir miyim? Burada ne konuştuğumuzu bütün Neulohe'nin bilmesine hiç gerek yok."

"Pagel, bırakın pencereler açık kalsın! Siz benim yanımda çalışıyorsunuz! Anlaşıldı mı? Ben o mektubu talep ediyorum. Geleli dört, beş hafta olmuş..."

"Ah, şimdi anlıyorum, senin hangi mektuptan söz ettiğini, Prackwitz..."

"Bana gelen mektuplar artık benden saklanıyor! Ve siz Studmann... siz eşimle gizli kapaklı şeyler yapıyorsunuz!"

Aynı anda genç Pagel bir kahkaha attı. Emekli süvari yüzbaşısı donmuş gibi oldu. İnanamıyordu. Pagel gülmüştü; onunla alay ediyordu demek! Odada buz gibi bir hava esti. Sinek uçsa duyulurdu. Von Prackwitz hızla genç adamın yanına gitti.

"Gülüyorsunuz demek! Ben öfkeleniyorum, siz gülüyorsunuz, Pagel. Öyle mi?"

"Kusuruma bakmayın, Efendim... Bir an çok komik buldum da... Ben sizinle alay etmek için gülmedim. Studmann'ın Sayın Hanımefendi'yle gizli kapaklı şeyler..."

"Öyle mi?" Von Prackwitz buz gibi bakışlarla genç adamı şöyle bir süzdü. "İşinize son verdim, Bay Pagel! Hartig'e söyleyin sizi saat üç trenine götürsün!" Birden sesini yükseltti: "Karşı çıkmak yok! Lütfen büroyu hemen terk edin. Benim burada bir iş görüşmem var!"

Genç Pagel'in yüzü birden kireç gibi oldu. Fakat dimdik yürüyerek büroyu terk etti. Von Studmann kasanın olduğu dolaba sırtını dayadı, alnını kırıştırdı ve öfkeli bakışlarını pencereden dışarı çevirdi. Emekli süvari yüzbaşısı bir süre sesini, çıkarmadan eski dostuna baktı ve sonunda: "Küstahın biri bu!" dedi. Fakat von Studmann susmaya devam etti.

"Ben o mektubu sayın von Teschow'a geri verdim," diye mırıldandı von Studmann. "Beyefendi'yi isteklerinin aşırı olduğuna inandırmayı başardım. Mektubu kendisine geri vermemi söyledi ve konu hiç açılmamış gibi yine kapandı..."

"Ben de buna inandım!" diye güldü emekli süvari yüzbaşısı. "Yaşlı tilki seni faka bastırmış, Studmann! Kendisini rezil edecek o

mektup benim için bir kanıttı. Sen ise mektubu ona geri vermişsin! Mükemmel!"

"Sayın von Teschow'la görüşmem hiç de kolay geçmedi," dedi Studmann. "Hukuki açıdan bütün isteklerini aranızdaki o uğursuz sözleşmeye dayandırabilir. Ben onu çevredeki ününün yok olacağına, ayrıca aranızdaki akrabalık ilişkisinin de sonsuza dek bozulacağına inandırdım..."

"Akrabalık ilişkileriymiş! Bana öyle geliyor ki o seni bir güzel kandırmış, Studmann."

"Bana öyle geliyor ki, kızını ve torununu çok seviyor... Hem değişen hiçbir şey olmadığına göre beni nasıl kandırmış olabilir, anlamıyorum!"

"Bunu bilmiyorum, umurumda da değil!" diye eski dostu homurdandı. "Fakat ne olursa olsun benim o mektubu okumam gerekirdi!"

"Bana bu yetkiyi verdiğini sanıyordum... Hoş olmayan her şeyden seni uzak tutmamı benden özellikle rica etmiştin."

"Ben sana böyle bir şey söyledim mi?"

"En son da şu tarla hırsızlarını yakaladığımızda..."

"Studmann! Şu küçük hırsızlık olayı nedeniyle söylemiş olduğum bir şey iş mektubu için de geçerli mi sanıyorsun?"

"Peki," diye Studmann konuştu. "Bir daha yapmayacağım!" Sırtı kasa dolabına dayalı öyle durmaya devam etti. Sonra birden konuyu değiştirdi. "Az önce çamaşırhaneye göz attım. Backs gerçekten becerikli bir kız."

"Eminim hapishaneden yollanan adamlarla işimiz pek kolay olmayacak! Yapmamam gerekirdi! Fakat herkes, bir an önce adam getirt, deyip durdu... Şimdi bir de şu Berlinli herifin küstah mektubu! Bak, ne yazdığını bir oku!"

Cebinden mektubu çıkarıp Studmann'a uzattı. Dostu yüzünde donuk bir ifadeyle adamın yazdıklarını okudu ve Prackwitz'e geri verdi. "Başka ne bekliyordun ki?"

"Sen bunu bekliyor muydun?" diye emekli süvari yüzbaşısı yine öfkelendi. "Bu sence çok mu olağan? Elimi bile sürmeyeceğim o döküntü işçiler için herif benden yedi yüz altın mark talep ediyor! Ve sen bunu doğru buluyorsun! Studmann, çok rica ederim..."

"Bak, adam hesabını da çıkarmış. Kişi başına on altın mark komisyon. Toplam altı yüz mark. Sonra saati bir marktan altmış saat zaman kaybı, ayrıca ufak tefek harcamalar için de kırk mark talep ediyor..."

"Fakat sen de gördün, getirdikleri tarla işçisinden başka her şeye benziyordu! Kiminin kucağında çocuğu vardı... Tenekeden fazla değerleri yoktu onların! Yedi yüz altın mark! Hayır, hayır. Studmann, oturup o herife hemen bir mektup yazacaksın!"

"Tabii... Ne yazmamı arzu ediyorsun?"

"Fakat bunu en iyi sen bilirsin, Studmann!"

"Bütün istediklerini red mi edeyim?"

"Tabii!"

"Tümünü de mi?"

"Son feniğine kadar!"

"Tamam!"

"Sen de böyle yapmamı doğru buluyorsun, öyle değil mi?" diye von Prackwitz biraz şüpheyle sordu.

"Ben doğru mu buluyorum? Hayır, Prackwitz! Adam dava açtı mı kaybeden taraf mutlaka sen olacaksın!"

"Davayı ben mi kaybedeceğim? Fakat Studmann istasyona getirdikleri tarla işçisinden başka her şeye benziyordu..."

"Bir dakika, Prackwitz..."

"Hayır, hayır!"

Az sonra Studmann dostunu hiç olmazsa bir uzlaşmayı kabul etmesi gerektiğine inandırmıştı.

"Fakat bu yine de çok para..." diye Prackwitz içini çekti.

"Ben ne yazık ki bugün senden biraz daha para isteyeceğim..." dedi von Studmann. Az önce üzerinde bazı hesaplar yaptığı kağıdına bir göz attı. Çok sıfırlı rakamlardı orada yazanlar.

"Başka ne için para isteyeceksin benden? Sanırım kayda değer başka harcamamız yok! Gelen faturalardan söz ediyorsan... Onlar biraz daha bekleyebilir." Dostu yine öfkelenmiş gibiydi.

"Az önce genç Pagel'in işine son verdin," dedi von Studmann başını önündeki kâğıttan kaldırmadan. "Kumar borcunu ödemen gerekiyor! Az önce hesabını yaptım. Dünkü dolar kuru üzerinden yedi yüz doksan milyar iki yüz milyon mark! Diyelim ki yuvarlak hesap yüz milyar!"

"Yüz milyar mı dedin?" diye emekli süvari yüzbaşısı bağırdı. Nefesi daralmış gibiydi. "Yüz milyar! Sen de kalkmış önemsiz bir şeymiş gibi, biraz daha para isteyeceğim, diyorsun!" Bir an sustu. Şaşkın şaşkın bakıyordu. Sonra ses tonunu biraz değiştirip, devam etti: "Studmann, eski silah arkadaşım, bana öyle geliyor ki, sen bana çok öfkelisin..."

"Ben sana öfkeli miyim? Az önce sendin bana çok öfkelenen!"

Von Prackwitz onun bu sözlerini duymazdan geldi. "Sanki bana bile bile zorluk çıkarıyorsun!"

"Ben... sana... zorluk mu çıkarıyorum?"

"Fakat Studmann bir düşünsene, ben bu kadar çok parayı nereden bulacağım? Önce hapishanenin yollayacağı işçiler için yatakhanelerde yaptığım tadilat, ardından Berlinli herifin talep ettiği ve senin, ödemelisin, dediğin şu yeni yüz altın mark... En son da Pagel'in parası! Bak dostum, ben tepeden tırnağa para olsam şu anda böyle bir harcamanın altından kalkamam! İnan bana, evin bir odasında para basma makinesi de durmuyor... Üzerinde altın sikke yetişen tarlam da yok! Şimdi sen de kalkmış bir sürü şey talep ediyorsun! Kusura bakma, fakat ben seni anlamıyorum..."

"Prackwitz!" dedi Studmann. Yüzü birden çok ciddileşmişti. "Önce otur bakayım yazı masasındaki şu koltuğa... Evet! Rahat oturuyor musun? Güzel... Biraz bekle. Sana bir şey göstereceğim! Fakat önce Pagel'in odasına bir gitmem gerekiyor..."

"Ne oluyor?" diye emekli süvari yüzbaşısı sordu. Kafası iyice karışmış gibiydi.

Studmann hızla Pagel'in odasına gitti. Orada bir şey arıyormuş gibiydi. Ne yapmak istiyor, diye dostu düşündü. Burada daha fazla oturmama gerek yok, kalkıp gideceğim. Ciddi ciddi konuşurken niçin aniden ortadan kayboldu?

"Hayır, kalkma yerinden!" diye odaya dönen Studmann seslendi. "Şimdi bir şey göreceksin! Bak, nedir bu?"

Dostu şaşkın şaşkın: "Tıraş aynası!" dedi. "Herhalde Pagel'in tıraş olurken kullandığı ayna.... Fakat bana ne bundan?"

"Dur, Prackwitz! Aynada ne görüyorsun?"

"Ne mi görüyorum? Kendimi tabii!" Eliyle çenesini şöyle bir sıvazladı. Sonra kravatını çekiştirdi. "Ne var bunda?"

"Ne demek 'kendimi'? Sen kimsin?"

"Studmann, söyle lütfen, ne oluyor?"

"Aynadan sana bakanın kim olduğunu biliyor musun? Oradaki Prackwitz'i ben sana anlatayım. İşten haberi olmayan, birçok davranışı çocuksu, paranın değerini bilmeyen, şu ana kadar tanıştığım, içinde yaşadığı dünyadan en habersiz insan aynadaki Prackwitz!"

"Studmann, rica ederim," diye konuştu dostu. Söylediklerine kırılmış gibiydi. "Bugüne kadar bana vermiş olduğun desteği tabii ki küçümsemiyorum. Fakat Neulohe'yi sen gelmeden önce de başarıyla yönettim sanırım..."

"Bak, bunları söyledim diye bana gücenmeni istemiyorum," diye Studmann atıldı. Ancak şunu da bilmeni isterim Prackwitz, eğer eski dost olmasaydık çıkınımı topladığım gibi burasını çoktan terk ederdim! Her neyse, istersen bize bakan şu kişiye 'Ayna Bey'

diyelim! İşte bu bey tarlasına işçi bulmak amacıyla kalkıp, Berlin'e gidiyor. Oradaki dostu karşı çıkmasına aldırmıyor, bir kumarhaneye gidip, oynuyor. Cebindeki para suyunu çekince genç birisinden iki bin altın mark borç alıyor, fakat onu da kumar masasında yitiriyor. Ayna Bey bu genç adamı çiftliğinde görevlendiriyor. O genç kendi halinde, iyi çalışan, sessiz biri, cebinde doğru dürüst sigara almaya bile parası olmamasına karşın borç verdiği parayı da istemiyor. İşte Prackwitz, bu Ayna Bey genç adamı günün birinde kapının önüne koyuyor ve parasını isteyince de öfkeleniyor!"

"Fakat o gülüp, benimle alay etti, Studmann! Çek şu lanet olası aynayı karşımdan!"

"Ayna Bey," diye Studmann onu duymamış gibi devam etti, "Berlin'de kendine tarla işçileri buluyor, aracıya, meslekleri ne olursa olsun, getireceksiniz, diyor, fakat onları karşısında görünce irkiliyor. Belki o anda haklı, fakat yine de aracıyla anlaşma yoluna gitmiyor, düşmandan korkup, cepheden kaçıyor..."

"Studmann!"

"... ödemesi gerekeceği için de kendinden başka herkese sitem ediyor."

"Ben sana sitem etmiyorum, Studmann. Ben sadece bu kadar çok parayı nereden bulacağımı soruyorum sana!"

"Bütün bu söylediklerim önemsiz şeyler," dedi Studmann ve aynayı geri çekti. "Sırada can sıkıcı şeyler var!"

"Tanrım! Studmann bugünlük bu kadarı yeter! Hem işçiler az sonra gelecek..."

"Bana ne onlardan!" diye Studmann öfkeyle sesini yükseltti. "Şimdi söyleyeceklerimi dinlemelisin Prackwitz! İstediğin kadar kıvran, kendini korumaya çalış, bundan sonra kör tavuk gibi bu dünyada dolaşmaya devam edemezsin." Studmann açık pencereye gitti ve seslendi: "Sayın Hanımefendi, yanımıza gelmenizi rica edebilir miyim?"

Yanında kızı Weio ile gezmeye çıkmış olan Hanımefendi şaşırdı ve: "O kadar önemli mi?" diye sordu.

"Eşimin burada bulunması hiç gerekli değil," dedi emekli süvari yüzbaşısı. "O işten hiç anlamaz!"

Studmann arkasına döndü ve: "Senden daha çok anlıyor," diye fısıldadı. Sonra tekrar dışarı baktı. "Ah, Pagel, siz küçükhanımla biraz ilgilenir misiniz? Buyurun Hanımefendi..."

Kadın biraz ürkek, bürodan içeri adımını attı. Kapıyı kapatmadan bir an başını çevirip, dışarıda yan yana duran Pagel ile kızına baktı.

"Nereye gitmeyi arzu eder, küçükhanım?" diye Pagel sordu.

"Ah, şurada biraz gezinelim, yeter..."

3

"Saray mutfağındaki büyük hazırlıkları görmek ister miydiniz?" diye Pagel sordu. "Oradakilerin işi başlarından aşkın!"

"Ah, o kadar önemli değil! Sonra annemle giderim oraya? Kimler var mutfakta?"

"Diğer aşçıların yanı sıra Backs ile Kowalewski de orada!"

"Amanda'nın yardım etmesini anlıyorum da, Sophie'nin ne işi var orada? Onun gibi zarif bir hanım hapishaneden gelenlere nasıl yemek hazırlıyor?"

"Herkes gibi o da biraz para kazanmak istiyor olacak..."

"Siz iş saatinizde böyle gezinip sigara içebildiğinize göre paraya gereksiniminiz yok," diye Violet mırıldandı.

"Sigaram sizi rahatsız ediyorsa..."

"Hayır, hayır. Ben de sigara içmesini severim. Bürodakilere fark ettirmeden parka doğru gidelim. Orada bana bir sigara verebilirsiniz."

"Anneniz benimle oraya gitmenize kızmaz mı? Belki ben tehlikeli biriyimdir..."

"Siz mi tehlikeli birisisiniz?" Weio güldü. "Hayır, ben oda hapsindeyim de!"

"Annenizden başkasıyla dışarı çıkmanız yasak, öyle mi?"

"Dünyadan haberiniz yok!" diye alaycı sesini yükseltti. "Üç haftadır oda hapsinde olduğumdan burada herkes haberdar..."

Violet'in hafif alaycı, hafif sinirli konuşmasını Pagel umursamadı bile. Sadece keyifle gülümsedi ve sordu: "Niçin oda hapsinde olduğunuzu sormama izin var mı? Çok kötü bir şey mi yaptınız yoksa?"

"Aşırı meraklı olmayın!" dedi Weio biraz üst perdeden. "Kibar bir erkek aşırı meraklı değildir."

"Ben asla kibar bir erkek olamayacağım, sayın küçükhanım," dedi Pagel biraz düşünceli ve bıyık altından gülümseyerek ceketinin cebini şöyle bir okşadı. "Eğer bürodakilerin bizi fark etmeyeceğini sanıyorsanız çabucak parka gidip, birer sigara içebiliriz."

"Susun bakayım!" dedi Weio. Kulak kabarttı. Sakin sakin konuşan Studmann'ın sesi duyuluyordu. Hemen ardından emekli süvari yüzbaşısı bir şeyler söyledi. O biraz yüksek sesle ve acele acele konuştu. Sonra sıra eşine geldi. Weio'nun annesinin söyledikleri kısa ve kesin şeylerdi. "Annem yine tam yol!"

Leylaklarla sarı salkımlar arasından geçip, çimenler arasında uzanan toprak yoldan parka doğru yürüdüler.

"Buradan bizi göremezler. Şimdi bana bir sigara verebilirsiniz... Vay canına, çok müthiş bir sigara içiyorsunuz! Kaça paketi?"

"Birkaç milyon sanırım. Fiyatı her gün değiştiği için aklımda kalmıyor. Onu bana bir dostum getiriyor, von Zecke adı. Haydarpaşa'da bir evi var. Biliyor musunuz Haydarpaşa'nın nerede olduğunu?"

"Nereden bileceğim? Benim öğretmen olmaya niyetim yok!"

"Tabii, anlıyorum! Affedersiniz... Haydarpaşa Boğaziçi'nin doğu yakasındadır..."

"Ah Tanrım, Bay Pagel bırakın böyle şeyleri! Hem niçin sırıtıyorsunuz? Ne zaman dikkatle yüzünüze baksam hafiften sırıyorsunuz!"

"Sayın küçükhanım, ben savaşta yaralanmıştım... Nervus sympathicus deniyor... Merkezi sinir sisteminde bir hata oluştu da... Fakat bu da sizi pek ilgilendirmiyor sanırım. Biliyor musunuz nasıl bir biçerdöver çalışırken hep titrerse, ben de en ufak şeyde böyle sırıtır gibi bakarım..."

"Benimle alay ediyorsunuz, öyle değil mi?" diye Weio öfkelendi. "Alay etmenize izin vermiyorum..."

"Fakat küçükhanım, inanın savaşta yaralandığım için böyle sakat kaldım. Hele siz beni ağlarken bir görün. Hem ağlıyorum, hem de sırıtıyorum! Çok nahoş durumlara düştüğüm oldu..."

"İnsan sizinle nasıl konuşacağını bilemiyor," dedi Weio ve somurttu. "Ben bütün erkeklerden tiksiniyorum!"

"Belki bu sakatlığım var, fakat ben yine de tehlikesiz bir erkek sayılırım. Sayın küçükhanım, bence bu sakatlığımın yararlı yanı."

"Ah, öyle mi?" dedi Weio karşısındakini hor görürmüş gibi. "Bilmek isterdim, eğer..."

"Ne demek eğer? Rica ederim, küçükhanım. Ne demek istediğinizi lütfen söyleyin. Yoksa korkuyor musunuz?"

"Sizden mi korkacağım? Gülünç olmayın! Benim merak ettiğim, öperken ne yapacağınız. Hem gülümsemek, hep öpmek..."

"Ah, bunu ben de bilmiyorum," diye Pagel biraz üzgün konuştu. "Gerçeği söylememi isterseniz küçükhanım, bunu ben de binlerce kez düşündüm. Fakat ben çok çekingen biriyimdir..."

"Ya?" dedi Weio ve gülümseyerek karşısındaki genç adamın yüzüne baktı. "Yoksa bugüne kadar hiçbir kızı öpmediniz mi?"

"Yüzlerce kez bunu denedim. Bana inanabilirsiniz, küçükhanım! Fakat cesaretim beni terk ettiği için son anda hep vazgeçtim..."

"Siz kaç yaşındasınız?"

"Yirmi dördüme geliyorum..."

"Ve bu yaşa kadar hiçbir kızı öpmediniz?"

"Az önce söyledim ya, küçükhanım, çekingenliğimden..."

"Siz korkağın birisiniz!" diye Weio sesini yükseltti onu aşağılarmış gibi.

Ve hiç konuşmadan göle uzanan yolda, yaşlı ıhlamur ağaçlarının altında yürüdüler. Biraz sonra ilk konuşan Pagel oldu:

"Küçükhanım, size bir şey sorabilir miyim?"

"Sorun bakalım!"

"Fakat bana kızmayacağınıza söz verin!"

"Haydi sorun!

"Acaba... siz kaç yaşındasınız?"

"Siz çok koyun kafalısınız! On altı!"

"Gördünüz mü sordum diye bana kızıyorsunuz. Fakat soracağım başka şeyler de var."

Genç kız öfkeyle ayağını yere vurdu. "Haydi sorun ne soracaksanız! Siz acınacak adamın tekisiniz!"

"Kızmayacağınıza söz veriyorsunuz, değil mi?"

"Sorun dedim.!!!"

"Küçükhanım... siz... hiçbir erkeği öptünüz mü?"

"Ben mi? Weio şöyle bir düşündü. "Tabii öptüm. Hem de yüzlerce kez."

"Buna inanmıyorum!"

"Binlerce kez öptüm!"

"Sanmıyorum!"

"Evet. Babamı öptüm!" Weio bir kahkaha attı.

"Gördünüz mü... siz de bir erkeği öpecek kadar yürekli değilsiniz!"

Weio birden öfkeleniverdi. "Ben yürekli değil miyim?"

"Evet, siz de benim kadar korkaksınız!"

"Ben bir erkeği öptüm! Sadece babamı öpmedim. Genç bir erkeği öptüm, çok yürekli bir erkeği..." Sesi şarkı söyler gibi çıkıyordu. "Hem o sizin gibi acınacak biri değil..."

"Ben buna inanmıyorum..."

"İnanabilirsiniz... Onun ince bir bıyığı da var, öperken batıyor. Sizin bıyığınız da yok!"

"Şimdi inandım!" diye konuştu Pagel. "Siz gerçekten on altı yaşında mısınız, küçükhanım?"

"Doğrusunu söylemek gerekirse ben henüz on beş yaşındayım!" dedi Weio gururla.

"Siz çok yüreklisiniz," diye konuştu genç adam karşısındaki kıza hayran olmuş gibi. "Sanırım ben hiç sizin kadar yürekli olamayacağım. Fakat şunu söylemek istiyorum, siz bir erkeği öpmediniz, bir erkeğin sizi öpmesine izin verdiniz! Bu başka türlü olur! Erkeğin başını tutup kendinize çekersiniz, dudaklarına arka arkaya öpücükler kondurursunuz. İşte bunu yapacak birisi değilsiniz!"

"Sizce ben bunu yapamam öyle mi?" Weio'nun gözlerinde öfke belirmişti. "Siz beni ne sanıyorsunuz?"

Pagel gözlerini genç kızın bakışlarından kaçırmak için başını önüne eğdi. "Lütfen, lütfen küçükhanım!" diye mırıldandı. "Ben öyle demek istemedim... İnanıyorum size... Lütfen, yapmayın lütfen... Çok korkuyorum..."

Fakat yalvarmaları bir işe yaramadı. Weio'nun alev alev yanan gözleri, yarı açık ağzı gittikçe yüzüne yaklaştı, Pagel birkaç adım geriledi ve Weio'nun dudakları dudaklarına dokundu...

Weio aynı anda kollarındaki erkekte bir değişiklik hissetti. Sanki dudakları genç adamı canlandırmıştı. Kolları sıkıca vücudunu sardı, dudakları öpücüğüne yanıt verdi. Kurtulmak istedi, şimdi korkan o idi... Fakat erkeğin dudaklarının öpücüğü yakıcıydı... onlardan kurtulmak zordu... yavaş yavaş teslim oldu. Az önce dimdik duran başı düştü, kollarının gücü gitti ve sonunda karşı koymaktan vazgeçti.

"Aah..." diye inledi ve bir denizin çoktandır özlemini çektiği coşkun dalgalarına iyice teslim etti kendini. "Sen, sen..."

"İşte böyle küçükhanım..." diye Pagel mırıldandı. "Sizin gibi zayıf biri erkeklerle oynamasa daha iyi eder!

"Siz çok terbiyesiz birisiniz!" diye Weio bağırdı. Yanakları hem öfkesinden, hem utancından olacak alev alev yanıyordu. "Kibar bir erkek böyle davranmaz..."

"Haklısınız, size böyle davranmam bir hataydı!" dedi Pagel. "Fakat sizden bilmek istediğim bir şey vardı. Doğrudan sorsam yanıt vermeyeceğinizden emindim. – Bakın," elini cebine attı, "bu mektubu, daha doğrusu bir mektubun kopyasını büroda buldum, bir cildin sayfaları arasındaydı. Yazan siz olmalısınız!"

"Ah, enayice yazılmış şu mektup..." diye mırıldandı Weio mektupta yazanları aşağılarmış gibi. "Meier bir kopyasını çıkarmakla kim bilir kafasından neler geçirmişti? Hem siz şimdi beni böyle faka bastıracağınıza yırtıp atsaydınız daha iyi ederdiniz..."

Pagel sesini çıkarmadan karşısındaki kızın yüzüne baktı ve mektubu yırttı. Sonra küçük kâğıt parçalarını cebine koydu. "Onları hemen yakacağım," diye konuştu. "Fakat Meier'in elinde bu mektubun orijinali olmalı. Eğer onu babanıza yollarsa ne yaparsınız?"

"Bu satırları daktilonun başına oturup, herkes yazabilir!" diye Weio sesini yükseltti.

"Bu doğru," dedi Pagel. "Fakat siz şu sıra oda hapsinde olduğunuza göre annenizin şüphelendiği bir şey var! Böyle olmasaydı bu mektup kopyası değersiz olurdu. Ancak annenizin şüphesi..."

"El yazısı orijinali yine bende. Gerçeği söylemediğim sürece kimse bana bir şey kanıtlayamaz!"

"Fakat sizi kandırarak gerçeği öğrenebilirler!"

"Beni kimse kandıramaz!"

"Az önce ben sizi kolayca kandırdım."

"Herkes sizin gibi sinsi değil!"

"Küçükhanım," diye konuştu. Dudaklarında bir gülümseme vardı. "Bundan sonra siz bana karşı nazik olacaksınız. Ben de size nazik davranacağıma söz veriyorum! Yırttığım şu mektubu da unutacağız. Az önceki davranışım belki hoş değildi, fakat yine de hemen annenize gidip, mektubu göstermekten daha iyi idi. Siz de böyle düşünmüyor musunuz? Belki yine yapabilirim, fakat yapmayacağım..."

"Şimdi kendi kendinizi övmenize hiç gerek yok!" diye konuştu Weio alay eder gibi. "Eminim siz de bir zamanlar aşk mektupları yazdınız veya aşk mektupları aldınız!"

"Ah, evet..." dedi Pagel. Çok sakindi. "Fakat ben hep dürüst biri kaldım. Ben hiçbir zaman on beş yaşında uslu bir kızı baştan çıkarmadım. – Haydi gelin," dedi ve Weio'yu kolundan tuttu. "Annenizin yanına dönelim. Sanırım sizi merak etmeye başlamıştır."

"Bay Pagel!" Bakışlarında yalvarma vardı. Yerinden kıpırdamadı. "O da dürüst biridir!"

"Olabilir... Bunu en iyi siz bilirsiniz!"

"Niçin herkes bana böyle kötü davranıyor?" Weio'nun gözlerinde yaşlar birikmişti. "Eskiden böyle değildi!"

"Kim size kötü davranıyor?"

"Ah... annem bana eziyet çektiriyor. Sonra Hubert..."

"Hubert de kim? Hubert mi onun adı?"

"Hayır. Hubert yanımızda uşak. Hubert Räder..."

"O biliyor mu?"

"Evet," diye hıçkırarak yanıt verdi. "Lütfen kolumu bırakın, Bay Pagel. Acıtıyorsunuz!"

"Affedersiniz! Uşak sizi üzüyor, anladığım kadarıyla!"

"Evet... O çok kötü birisi..."

"Başka kim biliyor?"

"Başka kimse bilmiyor!"

"Peki, şu Meier ne biliyor?"

"Ah, Meier çoktan çekti gitti buradan!"

"O da biliyor... Başka kim biliyor?"

"Kniebusch da. Fakat onun pek bir şey bildiğini sanmıyorum."

"Başka?"

"Başka bilen yok, Bay Pagel! Bakmayın yüzüme öyle tuhaf tuhaf... Ben size her şeyi anlattım."

"Peki, uşak nasıl bir eziyet çektiriyor?"

"O çok vicdansız... Güzel şeyler söylemiyor. Bir de yastığımın altına tuhaf kitaplar koydu..."

"Nasıl tuhaf kitaplar?"

"Ne bileyim... Evlilikle ilgili bir şeyler... Fotoğraflı..."

"Gelin benimle," dedi Pagel ve kızı tekrar kolundan tuttu. "Güçlü olun! Şimdi doğru annenizle babanızın yanına gideceğiz. Onlara her şeyi anlatırsınız. Bence siz bazı kötü niyetlilerin eline düşmüşsünüz! Bu insanlar ellerine geçirene kadar size eziyet edip duracak! Annenizle babanız içinde bulunduğunuz durumu anlayıp, kabul edecektir. Şimdi size böyle davranmalarının tek nedeni, sizin onlara yalan söylediğinizi hissetmeleri... Haydi küçükhanım, güçlü olun – İkimizden en korkağı ben değil miyim?"

Pagel genç kızı yüreklendirmek istermiş gibi gülümsedi.

"Ne olur... Siz yardımseversiniz Bay Pagel... Ne olur... yapmayın bunu!" Yaşlar yanaklarından aşağı akıyordu. Weio yanındaki genç adamın ellerini yakalamış, sanki annesiyle babasına haber vermeye gitmesin diye sıkı sıkıya tutuyordu. "Şimdi onlara her şeyi anlatırsanız, yemin ediyorum size, kendimi gölün sularına bırakırım... Hem niçin onlara anlatmak istiyorsunuz? Nasıl olsa her şey bitti!"

"Nedir biten?"

"Evet, evet," diye Weio hıçkırarak konuştu. "Üç hafta oldu gideli... Bir daha dönmedi..."

Pagel bir an düşündü, kendini zorladı, düşündü.

O anda unutulup gitmiş bir başka yüzü, Petra'nın yüzü karşısında belirdi... Az önce, kolları arasındaki kızın dudaklarını dudaklarında,

vücudunu vücudunda hissettiğinde, sevginin değil, şehvetin kurbanı olduğu o anda da Petra karşısında durmuştu. Şimdi o yüz tekrar belirdi, uzaklardan yanına geldi, sevimli ve sakin onu selamladı. O anda istememesine karşın iki kızı birbiriyle karşılaştırdı: Petra olsa şimdi ne yapardı, ona neler söylerdi, ona böyle davranır mıydı? Hayır, sanmıyordu... Pagel'i terk eden, Pagel'in terk ettiği, sevimli yüzünü binlerce kez görmüş olduğu o kız şimdi, annesiyle babasının korumasında büyüyen bu iyi aile kızından üstündü... Hiç olmazsa bu kıza iyi davran, her şeyi onun omuzlarına yükleme, diyordu karşısındaki yüz. Bana karşı katıydın, şimdi yine öyle olma!

Genç adam düşündü, düşündü... Karşısındaki kız onun düşüncelerini okumaya çalıştı.

"Kim o?" diye Pagel sordu.

"Teğmen!"

"Rayh ordusunda mı?"

"Evet!"

"Annenizle babanız onu tanıyor mu?"

"Sanmıyorum... Bilmiyorum."

Pagel sustu. Düşündü. Bu adam bir ordu görevlisi olduğuna göre bazı kurallara uyması gerekirdi. Belki de kıza haber yollamayı, ya da uğramayı bir kez unutunca utancından kendini iyice geri çekmişti... Bu hüzünlenecek bir şey değildi, sadece sarhoşken verilmiş düşüncesizce bir karardı! Emindi, bir daha yapmayacaktı. Fakat bilmesi gereken bir şey vardı. Acaba şimdi bu kıza sorabilir miydi, bir kez mi yapmıştı bunu, yoksa birkaç kez mi? Sadece bir kez yapmışsa bu önemli değildi, çünkü gerçekten unutkanlığından gelmemiş, mektubu yollamamış olabilir. Fakat bunu sık sık yapmışsa, o zaman bunu adı alçaklıkt! Bu durumda kızın annesiyle babasının artık durumdan haberi olması gerekirdi.

Başını çevirip tekrar Weio'ya baktı. Uzaklardaki o yüz tekrar karşısında belirdi.

"Her şey bitti mi?" diye sordu.

"Evet, böyle olduğuna inanıyorum!" diye mırıldandı.

"Yemin edebilir misiniz?" dedi Pagel, böyle yeminlerin geçerli olmadığını çok iyi bilmesine karşın.

"Yemin ederim!"

Genç adam nedense kendini rahatsız hissediyordu. Anlayamadığı bir şey vardı. Bu kız bana yüzde yüz gerçeği söylemiyor.

"Eğer bana söylediklerinizi hiç kimseye anlatmamamı istiyorsanız bir söz vermelisiniz. Fakat bu bir şeref sözü olmalı."

"E..."

"Eğer bu teğmen sizi ararsa bana lütfen haber vereceksiniz. Bunu yapacağınıza söz veriyor musunuz? Uzatın elinizi!"

"Şeref sözü veriyorum!" diye konuştu Weio ve elini uzattı.

"Anlaştık. Haydi gidelim şimdi. Akşam herhangi bir bahaneyle şu Räder'i bana yollayın. Fakat geç olsun."

"Harika!" diye Weio heyecanla bağırdı. "Ne yapacaksınız ona?"

"Herifçioğlu kendi haykırmasını duyacak!" dedi Pagel ve sırıttı. "O andan sonra da size artık eziyet etmeyecek."

"Fakat ya sonra kalkıp babama giderse?"

"Bunu göze almalıyız. Fakat benimle görüştükten sonra gözü o kadar korkacak ki babanıza hiçbir şey anlatmayacak. Şantaj yapanlar hep çok korkak insanlardır."

"Şimdi bir kulak kabartalım, bürodakiler hâlâ konuşuyor mu? Mendilinizi verir misiniz, yüzümü biraz sileyim. Ben mendilimi yolda yitirmiş olacağım... Yoksa yanıma almadım mı? Bundan sonra da size yalan söyleyecek değilim. En küçük şeyde bile gerçeği söyleyeceğim. Tanrım, siz nasıl birisiymişsiniz! Aklımdan geçirmezdim... Başkasına âşık olmasaydım, anında size âşık olurdum!"

"Bu konuyu açmayalım, küçükhanım," diye konuştu Pagel çok sakin. "Ve unutmayın, bana şeref söz verdiğinizi..."

"Elbette!"

Pagel omuzlarını şöyle bir kaldırdı. "Küçükhanım," dedi. "kendini zorla çamurların içine atmak isteyen birini hiç kimse engelleyemez. Fakat şimdi içeridekilerin dikkatini çekelim derim! Yoksa görüşmelerinin sonu gelecek gibi değil."

4

"Buyurun Sayın Bayan," dedi von Studmann ve içeri giren Hanımefendi'ye oturması için yazı masasının iskemlesini işaret etti. "Sizi çağırtmış olduğum için affınızı rica ederim. Fakat buradaki görüşmemizde sizin de bulunmanız bence doğru olacak. Ne de olsa konumuz para..."

"Öyle mi?" dedi Eva von Prackwitz ve masanın üzerinde durmakta olan tıraş aynasını eline alıp, şöyle bir yüzüne tuttu. Gülümsedi. "Fakat bu benim için çok yeni bir şey! Achim bu gibi konuları benimle pek konuşmaz..."

"Rica ederim, Eva!" diye eşi sesini yükseltti.

"Dostum Prackwitz benimle para konusundan oldukça sık söz eder. Parası olmadığı için! En küçük fatura bile sinirlerini bozduğu için... Her yılın ekim ayında arazilerin kirası tepesinde bir karabasan gibi beklediği için. Sürekli, acaba ödeyebilecek miyim, diye düşünüp durduğu için..."

"Bu çok doğru Studmann. Ben hep bu gibi sorunlara kafa yoruyorum, çünkü ihtiyatlı bir iş adamıyım."

"Ben de diyorum ki, şimdi parasal durumunu bir gözden geçirelim. Bir kenarda yedek paran yok. Günlük giderler günlük gelirlerden ödeniyor. Hayvan satışından, o gün tarladan toplanan patatesin satışından... Bir kenarda bir kuruşun yok..."

Studmann sustu. Emekli süvari yüzbaşısı sırtını sobaya dayamış, canı sıkkın öyle duruyordu. Başındaki şu 'çocuk bakıcısı'nın bir de

kumar borcundan söz etmeye başlamayacağını ümit ediyordu. Sayın eşi de tekrar aynaya bir göz attı.

"1 Ekim'e pek bir şey kalmadı," diye von Studmann devam etti. Çok düşünceli olduğu yüzünden belliydi. "Biliyorsun 1 Ekim'de yıllık kira nakit olarak Beyefendi'nin önüne konmak zorunda! Yıllık kira yüz elli ton çavdar karşılığı! Bu da şu sıralar yirmiyle yirmi beş bin altın mark ediyor. Başka hesapla milyarlar. Kaç milyar, bilemiyorum, çünkü çavdarın 1 Ekim'de kaçtan gideceğini kimse bilmiyor."

Von Studmann karşısındaki kurbanlarına düşünceli düşünceli baktı. Onlar ise bunu fark etmedi. Az sonra dostu emekli süvari yüzbaşısı konuştu:

"Bütün bu konularla ilgilendiğin için çok teşekkür ederim sana, Studmann," dedi. "Fakat kusura bakma, bunları biz de biliyoruz. Arazilerin kirası yüksek! Ancak tarlalarda bekleyen ürün çok verimli. Bu arada çalışacak adamlar da buldum."

"Sen kusura bakma, Prackwitz," diye Studmann onun sözünü kesti. "Sen sorunu pek anlamıyorsun. Ekim'in 1'inde kayınbabana yüz elli ton çavdarın karşılığını ödemek zorundasın. Ancak altın markın değeri sürekli değiştiği için 1 Ekim'de..."

"Anlıyorum seni, sevgili Studmann. Bunu ben de biliyorum..."

"Fakat sen," diye dostu sözünü kesti, "alıcıya bir gün içinde yüz elli ton çavdar verecek durumda değilsin. Buradaki defterlere göz attım, bu miktarı bir araya getirebilmen için sana iki hafta gerekli! Diyelim ki sen alıcıya yirmi eylülde on beş ton çavdar verdin. Adam da sana karşılığında üç yüz milyar ödeme yaptı. Sen de bu parayı kasana kaldırdın. Ancak son dönemlerde yaşadığımız gibi 20 Eylül ile 1 Ekim arasında mark tekrar değer yitiriyor. Alıcıya 30 Eylül'de vereceğin on beş ton karşılığı eline altı yüz milyar geçti. Ancak kasandaki üç yüz milyar bu arada değer yitirdiği için karşılığı sadece yedi buçuk ton çavdar. Bu farkı kapatmak için de yedi buçuk ton daha bulman gerekecek... Bu hesapta bir hata yok, öyle değil mi?"

"Bir dakika Studmann," diye emekli süvari yüzbaşısı konuştu. Kafası biraz karışmış gibiydi. "Ne demiştin? On beş ton birden yedi buçuk ton mu oldu?"

"Bay von Studmann çok haklı," diye eşi heyecanla araya girdi. "Fakat bu çok korkunç! Kimse bunun altından kalkamaz..."

"Aradan geçen iki hafta enflasyonla yapılacak bir yarış!" dedi von Studmann. "Ve bu yarış sürecinde biz nefesimizi yitirebiliriz."

"Fakat enflasyon hep böyle devam edecek mi sanıyorsunuz?" diye von Prackwitz öfkeyle sesini yükseltti.

"Hayır, tabii hep böyle devam edip gitmeyecek. Fakat bunu şimdi kim biliyor? Durabilmesi birçok nedene bağlı. Fransızların Ruhr havzasındaki politikasına, başımızdaki hükümetin orada daha ne kadar süre mücadele edebileceğine, piyasaya ne kadar taze para süreceğine, Fransızların Ruhr macerasını eleştiren İngiltere ile İtalya'nın yakın gelecekteki tutumuna... Gördüğün gibi enflasyonun sayısız nedeni var. Şu anda bizi ilgilendiren tek şey 1 Ekim'de kirayı nasıl ödeyeceğimiz!"

"Ödeyebilir miyiz sizce?"

"Bu mümkün, Sayın Hanımefendi!"

"Bak görüyor musun?" diye emekli süvari yüzbaşısı sesini yükseltti. Yüzünde öfkeyle karışık bir gülümseme vardı. "Sevgili Studmann önce bizi korkutuyor, sonra da, bir çıkar yol var, diyor!"

"Evet, yok değil..." dedi Studmann sanki dostunun sözlerini duymamış gibi. "Markın dibe çökeceğine inanıp, borsada oynayanlar var. Bu gibiler elindeki bütün ürünü satın alacaklarını ve 1 Ekim'de tüm ödemeyi yapacaklarını garanti ediyorlar. Sana da teslim için zaman bırakıyorlar. İstersen Ekim içinde veya Kasım başında teslim edebilirsin... Elimde bazı yazılı teklifler var..."

"Tabii benden alacakları üründen müthiş para kazanacaklar!" diye emekli süvari yüzbaşısı öfkeyle sesini yükseltti.

"Fakat o zaman babama kirayı tam zamanında ve kuruşu kuruşuna ödeyebilirsin, Achim! En önemlisi de bu değil mi?"

"Ver bakayım şu teklifleri," dedi Prackwitz asık suratla. "Onlara önce bir göz atayım. Sanırım o kadar acelesi yok. Her neyse, bu arada sana da çok teşekkürler..."

"Başka bir konu daha var," diye von Studmann onu duymamış gibi konuşmasını sürdürdü. "İstenen kiranın tamamını ödemenin anlamı var mı?"

Konuşmasını kesti. Karşısındaki karı kocanın yüzüne baktı. Çok şaşırdılar, diye bir an düşündü.

"Bu da ne demek oluyor?" diye Hanımefendi sordu. Kafası iyice karışmış gibiydi. "Fakat babam bizden para bekliyor!"

"Sen neler geçirdin kafandan?" dedi von Prackwitz de. Daha da öfkelenmişti. "Onunla bir sürü başka sorunumuz varken şimdi yeni sorunlar mı çıksın istiyorsun?"

"Fakat her şey sözleşmede yazıyor," diye Hanımefendi atıldı. "Kira zamanında ve son feniğine kadar ödenmedi mi babam arazileri hemen geri alabiliyor."

"Ben yükümlülüklerimi yerine getireceğim!" dedi von Prackwitz.

"Bunu başarabileceğini sanıyor musun?" diye von Studmann sordu. "Dinle beni Prackwitz ve konuşurken lütfen sözümü de kesme. Sayın bayan bunu sizden de rica edeceğim... Kusura bakmayın, fakat biraz babanızdan söz etmem gerekiyor... Daha doğrusu kiraya verenle kiralayandan... İkisi arasındaki sözleşmeye iyice bir göz atıldığında ilginç veriler ortaya çıkıyor. Okuyan bir an için Versay Sözleşmesi'ni anımsıyor! 'Yenilenin gitsin canı cehenneme'..."

"Fakat babam..." diye Hanımefendi atıldı.

"Kiraya veren, Sayın Bayan. Ona 'kiraya veren' diyeceğiz. Eğer şu elektrik kesintisi olmasaydı, benim bu sözleşmedeki bir sürü alçakça koşuldan hiç haberim olmayacaktı. Daha doğrusu bu olay gözümü açtı. Sevgili dost, ben şimdi biraz açıkgöz davranmasaydım sen ile-

ride çok daha kötü durumlara düşebilirdin. Karşındaki insan senin kira nedeniyle sendeleyip düşmeni bekliyor! Ve sen düşeceksin..."

"Kayınbabam..."

"Babam..."

"Kiraya veren kişi..." dedi Studmann sesini iyice yükselterek, "bu sözleşmeye göre senden iki bin beş yüz metrekare başına 75 kilo çavdar talep ediyor! Şimdi sana soracağım, sence bu kabul edilebilir bir kira mı?"

"Evet biraz yüksek sayılabilir..." diye von Prackwitz alçak sesle konuştu.

"Çevredeki devlet çiftliklerinin kiracıları iki bin beş yüz metrekare arazi karşılığı 30 kilo çavdar ödüyor! Sen ise bunun iki katından fazlasını! Başka bir şey daha, devlet arazilerini çalıştıranlar kiralarını taksitlerle ödüyor. Belki de onlar son taksiti ödemeyecek bile... Fakat sözleşmeleri yine de iptal edilmeyecek. Sen ise kiralayana kiranın tümünü bir gün içinden vermedin mi kapının önüne konacaksın!

"Fakat Birnbaum'da kardeşim..."

"Çok doğru Hanımefendi, Birnbaum'daki erkek kardeşiniz kirasını ödüyor ve sağa sola şikâyet edip duruyor! Kulağıma gelenlere göre o sadece 45 kilo çavdar ödüyormuş, fakat herkese, babasına söz verdiği için, 75 kilo ödüyorum, diyormuş! Bunu niçin yapıyor, bilemiyorum..."

"Fakat sevgili Studmann, bu büyük bir hilekârlık..."

"Kardeşim... Babam..."

"Neulohe'de toprakların çok verimli olduğunu öne sürüp, bu kadar yüksek kira bedeline bir neden bulunabilir. Ben bu bürodaki..." Studmann bakışlarını dosya raflarında şöyle bir gezdirdi, "... evet, buradaki dosyalara bir baktım, fakat kirayla ilgili işime yarar hiçbir şey bulamadım. Kusuruma bakma dostum, senden önceki dönemden kalma tek belge yok. Örneğin bu topraklardan geçmiş yıllarda ne kadar ürün alınmış, bilinemiyor... Fakat bunu öğrenmek

için başka yollar denedim. Örneğin kâhyanın harmanda çalıştırdığı işçilerin listeleri var, sonra maliyeye gönderilen veriler de dosyalarda; ürünün yollandığı alıcılardan gelen yazıları da buldum. Ve uzun çaba sonucu şunu ortaya çıkardım: Neulohe'deki araziden geçmişte de iki bin beş yüz metrekare başına ortalama 250 kilo çavdar alınmış..."

"Fakat bu çok düşük, Studmann!" diye dostu sesini yükseltti. "Eminim sen yanlış hesapladın. Bana kalırsa sen hiçbir zaman çiftçi olamazsın..."

"Ben bu arada tarlasını kiraya verenle de konuştum... Niçin sorduğumu anlayamadı. O da senin gibi düşünmüş olacak ki, kaçamaklı sözlerle kandırmak istedi. Fakat ben hesap yapmasını çok iyi bilen biriyimdir. Görüşme sonunda faka basan araziyi kiraya veren oldu! Bu topraklardan ortalama 250 kilodan fazla ürün alınamazmış, çünkü sınır bölümlerinde hiç kullanılmayan boş topraklar varmış. Bunları söyleyen o oldu."

"Öyleyse ben çok kira..." Emekli yüzbaşısı nefesi daralırmış gibi konuşmasını kesti.

"Evet, bu çok doğru," dedi Studmann oldukça ciddi. "Sen elde ettiğin ürünün yüzde yirmibeş ile yüzde otuz'unu kira olarak ödüyorsun! Buna hiç kimse dayanamaz! Sayın Hanımefendi, bilmem acaba anlıyor musunuz," diye von Studmann, von Prackwitz'in eşine döndü ve gülümseyerek devam etti, "Orta Çağ'da köylüler derebeylerine arazi kirası olarak elde ettikleri ürünün yüzde onunu öderlerdi! Bir süre sonra bunu çok bulan köylüler ayaklanmış ve derebeylerini öldürmüştü... Sayın eşiniz yüzde on ödemiyor, hayır o en az yüzde yirmibeş ödüyor. Fakat ben yine de ona adam öldürmesini önermem!"

Von Studmann hafifçe gülümsedi. Keyfi yerindeydi. Çocuk bakıcısı terbiye ederdi, öğretmen de öğretirdi. Oyuncağı kırılan bir çocuk, ne yaparsa oyuncağının bir daha kırılmayacağını anlatan bakıcının söyledikleriyle teselli olmazdı...

"Peki sizce ne yapmamız gerekiyor?" diye Hanımefendi fısıldar gibi sordu. "Bir değişiklik gerekiyorsa, bu değişikliğe nereden başlayalım?"

"Kayınbabamın bütün bunlardan pek haberi yok sanırım," dedi emekli süvari yüzbaşısı. "Ona her şeyi açıklamalı. Sen bu işin ustasısın, sakin kalmasını da biliyorsun, Studmann..."

"Ve Birnbaum'daki oğluna da susma emrini vermiş!" Von Prackwitz şaşkın şaşkın baktı. Studmann devam etti: "Buraya kadar, çok para kazanmak isteyen birisi var karşımızda, diye düşünebilirdik. Öyle değil mi? Fakat iş senin bildiğinden de kritik..."

"Bay von Studmann, rica ederim... Bence bu kadarı yeter."

"Evet, yeter anlattıkların..."

"Yanlış bir tepki göstermemek için hepsini bilmelisin. Kira karşılığı vermek zorunda kaldığın çavdar 150 ton! Bunun da karşılığı arazi büyüklüğü tam beş bin dönüm. Sözleşmede yazan da bu..."

"Yoksa bu da mı doğru değil?"

"Ben hep Neulohe'deki arazilerin 5 bin dönüm olduğunu duyardım," diye Hanımefendi araya girdi.

"Evet, bu doğru, Neulohe'deki arazinin büyüklüğü 5 bin dönüm," dedi von Studmann da.

"Peki, sen ne demek istiyorsun?" diye emekli süvari yüzbaşısı rahatlamış gibi gülümseyerek sordu.

"Evet Neulohe beş bin dönüm, fakat sen ekin yaptığın arazinin yüzölçümünü biliyor musun, Prackwitz? Bu beş bin dönümden yolları, çorak tarlaları, tarlalar arasındaki sınır topraklarını, sulak alanları, taşlı arazileri çıkarmak zorundasın. Üzerinde şimdi ladin ağaçları yetişen eski tarlaları da unutma Prackwitz. İstersen oradan her yıl Noel ağacını kesebilirsin, koru sahibinden izin filan almadan..."

"Senin bütün saydıkların önemsiz araziler..."

"Daha bitmedi... Çiftliğin ortasındaki büyük alan, çalışanların kaldığı barakalar, bu büro ve yanındaki oda, senin çevresi bahçeli

villan, saray ve çevresindeki park... İşte böyle sevgili Prackwitz. Sen bütün bunlar için kayınbabana kira karşılığı çavdar ödüyorsun... Hatta onun sarayı ile senin villanın kapladığı alan için de!"

"Şeytan canımı alsın, eğer bundan sonra ödersem!" diye emekli süvari yüzbaşısı sesini yükseltti.

"Sakin ol... Sorunlarından kurtulmak istiyorsun, değil mi? Biliyorum, elinden gelse hemen yapardın! Oturdum, kiraladığın alanı Neulohe'nin arazi haritası üzerinde dikkatle ölçtüm. Sana kiralanan ekili alan üç bin beş dönüm. Kısacası sen kira karşılığı yetmiş değil, yüz kilo çavdar ödüyorsun!"

"Sözleşmeye hukuken itiraz edeceğim! Ben onu dava edeceğim!" diye emekli süvari yüzbaşısı bağırdı. Sonra birden ayağa fırladı.

"Achim!"

"Otur lütfen!" dedi von Studmann. "Şimdi her şeyi biliyorsun. Sıra suçludan biraz söz etmeye geldi. Daha doğrusu senden, Prackwitz! Böyle rezil bir sözleşmeyi nasıl imzalayabildin? Sayın Hanımefendi siz de imzalamışsınız... Evet, Prackwitz şimdi konuşma sırası sende. Dinliyorum."

"İnsanın hiç aklına gelir mi, akrabası tarafından kazıklanacağı?" diye emekli süvari yüzbaşısı öfkeyle konuştu. "Kayınbabamın, kediotunun peşinden giden bir kedi gibi paranın peşinden koşan hırslı ve eli çok sıkı biri olduğunu biliyorum. Fakat Studmann bu insanın kendi kızının kazancında da gözü olan biri olabileceğini bir gün bile aklımın köşesinden geçirmedim..."

"Yaşlı Beyefendi akılsız bir insan değil," dedi von Studmann. "Böyle bir sözleşmeyi yaparken senin onu yerine getiremeyeceğini tabii ki biliyordu. Acaba sence amacı neydi, Prackwitz? Tabii sizin de görünüşünüzü bilmek isterdim, Hanımefendi..."

"Babamın kafasından neler geçirmiş olduğunu ben nereden bileyim," diye konuştu dostunun eşi Eva. Kadının bakışları altında Studmann'ın yanakları kızardı.

"O sözleşmeyi suratına fırlatıp, mahkemeye vereceğim," diye emekli süvari yüzbaşısı tekrar sesini yükseltti.

"Sözleşmenin 17. maddesine göre yapacağın her türlü itiraz aranızdaki sözleşmeyi anında geçersiz kılar. Dava açtığın gün sen artık bu arazilerin kiracısı değilsin... Peki, böyle bir sözleşme yapmaya ne zaman karar vermiştiniz? Sözleşme oldukça yeni. Sen ise yıllardır burada arazileri işletiyorsun..."

"Ah, bu çok budalaca bir durum... Şimdi üzerinde kafa yormamıza pek gerek yok, fakat yine de kısaca bir anlatayım. Baltık cephesinden geri döndüğümde elimizde tek fenik yoktu. Devlet maaş bağlamamıştı, ne de olsa bizler için 'vatan hainleri' diyorlardı. Yapabileceğim bir işim de yoktu. O günlerde buraya başımızı soktuk. Sonra kayınbabama araziye çıktığı günlerde eşlik etmeye, kendisine yardımcı olmaya başladım. Zamanla işim çoğaldı, ölesiye çalıştığım dönemler oldu. Ve sonra bir gün geldi kayınbabam bana: 'Ben artık yaşlandım,' dedi. 'Bundan sonra savaşı siz üstlenin... Ne de olsa ileride her şey Eva'ya kalacak.' İşte o günden sonra arazileri işletmeyi ben üstlendim..."

"Aranızda bir sözleşme yapmadınız mı?"

"Evet, yapmadık.

"Peki ona ne kira ödedin?"

"Aramızda herhangi bir kira bedeli de kararlaştırmamıştık. Ona para gerektiğinde ben veriyordum, tabii elimde para parsa. Yoksa bekliyordu."

Peki, ya sonra ne oldu?"

"Ve günün birinde: 'Artık aramızda bir sözleşme yapalım,' diye konuştu. İşte şu rezil sözleşme de böyle gerçekleşti ve ben tuzağa düştüm!"

"O sana 'sözleşme yapalım,' dedi, sen de hemen kabullendin... Bence daha önce bir şey olmuş olmalı. Durup dururken böyle bir öneriyi nasıl getirir?"

"Hiçbir şey geçmemişti aramızda," diye dostu yine heyecanla sesini yükseltti. "Önerisi benim için ani olmuştu."

"Bence burada bir eksiklik var," dedi Studmann. "Sayın Hanımefendi, öyle değil mi?"

Kadının yüzü kızardı. "Haydi, Achim," dedi, "söylesek daha iyi olmaz mı?"

"Ah, eski olayları deşmeye ne gerek var?" diye eşi homurdandı. "Studmann, sen bazen çok sorup duruyorsun. Şimdi duymak istediklerinin sözleşmeye bir yararı yok ki... Bunları bilmekle sözleşmedeki koşulları değiştiremezsin ki..."

"Sayın Hanımefendi, acaba siz..."

"Babam sözleşme konusunu ortaya atmadan kısa süre önce Achim'le aramızda biraz tartışmıştık," diye Hanımefendi konuştu. "Bir konu nedeniyle kıskançlık yapmaya başlamıştı..."

"Eva, rica ederim, çok komik oluyorsun!"

"Fakat Achim, söylediğim şey yalan değil ki... Siz dostunuzu iyi tanıyorsunuz, ben de eşimi iyi tanırım! O pireden deve yapan biridir, sanki dünya batacakmış gibi konuları abartır ve birden heyecanlanıp, öfkelenir. Hemen aldatılmaktan, boşanmaktan söz edebilir. Fakat ben onunla neredeyse yirmi yıldır evliyim ve bunlara alıştım. Kötü niyetli olmadığını biliyorum..."

"Sevgili Eva," diye eşi atıldı. Onuru kırılmış gibiydi. "Hakkımda böyle konuşmaya devam edersen çıkıp gitmem daha doğru olacak." Kapıya doğru yürüdü, fakat dışarı çıkmadı. "O gün haksız değildim... Truchsess denen herifle flörtün..."

"...aradan çok zaman geçti," dedi Studmann. "Tekrar otur lütfen, Prackwitz. Buradaki görüşmemizin tek nedeni senin para durumun..."

"Ben bu konuyu duymak istemiyorum," diye emekli süvari yüzbaşısı öfkeyle sesini yükseltti. Fakat yine de tekrar yerine oturdu.

"Lütfen anlatmaya devam edin, Hanımefendi," dedi von Studmann. "Aranızdaki küçük bir tartışma olmuştu, öyle mi?"

"Evet. Ancak biz farkında olmadan babam bu tartışmayı dinlemiş. İleride bana söylediğine göre de, o günden sonra Achim'in bana eziyet ettiğine ve baskı yaptığına inanmaya başlamış..."

"Bu çok gülünç!" diye von Prackwitz homurdandı. "Ben dünyanın en uysal insanı sayılırım..."

"Babam o günlerde bana sürekli eşimden boşanmam gerektiğini söyleyip durmuştu..."

"Ne dedin?" diye von Prackwitz haykırdı ve yerinden fırladı. "Bunu yeni duyuyorum! Benden boşanman gerektiğini mi söylemişti?"

"Lütfen otur yerine, Prackwitz!" dedi Studmann. "Evet, bu çok eski bir konu. Ve eşin de senden boşanmadı..."

"Evet. Babam boşanmak istemediğimi kabullenmişti. O, bilemeyeceğiniz kadar bana düşkündür." Yüzü yine kızardı. "Evet... Sözleşme önerisi de o günlerde gelmişti..."

"Şimdi daha iyi anlıyorum," dedi von Studmann. Hafifçe gülümsedi. "Sanırım sen de anlıyorsundur Prackwitz, nasıl davranman gerektiğini. Sayın Hanımefendi, babanız o günlerde, eşinizin huzursuz, tahammül edilemeyen bir insan olmasını, çöküp iflas etmesini, yeteneksiz biri olduğunun kanıtlanmasını ve borç üzerine borç yapmasını amaçlıyordu..."

"Ve bunları amaçlayan birine kayınbaba mı denir?" diye bağırdı emekli süvari yüzbaşısı öfkeyle. "Ben ondan hiç hoşlanmamışımdır. Fakat yine de çoğu zaman, hoş sohbet adamın biri, diye düşünmüşümdür..."

"Sevgili Prackwitz," dedi Studmann. Sesi biraz alaycı çıkmıştı. "Kimi insan sadece rahat etmek için arasını pek hoşlanmadığı birisiyle iyi tutar! Bu nedenle şimdi dikkatli olmazsan ve kayınbaban

kafandan geçenlerin farkına varırsa, sen bugünden yarına kalmaz yitirilmiş bir insan olursun!"

"Bu mümkün değil!" diye emekli süvari yüzbaşısı öfkeyle bağırdı. "Ben düşündüğümü söyleyebilmeliyim! Onu gözümün önüne getirmem bile beni çılgına döndürüyor!"

"Uzaktan gördüğünde yolunu değiştir yeter. Bak Prackwitz, eşinin iyiliği için kendini tut, derim! Ve bana şimdi, en önemsiz nedenle bile tahrik olup, kayınbabanla kavga çıkarmayacağına söz vereceksin. Böyle anlarda kendi kendine, bunu benden Studmann istedi, de ve yürü git! Onu umursamaman kayınbabanı daha çok etkiler. Öfkelenip, homurdanmandan ise hoşlanır. Çünkü o bunu amaçlamıştır!"

"Ben öfkelenip, homurdanacak değilim!"

"Öyleyse böyle davranmayacağına söz veriyorsun... Çok iyi! Şimdi hasatla ilgilenmen daha iyi olur!"

"Ekinden eline geçenin çoğunu ona verdikten sonra..."

"Bırak bunu ben halledeyim! Bir çıkar yol mutlaka bulurum... Hasattan sonra eline çok para geçecek. Kışın ne yaparız, onu daha sonra halletmeye çalışırız..."

"Ah, ben aptalın tekiyim!" diye emekli süvari yüzbaşısı homurdandı. "Studmann bu işleri daha iyi beceren biri! Benim üç yılda kavrayamadığımı o üç haftada kavrayıverdi. Ben..."

Aynı anda Weio: "Geliyorlar!" diye bağırarak içeri girdi. Pagel peşindeydi.

"Çok şükür!" dedi von Prackwitz. Gülümsemeye çalıştı. Rahatlamış gibiydi. "Buna çok sevindim. Yine bir sorun çıkacak diye çok korkuyordum! Pagel, sizden rica edeceğim, adamlara hemen yemek çıkmasına, sonra da hasat için gereken aletlerin dağıtılmasına lütfen göz kulak olun... Bugün öğleden sonra araziye çıkmanıza gerek yok..."

Pagel gülümseyerek işverenine baktı. "Başüstüne, yüzbaşım!" dedi ve topuklarını birbirine vurup, büroyu terk etti.

"Fakat Prackwitz, sen ne yapıyorsun?" diye Studmann sesini yükseltti. "Sen az önce Pagel'i işten atmıştın! Üç treniyle buradan ayrılmasını söylemiştin!"

"Ben Pagel'i işten mi atmıştım? Ah, Studmann bunlar çocukça şeyler... Gördün, genç adam beni çok iyi anlamış. Onun gibileri arada sırada kulaklarını iyice bir çektin mi yola girerler! Kin beslemeye hiç gerek yok..."

"Hele sen yok musun..." dedi Studmann. "Her neyse, gel bakalım şu yeni işçilere bir bakalım. Tutuklu elli adam nasıl bir koleksiyon oluşturuyor, merak ediyorum!"

5

Geliyorlardı.

Meienburg-Ostade'den Neulohe ulaşan yolda dörtlü sıra yürüyorlardı. Sağlı sollu gardiyanlar onlara eşlik ediyordu. Tutuklular hep bir ağızdan yüksek sesle, duygu dolu şarkılar söylüyordu.

"Tanrım, bir de keyiflerinden bağıra bağıra şarkı söylüyorlar," dedi sarayın penceresinde duran Belinde von Teschow yanındaki tanışı Jutta'ya. "Bu katillere evimde yemek pişirilmesine katlandığım yetmiyormuş gibi şimdi bir de kötü sesle söyledikleri şarkıları dinlemek zorundayım! Elias, Beyefendi'ye lütfen söyleyin hemen yanıma gelsin. Şarkı söyleyen katiller... İnanılmaz bir şey!"

"Geliyorlar! Geliyorlar!" diye köyün çocukları bağırdı. O anda tarlalarda çalışmayan herkes işini gücünü bırakıp, yolun kenarına dizildi ve büyük merakla önlerinden geçen tutukları seyretti.

Hapishane yönetimi zor durumda olmasına karşın paraya kıymış ve Neulohe'ye yolladığı adamlara yeni giysiler almıştı. Hiçbir tutuklunun üzerinde orası burası yamalı, üzerine bol veya dar gelen

ceket, paçaları yırtık pantolon yoktu. Tertemiz ve yepyeni hapishane giysileri üzerlerine bir güzel oturuyordu. "Bizler can yakan, sevimli süvarileriz..." şarkısını bağıra bağıra, göğüsleri kabarık söylüyorlardı.

Köyün girişinde yol kenarına dizilmiş insanlar şaşkınlıklarından ağızları bir karış açık, önlerinden geçen adamlara bakıyordu. Bunlar hep anlatıldığı gibi kafaları sıfır numara tıraşlı caniler değildi ki! Ayaklarında zincirler, ellerinde kelepçeler de yoktu! Hiçbiri bakışları kötü, somurtkan tipler de değildi. Kolları damgalı katillere de benzemiyorlardı. "Hey teyze, ağzını artık kapatsan iyi edersin!" diye içlerinden biri seslendi. Hepsi kahkahalar attı.

Evet, Neuloheliler gördüklerine çok şaşırmıştı. Daha doğrusu onlar bambaşka insanlar beklemişti. Şimdi uygun adım yürüyenler arasında her yaştan erkek vardı. Genci yaşlısı, uzunu kısası, zayıfı şişmanı, güzeli çirkini... Hepsi de hapishanenin demir, cam ve çimentodan oluşan can sıkıcı, donuk, öldürücü dünyasından kurtuldukları, sadece hücrenin parmakları arasından gördükleri dışarıdaki o dünyanın özgürlüğüne kavuştukları için olacak çok keyifliydi. Doğanın temiz havası onları canlandırmış, güneş kemiklerini ısıtmıştı... Günlerin hep birbirine benzediği tekdüze dünyalarından kurtulmuşlardı. Burada değişik bir çalışma, temiz bir hava, leziz yemekler, etler, tütünler, güzel kızlar vardı... Hep bir ağızdan söylüyorlardı:

"Bizler şeytanın süvarileriyiz,
atlarımızı her yere sürdük biz,
her şey geçti başımızdan,
güzel aşklar da yaşadık..."

Grubun yanında yürüyen gardiyanlar gülümsüyordu. Onlar da hapishanenin dört duvarları arasındaki sıkıcı yaşamlarından kurtuldukları için mutlu gibiydi. Kovaları boşaltmak, kavga eden tutukluları ayırmak, sürekli dırdırlarını ve şikâyetlerini dinlemek, yukardan

gelen emirleri uygulamak, mahkemesi olanlara eşlik etmek, firarları ve ayaklanmaları önlemek... Bütün bu bıktırıcı ve sorun dolu görevler burada yoktu! Çalışmaya getirdikleri karınlarını iyice doyuracak, istedikleri kadar da sigara içecekti. Yeter ki gürültü patırdı çıkarmasınlar, aralarında kavga etmesinlerdi. Tabii ne olacağını daha baştan bilmek mümkün değildi!

Gardiyanlar yanlarında yürüyen adamlara gülümseyerek, memnun memnun bakıyordu. Bütün yaşamlarını tutuklularla geçiren bu insanlar ümitsizliği, nefreti, ilgisizliği yaşardı. Ve sonra bir an gelirdi ki gardiyanlar tutukluları severdi. Şimdi hepsi üzerlerinde tertemiz, şık hapishane giysileri, neşeli şarkılar söyleyerek uygun adım köye giriyorlardı.

"Gardiyan Bey, tavşanları gördünüz mü?" – "Gardiyan Bey, bu kadar yol yürümek insanın karnını acıktırıyor, öğle yemeğinde hakkım üç tabak!" – "Gardiyan Bey ne var öğle yemeğinde... Fırında kaz mı?"

Gezmeye götürülen çocuklardan hiç farkları yoktu? Gardiyanlar biliyordu, buraya gelen grubun içinde ne katiller vardı, ne uzun hapse mahkûm olmuşlar. Birkaçı belki dört yıla mahkûmdu, çoğunun birkaç yılı kalmıştı. Korkulacak tipler yoktu aralarında, ünlü gangsterler de. Fakat neşeyle şarkılar söylemelerine, bağırıp çağırmalarına karşın hepsi de özgürlüğünü yitirmiş ve fırsat çıktığı anda ona geri dönmek için her şeyi göze alacak insanlardı. Grubun yanında yürüyen gardiyanlar bu nedenle hiçbirini gözden kaçırmıyor, özlemini çektikleri özgürlüğe kavuşmalarını ne olursa olsun engellemek zorunda olduklarını hiç akıllarından çıkarmıyorlardı.

"Sevgilim dedi, seni bırakmayacağım,
beni terk edip gitmene!
Beyaz kollar ve zincirler engelleyemez beni –
Şeytanın süvarileriyiz bizler!"

"Geliyorlar! Geliyorlar! diye bağırdı sarayın mutfağında çalışan Amanda Backs ve elindeki tahta kaşığı yağlı domuz etli bezelyeler dolu tencereye fırlattı. Yağlar sıçradı etrafa. "Gel Sophie, bakalım şu gelenlere. Kömürlüğün penceresinden yatakhane görünür."

"Niçin bu kadar meraklısın, anlamıyorum!" diye mırıldandı Sophie. "Tutukluları görmek için ben bir adım bile atmam! Yemeğe geldiklerinde yeterince kızdıracaklar bizi. Hepsi de çok suçlu kimseler..."

Fakat yine de Amanda'nın peşinden gitti ve kömürlüğün küçük penceresine dayanıp, dışarı baktı. Heyecanlıydı, derin derin nefes alıyordu. Yürüyen grubu gördü, şarkılarını duydu ve aralarında onu seçemedi. Düşündü: Acaba gelmedi mi? Yoksa onu buraya yollamadılar mı?

"Ne oldu Sophie, niçin böyle iç çektin?" diye Amanda merakla sordu.

"Ben mi iç çektim? Niçin iç çekecekmişim?"

"Ben de bunu merak ettim ya," dedi Amanda alay eder gibi ve başını çevirip, pencereden dışarı bakmaya devam etti. Araları son günlerde biraz gergindi. Kimin mutfakta baş aşçı, kimin ise aşçı yardımcısı olduğunu bilemiyorlardı.

Tutukluların arkasından çiftliğin iki arabası geliyordu. Çalışmaya getirilenlerin kişisel eşyaları o arabalara yüklenmişti. Yatak örtüleri, battaniyeler, taslar, çatal kaşıklar, ibrikler, kovalar, kazmalar, çapalar... Arabayla grup arasında baş gardiyan Marofke yürümekteydi. Bu ufak tefek, şık giyimli adam Meienburg'dan Neulohe'ye yollanmış olan ve elli kişiden oluşan 5 numaralı çalışma grubunun ve onlara refakat eden dört gardiyanın sorumlu komutanıydı. İnce, kısa bacakları çok güzel ütülenmiş gri pantalonun içindeydi. Pırıl pırıl çizmeler onun ayağındaydı. Tutuklulardan biri Neulohe'ye varmadan az önce yol kenarında tekrar bir güzel parlatmak zorunda kalmıştı. Baş gardiyan Marofke'nin sivri karnı mavi ceketinin altında hafif hafif

titriyordu. Pantolon kayışına takılı kılıcı her adım atışında iki yana sallanıyordu. Elli yaşına karşın Marofke'nin beyaz, pembe yüzü bir genç kızı andırıyordu. Fakat öfkelendiğinde hemen kızarırdı. Tüyleri diken diken olmuş bir kediyi andıran bıyıkları kızılımsı, gözleri açık mavi, konuştuğunda horozu andıran sesi inceydi. Bu alımlı görünümünün yanında baş gardiyan Marofke otoritesine karşı çıkılmadığı sürece çok iyi niyetli bir insandı. Fakat sözünün dinlenmediğini fark ettiği anlarda çabucak öfkelenir, her türlü kötülüğü yapmaya, intikam almaya hazır biri oluverirdi.

"Dur!" diye haykırdı.

Grup aynı anda durdu.

"Sağa çark!"

Tutuklular baş gardiyanın emrini, pek doğru olmasa da yerine getirdiler. 1923 yılında insanlar askerlikle ilgili her şeyden nefret ediyordu. Sırtlarını yatakhaneye verdiler, yüzlerini de büronun olduğu binaya ve çiftliğin büyük avlusuna çevirdiler. Genç Pagel ufak tefek komutanın yanına geldi.

"Sanırım baş gardiyan Marofke'yle görüşüyorum..." dedi. "Benim adım Pagel... Sizi çiftlik sahibiyle tanıştırmak istiyorum. Lütfen şöyle buyurun... Kendileri şurada duruyor..."

Parkın başladığı yerdeki ağaçların altında, büronun az ötesinde, emekli süvari yüzbaşısı, yanında eşi ve von Studmann durmaktaydı.

Ufak tefek baş gardiyan Marofke göğsü kabarık, her adımda yerden yükselirmiş gibi yürüdü, von Prackwitz'in yanına gitti. Topuklarını birleştirip, elini kasketine götürdü ve: "Baş gardiyan Marofke!" diye bağırdı. "Sayın yüzbaşım, 5 numaralı çalışma grubu emrinizdedir! İki gardiyan, iki yardımcı gardiyan ve elli tutuklu!"

"Teşekkür ederim, sayın baş gardiyan Marofke!" dedi emekli süvari yüzbaşısı ve gülümseyerek ufak tefek adama baktı. "Eski asker, değil mi?"

"Evet, komutanım! Otuz ikinci ikmal birliği!"

"İkmal birliği demek... Anlıyorum." Baş gardiyanın gözleri ışıldadı. "Ön cephede miydiniz?"

"Hayır, komutanım! Benim..."

"Boğmacanız vardı demek? Evet, evet... Gelenleri yatakhaneye yerleştirin, baş gardiyan Marofke! Bay Pagel, siz lütfen ilgilenin. Yemek hazır mı? Burada iş çok, iyi çalışacaklarını ümit ediyorum. Bu kadar çok parayı boşa verecek değilim. Baş gardiyan Marofke, size teşekkür ederim!"

Baş gardiyan yüzü kıpkırmızı grubun yanına gitti. Von Studmann'la Hanımefendi bir an birbirlerine bakıştılar. Kadın, yapacak bir şey yok, der gibi omuzlarını şöyle bir kaldırdı. Von Studmann anlamıştı: "Ben hemen yoluna koyarım, Hanımefendi," diye fısıldadı.

"Siz her şeyi yoluna koyamazsınız ki..." diye kadın usulca konuştu. Gözleri yaşlanmıştı.

"Niçin suratını astın?" Emekli süvari yüzbaşısı aynı anda arkasına dönmüştü. "Acayip herifin teki şu baş gardiyan, öyle değil mi? Kendini bir şey sanıyor. Tabii cepheden kaytarmış. Burada çalışma nedir, ben gösteririm ona. Haydi Eva, gidiyoruz... Weio gel bizimle bakalım. Afiyet olsun, Studmann. Artık bizim de midemize bir şeyler girsin! Bakalım, iştahım açılacak mı? Ne de olsa sen az önce iştahımı yeterince kaçırdın... Her neyse, yine de afiyet olsun sizlere!"

6

"Niçin size 'Bay' diyor, bana ise sadece 'baş gardiyan' diyor?" diye ufak tefek baş gardiyan genç Pagel'e sordu. Biraz öfkelenmiş gibiydi. "Ne burada bir kışladayız, ne de o benim komutanım!"

Baş gardiyana ayrılmış küçük odada oturmuş konuşuyorlardı. Dışarıdan, tutukluların yatakhanesinden kahkahalar, küfürler, bağırıp çağrışmalar duyuluyordu. Kimi yanında getirdiği bir revü ar-

tistinin çıplak fotoğrafını duvara asıyor, kimi yatağını kuruyor, kimi hiçbir şey yapmadan sadece ıslak çalıyordu. Çoktan karnı acıkmış olanlar da ellerindeki çatal kaşıkla gürültü yapıyordu.

"Karnım aç!" diye biri bağırdı.

"Sigara alır mıydınız?" Pagel tahta masada karşısında oturan adama sigara kutusunu uzattı. Fakat Marofke sigara almadı, sadece teşekkür etti.

"Şu masanın üzerine güzel bir örtü koymalı," dedi Pagel. "Odanıza bazı güzel şeyler gerekli... Güzel bir ayna, birkaç resim, doğru dürüst bir sigara tablası... Kızların hoşuna gider böyle şeyler... Mutlaka kızlarla aranız hep iyidir..."

Fakat von Prackwitz'in az önce söyledikleri çok onuruna dokunmuş olacaktı. "Müdür Bey bana 'baş gardiyan' diyorsa bu yanlış bir şey değil. Fakat onun böyle hitap etmeye hakkı yok! O zaman ben de ona 'emekli süvari yüzbaşısı' derim olur biter. O zaman görmek isterim yüzünü nasıl ekşiteceğini!"

"Karnım aç!" diye bir başkası bağırdı. Tutuklular ellerindeki kaşıkları teneke tabaklara vurmaya başladılar.

"Şefimle anlaşmak her zaman kolay değildir!" diye mırıldandı Pagel. "Bir saat önce beni işten atmıştı! Evet, baş gardiyan Bey... Görev başında güldüğüm için! Yemin ederim bu doğru... Hayır, hayır yalan söylemiyorum. Fakat sonra acımış olacak tekrar işe aldı beni. Şimdi bana öfkesinden 'Bay' diye hitap ediyor! Daha önce keyfi yerinde olduğunda bazen sadece 'Pagel' veya 'genç köpek' derdi..."

Pagel masanın üzerine eğilmiş, keyfi yerinde sigarasını tüttürüyor, dumanlarını halka halka havaya üflüyordu. Konuşurken karşısındaki adama bakmıyordu. Marofke ise biraz kuşkulu onu seyrediyordu.

"Fakat niçin bana 'boğmaca mı..' dedi? Ben iki taraflı kasık fıtığı olmuştum! Cepheden eve yollanmak için ille de kurşun yemek gerekmiyordu!"

"Ah!" Pagel mırıldanır gibi konuştu. "Beyefendi kurşun yarasına bazen 'boğmaca' der! Önemsemeyin, böyle konuştuğu olur... Unutun geçin!"

Dışarıda: "Karnım aç!" diye bağıranlar çoğaldı.

"Beyefendinin kendine göre deyişleri mi vardır?" dedi baş gardiyan. Meraklanmış gibiydi. "Kurşun yarasına 'boğmaca' dendiğini de hiç duymamıştım! Peki, birinin bacağını keserlerse ne diyor?"

"Ona da 'boğmaca' diyor! Unutun artık... Şimdi sizden bir ricam olacak..."

"Yemeğe mi gidelim, sizin de mi karnınız acıktı?"

"Yemeğinizi alırken mutfakta iki kız göreceksiniz. Onlardan birini gözüme kestirdim. Birbirimize dost olacaksak yoluma taş koymayın derim! Öteki de güzel sayılır..."

"Vay canına!" dedi baş gardiyan Marofke. Sonra gülümsedi. "Anlaştık. Korkmanıza gerek yok!"

"Çok teşekkür ederim size!"

"Ben sizin yaşınızdayken..." diye konuştu Marofke. Sonra bir an sustu. "Bugünkü gençlik çok değişmiş. Ben sizin yaşınızdayken yaşlılardan böyle şeyler rica edemezdim. Her neyse, anlaştık, korkmana gerek yok. Gardiyanlardan ikisi bekârdır... Onlara göz kulak olurum. Yemekhanede bana şöyle bir işaret edin, göz koyduğunuz kız hangisi bileyim..."

"Karnımız aç!!! Karnımız aç!!!"

"Haydi, yemek zamanı geldi, gidelim! Fakat önce bana kısaca anlatın, şefinize savaşta bir şey mi olmuştu? Hem arada sırada 'sen' dersem kızmazsın değil mi? Tabii başkalarının yanında yine 'siz' derim..."

"Teşekkür ederim, Sayın Baş gardiyan... Beni gururlandırıyorsunuz! Şefime gelince... kimseye söylemeyeceğinize söz verin..."

"Ben mi? Ağzım sıkıdır. Ne de olsa ben bir memurum. Ağzımdan bir savcı bile tek kelime olsun alamaz!"

"Evet... Dediğim gibi aramızda kalsın... Şefim cephede isabet alan sığınakta toprak altında kalmıştı. Kurtardığımızda şehit oldu sanmıştık. İşte o günden bu yana..."

"Şimdi anlıyorum! Tekrar ısıtılmış bir ceset!"

"O günden sonra da hep 'üzeri örtülü'... Birisini beğenmedi mi hemen 'boğmaca olmuş,' diyor!

"Kısacası senin şefin biraz 'keçileri kaçırmış'... Söz veriyorum, başın derde girmez..."

"Merhabalar Beyler," dedi von Studmann. "Her şey yolunda mı? Sayın Baş gardiyan yerinizden memnun musunuz? Yatakhane de sanırım yeterince sağlam! Kimsenin sıvışacağını sanmıyorum. Affederseniz, kendimi takdim etmedim, adım von Studmann. Ben buranın yöneticisiyim. Bir gereksinimiz olursa ya da yemeklerden şikâyet kulağınıza gelirse, hiç çekinmeyin hemen bana gelin. Bu gibi konuları Beyefendi'ye açmasanız daha iyi olur..."

Baş gardiyan genç Pagel'e şöyle bir baktı. "Evet, Efendim! Bir masa örtüsüyle büyükçe bir kül tablası rica etsem..."

"Tabii tabii, hemen yollatırım," dedi von Studmann gülümseyerek. "Yeter ki siz rahat edin. Pagel, siz yemeğe gidebilirsiniz, tabağınız çoktan masada. Ben bugün baş gardiyan beyle yemek yiyeceğim."

Pagel baş gardiyan Marofke'ye "yapacak bir şey yok" der gibilerden baktı. O da başını eğdi ve: "Buyurun Bay von Studmann, gidebiliriz," dedi. Birlikte dışarı çıktılar. Ufak tefek adam koridordan geçerken: "Siemens!" diye tiz sesiyle seslendi. "Mutfaktan yemeği almaya dört adam yollayacaksınız! Bu görev için yaşlıları ve bekâr olmayanları seçin. Mutfakta güzel kızlar varmış!"

Bütün odalardan kahkahalar, çığlıklar, bağrışmalar duyuldu.

"Kim söyledi size mutfakta güzel kızlar olduğunu?" diye von Studmann biraz şaşkın sordu. "Yoksa şu Pagel mi?"

"Bir hapishane çalışanı her şeyi hemen bilmek zorundadır." Baş gardiyan Marofke gülümsedi. "Yanımdakilere dikkat etmek zorundayım, yoksa kızlara fazla sokulurlar!"

"Fakat bu bilgilere nasıl ulaştığınızı söylemediniz bana," dedi Studmann. "Pagel'den mi yoksa?"

"Ah..." Baş gardiyan yine gülümsedi. "Sanırım o kızın birine âşık olmuş! Fakat aramızda kalsın, kimseye söylemek yok. Adamlarımın kızına fazla sokulmaması için biraz dikkat etmemi istedi de benden..."

"Evet, evet, şu Pagel!" diye konuştu Studmann gözlerini açe açe. "Acaba kızlardan hangisine göz koymuş. Amanda'ya mı, yoksa Sophie'ye mi? Herhalde Sophie olacak!"

"Bana bunu söylemedi. Yemek alırlarken işaret edecekti, fakat siz geldiniz.."

"Buna çok üzüldüm!" dedi von Studmann ve bir kahkaha attı. "Başka zaman işaret eder hangi kız olduğunu!"

Von Studmann başı önünde, biraz düşünceli baş gardiyanın peşinden yürüdü. Az sonra mutfaktan yemeği almakla görevlendirilmiş dört erkekten niçin birinin genç olduğu tartışmasını da biraz düşünceli dinledi. Bu dördüncüsü yakışıklı, fakat biraz sevimsiz, sahte bakışlı, çenesi köşeli adamın biriydi.

"Ben Liebschner'i istemiyorum!" diye baş gardiyan Marofke bağırdı. "Yaşlılar gidecek dedim, Liebschner'in aralarında ne işi var? Kendiliğinden buna karar vermiş olacak! Hem senin ne işin var burada? Sen benim adamlarından değilsin ki! Brandt'ın ayakları mı şişmiş, onun için mi yemek almaya gidemiyormuş? Benim de ayaklarım şişti... karnım da şişkin!" Sağdan soldan kahkahalar. "Seni bir daha yemek alan bu grubun içinde görürsem Liebschhner, doğru hapishaneye döneceksin. Hem de yürüyerek gideceksin bütün yolu! Hey, Wendt, sen gel bakayım benimle. Yürüyün!"

Von Studmann hiç sesini çıkarmadan olup bitene baktı. Konuşulanlar bir kulağından girdi, öteki kulağından çıktı. Eski üsteğmenin düşüncelerinde genç Pagel vardı. Genç adam onu ilgilendirmeye başlamıştı. Von Studmann çevresinde olup bitenlere ilgi duyan, insanlar üzerine kafa yoran, kendi yaptıklarına ise pek kafa yormayan birisiydi. Görevi gereği önüne konan her şeyi, üzerinde fazla düşünmeden, yapılması gerekiyor, deyip yerine getirirdi. Çoğu kez başkalarının dikkatini çekmeyen birisiydi. Son zamanlarda Pagel'i ilginç bulmaya başlamış, çalışmalarını dikkatle izlemişti. Bu genç adam çalışkandı, kendisinden istenen her şeyi yerine getiriyordu. Çoğu zaman keyfi yerindeydi, alıngan değildi, daha önce hiç yapmadığı tarla işini de kısa sürede kavramıştı. Zor bir şey oldu mu hemen yardıma gidiyordu. Berlin'de son zamanlarda kendini kumara alıştırmıştı. Studmann buraya geleli bir gün olsun kumarın özlemini çektiğinin belirtisini görmemişti. İçkiyle de arası iyi değildi. Tek kötü alışkanlığı sigara içmesiydi. Fakat bu da son yılların bir hastalığı idi! Von Studmann da ona yakalanmıştı. Çevresindeki çoğu insan sigarının birini söndürüp, birini yakıyordu.

Genç Pagel kendisinden çekinilecek birisi değildi. Kusursuz sayılırdı, ikide bir uyarılmasına gerek yoktu. O görevini yerine getiriyordu! Bütün bunlara karşın beğenmediği bir yanı vardı. Genç adamın ruhunda yaşam yoktu. Ne coşkulu olabiliyordu, ne de öfkeli! Tanrım, dedi Studmann kendi kendine, adam yirmi üç yaşına gelmiş, fakat hâlâ yüzünde yarım bir gülümseme dolaşıp duruyor, ne kendini doğrudan ilgilendiren konulara, ne de içinde yaşadığı dünyanın sorunlarına büyük bir ilgi duyuyor. Sanki bütün dünya üçkâğıtçıydı ve bunu ilk keşfeden o olmuştu... Studmann kimi zaman Pagel'i gözünün önüne getirdiğinde onu sislerin ardında, belli belirsiz seçiyordu. Sanki o genç adam amaçsız yaşayıp duruyordu, duygusal yaşamı felç olmuştu!

İşte von Studmann bütün bunları gözünün önüne getirdikten ve üzerinde kafa yorduktan sonra şu karara varmıştı: İçinde bulunduğu durum genç Pagel için geçiciydi, o iyileşme yolundaydı. Bir aşk öyküsü geride kalmıştı. Sandığından daha derinindeydi duygularının, henüz o günleri ruhunda hissediyor, acı çekiyordu. Belki de o günlerden hiç söz etmemesi bir hata olmuştu. Fakat von Studmann eski yaraları deşmenin doğru olmadığı kanısındaydı.

Şimdi Pagel'in yeni bir kıza göz koyduğu, hatta başkalarını onu rahatsız etmesinden korktuğu haberi Studmann'ın tuhafına gitti. Vardı bunda bir bit yeniği! Hayır, bu genç adam ne yüreği yara almış, ne acılar içinde kıvranan, ne de iyileşmekte olan biriydi! O sadece tembelin tekiydi, biraz dürtmek gerekiyordu!

Studmann o günden sonra Pagel'e biraz daha göz kulak olmaya, ona biraz daha dostça davranmaya karar verdi. Her şeye karşın sanki aralarında görünmeyen bir duvar yükseliyordu. Yirmi üç yaşına gelmiş olmasına karşın Pagel'in dünyada hiçbir insana yakınlığı yok gibiydi. Bu çok tuhaf değil miydi? İnsan yirmi üç yaşında dünyadan elini ayağını çeker miydi? Bildiği kadar Pagel hâlâ annesine mektup da yazmamıştı! Bu güzel bir şey değildi, hemen bu konuya el atmalıydı. Ve o anda von Studmann'ın "çocuk bakıcısı" duyguları kabardı. Bu bir görevdi, üzerinde düşünmeli, iyice kafa yormalı ve çözümlemeliydi!

İyi yürekli Studmann hep başkalarını değil de biraz da kendi çıkarını düşünseydi, mesleğinde başarısızlığa uğrayıp, şimdi burada olmazdı. Bugünkü görüşmelerinin ardından emekli süvari yüzbaşısını gelecek için hemen hemen gözden çıkarmıştı. Onu artık kurtarmak mümkün değildi. Çabuk öfkelenen von Prackwitz akıllanıp, değişecek biri değildi. Düşüncesizliği sonucu düştüğü çukurdan kurtulur kurtulmaz kendini hemen bir yenisinin içinde buluyordu! Verilen ödevleri sürekli yapmayan bir öğrenci gibiydi; sonunda pes eden öğretmen oluyordu. Emekli süvari yüzbaşısı dostunu düşündüğünde,

bir adım daha attık ileri, demiyordu artık. Tam tersini düşünüyordu: Bakalım bugün ne sorun çıkaracak? Fakat yine de kalkıp, dostunu terk edemezdi. Ne de olsa bu insan bir aileye sahipti. Evliydi, küçük bir kızı da (o da ilginç bir görev!) vardı. Onun gözünde dostu kolay anlaşılmaz değil, tutarsız birisiydi.

Von Studmann düşünceli bakışlarını Amanda Backs ile Sophie Kowalewski'de gezdirdi. İri kemikli vücuduyla bir Belçika atını andıran, biraz patavatsız Amanda söz konusu olamazdı. Sophie'ye gelince... İlk anda hoş ve şirindi. Fakat dikkatle bakıldığında, bu şirin genç kız yüzünün ardında kötü niyet ve acımasızlık seziliyordu. Gözleri birer toplu iğneyi andırıyor, sesi boğuk çıkıyordu.

Baş gardiyan Marofke'ye: "Bize güvenmediğiniz için denetlemeye mi geldiniz yoksa?" derken de sesi kısık ve boğuk çıkmıştı.

Studmann bir an düşündü, Marofke ince boyunlu şirin bir testiyi anımsatsa da deneyimli bir hapishane görevlisiydi. Ondan berbatı da buraya yollanabilirdi...

Marofke, yemek almaya gelen dört tutukluyla başlarındaki gardiyan Siemens'i mutfağın kapısında bekletti ve içeri girdi. Kızların uzattığı yemeğin şöyle bir tadına baktıktan sonra: "Çok lezzetli," diye övdü. "Bu yemek enerji dolu! Çocukların çok hoşuna gidecek!"

Sonra büyük kapların nasıl hazırlanması gerektiğini gösterdi ve yemekleri almaya gelen adamlar içeri girmeden önce de iki kızın mutfağı terk etmesini istedi. Bunu duyan Sophie hemen öfkelendi: "Bize güvenmiyorsunuz demek?"

"Hayır, hayır," diye ufak tefek adam gülümseyerek karşı çıktı. "Bu buradaki bütün kadınlar için geçerli, sadece sizler gibi iki şirin kız için değil..."

Sophie Kowalewski başını öfkeyle şöyle bir salladı ve: "Bizim tutuklularla işimiz yoktur!" diye sesini yükseltti. "Bunu aklınızdan çıkarın!"

"Fakat bizim oğlanlar o kadar terbiyeli değildir, küçükhanım!" dedi baş gardiyan.

"Gel, Sophie," diye Amanda yanındaki kızı şöyle bir dürttü. "O kadar da merak etmiyorum şu oğlanları!"

Fakat Sophie dik kafalılık etti. Ne de olsa onun grupla birlikte gelip gelmediğini öğrenmek, ona görünmek için mutfaktaki lanet olası şu işi kabullenmişti. Bakımlı, güzel elleri patates soymaktan, soğuk sulara girip çıkmaktan rezil olmuştu. Evde keyif çatacağına şu ağır mutfak işini üstlenmişti. Şimdi de bir an olsun yüzünü göremeyecekti... Burada çalışacağına, grup köye gelirken yolun kenarında veya yatakhanenin karşısında dursaydı hiç olmazsa önünden geçerken onu görebilirdi! Birden von Studmann'a döndü ve:

"Bu Bey beni kendi mutfağımdan çıkaramaz, öyle değil mi? diye sordu. "O bana emir veremez ki!"

Von Studmann şöyle bir düşündü. Genç kızın niçin karşı çıktığını bir türlü anlayamıyordu. "Sophie lütfen zorluk çıkarmayın," dedi gülümseyerek. "Onun görevini zorlaştırmayın..."

Sophie'nin baş gardiyana fırlattığı çok öfkeli, hatta kin dolu bakışlara şaşırmadı da değil. Fakat şu Sophie sivri göbekli, ufak tefek adamdan niçin nefret ediyordu? Bakışları bir an için kin doldu! Ancak sonunda Sophie inatla bir şey elde edemeyeceğinin farkına vardı.

"Mutfağımdan çıkmam isteniyorsa, tabii ki çıkacağım," dedi. "Sayın Hanımefendi bulaşık bezlerinden çatal kaşığa kadar buradaki her şeyi bize teslim etmişti... Bir şey olursa biz kefil değiliz..."

Sonra bodruma inen kapı büyük bir gürültüyle kapandı. İki genç kız mutfağı terk etmişti. Baş gardiyanın içeri çağırdığı adamlar tencerelerdeki yemeği dikkatle kazanlara doldurdular. Bu arada baş gardiyan Marofke üsteğmene dönüp, kulağına fısıldadı:

"Önce sanmıştım ki zayıf ça olanı Pagel'in sözünü ettiği kız. Bence öteki olmalı. Çünkü benimle tartışanı oğlanlara göz koymuş gibi. Ona dikkat etmeliyim, herkese göz kırpmaya kalkmasın!"

"Ah, sanmıyorum," diye von Studmann karşı çıktı. "Ben Sophie'yi uslu, terbiyeli biri olarak tanıyorum..."

Fakat aynı anda düşündü, ben onu doğru dürüst tanıyor muyum? Berlin'den buraya gelirken trendeki davranışlarıyla bende kötü bir izlenim bırakmıştı...

"Siz bilmezsiniz," diye baş gardiyan ders verir gibi konuştu, "kadınlar tuhaf yaratıklardır!" Kazanları yemekhaneye taşıyanların peşinden yürüyorlardı. "Bazıları hapishanede kalan, hiç tanımadıkları heriflere âşık olur. Orada yatmaları nedense hoşlarına gider! Meienburg'a çok kar yağdığı kışlarda caddeleri temizlemeye adamlar yollarız. Görmelisiniz bazı kadınların tutuklulara sokulmak için neler yaptığını! Evet, Bay Studmann bu gibi durumlarda kadınlar gizemli yaratıklardır. Şu kıza gelince..."

"Evet... anlıyorum..." diye mırıldandı von Studmann. Onun da kafası biraz karışmış gibiydi. Bu gizemi çözmeye karar verdi. Bir süre yemekhanede durdu, tutukluları seyretti. Önlerine konan yemek hoşlarına gitmiş gibiydi. Bazıları daha tabakları boşalmadan dönüp, kazana bir göz atıyordu. Fakat o gün herkese iki, üç kez yetecek kadar yemek hazırlanmıştı. En çok hoşlarına giden de patatesler oldu. Onlar çorbayla aynı tencerede değil, ayrı haşlanmış olduğu için çok lezizdi. Hapishanede önlerine böyle leziz patatesler konmazdı! Bazıları ellerine aldıkları gibi ağızlarına atıyordu.

"Çok mükemmel, şef!" diye seslenenler oldu. "Bir gün de ringa balığı, yanında ince kabuklu patates çıksa ne güzel olur!"

"Tabii, tabii... niçin olmasın!" dedi von Studmann.

"Ben ringa balığının salamurasını severim!" diye bir başkası seslendi.

"Ben de soğuk servis yapılanını, şef!"

"İnce kabuklu patates çıktığında," diye bir diğeri bağırdı, "kabuklarını soysun diye bir de kız isterim! Bu mümkün mü, şef?"

Kahkahalar, nara atanlar...

İşte böyle idi Neulohe'ye gelmiş olan adamlar. Hem uysal, hem küstah, hem hoşnut, hem de açgözlü. Çocukları andırıyorlar, diye von Studmann düşündü. Tek farkları, bunlar çocuklar gibi masum değil!

Yemekten kalkanlar hemen von Studmann'ın yanına gelip, tütün istemeye başladı. Biri ötekini takip etti. Yalvarıp yakaranlar oldu. Fakat sigara ve tütün hafta sonunda verilecekti, çalışmanın ardından, pazar günü. Biliyorlardı bunu. Adam başına iki paket. Hayır, onlar hemen istiyordu. Çocuklardan farkları yoktu.

Von Studmann dayanamadı, sonunda kabul etti. Pagel'i az sonra elli paketle buraya yollayacağına söz verdi. Tutukluların gözünde o artık harika bir insandı. Von Studmann yemekhaneden çıktı, büroya doğru yürüdü. Tutuklular baş başa verip, heyecanla konuştular, bundan her şeyi isteyebiliriz, dediler... Yüzüne gülüp, iyi davrandık mı bir güzel sağarız onu... Sesler yükselmeye başlayınca susturmak için gardiyanlar aralarına girdi. Disiplin burada da geçerliydi, dikkat etmeliydiler. Buraya tatile gelmediniz, dediler, çalışmak zorundasınız!

Von Studmann büronun kapısını açtı. Yaşlı Beyefendi von Teschow'la genç Pagel'i masanın başında oturur gördü. Neulohe çiftliğinin en yaşlısı ile en genci sohbet ediyordu. Yüzlerindeki gülümsemeden keyiflerinin çok yerinde olduğu anlaşılıyordu.

"Bizim gence anlatıyordum," diye von Teschow içeri giren von Studmann'a bakıp yüksek sesle konuştu, "tarlada kazma salladığım ilk yıllarda önümüze domuz pirzolası koyarlardı, yanında ıspanak! Sonra sık sık undan yapılmış, çoktan bayatlamış top köfteler! Havaya fırlattık mı tavana yapışıp kalırlardı... Çalıştığım çiftlikten ayrıldığımda bazıları hâlâ tavana yapışmış duruyordu..."

"Peki doğru dürüst yemek çıkmaz mıydı?" diye von Studmann nezaketle sordu. Aynı anda masanın üzerinde duran belgeler gözüne ilişti, öfkelendi. Az önce damadıyla yaptığı görüşmenin ardından dışarı çıkarken onları kaldırmamıştı. Kâğıtlarda öyle pek korkacağı

şeyler yazmıyordu, fakat yaşlı beyefendinin ne yapacağı belli olmazdı, onları savaş planı sanabilirdi.

"Kargalar gibi çalıyorduk!" dedi von Teschow. "Gıda malzemelerinin durduğu kilerden, etlerin kurutulduğu odadan, elmaların kaldırılmış olduğu depodan... Her kilidi açacak anahtarlar yapmıştık!"

Studmann: "İşveren her gün ıspanaklı domuz pirzolası verseydi daha ucuza çıkardı," dedi ve sonra genç Pagel'e döndü: "İşçilerin yatakhanesine elli paket sigara götürmenizi rica edeceğim..."

"Bu çok güzel bir başlangıç!" diye yaşlı adam sesini yükseltti. "Herifler daha işe başlamadan mükafatlarını alıyor! Ben de sizin yanınızda tarla işçisi olmak isterdim. Her neyse, daha çok karışmak istemiyorum."

Pagel masadan kalktı ve kapıdan çıkarken yaşlı adama gülümseyerek el salladı. Von Studmann dik dik von Teschow'a baktı. Yaşlı adam onun koltuğuna kurulmuştu ve az ötede görmemesi gereken kâğıtlar durmaktaydı. Studmann bakışlarıyla Neulohe'nin sahibinin yerinden kalkmasını istiyordu. Fakat von Teschow'un koltuğu terk etmeye niyeti yok gibiydi. Bunun üzerine von Studmann kâğıtları çabucak topladı ve dosyalara kaldırdı.

"Onlar beni rahatsız etmiyordu," diye konuştu yaşlı adam biraz üst perdeden. "Yanıt vermem gereken mektuplar beni rahatsız etmez! Fakat siz yazıp hesaplamasını seven birisisiniz galiba..."

Von Studmann ağzının içinde bir şeyler geveledi. Masada oturan von Teschow bir şey anlamadı, anlamasına da gerek yoktu.

"Bana göre hiçbir çiftçinin yazması gereksizdir. O, günlük gazetelerdeki hayvan ve tahıl fiyatlarını okuyacak kadar okumasını becersin yeter. Yazıp çizmesine ne gerek var, öyle değil mi? Eğitim denen şey Kızılların buluşudur! Söylesenize bana, yazmasını bilmesi bir tarım işçisinin ne işine yarar? Sadece onu hoşnut olmayan biri yapar, hepsi bu!"

"Eskiden tarım işçileri yaşamlarından memnun muydu?" diye von Studmann sordu. Bu arada bütün evrakları dosyalarına kaldırmış, elinde sigarası sobanın yanında duruyordu. İçi pek rahat değildi, bir an önce tarlalara gidip, en son duruma bakmak istiyordu. Fakat yaşlı Beyefendi'nin niçin geldiğini, ne istediğini de merak ediyordu. Çünkü şimdi söyleyeceklerini o dinlemese, mutlaka dostu von Prackwitz dinlemek zorunda kalacaktı. Bu da kötü sonuçlar doğurabilirdi.

"Ah, değillerdi elbette," diye yaşlı Beyefendi sesini yükselti. "Bizler eskiden de memnun değildik. Ben size bir şey söyleyeyim mi von Studmann, insanoğlu yaşam boyu hep şikâyet eden bir yaratıktır! O daha doğar doğmaz oğlak gibi yaygarayı basar, ölürken de teke gibi hırıltılar çıkarır. İkisinin arasında da meler durur. Hayır, bizler eskiden de yaşamımızdan memnun değildik! Sayın dost size şunu da söylemek isterim. Eskiden insanlar hep sahip olduğundan daha çoğuna sahip olmak isterdi. Bugün ise insanlar hep ötekinin sahip olduğuna göz koyuyor!"

"Söylediklerinizde gerçek payı var!" dedi von Studmann ve düşündü, acaba başkasında olup da kendisinde olmayan ne olabilirdi. Bir tane buldu bile.

"Elbette var!" diye yaşlı adam gülümseyerek devam etti. Memnun gibiydi. Az önce genç Pagel'le konuşurken keyiflenmişti, şimdi von Studmann'la konuşmasının ardından da keyfi iyice yerine gelmişti. Onlar cana yakın, geçinmesi kolay kişilerdi. Hiç de damadına benzemiyorlardı.

"Bakın von Studmann, az önce yaşamından memnun olmayan insanların sürekli şikâyet edip durduğundan söz etmiştik," diye gülümsemesini sürdürdü. "Evdeki eşim de böyle biri olduğu için şimdi ben burada oturuyorum ya..."

Von Studmann ne söylemek istediğini anlamamış gibi yüzüne baktı.

"Evet, evet. Siz şanslı biri sayılırsınız, çünkü bekârsınız! Ben ise yaşlının biriyim! Şeytanın süvarileri geldi!"

"Kim dediniz?"

"Ah, işte şu tutuklular. Kendilerine öyle demiyorlar mı? Geleli bir saat oldu, burada huzur muzur kalmadı! Eşim, 'sakin Neulohe'mizde bu tutukluların gürültüsüne dayanamayacağım! Odamın penceresinden dışarı baktım mı her yerde onları görüyorum. Hepsi de katillerle hırsızlar. Şarkılar söyleyip duruyorlar. Ne zamandan beri katiller şarkı söylüyor..?' deyip duruyor bana."

"Duyduğum kadarıyla kötü şarkılar söylemiyorlar ki!"

"Evet, von Studmann, ben de eşime aynı şeyi söyledim. Hem de kelimesi kelimesine... Fakat o bunu anlamak istemiyor, katillerin de şarkı söyleyebileceğini kabullenmiyor. Ona göre katillerin yaşamları boyunca pişmanlık duyması gerekiyor."

"Fakat gelenlerin içinde katiller yok ki..." diye konuştu von Studmann. Biraz sinirlenir gibi olmuştu. Yaşlı Beyefendi'nin konuşmayı başka bir yöne çekeceğini fark ediyordu. "Gelenler sadece hırsızlarla dolandırıcılar. Çoğu da kısa süreli tutuklu, sakıncalı bir yanı olmayan kimseler..."

"Ben de eşime aynı şeyleri söyledim, von Studmann. Hem de kelimesi kelimesine! Hiç denediniz mi, kafasına bir şeyi takmış kadına tersini kabul ettirmeyi! 'Bunlar katil değilse hapishanede ne işleri var?' diye sordu bana. Şimdi ona Ceza Kanunu kitabını mı baştan sona okuyayım?"

"Peki, Sayın Hanımefendi ne arzu ediyor?" diye von Studmann sordu.

"Bir de mutfağımızda yemek pişirilmesinden şikâyetçi," diye yaşlı adam devam etti. "Önce buna izin veren kendisiydi, şimdi ise homurdanmaya başladı. Siz bekârsınız, böyle şeyleri yaşamadınız. Bugüne kadar içinde çamaşır kaynatılmış güzel kazanlarda şimdi bu adamlar için yemek pişirilmesi de hiç mi hiç hoşuna gitmiyor!

Bu göreve Backs'ın verilmiş olmasından şikâyetçi. 'O şimdi sadece yarım gün tavuklarla ilgilenebiliyor,' deyip duruyor. Tavukların bu sabah dünden çok daha az yumurtlamış olduğu da hiç hoşuna gitmedi..."

"Eminim tavukların bu sabah tutuklukların geleceğinden haberi yoktu!" dedi von Studmann gülümseyerek.

"Çok haklısınız! Hah! Hah! Hah!" Bu sözler yaşlı adamın çok hoşuna gitmişti. Elini masaya vurdu. "Bunu eşime mutlaka söylemeliyim! Çok kızacağından eminim. Mükemmel! Tavukların haberi yoktu... Eşim sizi beğeniyor, von Studmann. Bakalım ne diyecek? Gerçekten mükemmel!"

Von Studmann ise söylediğine pişman oldu. Yaşlı adam karşısındakinin zayıf tarafından hemen kendi çıkarına saygısızca yararlanan biriydi. Şimdi daha da dikkatli olmalı, diye düşündü von Studmann. Sabrımı da yitirmemeliyim, onun bütün istediği bu.

"Adamların Sayın Hanımefendi'yi rahatsız etmesine izin vermeyeceğim," diye nezaketle konuştu. "Sarayın mutfağını da boşaltmalarını söyleyeyim, yemekleri başka yerde yapsınlar. Yemlerin depolanıp hazırlandığı bölümde veya villanın bodrumunda da olabilir. Ben bununla ilgilenirim. Backs'ı da bu görevden aldıracağım. Kowalewski'nin yanına Hartig'i vereyim daha iyi olur..."

"Sophie'yi mi?" diye yaşlı adam heyecanla konuştu. "Sizin haberiniz yok galiba? Görüyorum çiftlikte olup, biteni pek bilmiyorsunuz! Az önce buraya gelirken gördüm, Sophie bodrumun kapısında durmuş ağlıyordu. Sizin baş gardiyanın kendisine hakaret etmiş olduğunu, artık bu işi yapmayacağını söyledi. Elimden geldiğince yatıştırmaya çalıştım, fakat siz de bilirsiniz şu genç kızlar..."

"Çok teşekkür ederim, Efendim," dedi von Studmann. "Fakat Sophie Kowalewski'nin yerine bir başkası bulunabilir. Yatakhanede bağıra çağıra şarkılar söylemelerini de yasaklayacağım. Umarım böylece artık her şey yoluna girer!"

"Çok güzel!" dedi yaşlı adam ve memnun memnun gülümsedi. "Siz anlayışlı birisisiniz, sizinle rahat rahat konuşulabiliyor! Aynı şeyleri damadıma söylemiş olsaydım hemen öfkelenir, bağırıp çağırırdı! Fakat..." Von Teschow bir an sustu. Karşısındaki adam sesini çıkarmayınca devam etti: "Ne yazık ki size söyleyeceklerim bitmedi von Studmann. Eşim odasının penceresinden dışarı baktığında hep üniformalı tutukluları görüyor ve sinirleniyor... Bence yaşlı bir hanıma biraz saygı gösterilmesi gerekir..."

"Fakat ben onların giysilerini değiştiremem ki..." diye konuştu von Studmann. "İnanın bana, elimde olsaydı bunu mutlaka yapardım. Ancak sarayın dört cephesi var. Acaba eşiniz dışarısını seyretmek için diğer üç cephedeki pencerelerden birine oturamaz mı?"

"Saygıdeğer von Studmann," dedi yaşlı adam, "eşim en az elli yıldır aynı pencerede oturuyor. Şimdi siz Neulohe'ye tutuklular getirdiniz diye bu çok yaşlı insana, gidin başka bir pencereye oturun, diyemezsiniz!"

"Peki ne yapmamızı arzu ediyorsunuz?" diye von Studmann merakla sordu.

"Hepsini geldikleri yere geri yollamanızı von Studmann!" dedi yaşlı adam gülümseyerek. "Doğru hapishaneye! Ve mümkünse hemen bugün!"

"Peki hasat ne olacak?" Von Studmann duyduklarıyla dehşete düşmüştü. Yaşlı adam sadece gülümsedi ve omuzlarını kaldırdı. "Söylediklerinizin ciddi olduğuna inanamıyorum," dedi von Studmann. Hem öfkelenmişti, hem de çok şaşırmıştı.

"Sizce ben öğle üzeri buraya gelip, yarım saat boşuna mı çene çaldım?" diye sordu yaşlı adam. Sesi biraz öfkeli çıkmıştı. "Bu adamlar Neulohe'den uzaklaştırılacak! Hem de bugün!"

Von Teschow oturduğu yerden ayağa fırlamıştı. Eski üsteğmen ise sakin kalmaya çaba gösterdi. "Beyefendi," dedi, "bu itirazınızda geç kaldınız. Hapishaneden tarlada çalışacak adamlar getirtece-

ğimizi iki haftadır biliyorsunuz. Adamlar gelene kadar hiç itiraz etmediniz. Hatta yemeğin hazırlanması için sarayda yer gösterdiniz, Amanda Backs'ın mutfakta çalışmasına da izin verdiniz..."

"Şuna da bakın!" diye yaşlı adam alay eder gibi konuştu. "Adam cebinden küçük bir avukat çıkardı! Başkaları kurnazsa ben onlardan da kurnazım! Kira sözleşmesinin 21. maddesine göre kiracı, ev sahibinin yaşamını rahatsız eden her türlü şeyden kaçınmak zorundadır. Buraya getirtmiş olduğunuz caniler de biz ev sahibini rahatsız etmekte. Bu rahatsızlığı tespit eder etmez sizin dikkatinizi çektim ve bir çıkar yol bulmanızı istedim. Tek çıkar yol da onların buradan tekrar uzaklaştırılması olacaktır!"

"Biz de bu istediğinizi reddediyoruz!" dedi von Studmann. "Polonyalı hasatçılarla, yanlarında karıları ve çocukları, dolu bir yatakhanenin gardiyanların denetim ve gözetimindeki tutuklulardan daha rahatsız edici olduğunu kanıtlamamız hiç de zor değildir! Biz ayrıca şunu da..."

"Mahkemede mi kanıtlayacaksınız?" diye sordu yaşlı adam. Dudaklarında bir gülümseme belirmişti. "Siz çok akıllının birine benziyorsunuz Beyefendi, niçin hemen dava açmıyorsunuz? Her mahkemeye müracaat kira sözleşmesinin iptali demektir! Hele bir okuyun 17. maddeyi... Ben tüm hasatı seve seve üstlenebilirim."

Studmann alnında birikmiş terleri elinin tersiyle şöyle bir sildi. Sevgili Prackwitz, diye düşündü. Keşke şimdi burada olsaydın! Fakat senin olup bitenden hiç haberin yok, hiçbir zaman da olmayacak! Yazı masasında oturan adama bir göz attı. Her şeyi göze almış gibiydi! Mutlaka tahıl tacirlerine yazılmış ve masanın üzerinde durmakta olan mektupları da okumuş olacaktı. Pagel çok dikkatsiz, herkese körü körüne inanan bir gençti. Von Teschow ise çok açgözlüydü! O sadece damadından kurtulmak istemiyor, hasada da el koymaya hazırlanıyordu. Mutlaka bir çıkar yol bulmalıyım, diye düşündü Studmann.

"Evet, von Studmann," diye konuştu yaşlı adam gülümseyerek. "Çiftçilik ile otelcilik arasında çok fark var, öyle değil mi? Niçin burada öfkelenip, sinirlerinizi bozuyorsunuz? Çabalarınız için damadımın size teşekkür edeceğini hiç sanmıyorum. Ben sizin yerinizde olsam adamları tekrar hapishaneye yollar, kendim de Berlin'e dönerdim. En mantıklısı bu olurdu. Burası çoktan patlamış bir balon, içine ne kadar hava üfleseniz tekrar şişirmeyi kesinlikle başaramazsınız!"

Von Studmann pencerenin yanında durmuş dışarıyı seyrediyordu. "Bir saniye", dedi. Bakışları aniden yatakhane binasına takılmıştı. Aynı anda Pagel peşinde üç, dört tutukluyla bir gardiyan kapıdan çıktı ve yandaki yoldan aşağı indi. Aletlerin durduğu depoya gidiyor olacaklardı. Pencerede oturan yaşlı Hanımefendi de onları gördü galiba, diye düşündü. Yapacak bir şey yoktu, bunu önleyemezdi. Bu adamın niyeti önce benden kurtulmak! Ardından da Prackwitz'den kurtulması çocuk oyuncağı olacaktı. O hemen tarlalardan da, verimli üründen de vazgeçerdi... Hayır, hayır, Studmann buna izin vermeyecekti!

Aklına bir şey geldi, ancak bundan hemen vazgeçti. Kırmızı kiremit damlı yatakhane binasına tekrar bir göz attı. Binanın bu cephesindeki bir kapıyla bir pencere saraya ve büroya bakıyordu. Diğer cephelerini kartopu ve leylaklar sarmaşık gibi örtüyordu. Aklına gelen şey aslında hiç de fena değildi. Birden arkasına döndü.

"Evsahibi kiracısından dört değişikliği talep etti, öyle değil mi?" dedi. "Birincisi Backs'ın..."

"Bu doğru!" dedi yaşlı adam gülümseyerek.

"Backs başka göreve verilecek!"

"Tamam!" diye sırıttı von Teschow.

"Saraydaki bölüm mutfak olarak kullanılmayacak!"

"Bu da tamam!" diye sırıttı yaşlı Beyefendi.

"Tutuklular bir daha şarkı söylemeyecek."

"Çok güzel. Fakat ne yaparsanız yapın, ne kadar zeki olursanız olun, içi oyuk dördüncü azı dişini dolduramayacaksınız, sevgili Studmann!"

"Ben dişçi değilim! Dördüncü talebiniz de, adamların sarayda görülmemesiydi."

"Bu da doğru!" dedi von Teschow ve tekrar sırıttı.

"Başka bir arzunuz var mı?"

"Başka bir arzum yok!" dedi yaşlı adam ve güldü.

"Hepsi yerine getirilecek!" diye konuştu von Studmann. Sesinde zafer kazanmış birinin coşkusu vardı.

"Bu da nasıl olacak?" dedi Beyefendi. Birden şaşırmış gibiydi. "Yoksa siz..."

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Yatakhane binasını başka yere mi taşıyacaksınız? Bu mümkün değil. Adamları mı öldüreceksiniz? Bu da olamaz. Başka ne yapabilirsiniz ki?" Yaşlı adamın derin derin düşündüğü belliydi.

"İzninizi rica edeceğim, Beyefendi!" dedi von Studmann gülümseyerek, saygısını bozmadan. Yüzüne zafer kazanmış birinin mutluluğu yayılmıştı. "İstediğinizin akşama kadar yerine getirilmesi için hemen gereken kişilere gereken direktifleri vermeliyim!"

"Bakalım ne yapacaksınız?" dedi yaşlı adam ve von Studmann'ın arkasından biraz iterek onu bürodan çıkarmasına karşı çıkmadı. "Fakat istediklerim akşama kadar yerine getirilmezse...."

"Akşama her şey halledilmiş olacak," diye von Studmann yaşlı adamın sözünü kesti ve büronun kapısını kilitleyip, anahtarı her zamanki gibi mektup kutusuna bırakmadı, çabucak cebine attı. "Değerli eşinize lütfen derin saygılarımı iletin..."

Hızlı adımlarla çiftliğe doğru yürüyüp, uzaklaştı. Gülümsüyordu. Von Teschow ise şaşkın şaşkın peşinden bakıyordu.

7

Von Studmann çiftlik sahibiyle pazarlık yaparken, konuşurken, tartışırken, sonra bürodan çıkıp, çiftliğe giderken, birkaç kişiyi toplayıp, onlara ne yapacaklarını anlatırken, ardından yavaş yavaş akıllanmaya başladığını fark ettiği Pagel'i yapılacaklar konusunda bilgilendirirken, ona loden ceketli, top sakallı Bey'le artık pek samimi olmamasını söylerken, gardiyan yardımcılarıyla, gardiyanla ve baş gardiyanla durumu konuşup, gücenmemeleri için alttan alırken, kısacası Studmann dostu von Prackwitz'i kayınbabasının elinden kurtarmak için konuşmuş, tatlı dil dökmüş, azarlamış, uyarmış, terlemiş ve gülümsemişken, von Prackwitz ise öğle yemeğinden akşamüstü kahvesine kadar kanepesine uzanmış ve dostu Studmann'a öfkelenip durmuştu.

Emekli süvari yüzbaşısı, 'velisi' Studmann'a öfkeliydi. 'Çocuk bakıcısı' Studmann'a içinden sövüp saymıştı, bilgiçlik taslayan Studmann'la alay etmişti, şom ağızlı Studmann'ı hor görmüştü!

Yaşlı von Teschow'a gelince o, sarayın perdeleri çekili bir penceresinden Studmann'ın yaptıklarını: "Akıllı adam hep akıllı kalır," diye mırıldanarak izledi. "Ağzı kalabalık, barut fıçısı gibi şu adamın yerine böyle birinin damadım olmasını yeğlerdim..."

Emekli süvari yüzbaşısı az önce gerek eşinin, gerekse yakın dostunun davranışlarıyla gülünç duruma düştüğünün farkındaydı. Kadın geçmişteki önemsiz bir olayı çok büyüterek –bu olayda von Prackwitz çok haklı olduğunu biliyordu– dostunun karşısında eşini zor duruma düşürmüştü. Von Studmann da onu eşinin önünde işten anlamayan aptal biriymiş gibi eleştirip durmuştu. Bütün çiftlik yönetimini üstlenmeye hazırdı; kayınbabasına düşüncesini açık açık söylemekten de onu neredeyse men etmişti. Emekli süvari yüzbaşısı von Studmann'ın sözleşmenin çok riskli olduğunu söylemesini de bir zırva kabul ediyordu. Sözleşmenin ayrıntılarına pek girmedi, ancak bugüne kadar Neulohe'yi elinden geldiğince iyi çalıştırdığına

ve geçim sorunları çekmeden yaşadıklarına çok emindi. Kendisine çiftçiliği nasıl çalıştıracağı ve nasıl kazanacağı üzerine akıl vermesi için getirmemişti o adamları Berlin'den.

Emekli süvari yüzbaşısı Neulohe'de onu destekleyecek hoş sohbet birisi hep yanında olsun istemişti, velilik yapacak birisine gereksinimi yoktu. Ben buna izin vermeyeceğim, diye sessizce haykırdı. Studmann, çok öfkelenip, kayınbabasıyla müthiş bir kavgaya girişeceğinden korkmuştu. Fakat yetmiş yaşında hâlâ diz boyu pantolonla dolaşan şu moruğun yaptıkları ve düşündükleri hiç umurunda değildi! Dostuna ise çok öfke besliyordu, çünkü söyledikleriyle onu çok yaralamıştı!

Hasatçıların kaldığı yatakhane binasında her şey yolunda gibiydi. Von Studmann ter içinde mutfağa koştu. Köyden topladığı birkaç kadın, önlüklerini giymiş, tavuklar gibi gıdaklayarak peşinden gidiyordu. Hepsi de kendilerini bekleyen görevi merak ediyordu. Mutfağa vardıklarında buradaki bütün aletlerin öteki binadaki yeni mutfağa taşınmasını, ardından da Teschow'ların kazanlarının bir güzel temizlenmesini emretti. Sonra da doğru kâhya Kowalewski'nin kaldığı eve koştu. Kızı Sophie'yi tekrar çalışması için kandırmak ve yaşlı Beyefendi'nin neler söylediğini bir de onun ağzından duymak istiyordu. Fakat babası, Sophie'nin köyün öteki ucunda yaşayan bir arkadaşına gitmiş olduğunu söyledi. Von Studmann, ter içinde kaldım, biraz daha terlesem ne olur, diye düşündü ve koşar adım köyün öteki ucuna doğru yola koyuldu.

Yaşlı Beyefendi sarayının parkından onun hızla uzaklaştığını gördü. Peşinden baktı ve koş bakalım, diye memnun memnun mırıldandı. Belki gökten melekleri indirip, Belinde'mi sakinleştirebilirsin, fakat damadımı artık kurtaramazsın! Sonra parkın yollarında yürüyüşüne devam etti. Bir başkasına iki kez kuyu kazan amacına ulaşır!

"Sayın Hanımefendi Beyefendi'yi birlikte kahve içmeye çağırıyor!"

"Teşekkür ederim, Hubert. Söyleyin eşime beni rahat bıraksın. Canım kahve istemiyor. Hastayım..."

"Sen hasta mısın, Achim?"

"Rahat bırak beni!"

"Hubert, senin hasta olduğunu söyledi de..."

"Ben ne söylediğimi biliyorum! Hasta filan değilim! Başkalarının başıma kâhya kesilmesini istemiyorum!"

"Kusura bakma, Achim... Haklısın, sen gerçekten hastasın!"

"Allah aşkına beni rahat bırak! Anladın mı? Ben hasta değilim, dedim! Sadece beni rahat bırak, hepsi o kadar..."

Rahat bırakıldı. Eşi odayı terk etti. Az sonra yan taraftan Weio ile konuştuğu kulağına geldi. Biraz yüksek sesle konuşsalar daha iyi ederlerdi. Böyle fısıl fısıl konuştular mı, insan kendi hakkında konuşulduğunu sanıyordu! Evet, o hasta değildi. Bunu eşine, biraz öfkeli de olsa, söylemişti. Şöyle bir dinlenmek isteyen adamı, sadece kafasına koyduğu yerine gelsin diye inatla yattığı yerden kaldırmak istiyordu! İşte o da bu nedenle kalkamayacaktı! Fakat fısıldaşmalarına gerek yoktu.

"Doğru dürüst konuşun!" diye bağırdı. "Fısıl fısıl konuşmanız beni çılgına çeviriyor! İnsanın tamamen rahatı kaçıyor!"

"Adamlar ne yapıyor?" dedi yaşlı Hanımefendi arkadaşı von Kuckhoff'a. "Sanırım duvar örüyorlar..."

Sonra zile basıp, Elias'ı çağırdı ve pencereden bakmaya devam etti.

"Şu genç adam, Pagel sanırım adı, çalışanların başında. Bence o tuhaf biri... Üzerinden o kirli gri ceketini hiç çıkarmıyor. Söyler

misin bana Jutta, iki bavul dolu eşyası varken, niçin böyle dolaşıp duruyor? – Elias, şu genç adamın başka giysisi yok mu?"

"Var Hanımefendi... Biri büyük, biri küçük iki bavulunda giysileri var. Hizmetçi kız görmüş, bavullarında yukarıdan aşağı düğmeli, Beyefendi'nin gömleklerine benzer ipek gömleği de varmış. İnce patiska değil, dedi, saf ipek... Fakat nedense onları giymiyor."

"Acaba niçin giymiyor?"

Elias şöyle bir omuzlarını silkti.

"Sen bunu anlıyor musun, Jutta? Genç bir insan, ipek gömlekleri var, fakat onları giymiyor!"

"Belki gömlekler onun değil, Belinde?"

"Ah, sanmıyorum. Bavuluna koyduğuna göre onun olacak. Bunun mutlaka bir başka nedeni olmalı, Jutta! Dikkat etmeliyiz... İlk kez ipek gömleğini giydiğinde bakalım ne yapacak!"

Odadaki üç yaşlı insan birbirlerine baktılar. Gözleri, leşin kokusunu almış bir yırtıcı kuş gibi parıldıyordu. O anda Elias'ın da yaşlı iki kadından hiç farkı yoktu.

"Genç Bey bu sabah küçükhanımla parkta dolaşıyordu," dedi Elias.

"Torunumla mı? Violet'le mi? Mutlaka yanılıyorsunuz, Elias. Violet oda hapsinde. Bize gelmesi bile yasak..."

"Onları gördüğüme çok eminim, Hanımefendi," diye Elias ısrar etti.

"Peki ne yaptılar?"

"Tam yirmi iki dakika parkın sonundaki ağaçların altında durdular..."

"Elias! Torunum..."

"Sigara da içtiler. Genç adam küçükhanımın sigarasını kibritle değil, kendi sigarasıyla yaktı. Ben ne gördümse onu anlatıyorum, Hanımefendi. Oradan ağaçların arasına girdiler... Başka ne yaptıklarını görmedim."

Odada bir an hiç kimse konuşmadı. Herkes bir başka yöne baktı, bakışlarını ötekinden kaçırdı. Sonra ilk konuşan yaşlı Hanımefendi oldu:

"Peki, o anda kızım nerdeydi?"

"Bürodaydı... Bay von Studmann'ın yanında." Yaşlı iki kadın seslerini çıkarmadan oturmaya devam etti. Bakışlarını boşluğa dikmişlerdi. Elias söylediğinin etkisini bir an bekledikten sonra devam etti: "Sayın Beyefendi de bürodaydı..."

Yaşlı Hanımefendi ile arkadaşı derin bir uykudan uyanmış gibi kendilerine geldiler. Von Kuckhoff erkek gibi kalın kalın öksürdü ve şüpheyle Elias'ı süzdü. Sanki söylediklerine inanmamıştı. Yaşlı Hanımefendi ise başını pencereye doğru çevirmiş, dışarı bakıyordu.

"Peki, karşıda ne yapıyorlar?" diye sordu.

Elias'ın pencereden bakmasına gerek yoktu. Ne yaptıklarını biliyordu, bilmediklerini de tahmin ediyordu.

"Kapının olduğu yere duvar çekiyorlar," dedi. "Hanımefendi canileri görüp rahatsız olmasın diye..."

"Duvar mı çekiyorlar?" Bir an sustuktan sonra tekrar sordu: "Peki insanlar nasıl çıkacak dışarı?"

"Yatakhanedeki pencerelerden birini büyütüp, kapı açacaklar," dedi Elias. "Fundalığın oraya... Hayır, çiftliğe bakan tarafa açıyorlar... Sayın Hanımefendi o kapıdan girip çıkanı göremez..."

"Oraya duvar ördürtmekle manzaramı değiştirmesi bence damadımın çok saygısız bir davranışı..." dedi yaşlı kadın.

"Sayın Beyefendi'nin yapılandan haberi yok," diye Elias atıldı. "İşçiler geldiğinde o çoktan eve gitmişti. Bu işe Bay von Studmann karar verdi."

"Von Studmann kim oluyor da benim manzaramı kendi kafasına göre değiştirebiliyor?" diye von Teschow sesini yükseltti. İyice öfkelenmişti.

"Fakat von Studmann aklı başında birine benziyor," diye arkadaşı von Kuckhoff araya girdi.

"Sayın eşiniz bugün Bay von Studmann ile uzun uzun görüştü," diye Elias devam etti. "Hatta görüşme sırasında bir kez sesini yükseltmek zorunda kaldı."

"Tabii böyle davranmış olması Horst-Heinz'ın beni ne kadar düşündüğünün kanıtı," dedi yaşlı Hanımefendi. "Fakat haberim, yoktu herhalde bana sürpriz yapmak istemişti."

Sonra sustu ve dalgın dalgın yatakhane binasına doğru baktı. Duvar iki sıra taş yükselmişti. Kirli gri ceketli genç adam duvarcı ustalarıyla çabuk çabuk bir şeyler konuşuyordu. Yanlarında duran gardiyan merakla onları dinliyordu. Sonra birden saraya doğru baktılar ve hep bir ağızdan güldüler.

Yaşlı kadın biraz geri çekildi ve perdenin kuytusuna sığınıp, karşıya bakmaya devam etti. Duvarcılar gülerek çiftliğe doğru yürüdüler. Genç Pagel yanındaki gardiyana sigara tuttu. Onlar da hâlâ gülüyordu. Horst-Heinz bunu yapmamalıydı, diye Hanımefendi düşündü. Öfkelenmişti. Şimdi bütün yaz karşısındaki şu dümdüz duvara bakıp duracaktı. Gelecek haftalarda çiftlikte çalışan tutuklular hakkında mutlaka birçok şey kulağına gelecekti, fakat hiçbirinin yüzünü göremeyecek, kim olduklarını bilemeyecekti. Acaba...

Bir an düşündü, acaba uşak Elias'ı, duvar örmenize gerek yok, demesi için karşıya mı yollasaydı? Fakat buna cesaret edemedi. Eşi, kafasından geçirdiği gizli kapaklı şeylere karışmadığı sürece, rahat bir insandı. Fakat böyle anlarda öfkelenip, bağırdı mı yüzü kıpkırmızı kesilirdi. Sağlık müşaviri tanışları hep eşinin beyin kanaması geçirmesinin tehlikeli olacağını söylerdi.

"Elias, lütfen Beyefendi'ye yanıma gelmesini rica edin," dedi yaşlı kadın.

"Beyefendi az önce dışarı çıktı; döndüğünde söylememi ister misiniz?"

"Hayır, buna gerek yok..." (Ne de olsa o dönene kadar kapı çoktan örülmüş olurdu.). "Fakat bu arada kızıma gidip, Violet'i bir saatliğine yanıma yollamasını söyleyebilirsiniz, Elias..." Elias, olur, der gibi başını eğdi. "Eğer kızım, Violet'in oda hapsinde olduğunu söylerse, lütfen kendisine tabii çok dikkatle, Violet'in bugün öğleye doğru parkta gezindiğini belirtirsiniz..." Elias hafifçe eğildi. "Yanındaki genç adamdan kızıma lütfen söz etmeyin," diye yaşlı Hanımefendi devam etti. "Torunuma o konudan ben söz ederim."

Elias'ın yüz ifadesinden her söyleneni çok iyi anlamış olduğu belliydi. Acaba Hanımefendi'nin başka bir isteği var mıydı? Hayır, yoktu. Elias dimdik yürüyerek odadan çıktı.

"Eğer Violet bugün de gelmezse ben villaya gideceğim!" Yaşlı Hanımefendi biraz öfkeli konuşmuştu. "Torunum hakkında kötü şeyler söylenmesine izin veremem..."

"Ben de seninle gelebilir miyim, Belinde?" diye arkadaşı von Kuckhoff sordu.

"Hele bir bekleyelim. Fakat oraya gidersek, damadımın evde olmamasına dikkat etmeliyiz. Aşağıya bir bakar mısın Jutta, hizmetçi kız evde mi? Belki onun bildiği bazı şeyler vardır..."

Genç Pagel'in söylediklerine önce yanındakiler güldü. Az sonra da yatakhanedeki elli tutuklu, beş gardiyan ve iki de duvar ustası gülmeden edemedi. Yakında bütün köy gülecekti! Kapının örüleceğini duyanlar ilk anda öfkelenmişti. Von Studmann'ın bu buluşu Neulohe'ye çalışmaya gelenler için güzel bir karşılama değildi.

"Suratımızı görmek istemiyorlarsa çalışmak için çağırmalarına hiç gerek yok," diye homurdandı tutuklular. "Çavdar ve patates tarlalarında çalışmamızı istiyorlar, görüntümüz ise onları rahatsız ediyor!" diye bazıları hakarete uğramış gibi çok öfkelendi. "Kim bilir o adam parasını nasıl kazandı?"

Gardiyanlar başlarını salladılar, dudaklarını büktüler. Buraya getirdikleri tutuklular, belki birkaçının dışında, eli yüzü düzgün kimselerdi. Meienburg'dan çevre köylerine gidenler arasında böyle itinayla seçilmiş başka çalışma grubu yoktu. İnsanlar iyi çalıştıktan, kimseyi rahatsız etmedikten sonra onlara tutuklu olduklarını anımsatmanın ne anlamı vardı? Böylesi sadece huzursuzluk yaratır, gardiyanların görevini zorlaştırırdı.

Sonra genç Pagel aklına bir şey geldiğini söyledi. Bunu duyan herkes güldü. "Artık hep dua edip, bizi anımsarlar!" dediler. "Genç adam fena birisi değil. Onlara böyle davranmak gerek! Sonradan görmelerle hep alay edeceksin!"

Keyiflerinden şarkılar söylemek istediler. "Bu dünyanın mahkûmları, uyanın artık!" fena bir şarkı değildi. Bildikleri başka şarkılar da vardı. Fakat sustular, genç adamı zor duruma düşürmek istemiyorlardı. Neşeyle işe giriştiler, tahtalar kestiler, raflar, alet kutuları ve dolapları yaptılar. Bugün yarım iş günüydü. Önce kalacakları yeri baş gardiyan Marofke'nin söylediği gibi bir düzene sokmaları gerekiyordu. Meienburg'daki düzen burada da geçerliydi. Yemek kaplarını, yıkanma taslarını, yataklarını, taburelerini, hatta yemek masasında oturacakları yerleri de nümaraladılar.

Gardiyanlar aralarında uzun uzun konuştular, kimin nerede kalacağına, kimin yanında yatacağına, masada kiminle oturacağına karar verdiler. Burada yapılacak bir hata bir firarın veya bir ayaklanmanın başlangıcı olabilirdi. Yatakhanede bu çalışmalar sürerken içlerinden bir ikisi kapıyı aralayıp dışarı bakıyordu. Ötekiler de sırıtarak: "Çalışma ne durumda?" diye soruyordu. "Ne görüyorsun? Bitiyor mu?"

"Hayır, altıncı sıradalar. Sıra kirişe geldiğinde belli olur."

Von Studmann da bir şey göremedi. Köyden yeni gelmişti. Orada Sophie'ye rastlamıştı. Fakat genç kız pek hoşuna gitmemişti. Onunla konuşurken dik kafalı ve sinsi olduğunu fark etmişti. Ne olmuştu bu kıza? Bugün bambaşka biriydi. Acaba bu değişikliğin

ardında yaşlı von Teschow mu vardı? Böyle şeyleri anlardı. Mutlaka bütün gün oturup, bize ne gibi zorluklar çıkarabileceğini düşünüp duruyor! Ne de olsa hasat zamanı... Ne kadar çok ürün kaldırıp, satarsak ona o kadar çok acı vereceğimizi sanıyor! Hemen Prackwitz'in yanına gitmeliyim, bakarsın yine düşüncesizce bir şey yapar. Ah, şu Amanda'yı da hemen bulmalıyım; belki biliyordur Kowalewski'nin söylediklerinin ardında ne yattığını? Bugün doğru dürüst bir şey yapmaya zaman yok! Bir sürü gevezeliğin peşinden koşuşturup, duruyorum. Nereye gidersem, orada bir şeyler yanıyor! Böyle olacağını aklımın ucundan geçirmezdim. Fakat burası otelden de betermiş.

Az sonra yatakhaneye uğrayıp, örülmekte olan duvarı görüne: "Şu Pagel de ne yapıyor?" diye öfkeyle mırıldandı. "Ahırların arkasında yeterince kırmızı taş var. Niçin aralarına şu çirkin beyaz taşları koymuşlar?"

Yanlarına gittiği iki duvarcı birbirlerine bakışıp, sırıttılar. Sonra von Studmann'a yanıt vermeden işlerine devam ettiler. Bir gardiyan yardımcısı başını delikten şöyle bir dışarı uzattı, von Studmann'ı görünce çabucak yine geri çekti. Aynı anda genç Pagel yanına geldi.

"Ne oluyor burada?" diye von Studmann biraz öfkeli sordu.

Pagel şefine ve dostuna gülümseyerek baktı. Sadece gözleriyle gülüyordu. Sonra elindeki sigarayı fırlatıp attı, omuzlarını silkti ve içini çekerek: "Bir haç!" dedi.

"Ne demek bir haç?" diye sordu von Studmann öfkeyle.

"İşte şurada gördüğünüz şey bir haç!" dedi Pagel ve eliyle örülmekte olan duvarı gösterdi.

İki duvarcı kahkaha atmamak için kendilerini zor tutuyordu. Von Studmann duvara baktı, kırmızı ve beyaz taşlara baktı... Ve ne olduğunu birden kavradı.

"Buraya bir haç mı örülüyor, Pagel?" diye bağırdı.

"Bence kuru bir duvardan daha hoş bir şey..." Pagel sırıtıyordu. "Dümdüz kırmızı bir duvarın görünümü sıkıcı olacağını düşünmüş-

tüm. Fakat ortasında bir haç... Bana kalırsa bir haça bakan insan düşüncelere dalar."

Duvarcılar, yaptıklarından memnun hızlı hızlı çalışıyordu. Sanki birisi gelip de yasaklamasın diye bir an önce işlerini bitirmek istiyorlardı. Von Studmann bir süre sesini çıkarmadı, yapılana baktı durdu ve sonunda o da gülümsedi.

"Siz küstahın tekisiniz, Pagel!" dedi. "Eğer çirkin bir şey ortaya çıkarsa beyaz taşları kırmızıya da boyayabilirsiniz. Fakat işinizi bir an önce bitirin derim," diye duvarcılara bakarak konuştu. "Biraz daha çabuk, anlaşıldı mı? Saraydakiler ne yapmak istediğinizi fark etmesin!"

"Şu anda fark edemezler," dedi adamlardan biri. "Sıra kirişe geldiğinde anlaşılabilir. O zaman genç adam buradan uzaklaşsın. Biri gelip de, ne oluyor, diye sorarsa, bize verilen emri yerine getiriyoruz deriz ona!"

"Evet, böyle yapacaksınız!" diye konuştu von Studmann emir verir gibi. Adamları kullanarak buradaki otoriteye bir komplo hazırlandığı izlenimi de oluşsun istemiyordu. "Bakın Pagel," dedi eski askerî okul öğrencisine dönerek, "ben hemen villaya gidip, Prackwitz'e burada ne yapıldığını anlatacağım. Siz de çalışmalara göz kulak olun... Haçı da..."

"Haça da göz kulak olacağım, üsteğmenim!" dedi Pagel ve topuklarını çarpıp, elini saçlarını götürdü, asker selamı verdi. Sonra bir süre von Studmann'ın peşinden baktı. Söylediği gibi villaya değil, büroya doğru gidiyordu. Çünkü eski üsteğmenin yolda aklına gelmişti, şimdi villaya gitse orada mutlaka Prackwitz'in eşiyle kızına rastlayacaktı. Ter içinde onlara görünmek istemiyordu. Hiç olmazsa üstüne temiz bir gömlek giymeli, yakasını da değiştirmeliydi. Hızla içeri girdi, soğuk suyu açtı, bir güzel silindi. Aynı anda kötü kader kendine bir yol çiziyordu. Von Studmann büroda yıkanırken felaket köyün en son evlerinin ötesinden villaya doğru kanat çırpıyordu.

Yaşlı Elias doğru görmüştü. Efendisi parka doğru yürüyordu. Aklımıza yeni bir şey gelmezse eskileri hep işe yarar! Yaşlı von Teschow'un da aklına böyle bir şey gelmişti. Hemen kararını vermiş, fok balığını andıran kıpkırmızı gözleriyle şöyle bir sağına solun bakınmış ve kısa süre önce gece yarısı gittiği parkı çevreleyen çite doğru yürümüştü. Oradaki belli bir köşeydi onu ilgilendiren. O gece olduğu gibi şimdi de yanına alet filan almamıştı, elleri yeterliydi amacını gerçekleştirmesi için. İnsana yaşamında en gerekli şey belleği idi. Gecenin karanlığına karşın çitin tahtalarından hangisinin gevşek durduğunu aklında tutmuştu.

Birkaç kez çekiştirdi, çiviler sorun çıkarmadı ve tahta az sonra yaşlı adamın elindeydi. Derin derin nefes aldı, çevresine bir bakındı. O gece Amanda Backs'ı görmüş olduğu fundalıklar az ötedeydi. Şimdi hava henüz aydınlıktı, onların taflanlar olduğu dikkatini çekti. Ve bugün tek insan göremedi. Yaşlı adam oraya doğru yürüdü. Elindeki tahtayı fundalıklara sakladı. Burası kimsenin göremeyeceği bir yerdi.

Sonra memnun memnun başını salladı ve Atilla'yı aramaya başladı. Çite bir delik açıp, kazların o deliği bulmasını beklemek istemiyordu. Onlar bulana kadar iş işten geçebilirdi. Tahtanın eksik olduğu açıklığı ise kolayca bulacaklardı. Bu kazlar bardaktaki suyu taşıracak, damadını çılgına döndürecek son damlaydı. Ve yaşlı adam Atilla'yı aramaya koyuldu!

Kazları buldu. Tam on sekiz kaz, kuğuların yüzdüğü gölü çevreleyen çimenlerde toplanmış keyifle karınlarını doyuruyorlardı. Yanlarına sokulan yaşlı adamı, bizi rahatsız ediyorsun, demek istermiş gibi heyecanlı bir yaygarayla karşıladılar. Boyunlarını uzatıp, başlarını ona doğru çevirdiler, tuhaf tuhaf baktılar, öfkeyle tısladılar. Onlar yaşlı adamı tanımamış olsalar da o kazlarını tanıyordu! Ona kötü kötü tıslayan bayanlar burada geçici olarak bulunuyordu. Eşi, her yıl içlerinden damızlık olarak seçtiği üçü dördü haricinde geri

kalanlarını mutfağa yolluyordu. Onlar Beyefendi'nin çimenliklerinde geçici bir yaşam sürdürüyordu. Biraz büyüyüp, etlendiler mi göğüsleri tavada kızartılıyor, butları da salamura edilip kurutuluyordu.

Damızlık erkek kaz Atilla ise nesiller boyu hep buradaydı. On bir kiloluk Atilla sülalesinin devamını sağlıyor, çevresindekileri yabancılardan koruyordu; çok yaklaşan çocukların bacaklarını, bisikletlilerin lastiklerini acımasızca ısırıp, kovalıyordu. Kadınların uzun eteklerinden de nefret ediyordu. Hareminde kimseye göz açtırmayan bir kral, hatta bir diktatördü, diğerlerinin kendisine karşı koymasına izin vermiyordu. Yüzüne gülerek yanına yaklaşmak isteyen insanları da kovalıyordu. Kaz yüreğinde sadece bir kişiye yer vardı. Yaşlı Horst-Heinz von Teschow'a... Birbirlerine benzediklerinin, kafadengi olduklarının farkına varmışlar, çabucak anlaşmışlardı!

Akılsız dişilerden uzak kendi başına gezindiği, belki de bazı kaz sorunları üzerine kafa yorduğu için olacak yakın dostunun yaklaştığının farkına varmamıştı. Az sonra kimi gürültüler kulağına gelince, başını çevirdi ve açık mavi gözleriyle patırtı yapan diğer kazlara baktı. Bu gürültünün nedenini fark edince de hemen kanat çırptı ve hızla yaşlı adamın az ötesine kondu.

"Atilla! Atilla!"

Dişi kazlar heyecanla söylenip duruyordu. Atilla yavaş yavaş von Teschow'a sokulurken şaşırmış olan diğerleri sendeleyerek, uçarak yanlarından uzaklaştı. O ise önce başını yaşlı adamın bacaklarına sürdü, sonra yukarı doğru uzattı, göbeğine dokundu, dostunun söylediklerine karşılık vermek istermiş gibi bir şeyler mırıldandı. Bu arada çevrelerine toplanan dişi kazlar boyunlarını uzatarak, başlarını sağa sola çevirerek merakla ne olduğuna bakıyordu.

"Atilla!" dedi yaşlı adam ve onu biraz okşadı. Erkek kaz da mırıldanarak gagasıyla dostunun hafif çıkık göbeğine dokundu. Okşamalar azalınca da başını adamın yeleği ile gömleğinin arasına soktu, hiç kıpırdamadan halinden memnun, huzur içinde bir süre öyle durdu.

Yaşlı adam kendini o anda mutlu hisseden dostunu rahatsız etmedi, bir süre hiç hareketsiz öyle durdu. Parkın hafif gölge çimenlerinde sakallı, kırmızı yanaklı yaşlı bir adam ağzında purosu, üzerinde terden ıslanmış kalınca gömleği durmuş, başını göbeğine dayamış, huzur içinde mırıldanan bu dünyanın bir başka yaratığını okşuyor, arada sırada ona doğru eğilip, bir şeyler mırıldanıyordu. Yeleğinin altındaki baş da ona kimi yanıtlar veriyordu. Ona böyle yakınlık gösteren erkek kazı hayal kırıklığına uğratmak alçakça bir davranış olurdu. Akrabaları üzerine ise bambaşka düşünceler vardı kafasında!

"Atilla!" Elini yavaş yavaş başından çekti. Gagasındaki tüyleri bir daha şöyle bir okşayıp, yürüdü. "Atilla!" Erkek kaz halinden memnun, kendi kendine bir şeyler mırıldanarak, sallana sallana yaşlı adamın peşinden gitti. Çocuk kitaplarındaki resimlerde görüldüğü gibi diğerleri de sıraya girip, arkalarından yürümeye başladı. Atilla'dan hemen sonra yumurtlayan kazlar, onların ardından baharda doğmuş ve yetişmeye başlamış gençler, en arkadan da artık bir işe yaramayan yaşlılar geliyordu.

Yaz güneşinin aydınlattığı parkın çimenlerinde böyle bir görüntü herkesi neşelendirir, güldürürdü. Fakat Backs gibi bu işten anlayan biri ise gördüğüyle ürperir, öfkeyle başını iki yana sallardı. Ne yazık ki Backs'ın yaşlı adamın peşinden giden kazları görmesi mümkün değildi. Çünkü o anda genç kadın karşısına çıkmış olan von Studmann'a heyecanlı heyecanlı bir şeyler söyleyip duruyordu. Mutfaktaki işinden alındığı için öfkeliydi. Tavukların yanı sıra yemeklerle de ilgilenebilirdi. Hem biraz cep harçlığına gereksinimi vardı. Fakat yaşlı Beyefendi buna karşı çıkmıştı. İşte bu nedenle parkta günün bu saatine olup bitenleri göremedi. Başkaları da yaşlı adamla kazlarının karşısına çıkmadı. Parkta dolaşmaya çıkanlara güneş çekildikten veya hava kararıktan sonra rastlanırdı. Böylece kazlar sıra halinde yavaş yavaş yürüyerek çitteki açık yere vardı. Yaşlı adam kenara çekildi. Atilla delikten dışarı baktı.

"Güzel bezelyeler var öteki tarafta, Atilla, dolgun bezelyeler..." diye von Teschow erkek kazın aklını çelmek istermiş gibi mırıldandı. Atilla dostunun söylediğini anlamak istermiş gibi başını ona doğru çevirdi. Yerinden kıpırdamadı. Onun okşamalarını ötelerde bir yerde yetişen bezelyelere yeğleyecek gibiydi. Yaşlı adam ona doğru eğildi, başını hafifçe tuttu ve çitteki deliği işaret ederek: "Bak Atilla, işte buradan çıkabilirsin..." diye konuştu.

Erkek kaz birden gagasını araladı ve üzerine eğilmiş olan Beyefendi'nin sakallarına yapıştı.

"Atilla çıkmayacak mısın?" dedi yaşlı adam biraz öfkeli. Doğrulmaya çalıştı, fakat başaramadı Atilla gagasının arasındaki sakal tellerini bırakmadı. Erkek kazın üzerinde eğilmiş olan von Teschow bir türlü kendini kurtarıp, doğrulamıyordu. Genç erkekler bile böyle eğik uzun süre duramazdı. Erkek kaz bu arada halinden memnun mırıldanıp duruyordu.

"Atilla!" diye yalvarır gibi konuştu yaşlı adam. Arkasındaki dişi kazlar yavaş yavaş ona sokuldular, merakla gagalarını vücuduna dokundurmaya başladılar. "Bu kadarı da fazla!" diye von Teschow iç geçirdi. Gözleri kararır gibi olmuştu. Bir hamlede doğruldu. Başının döndüğünü hissetti. Yanakları ateş ateş yanıyordu. Atilla sitem eder gibi söylendi. Bir perçem sakal kılı gagasının arasına yapışmış duruyordu.

"Allah belanı versin!" diye homurdandı von Teschow ve onu çitteki açıklığa doğru itti. Atilla öfkeyle sesini yükseltti. Dişiler de hemen peşinden gittiler. Büyük açıklığın, sonsuz özgürlüğün farkına varan kazlar hemen kanat çırptılar ve patates tarlalarına doğru uzaklaştılar. Atilla bir an havalanan dişi kazların peşinden baktı. Nasıl olur da eşleri ondan önce yola çıkabilirdi? Az ötede duran dostunu unuttu, kanatlarını açtı ve hızla havalandı. Az sonra diğerlerine ulaştı ve onlara yol göstermek istermiş gibi hemen en öne geçti. Hızla evlerin üzerinden geçtiler, yiyecek dolu büyük tarlalara doğru gidiyorlardı.

Köyde onları fark eden insanlar ellerine sopalar ve kırbaçlar alıp, kovalamak için koşmaya başladılar.

Yaşlı adam gittikçe küçülen grubun peşinden baktı, eliyle sakalını sıvazladı. Umarım birkaçını yitirmem işe yarar, diye düşündü. En iyisi şimdi birkaç saatliğine ortadan kaybolayım. Eğer kazlara bir şey olursa Belinde halleder her şeyi. Hızla parkın yollarında yürüdü, öteki taraftan tarlalara geçip, ormana girdi. Derin bir nefes alıp, ağaçların gölgesine oturdu. Burada rüzgâr karşıdan estiği için tüfek seslerini duymadı.

Genç Pagel'in yanındaki duvarcılar kirişi bitirmek üzereydi. Uzaktan bakan biri de yavaş yavaş ortaya çıkan şeyin ne olduğunu görebilirdi. Çalışanlar artık birbirleriyle şakalaşmıyor, karşıdaki saray penceresine bakıp gülmüyor, hızla işlerine devam ediyordu.

"Perdenin arkasında oturup bizi seyrediyor olacaklar," diye konuştu duvar ustası Tiede.

Penceredeki yaşlı Hanımefendi'nin bütün vücudu öfkesinden titriyordu. Karşıda duvarcıların yaptığını bir hakaret kabul ediyordu. Hizmetçiler tavuklar gibi sağa sola koşuşturuyor, Beyefendi ile uşak Elias'ı arıyorlardı.

"Erkekler gerekli oldukları zaman ortadan kaybolurlar," dedi arkadaşı Jutta von Kuckhoff.

"Dinle alay ediyorlar," diye Hanımefendi inler gibi konuştu. "Göreceksin Jutta, bu genç adamın da sonu hapishane olacak!"

"İleride sert kıllı fırça gibi biri olacak adam gençliğinde şeftali tüyü değildir..." diye von Kuckhoff mırıldandı ve arkadaşının kadehine Porto şarabı doldurdu.

Ötelerden tüfek sesleri duyuldu. Fakat heyecanlı kadınlar fark etmediler. Von Studmann ise ateş edildiğini hemen duydu. Tüfek sesleri çok yakından bir yerden geliyordu. Amanda'nın yanından az önce ayrılmıştı. Tekrar mutfakta görev alması için von Teschow'la

konuşacağına söz vermişti. Bu akşamüstü sıcağında yine terlemek istemediğinden yavaş yavaş yürüyordu. Tüfek seslerini duyunca olduğu yerde durdu. Öfkelenmişti. "Hangi çılgın evlere yakın bir yerde ateş ediyor?" diye sordu kendi kendine.

Tüfek seslerinin az ötesinde başının üzerinden uçuşan kazlarla ilgili olabileceğini o an düşünemedi. Fakat aynı anda bağırarak, zor kanat çırparak önden uçanların peşinden gelen yaralı bir kaz dikkatini çekti. Bunlar yaban kazları değil, dedi von Studmann kendi kendine, bunlar evcil kazlar! Ve o anda villanın penceresinde, elinde tüfek durmakta olan dostu Prackwitz'i gördü. Emekli süvari yüzbaşısının yüzü kireç gibiydi. Bütün vücudu titriyordu. Yaklaşmakta olan dostunu tanımamış gibi boş gözlerle bakıyordu. Birden haykırdı: "Kayınbabama selamlarımı söyle! Bu akşam kaz kızartması benden!"

Studmann ağzını açtı, bir şey söylemek istedi. Fakat dostu aynı anda pencereyi hızla çarptı. Burada felaket, uğursuzluk, terslik var! Ne oluyordu? Studmann anlayamadı. Koşarak villanın merdivenlerini çıktı. Zile basmadan açık kapıdan içeri girdi. Bayan von Prackwitz, Violet von Prackwitz ve yaşlı hizmetkâr Elias holde durmaktaydı.

Bir felaket gelecekse bunu engellemek mümkün değildir, diye düşündü bir an için Studmann. Belki Hanımefendi kahve masasında otursaydı açık pencereden yaklaşmakta olan kazların bağrışmalarını duyar ve eşinin ateş etmesini önleyebilirdi. Fakat aynı anda Elias içeri girmiş ve Sayın Hanımefendi'yi sarayda bekledikleri haberini getirmişti. Elias'a ne olduğunu sormak için, eşi yan odadan duymasın diye usulca aşağı hole inmişti. İşte tam o anda da bir tüfek sesiyle irkilmişti!

Von Studmann'ın geldiğini görünce gözyaşları içinde ona doğru koştu, ellerine sarıldı. Sanki büyük üzüntüsü bütün engelleri aşmıştı.

"Ah, Studmann... Studmann! Artık her şey paramparça oldu! Hepsini vurdu!"

"Kazları mı?" diye von Studmann sordu ve dilleri tutulmuş gibi seslerini çıkarmadan, şaşkın şaşkın öyle duran Elias ile Weio'ya baktı.

"Annemin kazlarını! Babamın sevgilisi Attila'yı da..."

"Fakat bunlar sadece kaz! Yerine konur. Tazminat ödenir..."

"Annemle babam onu ömürleri boyu bir daha affetmeyecek!" diye kadın gözyaşları içinde konuşmaya devam etti. "Taze bezelyelerini yedikleri için yapmadı! Anne ve babamı incitmek için kazlarını vurup öldürdü..."

Üsteğmen von Studmann sesini çıkarmadı, orada duranların hüzünlü yüzlerine, Weio'ya, yaşlı Elias'a, baktı. Burada söz konusu olan sadece vurulmuş kazlar değildi. Aynı anda bodrum merdiveninde uşak Horst Räder göründü. Az ötede sesini çıkarmadan, emir beklermiş gibi başı önünde nezaketle durdu. Kırışıklarla dolu yüzü kül rengiydi. Ondan istenen her şeyi yerine getirmeye hazır olduğu belliydi.

"Şimdi ben ne yapacağım? Söyleyin ne yapabilirim?" Hanımefendi hıçkıra hıçkıra ağlamaya devam etti. "Ne yaparsam yapayım ne anneme babama, ne de eşime yaranabileceğim..."

Aynı anda emekli süvari yüzbaşısı birden ortaya çıktı. Şimdi yüzü kireç gibi değildi, kırmızı lekelerle doluydu. Kini öfkeye dönmüş gibiydi.

"Ne işin var burada?" diye eşine bağırdı. "Birkaç kaz yüzünden uşakların ortasında durmuş, avaz avaz ağlıyorsun. Ben..."

"Senden rica ediyorum," diye Studmann öfkeyle sözünü kesti, "lütfen eşine böyle bağırma!" Öğretmen yanı tutmuş olacak ki, ekledi: "Erkek, eşine bağırıp, onu azarlamaz!"

"Ne de güzel konuşabiliyorsun!" Emekli süvari yüzbaşısı öfke dolu gözlerle holde duranlara tek tek baktı. "Hepinize belki yüz

kez söyledim, kazlara dikkat edin, çiti sağlam tutun! Dikkatli olun, bezelye tarlasına girmesinler, demedim mi? Bezelyelerin içinde işi yok onların, diye diye dilimde tüy bitti! Şimdi de eşim tutmuş, sanki dünya batmış gibi, hüngür hüngür ağlıyor! Dostum denen insan da suratıma bağırıyor!"

Ve kendini holde duran geniş koltuğa attı. Koltuğun her yanı gıcırdadı. Titreyen parmaklarıyla pantolonun ütü çizgisini düzeltti.

"Fakat Achim... Achim..." diye eşi hıçkırarak konuştu. "Sen kira sözleşmesini berbat ettin! Babam seni bir daha affetmeyecektir!"

Emekli süvari yüzbaşısı koltuğundan ayağa fırladı. Aklına bir şey gelmiş gibiydi.

"Sanıyor musunuz bugün olup bitenlerden sonra kazların bezelye tarlasına girmesi bir rastlantı? Hayır, hayır! Onlar oraya sürülmüş olacak! Bunu yapan bana meydan okumak istedi, beni tahrik etmeyi amaçladı. Kabul ediyorum, fazla düşünmeden ateş ettim!"

"Fakat Achim... bu söylediğini kanıtlayamazsın ki..."

"Haklı olduğuma inandığım sürece kanıtlamama gerek yok!"

"Güçsüz hep haksızdır..." diye Studmann söze başladı.

"Göreceğiz güçsüzün kim olduğunu!" Dostunun bilgece sözleri emekli süvari yüzbaşısını yine öfkelendirmiş gibiydi. "Benimle alay edilmesine izin vermiyorum! Elias, hemen tarlaya gidin, oradaki ölü kazları alın ve götürüp kaynanama verin. Benden de..."

"Sayın Beyefendi," diye konuştu yaşlı hizmetkâr, "ben buraya az önce Hanımefendi'nin isteği üzerine gelmiştim... Hem kusura bakmayın, ben sarayda görevli birisiyim..."

"Elias, şimdi siz ben ne diyorsam onu yapacaksınız!" dedi emekli süvari yüzbaşısı. Öfkesi iyice başına sıçramış gibiydi. "Hemen ölü kazları tarladan alacak, kaynanama götürecek ve ona diyeceksiniz ki..."

"Bu isteğinizi yerine getiremeyeceğim, Efendim. İstesem bile bunu yapamam. Benim yaşımda bir adamın beş veya altı kazı taşıması mümkün değil. İçlerinde Atilla en az onbeş kilo çekiyor."

"Hubert size yardım eder! Hubert ölü kazları siz almaya gidin lütfen..."

"İyi günler dilerim, Sayın Hanımefendi, Sayın Beyefendi." Hizmetkâr Elias çıktı gitti.

"Aptal herif! Hubert, kaynanama çok selam söyleyin benden! Giderken aşağıdaki el arabasını alın. Çiftlik çalışanlarından birisi size yardım etsin..."

"Başüstüne, Efendim!" Hubert kapıya doğru yürüdü.

"Hubert!" Uşak olduğu yerde durdu ve başını çevirip, ona seslenmiş olan evin hanımına doğru baktı. "Annemin yanına gitmeyeceksiniz. Ben saraya gideceğim... Bay von Studmann lütfen bana eşlik edin. Mutlaka büyük bir tartışma olacak, fakat ne kurtarırsak kârdır."

"Memnuniyetle, Hanımefendi," diye konuştu von Studmann da.

"Peki, ya ben?" Eşi yine sesini yükseltmişti. "Ben... bana gereksinim yok mu? Bana artık gerek yok galiba? Hubert, derhal kazları alıp saraya götüreceksiniz. Dediğimi yerine getirmezseniz, anında işten çıkarılacaksınız."

"Başüstüne, Efendim!" dedi uşak Hubert ve emekli süvari yüzbaşısının eşine baktı.

"Hubert, derhal yola çıkın, yoksa sizi daha bugün kapının önüne koyarım!" diye von Prackwitz bağırdı. Öfkesi yine başına çıkmış gibiydi.

"Hubert, Beyefendi ne diyorsa onu yapın," diye eşi konuştu. "Bay von Studmann hemen gidelim, Elias'tan önce annemin yanında olmak istiyorum."

Ve hızla dışarı çıktı. Von Studmann holde duranlara şöyle bir baktı, omuzlarını silkti ve Eva von Prackwitz'in peşinden yürüdü.

"Baba!" dedi Weio. Annesi iki hafta sonra ilk defa onu bugün unutmuş gibiydi. "Biraz dışarı çıkabilir miyim? Yüzmek istiyorum..."

"Ah, Weio..." diye mırıldandı babası. "Çok aceleleri var gibi! Bak birkaç kaz yüzünden neler oldu! Şimdi saatlerce konuşup duracaklar, belki de gece yarısına kadar ve sonunda değişen hiçbir şey olmayacak."

"Evet, baba," dedi Weio. "Yüzmeye gidebilir miyim?"

"Oda hapsinde olduğunu biliyorsun, Weio," diye konuştu babası. "Annenin verdiği cezayı ben kaldıramam. Fakat canın isterse gel benimle, biraz ormanda gezinelim."

"Evet, baba," dedi kızı ve sorduğu için kendi kendine kızdı. Bugün babası da tıpkı annesi gibi onu unutmuş gibiydi...

8

Saraydaki zorlu ziyaretin konusu, von Prackwitz'in arazisinde hırsızlık yaptıkları için öldürülmüş olan kazlardı. Hanımefendi'yle von Studmann'dan önce saraya varan Elias olup biteni çabucak anlatmıştı. Ancak bu zorluğu yaratan, hırsızlık yaptığı için öldürülmeleri değil, bedenlerini terk etmiş kazların, şimdi hayalet gibi sarayın içinde gezinmekte olan ruhlarıydı...

Yaşlı Hanımefendi'nin yukarıdaki büyük odasında dört kişi bir araya gelmişti. Açık pencerelerden yüksek ıhlamur ağaçlarının gölgesi içeri vuruyordu. Karşıdaki duvarcılar işlerini bitirmişti, gürültüleri artık duyulmuyordu. Duvar örülmüş, haç ortaya çıkmış ve von Studmann'ın isteği üzerine de kırmızıya boyanmıştı. Aynı anda yaşlı von Teschow olup bitenlerden habersiz karaçam ormanında gezinip duruyordu.

Odada oturanlar o dönmeden eşinin tekrar sakinleşip, kendine geleceğini umuyordu. Yaşlı von Teschow arkası yüksek koltuğuna oturmuş, elindeki mendili arada sırada nemli gözlerine götürerek konuşulanları dinliyordu. Yakın arkadaşı Jutta von Kuckhoff da her zamanki gibi bildiği, bazıları alaylı atasözleriyle konuşmaya karışı-

yordu. Von Studmann yerine göre ciddi, kibar veya kederli bir yüz ifadesiyle konuşulanları dinliyordu. Arada sırada ağzından çıkan akıllı sözler yaraya iyi gelen merhem gibiydi.

Eva von Prackwitz, annesinin sözünden çıkmayan çok uysal küçük bir çocuk gibi yaşlı kadının dizi dibinde küçük bir tabureye ilişmişti. Bir evlilikte en önemli şeyin iki insan arasındaki geçerli kurallar olduğunu ve bu kurallara göre de kadının çoğu kez eşinin tüm ayıplarının, kabahatlerinin ve düşüncesizce yaptıklarının bedelini ödemek zorunda olduğunu biliyordu. Az önce villadan çıkarken onunla birlikte yürüyen Bay von Studmann'a, kurtarabildiğim kadarını kurtarmak zorundayım, dediğini de unutmamıştı. Hiç sesini çıkarmadan annesinin, kazların öldürülmesi, duvara örülen haç, hapishaneden getirilen işçiler ve eşi üzerine tüm söylediklerini başı önünde dinledi. Bunlar yetmezmiş gibi yaşlı kadının ilgilenmemesi gereken bazı özel şeyleri de işitmek zorunda kaldı. Annesi, Violet'in eğitiminden çok ipek iç çamaşırlar kullanmasına, sık sık ıstakoz yemesinden ("*Fakat anne onlar küçük yengeçler*") değişik rujlarına, kilo almasından giysilerinin dekoltesine kadar bir sürü başka şeyden de söz etti durdu.

"Tabii anne, biraz dikkat ederim... Tabii sen haklısın anne..."

Kadının o anda çok akıllı davrandığını von Studmann kabullendi. Von Prackwitz hiç karşı çıkmadan annesinin bütün söylediklerine "evet" diyordu. Konuşulanları sesini çıkarmadan dinleyen von Studmann şöyle düşünmeden de edemedi: Niçin annesinin önünde boynunu eğiyor, niçin itiraz etmeden her şeyi dinliyor, bazıları çok ağır sözlere kimin için katlanıyordu? Her şey yoluna girdikten sonra akşama zafer naraları atacak ve: "Ben sana dememiş miydim... Bütün şamata boş yere oldu... Ben bunun baştan böyle olacağını biliyordum... Sen ise hep karşı çıkıyorsun, söylediklerime inanmıyorsun!" diyecek olan kocası için mi yapıyordu?

Savaş ve barış yıllarında oluşmuş bir dostluğun buradaki koşullar altında nasıl da çabucak bozulduğunu görmek ürperticiydi! Von Prackwitz hiçbir zaman olağanüstü yetenekli bir subay olmamıştı. Studmann bunu Neulohe'ye gelirken de biliyordu. Fakat o hep kendisine güvenilen, sohbeti güzel olan bir dost, yürekli bir insandı. Ancak şimdi burada ne kalmıştı bütün bunlardan geriye? Artık ona güvenemiyordu. Adamlarını tarladan pancar çalanların peşinden yolluyor, köylüler yakalandığında ise hiçbir şeye karışmak istemiyordu. O artık Studmann'ın dostundan çok yapılanlardan hoşlanmayan bir patrondu. Kendisiyle rahat rahat konuşulamıyordu. Sadece onu rahatsız eden, onu kıran şeylerden, iş ve para sorunlarından söz edip duruyordu. Yürekli de değildi. O günkü önemli görüşmeye de kendisi gideceğine eşini yollamıştı.

Studmann düşünmeye devam etti. Cepheden dostu emekli süvari yüzbaşısı beğenmediği bu kötü karakter özelliklerine mutlaka daha önce de sahipti, fakat şimdi, değişik koşullar altında iyice su yüzüne çıkmıştı. Neulohe'de karşısında oturan bir başkası, von Prackwitz'in eşi Eva çok değişik bir insandı, her şeyden önemlisi yürekliydi. Yaşlı annesi, ince, zayıf, sivri gagalı küçük bir kuşu andıran kadın koltuğuna kurulmuş, kızı ise, açan bir çiçeğe benzeyen o genç insan, ayağının dibinde oturuyordu. Evet, o henüz genç sayılırdı, çekiciydi de... Buralarda doğup gelişmişti. Nasıl da anımsatıyordu doğadaki olgun, altın başakları... Yaşlı annesi giysilerinin dekoltesinden söz ettiğinde bir an için başını önüne eğmiş, ipek bluzuna bakıp, hiç sesini çıkarmamıştı. Studmann kadını bir an için kabahati ortaya çıkmış ortaokul öğrencisine benzetti!

Fakat von Studmann acaba bu kadının sadece iyi yanlarını mı görüyordu? Bir zamanlar süvari yüzbaşısıyla dost olurken nasıl onun sadece iyi yanlarını görüp, hata yapmışsa, şimdi aynı hatayı bu kadında da mı yapıyordu? Sonuçta o bir kadındı, bir insandı, kısacası teorik olarak her insan gibi onun da mutlaka kimi hatalı yanları

olacaktı! Düşündü taşındı, fakat o anda eleştirilecek bir yanını bulamadı. Artık onun gözünde hiç hatasız birisiydi, sanki gökten inivermişti! Fakat kimin için? Kafası karışık çılgının biri için mi?

Şimdi nasıl da annesinin söylediği her şeyi uslu bir çocuk gibi dinliyor, bazı sözlerine nasıl gülümseyerek kısa yanıtlar veriyor, zehir dolu konuları nasıl da sohbete çevirmesini beceriyordu. Ah, yanlış düşünüyorum, dedi Studmann, bunu eşi için yapmıyor, sadece çocuğu için bütün bunlara katlanıyor! Eşi hakkında o da mutlaka benim gibi düşünüyor. Nasıl davrandığını az önce ikimiz de villanın giriş holünde görmüştük. Böyle bir insanla aralarındaki bağ sağlam olamaz. Bu kadın bütün her şeye kızı Violet uğruna katlanıyor. Tabii doğduğu ve tüm yaşamını geçirdiği bu çiftliği de kaçırmak istemiyor!

Dostunu kınayıp, onun hakkında hüküm vermesi o anda vefasızlık kabul edilebilirdi. Ancak von Studmann'ı anlamak da gerekirdi, çünkü o gün kafası çok karışıktı, doğru dürüst düşünemiyordu. O anda bir uçuruma yuvarlanmakta olduğunu fark etse kendi de çok şaşırırdı. Fakat az ötede, annesinin ayakları dibinde oturan bu capcanlı kadın kafasını karıştırıyordu. Uzun saçlarını tepesinde toplamıştı; gergin, uzun boynunu sağa sola hareket ettiriyor, bir yılan gibi kıvrıyordu. Güzel, bembeyaz omuzlarını saten bir bluz hafifçe örtüyordu. Taburede otururken bir ayağını ileri doğru uzatmıştı. İpek çorapların içindeki ayak bilekleri ince ve zarifti. Elini kaldırdığında gümüş bileziği şıngırdıyordu. Çıplak kolları etli ve kusursuzdu. O sanki bir Havva'ydı, hep genç kalmış bir Havva!

Von Studmann'ın her yanı tutulmuş gibiydi. Kafasından geçirdiklerinin doğru olup olmadığını iyice düşünemiyordu. Kırkına yaklaşıyordu. Bu yaştan sonra duygularının böylesine karmakarışık olacağını, kendini bu kadar istekli hissedeceğini aklının köşesinden bile geçirmemişti. Ona ne oluyordu, anlayamıyordu. Öyle hiç hare-

ketsiz, uslu uslu oturuyor, çok az ve çok temkinli konuşuyordu. Fakat bu sakin görünüme karşın içinde ateşler yanıyordu!

Şu ölü kazlar konusu bir kapansaydı. Fakat kızıyla konuşması sırasında tam sakinleşir, yine kendine gelirken aniden kazlarını anımsayan yaşlı kadın yeniden gözyaşları dökmeye başlıyordu. İki kadının sohbeti ikide bir hizmetkârların kapıyı vurup, ölü kazları ne yapacaklarını sormasıyla kesiliyordu. Önce hizmetkâr Elias gelmişti, ardından genç hizmetçi kız, en son da Amanda... Her defasında yaşlı kadın yeniden ağlamaya başlıyordu. Von Studmann'ın gözünde çalışanların bu tuhaf davranışı maksatlı olabilirdi, belki de amaçları Hanımefendi'yi rahatsız etmekti.

Bir an Eva'nın bakışlarında yalvarışı sezen von Studmann odayı terk etmeye karar verdi. Ve onu büyülemiş olan bu dünyaya arkasını döndü, dışarı çıktı. Eşikten adımını attığı anda yine kendine geldi. Otelcilikteki deneyimleri ona, burada da elemanların bazı dolaplar çevirdiğini söylüyordu.

Sarayın bodrum katına indi. Uşak Räder az önce gelen ölü kazları orada çalışanlara teslim etmeyi denemiş, fakat hiç kimse bu sorumluluğu üzerine almayınca da bodrum pencerelerinin ve kapılarının önüne bırakmak istemişti. Saraydakilerin uyanıklığı onu bu amacından vazgeçirmişti. Nedeni bilinemez, fakat Hubert Räder, peşinde bir gündelikçi, inatla sarayın çevresinde dolanıp duruyor, kimseye fark ettirmemeye çalışarak, balığı andıran o donuk gözleriyle sağa sola bakınıyor, kümesi andıran bir deliği arıyordu.

Onun bu saçma çabalarına von Studmann engel oldu. Önce peşindeki gündelikçiye yine işine gitmesini söyledi. Sonra da Räder'den onunla birlikte gelmesine istedi. Fakat genç uşak nedense oldukça soğuk davrandı. Asık bir suratla, Studmann'a bakmadan, Beyefendi'den ölü kazları buraya saraya getirip, bırakma emrini almış olduğunu söyledi. Eğer kendisine söyleneni yerine getirmezse işinden olabilirdi. Sayın Hanımefendi de bunu onaylamıştı.

Von Studmann ise bu söylediğinin artık geçerli olmadığını, Sayın Hanımefendi'nin az önce ölü kazlarının buradan uzaklaştırılması gerektiğini kendisine söylediğini anlatmaya çalıştı, fakat Räder'i buna bir türlü inandıramadı. Onun gözünde Beyefendi'nin verdiği görev kutsaldı! Hem şimdi ölü kazları buradan başka nereye götürebilirdi? Tekrar villaya geri götürse Beyefendi onu anında kapının önüne koyardı!

Von Studmann karşısındaki Räder'i efendisine çok sadık bir uşak olarak kabul etmeliydi. Fakat nedense o anda bu adamı çok dik kafalı buldu, ondan tiksindi. Elinde olsa tekrar saraya girip, üst kattaki büyük odaya çıkar, neler konuşulduğunu, ne karar alındığını duymak isterdi. Bunu yapacağına tam beş dakikadır sabırla şu eşek herife ne yapması gerektiğini anlatmaya çabalıyordu!

Fakat sonunda sabrı taştı, birlikte dosdoğru büroya gideceklerini söyledi. Sözleri emir çıkmıştı ağzından. Saray çalışanlarından birini yanına çağırdı, el arabasıyla peşlerinden gelmesini söyledi. Ve en önde Studmann, arkasında bir şeyler söylenen Räder, en arkadan da tekerlekleri gıcırdayan ağır arabayı iten hizmetkâr yola koyuldular. Von Studmann, bizi görenler mutlaka alayla gülümsüyordur, diye bir an düşündü.

Bürodan içeri girer girmez hemen telefona koştu. "Beyefendiyi arayacağım," dedi sakin olmaya çalışarak. "İşinizi yitireceksiniz diye korkmanıza gerek yok!"

Telefonun kolunu çevirdi. Uşak Räder hiç sesini çıkarmadan yanında duruyordu. Villada telefonu açan olmadı. Von Studmann telefonun kolunu birkaç kez daha çevirdi. Öfkeli bakışlarla yanındaki uşağı şöyle bir süzdü. Räder ise olup biteni umursamazmış gibi tutkallı sinek kağıdının çevresinde dönen sinekleri seyrediyordu. Sonunda villadaki telefon açıldı. Telefona çıkan kadın aşçı Armgard Beyefendi'nin kızıyla dolaşmaya çıktığını söyledi. Uşak Räder başını

çevirip, von Studmann'a baktı. Sanki, ben bunu biliyordum, demek istiyordu.

"Kazları villaya götürün, Bay Räder," dedi von Studmann yanındaki uşağa. Sakinleşmiş gibiydi. "Bodrumda koyacak bir yer bulursunuz. Ben de az sonra konuyu Beyefendi ile konuşur, hallederim. – Korkmanıza hiç gerek yok!"

"Ben kazları saraya teslim etmek zorundayım, yoksa işimden olurum," diye Hubert Räder inadını sürdürdü.

"Öyle ise kazları buraya bırakın!" Studmann bu kez sesini yükseltti. Yine öfkelenmeye başlamıştı. "Hayvanların ortadan kaybolması gerek. Elimde olsa onları bir daha öldürürdüm!"

"Kusuruma bakmayın," diye uşak Räder kibarca karşı çıktı, "fakat benim görevim bu kazları saraya teslim etmek..."

"Allah kahretsin!" Studmann'ın öfkesi tepesine çıkmış gibiydi. Uşağın bu kadar inatçı olmasını anlayamıyordu.

"Allah kahretsin!" diye bir başkası da bağırdı. Ses dışarıdan geliyordu. "Benim kazlarımın burada ne işi var? Niçin arabada onlar? Kim öldürdü onları?"

Von Studmann birkaç adımda dışarı fırladı. Kapının önünde yaşlı Beyefendi von Teschow duruyordu. Öfkesinden yüzü kıpkırmızı olmuştu. O anda yaralı bir aslanı andırıyordu. Elindeki bastonu havada şöyle bir salladı. Arabayı buraya getiren duvarcı ustası Tiede bir şeyler mırıldanarak kenara çekildi.

"Beyefendi, rica ederim..." diye konuştu von Studmann sakin kalmaya çalışarak. Bir an için kendini oteldeki öfkeli müşterilerin karşısında gördü. Orada da her şeye rağmen sakin olmasını öğrenmişti. "Bu adamın kazlarla hiç ilgisi yok. Ben..."

"Yoksa siz mi öldürdünüz kazlarımı? Atilla'cığımı? Ben size gösteririm başınıza ne geleceğini! Derhal bu çiftliği terk etmenizi emrediyorum! – Bırakın bastonumu, Bay...!"

Yaşlı adamın bastonu yüzüne çok yaklaşmış olmasına karşın von Studmann bir adım bile geri çekilmedi. Çabucak kavramış olduğu bastonu da bırakmadı.

"Beyefendi, rica ederim sakin olun!" Yaşlı adamın yüzü renkten renge girdi. "Burada çalışanların yanında böyle..."

"Onlar benim şu kadar olsun umurumda değil!" diye yaşlı adam hırlar gibi konuştu. "Kazlarımı vurup öldürürken onlardan utanmadınız mı? Şimdi size açık açık söylüyorum, burada bir saat bile kalmanızı kabullenecek değilim! Berlin'den Neulohe'ye geliyor... Kendini akıllının teki sanıyor, solcu bir avukat gibi gevezelik edip duruyor!"

Ah, şu yaşlı adam... Şimdi az önceki yenilgilerinin öcünü aldığını sanıyor ve buna çok mutlu oluyordu. Studmann'a öyle geldi ki, von Teschow'un şu andaki öfkesi oynadığı bir roldü. Kazları onun vurmuş olduğuna gerçekten inandığını sanmıyordu. İlerlemiş yaşına karşın akılsız biri değildi. Fakat şimdi öfkeli biri rolünü oynayabilmek için buna inanmak zorundaydı!

Von Studmann bu "kaz olayı"nın arkasında yatan gerçekleri ve sorunları bilmemesine karşın yaşlı adamın öfkesinin iyi bir rol olduğuna emindi. O ana kadar sıkı sıkı tuttuğu bastonu birden bıraktı ve sesini yükselterek: "Sayın Beyefendi ne yazık ki siz çok yanılıyorsunuz!" diye konuştu. "Kazlara ateş etmiş olan damadınız. O sadece hayvanları ürkütüp, tarladan uzaklaştırmak amacıyla ateş etmişti. Fakat..."

"Yalan söylüyorsunuz!" diye yaşlı adam öfkeyle bağırdı. "Hem de çok büyük bir yalan..."

"Benim anladığım kadarıyla o ürkütmek amacıyla ateş etti." Studmann da yavaş yavaş öfkeleniyordu. Yüzünün solduğunu fark etmedi.

"Benim damadım... Evet, evet siz yalancısınız! Az önce damadıma rastladım, ormanda yarım saat kadar dolaştık. Bana kazlardan

tek kelimeyle de olsa söz etmedi. Siz şimdi, damadınız korkağın teki, damadınız yalan söylüyor mu, demek istiyorsunuz? Hayır, hayır korkak olan, yalan söyleyen sizsiniz!"

Von Studmann'ın yüzü iyice soldu. O anda yaşlı adamın yanından uzaklaşmak, odasına gidip, bavulunu topladığı gibi buradan daha sakin bir yöreye, örneğin Berlin'e gitmek istedi! Yoksa yaşlı adamı öfkeyle şöyle bir itip, yere mi yuvarlasaydı? Duvarcı ustası Tiede şaşkınlıktan ağzı açık her şeyi dinliyordu. Bu arada büroyu terk etmemiş olan uşak Räder de mutlaka konuşulanları kelimesi kelimesine dinlemekteydi. Bağırarak söylenenler az ötede, fundaların ardındaki sarayın açık pencerelerinden içeri giriyor, bazı kulaklara mutlaka ulaşıyordu. Sinirinden kudurmuş olan yaşlı adamın ağzından gittikçe daha çok hakaret dolu sözler çıkmaya başladı. Fakat von Studmann yavaş yavaş şuna inanmaya başladı: Von Teschow sadece ağır sözler söyleyebilmek için öfkeli rolünü oynuyordu. Gerçeği ise mutlaka biliyordu.

Von Studmann iki gündür bir mektup taşıyordu cebinde. Başka bir yörede, daha bereketli topraklardan ona iş önerisi gelmişti. Çabalarını, yeteneklerini niçin başka bir yerde kanıtlamasaydı? Yaşlı adam az önce gerçeği söylemiş olabilirdi. Emekli süvari yüzbaşısı dostuna gerçekten ormanda rastlamıştı, fakat o kayınbabasına olup biteni anlatmamıştı.

Von Studmann bavul toplamaya odasına gitmedi. Öfkeli yaşlı adamdan ve ölü kazlardan uzaklaştı, saraya doğru yürüdü. Fakat oraya gitmesinin nedeni ne o güzel kadının yanında olmak istemesi, ne de görev bilinciydi. İnatçı her erkeğin o anda göstereceği olağan tepkiydi. Öfkeli von Teschow'un yanında daha uzun süre durmaya hiç niyeti yoktu. Onu öyle bırakıp, yürüdü. Şaşkın adam peşinden seslendi:

"Hey! Nereye gidiyorsunuz? Benim parkımda ne işiniz var? Oraya adım bile atamazsınız, size bunu yasaklıyorum!"

Von Studmann onu duymamış gibi yürümeye devam etti. Yaşlı von Teschow bir an ne yapacağını bilemedi. Aforoz edici sözlerini başkasının suratına haykırsındı! Bağıra çağıra, nefes nefese peşinden koşmaya başladı. "Parkıma girmenizi yasaklıyorum! Evimde işiniz yok! Elias... İçeri sokmayın onu! Buna meskene tecavüz denir! Sakın çıkmasın yukarı!"

Aynı anda eşinin birinci kattaki odasının kapısı hızla kapandı.

Yaşlı adam Elias'ı yanına çağırdı ve fısıldar gibi sordu:

"Ne işi var orada?"

"Sayın Hanımefendi annesinin yanında da..." diye Elias fısıldayarak yanıt verdi.

"Meskene tecavüz bu!" diye von Teschow yine sesini yükseltti. Bu geri çekilmeden önceki son top ateşiydi! "Ne kadar zaman oldu?" diye tekrar fısıldayarak sordu.

"İki saati geçti, "dedi Elias. "İki bayan da ağlıyor..."

"Lanet olsun!" diye yaşlı adam fısıldadı.

"Baba!" Kızı yukardan sesleniyordu. "Yanımıza gelmek istemez miydin?"

"Ne işim var orada!" diye yaşlı adam bağırdı. "Atilla'mı gömmeliyim! Lanet olası kaz katilleri!"

Kızı koşar adım merdivenleri indi. Sanki on yedi yaşında genç bir kızdı, henüz annesiyle babasının yanında mutlu bir gençlik yaşıyordu.

"Baba," diye heyecanla konuştu ve kolundan tuttu. "Bana yardım etmen gerekiyor!"

"Benim katillerle işim yok!" Hâlâ öfkeliydi. "O herif hemen evimi terk etsin! O burada olduğu sürece ben dışarıda bekleyeceğim!"

"Baba, lütfen gel benimle..."

Yaşlı adam birinci basamağa adımını attı.

"Bay von Studmann'ın çok nazik ve herkese yardıma hazır biri olduğunu çok iyi biliyorsun. Şimdi benim yanımda böyle davranmaktan da lütfen vazgeç!"

Kadının ses tonu her zamankinden değişikti. Biraz hüzünlüydü.

"İnsan yaşlanmamalı, Eva'cığım," diye babası konuştu. Sonra Elias'a döndü ve biraz öfkeli: "Elias, eğer Bay von Prackwitz, damadım denen o kişi gelirse, kendisiyle konuşacak zamanım olmadığını söylersin!" dedi. "Söyle ona, kendisine kiralayacak başka bir arazi arasın! Hem de derhal bugün!" Sonra tekrar kızına döndü ve usul sesle: "Eva'cığım sen benden ne istersen iste," dedi, "fakat önce damat Neulohe'den uzaklaşmalı. Anladın mı?"

"Şimdi her şeyi sakin sakin görüşeceğiz, baba," diye kızı Eva yanıt verdi.

"Görüşelim bakalım, Eva'cığım!" diye yaşlı adam homurdandı ve kızının kolunu tutup, sıktı.

9

Yaşlı Beyefendi, sonsuz arazilerin sahibi von Teschow, damadına ormanda gezinirken rastlamıştı. Birlikte en fazla yarım saat sohbet ederek yürümüşlerdi. Aralarında iki şeyden söz etmişlerdi: Önce ormandaki karacalardan, sonra da Violet'ten. Büyükbabası onu haftalardır görmediğinden şikâyet etmişti. Öldürülen kazlar konusunu ise ne yaşlı adam, ne de damadı açmıştı.

Von Studmann'ın eski dostu Prackwitz'in korkağın teki olduğu görüşü pek doğru değildi. Emekli süvari yüzbaşısı korkak bir insan sayılmazdı. O sadece dengesizdi, sağı solu belli olmayan birisiydi. Böyle anlarda o yeni ergenlik çağına girmiş bir genç kızı anımsatırdı, ilk çocuğunun doğumunu bekleyen bir anneyi ya da sahneye çıkmaya hazırlanan kaprisli bir primadonnayı... Emekli süvari yüzbaşısı von Prackwitz böyle anlarda bir kadına benzerdi. Fakat korkağın teki değildi o!

Gezinti sırasında kazlar konusunu açıp, kayınbabasıyla büyük bir tartışmaya girmeye hiç de niyetli değildi. Ne de olsa günün büyük

bir bölümünü kavga ve tartışmayla geçirmişti. Yeni bir tartışmadan çekiniyordu, buna keyfi de yoktu. Artık barış ve iç huzuru arıyordu. Emekli süvari yüzbaşısı bütün gücünü sabahki tartışmayla yitirmişti, öfkesi de tüfeğinden çıkan kurşunlarla sona ermişti. Yanında yürüyen lodenli, alnında terler birikmiş yaşlı adama şöyle bir baktı. Ona duymak istediği güzel şeyler söylemeliydi. Eşi Eva'yla konuşacağını ve Weio'nun büyükbabasıyla büyükannesini ziyaret edebilmesi için oda hapsine artık bir son vermesini isteyeceğini belirtti.

"Sevgili Weio biraz şişmanlamış gibisin, yüzün de oldukça solgun," diye yaşlı adam konuştu. "Gel bakayım, ver büyükbabana bir öpücük. – Yavaş, yavaş, o kadar coşkulu olma... Önce yüzümdeki şu terleri bir sileyim."

Yaşlı von Teschow elini pantolon cebine attı ve üzerine Aziz Hubertus'un resmi işlenmiş koskocaman bir mendil çıkardı. Damadı canı sıkılmış gibi başını çevirdi. Onu öfkelendiren, cebinde böyle mendiller taşıyan yaşlı adamın bir yandan kızına yakınlık gösterip, yanağına öpücük kondurması, öte yandan da lanet olası o sözleşmeyle damadına eziyet edip, acı çektirmek istemeseydi. Başını kaldırdı, alaçamlara baktı. Kozaklar arasında kuşlar uçuşuyordu. Bir süre hiç konuşmadan öyle yürüdüler. Sonra emekli süvari yüzbaşısı: "İzin verirsen, artık eve dönmek istiyoruz?" diye sordu.

"Elbette çok Saygıdeğer!" dedi yaşlı adam. Keyiflenmiş gibiydi. Belli etmese de, damadının şu göstermelik nezaketine çoğu zaman öfkeleniyordu. "Haydi bakalım sevgili Weio sarıl büyükbabana şöyle bir!" Sesi bir an için Berlin sokaklarında bağıra çağıra sosis satan sarhoş bir adamı andırdı. "Göğsüm sıcaktır, biraz da yağlı!"

"Haydi bakayım, sarıl büyükbabana," dedi babası emreder gibi. (Öfkelenmek için bu adamla beş dakika birlikte olmak yetip de artıyordu).

"Gel bakayım, Weio!" diye yaşlı adam karga gibi sesiyle konuştu. "Babanın gözünde ben kendisine öyle pek değer verilecek biri değilimdir... Tuhafıma giden ise, çiftliğimi yine de çok değerli bulması!"

Von Teschow karşısındakini tam on ikiden vurduğundan emin yürüdü gitti. Fakat az sonra yine de kendi kendine bir şeyler homurdanmadan edemedi.

Emekli süvari yüzbaşısı bir süre hiç konuşmadan kızının yanında yürüdü. O gün tekrar öfkelenmemek istemesine karşın yavaş yavaş yine öfkelendiğini sezer gibi oldu. Öfke artık ona yaramıyordu. Kayınbabasıyla ilgili her türlü düşünceyi kafasından atmak için kendini zorladı. Çoktandır satın almayı düşlediği Horch marka otomobili gözünün önüne getirdi! Bu yıl hasat kalktıktan sonra böyle bir otomobile sahip olmayı hep kafasından geçiriyordu. Fakat o sabah Studmann'ın yaptığı hesaplar düşlerine bir son vermişti. Tek nedeni de yaşlı kayınbabanın onu hileli bir sözleşmeyle kandırmış olmasıydı!

"Büyükbaban beni her karşılaştığımızda öfkelendirmeye devam ediyor, Violet," dedi yanında yürüyen kızına.

"Ah, büyükbabam bunu bilerek yapmıyor..." diye konuştu Weio babasını teselli etmek ister gibi. Bir süre sustuktan sonra devam etti: "Sana bir şeyler sormak istiyorum."

"Büyükbaban her şeyi bilerek yapıyor, her söylediğinin altında amaçlı bir şeyler yatıyor!" Emekli süvari yüzbaşısı bastonunu toprak yoldaki yaban otlarına vura vura yürüyordu. "Sen ne sormak istiyorsun bana?"

"İrene'den mektup aldım, baba, diye Violet konuştu. "İnanmazsın, fakat Gustel Gallwitz evlenmek istiyormuş!"

"Öyle mi?" Kızın verdiği haber babasını pek ilgilendirmedi. Ne de olsa Gallwitz ailesi Pomeranya'da yaşıyordu, Prackwitzler'le de hiçbir yakınlıkları veya akrabalıkları yoktu. "Kiminle evleniyormuş!"

"Ah, bunu bilmiyorum. Adam bir teğmenmiş! Fakat sana sormak istediğim bir şey var, baba..."

"Adam Rayh ordusunda mıymış?"

"Bunu da bilmiyorum... Evet, olabilir. Fakat baba..."

"O zaman ya adamın değişik bir özelliği olacak, ya da Gallwitzler evliliği parasal olarak destekliyor... Bir teğmen eline geçen birkaç kuruşla öyle kolay kolay ev geçindiremez!"

"Fakat baba..." Weio sesini yükseltti. "Ben sana başka bir şeyden söz etmek istiyorum... Gustel benden büyük değil ki..."

"Ne var bunda? " diye babası sordu.

"Fakat baba..." Weio heyecanlanmış gibiydi. (Çok iyi biliyordu, böyle bir konuyu annesine açamazdı. Kadın kızının sorusunun ardında yatan şeyin kokusunu hemen alırdı.) "Gustel on beş yaşında! Kızlar on beş yaşında evlenebilir mi?"

"Tabii evlenemez!" oldu babasının kesin yanıtı. "Bu mümkün değildir! Buna küçük yaşta bir kızın iğfal..." Hemen sustu. "Hayır, hayır, bu yasal olarak mümkün değildir. Hatta Ceza Kanunu'nda da yeri vardır!"

"Ne yazıyor orada, baba?" diye Weio sordu. Çok şaşırmış gibiydi.

"Senin gibi küçük kızların bu konularla ilgilenmemesi gerektiği..." dedi babası ve gülümsedi. Eşi Eva'nın, kızı Violet'le böyle konulardan söz ettiğini duysaydı çok kızacağını düşündü. Ne de olsa eşi son günlerde, Violet'in sandıkları kadar hiçbir şeyden habersiz bir kız olmadığına inanıyordu. Hemen yüzünü ekşitti ve konuşmasına devam etti: "Bu nedenle de on beş yaşında bir kızla içli dışlı olan adamlar ahlaksızdır, ele geçtiler mi doğru hapishaneyi boylarlar... İşte Ceza Kanunu'nda bunlar yazar!"

"Fakat kızın henüz on beş yaşında olduğunu adamın bilmesine gerek yok ki!" diye Violet heyecanla konuştu.

Emekli süvari yüzbaşısı durdu ve kızına şöyle bir baktı. "Bir kızla ilişki kuran bir adam kızın kaç yaşında olduğunu bilmiyorsa

karaktersizin tekidir! Böylelerini korumana gerek yok, Violet. Haydi yürümeye devam edelim."

Yürüdüler. Emekli süvari yüzbaşısının düşüncelerinde yine kayınbabasıyla, almak istediği Horch marka otomobil vardı. Ne yapıp yapıp bu otomobile sahip olmalıydı! Birçok tanıdığının altında bir Horch vardı!

"Fakat baba," diye Violet az sonra yine aynı konuya döndü, "o Gustel ile mutlaka evlenmek istiyor! Kız on beş yaşında da olsa onlar evlenmek istedi mi bunun bir çıkar yolu olmalı..."

"Merak etme, belki vardır..." diye babası sesini yükselterek konuştu. "İçişleri bakanlığına dilekçe versinler... Ne bileyim, bakarsın olumlu yanıt alırlar. Fakat ben baba olarak kızımın böyle bir evliliği yapmasını onaylamazdım!"

"Ben evlenmek istemiyorum ki, baba!" diye Weio güldü. "Yoksa sen kafamdan böyle bir şey geçirdiğimi mi sandın? Ah baba, şimdi seninle ormanda gezinebildiğim için o kadar mutluyum ki... Hem ben bütün erkekleri iğrendirici buluyorum, senin dışında."

Babasının koluna girdi, ona iyice sokuldu.

"Bak sevgili Weio senin bu yaşta kafanda erkekler olmadığını ben annene hep söyleyip duruyorum!" diye babası gülümseyerek konuştu ve kolunu şöyle bir sıktı.

"Ah, baba acıtıyorsun! – Fakat biliyor musun, şu Gustel konusu beni yine de çok ilgilendiriyor. Eminim İrene'nin yazdıkları doğru. Ne olur anlat baba, şu yasaları filan... Ne yapmaları gerektiğini de..."

"Weio ne oluyor? Siz kadınlar hep aynısınız! Söz evlilikten açıldı mı hepiniz meraklı keçileri andırırsınız!"

"Ah, baba! Ben keçi değilim! Fakat içişleri bakanı kabul ederse, baba da 'evet' demek zorunda değil mi?"

"Niçin?" Von Prackwitz'in kafası Pomeranya'daki şu evlilik sorununu bir türlü almıyordu. "Önce babanın evliliği kabullenmesi, sonra da içişlerinden izin istemesi gerekir!"

"Baba mı? Gustel değil mi?"

"O daha on beş yaşında, çocuk sayılır..."

"Peki ya adam dilekçeyi verirse, o teğmen demek istiyorum..."

"Baba Gallwitz'in izni olmadan Gustel evlenemez!"

"Yani hiç mi evlenemeyecek Gustel?"

"Evlenir, yirmi bir yaşına geldikten sonra!"

"Niçin daha önce evlenemez? Fakat baba, on yedi veya on sekiz yaşında evlenenler oluyor!"

"Weio, sen beni yavaş yavaş çıldırtacaksın! Onlar babalarının izniyle evleniyor!"

"Peki, o izin olmazsa ne oluyor"

"O izin olmazsa," diye babası bağırdı, "namuslu hiçbir kız evlenmiyor! Anlaşıldı mı Weio?"

"Tabii, baba!" dedi Weio süt dökmüş bir kedi gibi. "Sen her şeyi bildiğin ve çok güzel açıkladığın için sana soruyorum. Annem böyle değil."

"Haklısın, Weio," diye konuştu emekli süvari yüzbaşısı. Kızının son söyledikleriyle biraz rahatlamıştı. "Fakat sen bugün öküzün altında buzağı arıyorsun!"

"Ne yapayım baba? Fakat Gustel'in ne yapacağını çok merak ediyorum. İrene'nin yazdığına göre yaşlı baba Gallwitz bu evliliğe pek yanaşmıyormuş. Teğmenle Gustel ise mutlaka evlenmek istiyormuş; ne olursa olsun evleneceklermiş. Bu mümkün değil mi, baba?"

"Mümkün, Weio," dedi babası. "Eğer Gustel hiç yola gelmeyen kötü bir kızsa teğmenle kaçar! İngiltere'ye giderler, kendilerini nikâhlayacak o nalbandı bulup, orada evlenirler! Fakat böyle bir evliliğin burada hiç değeri yoktur. Böyle bir kız artık baba evine dönemez, teğmen de üniformasını çıkarıp, asar, orduda bir daha görev filan yapamaz."

"Fakat onlar evli sayılır, baba..."

"Evet evli," diye emekli süvari yüzbaşısı yine sesini yükseltti. Yüzü kıpkırmızı olmuştu. "Fakat anasıyla babasının hayır duası olmadan yapılmış bir evlilik bu!" (Weio'nun babası hiç kiliseye gitmezdi.) "Onların hayır duası çocuklara yuva kurdurur, laneti ise bu yuvayı yıkar! – Weio, kafana böyle saçma şeyleri sokan o iki kıza mektup yazmanı sana yasaklıyorum!"

"Evet, baba!" diye kızı usulca konuştu. "Hem ben o gelen mektubu da çoktan yırtıp attım."

"Çok akıllıca bir şey yapmışsın!" diye homurdandı babası.

Sonra hiç konuşmadan ormanda yürümeye devam ettiler. Yine sinirlenmek zorunda kalan baba kendini başka şeyler düşünmeye zorladı. Düşündeki Horch marka otomobili gözünün önüne getirdi. Fakat ilk anda bunu başaramadı, onu öfkelendiren düşüncelerden bir türlü kurtulamadı. Sonra otomobilin iç düzenini düşündü, acaba koltukları nasıl olmalı, dedi kendi kendine. Hangi deriyi yeğlesem, hangi renk daha çok yakışır? Az sonra yavaş yavaş yine sakinleştiğini hissetti. Yanında artık çok şükür konuşmayan güzel kızı, güneşli bu yaz gününde gezintisine devam etti...

Gelişmekte olan kızı Weio da sakinlemişti. Çünkü artık biliyordu teğmeniyle evlenmek için bir çıkar yol olduğunu! Babasının söylediğine göre teğmen üniformasını çıkarmalıydı; anasıyla babası böyle bir evliliğe onay vermeyeceği gibi hayır duası da etmeyecekti! Fakat bunlar pek önemli şeyler değildi! Çünkü babasını kandırmak kolaydı, bunu onaylamayacağı bir evlilikten sonra da niçin başarmasındı? Hem Fritz yetenekli birisiydi. Ordudan ayrıldıktan sonra niçin başka bir işte tutunamasındı? Weio günün birinde ailenin tek çocuğu olarak buradaki her şeye konacağını biliyordu. Fritz bisikletine atlayıp, köy köy dolaşacağına niçin burada çalışıp, babasına yardım etmesindi?

Babasının yanında yürüyen kızın düşünceleriyle duyguları sürekli birbirine karışıyordu. Fakat o bunun farkında değildi. Geleceği

bir aynaydı, o aynada sadece ışıl ışıl kendi yüzünü görüyordu. Az önce babasının "karaktersizdir" ve "ahlaksızdır" demesini de pek önemsemiyordu. Weio'nun gözünde o yiğit bir adamdı! Onun uğruna ne yasalardan, ne de hapishaneden çekiniyordu. Babaannesinin arkadaşı Jutta von Kuckhoff olsa şimdi: "Aşk bir süpürge sopasını bile yeşertir..." derdi.

Weio'nun gözleri açık gördüğü düşlerin bazıları bulanıktı, bazıları ise çok berraktı. Çok yakından gördüğü, karayolundan ve denizyolundan gizlice çok uzaklardaki İngiltere'ye kaçmak düşüydü! Annesiyle son yıllarda İngilizce çalışmış olmasına sevindi. O ülkeye gittiğinde oradaki insanlarla anlaşabilecekti. Şu savaşın sona ermiş olması da güzeldi. Yoksa İngiltere'ye kaçsa bile orada teğmeniyle evlenemezdi!

Sonra çiftleri nikâhlayan nalbandı düşündü! Neulohe'deki çiftliğin nalbandı ve atölyesi gözünün önüne geldi. Dışarıda, çatının altında nallanmayı bekleyen atlar duruyordu. Kapının sağında ve solunda birkaç büyük araba tekerleğini duvara dayamışlardı. Onlara da lastik geçirilecekti. Açık kapıdan ortadaki ocak görünüyordu. Kocaman körüğün üflediği havayla coşup coşup alevleniyordu. Aynı anda nalbant dışarı çıktı. İriyarı, kara saçlı, yüzü isten kararmış, üzerinde hayvan postundan yere kadar inen bir önlük. Violet von Prackwitz ile teğmen Fritz ellerini örsün üzerine koydular. Nalbant nikâhlarını kıydı!

Gretna Green'de nikâh kıyan niçin bir nalbanttı da, baca temizleyicisi veya terzi ustası değildi? Gencecik birçok çiftin en son ümidi oydu. Sadece evrakların geçerli olduğu bürokratik bir dünyada evlilik için gerekli resmî belgelere ulaşamayan gençleri, demirle kandan, etle çekiç şarkılarından oluşan, tarih öncesinin bir kahramanını anımsatan o insan dini yasalara uygun bir araya getiriyordu. Niçin buradaki nalbant da aynısını yapmasındı? Nikâh kıydı mı her şeyi biterdi. Kimseden gizlenmeyecek, hüzün içinde beklemeyecek,

haftalarca odasına kapatılmayacak, utanmaz uşak Räder'le küstah Pagel'in söylediklerini dinlemeyecekti. Artık sabah, öğle, akşam, gece, gündüz, hafta içinde ve hafta sonunda hep Fritz'i yanı başında olacaktı.

Ne güzeldi bu düşler! Onlar Weio'yu sarıp sarmalıyordu, onların içinde kendini sıcacık bir yuvada hissediyordu. Yanındaki babasını unuttu, yollarında yürüdüğü ormanı da. Şarkılar mırıldanarak yürüdü gitti. Kızın düşünde teğmen, babanın düşünde de Horch marka otomobil vardı! Her ikisi de yaşına uyan düşü görüyordu.

Ve aynı anda çalılıkların arasından fırlayan bir adam karşılarına dikildi. Baba kız oldukları yerde donup kaldılar. Adamın üzerinde yırtık pırtık, kirli gri bir askerî üniforma vardı. Başında çelik miğfer, omzunda tüfek, belindeki kayışta da bir tabancayla sayısız el bombası dikkati çekiyordu.

"Durun!" diye bağırarak emretti.

Kayınbabasıyla o pek hoşuna gitmeyen karşılaşmanın ardından emekli süvari yüzbaşısı artık rahatladığını, sakin orman yollarında rahat rahat dolaşacağını ummuştu. Az önce seyrek ağaçlı yolu terk edip, sadece avlanmaya çıkanların geçtiği dar yolda yürümeye başlamışlardı. Ormanın bu ıssız köşesine Neulohe'de "Kara Topraklar" denirdi. Teschow ormanlarının bittiği topraklar oldukça bakımsızdı, her yerde yabani bitkiler yetişiyordu. Orman işçileri araziyi temizlemek ve ağaçları budamak için buraya çok seyrek uğrardı. Arazi bir avucun içi gibi dümdüzdü, sadece arada sırada bazı yerlerde hafif dalgalar oluşuyor, çukur yerlerdeki sayısız kaynağın verdiği suyla en kuru yazda bile nemli toprakları güçlü bitkiler örtüyordu. Avcıların kolay giremediği buralar özellikle yaban domuzları için yaşanacak en mükemmel alandı. Ladin ve köknarlar sonsuza yükseliyor, ötelerde, ağaç dizilerinin ardında böğürtlenler karmakarışık, geçit vermeyen fundalıklar oluşturuyordu. "Kara Topraklar"a kaçak avcılar bile adım atamıyordu.

İşte insanların pek adım atmadığı bu ormanın derinliklerinde karşılarına çıkan üzeri silah dolu bir adam, arazileri kayınbabasından yasal olarak kiralamış kişiye: "Durun!" diye bağırmıştı. Hem de oldukça kaba. Çok şaşıran Violet von Prackwitz ilk anda korku dolu bir çığlık atmıştı. Fakat hemen sakinleşmişti. Şimdi derin derin nefes alıyor, ne olacağını bekliyordu. Onları durduran bu askerin, uzun zamandır kendisinden haber alamadığı teğmeni ile bir ilgisi olabileceğini hissediyordu.

Babası ise ilk anda çok şaşırmış ve sadece: "Hayrola?" deyip, susmuştu. Bu ormanlık alanda kendi sözü geçmesi gereken von Prackwitz onları durduran adama nedense öfkelenmedi. Davranışları kaba adamın üzerinde bir üniforma vardı, o ise sivil giyimliydi. Ve von Prackwitz mesleğinde şunu çok iyi öğrenmişti: Üniformalı birisi her sivile emir verebilirdi! Bunu neredeyse ana sütüyle içine çekmiş ve tüm mesleği boyunca da gerçek olduğunu yaşayarak görmüştü. Bu nedenle de önce hiç sesini çıkarmadan olduğu yerde durdu ve ne olacağını beklemeye başladı. (Eski bir asker olarak şimdi sessizce beklemesi gerektiğini de biliyordu. Bir sivil ise merak ettiği için beklemesinin nedenini sorardı. Fakat o ordudan emekliydi, çenesini kıstı ve bekledi.) Asker üniformalı adam karşısındaki iki insanın hiç kıpırdamadan ve itiraz etmeden durduğunu görünce cebinden bir düdük çıkarıp, öttürdü. Sonra düdüğü tekrar cebine soktu ve gülümseyerek: "Teğmen Bey hemen geliyor," dedi.

Emekli süvari yüzbaşısı ordudan kopalı çok zaman geçtiği için şimdi karşılaştığı bu durum onun ilgisi çekmişti. Yanında duran kızını unutuvermişti. Weio'nun yüzü önce kızarmış, sonra birden soluvermişti. Önce babasının kolunu tutup sıktı. Sonra yine bıraktı, şöyle bir yutkundu, hemen ardından gülümsedi. Fakat babası bütün bunları görmüyordu. Ordudan ayrılmış bir subay olarak şimdi karşılaştığı bu durum son zamanlarda başından geçen bazı kötü olayları ona bir an için unutturmuş gibiydi. Karşısındaki adama memnun

memnun baktı. Adam da memnun memnun emekli subayın yanındaki yüzü renkten renge giren küçük kıza baktı.

Birden çalılıklar ikiye ayrıldı ve askerin çağırmış olduğu Teğmen Bey ortaya çıktı. Zayıfça bir adamdı. Saçları kısa kesilmişti, bakışları donuktu, çenesinde küçük bir keçi sakalı kırmızımsıydı. Aynı anda Weio'nun gözleri irileşti, ışıldadı. Evet, bu onun teğmeniydi, evet, teğmeni artık gelmişti!

Fakat ortaya çıkan teğmen Violet'in yüzüne bakmadı bile. Babasını da umursamadı. Doğru askerin yanına gitti.

"İki sivil, sayın teğmenim!" dedi adam.

Teğmen şöyle bir başını salladı. Sonra karşısındaki iki insana baktı. Dikkatli bakışlarını babasının yanında duran kıza çevirdi. Ne yazık Fritz'in de başında bir miğfer yok, diye Weio düşündü. Nasıl da isterdim onu miğferli görmeyi! Teğmen başındaki kasketinin altından babayla kızına dikkatle bakmaktaydı. Fakat sanki Weio'yla babası emekli süvari yüzbaşısını tanımamış gibiydi.

"Kim bunlar?" diye sordu.

Von Prackwitz hemen atıldı, eski bir asker olarak kim olduğunu söyledi, adını da verdi, kayınbabasından kiraladığı bu arazide gezinti yaptıklarını kısaca anlattı. Karşısındakilerin manevra yapan Rayh ordusu mensupları olduğunu umduğunu da söylemeden edemedi.

Teğmen sadece: "Teşekkür ederim!" dedi. "Fakat şimdi geldiğiniz aynı yoldan derhal geri dönün ve bu karşılaşmamızdan sakın hiç kimseye söz etmeyin! Devlet sırrı!" Sonra bir an sustu, dikkatli bakışlarla emekli süvari yüzbaşısını şöyle bir süzdü ve devam etti: "Bu söylediklerimi yanınızdaki küçükhanıma da anlayacağı şekilde açıklamanızı sizden rica edeceğim!"

Weio'nun karşısındaki Fritz'e bakan gözlerinde hem yalvarış, hem de serzeniş vardı. Annesinin bütün gözdağı vermelerine karşı koyduğunu teğmenine anlatmak istiyordu. Fakat Fritz bunu kavramamış gibiydi! Weio onun bu davranışını doğru bulmadı. Belki

babasını yanında onu tanımak istememişti. Evet, bu doğru olabilirdi, fakat hiç olmazsa bir göz kırpmayla ona bir şeyler söyleseydi. Bunu yapmamış olması güzel değildi!

Teğmenin böyle katı davranışı emekli süvari yüzbaşısının da hoşuna gitmemişti. Teğmen olacak bu acemi karşındakine sivil gibi davranmamalı, onun üniformalı olmamasına karşın eski bir asker olduğunun kokusunu hemen almalıydı. Şimdi bu bacaksız deneyimli bir subayı kandıracağını mı sanıyordu? Az önce kendi ormanının derinliklerinde askerlerle karşılaşmasına pek şaşırmamıştı. Fakat şimdi bu adamlara dikkatle baktığında üzerlerindeki yırtık pırtık, nişansız rozetsiz üniformalardan, teğmenin "devlet sırrı" demesine karşın, onların Rayh ordusu mensupları olmadığını kavradı. Onlar, bugünkü hükümetin çıkarlarını savunmayan "Kara Ordu"dan olacaktı.

Az önce genç teğmenin davranışına biraz kızan emekli süvari yüzbaşısını merak da sarmıştı. Buralarda ondan habersiz neler olup bitiyordu? Kısa süre önce dostu von Studmann'a Berlin'de son zamanlardaki huzursuzluk veren bazı gelişmelerden söz etmişti. Şu ana kadar da olup bitenleri bir türlü öğrenememişti. Fakat şimdi merak ettiği konunun kaynağında olduğunu hissediyordu. Neler hazırlandığını belki bu adamdan öğrenebilir, gereken önlemleri alabilirdi.

"Buyurun, artık geri dönebilirsiniz," deyip, eliyle arkalarındaki patikayı işaret edince von Prackwitz dayanmadı ve: "Az önce de söylediğim gibi ben buralardan sorumluyum, daha doğrusu tüm arazinin kiracısı benim!" dedi. "Buralarda benim otoritem geçer! Sizinle kısaca bir konuşmak isterdim..."

Karşısındaki genç adama yanıtını bekler gibi baktı. O ise az önce biraz nefes nefese konuşmuş olan emekli süvari yüzbaşısına üst perdeden bir yanıt verdi: "Amacınız nedir?"

"Ben..." diye von Prackwitz konuştu, "...ben arazimde neler olup bittiğini bilmek istiyorum... Belki bazı kararlar almak gerekir... Ne de olsa emrimde elli insan çalışıyor. Bunlar uzun yıllardır yanımda... Belki sizinle bazı konularda..."

"Teşekkür ederim!" diye teğmen onun kem küm konuşmasını kesti. "Bazı konulardan böyle genç bayanların yanında söz edilmez! Nöbetçi, beyle hanımın buradan uzaklaşmasını sağlayın! Sizlere iyi günler..."

Ve teğmen yine çalılıklarının arasına girip, çabucak gözden kayboldu. Fritz! diye peşinden bağırmamak için kendini zor tuttu Weio. Az önceki duygusuz davranışının nedenini anlıyordu. Ne bir daha geri gelmişti, ne de haftalardır tek haber yollamıştı... O budalaca aşk mektubu nedeniyle olup bitenlerin ardından Weio'ya darılmış olacaktı. Belki de onun gibi budala ve geveze küçük bir kızın ağzını sıkı tutamayacağından ve davasını ele vereceğinden korkmuştu! Weio tabii yanılıyor da olabilirdi... Genç adam çok üzüntü çektiği için az önce duygularını dışa vuramamıştı. Onun çelik gibi sert bir kişiliği vardı. Weio, teğmeninin bir kahraman olduğuna hep inanmıştı! Ona layık bir kız olduğunu günü geldiğinde kanıtlayacaktı! Ve hiç kimse ağzından tek kelime olsun alamayacaktı. Ve günün birinde...

"Buyurun!" diye konuştu karşılarındaki nöbetçi emreder gibi.

"Haydi, gidelim Violet!" dedi. Emekli süvari yüzbaşısı yine kendine gelmişti. Kızını kolundan tuttu. "Yüzün niçin böyle sapsarı? Az önce kıpkırmızıydı. Çok ürktün galiba?"

"Evet! O adam bize kaba davrandı, öyle değil mi baba?"

"Ah Weio, önemli değil. Ne de olsal görev başında bir subaydı! Bütün askerler sivillere bilgi vermeye kalksa ordunun anlamı mı kalır! Eminim, şimdi hemen üstünün yanına gidecek ve rapor verecektir. Onlar da benim kim olduğumu araştıracaktır... Sonra da içlerinden biri kalkıp beni ziyarete gelecektir. İşte orduda işler böyle döner... Her şeyin doğru yolda gitmesi gerekir."

"Fakat sana iyi davranmadı."

"O daha çok genç bir teğmendi... Bir gün sınırını aşabilir! Bence kendine güvenmediği için bize öyle kaba davrandı."

"O gerçekten bir teğmen miydi? Üstü başı biraz hırpaniydi de..."

"Fakat nöbetçi ona 'teğmenim' demişti..."

"Peki sen nasıl buldun onu?"

"Ah, Weio seni anlıyorum... Kızmakta haklısın, ne de olsa bana ve yanımdaki genç hanıma kaba davrandı. Fakat gözü pek birine benziyordu, öyle değil mi? Mutlaka yetenekli bir subay olacak..."

"Öyle mi dersin, baba? Ellerini gördün mü, ne kadar bakımlıydı..."

"Hayır Weio, ellerine bakacak zamanım yoktu. Benim emrimde olsaydı böyle sakal tıraşsız dolaşıp duramazdı. Dediğim gibi yasa dışı bir ekip olmalı..."

"Fakat baba..."

Weio eve varana kadar babasıyla bu saklambaç oyununu sürdürmek istiyordu. Fakat aniden orman korucusu Kniebusch ardıçların arasından karşılarına çıkıverdi. Hiç konuşmadan babayla kızını selamladı.

"Hayrola Kniebusch," diye emekli süvari yüzbaşısı biraz şaşkın konuştu, "ne işiniz var ta buralarda? Ben de sizi hiç bu uzak bölgeye hiç uğramıyor sanıyordum."

"Sayın Beyefendi böyle zamanlarda her yeri denetlemek gerekiyor!" diye konuştu orman korucusu görevini ne kadar ciddiye aldığını göstermek istermiş gibi. "Tam, artık hiçbir şey olmuyor, dediğiniz anda olay çıkıyor!"

"Peki bir şeye rastladınız mı buralarda?" diye emekli süvari yüzbaşısı sordu. "Az öteki 'Kara Topraklar'a da düştü mü yolunuz?"

"Evet, sayın beyefendi," dedi yaşlı adam. Heyecanlanmış gibiydi.

"Öyle mi?" diye konuştu von Prackwitz. Sanki orman korucusunun ne söyleyeceği onu ilgilendirmiyordu. "Bir şey gördünüz mü?"

"Evet, sayın Beyefendi," dedi Kniebusch. Söyleyeceği çok önemsiz şeyin ilgi çekmeyeceğini biliyordu. "Beyefendi ile sayın kızını gördüm."

"Şu 'Kara Topraklar' da mı?"

"Beyefendi oraya kadar gitmeden döndü!"

"Ah, öyle mi?" Bir başkasının olup biteni görmesi von Prackwitz'in hoşuna gitmemiş gibiydi. "Öyle ise yabancı birinin biz durdurduğunu da görmüş olmalısınız."

"Evet, sayın Beyefendi, bunu da gördüm."

"Peki ne konuştuğumuzu da duydunuz mu?"

"Hayır, sayın Beyefendi, ben oldukça uzakta duruyordum." Bir an düşünürmüş gibi sustu. "Sizi durduran nöbetçiyle diğerleri arasındaydım."

"Başkaları da mı vardı?" diye emekli süvari yüzbaşısı Kniebusch'un söylediğini umursamazmış gibi sordu. "Kaç kişiydiler?"

"Otuz kişiydiler, Efendim!"

"Öyle mi..? Ben de daha çoklar sanmıştım! Belki siz diğerlerini görmediniz?"

"Ben onlar gelmeden ormandaydım. Sonra bir otomobil sesi duydum. Ormanlarımda ne olup bittiğini bilmek zorundayım, sayın Beyefendi! Otomobil sesini duyar duymaz saklanmıştım. Teğmen Fritz'in emrinde tam otuz kişi vardı!"

"Teğmenin adı Fritz demek?" diye von Prackwitz sesini yükseltti. Çok şaşırmış gibiydi.

"Evet," dedi orman korucusu ve küçükhanımın bakışlarını üzerinde hissetti, yüzünün rengi değişiverdi. "Yanındaki adamlar ona böyle sesleniyordu," diye kekeler gibi devam etti. "Benim kulağıma gelen ad buydu."

"Adamlar ona Fritz diye mi seslendi, Kniebusch?" Emekli süvari yüzbaşısı pek inanmamış gibiydi.

"Kim seslendi bilemiyorum," diye Kniebusch çabucak konuştu. "Adamlar 'teğmenim' diyordu, fakat içlerinden birinin, belki o da teğmendi, 'Fritz' dediğini duydum..."

"Anlıyorum," dedi von Prackwitz. Rahatlamış gibiydi. "Askerlerin başlarındaki subaya sadece 'Fritz' diye seslenmesi çok tuhaf olurdu. Ekip yasal bile olmasa askerler üstlerine saygın davranır!"

"Evet, evet şimdi anımsadım," diye orman korucusu atıldı, "ona 'Fritz' diyen bir başka teğmendi. Şişmanca birisiydi!"

"Anlıyorum..." dedi von Prackwitz. "Yanlarında bir araç vardı, öyle değil mi?"

"Evet, Efendim!" Orman korucusu konunun değişmesine çok sevindi. O kadar çok sevindi ki, bir sır olmasına karşın bildiğini söylemeye karar verdi. Bir kamyondu... ağzına kadar doluydu!"

"Kamyonda neler yüklü olduğunu da gördünüz mü?"

"Evet, Efendim!" Yaşlı adam bir an sustu, şöyle bir çevresine bakındı, başını yukarı da kaldırdı, ağaç dallarına doğru... Kimsenin onları dinlemediğine iyice emin olduktan sonra usul usul konuşmasına devam etti: "Silah yüklüydü, Efendim! Sandıklar dolusu tüfek, kurşun ve el bombası...İki hafif, üç de ağır makineli tüfek gördüm. Hepsini çukurlara gömüyorlardı."

Von Prackwitz öğrenmek istediğini öğrenmişti. Birden olduğu yerde durdu.

"Bana bakın Kniebusch," dedi, "bu bildiklerinizle kendinizi tehlikeye attığınızın bilincindesiniz sanırım! Bunlar devlet sırrıdır, hepimiz kesinlikle ağzımızı sıkı tutmak zorundayız! Devletin ajanlarının bir kulağına gitti mi... Görmemiş olsaydınız daha iyi olurdu. Orman korucusu Kniebusch, siz çok meraklı bir insansınız! Orada toplanmış insanların üniformalı askerler olduğunu görmeniz yeterdi. Merakınızdan çalılıkların arasına saklanmanıza hiç gerek yoktu. Ne söylemek istediğimi anlıyor musunuz?"

"Evet, Efendim!" dedi yaşlı orman korucusu. Sesi çok zor çıkmıştı.

"Sonra bir şey daha var, Kniebusch... Devleti ilgilendiren böyle gizli konulardan bayanların yanında söz edilmez, bu bayan kendi kızım da olsa. Dikkat edin, bunu gelecekte sakın bir daha yapmayın!"

"Başüstüne, Efendim!"

"Kniebusch, şu sizin tutuklu Bäumer ne yapıyor?" diye dostça sordu.

"Ah, Beyefendi o sefil mi?"

Orman korucusu derin bir nefes aldı. Bäumer aradan geçen günlerde yine bilincine kavuşmuştu. Doktorlar ona sanki kırılacak bir bebekmiş gibi davranıyordu. İyice kendine gelmesi için geçenlerde Frankfurt'taki bir kliniğe yollamışlardı. Birkaç gün sonra Kniebusch'la hasta yatağında yüzleştirilecekti.

"Bu olayın nasıl sonuçlanacağını biliyorum, Beyefendi! Benim anlattıklarımı kabul etmeyecekler, onun yalanlarını ise kabullenip, benim onu öldürmek istediğime inanacaklar! Düşüp başını çarptığı taşı göstermeme karşın beyefendiler bu kanıtı kabul etmiyor. Hatta jandarma adam yaralamadan hakkımda soruşturma başlatıldığını söylüyor. Sonunda beni hapse atacaklar. Yetmiş yaşında bir adam içeri girerken, ormanlarda kaçak avlanan Bäumer elini kolunu sallaya sallaya işine devam edecek..."

"Evet, evet Kniebusch," dedi emekli süvari yüzbaşısı. Sanki karşısındaki adamın da sorunları olması hoşuna gitmiş gibiydi. "İşte günümüzde böyle bir dünyada yaşıyoruz, siz bunun farkında değilsiniz! Cephede biz yenendik, şimdi ise yenilen! Siz hep namuslu bir yaşam sürdürdünüz, şimdi yaşamınızın son yıllarında belki hapse atılacaksınız. Bakın benim durumuma. Kayınbabam..."

Ve emekli süvari yüzbaşısı yol boyunca yaşlı adamla konuştu durdu, onu teselli etmeye çalıştı.

10

Von Prackwitz ve kızı orman gezintisinden evlerine döndüklerinde hava kararmak üzereydi. Hanımefendi evde yoktu, hâlâ sarayda olacaktı. Weio hemen odasına gitti, babası canı sıkkın bir aşağı bir yukarı evin içinde dolaşmaya başladı. Ormandan döndüğünde keyfi yerinde sayılırdı. Ne de olsa o sıralar nefret edilen yönetimi devirmek isteyenlerin gizli harekât planlarından haberdar olmuştu. Ağzını sıkı tutmaya çalışsa da, söyleyecekleri bazı şeylerle Eva'ya olup biteni sezdirmek zorundaydı.

Fakat Eva evde yoktu! O gün kullanmış olduğu tüfeği hâlâ çalışma odasında açık pencerenin yanında durmaktaydı. Çok budalaca şeyler olup bitmişti o gün. Eşi de, baştan sona haklı olduğu bu olay nedeniyle beş, altı saattir sarayda anasının yanındaydı. Becerikli dostu Studmann da mutlaka orada olacaktı! Bütün bu olup bitenler komik, çocukça, dayanılacak şeyler değildi! Emekli süvari yüzbaşısı zili çaldı. Az sonra içeri giren uşak Räder'e akşam yemeği konusunda eşinin bir haber bırakıp bırakmadığını sordu. Biraz sitem dolu ve kızgın bir sesle karnının aç olduğunu söyledi. Uşak Räder, Sayın Hanımefendi'nin akşam yemeği konusunda herhangi bir şey söylememiş olduğunu belirtti. Bir süre hiç konuşan olmadı. Uşak Räder az sonra usul sesle, eğer Beyefendi arzu ederse, akşam yemeği için masayı kurabileceğini belirtti. Emekli süvari yüzbaşısı o akşam inat etmeye karar verdi. Hayır, dedi, bekleyecekti! Tam uşak kapıdan çıkarken aklına bir şey geldi, kazları saraya götürüp götürmediğini sordu.

Räder arkasına döndü, Efendisi'ne boş gözlerle baktı ve Bay Studmann'ın buna izin vermemiş olduğunu belirtti. Ve yürüdü çıktı.

Hava çabuk karardı. Odaya loşluk çöktü. O anda von Prackwitz yaşamının da böyle kapkara, loş olduğunu sezdi. Az önce ormanda gezinmiş, ilginç şeylerle karşılaşmış, duyduklarıyla keyiflenmişti. Fakat daha evinin kapısından içeri adımını atar atmaz yaşamın ka-

ranlığı bütün gücüyle üzerine çökmüştü. Ondan kurtulmak hemen hemen mümkün değildi. Acımasız bir bataklık gibiydi, her geçen gün insanı daha çok derinliklerine çekiyordu!

Emekli süvari yüzbaşısı başını iki eli arasına aldı. İyice öfkelenecek, bağırıp çağıracak gücü kendinde bulamıyordu. İnsanların, eşinin ve dostlarının bile, ona sorun çıkarmayacağı, onu kızdırmayacağı bambaşka bir dünyayı düşledi. Elinde olsa bir an önce şu Neulohe'den çeker giderdi. Zayıf bütün insanlar gibi o da düşünsel bir alınyazısından şikâyet ediyordu. Niçin sorunlar hep gelip beni buluyor? Ben hiç kimseye kötülük yapmayan bir insanım! Evet, kimi zaman çabuk öfkeleniyorum, fakat kötü niyetli değilim. Öfkem de çabucak geçiyor. Çevresindekilerden büyük beklentileri olan birisi de değilim. Alçakgönüllü sayılırım. Tanıdığım birçok kişinin altında lüks otomobiller var, hemen hemen her hafta Berlin'e kaçamak yapıyorlar. Tanrı bilir, orada dostları da olabilir! Ben ise kendi halinde, fakat sıkıntılardan bir türlü kurtulamayan biriyim...

Derin bir iç çekti. Kendi kendine acıyordu. Bu arada karnı da acıkmıştı. Fakat hiç kimse, eşi bile gelip de onunla ilgilenmiyordu. Ne yaptığı, kendini nasıl hissettiği başkalarının umurunda değildi. Belki bütün ümidini yitirip, kafasına bir kurşun sıksaydı, o zaman onunla ilgilenirlerdi. Şu anda daha zayıf birisi olsaydı bu düşündüğünü hemen gerçekleştirirdi. Eşi de eve geldiğinde onu yerde yatar bulurdu. O anda suratını görmek isterdim. İş işten geçtikten sonra olup bitene çok üzülür, kocasının değerini anlardı!

Tek başına ölmeyi, ardından yas tutan dul eşini gözünün önüne getirdi. Bir an için sarsıldı, morali iyice bozuldu. Hemen oturduğu yerden kalktı, ışığı yaktı ve içki dolabını açıp, kendine bir kadeh votka doldurdu. Sonra bir puro yaktı, ışığı söndürüp, tekrar koltuğuna oturdu, ayaklarını uzattı. Ölümünü gözünün önüne getirmeye çalıştı. Fakat az önce gözünün önünde canlanan resimler şimdi nedense birden soluvermişti.

Çoğu zaman kafasından neler geçtiği pek bilinmeyen, fakat yaptıklarının arkasında hep bir hedef yatan, onları gerçekleştirmek için değişik dalavere ve entrikaları deneyen uşak Räder, bu kurnaz diplomat, yavaş yavaş merdiveni çıktı ve küçükhanımın kapısını tıklattı. Violet masasına oturmuş, bir mektup yazmaktaydı.

"Ne dedi babam?" diye sordu.

"Beyefendi akşam yemeğine henüz karar vermedi."

"Ne zaman yenecek?"

"Beyefendi biraz daha beklemek istiyor."

"Annem hâlâ sarayda olduğuna göre şu mektubu hemen kendim götüreyim..." diye mırıldandı Weio.

"Küçükhanım nasıl arzu ederse," dedi uşak Räder. Konuşurken kılı bile kıpırdamıyordu.

Weio yazdıklarını bitirdi, kağıdı katlayıp zarfa koydu, kapattı. Sonra Räder'e dikkatle bir baktı. Daha o sabah kafasından geçirmişti, şunu Pagel'e bir güzel dövdürtsem, diye. Fakat insan sırdaşlarının elinden öyle pek kolay kurtulamıyordu. İstese de istemese de onlar insana gerekli oluyordu. Weio, teğmenin silahlar gömüldükten sonra bu akşam köye ineceğinden emindi. En az on beş gündür köyde hiç kimse onu görmemişti. Şimdiye kadar hiç böyle uzun ortadan kaybolmamıştı. Dikkatini çekmişti, diğerlerinin başında miğfer varken o miğfersizdi. Herhalde sağa sola gidecekti. Mutlaka ağaca uğrayıp, mektup var mı diye bakacaktı. Tabii en güzeli de, mektubu ona elden verebilmesiydi. Fakat akşamın bu saatinde evden uzun süre uzaklaşamazdı. Bu nedenle Räder'e gereksinimi vardı.

Ah, şu zavallı, yolunu şaşırmış küçük Weio... Fritz'ine bir daha mektup yazmayacağına yemin etmiş olduğunu unutmuştu. Aralarındaki ilişkinin sona erdiğini Pagel'e söylemişti, hatta buna da yemin etmişti. Gittikçe tuhaf olmaya başlayan uşak Räder'le bu konuyu artık konuşmayacağına söz verdiğini de unutmuştu. Bu

mektubunda toprağa gömülen silâhlardan söz ederse hem babasını, hem de Fritz'i tehlikeye atabileceğini de düşünemiyordu!

Yüreği ona her şeyi unutturmuştu. Duyguları aklını karıştırmıştı. Kafasındaki tek şey Fritz'e olan sevgisiydi ve bu sevgisini ona kanıtlayabilmekti. Şu anda tek amacı bir an önce ne olursa olsun onu yine görebilmekti. O Weio'ya böyle soğuk davranmamalı, ona gereksinimi olduğunu, daha çok bekleyemeyeceğini anlamalıydı.

Violet elindeki mektup zarfını uşağa uzatıp:

"Lütfen görevinizi yerine getirin!" dedi.

Räder o ana kadar hiç sesini çıkarmadan, başı hafif eğik durup beklemiş, sadece göz arasından arada sırada genç kıza bakmıştı. Sonra Weio'nun uzattığı mektubu aldı ve: "Fakat Teğmen Beyi bu akşam bulacağıma söz veremem," diye konuştu.

"Ah, sanmıyorum! Onu mutlaka bir yerde bulacaksınız, Hubert!"

"Fakat bütün gece sağda solda dolaşıp durmam ki, küçükhanım. Bakarsınız bu akşam köye hiç inmez! Zarfı ne zaman ağaca saklayayım?"

"Teğmen Beyi saat on iki veya bire kadar bulamazsanız, ağaçta her zaman koyduğunuz yere bırakın!"

"O saate kadar dolaşamam, küçükhanım. Benim de uykuya gereksinimim var. Saat on oldu mu götürüp, ağaçtaki yerine bırakacağım."

"Hayır, Hubert, bu çok erken olur! Bak saat dokuza geldi, biz daha akşam yemeğine oturmadık. Saat ondan önce evden çıkabileceğinizi sanmıyorum."

"Fakat küçükhanım doktorlara göre insan gece yarısından önce yatağa girdi mi çok sağlıklı uyunurmuş..."

"Ah Hubert, lütfen bu kadar saf olma! Galiba beni yine kızdırmak istiyorsun!"

"Hayır, ben küçükhanımı kızdırmak istemiyorum. Sadece uykuma önem veriyorum. Karşılığında elime hiçbir şey geçmediği

gibi yaptığım bir de Beyefendi'nin kulağına giderse anında kapının önüne konurum, hem de elime ne bir sertifika, ne de bir referans verirler."

"Ah Hubert, bu yaptığınız kimin kulağına gidecek ki? Hem ben size bir şey veremem ki! Çünkü cebimde hiç para bulunmaz..."

"Fakat bunun mutlaka para olmasına gerek yok, küçükhanım..."

Hubert gittikçe usul konuşmaya başlamıştı. Violet de farkında olmadan sesini alçalttı. Ötelerden, köyden gelen kimi bağrışmalar, bahçeden böceklerin aşk şarkıları pencereden içeri giriyordu...

"Peki siz ne istiyorsunuz, Hubert? Bir türlü anlayamıyorum..."

Weio bakışlarını, sanki ona hediye edecek bir şey arıyormuş gibi odanın içinde gezdirerek, uşağın yüzüne bakmadan konuşuyordu. Fakat Hubert'in donuk bakışları gittikçe canlanıyordu. Elmacık kemiklerinde kırmızı lekeler belirmişti.

"Eğer küçükhanım uğruna buradaki işimden olmayı göze alacaksam, Violet hanımdan karşılığında bir şey rica edebilmeliyim..."

Genç kız karşısındaki adama şöyle bir baktı ve başını hızla başka yöne çevirdi. Kısa süre önce ondan çekinip, korkmuştu, şimdi aynı korkuyu yine içinde hissetti. Bir an için inatçı olmak, karşı koymak istedi, sonra gülümsemeye çalıştı ve meydan okur gibi sordu: "Sizi öpmemi mi istiyorsunuz yoksa Hubert?"

Karşısındaki adamın yüzünde tek kıl bile kıpırdamadı. Weio'nun gülümsemesi dondu. Bu güzel bir soru değildi, diye bir an düşündü. Hata ettim, gülümsemem de gereksizdi...

"Hayır, beni öpmenizi istemiyorum," diye Hubert biraz üst perdeden konuştu. "Ben şapır şupur öpüşmekten yana değilimdir..."

"Peki ne istiyorsunuz, Hubert? Söyleyin bir an önce..."

Weio sabırsızlanıyordu. Uşak ise, istediğimi elde edeceğim, diye düşündü. Çünkü Weio beklemek istemiyordu, mektup bir an önce yerine ulaşmalıydı; artık ondan ne isteyecekse isteseydi.

"Sayın küçükhanımdan isteğim yakışık almaz bir şey değil," diye konuştu öğretici, ağdalı bir ses tonuyla. "İstediğim terbiyesiz sayılmaz... Sadece sol elimi bir süre yüreğinizin üzerine koymama izin vermenizi diliyorum. Hepsi o kadar..."

Weio sesini çıkarmadı. Hafifçe öne eğilip, uşağın yüzüne baktı. Sonra ağzını açtı, bir şey söylemek istedi, fakat sadece yutkundu ve sustu. Uşak Räder de sesini çıkarmadı, öyle durmaya devam etti. Üzerinde düğmeleri armalı, bir güzel ütülü üniforması, parlak saçları itinayla taranmış, kılı kıpırdamıyordu.

"Küçükhanıma ne istediğimi söyledim..." diye konuştu. Ses tonu ölü gibi çıkmıştı. "Bu ahlaksızca bir şey değil..."

Weio sesini çıkarmadı, öyle durdu. Uşak Räder az ötedeydi, kapıya yakın duruyordu. Sonra selam vermek istermiş gibi hafifçe eğildi ve genç kıza doğru yavaş yavaş yürüdü. Weio sanki donmuştu, hiç kıpırdamadan durmaya devam etti. Katilinin kendisini öldürmesini bekleyen bir kurbandı o anda. Räder yanına sokuldu, dikkatle yüzüne baktı. Sonra elindeki mektup zarfını masanın üzerine bıraktı, döndü, tekrar kapıya doğru yürüdü.

Weio durmaya devam etti. Uşak elini kapının tokmağına uzattı. Genç kız öksürür gibi yaptı, Hubert Räder başını çevirdi, Weio'ya baktı. Weio ağzını açtı, bir şey söylemek istedi, fakat büyülenmiş gibiydi, konuşamadı, sadece başıyla masada duran zarfı işaret etti. Aynı anda Räder elini kapının tokmağından çekti, elektrik düğmesine uzandı ve oda kararıverdi.

Weio o anda bağırmak istedi. Her yer kapkaranlıktı, masanın yanında durmuştu, fakat az ötedeki uşak Räder'i göremiyordu. Sadece onun yaklaştığını hissetti. Ayak seslerini ise duyamadı. O hep böyle çok sessiz adım atardı. Suskun, sessiz... sanki nefes bile almıyordu. Acaba bağırsam mı? Hayır, bu mümkün değildi, boğulacak gibiydi, nefesi tutulmuştu!

Ve aynı anda göğsünün üzerinde bir el hissetti. Bir kelebek bile çiçeğin üzerine daha yavaş konamazdı! Weio'nun bütün vücudu ürperdi, sarsıldı, bir adım geri attı. Fakat soğuk el geri çekilen vücudu takip etti. Genç kız daha çok geri gidemedi, ürperti de yok olmuştu. Elden yayılan soğukluk üzerindeki yazlık elbiseyi delip geçiyor, derisine ulaşıyor, ta yüreğine iniyordu. Weio'nun korkusu birden geçti, vücudundaki eli de artık hissetmedi, sadece her yanı buz gibiydi. Bu soğukluk, duygusuzluktu.

Bir an için kendini düşünmeye zorladı, bu Hubert, iğrenç, değersiz adamın biri... Başaramadı. Her şey uçup gitti, bir albümdeki fotoğraflar gibi yırtılıp, parçalandı, uçtu... Ardından bir melodi kulaklarını doldurdu. Alt kattan geliyordu. "Hopla zıpla kızım, havalara sıçra..." Babası olacaktı. Herhalde can sıkıntısından pikaba bir plak koymuştu. "Hopla zıpla, havalara sıçra..."

Sonra bu melodi kulaklarını terk etti, uzaklaştı, gücünü yitirdi, ötelerde bir yere gitti. Vücudunu saran o soğukluk sanki bütün duygularını köreltmişti, dışarıdaki dünyada olup bitenlere kapalıydı. Sadece göğsündeki o eli hissediyordu. Ve aynı anda ikinci el dokundu... Parmaklar ensesinde gezindi, saçlarını geriye itti, aşağılara indi, boynunu okşadı, başparmak birden gırtlağında durdu, nefesi kesilir gibi oldu, yüreği hızlı hızlı attı...

Weio hızla başını yana çekti, boynundaki elden kurtulmak istedi, boşunaydı, başparmak daha çok bastırdı. Fakat Hubert, beni niçin boğmak istesin? Nefes almakta zorlanıyordu. Kan beynine doğru yükseliyordu, kulaklarında bir uğultu hissetti. Başı döner gibi oldu... Hubert! diye bağırmak istedi.

Aynı anda eller vücudundan uzaklaştı. Yine rahat nefes alabildi. Bir şey arar gibi odanın karanlığına baktı. Uşak Räder az ötede öyle duruyordu. Hiç kıpırdamadan, sakin, her zamanki gibi terbiyeli...

"Hopla zıpla kızım, havalara sıçra..." Aşağıdan o melodiyi yine duydu.

"Size çok teşekkür ederim, sayın küçükhanım." Sesi donuk çıkmıştı. Sanki Weio ona bahşiş vermiş gibi teşekkür ediyordu. "Mektup arzuladığınız gibi yerine ulaştırılacak."

Zarf yine elindeydi. Weio fark etmeden masadan almış olacaktı.

Aynı anda bahçeden sesler duyuldu. Önce annesini, ardından da von Studmann'ı duydu.

"Hemen yemeğe oturulacak, küçükhanım," dedi uşak Räder ve kayar gibi odadan çıktı gitti.

Weio başını çevirip, şöyle bir çevresine bakındı. Kendi odasındaydı, hiçbir şey değişmemişti. Sadece aptal uşak çekip gitmişti, Weio biraz yorgun olduğunu hissetti. Aynaya doğru yürüdü, başını hafif kaldırıp, boynuna baktı, korktuğu kırmızı lekeleri göremedi. Cildi kızarmamıştı bile. Ona çok dikkatli dokunmuş olacaktı. Belki de Weio az önce boşuna korkmuştu. Fakat bu Hubert çok tuhaf, iğrenç adamın biriydi. Annesiyle veya babasıyla mutlaka konuşmalıydı, bu eve başka bir uşak gerekliydi.

Sonra musluğun yanına gidip, soğuk suyla elini yüzünü sildi. Fakat doğru dürüst kendine gelemedi. Sonsuz bir ümitsizliğe kapıldı, sanki az önce canını feda etmiş ve her şeyini yitirmişti.

Ve birden teğmeni Fritz gözünün önüne geliyor. Genç adam aniden çok öfkeleniyor, sonra buz gibi oluyor, ona kötü davranıyordu. Armgard'ın annesine fısıldadığını duyuyordu. Hubert'in çok kötü bir insan olduğunu söylüyordu. Weio'nun kafasında yeni düşünceler oluşuyordu. Acaba Hubert, şişman aşçı kadının da göğsüne elini koymuş muydu? Parmaklarını boğazında gezdirdi mi? Yoksa bu nedenle mi uşaktan nefret ediyordu Armgard?

Violet aynadaki kendine merak dolu bir süre daha baktı. Tenine, beyaz kollarına, boynuna... Sonra hafif açılmış dekoltesini örttü. Sanki her yanı kir içindeydi, eti bozulmuş ve çürümüştü. Acaba aynı el Armgard'ın da vücudunda aynı yerlere mi dokunmuştu? Fakat Weio'nun her yanı bembeyazdı, lekeler yoktu...

"Akşam yemeği hazır, Weio!" diye annesi aşağıdan seslendi.

Kendine geldi, sudan yeni çıkmış, silkelenen bir köpek gibi kafasını dolduran tüm düşünceleri silkip attı. Bütün erkekler böyle olacak, diye bir an düşündü. Hepsinin de tiksindirici bir yanı olmalı! Fakat şu anda bu gibi düşüncelere artık son vermeliydi.

Dudaklarında "Hopla zıpla kızım, havalara sıçra..." şarkısı koşar adım merdivenleri indi.

11

Yemek masasında sadece von Prackwitz ile kızı Weio oturuyordu. Hanımefendi ve von Studmann saray'da von Teschowlar'la akşam yemeğini yemişlerdi. Emekli süvari yüzbaşısının suratı bir karış asıktı. Yemeğe gelirler diye beklediği diğer iki kişi ise yan odada aralarında sohbet ediyordu. Von Prackwitz kızıyla homurdanır gibi konuşuyordu. Az önce, karnım aç değil, demiş olan Weio'nun da onu öfkelendirmiş olduğu belliydi.

Uşak Räder kolunda büyük bir peçete kapıda duruyordu. Emekli süvari yüzbaşısının o akşam öfkelenmediği tek insan oydu. Uşak yemek servisini anında yapıyor, bira bardağı boşalır boşalmaz dolduruyordu.

"Sevgili Studmann!" diye von Prackwitz yan odaya doğru seslendi. Burnuna sigara kokusu gelmişti. "Senden çok rica edeceğim, hiç olmazsa yemek yediğim sürece içme şu sigarayı!"

"Kusura bakma, Achim, sigara içen benim!" diye eşi yan taraftan seslendi.

"Bu daha da kötü ya!" diye emekli süvari yüzbaşısı homurdandı.

Az sonra yemeğini bitirdi ve iskemlesini hızla geriye iterek ayağa kalktı, yan odaya geçti.

"Yemek güzel miydi?" diye eşi sordu.

"Mükemmel bir soru! Bir saat boşu boşuna yemeğe geleceksin diye bekledikten sonra..." Von Prackwitz büfeye gitti, votka şişesini cline aldı ve öfkeyle kendine bir kadeh daha doldurdu. "Bak Eva," diye devam etti. Hâlâ öfkeliydi. "Studmann'ın yarın sabah dörtte kalkması gerekiyor. Peşine takıp buraya getireceğine odasına gitmesine izin versen daha iyi ederdin. Yoksa yine şu ölü kazlar olayından mı söz etmeye niyetlisin!"

"Violet!" diye eşi yemek odasına doğru seslendi. "Gel bakayım! Haydi bize iyi geceler dile! Artık yatabilirsin, saat on olmak üzere! Hubert kapıları kilitleyin lütfen. Siz de artık odanıza çekilebilirsiniz..." Ve az sonra üçü yalnız kalınca eşine döndü: "Evet, yine o konudan söz edeceğiz!" dedi. "Hem sen şimdi dostun von Studmann'a teşekkür etmelisin. O olmasaydı şimdi biz buradan ayrılmak için bavullarımızı topluyorduk. Neulohe yaşamımız sona ermişti..."

Eva von Prackwitz oldukça sert bir ses tonuyla konuşmuştu. Sarayda gözü yaşlı annesi ve kurnaz babasıyla altı saate yakın süren savaş sinirlerini yıpratmış, sabrını da taşırmıştı.

"Harika!" diye emekli süvari yüzbaşısı sesini yükseltti. "Neulohe'de kalabileceğim için birilerine teşekkür etmeliyim, öyle mi? Neulohe'yi ne kadar sevdiğimi bir bilseniz! Ben nereye gitsem buradakinden daha iyi bir iş bulurum kendime!" Bir an sustuktan sonra heyecanla devam etti: "Dünyada neler olup bitiyor, hiç haberiniz yok! Örneğin orduya yine asker gerek!"

"Gel bu konuyu hiç heyecanlanmadan, rahat rahat konuşalım," diye dostu von Studmann söze karıştı. Odada havanın yine elektriklendiğini sezmişti. "Bana da sorarsan sana subaylık daha yatkın bir meslek..."

"Ah, öyle mi!" dedi emekli süvari yüzbaşısı. Yine öfkelenmişti. "Sen kendini benden daha iyi bir çiftçi mi sanmaya başladın yoksa?"

"Eğer Neulohe'den gerçekten o kadar nefret ediyorsan..." diye eşi söz karıştı. Onun da öfkelenmiş olduğu belliydi. "Şimdi sana yapa-

cağımız öneri hoşuna gidecektir. Birkaç haftalığına buradan ayrılıp, kafanı dinlemeye ne dersin..?"

"Bir düşün Prackwitz!" dedi dostu da. "Sayın Hanımefendi..."

"Buradan ayrılıp, tatile mi gideyim?" diye emekli süvari yüzbaşısı sesini iyice yükseltti. "Hayır, bunu yapacak değilim!"

Kendini bütün ağırlığıyla koltuğa bıraktı ve suratını asıp, karşısında oturmakta olan eşiyle von Studmann'a baktı.

"Şu bir gerçek," diye dostu konuştu, "kayınbabanla kaynanan son olup bitenlerden sonra sana kırıldıkları gibi içinde bulunduğun duruma da çok üzülüyor. Kaynananın birçok, kayınbabanın ise tek bir isteği var: Aranızdaki sözleşmeyi iptal etmek!"

"Allah kahretsin!" diye von Prackwitz sesini iyice yükseltti. "Sözleşmeyi iptal edecekmiş! Ederse etsin! Benim gibi ona her yıl 150 bin kilo çavdar kira verecek budalayı zor bulur!"

"Fakat içinde bulunduğumuz bu süreçte emekli maaşınla aile geçindirmezsin ki..."

"Niçin geçindiremeyecek mişim? Binlerce insan yapıyor bunu!"

"... burada kiracı olarak araziyi işletmekle ulaştığın yaşam standardına emekli maaşınla ulaşamazsın..."

"Fakat az önce böyle düşünmüyordun!"

"... tabii toprakların sahibi iyi niyetli biriyse..."

"...senin saygıdeğer baban ise yaşamında bir gün olsun iyi niyetli olmasını becerememiş birisidir, Eva..."

"...sen bir kaç hafta dinlenceye gittiğinde eşin çiftliği yönetmeyi kabullendi. Bu arada kayınbabanla kaynanan biraz sakinleşip, kendilerine geldiklerinde onlarla tekrar görüşme masasına oturabilirsin."

"Eva çiftliği yönetmeyi kabullendi, öyle mi?" diye sordu emekli süvari yüzbaşısı alay eder gibi. "Bana sormadan buna karar vermiş gibisiniz. Ne gerek var sormaya, çünkü beni elinde oynatmak zor değildir! Mükemmel! Çok mükemmel! Acaba sorabilir miyim, nereye gitmem isteniyor?"

"Benim düşündüğüm bir yer var..." diye konuştu von Studmann ve elini cebine götürdü.

"Hayır, Bay von Studmann..." Hanımefendi karşı çıkmak ister gibi elini kaldırdı. "Hiçbir yere gitmek istemediğine göre biz de ona öneride bulunmak zorunda değiliz. Dinle sevgili Achim..." Eşi çok öfkeli güzel gözlerini eşine dikmişti. "Bay von Studmann'la benim tam altı saat boyunca sadece senin için annemlerle konuşmamızı umursamıyorsan artık bu konudan daha çok söz etmeye bence hiç gerek yok! Babamla sürekli sorunu olan kim? Sen! Kazlara ateş etmiş olan kim? Yine sen! Violet ile ben burada Neulohe'de kalabiliriz. Biz kimseyi rahatsız etmiyoruz, bizim annemlerle de sorunumuz yok..."

"Buyurun, buyurun!" diye emekli süvari yüzbaşısı bağırdı. "Ben sizleri rahatsız ediyorsam, hemen bu gece çeker giderim! Evet, söyleyin nereye Studmann?"

Çok ağır hakarete uğramış gibiydi.

"Evet..." Studmann bir an ne söyleyeceğini bilemedi. Burnunu ovaladı, düşünceli düşünceli karşısında oturan gücenmiş dostuna baktı. "Aklıma bir şey gelmişti de... Evet, bu sadece benim aklımdan geçen bir şey..."

Emekli süvari yüzbaşısı suratını astı, fakat sesini çıkarmadı. Üsteğmen elini cebine attı ve bir mektup çıkardı. "Berlin'deki klinikten o kaçık Schröck yollamış. Anımsıyor musun Prackwitz, sen onunla iyi anlaşmıştın..." Emekli süvari yüzbaşısı sesini çıkarmadı. "Son zamanlarda birkaç kez mektup yolladı bana. Biliyorsun o kont olayı nedeniyle bana tazminat verilmesi gerektiğini düşünüyordu. Fakat ben her defasında reddetmiştim, böyle konularda nasıl düşündüğümü bilirsin..." Dostu yine sessiz kaldı. Studmann sesini yükselterek konuşmasına devam etti. "Bak işte Schröck'den gelen en son mektup da bu." Gülümsedi, elindeki zarfı birkaç kez salladı. "Değişik görüşleriyle ilginç birine benziyor. Beni hiç tanımamıştı, bütün bildiği sarhoş sarhoş otelin merdivenlerinden yuvarlanmış olduğum idi.

Fakat benden hoşlanmış olacak, yolladığı son mektubunda bana bir öneri getiriyor. Ve bu önerisinin kont Bergen'le yakından uzaktan hiç ilgisi yok..."

Von Studmann'ın yüzü birden ciddileşmişti. Sustu, bir süre elindeki mektuba baktı durdu. Sonra başını kaldırıp, sessizce öyle duran dostuyla eşi Eva'ya baktı. Kadın onu yüreklendirmek istermiş gibi gözlerini kapattı, başını önüne eğdi. Studmann, eşinin bu tepkisini fark edip etmediğini görmek istermiş gibi tekrar dostuna baktı. Fakat von Prackwitz hiç kıpırdamadan, suskun pencerenin yanında durmaya devam ediyordu.

"Evet..." diye konuştu von Studmann. "Kafamdan geçen bir şey var... daha doğrusu yapmak istediğim bir öneri... Schröck yazdığına göre sanatoryumuna idareci müdür arıyor. Bu oldukça kapsamlı bir görev. İki yüzden fazla hasta, yetmiş kadar görevli, koskocaman bir park, hatta ekip biçtikleri arazileri de var. Anlayacağın orada yapılacak çok iş var Prackwitz... Schröck, bu görev için aklıma hemen siz geldiniz, diye yazıyor..."

Studmann gülümseyerek dostuna baktı. O ise gözlerini kaçırmak istermiş gibi başını çevirdi. Sonra votka şişesine uzandı, kadehini doldurdu. Hemen içti, ardından bir kadeh daha doldurdu. Eşi Eva oturduğu yerde huzursuzca kıpırdandı, hafifçe öksürdü, fakat bir şey söylemedi, eşinin votka içmesine de karışmadı.

"Tabii Schröck beni hemen işe almak istemiyor," diye von Studmann devam etti. "Benden ne kadar hoşlanmış olursa olsun önce denemek istiyor ve birkaç haftalığına sanatoryumuna davet ediyor. Bu arada canım sıkılmasın diye istersem, büyük parkı istila etmiş Avustralya adatavşanlarıyla ellerinde tüfekler ve ağlar mücadele eden adamlarına yardımcı olabileceğimi de yazıyor. Bana sorarsan bu Schröck oldukça becerikli bir adama benziyor..."

Von Studmann gülümseyerek dostuna bakmaya devam etti. Emekli süvari yüzbaşısının bakışları ise öfke doluydu. Ona yanıt

vereceğine elindeki votka kadehini başına dikti ve hemen bir üçüncüsünü doldurdu. Eşi sinirli sinirli parmaklarını koltuğun kenarına vurmaya başladı, suskunluğunu sürdürdü.

"Evet, sen ne de olsa av tutkunu birisi sayılırsın, attığını vursun, Prackwitz," diye von Studmann devam etti. "Biz, daha doğrusu ben şöyle düşündüm. Buradaki sorunların ardından biraz dinlenip kendine gelmen hiç de fena olmazdı. Oradaki huzuru, güzel yemekleri bir gözünün önüne getirsene... Bütün gün dışarıda temiz havadasın da. Schröck'ün yazdığına göre binlerce tavşan istila etmiş parkı." Von Studmann elindeki zarfı şöyle bir salladı. "Bana gelince... otelin ardından burada kendime iyi bir iş buldum... Hem kayınbaban da beni daha uzun süreli kendine bağlamayı aklından geçiriyor. Düşündüm ki, o sanatoryumdaki göreve benim yerime sen gitsen hiç de fena olmazdı. Dediğim gibi orada huzur var, can sıkıcı olaylar yok..." Von Studmann yine gülümsemeye çalıştı, fakat başaramadı. "Haydi, söylesene bir şey Prackwitz!" diye sesini yükseltti. "Durma orada yüzün öyle asık! Kayınbaban yakında yine sakinleşir..."

"Çok güzel bir düşünce," diye emekli süvari yüzbaşısı birden konuştu. Öfkelenmiş olduğu yüzünden belliydi. "Başarılı bir düzen, iyi tasarlanmış..."

"Fakat Prackwitz!" Von Studmann çok şaşırmış gibiydi. "Neyin var?"

"Böyle bir tepki beklemiyor değildim..." Eşi Eva homurdandı ve arkasına dayanıp, elleriyle kulaklarını tıkadı.

Bir süre susmuş olan von Prackwitz öfkeyle bağırmaya başladı:

"Umutlanma! İsteğin yerine gelmeyecek!" Yüzü kireç gibi olmuştu. Her yanı titriyordu. "Beni çılgının biri mi sanıyorsunuz? Tımarhaneye atmak niyetiniz! Ah, ne kadar başarılı bir entrika!"

"Prackwitz!" Şimdi dostu da bağırıyordu. "Yemin ederim sana, yok böyle bir şey! Nasıl bunu düşünebiliyorsun? İşte, gelen mektup burada, al oku! Schröck kendi el yazısıyla yazmış her şeyi..."

Emekli süvari yüzbaşısı dostunun uzattığı mektubu eliyle itti.

"Pek güzel düşünmüşsünüz, teşekkür ederim! Fakat ben amacınızı çok iyi anladım! Bu ısmarlama bir mektup! İçinde kayınbabamın da olduğu bir entrikadan başka bir şey değil! Önemli olan beni bir an önce buradan uzaklaştırmak, benden ayrılmak! Hem yedeğim de var! Çılgınca bir buluş, öyle değil mi Eva? Fakat ben şimdi her şeyin farkına vardım! Sonra bu sabah sözleşme üzerine konuşulanlar... Hem o okuduğun gerçek sözleşme miydi, yoksa bu mektup gibi uydurma mıydı? Önemli olan beni tahrik etmekti! Sonra kazlar... Herhalde bu da bilinçli hazırlanmış bir tuzaktı. Tüfeğe gelince... O niçin doluydu? Ben tüfeğimi boş dolaba kaldırmıştım! Her şey önceden planlanıp hazırlanmış. Sonunda da ben tuzağınıza düştüm ve ateş ettim... Şimdi çılgının biri gibi buradan uzaklaştırılacak, o tımarhaneye yollanacağım! Hacir altına alınmış, duvarları ses geçirmeyen hücrede yaşayan biri..." Sustu. Bir an için hüzünlenmiş gibiydi. Fakat hemen yine kendine geldi ve öfkeyle devam etti: "Ben bütün önerilerinizi reddediyorum! Neulohe'den dışarı tek bir adım bile atmayacağım! Ne yaparsanız yapın ben burada kalacağım! Yoksa tımarhanenin gardiyanları, ellerinde deli gömlekleri dışarıda bekliyor mu?" Bir an için sustu, bir şey düşündüğü belliydi. Sonra bağırmaya devam etti: "Schröck adamını yollamış mı? O gardiyan kapının önünde mi duruyor?"

Hızla kapıya koşup, açtı. Dışarıdaki hol bomboş ve sessizdi.

"Saklanmış olacaklar," diye homurdandı. "Hey, gelin içeri! Orada olduğunuzu biliyorum!" Karanlık hole, yukarı çıkan merdivenlere doğru seslendi.

"Artık yeter!" Eşi Eva öfkeyle oturduğu yerden ayağa fırladı. "Bütün personelin bu saçmalıklarını duymasına gerek yok! Sen sarhoşsun! – Heyecanlandı mı içki ona yaramıyor!" diye Studmann'a dönüp fısıldadı. "Çılgınlaşıyor!"

"Deli olmak işten değil!" diye emekli süvari yüzbaşısı bağırdı. Başını önünde durduğu pencereye dayadı. "İnsana kendi eşi ve en yakın dostu bile ihanet edebiliyor, onu hacir altına da alabiliyormuş demek! Hücreye de tıkacaklar!"

"Lütfen gidin artık," diye Eva von Prackwitz Studmann'a fısıldadı. O ise burada biraz daha kalmak, kafasından geçenleri dostuna anlayabileceği şekilde açıklamak istiyordu. "Onun yatması gerekiyor. Yarın sabah yaptıklarına pişman olur. Böyle bir şeyi bir kez daha yaşamıştık..."

"Ben hiçbir yere gitmeyeceğim!" diye bağırdı eşi müthiş bir öfkeyle ve yumruğunu cama indirdi. Cam kırıldı.

"Ah!" Von Prackwitz haykırdı ve kanlar akan elini eşine doğru uzattı. "Elim kesildi! Kanlar akıyor..."

Karşısında eşinin acınacak yüzünü gören kadın az kalsın gülecekti. Fakat kendini tuttu. "Gel Achim, yukarı çıkalım," dedi. "Hemen sargı beziyle bağlarım. Sonra da yatağa girersin. Senin şimdi bir güzel uykuya gereksinimin var..."

"Kanlar akıyor..." diye fısıldadı ve eşinin kolları arasına düştü. Cephede üç kez yaralanmış bu adam şimdi elindeki en fazla iki santimlik yarayı görünce yüzü kireç gibi olmuştu, fenalaşmıştı. Von Studmann da artık gitmesinin doğru olduğunu düşündü. Burada korunması gerekenin sadece Eva von Prackwitz olmadığını fark etmeye başlamıştı.

Emekli süvari yüzbaşısı son gücünü toplayarak dostunun arkasından bağırdı: "Ben hiçbir yere gitmeyeceğim..!"

Ertesi sabah von Prackwitz yataktan çıktığında bambaşka bir insan olmuştu. Dün akşam olup biteni anımsatan tek şey bandaj sarılı sağ eliydi. Evet, Berlin'e Schröck'ün yanına gidecekti. Giderken üç tüfeğini de mutlaka beraberinde götürecekti. Daha dün gece, bu çılgınlık, beni tımarhaneye atacaksınız, diye bağırdığını sanki çoktan unutmuştu. Kahvaltıda eşiyle konuşurken kafasından geçeni hemen

açıklamıştı. Keyfi oldukça yerindeydi. Onu sevindiren, hava değişimiydi; burada para sıkıntısı çekeceğine orada rahatça avlanacaktı... Sadece kendisini bekleyen, soyluların dinlenceye geldiği kibar bir sanatoryuma sevinmiyordu, bütün gün ter içinde dolaşan öfkeli bir kayınbaba yoktu başında, saygın bir baron olacaktı şefi.

"Önemli olan buradan yeterli paranın bana yollanması," dedi eşine. "Orada kimseye rezil olmak niyetinde değilim..."

Eşi Eva buna söz verdi.

"Sanırım Berlin'e varır varmaz terzime de bir uğrasam fena olmaz!" Von Prackwitz biraz dalgın gibiydi. "Av kıyafetim eskidi sayılır, yenisini diktirmeliyim... Yoksa buna karşı mısın, Eva?"

Eşi Eva buna karşı değildi.

"Artık burada işin altından nasıl kalkacağınıza da kendiniz karar verirsiniz. Ben sadece siz istediğiniz için Berlin'e gidiyorum. Bunu hiç unutmayın! İşler kötü gidiyor, diye şikâyet filan duymak istemiyorum. Yolculuğa öyle pek hevesli değilim. Ben burada da tavşan avına çıkabilirim..."

"Von Studmann'a veda etmeyecek misin, Achim?"

"Ah, sen istersen niçin veda etmeyeyim... Fakat önce bavullarımı hazırlamalıyım. Tüfeklerimi de bir gözden geçirmem gerekiyor. Ancak onu yine de göremezsem, benden çok selam söyle lütfen! Bundan sonra babana her şeyi danışacağını sanıyorum. Ne de olsa kış arpasını yaz arpasından ayıramıyor!" Emekli süvari yüzbaşısı von Prackwitz şöyle bir gülümsedi. "Unutma, işler zorlaşırsa beni her zaman geri çağırabilirsin... Tabii hemen gelirim! Ben alıngan biri değilim. Ben..!

12

Violet oda kapısına kulağını dayamış, babasının annesi ve von Studmann'la yaptığı tartışmanın başlangıcını dinlemişti. Sonra bu

tartışmanın daha çok uzayacağını düşünmüş ve mutfağa inip, evden çıkmıştı.

Şimdi arka bahçede durmuş, ne yapması gerektiğini düşünüyordu. Acaba kafasından geçeni gerçekleştirse miydi? Oldukça kararsızdı. Eğer annesi Weio'nun odasında olmadığını fark ederse, ne kadar yalan söylerse söylesin kendini mutlaka çok berbat bir yatılı kız okulunda bulurdu. Hem Hubert Räder de bu arada mektupla yola çıkmıştı. Eğer teğmeni bulup, mektubunu verirse Fritz o gece mutlaka penceresinin altına gelecekti. Sarmaşıkların sarıldığı tahtalar bahçeden penceresine yükseliyordu. Şimdi evden uzaklaşırsa Fritz geldiğinde onu bulamayacaktı.

Bir süre ne yapacağını bilemeden öyle durdu. Galiba en iyisi evden ayrılmamak, burada beklemekti. Yıldızların aydınlattığı, ılık, çok güzel bir ağustos gecesiydi. Onu sarıp sarmalıyor, her yanını okşuyordu. İçine çektiği hava Fritz'le aralarındaki bağlantıydı. Şimdi o da dışarıdaydı, hatta belki çok yakınında bir yerde duruyordu. Kanının kaynadığını, kulaklarının uğuldadığını hissetti. Bu uğultu sanki bir şarkıydı onun başını döndüren, onu bir yerlere çeken... Weio gitmek istiyordu. Belki de burada onu boş yere bekleyeceğini düşündü, hüzünlendi.

Bir an için evin alt kat odalarından birinin aydınlık olduğu dikkatini çekti. Çekine çekine oraya doğru yürüdü. Adımlarını çok yavaş ve dikkatli atıyordu. Aydınlık pencereye vardı, hafifçe eğildi, diz üstü çöktü ve içeri baktı. Bu uşak Räder'in bodrum katı odasının penceresiydi. Başını öne doğru uzattı. Oda boştu. Işık boş yere yanıyordu! Räder mektubu vermek için gitmiş olacaktı. Artık içi rahat odasına çıkabilirdi. Eğer teğmen bu gece Neulohe'de ise bir ara mutlaka penceresinin altına gelecekti. Räder her ne kadar dikkatli biri olsa da çıkarken ışığı söndürmeyi unutmuştu.

Violet tam diz çökmüş olduğu yerden doğrulurken oda kapısının açıldığını gördü. Durumu hem biraz tuhaf, hem de biraz ürkütücüy-

dü. Burada gecenin karanlığına sığınmış, aşağıdaki aydınlatılmış küçük tiyatro sahnesinde olup biteni seyrediyordu. Gördüğü komik ve tuhaf bir oyundu. Odaya girip, kapıyı usulca kapatan uşak Räder'di! Fakat bütün gün gri uşak üniformasıyla dolaşan, ev sahiplerine çok saygılı davranan Räder değildi bu. Üzerindeki çok uzun, beyaz gecelikte komik görünen yabancı birisiydi. Geceliğin yakasından eteğine rengârenk bir şerit uzanıyordu. Kül renginde bir surat, boş bakan gözler ve balığı andıran bir kafa ise bu melek giysisine hiç uymuyordu. Violet o akşam olup bitenden sonra bu insanı artık aptal ve can sıkıcı bulmuyordu. Gördükleriyle korktuğunu hissetti...

Uşak Räder kapıyı usulca kapattı ve köşedeki dolabın yanına gitti. Elindeki bardağın içinde dış fırçası vardı. Dolabın kapısını açtı, bardağı rafa bıraktı. Ne tuhaf insanlar, diye Weio bir düşündü. Hubert Räder bu akşam belki onun için çok tuhaf bir olay yaşamıştı, belki de bir cinayeti denemişti. Şimdi ise hiçbir şey olmamış gibi geceliğini üzerine geçirmiş, dişlerini fırçalamış, uyumaya hazırlanıyordu. Fakat o hiç de bir katili andırmıyordu. Pencereden gördüğü Räder sadece basit, zararsız, küçük bir vatandaştı ve onu tehlikeli yapan da işte buydu! Kaplanı vücudunu kaplayan şeritlerden tanırdınız, herkes gibi dişlerini fırçalayan bir katili ise diğer insanlardan ayırt edemezdiniz.

Ve Violet tuhaf bir şey daha gördü. Bir yandan odada olup bitene bakıyor, bir yandan da kafasından bazı hesaplar yapıyordu. Az önce kapının ardında durmuş içerdeki tartışmayı dinlemiştim. Bu en fazla beş dakika sürmüştü. Sonra hemen evden çıkmış ve mutfak kapısında bir süre durmuştum. Bu da belki üç dakika sürmüştü. Ben annemle babama 'iyi geceler' derken Hubert yemek masasını toplamıştı. Şimdi burada olduğuna göre evden çıkıp gitmemişti. Üstünü değişmiş, geceliğini giymiş, dişlerini fırçalamıştı. Ya benim mektubum? Ne olmuştu mektubuma?

"Mektubum!" diye bağırmak, cama vurmak ve Hubert'e onu geri vermesini söylemek istedi. Fakat bunu yapmaktan çekindi. Şimdi gürültü yaparak herkesi ayağa kaldırmanın, bu tuhaf, yalancı adamla uzun uzun tartışmanın hiç de anlamı yoktu." Ah, boşver şu mektubu!" dedi kendi kendine ve sakinleşti. Bana gerekli değil o. Ben Fritz'i mektupsuz da bulurum... Mektubuma el koymuş olacak. Götürüp anneme vermeyecek, sadece beni korkutup, yine şantaj yapmayı deneyecek!

Kendini karanlıkta gördü. Durmuş onu bekliyordu. Sonra bir hayvanı andıran, buz gibi soğuk o eli yüreğinin üstünde hissediyordu. Bir ürperti, korku, ağzında bir acılık... Bunu Fritz'e anlatırsam öldürür onu. Az kalsın çok önemsiz bir nedenle ufak tefek Meier'i öldürmek istemişti. Hayır, Hubert'ten söz etmeyecekti Fritz'e; ne olursa olsun bu hep onun bir sırrı kalacaktı. Düşündü, Räder'le ortak bir sırrı olması tuhaf değil miydi? Bu kötü niyetli uşak elinin baştan çıkartıcılığı ürkütücüydü. Weio bunu anlayamıyordu, sadece hissediyordu.

Genç kızın kafasından bu düşünceler ve korkular belki bir saniye içinde geçivermişti. Uşak Hubert Räder şimdi yatağının ayak ucunda diz çökmüştü. Üzerinden etekleri yerlere kadar inen bembeyaz gecelik, ellerini kavuşturmuş, uykuya hazırlanan küçük bir çocuk gibi dua ediyordu. Fakat Violet'in gözünde, diz çökmüş olduğu yerden seyrettiği aşağıdaki, en fazla üç metre ötedeki, sadece onun için kurulmuş aydınlık sahnede dua eden, az önce elini boynunda gezdirmiş olan kafası kötü şeylerle dolu bu adamın bir çocukla yakından uzaktan hiç ilgisi yoktu. Düşündü, acaba şimdi vücuduna dokunabildiği için mi Tanrı'ya dua ediyordu? Gülmeye başladı. Gülmesi kahkahaya dönüştü. Diz çöktüğü yerden ayağa fırladı ve gecenin karanlığına koştu. Şimdi kimse onu görmemeliydi, Fritz'inden başka...

Villayı çevreleyen bahçeyi geçti, dışarı çıktı, yürüdü, tarlalar arasındaki çimen kaplı patikalarda ilerledi. Nefes nefese kalmıştı, göğsü inip kalkıyordu. Şimdi koşmak ve koşmak, her şeyden uzaklaşmak istiyordu. Fakat aynı anda korktu, ürperdi, kendini olduğu yere, çimenlere bıraktı, tepesindeki gece gökyüzünde ışıldayan milyonlarca yıldıza baktı. Ve uykuya daldı.

Uyandığında yıldızlar hâlâ yukardaydı, pek ilerlememişlerdi! Az uyumuş olacağım, diye düşündü. Çok kısa ve neşeli bir düş görmüş gibiydi. Fakat, neydi şimdi anımsayamıyordu. Sanırım yaklaşan bir tehlike onu uyandırmıştı. Sağına soluna bakındı, bir şey göremedi. Her yer sessizdi, doğada tek çıt yoktu, yıldızların aydınlattığı bir karanlık sarmıştı onu çepeçevre. Ötelerdeki köy artık derin bir uykudaydı, oradan da sesler gelmiyordu.

Hızla atan yüreğini sakinleştirmek için: "Hayır, hayır, tehlike yok," diye mırıldandı. O anda fark etmişti, villadan çok uzaklaşmıştı, bir şey olduğunda haykırsa bile onu hiç kimse duymazdı. Bugüne kadar çok kez gecenin karanlığında evden uzaklaşmış, tarlalarda ve ormanda hiç korkmadan gezinip durmuştu. Şimdi ise birden ürkmüş, korkudan vücudu tir tir titremeye başlamıştı. Ne yapardı aniden karanlığın içinden çıkan o, beyaz geceliği üzerinde önünde dursa, elini yine yüreğinin üzerine koymak istese? Karşı çıkamazdım, kendimi koruyamazdım...

Ve hızlandı, koşmaya başladı. Fakat villaya doğru değil, ters yöne, parkın sık ağaçlıklı köşesine koşuyordu. Çite vardı, zıplayıp, üzerinden aştı, üzerindeki giysinin eteği yırtıldı, çimenlere atlarken sendeledi, çabucak doğruldu, koşmaya devam etti, kuğuların yüzdüğü gölcüğün kıyısındaki ağaçlara vardı. Her zaman kocaman ağacın gövdesindeki kovuğa elini soktu. Fakat orası boştu, mektup yoktu. Düşündü, almış olacak, bana geliyor...

Tekrar koşmaya başladı. Ve koşarken aklına geldi, mektubu almış olamazdı ki, çünkü o zarf daha Räder'in cebindeydi. Müthiş öfke-

kendi. Niçin koşuyorum, dedi kendi kendine. Boşuna... Hem Fritz köyde de değil. Silahları gömdükten sonra köydeki sevgilisine gidip, aşk macerası yaşayacağına birliğine dönüp, rapor verecek. Acele etmeye hiç gerek yok. Fakat yine de yavaşlamadı, sanki peşinden biri geliyormuş gibi koşmasını sürdürdü. Az sonra ağaçların arasından sarımsı bir ışık seçti. Bu bir pencereydi, içeride hâlâ ışık yanıyordu.

Yavaşladı, fare yakalamak isteyen bir kedi gibi sessizce eve sokuldu. Pencere kanatları açıktı, sadece perdeler çekilmişti. Violet evin önündeki dar toprak yolu geçti, pencerenin önünde durdu ve dikkatle perdeleri hafifçe iki yana çekip açtı. O gece kafası çok karışıktı, yaptığının doğru olmadığını bir an bile düşünemiyordu. Başını uzattı ve içeri baktı. Şimdi vücudu dışarıda gecenin karanlığında, başı odanın aydınlığındaydı.

Genç Wolfgang Pagel masaya oturmuş mektup yazıyordu. Çok tuhaf bir günü geride bırakmıştı. Oldukça keyifsizdi, hüzünlüydü de. Böyle çiftlik işi ona göre değildi. Öğleden önce von Prackwitz'le bürodaki tartışma, ardından birkaç saatliğine işten atılma, sonra hapishaneden gelen adamlarla o karmakarışıklık, örülen kapı, üzerindeki önce beyaz, sonra kırmızı haç, ölü kazlar yüklü el arabasını bir oraya, bir buraya süren uşak Räder, saraya görüşmeye çağrılan Studmann... Bütün bunlar kafasını karıştırmış, sinirlerini bozmuştu. Burada kırsal olan, köy yaşamı denen şey nerede, diye düşünmüştü akşam olduğunda.

Studmann, yaşlı Elias'la yemeğe gelmeyeceği haberini yollayınca da masaya tek başına oturmuştu. Bir türlü iç huzuru bulup, rahatlayamamış, yatmış, uyuyamamış, tekrar yataktan çıkmış, ne yapacağını bilmeden öyle oturmuş ve sonunda, belki biraz canlanırım diye köy lokantasında birkaç kadeh atmayı düşünmüştü. Birileriyle skat da oynayabilirdi. Acaba köye inip, sadece sağda solda gezinse miydi? Belki Sophie Kowalewski'ye rastlardı. Fena bir kız sayılmazdı, ne de

olsa biraz Berlinli havası vardı, öyle pek nazlanan biri değildi. Galiba o sabah öpüşmüş olduğu Violet von Prackwitz daha tehlikeli biriydi.

Fakat sonra anımsamıştı, evden uzaklaşamazdı. Ne köy lokantasına gidebilirdi, ne de Sophie'yi aramaya... Ona bir görev verilmişti. Balık kafalı şu salak uşak Hubert Räder'i biraz okşaması isteniyordu. Wolfgang Pagel bir süre bürodan odasına, odasından büroya gidip gelmiş, fakat kendini bir türlü toparlayamamıştı. Bilemiyordu, uşak Räder gibi rezil bir adama nasıl gözdağı verecek, onu nasıl ürkütecek ve nasıl bir güzel sopadan geçirecekti? En iyisi böyle bir şeyi kısaca halletmekti. Bunu nasıl yapacağına da Räder karşısına çıktığı anda karar verecekti.

Kafasını yoran başka bir konuysa, kızlardı. Ne zaman Violet, Amanda veya Sophie ile karşılaşsa gözünün önüne Peter'i geliyordu! Fakat o artık geçmişte kalmıştı, güzel anılar yok olmalıydı. En iyisi oturup annesine mektup yazmaktı. Buradaki yeni yaşamından söz etmeli, yaşlı kadının içi rahat etsin diye de Petra Ledig'ten tamamen kopmuş olduğunu anlatmalıydı. Evet, oturup Räder ile nasıl kavga edeceğine kafa yoracağına, annesine mektup yazmak yapacağı en doğru şeydi! Hem o herif mutlaka korkağın tekiydi! Pagel hemen ışığı yaktı, perdeleri çekti ve yandaki bürodan kalemle kâğıt aldı. Sonra ceketini çıkardı ve kısa kollu gömleği üzerinde masaya oturdu. Kendini şimdi rahat hissediyordu. Kalemi eline aldı, yazmaya başladı.

Önce Neulohe'deki yaşamından söz etti. Ancak seçtiği kelimeler biraz küstah, biraz üst perdedendi. Daha doğrusu onun gibi yirmi üç yaşında bir gencin kullandığı dildi. Burada hoşuna giden şeyler de olduğunu annesine yazmadı. İşvereninden beş cümleyle söz etti. Sonra kafasında entrikadan başka bir şey olmayan sinsi kayınbabayı da anlattı. Geçmişte olup bitene ise hiç değinmedi. Evden alıp götürdüğü tablodan, satışından eline geçen yüklü paradan, Petra ile niçin evlenmediğinden ise tek kelimeyle olsun söz etmedi.

Wolfgang'a göre bir genç insan için geçmişte olup biten şeyler artık hep geçmişte kalmalıydı. Onlar bir daha dönmeyecekti, kişi her gün yeni bir yaşama başlamalıydı. O buna inanıyordu, annesinin de böyle düşünmesini istiyordu. Bir insanın yaşamı boyunca bazı şeyleri uzun bir zincir gibi peşinden sürüklediğini henüz bilemiyordu. Her gün, her yaşanan olay bu zincirin yeni bir baklasıydı. Gençler o zincirin sesini duyamıyordu. "İnsan yaşadıklarıyla olgunlaşır" sözünün ne anlama geldiğini de henüz bilmiyordu.

Evet, yirmi üç yaşındaydı. Fakat geçmişte yaşadıkları çok gerilerde kalmıştı. Wolfgang'ın kalemi kağıdın üzerinde kayar gibi hareket ediyordu. Sıra Studmann'a gelmişti. Ondan söz ederken "çocuk bakıcısı" ve "profesyonel nasihatçi" sözlerini kullandı. Pagel keyiflendi, ressam babasını gözünün önüne getirdi. Mektup kağıdının bir köşesine Studmann'ın bir karikatürünü çizmeye başladı. Yuvasının önünde düşünceli düşünceli oturan ve hem bilge, hem de aptalca çevresini seyreden bir adatavşanı!

Pagel çizdiğine baktı, memnun memnun bir ıslık çaldı. Karikatürdeki tavşan gerçekten Studmann'a çok benziyordu. Sonra başını önündeki kâğıttan kaldırdı ve bakışları küçükhanımla karşılaştı. Violet von Prackwitz ile...

"Hayrola!" dedi Pagel. Onu seyreden kızı karşısında gördüğüne pek şaşırmamış gibiydi. "Räder denen adam uğramadı!"

Pencerede duran genç kız başını salladı ve hafifçe öne doğru eğildi. Şimdi göğsü pencerenin çıkıntısına dayanıyordu. Giysinin açık dekoltesinden görünen yumuşak, sütbeyazı teni boynunun güneş yanığına karışıyordu.

"Hayır," diye usul sesle konuştu. Sanki bir uykudan yeni uyanmıştı. "Räder'i buraya yollayamadım, babam için bir şey yapması gerekti de..."

Pagel bir süre açık penceredeki genç kıza baktı. Sonra: "Peki siz küçükhanım..." diye konuştu. "Bu geç saatte dolaşmaya mı çıktınız? Oda hapsi bitti galiba?"

Weio yine hemen yanıt vermedi. Sadece masada oturmakta olan genç adamı uzun uzun süzdü. "Büyük annemlere uğramıştım da..." dedi. "Eve dönmeden önce size haber vereyim diye düşündüm..."

"Teşekkür ederim, fakat biraz geç olmadı mı?"

Sonra odaya bir sessizlik çöktü. Sessizlik ve sıcaklık. Penceredeki göğüs, nefes alıp veren açık ağız, gizem dolu hava... Beklenti... Pagel bir an için ne yapacağını bilemedi. Kafası sayısız düşle doluydu. Sıcak gecede huzur vardı, her yer sakindi, fakat yine de onu önüne katmış, sürükleyen bir şey olduğunu hissediyordu.

"Gelin yanıma..." diye genç kız birden fısıldar gibi konuştu. Pagel irkildi.

"Evet..." dedi usulca ve oturduğu yerden ayağa kalktı.

"Gelin... " diye tekrar fısıldadı Weio.

Genç adam birkaç adım attı, pencereye sokuldu. O anda bakışlarının değişmiş olduğunun farkında değildi. Sanki onu bekleyen tatlı meyveyi ısırmaya artık çok kararlıydı. Genç kızın bakışlarında ise beklenti, ürperti, çaresizlik, şehvet ve arzu vardı!

"Daha yakına gelin!" diye fısıldadı, Wolfgang'ın pencereye bir adım kala durduğunu görünce. "Biraz daha yaklaşın!"

Bu bir baştan çıkarmaydı, hasret dolu genç bir kızın karşısındaki erkeğe olan arzusuydu! Bu genç adamı farkında olmadan sarıp sarmalayan bir ağdı...

"Evet..." diye mırıldandı Wolfgang. Şimdi yüz yüze duruyorlardı.

"Arzuluyor musunuz? Beni bir kez daha öpmek istiyor musunuz?"

Genç kız başını hafifçe kaldırdı, dudaklarını araladı, istekle ona uzattı. Ve birden gözlerinde yaşlar belirdi. Bu sadece karşısındaki erkeğin kolları arasına kendini bırakmak arzusu değildi, yüreğini

dolduran ve engel olamadığı duyguların beraberinde getireceği tehlikelere olan korku da vardı... Genç adam ona sahip olmak istermiş gibi eliyle yüreğine dokundu.

"Al beni!" diye mırıldandı Weio. Dudaklar birleşti. Pencerenin pervazında duran eli genç kızın göğsü dolduruyordu. Genç adam ipek kumaşın içinden her meyveden daha güzel bu meyvenin ağırlığını ve olgunluğunu hissediyordu. Dışarıdan, parktan cırcır böceklerinin sonsuz şarkıları duyuluyordu. Hiç aralıksız, sanki sonu gelmeyen başka bir melodi ruhunu dolduruyordu. Bu üretken toprak ananın birbirlerini sevenlere yolladığı melodiydi. Genç adamın dudakları Weio'nun dudaklarından ayrılamıyordu...

Genç kız bir an huzursuzlaşır gibi oldu. Bir şey mi söyleyecekti? Fakat Wolfgang bu dudakları bırakmak, onların büyüsünden kurtulmak istemiyordu. Genç kız şöyle bir hareket etti, sol omzu bluzundan dışarı çıktı. Sol eli genç adamı sararken, sağ eli sol memesini çıkardı...

"Al!" diye inledi. "Dokun elinle ona... O üşüyor..."

Wolfgang ne yapacağına karar vermeden eli çoktan memeyi sarıp sarmalaşmıştı.

"Aah!" diye genç kız bir iç çekti ve dudaklarını Wolfgang'ın dudaklarına iyice bastırdı.

Ne düşünüyordu genç adam? Bir şey düşünüyor muydu o anda? İçindeki ateş güçlendi, alevlendi. Gözünün önünden birçok şey geçti, beynini doldurmuş olan sayısız şey bir "geçit töreni" düzenliyordu. Wolfgang "oturaklı madam"ın odasında uyanıyor, karşısında Peter'i ona bakıyordu. Alev güçlendi, yükseklere çıktı... "Seninle gelebilir miyim?" diye fısıldayarak soruyor ve onunla gidiyordu... Berlin'de büyük bir mermer merdivenin altında birbirlerini tanıyorlardı. Petra Ledig ile Wolfgang Pagel. Unutulmaz bir an!

Cırcır böcekleri şarkılarını sürdürüyordu... Onlar cırcır böceği miydi? Hayır, onlar parklarda değil, ev bahçelerinde yaşardı. Şarkıları çekirgeler söylüyor olacak! Acayip görünümlü yeşil, o hayvanlar...

Avucunun içindeki meme, etin baştan çıkarıcılığıydı, aşkın değil! Dudaklarını hafifçe araladı, bu küçük kızı daha çok korkutmayayım... O uykusunda gezen biri gibi, aniden uyandırmak doğru olmaz... Peter'i başkaydı, Peter'i bambaşkaydı. Onun her şeyden haberi vardı, fakat küçük bir çocuk gibi saftı da. Karakolda bana anlattıkları kesinlikle doğru değildi. Peter'i bozulmamış bir kadındı, o temizdi...

"Ne oldu?" diye Weio sordu. "Bir şey mi düşünüyorsunuz?"

"Ah..." diye genç adam mırıldandı. "Evet, bir şey anımsadım da..."

"Ne anımsadınız?"

"Ah..." diye konuştu genç adam, "ben bir başka kadına aidim." Weio'nun yüzü birden değişiverdi. Ürkmüş gibiydi. Wolfgang hızla devam etti: "Sizin de başka bir erkeğe ait olduğunuz gibi!"

"Ah, öyle mi?" Bu kızı şaşırtmak, tıpkı bir tay gibi dizgini çektiğin yere yönlendirmek hiç de zor değil, diye Wolfgang bir an düşündü. "Peki o başka kadın nerede, ilişkiniz bozuldu mu?"

"Birden aklıma geldi o..." dedi genç adam. "Kim bilir, belki de aramızdaki ilişki henüz devam ediyor. Bilemem..."

"Anlıyorum..."

Genç kız açık pencerede, kenara çekilmiş perdelerin arasında öyle duruyordu. Saçları dağınık, memesi de bluzun dışındaydı. Alt dudağı titriyordu. Ağlamamak için kendini zor tuttuğu belliydi. Sanki tüm arzusu o anda yok oluvermişti, acınacak bir görünümü vardı.

"Anladığım kadarıyla sizin de ilişkiniz henüz son bulmadı," diye genç adam hızlı hızlı konuştu. "Biraz bekleyin derim... Onurlu bir insan olabilir."

"Öyle mi dersiniz?" dedi Weio. "Sizce o bana dönecek mi? Belki de benim henüz on beş yaşında olmam onu düşündürüyor?"

"Olabilir!" dedi Wolfgang. "Bekleyin bir dakika, sizi eve bırakayım. Yolda başka şeylerden de söz edebiliriz."

Hemen aynanın karşısına geçti, üzerini şöyle bir düzeltti, saçlarını taradı. Sonra: "Alın," diye tarağı genç kıza da uzattı. Ellerini yıkadı, ceketini üzerine geçirdi. Weio da saçlarını biraz düzeltti. "Haydi, gidelim!" dedi Wolfgang ve pencereden dışarı atladı. Perdeleri çekti. "Işık yanabilir, ne de olsa çabucak dönerim!"

Yan yana yavaş yavaş yürüdüler. Ilık bir geceydi, tek yaprak kıpırdamıyordu. İnsanı gezinmeye, avare avare yürümeye çeken bir havaydı. Elleri birkaç kez birbirine süründü. Sonunda Wolfgang kızın elini kavradı. El ele yürüdüler, birbirine yakın, birbirini seven iki insan gibi.

"Biliyor musunuz Weio..." diye Pagel biraz sonra konuştu. "Aklıma bir şey geldi... Sizin yaşınızda bir kızla bazı şeylerden söz etmek tabii doğru olmaz... Fakat kim konuşacak bu konuları sizinle? Annenizle babanız mutlaka susacaktır..."

"Onlar mı?" Weio alay eder gibi konuştu. "Onlar sanıyor ki, ben hâlâ bebeği leyleğin getirdiğine inanıyorum!"

"İşte böyle!" dedi Pagel ve gülümsedi. "Anne babalar çok çağ dışı. Acaba nasıl anlatsam çocuğuma, deyip duruyorlar. Bu konuyu açmaya utanıyorlar ve utandıkları için de kendi kendilerine öfkeleniyorlar."

"Neydi aklınıza gelen?"

"Ah, evet... Söylemiştim benim geçmişimde başka bir kadın vardı. Onu aklımdan çıkarmıştım, ta ki az önce sizinle olana kadar..."

"Baksanıza!" Weio birden durdu. "Bana ne de güzel şeyler söylüyorsunuz..."

"Ah, biliyorum, her şey saçma. Öfkelenmenize gerek yok... Size hakaret etmek filan istemedim. Siz daha çok gençsiniz, güzelsiniz

de. Ben de az öncesine kadar geçmişimdeki o kadına ait olduğumu bilmiyordum. Birlikte olduğumuz süreçte arada sırada başkalarıyla da flört ettiğim olmuştu. O günlerde sık sık, bu hep böyle kalacak değil ya, bir gün gelecek tartışıp, ayrılacağız ve yaşam ikimiz için yine de devam edecek, diye düşünüp durmuştum. Biri gitti mi, öteki gelecek! Fakat bence kızlar da böyle düşünür..." Bir an sustu, sonra başı önünde devam etti. "Bilirsiniz şu şarkıyı: 'Köşeyi döndün mü, bir başkası çıkar karşına...' Öyle değil mi?"

"Evet, doğru. Biri olmazsa, bir başkası olur!" diye Violet ona hak vermek istermiş gibi konuştu.

"Haklısınız!" dedi Pagel gülümseyerek. "Fakat bu saçma değil mi? Ben de böyle sanıyordum, Peter ile dostluğumuzun başladığı günlerde. Ah, kızıma ben hep 'Peter' dedim. Onun ismi Petra'dır..."

"Tuhaf bir isim..." diye Weio biraz üst perdeden konuştu.

"Fakat Violet de öyle pek etkileyici bir isim sayılmaz!" diye mırıldandı Pagel, fakat hemen ağız değiştirdi. "Tabii zevke bağlı. Her neyse ben 'Peter' ismini çok ilginç buluyorum. Peter'imle bir yıl kadar birlikte oturduk..."

"Onunla gerçekten beraber mi yaşadınız?"

"Tabii! Niçin olmasın? Günümüzde bu hiç kimseyi rahatsız etmiyor! Beraber yaşadık, sonra ilişkimiz bozuldu, Petra'dan öncekiyle olduğu gibi. Tamam, dedim, çek git! Başkasını bulursun kendine..." Pagel bir an sustu. Düşünür gibiydi. "Biliyor musunuz, şimdi o günler aklıma geldiğinde yaptığımın çok alçakça bir şey olduğunu anlıyorum. Ne yapabilirdim, çevremde herkes böyle düşünüyor, böyle yaşıyordu... Fakat siz kendiniz aynı şeyi yaptınız mı hata oluyor..."

"Evet!" diye konuştu Weio ve surat astı.

"Ah, boşverin!" Pagel sesini yükseltti. "Haftalardır Neulohe'deyim, hoşuma gidiyor burası, fakat bir türlü doğru dürüst bir etkide bulunamıyorum, sanki bir şey yapacak cesareti bulamıyorum kendimde. Eskiden, sabah uyandım mı, beni neler beklediğini bilme-

meme karşın yeni bir gün başlıyor diye sevinirdim. Şimdi ise, hep aynı şeyler, umarım bir an önce sona erer, diyorum daha yataktan çıkarken..."

"Ben de öyle hissediyorum," dedi Weio. "Beni sevindirecek hiçbir şey yok günlük yaşamımda."

"Aynı hastalığı ben de geçiriyorum, küçükhanım!" diye Pagel konuştu heyecanla. "Beni coşturan, beni yüreklendiren hiçbir şey bulamıyorum. Çoğu kez de kendimi dinç hissedemiyorum..."

"Size bir şey söyleyeyim mi," dedi Violet. Sesi birden çok ciddi çıkmıştı. "Geçenlerde okumuştum, buna çok şeyden el etek çekme denir. Onunla uzun süre birlikte yaşadıktan sonra..."

"Vay canına!" diye Wolfgang Pagel heyecanla bağırdı. "Küçükhanım, yaşınıza göre büyük sözler bunlar!" Sonra birden sustu ve düşüncelere daldı. Acaba bu çok genç kıza böyle şeylerden söz etmesi doğru olmuş muydu? Evet, dedi kendi kendine. Gerçekten ruhen çökmüş insanlar, içinde bulundukları durumdan başkalarına söz etmezler, ruhsal çöküntülerini onlardan gizlerler. "Fakat böyle yapmamam gerekir," diye bir süre sonra devam etti. "Çünkü köyde dostluk kurabileceğim yeterince kız var. Onlar birbirlerine benzemiyor. Fakat insan nedense hep eskisi gibi olanını arıyor. Kendini sadece onun mutlu edeceğine inanıyor. Siz de böyle düşünmüyor musunuz?"

Weio hemen yanıt vermedi. Biraz düşünceliydi. "Bilemiyorum," dedi. "Ben de ne olup bittiğini anlayamıyorum. Çoğu zaman huzursuzum... Az önce pencerenizde ışık yandığını görünce düşündüm, oraya gideyim, orada mutlaka bana huzur verecek, beni sakinleştirecek biri vardır, demiştim kendime..."

"Ben de daha yeni kavradım," diye konuştu Pagel, "hoşuma giden güzel bir kız gördüm mü, hemen Peter'imi düşünmeye başlıyorum. O kızı onunla karşılaştırıyorum ve vazgeçiyorum."

"Siz bunun nedenini biliyor musunuz?" dedi Weio ve yanıt beklemeden devam etti. "Bunu kime sorabilirim? Annemle babama değil, başka birisine de... Bütün gün bu gibi sorularıma yanıt arıyorum, gece de aynı şeylerle düşümde boğuşuyorum. Kimi an oluyor ki, aklımı yitireceğim sanıyorum. Annemle babam evde olmadığı bazı günlerde gizlice babamın çalışma odasına giriyor, bazı kitaplar karıştırıyorum. Sonra Räder'in vermiş olduğu kitaba bakıyorum. Bana öyle geliyor ki her şeyin başında insan vücudu var. Kimi gün kendi kendime, bu çok doğru olabilir, diyorum. İşte öyle anlarda çok hüzünleniyorum. Fakat bazı günler bunun tam karşıtı şeyler düşünüyorum. Hayır, bu doğru olamaz, diyorum..."

"Tabii ilişkilerin tek nedeni vücut değil! Düşünmeyin bunu! Eğer böyle olsaydı herkes herkesle bir arada olurdu."

"Haklısınız," diye konuştu Weio. "Fakat belki de insanlar arası ilişkilerde birçok neden bir araya geliyor?"

"Benim içinse tek neden var!" dedi Pagel. "Şimdi onu bulduğum için de çok mutluyum..."

"Bay Pagel..."

"Evet?"

"Bay Pagel... az önce ne kadar isterdim odanıza gelmeyi." Genç adam sesini çıkarmadı. Weio devam etti: "Biliyorum, şimdi bunu söylemem güzel bir şey değil. Fakat o anda çok arzulamıştım. Bazı şeylerde gerçeği söylemediğim olabilir. Fritz konusunda da sizden kimi şeyleri saklayabilirim. Ancak şimdi bu söylediğim gerçek."

"Belki sonra başınıza ağrılar girerdi," diye mırıldandı genç adam. "Benim de..."

"Bir şey sormak istiyorum," dedi Weio başka bir konuya geçmek istermiş gibi. "Az önce pencerenizde biraz çekingen davranmanızın nedeni benim on beş yaşında olmam mıydı? Küçük bir kızla ilişkiye giren adam ahlaksızın tekidir, diye mi düşündünüz?"

"Hayır!" dedi Pagel. Biraz şaşırmıştı. "O dediğinizi hiç düşünmemiştim."

"İşte o zaman benim teğmenim de ahlaksız birisi değil!"

Weio birden duruverdi. Köyün ortasından geçiyorlardı. Saat on bir buçuğa gelmişti. Hasat zamanı insanlar bu saatte çoktan yatağa girmişti.

"Ne demek istiyorsunuz?" diye genç adam sordu.

"Ben..." Weio tutuk tutuk konuştu. Genç adamın karşısında sanki umudunu yitirmiş, yalvaran bir insan vardı. "Şimdi sizinle odanıza geri dönmek istiyorum..."

"Hayır, hayır," diye Pagel karşı çıktı.

Genç kız aynı anda boynuna sarıldı, vücudunu vücuduna yapıştırdı, güldü, hemen ardından hıçkırdı, yüzüne öpücükler kondurdu. Genç adamı baştan çıkarmak istiyordu. Fakat Pagel'in vücudu soğudu, geri adım atmadı, genç kızı kollarında tutmaya devam etti, sendeleyip düşmesin diye. Onun gözünde Weio henüz yarı bir çocuktu. Dudakları da soğuktu, kanı da kaynamıyordu, vücudundan alevler çıkmıyordu.

Karanlıkların içinden ötekinin resmi aydınlandı, soylu bir aile kızı gibi itinayla yetiştirilmemiş, mirasların kendisini beklemediği öteki insan gittikçe belirginleşti. Daha çok heyecanlandı, hüzünlendi. İnsan çamurlarda yürüse de, kötü şeyler yaşasa da üstünü kirletmeyebilirdi, kötü biri de olup çıkmazdı. O kız, Peter'im beni sevmişti. O tertemiz bir insandı. Ben ise bunu bilememiştim! Hastalıktan, sokak kadınlığından bana söz etmişlerdi... İnanmıyorum onlara. Hayır, bu anlattıkları doğru değildi!

Genç adamın kafası bu gibi bir sürü düşünceyle doluyken Weio'nun okşamalarının, öpücüklerinin ardı arkası kesilmiyordu. Ah, bir an önce bıksa da bunlardan vazgeçse, diye düşündü Pagel. Tiksinir gibi olmaya başlamıştı. Fakat tam tersi oldu, genç kız çılgın gibiydi, öpücüklerini ve okşamalarını daha da arttırdı. Bir yandan da

inliyordu. Elini kavradığı gibi sıkıca memelerine bastırdı. Rahatsız olmaya başlayan Pagel, umarım sonunda kaba davranmam gerekmez, diye düşündü bir an.

Aynı anda karanlıktan ayak sesleri duyuldu. Yakına geldi... Genç kız Pagel'in kolları arasından kurtuldu. Birkaç adam ötedeki çitin yanına sokuldu. Pagel de yüzü görünmesin diye hafif yana döndü... Von Studmann az ötelerinden geçti. Karanlıkta duranlara doğru baktı, şapkasına hafifçe dokunup, nezaketle: "İyi geceler!" dedi.

Pagel de ayıp olmasın diye homurdanır gibi yanıt verdi. Çitin oradan bir ses geldi. Gülme mi, yoksa hıçkırma mıydı bu? Adımlar uzaklaştı, ses kesildi.

"Geçen von Studmann'dı, küçükhanım," diye konuştu Pagel.

"Ah, öyle mi? O zaman çabucak eve dönmem gerekiyor! Annemle babam az sonra yatmaya çekilir. Tanrım, ya annem odama uğrarsa!" Hızla villaya doğru yürümeye başladılar. "Her şey boşuna oldu!"

"Ben de sizi büyükannenizin yanında sanıyordum?" diye sordu Pagel hafifçe gülümseyerek.

"Ah, bırakın bu saçmalığı!" Weio birden öfkelenmiş gibiydi. "Eğer bu gece ne aramış olduğumu hâlâ anlamadıysanız bugünden sonra sizin için artık üzüleceğim..."

Pagel yanıt vermedi. Genç kız da sesini çıkarmadı. Yol boyunca pek konuşan olmadı. Villaya vardıklarında Weio: "Çok şükür, henüz aşağıdalar!" dedi. Fakat aynı anda salonun ışığı söndü, holün, ardından da yukarı çıkan merdivenlerin ışığı yandı. "Hemen sarmaşıklara! Belki odama kimse girmeden ben içeri atlarım!"

Koşmaya başladılar. Villanın çevresinde dolanıp, arka tarafa geçtiler.

"Eğilin öne doğru! Sırtınıza çıkacağım!" dedi Weio ve bir kahkaha attı. "İşe yaradığınız tek şey de bu..."

"Her zaman emrinizdeyim!" diye mırıldandı Pagel nezaketle.

Weio bir an bütün ağırlığı ile omuzlarında durdu, sonra sarmaşıkların arasındaki tahtalara tutunup kendini yukarı çekti. Bir peri kadar hafif de değilsin, diye Pagel düşünmeden edemedi. Genç kız sarmaşıklara ve tahta kafese basa basa gittikçe yükseldi. Az sonra penceresine vardı ve karanlıkta kayboluverdi.

Pagel üst katta birkaç pencerenin aydınlandığını gördü. Açık bir pencereden emekli süvari yüzbaşısının öfkeli sesini duydu. Şaşırdı.

"Sarhoşu andırıyor," dedi kendi kendine.

Sonra döndü ve evine doğru yürüdü. Anneme mutlaka Petra'dan söz etmeliyim, diye düşündü. Biraz sağa sola sorsun, ne olduğunu öğrensin. Eğer bir hafta içinde yanıt alamazsam, kalkıp Berlin'e gideceğim. Ben bulurum onu. Weio'ya gelince... Zor bir olay! Boşver!

Gazeteler yazıyor...

Yaz ayları sona erdi. Güz başladı Neulohe'de. Doğa renk değiştirdi, hasadın ardından sürülmemiş tarlalar önce sarardı, sonra kahverengi oldu. İnsanlar: "Bu yıl da başardık, işin altından kalktık!" dedi. Sonra bazıları tırpanını kapıp, ot biçmeye gitti. Patates toplamaya başlayanlar da oldu!

O yıl köylüler çok çalışmıştı. Fakat günün birinde, bir hafta sonu, dinlenmeyi hak etmişlerdi, bir de gazetelerini açtılar ki... Cuno hükümeti devrilmişti! Hükümet görevini Fransızlarla iyi anlaştığı bilinen Stresemann devralmıştı. Fakat Fransızlar gitmemişti. İnsanlar şunları da okudu: Rayh matbaasında grev başladı! Bir süre para verilemeyecekti piyasaya, paçavra banknotlar bile bulunmayacaktı! İnsanlar okudu: Rayh Savunma Bakanı ile Saksonya Eyalet Bakanı çatışıyor. İnsanlar gazetelerden okumaya devam etti: Bavyera Eyalet Hükümeti ile Rayh Hükümeti'nin arası açıldı!

İngiltere'nin Fransızların Ruhr bölgesini işgaline artık karşı çıkmadığını da okudu insanlar. Aachen, Köln, Wiesbaden ve Trier'de ayrılıkçıların gösteri yaptığını yazıyordu gazeteler. Rayh hükümeti

bir hafta içinde Ren ve Ruhr bölgelerine üç bin beş yüz trilyon mark destek vermişti. İnsanlar gazetelerden, bu bölgelerde pasif direncin son bulduğunu da okudu. Fransızların yasal olmayan işgaline karşı mücadeleye son verilmişti.

Ülkede dış satımın durduğunu, Alman ekonomisinin çökmekte olduğunu da yazıyordu gazeteler. İnsanlar ayrılıkçılarla polisler arasındaki mücadeleyi okudular, Fransızların polisleri tutuklayıp, içeri attığını da...

İşte bu süreçte, köylerde hasat kaldırıldığı haftalarda doların kuru dört milyon marktan yüz altmış milyona çıktı!

"Biz niçin çalışıyoruz?" diye sordu insanlar. "Biz niçin yaşıyoruz?" diye de sordular. "Her şey yok olup gidiyor, dünya batıyor," dediler. "Bırakın artık günümüzü gün edelim, unutalım yaşadığımız bu rezaleti!"

Böyle dediler, böyle düşündüler ve böyle yaşadılar.

On İkinci Bölüm

Boşuna arayış

1

Eva von Prackwitz parasal durumlardan söz etmek için arada sırada büroya uğradığında von Studmann şunu sormadan edemiyordu: "Beyefendi nasıllar? Prackwitz neler yazıyor?"

Hanımefendi de çoğu zaman, Studmann'a göre kumaşı gittikçe incelen bluzunun altındaki omuzlarını "pek bir haber yok" demek istermiş gibi silkip, susuyordu. Son gelişinde: "Kartpostal yolladı," dedi. "Durumunun iyi olduğunu yazıyor. Beş yüzüncü tavşanı vurmuş!"

"Mükemmel," diye konuştu von Studmann. Sonra konuyu değiştirdiler, eşinden söz etmediler. Sadece hasattan ve işlerden konuştular. Son zamanlardaki ortak çalışmalarından memnundular. Aralarında kısa bir görüşmenin ardından çabucak karar alıyorlar ve kafalarından geçeni de gerçekleştiriyorlardı. Kısa süre sonra yapılanın doğru olmadığı ortaya çıkınca da, üzerinde fazla tartışmadan

gereken değişmeye gidiliyor, hata düzeltiliyor ve hemen başka bir yol deneniyordu.

Tabii ara sıra küçük ya da büyük hatalar yaptıkları olmuyor değildi. Böylesine büyük bir çiftliğin yönetimini kısa sürede üstlenmek von Studmann için tabii ki pek kolay değildi. Kimi gün oluyordu ki, bir dakika içinde en zor kararları vermesi gerekiyordu. Duraksamak, çekingen davranmak mümkün değildi. Bugün de tarlaları ormandaki ağaçsız alana bağlayan yoldaki köprü üzerinden yüklü araba geçerken yıkılmıştı. Ne yapacaklarını bilmeyen seksene yakın çalışan durmuş, kuru dere yatağına düşmüş arabayla ürüne öyle bakıyordu. Bazıları gölgeye uzanmış: "Yapacak bir şey yok," diyordu.

Von Studmann ise bir şey yapmıştı. Hemen çiftliğe birkaç adam yolladı. Aradan beş dakika geçmeden çapalar, kazmalar, beller, kürekler olay yerine geldi! On beş dakika sonra da arabanın yanına bir set yapıldı. Aradan yirmi dakika geçtiğinde ormandan toplanan kalın ağaç dallarının yardımıyla araba yukarı çekildi. Von Studmann'ın olay yerine gelmesinden yarım saat sonra da ürün yüklü araba tekrar yola koyuldu.

"Fena adam değilmiş!" dedi insanlar.

"Ondan bir çocuğum olsun isterdim!" diye konuştu, büro temizliği yerine artık tarla işine yollanan Hartig de.

"Çocuğun olsun isterdin demek, Frieda!" diye yanındaki kadınlar onunla şakalaştı.

"Çünkü o 'zenci Meier'den daha iyi bir numara!"

Evet, von Studmann işini iyi yapıyordu. Fakat yardımcıları da iyi idi. O güne kadar çoğu zaman aşağılanmış, ürkütülmüş, cesaretini yitirmiş kâhya Kowalewski de artık canlanmış gibiydi. Von Studmann onun kimi deneyimlerinden ve önerilerinden yararlanıyordu. Çalışanlarına çoğu kez yumuşak davranıyordu. Genç Pagel de sık sık bisikletine atlıyor ve tarlalara gidiyordu. Kadın çalışanlarla arası iyi idi. Onlara kimi zaman hem küstah şakalar yapıyor, hem de emirler

veriyordu: "Öğlene kadar şurası bitecek, akşama kadar da bu tarafı halledeceksiniz!"

Karşı çıkıp, bağrıştıkları da oluyordu. Onlar güçsüz, zavallı kadınlardı, o ise gençti, güçlü kuvvetliydi. Böyle anlarda Pagel de, canınızın istediği erkeğe sokulmasını biliyorsunuz, çeneniz de kuvvetli, diyordu. Şimdi bir de tarla işinde göstersinlerdi ne kadar becerikli olduklarını! Sonra da bisikletine atlayıp, pedallara basarken peşinde kahkahalar atan kadınlar bırakıyordu. Akşama dönüp yaptıkları işi gözden geçirdiğinde söylemiş olduğu her şeyin yerine getirildiğini görüyordu. Hatta kimi kadın işçiler söylediğinden daha fazlasını da yapmıştı. Tabii ertesi gün o kadınları özellikle daha çok övüyor, onlara birkaç küstah şaka fazladan anlatıyordu. Pagel davranışlarıyla kadın tarla işçilerinin hoşuna gidiyordu, kimse onu ötekinden kıskanmıyordu.

"O bu dünyanın erkeği!" diyordu biri ötekine. "Günün birinde kendine mutlaka iyi bir kadın bulur! Senin gibi bir süpürgeyle evlenmez!"

"Sen kendine bir baksan daha iyi edersin! Ben süpürgeysem senin gibi pislikleri çabucak süpürür, çöpe atarım!"

Kısa süre sonra Pagel'in geçmişini öğreniverdiler. Çünkü insan bir şeyi çok merak etti mi, ne yapar eder istediğini öğrenir. Önce ona "sancaktar" adını taktılar, sonra "subay adayı", en son da "adaycık" dediler. Pagel yanında küçükhanımla tarlalara gelmeye başlayınca da kısa süre sonra iki gence çiftlik sahibinin oğluyla kızı gözüyle bakmaya başladılar. Violet ile Wolf'un birbirlerine âşık olmadığını köylü kadınları çabucak fark edivermişti.

Evet, o günlerde kendini iyice yalnız hisseden Weio genç adama gittiği yerlere eşlik etmeye başlamıştı. Sık sık tarlaları denetlemeye çıkan annenin kızına ayıracak pek zamanı kalmamıştı. Ne de olsa Eva von Prackwitz bütün gençliğini Neulohe'de geçirmişti. Babasıyla yıllarca tarladan tarlaya gitmiş, ekini, hasadı izlemiş, onun neye

önem verdiğini görmüş, öfkeli öfkeli homurdanmalarını dinlemişti. Şimdi çiftlik işiyle ilgilenmeye başladığında o günlerden birçok şeyin aklında kalmış olduğunu şaşırarak fark etmişti. Geçmişte tarlaları denetlemeye çıktığı bazı günlerde hoşuna gitmeyen bir şey dikkatini çektiğinde ve bunu eşine söylediğinde o hemen: "Sen ne anlarsın çiftlik işinden!" diye öfkeyle karşı çıkmıştı. "Buraların yönetimini bırak bana!"

Von Studmann ise hiç öfkelenmiyordu. Kadının anlattıklarını sabırla dinliyor, hatta çoğu zaman: "Mükemmel!" deyip, onu yüreklendiriyordu. Yerine getirmek istemediği önerileri olduğunda da hemen nedenlerini bütün ayrıntılarıyla açıklıyordu. Kadın bazı uzun açıklamalarını esneyerek de olsa sonuna kadar sabırla dinliyordu. Onun gözünde von Studmann kendisine çok güvenilir, çalışkan birisiydi, sadece işini biraz dolambaçlı yoldan yapıyordu. Acaba günün birinde bir kadına onu sevdiğini söylemek istese ne yapardı? Mutlaka nedenler ortaya sürer, onları açıklar, gelecekten de söz ederdi! Belki eşine böyle davrandığı için de uzun uzun özür dilerdi. Von Studmann bütün çalışkanlık ve becerikliliğine karşın flörte gelince dünyanın en yeteneksiz insanıydı. Yine de Eva von Prackwitz'in, karşısındaki adamın bakışlarını yavaş yavaş ayak uçlarından dudaklarına kadar gezdirerek ahırdaki ineklere verilecek hangi yemlerle onlardan en iyi verimin alınacağını açıklamasını ve sonunda "evet" diyerek her şeyi yeni baştan anlatmaya başlamasını çekici bulduğu günler de olmuyor değildi.

Eva son ayların telaş ve koşuşturmasından sonra şimdi iç huzuru arıyordu. Von Studmann'ın saygılı davranışlarının ardında da herhangi bir amacın yattığını sanmıyordu. Söylediklerini dikkatle dinlemesi, onunla sakin konuşması kadının hoşuna gidiyor, ona iyi geliyordu. Huzursuzluk, kavga ve sürekli telaş artık geride kalmıştı, şimdi düzenli bir yaşamın ve karşılıklı güvenin çok sakin akan ırmağının huzur dolu dalgalarına bırakmıştı kendini.

Tabii artık günleri dolu dolu geçen bir anne olarak kızına eskisi kadar zaman ayıramıyordu. İlk günlerde Violet'i de büroya götürmeyi ya da arabasıyla tarlalara denetime giderken yanına almayı denemişti. Fakat kısa süre sonra bundan vazgeçmişti. İş sırasında bütün gün Violet'in yanı başında olması ana kız arasındaki ilişkiye zarar vermeye başlamıştı. Eva, aradan daha birkaç gün geçmeden kızının her söylediğine karşı çıkmaya başladığını kaygıyla sezmişti. Bugün hava güzel, dediğinde kızı, boğucu, diyordu. Violet'e bugün yüzmeye gidebilirsin, dediğinde ise, kızı yüzmeyi sıkıcı bulduğunu söylüyordu. Yapacak bir şey yoktu. Sanki Violet'in gözünde annesi karşı koyması gereken bir düşmandı!

Acaba ona yanlış mı davrandım, o konuda haksızlık mı ettim, diye von Prackwitz düşündü. Belki de gerçekten çok genç bir kızın düşlerinde olmuş bir şeyde yalnızca, ben yanlış anladım. O günden sonra kulağıma da gelen şeyler olmadı. Tabii Weio şimdi bana kırıldı, beni artık düşmanı sanıyor. Şimdi en iyisi onu artık bazı şeylere zorlamamak, her şeyi zamanın akışına bırakmak. Tekrar dizimin dibinde oturmak isteyeceği gün mutlaka gelecek.

Böylece oda hapsi sona erdi, Weio hep arzuladığı özgürlüğüne kavuştu. Fakat şimdi bu kadar boş zamanı olan onun gibi genç bir kız ne yapardı? Günleri bomboş geçmeye başladı! Oturup, onu mu bekleyecekti? Bu bekleme ne kadar sürecekti? Bir yıl mı, yoksa iki veya üç yıl mı? Belki de bütün beklemesi sonunda boşa olacaktı. Bu düşüncelerle ürperdiğini hissetti. En iyisi... Evet, en iyisi ne yapmaktı, bunu bilemiyordu. Fakat şimdiki yaşamını değiştirecek bir şey olmalıydı. Bu neydi, nasıl olacaktı?

Oda hapsinden kurtuluşunun ilk günlerinde sağa sola gitmiş, Fritz'i ile gizlice buluştuğu yerlere bir daha bakmıştı. Kimi zaman gün saatlerini, belki ona rastlarım, diye orman yollarında geçirmişti. Buluştukları ağaçlığa uğramış, oturdukları, yan yana uzandıkları çimenlere bakmıştı. Her anı gözünün önüne getirmişti. Kimi yerlerde

yosundan yastıklarda, çimenlerde ortak izlerini aramıştı. Fakat o hiçbir yerde yoktu. Gelmemişti. Gün olmuştu, acaba yaşadıklarım bir düş müydü, diye düşünmeden edememişti.

Bir gün "Kara Topraklar"a gitmiş, sağa sola bakmış, silahların gömülü olduğu yeri aramıştı. Sonunda da çok dikkatli üzeri örtülmüş çukuru bulmuşu. Belki her şey yolunda mı diye gelir ümidiyle birkaç gün arka arkaya buraya uğramıştı. Fakat her şey boşundaydı, gelen giden olmamıştı.

Weio yine de orman gezintilerinden vazgeçmedi. Kimi gün Kniebusch'a da rastladı. Yaşlı adam bir defasında Weio'ya sorunlarından söz etti. Sonunda kaçak avlanan Bäumer ile onu bir araya getirmişlerdi. Orman korucusunun sağda solda anlattıkları kulağına gitmiş olacak, bu sefil adam bir sürü yalan şeyden söz etmişti. Bisikletten yuvarlandıktan sonra kendini kaybetmiş olan Bäumer hiç utanmadan yaşlı adamın onu itip yere yuvarladığını anlatmıştı. Yerde yatarken de başını birkaç kez taşa vurmuştu. Kniebusch onu öldürmek istemişti. Bunun üzerine de sorguyu yapanlar yaşlı adama kaba davranıp, onu azarlamışlardı. İlerlemiş yaşına şükretsindi, yoksa anında içeri atarlardı. Kaçak vurduğu erkek karacadan ise söz eden olmamıştı. Öncelikle görüşülmesi gereken şey Bäumer'i öldürmek istemesiydi! O günden sonra da kaçak avlanan herif hastanede kral gibi bir yaşam sürdürmeye başlamıştı. Önüne her türlü yemek çıkıyor, en iyi bakımı görüyor, penceresi parmaklıklı olsa da özel bir odada kalıyordu. Bu utanmaz adamın şimdiye kadar böylesine güzel bir yaşamı olmamıştı!

Weio yaşlı adamın anlattıklarını biraz canı sıkkın dinledi. Neyin doğru, neyin yanlış olduğu orman korucusu Kniebusch'un sorunuydu. Sonra konu Meier'e gelince, anlatılanlara dikkatle kulak kabarttı. Onunla Frankfurt'ta buluşmuştu. Ufak tefek Meier şimdi büyük bir adam olmuş gibiydi. Cebinde para vardı, hem de çok para! Orman korucusu Weio'ya Meier'in nasıl şık giyinmiş olduğunu da anlattı.

Üzerinde pahalı bir takım, parmaklarında değerli yüzükler, yelek cebinde köstekli bir altın saat... Fakat Meier onunla üst perdeden konuşmamıştı; onu pahalı bir lokantada akşam yemeğine davet etmişti. Orada çok leziz bir Ren şarabıyla yemeğe başlamışlardı. Ardından masaya köpüklü şarap gelmişti. Yemek kırmızı Burgund şarabıyla sonuçlanmıştı! Meier bu şarap için "Türk kanı" demişti. Orman korucusu şimdi Weio'ya o yemekten söz ederken elinde olmadan dudaklarını yaladı.

"Bir vurguncu daha!" dedi Weio üst perdeden. "Bu tam 'zenci Meier'e uyan bir meslek... Eminim siz de ona pahalı yemek sırasında burada Neulohe'de olup biten her şeyi anlattınız!"

Orman korucusunun yüzü kızardı. Genç kızın söylediklerine karşı çıktı, ondan şüphelenmesini doğru bulmadığını söyledi. Meier'e Beyefendi'nin şu sırada Neulohe'de olmadığını bile anlatmamıştı. Sohbetleri sırasında bir sürü başka konudan söz etmişlerdi.

"Neden söz ettiniz peki?" diye Weio alay eder gibi sordu. O gün canı biraz tartışmak istiyor gibiydi. Fakat orman korucusu konuştukları şeyleri pek anımsayamıyordu. "Tabii ikiniz de sarhoştunuz, öyle değil mi Kniebusch?" dedi Weio. "Ne konuştuğunuzu anımsamadığınıza göre o akşam çok içmiş olacaksınız! Haydi bakalım, rastgele!"

"Rastgele!" diye kekeledi yaşlı adam. "Teşekkür ederim..."

Violet yoluna devam etti.

Kniebusch'un anlattıklarından ona neydi? Orman gezintileri canını sıkıyordu, sürekli dinden söz eden büyükannesi de... Dedesine gelince, o çoğu zaman ya bir yerlerde gezinip duruyor, ya da muhtar Haase'nin yanına gidip saatlerce çene çalıyordu. Evde ise suskun, düşünceli ve can sıkıcı birisi oluyordu. Uşak Räder'in de mümkün olduğu kadar karşısına çıkmamaya çaba gösteriyordu. Verdiği mektubu ne yaptığını da sormaya cesaret edemiyordu. Annesinin hoşuna gitmemesine karşın geceleri yattığında oda kapısını artık

kilitliyordu. Ah, burada çok şey hoşuna gitmemeye başlamıştı. Gün geliyordu, Violet soruyordu kendine, ben eskiden, henüz Fritz'i tanımadan nasıl geçiriyordum günlerimi? Her şey tatsız tuzsuzdu, çok sıkıcı, bomboş bir yaşamım var...

Kimi gün, annemden çok ondan nefret etmem gerekirdi, diye düşünmesine karşın birlikte zaman geçirebileceği tek kişi Wolfgang Pagel idi. Söyledikleriyle kimi zaman kendisiyle alay ettiğinin farkına varmasına karşın Pagel'le gezinmek hoşuna gidiyordu Ondan ne çekiniyor, ne de utanıyordu. Hatta bazı günlerde ona ağabeyi gözüyle baktığı oluyordu. Aralarında çok serbest konuşuyorlardı. Weio kimi gün, büyükannem Pagel'le konuşmamızı bir duysa baygınlık geçirir, diyordu.

"Küçükhanım bugün sarılıp okşamalar yok," diyordu bazen Pagel. "Görüyorum bugün keyfiniz pek yerinde değil. Gözlerinizin çevresindeki halkalar var. Fakat unutmayın ben zayıf tarafları olan bir erkeğimdir..."

Pagel böyle konuştuğunda Violet çoğu zaman kendine engel olamıyor ve genç adamın koluna girip, ona sokuluyordu. Birlikte yürürken: "Bu güzel bir şey..." diyordu. "Hem bana biraz daha yakın davranabilirsiniz. Bazı şeyleri Petra'ya saklamanıza hiç gerek yok!"

Wolfgang Pagel istedi mi genç kızı kızdırabiliyor, tahrik ediyor ve ona acı verebiliyordu. Böyle günlerde kendisine sokulmasına engel oluyor, öpücüklerden de kaçınıyordu. O zaman Weio öfkeleniyor ve yüzü kıpkırmızı, gözleri nemli hiç sesini çıkarmadan yanından uzaklaşıyordu. Böyle anlarda yemin ediyordu, onun gibi korkağın, sefilin ve uyuşuğun tekiyle artık işim yok diyordu... İşte dün de böyle olmuştu. Fakat ertesi sabah Weio sabahın erken saatinde büro kapısında yine onu bekliyordu.

"Af mı edildim?" diye sordu genç adam sırıtarak.

"Fritz'im geldiğinde, bana nasıl davranmış olduğunuzu anlatacağım ona!" diye genç kız sesini yükseltti. Öfkesi gözlerinden okunu-

yordu. "O zaman sizi düelloya davet eder ve beyninize kurşunu sıkar. Bunu gözümün önüne getirince nasıl da sevindiğimi bilemezsiniz!" Pagel sadece gülüp, yanıt vermeyince de: "Ona anlatmayacağımı mı sanıyorsunuz? Hiç merak etmeyin, mutlaka yapacağım!" diye öfkeyle devam etti.

"Hayır, inanıyorum size," diye Pagel güldü. "Bunu yapacak güçtesiniz! Siz çok soğukkanlı birisiniz. Bütün dünya ayaklarınızın dibinde nalları dikse kılınız kıpırdamaz. Yeter ki istediğiniz olsun!"

"Siz nalları dikseniz daha iyi olur!" diye bağırdı Weio.

"Evet, evet! Fakat buna şimdi gerek yok. Önce şu atların yanına gitmeliyim. Senta bu gece doğum yapmış. Benimle birlikte gelmek ister misiniz?"

Tabii onunla birlikte gitti. Atın yanına vardıklarında, uzun bacaklı, büyük başlı tayı görünce çok duygulandı. Anasına sokulmuş küçük hayvanı ağzı açık uzun uzun okşarken: "Ah, ne kadar da tatlı," diye mırıldandı durdu. "Ah, ne kadar da güzel..."

Wolfgang da tayın yanına çömelmiş genç kıza baktı, memnun memnun gülümsedi. Fakat aynı anda, şimdi böyle duygulanabilen bir insan istediğinde beni batağın içinde bırakabilir, el bile uzatmaz, diye düşünmeden de edemedi. Ah, benim Peter'im bundan bin kat daha iyi! Bu ise bir işe yaramaz, içi kof! Benim onun gibilerle ne işim var? Çürük elmayı elime bile almam!

Wolfgang Pagel böyle anlarda sakin kalmaya çabalasa da, kendini şu hırslı küçük Violet'ten daha üstün görse de, genç kızın bazı davranışlarıyla ve vücudunu öne çıkardığı günlerde onu rahatsız etmesine çok öfkeleniyordu. Hele ona iyice sokulduğu, şaka yolu da olsa sevecen ve coşkulu duygularını belli ettiğinde karşı koyması hiç de kolay olmuyordu. Böyle günlerde düşünüyordu, bu kız bir kez uyandırılmış, gözü açılmış. Fakat sonra yerine göre kendini frenlemeyi, bazı isteklerinden vazgeçmeyi ise öğrenememişti...

Kimi gün, tarlalar arasındaki yollarda gezinirlerken hiç çekinmeden, biraz tepeden, emir verir gibi genç adama dönüyor ve: "Pagel, siz önden yürüyün, tuvaletim geldi," diyebiliyordu. Ya da gölde yüzmeye gittiklerinde, sanki anneannesinin karşısındaymış gibi hiç utanmadan soyunup, giyiniyordu. İşte böyle anlarda genç adamın tepesi atıyordu. Elinde olsa suratına bir tokat indirirdi. Sadece bütün vücudu titreyerek kızı azarlıyordu.

"Lanet olsun... Siz bir sokak kadını değilsiniz ki!" diye bağırıyordu.

"Olsam ne olurmuş!" diye Weio alay eder gibi karşılık veriyordu. "Size böyle bir şey gerekli değil ki!" Veya: "Nasıl da yine hava atıyorsunuz! Ben de sizi güvenilir ellerde sanıyordum! Ben sizi niçin heyecanlandırıyorum?"

"Siz iyice çürümüşsünüz, bozulmuşsunuz, hem de ta iliklerinize kadar!" diye genç adam bağırıyordu. "Üzeriniz lekelerle dolu!"

Pagel'i böylesine öfkelendiren kızın erkekliği ile alay etmesi değildi. Onun yaşında bir kızın bu gibi davranışlarıyla sözlerine değil onun gibi yirmi üç yaşında genç biri, her erkek öfkelenirdi. Sonra Pagel'i endişelendiren bir şey daha vardı: Bu kız nereye kayıyordu? Yoksa kendini çoktan bırakmış mıydı? İsteyerek mi kendini pisliğin içine atıyordu? On beş yaşında bu kız artık yaşamındaki her şeyden iğrenmeye mi başlamıştı?

Her insan kendini çevresindeki diğer insanlardan da sorumlu tutar. Sadece kötüler hemcinslerini umursamaz, onların batağa saplanmasına göz yumar. Pagel de kendini her gün birlikte olduğu genç Violet'ten sorumlu tutuyordu. Öfkeli olmadığı anlarda onunla konuşmayı, bazı şeylere dikkatini çekmeyi deniyordu. Fakat çoğu zaman ona değil söylediklerini kabul ettirmek, yaklaşamıyordu bile. Weio'nun itici yanları vardı. Kendini dikenli tellerin arkasına gizliyor, basit nedenlerle Pagel'in söylediklerine inatla karşı çıkıyordu. "Herkes böyledir... Karşındakine çoğu kez kötü davranmadın mı

o sana kötülük yapar." "Babamın burada olmadığı şu sıralar von Studmann'ın anneme yakınlık göstermesini doğru buluyor musunuz? Sonra da gelmiş bana, davranışlarına dikkat et, diyorsunuz! Çok budalaca bir şey bu!" "Hem siz bana anlatmıyorsunuz, birbirinizi terk etmeden önce Petra ile neler yapmış olduğunuzu! O kıza kötü davrandığınızı nereden bileceğim! Şimdi de kalmış benden 'terbiyeli ve namuslu' olmamı istiyorsunuz. Benim böyle öğütlere hiç gereksinimim yok! Taşra kızı olduğum için mi böyle davranıyorsunuz?" Weio istedi mi şeytan kadar zeki olabiliyordu! Sonra birden konuyu değiştiriyor, tuhaf şeyler soruyordu: "Berlin'de kızların çıplak dans ettiği kulüpler olduğu doğru mu? Hiç gittiniz mi öyle bir yere? Gördünüz mü? Şimdi de vücudumdan biraz et görünce neredeyse düşüp bayılmaya kalkıyorsunuz! Siz çok tuhaf birisisiniz!"

Yapacak bir şey yoktu. Weio istemiyordu, iticiydi. Wolfgang Pagel sayısız kez düşünmüştü, acaba annesiyle veya von Studmann'la Weio hakkında bir şeyler konuşsam mı, diye. Fakat her defasında da bu düşüncesinden vazgeçmişti. Benim söylediklerimi umursamayan biri yaşlıların önerilerine niçin kulak assın? Belki annesi bu kıza bir sürü öğüt verecek, hatta onu cezalandıracaktı. Fakat bütün bunlar sonunda durumu daha da kötüleştirecekti! En iyisi Weio ile sınırlarını iyice aştığında ya da evden kaçmaya karar verdiğinde konuşmaktı. Her şey böyle devam ettiği sürece bazı şeyleri umursamamak bence en doğrusu. Ne de olsa son zamanlarda kötü bir şey yaşamadık. Çiftlikteki veya köydeki yumurcaklardan birisiyle de ilişkisi yok. Bunu mutlaka kafasından bile geçirmiyor. Ne de olsa kendine geleceğin büyük mirasçısı gözüyle bakıyor ve daha şimdiden başkalarının gözünden düşmek istemiyor! Şu maceraperest teğmen Fritz yine ortaya çıktı mı, haberi hemen kulağıma gelir. O zaman herifi karşıma alır, ne düşündüğümü kendisine bir güzel anlatırım! Bakalım o günden sonra bir daha buralara gelip, mutlu insanlara rahatsızlık vermeye cesaret edebilir mi...

Pagel kollarını kaldırdı, uzun uzun şöyle bir gerindi. O heriften hiç çekinmiyordu. Köy yaşamı Pagel'e yaramıştı. Son aylarda kilo almış, vücudu oldukça gelişip güçlenmişti. O teğmen karşısına çıktığında onunla baş etmeye ve her türlü maceraya atılmaya kendini yeterince güçlü görüyordu. Pagel'in havaya kollarını kaldırdığını gören Weio birden sordu:

"Şimdi kime sarılmak istiyorsunuz?"

"Sizin teğmeniniz Fritz'e!" deyiverdi Pagel. Sonra bisikletine atladığı gibi pedallara bastı: "Hoşça kalın, sayın küçükhanım! Bu sabah gezintimizi ertelememiz gerekiyor, çünkü süvarilerimi denetlemek zorundayım! Belki saat birde dönerim..."

Ve gözden kayboldu.

"İçeri gel, Violet!" diye seslendi annesi. Büronun penceresinde durmakta olan Eva von Prackwitz kızının hüzünlendiğini fark etmişti. "On beş dakika sonra kente inip, bankadan maaşlar için para çekeceğim. Benimle gelebilirsin... Kipferling'de kremalı turta da yeriz."

Weio şöyle bir el salladı ve yüzünü buruşturup: "Ah, bilmiyorum anne..." diye mırıldandı. "Yok, teşekkür ederim. Hem krema insanı şişmanlatıyor da..." Ve kimse arkasından seslenmesin diye olacak hızlı adımlarla uzaklaştı, parkın yollarına saptı.

"Kimi gün bu kız için çok dertleniyorum," diye konuştu von Prackwitz.

"Anlıyorum..." dedi maaş bordrolarının üzerine eğilmiş von Studmann nezaketle. Rakamları çoktandır daha az sıfırla yazmasına karşın, defterdeki sütunlar yine de yeterli olmuyordu.

"Çok kararsız, çok da keyifsiz. Bazı günler cansız biri gibi dolaşıp duruyor..."

"Evet, bu yaş kızlar için kritik bir yaştır... Öyle değil mi?" diye von Studmann konuştu.

"Umarım gerçek neden sadece budur..." dedi Eva von Prackwitz. "Başka bir neden olamaz, değil mi? Ne de olsa bütün gününü genç Pagel'le beraber geçiriyor. Sürekli aralarında konuşmalarını bazen tuhaf buluyorum. Sizce kuşkulanacak bir şey var mı?"

"Kuşkulanmak mı?"

Studmann başını önündeki maaş bordrolarından kaldırdı ve dalgın dalgın karşısındaki kadına baktı. Brüt maaş için yanındaki hastalık sigortası sütununu da kullanmak zorunda kalıyordu. Sigorta rakamları için de savaş gazisi sütununa geçiyordu. Fakat bu sütun çok dar olduğundan oranın rakamları için yanındaki kazanç vergisi sütununa atlıyordu. Biraz öfkeyle düşünmeden edemedi: Şu sıralar maaş bordroları için neredeyse yerkürenin boylamları uzunluğunda bir defter gerekliydi! Bütün çabalarına karşın rakamlar her yerde alt alta gelmiyor, toplamalar yanlış çıkıyordu. Düzeni seven adam yüzünü ekşitip, maaş bordrosundaki düzensizliğe baktı.

"Bay von Studmann!" diye konuştu birden yanında durmakta olan kadın. Sesindeki yumuşaklık her erkeği cereyan çarpmış gibi ürpertirdi. "Az önce sormuştum, sizce Weio'nun şu Pagel'le ilişkisinde kuşkulanacak bir şey var mı?"

Studmann kendine geldi.

"Kusura bakmayın, Hanımefendi..." dedi. "Çok özür dilerim! Şu maaş bordrolarına dalmıştım da... İnsanı hasta ediyorlar... Her geçen gün zorlaşıyor, bir türlü altından kalkamıyorum. Bu kadar eziyete gerek yok. Bence artık yuvarlak rakamlar yazalım. Örneğin evli erkek için bir milyar mark. Evet cebimizden biraz fazla para gidecek... Fakat ben başka bir çıkar yol göremiyorum."

Karşısındaki kadına düşünceli düşünceli baktı.

"Kabul ediyorum," dedi Eva von Prackwitz gülümseyerek. "Para sorunu ortadan kalktığına göre şimdi biraz da benim anne sorunlarımla ilgilenir misiniz? Şu Pagel konusunu da halledelim derim!"

Von Studmann'ın yüzü kızardı. "Kusura bakmayın Sayın Hanımefendi..." dedi. "Ben bir şeye kafamı taktım mı başka şeyleri hep unutuyorum. Ne demek istediğimi açıklayayım size..."

"Hayır, hayır, sevgili Studmann!" diye Eva von Prackwitz sesini yükseltti. "Bana açıklamalar gerekli değil! Ben sizden sadece bir yanıt bekliyorum! Kimi an oluyor ki..." Kadın birden sakinleşti, "... karşıt iki insan olmanıza rağmen sizi Achim'e çok benzetiyorum. O telaşından yanıt veremiyor, siz ise çok dikkatli ve titiz olduğunuz için! Fakat benim için sonuç aynı. Bakın ben hâlâ bilemiyorum, şu Pagel üzerine kafa yormam doğru mu, değil mi?"

"Buna hiç gerek yok Hanımefendi," dedi von Studmann. "Pagel kendisine güvenilebilecek, namuslu bir insandır. O küçükhanıma tehlikeli olabilecek biri değildir!"

"Bilemiyorum..." diye Eva von Prackwitz düşünceli düşünceli mırıldandı. "Fakat o henüz çok genç. Son haftalarda kendini iyice toparlamış gibi, sağlıklı ve dinç bir görünümü var! Bir genç kızın da bunu fark etmemesi mümkün değil..."

"Haklısınız!" dedi von Studmann ve memnun memnun gülümsedi. "Kendini iyice toparladı. Ben bu başarımla gurur duymuyor değilim! Bizimle Berlin'den buraya geldiğinde neredeyse bir yıkıntıydı. Hasta, keyifsiz, tembel... Kısacası çürümüş bir insandı. Şimdi ise? Herkes onunla kolayca anlaşıyor, hapishaneden gelen adamlar bile ona yakınlık gösteriyor..."

"Benim Violet'im de..." dedi Hanımefendi biraz canı sıkkın. "Ancak sizin söylediklerinizbu genç adamın tehlikeli olmadığının kanıtı değil!"

"Sayın Hanımefendi..." diye von Studmann heyecanlandı, "... o âşık bir genç! Onun gibi böylesine keyifli ve yaşamından memnun bir insan sadece âşık biri olabilir! Bunu görmemek mümkün değil. Ben bile fark ettikten sonra..." (Kadının hafifçe gülümsediğini gören Studmann'ın yüzü kızarır gibi oldu.) "Buraya geldiği günlerde

bitkindi. Ona Berlin'de bir şey olmuştu, bilemiyorum... Sanki yaşamı kararmıştı. Fakat ne ben ona bir şey sordum, ne de o bana bir şey anlattı. Sorup, üzerine gitmek istemedim. Aşk üzerine konuşulmaz. Çünkü..." Sayın Hanımefendi hafifçe öksürdü. "Ancak son haftalarda bir değişim geçirdi, yaşamı bir düzene girdi. Mektuplar yazıyor, ona mektuplar geliyor. Genç bir kuş gibi hareketli, çalışırken keyifli. Sanki bütün dünyayı kucaklamak istiyor!"

"Fakat lütfen benim Weio'mu kucaklamasın!" diye Eva von Prackwitz heyecanla sesini yükseltti.

2

Evet, von Studmann haklıydı. Wolfgang Pagel mektuplar yazıyordu, ona da mektuplar geliyordu. Wolfgang yeni yaşam sevincinin ve coşkuyla çalışmasının en büyük nedeni bu mektuplardı. Gelen mektuplar arasında Petra'dan gelmiş olan tek bir mektup yoktu. O da sevgilisine bir şey yazmamıştı. Yine de neşeliydi, çalışkandı. Her gün bütün dünyaya sarılmak, onu kucaklamak istiyordu. Ve Violet'in çocukça davranışlarına sesini çıkarmıyor, sabır gösteriyordu.

Genç adamdan gelen ilk mektubu eline alan hizmetçi Minna zarfın üzerindeki yazıdan onu kimin yollamış olduğunu hemen anladı. Bütün vücudu titremeye başladı, hemen holdeki iskemleye oturmak zorunda kaldı. Az sonra kendine geldi ve düşündü. Şimdi bu mektubu hemen yaşlı Hanımefendi'ye götürüp verirsem kadıncağız çok heyecanlanabilirdi. Son haftalarda ne doğru dürüst bir şey yiyor, ne de içiyordu. Pek konuşmuyordu da. Sadece saatlerce öyle oturuyor ve düşünüp duruyordu. Kimi zaman da –Minna fark etmiyor sanıyordu– Wolf'un eşyalarını almak için evde kimse yokken uğradığında bırakmış olduğu o kağıdı cebinden çıkarıp, gizlice okuyordu. Oğlu, kendine doğru dürüst bir iş bulup, yaşamını bir düzene

sokmadan annesine mektup yollamayacağını yazmıştı o kağıda! Ve işte şimdi mektup yollamıştı.

Başını eğip, tekrar elindeki zarfa baktı. Ancak hizmetçi kadının bakışlarında biraz kötümserlik vardı. Belki de zarfın içindeki mektupta tuhaf şeyler yazıyordu. Oğlunun yazdıkları yaşlı Hanımefendi'yi daha da hüzünlendirebilirdi. Hizmetçi Minna düşündükçe kötümserliği artıyordu. Belki de Wolfgang çok zor durumdaydı ve annesinden para istiyordu. Zarfı birkaç kez evirdi çevirdi. Adres güzel bir el yazısıyla yazılmıştı. Harfleri karga burga değil, çok itinalıydı. Wolfgang'ın bu kadar temiz bir el yazısı olduğunu anımsamıyordu. Pahalı bir mürekkep kullanmış olduğunu da fark etti. İçindeki mektupta belki de güzel şeylerden söz ediyordu.

Minna yine de bir an düşünmeden edemedi, acaba zarfı açıp yazdıkların okusa mıydı? Eğer kötü şeyler yazmışsa oturur o yanıt verirdi Wolfgang'a. Ne de olsa Wolfi onun da çocuğu sayılırdı. Fakat mektupta yazanlar güzel şeylerse zarfı ilk açan ve sevinen annesi olmalıydı! Ah, en iyisi götürüp Hanımefendi'ye vermekti. Oturduğu yerden kalktı. Yine sakinleşmişti, kararlıydı da. İçeri girdi, mektubu masada duran gazetenin altına sıkıştırdı ve mırıldanır gibi Hanımefendi'ye: "Ben pazara gidiyorum," deyip, hemen odadan çıktı. Yaşlı kadının arkasından seslenmesini duymadı bile. Doğruca Magdeburg alanındaki pazar yerine gitti ve doksan milyon mark verip, bir dere alabalığı satın aldı. Sayın Hanımefendi bugün öğle yemeğinde iştahla yesin, diye düşündü.

Az sonra evin kapısını açıp, içeri girdiğinde gerçekten de yaşlı kadının keyiflenmiş olduğunu gördü. Gözleri ışıl ışıl, heyecan içinde holde onu bekliyordu. Minna Hanımefendi'yi son iyi aydır böylesine canlı görmemişti!

"Yaşlı kaz!" diye hizmetçisini karşıladı. "Tam birisiyle oturup konuşmak istediğim bir anda evden çekip, gitmen mi gerekiyordu? Evet, evet, genç Bey annesine mektup yazdı. Taşradaymış... Büyük

bir çiftlikte çalışıyormuş... Çok sorumluluk istiyormuş görevi. Bir şeylerden söz ediyor, fakat ben onları anlayamıyorum. En iyisi al sen oku. Mektup masanın üzerinde duruyor. Kendini iyi hissediyormuş, sana da selamları var. Paradan filan söz etmiyor! O tablodan elde ettiği hâlâ cebinde olsa da sürekli enflasyonun ardından hiç değeri kalmamıştır. Yazdıklarından keyfinin çok yerinde olduğu anlaşılıyor. Onu hiç bu kadar keyifli görmemiştim. Çalıştığı çiftlikte bir sürü tuhaf insan olduğunu da anlatıyor. Fakat hepsiyle de iyi anlaşıyormuş. Sen de okuyacaksın ya Minna... Bütün yazdıklarını anlatmama gerek yok! Fakat işi hoşuna gitmesine karşın orada çok uzun süre kalmak niyetinde değilmiş. Burası bana göre iyi bir sanatoryum, diyor. Ne yaptığına karışacak değilim. İleride taksi şoförlüğü bile yapsa, bu kendi bileceği bir şeydir. Ancak bu mektubuna yanıt vermeyeceğim. Bana bir zamanlar söylediklerinizi unutmadım. Şımartıp, yaşamını kolaylaştıran siz oldunuz Hanımefendi, demiştiniz bana. Her ağladığında sussun diye eline şekerleme tutuşturan ise, kendini hep akıllı sanan sizdiniz! Bana kalırsa Wolfgang'a siz yanıt vermelisiniz. O zaman görürüz, sevinecek mi, yoksa öfkelenip, bizlere küsecek mi? Böyle bir tepki gösterirse benim gözümde henüz iyileşmemiş demektir. Bak Minna, bir de isteği var... Fakat bunu yerine getirecek olan ben değilim. Onun işine kesinlikle karışmayacağım. Wolfgang'ın istediğini yerine getirmeniz için bugün öğleden sonra size izin veriyorum. Döndüğünüzde de mektubunu yanıtlarsınız. Akşama kutuya attınız mı, belki yarın eline geçer. Taşraya gideceği için en geç de ertesi gün çalıştığı çiftlikte olur. Ah, mektubun altında benden de selam yazmayı unutmayın..."

"Sayın Hanımefendi," diye konuştu Minna ve yemek masasına bakıp, bir göz kırptı. Bu arada konuşa konuşa holden odaya girmişlerdi. "Sayın Hanımefendi," diye tekrarladı, "eğer şimdi hemen oturup da, şu sandviçlerle yumurtayı yemezseniz ne gelen mektubu okurum, ne de ona bu akşam mektup yazarım. Bu yaptığınız hiç de

doğru değil. Şimdiye kadar derdinizden ağzınıza pek bir şey atmadınız, şimdi de sevincinizden yemiyorsunuz. Sonra Wolfgang'ın dengeli bir insan olmasını, size anlayışlı davranmasını bekliyorsunuz..."

"Yeter artık! Bu kadar çenesi düşük olma, Minna!" diye Sayın Hanımefendi emreder gibi konuştu. "Al oku şu mektubu; ben de masaya oturacağım..."

Yaşlı Pagel iyi bir kahvaltı etti, öğle yemeğinde de önüne gelen doksan milyonluk alabalığını afiyetle yedi, ancak Wolfgang Pagel'e yollamak istediği yanıt o gün kaleme alınmadı. Oğlunun sorduklarına yanıt vermek pek kolay olmadı, çünkü Georgenkirch Caddesi'nden Frucht Caddesi'ne giden yolu bulmak zor oldu. Önce Minna'nın Berlin'de bazı resmî dairelere uğraması, sorması, yanıt beklemesi, birinden ötekine gitmesi gerekti. Bu bütün koşuşturmanın sonunda kendini, üzerinde kocaman beyaz harflerle "Emil Krupass, Hurdacı" yazan bir tahta perdenin önünde buldu ve şaşkınlıkla sağına soluna bakındı. Haylaz çocuklar tebeşirle hemen yanına: "Bunu okuyan salaktır" diye yazmıştı.

Burada mı, diye Minna mırıldandı. Hayal kırıklığına uğramış gibiydi. Beni mutlaka yanlış yere yolladılar, dedi kendi kendine. Sonra tahta perdedeki kapıdan içerideki büyük avluya baktı. Avluda yığın yığın paslanmış demirler, kir pas içinde şişeler dikkatini çekti. Bir kenarda da paramparça şilteler duruyordu. İnsan içeri girmeye korkardı...

"Dikkat!" diye bağırdı genç biri ve iki köpeğin çektiği küçük arabasıyla hızla yanından geçip, avluya girdi. Minna yavaş yavaş yürüdü. Sağına soluna bakındı ve bir kenardaki kulübenin kapısından başını içeri uzatıp, Petra Ledig'i nerede bulacağını sordu. Masada oturan adamın biri: "Paçavraların oraya git!" diye seslendi. "Arkadaki şu siyah barakaya bakın..."

Minna kafasında düşünceler adamın söylediği barakaya doğru yürüdü. Zavallı kızcağız! dedi kendi kendine. Karnını doyurabilmek

için bu işi yapmak zorunda... İçerisi karmakarışıktı, her şey sağa sola atılmıştı ve çok kötü bir koku bütün barakaya yayılmıştı. Bir an için evdeki tertemiz, güzel mutfağını gözünün önüne getirdi... Eğer Petra gerçekten burada çalışıyorsa ona acımaktan başka bir şey gelmezdi elinden.

"Petra Ledig!" diye Minna barakanın loşluğuna seslendi. Bu arada gözleri alışmıştı, sağda solda birilerinin çalıştığını gördü. İçerisinin tozlu havasında arka arkaya birkaç kez öksürdü.

"Ne var?" dedi bir kadın sesi.

Minna tekrar öksürdü. Üzerinde mavi, yeşil bir önlük tuhaf görünümlü genç bir kadının ona doğru yürüdüğünü fark etti. En son gördüğümden bu yana çok değişmiş, diye bir an düşündü.

"Tanrım, Petra, gerçekten sen misin?" diye konuştu yaşlı kadın ve gözlerini bu arada yanına gelmiş kıza dikti.

"Minna!" Petra heyecanla sesini yükseltti. Sevindiği yüzünden belliydi. "Demek beni buldun!"

(İkisi de o anda birbirlerine "sen" demiş olduklarının farkına varmadılar. Fakat bu hep böyledir, uzun süre karşılaşmamış olan insanlar birbirlerinden gerçekte ne kadar hoşlandıklarını tekrar görüştüklerinde fark ederler.)

"Petra, nedir bu durumun?" diye Minna heyecanla sordu. "Yoksa sen..."

"Evet!" dedi Petra ve gülümsedi.

"Ne zaman?"

"Galiba aralık başında..." Petra gülümsemeye devam ediyordu.

"O zaman Wolfi'ye hemen haber vermeliyim!"

"Hayır, Wolfi'ye kesinlikle bir şey yazmayacaksın!"

"Petra, rica ederim," diye Minna alttan alır gibi konuştu. "Yoksa ona hâlâ kızgın mısın?" Petra sesini çıkarmadı, sadece gülümsedi. "Senin kin besleyen bir kız olduğunu sanmıyorum... İnanmıyorum buna!"

Sonra bir süre hiç konuşmadan öyle durmaya devam ettiler. Acaba değişmiş mi, diye biri ötekinin yüzüne baktı. Loş barakada sağa sola oturmuş birkaç kadın paçavraları ayırıyordu.

"Gel, şu kötü havalı yerden biraz dışarı çıkalım, Petra," dedi sonunda Minna. "Burada daha çok durmayalım!"

"Yoksa o dışarıda mı bekliyor?" diye genç kız gözlerini iri iri açarak dikkatle sordu. O anda aklına Krupass ananın söylemiş oldukları geldi: Onu karşı kaldırımda görsen koşa koşa kollarına gidersin... Petra böyle bir şeyi aklının köşesinden bile geçirmiyordu! Minna karşısındaki kıza dikkatle baktı. O eve nasıl bir gelinin geleceği hiç de önemsiz değildi. Artık biliyordu, Hanımefendi bu yaştan sonra daha çok derde katlanamazdı!

"Burada durup kirli havayı ciğerlerime çekmek istemiyorum," diye öfkelendi Minna. "Koku da dayanılacak gibi değil! Korkma, şimdi o dışarıda olsa bile üzerine atılıp, seni ısırmaz!"

Petra çok şaşırdı. Yüzünün solduğu barakanın loşluğunda bile seziliyordu. Fakat yine de çok kararlı konuştu: "Eğer o dışarıda bekliyorsa buradan bir adım bile atmayacağım! Böyle yapacağıma söz verdim!"

"Dışarı çıkmam, diyorsun, öyle mi?" diye Minna öfkeyle konuştu. "Çocuğunun babasını görmek istemiyorsun demek? Hem sen kime söz verdin bakayım?"

"Ah, Minna bırak bunları." Şimdi öfkelenen Petra olmuştu. "Niçin önden seni yolluyor? Ben de o biraz değişti sanıyordum. Fakat o hep böyle idi. Hoşuna gitmeyen bir şey oldu mu öteki yapsın isterdi..."

"Bu kadar öfkelenme, Petra," diye konuştu Minna çabuk çabuk. "Karnındakinin hoşuna gitmez!"

"Ben şu kadar olsun öfkelenmiyorum!" Petra yüksek sesle konuşmuştu. Öfkelendiği yüzünden belliydi. "Gerçekten o görüşlerini

değiştirmemekte ısrar ediyorsa ben niçin hâlâ öfkelenip duruyorum? Her şey tıpkı Krupass Ana'nın söylediği gibi!"

"Krupass mı?" diye Minna merakla sordu. "Adı girişteki tahtada yazan kadın mı yoksa? Wolfi'mize nasıl davranmak gerektiğini sana söyleyen o galiba? Petra, senden bunu hiç beklemezdim!"

"Her insanın kimi gün karşısına alıp konuşabileceğini birisi olmalı!" dedi Petra. "Sizlerden bir ses çıkacağını bekleyemezdim... Peki, o şimdi ne yapıyor?" Başıyla şöyle bir dışarısını işaret etti.

"Anladığım kadarıyla sen Wolfi'den gerçekten çekiniyorsun ve onu görmek istemiyorsun... Doğru mu?" Minna çok öfkelenmiş gibiydi. "Karnındaki çocuğun babası olan adamı..."

Aynı anda bazı düşünceler Petra'nın bütün korku ve şüphelerini yok etmiş gibiydi. Sadece yüzündeki ifade değil, bakışları da değişmişti. Şimdi sesi de daha canlı, daha berrak çıkıyordu. Az önceki ümitsizliği yok olmuştu. Her şey yeniden canlanmıştı, eski günlerin aşkı ve kendine güveni geri dönmüştü. Petra elini uzattı, Minna'nın hafif titreyen elini tuttu ve sordu:

"Sen onu benden iyi tanıyorsun," dedi. "Ne de olsa o biraz da senin elinde büyüdü. Onun gibi bir insana kızmanın çok zor olduğunu da biliyorsun. Yanına geldiğinde, sana gülümsediğinde, seninle şakalaştığında ne kadar öfkeli olursan ol yumuşuyorsun... O anda her şeyi unutup, ona uçuyorsun! Olup biten bazı şeyleri, sana yaptıklarını artık düşünmüyorsun, çok mutlu bir insan oluyorsun..."

"Buna Tanrı karar verir!" diye yaşlı kadın konuştu.

"Fakat Minna, şimdi artık baba olacak... başkalarını da düşünmek zorunda! Sadece döndüğü için yakınlarının sevinmesini beklememeli. O andan sonra onların sorunlarını da paylaşmasını bilmeli, çalışıp, onlara destek olmalı, bir sorun çıktığında, karşısındaki öfkelendi ya da hüzünlendi mi çekip gitmemeli! Krupass'a hak veriyorum. Hem biliyor musun ben son haftalarda neler düşündüm durdum? Wolfi baba olmadan önce artık bir erkek olmak zorunda,

dedim kendi kendime. O şu anda hâlâ biz kadınların şımartılmış çocuğu..."

"Çok haklısın Petra," dedi Minna.

"Şimdi burada durmuş seninle konuşurken, heyecanlanıyorum, bir an geliyor vücudumdan terler boşanıyor, sonra birden üşüyorum... Fakat bu demek değildir ki ben ona çok kızgınım veya kin besliyorum! Şimdi şuradan içeri girse, bana elini uzatsa, her zamanki gibi gülümsese eminim hemen boynuna sarılırım! Mutluluğum sonsuz olur. Fakat Minna..." Genç kadın bir an için sustu ve sonra çok ciddi devam etti: "Fakat ben son zamanlarda şunu da düşündüm, davranışlarımla ona yaşamını çok kolaylaştırmıştım. İleride bu değişmeli. Çocuğumun eşi tarafından şımartılmış bir babası olmamalı! Hayır Minna, binlerce kez 'hayır'! İleride burada paçavralar arasında çalışmaya devam etsem de, buradan çekip gitsem de, ondan ve kendimden kaçsam da benim için eskiye dönüş yok! Wolfi'ye eskisi gibi davranmayacağım. Krupass'a ve kendi kendime söz verdim: O artık eli iş tutan bir erkek olmak zorunda! Biraz değişsin yeter bana! Hem altı aydan önce onu görmek istemiyorum da..." Bir an sustu, bakışları ötelerde düşündü ve hüzünlü bir sesle devam etti: "Galiba o genç adam yine siz yaşlı kadınların yanına sığındı?"

"Hayır, Peter'cik!" diye Minna heyecanla konuştu. Gülümsüyordu. "Sen bizi ne sanıyorsun? Söylediğin hiç de doğru değil!"

"Minna, sen bana yalan söylüyorsun!" dedi Petra ve elini elinden çekti. "Az önce böyle söyleyen sen değil miydin?"

"Ben kesinlikle böyle bir şey söylemedim! Hayır, hayır. Hem gel artık dışarı çıkalım. Buranın kokusu ve toz bana yetti..."

"Ben bir yere gidecek değilim! Ben onun yanına gitmeyeceğim!" Petra yine heyecanlanmıştı.

"Fakat o dışarıda durmuyor ki! Bu sadece senin kuruntun!"

"Minna, bırak burada kalayım!"

"Wolfi'ye mektup yazacak ve bir çocuk beklediğini söyleyeceğim! Hayır, o dışarıda durmuyor! Dedim ya, bu senin kuruntundan başka bir şey değil, Petra! Sen sadece sevginin gücünden korkuyorsun. Çocuğunun geleceğinden de... Ve bence bu güzel bir korku. Hele Sayın Hanımefendi veya bir başkası gelip de senin aleyhinde tek kelime etsin benden çok şey işitecek. Çünkü ne olduğunu ben şimdi iyi anlıyorum! Senin söylediklerini dinlemem çok iyi oldu. Ona ne yazacağımı artık biliyorum... Fakat şimdi derim ki, bir saat ara ver şu işine. Yakında mutlaka bir kafe vardır, gidip orada biraz oturalım. Sen kafandan geçenleri bana anlatırsın, ben de sana... Ondan gelen mektubu sana göstermek için cebime sokarken Hanımefendi görmesine karşın sesini çıkarmadı. İstersen oturup onu çabucak kopya edersin, çünkü yine eve götürmek zorundayım. Evet, söyle nereye gidiyoruz? İşi bırakıp, buradan ayrılabilir misin?"

"Ah, Minna," dedi Petra, "bu benim için hiç sorun değil! İşe ara vermeme kimden izin alacağım sanıyorsun? Bana izin veren yine benim! Burada gördüğün her şeyden, paçavralardan kâğıtlara, hurda demirlerden boş şişelere kadar her şeyden ben sorumluyum. Tabii burada çalışan insanlardan da... Randolf," diye seslendi az ötede çalışan fok balığı bıyıklı yaşlı adama, "şu bayanla biraz odama çıkıyorum. Önemli bir şey oldu mu hemen çağırın!"

"Önemli ne olabilir ki, küçükhanım!" diye konuştu Randolf. "Sanıyor musunuz ki az sonra Wilhelm'in tacını getirecekler? Uzanıp biraz dinlenin derim. Ben sizin yerinizde olsam birkaç saatliğine bile bu paçavraların, hurdaların arasına girmezdim!"

"Peki, peki Randolf," dedi Petra gülümseyerek. "Ne de olsa son üç ayda gelen ilk ziyaretçim!"

Ve iki kadın Krupass Ana'nın küçük katına çıktılar. Koltuklara oturdular, konuştular ve anlattılar. Biraz sonra Petra oturduğu koltuktan kalkıp, yatağına uzansa da konuşmaları devam etti. Birbirlerine anlatacak çok şeyleri vardı... Hava kararmaya başlar-

ken Minna Hanımefendi'ye akşam yemeğini hazırlamak için eve dönmesi gerektiği aklına geldi. Fakat aynı anda başka bir karar verdi. Yaşamında ilk kez bunu yapmayacaktı. Hemen odadaki telefona gitti ve Hanımefendi'yi aradı. Bu akşam geç gelecekti, kilerin anahtarı mutfaktaki büfenin sağ çekmecesinde kaşıkların arkasında duruyordu. Sağ çekmecenin anahtarı da bulaşık kurulama bezlerinin yanında asılı olan mavi önlüğün cebindeydi. Ve yaşlı Pagel'in bir şey söylemesine fırsat vermeden Minna telefonu kapattı. "Şimdi bir sürü şey söyleyecek... onu dinleyecek zamanım yok. Yemeğini kendi eliyle yapmak istemiyorsa bugünlük de beklesin! – Fakat şimdi bana şu Krupass Ana'yı biraz daha anlat derim. Hem gömlek düğmelerini çalıyor, hem de çok iyi yürekli bir insan... Ne dinimize, ne de İncil'e göre böyle bir şey mümkündür! Ne kadar daha içeride demiştin, kaç ay sonra çıkacak?"

"Dört ay... Sanki ona bu cezayı verirken biliyorlardı Aralık'ta çocuk doğuracağımı! O Kasım sonunda çıkacak, ben de Aralık'ta doğum yapacağım! Krupass Ana bu cezayı kabullendi. Avukatı Bay Killich de buna sevinmesi gerektiğini söyledi. Onun gibi yaşlı kadının yargıcın karşısında çıkması çok üzücü bir şey. Ben de oradaydım, adam Krupass Ana'yı öyle bir azarladı ki... Zavallı kadın hüngür hüngür ağladı, küçük bir çocuk gibi gözyaşları döktü..."

Minna eve döndüğünde saat on buçuk olmuştu. Hanımefendi'nin odasında henüz ışık yanıyordu. Fakat yaşlı hizmetçi, yarın sabaha kadar bekle, deyip, ayakların ucuna basa basa kendi odasına çekildi. Ancak Hanımefendi onun geldiğini yine de fark etmişti. "Minna gelen siz misiniz?" diye seslendi. "Çok şükür! Ben de sanmıştım ki bu yaşınızda gece hayatına atılmaya karar verdiniz!"

"Niçin olmasın, Sayın Hanımefendi!" dedi Minna. "Bir arzunuz mu var?"

"Sen ikiyüzlünün birisin!" diye yaşlı kadın öfkeyle seslendi. "Neyi merak ettiğimi çok iyi biliyorsun! Söyle, bir şey halledebildin mi?"

"Ah, o kadar önemli değil haberlerim!" diye Minna sanki hiçbir şey olmamış gibi mırıldandı. "Tek önemli haber, Hanımefendi'nin yakında nine olacağı!"

Hizmetçi kadın bu sözlerin ardından hızla mutfağa geçti, orada bir şey yapıp, yine aynı hızla odasına döndü ve kapısını çarpar gibi kapattı. O günlük görüşme saati artık sona ermişti!

"Hay Allah belanı versin senin!" diye yaşlı kadın öfkeyle söylendi. Bakışları hâlâ az önce hizmetçinin üzerinde durduğu halıdaydı. Sonra birden dalgınlaştı. "Bir süre terk edilmiş bir kadındım... Şimdi ise birdenbire nine oldum! Hayır, hayır ben bunu yutmam! Şimdi bana yutturmaya çabalasan da bunu başaramayacaksın. Senin, öç alma hırsıyla dolu bir şeytandan farkın yok!"

Yaşlı Hanımefendi yumruğunu tehdit eder gibi havaya kaldırdı. Bir süre boş koridorda öyle tek başına durduktan sonra odasına çekildi. Minna'nın getirdiği haberden pek rahatsız olmamış olacak ki, az sonra gözler kapandı ve derin bir uykuya daldı. Kısa süre sonra Minna'nın elinde bir mektup sessizce evden çıktığını duymadı. Yaşlı hizmetçi posta kutusuna gittiğinde saat on ikiyi geçmişti. Berlin ile Neulohe arasındaki mektuplaşma bu mektupla başlamış oldu. Yazışmalarda Petra Ledig'ten tek kelimeyle söz edilmemesine karşın Wolfgang Pagel rahatladı, canlandı ve Studmann'ın dediğine göre, artık bütün dünyayı kucaklamaya hazır genç bir adam oldu!

3

Wolfgang Pagel her sabah bisikletine atladığı gibi tarlalarda çalışan hükümlüleri denetlemeye giderken, yanına artık Violet von Prackwitz'i almıyordu. Genç kız ise onunla birlikte olmayı çok istemesine karşın sesini çıkarmadan odasında oturup bekliyordu. Neulohe'de çalışanlara en çok sözü geçen kişi baş gardiyan Marofke idi! Hapishaneden buraya çalışmaya yollanan adamlar ufak tefek,

sivri karınlı, komik görünümlü bu adamı karşılarında gördüler mi, surat asıyorlar, homurdanıyorlar ve işlerine devam ediyorlardı. İstekleri hiç sona ermeyen Marofke ne zaman büroya girse Bayan von Prackwitz hemen: "Ah Tanrım, yine mi bu adam!" diye iç geçiriyordu. Onu karşısında gören von Studmann'ın da alnında kırışıklar belirliveriyordu. Marofke'yle Neulohe'ye gelenler de, gardiyanlar ve gardiyan yardımcıları, yüzüne karşı değil, arkasından söylenip, duruyorlardı. Mutfakta çalışanlar ise öfkelendiler mi: "Soytarı herif!" diye seslerini yükseltiyorlardı.

Marofke nereye gitse şikâyet edecek bir şey buluyordu! Bir gün yemeği beğenmiyor, çalışanlara çıkan yemekteki koyun etinin çok yağlı olduğunu söylüyordu. Başka bir gün porsiyonlardaki domuz etini az buluyordu. Üç haftadır bezelye çıkmamıştı, fakat haftada iki kez beyaz lahana pişirilmişti. Kimi gün adamlar fazla çalıştıkları için tarladan yemeğe geç kalıyordu. Yatakhanede birkaç pencere örülmeliydi, adamların karşı binada kızların kaldığı odayı görmesi doğru değildi! Kullandıkları tuvalete başkalarının da girmesi yasaklanmalıydı. Hele kadınların bu tuvalette hiç işi yoktu! En önemlisi de, çalıştıkları tarlalara yakın yerlerde kadınların dolaşmasına kesinlikle izin verilmeyecekti. Böyle bir şey erkekleri heyecanlandırabilirdi!

Marofke'nin isteklerinin ve şikâyetlerinin ardı arkası kesilmiyordu. Kendisine gelince, o hemen hemen hiçbir şey yapmıyordu. Burada oldukça rahat bir yaşamı vardı. Adamların denetimini yanındaki dört gardiyana bırakmıştı. Hemen hemen bütün gün odasında oturuyor, çok önemli bir şey yaparmış gibi listeler dolduruyor veya hapishane müdürlüğüne raporlar yazıyordu. Yapacak işi olmadı mı da yatakhaneye gidip, kasıla kasıla yatakların arasında dolaşıyor, şilteleri yastıkları kaldırıp, altlarında bir şeyler arıyordu. Tahtadan bir pipo temizleyicisi buldu mu öfkeleniyor ve: "Bu da ne oluyor?" diyordu. "Bunu yapan maymuncuk da yapar!" Sonra da binadaki bütün kilitleri kontrol ediyor, pencerelerdeki parmaklıkları tek tek gözden

geçiriyordu. Başka bir gün de tuvaletlere gidiyor, kapakları kaldırıp, altlarına bakıyor, tuvalet kağıdı rulolarını da gözden geçiriyor, gizli mektuplar arıyordu. Çoğu zamanını ise yatakhanenin önündeki sıraya oturarak geçiriyordu. Ellerini göbeğinin üzerine koyuyor, bir şeyler düşünür veya düşler gibi gözlerini yumuyordu. Onu böyle oturur görenler alayla gülümseyerek geçip gidiyordu. Köy yerinde hasat zamanında sağlıklı bir insanın böyle tembel tembel oturması utanılacak bir şeydi! O günlerde hasta olmayan ve iki ele sahip her insan tarlada gerekliydi!

Ancak şunu da belirtmek gerekir, baş gardiyan Marofke sadece güneşte oturup bir şeyler düşlemiyordu. Kafası önemli düşüncelerle doluydu. Sorumlusu olduğu elli hükümlüyü tek tek gözünün önüne getiriyordu. Geçmişlerini, yaşlarını, bugüne kadar işlemiş oldukları suçları anımsamaya çalışıyordu. Nasıl insanlardı, davranışları nasıldı, daha ne kadar cezaları kalmıştı.. Son aylarda hapishanede olup biten önemli olayları da düşündü. Bazılarını yakından tanıyordu. Yemekhanede aralarında dolaşırdı. Nasıl yemek yediklerini, aralarında neler konuşup durduklarını, geceleri ne zaman ve nasıl uyuduklarını, kimin neden hoşlanmadığını, kimin kiminle konuştuğunu, kimlerin birbirleriyle yakın dostluk kurduğunu Marofke çok iyi biliyordu. Onun bu gözlemlerinin ardından bazıları, özellikle aralarında çok iyi dostluklar kurmuş olanlar, başka koğuşlara verilerek birbirlerinden ayrılıyordu. Birbirlerini hiç çekemeyenler ise yan yana yataklarda uyumaya zorlanıyordu. Marofke yemekhanedeki oturma düzenini de sık sık değiştirtiyordu. Kimin yanında oturacağına, kimin avluda kiminle birlikte dolaşacağına, kimin tek başına çalışması gerektiğine, gardiyanların en çok kimlere dikkat etmesi gerektiğine de sadece o karar veriyordu.

Hükümlüler baş gardiyan Marofke'den nefret ediyordu; arkasından beddualar okuyorlar, ondan vebadan kaçar gibi kaçıyorlardı. En küçük karşı çıkmaya bile anında öfkeleniyor, yüzü kıpkırmızı oluyor,

karnı hoplayıp zıplıyor, sarkık yanakları titriyordu. O katın koğuşlarına bakan gardiyanın karşısına dikilip: "Çıkacak en ufak olaydan sizi sorumlu tutacağım!" diye haykırıyordu. "Görevinizi istenilen şekilde yerine getireceğiniz üzerine ant içtiğinizi hiç unutmayın!"

Studmann iğrenmiş gibi yüzünü buruşturdu ve: "Bir çok şeyde kusur bulan tipler ne yazık ki hep vardır," dedi. "En iyisi onları umursamamaktır. Bu gibilerini Tanrı bile memnun edemez!"

Pagel, von Studmann'a baktı ve karşı çıkar gibi konuştu: "Hayır! Siz bu kez yanılıyorsunuz. O kurnaz tilkinin biri! Becerikli de..."

"Rica ederim, Pagel," dedi Studmann da. Biraz kızmış gibiydi. "Siz bu adamı diğerleri gibi doğru dürüst çalışırken hiç gördünüz mü? Bana kalırsa o bütün gün oturuyor, bir yandan güneşleniyor, bir yandan da mızmızlanacak şeyler arayıp duruyor. Ne yazık ki o hapishane müdürlüğünün emrinde olduğu için benim söyleyeceklerimi dinlemez bile. Fakat Pagel şunu bilmenizi isterdim: Ben üstü olsaydım bu göbekli herifi bir güzel sağa sola koştururdum!"

Ancak Pagel düşüncesinden vazgeçmedi: "Bence o çok yetenekli biri," dedi. "Hem akıllı, hem de çalışkan! Eminim yakında bunu siz de kabul edeceksiniz."

Evet, çok kişinin çekemediği bu adamın görevini iyi yerine getirdiğine inanan tek insan Pagel idi. Bu nedenle aralarında çok iyi anlaşıyorlardı, dırdırcı Marofke de genç adamın çalışmalarına hayrandı. Bu sabah da Pagel tarlalara giderken baş gardiyana şöyle bir "merhaba" demek için yatakhanenin önünde bisikletinden indi. Böyle davranışlar Marofke'nin hep hoşuna giderdi. Genç adam odasına girdiğinde baş gardiyan suratı kıpkırmızı masasında oturmuş, postacının az önce getirdiği ve şimdi önünde duran bir mektuba öyle bakıyordu. Pagel hemen durumun iyi olmadığını kavradı. Sanki fırtına bulutları doldurmuştu odayı. Yine de neşeyle konuştu: "Batı cephesinde yeni bir şey var mı, şefim?"

Ufak tefek Marofke öfkeyle yerinden fırladı. Az kalsın iskemlesi devriliyordu. Elindeki mektubu masanın üzerine fırlattı ve: "Evet, çok yenilik var!" diye bağırdı. "Fakat bu yenilik öyle pek güzel bir yenilik değil! Kabul etmediler! Buradan uzaklaştırılma isteğimi reddettiler, sancaktar Pagel!"

"Bizi bırakıp gitmek mi istiyordunuz?" diye Pagel biraz şaşkın sordu. "Benim bundan hiç haberim olmamıştı!"

"Ben mi? Saçma! Ben niçin buradaki görevimden uzaklaştırılmayı talep edeyim? Ben işten kaçan bir insan değilimdir! Hayır, hayır... bunu hiçbir zaman yapmadım. Başkalarının aleyhimde ne konuştukları umurumda değildir! Hayır." Birden sakinlemiş gibiydi. "Size anlatabilirim. Çenenizi sıkı tutacağınıza eminim... Kısa süre önce hapishane müdürlüğüne bir dilekçe vermiş ve buradaki adamlardan beşine güvenemediğimi belirtip, geri çekilmelerini talep etmiştim. Bürodaki sinek avcıları ise şimdi isteğimi kanıtlamadığım gerekçesiyle dilekçemi reddettiklerini yazıyorlar. Bu adamlar önlerine bir ceset koyduğun zaman sana inanır! Çünkü onlar için bu kanıttır... Avanaklar!"

"Fakat burada her şey sakin, kavga çıkaran da yok," dedi Pagel. "Dikkatimi çeken bir durum olmadı... Yoksa bu gece bir şey mi oldu?"

"Size de bana inanmak için önce bir olay çıkmasını istiyorsunuz," diye baş gardiyan homurdandı. "Delikanlı, bir hapishanede olay çıktığında geç kalınmış demektir! Tabii beni anlayamıyorsunuz diye size kızgın filan değilim, ne de olsa oralarda neler olup bittiğinden haberiniz yok. Hatta yanımdaki meslektaşlarım da beni rahatsız eden şeyin farkında değil. Daha bu sabah, sen kafayı üşütmüşsün, dediler. Kafayı üşütmek, bazı gelişmeleri görmemekten daha iyidir!"

"Allah aşkına ne oldu, söylesenize?" diye Pagel heyecanla sordu. Baş gardiyan komiserin niçin bu kadar öfkelendiğini bir türlü anlayamıyordu. "Bir şey mi ele geçirdiniz?"

"Hayır!" dedi baş gardiyan homurdandı. "Ne bir kâğıt parçası, ne bir maymuncuk, ne para, ne de bir tabanca buldum... Bir firar hazırlığını veya ayaklanmayı kanıtlayacak hiçbir şey yok elimde! Fakat yine de burada kötü kokular yükseliyor. O kokular günlerdir sadece benim burnuma geliyor! Burada bir şeyler olduğunun ve olacağının farkındayım..."

"Fakat niçin? Bunu nasıl fark ediyorsunuz?"

"Yirmi beş yıldır o hapishanede görevliyim," diye konuştu Marofke. "Ben kimin kim olduğunu gözünden okurum. Bu görev yıllarımda sadece üç adam firar etti. İkisinde suç bende değildi, üçüncüsünde ise göreve başlayalı altı ay olmuştu. O günlerde henüz acemi sayılırdım. Şimdi dikkatimi çeken konuda ise çok eminim. Geri alınmalarını istediğim beş kişi mutlaka bir şeyi planlıyor. Bu nedenle onların buradan bir an önce uzaklaştırılması gerekiyor."

"Kimler bu beş kişi?" diye Pagel sordu. O hâlâ baş gardiyan boş yere endişeleniyor sanıyordu.

"Şu adamların geri çekilmesini istedim: Liebschner, Kosegarten, Matzke, Wendt ve Holdrian..." diye yanıt verdi Marofke. Birden çok gururlanmış gibiydi.

"Fakat bu dedikleriniz bence en geçimli, en akıllı ve en çalışkan tutuklular!" diye Pagel sesini yükseltti. Şaşırmışa benziyordu. "İçlerinden sadece yaşlı Wendt diğerlerinden daha az akıllı birine benziyor."

"Onu aralarına almalarının tek nedeni dikkati çekmemek istemeleri. Tehlike anında onu kurban edecekler. Wendt onların 'pişmanlık tazminatı'... Fakat diğer dördü..." Şöyle bir iç geçirdi. "Bu adamları birbirlerinden ayırmak için çok çaba gösterdim. Artık aynı odalarda kalmıyorlar, yemek sırasında da bir arada oturmuyorlar. Birine iyi, ötekine kötü davranıyorum. Öfkelenir gibi oluyorlar, fakat arkamı döner dönmez yine kafa kafaya verip, aralarında bir şeyler fısıldaşıyorlar..."

"Belki sadece sizden hoşlanmıyorlar?" dedi Pagel. "Bir araya gelmelerinin tek nedeni de bu..!"

"Bir hapishanede dostluk denen şey yoktur!" diye konuştu baş gardiyan. "Orada kimse ötekini çekemez, çoğu birbirine düşmandır. İki hükümlü birbiriyle iyi anlaştı mı hemen şüphelenmek gerekir. Kafalarından mutlaka bir komplo geçiriyorlardır. Hayır, hayır delikanlı burada bir hazırlık var. Baş gardiyan Marofke bunu size söyledi mi inanmalısınız!"

Bir süre ikisi de konuşmadı. Sonra sessizliği bozan Pagel oldu:

"Şimdi tarlara gidiyorum," dedi. "Bundan sonra iyice dikkat edeceğim. Bakarsınız ben de bir şey fark ederim."

"Sizin bir şeyin farkına varacağınızı sanmıyorum," diye baş gardiyan karşısındaki genç adamı küçümsermiş gibi konuştu. "Bunlar anasının gözü heriflerdir! Çok deneyimli bir gardiyanı bile zora düşürebilirler. Daha ne olduğunu anlamaya fırsat kalmadan kazdıkları çukura yuvarlanırsınız!" Biraz sustuktan sonra düşünceli düşünceli devam etti. "Evet, ben mücadelemi sürdürmeye karar verdim. Dilekçemdeki öneriyi reddetmelerinin ardından radikal yönteme başvuracağım. Onları başkaldırıya zorlayacağım! Yemeklerine tuz katacağım! Evet, hem de kelimesi kelimesine. Önlerine konacak tuzlu yemeği yemeğe zorlayacağım onları. Başkaldırana kadar tehdit edeceğim! Kavga çıktığında da aralarından o beş kişiyi alıp, doğru Meienburg'a geri yollayacağım! Bu ayaklanma cezalarını bir, iki yıl daha uzatır!"

Sustu ve kıkır kıkır güldü. Yapacağına şimdiden seviniyor gibiydi.

"Lanet olsun!" diye Pagel sesini yükseltti. Çok şaşırmışa benziyordu. "Fakat kafanızdan geçen bu şey ters sonuç da verebilir! Elli kişinin yemek yediği o dar salonda..."

"Bak delikanlı!" diye baş gardiyan sözünü kesti, "birinin sinsice üzerinize saldıracağını fark ettiğiniz anda ne yaparsınız? Kendinizi korumak için o size saldırmadan hızla döner ve ona saldırırsınız,

öyle değil mi? Ben sinsi kurşunu sırtıma yiyeceğime, göğsüme yemeği tercih ederim."

"Öyle ise tüfeğimi alıp, yemek salonuna geleyim..." dedi Pagel.

"Bırakın bu saçmalığı," diye baş gardiyan homurdandı. "Böyle bir olay çıktığında sizin gibi acemilere gereksinim yoktur. Herifler bir anda elinizdeki tüfeği kaptığı gibi size saldırır. O zaman da 'elveda sana vatanım!' demeye belki zamanınız olur! – Hayır hayır, bırakın böyle şeyleri. Gidin şimdi işinize. Benim bugünkü masa düzenini düşünmem gerekiyor... En çok bağırıp çağıranları, kavga çıkaranları cop sopalarına yakın oturtmalıyım..."

4

Kafasına koyduğunu gerçekleştirmeye çok kararlı bu adam, Wolfgang Pagel'in de kafasını karıştırmış gibiydi. Patates tarlalarına doğru pedal çevirirken kafası düşüncelerle doluydu. Arada sırada karşısına patates yüklü küçük arabalar çıkıyordu. Wolfgang birkaç kez durdu, bisikletinden indi ve arabayı iten adama mahsulün nasıl olduğunu sordu. "İyi" yanıtını aldıktan sonra da tekrar bisikletine binerken: "Peki, adamlar nasıl çalışıyor?" dedi. Köylüler bu soruyu tuhaf buldular. Homurdanır gibi: "Her şey yolunda," dediler.

Pagel yoluna devam etti ve hayalet görenlere inanmamak gerekir, diye düşündü. Eylül gelmişti Neulohe'ye. Güzel bir gündü. Serince bir gündoğusu tarlaları yalıyordu. Rüzgâr almayan köşelerde hava ılıktı. Pagel'in bisikletiyle şimdi geçtiği orman yolu von Prackwitz'in kiraladığı arazinin en ucundaki patates tarlalarına uzanıyordu. Bu tarlalardan hemen sonra Birnbaum'un arazileri başlıyordu. Pagel, kafası düşüncelerle dolu ağır ağır yoluna devam etti. Gittiği tarlalar çiftlik evlerine en az beş, altı kilometre uzakta, ormanların bittiği, pek dikkati çekmeyen bir köşedeydi. Orada ne olabilir ki, diye bir an

düşünmeden edemedi. Fakat gözden uzak, bu sakin yer kötü niyetli hükümlüler için çok uygun bir buluşma yeri de olabilirdi.

Ve Pagel pedallara daha güçlü bastı. Bisiklet hızlandı, fakat hemen ardından bu yaptığına kendi de güldü ve yine yavaşladı. Baş gardiyanın tuhaf düşüncelerinden o da etkilenmek istemiyordu. Adamlar bir haftadır bu arazilerde çalışıyordu ve en ufak olay çıkmamıştı! Beş dakika önce oraya varabilmek için hızla bisiklet sürmesine hiç gerek yoktu. Altı günde her şey sakin kalmıştı. Herhalde şimdi bu beş dakikada olaylar çıkacak değildi!

Pagel yol boyunca düşünmeye devam etti: Hükümlüler gruplara ayrılmış çalışıyordu. Her grup on iki veya on üç kişiden oluşuyordu. Yan yana çalışan bu adamların on adım arkasında ikinci grup vardı; her dizinin arasında elinde tüfek bir gardiyan nöbet tutuyor, ne yaptıklarına bakıyordu. Adamlar yere diz çökmüş çalışmaktaydı. Arkasındaki gardiyandan izin almadan hiçbiri ayağa kalkamazdı. Yine izinsiz kalkıp, gardiyanın yanına gelmek isteyen olursa daha üç adım atmadan kafasına kuruşunu yerdi. Çünkü gardiyanlara böyle durumlarda uyarıda bulunmadan ateş etme emri verilmişti. Tabii biri uğruna birkaçının kendilerini tehlikeye atma olanağı da yok değildi. Kurşunları biten gardiyan tüfeğini yeniden doldurana kadar da başkaları sıvışabilirdi. Fakat bir kişi uğruna birkaçının kendisini kurban etmesi hükümlüler arasında pek rastlanmayan bir şeydi. Böyle anlarda herkes kendini özgürlüğünü düşünürdü.

Hayır, hayır, böyle bir olay çıksa çıksa yatakhanede çıkardı, burada tarlalarda gerçekleşmesi olanak dışıydı! Baş gardiyan Marofke'nin kafasından geçen şey çok tehlikeli bir oyundu. Pagel yemek sırasında hiç olmazsa elinde tüfeği dışarıda beklemeye karar verdi. Belki de Marofke hayal görüyordu ve düşünceleri sadece kuruntuydu.

Pagel kafasında bu gibi düşüncelerle ağır ağır pedallara bastı. Onu yaşıtı birçok genç adamdan ayıran şey, bazı konulara inatla kafa yormaya başlamış olmasıydı. Aklına takılan bir şey oldu mu üzerine

gidiyor, nedenlerini anlamaya çabalıyordu. O artık diğerleri gibi gösterilen hazır yollarda yürümeyecek, kendine çizdiği yolda yürüyecekti. Neulohe'deki çoğu insanın gözünde baş gardiyan Marofke tembelin, burnu havada budalanın tekiydi! Onlar Wolfgang Pagel'i etkilemiyordu, onun görüşleri bambaşkaydı. Marofke'nin emrindeki adamlardan şüphelenmeye başlamasına, öne sürdüğü gerekçeler zayıf olmasına karşın sadece: "Bu söylediğin çok saçma!" demek pek doğru değildi.

Bir konuda o adam haklıydı. Pagel hükümlüleri yakından tanımıyordu, kimin kim olduğunu, ne yaptığını bilmiyordu. Genç adam onlarla arada sırada sohbet ettiğinde veya şakalaştığında hepsi de kendisine cana yakın davranıyordu. Hiç çekinmeden hapishanedeki sorunlarından söz ediyorlar, dışarıdaki dünyanın özlemini çektiklerini söylüyorlardı. Pagel'e göre hepsi de zararsız, sempatik insanlardı. Fakat kimi zaman üzerinde biraz kafa yordu mu da bu izleniminin pek doğru olamayacağının farkına varıyordu.

"Dikkat edin de bazı şeyler gözlerinizi kamaştırmasın, Pagel!" demişti Marofke birkaç kez. "Şunu da hiç unutmayın, bu insanlar suç işlemiş oldukları için ceza yemişler ve hapishanenin yolunu boylamışlardır. Bir kez namussuzluk yapan bunu mutlaka bir daha yapacaktır. Belki aralarında çok zor durumda kaldığı, sefalet yaşadığı için suç işlemişler vardır. Fakat çoğunluğu vicdansız olduğundan buraya düşmüştür!"

Evet, işte bu nedenle onlar gibiler cana yakın ve zararsız görünmeye çalışıyor. Baş gardiyan haklıydı: Bu adamların kendi halinde ve zararsız görünmelerine bir an bile inanmamak gerekiyordu! İşte Marofke'yi diğer görevlilerden ayıran özelliği de buydu. O kuşkuluydu, hiç uymuyordu, gözleri hep açıktı! Bu adam bir an olsun, yatakhanede kalan elli tutuklunun bir anlık dikkatsizlik sonucu ayaklandılar mı, Neulohe'de büyük bir felakete neden olabileceğini aklından çıkarmıyordu.

"Fakat onlar nasıl olsa bir ay, üç ay, altı ay sonra özgürlüklerine kavuşacak... Ne gerek var ayaklanmaya?" diye konuşmuştu Pagel.

"Bu doğru. Cezaları bitip de çıktıklarında ceplerine birkaç mark konur. Fakat polise nerede kalacaklarını bildirmek zorundadırlar. Her an denetlenebilirler. Firar ettiklerinde ise polis onları nerede bulacağını bilemez. Çünkü hiçbir yere kayıtlı değillerdir. Onlar da bundan yararlanıp, hemen giysilerini değiştirir ve eskisi gibi hırsızlığa, baskına, dolandırıcılığa çıkarlar. Yeraltı dünyasından başka bir yere sığınamazlar. Orada yaşabilmek için de onlara para gereklidir. Ceza bitiminde salıverilme ile daha önce firar etme arasındaki farkı anlayabildiniz mi?"

"Evet, anladım," dedi Pagel.

Marofke haklıydı, aksini düşüneler ise haksızdı. Odasından pek çıkmayan Marofke'nin işten kaçındığını söyleyenler de ona haksızlık ediyordu. (Emekli süvari yüzbaşısı da daha ilk günlerde onun için "kaytarıcının biri" dememiş miydi?) Bazı kalın kafalılar onun böyle biri olduğunu iddia etse de baş gardiyan bambaşka birisiydi! Sorumlusu olduğu hükümlüler için kafa yoruyordu. Birkaç kez derin derin iç geçirmiş ve Pagel'e: "Bak delikanlı, bir an önce kazasız belasız hapishaneye dönsek ne kadar rahatlayacağımı bilemezsin," demişti. "Buraya gelmeden önce insan buralara gideceği için seviniyor. Temiz hava, güzel yemekler, sağda solda cici kadınlar... Şimdi ise haftaları sayıyorum, bir an önce dönsek, diyorum. Çalışmalar böyle devam ederse kasım başına kadar buralardayız!"

"Patateslerden başka pancarlar da var!" diye Pagel de gülümseyerek karşılık vermişti.

Bu adama kötü veya sinsice davranmak için hiçbir neden yoktu. Onun korkağın biri olmadığını bu sabah uğradığında söyledikleri ve yapmayı planladığı şey kanıtlıyordu. Yemek sırasında gerçekleştirmek istediğini ancak çok azimli ve yürekli birisi uygulayabilirdi. Belki de kimi zaman onun için "üşütük biri" denebilirdi. Fakat yirmi

beş yıl boyunca hapishanede görev yapmanın her insanda bizlerin kavrayamayacağı bazı izler bırakması çok olağan değil miydi? Ancak Pagel yine de biraz kararsızdı. Baş gardiyanın çevresinde olup biteni çok dikkatle izlediğini ve yaşadıkları üzerine de çok kafa yorduğunu kabul ediyordu. Fakat şimdi tarlalarda olup bitenleri izlemek ve Marofke'nin haklı olup olmadığını görmek istiyordu. Aradan çok geçmeden, belki beş dakika sonra, hükümlülerle sorun çıktığında deneyimsiz birinin hiçbir işe yaramadığını fark edecekti.

Baş gardiyanın dikkatini çekmesine karşılık bisikletini yine de yol kenarındaki ağaçlardan birine dayadı. Firar etmek isteyen biri tek başına duran bisiklete atladığı gibi çabucak gözden kaybolabilirdi. Fakat genç Pagel'in bu düşüncesizliğini kimse fark etmedi. Tarlalar arasındaki dar yollardan geçerek grubun çalıştığı patates tarlasına doğru yürüdü. Adamlar dizlerinin üzerine çökmüş, ellerindeki çapalarla toprağı eşip, patatesleri çıkarıyorlardı. Sıralar arasında dolaşan dört kişi dolu sepetleri büyük çuvallara boşaltıp, tekrar yerdeki adamın yanına bırakıyordu. Grubun ardında biraz canları sıkkın durmakta olan dört gardiyan gözlerini çalışanlardan ayırmıyordu. Bütün gün, on saat boyunca her an birinin firar edebileceğini hiç unutmamak zorundaydılar. Memurlardan ikisinin tüfekleri ellerindeydi, diğer ikisi ise omuzlarına atmıştı. Marofke bunu yasaklamış olduğu için Pagel'in hemen dikkatini çekti. Patates ekili arazi hafif bir eğilimle çukurluğa doğru devam ediyordu; çalışanlar az sonra yamaca ve oradan da aşağı indiler. Ancak buralar nemli olduğundan tarla silme yaban otlarıyla kaplıydı. Çalışanlar toprağı kazıp patates çıkarmakta zorlanmaya başladı.

Bağıranlar oldu: "Lanet olsun! Burası çok zor. Bakın patateslerin çoğu da henüz yeşil. İşe yaramaz onlar... Şimdi tabii bize daha az tütün vereceksiniz, değil mi?"

Pagel adamlar daha çabuk ve verimli çalışsınlar diye belli bir kiloya ulaşanlara ekstra fazla tütün dağıtılacağı sözünü vermişti.

"Hele durun bakalım, yaparız bir şey!" diye Pagel adamlara seslendi. Sonra görevlilerden birinin yanına gitti ve selam verip sordu: "İşler yolunda mı?"

"Tabii," dedi gardiyan yardımcısı homurdanır gibi. "Niçin yolunda olmayacakmış?"

"Sadece bir sorayım dedim... Buralarda toprak zor kazılıyor gibi..."

"Hayrola, Marofke sizi kuşkulandıracak şeyler söyledi galiba? O adamın aklından hep tuhaf şeyler geçiyor! Sürekli bazı kusurlar buluyor, münakaşa ediyor! Burada her şey yolunda. Yemekler iyi, yatakhane güzel, adamlara tütün de veriliyor. Daha ne istiyor? Fakat o her şeyi büyütüyor, hep huzur kaçırıcı şeylerden söz edip duruyor!"

"Sizce neyi büyütüyor?"

"Memur Bey, tuvalete çıkarabilir miyim?" diye hükümlülerden biri gardiyan yardımcısının sözünü kesti.

Adam canı sıkkın ona şöyle bir baktı ve: "Haydi, çabuk ol Kosegarten!" diye bağırdı.

Hükümlü Pagel'e doğru gülümsedikten sonra arka tarafa geçti, pantalonun düğmelerini açtı ve sırıtarak yere çömeldi. Bakışlarını Pagel'den ayırmıyordu. Adamın çömeldiğini fark eden genç adam onu görmemek için başını hafifçe başka yöne çevirdi.

"Neyi mi büyütüyor?" diye yardımcı gardiyan sordu. "Marofke müdüre yağ çekmek istediği için her şeyi büyütüp duruyor! Buraya gelirken 'döndüğümüzde herkes en az on kilo vermiş olacak' demişti müdür beye. Daha dün bize: 'Çiftçinin iflas edeceğini bilsek de tıka basa yiyeceğiz!' dedi. 'Bize doğru dürüst yemek çıkarmaları için, yemekler çok kötü, diye şikâyet edip duracağım!' diye konuşuyor."

Pagel'in yanındaki adamın bu sözlerine yanıt vermesine fırsat kalmadı. Yardımcı gardiyanın suratı birden değişti. "Dur!" diye haykırdı ve hızla omzundan tüfeğini aldı... Pagel yana döndü ve az önce yere çömelmiş olan Kosegarten'in çamlığa doğru koştuğu gördü.

"Çekil kenara!" diye bağırdı yanındaki görevli ve tüfeğinin dipçiğini göğsüne vurdu. Aynı anda çalışanlardan birkaçı:

"Gardiyan Bey ateş etmeyin!" diye haykırdı. "Biz onu yakalarız..."

Yardımcı gardiyan bir an tereddüt etti. Yerlerinden fırlayan iki, üç kişi kaçanın peşinden koştu. Tam onlar da çamlıkta gözden kaybolurken görevli haykırdı:

"Olduğunuz yerde durun!" ve ateş etti. Diğer görevliler de ateş etmeye başladı. Pagel birinin daha çamlığa doğru koşmaya başladığını görünce hızla peşinden gitti.

"Salak herif, dur! Ateş edemiyorum!" diye az önceki görevli haykırdı.

Pagel bir an ne yapacağını bilemedi. Sonra kendini yere attı. Kurşunlar vınlayarak başının üzerinden geçti. Beş dakika sonra bütün grup yola çıkmak üzere sıraya girmişti. Sayım yapıldı ve beş kişinin eksik olduğu görüldü. Kaçanların isimleri belliydi: Liebschner, Kosegarten, Matzke, Wendt ve Holdrian...

Vay canına! Tam da Marofke'nin söylemiş oldukları fırar etti... Pagel yaptığı budalalık için utandı. Marofke ona nöbetteki görevlilerle sohbet etmenin yasak olduğunu birkaç kez söylemişti! En büyük budalalık da kaçmakta olanın peşinden koşmaya kalkması olmuştu... Sıraya girmiş hükümlüler bekleşiyordu. Bazıları aralarında heyecanla bir şeyler konuşuyorlardı, bazıları da başları önlerinde öyle duruyordu. Görevliler de somurtkan, öfkeli ve heyecanlıydı.

"Hey Pagel," diye biri genç adama seslendi. "Hemen bir tren hızıyla çiftliğe dönün ve Marofke'yi şu lanet olası olaydan haberdar edin! Bakalım ne kadar küplere binip, bizlere küfürler yağdıracak! Herhalde çalışma grubunu da öğleden sonraya kalmaz Meienburg'a geri çekerler. Marofke'ye deyin ki, çiftliğe dönmemiz iki saati bulur. Herifleri tarlalar arasındaki uzun yoldan yürüteceğiz. Orman yolundan yürümek riskli! Haydi, basın şimdi pedallara!"

Pagel bisikletine atladığı gibi ormana daldı. Yol boyunca kafasında tek bir düşünce vardı: Tanrım, acaba Marofke şimdi ne diyecek? Herifler şu anda karşıma çıksa bisikletime de el koyarlar. Ah, keşke biraz daha dikkatli olsaydım...

5

Ondan sonraki üç dört saat içinde Neulohe bir arı kovanını andırdı. Heyecan, hareket, kulaktan kulağa sayısız söylenti... Pagel'den haberi alan Marofke: "Böyle olacağını biliyordum!" diye bağırıp, hapishane yönetimine telefon etmek için hızla bürosuna koştu. Ter içinde ve nefes nefese kalmış olan Pagel de peşinden gitti. Az sonra yanlarına gelen von Studmann'ın da tabii söyleyeceği bir şey vardı:

"Adamlarınıza biraz daha dikkat etseydiniz iyi olurdu!"

Fakat ufak tefek, kibirli ve gururlu Marofke'nin onu yanıtlayıp, tartışmaya girecek zamanı yoktu. "Ormandan çıkmadan herifleri bugün ele geçirmeliyiz!" dedi. "Buradan bir uzaklaştılar mı hiç yakalama şansımız yok!" Hemen telefonu eline aldı. Az sonra müdür karşısındaydı. Adamın bir şey söylemesine fırsat kalmadan, olup biteni anlatmaya başladı.

Bu arada Pagel yanındaki Studmann'a fısıldayarak olanlardan söz etti. Marofke'nin şüphelerinde haklı olduğunu da belirtmeden edemedi. Aynı anda telefonun başındaki Marofke iki şeyi öneriyordu: Çalışma grubu hemen hapishaneye geri yollanacaktı. Firar etmiş olanların aynı gün ele geçmesi için de büyük çaba gösterilecekti.

Fakat bir an yüzü soluverdi. Sustu. Karşı taraftaki müdürün ona fırça attığı belliydi. Marofke kılı kıpırdamadan üstünün anlattıklarını dinliyor olacaktı. Kısa süre önce yaptığı önerinin reddedilmiş olduğundan söz etmedi. Az sonra ağzından çıkan tek cümle: "Ne yapmamızı istiyorsunuz?" oldu.

"Erkek adam!" dedi Pagel yanındaki von Studmann'a.

Studmann ise sadece homurdandı: "Erkek adam olsaydı herifle-rin kaçmasını önleyebilirdi!"

Bu arada baş gardiyan Marofke telefonu kapatmıştı.

"Bay von Studmann," diye buz gibi sesle konuştu, "çalışma grubu akşam olmadan Neulohe'den ayrılacak. Hükümlülerin nakli için Meienburg'dan hemen görevliler yollanıyor. Sizden ricam, saat üç gibi eşyaların taşınması için bize iki araba hazırlamanızdır. Ben he-men yola çıkacak ve yollanan görevlileri yarı yolda karşılayıp, buraya getireceğim."

"Siz mi?" diye von Studmann biraz şaşkın sordu. "Peki bizim patatesler ne olacak?" Sinirlenmiş gibiydi.

Fakat Marofke ona bakmadan konuşmasına devam etti: "Şim-di sizden ricam bir an önce orman korucusuyla ormanın sahibini arayıp, bana bir harita temin etmeniz! En geç yarım saat içinde bu haritaya bakarak adamların şu anda nerede olabileceğini bulmak istiyorum. Bay Pagel, saat kaçta olmuştu bu firar?"

"Saat on buçuk gibiydi!"

"Tamam, hangi tarladan, ne zaman firar etmiş oldukları biliniyor. Hemen bir plan yapılması gerek. Oradan nereye, hangi zamanda ulaşabilirler, nerede saklanabilirler? Jandarma gelecek, elli kişi. As-kerler de yola çıkıyor, yüz kişi sanırım! Akşam olmadan büyük bir halka oluşturulacak..."

"Çok güzel!" dedi von Studmann.

"Şimdi benim çok çabuk yapmam gereken bir şey var. Pagel siz derhal saraya gidip, Frankfurt polisini arayın. Onların haberi var, size bazı talimatlar verecekler. Ondan sonra da çevredeki bütün jandarma karakollarını arayacaksınız... Polonya sınırı kontrol altına alınmak, Berlin'e giden yol kapatılmak zorunda. Buradaki telefon sadece gelen telefonlar içindir..."

"Aman Allahım!" diye von Studmann sesini yükseltti. Ufak tefek adamın enerjisine şaşırmış gibiydi. "Firar edenler çok tehlikeli gibi!"

"İçlerinden dördü o kadar tehlikeli sayılmaz," dedi baş gardiyan. "Dolandırıcı, pezevenk, dalavereci... Fakat içlerinden bir var ki, Matzke adında olanı, onun için adam öldürmek çok basit bir şey! Yeter ki karşılığında çok para kazansın! Haydi Beyler, şimdi iş başına..."

Ve bürosundan fırladığı gibi çıktı gitti.

"Koşun Pagel!" dedi Studmann da heyecanla. "Saraya gideceğinize göre yaşlı Beyefendi'yi bana yollayın!"

Pagel koşarak parkı geçti. Aynı anda küçükhanım Violet'in yan yoldan geldiğini fark etti. "Çalışanlardan firar edenler oldu!" diye genç kıza seslendi ve koşarak yoluna devam etti. Çabucak saraya vardı. Aynı anda dışarı çıkan yaşlı Elias'ı bir kenara itti ve doğru holdeki telefona gitti. Kulaklığı eline aldı. Karşısına çıkan santrale bağırır gibi: "Frankfurt/Oder emniyet müdürlüğünü bağlayın!" dedi. "Acele! Çok acele! Evet, telefonu kapatmadan bekliyorum..."

Hole açılan kapılarda görünen hizmetçilerin şaşkın yüzleri sararmıştı. Niçin bana böyle bakıyorlar, diye genç adam düşündü. Aynı anda Violet hızla içeri girdi. "Bay Pagel, ne oluyor?" diye heyecanla sordu. "Hükümlüler..."

Yaşlı von Teschow da holde göründü. "Kim bağırıp çağırıyor? Bu evde benden başkası bağırıp çağıramaz!"

Hizmetçi kızlar kıs kıs güldü.

"Beyefendi lütfen hemen büroya gidin! Adamlardan beşi firar etti..."

"Ne işim var benim sizin büronuzda?" Yaşlı adam gülümsedi. Sanki olup biten hoşuna gitmiş gibiydi. "Ben size daha ilk günden söylemiştim, doğru dürüst işçi bulun kendinize diye! Elimizde tüfekle mi yatağa girelim istiyorsunuz?"

"Neulohe çiftliği yönetimi var karşınızda," diye konuştu Pagel telefona. "Neu-lo-he! Sizi Meienburg hapishanesi müdürlüğünün isteği üzerine arıyorum..."

"Anlaşıldı!" hattın öteki ucundaki kişi. "Meienburg bizi bilgilendirdi. Siz kimsiniz? Denetçi misiniz? Her neyse, sizin oralarda aptalca şeyler oluyor! Biraz daha dikkat etmeniz mümkün değil miydi? Şimdi dinleyin beni. Kapatın telefonu ve bekleyin. Az sonra sizi arayacaklar ve yörenizdeki bütün jandarma karakollarının adres ve telefonlarını bildirecekler. Onlara sadece şunu diyeceksiniz: Beş kişi firar etti, Neulohe'ye çok çabuk adam yollayın! Dediğimi hemen yapın. Biz burada her yere telefon edip duruyoruz. Sınır yirmi kilometre ötede..."

Bu arada yaşlı von Teschow, torununu yanına alıp, büroya doğru yola koyulmuştu. Az sonra genç Pagel yöredeki jandarma karakollarını aramaya başarmıştı. Evin içinde hizmetçiler sağa sola koşuşturup duruyordu. Bazıları bir an yanına geliyor ve telefonda ne konuştuğuna dikkat ediyordu. Genç adam bir an düşünmeden edemedi, bu kızlar nasıl da şaşkın? Beni de boş yere heyecanlandırıyorlar. Evet, Pagel biraz heyecanlı, biraz da ümitsizdi. Acaba Sayın Hanımefendi şimdi yukarıda odasında ağlamaya mı başlamıştı? Kendisine bir şey olacağından korkuyordu belki... Pagel her telefon ettiği karakola aynı şeyi söyleyip duruyordu. Karşısına çıkanların tepkisi ise tabii hep değişik oluyordu.

"Allah kahretsin!"

"Ah, öyle mi?

"Ayaklarıma ağrı girdi..."

"Bu adamların ne işi var Neulohe'de?

"Yakalayana ödül verilecek mi?"

"Hay Allah! Bugün de cuma!"

"Tam da hanımın evde tavuk kızartması yaptığı günde böyle bir olay..."

"Herkes buraya telefon edip, emniyet müdürlüğünün isteği üzerine arıyorum, diyebilir! Hem siz kimsiniz?"

"Beş kişi mi? Bu hiç de güzel değil!"

"Herifler şu anda yaşıyorlar, fakat bilmiyorlar ki on dakika sonra öteki dünyayı boylayacaklar!"

Bu çok tüyler ürpertici bir sözdü. Bir suç işlenmişti ve kim bu suça ortaklık etmişti? Wolfgang jandarma karakollarını aramayı sürdürdü. Telefonda konuşurken kafasından sayısız düşünce geçiyordu. O bir hata yapmış mıydı? Mantıklı bir insan onun gibi deneyimsiz birine sitem edip, onu suçlamaya kalkamazdı. Ne de olsa kendisinden çok daha deneyimliler hatalar yapmıştı. Birkaç ay öncesine kadar yaptığı her şey için özür dilemeye hazır olan Wolfgang Pagel şimdi başka türlü düşünüyordu. Hayır, o düşünmüyordu, o hissediyordu. Bu değişikliğin nedeni neydi? Buradaki sorunlarla dolu yeni yaşamımı mıydı, son aylarda başından geçenler miydi, yoksa Minna'nın mektuplarındaki "sen artık bir erkek oldun," sözleri miydi? Başkalarının hataları umurunda değildi, önemli olan yaptıklarından şüphelenip, hep kendi kendini suçlamamasıydı!

Jandarma karakolları ile telefonların ardı arkası kesilmiyordu. İkide bir onu arayanlar da oluyordu. Konuştukları olanlara şaşırıyor, öfkeleniyor veya "yardıma hazırız,'" diyorlardı. Sonra bir ara beş firariyi gözünün önüne getirdi. Üzerlerinde hapishane giysileri Neulohe ile Birnbaum arasındaki ormanlarda avcıdan kaçan vahşi hayvanlar gibi saklanıyorlardı. Ne ceplerinde para vardı, ne de ellerinde silah. Ancak onları başka insanlardan ayırt eden bir şey vardı. Umursamazlıkları! Akıllarına eseni yapıyorlardı.

Wolfgang Pagel düşünmeye devam etti. Bir süre önce öncesine kadar o da böyle düşünüp, davranıyordu. Beni yaşama bağlayan hiçbir şey yok, aklıma ne eserse onu yapabilirim, ben özgürüm... Evet sen böyle biriydin Wolfgang Pagel. Özgürdün ve bir hayvan gibi aklına eseri yapıyor, böyle de yaşıyordun! Fakat insan her kafasından geçeni değil, yapması gerekeni yapmalıdır.

Wolfgang peş peşe telefonlar edip, sayısız görevliyle, otuz, elli, yetmiş kez, konuşurken ulaştığı sağlıklı yaşam gücünün, ruhundaki

sağlıksızı ezdiğinin, onu yok ettiğinin farkına vardı. Aynı anda ona "şeytanın süvarileri"nin şakaları çok yavan, şarkıları da küstah geldi. Eli veya yüz jandarmanın bisikletlerine atlayıp, birçok yönden Neulohe'ye doğru yola çıktığını gözünün önüne getirdi. Frankfurt emniyet müdürlüğündeki memurları da düşündü. Onların telefonları düzinelerle polis karakoluna ulaşıyor, her yerde mors aletleri çalışıyordu. Sınır karakollarında görevliler kasketlerini başlarına geçirdi, silahlarını kuşanıyordu. Ölüm tehlikesi her yerdeydi. Ölüm kol geziyordu. Beş firari her şeyi göze almıştı, insanların birbirinden kopuk olduğu, toplumun çürüyüp, çöktüğü bu zamanda... Günlük yaşantı her yerde engellerle doluydu.

Az sonra bütün kentlerin giriş yolları polis denetimine girdi. Görevliler önlerinden geçen her şüpheliyi tepeden tırnağa süzüyordu. Bir atkı, bir pantolon bile arananı ele verebilirdi. Suç işlemişlerin sığındığı fakir mahallelerinde her köşe gözetimdeydi. Küçük kentlerde polisler sokaklar, ev bahçeleri ve avluları iyice gözden geçiriyordu. Köyleri, kasabaları kentlere bağlayan yollarda da arabacılarla kamyon şoförlerinin tehlikeye dikkati çekiliyordu. Polonya sınırı ile Berlin arasındaki tüm bölge hareket halindeydi. Daha aynı gün bütün yöreye dağıtmak amacıyla el ve duvar ilanları da matbaalarda basılmaya başlanmıştı. Hemen Liebschner'in, Kosegarten'in, Matzke'nin, Wendt'in ve Holdrian'ın dosyalarını incelemeye başlayan memurlar oradaki bazı ipuçlarından nereye kaçabileceklerini, şu anda nerede olabileceklerini, ne gibi yeni suçlar işleyebileceklerini bulmaya çalışıyordu. Firar edenler acaba ilk önce kiminle irtibat kurabilirdi, en yakın dostları kimlerdi, tutuklu kaldıkları süreçte kimlerden mektup gelmişti?

Belki yaşam eskisi gibi güçlü ve sağlıklı değildi, şu son yıllar onu yormuş ve hasta etmişti. Şu anda canlanır gibi görünmesi büyük ölçüde alışkanlıktandı. Makine gıcırdayarak da, inleyerek de, oflayıp

puflayarak çalışıyordu, ama yine de çalışıyordu. Önemli olan onun tekrar harekete geçmesiydi. Fakat başaracak mıydı?

6

Wolfgang Pagel kaç saattir telefonun başındaydı? Bir saat mi, iki saat mi? Bilemiyordu. Fakat saraydan çıkıp büroya gittiğinde telefonlarının ilk sonuçlarını gözleriyle gördü. Büro binasının duvarlarında bir sürü bisiklet dayalı durmaktaydı. Jandarmalar kapının önünde ve yolun kenarında gruplar oluşturmuş gülüp, konuşuyorlardı. Duranlar yeni gelenlere "merhaba" diye sesleniyor, şakalar yapıyorlardı.

Pagel hemen içeri girdi. Burada toplanmışlar ise çok ciddiydi. Masanın üzerine yayılı haritaların çevresine toplanmış Hanımefendi, yaşlı Beyefendi ve von Studmann bir jandarma üsteğmenin anlattıklarını seslerini çıkarmadan dikkatle dinliyorlardı. Pencereye yaslanmış öyle duran Marofke'nin yüzü kireç gibiydi. Kendini hiç de iyi hissetmediği hemen belli oluyordu.

"Bizim için Polonya sınırı söz konusu değil," dedi jandarma üsteğmeni. "Firar edenlerden hiçbiri Lehçe bilmiyor. Ayrıca Polonya böyle adamların çalışabileceği bir yer değil. Ben onların bir an önce Berlin'e kapağı atmak isteyeceğine eminim. Tabii bunu da geceleri ve ara yolları kullanarak yapacaklar. Biri hariç diğerleri dolandırıcılıkla, pezevenklikle ve hilekârlıkla geçimini sağlıyor. Böyle herifleri çeken tek kent de tabii Berlin'dir..."

"Fakat..." diye baş gardiyan Marofke bir şey söylemek istedi.

"Sözümü kesmemenizi rica edeceğim!" dedi jandarma üsteğmeni biraz öfkeli. "Firariler kesinlikle gece yarısına kadar ormanda gizlenecekler. Emrimdeki adamların bir bölümüyle hemen ormanları tarayacağız. Fakat bundan pek ümitli değilim, ne de olsa Neulohe'de ormanlık alan çok büyük. Bu nedenle gece boyunca bütün dikkati-

mizi ara yollarla çevre köylere vermek zorundayız. Yeni giysiler ve gıda maddesi temin etmek için o yolları deneyeceklerine eminim. Şansımız yardım ederse bakarsınız onları bu gece saklandıkları yerde ele geçiririz..."

"Sakın bu şeyleri eşime anlatmaya kalkışmayın!" diye yaşlı Beyefendi atıldı.

"Hiç korkmayın, bu heriflerden çekinmemeniz gereken tek yer burasıdır," diye jandarma üsteğmeni gülümseyerek konuştu. "Neulohe şu anda en güvenilir yer, çünkü jandarmanın merkez karargâhı çiftliğinizde! – Uzaklardaki küçük köyler ya da doğada tek başına duran küçük çiftlik evleri için tehlike daha büyük. Fakat biz bu gece onların dikkatini çekeceğiz. Beş firariyi henüz görmemiş olsak da, şu anda nerede olabileceklerini tahmin ediyoruz! Bütün gece yürüseler en fazla altmış kilometre gidebilirler. Sanırım ilk gecede bunu başaramazlar. Yemek ve giyecek için durmaları gerekecek. Bana kalırsa bu gece, tabii hemen yola koyulurlarsa, batıya yürüyeceklerine kuzey yönünde gidecekler. Ne de olsa o yönde yerleşim vardır. Fakat başka bir engel... Meienburg hapishanesi de o yörede..." Sonra aklına bir şey gelmiş gibi Marofke'ye doğru döndü: "Bu beş firarinin Meienburg'da akrabası, sevgilisi veya tanıdığı olup olmadığını biliyor musunuz?"

"Hayır!" dedi baş gardiyan.

"Ne demek, hayır?" Jandarma üsteğmeni öfkelenmişti. "Bilmiyor musunuz yoksa heriflerin herhangi bir yakını yok mu?"

"Adamların Meienburg ve çevresinde hiçbir yakını yok," dedi baş gardiyan da biraz öfkeli.

"Sizin bildiğiniz kadarıyla yok," diye jandarma üsteğmeni alay eder gibi konuştu. "Fakat sizin her şeyden haberiniz yok, öyle değil mi? Teşekkür ederim! Şu anda bize gerekli değilsiniz, çıkabilirsiniz. Ancak yola koyulmadan önce bana bir haber yollayın."

"Başüstüne!" dedi baş gardiyan ve elini kasketine götürüp, bir selam verdi, bürodan çıktı gitti.

Odadakiler hiç konuşmadan peşinden baktılar, Ne von Studmann, ne de diğerleri ona "güle güle" bile demedi. Wolfgang bakışlarını odada şöyle bir gezdirdi. İlk konuşan yaşlı beyefendi oldu: "Nasıl da gitti, geldiği gibi çabucak..." diye homurdandı.

Jandarma üsteğmeni hafiften gülümsedi.

"Ben ondan daha ilk günden hoşlanmamıştım..." dedi von Prackwitz.

Von Studmann da konuştu: "Bizim Pagel öyle düşünmüyor!"

"Bana biraz izin verin," dedi Pagel ve hızla bürodan çıktı.

Baş gardiyan Marofke dışarıda duran jandarmaların arasından yürüdü. Hafif sivri karnı, ince bacakları, çok itinayla ütülenmiş pantalonu, kısa kesilmiş bıyığı ve mor kırmızımsı ışıldayan yanaklarıyla komik bir görünümü vardı. Marofke yürürken ne sağa, ne de sola bakıyordu. Bakışları ileride, sert adımlar atarken yanakları titriyordu. Baş gardiyan çevresinde olup biteni görmese de kulakları jandarma erlerinin konuştuklarını duyuyordu.

"Bu da nasıl biriymiş?" – "Ah, o mu? Heriflerin firarını önleyememiş!" – "Ah, öyle mi... Şimdi onun yüzünden bütün geceyi ormanda geçireceğiz!"

Marofke kılı bile kıpırdamadan yürümesine devam etti. Az sonra adamların kaldığı yatakhaneye varınca dışarıdaki sıraya oturdu. Bakışları ötelerde bir yerde susmaya devam etti. İçeriden eşyalarını toplayan hükümlülerin gürültüsü geliyordu. Arada sırada gardiyanların bağrışması ve adamların öfkeyle onlara verdiği yanıtlar duyuluyordu. Marofke hiç kıpırdamadan oturmaya devam etti. Buradan ayrılırlarken yatakhaneden, yorganından çarşafına kadar tek bir şey eksik olmamalıydı. Tarlalarda bir kürek bile unutulmamalıydı. Fakat her şey yolundaydı. Adamlar az sonra yola çıkabilirdi. Tabii beş eksikle! Bu gece ele geçseler bile – Marofke buna inanmıyordu –

herkes suçu ona yükleyecekti! Beş kişi firar ettiği için çalışma grubu hapishaneye dönmek zorundaydı. Bu leke üzerinden çıkmayacaktı!

Fakat Marofke zamanında hapishane yönetimine rapor yollamamış mıydı? O günler öncesinden adını verdiği bu beş kişin firar edebileceğine dikkatlerini çekmişti. Ancak bu rapor bile şimdi suçlanmasına engel olamayacaktı. Hapishane bürosundaki masa başı tembelleri onu talebini geri çevirmişlerdi. Şimdi de yapmış oldukları bu yanlışı çabucak unutturmak isteyeceklerdi. Marofke'nin dilekçesindeki savların gerekçesiz ve kanıtsız olduğunu söyleyip duracaklardı. Eğer Marofke bu adamlardan şüpheleniyorsa onları niçin gece gündüz izletmemişti? Adamların başına acemi bir yardımcı gardiyan vereceğine kendisi bu görevi üstlenseydi. Ah, şimdi ona kim bilir neler söyleyip duracaklardı? Hapishanede Marofke'yi pek sevmeyenler üzerine çullanacaktı! Tabii buradan, çiftlik yönetiminden hapishane müdürlüğüne de bir mektup gelecekti. Jandarmaların başındaki şu üsteğmen de mutlaka bir rapor yazacaktı!

Baş gardiyan Marofke uzun yıllardır bu görevde olduğu için son olay nedeniyle onu emekliye çıkaramazlardı. Fakat terfi ettirmeyebilirlerdi. O aylarda emekliye ayrılacak olan Krebs'in yerine tüm hapishane gardiyanlarından sorumlu görevini üstleneceğini ümit etmekteydi. Bu göreve mutlaka getirilmeliydi. Rütbe düşkünlüğü veya hırsı değildi bu beklentisinin nedeni. Evdeki kızıydı. Gözlüklü, kendi halinde, çekingen kızı öğretmen olmak istiyordu. Fakat çok sevdiği bu kızın yüksek öğrenimi için baş gardiyan maaşı yeterli değildi. Marofke terfi ettirilmezse kızcağız sadece bir lokantada aşçı veya garson olabilirdi! Yaşam ne de iğrençti! Genç bir delikanlı nöbetçiyle çene çalıp, dikkatini dağıttığı için olmuştu bütün bunlar. Beş kişi firar etmişti! Kızına düşlediği yaşamı verememesinin tek nedeni bu firardı!

Baş gardiyan Marofke başını kaldırıp yanında oturan genç Pagel'e baktı. Pagel cebinden sigara kutusunu çıkarıp, uzattı ve gülümseyerek: "Salak herifler!" dedi.

Marofke bir an uzatılan sigarayı alıp almamakta tereddüt etti. Fakat sonra sigara kutusuna uzandı. Ne de olsa bu genç bürodan buraya peşinden gelmiş ve etraftan kendilerine bakanları umursamadan herkesin alay ettiği adamla sigara içmek için yanına oturmuştu. İyi niyetli, diye bir an düşündü ve ikram edilen sigarayı alıp, dudaklarının arasına yerleştirdi. O gün tarlada yaptığı şeyin yanlış olduğunu nereden bilecekti. Hem genç insanlar yaşamlarında böyle hataları çok yapardı.

"Hapishaneye yollanacak raporun iyi olmasına çaba göstereceğim," dedi Pagel. "Buradakilerin çalışmanızdan memnun olduğunu bilmeliler!"

"Siz iyi niyetlisiniz!" diye mırıldandı Marofke ve hafifçe gülümsedi. "Fakat böyle bir mektup nedeniyle buradaki işinizi tehlikeye atmanıza hiç gerek yok. Çünkü buradan gelecek mektubum bana pek bir yararı olmayacak. Şimdi söyleyeceklerim sadece sizin için. Diğerlerinin bu görüşlerime katılmayacağını biliyorum."

"Ben odada çok kalmadım, fakat üsteğmenin söylediklerini mantıklı buldum," dedi Pagel.

"Olabilir. Fakat ben mantıklı bulmadım. Niçin mi? Kişi tanımadığı insanlar üzerine kimi şeyler düşünebilir, fakat bunların mutlaka doğru olması gerekmez. Firar edenler sadece Wendt'le Holdrian olsaydı bunu ben de kendime dert edinmezdim. Çünkü bu akılsızlar biraz yemek ve giysi için sağda solda hırsızlıktan başka bir şey yapamaz. Diyelim ki yine de Berlin'e ulaşmayı başardılar. Ancak yol boyunca yaptıklarıyla yeniden yedi, sekiz yıl hapsi hak ettiler! Oraya ulaşacaklarını sanmıyorum, çünkü hırsızlar peşlerinde çok iz bırakacağı için kolayca ele geçer..."

"Peki, sizce bundan sonra ne olacak?"

"Beş kişiden en tehlikelileri Matzke, Liebschner ve Kosegarten. Bu adamlar uyanıktır, yapacaklarına karar vermeden önce iyice düşünürler. Onlar şundan yola çıkar: 'Mutlaka yaptığımıza değmeli!' Bir yanaşmanın ceketini çalmak için hırsızlığa teşebbüs etmezler..."

"Fakat bir an önce üstlerini değiştirmeleri gerekmiyor mu?" diye Pagel sordu. "Hapishane giysisiyle buradan pek uzaklaşamazlar!"

"Çok doğru, Pagel!" dedi Marofke. "Bu adamlar hem akıllı olduklarından, hem de bir köylünün evine girip hırsızlık yapmayacaklarından sizce neye karar verecektir?" Pagel yanındaki ufak tefek adama öyle baktı. Verecek bir yanıt bulamadı. "Onlara sivil giysileri birisi temin edecektir!" diye Marofke usul sesle konuştu. "Burada Neulohe'de bir veya birkaç yardımcıları olmalı! Siz sanıyor musunuz ki Liebschner ve Kosegarten gibi adamlar hiçbir ön hazırlıksız böyle bir firarı göze alsın? Bu önceden planlanmış bir şey. Firara burada karar verdiler, birbirleriyle gizlice haberleştiler. Ben ise bunu fark etmeme karşın salakça davrandım. Şimdi herkesin beni suçlaması doğru, ben bunu hak ettim..."

"Fakat Bay Marofke, burada herkesin gözü önünde nasıl haberleşip firara karar verebildiler? Hem Neulohe'de kim onlara yardım etmiş olabilir?"

Baş gardiyan şöyle bir omuzlarını silkti ve: "Bak delikanlı," dedi. "Siz bilmesiniz, yine özgürlüğüne kavuşmak isteyen bir insan çok akıllı ve çok beceriklidir! Sizin kafanızda gün boyunca sayısız düşünce vardır. Onlar ise sabahtan akşama, hatta gece yarısına kadar tek bir şeyi düşünür durur: Ben buradan nasıl kurtulabilirim? Biz ne düşündüğünü bilemeyiz tabii. Hatta ne yaptığını da göremeyiz. Sabah tarlaya gitmek için yola çıkarken sigara sarmak için kağıdı cebinden çıkarır. Fakat o anda yanına tütün almamış olduğunu fark eder ve sizin gözünüzün önünde kağıdı katlayıp yere atar. Grubunuz yoluna devam eder. İşte bu anı kollayan bir yabancı da grup uzaklaştıktan sonra gelir ve yere atılmış kağıdı alır. Ya üzerinde birkaç kelime yazılıdır ya da

öyle bir katlanmıştır ki, kağıdı yerden alan atanın ne demek istediğini hemen anlar... "

"Fakat Bay Marofke, bu söylediğiniz hemen hemen olanak dışı..."

"Hiç de değil," dedi Marofke. "Bu adamlardan her şeyi beklemelisiniz. Pagel, gözünüzün önüne bir hapishane getirin. Her yerde demir parmaklıklar, kalın camlar, beton duvarlar, kocaman kilitler, kalın sürgüler, tekrar kilitler, tekrar sürgüler ve kalın zincirler. Yüksek ve kalın duvarlar, kocaman kapılar, girip çıkanları üç kez peş peşe kontrol eden, içeride ve dışarıda sayısız nöbetçi... Çok eminim dünyanın hiçbir yerinde böylesine güvenli başka bir hapishane yoktur! Dev bir mekanizma, insanlar demirle betonun ortasında. Fakat bütün bunlara karşın dışarıya mektup yollanıyor ve kimse görmüyor, içeriye para veya çelik eğe giriyor, yine kimse görmüyor. Rastlantıyla bazen öğreniyoruz, ancak yine de hangi yoldan girip çıktığı bilinmiyor. Böylesine güvenli bir hapishanede bu gibi şeyler olabiliyorsa doğanın ortasında, gözlerimizin önünde niçin olmasın?"

"Diyelim ki buradaki hükümlülerden biri mektup veya not yazdı," diye Pagel konuştu. "Öyleyse dışarıda, çiftlikte veya Neulohe'de, yazdıklarını okuyacak bir tanıdığı olmalı..."

"Böyle birisi niçin olmasın, Pagel?" diye Marofke sesini yükseltti. "Fakat ne siz, ne de ben bunu biliyoruz! Çiftlikten biri tarlada çalışırken adamlarımdan biriyle karşılaşmış olabilir. Onunla tanışıp konuşmuş olmasına da gerek yoktur, sadece bakışlarındaki 'dostum yardım et bana' yalvarmasına kanmış olabilir... Bu bile bir komployа destek vermek demektir. Başka bir olanak daha var. Neulohe'den birinin bir zamanlar Meienburg'da yatarken yan hücredeki adamın dertlerini dinlemiş ve dışarı çıktığında ona yardıma söz vermiş olması da mümkündür. Sonra kadınları da unutmayalım... Onlar her yerdedir!"

"Hangi kadınlar?" diye Pagel biraz şaşkın sordu.

"Hangi kadınlar mı Pagel? Tümü de... Daha doğrusu bu gibi adamlardan hoşlanan kadınlar her yerde vardır. Onların gözünde yıllarını hapishanede geçiren erkek sivil yaşamdaki erkekten daha akıllıdır. İşte bu gibi karılar böyle bir erkeği elde etmek için çok şeyi göze alabilir; hatta onu hapisten kurtarmaya bile çaba gösterir..."

"Fakat böyle kadınlar belki Berlin'de vardır," diye Pagel karşı çıkmak istedi. "Burada köylük yerde olacağını hiç sanmıyorum!"

"Bunun böyle olduğuna emin misiniz?" dedi Marofke. Az önce söylediklerinden çok emin gibiydi. "Burada da bu gibi şeylerin olmaması için hiç neden yok. Siz cana yakın birisisiniz, bana dürüst davranan tek insan da siz oldunuz. Fakat benim gözümde yine de deneyimsiz sayılırsınız! Sizin yaşınızda gençler çoğu kez, olay sanıldığı kadar kötü değil, diye düşünür!"

Pagel, adamın söyledikleri pek hoşuna gitmemiş gibi yüzünü ekşitti.

"Ben size bu sabah kafamdan geçcn bazı şeylerden söz etmiştim," diye Marofke konuşmasını sürdürdü. "Bana yardım edeceğinizi, biraz dikkatli olacağınızı sanmıştım. Patates tarlasında sağınıza solunuza dikkat etmenizi beklerdim." Ufak tefek adam şöyle bir iç geçirdi. "Her neyse, olan oldu. Böyle durumlarda gençlerin kendilerini nasıl hissettiğini de bilirim. Fakat şimdi sizden ricam olacak. Bundan sonraki günlerde gözlerinizi gerçekten iyice açın, çok dikkatli olun! Üsteğmen öyle hava atsa da jandarmaların beş firariyi ele geçireceğini pek sanmıyorum... Siz burada çalışıp yaşıyorsunuz. Aradan birkaç gün geçmeden hapishane müdürüne mektup yazıp, beş kişiyi yakaladık... Marofke bunu nasıl yapacağımızı söylemişti... diye bir mektup yollasanız ne güzel olurdu, öyle değil mi? Ne dersiniz?"

"Seve seve size yardıma hazırım," dedi Pagel. "Sizce şimdi benim ne yapmam gerekiyor?"

"Kulaklarınız duymuyor mu?" diye sesini yükseltti Marofke. "Daha şimdi söyledim ne yapmanız gerektiğini! Gözlerinizi iyice açın yeter! Başka bir şeye gerek yok! Sizden tek beklentim bu! Bir dedektif gibi her deliğe burnunuzu sokmanızı istemiyorum! Gözlerinizi açın, uyanık olun yeter!"

"Peki, " dedi Pagel ve ayağa kalktı. "Elimden geleni yapmaya çalışacağım..."

"Az önce de söylediğim," diye Marofke çabuk çabuk konuştu, "adamların köyde veya çiftlikte yardımcıları olduğuna çok eminim. Bu bir köylü olabilir, bir çalışan veya bir kadın da olabilir. Bence her taraf jandarma ve polis doluyken ormanda veya köyde saklanıyorlar. Siz bu andan itibaren sağa sola gidecek, hep gözleriniz çok açık gezineceksiniz! Ortalık sakinliğe kavuştuğunda da herifler üzerlerinde sivil giysiler istasyona gidip, trenle buradan ayrılacaklar..."

"Dikkat edeceğim!" diye Pagel söz verdi.

"Ümit ederim!" dedi Marofke. "Dikkat etmek sandığınızdan zor bir şeydir. Sonra bilmenizi istediğim bir şey daha var. Adamların üzerindeki giysiler devlet malıdır..."

"Evet..."

"Her tutuklu bilir ki, beraberinde götürdüğü veya sattığı en ufak giyim eşyasının karşılığı, bu bir atkı da olabilir, altı ay hapis cezasıdır! Bu nedenle de firariler sivil giysilerle değiştirdikleri giysilerin, hangi yoldan olursa olsun bir an önce hapishaneye geri dönmesini dikkat ederler. Çoğu bunu posta yoluyla yapar. Böyle bir giysi burada da ortaya çıkabilir. Bu nedenle bir av köpeği gibi dikkatli olmanızı rica ederim. Biz giderken yatakhanede tek bir çorap bile kalmayacak. Ardımızdan burada bir şey bulursanız onu gidenlerin unutmuş olabileceğini sakın düşünmeyin. Gelin benimle, tutukluların gömleklerini, iç çamaşırlarını göstereyim size..."

Fakat baş gardiyan Marofke yeni dostu Pagel'e devlet malı giysileri göstermeye fırsat bulamadı. Dışarıdan, köy yolundan doğru

zil sesleri duyuldu. Bisiklete binmiş on hapishane görevlisi çiftliğe doğru yaklaşmaktaydı. Hepsinin de belinde tabancaları ve copları sallanıyordu. En öndeki bisiklete iriyarı, oldukça şişman, üzerindeki siyah üniforma çok kötü ütülenmiş bir adam binmişti. Göbeği önündeki direksiyona taşmıştı. Bakışları sert bu adamın kireç gibi beyaz şişkin bir yüzü, gür kaşları ve bembeyaz küçük bir sakalı vardı.

Baş gardiyan bu bisikletlileri görünce bakışlarını, en önden giden yüzü beyaz, giysileri kara bu iriyarı adamdan ayıramadı. O anda her şeyi unutmuş gibiydi. Sadece: "Çalışma müfettişi!" diye mırıldandı.

Pagel göbekli adamın nefes nefese bisikletinden indiğini gördü. Hemen yanına koşan, yüzü ter içinde bir memur bisikletini tuttu. Müfettiş, bu arada yanına gelmiş olan Marofke'nin yüzüne bile bakmadı. Sadece eliyle terli alnını sildi ve çevresine şöyle bir bakındı.

"Sayın Müfettiş Bey," diye Marofke konuştu ve eli kasketinde bir adım öne çıktı. "Neulohe beşinci çalışma grubu... Bir baş gardiyan, dört gardiyan ve kırk beş hükümlü..."

Fil görünümlü adam onu duymamış gibi az ötede duran Pagel'e baktı ve: "Delikanlı, çiftlik yöneticisinin bürosu nerede?" diye sordu buz gibi sesle. "Bana yolu gösterin! Size gelince Marofke..." Müfettiş karşısında hazırola geçmiş ufak tefek adamın yüzüne bakmıyordu. Başını kaldırmış, bakışlarını yatakhane binasının en üst katındaki kırmızıya boyalı haça dikmişti. "Evet, size gelince Marofke, bu andan sonra emir verme yetkiniz yok." Bakışları hâlâ yatakhane binasının duvarlarındaydı. Sanki uzaktaki birisiyle konuşuyormuş gibi devam etti: "Marofke, hemen hükümlülerin çizmelerinin yönetmeliğe uygun boyanıp boyanmadığını kontrol edin! Dikkat edin bağcığı yanlış fiyonk yapmasınlar!"

Az ötede duran gardiyanlardan biri alay eder gibi sırttı.

Sivri karınlı ufak tefek Marofke: "Başüstüne Müfettiş Bey!" deyip, yatakhane binasının arkasına doğru yürüdü ve gözden kayboldu.

Büroya gitmek isteyen iriyarı müfettişin önünden yürüyen Pagel'in kafası düşüncelerle doluydu. Marofke'ye her yandan tekmeler atılıyordu. Fakat bu adam firar öncesi çok kafa yormuş, üstlerinin dikkatini çekmişti. Bu sabah bir hata yapmış olmasına karşın ona ise hiç kimse bir şey söylemiyordu. Hatta az önce bürodakiler dostça gülümsemişlerdi. O anda kendi kendine ant içti, artık gözlerini iyice açacak, çok uyanık olacaktı. Baş gardiyan Marofke'nin temize çıkması için elinden geleni yapacaktı. Fakat onun gibi gülünç görünümlü birisi için, ne kadar çalışkan olursa olsun, başkaları tarafından kabul edilmenin ne kadar zor olduğunu da kavramıştı. Sanki çalışkanlardan çok, çalışkan gibi görünmesini başaranlar kabul görüyordu.

"Çiftlik bürosu demek burası," diye az sonra çalışma müfettişi mırıldandı. "Size teşekkür ederim, delikanlı. Siz kimsiniz?"

"Bay Marofke'nin bir dostu," dedi Pagel ve sustu.

İriyarı adam bu yanıta memnun olmamışa benziyordu. "Buradaki göreviniz nedir demek istemiştim!" diye konuştu ve gülümsedi.

"Çırak!" dedi Pagel ve somurttu.

"Ah, ne güzel!" diye iriyarı adam sırıttı. "Çırak demek! Tam Marofke'ye göre bir dost. Onun da daha çok şey öğrenmesi gerekiyor!

Kapı tokmağına uzandı, Pagel'e başıyla şöyle bir selam verdi ve içeri girdi. Genç adam o anda yeni bir şey daha öğrendiğini fark etti. Karşısındakini öfkelendirdiği için sevinen birine öfkesini göstermek doğru değildi.

7

Yarım saat sonra beş numaralı çalışma grubu Neulohe'yi terk etti, on beş dakika sonra da jandarmalar ormanlardaki sürek avına başladı. Hükümlüler de yola koyuldu. Büronun açık pencerelerinde duran

yaşlı Beyefendi, kızı, jandarma üsteğmeni ve genç Pagel olup biteni dikkatle izliyordu. Çalışmaya gelenlerin dönüşü hiç de gelişlerine benzemiyordu. Ne coşkulu şarkılar, ne de gülen yüzler... Adamlar, ayaklarını sürüye sürüye omuzları çökük tozlu yolda yürüyüp uzaklaştılar. Peş peşe yürüyen hükümlülerin adımlarının çıkardığı ses Wolfgang'ın kulağına bir melodi gibi geldi. "Bizler düşmanlarıyız bu dünyanın..."

Hapishaneye dönen adamlar şimdi mutlaka firar edenleri düşünüyor ve ormanlarda bir yerde saklanan, özgürlüğe kavuşmayı bekleyen o insanları kıskanıyordu. Onlar ise her an ateş etmeye hazır gardiyanların denetimde hapishaneye dönüp, taş hücrelerine kapatılacaklardı. Beş kişi kaçtığı için şimdi kırk beş kişi cezalandırılıyordu. Çok şeyden yoksun kalacaklardı. Doğanın sonsuzluğundan, bakışlarıyla gülümseyen köylü kızlarından, patateslerin arasında hoplayıp zıplayan tarla tavşanlarından... Öteki beş kişi özgürlükte yaşasın diye şimdi onlar yine tek kişilik hücrelerinin can sıkıcılığına dönüyordu.

Çiftlikten ayrılan grubun en önünde baş gardiyan Marofke yürüyordu. Sağında solunda iki bisiklet sürüyordu. Ona verilmiş olan görev buydu, tutuklulardan sorumlu değildi. En arkadan da beyaz yüzlü, kara giyimli, gür kaşlı, bakışları donuk, yürüyüşü bir fili andıran iriyarı çalışma müfettişi gelmekteydi. Yolun kenarında bir taşın üzerine çıkmış Weio hapishaneye dönenleri seyrediyordu. Onu gören Pagel bir an öfkelendi. Büronun penceresinde duran yaşlı Beyefendi de bakışlarını torunundan çekmeden yanındaki kızına: "Bundan sonra geceleri şu salak uşak Räder'le aynı binada geçirmemeni öneririm," dedi. "Sayın jandarma üsteğmeninin çabalarına güveniyorum, fakat yine de dikkatli davranman hiç de fena olmaz."

"Belki baylardan biri..." diye kızı von Studmann'la Pagel'e bakarak konuştu.

Marofke ona dedektiflik yapmamasını söylemiş olmasına karşın Pagel bundan sonraki gün ve gecelerde biraz sağ solla ilgilenmek, işine yarayacak bilgiler toplamak için kulaklarını ve gözlerini açık tutmak, kısacası baş gardiyanın söylediği gibi sadece uyanık olmak istiyordu. Villada kalması gerekti mi bu kısıtlı bir özgürlük olacaktı. Bu nedenle arkasını dönüp konuşanlarla ilgilenmedi, açık pencereden dışarıyı seyretmeyi sürdürdü. Hükümlüler gözden kaybolmuştu. Yatakhane binası bomboş, kocaman kırmızı bir kutu gibi öyle duruyordu.

"Ben geceleri villada kalmaya hazırım," diye von Studmann konuştu ve yüzü kızardı.

Yaşlı Beyefendi de bir şeyler homurdanıp, başını pencereden dışarı çevirdi. Pagel de sadece şöyle bir omuz silkti.

"Tamam, anlaştık," dedi von Prackwitz. Kadının sesi çok yumuşak ve sakin çıkmıştı. "Size çok teşekkür ederim, Bay von Studmann!"

"Şu binayı tekrar eski haline getirmek size bir çuval paraya mal olacak," diye yaşlı Beyefendi mırıldandı. "Pencerelerdeki demir parmaklıklar, özel kilitler kaldırılacak, örülmüş olan kapı ve pencereler de tekrar açılacak... Ve mümkün olduğu kadar çabuk yapılmalı bu işler!"

"Binayı böyle bırakmak doğru olmaz mıydı?" diye Studmann usul sesle sordu. "Şimdi her şeyi kaldırıp yıkarsak, belki gelecek yıl tekrar yapmamız gerekecek...

"Gelecek yıl mı? Neulohe'ye artık böyle bir çalışma grubu adım bile atmayacak!" Yaşlı adam öfkelenmiş gibiydi. "Eva, annenin bir daha korkulu geceler yaşamasına izin veremem. Fakat şimdi yanına gitmeliyim. Jandarmaların gelmesi onu mutlaka biraz olsun rahatlatmıştır. Ne gerek vardı bütün bu kargaşaya! Hem şimdi tarlalardaki patatesler ne olacak?"

Ve yaşlı adam yanıt beklemeden çıktı gitti.

"Evet, patatesler ne olacak?" diye Eva von Prackwitz de konuştu ve meraklı bakışlarına von Studmann'a çevirdi.

"Bana kalırsa bu bize pek zorluk çıkarmayacak," dedi Studmann. Sesinde biraz heyecan vardı. "Yörede işsizlik ve açlık gittikçe artıyor. Patates toplamak için adam aradığımızı ilçe merkezinde ilan edersek eminim çabucak işçiler buluruz. Tabii ellerine nakit para yerine topladıkları her elli kilo karşılığı on kilo patates geçeceğini de açıklayacağız. Sonra da her sabah iki, üç veya dört arabayı çalışanları alıp getirmesi için ilçeye yollayacağız. Adamlar akşamları da yine arabalarımızla geri götürülecek."

"Hem zahmetli, hem de pahalı," dedi Eva von Prackwitz ve derin bir geçirdi. "Ah şu hükümlüler..."

"Fakat yine de ürünü tarlada bırakıp, dondurmaktan daha ucuz. Sonra Pagel siz de bundan sonra kont gibi sağda solda dolaşacağınıza tarlada çalışanların başında durup, topladıkları patatesleri denetleyecek, getirdikleri her elli kilo karşılığı adamlara fiş vereceksiniz..."

"Başüstüne!" dedi Pagel hafif alaylı bir ses tonuyla. Öfkesini belli etmedi. Başıma bir de bu iş çıkarsa, dikkatimi öteki şeye veremeyeceğim, diye düşündü.

"Yarın sabah kısa bir yolculuğa çıkmam gerekecek," diye von Studmann devam etti. "Yapılması gerekli bazı şeyler var... İlçe gazetesine ilan vermek, işçi kurumuyla görüşmek gibi..."

"Yolculuğa mı çıkacaksınız?" diye Hanımefendi sordu. Şaşırmışa benziyordu. "Firariler etrafımızda dolaşırken..."

"İlçeden Frankfurt'a da geçeğim. Fakat sadece bir günlüğüne... Biliyorsunuz bugün ayın yirmi dokuzu." Eva von Prackwitz adamın ne demek istediğini anlamamış gibiydi. "İki gün sonra kirayı vermemiz gerekiyor, Sayın Hanımefendi!" Von Studmann kelimelerin üzerine basa basa konuşmuştu. "Para temin etmek için geç bile kaldık. Dolar şu anda yüz altmış milyon marka ulaştı. Çok para, daha doğrusu bir sürü kâğıt bulmak zorundayız!"

"Kira da ne oluyor! Şimdi çevremizde firariler dolaşıp dururken kiranın önemi mi var?" Eva von Prackwitz huzursuzlaşmıştı. "Babam sizi uyardı mı ki?"

"Hayır, kendisinden henüz bir uyarı gelmedi, fakat..."

"Eğer yarın buradan ayrılırsanız bunun babamın hoşuna gitmeyeceğine çok eminim. Sizlere bizleri koruma görevi verilmedi mi?" Eva von Prackwitz hafifçe gülümsedi.

"Fakat Sayın Hanımefendi akşama kadar dönmeye çalışacağım. Bildiğim kadarıyla kiranın günü gününe ödenmesi gerekiyor! Burada benim onurum da söz konusu..."

"Bay von Studmann, kirası bir hafta sonra eline geçerse babam ne yitirecek ki? Ben kendisiyle görüşürüm!"

"Beyefendi'nin bu konuda geri adım atacağını hiç sanmıyorum. Hem az önce duydunuz, yatakhane konusunda neler söylediğini. Her şeyin değiştirilip, yatakhanenin eski durumuna getirilmesini talep ediyor."

"Fakat burada her an bir şey olabilir," diye von Prackwitz rica eder gibi konuştu. "Bay von Studmann beni çiftlikte tek başıma bırakmayın lütfen! İçim şu sıra çok huzursuz..."

"Sayın Hanımefendi..." dedi von Studmann biraz sıkılgan. Sonra başını çevirdi ve hâlâ açık pencerede durmakta olan Pagel'e şöyle bir baktı. Tekrar Eva Von Prackwitz'e döndü ve: "Bana kalsa önerinizi hemen kabul ederdim... Ancak Beyefendi'nin karşısına çıkıp, kira ödemesini ertelemesini isteyemem! Dediğim gibi bu benim için bir onur konusu... Eşiniz bana bu çiftliği yönetme görevini verdi. Ben de bu sorumluluğu yüklendim. Her şeyi çok iyi düşündüm, kira ödemesini iki gün sonra yapabiliriz. Eğer bunu yapamazsak ben çok gülünç duruma düşerim. İnsan yaşamında doğrucu ve özenli olmalıdır..."

"Gülünç duruma düşmek... Doğrucu olmak!" diye Eva von Prackwitz atıldı. Öfkelenmiş gibiydi. "Size tekrar söylüyorum, kirayı

ne zaman ödeyeceğimiz babamın hiç umurunda değil!" Sonra birden sustu ve alçak sesle devam etti. "Eşimin burada olmadığı şu günlerde kiranın ne zaman ödeneceği onu artık ilgilendirmiyor. Onun için önemli olan eşimi kızdırmaktı! Fakat bomboş villayı gözümün önüne getirdikçe, bütün geceyi Weio, budala hizmetçiler, uşak Räder ile geçirmeyi düşündükçe ürperiyorum. Hem unutmayın, bize en yakın köy evi yarım kilometre ötede! Ah bütün bunlar ne kadar da..." Aniden çok heyecanlanmış ve öfkelenmiş gibiydi. Sanki karşısında bambaşka bir Studmann vardı. Bu, aşırı titiz, güvenmediği adımları atmayan bir insandı! "İçim çok huzursuz! Burada şu günlerde tek başıma kalmaya korkuyorum..."

"Fakat Sayın Hanımefendi korkacak hiçbir şey yok!" diye elinden geldiğince nazik konuştu Studmann. O anda çok heyecanlı bir insanı öfkelendirebilirdi de. "Biliyorsunuz jandarma üsteğmeni de firarilerin artık çevrede olmadığını söyledi. Ve benim gözümde akrabalar arasında da yapılmış olsa sözleşme sözleşmedir. Ben onu yerine getirmek zorundayım. Ve görevim gereği bu sorumluluğu üzerime aldım. Eminim eğer aksini yaparsam eşiniz beni suçlayacak..."

"Eşiniz..." dedi pencerede durmakta olan Pagel, "... şu anda arabayla avluya girdi!"

"Kim?" diye Studmann sordu. Çok şaşırdığı yüzünden belliydi.

"Eşim mi?" Eva von Prackwitz bağırdı. "Ben de onu adatavşanları avında sanıyordum!"

"Bu olamaz!" dedi von Studmann, o anda otomobilinden inen emekli süvari yüzbaşısına bakarak.

"İşte iç huzursuzluğumun nedenini şimdi anladım!" diye Eva von Prackwitz konuştu.

"Ben de bunu çok iyi anlıyorum," dedi aynı anda içeri giren emekli süvari yüzbaşısı ve gülümseyerek hepsinin tek tek elini sıktı. "Büyük heyet çözülmeyen sorunları çözmek için toplanmış gibi! Fakat sonunda dostum Studmann mutlaka onların üstesinden

gelecektir! Çok mükemmel! Gördüğüm gibi burada değişen pek bir şey yok! Studmann, yüzünü böyle ekşitmemeni rica ederim. Dostumuz Schröck sana selamlarını yolladı. Yanındaki görev için en uygun kişinin hâlâ sen olduğunu söyleyip duruyor! Ben ise adatavşanı avlamaktan başka bir işe yaramıyorum! Fakat şimdi söyleyin bakayım, şu kurbağa yeşili giyimli adamların ne işi var Neulohe'de? Büyük bir grubun az önce ormana girdiği dikkatimi çekti. Yoksa kayınbabam kazlarını vurmuş olanları mı aratıyor? Ah, unutmadan söyleyeyim bizim Kniebusch'a bu sabah Frankfurt istasyonunda rastladım. Çok üzgün bir hali vardı. Bäumer olayından dolayı duruşmaya gittiğini söyledi... Bu yaşlı adamla hiçbiriniz ilgilenmediniz galiba? Her neyse yine işimin başına geçeceğim! Jandarmalar kimi arıyor? Hükümlüler de geri yollanmış..." Emekli süvari yüzbaşısı sürekli gülümsüyordu. İskemlelerden birine oturdu. Bir süre seslerini çıkarmadan şaşkın şakın kendisini dinleyenlere baktı ve gülümseyerek devam etti: "Fakat bu kargaşayı yaratmak için beni buradan kovmanıza hiç gerek yoktu! Bu kadar budalalığı ben tek başıma da yapardım! Ne güzel! Kayınbaba herhalde yine öfkesinden titremeye başlamıştır. Sonra Pagel Bey ne yapıyor? Jandarmalarla ormana bile gitmiyor! Bakın ben şefimiz olsaydım sizi hemen aramaya yollardım. Çiftlik için onur meselesi sayılan bu olayda bizden birinin mutlaka jandarmalara eşlik etmesi gerekirdi! Korkuyorlar, diyecekler sonra..."

"Başüstüne, Beyefendi," dedi Pagel. "Hemen gidiyorum!" ve bürodan çıktı.

"İşte gördünüz mü..." diye emekli süvari yüzbaşısı sesini yükseltti ve yine gülümsedi. "Bu gencin hiçbir şey yapmadan sürekli yanımızda durmasına hiç gerek yok. Ne de olsa yeterince para kazanıyor, karnı da doyuyor, çalışsın bakalım biraz. Haydi, anlatın bakalım, sizi sıkan şeylerden söz edin biraz! Bilseniz nasıl güzel dinlendim son haftalarda. Kendimi çok dinç hissediyorum. Her gün çam kozalaklarından hazırlanmış esanslarla banyolar yaptım. Her gece en az on

saat uyudum. Bunlar hep insanı dinçleştiren şeyler. Fakat Studmann anlat bakalım. Önce kötü haberlerle başla. Kira işi ne oldu?"

"Yarın Frankfurt'a gideceğim, bankadan parayı çekmek için," diye konuştu Studmann, az ötede duran Hanımefendi'ye bakmadan. Fakat nedense bunu söylediği için kendini biraz rahatsız hissetti.

8

Akşama doğru Neulohe'den çiftliğe dönen süt arabasının sürücüsünün büroya getirdiği posta çantasında von Studmann, Berlin'deki Schröck'ün kendisine yazdığı ve emekli süvari yüzbaşısı Joachim von Prackwitz'in niçin aniden döndüğünü anlatan bir mektup buldu. Okudukları kafasındaki bazı soruların yanıtıydı.

"Çok saygıdeğer Bay von Studmann," diye başlayan mektupta okudukları yazanın çok keyifsiz olduğunu kanıtlıyordu. "Bu mektubun elinize geçtiği gün sanırım dostunuz von Prackwitz de çiftliğe dönmüştür. Ne yazık ki burada kaldığı haftalarda benim dostum olmadı. Bay von Prackwitz yine gelebilir, ancak çevresini rahatsız etmediği sürece, iyi ödeme yapan bir müşteri olarak! Burada özellikle şunu belirtmek istiyorum: Dengesiz, depresyona, heyecana ve öfkelenmeye yatkın bir ruh hastası olarak, zekası çok sınırlı, kendini hep öne çıkarmak isteyen bir kişiliğe sahip emekli süvari yüzbaşısı von Prackwitz bizim tespitimize göre bu ilerlemiş yaşında iyileşmesi mümkün olmayan bir kişidir. Onun gibi hep bir şeyler yapmak isteyen huzursuz hastaların tedavisinde biz basit bir yöntem uygularız. Onları pul koleksiyonculuğuna, gül yetiştirmeye, sözlüklerde kelime karşılıkları aramaya yönlendiririz. Böylece hem bir işe yararlar, hem de çevrelerine de pek zarar vermezler.

Bay von Prackwitz de beş yüzü geçen adatavşanı avının ardından iyileşme yolundaydı. Fakat nasıl oldu bilemem, aniden beynine diğer hastaları iyileştirmek düşüncesi saplandı! Ve hiçbir şeyden

haberi olmayan bir insanın coşkusuyla kendini bu göreve verdi! Sekiz yıldır burada kalan ve kendini sekiz yıldır hamile sanan bir Rus prensesinin yanına sokuldu. Bu kadıncağız yıllardır, 'eğer parktaki küçük gölün çevresinde sabahları on kez dönmeyi başarırsam çocuk doğuracağım' inancında! Bay von Prackwitz, kendi halinde, çok zengin, fakat yüz yirmi kilo ağırlığında bu hastamızı bir gün gerçekten sürükleye sürükleye de olsa gölün çevresinde on kez dolaştırmayı başardı. Fakat kadıncağız aynı gün kalp krizi geçirdi ve ruhsal bir çöküntü yaşadı. Başka bir gün şizofren hastası çok şirin bir kızdan kendisine saçından bir bukle vermesini istemiş. Kızcağız da saçlarını kökünden kazımış. Yakınları şu günlerde kızın ziyaretine gelecek. Von Prackwitz, bazı cinsel sorunları olan bir erkek ona tuhaf teklifte bulunduğu için adamı döve döve iyileştirmek istedi. Onun küçük bir umursamazlığı, sizin de yakından tanıdığınız Baron von Bergen'in yeniden kaçmasına neden oldu. Kısacası von Prackwitz'in yaptıkları nedeniyle buradan bazı hastaların alınmasının bize ayda üç bin altın marka mal olduğunu bilmenizi isterim. İşte bu nedenle ben sonunda kendisini en geç 1 Ekim'e kadar Neulohe'de beklediklerine inandırdım. Başka çaremiz yoktu! O da bunu kabul etti.

Saygıdeğer von Studmann, eğer onun dönüşüyle çiftlikte yine bazı huzursuz durumlar ortaya çıkarsa sevinirim! Çünkü o zaman istifa edip, buraya geleceğinizi umarım..."

Von Studmann derin bir nefes aldı ve sonra cebinden çıkardığı kibritle elindeki mektubu sobanın üzerinde yaktı. Demek ki bize yardımcı olmak için buraya döndü. Belki bu dönemi sorunsuz atlatırız, ne de olsa öfkesi ve heyecanı geçmiş gibi. Umarım yine düşüncesizce kimi şeyler yapmaya kalkışmaz. Ne diyor Schröck: "Zekası çok sınırlı, kendini hep öne çıkarmak isteyen bir kişiliğe sahip..." Üzücü bir tespit, fakat ben bunun altından kalkmasını başaracağım!

Von Studmann yanılacaktı. Çünkü von Prackwitz çiftliğe dönmeden önce telafi edilemeyecek düşüncesizlikler yapmıştı.

9

Emekli süvari yüzbaşısı von Prackwitz o sabah Berlin-Frankfurt/Oder trenine son anda bindi ve kompartımanın kapısını açıp, içeri adımını atarken köşeye kurulmuş bir yolcunun öfkeli sesiyle kendine geldi: "Kusura bakmayın, fakat bütün yerler önceden rezerve edilmiştir!"

Von Prackwitz bir an düşündü, bu doğru olamazdı. Ne de olsa sekiz kişilik kompartımanda sadece iki kişi vardı. Aynı anda yüzü kızardı. Öfkesinden değil, ona saygısızca seslenmiş olan adamı tanıdığı için. Eliyle onu umursamazmış gibi bir hareket yaptı ve gülümseyerek: "Hayır Teğmen Bey," dedi, "beni ormanımdan kovmak istediğiniz gibi buradan da kovmanıza izin veremem!"

Bunu duyan teğmenin de yüzü bir an için kızardı. Karşısındaki adamın o günü anımsatmak istemesine biraz rahatsız olmuş gibiydi. "Kayınbabanızın ormanından demek istiyorsunuz, öyle değil mi Beyefendi?"

İki adam birbirlerine bakıp gülümsediler. Her ikisi de "Kara Topraklar"daki o günü anımsamıştı. Şimdi kompartımanda karşılıklı otururlarken biri kendini ötekinden daha üstün görüyordu. Teğmen, kızıyla olan ilişkisini ondan gizleyebildiği için, von Prackwitz de teğmenin ondan habersiz toprağa silah gömdüğünü bir başkasından öğrenmiş olduğu için!

"Umarım sayın kızınızın keyfi yerindedir?" diye sordu teğmen hafifçe gülümseyerek.

"Teşekkür ederim," dedi emekli süvari yüzbaşısı da. Bir parça yağlı domuz etiyle fare yakalandığını biliyordu. Sordu: "Acaba 'Kara Topraklar'da her şey yolunda mı?"

"Teşekkür ederim," oldu teğmenin yanıtı.

Kısa sohbet böylece sona erdi. Her ikisi de bilmek istediğini öğrenmiş gibiydi. Teğmen, kızın sırlarını sakladığını, von Prackwitz de silahların hâlâ ormanda gömülü durduğunu biliyordu. Sonra her

ikisi de aynı anda başlarını çevirip, kompartımanda oturan üçüncü yolcuya baktılar. Pencere kenarında oturan suskun adam elindeki gazeteye dalmış gibiydi. Kendisine bakıldığını fark etmiş olacak gazete okumayı bırakıp, başını teğmenle von Prackwitz'e çevirdi.

Bu adam, teğmen gibi sivil giyimli olsa da, yüzündeki ifade ve oturuşu onun bir zamanlar üniforma taşımış bir asker olduğunu ele veriyordu. Üzerinde ona bol gelen bir ceket, yakasında Hohenzollern rozeti ve gözünde monokl taşısa da bu adamın bir subay olduğunu von Prackwitz hemen fark etti. Başını yavaş yavaş onlara çeviren yaşlı adamın bakışları temkinliydi. Kireç gibi beyaz yüzünün incecik derisi sanki sadece kemikler üzerine gerilmişti. Saman sarısı uzun saçları yüzüne düşüyordu, fakat beyaz cildinin ince parşömen kağıdı gibi ışıldamasına engel olamıyordu. Etleri henüz çürümemiş bu ölü kafatasında en çok dikkati çeken şey dudaksız ağzıydı. Sanki bir otomatın para atılan çentiği idi. Bu, yaşamında çok acılar yaşamış bir insanın ağzıydı!

Ben onu daha önce bir yerde görmüştüm, diye von Prackwitz düşündü. Ve aynı anda gözünün önüne son haftalarda karıştırdığı bazı dergilerin renkli sayfaları geldi. Sivil giyimli subay bir çocuk kadar küçük, ince kemikli elini monoklüne götürdü, karşısındaki adama şöyle bir baktıktan sonra başını teğmene doğru çevirdi.

"Neulohe çiftliğini çalıştıran emekli süvari yüzbaşısı sayın von Prackwitz," diye atıldı teğmen. Yaşlı adamın yüzündeki gerginlik o anda kayboluverdi.

"Memnun oldum," diye mırıldandı. Fakat kendini takdim etmedi. Bu von Prackwitz'i pek rahatsız etmedi. Biliyordu, karşısındaki subayı tanımak zorundaydı! Gözündeki monokl aşağı kaydı ve mumya konuştu: "Bu yılki üründen memnun musunuz?"

Emekli süvari yüzbaşısıyla genç teğmen yaşlı adamın karşısında oturdular. Onun buz gibi, cansız bakışlarını şimdi üzerinde hisseden

von Prackwitz onlara katlanmak zorunda olduğunu anladı. Ancak bu ölü bakışlara karşılık vermek çok zordu.

"Memnun sayılırız," diye konuştu. Çiftçilerin ürün konusunda çok dikkatli olduğunu, kendilerini övmediklerini biliyordu. "Ben son haftalarda Neulohe'de değildim..."

"Kendisi sayın von Teschow'un damadı olur," diye teğmen atıldı.

"Anlıyorum," dedi canlı mumya. Emekli süvari yüzbaşısı adamın ne söylemek istediğini anlamamıştı. Son haftalarda Neulohe'de bulunmamasını mı, von Teschow'un damadı olmasını mı, yoksa üründen memnun kalmasını mı anlıyordu?

Emekli süvari yüzbaşısının adını hâlâ bilmediğini fark ettiği teğmen yine atıldı: "Sayın von Prackwitz kayınbabasının arazilerini kiracı olarak ekip biçiyor!"

"Becerikli bir adamdır!" dedi monoklü adam. "Beni son zamanlarda birkaç kez ziyaret etmişti. Haberiniz var sanırım?"

Emekli süvari yüzbaşısının bu ziyaretlerden haberi yoktu. Hem loden giysisini hiç üzerinden çıkarmayan kayınbabasının parşömen yüzlü bu askerle ne işi olabilirdi?

"Haberim yok," diye mırıldandı. "Az önce de belirttiğim gibi son haftalarda Neulohe'de değildim."

"Çok beceriklidir," dedi karşısındaki. "Malı almadan elini cebine götürmeyenlerdendir! Yoksa böyle demekle akrabalık duygularınızı mı zedeliyorum?"

"Hayır, hayır..." diye emekli süvari yüzbaşısı sesini yükseltti. "Benim de onunla sık sık zorluklar yaşadığım oluyor..."

"Trenle bir yere gitmek isteyen biletini binmeden önce alır," dedi yaşlı subay. Nedense sesi oldukça acı dolu çıkmıştı. "Ne demek istediğimi anlayabildiniz mi?"

Emekli süvari yüzbaşısı bir şey anlamamıştı, fakat yine de "evet" dermiş gibi başını salladı... Karşısındaki adını hâlâ bilmediği adam

başını çevirip teğmene baktı. Genç adam da bakışlarına karşılık verdi. Sivil giyimli subay sonra tekrar von Prackwitz'e baktı ve:

"Sanırım bir otomobiliniz var," dedi.

"Hayır, yok," oldu emekli süvari yüzbaşısının yanıtı. "Fakat bir otomobil alacağım..."

"Bugün mü? Yarın mı?"

"Çok yakında..."

"Yakında alın derim, geç kalmanızın hiç anlamı yok!" diye konuştu subay homurdanır gibi ve kendini tekrar elindeki gazeteye verdi.

"Henüz bilemiyorum..." dedi emekli süvari yüzbaşısı. Yoksa monokllü bu adam bir otomobil fabrikasının temsilciliğini mi yapıyordu? "Oldukça pahalı da... İyice düşünmeliyim, bakalım param yetecek mi..."

"Para mı?" diye karşısındaki subay sözünü kesti. "Ne zamandır otomobiller nakit parayla alınıyormuş? Değiş tokuş yapın!" Ve elindeki gazetenin sayfalarını karıştırmaya devam etti.

Genç teğmen bu kez sesini çıkarmadı. Konuşulanları umursamazmış gibi von Prackwitz'in sigarasının dumanlarına bakıyordu. Emekli süvari yüzbaşısı kompartımanın bir köşesine çekildi, bir yandan sigara içerken, öbür yandan da elindeki gazeteyi okumaya çalışıyordu. Fakat kafasındaki düşünceler okumasına fırsat vermiyordu. Yaşlı subayın ne demek istediğini pek anlayamamıştı. Kayınbabası için "becerikli, çok becerikli" demişti, "bilet trene binmeden önce alınır" da demişti. Otomobillerin de artık nakit parasız alındığından söz etmişti. Haftalarca sanatoryumda kalmakla kendini dinlenmiş sanıyordu. Fakat birden yine öfkelendiğini fark etti. Karşısındaki genç teğmenin ormanda ona kaba davrandığını anımsadı. Şu parşömen yüzlü adamın üst perdeden tuhaf konuşmaları da sinir bozucuydu. Hayır, bunu kabul edemezdi. Bir şey olmalıydı...

Pencerenin önünde yan yana oturan iki adam aralarında fısıldaşmaya başladı. Hiç güzel bir şey değil, mutlaka benden söz ediyorlar,

diye von Prackwitz düşündü. O salak çocuğun teki değildi ki. Bir zamanlar orduda başarılı görev yapmış bir subay, şimdi de başarılı bir çiftçiydi. Nazik olmadığı için kadınların yanında fısıldaşmayan erkekler onun gibi yaşlı bir beyin yanında nasıl fısıldaşabilirdi, aklı almıyordu! Elindeki sayfaları kalın Deutsche Tageszeitungu gürültüyle katladı. Az ötesinde oturan iki adam başlarını çevirip ona şöyle bir baktılar. Aynı anda tren yavaşladı. Frankfurt'ta duracaktı. Emekli süvari yüzbaşısının burada inip, aktarma yapması gerekiyordu.

"İniyorsunuz galiba?" diye genç teğmen çok nazik sordu ve yardım etmek istermiş gibi von Prackwitz'in bavuluna uzandı.

"Evet, burada aktarma yapacağım!" dedi emekli süvari yüzbaşısı. Öfkesi henüz geçmemişti. "Zahmet etmenize gerek yok!"

Genç teğmen yine de yukarıdaki filede duran bavula uzandı ve aşağı indirdi.

"Size şunu bildirmekle görevlendirildim," diye fısıldar gibi konuştu. Fakat konuşurken nedense von Prackwitz'in yüzüne bakmıyordu. "İki gün sonra, 1 Ekim günü, Ostade'de eski arkadaşlarla bir dayanışma günü düzenliyoruz. Lütfen sabah altıda orada olun. Üniformalı. Varsa eski silahlarınızı da yanınızda getirin!"

Aynı anda başını çevirdi ve karşısındaki emekli süvari yüzbaşısının gözlerinin içine baktı. Von Prackwitz birden o kadar etkilendi ki: "Başüstüne!" deyiverdi.

"Hamal!" diye teğmen pencereden seslendi. Sonra bavulu trenin kapısında gelen adama uzattı. Emekli süvari yüzbaşısı tam sohbet ilginç olmaya başlarken inmesi gerektiği için üzülmedi değildi. Pencere kenarında oturan yaşlı adama şöyle bir baktı. Bacaklarını uzatmış, gözlerini kapatmış, uyur gibi öyle oturuyordu. Monoklü kucağına düşmüştü. "İyi günler," deyip, çıkışa doğru yürüdü.

"Otomobille geleceksiniz, anlaşıldı mı!" diye mumya adam arkasından homurdandı.

Az sonra peronda duran von Prackwitz'in çok şaşkın bir hali vardı. Yanındaki hamal bavulunu nereye taşıması gerektiğini birkaç kez sormuş, fakat yanıt alamamıştı. Üçüncü sorusuna yanıt verdi: "Neulohe'ye gideceğim!" dedi. Sonra: "Hayır, Ostade'ye gitmeliyim!"

"Ah, öyle mi," diye hamal konuştu, "fakat burada yanlış inmişsiniz... Landsberg yönüne giden trene binmeniz gerektiği için bir istasyon önce inmeliydiniz!"

"Hayır, hayır!" dedi emekli süvari yüzbaşısı. Birden uyanmıştı. "Bana bir otomobil gerekli! Burada nerede otomobil satılıyor?"

"Burada istasyonda otomobil satılmıyor..."

"Frankfurt'ta demek istiyorum elbette!

"Evet Beyefendi, Frankfurt'ta otomobil satılan dükkânlar var," dedi yanındaki hamal. "Oralarda her marka otomobil vardır. Berlin'den trenle gelip, Frankfurt'ta otomobil satın alanlar hep oluyor..."

Hamal elinde bavul çıkış kapısına doğru yürüdü. Von Prackwitz kafasında bir sürü düşünce peşinden gitti. Az önce trende rastladığı subayın kim olduğunu şimdi biliyordu. Onun adını çok duymuş, fakat bir kez olsun görmemişti. Binbaşı Rückert idi von Prackwitz'le konuşan adam! İki gün sonra, sabahın altısında, Ostade'de başlayacaktı her şey! Emekli süvarisi de orada olmak zorundaydı, altında bir otomobille!

Kayınbabası çok becerikli birisiydi. Biletini almadan önce ayaklanmayı ve sonuçlarını görmek istiyordu! Von Prackwitz ise her şeyi hemen istiyordu. Otomobili alacaktı, nakit parasız, değiş-tokuşla.

Kafası karmakarışık, biraz kararsız, nereye gideceğini bilmeden hamalın peşinden yürüdü. Hamal onu bekleme salonuna götürdü, bavulu bir kenara bıraktı. Von Prackwitz adama parasını verdi ve büfeye bir fincan kahve ısmarladı. Az sonra büfecinin uzattığı kahveyi yudumlarken Binbaşı Rückert ile kaba teğmenin planladığı ayaklanmayı düşünmüyordu. O iş tamamdı, iki gün sonra Ostade'de

saat altıda başlayacaktı! Ona göre gerçekleşmemesi için hiçbir neden yoktu. Hem o çok dikkatli, çok kurnaz Horst-Heinz von Teschow değildi. O emekli süvari yüzbaşısı von Prackwitz idi! Ordudan bir dost "sen de bize katıl" dedi mi, onlara katılacaktı! Çok bir şey duymamıştı, fakat Rayh ordusundan da katılanlar olduğu kulağına gelmişti. Gençlerle yaşlılar bir aradaydı. Bu hareket, değersiz paraları basıp, piyasaya süren, Ruhr havzasındaki mücadelede teslim bayrağını çekmiş ve Fransızlarla anlaşma yolunu seçmiş olan hükümete karşıydı. Üzerinde daha fazla düşünecek ne vardı?

Emekli süvari yüzbaşısı fincanındaki kahveyi karıştırırken kafasındaki tek düşünce satın almak istediği otomobil idi. Ancak şu anda otomobilin ne markasını biliyordu ne modelini ne de fiyatını! Von Prackwitz yıllardır altına bir otomobil çekmeyi düşünüp durmuştu. Fakat hiçbir zaman yeterince para olmamıştı cebinde. Şimdi de parasız sayılırdı. Bugün Neulohe'ye dönmesinin tek nedeni, ayın birinde ödenmesi gereken arazi kirasıydı! Bunun mutlaka halledilmesi gerekiyordu. Ayın birinde de Ostade'de olmak zorundaydı.

Emekli süvari yüzbaşısı küçük bir çocuk gibiydi. Ayakkabılarını ve çoraplarını çıkarıp, ayaklarını suya sokmayı defalarca başaramamış bir çocuk, yanındaki arkadaşı: "Ah, bugün hava çok sıcak!" dediğinde annesi kızsa bile hemen çıplak ayaklarla sulara girerdi. Binbaşı, hemen bir otomobil satın almasını söylemişti. Parası kıttı ve yeni otomobil tehlikeli bir macera için gerekliydi. Ancak emekli süvari yüzbaşısı o anda bunları kafasından geçirmiyordu. Baştaki hükümete karşı planlanan darbeyi de bir an için unutmuştu. Evet, sadece ve sadece yeni otomobili düşlüyordu. Onu alacaktı! Şu darbe çok güzel bir şeydi, ona otomobil alma olanağını sağlıyordu...

Von Prackwitz kahvesini yudumlarken tanıdıklarının ve yakın dostlarının altlarındaki otomobilleri şöyle bir gözünün önüne getirdi. Sonunda kararını verdi. Ya Mercedes, ya da Horch olacaktı. Daha ucuzları onun için söz konusu değildi. Kendine ilk kez otomobil

alıyordu ve bu bir köy doktorunun altındaki küçük bir otomobili andırmamalıydı. Alacağı otomobil bir şeye benzemeliydi. İpotek karşılığı krediyle bunu kolay haledebilirdi de, önemli olan yeni aracına şoför bulmaktı. Doğru dürüst otomobil kullanmasını becermeliydi, direksiyonda otururken de bir "adama" benzemeliydi. Yoksa arkada deri kaplı koltukta oturmanın keyfi olmazdı ki! Fakat şimdi her şey çok çabuk olup bitmeliydi. İki üç saat içinde altına çekmeliydi yeni otomobilini. Sonra da hemen Neulohe'ye doğru yola çıkacaktı! Peki garaj işi ne olacaktı, otomobili nereye koyacaktı? Çiftlikte garaj için en iyi yer neresiydi? Acaba villaya yakın mı yaptırsaydı garajı?

Emekli süvari yüzbaşısı önündeki fincana bakıp, düşünüyordu. Çok dalgındı, çevresinde olup bitenle hiç ilgilenmiyordu. O anda aylarca önce Berlin'de kaçak kumarhanenin salonunda rulet masasına oturmuş, oyun kurallarını pek bilmeden, düşüncesizce sürekli para yatırmış olan von Prackwitz'i anımsatıyordu. Şimdi de otomobil satışları nasıl oluyordu, hangi marka kaça satılıyordu, pek haberi yoktu, fakat yine de altına şık bir araç çekmeye çok kararlıydı. Evet, garajı ne yapacaktı? Tenekeden ucuz bir hazır garaj alıp, oraya kondurabilirdi. Fakat böyle bir şey villanın yanına hiç yakışmazdı ki...

"Merhaba, Beyefendi!" diye bekleme salonunda yan masada oturan bir adamın ona seslendiğini duydu. Bu adam emekli süvari yüzbaşısına daha önce de birkaç seslenmiş, fakat sesini duyuramamıştı.

"Ne var?" diye von Prackwitz sesin geldiği yöne döndü. Ve az ötedeki masada oturmuş, kendisine bakan orman korucusu Kniebusch'u gördü. Şaşırdı. "Ne işiniz var Frankfurt'ta, Kniebusch?" diye sordu.

"Beyefendi, bugünkü duruşmaya geldim... Unuttunuz mu?" dedi yaşlı adam biraz canı sıkkın. "Şu Bäumer olayı..."

"Ah, evet!" diye mırıldandı emekli süvari yüzbaşısı ve başını salladı. "O herif mutlaka cezalandırılmalı! Kaç yıl verirler dersiniz?"

"Fakat Beyefendi, bu davada suçlanan benim... Beni cezalandırmak istiyorlar... Biliyorsunuz, savlarına göre ona saldıran, onu yaralayan benim!"

"Bu utanmazca suçlama hâlâ sürüyor mu?" diye von Prackwitz çok şaşkın sordu. "Von Studmann bana bu konuda hiçbir şey yazmamıştı. Masama buyurun, bana en son olup bitenleri anlatın. Araba çamura saplanmış gibi. Belki tam zamanında burada bulunmam bir işe yarar, arabayı çamurdan kurtarabilirim!"

"Size çok, çok teşekkür ederim Efendim!" diye yaşlı adam konuştu. Heyecanlanmış gibiydi. "Eşime son günlerde sık sık söylemiştim, Beyefendi burada olsaydı beni bu dertten mutlaka kurtarırdı."

Önündeki bira kadehini alıp, emekli süvari yüzbaşısının masasına oturan orman korucusu Kniebusch yakınıp, sızlandı, içini iyice boşalttı. Az önce kendini yeni bir otomobil almaya vermiş olan von Prackwitz bu kez karşısında oturan yaşlı adamın davasıyla ilgili anlattıklarını aynı dikkatle dinlemeye başladı. Arada sırada da: "Benim gibi güvenilir biri çiftlikte olmadı mı her şey karmakarışık oluyor," gibilerden laflar etti. Yasalara uymayanlara, ormanda hırsızlık yapanlara, kaçak avlananlara, şu kırmızı-sarı hükümete, dolara, sosyalistlere küfür edip durdu. Ve sonunda da Kniebusch'a, patronunun kendisi değil, kayınbabası von Teschow olduğunu da anımsatmadan edemedi. Doğruyu söylemek gerekirse başındaki sorun onu hiç mi hiç ilgilendirmiyordu!

"Dinleyin beni Kniebusch!" dedi. "Duruşmanız saat on buçukta, öyle değil mi? Bugün burada yapacak birçok işim var! Bilmenizde zarar yok, kendime bir otomobil satın almak istiyorum. Tabii hemen bir de şoför bulmalıyım..."

"Bir otomobil mi? diye orman korucusu sesini yükseltti. "Sayın Hanımefendi mutlaka çok sevinecektir!"

Emekli süvari yüzbaşısı eşinin sevinip sevinmeyeceğinden pek emin değildi. Bu nedenle Kniebusch'a yanıt vermedi. "Şimdi kalkıp

sizinle sulh mahkemesine gidecek ve oradaki beylere bu konuda ne düşündüğümü açık açık söyleyeceğim," diye konuştu. "Her şeyi iyice bir açıklığa kavuşturmalıyız. Bana güvenebilirsiniz, Kniebusch. Büyük çiftlik sahipleriyle uğraşmayı artık bıraksınlar! Her neyse, iki gün sonra birçok şey değişecek! Yaşayacaklarınıza şaşıracaksınız, Kniebusch..." Yaşlı adam Beyefendi'nin söylediklerine kulak kabarttı. Fakat von Prackwitz bir an sustuktan sonra konuyu değiştirdi. "Davadan sonra hemen altıma yeni bir otomobil çekeceğim. Tabii doğru dürüst bir şoför de gerekli bana. Satıcıya bunu şart koşacağım. O zaman benimle Neulohe'ye gelebilirsiniz. Yol parasına gerek yok, Kniebusch!"

Yaşlı adam defalarca teşekkür etti. Fakat von Prackwitz'in desteğine karşın davanın yine de aleyhine sonuçlanabileceğini unutmadı. Tabii bunu Beyefendi'ye belli etmedi. Emekli süvari yüzbaşısı masadan kalktı ve hızlı adımlarla çıkışa doğru yürüdü. Şimdi acelesi vardı. Orman korucu Kniebusch da yarım adım arkadan, nefese nefese peşinden gitti.

Sulh mahkemesine duruşmanın başlamasına on beş dakika önce vardılar. Von Prackwitz yine de salonun kapısını tıklattı, içeriden ses gelmeyince açtı. Hiç kimse yoktu. Sağa sola bakındı, bir mübaşir buldu, Kniebusch'un elindeki davetiyeyi gösterdi. Adam kâğıtta yazanları okuduktan sonra von Prackwitz'e sordu:

"Sizin duruşmanız mı?" Soran adamın öfkelenmesi üzerine Kniebusch'a döndü. "Öyle ise siz geldiniz duruşmaya... Biraz daha beklemeniz gerekiyor. Sıranız geldiğinde çağırılacaksınız."

Emekli süvari yüzbaşısı derin bir iç çekti ve Kniebusch'la yan yana koridordaki sıralardan birine oturdu. Yarı aydınlık, havası kötü koridorda onlardan başka kimse yoktu. Arada sırada önlerden gelip geçenler oldu. Yerlerin taşlarında ve duvarlarında adım sesleri yankılandı, uzaklaştı, yine kayboldu. Bazıları kapıların önlerinde durdu,

başlarını uzattı, gözlerini hafif yumdu ve asılı kâğıtta yazanı okudu. Sonra hafifçe kapıyı tıklattı, bekledi ve usulca içeri girdi.

Sabırsızlanmaya başlayan von Prackwitz az sonra ayağa kalktı, öfkeyle karşı duvardaki tabelanın yanına gitti. "Sigara içmek yasaktır! Tükürmek yasaktır!" yazıyordu. Şu anda Frankfurt'un caddelerinde gezinse, kendine güzel bir otomobil seçip, onunla biraz sağa sola gitse ne güzel olurdu! Bunları yapacağına şimdi sırf iyi niyet göstermiş olduğu için şu can sıkıcı, loş koridorda oturuyordu. Ne işi vardı burada? Bu Kniebusch olayı onu şu kadar olsun ilgilendirmiyordu!

Saatine baktı. "Daha ne kadar sürecek?" diye sesini yükseltti. Halbuki saat daha on buçuğa beş vardı...

Orman korucusu da yanında oturduğu Beyefendi'nin huzursuzluğunu hissediyordu. Çekip gitmesini mümkün olduğu kadar engellemeliydi. Az önce konuşmaları sırasında von Prackwitz'in söylediği bazı şeyleri pek anlamamıştı. Şimdi o konuya tekrar girebilirdi: "Silahlar 'Kara Topraklar'da duruyor," diye konuştu.

"Susun!" dedi emekli süvari yüzbaşısı bağırır gibi. Koridorda yankılanan "susun" sözü az ötede duran bir adamı ürkütmüş olacak, arkasına dönüp şaşkınlıkla sesin geldiği yöne baktı. Az sonra adam gözden kaybolunca von Prackwitz usulca: "Siz bunu nereden biliyorsunuz, Kniebusch?" diye sordu.

"Dün öğleden sonra oraya gidip bakmıştım," diye fısıldadı yaşlı adam. "Ormanlarda neler olup bitiyor, bilmek zorundayım..."

"Evet, evet," dedi von Prackwitz. "Belki bugün de oradalar, fakat iki gün sonra artık yoklar..."

Orman korucusu düşündü: "İki gün sonra yoklar mı?" Bunu az önce yine söylemişti. "Acaba Beyefendi bu nedenle mi otomobil almak istiyor?"

Emekli süvari yüzbaşısı trende çok önemli bir kişiyle yolculuk etmişti. Darbenin öncülerinden bir adamla! Çok güncel haberler

biliyordu şimdi. Kniebusch'un da aynı şeyleri bilmek istemesini anlayamıyordu! "Siz neler biliyorsunuz, Kniebusch?" diye sordu biraz öfkeli.

"Ah, ben pek bir şey bilmiyorum Efendim..." Kniebusch özür dilermiş gibi konuşmuştu. Yanlış bir şey söylemiş olduğunu anlamıştı. Rüzgârın hangi yönden estiğinden iyice emin olmadan kendi bildiklerini anlatması doğru değildi. "Köyde dedikodu yapanlar var da... Yakında bir şey olacak, diyorlar. Fakat ne zaman ne olacağını kimse bilmiyor... Sanırım bunu tek bilen sizsiniz Beyefendi..."

"Ben hiçbir şey söylemedim!" diye konuştu emekli süvari yüzbaşısı. "Hem köylüler ne biliyorlar ki, böyle şeylerden söz edip duruyorlar?"

"Ah, ne desem... Bazı şeyleri konuşmak şu sıralar doğru mu, bilemem..."

"Benimle konuşabilirsiniz, Kniebusch!"

"Şu teğmen... Siz onu tanıyorsunuz Beyefendi... Size kaba davranmış olan o genç... İşte bu teğmen birkaç kez köye gelmişti... Birileriyle konuşmuş olduğunu biliyorum."

"Öyle mi?" dedi emekli süvari yüzbaşısı. Bir an için yine öfkelendi. Demek ki köylülerle konuşmuştu, ondan ise uzak durmuştu! Soğukkanlı olmaya çaba gösterdi. "Şimdi size söylemek istediğim bir şey var, Kniebusch... Ben o teğmenle Berlin'den buraya aynı trende yolculuk ettim."

"Berlin'den buraya mı?" diye yaşlı adam heyecanla sordu.

"Evet," dedi von Prackwitz biraz üst perdeden. "O gün bana kaba davranması bilinçliydi. Başkalarının dikkatini çekmek istememiştik."

"Öyle mi?"

"Evet, sevgili Kniebusch," diye emekli süvari yüzbaşısı devam etti. "Başkalarından kulağınıza gelmeden benden öğrenin daha iyi!

Ertesi gün sabah saat altıda Ostade'de büyük bir buluşma var. Dostlar arası dayanışma, diyoruz biz buna!"

"Huzursuzluktan kurtulamıyoruz..." diye yaşlı orman korucusu mırıldandı.

"Fakat şimdi bana, konuştuklarımızı hiç kimseye anlatmayacağınız üzerine şeref sözü vereceksiniz!"

"Elbette Beyefendi! Şeref sözü veriyorum size... Niçin başkalarına anlatayım ki..."

Karşılıklı el sıkıştılar. Emekli süvari yüzbaşısı söylediklerine pişman oldu. Fakat düşündü, söylediklerinin bazılarını Kniebusch zaten biliyordu. Yoksa o da mı komplocuların arasındaydı?

Sonra ikisi de sustular. Uzun süre konuşan olmadı. Koridorun sessizliğini genç bir adam bozdu. Kırıta kırıta yanlarına geldi ve elindeki küçük bastonla kasketine şöyle bir dokunup: "Kusuruma bakmayın Beyler," diye konuştu. "Dinimden çıkmak istiyorum da... acaba hangi odaya müracaat etmem gerekiyor?"

"Ne dediniz?" diye emekli süvari yüzbaşısı sesini yükseltti.

"Dinimden çıkacağım, dedim. Buradaki odalardan birine müracaat etmek gerekiyormuş!"

"Niçin dininizden çıkacaksınız?" Von Prackwitz yine öfkelenmişti. "Hem bu koridorda sigara içmek yasak!"

"Çok şanslı adammışsınız, patron!" dedi genç üst perdeden. "Öyle ise gidiyorum!" Ve sigarası dudaklarında kırıta kırıta yürüdü gitti.

"Kaba adamlar çoğaldı günümüzde," diye emekli süvari yüzbaşısı konuştu. "Dininden çıkacakmış! Bir de hiç utanmadan elinde sigara buraya giriyor. İşte Kniebusch, günümüz gençleri artık böyle yaşamak istiyor!"

Von Prackwitz ayağa kalktı. Duvardaki "yasak" tabelalarına bir baktı; aynı anda koridorun sonunda duran bir mübaşir dikkatini

çekti Adama öfkeyle seslendi: "Siz bana baksanıza, bu duruşma ne zaman başlayacak?"

"Söyledim ya, biraz daha beklemeniz gerekiyor!" diye mübaşir hakarete uğramış gibi yanıt verdi.

"Saat on buçukta başlayacaktı! Saat on bir olmak üzere!"

"Sıra size gelince çağrılacaksınız!"

"Bizi burada saatlerce bekletemezsiniz!" Emekli süvari yüzbaşısı gittikçe daha çok öfkeleniyordu. "Benim zamanım sizinkinden daha değerlidir..."

"Bana bir şey söylemediler," dedi mübaşir. "Verin bakayım şu davetiyeyi..."

"Çağrılan ben değilim." Von Prackwitz birden sakinleşti. "Ben bu beye eşlik ediyorum..."

"Ah, öyle mi?" dedi mübaşir. Bu kez sesini yükselten o oldu. "Hem çağrılmadınız, hem de burada bağırıp duruyorsunuz. Beklemek istemiyorsanız çekin gidin!"

Ve başını sallayarak yürüdü gitti, koridorun sonunda gözden kayboldu. İki adam hiç seslerini çıkarmadan peşinden baktılar.

"Size bir şey söyleyeyim mi..." diye von Prackwitz konuştu. Yanındaki orman korucusu Kniebusch'u kolundan tuttu ve: "Adam haklı," dedi. "Burada oturup da ne yapacağım? Kim bilir daha ne kadar sürecek?"

"Fakat Sayın Beyefendi!" Bu kez yaşlı adam heyecanlanmıştı. Von Prackwitz'i kolundan tutup yalvarır gibi: "Ne olur, beni burada tek başıma bırakmayın," dedi. "Az önce Sayın Beyefendi'ye rastladığım için çok mutlu olmuştum... Beyefendi beni buradan kurtarır, diye düşünmüştüm!"

"Ben de bunu istiyordum, Kniebusch," diye konuştu içten olmaya gayret ederek. "Sizinle kalkıp buraya gelmemin de nedeni buydu."

"Ah Beyefendi sizden çok rica edeceğim, ne olur biraz daha bekleyin. Belki az sonra beni içeri çağırırlar?"

"Fakat Kniebusch, biliyorsunuz Frankfurt'a niçin geldiğimi..." Emekli süvari yüzbaşısı yine sesini yükseltmişti. "Ben buraya keyif çatmaya gelmedim. Kendime bir an önce bir otomobil temin etmeliyim. Nedenini de biliyorsunuz..."

"Fakat, Beyefendi!"

"Lütfen kendinize gelin, Kniebusch!" diye konuştu von Prackwitz. Artık karşısındakine emreder gibi çıkıyordu sesi. Kolunu yaşlı adamın elinden kurtardı. "Siz zamanında astsubaylık yapmış birisisiniz! Kendini akıllı sanan birkaç kara cüppeliden niçin korkuyorsunuz? Dinleyin beni, eğer birkaç dakika içinde duruşmaya çağırmazlarsa, çekip gideceğim! Biraz tehlikeyle göz göze gelin derim; bunun size yararı olur. Çoktandır kolay yaşama alışıp, iyice yumuşadınız galiba!"

Ayağa kalktı, şöyle bir sağına soluna bakındı. Kniebusch'a hafifçe gülümsedi ve koridorun sonuna doğru yürüdü. Az sonra aşağı inen merdivenlerde gözden kaybolmuştu. Yaşlı adam omuzları çöküк, başı iki eli arasında, tahta sırada oturmaya devam etti. Beyefendilerin hepsi de böyle, diye düşündü. Bir sürü sözler verir dururlar, sonunda rüzgâr alıp hepsini götürür... Burada beni neyin beklediğini ona anlatmıştım. Belki de tutuklayacaklar, demiştim. Fakat o yine de bekleyemedi. Mutlaka bir otomobil alması gerekiyormuş! Bugün öğleden sonra veya yarın sabah alsa ne olurdu? İşte sen de böyle adamlar için gerektiğinde sağlığını veya yaşamını tehlikeye atıyorsun! O bu yaptığını unutacağımı sanıyorsa çok yanılıyor!

"Ne var, ne yok, öfkeli adam!" diye birinin seslendiğini duydu. Orman korucusu Kniebusch başını kaldırdı ve karşısında duran ufak tefek, patlak gözlü, şişkin dudaklı adama şaşkın şaşkın baktı. Çirkinliğine karşın oldukça şık ve pahalı giyinmişti. Üzerindeki golf pantalonu, el örgüsü İskoç çoraplar, pahalı süet ayakkabılar ve kısa deri ceket hemen dikkat çekiyordu.

"Ne işin var mahkemede, Meier?" diye Kniebusch sordu. Şaşkınlığı hâlâ geçmemişti. Yanıtını beklemeden ufak tefek adamı baştan aşağı iyice bir süzdü. "Vay canına Meier, nasıl yaptın bütün bunları? Biz ay sonunu nasıl getireceğimizi bilemiyoruz, sen ise üzerinde şık ve pahalı şeylerle geziyorsun!"

"İşte böyle yaşam," dedi Meier ve sırıttı. "Aklını kullanacaksın!" Elini şöyle bir başına vurdu. "Günümüzde para sokakta! Paraya gereksinimin varsa söyle Kniebusch! Sana birkaç milyon veya birkaç milyarla yardım edebilirim!"

"Para mı dedin?" diye yaşlı orman korucusu mırıldandı. "Yardım her zaman gerekli, fakat bugünkü başka türlü. Kaçak avlanan şu Bäumer'le olan sorunumu biliyorsun, anlatmıştım sana..!"

"Tabii biliyorum," dedi ufak tefek "zenci Meier" ve parmakları yüzüklerle dolu elini yaşlı adamın omzuna koydu. "Buraya gelmemim nedeni bu ya! Dün aşağıdaki tahtada adını görmüştüm. on sekiz numaralı salonda, öyle değil mi? Sonra düşünmüştüm, nasıl olsa sabahtan yapacak bir işin yok, eski dostuna biraz destek olsan sevinir..."

"Sen her şeye karşın iyi bir adamsın, Meier..." diye yaşlı orman korucusu mırıldandı. Duygulanmış gibiydi. "Bana destek olmak için kalkıp buraya mahkemeye geleceğini ummazdım!"

"Ne var bunda, Kniebusch?" dedi ufak tefek Meier biraz burnu havada. "Fakat emekli süvari subayı von Prackwitz gibi birini peşinde buraya getirdiğine göre benim gibilerine tabii gerek yok!"

"O beni orta yerde bırakıverdi, Meier!" diye yaşlı adam şikâyet eder gibi konuştu. "Biraz daha bekleyecek zamanı yokmuş! Burada bekleyeceğine otomobil almaya gidecekmiş!"

"Gördün mü Kniebusch, para sokakta," dedi ufak tefek Meier gözlerini kısarak. "Baksana o bile altına bir otomobil çekebildiğine göre..."

"Parası var mı, bilemem," diye konuştu orman korucusu. "Bence yok. Ya da birileri ona Berlin'de para verdi..."

"Berlin'de kimler?"

"Ne bileyim... Şu Neulohe'deki teğmeni anımsıyorsun, değil mi? Ormanda yangın çıkardığın gün yanına gelen o adamı..."

"Ah, evet, evet..." Meier bir tuhaf sırıttı. "O mu verdi? Boşver bu saçmalığı Kniebusch!"

"Böyle konuşma, Meier. Bak göreceksin birkaç gün sonra neler olacağını! Fakat benim ağzımdan tek kelime bile alamazsın. Şeref sözü verdim!"

"Tabii söylemeyeceksin, Kniebusch!" diye Meier sesini yükseltti. "Fakat sen de biliyorsun ki, ben çok milliyetçi bir Alman'ım! Elimden gelse şu anda kızılların üzerine yürürüm!"

"Fakat şeref sözü verdim," diye yaşlı adam ısrar etti. "Kızma lütfen bana, Meier..."

"Ah, boşver Kniebusch, niçin kızacakmışım sana!" dedi Meier ve güldü. "Haydi gel, seni öğle yemeğine davet ediyorum. Yanında köpüklü şaraplı şöyle bir güzel yemek yiyelim karşılıklı... Haydi eski dost, çekinme!"

Kniebusch'un koluna girdi.

"Olmaz Meier!" diye yaşlı adam sesini yükseltti. İyice şaşırmış gibiydi. "Duruşmam var!"

"Haydi gel!" diye Meier ısrar etti. "Unut o konuyu! Unut her şeyi, çek kafayı!" Gülümseyerek karşısındaki yaşlı adama bakıyordu. "Şaşırdın değil mi? Kötü niyetli olsam şimdi buraya gelip, seninle konuşur muydum sanıyorsun? Boşver, ne yaparsa yapsın, derdim..."

"Fakat Meier, ne oluyor?"

"Davan düştü, Kniebusch! Olay kapandı! Unut her şeyi! O tüydü..."

"Meier, ne demek istiyorsun?"

"Bu sabah dokuzda Bäumer tüydü, Kniebusch!"

"Meier... Meier... sen bu dünyanın en iyi insanısın! Benim tek dostum sensin!" Gözyaşları yaşlı adamın sakalından aşağı doğru akmaya başladı. Ardından bir hıçkırık tuttu. Meier birkaç kez sırtına vurdu. "Bana yalan söylemiyorsun, değil mi, Meier?"

"Her şeyi gözümle gördüm, Kniebusch! Senin Bäumer gerçekten tilkinin biriymiş! Hep rol yapmış. Doktorlar da günlerce onun ölmesini bekleyip durmuştu. Tam bu sabah buraya getirilmeye hazırlanırken, kendini çok kötü hissettiğini söylemiş. Onu bir sedyeye yatırmışlar, çok hasta olduğu için de kayışlarla bağlamaya gerek görmemişler. İşte zavallı adam öylesine hastaymış! Bakıcılar sedye ile hastane bahçesine çıktıklarında da yattığı yerden fırladığı gibi koşmaya başladı. Bağırıp çağrışmalar... Ben de bir köşeye saklanıp onlara seslendim, dikkatlerini başka yöne çektim. Herifin kaçması dostum Kniebusch'un işine yarar, diye düşündüm o anda..."

"Meier..."

"Tabii herif her şeyi önceden hazırlamıştı. Bäumer'i hastanede sık sık ziyarete gelenler vardı. Hastane dışında bir otomobil onu bekliyordu. İşte tarlakuşlu böyle uçtu gitti!"

"Ah Meier, bu iyiliğin için sana ne kadar teşekkür etsem azdır! Dile benden ne dilersen!"

"Senden hiçbir istediğim yok. Haydi gel şöyle güzel bir yemeğe gidelim! Bana bir şeyler anlatmana da hiç gerek yok!"

"Başkaları beni yüzüstü bırakıyor, sen ise bana yardım ediyorsun. Söyle, ne bilmek istiyorsun?"

"Hiçbir şey! Danışmak istediğin veya darbeyle ilgili sıkıntıların varsa hiç çekinmeden söyle! Sana her zaman seve seve yardımcı olurum." Meier birden sustu. O arada gözüne ilişen mübaşire seslendi: "Hey, siz bana baksanıza, ne olup bitiyor burada? Bu adamcağızı niçin bir saattir burada bekletiyorsunuz? Baş tanık tüydü!"

"Evet, Efendim!" diye mırıldandı mübaşir. "Fakat burada bazı işlemler biraz uzun sürüyor da... Tanığın kaçmış olduğu resmen henüz açıklanmadı..."

"Fakat bunu herkes biliyor, öyle değil mi?"

"Evet, biliyoruz! Yargıçlar da gitti..."

"Hey ufaklık, sen bana baksana," diye Meier sesini iyice yükseltti. Kniebusch, dostunun mahkeme mübaşirine böyle davranmasına hayran kaldı. "O zaman dostumun beklemesine hiç gerek yok! Gidip, şöyle bir kafayı çeksin..."

"Nasıl isterseniz!" dedi mübaşir. "Görevde olmasaydım ben de sizinle gelirdim."

"Öyle ise görev bittikten sonra gelin!" diye konuştu ufak tefek Meier üst perdeden ve ceketinin cebinden bir deste para çıkarıp, lütfen verir gibi mübaşire uzattı. "Afiyet olsun! Haydi Kniebusch biz artık gidelim!"

Kniebusch dostunun peşinden gülümseyerek yürüdü. Düşündü, Meier dünyada gerçekten güvenebileceği tek dosttu!

10

"Otomobili geri yollamayacak mısın?" diye eşi Eva sordu, bürodan villaya doğru yürürlerken.

Otomobil avluda duruyordu. Şoför yanında sigara tellendirmekteydi. Emekli süvari yüzbaşısı hemen yanıt vermedi. Otomobili satın aldığını hemen söylemese iyi ederdi. Yoksa son bulmayacak bir tartışma başlayabilirdi.

"Otomobil birkaç gün burada kalacak," dedi. Eşinin irkildiğini fark edince de gülümsedi ve: "Her şey iki gün sonra belli olacak... Bizler için de!" Sonra şoföre döndü. "Finger!" diye seslendi. "Bizi lütfen villaya götürün. Şu anda otomobili nereye park edeceğimi

bilmiyorum. Fakat bunu yakında hallederiz. Nerede kalacağınızı uşak size gösterecek."

"Başüstüne, Sayın Beyefendi!" dedi şoför Finger ve Hanımefendi'ye otomobilin kapısını açtı.

Eva von Prackwitz şık, yumuşak deriyle kaplı arka koltuğa baktı. Otomobilin içi pırıl pırıldı. Öfkeli, isteksiz ve kaygı dolu binerken: "Hiçbir şey anlamıyorum," diye mırıldandı. Koltuğa oturdu, fakat rahatça arkasına yaslanmadı. Sadece dimdik koltuğun ucuna ilişti.

Sonra otomobilin motoru çalıştı ve bir beşik gibi hafif hafif sallanarak evlerin arasından geçti, villaya doğru ilerledi. Hükümlülerin hapishaneye dönmesinin, jandarmanın ormana dağılmasının ardından insanlar henüz evlerine çekilmemişti. Kocaman otomobil önlerinden geçerken Beyefendi ile kaşlarını çatmış yanında dimdik oturan eşine ilgiyle baktılar. Eva von Prackwitz sarayın pencerelerinde de birilerinin durduğunu sezdi.

Bu otomobile binmemeliydim, diye düşündü. Yaptığına pişman oldu, öfkelendi. Achim yine bir budalalık yapmışa benziyor! Annemle babam da sanacak ki, ben bu yaptığını onayladım. Ondan ayrı kaldığı haftalar ve Studmann'la ortak çalışması kadını etkilemiş sayılırdı. Eva von Prackwitz kendinde bir değişiklik hissediyordu. Eskiden eşinin her düşüncesiz davranışının ardından düşünürdü: "Ne yapsam da babamlardan gizlesem?" Şimdi ise: "Kimse sanmasın ki, ben onun her yaptığını onaylıyorum!" diyordu.

"Hoşuna gitti mi otomobil, Eva? " diye eşi gülümseyerek sordu.

"Achim, bütün bunlar ne oluyor, açıklamayacak mısın bana?"

Emekli süvari yüzbaşısı aynı anda şoförün omzuna dokundu ve: "Dosdoğru gidin," dedi. "Evet, ileride, sağdaki açık renk yapıya gideceğiz..." Eşine döndü: "Sonra!" diye konuştu. "Horch marka! Farkında mısın Eva, nasıl da kayar gibi gidiyor? Yüz kilometrede yirmi litre yakıt gerekli... Hayır, otuz galiba... Unuttum! Hem o kadar önemli de değil..."

Otomobil villanın önünde durdu. Şoför kısaca bir kornaya dokundu.

"Buraya park edecek bir yer açılmalı!" dedi Beyefendi.

"Ne dedin?" diye eşi heyecanla sordu. Yeni kendine gelmiş gibiydi. "Az önce, birkaç günlüğüne demiştin..."

Kızları Violet hızla koşarak villadan çıktı.

"Ah, baba, baba! Döndüğüne çok sevindim!" Babası daha otomobilden inmeden ona sarılmak istedi. "Otomobili satın mı aldın? Nasıl da şık... Ne marka, baba? Ne kadar hız yapıyor? Öğrendin mi kullanmasını? Anne, izin ver biraz da ben oturayım şu koltuğa..."

"Bak gördün mü," diye emekli süvari yüzbaşısı eşine bakarak sitem eder konuştu, "işte ben buna sevinme ve mutlu olma derim! Violet, Bay Finger'i lütfen Hubert'in yanına götür. Geçici olarak tavan arasındaki küçük misafir odasını versin kendisine. Otomobil şimdilik burada durabilir. Evet, Eva..."

"Bak Achim," diye eşi Eva konuştu. Oldukça heyecanlıydı. "Lütfen bana bütün bunların ne anlama geldiğini söyle..." Koltuğa oturdu. Bakışlarında öfke vardı.

Emekli süvari yüzbaşısı vicdan azabı duyduğu anlarda hep güler yüzlü ve cana yakın olmaya çalışırdı. Başka zaman olsa karşısındakinin en ufak eleştirisine dayanamayan eşinin şimdi böyle yumuşak ve uysal olmasını Eva von Prackwitz birden anlayamadı. Bakışlarında şüphe vardı.

"Bu ne anlama mı geliyor?" diye emekli süvari yüzbaşısı konuştu. Hafifçe gülümsedi . "Daha birbirimize doğru dürüst 'merhaba' bile demedik, Eva... Az önce büroda şu 'köy öğretmeni' niçin sürekli sana bakıp duruyordu?"

"Bay Studmann mı? Ne var bana bakmasında? O hiçbir zaman saygısız değil, bağırıp çağırmıyor da..." Eva'nın gözlerinde hafif bir ışıltı belirdi.

Emekli süvari yüzbaşısı o anda eşinden duygusallık beklemenin doğru olmayacağını anladı. "Ben artık bağırıp çağırmıyorum," diye konuştu. Ben son haftalarda ne öfkelendim, ne de bağırıp çağırdım. Gerçekten çok güzel dinlendim, kendime geldim..."

"Peki, niçin böyle birdenbire döndün?"

"Görüyor musun, Eva," diye konuştu. "Dönmem seni rahatsız ediyor gibi. Ben bunu beklemiyordum... 1 Ekim bizler için önemli bir tarih... Burada olmam gerektiğini düşündüm..."

Gülümseyerek konuşmuştu. Sesi çok yumuşak ve alçakgönüllü çıkmıştı. İşte eşini rahatsız eden de bu idi...

"Gelmeden önce niçin haber vermedin? Aniden mi geldi aklına ertesi gün 1 Ekin olduğu?"

"Ah, biliyorsun," diye emekli süvari yüzbaşısı konuştu. Bu kez sesinde hafif bir öfke seziliyordu. "Ben mektup yazmasını hiç sevmeyen biriyimdir. Son günlerde bir de hoşa gitmeyen bir olay oldu. Şu Baron von Bergen var ya... Anımsıyor musun, otelde Studmann'ı faka bastırmış olan şu adamı? İşte bu baron beni de faka bastırdı! Borç verdim ona, önemli değil birkaç mark. Fakat adam hemen ertesi gün sıvıştı. Schröck de öfkelenip..."

"Sen de o anda 1 Ekim'i anımsadın, öyle mi? Anlıyorum..." Eva homurdanır gibi konuşmuştu. Kadın hızla yerinden kalktı ve eşinin ceketinin yakasına yapıştı: "Ah Achim, Achim..." diye konuştu. "Niçin hep böyle kendini kandırıyorsun? Vazgeç bunlardan!" Sesinde şimdi hüzün vardı. "Yıllardır böyle devam edip gidiyor. Her defasında, bu son kez, artık geçer, diye düşünmüştüm. Fakat değişen bir şey yok. Sonsuza dek hep böyle mi kalacaksın?"

"Kendimi kandırıyor muyum?" diye eşi sordu ve yüzünü ekşitti. "Eva, çek ellerini yakamdan lütfen! Daha yeni ütületmiştim..."

"Affedersin..! Gerçeği anlamıyor musun, Achim? Son zamanlarda düşüncesizce kimi tuhaf şeyler yaptığın için seni eve yolladılar.

Trene bindiğinde de aklına 1 Ekim ve yıllık kira ödemesi geldi! Şimdi niçin bütün bunlardan haberin yokmuş gibi davranıyorsun?"

"Sen her şeyi böyle yorumlayabilirsin," diye mırıldandı eşi. Gücenmiş gibiydi. "Diyelim ki beni eve yolladılar... Ben de kalkıp geldim ve şimdi buradayım. Ne var bunda? Evimde olmayayım mı?"

"Fakat Achim kalkıp geldim, diyorsun, 1 Ekim, diyorsun. Peki, kafanda ne plan var, kira nasıl ödenecek? Neler düşünüyorsun? Parayı nereden ve nasıl temin edeceksin? Hem unuttun mu babam, senin çiftlikten bir süre uzak kalmanı talep etmişti! Sen ise birkaç hafta sonra kimseye haber vermeden kalkıp geldin! Babamları gelişine hazırlamama zaman tanımadın bana!"

"Kayınbabamın duygularını ne yazık ki düşünmedim... Ben sadece senin nasıl sevineceğini gözümün önüne getirmiştim..."

"Fakat Achim böyle çocuklaşma," diye eşi sesini yükseltti. "Bizler ne genç evlileriz ne de ben eşini görür görmez havalara uçan bir genç kızım!"

"Çok doğru, havalara uçmadığını fark ettim!"

"Biz burada, kirayı nasıl ödeyeceğiz, gelecek yılı nasıl geçineceğiz diye savaş veriyoruz. Çiftlik elimizden giderse sence nasıl geçineceğiz? Ben bir meslek sahibi olmadım. Sen de..."

"Tabii benim de elimden bir meslek gelmiyor!" dedi emekli süvari yüzbaşısı. "Ne oluyor sana Eva? Görmeyeli çok değişmiş gibisin! Evet, belki biraz düşüncesizlik yaptım, habersiz eve döndüm. Fakat şimdi bu nedenle mesleğim olmadığını, elimden bir şey gelmediğini anımsatmanın yeri mi?"

"Peki, kapının önündeki otomobil de ne oluyor, Achim?" diye sesini yükseltti. "Biz burada geçim zorluğu çekerken, sen yepyeni ve pahalı bir otomobili getirip, kapıya dayıyorsun. Eminim on bin altın marktan aşağı değil!"

"On yedi, Eva! On yedi bin!"

"Çok güzel, on yedi bin! Otomobilin on veya on yedi bin olmasını umursamayayım, öyle mi? Bana kalırsa ikisini de ödeyecek durumda değiliz. Söyle nereden çıktı şimdi bu otomobil, Achim?"

"Otomobil bir sorun değil, Eva, "diye konuştu emekli süvari yüzbaşısı.

Tehlikeli bir konuya girildiğini fark edince yine sakinleşti, tartışma çıkmasın diye suskunlaştı. Eşinin şimdi hoşuna gitmeyecek bazı şeylerden söz etmesini istemiyordu. Yaptığı şeyin doğru olduğunu düşünüyordu. Yirmi yıl boyunca her yaptığını sabırla kabullenmiş, ağzını açmamış, gülmüş ve affetmiş bir kadının şimdi bazı şeylere karşı çıkmasını her erkek pek anlayamazdı. Onun gözünde evliliğin yirmi birinci yılında sabrını yitirip, erkeği ile tartışan, yakınan, hesap soran kadın bir isyankârdı! Böyleleriyle ancak her türlü kurnazlık yaparak savaşılabilirdi. Yirmi yıl boyunca sabırlı olan yirmi birinci yılda da sabırlı olmak zorundaydı...

Emekli süvari yüzbaşısı bu gibi sorunların altından kolay kalkabileceğini düşündü. Onun sınırsız iyimserliği bazı şeylere pembe gözlükle bakmasını kolaylaştırıyordu. Eşini haksız çıkarmak için otomobili niçin ve nasıl aldığı üzerine gerçek dışı şeyler söylemesine de gerek yoktu. Nasıl olsa kadınların kafası böyle şeyleri pek almazdı!

"Otomobil sorun değil, Eva," diye konuştu. "Söylemem doğru olmaz, fakat senden çekinecek değilim. Ben bu otomobili yukarıdan gelen bir istek üzerine aldım."

"Yukarıdan gelen bir istek mi? Bu da ne demek oluyor?"

"Başka birinin isteği... Kısacası, bir askerî makamın isteği üzerine!"

Eva von Prackwitz eşine soru soran gözlerle baktı. Kadının en önemli silahlarından sayılan hiç yanılmayan gerçekçilik duyusu burada bir şeyin doğru olmadığını söylüyordu.

"Bir askerî makamın mı dedin?" Eşinin söylediğine inanmadığı bakışlarından belliydi. "Bu askerî makam kendi otomobilini kendi alamıyor mu?"

"Bak yavrum..." diye emekli süvari yüzbaşısı biraz üst perdeden konuştu, "bugünlerde onların elini kolunu bağlayan o kadar çok şey var ki! Meclisteki çenebazların ordunun bütçesini kıstığı yetmiyormuş gibi Versay sözleşmesinin koşulları ve her şeye burnunu sokan, her yerde adamları olan komisyonlar da orduya zorluk çıkarıyor. İşte bu nedenle askerlerin çok gerekli bazı şeyleri gizli yapması gerekiyor."

Eva von Prackwitz karşısındaki eşine dik dik baktı. "Öyleyse bu otomobili askerî makamlar ödedi. Doğru mu?"

Emekli süvari yüzbaşısı bu soruya "evet" demeyi çok isterdi. Fakat satıcıyla, 2 Ekim'de beş bin altın mark ödemek üzere anlaşmıştı. O anda eşine tüm gerçeği söylemesi gerekmediğine karar verdi. "Hayır," dedi. "Ben ödüyorum, fakat ileride onlardan geri alacağım."

"Öyle mi?" diye eşi konuştu. "Askerler böyle gizli çalıştıklarına göre aranızda herhangi bir sözleşme de yok. Yoksa yanılıyor muyum?"

Emekli süvari yüzbaşısının hoşuna gitmeyen bir şey sürekli yalan söylemek zorunda kalmasıydı. "Ben resmî bir görev üstlendim," diye homurdandı. "Artık orduda olmasam da üstlerimin istediğini yerine getirecek kadar asker kaldım sayılır!"

"Sen artık subay filan değilsin, Achim!" diye eşi öfkeyle sesini yükseltti. "Sen bir özel kişisin ve özel kişi olarak kendine bir otomobil aldın mı bunun tüm sorumluluğunu da üstlenirsin!"

"Şimdi dinle beni, Eva," dedi emekli süvari yüzbaşısı. Eşinin bu sorularına bir son vermeye kararlı gibiydi. "Sana söz etmemem gereken bir konu var. Fakat bazı şeyleri açıklığa kavuşturmak için yine de söylemek istiyorum: 1 Ekim'de bugünkü hükümet askerler tarafından düşürülecek. Her şey hazır! Bana verilen resmî emre göre

1 Ekim sabahı saat altıda Ostade'de hazır bulunmak zorundayım. Beraberimde bir otomobille!"

"Başımızda başka bir hükümet olsa tabii iyi olurdu," dedi eşi. "Şimdiki bizleri her geçen gün daha çok batağa batırıyor!" Sustu. Bir an düşündü. "Fakat..."

"Hayır, fakat, deme, Eva!" diye eşi heyecanla karşı çıktı. "Şu anda 'fakat' diye düşünmenin sırası değil. Olay çok ciddi. Hem artık her şey gerçekleşmek üzere."

"Peki Bay von Studmann'ın olup bitenden haberi var mı?" diye eşi birden sordu. "Ne olsa o da bir subay! Ona haber verdiler mi?"

"Bilmiyorum," dedi emekli süvari yüzbaşısı homurdanır gibi. "Üstekiler kimlere haber veriyorlar, benim bundan haberim yok!"

"Eminim ona haber vermediler," diye Eva von Prackwitz mırıldandı. "Pek, ya babam? Yöredeki en zengin insanlardan biri... O da mı habersiz dersin?"

"Babandan söz ettiler," dedi eşi. Sesi biraz iğneleyici çıkmıştı. "Ancak kusura bakma söyledikleri onu biraz aşağılayıcı idi. Anladığım kadarıyla onlara karşı da çok kurnaz davranmış... Aralarına katılmadan önce sonuçlarını görmek istiyormuş!"

"Babam dikkatli birisidir!" diye eşi konuştu. Sesi çok usul çıkmıştı. Sonra bir an için sustu. Bir şeyler düşünüyor gibiydi. Aniden sordu: "Peki ya darbe başarısız olursa ne olacak? Otomobilin parasını kimden alacaksın?"

"Başarısız olmayacak?"

"Fakat başarısız olmayacak diye bir şey yok!" diye eşi ısrar etti. "Kapp'ın darbe girişimi de başarısız olmuştu. Unutma, on yedi bin mark!"

"Darbe başarıya ulaşacak!"

"Bu kesin değil! O zaman sonumuz gelmiş demektir!"

"Böyle bir gelişme olduğunda otomobili geri vereceğim."

"Peki ya otomobiline el koyarlarsa? Ya da kurşun yağdırıp, delik deşik ederlerse? On yedi bin mark!"

"Bir otomobil aldım diye sürekli on yedi bin marktan söz edip duruyorsun!" diye emekli süvari yüzbaşısı sitem eder gibi konuştu. "Fakat baban bizden sonumuzu getirecek kiralar isterken sadece 'ödemek zorundayız!' diyorsun."

"Fakat Achim, işlettiğimiz topraklar için kira ödemeliyiz! Bize gerekmeyen bir otomobile ise bu kadar para yatırmak zorunda değiliz!"

"Bu bana emredildi!" O anda tam inadı tutmuş gibiydi.

"Ben hiçbir şey anlamıyorum!" diye eşi konuştu. "Berlin'den sanatoryumdan geliyorsun. Orada dinlendin, kafanda adatavşanlarından başka bir şey yoktu. Şimdi ise, daha buraya gelir gelmez darbeden ve otomobil satın almak zorunda kaldığından söz edip duruyorsun..."

Kadın eşine soru soran gözlerle baktı. İçgüdüsü ona anlattıklarının pek doğru olmadığını söylüyordu. Adam ısrarlı bakışların altında kızardı. Hızla küçük masaya eğildi, kutudan bir sigara aldı. Yaktı ve konuştu:

"Kusura bakma, fakat sen bu konulardan anlamıyorsun! Her şey uzun süredir hazırlanıyor. Ben daha buradan Berlin'e gitmeden önce olup biteceklerden haberdardım..."

"Fakat Achim," diye rica eder gibi konuştu. "Bırak böyle şeyleri! Niçin bana bildiklerini o günlerde anlatmadın?"

"Susmam gerektiği için!"

"Hayır, inanmıyorum sana!" diye eşi sesini yükseltti. "Anlattıkların sanki az önce aklına gelmiş gibi! Sanatoryumda Schröck'le sorun yaşamasaydın şimdi hâlâ oradaydın ve adatavşanları avlamaya devam ediyordun. Darbe, otomobil gibi konular aklının köşesinden bile geçmeyecekti."

"Söylediklerime inanmadığını bir kez daha duymak istemiyorum," dedi emekli süvari yüzbaşısı öfkeyle. "Demek ki senin gözünde

ben yalancının biriyim! Hem az önce söylediğimin gerçek olduğunu sana kanıtlayabilirim de... Git Kniebusch'a sor, burada Neulohe'de yola çıkmayı bekleyen erkekler olup olmadığını... Kızın Violet'e de sor, babanın ormanının bir köşesine silah gömülüp gömülmediğini!"

"Violet de mi biliyor?" Kadın iyice öfkelenmiş gibiydi. "Sen buna aile içinde güven mi diyorsun? Ben burada didinip duruyorum, babama boyun eğip, kendimi aşağılatıyorum, nasıl para bulacağız diye sorun dolu günler yaşıyorum, yaptığın akılsızlıkları başkalarından gizlemeye çaba gösteriyorum.... Sizler ise benden bazı şeyleri saklıyorsunuz, bana fark ettirmeden komplo düzenlemeye kalkışıyorsunuz! Borca giriyorsun, varlığımızı tehlikeye atıyorsun! Bütün bunları benim bilmeme sence hiç gerek yok, öyle mi?"

"Eva, çok rica ederim!" diye emekli süvari yüzbaşısı şaşkınlıkla sesini yükseltti ve elini eşine doğru uzattı.

Öfkeli kadın kıvılcımlar saçan gözleriyle ona baktı. "Hayır, dostum!" diye bağırarak konuştu. "Bu kadarı artık fazla! Kniebusch çenebaz moruğun teki! Violet ise reşit olmayan küçük bir kız! Bu iki insan komplodan haberdar, bana gelince ise 'susmam gerek' diyorsun! Ben hiçbir şeyden haberdar olmamak zorundayım. Onlara beslediğin güveni bana beslemiyorsun... Çünkü ben bunu hak etmedim!"

"Rica ederim, Eva!" diye eşi yalvarır gibi konuştu. "Bak, sana anlatmam gereken bir şey var..."

"Hayır!" dedi Eva von Prackwitz. Öfkesi tepesine çıkmıştı. "Bana hiçbir şey anlatmanı istemiyorum. Sonra yapılan itirafların benim için hiç değeri yoktur! Sen evlilik yaşamımız boyunca hep böyle yaptın. Ben artık bıktım, yoruldum; böyle devam etmesini istemiyorum! Sonradan özür dilemeler, bir daha olmayacak, diye yemin etmeler, güler yüzlü sözler... Bundan sonra hayır!"

Oturduğu yerden kalktı, kapıya doğru yürüdü.

"Eva," dedi eşi ve hızla peşinden gitti. "Bu kadar öfkelenip, heyecanlanmanı anlayamıyorum." Bir an kendi kendiyle mücadele etti ve zor da olsa kararını verdi: "Otomobili derhal Frankfurt'a yolluyorum!"

"Otomobil mi?" diye Eva von Prackwitz alay eder gibi güldü. "Bana ne otomobilden!"

"Fakat az önce otomobil aldım diye öfkelenen sen değil miydin? Biraz anlayışlı ol lütfen, Eva!"

"Deminden beri neyin tartışmasını yapıyoruz, bunu bile doğru dürüst fark etmedin! Biz otomobilden değil, karşılıklı güvenden söz ediyoruz! Yirmi yıldır hep benden beklemiş olduğun, senin ise vermediğin o güvenden..."

"Bak, Eva," dedi eşi, "benden ne istediğini lütfen açık açık söyle! Az önce sana söz verdim, resmi bir talep olmasına karşın otomobili hemen Frankfurt'ta geri yollamaya hazırım... Diğer konudan da söz ettim. Başka neler bekliyorsun benden?"

Kafası iyice karışmış gibiydi. Eva von Prackwitz buz gibi bakışlarla eşini süzdü. Şimdi karşısında duran, yirmi yıldan fazla birlikte yaşadıkları bu adamın nasıl biri olduğunu daha yeni anlıyordu. Kendini frenlemeyen, kolayca etki altında kalabilen, yerine göre boşboğaz, akılsız, güçsüz birisiydi! Fakat gençliklerinde böyle biri değildi, diye düşündü. Son zamanlarda değişmişti. Mutlu olmuştu evliliklerinin ilk yılları. Zorluklarla karşılaşmamışlardı, yaşamın güzel yanlarını tanımışlardı, şans onlara hep gülmüştü. Eşi savaş yıllarını bile kolay geçirmiş sayılırdı. Üstleri ona ne yapacağını söylemişlerdi, o da emirlere ve yönetmeliklere uymuştu. Eşini ayakta tutan üzerindeki üniforma olmuştu! Onu çıkardığı anda ise yığılıp kalmıştı. İşte o günden sonra eşinin kendisini ayakta tutabilecek bir güce sahip olmadığı ortaya çıkmıştı. Ruhen boştu, peşinden gidebileceği bir inancı, ulaşması gereken bir hedefi de yoktu! Kendisine

yol gösteren bir yıldızı olmayan her insan bu çılgın dönemde şaşkına dönebilirdi...

Hiç konuşmadan karşısındaki eşinin yüzüne bakarken kafasından binlerce düşünce geçiyordu. Sonra bir ses onunla konuştu: O senin eserin! O senin çocuğun! Olup bitenden sen suçlusun! Kendilerini hep eşlerine kurban eden, onun her söylediğine inanan, onu sürekli bağışlayan, her şeylerine katlanan bütün kadınlar için o an günün birinde geliverir. Her şey tersine döner, yaratılan yaratana karşı çıkar.

Eva von Prackwitz eşinin bir şeyler söylediğini duydu. Fakat önemsemedi, ne söylediğine kulak kabartmadı. Sadece ağzının açılıp kapandığını, yüzünde kırışıklıklar oluştuğunu gördü. O yüze yıllar önce ilk baktığında kırışıklar yoktu. Onlar benimle oluştu, diye düşünmeden edemedi. Söylediklerine şimdi kulak kabarttı, ne söylediğini şimdi anlıyordu:

"Sen hep karşılıklı güvenden söz edip duruyorsun," dedi eşi biraz sitem eder gibi. "Sanırım son haftalarda sana güvendim. Öyle olmasa seni burada işin başında bırakır mıydım? Ne olsa sözleşmeye göre her şeyden sorumlu kiracı benim..."

Yanındaki kadın birden güldü. "Evet, sorumlu kiracı sensin, Achim." Sesi biraz alay eder gibi çıkmıştı. "Beyefendi sensin! Ve de zavallı eşini tek başına bırakan kişi! Konumuzu değiştirelim. Otomobil konusunu da unutalım. Fakat bazı konuları şimdi çok kapsamlı Bay von Studmann'la görüşmeye niyetliyim. Babamın da ağzını bir arasam bence iyi olacak!"

"Ben kesinlikle Studmann'ın bu konudan haberdar olmasını istemiyorum!" diye eşi sesini yükseltti. "Babana gelince..."

"Peki, peki," diye Eva von Prackwitz ağız değiştirir gibi yaptı. "Babamı konunun dışında bırakalım. Fakat bence Bay von Studmann bilmek zorunda. Ne de olsa o parasal durumumuzu en iyi

bilen kişi. Örneğin otomobili geri verelim, vermeyelim mi, o bize söyler..."

"Eva, anlamıyor musun beni?" diye öfkeyle bağırdı von Prackwitz. "Studmann'ın bilirkişiliğine hiç gereksinimim yok. O benim çocuk bakıcım değil!"

"Ona sormak zorundayız," diye eşi inatla konuştu. "Eğer darbe başarısız olursa..."

"Sen bana baksana!" Yanındaki adam bağırmaya başlamıştı. "Studmann'a tek kelime bile anlatmanı yasaklıyorum! Evet, bunu yasaklıyorum sana!"

"Peki, sen hangi hakla bana bunu yasaklıyorsun? Senin gibi el attığı her şeyi yanlış yapan birinin isteğini ben niçin yerine getireyim? Bay Studmann'la bu konuyu konuşacağıma emin olabilirsin."

"Dostun Studmann'a gelince inatçı olabiliyorsun..." diye homurdandı.

"O senin de dostun değil mi?"

"O hep bilgiçlik taslayan, yaşamı boyunca 'çocuk bakıcılığı' yapan biri!" Emekli süvari yüzbaşısı yine öfkelenmişti. "Eğer ona bu konudan tek kelime bile söz edersen Studmann'ı anında kapının önüne koyarım! Burada kimin Efendi olduğunu o zaman herkes görür!"

Eva von Prackwitz sesini çıkarmadan uzun uzun eşine baktı. Yüzü kireç gibi olmuştu. Az sonra tekrar konuşan emekli süvari yüzbaşısı oldu:

"Lütfen anlayış göster, Eva," dedi. Sesi biraz yumuşamıştı. "Bu konuda haklı olduğumu artık kabullen!"

Eşi bir süre sustuktan sonra aniden başını çevirip: "Peki dostum, anlaştık," dedi. "Studmann'a bir şey söyleyecek değilim. Şu andan sonra tek kelime bile konuşmayacağım!"

Adam daha yanıt vermeden odada tek başına kalmıştı. Başı önünde, somurtarak düşündü. Bu tartışmanın ardından kendini boş hissediyordu. İstediğini eşine kabul ettirmişti, fakat yine de

memnun değildi. Birbirlerine karşılıklı bir sürü şey söylemişlerdi. Ağızlarından çıkan sözler peş peşe büyük dalgalar örneği aralarında gelip gitmişti. Bir hiç üzerine tartışmışlardı. O kendine bir otomobil aldığı için eşi böylesine öfkelenivermişti... Yirmi bin altın mark kira ödeyebilen böyle bir otomobile niçin para yatırmayacaktı? Çevrede otomobili olan çiftçiler vardı. Hatta Birnbaum'da birini tanıyordu, adamın hem otomobili, hem de motorla çalışan pulluğu vardı. Sonra bir başka köylü geldi aklına, onun ambarında yirmi beş dikiş makinesi durmaktaydı. Bu adamlar yatırım yapmıştı, para getiren mallara!

O da kendine bir otomobil almıştı. Üstelik gezip, keyif çatmak için değil. Binbaşı Rückert emretmeseydi şu sıralar kesinlikle böyle bir yatırımı göze almazdı. İyi bir amaç için yapmıştı bunu! Eşi ise onu bir türlü anlamıyordu, daha doğrusu anlamak istemiyordu. Odasındaki makyaj masasının bir metre uzunluğunda, kırk santim derinliğindeki çekmecesi ağzına kadar çorap doluydu. Yine de kendine çoraplar almaya devam ediyordu! Onlara verecek para buluyordu! O ise haftalardır tek fenik harcamamıştı. Sadece tüfeğine fişek almış, akşam yemeğinde de bir kadeh şarap içmişti. Yaşamımda ilk kez böyle büyük bir yatırım yaptım ve Eva hemen çığlıklar atmaya başlıyor!

Dışarıdan otomobilinin ona seslendiğini duydu! Emekli süvari yüzbaşısı von Prackwitz sevindi, başını açık pencereden çıkardı, pırıl pırıl ışıldayan Horch'una baktı! Kızı Violet direksiyona oturmuş, kornanın düğmesine dokunup duruyordu.

"Weio atları ürküteceksin!" diye seslendi.

"Harika bir otomobil, baba! Sen babaları en iyisisin! Eminim bu çevrenin en güzel otomobili!"

"Tabii, bir güzel pahalı da!" dedi babası ve başını kaldırıp üst kata baktı.

Weio keyifle güldü. "Korkma, baba! Annem çiftliğe doğru yürüdü. Herhalde yine büroda bir işi var!"

"Büroya mı gitti?" diye babası öfkeyle sordu.

"Kaça aldın baba?"

"Müthiş pahalı! On yedi bin!"

"Fakat bütün çevrenin en güzel otomobili şimdi bizde!"

"Öyle değil mi? Ben de bunu söyleyip, duruyorum ya! İnsan kendine bir şey aldı mı hep en iyisini almalı!"

"Annem pek sevinmedi galiba?"

"Şimdilik öyle gibi! Fakat hele binip şöyle bir gezinti yapsın, göreceksin o zaman nasıl da değişecek düşünceleri..."

"Baba?"

"Ne var?"

"Ben ne zaman biraz gezinebilirim? Bugün olur mu?" Ah, onun da canı çekmiyor değildi. "Çocuk bakıcıları" yanlarında yoktu. Onlar şu anda bürodaydı! "Baba biliyor musun, orman yollarında şöyle bir gezinelim! Jandarmalar şu sıralar bütün ormanı tarıyor. Belki biz firarileri yakalarız. Otomobilimiz hem hızlı, hem de çok sessiz. Hatta Birnbaum'a da şöyle bir uzanırız. Göreceksin Egon Amca'yla kuzenlerim kıskançlıklarından çatlayacak."

"Bilemiyorum..." diye babası biraz düşünceli konuştu. "Belki annen de bizimle beraber gelmek ister?"

"Ah, boşver baba! O mutlaka büroda oturmayı yeğler!"

"Evet... Peki, şoförümüz nerede?"

"Mutfakta yemek yiyor. Çağırayım mı?"

"Peki, çağır öyleyse... – Weio, bil bakayım bugün trende kime rastladım?"

"Kime mi? Ben bunu nereden bileyim, baba? Çevrede tanıdığım herkes trende oturmuş olabilir. Egon Amca'ya mı yoksa?"

"Hayır, hayır. Bana ne ondan? Bizim Teğmen Beye!"

"Kime dedin??" Violet'in yüzü birden kızarmıştı. Başını hafifçe önüne eğdi. Farkında olmadan kornanın düğmesine bastı. Otomobil haykırır gibi ses çıkardı.

"Weio dikkat et lütfen! Unuttun mu ormanda rastladığımız, bize kabaca davranmış olan o teğmeni?" Bir an sustuktan sonra fısıldar gibi devam etti: "Hani şu silahlar..."

"Ah, o mu? Evet..." diye kızı da fısıldayarak yanıt verdi. Başı hâlâ önündeydi, eliyle de direksiyonu okşuyordu. "Ben de tanıdıklarımızdan birinden söz ettiğini sanmıştım."

"Hayır, hayır. O günkü kaba adama rastladım! Her neyse, henüz genç olmasına karşın sorumlu bir görevde gibime geldi."

"Öyle mi dersin baba?"

"Bu otomobili satın almamın suçlusu da o!" Von Prackwitz bir an sustu. Fakat hemen usul sesle devam etti. "Violet, onların kafasında çok önemli bir şey var! Ve baban yanlarında olacak..."

Emekli süvari yüzbaşısı son on iki saattir üçüncü kez bu gizemli olaydan bir başkasına söz ediyordu. Ve her defasında bu daha çok hoşuna gidiyordu.

"Sosyalistlere karşı bir girişim mi, baba?"

"Hükümet düşürülecek, kızım!" Von Prackwitz gülümsememek için kendini zor tuttu. "İki gün sonra... 1 Ekim'de. Ben de bu otomobille Ostade'ye gideceğim!"

"Peki, o teğmen?"

"Hangi teğmen? Ah, o mu? Tabii o da bu girişimin içinde!"

"Peki ya bir savaş olursa baba?"

"Olabilir. Hatta bence bu kaçınılmaz... Fakat Violet bundan korkmana hiç gerek yok. Sen bir asker kızısın! Baban dünya savaşında sağ kaldı. Bir sokak savaşının da kolayca üstesinden gelir o!"

"Evet, baba..."

"İşte gördün mü! Haydi yürekli ol bakayım! Tehlikeden kaçınan ömrü boyunca hiç başarılı olamaz! Fakat şimdi git şu şoförü çağır lütfen! Hava kararmadan dönmek istiyorum."

Kızın sesini çıkarmadan otomobilden indiğini ve başı önünde, biraz düşünceli villaya doğru yürüdüğünü gördü. Babasını nasıl da seviyor, diye gururla düşündü. Sokak savaşı olabilir, dediğimde ürpermişti. Fakat yürekli, üzüldüğünü hiç belli etmemeye çalışıyor! Eşi ise Weio gibi kendini tehlikeye atmasına üzüleceğine, otomobil aldı diye öfkelenip duruyordu. Onun kafasında sadece parasal sorunlar, kira ödemesi ve karşılıklı güven denen şey vardı...

Emekli süvari yüzbaşısı böyle şeyleri düşünürken, kızıyla gurur duyarken ve kendini az sonraki otomobil gezintisine hazırlarken, Weio holde her yanı tutulmuş gibi duruyordu. Onun kafasından tek bir şey vardı. Ertesi gün! Birbirimizi bir daha hiç görmedik. Ve o sokak savaşlarında şehit olabilir! Ertesi gün...

11

Eva von Prackwitz eşiyle yaptığı tartışmanın ardından kafası bir sürü düşünceyle dolu odasına çıktı. Gözlerinde yaşlar birikmişti. Banyodaki lavabonun üzerinde asılı aynada kendine şöyle bir baktı. Gençlik yılları çoktan geride kalmış olsa da hâlâ güzel bir kadın sayılırdı. Hafif çıkık gözlerinin altında yağ bezecikleri oluşmuştu. Sanki o anda ruhu uçup gitmişti. Donmuş gibiydi. Göğsünün altındaki yüreği bir taş kadar cansızdı. Kendini öylesine boş hissediyordu...

Aynanın önünde durmaya ve düşünmeye devam etti. Artık hangi değerlere önem veriyordu, bir zamanlar onu niçin sevmişti, yıllarca nelere inanmıştı? Gözünün önüne sayısız şey geldi, bir film gelip geçti. Evlenmelerini, düğünlerini düşündü, onunla ilk yıllarını anımsadı. O genç bir teğmendi, sonra üsteğmenliğe terfi edişini, kızları Violet'in doğumunu, yaptığı kimi budalaca kaçıklıkları, or-

dudaki arkadaşlarıyla bir araya geldiği kimi akşam yemeklerinden çakırkeyif eve dönüşünü, garnizondaki açık hava etkinliğini, parkın ağaçları altında biraz gözlerden uzak kaçamak sevişip, rütbesini ve adını yitirmeyi göze aldığı o akşamı, ceketinde ilk ak saçları keşfettiği günü –eşinin daha otuz yaşına geldiğinde saçları aklaşmaya başlamıştı– bunu herkesten gizlediğini, sonra Armgard von Burkhard'la kısa flörtünü, Borchardt şarküterisinden getirdiği içi leziz yiyeceklerle dolu sepeti... Ve gözyaşları dökmekten vazgeçti.

Bir anda kafasından binlerce anı geçip gitmişti. Güzel ve güzel olmayan, şimdi çoğu solmuş, bulanık bir geçmişte kalmış anılar. Sevgi uçmuş, yitirilmişti ve o uykusundan uyanmış, gözlerini açmıştı. Bir zamanların sevgili insanını şimdi herkesin gördüğü gibi görüyordu. O çevresindeki, özelliği olmayan bir sürü insandan biriydi. Evli bir kadının acımaz bakışlarıyla bakıyordu ona. Ne de olsa yirmi yıldır onunla beraber yaşamış, ne söyleyeceğini daha ağzından çıkmadan bilmiş, onu bütün ayrıntılarıyla, bütün zayıf yanlarıyla tanımıştı. İşte bütün bu düşüncelerin sonunda kafasında şu soru oluşmuştu: Niçin? Niçin onu sevmek zorundayım? Niçin bugüne kadar bir sürü şeyine katlandım, onu affettim? Bu kadar fedakârlığa katlanmamın nedeni neydi? Bütün bu sorularına tek yanıt olsun bulamadı. Aralarındaki sevgi bugüne dek her şeye nefes ve yaşam vermişti. Şimdi ise o sönüp, gitmişti. Kaçamaklardan, tuhaf davranışlardan, saygısızlıklardan oluşmuş bir kukladan başka bir şey değildi yıllar boyu her şeyi ayakta tutmuş olan sevgi.

Eva von Prackwitz birden merdivenlerde sesler duydu. Ürperir gibi oldu, yine kendine geldi. Sonra iki adamın birbirleriyle konuştuğunu işitti. Hubert şoförle aşağı iniyor olacaktı. Özel şoför, özel otomobil! Düşündü, evet, o babasının kızıydı. Kurnaz ve akıllı... Bırak nasıl yönetecekse yönetsin. Kendini buranın Efendisi sanıyor! Yakında görecek, bensiz nereye kadar gideceğini. Otomobiline parayı nereden bulacak, kirayı nasıl verecek? Studmann'a hemen söy-

leyeyim, para temin etmek için yarın Frankfurt'a gitmesin. Patates tarlalarında çalışmak için adam da aramasın. Bütün bunları Achim yapsın, dedi kendi kendine. Görür bir hafta içinde nasıl her şeyin batağa saplanacağını! Her şeyi ona sormaktan, rica etmekten, iznini istemekten bıktım artık! Babamın katılmadığı, Studmann'la ağabeyimin karışmadığı şu darbe girişimi de onun için bir maceradan başka bir şey değil! Son dakikada kafasını çeldim, belki vazgeçer? Bakalım ne yapacak, göreceğiz...

Kafasında bir sürü düşünce uzun uzun aynaya baktı. Ona bakan kadının ağzının ifadesi, hep haklı olduğunu sanan, gözlerindeki ışıltı da başkasını zarara uğrattığı için sevinen yabancı bir insanı anımsatıyordu. Aynadaki kadın hiç hoşuna gitmedi.

Hayır, dedi kendi kendine. Bu böyle olmaz. Ben öyle biri olmak istemiyorum. Eğer her şey sandığım gibi son bulmuşsa bunda benim suçum yok. Olacağı varmış! Ben bundan sonra gerekeni ve elimden geleni yapacağım, daha fazlasını değil. Çünkü içimde ne geçmişin sevgisi var ne de coşkusu! Ben bugüne kadar uslu, terbiyeli yaşamış ve davranmış bir eş oldum. Yıllar boyu şimdi utanacağım bir şey yaptığımı sanmıyorum.

Tekrar aynadaki kendine baktı. Şimdi yüz hatları biraz rahatlamış gibiydi. Sadece gözlerinin çevresinde kırışıklar sezdi, derisi çok kurumuştu. Hemen krem kutusuna uzandı ve yüzünü bir güzel kremledi; sonra uzun uzun masaj yaptı. Bir an düşündü: Sanırım benim için her şeyin sonu gelmedi. Olgun bir kadının en güzel yıllarını yaşıyorum. Eğer kendimi bırakmazsam, yemeğime de dikkat edersem, şöyle sekiz, on kilo zayıflayabilirim. O zaman ideal vücut hatlarına sahip olurum.

Eva von Prackwitz beş dakika sonra büroda oturuyordu. Von Studmann tabii karşısındaki dostunun eşinin o anda kafasından neler geçirdiğini bilmiyordu. Kadın son on beş dakikada bazı şeylere karar vermişti. Eşini sevmediği anlamıştı. Ancak yine de nezih bir

yaşam sürdürmeye devam edecekti. Bu yeni yaşamı ona zevk vermeliydi, onu hep umutlandırmalıydı.

Eva von Prackwitz karşısında oturan von Studmann'ın ertesi gün kiranın nasıl ödeneceği üzerine yaptığı uzun konuşmayı hiç sesini çıkarmadan, sabırla dinledi. Bizim köy öğretmeni, diye bir an düşündü. Sempatik sayılır... Eva von Prackwitz artık genç değildi, erkekleri tanıyor sayılırdı. Ona göre bir erkeği yakından tanıyan bütün erkekleri tanıyor demekti! Onların birçok konuda bilgisiz olduğuna da inanıyordu. Yanındaki kadın erkekten sevecenlik beklerken, o uzun uzun kafasına taktığı konulardan söz edebilirdi. Örneğin kendisine yeni bir takımın ne kadar gerekli olduğunu anlatır, kumaşının nasıl olması gerektiğine kafa yorar, hangi rengi yeğlesem, diye saatlerce düşünür dururdu. Sonra birden karşısındaki kadına döner ve: "Sen beni dinliyor musun?" diye sorar. "Yoksa başka bir şey mi düşünüyorsun? Kendini iyi hissetmiyor musun? Niçin öyle tuhaf bakıyorsun?"

Eva von Prackwitz otururken bacak bacak üstüne atmıştı. O günlerde kısa etekler moda olduğu için Studmann'ın "konferansı" sırasında bacaklarını seyrediyordu. Hiç de fena değillermiş, diye düşündü. Hatta birkaç kilo verdim mi daha da güzelleşecekler... Sonra vazgeçti, kalçalarımdan kilo versem daha iyi olur. Fakat o da biliyordu ki, bir kadın çoğunlukla istediği yerden değil, istemediği yerden kilo verirdi.

Aniden düşüncelerinden kurtuldu, kendine gelir gibi oldu. Karşısındaki adamın susmuş olduğunu fark etti.

"Evet, Bay von Studmann, ne demiştiniz?" diye sordu gülümseyerek. "Aklıma başka bir şey gelmişti de..."

Sonra eliyle etekliğini çekiştirdi, dizlerini örttü. Von Studmann tekrar konuya girdi. Çabuk çabuk konuştu. Frankfurt an der Oder kentinde çılgın birinin yaşadığından söz etti. Bu kişi yarın bütün

kira karşılığını nakit parayla ödemeye hazırdı. Tek isteği, Neulohe çiftlik yönetiminin elli ton çavdarı aralık ayında teslim etmesiydi.

"Fakat bu adam gerçekten çılgının biri," diye kadın konuştu. Şaşırmış gibiydi. "Bize yarın vereceği para karşılığı isterse hemen yüz elli ton çavdar alabilir!"

Kendisinin de böyle düşündüğü söyledi von Studmann. Ancak balık ticareti yapan adam çok zengindi ve elindeki nakit parayla sağlam bir yatırım yapmak istiyordu.

"Fakat çavdarın ona iki ay sonra daha çok para getireceğini şimdi nereden biliyor?" diye karşısındaki kadın biraz şaşkın sordu.

"Tabii bunu şimdiden bilemez! O sadece ümit ediyor, sizin anlayacağınız spekülasyon yapıyor. Geçenlerde Berlin hükümeti yeni bir para birimine geçilmesi üzerine görüşmelerde bulunmuştu. Çünkü markın böyle her saat başı değer yitirmesini en kısa sürede frenlemek gerekiyor. Bu adam da Aralık ayında Almanya'ya yeni para geleceğini düşünüyor olacak!"

"Peki, bizim için değişen bir şey olacak mı?"

"Anladığım kadarıyla, hayır! Biz bugün de, o gün de elli ton çavdarı teslim etmek zorundayız."

"Öyle ise yapalım!" diye Eva von Prackwitz konuştu. "Üzerimizdeki şu karabasandan başka türlü kurtulmamız mümkün değil..."

"İsterseniz eşinize de bir danışalım..." dedi von Studmann.

"Siz nasıl uygun görürseniz! Fakat çiftlik yönetiminde tam yetkili olduğunuzu da unutmayın!"

Çavdar satışından, kiradan, para biriminden söz ederken, karşısındaki kadının eşine danışmayı gereksiz görmesi von Studmann'ın tuhafına gitmedi değil. Sanki Eva von Prackwitz ölmekte olan birisinden söz etmişti.

"Evet, olabilir," diye mırıldandı von Studmann. "Ancak şunu da anımsatmak isterim, çavdarın Aralık'ta teslimi sorumluluğu sizin ve eşinizin üzerinde..."

"Evet... Ne var bunda?" Kadın von Studmann'ın ne demek istediğini anlamamıştı.

"Aralık ayında... Ne olursa olsun anlaşacağımız tarihte çavdarı teslim etmek zorundasınız! Daha iki ay var..."

Eva von Prackwitz elindeki kutudan bir sigara çıkardı, birkaç kez kapağına vurdu. Kaşları arasında hafif kırışıklıklar belirmişti. Tekrar bacak bacak üstüne attı ve sustu.

"Ne demek istediğimi anladığınızı sanıyorum..." diye Studmann devam etti. "Çavdarın tesliminden Neulohe çiftlik yönetimi değil, karı koca von Prackwitz'ler sorumlu olacak! O tarihte nerede olursanız olun elli ton çavdarı teslim etmek zorundasınız."

Sustu. Yine bir süre konuşmadılar. Sonra bu sessizliği bozan Eva von Prackwitz oldu:

"Sözleşmeyi imzalayın! Bu riske girelim." Sustu ve gözlerini kapattı. Güzel sayılırdı. Dolgun vücutlu, ak tenli bir kadındı. Bir kediyi andırıyordu. Fare avlamaya hazırlanan dişi bir kediyi! Sonra gözlerini açtı, gülümsedi. "Eğer Aralık ayına kadar yine de bu çiftliği yitirirsek babamın beni yarı yolda bırakacağını sanmıyorum. O zaman arazilerin kiracısı ben olacağım ve söz verdiğimiz çavdarı teslim edeceğim..."

Studmann iskemlesinde dimdik oturmaya devam ediyordu. Kulağına gelenler onun için yeniydi. Şu kadınlar yok mu! Eva von Prackwitz gülümsemeye devam etti. Ancak gülümserken von Studmann'a bakmıyordu. Gözlerini sobayla raflar arasında bir yere dikmişti.

"O gün geldiğinde sizin de beni tek başıma bırakmayacağınızı ümit ederim, Bay von Studmann!" dedi ve elini karşısındaki adama doğru uzattı.

Studmann ona doğru uzanmış ele bir an baktı. Dolgun bir eldi. Parmakları yüzüklerle doluydu. Ne demişti bu kadın az önce? Hayır, bu olamazdı. O enayinin tekiydi...

"Enayi!" dedi Eva von Prackwitz birden. Sesi çok yumuşak, çok sıcak çıkmıştı. Aynı anda eli karşısındaki adamın dudaklarına dokundu. Von Studmann sadece kadının parfümünü içine çekmedi, çiçekler açan, canlı bir şeyin ona dokunduğunu da hissetti. Başını kaldırdı. Yüzü kıpkırmızı olmuştu. Bir an düşündü. Zor bir durumdaydı. Ne de olsa bu kadın uzun yıllık dostu von Prackwitz'in eşiydi... Karşısındaki kadının bakışları alayla karışık sevecenlik doluydu.

"Hanımefendi..." diye Studmann mırıldandı. Kafası karışmış gibiydi.

Eva von Prackwitz tekrar gülümsedi.

"Size çoktandır sormak istiyordum, ön adınız nedir?"

"Ön adım mı? Etzel!"

"Etzel mi? Etzel... Anlamı şey değil mi..."

"Evet," diye von Studmann atıldı. Etzel, Atilla anlamına geliyor. Moğollarla Avrupa'ya saldıran, girdiği her yeri yağmalayan o Hun kralı! İsa'nın doğumundan 450 yıl sonra... Fakat ben hiç ona benzemiyorum!"

"Fakat size Atilla diyemem. Biliyorsunuz, babamın erkek kazının da adı Atilla'ydı! Peki orduda dostlarınız size ne diyordu? Prackwitz size hep Studmann diye hitap ediyor..."

Karşısındaki adamın yüzü kızarır gibi oldu. "Bazen 'çocuk bakıcısı' diyorlardı... 'Anne' diyenler de vardı..."

"Studmann, çocuk bakıcısı, anne..." Kadın sadece başını salladı. "Hayır bunlar olmaz. Size başka bir ad bulmalıyım, Studmann..."

"Ne geçiyor aklınızdan Sayın Hanımefendi?" Studmann heyecanlanmış gibiydi. "Bana sorarsanız ben kılı kırk yaran, çok şeyi zora sokan, can sıkıcı adamın tekiyimdir. Siz..."

"Susun!" dedi Eva von Prackwitz ve başını salladı. "Hele bir bekleyin bakalım! Ve unutmayın von Studmann, ben size sadece ön adınızı sordum, başka bir şey bilmek istemiyorum." Bir an için sustu. Başını eline dayadı. İç geçirdi. Esnemek istedi, fakat vazgeçti. O

anda sanki uzun uzun yalanıp temizlenen, şöyle bir gerinen, az sonra yakalayacağı serçeye ise bakmayan bir kediydi. Otomobil konusuna gelince..."

"Hangi otomobil konusu?" diye von Studmann sözünü kesti. Kadının konudan konuya geçmesi onu şaşırtıyordu. Kadın eliyle dışarıyı işaret etti. Fakat dışarıda otomobil filan durmuyordu.

"Otomobil mi? Ne oldu ki?"

"Sonunda aldı..." Eva von Prackwitz'in sesi buz gibi çıkmıştı.

"Öyle mi?" Studmann bir an sustu. "Kaça?"

"On yedi bin."

Studmann düş kırıklığına uğramış gibi şöyle bir el hareketi yaptı. Sonra: "Bu olamaz!" diye fısıldar gibi konuştu.

"Oldu bile. Taksitle almış..."

"Nasıl olursa olsun!"

"Bakın şimdi Bay Studmann," diye kadın öfkeyle karışık bir ses tonuyla konuştu, "siz yarın ne olursa olsun Frankfurt'a gidecek ve kira için gerekli olan nakit parayı temin edeceksiniz. Kesinlikle daha fazlasını değil!"

"Evet!"

"Başka kim ne dersin desin, umursamayın. Gidip, sadece kira karşılığını getireceksiniz. Anlaştık mı?"

"Evet!"

"Yarın akşam döndüğünüzde de Bay von Prackwitz'e ertesi gün ödemesi için getirdiğiniz nakit parayı teslim edeceksiniz! Beni anlıyorsunuz, öyle değil mi? Bay von Prackwitz babama parasını kendi eliyle versin. Anlaştık mı?"

"Evet!"

"Bir şey daha var. Eşim ertesi gün kısa bir yolculuğa çıkacağını söyledi. Bu bizi ilgilendiren bir konu değil. Fakat parayı yarın akşam da babama verebilir. Beni anlıyor musunuz?"

"Hayır, pek anlamıyorum..."

"Anlaşıldı. Söylediklerimi yapmanız yeterlidir! Kira için gereken nakit para tam gününde Bay von Prackwitz'in elinde olacak. Fakat para karşılığı ona bir kâğıt imzalatmanız bence gerekli..."

"Siz nasıl isterseniz," diye konuştu von Studmann biraz düşünceli. "Prackwitz ile ben aramızda hiç..."

"Biliyorum, biliyorum. Fakat şimdi durum biraz değişik!" Eva von Prackwitz'in sesi sert çıkmıştı. Elini tekrar karşısındaki adama uzattı. Sanki o anda bütün Neulohe'nin patronu o idi. "Allaha ısmarladık, Bay von Studmann! Frankfurt yolculuğundan döndüğünüzde sizi göreceğimi ümit ederim. Başarılar dilerim!"

"Çok teşekkür ederim!" dedi Studmann da. Bürodan çıkan kadının peşinden baktı. Biraz düşünceli gibiydi. Bu gibi konulardan söz ederken kesin konuşmalı, her şeye açıklık getirmeliydi. Öyle 'Etzel' ve el öpmeyle halledilecek bir sorun değildi bu! Başını salladı ve masasına doğru yürüdü. Yerine oturdu ve kasaba gazetesine vereceği ilanı kaleme almaya başladı: "*Patates toplamaya işçiler aranıyor...*"

Dışarıda eylül rüzgârı hafif hafif ağaç dallarını sallıyordu. Sararmış tek tük yapraklar havada uça uça yere düşüyordu. Neulohe'ye güz gelmişti. Kış kapıda sayılır, diye Eva von Prackwitz mırıldandı. Adımlarını hızlandırdı. Üzerindeki giysi vücuduna yapıştı. Hayır, herkes için güz gelmedi. Ölmeye hazırlananlar için güz geldi! O ise kendini genç hissediyordu. Rüzgâra karşı başı dik yürüdü. Şimdi bir şey deneyecekti. Bunun sonucu geleceğin habercisi olacaktı. Achim von Prackwitz kirayı ödeyecek miydi, ödemeyecek miydi? İşte bu çok önemliydi!

12

Pagel yaşamından memnun, ağır ağır ormanda yürüyordu. Az önce arama yapmak için jandarmaların girdiği bölgedeydi. Emekli süvari yüzbaşısı von Prackwitz'in o gün aniden dönmesine sinirlen-

meye hiç niyetli değildi. Bu adamın budala bir çocuktan pek farkı yoktu! Berlin yolculuğundan yepyeni bir otomobil getirmişti. Gelir gelmez de hava atmaya kalmıştı. Fakat onun bu davranışı genç adamın umurunda değildi. Büroda onların konuşmalarını dinleyeceğine şimdi ormanda gezinmek daha güzeldi. Orman genç Pagel'in hoşuna gidiyordu. Hem tuhaf, hem de komik bir patrondu şu Prackwitz! Ne yapardı acaba, şimdi eliyle otomobili gösterip, ona: "Her şey iyi güzel de... benim iki bin altın markım ne olacak?" diye sorsaydı. Fakat şimdi bunu sormasına pek gerek yoktu. Studmann'a söyleseydi, o ne yapar yapar bunu hallederdi. Bir ara von Prackwitz'e: "Ah bırakın şimdi bu konuyu," dememiş miydi? "O para bana şimdi hiç de gerekli değil!" O gün adamın yüzü kıpkırmızı olmuş ve "namus borcu"ndan söz etmişti. Fakat o günden bugüne çok zaman geçmiş, yaşamı değişmişti. Annesine mektuplar yollamış, annesinden mektuplar almıştı. Pagel artık para üzerine başka şeyler düşünüyordu. Emekli süvari yüzbaşısının ona verdiği aylığın bir cep harçlığından pek farkı yoktu. Mektup pulu, ayakkabı tamiri, iç çamaşırları, beyaz gömlek yakası ve sigara gibi günlük harcamalarla kolayca suyunu çekiyordu. Bu nedenle şu sıralar borcunun bir kısmını istese hiç de fena olmazdı. Fakat düşündü, eğer von Prackwitz'e bu kafasından geçeni söyleseydi adamın yüzü mutlaka yine kıpkırmızı olurdu. Fakat şu sıralar parasal durumumuzun nasıl kritik olduğunu çok iyi biliyorsunuz, gibilerden bir şey söylerdi. Yine de gıcır gıcır, yepyeni bir otomobili kapısının önüne çekmişti! Gerçekten salak bir çocuk gibiydi!

Pagel kafasında bu gibi düşüncelerle yürüdü, çiftlikten gittikçe uzaklaştı. Jandarmaların şu anda hangi bölgede arama yaptığından haberi yoktu. Bu konudan söz edildiğinde Pagel büroda değildi. Patates tarlalarına doğru yürürse onları mutlaka bulurdu. Ve dalgın dalgın o yöne doğru yoluna devam etti.

Emekli süvari yüzbaşısına öfkelenmiyordu. İnsanlar böyle idi, onları değiştirmek mümkün değildi. Herkesi olduğu gibi kabullenmeliydi. Fakat çevresindeki bazı kaçık insanları düşünüp de, Petra'yı gözünün önüne getirdiğinde kızını onlardan üstün buldu. Wolfgang, Peter'ine çok gönülden bağlı olduğunu hissetti. Bu duygularının gün geçtikçe arttığının son zamanlarda farkına varmıştı. Bunlar özlemden öte duygulardı da. Kısa süre önce evlerindeki hizmetçi Minna'dan yakında baba olacağını öğrenmişti! Bu çok tuhaf bir duyguydu ve o güne üç ay daha vardı. Yanına gelmesine izin verecekti, tam doksan dört gün sonra! Son zamanlarda yaşamlarının nasıl geçtiğini, birlikte neler yaptıklarını ve ayrılmalarının nasıl olduğunu sık sık düşünüp duruyordu. Bazı şeyleri tuhaf buluyordu. Petra ile birlikte olduğunda onu şimdiki kadar düşünmemişti. O günlerde bütün aklı fikri kumardaydı. Şimdi Neulohe'de çalışırken, "oturaklı madam"ın odası, orada yaşadıkları, Petra ile ortak yaşamı her geçen gün daha çok gözünün önüne geliyordu. Şimdi rahatı yerindeydi. Yaşamından memnundu. Kendini hiç bu kadar mutlu hissetmemişti. Fakat aynı anda şunu da düşünmeden edemiyordu: Ben eskiden de mutluydum, ancak o bambaşka bir mutluluktu!

Pagel bu düşüncelerini tuhaf ve tehlikeli buldu! Başı önünde, ıslık çala çala yoluna devam etti. Fakat sonra birden ıslığı kesti. Eğer firariler şu anda yakınlarda bir yerde saklanıyorlarsa ıslık çalması doğru olmazdı! Ya kaçarlardı ya da üzerine saldırıp, parasına, giysilerine ve tabancasına el koyarlardı. Bir an için baş gardiyan Marofke'nin heyecandan titreyen yüzü geldi. Boşver, dedi ve elini pantolon cebindeki tabancaya götürdü. Bırak üzerine saldırsınlar! Islak çalarak yürümeye devam etti.

Evet, insanın sürekli sevdiğini düşünmesi, onu başkalarıyla kıyaslaması, onun hep güzel yanlarını gözünün önüne getirmesi hem tuhaf, hem de tehlikeliydi! Acaba kafasından geçirdiği kızı eski kızı mıydı, yoksa o değişmiş miydi? Onun altın bir insan olması

imkânsızdı! Mutlaka Peter'inin de hatalı yanları vardı. Örneğin hoşuna gitmeyen veya onu kızdıran bir şey oldu mu aniden suskunlaşması... Böyle anlarda sormuştu, neyin var, diye. O ise, hiçbir şeyim yok, yanıtını vermiş ve susmaya devam etmişti. Fakat görmüştü, hoşuna gitmeyen bir şey vardı. Acaba yanlış bir şey mi yaptım, demişti. Peter'in yanıtı yine, hayır, hayır, olmuştu. Her defasında belki on beş dakikaya yakın inatla sormuştu, söyle, neyin var? Sürekli "yok bir şeyim" demekten öfkesinden çatlayacağı anlar gelmişti. İşte Peter'inin hatalarından biri buydu! Fakat onu bu hatasından vazgeçiririm, diye düşündü. Peter'i gibi iyi bir kızın hatasının olması mümkün değildi. Kendisi ise bambaşka biriydi! Pagel hatalarla dolu bir insandı. Onları düzeltmeye kalkışmaya değmezdi...

Kafası düşüncelerle dolu yoluna devam etti. Bu arada patates tarlalarını geçtiğini fark etti. Yabancı ormanlara girmişti. Yol boyunca ne firarileri görmüştü ne de jandarmaları. Tek ses bile duymamıştı. Kendini şu budalaca insan avına vereceğine keyfince bir gezinti yapmalıydı. Jandarma üsteğmen bir şeyler bulmuş olabilirdi, fakat ona neydi! Birbirini takip eden kocaman ormanlık alanlar, saatlerce yürünse bitmeyecek topraklar, yüzlerce hektar, sanki birbirine sarılmış, karmakarışık ağaçlar, kısalı uzunlu binlerce çam ağacı, dar geçitler, insanın önünü görmediği, karanlık, derin boğazlar... El değmemiş bu bölgede her şeyi yapmaya hazır, uyanık beş tutukluyu ele geçirmek olanak dışı bir girişimdi! İnsan ormana girdi mi böyle bir şeyi başarmanın ne kadar zor olduğunu çok daha iyi kavrıyordu.

Pagel ıslık çalarak yoluna devam etti. Ne güzeldi bu doğada tek başına olmak! Ve aniden tek başına olmadığını fark etti. "Vay canına!" diye sesini yükseltti. Üzerinde kürk ceket, ufak tefek biri uzaktan ona doğru geliyordu. Bu adam bir tuhaf yürüyordu; titreyerek ve hoplayarak. Pagel durdu. Adam gittikçe yaklaştı, sanki dans ediyordu. Ve az sonra önünde, ona bir adım kala, çok ani, sanki fren

yapar gibi durdu; az kalsın üzerine yuvarlanacaktı. Wolfgang ellerini uzatıp, adamı tuttu ve:

"Hayrola, Meier!" dedi gülümseyerek.

"Zenci Meier" ondan görevi devralmış genç adama iyice ufalmış, kızarmış gözleriyle bakıyordu. Birden karşısındaki adamın kim olduğunu fark etmiş olacak ağzı kulaklarına vardı. Sonra karga gibi bir sesle: "Ah, siz miydiniz?" diye konuştu. "Ben de sanmıştım ki... Ah, boşver keyfim yerinde... Buralarda bir yerde otomobilimi gördünüz mü?"

"Ne dediniz?" dedi Pagel. Şaşırmıştı. "Şimdi siz de mi bir otomobil sahibi oldunuz, Meier Bey? Bugün bizim ormanlarda otomobilinizle ne işiniz var?"

"Artık siz de mi 'bizim ormanlarımız' diyorsunuz?" diye konuştu Meier sırıtmaya devam ederek. "Bu galiba şimdi moda oldu! Kniebusch, 'benim ormanım' diyor. Beyefendi 'benim ormanlarım' diyor. Hanımefendi de arada sıra 'ormanlarında' dolaşmaya çıkıyor. Weio kimi gün ormandaki avcı kulübesinde oturuyor, moruk Beyefendi de 'karaçamların hepsi benim' deyip duruyor."

Meier yüksek sesle güldü. Pagel de ayıp olmasın diye güldü. Ancak bu adamın böyle bir günde buralarda dolaşmasından şüphelenmedi de değil.

"Peki otomobilinizi nereye bıraktınız, Meier Bey?" diye sordu.

"Ben öküz herifin tekiyim!" dedi Meier. "Nereye bırakmış olduğumu bir hatırlayabilsem..." Eliyle başına vurdu. "Kafa kafa değil ki!"

"Öyleyse şöyle bir yürüyelim bakalım."

Meier, genç adamın kendisine eşlik etmesini hemen kabullendi. Pagel de, Meier'in firarilerle bir ilişkisi olabileceği düşüncesini kafasından sildi. Meier iki yana sallana sallana yürüdü. Bir şeyler mırıldanmaya başladı. Konuşacak birisini gördüğüne sevinmiş gibiydi.

"Biliyor musunuz biraz kafayı buldum. Çoktandır görmediğim bir dostumla yemeğe gitmiştik. Orada keyiflendik, tabii içtik. Bana

sorarsanız tam bir dost sayılmaz, fakat o buna inanıyor. Bırak inansın, dedim kendi kendime. Sonra yola koyulduk. Ve ben kendimi şimdi burada buldum! Sanırım nerede olduğumu biliyorum..."

"Evet!"

"Şimdi şu ileride soldan çıkan yukarı yola girelim... Adınız neydi? Unuttum. Son haftalarda o kadar çok insanla tanıştım ki... Önce hepsini beynime yerleştirmeliyim! Belleğim çok iyidir. Albay da hep böyle söylüyor..."

"Hangi albay? Yoksa şimdi orduda mısınız?"

Yanındaki adam aniden biraz uyanık, biraz kuşkulu Pagel'e baktı. Hiç de kafayı çekmiş birine benzemiyordu. Dikkatli olmalıyım, diye Pagel düşündü. Sandığım kadar içkili değil galiba? Dikkatli ol! Fakat bu bir anlıktı. Meier yine sırıttı.

"Siz de şimdi ordudasınız, patronunuza 'yüzbaşım' diyorsunuz, öyle değil mi? Hem şimdi altına yepyeni bir otomobil çekti. Frankfurt'ta gördüm, dolaşıp duruyordu! Dünya batsa umurumda değil galiba! Weio denen ufaklık ne yapıyor?"

"Otomobiliniz burada da değilmiş."

"Böyle surat çarpıtıp da bana kahkahalar attırmayın! Bir kenara itildiniz galiba! Yoksa teğmen yine ilk sırada mı? Vay canına, nasıl da bir kızmış şu Weio! Aşk insana her şeyi unutturuyor..." Bir an sustuktan sonra tehdit eder gibi bir ses tonuyla devam etti: "Fakat şimdi Teğmen Bey dikkatli olmak zorunda. Bakarsın birileri vurur onu!"

"Teğmeni çok kıskanıyorsunuz gibime geliyor, Meier Bey!" diye konuştu Pagel. Dudaklarında hafif bir gülümseme vardı. "Acaba gece yarısı size bağırıp çağırdığı için olmasın? Ah, unutmadan söyleyeyim, gazetelerin arasında o mektubun kopyasını buldum..."

"Ah, aptalca yazılmış bir mektup! Ne yaparsanız yapın onu! Biz artık böyle ufak tefek şeylerle ilgilenmiyoruz. Şimdi başka şeylere kafa yoruyoruz! Fakat sizin gibi köylü gençler onları anlamaz. Şimdi nasıl para kazandığımı bir bilseniz!"

"Belli oluyor, Meier Bey!"

"Öyle değil mi? Bakın şu yüzüklerime... Hepsi de gerçek! Bir tanıdığım var, bana yarı fiyatına getiriyor. Tabii ona ödememi dolarla yapıyorum!"

Birden sustu. Kuşkuyla Pagel'in yüzüne baktı.

"Fakat bu biraz tehlikeli değil mi, Meier Bey?" diye genç adam sordu. "Üzerinizde değerli taşlarla şimdi ormanda tek başınıza dolaşmanız demek istiyorum. İnsanın başına her şey gelebilir..."

"Ah, boşverin!" Meier güldü. "Bana burada ne olabilir? Atlattığım tehlikelerden sizin haberiniz yok... Ben hepsinin altından kalkmasını bilmişimdir. Bakın..." Durdu, ayağını öfkeyle yere vurdu. "... Buralarda bir yerde, tabancasını enseme dayayıp yürütmüştü beni! O gün beni öldürmek istiyordu. Fakat görüyorsunuz, bunu başaramamış..."

"Sizin başınızdan hep çok ilginç şeyler geçmiş!" dedi Pagel ve güldü. "İnanması zor... Fakat teğmenin sizi öldürmek istediğine emin misiniz?"

"O mu? Tabii öldürmek istemişti! Elindeki tabanca doluydu. Kimsenin dikkatini çekmeyecek, cesedimi günlerce bulamayacakları bir yere götürmek istiyordu beni..." Meier'in bu söyledikleri tuhaf şeyler, diye Pagel düşündü. Başını çevirip, ona yandan baktı. Adamcağız söylediklerine gerçekten inanıyor gibi. Meier aynı öfkeyle devam etti. "Fakat günün birinde ele geçireceğim o köpek herifi! Beni korkutan biri bunun yüz katını yaşamak zorunda! Ben belki o gün elinden kurtuldum, o ise benim elimden kurtulamayacak..."

"Meier Bey," diye Pagel mırıldandı, "eğer o teğmen bir yerde ölü bulunursa, polise ilk gidecek ve ifade verecek olan benim..."

Meier aniden durdu, hızla başını çevirdi ve Pagel'e öfkeyle baktı. Sonra yüz hatları gevşedi, baykuş gözlerinde alaylı bir gülümseme belirdi. "Benim o herifi vurup öldürecek kadar salağın biri olduğumu mu sanıyorsunuz? Mutlaka isabet ettiremem, herif de beni

yakaladığı gibi ölesiye bir güzel döver! Onu bir köpek gibi kovalamalıyım, korkutmalıyım. O herif onurunu yitirmeli, herkes suratına tükürmeli! Ve sonunda öyle bir gün gelmeli ki, artık ne yapacağını bilememeli. Tek çıkar yolun kendi kafasına kurşun sıkmak olduğunu kavramalı! Köpek herif kendi eliyle ölmeli!"

Pagel'in karşısında zafer kazanmış bir komutan gibi duruyordu. Küçük vücudu titriyordu. İçki, öç tutkusunu daha da artırmış olacak, diye Pagel bir an düşündü. Başka zaman olsa sanırım bu kadar gevezelik etmezdi. Dikkat etmeliydi. Şu rezil herifin sözlerinin ardında bir şeyler gizli olabilirdi... Meier'i dinlerken uyanık olmak iyi idi.

Fakat aynı anda Wolfgang'ın gençlik coşkusu ve yürekliliği kendini gösterdi. Karşısındaki adamdan nefret etti. Onu aşağılarmış gibi: "Siz pis herifin tekisiniz!" dedi ve döndü, yanından uzaklaştı.

"Hey, ne varmış bunda?" diye Meier kafa tutar gibi peşinden seslendi. "Size ne benim nasıl biri olduğumdan? Herkes olduğu gibidir, değişmez. Ne ben ne de siz! Bilmek isterdim, size de, bana yaptıkları gibi, hep ayakkabınızın altındaki çamur gibi davransalardı, acaba nasıl bir tepki gösterirdiniz? Siz ana kucağında yetiştirilmiş bir çocuksunuz! Benden daha başka bir eğitim aldığınız hemen belli oluyor..."

Biraz sakinleşmiş gibiydi.

"İyi bir eğitimin iyi bir insan yaptığına mı inanıyorsunuz? Fakat kimi vardır çamurun içinde kendini daha iyi hisseder."

Meier sesini çıkarmadan öfkeyle genç adamın yüzüne baktı. Sonra aniden bir kahkaha attı ve: "Ah, biliyor musunuz bu gibi şeylere kafa yormaya ne gerek var!" dedi. "İnsan yaşamı o kadar kısa ki... Ölüm çok çabuk geliyor! Elimizden geldiğince bir güzel yaşayalım! Güzel yaşamak içinse para gerekli. Fakat hem namuslu kalıp, hem de paralı olmak çok zor..."

"Bu nedenle de siz namussuz yolu mu seçtiniz? Fakat şimdi anlamadığım bir şey var... Niçin şu teğmenin peşindesiniz? Onun başına bir şey geldiğinde elinize para geçmeyecek ki!"

Pagel aynı anda ufak tefek adamın dik bakışlarını üzerinde hissetti. Fakat Meier konuşmadı, önlerine çıkan ilk yola saptı. "Lanet olsun," diye homurdandı. "Şu otomobili de nereye bıraktım? Kafam iyice karışıktı herhalde... Bana öyle geliyor ki, hep aynı yerde dönüp duruyoruz." Bir an sustu, yanındaki Pagel'e dik dik bakıp: "İsterseniz beni yalnız bırakabilirsiniz!" dedi. "Nasıl olsa pek yardımınız dokunmuyor."

"Sizin başınıza bir şey geleceğinden korkuyorum da," diye konuştu Pagel. "Parmaklarınızdaki güzel yüzükler, cebinizdeki paralar..."

"Bana bir şey olmaz, az önce de söyledim ya! Ormanda kim yüzüklerimi çalacak?"

"Firariler!" dedi Pagel ve yanındaki adamın yüzüne baktı.

Fakat Meier'in kılı bile kıpırdamadı. bir süre sustuktan sonra sordu:

"Firariler mi? Onlar da nereden çıktı?"

"Hapishaneden buraya tarla işine gelmiş olan adamlar," diye yanıt verdi Pagel. Az önceki şüphesi acaba doğru muydu? Ne işi vardı bu adamın ormanda? "Onlardan beşi bu sabah firar etti."

"Vay canına!" diye Meier sesini yükseltti. Ürkmüş olduğu belliydi. Meier rol yapmıyordu. "Sizce bu adamlar şimdi ormanda mı saklanıyor? Yok canım, bana şaka yapıyorsunuz! Hem siz de burada tek başınıza gezinip duruyorsunuz..."

"Şaka filan yapmıyorum!" dedi Pagel ve cebindeki tabancayı gösterdi. "Ben jandarmaları arıyorum. Şu anda ormanda elliye yakın jandarma var."

"Vay canına!" dedi Meier tekrar ve olduğu yerde durdu. "Beş firari ve elli jandarma. Ortalarında da ben ve otomobilim! Başım derde girebilir... Siz bana baksanıza, hemen otomobilimin yanında olmalıyım! Şimdi geldi aklıma. Kara Topraklar! Biliyor musunuz orayı?"

Pagel düşündü, Meier orayı biliyordu, fakat bana söylemek istemiyordu. Yine içinde bir şüphe uyanmıştı. "Oraya hiç gitmedim.

Ancak nerede olduğunu haritadan biliyorum. Birnbaum yönünde. Biz ise Neulohe yönünde dolanıp duruyoruz."

"Ben çılgının tekiyim!" Meier yumruğunu başına vurdu. "Haydi gelin... Çabuk! Neydi adınız?"

"Pagel."

"Yürürken de gözlerinizi bir güzel açın! Bu kumlu topraklarda bir solucan bile tekerlek izleri kolayca görür! Buradan mı yürüyeceğiz? Peki, peki... Yeter ki doğru yoldan gidelim!"

"Evet," diye Pagel mırıldandı. "Fakat niçin aniden böyle heyecanlandınız? Ben de size hiçbir şey olmaz sanıyordum!"

"Yine de bir şey olursa..."

"Ne var bunda?

"Size ne, ne olacağından?"

"Sadece bilmek istiyorum."

"Bilmek istediğiniz bir şey varsa gazetedeki şu 'akıllı Mathilde'ye yazıp sorabilirsiniz!"

"Kara Topraklar'a gideceğimize söz vermedim..."

Meier olduğu yerde durdu, yanındaki genç adama şöyle bir baktı. Bakışları nefret doluydu. "Nedir bilmek istediğiniz?" diye homurdandı.

"Niçin bu kadar acele ediyorsunuz?

"Frankfurt'ta bir işim var da onun için!"

"Bu işiniz beş dakika önce de vardı! Fakat o zaman hiç aceleniz yoktu!"

"Siz olsanız otomobilinizin bir tutuklu tarafından çalınmasını ister misiniz? Tabii benimki Prackwitz'inki gibi pahalı ve şık bir Horch olmasa da, çalınmasını istemem. Fakat onlar bir Opel'i de yürütür..."

"Jandarmalardan söz ettiğimde de heyecanlanmıştınız," dedi Pagel.

"Hayır!"

"Evet, evet!"

"Peki, anlaşıldı... Ehliyetim yok. Polislerle başım derde girsin istemiyorum."

"Yaptığınız işler nedeniyle, öyle değil mi?"

"Olabilir... Biraz karaborsaya el attım sayılır."

Pagel yanındaki ufak tefek, çirkin adama sesini çıkarmadan şöyle bir baktı. Düşündü, söyledikleri doğru olabilir. Fakat bana kalırsa bu herif doğruyu söylemiyor.

"Peki, bugün ormanımızda ne işiniz var?" diye sordu.

Ancak Meier kurnazın tekiydi. Bu soruyu çoktan bekliyordu. İlk karşılaştıklarında sarhoş ağzıyla teğmene lanetler okumuş, ondan öç almak istediğini söylemişti. Fakat az önce Pagel'in "Kara Toprakları" tanımadığını duyunca, rahatlamıştı.

"Burada ormanınızda ne işim mi var?" dedi. "Bilmeniz gerekir, fakat ağzınızı sıkı tutacağınıza eminim. Size Kniebusch'unuzu geri getirdim. Kütük gibi sarhoş otomobilimde uyuyor!"

"Fakat o Frankfurt'a duruşmaya gitmişti..."

"Bu çok doğru!" Meier yine üste çıkmıştı. "Haydi yine yolumuza devam edelim, dosdoğru 'Kara Topraklar'a gidelim! Bäumer ile ilgili dava konusunda bugün ilk duruşma vardı... Sizin yüzbaşınız da oradaydı, fakat duruşma başlamadan çekip gitti. Adamın aklında otomobilden başka bir şey yoktu!"

"Peki, ya duruşma nasıl geçti?"

"İptal oldu! Katılım olmadı! Çünkü Bäumer bu sabah tüydü! Galiba bugün herkes tüyüyor. Ben de... Az sonra çekip gideceğim! Yaşasın! İşte bir tekerlek izi. Gelin benimle de Kniebusch'unuzu görün. Size yalan söylemediğimi anlayın..."

"Peki, niçin buraya ormana geldiniz? Kniebusch'u buraya getiren köye girer. Hem otomobilinizi niçin kaybettiniz?"

"Kafayı bulmak nasıl oluyor, haberiniz yok galiba? Hiç içki içip, sarhoş olmamışa benziyorsunuz! Sarhoş sarhoş köye girip de herke-

se rezil mi olalım? Köyün arkasından dolaşalım dedik. Bir ara indim, rahatlamak için. Uyuyan Kniebusch ise otomobilde kaldı. Yolun kenarındaki bir çukurda işimi bitirdikten sonra tekrar yukarı çıkmaya çalışırken yuvarlandığımı hatırlıyorum. Sonrasını ise bilmiyorum. Biraz uyumuş olabilirim. Yola çıktım, sağıma soluma bakındım. Otomobil filan göremedim. Yürümeye başladım ve az sonra da sizinle karşılaştım. Heeey, işte bakın şurada duruyor otomobilim!"

Gerçekten de Prackwitz'in otomobili gibi koskocaman, pahalı bir araç değildi. Orta boy bir Opel'di... Fakat bu Pagel'i hiç ilgilendirmiyordu. Küçük olduğu gibi alçaktı da. Orman korucusu Kniebusch başı toprakta, ayakları otomobilin içinde uyumaktaydı. Pagel o anda Meier'e başka sorular da sorabilirdi. Örneğin "Kara Topraklar" denen yeri nereden biliyordu? Fakat vazgeçti, Meier her sorusuna yalan yanlış bir yanıt bulacaktı. Ne de olsa o yalanlarla gerçeklere karman çorman olmuş adamın tekiydi. Şimdiye kadar anlattıkları da hem yalan, hem gerçek olabilirdi. Pagel'i biraz rahatsız eden tek şey vardı, bu da esrarlı teğmenin Meier'in anlattıklarının içinde hiç yer almamasıydı. Bu herifin ağzından gerçeği öğrenmek çok sürecek, diye düşündü. Şu anda önemli olan orman korucusunun bir an önce eve götürülüp, yatağına yatırılmasıydı. Böyle başı yerde uyumak yetmişine yaklaşmış bir insan için hiç de sağlıklı değildi!

"Otomobile yatıralım!" diye Pagel emreder gibi konuştu. Meier ise yaşlı adam otomobilden çekip çıkarmak istiyordu.

"Niçin otomobile yatıracakmışız? Benim acelem var! Çıkarıp yere uzatalım!"

"Otomobile dedim! Herhalde Kniebusch'u sarhoş eden de siz olacaksınız. Şimdi evine bırakmak zorundasınız!"

"Acelem var dedim! Ve Neulohe'de beni kimse görsün istemiyorum!"

"Bundan korkmayın! Orman yolundan da gidiliyor Kniebusch'un evine. Bu yolda kimse karşınıza çıkmaz!"

"Peki çıkarsa ne olacak? Jandarmalar veya firariler karşıma çıkabilir! Hayır, hayır, ben buradan kirişi kıracağım!"

"Meier!" diye Pagel sesini yükseltti. "Akılsızlık etmeyin! Buradan çekip gitmenize göz yumacağıma, lastikleri kurşunlarım!"

Meier öfkeyle genç adamın elindeki tabancaya baktı.

"Tutun bakalım kollarından!" diye homurdandı. "Önce tabancanızı cebinize sokun yine! Kniebusch'u şu köşeye dayayalım! Nasıl oturtacağımız hiç önemli değil. Nasıl olsa yolda bir yana yuvarlanacak. Önemli olan otomobilin kapısının doğru dürüst kapanması. Bilmiyorum niçin..." Meier iyice öfkelenmiş gibiydi, "... şu Neulohe'de başım hep dertte! Burada neye el atsam işim ters gidiyor! Fakat bir gün gelecek, intikamımı alacağım! Görürsünüz siz o zaman gününüzü!"

"Merak etmeyin, biz çoktan gördük günümüzü!" diye Pagel gülümseyerek konuştu ve Meier'in yanına oturdu. Tabancayı eline almasının ardından ufak tefek adamın nasıl daha da küçüldüğünü görüp sevinmişti. "Ben sizin yerinizde olsam korna da çalmam! Firariler altınızdaki arabaya el koyup, kolayca Berlin'e doğru gaza basarlar! Hey, bu da ne?"

Aynı anda mavi beyaz kocaman bir otomobil virajda karşılarına çıktı.

"Yüzbaşının Horch'u bu!" dedi Meier ve otomobilini iyice yolun kenarına sürdü. "Yanında da tatlı kızı Weio oturuyor!" Meier sırıtıyordu. "Bizi tanıdıklarını sanmıyorum. Hemen bir elimle yüzümü kapattım. Kızına otomobilini gösteriyor olacak! Keyfine baksın, yakında kim bilir neler olacak?"

"Ne demek istiyorsunuz, Meier?" diye Pagel alay eder gibi sordu. "Artık siz yanında olmadığınız için iflas mı edecek yoksa?"

Meier sesini çıkarmadı. Otomobil kullanmakta pek deneyimli değildi, ormanın toprak yollarında dikkatli sürmek zorundaydı. Az sonra Kniebusch'un evine vardılar. Yaşlı adamı taşıyıp, yatağına yatırdılar. Koltuğunda oturan eşi suskun suskun adamlara baktı. Onu

sarhoş eve getirmiş olmalarına, üstündekilerle yanlış yatağa yatırmalarına sesini çıkarmadı.

"Tamam, Meier!" dedi Pagel. Ufak tefek Meier çabucak otomobiline bindi. Genç adam bir süre konuşmadı, sonra elini uzatıp: "İyi yolculuklar!" diye konuştu.

Meier başını çevirip, ona baktı, uzattığı ele de baktı.

"Size bir şey söyleyeyim mi..." Bir an için sustu. "Adınızı yine unuttum. Fakat önemli değil... Elimi sıkmanıza gerek yok. Çünkü sizin gözünüzde ben domuz herifin biriyim! Ancak size elini verecek kadar da domuz biri değilim... Haydi, güle güle!"

Meier otomobilin kapısını çarparak kapattı. Pencereden el salladı. Yüzünde hüzünlü bir ifade vardı. Sonra gaza bastı. Pagel biraz şaşkın uzaklaşan otomobilin peşinden baktı. Zavallı domuz! diye düşündü. Çiftliğe doğru yürüdü.

Düşündü. Acaba Studmann'a veya Beyefendi'ye bir şey söylese miydi? Bunu iyice bir düşünmeliydi...

On Üçüncü Bölüm

Çaresiz ve terk edilmiş

1

30 Eylül... Neulohe'de yeni bir gün başlıyordu. Asık suratlı ve üzgün bir gün olacağa benziyordu. Köyün üzerinde esen rüzgâr sadece yaprakları önüne katıp bir yerlere götürmüyordu. O gün sevgi ve nefret, aldatma, kıskançlık ve kişisel çıkarlar her şeyi yok edip götürecekti. İnsanlar güz yaprakları gibi dört bir yöne sürüklenecek, birbirlerinden uzaklaşacaktı. Ve insanların yazgısının belli olacağı 1 Ekim henüz gelmemişti!

Von Studmann o sabah erkenden uyandı. Başucundaki saat dörtte çalmıştı. Hava henüz aydınlanmamıştı. Her yer sessizdi. Bu sessizliği tek bozan odasının çevresinde dolanan rüzgârdı. Von Studmann için o günün diğer günlerden pek farkı yoktu. Her sabahki gibi, bugün biraz erken de olsa, sıcak yatağından çıktı. Bir görevi yerine getirecekti. Kiranın karşılığı nakit parayı temin etmeye gidecekti. Ve bunu başaracağına çok emindi. Emin olduğu başka bir şey

daha vardı. Frankfurt'tan getireceği paranın kira ödemenin ötesinde başka şeyler için de kullanılacağına inanıyordu.

Tıraş olmak için aynanın karşısına geçti. Kente ineceği günlerde arka arkaya sakal tıraşı olmaya itina ederdi. Bir an düşündü, bu sabahki tıraşlardan biri Neulohe içindi... Eva von Prackwitz için... Fakat bu düşünceden hemen vazgeçti. O ne lise son sınıf öğrencisiydi ne de Don Juan! Çiftleşmeye hazır bir yaban horozu da değildi...

Tıraşın ardından büroya geçti. Yazı masasının üzerinde duran bir kâğıt parçası dikkatini çekti. Kâğıtta şöyle yazıyordu: "Yola çıkmadan önce lütfen beni uyandırın. Size bir haberim var. Pagel"

Studmann biraz şaşırmıştı. Pagel'in ona önemli ne haberi olabilirdi? Yan odaya gidip, yavaşça kapısını araladı. Bürodan içeri vuran ışıkta genç adamın sakin sakin uyduğunu gördü. Perçemleri alnına düşmüştü, dudaklarında sanki bir gülümseme vardı. Onu böyle uyur gören Studmann'ın aklına lise günlerinden bir deyim geldi: "Mutlu doğdu, boşuna yaşadı, herkes gibi öldü gitti..."

Studmann genç adamın haberinin o kadar önemli olmayacağını düşündü. Yarın da öğrenebilirdi. Bırak uyusun! dedi kendi kendine. Saat henüz dörttü. Onun gibi genç birine iki, üç saat daha uyku mutlaka iyi gelirdi. Dikkatle kapıyı tekrar kapattı. Frankfurt'a ilk trenle gidecekti. Eva von Prackwitz böyle istemişti. Şimdi Pagel'i uyandırıp anlatacaklarını dinlemekle zaman yitirecek, belki de trenini kaçıracaktı.

Aynı anda kahvaltısını getiren hizmetçi kız içeri girdi. Gözlerinden uyku aktığı belliydi. Her zamankinden daha da pasaklı bir görünümü vardı. Masanın üzerine bıraktığı kahve Studmann'ın iştahını kabartmadı. Otelde çalıştığı yıllardan bu yana yiyecek ve içeceğin itinalı yapılmasına çok önem veriyordu. Hizmetçi kıza bir şey söylemek istedi, fakat son anda vazgeçti. Söyledikleri hemen villadaki aşçı kadının kulağına gider, o da Hanımefendi'ye anlatılırdı. Studmann o günlerde Eva von Prackwitz ile arasını açmak niyetinde değildi!

Dışarıdan tekerlek sesleri duyuldu. Arabacı Hartig gelmiş olacaktı. Studmann kahveyle yanındaki bir dilim ekmeğe dokunmadı. Paltosunu giydi, bir sigara yaktı ve dışarı çıktı. Hartig, arabasının yanında durmuş, o gece nöbet tutmuş olan jandarmayla çene çalıyordu. Studmann, onları selamladı ve jandarmaya gecenin nasıl geçtiğini sordu. Asık suratlı adam bütün gece üşüdüğünü söyledi. Boşuna nöbet tutmuştu! Ormanda bütün gün yapılan arama da hiçbir işe yaramamıştı. Adamların hiçbir izine rastlamamışlardı!

"Yapılanlar saçmaydı," diye homurdandı jandarma. "Her şey başka türlü yapılmalıydı." Ve başladı kafasından geçenleri anlatmaya.

"Kusura bakmayın, fakat trene gitmeliyim," diye von Studmann adamın sözünü kesti. "İçeride sıcak kahve sizi bekliyor. İyi gelir. Ben daha dokunmadım... Sadece gürültü yapmayın, yan odada bir uyuyan var..."

Jandarma ona teşekkür etti ve kapıyı açıp, içeri girdi. Studmann elinde sigarası arabaya bindi. Asık suratlı Hartig istasyona doğru yola koyulduğunda saat dördü çeyrek geçiyordu.

"Saat dördü çeyrek geçiyor," diye Eva von Prackwitz mırıldandı. Başucundaki küçük saate inanmaz gözlerle baktı. Sanki az önce biri seslenmiş ve onu uyandırmıştı. Bir an düşündü, acaba Weio mu seslendi, yoksa Achim mi? Yattığı yerde doğruldu, gece lambasını yaktı ve yastığı arkasına dayayıp, yatağında oturdu.

Küçük saatin tik taktığını duydu. Yanında duran kol saati sanki daha hızlı çalışıyordu. Fakat ikisi de dördü çeyrek geçeği gösteriyordu. Tek gürültü dışarıda, villanın çevresinde dönenip duran sert rüzgârdı. Kimse ona seslenmiyordu. Herkes derin bir uykuda olacaktı. Eva von Prackwitz kendini dinç hissediyordu, uykusunu almıştı, içi de rahattı. Fakat kahvaltının başlamasına daha dört saat vardı. Ne yapacaktı saat sekize kadar?

Biraz olsun oyalanmak için bakışlarını yatak odasında gezdirdi. Duvarlarında, mobilyalarında, perdelerinde... Acaba kalkıp,

Weio'ya mı baksaydı; düşünde bağırmış olabilirdi? Fakat yatağın içi ne güzel sıcaktı, insanın canı kalkmak istemiyordu. Hem Weio küçük bir çocuk değildi ki... Her gece ağlıyor, bağırıyor diye beş, altı kez yanına koştuğu o yıllar çoktan geride kalmıştı. Geçmişteki o güzel, mutlu yıllar, sevinç dolu bir yaşam sürdürdüğü o günler... Şimdiki gereksiz kaygılar ve sorunlar o yıllarda yoktu!

Oturduğu yerde şöyle bir doğruldu, yüzünün hatları gerildi. Kendini birden rahatsız hissetti. Bu evde yaşayan ve yavaş yavaş parçalanıp dağılmakta olan ailenin bir parçası olduğunu kavramıştı. Eşinin yatak odasının kapısı ona kapalıydı. Dün akşamki tartışmanın ardından kilitliydi de. Alnında kırışıklıklar vardı. Omuzları da çökmüştü. Kendini birdenbire çok yaşlanmış hissetti. Düşündü, ben onunla nasıl yaşadım, ona nasıl katlandım bu kadar yıl? Şimdi olsaydı bir hafta bile birlikte yaşamazdı. Fakat o eşine yirmi yıl dayanmıştı... Buna inanamıyordu. Sabırlı olma, bağışlama, göz yumma yeteneğini artık yitirmiş olduğunu fark etti. Her kadın gibi gerektiğinde zekâsını kullanarak eşinden bir şey beklemek de istemiyordu. Ona olan sevgisini nasıl yitirmişse, onun üstesinden gelme yeteneği de yok olup gitmiş gibiydi...

Çakırkeyif eve döndüğü akşamlar olmuştu. Böyle anlarda üzerinden yayılan içki, sigara karışımı tuhaf kokulara, bir sürü laf kalabalığına, aşırı ilgi ve sevecenliğe her eş gibi o da yıllarca katlanmıştı. Şimdi de, bugün öğleden sonra Birnbaum'daki kardeşine gidip, cakayla yeni otomobili göstermesi inanılmaz bir akılsızlıktı. Üstelik böyle şeylere pek aklı ermeyen kızını da yanına almıştı. Tabii Violet için yepyeni, gösterişli bir otomobille Birnbaum'a gitmek çok heyecan verici bir olaydı. Baba, kızını kendi yanına çekmiş gibiydi. Hatta o gün on beş yaşındaki Violet'e yaşamında ilk kez birkaç kadeh likör içmesine izin vermişti. Eşi, bir kadeh, demişti. Kızı ise, iki kadehten söz etmişti... Eva von Prackwitz emindi, mutlaka dört veya beş ka-

deh likörün tadına bakmıştı. Bütün bu son davranışları, uzun yıllar evli bir kadının bile katlanamayacağı şeylerdi!

Eva von Prackwitz yemek odasında oturuyordu. Akşam yemeği için her şey hazırdı. Eşiyle kızının dönmesini bekliyordu. Hizmetçi kız bekliyordu, mutfaktaki aşçı kadın da. Günün birinde böylesine öfke dolu eşinin eve gelmesini bekleyeceği aklının köşesinden bile geçmemişti. Şimdiye dek hep bu gibi kadınların eşleri tarafından komik duruma düşürüldüklerini, aşağılandıklarını düşünmüştü. O kadınlar erkeklerini zincirlere bağlamazdı, istedikleri gibi yaşamalarına göz yumardı.

Ve birden yemek odasının kapısı ardına kadar açıldı. Babayla kızı kahkahalar atarak, neşeyle içeri girdiler. Birnbaum'dan ona selamlar getirdiklerini söylediler. Aman tanrım, Egon Dayı tirbuşonu bulamayınca elindeki şişeyi masanın kenarına vurarak açmıştı... Ufukta şimşekler mi çakıyordu?

"Anne, orman yolunda karşımıza küçük bir Opel çıktı," diye Weio neşeyle anlatmaya devam etti. "Bizim uslu Pagel içinde oturuyordu. Direksiyonda ise, sana yemin ederim, genç bir kadın vardı! Biz yanından geçerken çabucak eliyle yüzünü örttü..."

Tamam! Yeterdi bu anlattıkları! Eva von Prackwitz'in verdiği ters karşılıklar kavgaya, gözyaşlarına neden oldu. Vicdanı pek rahat olmayan baba çok öfkelendi.

"Sen benim otomobilimi kıskanıyorsun, hepsi bu!"

Weio hüngür hüngür ağlayarak: "Sen bizim mutluluğumuza engel olmak istiyorsun! Hiçbir şeyimize izin vermiyorsun! Şimdi de babama baskı yapmaya başladın!"

Babayla kızı annelerine karşı ortak cephe almıştı. dışarıda, kapının ardında uşaklar kulak kesilmişti. Senin ailen böyle günleri de mi görecekti, Eva? Baba evini terk etmeye hazırlanırken, doğru dürüst bir adamla evleneceksin, diye yemin etmişti. Çünkü babanın saygı-

sız ve kaba davranışlarından nefret ediyordun! Fakat şimdi hepimiz delirdik mi? Hepimiz hasta mıyız? Şu enflasyon denen şey havada uçuşan, insanları hasta eden bir zehir mi? Yıllarca itinayla yetiştirmiş olduğun o küçük kız, şimdi karşısında bağırıp çağıran, hüngür hüngür ağlayan senin Violet'in mi? Bir zamanların nazik, açık sözlü, bakımlı erkeği, şimdi el kol hareketleriyle: "Bana emredemezsin!" diye bağıran hâlâ senin eşin mi? Ve sen kimsin? Şimdi burada oturmuş her şeyi dinleyen, öfkeyle yanıtlar veren, gözünün önünden başka bir erkek gitmeyen, birincisi yanındayken kendine başkasını arayan kadın eski Eva mısın? Lanet olsun, lanet olsun hepimize! Birinin ötekinden farkı yok.

Hızla yukarı çıktı. Bir an önce odasına kapanmak istiyordu. Eşiyle kızını aşağıda öyle bıraktı. Tek başına olmak istiyordu. Odasının pencereleri ardına kadar açıktı. Temiz hava içeriyi doldurmuştu. Pencereleri kapattı. Az sonra kaloriferin sıcaklığını hissetti. Odadaki sabun ve parfüm kokusunu içine çekti. Rahatlar gibi oldu. Ne de olsa burada kendi dünyasındaydı. Şöyle bir banyoya girse, yıkansa ne güzel olurdu. Fakat o anda vücudunu görmek istemiyordu. Çabucak üstünü değiştirdi, odanın karanlığında gece masasında duran Veronal kutusunu buldu. Bir süre önce diş kökleri ağrıdığında doktorunun verdiği ağrı kesici ve sakinleştirici bu ilacı saklamıştı. Ağzına bir draje attı ve yatağına uzandı. Çabucak uyuyacağını ümit ediyordu.

Az sonra rahatladı, kendine gelir gibi oldu, az önceki konuşulanlar yavaş yavaş kafasından silindi. Ve aynı anda odasının kapısı açıldı. Gelen eşiydi. Gürültü yapmadan yanına yaklaştı ve çekine çekine sordu: "Eva, uyuyor musun? Yanına gelmek istiyordum..."

O anda yaşamından tiksindi. Adamın karşısında öyle duruşuna gülmemek için kendini zor tuttu. Saçlarına ak düşmüştü, fakat hâlâ akıllanmamıştı! Üzerinde en güzel pijamalarından biri vardı. Eşinin yanına gelmeden önce şıklaşmıştı! O her dönem sınıfta kalan bir okul öğrencisiydi.

"Eva! Eva! Eva!" dedi birkaç kez arka arkaya. Eşi sesini çıkarmadı, sadece karşısında duran adama baktı. Kapıdan süzülen ışıkta siluetini seçiyordu. O ise yataktaki kadını göremiyordu, sadece yüzünü biraz seçiyordu. "Eva!" Sesi bu kez hüzünlü çıkmıştı. Adam eşinin uyuduğuna pek inanmıyor gibiydi. Bir şeyler mırıldandı. Biliyordu, ne yapacağına karar veremediği anlarda o hep böyle mırıldanırdı. Dönüp, dışarı çıktı. Odanın kapısı kapandı. Eva von Prackwitz az sona eşinin odasının da kapandığını duydu.

Hemen yattığı yerden fırladı. Ayakları çıplak hızla kapıya koştu ve kilidi çevirdi. Kulağını kapıya dayadı, dışarıyı dinledi. Derin bir nefes aldı. Şimdi memnundu. İşte böyle yapmak en doğrusuydu! Beyefendi, anladın mı ne demek istediğimi, senin için her şeyin artık bittiğini? Villada tek ses yoktu. Eşinin homurtuları, öfkeli sözleri bile duyulmuyordu. Bir ölü sessizliği vardı her yerde... Yavaş yavaş yatağına döndü. Uzandı. Veronal etkili olmaya başlamıştı. Az sonra gözleri kapandı. Uyudu.

Ve şimdi saat dördü yirmi geçiyordu. Gözlerini açtığında kendini rahatlamış hissetmişti. Sanki birisi onu çağırmıştı. Anımsadı. Ona seslenmiş olan ne kızıydı ne de babası. Fakat kendini niçin böyle rahat, hatta keyifli hissediyordu?

Oturduğu yerde hafif öne doğru eğildi. Biraz dermansız gibiydi. Tekrar yatağına uzandı, ince yorganı iyice üzerine çekti, dizlerini kırdı, sanki birisine sokulmuş gibi öyle yatmaya devam etti. Canı tekrar uyumak istiyordu. Evet, biraz daha uyuyabilse ne iyi olurdu. Şimdi yataktan çıkarsa kahvaltı masasına oturana kadar o dört saati nasıl geçirecekti? Tanrım, kahvaltı masasında suratını assa mıydı, yoksa gülümsese miydi? Ne konuşacaktı, söze nasıl başlayacaktı? Masaya oturmadan doğru büroya da gidebilirdi. Fakat von Studmann o sabah yola çıkmıştı. Genç Pagel ise daha çok gençti. Onunla

ne konuşabilirdi? Neyse, dedi kendi kendine. Şimdiye kadar bütün günler bir şekilde geçip gitmemiş miydi?

İyi uykular!

2

O gün sabaha karşı bir ara uyanmış ve tekrar uykuya dalmış olan Eva von Prackwitz ikinci kez gözlerini açtığında başucundaki saatin dokuz buçuğu gösterdiğini fark etti. Yatmadan önce aldığı ilaçla tam on iki saat sürmüştü uykusu! Her tarafı ağrıyordu, başı da zonkluyordu. Gözlerinde de tuhaf bir basınç vardı. Sanki ya az önce ağlamıştı ya da şimdi gözyaşları dökmeye hazırlanıyordu. Yatağından çıktı, homurdanarak çabucak giyindi. Şu Veronal denen ilacı bir daha almamaya yemin etti. Onu daha önce uyandırmamış oldukları için eşine, Weio'ya, hizmetçi kızlara ve Hubert'e öfkelendi...: Dışarıda yağmur yağmamasına karşın ağaç dallarından sular damlıyordu. Hüzünlendi. İçine doğdu, bugün ne ona ne de başkalarına mutluluk getirecekti...

Kahvaltı masasında sadece bir kişilik servis vardı. Achim'le Violet çoktan kahvaltı etmiş olacaktı. Küçük çanı alıp, salladı. Gelen giden olmadı. Birkaç kez çaldıktan sonra Hubert değil, Armgard elinde kahve ve yumurtayla göründü. Kadının yüzündeki zoraki gülümseme Eva von Prackwitz'in hiç hoşuna gitmedi.

"Beyefendi ile Violet kahvaltı ettiler mi?" diye sordu.

"Evet Efendim, saat yedide..." Armgard çabuk çabuk konuşmuştu. "Beyefendi'yle küçükhanım otomobille yola çıktılar!"

Aşçı kadının "otomobil" kelimesinin üzerine basa basa konuşması dikkatini çekti. Sanki Horch villaya ve mutfağa görkem getirmişti! Armgard onunla gurur duyuyor gibiydi. Şimdi o artık "soylu bir aile"nin yanında çalışan aşçıydı...

"Peki, ben niçin uyandırılmadım?" diye biraz öfkeli sordu.

"Sayın Beyefendi sizi uyandırmamızı bize yasakladı," diye Armgard mırıldandı. "Sayın Beyefendi ile küçükhanım sizi uyandırmamaya çok dikkat ettiler. Ayaklarının ucuna basa basa merdivenleri indiler. Kahvaltı ederken de aralarında fısıldaşarak konuştular."

Evet, evet, mutlaka onu düşündükleri ve rahatsız etmemek için dikkatli olmuşlardı! Otomobil gezintisine gitmelerine engel olabilirdi, belki de onlarla birlikte gitmek isteyebilirdi! Onlar çok korkak, diye düşündü.

"Fakat yine de gürültü çıktı..." diye Armgard devam etti ve hafifçe gülümsedi.

Eva von Prackwitz aşçı kadının sözlerini duymamış gibi yaptı. Dün yeterince gürültü olmuştu. Şimdi ne duymak ne de anlatılanı dinlemek istiyordu.

"Eşim ne zaman döneceğini söyledi mi?" diye sordu.

"Beyefendi öğle yemeğine dönmeyeceğini söyledi," dedi Armgard ve Hanımefendi'nin ne söyleyeceğini merak edermiş gibi yüzüne baktı. Dün akşam Achim'le yaptığı tartışmayı evdeki bütün kızlar biliyor olacaktı. Hatta belki de bu arada bütün köylünün, babası da dahil, kulağına gitmişti. Karşısına çıkacak insanların ona dul veya terk edilmiş kadın gözüyle bakacağını biliyordu.

"Peki Armgard," dedi Eva von Prackwitz ve gülümsedi. "Pazar gününden kalan bonfileyi kesin, soğuk yiyeceğim. Yanında yeşil fasulye olsun... Buradaki birkaç kişiye yeter de artar bile." Sonra parmaklarıyla saydı. "Ben, Lotte, siz... Etti üç. Tabii Hubert de var. Demek ki dört kişiyiz yemekte."

Aşçı kadın bir an sustu, sadece Hanımefendi'nin yüzüne baktı. Eva von Prackwitz başını kaldırdı. Armgard'ın bakışlarında huzursuzluk sezdi. Gülümsemeye çalıştı. Elindeki kahve fincanını masaya bıraktı.

"Ne var, Armgard? Bana niçin böyle bakıp duruyorsunuz?" diye yüksek sesle sordu.

"Sayın Hanımefendi..." Armgard'ın yüzü birden kızardı. "Hubert'i saymanıza gerek yok... Beyefendi bu sabah Hubert'i işten çıkardı! Kahvaltıdan önceki gürültü o tartışmaydı. Mutfağa kadar duyuldu. Duymak istemedik, fakat o kadar..."

"Hubert şimdi nerede?" diye Hanımefendi aşçı kadının sözünü kesti. "Ayrıldı mı buradan?"

"Hayır, Efendim! Aşağıda odasında, eşyalarını topluyor..."

"Yollayın onu bana! Deyin ki, Hanımefendi seninle konuşmak istiyor!"

"Sayın Hanımefendi, fakat Hubert Beyefendi'yi tehdit etti... Dedi ki..."

"Armgard, bırakın bana böyle şeyler anlatmayı da, Hubert'i yanıma çağırın!"

"Başüstüne, Efendim..."

Armgard başı önünde odadan çıktı. Eva von Prackwitz kahvaltısını yarıda bırakıp, masadan kalktı ve odanın içinde bir aşağı, bir yukarı yürüdü. Bugün de her şey ters gidecek, diye mırıldandı. O gece uyandığında kafasından geçirdiği şeyleri yine anımsadı. Her şey parçalanıp, dağılıyor, yok oluyordu... Ve o öyle durmuş, bakıyordu, elinden hiçbir şey gelmiyordu. Yine ne olmuştu? Şu Hubert denen adam acınacak birisiydi. Bu adamdan bir gün olsun hoşlanmamıştı. Kaç kez aklından geçirmiş, kapının önüne koyayım şu dik başlıyı, demişti kendi kendine. Bu adamın tuhaf biri olduğunu, hizmetçiler ondan şikâyet etmeden önce de, fark etmişti.

Demek ki işine son verilmişti. Eşi mutlaka çok önemli bir nedenle onu kapının önüne koymuştu. Ya sabah yumurtası çok katı olmuştu ya da çay kaşığını yere düşürmüştü. Achim şu andaki keyfiyle çabucak öfkelenebilir, her önüne gelenle kavga edebilirdi. Fakat niçin her şey çabucak olup bitiyor, onu hazırlıksız yakalıyordu? Eski yaşamı değişirken yerine yenisi gelmiyordu! Sanki yüzen bir buz kütlesinin üzerindeydi. Hep ufak ufak parçalar kopuyordu.

Kısa süre sonra hiçbir şey kalmayacaktı. Bir zamanlar anasıyla babası vardı. Onlarla iyi kötü de olsa anlaşıyorlardı. Şimdi o desteği de yitiriyordu. Bir eşi vardı, bir kızı vardı... Ancak şimdi onlar da yoktu. Uzaklaşmışlardı. Eskinden sağa sola gider, kimi toplantılara katılırlardı. Bir an düşündü, en son birlikte nereye gitmişlerdi? Kısa zamana kadar rahat bir aile yaşamı, güzel bir evi vardı. Şimdi ise kahvaltı masasında tek başına oturuyordu... Evin uşağı da kapının önüne konmuştu. Geceleri oda kapıları dikkatle kilitleniyordu. Demek ki günümüzde bir ev böyle oluyor, diye düşündü.

Kendini çok güçsüz hissetti. Üzüntü ve yılgınlıkla bitkinleşti. Yaşamında ilk kez düşündü, böyle yaşamaya değer miydi? Bu bataklıktan kurtulmak için mutlaka bir şey yapmalıydı. Fakat ne? Ne yaparsa yapsın daha derinlere çekiliyordu! Yaptıkları tersine dönüp, onu eziyordu.

Armgard yine kapıda göründü. Biraz sıkılgan, biraz inatçı konuştu: "Hubert artık görevde olmadığını ve buraya gelmeyeceğini söyledi."

"Şimdi görürüz ne olduğunu!" dedi Eva von Prackwitz ve öfkeyle yerinden kalktığı gibi hızla hole çıktı.

"Hanımefendi! Ne olur..." diye aşçı kadın peşinden seslendi.

"Ne oluyor?" Hanımefendi çok öfkeliydi. "Gevezelik yapmanızı istemiyorum."

"Fakat Hanımefendi, bilmeniz gereken bir şey var..." Armgard yanına sokuldu ve usul sesle devam etti: "Hubert Beyefendi'yi tehdit etti. Ona bir silah deposundan söz etti. Beyefendi'nin yüzü kireç gibi oldu..."

"Siz de bütün bunları bodrumdaki mutfağınızdan gördünüz ve duydunuz, öyle mi Armgard?" diye Hanımefendi alay eder gibi sordu.

"Yemek odasının kapısı açıktı, Efendim... Ben de o anda füme but almak üzere yukarı çıkıyordum..." Armgard yüzünü ekşitti.

Hanımefendi'nin sözlerine incinmiş gibiydi. "Ben çok meraklı değilimdir, fakat o anda konuşulanları duymamak mümkün değildi..."

"Tamam Armgard," dedi Eva von Prackwitz ve yoluna devam etmek istedi.

"Fakat Hanımefendi, bilmenizin doğru olacağını sandığım başka bir şey daha var..." diye aşçı kadın atıldı. "Hubert bir mektuptan da söz etti. Bu mektubu küçükhanım yazmış. Bu mektubun da silah deposuyla ilgisi varmış..."

"Bu kadarı da saçma!" dedi Eva von Prackwitz ve merdiveni inmeye başladı. Armgard'ın anlattıkları saçma şeyler, diye düşündü. Anahtar deliğinden bakarak gördüklerini, başını kapıya dayayarak işittiklerini şimdi bana anlatıyor. Hubert de dün öğleden sonra otomobil konusunu tartışırken Achim'in darbeden söz ettiğini duymuş olacak... İşine son verildiğini öğrenince de mutlaka ondan intikam almak istiyor. Ben şimdi aklını başına getiririm! Hele Weio'nun mektubunda bir silah deposundan söz etmesi saçmalıkların ne büyüğü. Bütün bunlar anahtar deliğinden bakanların uydurdukları şeyler!

Uşak Räder yatağın üzerine koyduğu bavuluna eğilmiş, çok itinayla katlanmış bir pantalonu içine yerleştiriyordu. Sanki her milimetreye dikkat ediyordu. Üzerinde bavulun durduğu yatağın çarşafı çıkarılmış, iskemlenin üzerine bırakılmıştı. Hubert, şilte kirlenmesin diye olacak bavulun altına kocaman bir kâğıt yaymıştı. En son ana kadar titizlik... İşte Hubert Räder böyle biriydi!

Karşısında soluk yüzünün hatları hiç kıpırdamayan, gözleri balığı andıran bu adamı gören Hanımefendi onu azarlamaktan vazgeçti. Gülümseyerek konuştu:

"Demek ki bizi terk ediyorsunuz, Hubert usta!"

Arkasına bakmadan bavuluyla ilgilenen genç adamın elinde şimdi bir yelek vardı. Şöyle bir ışığa tuttu, sonra astarlı yanını dışa çevirdi ve katlayıp, diğer eşyalarının yanına bıraktı.

"Doğru mu bu, Hubert?" diye Hanımefendi gülümseyerek devam etti. "Yanıt vermeyeceksiniz galiba? Bende mi sizi kızdırdım?"

Hubert ceketine uzandı, yeleğin üstüne koydu. Bir erkek ceketini katlamak kolay değildi. Sesini çıkarmadan işine devam etti.

"Hubert!" diye Hanımefendi sesini yükseltti. "Bırakın bu çocukluğu! Beyefendi'ye kızgınsanız bana da nezaketsiz davranmak zorunda değilsiniz!"

"Sayın Hanımefendi," diye Hubert mırıldandı ve küçük gözlerini iri iri açarak arkasındaki kadına döndü. "Beyefendi bana bir köle gibi davrandı..."

"Anlıyorum. Fakat siz de eşime pek nazik şeyler söylemediniz sanırım! Hatta duyduğuma göre onu tehdit de etmişsiniz."

"Evet, Sayın Hanımefendi bu doğru! Bizi dinleyen Armgard anlatmış olsa da yanlış değil! Üzgünüm... Acaba üzgün olduğumu Beyefendi döndüğünde kendisine iletmesini Sayın Hanımefendi'den rica edebilir miyim? Heyecanlı bir anımda bunu söyledim..."

"Peki, Hubert. Ben söylerim ona. Fakat neler olup bittiğini artık anlatın!"

"Küçükhanımın mektubundan burada söz edecek değilim," diye Hubert inatla devam etti. "Onu yakmayacağım. Daha doğrusu hemen yakmayacağım!"

"Hubert!" Eva von Prackwitz yine öfkelenir gibi oldu. "Ben sadece çalışanların işvereni değilim, ben aynı zamanda kızını merak eden bir anneyim de! Ne yazıyor cebinizdeki şu mektubunda Violet? Fakat vazgeçin şimdi böyle tuhaf tuhaf konuşmayı da, her şeyden doğru dürüst söz edin bana, Hubert..."

"Kusura bakmayın Hanımefendi, ben tuhaf konuşmuyorum!" diye uşak mırıldandı. Yüzünde tek kıl bile kıpırdamıyordu. "Ben böyle bir insanımdır!"

"Peki, kabul ediyorum; nasıl doğru buluyorsanız öyle anlatın! Fakat yeter ki bildiklerinizi bana anlatın, Hubert!"

Uşak Hubert Räder buz gibi bakışlı, balığı andıran gözlerini Hanımefendi'ye çevirdi. Bir an dikkatle baktı. Kadın düşündü, belki de şimdi benimle konuşabiliyor diye biraz olsun seviniyordur. Fakat bakışlarında sevincin tek belirtisi yoktu. Bir an hiç konuşmadan, sadece kadına baktı durdu. Sonra başını iki yana salladı: "Hayır!" dedi ve ceketini katlamaya devam etti.

"Hubert," diye Eva von Prackwitz rica eder gibi konuştu. "Niçin, hayır? Nasıl olsa bizi bırakıp gidiyorsunuz. Bana anlatacaklarınızın size hiçbir zararı olmaz ki! Hatta belki de birilerine yararlı olur?"

Hubert Räder sanki hiçbir şey duymamış gibi ceketiyle ilgilenmeye devam etti. Bir süre hiç kimse konuşmadı. Sonunda sessizliğini bozdu ve yine: "Hayır!" dedi.

"Niçin, hayır?" diye kadın fısıldar gibi sordu. "Ne demek istediğinizi ben anlamıyorum! Ne var bunda? Hem ben çok iyi bir bonservis yazacağım... Akrabalarımın yanında size bir iş de arayabilirim!"

"Ben bundan sonra aynı meslekte çalışmayacağım!" dedi Hubert kadının yüzüne bakmadan.

"Öyle mi? Mektubu yakmayacağınızı söylemiştiniz. Onu kullanacak mısınız? Yoksa karşılığında para mı isteyeceksiniz? Weio bir budalalık yapmış olabilir. Peki Hubert, ben o mektubu sizden satın alacağım. Karşılığında da ne isterseniz vereceğim... Yüz altın mark... beş yüz altın mark.... bin altın mark... Bakın Hubert, küçük bir kızın budalaca yazdığı bir mektup için bin altın mark!"

Çok heyecanlı konuşmuştu. Şimdi de çok heyecanlı, adamın vereceği yanıtı bekliyordu. Kafası karmakarışıktı, doğru dürüst bir şey düşünemiyordu. Bu tuhaf adamın soğuk bodrum odasında korkutucu bir gerilim hissediyordu. Böyle birisine nasıl dayanmıştı yıllar boyu? Uğursuzluğun, sorunların sonu gelmiyordu!

Hubert ağzını açar gibi yaptı. Acaba gülümsemek mi istiyordu? Eva von Prackwitz'in yüzüne baktı. Bakışları sanki kötülük ve tehdit doluydu. Kadının heyecanı birden ümitsizliğe dönüşüverdi. Karşı-

sındaki adam başını iki yana salladı ve yine: "Hayır!" dedi. Sonra yatağına doğru döndü ve bavuluna koyduğu ceketine baktı.

"Anlıyorum Hubert," dedi Hanımefendi. Sesi çok sert çıkmıştı. Yine öfkelenmiş gibiydi. "Bu mektup size verilmiş bir mektup değil. Şu sıralar Neulohe'de çok jandarma var! Ben hemen onları buraya çağırtacak ve eşyalarınızı arattıracağım!"

Tuhaf adam yanıt vermedi. Acaba söyleneni duymamış mıydı? Bütün dikkati tekrar eline almış olduğu ceketindeydi. Kadın ne yapacağını bilmiyormuş gibi uşak Hubert'e baktı. Rica, para, tehdit... Hepsi boşuna olmuştu. Daha ne yapabilirdi? Yüzüne mi gülseydi, yoksa tatlı dil mi dökseydi? Bu adamın kendini beğenmişliği hastalık derecesindeydi... Ona tatlı dil dökmekten iğrendi; hayır, o kadar alçalmayacaktı! Sonra yine kızı aklına geldi, o gizemli mektubu düşündü. Acaba Weio birinin emri altına mı girmişti?

Konuşmadı. Sadece bavulun üzerine eğilmiş adamı süzdü. Az sonra uşak Hubert başını kaldırdı, kadına baktı. Ağzını gülümser gibi açtı. Eva von Prackwitz kendini aşağılanmış hissediyordu. Adam da bunun farkına varmış gibiydi.

"Kusuruma bakmayın, Sayın Hanımefendi, fakat kendimi çok önemsemiyorum," diye konuştu. "Bu nedenle de paranıza gereksinim yok." Karşısındaki kadını tepeden tırnağa şöyle bir süzdü. Sözlerinin etkili olduğunu görüp, sevindi. Bir an sustuktan sonra devam etti: "Ekimin ikisinde Sayın Hanımefendi'ye bu mektubu postayla yollayacağım! Bunun için bana bir ödeme yapmanıza gerek yok!"

"İki gün sonra mı?"

Karşısındaki adamın ağzından çıkan bu sözler sanki bir gözdağı idi. Onun şu anda yapabileceği hiçbir şey yoktu. Eva von Prackwitz konuşmak istedi, fakat uşak Hubert elini kaldırıp onu susturdu.

"Sayın Hanımefendi'nin başka şeyler sormasına gerek yok," dedi. "Size ne söyleyeceğime ben karar veririm. Küçükhanım bana çok kötü davrandı. Ben onu ele vermedim, o ise beni işten atması için

babasını kışkırttı... Küçük düşmeyin, demiştiniz bana. Bunun söylemiş olmanızın tek nedeni, size bazı şeyler anlatmamı istemenizdi! Eğer ertesi sabaha kadar saygıdeğer küçükhanım Violet'i (bunu alay eder gibi söyledi), evet saygıdeğer küçükhanım Violet'i ertesi sabaha kadar gözünüzden kaçırmazsanız ona bir şey olmaz..."

"Şimdi burada değil... Babasıyla gitti..."

Kadın bir an düşündü. Kızının ardından annesi... her ikisi de bu adamın etkisi altına girmiş gibiydi. Kimdi bu Hubert Räder? Kaçığın teki miydi, yoksa arada sırada alay ederek bugüne kadar katlanmış olduğu çok çalışkan, fakat budala bir uşak mıydı? Şu anda Hubert'le alay etmek aklının ucundan bile geçmiyordu. Söylediklerini çok ciddiye alması gerektiğinin farkındaydı. Söyledikleri bir kaçığın budalaca söyleyebileceği şeyler değildi.

"Violet babasıyla gitti..." diye fısıldar gibi tekrarladı.

Hubert karşısındaki kadına uzun uzun baktı. Sonra başını salladı ve: "Akşama dönerler..." dedi. "Sayın Hanımefendi, o andan sonra kızınıza göz kulak olun, ertesi sabaha kadar..."

Ve arkasına döndü, yine bavulundaki eşyalara eğildi. Kadın konuşmanın sona erdiğini kavradı.

"Size iyi şanslar dilerim, Hubert!" dedi. "Lütfen büroya uğrayıp, bonservisinizle maaşınızı alın!"

Uşak sesini çıkarmadı. Bütün dikkatini, ceketini itinayla katlamaya vermişti. Balığı andıran soluk yüzü buz gibiydi. Odadan çıkan Eva von Prackwitz'in aklında bu yüz kalacaktı. İleride ne zaman uşak Hubert Räder'i düşünse gözünün önüne hep bu cansız balık yüzü gelecekti. Onu unutmayacaktı...

3

Eva von Prackwitz uşak Räder'in odasından öfkeyle çıkarken kapının arkasında duran Armgard'ın başına çarptı! Aşçı kadın bir

çığlık attı ve merdivenlere doğru koşmak istedi. Fakat Hanımefendi Armgard'ı kolundan tuttuğu gibi yüzüne haykırdı:

"Doğruca büroya gidip, en son maaşını al! Sonra da eşyalarını topla... Süt arabası seni köye bırakır!"

Eva von Prackwitz kadın aşçı Armgard'ın peşinden yalvarıp yakarmalarını umursamadı, yürüdü gitti. Az önce uşak tarafından küçültülmüş olması utanç vericiydi. İçerde konuşulanları bu kadının duyması daha da küçültücüydü. Kendini iyice aşağılanmış hissetti. Bu dayanılacak gibi değildi. O anda hem öfkeliydi, hem de memnun. Eşi uşağı kapının önüne koymuştu. O da aşçı kadını! Her şey parçalanıyor, yıkılıyordu... Bu evdeki işler ne olacaktı? Daha on yedi yaşındaki genç hizmetçi Lotte mi hem villanın yedi odasını toplayıp temizleyecek, hem de mutfağa girip, yemeği mi hazırlayacaktı? Evin beyi Achim von Prackwitz otomobil gezintisinden döndüğünde şaşırıp kalacaktı!

Eva von Prackwitz mutfağa gitti ve Lotte'ye yeni durumu anlattı. Yedi odanın toplanıp, temizlenmesi, ardından soğuk bonfile, yeşil fasulye, biraz sos da vardı, kuşkonmaz çorbasını da unutmasındı... Ah, dünkü bulaşıklar bir kenarda öyle duruyordu! "Ben size demedim mi, ertesi güne bulaşık kalmayacak diye! Söylediklerim niçin yerine getirilmiyor?"

Lotte sesini çıkarmadı ve ağlamaya başladı. Az sonra kendine gelir gibi oldu, hıçkırıklar içinde kuşkonmaz çorbasının nasıl yapıldığını bilmediğini söyledi. Hem kendisine böyle bağırılması da hoşuna gitmiyordu. Eğer Hanımefendi daha çok azarlarsa o da buradan ayrılacaktı...

Eva von Prackwitz kendini zorladı, az önce Hubert Räder'in söylediklerini bir daha düşünmeye çalıştı. Başaramadı. Kızına nasıl davranacaktı, eşine neler söyleyecekti? Kafası, onu sıkan, ona eziyet eden bir sürü şeyle doluydu. Fakat önce on yedi yaşındaki şu Lotte'yi sakinleştirmeli, sonra da kuşkonmaz çorbasının nasıl hazırlanacağını

tarif etmeliydi. Kurutulmuş kuşkonmaz kabuklarını, kavanozdaki kuşkonmaz parçalarıyla bir arada pişirip, ortaya bir çorba çıkarabilirdi. Ardından da genç kıza annesinden bir yardımcı isteyeceğine söz verdi. Onunla bütün bunları konuşurken, acaba şu iğrenç Armgard yine kapının arkasında durmuş bizi dinliyor ve Hanımefendi'nin içine düştüğü zor duruma seviniyor mu, diye düşünmeden de edemedi. Yedi odayı tek başına toplayıp, temizlemek tabii hiç de kolay bir iş değildi.

Eva von Prackwitz dışarı çıktı, büroya doğru yavaş yavaş yürüdü. Genç Pagel'e iki elemanın işten çıkarmış olduğunu ve ne yapması gerektiğini söylemeliydi. Fakat büronun kapısı kilitliydi. İçeride kimse olmadığında takılan tabelada: "*Büro kapalıdır. Önemli konularda lütfen villaya müracaat ediniz*" yazıyordu. Villada ise şu anda gözleri yaşlı küçük Lotte tek başına oturmaktaydı. Pagel tarlalarda olacaktı. İşten çıkarılmışlar büroya geldiklerinde kilitli kapı ve bu tabelayla karşılaşacaklardı.

Omuzlarını şöyle bir silkti. Yapacak bir şey yoktu! Saraya doğru yürüdü. Hiç olmazsa orada henüz her şey yolunda, diye mırıldandı. Fakat az sonra saraya vardığında kapının önünde bir el arabasının durduğunu gördü. Üzerindeki bavullar dikkatini çekti. Aynı anda iri atların çektiği babasının landonu saraya yanaştı.

"Elias, burada ne oluyor?" diye kadın çok şaşkın sordu.

"Günaydın Efendim!" dedi Elias ve şapkasını çıkardı. "Sayın babanızla anneniz bir yolculuğa çıkıyor..."

Eva von Prackwitz koşarak içeri girdi, hızla merdivenleri çıktı ve annesinin odasının kapısını açtı. Yaşlı Hanımefendi üzerinde mantosu ve başında şapkası öyle oturmaktaydı. Elinde birkaç şemsiye Jutta von Kuckhoff da hemen arkasında duruyordu. Annesi içeri giren kızına bakmadan iki hizmetçiye bir şeyler söyledi. Yanakları kızarmış kızlar gülümseyerek ellerindeki keten örtüleri eşyaların üzerine yaydı.

"Ah, gelen sen miydin kızım?" diye konuştu yaşlı kadın. "Yola çıkmadan önce tabii sana uğrayacaktık!"

"Fakat böyle aniden nereye gidiyorsunuz, anne?" dedi kızı Eva heyecanla. "Babamı en son dün gördüğümde yolculuğa çıkacağınızdan tek kelimeyle olsun söz etmemişti!"

"Bak sevgili kızım... dün gece... gözüme pek uyku girmedi..." Elini başına götürdü, derin bir iç çekti. "Eşin bizim güzel Neulohe'mize o adamları getirmek zorunda mıydı?"

"Fakat anne onlar çoktan buradan ayrıldılar!"

"Firar edenler olmuş! Ben bütün gece bir saat olsun gözümü kapatmadım. Hep gürültüler, sesler duydum... Merdivenin tahtaları gıcırdadı. Ah Marta, niçin öyle budala kaz gibi kıkırdıyorsun!" Yaşlı von Teschow kanepenin yanında duran kızı tıslar gibi azarladı. Yüzü kıpkırmızı olan genç kız başını iyice kanepeye doğru eğdi ve işine devam etti.

"Bütün bunları sen hayal ettin anne, boş yere kuruntuya kapıldın! Jandarmalar onları arıyor, yollarda nöbet de tutuyorlar. Hem jandarma üsteğmeni dedi ki..."

"Sevgili kızım, ben ne duydumsa onu söylüyorum sana! Buradan ayrılıyoruz. Baban da ilk kez benim isteğime karşı çıkmadı! Önce Berlin'e gideceğiz. Eva, Otel Kaiserhof'da kalacağız! Bir şey oldu mu bizi orada arayabilirsin... Gece uykumuzda öldürülmek istemiyoruz!"

Kızı Eva daha çok ısrar etmenin gereksiz olduğunu kavradı. Fakat babasının bu kez hiç itiraz etmeden eşinin isteğini kabullenmesini biraz tuhaf bulmadı da değil. Ne de olsa o güne kadar eşi ne derse desin Neulohe'den dışarı bir adım bile atmamıştı. Şimdi buradan ayrılmalarının iyi bir yanı da vardı. Hizmetçilerinden birini villaya alabilecekti. Çabuk çabuk Räder ile Armgard'ın işten çıkarılmış olduğunu anlattı. Yaşlı kadın bir süre sesini çıkarmadan, sadece başını sallayarak kızını dinledi.

"Sen çalışanlarınla hep sorunlusun," diye konuştu sonunda. "Bu insanları çok şımarttın mı işte böyle olur. Onları akşam dualarına bile yollamadın!"

Ve küçük bir tartışmanın ardından yaşlı von Teschow kararını verdi, Marta yardım etsin diye villaya yollanacaktı. Fakat genç kadın buna karşı çıktı. Hayır, villaya gitmeyecekti. O burada çalışmak için işe alınmıştı, villada çalışmak için değil! Yaşlı Hanımefendi Marta'yı kararından vazgeçirmeye çabaladı, kızı Eva fazla ödeme yapacağına söz verdi, yaşlı von Kuckhoff da bazı uyarılarda bulundu. Fakat Marta inat etti, villada çalışmayacaktı. Hanımefendi'ye karşı değildi, fakat yine de orada çalışmak istemiyordu. Sonra Trudchen'i odaya çağırdılar. Ancak o da villaya gitmek istemiyordu. Hiç olmazsa onun bir nedeni vardı. Villa köyden uzaktı ve firariler yakalanmadığı sürece orada yaşamaktan korkuyordu.

"Ben onun bu söylediklerine karşı çıkacak değilim," diye yaşlı kadın yanındaki kızına fısıldadı. "Hem sen kızın Violet için korkmuyor musun? Onu da bizimle Berlin'e yollayabilirsin!"

Eva von Prackwitz bir an düşündü. Bu hiç de fena bir öneri değildi.

"Fakat Violet babasıyla gezintiye çıktı."

"Ah, şu yeni otomobilinizle mi? Horst-Heinz hemen Berlin'deki dostlarına telefon etti. Böyle bir otomobil yirmi bin altın mark, dediler. Kira çok, diye sızlanırken bunun altından nasıl kalkabildiniz anlamıyorum!"

"Söyle anne, hangi kız bana yardıma gelecek?"

"Bak kızım, sen de kulağınla duydun... Ben onlara villaya gitmeleri için baskı yapamam! Eğer orada başlarına bir şey gelirse ömrüm boyunca kendimi suçlar dururum!"

"Tabii böyle bir şeyi ben de istemem, anne... Belki Minna'yı ya da Hartig'i kandırabilirim."

"Ben de sana yardımcı olmayı çok isterdim. Fakat sen geçmişte çalışanlarına biraz daha fazla söz geçirebilseydin hiç de fena olmazdı!"

Küçük iğnelemelerin ve özürlerin ardından ana kız vedalaştılar... Sonra aşağı indiler. Holde eşini bekleyen babası von Teschow'un üzerinde o gün takım elbise vardı. Sabah akşam lodenle gezen yaşlı büyük çiftçinin şimdi üzerindeki kentli giysisiyle görünümü çok tuhaftı.

"Eva sana bir şey söylemek istiyorum... Belinde sen arabaya binebilirsin." Kızının koluna girdi ve parka doğru yürüdü. "Şimdi sadece sana söyleyeceğim bir şey var, Eva. Bunu eşinle konuşamam... Hem o beni dinlemiyor, kafasına eseni yapıyor! Sen bu yolculuğu yaptığımıza mutlaka şaşırdın, değil mi?"

"Annem, firarilerden korktuğunuzu söyledi..."

"Saçma! Yoksa benim gibi bir adamın birkaç budala firariden korktuğuma inandın mı? Şu rezil Berlin'e onlar yüzünden mi gidiyorum sanıyorsun? Güldürme beni kızım, Horst-Heinz von Teschow öyle biri değildir! Hayır, hayır! Darbe planlandığı haberi kulağına geldi mi?" Sustu. Bir süre kızının yüzüne baktı. Eva von Prackwitz sesini çıkarmadı. "Bir şey söylemene gerek yok. Bazı belirtiler çok göze batıyor. Damadımın aniden Neulohe'ye geri dönmesi, altına yepyeni bir otomobil çekmesi... Bence eşin de bu işin içinde! Umarım otomobilini nakit parayla ödeyip, almıştır. Bazı heriflerden borç alacak kadar budala olduğunu sanmıyorum..." Kızı Eva susmaya devam etti. "Demek borçla aldı!" Yaşlı von Teschow sesini yükseltmişti. Sonra bir an gülümsedi ve "Haklıyım!" dedi. "Bazıları budala olmak için ellerinden geleni yapar! Fakat bana ne onun yaptığından! Senin bilmeni isterim, darbe başarısız olacak! Yapanlar o kadar ümitlenmesin, Rayh ordusu katılmayacak! Son günlerde sağa sola gidip geldim, konuşulanlara kulak kabarttım. Bu çocuk ölü doğacak!

Neulohe'den bile en fazla iki düzine budala katılacak! En başta da muhtar Haase! Ondan sonraki kurnaz da bizim damat Bey..."

"Baba, fakat köylüleri uyarmak gerekmiyor mu?"

"Ah, boşver! Bırak budalalar budalalıklarını yapsın. Bir şey söylersen sonunda sen suçlu çıkarsın! Belki birkaç yerde çatışma olur, sonra her şey biter ve unutulur gider! Bazı insanlar kavga etmeden yaşayamaz. Clemenceau ile Poincaré denen herifler de bizlerin birbirini yediğini görüp, kahkahalar atar... Bak sevgili kızım, biraz kafanı kullan ve kocanı düşüncesinden vazgeçir. Bence en iyisi sizlerin de Neulohe'den ayrılması! Burada kaldın mı, hiçbir şeye karışmasan da senden şüphelenirler. En iyisi çek git Neulohe'den!"

"Fakat Achim ötekilere katılmak istiyor!" diye kızı fısıldar gibi konuştu.

"Ah, kızım bir erkeğin nasıl kandırılacağını ben sana anlatacak değilim herhalde! De ki ona, bağırsak ağrılarım var, mutlaka Frankfurt'a gitmeliyim, apandisit olabilir... Yeter ki bir an önce buradan uzaklaş!"

"Bırak ne yaparsa yapsın, baba!"

Yaşlı adam bir an kızın yüzüne baktı ve sonra öfkeyle bağırdı: "Hay Allah! Sen ne duruma düşmüşsün! Ben de hep sanıyordum ki, kızım herkesten daha akıllı..."

"Ah, baba..."

"Peki, peki, bırak öyle ise Achim ne isterse onu yapsın! Otomobili de mahvolsun gitsin, bana ne!" Bir an sustu. Kafasından bir şey geçirdiği belli oluyordu. "Bak sevgili Eva, bir şey yap da otomobilin motoru yarın sabah çalışmasın! Studmann'a sor, o akıllının birine benziyor."

"Anlıyorum... Fakat baba sen şimdi buradan ayrılıyorsun, biz yarın kirayı kime ödeyeceğiz?"

"Ah, kira... Doğru! Peki parayı bir araya getirebildiniz mi? Ben gelene kadar bekleyin derim..."

"Hayır baba bu mümkün değil! Von Studmann öğleden sonra parayı getirecek. Paranın değer yitirmesini göze alamayız!"

"Hay Allah!" diye yaşlı adam tekrar sesini yükseltti ve şaşkın şaşkın kızına baktı. "Ben de sanıyordum ki para yarına kadar hazır değil. Peki, şimdi ne yapmamı istiyorsun?"

"Kime ödeyeceğimizi söyle, baba. Ben bu kadar paranın bir gün bile burada durmasını istemiyorum."

"Ve yarın darbe! Yarın mark daha da değer yitirebilir. Eva, en iyisi siz o parayla otomobili ödeyin."

"O zaman sana da kira karşılığı otomobili mi verelim istiyorsun? Bunu bana imzalı teyit etmelisin!"

"Hayır, yok öyle şey! Belki otomobil yarından sonra hurda olur! Para işine gelince akrabalık bozulur! Sana başka bir öneri, şu genç adamı, Pagel'di adı öyle değil mi, yarın Berlin'e Otel Kaiserhof'a bana yolla. Ben yol parasını üstlenirim, tabii üçüncü sınıf, biraz da cep harçlığı veririm."

"Bu mümkün değil, baba. Bazı nedenlerden parayı sana Achim'in kendi eliyle vermesini istiyorum..."

"Hay Allah!" diye yaşlı adam öfkelendi. "Keşke seninle konuşmadan çekip gitseydim! Elinizdeki parayı ne yapacağınıza da tek başınıza karar verirdiniz! Öyle ise Achim yarın Berlin'e bana gelsin!"

"Achim bunu yapmaz, baba! Yarın ne yapacağını biliyorsun..."

"Fakat önce borcunu ödemek zorunda! Borç her şeyden önce gelir!"

"Biz de bunu istiyorduk ya... Fakat sen..."

"Senin bütün istediğin bizim burada kalmamız! Hayır kızım, baban bunu yapacak biri değil. O akıllıdır. Elias, buraya gel bakayım! Şimdi beni dinle Elias. Bu akşam veya yarın sabah damadım sana bir tomar para verecek... Hani bugünlerde para dedikleri o değersiz kâğıt parçalarını... Anlıyor musun?"

"Evet, Beyefendi!"

"Bütün parayı eski kahverengi deri çantama koyduktan sonra doğru istasyona gidecek ve ilk trenle Berlin'e geleceksin. Trenden iner inmez de hemen kaldığımız Otel Kaiserhof'a geleceksin! Nerede olduğunu biliyor musun Elias?"

"Evet Beyefendi, Wilhelm alanında."

"Doğru, Elias. Hiç kimseye bir şey söylemek yok. Friedrich Caddesi'ndeki istasyonun önünden bir taksiye bin. Çantayı bir an olsun elinden bırakmayacaksın!"

"Başüstüne Beyefendi!"

"Kalabalıkta çantayı tuttuğun yerden kestiler mi Otel Kaiserhof'a elinde sadece sapıyla gelirsin..."

"Ben elimde çantayla geleceğim, Beyefendi."

"Bak Elias, çantanın içine birkaç taş koy da ağırlığını hep hisset..."

"Başüstüne, Beyefendi."

"Çok güzel. Her şey tamam mı, Eva'cığım!"

"Tamam da, sadece şu makbuz konusu var baba..."

"Sen de çok sorun çıkarıyorsun! Çok kötümser biz kızsın! Parayı elime alıp saymadan önce sana makbuz veremem ki..."

"Biz de Elias'a parayı makbuz olmadan veremeyiz!"

"Duyuyor musun Elias, sana güvenmiyorlar! Arabasında bağırıp ağladığı için ne kadar çok emziğini verdiğini anımsıyor musun? İşte şimdi kalkmış sana güvenmediğini söylüyor. Bak Elias, sana imzalı bir makbuz vereceğim. Oraya sana verecekleri milyarları mı, milyonları mı, her neyse o miktarı yazarsın. Anlaşıldı mı Elias?"

"Evet, Efendim!"

"Altına da parayı teslim aldığın saati, dakikasını da eklersin. Doların kuru için bu önemli! Bak bakayım, saatin doğru mu?"

Yaşlı Beyefendi ile Elias saatlerini karşılaştırdılar. Sonra Elias imzalı makbuzu teslim aldı. Landonda bekleyen yaşlı Hanımefendi birkaç dakikadır seslenip duruyordu: "Haydi Horst-Heinz, acele et, yoksa treni kaçıracağız! Eva niçin babanı hâlâ tutuyorsun?"

Yaşlı adam kızının elini sıktı. Bir an hiç konuşmadan öyle yüzüne baktı. Sonra yanağına bir öpücük kondurup, landona bindi.

Eva von Prackwitz başı önünde yavaş yavaş villaya doğru ilerledi. Boştu her yer, bomboştu... Herkes terk ediyordu uğursuz Neulohe'yi...

4

Achim von Prackwitz'in son günlerdeki davranışları ticaretten anlamayanların telaş içinde alınmış ani kararlarını andırıyordu. Birnbaum'daki kaynı Egon Horch marka otomobili beğenmiş, fakat çok pahalı bulduğunu söylemişti. Emekli süvari yüzbaşısı da aynı anda otomobilin parasını Ostade'ki beyefendilerden almaya karar vermişti. Kaynına da kibirle, çok akıllı davranmasını bilenlerin böyle şeyleri piyasa fiyatından aşağı almasını becerdiğini söylemişti. Hatta bu Horch ona neredeyse bedavaya gelmişti. Bunu kaynı Egon'a anlatırken yüz ve el hareketleri, arada sırada gülümsemesiyle karşısındaki adamda darbecilerle ilişkisi olabileceği, otomobili bu nedenle satın aldığı şüphesini uyandırmıştı. Egon ona darbe söylentilerinin kendisinin de kulağına geldiğini söylemişti. Von Prackwitz düşünmüştü, darbeyi herkes biliyor, galiba en son da ben haberdar oldum. Kaynı Egon darbeden pek bir şey beklemiyordu, fakat karşısındakine böyle bir otomobili ödeyebilecek darbecilerin başarılı olabileceğine inandığını söylemişti. Ne de olsa Egon babasının oğlu idi!

Az sonra baba kız çok keyifli eve dönerlerken von Prackwitz, bu otomobilin parasını Rayh ordusundan alacağına çok emindi. Böyle olmasaydı trende karşılaştığı binbaşı, altına bir otomobil çekmesini ona nasıl emredebilirdi? Vatan, uğruna kanını dökmesini ondan her zaman isteyebilirdi, işlettiği topraklardan zarar etmeyi ise kabullenemezdi. Dün Eva'nın, bugün de kaynının gelecekle ilgili bazı kötümser sözlerinden rahatsız olmuştu. Bu nedenle yarın erkenden

Ostade'ye gidecek, Rayh ordusundaki sorumlularla konuşacak ve hiç olmazsa otomobil için bir ön ödeme yapmalarını isteyecekti. 2 Ekim'de de bu parayı otomobili aldığı adama verecekti. Emekli süvari yüzbaşısı geri kalan parayı nereden bulacağını ise Neulohe'ye dönerken bilmiyordu. Fakat şu anda böyle bir şeye kafa yormanın sırası değildi. Bakalım yarın Ostade'de neler elde edecekti?

Sonra başını yanında oturmakta olan kızına çevirmiş ve yarın onunla Ostade'ye gelip gelmeyeceğini sormuştu. Tabii bu öneriye çok sevinen Violet "hayır'" dememiş, hemen babasının boynuna sarılıp, onu yanaklarından öpmüştü. Kızının bu kadar sevinmesine babası da sevinmişti. Herhalde az önce içmiş olduğu likörle, haftalar süren oda hapsinin ardından yaptığı bu otomobil gezintileri onu böylesine mutlu eden, diye düşünmüştü.

Fakat Violet o anda babasını değil düşündeki sevgilisini öpmüştü. Yeni otomobille yapacağı Ostade yolculuğu da teğmeni görmesi demekti! Oraya gitti mi teğmeni mutlaka görecekti! Fakat o anda annesi aklına gelmiş, kaşlarını çatmış ve dikkatle sormuştu: "Peki, ya annem?"

Ancak babası birden öfkelenivermiş ve: "Senin annenin askerî girişimlerle hiç ilgisi yoktur!" diye sesini yükseltmişti. "En iyisi nereye gittiğimizi söyleyip de onu rahatsız etmeyelim! Bana kalırsa. Biz kafamıza koyduğumuzu gerçekleştirelim, başarılı olunca da annene haber verip, ona güzel bir sürpriz yapalım!"

"Belki annem de bizimle gelmek isteyecektir?" diye Violet biraz korkak sormuştu. "Ya da seninle yola çıkmama izin vermeyecektir?"

"Önemli olan benim sana izin vermem, Violet!"

Emekli süvari yüzbaşısı sanki kızına evde kimin sözünün geçtiğini anımsatmak istiyordu. Fakat bir baba olarak kızına nasıl davranması gerektiğini bir türlü öğrenmediğinin da farkındaydı. Az önce Weio'nun onu yanaklarından öpmesini yadırgamıştı. Ancak eşi Eva da bir kız çocuğunun nasıl yetiştirileceğinden habersiz olabi-

lirdi. Nedensiz yere kızına oda hapsi vermesi gerçekten çok gülünç ve ayıp bir şey olmuştu! Tanrı'ya şükür Violet kin besleyen bir kız değildi. Bu nedenle Eva hiç olmazsa son günlerde kızına biraz daha iyi davranabilirdi! Evet, evet, Violet bu Ostade gezisini gerçekten hak etmişti!

"Ben akşama annenle konuşurum," demişti. "Fakat eminim o bizimle gelmek istemeyecektir. Erkenden kahvaltı masasında ol. Saat yedide kahvaltımızı yapacak, saat yedi buçukta da yola çıkacağız. Merdivenleri inerken sessiz olmaya dikkat et. Biliyorsun annen sabahları geç kalkar."

Bu yine bir iğnelemeydi. Ancak süvari yüzbaşısı o anda kızına annesinden böyle söz etmiş olmasını pek beğenmemişti. Fakat sonra yine düşünmüş, Eva da başka türlü hak etmiyor, demişti kendi kendine. Ona son zamanlarda bir budalaymış gibi davranıyor, sanatoryuma tedaviye yolluyor, çiftliğin yönetimini elinden almaya kalkıyordu... İşte şimdi kızına kendisinin nasıl bir baba ve erkek, annesinin ise kimi zayıf yanları olan biri olduğunu göstermesinin tam zamanıydı!

Ve eve döndüklerinin akşamı da o büyük tartışma çıkmıştı. Emekli süvari yüzbaşısı eşi Eva'ya ertesi günkü yolculuktan söz etmemişti; daha doğrusu unutmuş gibi yapmıştı. Violet babasına söz verdiği gibi sabah erkenden uyanmış, ayaklarının ucuna basa basa merdivenleri inip, yemek odasına girmişti. Uşak Räder'in kahvaltı masasını hazırladığını görünce de hesap sormaya karar vermişti. Räder'in son günlerde bir tuhaf olduğunu fark eden Weio onunla karşılaşmamaya dikkat etmiş, odasında yalnız kaldığında da hep kapısını kilitlemişti. Teğmene olan aşkı da sönmeye başlamıştı. Genç adamın artık ondan vazgeçtiğine inanmaya başlamıştı. Meier'in iletmediği o mektup yüzünden çıkan olaylar teğmenini çok öfkelendirmiş gibiydi.

Fakat o gün her şey değişebilirdi. Ne de olsa babasıyla Ostade'ye gideceklerdi. En geç öğleye doğru teğmeni Fritz'i yine karşısında görecekti! Büyük olaylar onu bekliyordu! Yarından sonra da teğmeni artık saklanması gereken gizli bir komplocu değildi. O yarın çok önemli birisiydi, Weio'ya olan aşkını herkese açıklayacak bir kahramandı! Yarından sonra aralarında gizli kapaklı hiçbir şey kalmayacaktı. Uşak Räder'in bildikleri de hiçbir işe yaramayacaktı!

Yanına gidip, mektubunu geri vermesini istemişti.

Räder kızın ne demek istediğini anlamadığını söylemişti.

Weio hemen öfkelenmiş, ondan vicdansız olmamasını talep etmişti.

Uşak ise, kendisinin sadece basit bir uşak olduğunu, kibar ve terbiyeli bir teğmen olmadığını söylemişti.

Bunun üzerine Weio da şimdi babasıyla Ostade'ye onu görmeye gittiğini belirtip, eğer hemen mektubu geri vermezse en kısa zamanda teğmeni ona yollayacağını söylemişti. O zaman Räder başına ne geleceğini görürdü!

Masanın yanında duran uşak ise başını çevirip, donuk gözleriyle hiç umursamazmış gibi ona bakmış ve susmaya devam etmişti. Böyle davranmakla yanlış bir şey yaptığını fark eden Weio bu kez yalvarmış, para vereceğini söylemiş, hatta onu yaşlı Elias'ın yerine saraya aldıracağına da söz vermişti. Dedesine sözün geçireceğinden emindi...

Räder ise sadece gülümsemiş ve susmaya devam etmişti.

Fakat Weio o mektubu geri alması gerektiğine inanıyordu. Meier'le olan o olaydan sonra bir benzeri de Räder ile olmamalıydı. Teğmeni mutlaka peş peşe iki düşüncesizce davranışını kabullenmeyecekti. Genç kız bunun üzerine kısık sesle, tutuk tutuk konuşarak uşak Räder'e... bir süre önce... odasında yaptığı şeye... yine izin vereceğini söylemişti. Söz vermişti. Fakat karşılığında mektubu hemen geri istiyordu.

Karşısındaki uşağın bu sözler üzerine biraz kararsızlaştığını sezer gibi olmuştu. Herhalde yine o anı düşünüyor olacak; çökük yanakları hafifçe pembeleşmişti. Räder hafifçe bir yutkunmuştu. Fakat sonra kendini yine toparlamış, sessizce düşünüp durmuştu. Kafasından birçok şey geçmişti o anda. Onun için önemli olan Violet'in verdiği söz değildi. Evet, o genç bir kızdı, güzeldi, Armgard'dan biraz daha göz alıcıydı. Fakat arada bir de şu teğmen denen adam vardı... Kız o herife aşıktı, Räder ise onun gözünde sadece iğrenilecek bir uşaktı. Sonra Weio'ya bakıp:

"Sayın küçükhanım bugün Ostade'ye mi gidecek?" diye sormuştu.

"Evet Hubert, az sonra yola çıkıyoruz..." Weio birden yeniden ümitlenir gibi olmuştu. "Babam aşağı inmeden lütfen şu mektubu getirip verin!"

"Eğer küçükhanım bugün Ostade'ye gitmezse ve bu akşam odasına gelmeme izin verirse, o mektubu size vereceğim..."

Weio az kalsın bir kahkaha atacaktı. Bu uşak yüzünden Ostade'ye gitmesin miydi? Bu adam çılgındı! Aniden tekrar öfkelenen genç kız: "Eğer bu mektubu getirip vermezseniz babama her şeyi anlatacağım," demişti. "O da sizi anında kapının önüne koyacak! Bundan sonra hiçbir yerde kendinize iş bulamayacaksınız!"

"Sayın küçükhanım nasıl arzu ederse..." diye uşak Räder sanki hiçbir şey umurunda değilmiş gibi mırıldanmıştı.

Ve aynı anda emekli süvari yüzbaşısı kapıdan içeri girmişti. Az önce olup biteni masanın başında duran uşağının yüzünden anlaması mümkün değildi. Hubert'in her zamanki gibi bir kütükten farkı yoktu! Fakat kızı Violet'in yüzü kıpkırmızı olmuştu. Masaya oturduktan daha birkaç dakika geçmeden söylenmeye başlamıştı. Uşak tabağına tereyağı yerine dondurulmuş sızma yağ koymuş, şeker yerine tuz vermişti. Onun bu alçaltıcı davranışlarına dayanamayan Violet de gözyaşları içinde bağırıp çağırmaya başlamıştı. Babasına

dönüp, eğer bu utanmaz adamı hemen işten çıkarmazsa artık bu evde oturmayacağını söylemişti. Günlerdir, haftalardır ona eziyet edip duruyordu! Hatta bir mektubuna da el koymuştu...

Uşak Räder ise hiç sesini çıkarmadan Beyefendi'ye sahanda yumurta servisi yapmaya devam etmişti. Keyifsiz ve az uykulu bir gece geçiren emekli süvari yüzbaşısı da kızının söylediklerinin ardından hemen öfkelenmiş ve elindeki çatalı Räder'in tuttuğu tavaya vurmuştu. Sonra da kızına dönerek: "Sen hangi mektuptan söz ediyorsun?" diye bağırmıştı. "Kimlere mektup yazıp duruyorsun? Yoksa bu uşağa mı?" Sonra başını çevirip, öfkeyle yanındaki uşağa bakmıştı. Kılı bile kıpırdamayan Räder ise hiç sesini çıkarmadan servisine devam etmişti.

Violet de karmakarışık bir şeyler mırıldanmıştı. Orman korucusunun gevezeliğinin ardından saklanmış olan silahların tehlikeye gireceğini düşündüğü için teğmene haber vermek istemişti. Yazdığı mektubu da uşak Räder'le teğmene iletmeyi denemişti. Bu adam ise mektubu götüreceğine ona el koymuştu. Şimdi de Weio'ya geri vermeye yanaşmıyordu...

Bunları duyan babası da öfkeyle ayağa fırlamış ve uşağa bağırıp çağırmaya başlamıştı: "Kızımın askerî amaçlı bir mektubuna siz nasıl el koyarsınız?"

Hubert de elindekileri küçük masanın üzerine bıraktıktan sonra bakışları donuk gözlerini bir süre emekli süvari yüzbaşısına dikmiş ve: "Kusura bakmayın Sayın Beyefendi, fakat orası yasa dışı bir silah deposu..." demişti.

Bunun üzerine de von Prackwitz elini uzattığı gibi uşağının koyu gri ceketini yakalayıp, çekiştirmiş ve bağırıp çağırmaya başlamıştı. Hubert ise hiç sesini çıkarmamıştı. (Bu nedenle az sonra Armgard'ın Hanımefendi'ye, Hubert eşinizi tehdit etti, demesi gerçek dışıydı. Çünkü Armgard burnu büyük Räder'i hiç çekemiyordu.)

Emekli süvari yüzbaşısı bağırmaya devam etmişti: "Hainler duvara dizilir!" Sonra hemen susmuş ve: "Fakat o mektubu hemen geri verirseniz her şeyi unutacak ve sizi affedeceğim," demişti.

Bu kez Violet bağırmıştı: "Baba, onu işten at!"

Emekli süvari yüzbaşısı da elini uşak Räder'in ceketinden çekmiş ve: "Kendinizi korumak için bir şey söylemek istemiyor musunuz?" diye sormuştu. "Yoksa anında işten atılacaksınız!"

Violet tir tir titremekteydi. Biliyordu ki, Hubert ağzını açıp da bildiklerini babasına anlattı mı, onun için her şey yitirilmiş demekti. Fakat aynı anda da Hubert'in babasına aralarındaki bazı gizemlerden söz etmeyeceğini anlamıştı. Ve sonunda da haklı çıkmıştı. Hubert sadece: "Öyle ise ben şimdi işten atıldım!" demişti.

Sonra başını çevirip, odaya şöyle bir bakmış, kolundaki kumaş peçeteyi küçük masanın üzerine bırakmıştı. Bunu yaparken tavadaki birkaç yumurta dikkatini çekmişti. "Yumurtaları tekrar ısıttırmamı arzu eder misiniz?" diye sormuştu.

Ona yanıt veren olmamıştı. Räder de kapıya doğru yürümüş, hafifçe eğilerek selam vermiş ve hiçbir şey olmamış gibi: "Sayın Beyefendi sizlere iyi yolculuklar dilerim!" demişti. Ve sonra Violet'in yüzüne bile bakmadan odadan çıkıp gitmişti.

Emekli süvari yüzbaşısı kafasında bir süre düşünce kahvaltısına devam etmişti. Öfkesi iştahını kapatacağına, daha da açmıştı... Sesini çıkarmadan düşünceli düşünceli kızına bakmış ve dolaptan kanyak şişesini alıp, arka arkaya iki kadeh içmişti. Sonra da:

"Haydi bakalım, şimdi yolculuk Ostade'ye" diye konuşmuştu.

Emekli süvari yüzbaşısının bir karakter özelliği idi, önce bir girişimde bulunur, ardından da yaptığı üzerine kafa yormaya başlardı. Az önce uşağının işine son vermiş, sonra da oturmuş onu niçin işten attığını düşünmüştü. Ve bu sorusuna tam yanıt bulamamıştı. Böyle öfkeli anlarında yaptıklarını ve söylediklerini aradan daha birkaç dakika geçmeden anlamsız bulurdu. Az önce bu herif çok küstah-

laşmamış mıydı? Tabii ona ve kızına kaba davranmıştı! Peki, niçin böyle kaba davranmıştı? Ne söylemişti?

Violet, ağzından saçma bir şey kaçırmamak için düşündüğü belli olan babasının yanında sessizce oturmaya devam etmişti. Başka zaman olsa yaptığı bazı şakalarla düşünceli babasını yine neşelendirmeyi becerirdi. Çocuklar anneleriyle babalarının hatalarını, onların çocuklarının hatalarından daha kolay fark ederdi. Çünkü çocukların gözlemleri acımasızdı. Violet de suskun suskun oturan babasının kendisini düşündüğünü anladı. Şimdi ağzından kaçıracağı en ufak kelime bile onu kuşkulandırabilirdi. Biliyordu, babası konuşana kadar ağzını açmamalıydı. Von Prackwitz konuşurken konudan konuya atlamasını ve sonunda ulaşmak istediği amacı gözden yitirmesini beceren birisiydi!

Babasının az önce peş peşe iki kadeh konyak içtiğini gören Violet'in aklına bir şey gelmişti. Birnbaum'da dayısını ziyaret gittiklerinde ikram edilen birkaç kadeh likörü severek içmişti. Kaç kadeh içmişti şimdi anımsamıyordu. Fakat likör hoşuna gitmişti, onu güçlendirmişti. Şu anda annem karşımda olsa onunla bir tartışırdım ki, diye düşünmeden edememişti. Kahvaltı bitince babası masadan kalkmış ve pardösüsünü giymek için dışarı çıkmıştı. İşte aynı anda Violet şöyle bir sağına soluna bakınmış ve babasının kadehini ağzına kadar konyakla doldurup, bir defa da başına dikmişti. Ve daha fazla düşünmeden babası gibi ikinci bir kadehi de boşaltıvermişti.

Otomobilde yan yana oturuyorlardı. Violet başını cama dayamış, üşüdüğü için küçük bir örtüye bürünmüştü. Dışarıda doğa hızla yanlarından kayıp geçip gidiyordu. Göz alabildiğine tarlalar, tek başına öyle duran pulluklar, patates ekili topraklar, ellerinde çapalar, diz çökmüş işçiler, tepeler, yamaçlar, sonra yine düzlükler. Kocaman Horch yoldan geçerken tarlalarda çalışanlar başlarını kaldırıp bir an bakıyordu. Sonra ormanlık alanlar geldi. Kimi yerde ağaçlar o ka-

dar sıktı ki, yola taşmıştı, dalların otomobilin camlarına süründüğü oluyordu. Gözleri hafif kapalı öyle dalgın dalgın oturan Weio birkaç kez irkildi, sonra kendi kendine güldü. Yaprakların camlarda bıraktığı ıslağı otomobili yalayan rüzgâr çabucak kurutuyordu.

Patates taşıyan arabaların Neulohe ile Ostade arasındaki toprak yollarda açtığı çukurlar nedeniyle motoru güçlü otomobil istediği hızı yapamıyordu. Direksiyondaki şoför en fazla saatte otuz kilometreyle gidiyor ve otomobili çukurlarla su birikintileri arasından hünerle yavaş yavaş sürüyordu. Horch'un yaylanarak yol alması Weio'nun hoşuna gidiyordu. Az sonra iyice rahatladığını, vücudunun ısındığını ve gözlerinin kapandığını hissetti. Tabii bunda az önce içtiği konyağın da rolü yok değildi. Gözünün önüne birçok şey geliyor ve geldikleri gibi hızla yine yitip gidiyorlardı, arkalarında neşesi iyice artan bir genç kız bırakarak!

Genç ve körpe vücut zehir içmişti! Weio damak zevkine varamamıştı. Kokusuna dayanamadığı için peş peşe başına diktiği sert içki bütün vücuduna yayılmıştı. Belki dilinde, ağzında pek tadına varmamış, içtiği konyak hoşuna gitmemişti. Fakat başka duyularında, örneğin hep insanın isteğine karşın başka şeylere karar veren beyninde güzel şeyler oluşturmuştu. Weio o anda ne kadar arzuladı Ostade'ye varana kadar babasının hiç konuşmamasını... Kendini çok iyi hissediyordu. Çok mutluydu. Az sonra, tam düşüncelerinde teğmenle karşılaşacağı o anı düşler, gözünün önüne getirirken birden babasının sesiyle kendine geldi.

"Hem sen o teğmeni nereden tanıyorsun?"

"Fakat baba," diye Violet sitem eder gibi yanıt verdi, "onu herkes tanıyor!"

"Herkes mi? Ben onu tanımıyorum!" diye babası biraz sinirli konuştu.

"Fakat onu dün öven sen değil miydin?"

"Ah, evet." Babası biraz şaşırmış gibiydi. "Ancak ben onu doğru dürüst tanımıyorum ki... Adını bile bilmiyorum..."

"Ben de baba!"

"Ne dedin? Saçma! Sen bana yalan söylüyorsun, Violet!"

"Hayır baba bu söylediğim gerçek. Ant içerim... Bütün köy onu teğmen Fritz diye tanıyor! Orman korucusu da sana söylemişti."

"Fakat senden ilk kez duyuyorum. Bana güvenin yok, Violet!"

"Hayır baba! Biliyorsun ben sana her şeyi söylüyorum!"

"Fakat ne bu teğmenden ne de darbeden söz etmiştin..."

"Sen burada yoktun ki, baba!"

"O daha önce de buralarda dolaşmıyor muydu?"

"Hayır, baba! Son haftalarda ortaya çıktı..."

"Öyleyse bir zamanlar seninle gecenin karanlığında çiftlikte gördükleri kişi o değildi!"

"Tabii değildi, baba. Yanımdaki Kniebusch idi! Fakat bunu sana yüz defa söyledim..."

"Öyleyse annen sana haksızlık etti!"

"Evet, baba!"

"Ben de annene hep, kızımıza haksızlık ediyorsun, dedim durdum..."

Emekli süvari yüzbaşısı sustu ve gözlerini kapattı. Fakat az önceki gibi keyifsiz değildi; bu konuyu istediği gibi hallettiğine inanıyordu. Onu en çok memnun eden de kendini birden eşine karşı daha üstün görmesiydi. Son zamanlarda hep eşinin baskısını üzerinde hisseden von Prackwitz sık sık, daha güçlü olduğumu ona kanıtlamalıyım, diye düşünüp durmuştu. Şimdi Ostade yolunda kafasına takılmış ve onu rahatsız tek konu, Violet'in ondan habersiz teğmene yollamak istediği şu mektuptu. Ya bana hiç güveni yok, ya da teğmenle esrarengiz bir ilişki içindeydi.

Birden yepyeni düşüncelerle heyecanlandı. Evet, Violet beni aldatıyor! Teğmenle 'Kara Topraklar'da karşılaştığımızda ikisi de

ne güzel birbirlerini tanımıyor rolünü oynamıştı! Hatta teğmen Violet'e biraz kaba da davranmıştı. Fakat Weio ona yine de bir mektup yazmıştı. Öyleyse onu kandırmak istemişlerdi! Tabii her şey bir başka da gelişmiş olabilirdi? Belki birbirlerini daha sonra tanımışlardı. Emekli süvari yüzbaşısı konunun pek karmaşık olduğunu anladı. Arkasında ne yattığını kavramak için iyice üzerinde düşünmesi ve çok dikkatli olması gerekiyordu.

"Sormak istediğim bir şey var Weio!" dedi.

"Ne var baba?"

"Teğmene 'Kara Topraklar'da rastladığımızda onu daha önceden tanıyor muydun?"

"Tanımıyordum tabii baba! Birbirimizi tanısaydık bana öyle kaba davranır mıydı?"

Violet babasının bu konuyu düşünmeye devam etmesini tehlikeli buldu ve hemen karşı hücuma geçmeye karar verdi. "Bak baba," dedi sesini yükselterek, "bana öyle geliyor ki, sen de annem gibi düşünüyorsun, benim erkeklerle ilişkilerim olduğuna inanıyorsun!"

"Ah, unut bunu!" diye babası çabuk çabuk konuştu. "Annem" sözünden rahatsız olmuştu! Biraz alaylı sordu: "Ne demek sence 'erkeklerle ilişki', Violet?"

"Ah, baba, bu iki kişinin birbirini kucaklayıp, okşaması demek..." diye yanıt verdi Violet biraz utangaç.

"Birbirini kucaklayıp, okşamakmış! Ben bu sözü hiç de beğenmedim." Babası biraz kızmış gibiydi. "Bunları da kimden duydun?"

"Başka kızlardan baba. Hepsi böyle şeylerden söz ediyor..."

"Bizim evdekiler de mi? Armgard mı? Lotte mi?"

"Tabii baba... Herkes böyle konuşuyor... Fakat daha çok Armgard mı, yoksa Lotte mi, bunu şimdi bilemiyorum!"

"İkisini de işten atacağım!" diye babası homurdandı. Hoşuna gitmeyen bir şey oldu mu hemen böyle tepki göstermek ona özgüydü. Violet babasının bu sözlerini ya duymamıştı ya da duymuş fakat pek

umursamamıştı. Konunun böyle gelişmesinden memnun sessizce oturuyordu. Sonra birden güldü ve: "Baba hatta geçenlerde köydeki kızlardan birinin arkadaşına: 'Krug'a dans etmek için mi, yoksa kucaklaşmak için mi gittin?' dediğini duymuştum."

"Bu hiç de gülünecek bir şey değil, Weio!" diye babası öfkeyle sesini yükseltti. "Bence bunlar iğrenç ve edepsiz şeyler! Senin ağzından bir daha bu gibi sözleri duymak istemiyorum. Böyle şeylerden söz eden insanların yanında da işin yok!"

"Fakat baba bu öpüşmek gibi bir şey değil mi?" Violet çok şaşırmıştı.

"Violet!" diye babası haykırdı.

Kapalı camın ardında oturan şoför irkildi ve arkasına dönüp, baktı. Ürkmüş olduğu yüzünden belliydi. Achim von Prackwitz, sana ne, sen yoluna devam et, demek istermiş gibi elini şöyle bir salladı. Hiçbir şey anlamayan şoför anında frene bastı ve aradaki camı açıp, sordu: "Buyurun Efendim? Ne dediğinizi anlayamadım da..."

"Devam edin yolunuza, be adam!" diye emekli süvari yüzbaşısı sesini yükseltti. "Hiçbir yerde durmak yok!"

"Başüstüne, Efendim!" dedi şoför. "Yirmi dakika sonra Ostade'ye varmış olacağız..."

"Tamam, tamam..."

Aradaki cam yine kapandı ve otomobil yoluna devam etti. "Aptal herif!" diye von Prackwitz homurdandı. Sonra kızına döndü ve gülümseyerek: "Bazı şeyler daha başka da söylenebilir. Örneğin, yemek yemeğe de 'zıkkımlanmak' demiyorsun, öyle değil mi? Terbiyeli bir insan da 'öpüşmek' yerine senin dediğin o kelimeleri kullanmaz..."

Violet bir an düşündü ve sonra gülümseyerek babasına ve: "Anlıyorum seni baba," dedi.

O andan sonra, otomobil Ostade'ye varana kadar ikisi de konuşmadı. Violet memnundu, kendini iyi hissediyordu. Az sonra Oder nehrine ulaştılar. Emekli süvari yüzbaşısı canlanır gibi oldu. Oto-

mobil kente girer girmez şoföre pazar alanındaki "Goldener Hut" otel ve lokantasının önünde durmasını söyledi. Burada öğleye doğru subayların toplandığını, gazete okuduklarını, aralarında çene çalıp, birkaç kadeh içtiklerini, en son olaylardan söz ettiklerini biliyordu. Goldener Hut lokantası subayların kışla dışında bir araya geldiği tarafsız bir mekandı! Tabii Ostade'ye gelen büyük çiftlik sahipleri de mutlaka buraya uğrardı...

Von Prackwitz şoförü Finger'e, otomobili arkadaki park yerine değil de tam kapının önüne çekmesini söyledi. "Nasıl olsa az sonra yine buradan ayrılacağız," dedi.

Ancak buraya kadar gelmişken hemen geri dönmeyi aklından bile geçirmiyordu. Kapının önünden geçen veya lokantaya giren herkes yepyeni, pırıl pırıl otomobilini görsün istiyordu.

Az sonra girdikleri lokanta hemen hemen boştu. Oturanlar arasında hiç kimseyi tanımadığını fark etti. Saat on biri geçiyordu. Başka zaman olsa bu saatte, en geç de on bir buçukta subaylar lokantayı doldururdu. Emekli süvari yüzbaşısı bir kenarda duran bütün gazetelerle dergileri masasına aldı. Az önce biraz tartıştığı ve onu öfkelendirmiş olan Violet'le sohbeti aklından geçirmiyordu. Yanlarına gelen garsona ona bir kadeh Porto şarabı getirmesini söyledi. Kızına da bir kase et suyu ısmarladı. Sonra da gazetelere göz atmaya başladı.

Violet'in yeni başlayan gününü çabucak zehir etmesine öfkelenmişti. İnsan Neulohe'de yaşamın tadına bir türlü varamıyordu. Bakışları elindeki gazetelerde, düşünceleri başka yerlerdeydi. Bir ara, acaba Neulohe'yi bırakıp, yine orduya mı dönsem, diye düşünmeden de edemedi. Fakat önce şu darbenin sonuçlarını beklemeliydi. Sonra ne yapması gerekeceğini alınyazısı belirleyecekti. Belki de iki saat sonra yeni kararlar alacağı düşüncesiyle biraz rahatladı ve kendini elindeki gazetelere verip, hükümete yağan eleştirileri keyifle okudu...

Violet de oturduğu yerden pazar alanında olup biteni seyrediyordu. Yarın altmış milyonluk bir ülkenin anayasası ile yönetimini değiştirecek darbe öncesi kentin pazar alanı o gün şaşılacak kadar sakindi. Patates veya lahana yüklü birkaç at arabası alana gelmişti. Ellerinde pazar çantaları alışverişe çıkmış kadınlar lokantanın önünden geçti. Göze batan hiçbir şey yoktu, bir değişiklik beklentisi belirtileri de sezilmiyordu. Pazar alanında tek üniformalı bile gezinmiyordu.

"Baba," diye Violet birden konuştu, "burada hiç üniformalı yok!"

"Onlar şimdi başka şeylerle ilgileniyor, buralarda dolaşacak zamanları yok," dedi babası. "Hem görüyorsun, gazete okuyorum!" Fakat yine de başını gazetesinden kaldırdı ve pazar alanına baktı. Sonra az ötede duran garsona seslendi: "Beyefendiler bugün gelmeyecek mi?"

Bakışları duvardaki saate giden garson: "Evet, çoktan gelmiş olmaları gerekirdi," diye yanıt verdi.

Adamın bu yanıtından memnun olan emekli süvari yüzbaşısı bir kadeh Porto şarabı daha ısmarladı. Violet de aynısından içmek istediğini söyledi. Ancak babası öfkeyle: "Sen önündeki et suyunu iç yeter!" diye homurdandı.

Garson hafifçe gülümsedi ve yanlarından uzaklaştı.

Violet gülünç duruma düşürüldüğünü fark edip, utandı. Bundan sonra bir daha "Goldener Hut" lokantasına gelemeyecekti. Meraklı gözlerle pazar alanına bakmaya devam etti. Şoför Finger kapının önündeki otomobilde beklemekteydi. Violet başını çevirip, babasına: "Buradan sonra nereye gitmek istiyorsun?" diye sordu.

Dalgın dalgın gazetesini okuyan emekli süvari yüzbaşısı irkilmiş gibi başını kaldırdı.

"Ben mi?" dedi. "Ben başka bir yere gidecek değilim! Niçin soruyorsun?"

"Şoföre, az sonra buradan ayrılacağız, demiştin de..."

"Sen seni ilgilendiren şeylere kafa yor!" diye konuştu babası. Öfkesi geçmemiş gibiydi. "Hem genç kızların sabah sabah alkollü içki içmesi doğru değildir."

Ve sustu. Violet de yanıt vermedi. Bir süre baba kız pazar alanına öyle bakıp durdular. Dışarıdaki yaşam hep aynı idi, değişen hiçbir şey yoktu. Adam az sonra garsona bir kadeh Porto şarabı daha getirmesini söyledi. "Beyefendiler bugün gelmiyor mu?" diye biraz öfkeli sordu. Garson özür diledi. Bugün niçin gelmediklerini o da anlamıyordu...

Ve baba kız dalgın dalgın dışarısını seyretmeyi sürdürdü. Lokantadaki birkaç sivil giyimli adam kendilerini dergilere vermişti. Emekli süvari yüzbaşısı da dışarıya bakmaktan vazgeçti ve haftalık politik hiciv dergisi "Kladderadatsch"a uzandı. Sayfalarını karıştırdı. İçindeki esprileri ve karikatürleri saçma buldu. Durum bu kadar ciddiyken böyle şakaların hiç de yeri değildi. Düşündü. Subay efendiler ortada görünmediklerine göre bu sıkıcı Ostade'de bütün gün oturup beklemesine hiç gerek yoktu! Eve dönmek de istemiyordu. Hem bugün evde öğle yemeği yoktu. Hubert'i işten atmış olmasına eşinin diyeceklerini akşama da dinleyebilirdi. En iyisi şimdi kent dışındaki kışlaları bir ziyaret etmek, neler olup bittiğine bakmaktı! Fakat az önce Violet'e buradan başka yere gitmeyeceklerini söylemişti...

Aynı anda kızının gözlerini kapıya dikmiş, öyle baktığını fark etti. Emekli süvari yüzbaşısı olduğu yerde hızla arkasına döndü. Üzerinde gri bir golf pantalonu ve sarı-yeşil anorak gençten bir adam kapıda durmaktaydı. Önce lokantada kimlerin oturduğuna baktı, sonra başını büfenin önünde bekleyen garsona çevirdi. Von Prackwitz üzerindeki giysilerle onu az kalsın tanıyamayacaktı. Fakat gelenin kim olduğunu fark edince oturduğu yerden fırladı ve genç adamın yanına gidip, onu neşeyle selamladı: "Merhabalar, Teğmen Bey!" dedi. "Gördüğünüz gibi ben buradayım!"

Teğmen ise önce garsona doğru: "Bana yirmi sigara getirin!" diye seslendi. Sonra da karşısındaki emekli süvari yüzbaşısını süzdü ve kuru bir: "Merhaba!" dedi.

"Beni anımsamadınız mı?" diye von Prackwitz sesini yükseltti. Genç adamın tepkisine biraz şaşırmış gibiydi. "Emekli süvari yüzbaşısı von Prackwitz! Dün trende karşılaşmıştık..." Bir an sesini kısarak: "Binbaşı Rückert, siz ve ben..." diye mırıldandı. Sonra sesini yine yükseltti: "Otomobili satın aldım!" dedi. "Güzel bir otomobil. Horch marka! Umarım kapının önünde görmüşsünüzdür..."

"Evet, evet," diye teğmen mırıldandı. Kafası biraz karışık gibiydi. Yanına gelen garsonun verdiği, sigaraları aldı. Cebinden çıkardığı banknotu uzattı ve: "Üstü kalsın," dedi. "Beyler henüz gelmediler mi?"

Garson mırıldanır gibi yanıt verdi: "Çoktan burada olmaları gerekirdi... Ben de anlamıyorum..."

"Evet..." Teğmen de durumundan rahatsız olmuş gibiydi.

Garson yanlarından uzaklaşmıştı. İki erkek hiç konuşmadan birbirlerine baktılar. Sonra teğmen: "Kusuruma bakmayın, fakat yapacak bazı işlerim var..." dedi. Ancak dönüp dışarı çıkmadı. Sanki von Prackwitz'den bir şey bekliyormuş gibi öyle durmaya devam etti. O ise teğmenin otomobil haberine hiç ilgi göstermesini biraz tuhaf karşılamıştı. Kendisiyle mutlaka konuşmalıydı, hemen çekip gitmesine izin veremezdi. Şu anda yeni haberler alabileceği tek insan o idi.

"Buyurun Teğmen Bey, biraz bizimle oturmak istemez miydiniz?" dedi. "Söylemek istediğim bir şey var da..."

Genç adam o anda çok dalgındı. Elini havada şöyle bir salladı ve: "Gerçekten yapacak çok işim var," diye konuştu.

Fakat emekli süvari yüzbaşısının ısrarı üzerine sonunda masaya doğru yürüdü. Violet genç adam lokantaya girdiğinden bu yana bakışlarını ondan çekmemişti.

"Kızım Violet'i tanıyorsunuz, Bay..." Von Prackwitz gülümsemeye çalıştı. "İsminizi unuttum, Teğmen Bey..."

Violet'in bakışları genç teğmeni düşüncelerinden biraz koparmış gibiydi. Fakat kızın yalvaran ve sevecen bakışlarıyla hemen rahatsız oldu. Kendisinden kopmuş olduğumu hâlâ kavramamış gibi, diye bir an düşündü. Anlaması için bu kıza iyice kaba davranmak gerekiyor!

"Meier!" diye kendini takdim etti. "Meier akılda kolay kalan bir isim, öyle değil mi?" Aynı anda genç kızın, beni bağışla, diyen bakışlarını üzerinde hissetti ve: "Kızınızı tanıdığımı sanmıyorum!" dedi. Sesi biraz kırıcı çıkmıştı. "Acaba..."

"Tanıyorsunuz..." diye Violet fısıldar gibi konuştu. Genç adamın son sözleriyle kırılmış gibiydi. "Neulohe'den..."

"Neulohe'den mi? Ah, evet! Fakat sizinle orada karşılaşmış mıydık, küçükhanım? Olabilir, fakat ben anımsamıyorum..."

Bakışları iki genç arasında dolaşan emekli süvari yüzbaşısı kızının sarsılmış, heyecanlanmış ve üzülmüş olduğunu fark etti. Aynı anda genç teğmen von Prackwitz'e dönüp:

"Bir şey içecek değilim," dedi. "Siz bana ne söyleyecektiniz, sayın yüzbaşım?"

"Ah, bilmiyorum. Önemli değildi galiba," diye emekli süvari yüzbaşısı mırıldandı.

Violet yüzü kireç gibi öyle oturmaya devam ediyordu.

Genç adam yerinden kalkmadı. Bacak bacak üstüne attı, bir sigara yaktı ve ne olacağını beklemeye başladı. Yüzünden canı sıkkın olduğu görülüyordu. Sigarasından bir nefes çekip, konuştu: "Eğer ne söyleyeceğinizi unuttunuzsa, sayın.... Ah, isminizi unuttum, kusuruma bakmayın (öç almak istermiş gibi bir an Violet'e baktı), gitmem gerekiyor. Dediğim gibi çok işim var!"

Fakat yerinden kıpırdamadı. Sanki her an ağzını açacak ve babayla kızının yüzüne baka baka bir güzel esneyecekti... Emekli süvari yüzbaşısı bir an sustuktan sonra konuşmaya başladı. "Uzun

konuşacak değilim!" diye başladı. "Kızım size... o konuyla ilgili... bir mektup yazmıştı, fakat bu mektup yanlış birinin eline geçti."

Ve bu sözleri duyan teğmen elindeki sigarayı öfkeyle tablaya bastırdı. Aynı anda kızın yalvaran bakışlarını üzerinde hissetti. Başını hemen von Prackwitz'e çevirdi. "Bu konuda benimle konuşabilirsiniz," dedi. "İnkâr edecek bir şeyim yok! Fakat bana yarınki eyleme kadar zaman tanımanızı rica edeceğim. Dostlarım hemen yarın sizi arayacaklar."

Emekli süvari yüzbaşısı yaşlanmaya başlamıştı. Şakakları açılmış, saçları kırlaşmış, yüzü yer yer çökmüştü. Kelimelerin üzerine basa basa konuştu: "Sizi... doğru mu... anladım?"

"Baba! Fritz!" diye Weio sesini yükseltti. Bir tartışmanın çıkmasından korkuyordu.

"Siz beni doğru anlıyorsunuz!" dedi üsteğmen biraz üst perdeden, biraz saygısız.

"Fritz, ne olur... Fritz! Ah, baba..." diye Weio mırıldandı. Gözlerine yaşlar dolmuştu.

Babası omuzları düşmüş öyle oturuyordu. Donmuş gibiydi. Sadece önündeki şarap kadehini yavaş yavaş çeviriyordu. Canı o anda şarap içmek istemiyordu. Keyifsizdi. Her şey kül olup gitmişti sanki...

"Fritz, ne olur Fritz...." Violet'in cılız sesi tekrar duyuldu.

Achim von Prackwitz aniden kadehini kaldırdığı gibi içindeki bütün Porto şarabını karşısındaki küstah bakışlı, burnu büyük genç adamın yüzüne boşalttı. Sonra genç adamın yüzünün sarardığını, çenesinin titremeye başladığını gördü ve yaptığına çok sevindi.

"Sizi doğru anladım Teğmen Bey, öyle değil mi?" diye gülümseyerek sordu.

Violet keskin bir çığlık attı. Teğmenin kılı bile kıpırdamadı, eliyle yüzündeki şarabı sildi ve lokantada oturanlara şöyle bir göz attı. Diğer müşteriler ellerindeki gazetelere dalmıştı. Sadece büfede

duran garson ne olduğunu fark etmişti. Fakat o da tepki göstermedi, elindeki tepsiyi daha hızlı sildi.

"Bu gösterdiğiniz çok yersiz bir tepkiydi!" dedi genç teğmen ve hızla yerinden kalktı. Yüzü bir karış asıktı. "Unutmadan şunu da söyleyeyim, kızınız hanımefendi hiç de çekilecek biri değil!"

Emekli süvari yüzbaşısı derin bir iç çekti. Nefret edilecek bu kaba adamın yüzüne bir yumruk indirmeyi o an ne kadar da istedi. Fakat bacakları titriyordu. Çevresindeki her şeyin döndüğünü de hissetti. Kan beynine çıkmıştı. Sanki dev dalgalar kayalara çarpıyor, kulaklarında uğultular oluşturuyordu. Çok uzaklardan bir yerden kızının sesini duyar gibi oldu. Violet'in hiç gururu kalmadı mı? diye kendi kendine bir an sordu. Niçin bu adamla hâlâ konuşuyor? Ne söylediğini de doğru dürüst anlamadı.

"Ah, Fritz," diye Violet yalvarır gibi konuştu. "Niçin böyle davrandın? Her şeyi yok ettin! Babamın haberi yoktu..."

Karşısındaki adam kötü gözlerini genç kıza dikmişti. Yanıt vermedi, sadece ondan iğrenirmiş gibi, onu aşağılarmış gibi baktı. Weio oturduğu yerden kalktı, masanın çevresinde dolaşıp, genç teğmenin yanına geldi. Lokantadaki bazı müşterilerin bakışlarından çekinmeden elini tuttu ve yalvarır gibi konuştu: "Fritz lütfen böyle düşünme... Babam ne istersem yapıyor... Ben sensiz olamam... Haftada bir, hatta ayda bir bile gelsen seni beklerim.... Evleniriz de..." Genç teğmen elini kızın elinden çekmek istedi. Vazgeçti. Kız yaşlı gözlerle ona bakıyordu. Weio bir an kendini toparladı, gülümsemeye çalıştı. "Babamla konuşup, onu her şeyin bir yanlışlıktan kaynakladığına inandırırım. Hem Fritz, şarabı savurduğu için senden özür dilemek zorunda! Yaptığı çok çirkindi. Yemin ederim sana, senden özür dileyecek..."

"Babanın niçin bazı şeylerden haberi yoktu?" diye genç teğmen sordu. "Mektuptan ise haberi olduğunu söyledi..."

Bunlar ağzından çıkan ilk sözlerdi. Sesi konuşurken buz gibiydi. Kuşkuyla Weio'ya bakıyordu. Fakat ona birkaç kelime de olsa bir şeyler söylemiş olması genç kızı mutlu etti, içini o anda bir sıcaklık kapladı. Genç adamın elini sıktı. "Babam başka bir mektuptan söz etmişti!" dedi. "Benim sana yazdığım ve orman korucusunun seni silahları toprağa gömerken gördüğünden söz ettiğim mektup ise başkasının eline geçti... Bakma bana öyle Fritz, korkutuyorsun! Fritz! Silahlar hâlâ orada... Ben yanlış bir şey yapmadım, Fritz! Ne olur..."

Weio gittikçe daha yüksek sesle konuşmuştu. Teğmen eliyle ağzını kapattı. Masalarda oturan ve gazete okuyan bazı müşteriler başlarını çevirip, onlara baktı. İçlerinde gülenler oldu. Emekli süvari yüzbaşısı da uykudan uyanır gibi başını kaldırdı ve: "Kızımı rahat bırakın...." diye tısladı.

Fakat bu bir tıslama değil, yüksek sesle bağırmaydı. Büfede durmakta olan garson hemen yanlarına geldi. Ne yapacağını bir an düşündü, acaba araya girip sakinleştirse miydi? Teğmen ne olduğunu kavrar gibiydi. Bugün subayların lokantaya gelmemiş olmasının nedeni Rayh ordusuyla olan bağlantının koptuğu anlamına gelebilirdi. Düşündü, aylardır hazırlıkları yapılan darbe tehlikeye girmiş gibiydi. Suç kimdeydi? Onda mı, yoksa kızda mıydı? Hayır, bütün suç Violet'teydi!

Elini ağzına götürdü ve yanındaki kendini teslim etmeye hazır, ne yaptığını bilmeyen kızın kulağına fısıldadı: "Sen bana hep felaket getirdin! Ben senden tiksiniyorum! Her yanın altın kaplı da olsa ben seni istemiyorum! İğreniyorum! İnlediğini duyunca ürperiyorum! Sana dokunduğum için kendimi parçalamak istiyorum! Duyuyor musun beni?" Weio gözleri kapalı, teğmenin kolları arasında öyle duruyordu. Genç adam yüksek sesle konuşmaya başladı. "Eğer silah deposu bu arada boşaltılmışsa akşama kalmaz beynime bir kurşun sıkacağım!" Bir an sustu. Bakışları birden değişmiş gibiydi. Garsonun omuzlarından tutup silktiğini fark etti, fakat umursamadı.

Weio'nun kulağına fısıldamaya devam etti: "Bu akşam beni orada ziyarete geleceksin. Anladın mı? Görünümüm sevimli olacak, başımda bir kurşun deliği. Unutmayacaksın, beni hep o böyle anımsayacaksın, ömür boyu!"

Weio bir çığlık attı. Masadakiler ürperdi, bazıları ayağa kalktı.

"İşte alın!" diye teğmen bağırdı. "Bana lazım değil artık o!" Kollarındaki kızı bıraktı. Weio yere yuvarlandı.

"Hey, ne yapıyorsunuz!" diye garson sesini yükseltti. "Ayağa kaldırın!"

Teğmen çoktan lokantanın kapısına varmıştı.

5

Teğmen kaldığı küçük otele vardı. Fakat buraya nasıl geldiğini kendi de bilmiyordu. Odasında durmuş beyaz duvarlara bakıyor, aşağıdaki küçük lokantada konuşulanlara kulak kabartıyordu. "Susun!" diye bağırdı genç teğmen. Gözlerini kapattı, kulağına kızın yalvaran sesi geldi. Bir esirin sızlamalarını duydu... Lanet olsun! Bir süre böyle durdu. Yavaş yavaş uyandı, kendine gelir gibi oldu. Masanın üzerindeki bardakta duran ılık suyu yudumladı. Sonra duvarda asılı üniformasını fark etti. Düşündü, oraya nasıl gitseydi? Sivil giyimli mi, yoksa üniformalı mı? Fakat bir türlü karar veremedi.

"Yaşam çok zor!" diye mırıldandı. Gitti duvarın kenarında duran iskemleye oturdu. Düşünceleri giysilerden başka yönlere gitti. Anımsadı, bu akşam adamlarıyla "Kara Topraklar"a gidip, oraya gömülü silahları çıkarması emredilmişti. Hemen oraya gitmesine hiç gerek yoktu. Eğer bu arada çalınmışlarsa akşam dokuzda da orada yoklardı! Şu emekli subayla kızı mutlaka çenelerini tutacaktı. Yaptıklarını şimdi gidip herkese anlatacaklarına inanmıyordu. Birden sırıttı. "Ben çok vicdansız biriyim," diye mırıldandı.

Başı elleri arasında iskemlesinde oturmaya devam etti. O gizem dolu teğmen Fritz idi, köylülerin Don Juan'ıydı! Her şey onun için çabuk olup bitmeliydi. Aldığı kararlar, onları gerçekleştirmesi ve de aşkı! Onun için yaşam hep et ve saç, barut kokusu ve kanlı dudaklar, tüfeğin dipçiği ve kundağı, giysilerinin altındaki zarif kız vücutları, yanan köylerden yükselen alevler ve insanın ruhunu kemirip bitiren o ateşti!

Hayır, beklemeyecekti akşama kadar. Şimdi gidip bakmalıydı, gömülü silahlar hâlâ orada mıydı? Yoklarsa yoklardı! Umurunda değildi! Şu anda o birçok insan için onuru zedelenmiş bir erkekti! Ancak onuru sadece kendini ilgilendiriyordu, neyi, nasıl yapacağı von Prackwitz denen o kıza bağlı değildi.

Hızla yerinden fırladı. Bütün kararsızlığı bir anda yok olup gitmişti. Dolaptan küçük bavulu çıkardı, kapağını açtı, çabuk çabuk karıştırdı, çamaşırların arasında duran tabancasını eline aldı. Doluydu, fakat emniyetteydi. Onu en son Meier denen o kokarcanın başına dayadığında kullanmıştı. Anımsadı, o gün hem kararsız, hem de ödlek davranmıştı.

O kızda şansı yaver gitmemişti. Çevresinde korkak Meier, çenesi düşük Kniebusch, Hubert denen o uşak, baba olacak o ahmak adam vardı... Bir de şimdi suratına kadehindeki şarabı boşaltmıştı. Sonra yaptığı kahramanlığa kendi de hayret etmiş olacak öyle salak salak masada oturmuştu! Onu en çok öfkelendiren de kızın: "Sensiz yaşamam!" sözleri olmuştu. Sanki onun verdiklerini Neulohe'de veya bu dünyada Violet'e verecek doğru dürüst başka erkek yokmuş gibi!

Birinin kapıya vurduğunu duydu. Teğmen Fritz hemen elinde tuttuğu tabancayı pantalonun cebine soktu ve: "Girin!" diye seslendi. Otelin hizmetkârlarından Friedrich idi. Hakim Bey yollamıştı, teğmenin hemen yanına gelmesini istiyordu.

"Tamam Friedrich, hemen gideceğim," dedi teğmen ve ayağa kalktı. Hizmetkâra gülümsedi, içinden ise küfür etti.

Sonra aynanın karşısına geçti, eliyle saçlarını şöyle bir düzeltti. Arkasında duran Friedrich dikkatle ona bakıyordu. Teğmen aynadan hizmetkâra bir göz attı. Sanki balçıktan yapılmış kaba bir yüzü, iri bir burnu vardı. O gün bu yüzde endişe de seziliyordu.

"Hayrola Friedrich, bir yerde yangın mı var?" diye teğmen sordu ve gülümsedi.

Friedrich aynadaki teğmene baktı ve: "Kışlalarda sokağa çıkma yasağı var!" dedi.

Teğmen umursamaz gibi gülümsedi. "Bunu çoktan biliyoruz! Her şey yolunda Friedrich. Şu anda askerleri kafayı çeksinler diye kente salıvereceklerini mi sanıyordun?"

Friedrich bir an sustu, sadece başını salladı. Sonra: "Anlıyorum sizi Teğmen Bey..." diye konuştu. "Fakat bazıları diyor ki..."

"Sen onların ne dediğini umursama, Friedrich! Herkesin anlattığına inanmaya kalkarsan..."

"Fakat..."

"Kulağına gelen saçma şeyleri önemseme! Bizim görevimiz verilen emirlere uymak ve onları uygulamaktır!"

"Fakat..." diye Friedrich konuştu, "casusluk komisyonun bir otomobili topçu kışlasının önünde duruyormuş, Teğmen Bey..."

Çevresindeki önemsiz bir sürü insandan biri olan hizmetkâr bakışlarını teğmenden çekmiyordu. Genç adam o anda dikkatli ve güçlü olması gerektiğini fark etti. Bir an için gözlerini kapattı ve tekrar açtı. Bir an, sanki göz kırpar gibi yapmıştı. Aynada kendini gördü, arkasında durmaya devam eden Friedrich'i de... Elindeki tarağı küvetin kenarına vurdu ve sordu: "Peki sonra ne oldu, otomobil hâlâ orada duruyor mu?

"Hayır Efendim. Az önce yine ayrıldı."

"Gördün mü Friedrich," diye teğmen onu sakinleştirmek istermiş gibi konuştu. "Bir an durduktan sonra yine yoluna devam etti... Bu adamlar her yere burunlarını sokmaları gerektiğini sanıyor! İşte

bu nedenle de onlara hafiye deniyor ya! Tabii ki kulaklarına bir şeyler gelmiş olabilir. Ne de olsa birçok insan girişimden haberdar, aralarından dedikodu etmiş olanların çıkmasına şaşırmamak gerekir! Buraya gelip biraz kulak kabartmış olacaklar. Fakat yine çekip, gittiklerine göre korkulacak bir şey yok. Eğer önemli bilgiler toplasalardı, hemen gitmezlerdi. Öyle değil mi?"

Teğmen arkasına döndü ve Friedrich'in yüzüne doğrudan baktı. Söylediklerinin onu rahatlatmış olduğunu fark etti.

"Teğmen Bey çok haklı," dedi hizmetkâr. "Başkalarının anlatıp durduklarına her zaman inanmak doğru değildir. En doğrusu insanın üstlerinin söylediklerini yerine getirmesidir." Genç teğmen için için güldü. Yaptıkları şey çok kirliydi! Karşısındakini ne de kolay inandırmıştı söylediklerine. Üç bin kişiden biriydi Friedrich! Kim bilir bu arada ötekiler neler anlatıp duruyordu? Bu gibi girişimler için en iyisi sağırlarla dilsizlerden oluşmuş bir alayla yola çıkmaktı! Hizmetkâr Friedrich konuşmasını sürdürdü: "Teğmen Bey, sanmayın ki ben korkuyorum! Hayır, hayır. Yine çalışacak bir işim var diye çok memnunum! Şefim eğer darbeye katılırsam beni kapının önüne koyacağını söyledi." Teğmen elini, boşver, der gibi şöyle bir salladı. "Fakat ben yine de katılacağım, Teğmen Bey. Emredildiği gibi şefimin iki av tüfeğini de beraberimde getireceğim. Eğer yarın her şey başarılı olursa, isterse beni kapının önüne koysun! Teğmen Bey, hiç ümit vermeyecek bir girişim olmasaydı katılmazdım. Çünkü insan işsiz yaşayamaz..."

"Tabii Friedrich, haklısın!" dedi teğmen ve güldü. Sonra omzuna şöyle bir vurdu. "Her şey yolunda! Bana inanabilirsin. Gerekirse ben canımı fedaya hazırım!"

Ne söylediği umurunda değildi. Hepsi birer korkaktı. Herkes yaşamını garanti altına almak istiyordu.

"Size çok teşekkür derim, Teğmen Bey!" dedi Friedrich ve gülerken ağzı kulaklarına vardı.

"İşte böyle, dostum!" diye teğmen hava atar gibi konuştu. O da gülümsedi. "Burada her şeye kulak kabartmalısın! Göreceksin ertesi gün senin patronun da girişime katılmış olmanı çok güzel bulacak." Bir an sustu ve sonra ses tonunu değiştirerek devam etti: "Bak Friedrich, bisikletim çalışır durumda mı? Bir yere gitmem gerekiyor da..."

"Tabii Teğmen Bey. Fakat yola çıkmadan önce Hâkim Bey'in yanına gidecektiniz, unuttunuz mu?"

"Ah, haklısın!" dedi teğmen ve hemen odadan çıktı.

Bir sigara yaktı ve sallana sallana yürüdü. Acelesi yoktu. Tuvaletin önünden geçerken içeri girdi, tabancasının emniyetini bir daha gözden geçirdi. Önce Hâkim Bey'e uğrayacaktı. Tabii o teğmen Fritz olmadığı gibi hâkim de hâkim filan değildi. Sadece o günlerde teğmenin üstü sayılıyordu. Topçu kışlasının önünde o otomobilin durduğunu duyduğundan bu yana nedense keyfi yerine gelmişti. Bütün ölüm mahkûmları onun gibi böyle keyiflenirse ölüm cezasının hiç anlamı yoktu, saçmalıktan başka bir şey değildi. Birkaç dakika sonra Hâkim Bey'in odasında bir bomba patlayabilirdi. Ve havaya uçanlar arasında o da olabilirdi!

Odaya girdi. İçersi çok sakindi. Hâkim Bey'in oturduğu masada bazı sivillerle, üniformaları yıpranmış, apoletleri sökülmüş bazı eski askerler de vardı. Genç teğmen hepsini tanıyordu. Masadakilere şöyle bir selam verdikten sonra daha önce hiç görmemiş olduğu bir siville fısıldaşan Hâkim Bey'in yanına gitti.

Orduda genç askerler ince, uzun boylu, hep kara giysilerle gezen Hâkim'e "Tanrı'nın kalemi" adını vermişlerdi. Bunun işi gücü yazmak; mutlaka ömründe bir gün olsun barut kokusunu burnuna çekmemiştir, diye teğmen bir an düşündü. Teğmen Fritz ondan hoşlanmazdı, Hâkim de ondan!

Yanındaki adamla bir şeyler konuşan adam masaya sokulan genç teğmene, biraz bekle, demek istermiş gibi işaret etti ve şişman yabancıyla fısıldayarak konuşmasını sürdürdü. Teğmen olduğu yerde

durdu, canı sıkkın sağa sola bakındı. Bir meyhanenin arka odasında toplanmışlardı. Duvarlarının rengi çoktan solmuş can sıkıcı bu oda, içindeki adamlar gibi uzak geçmişi anımsatıyordu. Teğmen şimdi böyle durup, beklemek zorunda bırakılmasını hiç beğenmedi, öfkelendi. Cebindeki tabancanın kabzasıyla okşar gibi oynadı. Kulağına masadan bazı sözler geldi. Sanki şişman sivilin "Meier" adında birinden söz ettiğini duydu. "İspiyoncu" kelimesini de işitti. Fakat bu dünyada milyonlarca "Meier" vardı. Ancak genç teğmen bu adı duyar duymaz gözünün önüne tanıdığı tek "Meier" geliverdi! O domuz herif bu dünyaya sadece ona kötülük yapmak için mi gelmişti? Keşke ağaçlar ve çalılar yanmaya başlarken kurtaracağına bıraksaydı da yanıp, geberseydi! İşte hayatta iyilik yapmak çoğu kez yanlış bir şeydir...

Burada daha çok beklemenin ne anlamı vardı? Her şey apaçıktı ve karar alınmıştı! Haydi, çık dışarı! Seni azarlamasını niçin bekleyeceksin? Bu meyhanede tuvalet nerde, diye bir an düşündü. Hayır, burada olmazdı. Dostlarının başı derde girebilirdi. Buradan uzaklaşmalıydı, ormana gitmeliydi, ona söz verdiği yerde gerçekleştirmeliydi. Onu unutmamış olduğunu kanıtlamalıydı, bu ona armağanı olmalıydı!

"Teğmen Bey, buyurun!"

Derin bir nefes aldı. Ona son bir şans mı verilecekti? Kendine geldi, yine geleceğine inandı. Hâkim Bey'in ona yaptığı açıklamaları sesini çıkarmadan dinledi. Rayh ordusuna olan bağlantı sabahın erken saatlerinden bu yana kopmuştu. Kışlalara ne giriş vardı ne de çıkış. Caddelerde tek subay görünmüyordu. Telefonla da hiç kimseye ulaşamıyorlardı.

Her şey çok beceriksizce hazırlanmış gibiydi. Belki bir avuç aklı başında insan, gerisi de gönüllüler kıtasıyla çoktan ordundan ayrılmış birkaç bin yaşlı asker! Kısacası gülünç bir çete! Darbeye Rayh ordusundan katılımcılar olacağı ümit edilmişti. Tabii bu önceden

görüşülüp, kararlaştırılmamıştı. Ordunun enkazından, devrimin harabesinden yepyeni bir güç oluşturulmak isteniyordu. Tek başlarına yola çıkanlar büyük bir riske girdiklerinin farkındaydı. Kısa süre önce emekliye ayrılmış olan üst rütbede bir subay henüz görevde olanlarla görüşmeler yapmıştı. İçlerinden bazıları girişime yakınlık göstermişti, bazıları ise sadece dinlemekle yetinmişti. Fakat hiçbiri kesinlikle "evet" veya "hayır" dememişti! Darbede başı çekenler de: "Biz başladık mı onlar da karşı çıkmayacak, bize katılacak," deyip durmuştu.

Fakat şimdi, girişimin gerçekleştirilmesinden bir gün önce her şey berbat mı olacaktı? Odada bir araya gelmişlerin arasında bir soğukluk seziliyordu, herkes suskundu, sanki vazgeçmişlerdi. Hâkim Bey konuşup duruyordu. Karanlıktaki bazı şeylerin aydınlatılması gerektiğinden söz ediyordu. Tanrı'nın kalemi, ince uzun boylu, karalar giyinmiş adam hiç ara vermeden konuşuyordu. Ne demek istediğini teğmenin anladığını ümit ettiğini söylüyordu.

Teğmen Fritz çok ciddi bir yüzle onu dinlemekteydi. Arada bir başını sallıyor ve "evet" diyordu. Fakat sonra düşüncelerinde başka yerlere uzaklaşıyordu. O kıza olan öfkesi giderek arttı; düşündükçe ondan daha çok nefret etti. Böylesine büyük ve önemli bir girişim aşkı başına vurmuş bir kızcağız nedeniyle suya düşebilir miydi? Aylarca yüzlerce insanın düşünüp, taşınıp, hazırlamış olduğu, onurunu, yaşamını ve malını mülkünü risk altına soktuğu bu girişim, kızın biri çenesini tutmasını beceremediği için boşuna mı olmuştu? Hayır, bu olamazdı! Onun suratına az önce başka şeyler söylemeli, saçlarından tutup çekmeli, aşkın gözyaşlarının aktığı yüzünü tokatlamalıydı!

Masada oturan Hâkim Bey bir ihanetten söz ediyordu. Girişimleri bir yerde çürük çıkmıştı. Fakat içinde bulundukları kötü dönemde bazılarının bu yeni atılımın çekiciliğine kapıldığının, sadece içinde bulunduğu o anı düşündüğünün, sonrasında ise neler

olabileceğini hiç kimsenin aklının köşesinden bile geçirmediğinin farkında değillerdi.

Hâkim Bey sustu. Söyleyeceğini söylemişti. Teğmenin ne demek istediğini anladığını ümit ediyordu. Konuşması boyunca hiç kıpırdamadan durmuş, dikkatle onu dinlemiş olan teğmen Fritz düşüncelerinde bambaşka yerlerdeydi! 'Tanrı'nın kalemi'ne soru soran gözlerle baktı.

"Kulağıma geldiğine göre..." diye Hâkim Bey devam etti. Sonra bir an çevresine bakındı ve fısıldar gibi konuştu: "Sizin bazı gizli kapaklı şeyleri öğrenme olanağınız olduğu doğru mu? Neulohe'de bir ilişkiniz de varmış..." Adamın ses tonundaki iğrençlik öylesine belirgindi ki, teğmenin yanakları birden kızarıverdi. Fakat ağzını açmadı, suskun ve dikkatle üstü sayılan bu adamı dinlemeyi sürdürdü. "Her neyse, şimdi bu konu üzerinde daha çok konuşmanın hiç anlamı yok!" dedi Hâkim Bey. Onun da yanakları bir an için kızarmıştı. "Girişimimizin çıkarı için şimdi bu ilişkinizden yararlanmak istiyoruz! Neler olup bittiğini belki öğrenebiliriz..."

"Hemen mi?" diye teğmen sordu.

Evet, hemen yola koyulması çok doğru olurdu. Bisikletine bindiği gibi doğru otele gitmeli, çok gösterişli Horch marka otomobilin kapının önünde durup durmadığına bakmalıydı. Sonra da tekrar pedala bastığı "Kara Topraklar"a gidecekti. Ve orada, kızın gözü önünde aklına koyduğunu yapacaktı! O göreceklerini bütün ömrü boyunca unutmamalıydı, bu kötü olay sık sık gözünün önüne gelmeliydi. O zayıf bir insandı, olayın altından yaşamı boyunca kalkamayacaktı! Geceleri bağıra bağıra uyanacak, "Kara Topraklar"da yaşadığı o olay hiç gözünün önünden gitmeyecekti.

"Başka ne zaman?" diye kara giysili Hâkim Bey öfkeyle konuştu. "Yitirecek çok zamanımız mı var sanıyorsunuz? Bundan sonra ne yapmamız gerektiğini bir an önce bilmeliyiz!"

"Küçükhanımın şu anda bana ayıracak zamanı olduğunu pek sanmıyorum," dedi teğmen.

Karşısındaki adamdan öcünü almak istiyormuş gibiydi. Eğer beni kullanmak istiyorsanız biraz da benim isteklerimi kabullenmek zorundasınız. Ancak Hâkim Bey, yanıtı soğukça olmasına karşın nezaketini bozmadı. "Teğmen Bey," dedi, "sizin bu sorunu kolayca çözeceğinize çok eminim! Bir saat sonra yine burada yanıtınızı bekliyorum."

Teğmen Fritz hafifçe eğildi. Tam odadan çıkmaya hazırlanırken Hâkim Bey'in yanındaki şişman adam eliyle bir işaret yaptı. "Ah evet, Beyefendi'nin de sana birkaç sorusu olacak, Teğmen Bey!"

Daha önce hiç görmediği şişman adam yanına geldi. Az önce Hâkim Bey konuşurken yüzüne bakıp durmuştu. Şimdi ise yanında durmasına karşın bakışları ötelerdeydi. Teğmen Fritz bir Beyefendi'yi pek andırmayan, hareketleri çok ağır bu şişman adamın soğuk, buz gibi bakışlarından rahatsız oluverdi.

"Neulohe sizin bölgeniz, öyle değil mi?" diye birden sordu.

"Evet, Bay..?"

"Kara Topraklar'daki silah deposu da mı..?

Teğmen Fritz bir an Hâkim'e doğru baktı. Bakışlarında öfke vardı. Bu soru da ne oluyor, demek istiyordu. Fakat Hâkim eliyle, yanıt ver, der gibi bir işaret yaptı.

"Evet!"

"Bu depoyu en son ne zaman denetlediniz?"

"Üç gün önce... Salı günüydü."

"Her şey yolunda mıydı?"

"Evet.

"Gömdüğünüz yerde belli işaretler var mıydı?"

"Toprağın durumuna göre oraya el dokunulmamıştı."

"Yanınızdaki adamlara güveniyor musunuz?"

"Kesinlikle!"

"Silâhları oraya gömerken başkalarının sizi görmediğine emin misiniz?"

"Görmüş olsaydı hemen deponun yerini değiştirirdim!"

"Silahların gömülmesi sırasında bıraktığınız nöbetçi bir yabancıyla konuşmuş olabilir mi?"

Teğmen ne yanıt vermesi gerektiğini bir an düşünmek istedi. Fakat buz gibi bakışlarını yüzünden çekmeyen şişman adamın soruları öyle peş peşe geliyordu ki, pek düşünmeden: "Evet," dedi.

"Kiminle?"

"Bay von Prackwitz ve kızıyla."

"Siz o kişiyi daha önceden tanıyor muydunuz?"

"Birkaç kez görmüştüm."

"Ne dediniz onlara?"

"Yollarına devam etmelerini söyledim.

"Peki bu iki kişi size karşı çıkmadan dediğinizi yaptılar mı?"

"Evet."

"Bay von Prackwitz arazisinde ne yaptığınızı sormadı mı size?"

"Kendisi eski bir subaydır."

"Peki, ya kızı?"

Teğmen hemen yanıt vermedi. Şişman adam buz gibi bakışlarını üzerinden ayırmıyordu. Bu mutlaka polis, diye teğmen bir an düşündü. Suçlular böyle sorgulanır. Kulağıma gelmişti... Yoksa içimizde bir de ajan mı girdi?

"Peki, ya kızı?" diye şişman adam sorusunu tekrarladı.

"O hiç konuşmamıştı."

"Daha önceden tanışıyor muydunuz?"

"Birkaç kez görmüştüm."

Karşısındaki adamın delici bakışlarından rahatsız olmaya başlamıştı. Bu adamın neler bildiğini bir keşfedebilsem... Tek yanlış bir yanıtla her şeyi berbat edebilirim... Peki, ya sonra ne olurdu! Her şey biterdi!

"Bu iki kişinin silahların gizlendiği yerde sonra araştırma yapmadığından emin misiniz?"

"Kesinlikle eminim!"

"Niçin eminsiniz?"

"Böyle olsaydı toprağın durumundan hemen görülürdü."

Hâkim Bey söze karıştı: "Bence emekli süvari yüzbaşısı von Prackwitz ile kızına güvenebiliriz," dedi. "Şu anda kentteler. Ben onları 'Goldener Hut'un kapısından içeri girerken gördüm."

"Öyleyse onları da sorgulayabiliriz," diye konuştu şişman adam buz gibi bakışlarını teğmenin yüzünden çekmeden.

"Tabii, sorgulayın bakalım! Ben de hemen sizinle geliyorum! Haydi, gelin gidelim!" Teğmen birden sesini yükseltmişti. "Ne oluyor burada? Yoksak ben bir hain miyim? Gevezelik mi ettim sanıyorsunuz? Haydi Polis Bey, gelin gidelim! Evet, ben 'Goldener Hut'tan geliyorum. Von Prackwitz ve kızıyla aynı masada oturdum. Ben..."

Birden sustu. Ona işkence yapar gibi sorular soran adama nefret dolu bakışlarla baktı.

"Hey, ne oluyor size?" diye şişman adam sordu. Teğmenin aniden ateş püskürmesinden hiç etkilenmemiş gibiydi.

"Fakat Beyler, rica edeceğim..." diye 'Tanrı'nın kalemi' sesini yükseltti. "Teğmen Bey durumu yanlış anlamayın! Hiç kimse sizi incitmek istemiyor. Fakat silah depolarından birinin ihbar edildiğinden şüpheleniyoruz. Ancak o hangi depo şu anda bilmiyoruz. Bu nedenle depo sorumlularını sorguya çekiyoruz. Kışlalardaki dostlarımızın tuhaf davranmalarının nedeni bu yeni gelişme olabilir..."

Teğmen rahatlamış gibi derin bir nefes aldı ve şişman adama dönüp: "Sorun öyleyse!" dedi. Sanki şişman da derin bir nefes almıştı.

"Goldener Hut'dan söz ediyordunuz. Ben, diye başladınız, fakat sonra birden sustunuz."

"Bay von Prackwitz ile karşılıklı Porto şarabı içmiştik. Belki bunu söyleyecektim... Bilmiyorum. Hem niçin kalkıp oraya gitmiyoruz?" Sesini yükseltti. Yine heyecanlanmıştı, fakat öfkeli değil, alaylı konuşuyordu. Ölümle oynadığını biliyordu. "Ben de size eşlik edeceğim. Von Prackwitz'e benim yanımda sorular sorabilirsiniz. Bu hiç umurumda değil!"

"Kızına da..." dedi şişman adam.

"Kızına da..." diye teğmen tekrarladı. Bu kez sesi biraz usul çıkmıştı.

Sonra odada hiç konuşan olmadı. Sıkıcı, uzun bir sessizlik oluştu. Acaba beni tutuklayacaklar mı? Hayır, bunu yapamazlar, ben bir hain değilim... Ben henüz onuru olan bir insanım!

Şişman adam diğerlerinden hiç çekinmeden Hâkim Bey'in kulağına bir şeyler fısıldadı. Hâkim Bey'in yüz ifadesi değişti. Sanki bir şeyden tiksinir, onu reddeder gibiydi...

Teğmen bir an için eski asker dostunu anımsadı. Albay cephede onun bütün apoletlerini sökmüştü. Fakat benim apoletlerim yok, öyleyse onları koparıp, atamazlar. Başını odanın içinde şöyle bir gezdirdi. Kapıya on adım vardı. Kimse ona engel olamazdı. Bir adım attı.

"Bir dakika!" diye şişman emreder gibi sesini yükseltti. Gözlerinin duygusuz bakışları üzerindeydi.

"Ben bütün onurumla bu silah deposunun sorumluluğunu üzerime alıyorum," diye teğmen sesini yükseltti. İki adam birden ona döndüler. "Ve hayatımla da!" dedi titrek sesle.

Şişman adam bir süre hiç konuşmadı, sadece yüzünü biraz ekşitti. Sanki o anda, sana güvenmiyorum, demek istiyordu. Teğmen de düşündü: Beni senin vurmanı istemiyorum! Ve sordu: "Artık gidebilir miyim?"

Hâkim Bey şişmana baktı. Şişman da: "Teğmen Bey, birkaç sorum daha var!" dedi.

Bu herifte hiç utanma denen şey yok muydu? Kendimi bir an önce caddeye atsam da rahatlasam. Sorsun bakalım, o birkaç sorusunu!

"Buyurun, sorun!" dedi.

"Neulohe'de Meier diye birisini tanıyor musunuz?"

"Uzaktan. O da bana önerilmişti, fakat ben kabul etmemiştim.

"Niçin?"

"Hoşuma gitmemişti. Güvenilir birine benzemiyordu."

"Niçin?"

"Bilemiyorum... O günlerde benim kanım buydu. Bir sürü kadın macerası filan da vardı..."

"Öyle mi? Kadınlarla macerası olduğu için mi ona güvenmemiştiniz?"

Şişman adamın teğmenin üzerindeki bakışları yine buz gibiydi.

"Evet."

"Peki bu adam silahlar gömülürken sizi izlemiş olabilir mi?"

"Hayır, bu kesinlikle mümkün değil!" diye teğmen heyecanla konuştu. "Çünkü Meier o günlerde Neulohe'yi çoktan terk etmişti!"

"Terk mi etmişti? Hangi nedenle?"

"Bunu gerçekten bilmiyorum. Bay von Prackwitz'e sorsanız daha iyi edersiniz!"

"Acaba Neulohe'den birisi bu Meier'le ilişkisini sürdürüyor olabilir mi?"

"Gerçekten bilmiyorum," dedi teğmen. "Belki de kızlarından biri onunla haberleşiyordur?"

"O kızları tanıyor musunuz?"

"Rica ederim..." diye teğmen mırıldandı.

"Evet. İçlerinden birinin adını belki biliyorsunuzdur diye düşünmüştüm..."

"Bilmiyorum!"

"Bu Meier'in silah deposunun yerini nasıl öğrenebildiği üzerine hiçbir fikriniz yok öyleyse..."

"Bilmesi olanak dışı!" diye teğmen biraz şaşırmış gibi sesini yükseltti. "Dedim ya, o Neulohe'den ayrılalı haftalar oldu!"

"Peki sizce deponun yerini kim bilebilir?"

Teğmen sadece omuz silkti. Odaya bir sessizlik çöktü. Az sonra hâkim bey havayı yumuşatmak için olacak usul bir sesle konuştu: "Bir iddiaya göre Meier bu sabah görülen denetleme komisyonunun otomobilinde oturuyordu. Fakat otomobildeki kişinin o olup olmadığı kesin bilinmiyor."

Teğmen Fritz şişman adamın ilk kez öfkelenmiş olduğunu fark etti. 'Tanrı'nın kalemi'nin söyledikleri hiç hoşuna gitmemiş olacak ona öfkeli bir bakış fırlattı. Fakat adam onu umursamadan konuşmasını sürdürdü: "Şimdi bu sorgulamaya bir son verelim," dedi. "Pek bir sonuç alamayacakmışız gibi... Siz görevinizin ne olduğunu biliyorsunuz, Teğmen Bey! Bir saat sonra buraya dönüp, rapor vermenizi istiyorum. Belki bu arada bazı sonuçlar elde edersiniz!"

Hâkim bey şöyle bir selam verdi. Teğmen de eğilerek selamına karşılık verdi ve kapıya doğru yürüdü. Kapıya gidiyorum, odadan çıkacağım, diye düşündü. Rahatlamış gibiydi. Vücudu titriyordu, şu şişman, dayanılmaz adamın bir şey daha söyleyip de çıkmasına engel olacağından korkuyordu. Fakat peşinden tek kelime bile eden olmadı. Sadece o buz gibi bakışları üzerinde hissetti. Sağında ve solundan duranları hafifçe selamladı. Kapıya vardı. Bir an durdu, cebinden bir sigara çıkarıp yaktı. Sonra elini kapının tokmağına götürdü, bastırdı, kapı açıldı. Ve az sonra caddedeydi. Özgürdü.

Sanki çok uzun, ıstırap verici bir zindan hapsinden yine özgür yaşamına kavuşmuştu.

6

Caddeye çıktı. Bir süre öyle durdu, sağına soluna bakındı. Hâkim Bey'in odasına bir daha dönmeyeceğinden çok emindi. Ne yanına gidip rapor verecekti ne de oradaki dostlarına "merhaba" diyecekti! Onurunu yitirmişti, her şeyini yitirmişti. Diğer subaylarla taşıdığı onuru artık yoktu. Hakkında karar vermelerini engellemek için gerçeği söylemekten kaçınmıştı. Bunu ölmekten korktuğu için yapmamıştı. O kendine göre ölmek istiyordu, kızın gözleri önünde...

Genç teğmen çiselemeye başlayan boğucu bir yağmurlu havada elleri cebinde, sigarası dudaklarının arasında ağır ağır yürüdü. Kentin biraz dışındaki, subay evlerinin olduğu semte doğru ilerliyordu. Düşündü, şimdi hizmetçi Frieda'nın ağzını aramaya ve beyefendilerin gizli gizli neler konuştuklarını öğrenmeye değer miydi? Bugün yapacağı araştırmanın sonuçlarından hâkim beyi haberdar etmesine de artık gerek kalmış mıydı? Sanmıyordu. Darbelerinin üstesinden kendi başlarına gelinlerdi. O ise sadece kendini ilgilendiren şeye kafa yoracaktı!

Üzerinde yer yer aşınmış sivil giysi, elleri pantolon ceplerinde, hiçbir şeyi umursamazmış gibi yoluna devam etti. Önünden geçtiği küçük dükkâna girdi, iyi marka sigaralardan elli tane aldı ve tekrar dışarı çıktı. Kaşları arasında, tam burnunun üzerinde derin bir kırışık oluşmuştu. Kafası bir sürü düşünceyle doluydu. Yaşamı boyunca hep birçok konunun üzerinde pek kafa yormadan hareket etmiş, kararlar vermiş ve de uygulamış olan onun yaşında genç bir adam için şimdi bu yeni durum hiç de kolay değildi. Bundan sonra nasıl yaşayacaktı, neyi yapacak, neyi yapmayacaktı!

Aynı anda darbenin artık umurunda olmadığını fark etti ve çok şaşırdı. Yıllarını bu girişime vermişti, cebine tek mark girmemişti, onun yaşındakilerin sevdiği her türlü şeyden mahrum kalmıştı. Uzun süredir tanıdığı, onlarla birlikteliği bir genç kızın aşkına yeğ-

lediği genç dostlarından bu kadar kolay, hiç üzülmeden ayrılacağını aklının köşesinden bile geçirmemişti.

Bugün şu saate kadar çok şey geçmişti başından, başka zaman olsa müthiş öfkeleneceği çok şeye katlanmak zorunda kalmıştı. Önce emekli süvari yüzbaşısı elindeki şarabı yüzüne dökmüştü, sonra tuhaf Friedrich'in kuşku dolu sorularına yanıtlar aramak zorunda kalmıştı, en son da iğrendiği Hâkim Bey'in karşısına çıkarılmış ve şişman adamın sorgulamasına katlanmıştı. Yoksa o polis miydi? Başka zaman en ufak kırgınlığı aylarca unutmayan, öç alabileceği en uygun anı bekleyen genç adam o gün peş peşe olanları bir daha anımsamayacağını çok iyi biliyordu.

Ne kadar tuhaftı böyle düşünebilmesi. Tuhaf olduğu kadar da ilginçti. Sanki her şey çok gerilerde kalmıştı. İçinden yaşadığı bu dünya artık umurunda değildi! Ölmekte olan birinin çevresindeki her şeyi yavaş yavaş yitirmesini andırıyordu. Evet, ölmeye başlayan da elleriyle yorganını çekiştirirdi. Bazıları bunun için, ölmekte olan mezarını kazıyor, der. Bazıları ise, bu dünyada tutunacak bir şey arıyor, der. Ben de şimdi aynı durumda mıyım? Tutunabilecek hiçbir şey bulamıyor muyum bu dünyada? Nereye tutunmak istesem elimden kayıp, gidiyor mu? Fakat ben ölmekte olan biri değilim ki... Ben hasta bile değilim... Vücudumdaki hücreler ne zaman öleceklerini biliyor mu? Ölüm sadece vücudun hastalık sonucu yok olması değildir, ruhun çöküntüsü de vücudun ortadan kalkmasına neden olur. Ben şimdi hainin biri miyim?

Durdu. Bir rüyadan uyanıyormuş gibi çevresine bakındı. Geniş bir toprak yoldaydı. Balçıklı topraklarda bir sürü asker postalının izi hemen dikkatini çekti. Yolun sonunda yine bir toprak alan, daha ötede sarı kışla binaları ve çevresindeki sarı duvarlar... Duvarın üstü cam kırıklarıyla silme kaplıydı. Solgun gri büyük demir kapı kapalıydı. Omuzuna tüfeğini atmış olan nöbetçi, üşüdüğünden olacak hızlı hızlı bir aşağı, bir yukarı yürüyordu. Genç teğmen bir süre bu

iç sıkıcı resme baktı durdu. Aklına bir şey geldi. Bir denemeliyim, diye mırıldandı ve toprak alanı geçip, kışla kapısına doğru yaklaştı. Nöbetçinin karşısına dikildi ve: "Ne var, ne yok dostum?" dedi.

Bu adamı tanıyordu. O da teğmeni tanıyordu. Nöbetçi ile bazı arkadaşlarına keyifli olduğu akşamlarda birer kadeh sert içki ısmarlamıştı. Bir köyün dans salonunda bütün gece birlikte eğlendiklerini de anımsadı. Kısacası iyi tanışıyorlardı. Fakat şimdi nöbetteki adam sanki onu ilk kez görüyormuş gibiydi. "Bir an önce buradan uzaklaşın!" diye tısladı.

Fakat genç teğmen yerinden kımıldamadı. Kaşlarını çattı ve alay eder gibi sordu: "Hayrola dostum, aradan geçen zamanda beni tanımayacak kadar kibarlaştın mı yoksa?

Nöbetçinin kılı bile kıpırdamadı. Teğmenin söylediklerini duymamış gibi yanından yürüyüp geçti. Altı adım sonra tekrar dönmesi gerekti. Bu kez yanından geçerken teğmen fısıldar gibi: "Bak be adam, içecek tek sigaram yok. Ver bana bir sigara, hemen ortadan toz olayım!"

Nöbetçi başını çevirip soluna baktı. Yayaların kışlaya girdiği dar kapıya, çakıllı yola ve nöbetçi kulübesine doğru... Sonra başını sağa çevirdi, teğmene baktı. Genç adamın alay, ümitsizlik ve korku karışımı yüz ifadesi karşısında ne yapacağını bilemedi. Bir an sigara vereyim, çekip gitsin, diye düşündü. Fakat bu yüz ona, dikkatli ol da, diyordu! Sesini çıkarmadan yürümesine devam etti. Altı adım sonra geri döndü, omzundan tüfeğini çıkarıp, eline aldı ve teğmene doğru yaklaştı!

Genç teğmen içine düştüğü çaresizliğin etkisiyle her şeyi yapabilecek bir durumdaydı. Rayh ordusunun artık onları bir kenara ittiğini anlamıştı. Mutlaka askerlere bu gibilerle konuşmaları yasaklanmıştı. Fakat teğmen ne olursa olsun bu nöbetçiyi kızdırmak istiyordu. Amacı tutuklanıp, kışladan içeri alınmak ve nöbetçi su-

bayın karşısına çıkarılmaktı. O zaman adama soracaktı: "Niçin bize karşısınız?"

Bu çok çılgınca düşünceyi kafasından atamıyordu. Nöbetçi subayın tutuklanmış bir teğmenin sorusuna yanıt vereceğine çok emindi. Asker, tüfeği elinde yanından geçerken sesini çıkarmadı. Adam tam uzaklaşmıştı ki, cebinden sigara çıkarıp, yaktı. Altı adım sonra dönen nöbetçi gördüğüne çok şaşırdı, teğmen ona bir sigara uzatınca da suratı iyi aptallaştı.

"Al dostum, bana verecek sigaran olmadığı için şimdi ben sana bir sigara veriyorum!"

Asker durdu ve azarlar gibi: "Hemen yolunuza devam edin, yoksa nöbetçileri çağıracağım!" diye konuştu.

"Sen verdiğim sigarayı almadığın sürece buradan bir yere gidecek değilim," dedi teğmen de.

Asker sesini çıkarmadan yüzüne baktı, uzatılan sigarayı almadı, sadece elindeki tüfeği hafifçe kaldırdı. Sonra da: "Anlayışlı olun ve buradan gidin!" diye biraz öfkeli konuştu.

Fakat teğmen de karşısındakine istediğini kabullendirmeye niyetli idi. "Bak dostum," dedi, "şu sigarayı alırsan bana iyilik etmiş olacaksın! Senin dostum olduğunu görmek istiyorum. Haydi, al!" Sigarayı askerin yüzüne tuttu. Adam tepki göstermeyince bu kez tehdit etti: "Eğer almazsan suratına yumruğumu yiyeceksin!"

Karşısındaki asker gözlerini teğmenin gözlerine dikmiş, ne olacağını beklermiş gibi dikkatle bakıyordu. Uzatılan sigarayı almaya hiç de niyetli değildi. Teğmen birden sesini yükseltti. "Galiba sen benim kör kütük sarhoş olduğumu sanıyorsun! Ne kadar sarhoş olduğumu şimdi göreceksin!"

Elindeki sigarayı yere attı ve aynı anda yumruğunu nöbetçinin suratına indirdi. Fakat başka zaman olsa iyi bir boksör sayılan genç teğmenin bugün şansı yoktu. Yumruğu askerin suratının ortasına değil tüfeğinin dipçiğine indi. Elinin acısıyla kıvranırken dipçiği

göğsünde hissetti. Sendeledi ve arka üstü yere yuvarlandı. Nefesi kesilir gibiydi. Düştüğü yerde öyle yatarken nöbetçi yakaladığı vahşi bir hayvanı, saldırgan bir kurdu gözden kaçırmak istemiyormuş gibi başına dikilmişti. Adam onu ne tutuklayıp, kışlaya götürmüştü ne de üzerine ateş etmişti. O anda cebindeki tabancayı anımsadı. Aşağılanmasının öcünü alacaktı!

Kafası bir sürü şeyle doluydu. Silâh deposu konusunda ordudan dostlarını hayal kırıklığına uğratmıştı, şimdiki davranışıyla da o bir örnek asker değil ödleğin teki olduğunu kanıtlamıştı! Kışlanın önünde olay çıkarmasının nedeni de, "Kara Topraklar"a geç giderek gerçeğin ortaya çıkmasını mümkün olduğu kadar ertelemek, yaşamda birkaç saat daha uzun kalmaktı.... Cila artık bozuluyor, renk güzel ışıltısını yitiriyor, her şey çürüyüp gidiyordu. Hissediyordu, yaşam gemisinin tahtaları artık parçalanıyordu. İçindeki bir ses diyordu ki, işte sen böyle biri oldun!

Yuvarlandığı yerden yavaş yavaş doğruldu, ayağa kalktı ve vücudunda ağrılar attığı birkaç adımda arttı. Az ötesinde duran nöbetçiye bakmadan kışlanın kapısından uzaklaştı. O anda gözünün önüne Meier denen iğrenç herif geldi. Bir yaz sabahı elindeki tabancayı kafasına dayamış, orman yollarında yürütmüştü. Acınacak bir ödlek olan ufak tefek Meier yol boyunca yalvarıp yakarmıştı. O gün iğrenmişti bu adamdan. Düşündü, şimdi ben de mi böyle biri oldum? Ben de mi artık ödlek biriyim? Zamanı geldiğinde tetiğe basabilecek miyim? Nasıl öleceğim? Korktu.

Bu düşünce beynini doldurdu. O andan sonra başka bir şey düşünemedi. Ben nasıl öleceğim? Korkusuzun yoksa korkağın biri gibi mi çekip gideceğim bu dünyadan? Ateş ederken elim titreyecek mi, o Rakow gibi yanlış yerden mi vurulacağım? Nasıl da haykırmıştı o herif! Yoluna devam etti. Eli cebindeki tabancanın soğuk kabzasındaydı. Ölüme adım adım yaklaşırken ömür boyu hep ona eşlik etmiş olan kendine güvenin şimdi ondan hızla uzaklaştığını hissediyordu.

Ümitsizliğe kapıldı. Hayır, hemen "Kara Topraklar"a gitmeli, ne olduğunu bir an önce öğrenmeliyim. Ölmeye cesaretim var mı? Bunu bilemeyen bir insan nasıl sürdürürdü yaşamını? Kafasında bu düşünceler yürürken ona verilen görevden, "Kara Topraklar"dan, ölümden uzaklaştığını fark etmedi. Düşüncelerindeki değişikliği, davranışındaki tutarsızlığın da farkına varmadı.

Az sonra önünden geçtiği bir meyhane ona yabancı gelmedi. Buraya birkaç kez uğradığını anımsadı. Hizmetçi kız Frieda'nın karşısına üzerindeki kirli giysiyle çıkamazdı. İçeri girdi, kendine bir bira ısmarladı ve meyhaneciye acaba ona ödünç verebileceği temiz bir ceketi olup olmadığını sordu. Adam sesini çıkarmadan bir süre yüzüne baktı. Teğmenin ne istediğini anlamış gibiydi. Yan odaya geçti ve elinde yepyeni bir asker ceketiyle geri döndü.

"Sanırım bu üzerinize uyacak," dedi. "Sizin ceketinize ne oldu ki?"

"Yere düştüm," diye homurdandı teğmen.

Üzerindeki ceketi çıkarırken sağ kolunda büyük bir morluk fark etti. Gömleğinin üst düğmelerini açtı, göğsünde de tüfek dipçiğinin izleri vardı. Düğmeleri tekrar iliklerken meyhanecinin meraklı bakışlarıyla karşılaştı.

"Başladı mı yoksa?" diye adam merakla sordu.

"Hayır," dedi teğmen ve verdiği ceketi çabucak giydi. "Tam üzerime oturdu."

"Evet, ölçüleriniz oğlumun ölçüleri... Oğlum da katılıyor, Teğmen Bey."

"Çok güzel," dedi genç adam ve birasını yudumladı.

"Ceketi akşama iade ederseniz sevinirim... Ne de olsa oğlum yarın tertemiz giyimli olmak istiyor. İlk kez böyle bir şeye katılıyor da..."

"Tabii, merak etmeyin," diye konuştu teğmen. Biradan bir yudum daha aldı. "Borcum ne kadar?"

"Hiç gerekmez!" dedi meyhaneci gülümseyerek. "İzin verirseniz bir şey daha sormak istiyorum..."

"Tabii sorabilirsiniz."

"Kışlaya girdiniz mi?"

"Hayır."

"Öyle mi? O zaman sizin de haberiniz yok... Kulağıma gelenlere göre kışlada hava gerginmiş!" Gözlerini teğmene dikti. Vücudundaki morlukların nedenini merak ettiği, yanıt beklediği belliydi. Fakat teğmen sesini çıkarmadı. Meyhaneci devam etti: "Teğmen Bey, yarın ciddi bir şeyler olacağını sanıyor musunuz?"

"Ciddi bir şey mi, dediniz?"

"Evet. Silahlı mücadele... İnsanlar birbirine ateş edecek... Eğer öyle olacaksa oğlumun katılmasına izin vermeyeceğim..."

"Ah, boşverin!" dedi teğmen ve bir kahkaha attı. "Silahlı mücadele, insanların birbirini öldürmesi... Bu gibi şeyler yok artık! Böyle bir darbe yalnızca çok keyif verici bir girişim! İnsanlar şehit olmaktan 1918'den bu yana vazgeçtiler..." Suratını ekşitti ve sustu.

"Şaka mı yapıyorsunuz?" diye meyhaneci sordu. Birden çok ciddileşmişti. "Fakat ben çok ciddi konuşuyorum, Teğmen Bey. Ne de olsa benim tek bir oğlum var. Eğer şimdi onun başına bir şey gelirse ilerde bu meyhaneyi kim devralacak? Hiç kimse istemez ömür boyu boş yere çalışmayı? Burasını yirmi yıl önce satın aldığımda ne durumda olduğunu görmeliydiniz; bir köpek kulübesinden farkı yoktu. Darbede silahlar patlarsa, insanlar birbirine kurşun sıkarsa oğlumun yazık olmasına izin veremem. Fakat silahsız bir darbe olacaksa niçin katılmasın. Ne de olsa kışladan bana uğrayan birçok müşterim vardır..."

Teğmen her şeyin yolunda gittiğini ve korkmasına hiç gerek olmadığını söyledi. Ödünç aldığı ceketi de akşama uğrayıp, geri getireceğine söz verdi. Sonra tekrar yola koyuldu. Meyhaneciye yalan söylemiş olduğunu biliyordu. Fakat bu pek önemli değil, dedi kendi

kendine. Biraz yalan söylemekle ne yitirirdi? Meyhanede verdiği kısa mola ve içtiği birkaç yudum bira ona iyi gelmişti. Adımlarını hızlandırdı ve az sonra villalar semtine vardı. Kasketi iyice yüzüne indirdi. Birçok subayın oturduğu bu semtte insanların onu görmesini ve tanımasını istemiyordu.

Kapısını çalmak istediği villada bir albay, daha doğrusu Rayh ordusunun bir albayı yaşamaktaydı. Teğmen tabelasında "sadece ziyaretçiler" yazan kapıya gitti, fakat zili çalmadı. Yoluna devam etti ve az sonra özel ziyaretçilerin dışında satıcıların, uşakların ve benzerlerinin kullandığı kapının önünde durdu. Zili çalmadı, demir kapıyı açtı ve fayans döşeli yolda villaya doğru yürüdü. Çöp kutularının durduğu arka taraftan dolaştı. Beş basamak merdiveni indi, kiler kapısından binaya girdi ve kendini mutfağa giden koridorda buldu.

Teğmen her zaman şuna inanmıştı: Hedefe ulaşmak için her yol denenmelidir! Bu nedenle de bir zamanların uslu, terbiyeli kızı Frieda'dan anasının gözü bir "casus hizmetçi" yapmayı başarmıştı. Onun aracılığıyla garnizon içinden işine yarayan bazı bilgilere ulaşmıştı. Bugün ilk kez gündüz villaya giriyordu. Her zaman kullandığı girişten adımı içeri atarken ve koridorda yürürken keyfi diğer gelişlerine göre çok farklıydı. Villanın üst katlarında yaşayan albayın iki kızı vardı. Hatta teğmen onları dansa da kaldırmıştı. Şimdi mutfak katında onlarla karşılaşması çok utanç verici olurdu. Teğmen yaptığından utanmıyordu, fakat evlerine girdiği insanlarla karşılaşmaktan utanıyordu!

Teğmenin şansı vardı. Koridorda hizmetçi Frieda'yla karşılaştı. Genç kız elinde süpürge ve faraş odasından çıkıyordu.

"Merhaba, Frieda!" dedi teğmen gülümseyerek.

Frieda yirmi yaşlarında dolgun vücutlu, iri memeli bir köylü güzeliydi. Bu kızlar yirmi beş yaşına geldiklerinde bu güzelliklerini yitirir, diye genç adam bir an düşündü. Teğmeni aniden karşısında gören Frieda çok şaşırdı:

"Ne işin var burada Fritz?" diye sordu. "Artık gündüzleri de mi uğramaya karar verdin? Fakat benim sana ayıracak zamanım yok!"

Sonra eğildi, elindeki faraşla süpürgeyi duvara dayadı.

"Peki, Friedel, hiç mi sevinmedin gündüz uğramama?"

Genç kız pek sevinmişe benzemiyordu. Başka zaman olsa hemen keyiflenir, yanına sokulur, sarılır ve öperdi. Kim bilir şu anda neler geçiriyordu kafasından? Biraz burnu havada, gülümseyerek: "Bugün uğrayacağını biliyordum," dedi.

"Hayrola!" bu kez şaşıran teğmen oldu. "Önsezin hiç de fena değilmiş! Yoksa bu gece düşünde mi gördün beni Frieda? Benim ise seni canım çektiği için geldim..."

Ne tuhaftı, teğmen kendinde her zamanki coşkuyu hissetmiyordu. Bakışlarını kızın üzerinde gezdirdi, istekle vücuduna baktı, iri memelerine, dolgun kalçalarına, güzel bacaklarına... Ah, hayır, boşunaydı, istek duyamadığını fark etti. O anda gözünde herhangi bir kadından farkı yoktu Frieda'nın.

"Herhalde çok canın çektiği için kalktın buraya geldin, öyle mi Fritz?" diye genç kız alay eder gibi sordu. "Şu darbenizle batağa saplandığınızı fark edince, Friedel'ime bir uğrayım, bakalım ne anlatacak, dedin kendine kendine. Yalan mı?"

"Batağa saplanmak mı? Bunu da nereden çıkardın?" diye teğmen şaşırmış gibi sordu ve kızın bir şeyler söylemesini ümit etti.

"Sorma böyle aptalca şeyler!" dedi Frieda. Öfkelendiği belliydi. "Ne demek istediğimi çok iyi anladın. Korktuğun için buraya geldin. Sen korkağın tekisin! Bu sabah sayın albayın eşine anlattıklarını duyunca dedim ki kendi kendime, bak Frieda, eğer o bugün uğrarsa mutlaka seni özlediği için değil, sadece ağzından laf almak için uğrayacak. Çünkü o sana casusu gözüyle bakıyor! Ve işte aradan daha iki saat geçmeden sen çıktın geldin. Şimdi de kalkmış bana, seni canım çektiği için geldim, diyorsun!"

Karşısındaki kızın bakışları öfke doluydu. Derin bir nefes aldı, göğüsleri inip kalktı. Teğmen sesini çıkarmadan Friedel'ine baktı, böyle konuşmaya devam etmenin hiç anlamı yok, diye düşündü. Ağzından laf almalıyım, albayın eşine ne söylemiş olduğunu bilmeliyim...

Sonra hiç konuşmadan kızın yanından geçti ve kapısı açık odasından içeri girdi. Yatağını henüz toplamamıştı, çarşaf buruşuktu, yorgan açıktı. O burada yatmış, burada uyumuştu...

"Sana ne olduğunu az sonra göreceksin," diye mırıldandı ve arkasına dönüp, Friedel'ini kolları arasına aldı. Kızın karşı çıkmasını, onu itmeye çalışmasını hiç önemsemedi. Teğmen kızların karşı çıkmalarını hiçbir zaman umursamamıştı. Onun gözünde bu gibi davranışlar nazlanmadan başka bir şey değildi. Küçük yumruklarını bir an sızlayan göğsünde hissetti. Yüzünü yüzüyle örttü, dudaklarını soğuk dudaklarına yapıştırdı. Kızın karşı çıkmasına karşın onu uzun uzun öptü...

Az sonra bu inadından vazgeçecek, dudaklarını aralayacak, konuşacak, bana her şeyi anlatacak... Sonra ben burayı terk edeceğim, doğru "Kara Topraklar"a gidecek ve lanet olası o Violet'e söz vermiş olduğum şeyi yerine getireceğim. Farkında olmadan nefretle anımsadığı kızın adını yüksek sesle söylemişti. O anda kolları arasında tuttuğu başka bir kızı öptüğünü unutuvermişti. Frieda onu bütün gücüyle itti. Genç teğmen arkaya doğru sendeledi ve dolaba çarptı.

"Defol buradan!" diye genç kız öfkeyle bağırdı. "Sen yalancıların en büyüğüsün! Benden casusluk yapmamı istiyorsun, aklındaysa bir başkası var!"

Frieda nefes nefese kalmıştı. Teğmen sırtını dolaba dayamış, gülümsemeye çalışarak genç kıza bakıyordu. Bir şeyler söyleyip, kendini haklı çıkarmayı denemenin gereksizliğini kavramıştı.

"İşte böyle Frieda," diye konuştu biraz sıkılgan. "Çok tuhaf bir dünyada yaşıyoruz. Sen haklısın. Sen çok haklısın... Ben bir yalancıyım. Hoşça kal, sakın gücenme bana!"

Sonra elini uzattı. Kız uzatılan eli tuttu. Genç adamın sıkılganca söylediklerinden etkilenmiş gibiydi. "Tanrım, Fritz... sen biraz tuhafsın bugün... Sanki hiçbir şey umurunda değil gibi. Bu beni biraz öfkelendirdi..." Genç adam, boş ver, der gibi elini havada şöyle bir salladı. "Peki, peki... Albayın bu sabah ne söylediğini bilmek istiyorsan anlatacağım sana..."

Genç teğmen kızın elini bıraktı. "Hayır... Teşekkür ederim sana," diye mırıldandı. "Bu artık gerekli değil. Dünya gerçekten tuhaf. Fakat çok şey artık beni ilgilendirmiyor. Hoşça kal, Frieda! Bir an önce de evlenmeye bak, kendini kurtar..."

Ve odadan çıktı. Başını çevirip, genç kıza son bir kez bakmadı. Frieda anılarından silinmiş gibiydi. Koridorda yürüdü, birkaç basamağı çıktı, bahçenin fayans kaplı yolunda yürüdü. Az sonra yine sokaktaydı. Elinde kasketi öyle durdu. O anda dünyada başka insanlar olup olmaması hiç umurunda değildi... Kafası binlerce düşünceyle dolu yürüdü. Bir sokak ötede omzuna dokunan bir el onu yine bu dünyanın gerçeklerine döndürdü.

"Bir dakika, Teğmen Bey!"

Teğmen Fritz başını çevirip, sesin geldiği yere baktı ve şişman adamın buz gibi bakışlarıyla karşılaştı.

7

"Goldener Hut" lokantasının garsonu koşup, yardım etmeseydi Violet düştüğü taş zeminde daha uzun süre kalırdı. Emekli süvari yüzbaşısı von Prackwitz'in o anda elinden pek bir şey gelmiyordu. Bağırarak teğmenin peşinden koşmaya çalıştı. Kızının onurunu lekelediği için onu düelloya davet etti, lokantadaki müşterilerden

de tanık olmalarını istedi. Fakat teğmen lokantadan çıkıp gidince tekrar kızının yanına döndü, diz çöküp, mendiliyle ağzını sildi ve: "Violet ne olur kendine gel, sen bir subay kızısın!" diye yakındı.

Sonra tekrar ayağa fırladı ve garsona seslendi: "Şarap getirin! Fakat bu kadehe koymayın. O kirlendi! Onu kırıp parçalamak gerekiyor!" Ve kadehi yere fırlatıp, kırdı. Sonra bağırmaya devam etti: "Eşim nerede? Ne zaman bana gerekse yanımda değil! Beyler, şimdi hepiniz eşimin burada olmadığına tanıklık edeceksiniz!"

Garson gitti, şoförü yardıma çağırdı. Birlikte genç kızı yerden kaldırdılar. Kollarına girip, dışarı çıkarmak ve otomobile bindirmek istediler. Tam kapıya doğru yönelmişlerdi ki Violet bağırmaya başladı. Ne söylediği anlaşılmıyordu. Bu bağırmaktan çok bir hayvanın çığlık atmasını andırıyordu. Onu kollarından tutan adamlar lokanta girişindeki, üzeri muşamba kaplı bir kanepeye yatırmak zorunda kaldılar. Genç kız dizlerini birbirine çekti, kanepenin üzerinde sağa sola kaydı ve haykırmasını sürdürdü. Ne bir şey duyuyor ne de bir şey görüyordu. O şimdi güzel bir genç kız değildi, o bambaşka bir şeydi. Bir et yığını idi, sadece haykıran... Kulak zarlarını yırtan bir haykırıştı bu.

Babası von Prackwitz, saçları aklaşmış başı iki elinin arasında dalgın dalgın öyle oturmaya devam ediyordu. Kulaklarını kapatmıştı. "Çıkarın dışarı! Götürün buradan! Haykırmasın böyle! Dayanamayacağım! Hastaneye götürün! Eşimi çağırın!"

Ve şoför Finger az sonra Horch'un direksiyonuna geçtiği gibi Sayın Hanımefendi'yi alıp getirmek için yola koyuldu. Garsonun çağırdığı otel sahibi kızın ikinci katta bir odaya yatırılmasını ve doktor getirtilmesini söyledi. Birkaç otel görevlisi Violet'i odaya çıkardı. Genç kız merdivenlerde de haykırmasını sürdürdü. Von Prackwitz kızıyla yukarı çıkmayı reddetti. "Ben bu haykırmalara dayanamayacağım," diye konuştu. Emekli süvari yüzbaşısı için o anda

tek kurtuluş yolu, yeteneksiz her zayıf insan gibi önündeki bir şişe Porto şarabı idi!

Otelcinin eşiyle oda görevlisi bir kız Violet'in üzerindekileri çıkarıp, yatağa uzattılar. Genç kızın haykırmaları yattığı yerde de hiç aralıksız sürdü.

"Bak Dora," dedi otelcinin eşi az sonra, "benim lokantaya inmem gerekiyor. Öğle yemeği başlayacak. Sen kızın yanında kal ve doktor gelir gelmez de beni çağır!"

Masalarda oturan bazı müşteriler kızı doğru dürüst görmemelerine karşın sancıları olduğu için böyle haykırdığına karar verdi. Doktor geldikten sonra, en geç de yarın sabah, milyonların mirasçısı bu genç kıza ne olduğunu bütün kent bilecekti. Dostu da kendini beğenmişin tekiydi!

Emekli süvari yüzbaşısı masalarda yapılan dedikodulara aldırmadan önündeki şarabı yudumluyordu. Yukarıda odasında Violet haykırmaya devam ediyordu. Yanı başında oturmakta olan oda görevlisi Dora birkaç kez Violet'e: "Küçükhanım bırakın böyle bağırmayı," dedi. "Kimsenin size bir şey yaptığı yok. Bir yeriniz mi ağrıyor?"

Dora'nın sözlerinin de hiç yararı olmadı. Weio haykırmasını sürdürdü. Genç oda görevlisi: "Ne yaparsan, yap!" diye homurdandı ve gidip örgüsünü aldı ve yatağın kenarına oturdu. Kendine bir kışlık kazak örüyordu.

Aşağıda lokantada von Prackwitz önündeki Porto şarabını boşaltmaya devam ediyordu. Kızı Violet yaşamının en büyük darbesini almış, derinden yaralanmıştı. Şımartılmış, hayalperest bu genç kız o güne kadar gerçek yaşamdan hiç habersiz yetişmişti. Şu anda bir kurdun ağzının içine düşmüştü. Her şey bir karanlıktan oluşuyordu. Haykırışları işte bu karanlığın içinden geliyordu. Korkuyordu...

Doktorun gelmesi uzun sürdü. Emekli süvari yüzbaşısı çok içti. Garsonla lokanta sahibesinin, bir şey yemeniz gerek, demesini umursamadı. Bir tas çorbayı bile reddetti. Von Prackwitz Porto

şarabından vazgeçmedi. O gün olup bitenleri sadece şarabın oluşturduğu sislerin ardında görüp anımsıyordu. Saatler geçtikçe birinci şişenin peşinden ikincisi, ikincisinin peşinden üçüncüsü geldi. Yüzünün rengi değişti, gittikçe kızardı. Sanki teni gerilmiş, saçları kar beyazı olmuştu. Az sonra parmağı ile masanın örtüsüne rakamlar yazmaya ve ikide bir kendi kendine gülmeye başladı. Büfede duran garson gözlerini ondan ayırmıyordu. "Goldener Hut" ünlü, eski bir lokanta-oteldi. Tabii ki böyle bir olay nedeniyle ününü yitirecek değildi. Fakat olayın daha fazla büyümemesini, kızının ardından babasının da sorun çıkarmasını engellemek gerekiyordu.

Eva von Prackwitz Ostade'ye gitmek üzere alelacele otomobile binerken Neulohe çiftliğinin bütün sorumluluğunu o gün için genç Pagel'e bırakmak zorunda kalmıştı. Onu Ostade'de kendisini neyin beklediğinden habersizdi. Şoförün söylediğine göre lokantanın garsonu istemişti çabucak gelmesini. "Acele edin!" diye emretti Eva von Prackwitz direksiyondaki adama. Şoför Finger'in kısa yanıtı: "Başüstüne, Efendim!" oldu. "Fakat yollar pek iyi değil..."

Eva von Prackwitz arkasına yaslandı, düşüncelere daldı. Bu düşünceleri öfke ve korkuyla doluydu. Evlerinin üzerine bir felaket kuşu konmuştu! Her şey parçalanıyordu. Yol boyunca birkaç kez önündeki camı kenara itip, şoföre Ostade neler olup bittiğini sormayı düşündü, fakat yine vazgeçti. Köşesine büzülüp, düşüncelere daldı.

Şoför Finger'in de olup bitenden pek haberi yoktu. Çünkü Violet hafif baygın yerde yatarken içeri çağrılmıştı. Küçükhanım otomobile taşınmaya çalışırken haykırmaya başlamıştı. Başka bildiği yoktu.

"Acaba bir yerini mi kırdı?" diye Eva von Prackwitz az sonra konuştu.

"Bir yerini mi kırdı dediniz?"

"Yoksa niçin böyle haykırsın?" diye kadın tekrar sordu.

Şoför Finger'in bu soruya verecek yanıtı yoktu. Eşine ne olmuştu, onu da bilmiyordu. "Ah, Achim, Achim," diye kadın derin bir iç çekti.

Emekli süvari yüzbaşısı öfkeyle ayağa kalktı. Yanındaki masaya tutundu ve kuşkuyla pencereden dışarı baktı. Hemen yanına gelen garson: "Ne var, bir şey mi oldu?" diye sordu. "Yemek arzu eder misiniz? Bugün tavuk kızartması var, çok leziz..."

Von Prackwitz garsona öfkeyle baktı. Adamın sorusuna yanıt vermedi, tekrar yerine oturdu ve homurdanarak önündeki şişeye uzandı. Kadehine şarap doldurdu. Az sonra bakışları tekrar pencereye takıldı. Anımsadı. O buraya otomobille gelmişti. Otomobilini dışarıda otelin önünde bırakmıştı. Şimdi o neredeydi? Çalmışlardı otomobilini!

Başını çevirip, bakışlarını lokantanın içinde dolaştırdı. Herkes oturmuş, sessizce önündeki yemeği yiyordu. Bu adamlara güvenmemek gerekirdi, onlar her şeyi yapabilirdi! Bazılarının kendisine baktığını fark etti. Niçin bana öyle bakıp duruyorlar? Galiba otomobilinin çalındığını biliyorlardı ve onun da fark etmesini bekliyorlardı.

Emekli süvari yüzbaşısı bakışlarını lokantanın masalarından çekti. Önüne baktı, önce kadehine, sonra Porto şarabı dolu şişesine. Şişeye uzandı, eline aldı, çevirdi. Tek damla bile boşalmadı kadehine. Bakışları garsonu aradı. Fakat garson aynı anda dışarı çıkmış olacaktı. Emekli süvari yüzbaşısı bu andan yararlandı, hızla ayağa kalktı. Birkaç adım ötede, paltosunun ve kasketinin asılı olduğu gardıroba doğru yürüdü. Violet'in ceketiyle şapkasının da orada asılı durduğunu gördü. Aklına geldi, Violet'e ne olmuştu, neredeydi kızı? Fakat aynı anda yine her şeyi unuttu. Paltosunu almadan dışarı çıktı, dikkatle birkaç basamağı indi. Bir kapıyı açtı ve kendini dışarıda buldu.

İnceden bir yağmur yağıyordu. Emekli süvari yüzbaşısı üzerinde ince gri takım, başı açık bir an durdu, sağına soluna bakındı. Cadde-

nin sonunda bir polisin şapkasını sezer gibi oldu ve ağır ağır o yöne doğru yürüdü. Ancak oraya vardığında bunun bir polis şapkası değil, ışıldayan bir levha olduğunu fark etti. Burası bir berber dükkânına benziyordu. Elini şöyle bir sakallarında gezdirdi. Bu sabah tıraş olmadığını anımsadı ve dükkânın kapısını açıp içeri girdi. Ancak burada koltuklar ve aynalar yoktu. Onların yerine masalar ve iskemleler vardı. Bu biraz tuhafına gitse de masalardan birine oturdu, başını elleri arasına aldı. Kendini yine sarhoşluğun sonsuz denizinde buldu.

Az sonra omuzuna bir elin dokunduğunu hissedip, yine kendine geldi. Başını kaldırdı, yanındakinin soluk yüzüne baktı ve: "Sakal tıraşı lütfen!" diye mırıldandı.

Kulağına bazı gülüşmeler geldi. Öfkelenmek istedi. Kimlerdi ona gülenler? Başını çevirip arkasına bakmak istedi.

"Biraz fazla içtiniz galiba, sayın kont?" Yanında duranın genç biri olduğunu gördü. "Tıraş mı olmak istemiştiniz? Bence bunu daha sonra yaptırın. Siz şu anda bir meyhanedesiniz..."

"Ben çok güzel sakal tıraşı yaparım!" diye birisi seslendi. "İsterseniz her türlüsünü!"

"Kes sesini!" Yanındaki genç adam küstahça bağıranı susturduktan sonra emekli süvari yüzbaşısına döndü ve: "Sayın kont, onun söylediğini umursamayın," dedi. "O biraz kafayı üşüttü... Size içecek bir şey getireyim mi?"

"Porto şarabı," diye von Prackwitz homurdandı.

"Başüstüne! Başka zaman olsa memnuniyetle, fakat şu anda Porto şarabımız yok! Tahıl rakımız çok kalitelidir! Arzu eder miydiniz? Biz bugün burada dostlar arasında içiyoruz. Siz de bize katılın, karşılıklı kadeh tokuşturalım! August, getir bakayım üç büyük kadeh şu güzel tahıl rakısından. Yok, yok, bir şişe getir, koy masamıza. Bizler Beyefendi'nin misafirleriyiz bugün! Öyle değil mi sayın kont?"

Emekli süvari yüzbaşısı gözleri yarı kapalı iki adamın ortasında oturmaktaydı. Kadehler tokuşturuldu. "Harika değil mi, sayın kont?"

Von Prackwitz biraz sonra hızla ayağa kalkmak istedi. Fakat başaramadı, tekrar yerine oturdu. Otomobili aklına gelmişti. Onu araması gerektiğini söyledi. Adamlar sakinleştirdiler. Az sonra hep birlikte aramaya gideceklerine söz verdiler. Fakat önce bir kadeh daha atmalıydılar. Emekli süvari yüzbaşısı von Prackwitz sesini çıkarmadan, omuzları çökük öyle oturdu.

"Goldener Hut" lokantasının garsonu sarhoş müşterisini masasında görmeyince hemen heyecanlanmadı. Tuvalete gitmiş olacak, diye düşündü ve masadan masaya koşturmasını sürdürdü. Kısa süre sonra dönmezse gidip ne olduğuna bakacaktı. Çoğu zaman böyle müşteriler tuvalette uyur kalırdı. Orada kaldıkları sürece hiç olmazsa kimseye zararları dokunmazdı.

Garson masadan masaya koşuşturmasına devam etti. Tepsiler taşıdı, bardaklara biralar doldurdu, hesap aldı. Bugün subaylar uğramamış olmasına karşın öğle yemeğinde lokanta dolu sayılırdı. Altmış kadar müşteri, hemen hemen hepsi de erkek, o gün lokantaya uğramıştı. İçlerinde taşradan gelmişler dikkati çekiyordu. Bunlar yarını merak edenler, yeni dostlar edinmek isteyenler olacaktı...

Garson koşuşturmasını sürdürürken çağrılmış olan doktor geldi. Hemen ikinci kata yollandı. Adam gitmesi istenen odaya girdiğinde, çok acılar çekiyormuş gibi ikide bir bağıran, başını sağa sola atan bir genç kızla karşılaştı. Orada oturan otel görevlisi kızın doktora söyleyecek bir şeyi yoktu. Ne hastanın adını biliyordu ne de hastalığının nedenini. Fakat hemen otel sahibesini çağıracaktı.

Doktor yatağın başından durdu ve bekledi. Hasta bağırmasını sürdürdü, gelen giden de olmadı. Yatakta yatanın nabzını kontrol etti, bir şeyler söyledi, sordu, neresi acıyordu, ne olmuştu? Hasta onu sanki duymuyordu. Doktor sorularını, bu kez sesini iyice yükselterek tekrar sordu. İki eliyle başını tuttu. Kız bir an için sakinleşti. Fakat

doktor başını bıraktığı anda tekrar huzursuzlaştı, bağırmasını sürdürdü.

Adam, yapacak bir şey yok, demek istermiş gibi omuzlarını silkti ve pencereye gidip, dışarıdaki puslu havaya baktı. Ne hava iç açıcıydı ne de hastanın bağırmaları. Ve o saate kadar çok çalışmış olan doktorun karnı da acıkmıştı. Otel sahibesi de bir türlü gelmiyordu.

Ve kadın sonunda geldi. Mutfakta çok iş olduğu için bırakıp, gelemediğini söyledi. Hemen yine işinin başına dönmesi gerekiyordu.

"Geldiğiniz için çok teşekkür ederim Doktor Bey," diye konuştu. "Neyi var bu kızın?" Fakat doktor da bunu otelci kadından bilmek istiyordu. "Bu arada babası da ortadan kayboldu. Cimri Teschow'un damadı, emekli süvari yüzbaşısı von Prackwitz, mutlaka tanıyorsunuzdur... Lokantada üç şişe Porto şarabı içtikten sonra bu yağmurlu havada, oldukça sarhoş, paltosuz ve şapkasız, kimseden habersiz çıktı gitti. Onu hemen aratacağız. Bu kıza ne yapabilirsiniz? Annesini almaya otomobil yollamıştık, sanırım bir iki saat sonra burada olur..."

"Ne oldu bu kıza?"

"Aşağısı dolu, iş başımızdan aşkın..." Otelci kadın da bilmiyordu ne olduğunu. Garson yukarı çağrıldı. Ancak gelen garsonun da tek bildiği genç bir adamla aralarında tartışma yaşadığı idi.

"Aşk hikayesi..." diye doktor konuştu. "Sinir krizi geçiriyor olacak! En iyisi küçükhanımı biraz uyutmak. Annesi geldiğinde de tekrar uğrarım."

"Evet, evet, en iyisi uyutmanız, Doktor Bey! Haykırmalarına dayanmak mümkün değil! Saatlerce birisini de başucunda bekletemem... Dora'nın yapması gereken başka işi var. Hem burası hastane değil!"

Doktor kadının söylediklerini dinledi, fakat yanıt vermedi. Benzeri şeyleri her gün dinleyip duruyordu. İnsanların hastalardan şikâyet etmesine, onlara ayıracak zamanları olmamasına şaşmıyor

değildi. Sonra çantasından çıkardığı iğnesine hafif doz uyku ilacını çekti ve kızın koluna batırdı. Yatakta öyle yatan kızın vücudu hafifçe titredi, bir an bağırmayı bıraktı. Doktor durdu. Düşündü. Vücudun titremesi, kızın susması hastanın sinir krizi geçirmediğinin belirtisiydi. Öyle olsaydı iğnenin koluna batmasını sezmemesi gerekirdi. Demek ki yataktaki hastanın bilinci açıktı. Genç kız hasta rolü oynuyordu.

Yaşlanmaya başlamış olan doktor bazı hastaların numara yapmasına alışmıştı, bu nedenle de artık önemseyip, sinirlenmiyordu. Elinden o kadar çok insan geçmişti ki... Öğretici, eğitici, ahlaki öğütlerde bulunmaktan çoktan vazgeçmişti. Şimdi bu kız, iyi bir ailenin gencecik çocuğu, haykırarak hasta rolünü oynuyorsa çok kötü bir şeyden müthiş korkuyor olacaktı. Belki birilerine bazı şeyleri açıklaması, onlarla tartışması gerekecekti. Doktor, yaşamın karanlık anlarından korkan birçok insanın kurtuluşu çoğu zaman Nirvana'da aradığını biliyordu. Bu nedenle her şeyi unutturan çok derin bir uykunun böyle durumlarda hastaya çok yararlı olduğunu, onu güçlendirdiğini de bilmekteydi.

Kızın kolundaki iğneyi yavaşça çekti. Onu güzel güzel uyutacak daha güçlü bir yatıştırıcıyı çantasından aldı. İğneyi kızın koluna soktu. Violet von Prackwitz'in sesi kesildi. Başı yanına düştü, vücudu gevşedi ve uykuya daldı.

"Tamam," dedi doktor otelci kadına bakarak, "eminim şimdi on, on iki saat bir güzel uyuyacak. Evet, annesi geldiğinde lütfen beni tekrar çağırın."

Ve çıktı gitti. Saat ikiye geliyordu. Aradan bir buçuk saat geçtikten sonra şoför Finger Eva von Prackwitz'i getirdi. Saat üç olmak üzereydi. Lokanta boşalmıştı. Otelci kadınla garsonun şimdi onlara ayıracak zamanı vardı. Hemen kızının odasına çıkarılan kadın kendisine anlatılanları dikkatle dinledi. Yabancı bir gençten söz ettiler, tartışmalardan ve gencin yüzüne dökülen şaraptan da... Şu anda

yukarda uyumakta olan kız genç adama birkaç kez: "Fritz, ah Fritz!" demişti. Eşine gelince, o hiçbir şey yememiş, sadece şarap içmişti. Sonra da kimsenin fark etmediği bir anda ortadan kaybolmuş ve henüz geri dönmemişti. Hayır, nereye gittiğini kimseye söylememişti. Doktorun söylediğine göre kızı buhran geçiriyordu. Onu şimdi hemen çağıracaklardı... Eşi paltosunu ve kasketi gardıropta bırakıp, gideli en az iki saat olmuştu. Acaba kentte uğrayacak bir tanıdığı var mıydı?

Eva von Prackwitz kafası düşüncelerle dolu anlatılanları dinledi durdu. Ne yapabilirdi? Durum hiç de iyi değildi. Aile çok kötü bir durumdaydı. Eşi bu havada, üzerinde sadece ceketle pantolon, içkili, kentte bir yerlerde dolanıp duruyordu. Kızına gelince... Ona ne olmuştu, bilinmiyordu, derin uykuya dalmıştı. Eva von Prackwitz bir şeyler yapmak istiyordu, fakat ne yapacağını bilemiyordu. Elinden hiçbir şey gelmeden yatağın kenarında oturmak ve doktorun gelmesini beklemek zorundaydı.

Kalktı, pencereye gitti ve aşağıdaki ıslak otel avlusuna baktı. Bir otel görevlisi bavul taşıdığı el arabasının tekerlerini silip parlatıyordu. O kadar yavaş çalışıyordu ki... Önce tekerlekleri tek tek gevşetti, kısa bir mola verdi. Ardından tekerlekleri dingillerinden çıkardı, duvara dayadı. Yine bir mola verdi. Moladan sonra yanındaki yağ kutusuna uzandı, kapağını açtı, eline aldığı talaşları kutuya batırdı ve dingileri yavaş yavaş bir güzel yağlamaya başladı...

İşte insanlar yaşamlarını böyle boş şeylerle geçirip duruyor, diye Eva von Prackwitz düşündü. Kederlenmişti. Demek ki bir aşk öyküsü her şeyin nedeni... – Fritz, ah Fritz! – Sonunda ben haklı çıktım. Fakat haklı çıkmam ne işime yaradı?

Arkasına döndü, yatakta uyuyan kızının yüzüne baktı. Bir an için heyecanlandı, sabırsızlandı. Weio'yu iki omuzundan yakaladığı gibi sarsmak, uykusundan uyandırmak, sorular sormak, öğütler vermek, bir şeyler yapmak istedi. Fakat derin derin nefes alan kızı

o kadar rahat bir uykudaydı ki, sarsarak uyandırmanın bir işe yaramayacağını fark etti. Achim'den de bilgi alamayacaktı, o da ortadan kaybolmuştu.

Fakat Studmann niçin burada değil, diye düşündü ve tekrar öfkelendi. Kendine şu anda güvenebileceği tek insan gerektiğinde yanında değildi! Şimdi kentin sokaklarında dolaşıp, Achim'i arayamam ki... Bütün meyhanelerin kapısını açıp, içeride mi diye bakamam, buradaki kimi tanıdıklara gidip, siz de mi, diye de soramam. Belki sarhoş filan değil... O zaman Achim'i rezil etmiş olurum.

Ve aynı anda aklına yeni bir şey geldi. Hızla merdivenleri indi, dışarı çıktı ve şoför Finger'e otomobille ağır ağır kentin sokak ve caddelerinde dolaşıp, Beyefendi'yi aramasını söyledi. Ancak şoförün ona tuhaf bakmasından da rahatsız oldu. Bu adam doğru dürüst bir şoför mü, diye düşünmeden de edemedi. Yoksa otomobili satmış, fakat bütün parasını alamamış olan şirketin araca göz kulak olsun diye birkaç günlüğüne eşinin yanına verdiği bir eleman mıydı? Adama von Prackwitz'lerin evi son iki gün içinde mutlaka çok tuhaf gelmişti. Ne de olsa peş peşe alışılmamış bir sürü olayla karşılaşmıştı!

Eva von Prackwitz otelin merdivenlerinde durdu. Şoför Finger hemen direksiyona geçti. Otomobil yavaş yavaş hareket etti ve uzaklaştı. Kadın tekrar içeri girdi, üst kata çıktı, kızının aldığı odaya doğru yürüdü. Birden çok huzursuzlaştı. Onun yokluğunda odada mutlaka bir şey olmuştu. Yüreği çılgınca atmaya başladı. Ne güzel olurdu şimdi Violet uyanmış olsaydı. Onunla biraz konuşabilirdi...

Fakat Violet derin uykusunu sürdürüyordu. Yatağının kenarına oturdu ve uzun uzun kızının yüzüne baktı. Konuşabilseydi kim bilir neler anlatacaktı! Eva von Prackwitz yakın geçmişte bazı hatalar yaptığını yavaş yavaş kavrıyordu. Weio'nun neler yaptığını öğrenmeye çabalarken kızının ondan yavaş yavaş uzaklaştığını, ona yabancılaştığını fark etmemişti. Kendine söz verdi, bundan sonra böyle bir hata yapmayacaktı. Weio'nun da artık kendine ait bir dünyası vardı

ve bunun içine annesinin girmesi yasaktı. Sadece annesi olduğu için değil, bir kadın olduğu için de!

Kapı vuruldu.

Doktor gelmişti. Zayıfça, uzun boylu, bakışları donuk, yaşlıca biriydi. İnce nikel çerçeveli tuhaf gözlüğü burnunun üzerine düşmüştü. Mutlaka bekarın biriydi! Hemen Weio'nun yanına gitti, nabzını kontrol etti, memnun memnun başını salladı. Eva von Prackwitz ise sabırsızlanıyor, adamın bir şey söylemesini bekliyordu. Sonunda doktor ona doğru döndü ve ağır ağır konuştu. Kızı bir şok geçirmişti, uzun süre uyuması ona çok iyi gelecekti; uyandığında da hemen sorgulamamalı, biraz daha dinlenmesine ve yaralanmış duygularının yine kendine gelmesine izin vermeliydi.

Eva von Prackwitz düşündü, bu sıkıcı adamın kızı Violet'in duygularından ne haberi vardı? O sadece bilincini yitirmiş baygın birisini görmüştü. Babası Achim'i bile görüp, onunla konuşmamıştı. Hem Violet daha ne kadar uyuyacaktı? Gece yarısına kadar, rahatsız eden olmazsa yarın sabaha kadar da uyuyabilirdi. Eli ağır, beceriksiz bu adam kızını saatlerce uyutuyordu. Weio'nun ise bu zor anında anne sevgisine çok gereksinimi vardı! Hiç olmazsa onu şu kötü otel odasından alıp, eve götürebilir miydi? Ne zaman? – Eşi döner dönmez! Sakıncası yok mu? Hayır, yoktu. Kızının otomobil yolculuğu sırasında uykusundan uyanacağını sanmıyordu.

"Çok güzel," dedi Eva von Prackwitz, "eşim gelir gelmez yola çıkacağız! Size teşekkür ederim, Doktor Bey. Ücretinizi hemen mi ödeyeyim, yoksa fatura mı yollayacaksınız?"

"Kızınızın tekrar kendine geldiğinde nasıl bir ortamda olacağı çok önemli Hanımefendi," dedi doktor. Konuşurken hafifçe gülümsemişti.

Evet, evet, tabii. Eva von Prackwitz onun ne demek istediğini anlıyordu. Bu nedenle de kızını bir an önce şu hüzün verici otel odasından çıkarıp, evinin alıştığı sevimli ortamına götürmek istiyordu.

"Bu ne kadar doğru olur bilemem," dedi doktor. "Belki de kendine geldiği ilk anda alıştığı şeylerle karşılaşması doğru olmaz? Odasını, çevresindeki tanıdık yüzleri, hatta siz annesini bile görmesi yanlış tepki yapabilir, Sayın Hanımefendi..."

"Fakat niçin böyle düşünüyorsunuz, Doktor Bey?" diye Eva von Prackwitz sesini yükseltti. Yine öfkelenmişti. "Ona ne olduğunu ben çok iyi biliyorum. Herhangi önemsiz bir aşk hikayesi kızımı çok sarsmış olacak! Fakat ben bir ahlak hocası değilim! Ona tek serzenişte bulunmayacağım..."

"İşte görüyor musunuz," diye doktor gülümsedi. "Siz 'önemsiz küçük bir aşk hikayesi' diyorsunuz. Kızınız ise şu anda neredeyse bilincini yitirmiş durumda! Sayın Hanımefendi, bunlar bir araya gelemeyecek iki dünya..."

"Violet bunun altından kalkacaktır..." diye Eva von Prackwitz adamın sözünü kesti.

Fakat doktor da onun daha çok konuşmasına izin vermedi: "Sayın Hanımefendi ben bugün öğleden sonra kızınızın durumuna biraz kafa yordum. Belki iğne yapmadan önce biraz konuşturabilseydim iyi olurdu... Küçükhanım kendinden geçmiş değildi, sadece rol yapıyordu... Mutlaka onu çok dehşete düşüren bir şey yaşadı, fakat yakında yaşayacağı çok daha dehşetli bir şeyden müthiş korkuyor. Kusuruma bakmayın Hanımefendi, tabii ben bu görüşümde yanılabilirim. Ancak bazı belirtiler bu olanağı mümkün kılmıyor değil. Kızınız bilincini geçici olarak yitirmiş bir insan rolünü oynuyor ve böyle yapmakla da herhangi bir uğursuzluğun kendisinden uzak kalacağını sanıyor!"

"Fakat bundan daha kötüsünü yaşayamaz ki!" diye konuştu Eva von Prackwitz. Sesi yine çok öfkeli çıkmıştı. "Adam onu orta yerde bırakıp gitti. Ben böyle bir şeyi hep tahmin ediyordum. Burada bir rastlantı sonucu tekrar karşılaşmışlar. Adam eşimle de tartışmış. Fakat sefilin teki olacak ki, eşim elindeki şarap kadehini yüzüne

boşaltmış. İşte kızım bütün bunlara çok heyecanlanmış olacak bir sinir krizi geçirdi. Olabilir, geçecek. Fakat sizce daha kötü neler yaşayabilir?"

"İşte Sayın Hanımefendi bizim de şu anda bilemediğimiz şey bu ya... Belki de bilmemiz istenmiyor!" Doktor kelimelerin üzerine basa basa konuşmuştu. Karşısındaki kadının görüşlerini kabullenmediğinin farkındaydı. "Eğer her şey sizin dediğiniz gibi geçmiş olsaydı, küçükhanımın bu tartışmanın ardından rahatlaması gerekirdi. Çünkü artık babasıyla annesi kızlarının uzun süredir kendilerinden gizlediği şeyi biliyordu. Böyle bir şey kızınızı rahatlatıp, sakinleştirecekti. Ancak bu yaşta bir insan niçin böyle rol yapıyor, sizin bile aklınıza gelmeyecek şeylere başvuruyor?"

"Fakat Doktor Bey, onunla tek kelime bile konuşmadan kızımın rol yaptığına inanıyorsunuz."

"Bunu ne yazık ki yapamadım. Söylediklerim sadece bir olasılık, Sayın Hanımefendi."

"Peki, şimdi ne öneriyorsunuz?"

"Bana kalırsa en iyisi şimdi kızınızı buradaki kent hastanesine yatırmanızdır. Yarın tekrar uyandığında eminim kendini orada güven içinde hissedecektir. Sizi görmek istediğinde de on dakikada yanındasınız. Eve dönmek isteyince de hemen yola çıkabilirsiniz."

Eva von Prackwitz doktora düşünceli düşünceli baktı. Adamın önerisine kafa bile yormadı, çünkü onu çok budalaca buluyordu. Kadın kızı Violet'i çok iyi tanıyordu. Karşılıklı biraz konuştuktan sonra her şey yine yoluna girecek, ana kız arasındaki sorunlar ortadan kalkacaktı. Tabii Violet'in sırrını kendine saklayacaktı. Kadın kadına bir sırdı bu! Bir an şunu da düşünmeden edemedi. Bu doktor ona niçin böyle bir öneride bulunuyordu?

Ve sordu: "Peki, eğer Violet'i dediğiniz gibi hastaneye yatırırsak siz bakımını üstlenecek misiniz?"

Doktor kadının kafasından neler geçirdiğini bilmeden yanıt verdi: "Sayın Hanımefendi eğer arzu ederse, kızınızın yanına arada sırada uğrayabilirim."

Eva von Prackwitz adamın amacını anlamıştı. Bu küçük sigorta doktoru paranın kokusunu almıştı. Kızının yaşayacağı uğursuzluktan ve kötü şeylerden söz etmesinin nedeni buydu! Eva von Prackwitz ayağa kalktı.

"Size çok teşekkür ederim Doktor Bey," dedi. "Yaptığınız öneriyi eşim geldiğinde kendisiyle görüşeceğim. Eğer o da kabul ederse size haber yollayacağız."

Sonra sustu. Buz gibi bakışlarla yaşlı doktora baktı. Eva von Prackwitz başka zaman olsa anlayışlı, olumlu düşünen bir kadındı. Fakat o çok zengin bir babanın da kızıydı! Böyle anlarda geçimini çalışarak kazanmak zorunda olanlarının nedenlerine hiç güvenmezdi. O sadece para kazanmak istiyor, düşüncesi kafasından bir türlü çıkmıyordu. Kaygılı adamın söylediklerinin altında Eva von Prackwitz'e göre "üç kâğıtçılık" yatıyordu!

Yaşlı doktor da kadının kafasından geçenleri anlamış gibiydi. Çökmüş yanakları hafiften kızardı. Yatağın yanına sokuldu. Derin uykusundaki genç kıza baktı. Bundan sonra yapabileceği bir şey yoktu. Böyle idi bu dünya. Yardımsever insan, eli kolu bağlı durmuş yol kenarında önünden geçen lanetlenmişleri, bahtsızları, yaşamı tehlikede olanları seyrediyordu. Kimse onu umursamıyordu, söyledikleri kahkahalarla ölüm haykırışları arasında yok olup gidiyordu. Onun elinden hiçbir şey gelmiyordu...

"Uyandığında çok dikkatli olmak gerek..." dedi ve odadan çıktı.

Eva von Prackwitz ayağa kalktı, odanın içinde sinirli sinirli bir aşağı, bir yukarı yürüdü. Achim de nerede kalmıştı? Şoför Finger niçin haber getirmiyordu? Saat dörde geliyordu. Tam bir saattir şu lanet olası otel odasında oturmaktaydı. Bir şey yapmalıydı. Odadan çıktı, aşağı indi, telefon santralına gitti. Çiftliği aradı. Telefon holde

duvarda asılı olduğu için istediği gibi rahat konuşamadı. Fakat genç Pagel'in sakin sesini duymak ona iyi geldi.

Evet, merak edecek bir şey yoktu. O beyleri getirmiş olan otomobil çoktan çiftlikten ayrılmıştı. Bir sürü gevezelik edip durmuşlardı. Yetki sahibi olmadığı için tutanağın altına imzasını atamamıştı. Ah, evet, Sayın Hanımefendi'nin hoşuna gidecek bir şey olmuştu. Tavuklardan sorumlu Amanda Backs, "Hain!" diye bağırıp, Meier'i herkesin ortasında bir güzel tokatlamıştı! Hayır, hiçbir şey olmamıştı. Oradakilerden hiç kimse Meier'i korumaya kalkışmamıştı. Evet, evet, Backs'ın yaptığı Pagel'in çok hoşuna gitmişti. Acaba küçükhanım nasıllardı? Pek iyi değil miydi? Tabii odasını hemen hazırlatacaktı. Sobaları yaktıracaktı. Banyo da hazır olacaktı... Kadınlar mı? Az önce sırıl sıklam patates tarlalarından dönmüşlerdi. Neulohe'de çok yağmur yağıyordu. Fakat içlerinden üç dört kişi bulup, villayı temizletecekti. Tabii başlarında duracaktı...

Bu genç adam mükemmeldi. Eva von Prackwitz telefonu kapatırken gülümsüyordu. Tekrar yukarı çıkmadan kendine bir fincan kahve ısmarladı. Evet, odaya getirsinlerdi! Merdivene doğru yürüdü. Basamakları çıkarken içini yine bir korku kapladı. Acaba Violet'e bir şey olmuş muydu? Kapıyı açtı, içeri girdi. Odada değişen hiçbir şey yoktu. Kızı hiç kıpırdamadan öyle yatıyordu. Derin uykusundaydı. Korku geçti. Korkunun yerini ümitsizlik aldı. Birden düşündü, sanki bir ölünün yanına geri dönmüştü. Oturdu ve beklemeye başladı. Çok ıstırap vericiydi bu bekleyiş! Eva von Prackwitz bir ölünün yanına dönmenin ne kadar güzel olabileceğini o anda bilmiyordu...

8

"Bu da ne demek oluyor?" diye teğmen öfkeyle sesini yükseltti. "Peşimden geldiniz demek? Beni tutuklamak niyetinde misiniz?"

"Bırakın bu saçmalığı be adam!" Şişman adam oldukça sakin görünüyordu. "Ben sizi nasıl tutuklarım? Bizler yasal değiliz ki!"

"Şimdi adam oldum demek! Artık teğmen değil miyim?" Genç adam alay eder gibi sordu. "Ne istiyorsunuz benden?"

"Örneğin, burada ne yaptığınızı öğrenmek istiyorum?"

"Ben Hâkim Bey'e gerektiğinde bilgi vereceğim," dedi teğmen. Sesi biraz alaycı çıkmıştı. "Her şey emredildiği gibi sürüyor..."

"Ben unuttunuz sanıyordum. Bu nedenle de peşinizden geldim ya..."

"Niçin unutacak mışım? Ben görevimi bir gün olsun unutmuş değilimdir!"

"Ben de bir an için tersini düşünmüştüm," diye şişman adam konuştu. "Hangi silah deposunun boşaltıldığı haberi geldi az önce!"

Durdu. Çünkü teğmen de durmuştu. Buz gibi, acımasız bakışlarını genç adamın yüzüne dikti: "Söyleyin bakayım dostum, hangisi sizce? Hâkim Bey'in yanındayken bunu çok iyi biliyordunuz! Şimdi bomboş olan sizin deponuz!"

"Bilmiyordum!" diye teğmen Fritz sesini yükseltti.

"Sakin olun, dostum!" Şişman adam bir elini genç adam omzuna koydu. Fakat amacı onu sakinleştirmek değildi. Teğmen elin durduğu yerin sızladığını hissetti. "Şimdi söyleyin bakayım bana, kimin gevezelik ettiğini!"

"Bilmiyorum!"

"Konuşmak istemiyorsunuz demek! Fakat biz, Neulohe'deki eski çiftlik denetimcisi Meier'in denetleme komisyonun aracında oturduğunu ve onlara silah deposunun yerini gösterdiğini biliyoruz! Bırakın şimdi şu palavraları, be adam! Anlatacaklarınızdan benim hiç çıkarım olmayacak, fakat böylece eski dostlarınızın tekrar tuzağa düşmesini engelleyebilirsiniz!"

Adamın "eski dostlarınız" demesi teğmeni rahatsız etti. Sanki o artık karşı tarafa geçmişti! Öfkelendi. "Ben o silah deposunun

sorumluluğunu yaşamımla üsteleniyorum, demiştim! Eğer şimdi söylediğiniz gerçekse bu sözümü yerine getireceğim!"

"Bakın delikanlı!" diye yanında duran şişman adam konuştu ve ağır elini yine omuzuna koydu. "Siz bir hata yaptınız, sizin için iş artık bitti!" Dudaklarında hafif bir gülümseme, gözlerinde donuk bir bakış teğmeni süzüyordu. Genç adam ise ağzını açıp, bir şey söylemek istedi. Ancak başaramadı. "Şu anda bizler için önemli olan siz değilsiniz. Ötekiler! Biz onların kim olduğunu bilmek istiyoruz..."

"Her şeyden haberiniz var, benden daha ne bilmek istiyorsunuz?" Teğmen ağır ağır konuştu. "Meier'i otomobilde gördüklerini söylediniz. Öyleyse hainin kim olduğunu da biliyorsunuz..."

"Sizinle hain arasında biri daha var! Biz onun kim olduğunu bilmek zorundayız!"

"Ben hain filan değilim!" diye teğmen sesini yükseltti.

"Ben böyle bir şey söyledim mi?" Şişman adam canı sıkkın konuştu. "Eğer sizin hain olduğunuza inansaydım Hâkim Bey'in odasını terk etmenize izin verir miydim sanıyorsunuz? Hain olsaydınız şimdi burada sizinle yan yana da yürümezdim! Hayır, siz sadece çok dikkatsiz adamın tekisiniz! Ve biraz da onuru olan bir kişisiniz! Fakat yine de tuhafıma giden bir şey var, silah deposunun çoktan ele geçtiğini bilmenize karşın onurunuz üzerine yemin edebilmeniz!"

"Hayır, bunu bilmiyordum!" diye teğmen sesini yükseltti.

"Siz korkağın ve budalanın tekisiniz! Kendinizi çok düşünüyorsunuz! Vazgeçin böyle davranmaktan ve anlatın bana bütün bildiklerinizi!"

Şişman adam olduğu yerde durdu ve donuk bakışlarını teğmenin gözlerine dikti. Genç adam başını önüne eğdi. Bir şey düşünür gibiydi. Sonra: "Bekleyin," dedi. "İçeride bir işim var, hemen döneceğim..."

Az önceki küçük meyhanenin kapısında durmuşlardı. Fakat şişman adam onun dönmesini beklemek niyetinde değildi, peşinden içeri girdi ve teğmenin meyhaneciyle konuşmasını dinledi.

"İşte ödünç verdiğiniz ceketi geri getirdim. Sağ olun işime yaradı. Şimdi benimkini geri verebilirsiniz!"

"Fakat Teğmen Bey hiç bu kadar acele etmenize gerek yoktu. Şimdi bu kirli ceketle yola çıkmanız doğru olmaz... Biraz bekleyin, eşime bir fırçalatayım..."

"Verin şu ceketimi geri," diye teğmen ısrar etti. Ceketi üzerine geçirirken de adama fısıldadı: "Ben sizin yerinde olsam yarın oğlumun o ceketi giymesine izin vermezdim!" Yanındaki meyhanecinin bakışları birden değişiverdi. "Çok teşekkür ederim size," diye teğmen sesini yükseltti. "Allaha ısmarladık." Ve sonra hızla meyhaneyi terk etti.

"Ne gerek vardı buna," diye şişman adam homurdanır gibi konuştu. "Ceketiniz biraz kirli olsaydı ne olurdu? Siz yaşamınızda kim bilir daha neler berbat ettiniz!"

"Siz bana baksanıza!" diye teğmen öfkeyle bağırdı. "Benim peşimden gelmeye niyetliyseniz hiç olmazsa çenenizi kapatın! Yoksa..."

"Yoksa ne olacakmış?" dedi yanındaki adam ve tehdit eder gibi iri eliyle kolundan yakaladı. Sonra yavaş yavaş sıkmaya başladı. Teğmenin kaslarının acımaya başladığını hissetti, acısından bağırmamak için kendini zor tuttu.

"Pantolon cebinizde bir tabanca olduğunu biliyorum. Elinize almayı deneyin bakayım!" Hayır, teğmen bunu deneyemedi. Kasların verdiği acı mücadele gücünü öldürüyor, elini cebine atmasına bile engel oluyordu. Şişman adam az sona kolunu sıkmayı bıraktı ve hiçbir şey olmamış gibi konuşmasını sürdürdü: "Ben sizin peşinizden gelmiyorum ki," dedi. "Ben sizi bir yere götürüyorum!"

"Siz beni nereye götürüyorsunuz?"

"Lokantaya! Önerinizi kabul ediyorum... Von Prackwitz ile kızına silah deposu konusunu soracağız. Özellikle de kızına..."

"Hayır!" diye teğmen sesini yükseltti ve olduğu yerde duruverdi.

"Niçin hayırmış? Bunu öneren siz değil miydiniz?"

"Fakat ben o insanların karşısında suçlu gibi durmak istemiyorum!"

"Siz onları doğru dürüst tanımıyorsunuz ki..." Şişman adam güldü. "Von Prackwitz'in kızının karşısına çıkacaksınız diye niçin bu kadar öfkelendiniz, genç adam?"

"Ben von Prackwitz'in kızının..." diye teğmen sesini iyice yükseltti.

"Çok doğru!" dedi yanındaki adam ve tekrar güldü. "Ben de bunu tahmin ediyordum... Siz küçükhanımdan nefret ediyorsunuz... Acaba niçin?"

"Küçükhanım umurumda bile değil!"

"Ondan söz ederken nasıl öfkeli olduğunuz yüzünüzden okunuyor! Evet, Teğmen Bey, neye karar verdiniz? 'Goldener Hut'a mı gidiyoruz, yoksa tek başınıza günah çıkarmaya mı?"

"Goldener Hut'a gidiyorum!" dedi teğmen Fritz. Sesi çok kararlı çıkmıştı.

Çoktan lokantadan ayrılmış olmaları gerekirdi. Aradan iki, üç saat geçmişti. O olup bitenden sonra niçin hâlâ orada otursunlardı? Onlar saygınlıklarını yitirmek istemezdi. Hem von Prackwitz'lerle orada karşılaşsalar da teğmen şu şişman adamın onu babayla kızın önünde sorguya çekmesine izin verecek değildi. Bir yolunu bulup kaçacağına inanıyordu. Ondan öcünü kendi bildiği gibi alacaktı. Başkasının buna karar vermesini kabul etmeyecekti.

Ölüme giden her insanın, hele onun gibi genç birinin, sarılmış olduğu bir şey vardır. Bu dünyadan ayrılmadan önce varoluşun büyük karatahtasından boş yere silinmemiş olduğunu bilmek istiyordu. Teğmen ardında mirasçısı çocuklar bırakmayacaktı, veda mektubu

yazacağı kimsesi de yoktu. Sanki bu dünyaya hiç gelmemiş, üzerinde hiç yürümemiş biri gibi yine silinip, gidecekti. Daha yaşayanların arasındayken onuru, yaşam hedefi, kişiliği, kendine güveni ve erkekliği onu terk etmişti. Biraz daha kal bu dünyada. Sen güzelsin, sen hâlâ güzelsin. Sonra şu teni bembeyaz yüz, bir türlü âşık olamadığın, şimdi ise nefret ettiğin o yüz!

Şişman adamla teğmen hiç konuşmadan, elleri pantolon ceplerinde yollarına devam ettiler. Teğmenin dudaklarında intikam ateşiyle dolu bir gülümseme vardı! Şişman adamın gözlerinde de, bulduğu izi kaybetmemeye çalışan bir köpeğin dikkati...

Fakat şanslı değildi. Lokantadan içeri girdiklerinde yanlarına gelen garson önce öfkeyle teğmene baktı, sonra da von Prackwitz'in çoktan ayrıldığını, küçükhanımın da bir rahatsızlık geçirdiğini söyledi. Hayır, hayır, kendisini görmeleri olanak dışıydı. Doktor uğramıştı, küçükhanım kendinde değildi... Garson, bir arzuları olup olmadığını sormadan yanlarından uzaklaştı. Bu gibi müşteriler onun için önemsizdi.

"Peki şimdi ne yapacaksınız?" diye teğmen biraz alay eder gibi sordu.

"Böyle alaylı konuşmanıza gerek yok!" dedi şişman. "Kendinizi ele veriyorsunuz. Görüşmenin gerçekleşmediğine şimdi seviniyor gibisiniz. Oturup von Prackwitz'in dönmesini bekleyeceğiz. Garson Bey, bana bir bira getirin!"

Teğmen ise emekli süvari yüzbaşısını beklemek niyetinde değildi. Onun kafasında kendine göre başka bir plan vardı.

"Bakın," diye konuştu. "Cebimde biraz param var. Ben onu bir kıza hediye etmek istiyorum! Gelin oraya gidelim, en çok yarım saat sürer."

"Albayın evindeki kıza mı? Bunu az önce de yapabilirdiniz! Hem ne anlatmıştı size? Garson Bey, bir bira!"

"Hiçbir şey anlatmadı!" dedi teğmen gülümseyerek. "Kendisinden haber beklediğim zamanlar uğradığım için bana öfkeliydi! Sizler korkaksınız, darbe de hiç etkili olmayacak, dedi. Fakat şimdi sözünü ettiğim kız başka yerde. Neustadt'ta!"

"Bence bu onun görüşleri değil, bir başkasından duymuş olacak! Garsona da ne oldu? Bir bira lütfen!"

"Bırakın şimdi bira içmeyi!" dedi teğmen. "Ben tek başıma gidiyorum kıza! Yarım saat bile sürmez, dönerim. Yine geldiğimde von Prackwitz'le görüşürüz."

Garson istenen birayı sonunda getirip, masaya bıraktı ve: "Yirmi milyon!" dedi kabaca.

"Yirmi milyon mu?" Şişman adam şaşırmıştı. "Burada niçin bu kadar pahalı? Her yerde on milyona içiliyor!"

"Öğleden sonra pahalılandı. Dolar kuru şu anda iki yüz kırk iki milyonda!"

"Öyle mi?" Şişman adam homurdanarak istediği parayı garsona uzattı. Bilseydim içmezdim! İki yüz kırk iki milyon! Kıza para vermenize hiç gerek yok. Onu sevindireceğinizi sanmıyorum! Bana numara yapmaya kalkışmayın!"

"Oradan almam gereken bazı mektuplarım var..."

"Mektuplar mı? Ne mektupları? Sizin bütün amacınız buradan çekip gitmek!"

"Peki, peki. Öyleyse oturmaya devam edelim. Ben de cebimdeki parayla kendime bir şişe şarap ısmarlayacağım. Garson Bey..."

"Durun bakayım!" dedi şişman adam. "Nerede?"

"Ne nerede?"

"Şu kız nerede oturuyor dediniz?"

"Neustadt'ta... Kale Caddesi'nde... Buradan en çok yirmi dakika sürüyor!"

"Az önce gidip dönmesi en fazla yarım saat demiştiniz. Hem sözünü ettiğiniz şu mektuplar ne mektupları? Aşk mektupları filan mı?"

"Aşk mektuplarımı bir kıza mı verdim sanıyorsunuz saklasın diye?"

"Gelin gidiyoruz!" dedi şişman adam ve bardağındaki son yudumu da içip, masadan kalktı. "Sakın bana oyun oynamaya filan kalkışmayın!" Adamın buz gibi bakışları aniden alevlenmişti.

"Merak etmeyin, size oyun oynayacak değilim." Teğmen oldukça sakin konuşmuştu. "Benim gibi birini tehdit etmekle elinize bir şey geçmez..."

Şişman adam omuz silkti ve sustu. Lokantadan çıktılar, kentin yağmurdan ıslanmış bomboş sokaklarında yürüdüler. Suskun...

Teğmen düşünüyordu. Yanı başındaki bu gaddardan nasıl kurtulacaktı? Neustadt'ta ne birini tanıyordu ne de mektuplarını saklayan bir kızı? Fakat onun kafasından başka bir şey geçiyordu. Burada yanındaki adamdan kurtulup, tüymenin daha kolay olacağına inanıyordu. Aşağılanmadan, gözetim altında olmadan gerçekleştirmek istiyordu kafasından geçeni... Düşündü, acaba o an geldiğinde yeterince yürekli olacak mıydı?

Fakat bu bekçi köpeğinden kurtulmak öyle pek kolay olmayacağa benziyordu! Şimdi yanında, elleri pantolon cebinde yürürken hiçbir şeyi umursamazmış gibiydi. Onunla uygun adım, neredeyse omuz omuza yürümekteydi. Fakat teğmen hiç beklemediği bir anda başka yöne adım atmaya kalkıştığında adamın kaba elini kolunda veya yumruğunu suratında hissedeceğini de biliyordu. Kentin orta yerinde kafasına birkaç kurşun da sıkılabilirdi. Gazeteler ertesi gün "özel mahkeme kararı uygulandı" diye yazardı.

Hayır, böyle olmayacaktı! Teğmen kafasından bu düşüncelerle yürüdü. Yol boyunca önlerinden geçecekleri meyhaneleri de düşündü. Belki içlerinden birinin tuvalet penceresinden tüyebilirdi! Fakat

kafası o kadar çok şeyle doluydu ki, dikkatini belirli bir şeye toplayamıyordu. Öyle bir an geldi ki, neyi doğru dürüst düşüneceğini bilemedi... Violet de gözünün önündeydi. Garson, baygın yatıyor, demişti. Buna sevindi ve sırıttı.

Biraz gözünü korkuttum diye kendinden geçiverdin! Söylediğimi gerçekleştirdiğim gün bakalım sana bu yaşamın tadı kalacak mı? Ah, boşver! Şimdi yol boyundaki meyhaneleri düşünmeliyim. Az sonra "Feuerkugel"in önünden geçeceklerdi. Düşüncelerini yine Violet doldurdu. O güne kadar bir sürü kızla ilişkisi olmuş, fakat hiçbirisini sevmeyen teğmen birden hırslandı, nefret duygularıyla coştu! Henüz yaşamalısın, dedi kendi kendine. Genç kız onu gördüğü anda ne yapacaktı, bağıracak mıydı? Ne söyleyecekti? Çığlıkları kulaklarını doldurdu. O an gerçekleşmeliydi! Ölenlerin istekleri yerine gelirdi. Ve birden irkildi, olduğu yerde donmuş gibi kaldı.

"Ne oldu?" diye yanındaki şişman adam sordu.

Ölenlerin istekleri yerine gelir, diye teğmen tekrar düşündü. İçini bir sevinç kaplamıştı. "İşte von Prackwitz!" diye konuştu. Sesinden biraz öfke vardı. "Onunla da konuşmak istiyordunuz! Buyurun!"

Neustadt'a giden yol eski surların arasından geçiyordu. İki suru birbirinden ayıran hendeğin üzerine bir zamanlar yaya yolu yapılmıştı. Yolun sağında solunda, surlara doğru çıkan yamaçlar ağaçlar, çimenler ve çiçeklerle kaplıydı. Şişman adamla teğmen tam bir köşeyi dönmüşlerdi ki, oturan emekli süvari yüzbaşısı von Prackwitz karşılarına çıkmıştı.

Bir sıranın üzerinde başı önüne, göğsüne düşmüş öyle oturmaktaydı. Kendinden geçmişti, nefes alırken hırlıyordu. Çok içtiği hemen belli oluyordu. İki adam karşısında durdu. Bir an nefes alması zorlaştı, başı kalktı, titredi, tekrar düştü, önce omuzuna, sonra da yine göğsüne... Achim von Prackwitz acınacak, hatta utanılacak bir görünümdeydi. Karşısında duran iki adam bir an hiç konuşmadan ona baktılar. Otomobili aramak için yola koyulan emekli süvari yüz-

başısının bu ıssız köşede karşılarına çıkması rastlantı değildi. Onu buraya başkaları zorla getirip, böyle bırakılmıştı. Von Prackwitz'i kelimenin tam anlamıyla soymuşlardı!

"Bu heriflerin akbabalardan farkı yok!" diye şişman adam söylendi. "Ayaktakımı, kurbanlarının kokusunu ne kadar da çabuk alıyor!"

Sağına soluna bakındı. Şimdi buralarda o soyguncuları aramanın hiç anlamı yoktu. Onlar çoktan toz olmuştu... Arkalarında iç çamaşırlarına kadar soymuş oldukları, çiseleyen yağmurda titreyen, zavallı görünümlü bir von Prackwitz bırakmışlardı!

"Siz kendisiyle görüşmek istiyordunuz, öyle değil mi?" diye konuştu genç teğmen. Sesi biraz alaylı çıkmıştı. İçten içten seviniyordu da... Ölmekle olanların istekleri hep yerine gelirdi. Baban bu duruma düştükten sonra kim bilir sen ne hale gelip, alçalacaksın!

"Bu yaptıklarına rezillik denir!" dedi şişman adam ve yanındaki teğmeni yukardan aşağı şöyle bir süzdü. Küçük sandalıyla yanındaki kurdu mu yoksa keçiyi mi karşı kıyıya geçirmesine bir türlü karar veremeyen bir sandalcıyı andırıyordu! Çünkü ikisine de yer yoktu! Şişman adam hem teğmene göz kulak olmak, hem de emekli süvari yüzbaşısına yardım etmek zorundaydı. İkisini de aynı anda gerçekleştirmesi mümkün değildi.

"Bırakın von Prackwitz'i otursun burada!" diye konuştu genç teğmen. Sesi biraz şeytanca çıkmıştı. "Nasıl olsa onu bulduğumuzu kimse görmedi. Bana gelince, ben ağzımı sıkı tutacağıma söz veriyorum!"

Yanında şişman adam hemen yanıt vermedi. Bir an öyle durdu ve sonunda:

"Teğmen Bey," dedi, "şu suskunluğunuzdan vazgeçmenizi öneririm. Silah deposunu kimin ihbar ettiğini söylediğiniz zaman çekip gidebilirsiniz. Anında özgür kalacaksınız!"

Teğmen hemen yanıt vermedi. Bir süre sustuktan sonra: "Bu sadece beni ilgilendiren bir konu!" dedi. "Bir başkasının burnunu

sokmasını istemiyorum! Fakat size yemin ederim ki bütün her şeye karıların dedikodu ve gevezeliği neden oldu! Ardında kötü niyet yok!"

Şişman adam konuşmadı. Çok düşünceliydi. Az sonra: "Bana isimler gerek!" dedi. "Bence bu işin içinde sadece von Prackwitz'in kızı yok..."

"Onun bu olayla hiç ilgisi yok!" diye genç teğmen sesini yükseltti.

Ve aynı anda midesine sert bir yumruk yedi. Şişman adam gök gürültüsüyle karışık bir fırtına gibi üzerine çullanmıştı. Genç adam karşı koymaya fırsat bulamadı. Ne olduğunu anlamadan kendini yerde buldu. Üzerine eğilen adam elini teğmenin cebine sokup, tabancasını çıkardı. Küfür eder gibi: "Emniyette bile değil!" diye bağırdı. "Sizler lanet olası korkak heriflersiniz! Şimdi tabancasız ne istersen yap bakalım, ufaklık! Fakat unutma, sen yakında yine elimdesin!"

Teğmen düştüğü yerden ne doğrulabildi ne de ağzını açıp bir şey söyleyebildi. Her yeri ağrıyordu. Fakat onu en çok öfkelendiren ağrılarıyla sızılarından çok içine düşmüş olduğu bu berbat durumdu! Şişman adam, daha doğrusu çam yarması herif, sıranın yanına gidip, emekli süvari yüzbaşısını kollarından kavradığı gibi ayağa kaldırmıştı.

Ben de kalkmalıyım, diye düşündü teğmen. Buradan hemen uzaklaşmalıyım... Şişman adam yanından geçerken böğrüne bir tekme indirdi. Uzaklaşırken kıkır kıkır güldüğünü duyar gibi oldu. Buradan tek adım bile uzaklaşmamam için beni parça parça edecek, diye düşündü. Ve aynı anda tek başına olduğunu fark etti. Yuvarlanmış olduğu yerde bir süre daha öyle yattı. Derin derin nefes aldı. Az sonra yine kendine gelir gibi oldu. Buradan bir an önce uzaklaşmalıyım, dedi kendi kendine. Derhal "Kara Topraklar"a gitmeliyim... Fakat tabancam yok, o herif aldı. Arkadaşlarımdan hiçbiri bana tabanca vermez! Hepsi ne olup bittiğini çoktan biliyordur. Yine de

ne olursa olsun buradan çekip, gitmeliyim... İki yana sallana sallana düştüğü yerden ayağa kalktı.

"Yavaş yavaş yürümemeliyim," diye mırıldandı. "Çabuk hareket etmeliyim!" Ve olduğu yerde durdu, yanı başındaki ağaca tutundu. Bütün yüzünün kanlar içindeki açık bir yara gibi yandığını hissetti. Domuz herif çok vurmuş olacak. Bu durumda kente giremem. Kim bilir yüzüm ne halde? Niçin hiç kimse yardımıma gelmiyor?

Az sonra yavaş yavaş yürüdüğünü fark etti. Surların arasındaki yoldan çıkmış, kentin ilk caddelerine varmıştı. Fakat adımlarımı hızlandırmalıyım, diye mırıldandı. O beni yine bulur. Kaldığım pansiyona uğraması yeter. Bak öyle bön bön, aptal herif! İşte pataklanan birinin suratı bu hale gelir! Yanına birinin geldiğini sezmişti.

"Bak bakalım, aptal herif!" diye meydan okur gibi bağırdı.

"İyi günler, Teğmen Bey." Yanına gelen çok nazik ve sakin konuştu. "Yoksa Teğmen Bey beni artık tanımıyor mu?"

Sersemliği ve ağrıları henüz geçmemiş teğmen konuşanın kim olduğunu anlamak için karşısındaki adamın yüzüne baktı. Az önce çok alçaltılmış, gururuyla oynanmış olmasına karşın bu kişinin nazik ve coşkusuz sesinden etkilendi. Çoktandır hiç kime onunla böylesine yumuşak konuşmamıştı.

"Räder," dedi karşısına çıkan adam. "Benim adım Hubert Räder. Ben Neulohe'deki çiftlikte uşaktım. Yaşlı Beyefendi'nin değil, damadı emekli süvari yüzbaşısının evinde çalışmıştım..."

"Ah, o uşak siz miydiniz?" diye teğmen sesini yükseltti. Onunla karşılaştığına sevinmiş gibiydi. "Kestane ağacına çıkmama yardım etmemiştiniz. Evet, evet, anımsıyorum."

"Fakat Teğmen Bey'e şimdi yardım edeceğim. Belirttiğim gibi artık Neulohe'de uşak değilim. Teğmen Bey'in yardıma gereksinimi var galiba?"

"Evet, evet," diye genç adam homurdandı. "Az önce çok fena düştüm." Bir an sustu. Sonra: "Hayır," diye devam etti. "Üzerime saldırdılar."

"Teğmen Bey arzu ederse kendisine yardıma hazırım..."

"Çekin gidin be adam, rahatsız etmeyin beni!" diye teğmen birden sesini yükseltti. "Neulohe'den hiç kimseyle görüşmek istemiyorum! Sizler bana felaketten başka bir şey getirmiyorsunuz!"

Adımlarını sıklaştırıp, uşak Räder'den kurtulmayı denedi.

"Fakat Teğmen Bey..." diye yanında yürüyen adam usul sesle konuştu. "Ben artık Neulohe'de değilim. Ben villada çalışmıyorum. İşten atıldım!"

Teğmen aniden olduğu yerde durdu. "Kim sizi işten attı?"

"Beyefendi," dedi Räder. "Beni işe alan da, beni işten atan da Beyefendi! İş yasalarına göre bunu bir başkası yapamazdı."

Uşak Räder sanki olup bitenden memnun gibiydi. Violet'in anlattıklarını anımsamaya çalıştı. Genç kız onun için, kendini beğenmiş aptalın biri, demişti.

"Niçin işten atıldınız?" diye teğmen sordu.

"Sayın küçükhanım böyle istediği için," diye mırıldandı uşak. "Ben kendimi küçükhanıma daha ilk günden beğendirememiştim. İnsanlar arasında öyle soğukluklar vardır ki, ömür boyu sürer. Bilim kitaplarında da yazar bu..."

Teğmen düşünmeden edemedi, ölmeye hazırlananların son arzuları yerine gelirdi. Şimdi de bu son rastlantıdan yararlanmak istedi. Ancak yine de şüphe duymadı değil. Bu bir rastlantı olabilir miydi?

"Dinleyin beni," dedi karşısındaki uşağa, "hemen 'Goldener Hut'a gidin! Oradakilere deyin ki, von Prackwitz'in başına bir kaza gelmiş! Getirdiğiniz bu haber için size teşekkür edecekler. Mutlaka yakında tekrar işe alınırsınız, hem de çifte maaşla!"

Teğmen, uşak Räder'in balığı andıran gözleriyle ona dik dik baktığını fark etti.

"Hayır," diye konuştu Räder ve başını iki yana salladı. "Teğmen Bey kusura bakmasın, fakat bize uşaklar okulunda öğretmişlerdi, çıkarılmış olduğunuz işe kesinlikle tekrar geri dönmeyeceksiniz! Bunun kimseye yararı yoktur."

Teğmen kendini çok bitkin hissediyordu. "Öyleyse defolun gidin başımdan!" diye homurdandı. "Bana uşak filan gerekli değil. Size verecek param da yok! Rahat bırakın beni!"

Ve yoluna devam etti. Kafasında yine şişman adam vardı. Burada çok zaman yitirmişti. Kaldığı küçük pansiyona kadar da yolu uzundu.

"Teğmen Bey'e seve seve yardım etmek isterdim," diye peşinden bir ses duydu. Uşak Räder vazgeçmemiş gibiydi. "Teğmen Bey'in yardıma gereksinimi var..."

"Hayır!" diye teğmen bağırdı.

"Eğer kabul ederseniz... Yakında kendime bir oda tuttum da... Teğmen Bey orada biraz dinlenebilir diye düşünmüştüm. Siz dinlenirken de giysilerinizi fırçalayıp, temizleyebilirim..."

"Lanet olsun bu giysilere!" diye genç adam öfkeyle bağırdı.

"Başüstüne Teğmen Bey! Belki bir fincan acı kahveyle duble konyak da iyi gelebilir." Bir an sustuktan sonra devam etti. "Belki Teğmen Bey'in bugün güçlü olması gerekebilir!"

"Size ne bunlardan, eşek herif!" diye teğmen bağırdı. Çok öfkelenmişti. "Size ne benim gücümden!"

"İhbar edilen şu silah deposu..." Uşak Räder nazik, fakat buz gibi sesle konuşuyordu. "Küçükhanımın yaptıklarının Teğmen Bey'in pek hoşuna gitmeyeceğini sanıyordum da..."

Genç adama o anda sanki yıldırım çarpmıştı. Onun düşünceleri şu salak herifin de kafasındaydı! Ne oluyordu, anlayamadı.

"Gösterin bakalım şu odanızı," diye çabuk çabuk konuştu. "Sakın sinsice bir şey yapmaya kalkışmayın!"

"Teğmen Bey'e anlatacağım, her şeyi çok açık bir şekilde. Şöyle buyurun, Teğmen Bey! Eğer koluma girerseniz daha çabuk yürürüz."

Yarım saat sonra teğmen Räder'in mobilyalı odasında geniş bir kanepede oturmaktaydı. Biraz kendine gelmiş sayılırdı. İçine çok konyak koyduğu bir fincan acı kahve içmişti. Ocağın başında duran uşak bir fincan kahve daha hazırlıyordu. Teğmen bütün dikkatini ocaktaki kahveye vermiş adamı bir süre daha izledikten sonra konuştu:

"Räder size bir şey sormak isterdim..."

"Bir dakikanızı rica ederim, Teğmen Bey. Burada her şey yok, onun için kahve pişirmek biraz uzun sürüyor."

Teğmen bakışlarını odanın içinde şöyle bir gezdirdi.

"Niçin Ostade'ye gelmeye karar verdiniz?" diye sordu. "Yoksa benimle burada karşılaşmak mı istiyordunuz?"

Bu söylediğine önce kendi güldü. Fakat uşak Räder çok ciddi yanıt verdi.

"Teğmen Bey haklı. Sizi burada bulacağımı ümit etmiştim. Ne de olsa Ostade öyle pek büyük bir yer değildir."

Sonra acı kahveye getirip teğmenin önüne bıraktı. Söylediklerinin etkisini sanki umursamıyordu. Konyak şişesini de fincanın yanına koydu.

"İkinci fincanla biraz az konyak içmenizi öneririm, Teğmen Bey. Sanırım bundan sonra net düşünmek istiyorsunuz, öyle değil mi?"

Balık gözlerini kanepede oturan genç adama dikmişti. Teğmen ürperir gibi oldu. Düşündü, eğer bu herif budalanın teki değilse, çok anasının gözü bir alçak!

"Peki, beni burada niçin bulmak istiyorsunuz? Sakın şimdi, size yardım etmek istediğim için, demeye kalkışmayın!"

"Silah deposunun nasıl ihbar edildiği Teğmen Bey'i belki ilgilendirir diye düşünmüştüm de..."

"Nasıl ihbar edildi?"

"Teğmen Bey haftalarca küçükhanımı aramadığı ve mektuplarını da ağaçta saklanan yerden almadığı için küçükhanım Meier'e silahların gizlendiği yeri haber verdi. Meier'in size çok öfke duyduğunu biliyordu..."

"Sen yalan söylüyorsun!"

"Teğmen Bey nasıl isterse." Uşak çok kuru bir yanıt vermişti. "Ne kadar konyak alırdınız? Kahveyi kaynatmadım, sıcaklığı iyidir..."

"Koy biraz daha konyak! Fincan ağzına kadar dolabilir. Bu kadarı devirmez beni!" Teğmen karşısındaki soluk surata baktı. "Bu söylediğiniz gerçek bile olsa küçükhanım kalkıp size bu yaptığını anlatacak değildir!"

"Meier'in adresini bulmamı küçükhanım benden rica etmişti..."

Teğmen önce konyaklı kahvesinden büyük bir yudum aldı. Sonra cebinden bir sigara çıkarıp, yaktı. "Şimdi de kalkıp buraya geldiniz bütün bu olup biteni bana anlatmak için, öyle mi? Bunu yapmanızın nedeni nedir? Bu konu niçin ilgilendiriyor sizi?"

Balık gözlerinin donuk bakışlarını teğmeni dikti. Bir süre öyle baktı durdu ve sonra fısıldar gibi konuştu:

"Teğmen Bey, ben öç almasını seven bir insanımdır!"

"Babasının sizi işten atmasını istediği için mi?"

"Nedenlerimden biri bu," dedi uşak Räder. "Fakat başka bir neden de var... Bu biraz mahrem bir konu, Teğmen Bey..."

"Bakın dostum, bırakın böyle konuşmaları. Çıkarın baklayı ağzınızdan, ne biliyorsanız anlatın! Böyle devam ederseniz başınıza bir şey gelebilir! Yavaş yavaş bana öyle geliyor ki, siz çok anasının gözü köpeğin tekisiniz!"

Teğmen karşısındaki soluk yüzün biraz pembeleştiğini görüp şaşırdı. Uşak Räder'in dudaklarında da tatlımsı bir gülümseme belirmişti.

"Ben hep kendimi bilgilendirmeye çalışırım," diye konuştu. "Kitap okurum. Hayır, roman değil. Bilimsel eserler okurum. Bunlardan bazıları yüzlerce sayfa kalınlıktadır..."

Teğmen düşündü: Eğer bu herif kaçığın biri değilse o zaman çok anasının gözü, alçak biri... Hayır, hayır, bu bir kaçık. Ben böylesine anasının gözü birisiyle ömrüm boyu hiç karşılaşmadım! Sonra konuştu:

"Öyleyse anlatın bakayım, şu mahrem konu neymiş çok merak ettim! Korkmayın, benim yüzüm kızarmaz."

"Küçükhanım bana hiçbir zaman insan gibi davranmamıştır." Uşak Räder'in ses tonu yine değişmiş, cansızlaşmıştı. "Yanımda soyunup giyinmiştir... Sanki ben cansızım, bir tahta parçasıyım! Evde kimse olmadığı zamanlar da, annesiyle babası yokken demek istiyorum, banyoya gelmemi emredip, sırtını kurulatmıştır..."

"Siz de Violet'e âşık oldunuz, öyle mi?"

"Evet, Teğmen Bey! Ben küçükhanıma hâlâ da âşığım..."

"Peki, o da bunu biliyor ve size eziyet ediyordu, öyle mi?"

"Evet, Teğmen Bey! Davranışları hep kötü amaçlıydı.

Sonra ikisi de sustu. Teğmen uşak Räder'i yandan şöyle bir süzdü ve düşündü. Bu balık suratlı salağın duyguları da var demek? Her insan gibi o da ıstırap çekiyor, hüzünleniyor...

"Öyleyse niçin öç almıyorsunuz?"

"Ben yine de uysal birisiyimdir Teğmen Bey. Kaba kuvvet, kötülük yapmak bana göre değildir."

"Kısacası sizin korkağın tekisiniz, doğru mu?"

"Evet, Teğmen Bey. Ben uysal bir insanım."

Teğmen bir süre düşündükten sonra: "Bakın," diye konuştu, "şimdi kalkın doğru 'Goldener Hut'a gidin. Orada şişman adamın

birine rastlayacaksınız. Başında kara bir şapka var. Tanımamanız imkansız... Violet'in Meier'e yazmış olduğu mektuptan ona söz ederseniz küçükhanım artık pek mutlu yaşam sürdüremez."

"Kusura bakmayın, Teğmen Bey," diye uşak Räder karşı çıktı. "Benim polisle filan işim yok. Ben sadece Teğmen Bey'den yanayım."

Bir süre odada konuşan olmadı. Genç teğmen elindeki kaşıkla kahvesini karıştırdı. Uşak Räder de ayakta durmaya devam etti. Teğmen birden önündeki şişeye uzandı, fincanına konyak doldurdu ve başına dikip, büyük bir yudum aldı. Sonra fincanı masaya bıraktı ve karşısındaki uşağa bakıp, usul bir sesle konuştu: "Ben bu konuyu sizin kafanızdan geçenden biraz daha başka halledeceğim, Räder!"

"Siz nasıl uygun görürseniz, Teğmen Bey!"

"Sakın küçükhanıma kaba kuvvet uygulayacağımı sanmayın!"

"Teğmen Bey neyin uygun olduğuna karar verecektir..."

"Tabii ki en etkilisini!" diye genç adam konuştu.

Sonra yine uzun süren bir sessizlik oldu. Teğmen fincanındaki kanyaktan birkaç yudum daha aldı. Uşak Räder kapıya yakın öyle durmaya devam ediyordu.

"Räder!"

"Buyurun, Teğmen Bey?"

"Hava ne zaman kararıyor?"

Räder birkaç adım attı, pencerenin yanına gitti ve dışarıdaki puslu havaya baktı. Yağmur çiselemeye devam ediyordu. "Böyle bir havada saat altıyı az geçe..." diye konuştu.

"Bana şoförlü bir otomobil temin edeceksiniz. Saat altıyı çeyrek geçe kapıda olsun! Beni Neulohe ormanına götürecek. Tabii içine girmeyecek, orman sınırında bırakacak. Önceden pazarlık yapıp, fiyatını belirleyin."

"Başüstüne, Teğmen Bey."

"Şimdi buradan dışarı çıktığınızda dikkatle sağınıza solunuza bakının, az önce sözünü ettiğim o şişman adamı arasın gözünüz. Yağlı bir vücudu var, soluk yüzü de şişmiş gibi. Bakışları da bir tuhaf... Buz gibi. Yakası kadife siyah bir pardösü var üzerinde, başındaki şapka da siyah." Çabuk çabuk konuşmuştu. "Daha çok tarif etmeme gerek yok, onu mutlaka görür görmez tanıyacaksınız!"

"Evet, Teğmen Bey. Onu görürsem mutlaka tanıyacağım! Şimdi gidebilir miyim?"

"Evet..." diye mırıldandı teğmen biraz düşünceli. Sonra birden başını Räder'e çevirdi. Heyecanlanmış gibiydi. "Bakın Räder, sizden bir ricam daha var..."

"Buyurun, Efendim?"

"Bana bir..." Teğmen aklından geçeni söylemeye çekiniyor gibiydi. "Bana bir de silah gerekiyor! Cebimdeki yitirdim de..."

"Başüstüne, Teğmen Bey!"

"Bunu da halledebilecek misiniz?"

"Evet, Teğmen Bey."

"Fakat bugünlerde bir tabanca temin etmenin pek kolay olacağını sanmıyorum... Tabii kurşunlarını da unutmayın, Räder!"

"Başüstüne, Teğmen Bey."

"Emin misiniz?"

"Çok eminim, Teğmen Bey.

"Kaça mal olur sizce?"

"Ben Teğmen Bey'e seve seve yardım edeceğim."

"Cebimde param var. Fakat hem otomobile, hem de tabancaya yeterli mi bilemiyorum."

"Ben hallederim, Teğmen Bey. Bir saat sonra da yine buradayım."

Hubert Räder sessizce çıktı gitti. Teğmen mobilyalı odada tek başına kaldı. Sağına soluna bakındı. Duvarda küçük bir Karaormanlar guguklu saati ağır ağır çalışıyordu. Teğmen, üzerinde sadece iç çamaşırlarıyla kanepede oturuyordu. Giysileri sobanın yanında

kurumaya asılmıştı. Önündeki masada boş kahve fincanı, yanında da dörtte üç dolu konyak şişesi duruyordu. Teğmen elini şişeye doğru uzattı, fakat aynı anda hızla yine geri çekti. Hayır, kafası dinç olmalıydı. Uzaklardan bir yerden uşağın kendisiyle konuştuğunu duyar gibiydi.

Düşündü, fakat kafası niçin dinç olmalıydı? Koyun kafalı söylemişti bunu. Ne gerek vardı? Fakat yine de şişeyi eline alıp, fincanına kanyak doldurmadı. Yeterince sarhoş olmamış mıydı? Hissediyordu... Duvardaki saate bir göz attı. Beş buçuğa beş dakika vardı. Demek ki kırk beş dakika daha yalnızdı. Yaşama kırk beş dakika daha direnecek, sonra da hızla sonuna gidecekti. Bakışlarını duvar saatinin yelkovanına dikti. Ne kadar da yavaş hareket ediyordu. Akreple yelkovan arasındaki mesafe sanki hiç azalmıyordu. Ve birden saatin altıyı çeyrek geçeyi gösterdiğini fark ediverdi.

Violet von Prackwitz'i düşünmeye çalıştı. Yine öfkelenmek istiyordu. Kafası karmakarışık, sarhoş, karşısında Räder'in donuk, balığı andıran patlak gözlerini görür gibi oldu. Bu herif konuşurken doğru dürüst ağzını bile açmıyor! Dişlerini görmüyorsun! İğrenir gibi oldu. Herhalde ağzının içinde bir sürü çürümüş, kapkara tahtaları andıran dişler var! İşte bu nedenle konuşurken dudakları aralanmıyor. Onda her şey küflenmiş, çürümüş!

Teğmen bir daha saate bakmak istedi. Fakat başını kaldırıp, duvara doğru çeviremedi. Uykuya daldı. Yaşamının son bölümünü uyuyarak geçiriyordu.

Otomobil karanlığı yararak ilerliyordu. Farlarının ışığı ıslak yolu ve yolun kenarındaki kara ağaç gövdelerini aydınlatıyordu. Arka koltukta genç teğmen başını pencereye dayamış uyukluyordu. Otomobil sallanmasına karşın uyanıp, kendine gelemiyordu. Başını delip geçen bir sancı doğru dürüst düşünmesini engelliyordu. Ön koltukta, şoförün yanında uşak Räder'in oturması acaba doğru

muydu? Bilemiyordu... Bu iğrenç herifin onunla birlikte gelmesini istemiş olamazdı. Fakat sonra birden anımsadı, otomobilin parasını veren uşak değil miydi? Öyleyse birlikte gelsindi. Ancak önemli olan Neulohe'ye varır varmaz hemen yine Ostade'ye dönmesiydi.

Teğmen başı çok ağrımasına karşın bir çıkar yol bulmuş olmasına sevindi. O andan sonra artık hiçbir şeye kafa yormayacaktı. Şimdi her şey yolundaydı. Şişman heriften de kurtulmuştu. İstediği yere götürülüp bırakılacaktı. Ondan sonrası artık bir çocuk oyuncağı idi. Evet, dünyanın en kolay işiydi! Kafa yormasına gerek yoktu, çok kez öyle anları yaşamıştı...

Sonra birden huzursuzlaştı, ceplerini karışırdı. Uşak ona tabancayı getirip vermiş miydi? Anımsamıyordu. Yola çıkarlarken çok yorgun olduğunu, gözlerinden uyku aktığını anımsadı. Birden eli konyak şişesine dokundu. Bak hele, dedi kendi kendine, her şeye karşın bu şişeyi yanına almayı unutmamışsın. Mantarını çıkarıp, dudaklarına dayadı, büyük bir yudum aldı, gırtlağını konyakla temizledi.

Konyak uykusunu alıp götürdü, beyni yine çalışmaya başladı. Ben ödleğin tekiyim! Sarhoşluğu ona fısıldıyordu: Fakat sen yine de yapacaksın! Önemli olan gerçekleştirmendir. Ödlek olduğunu kim bilecek ki! Bilen tek kişi o şişman adamdı. Fakat bana ne ondan? Bırakın hepiniz beni artık rahat!

Aniden otomobilin içi aydınlanır gibi oldu. Teğmen düşünmeye çalıştı: Şimdi de ne oluyor? Niçin beni rahat bırakmıyorlar? Aydınlık gittikçe arttı. Uşak Räder hafifçe arkasına döndü, oturduğu yerde biraz doğruldu. Yoksa otomobil yanmaya mı başlamıştı? Räder şoföre bir şey mırıldandı. Bir korna çaldı. Başka bir korna yanıt verdi. Kocaman bir otomobil hızla yanlarından geçti, uzaklaştı. Otomobilin içi yine karanlığa büründü.

Räder ön koltukla arka koltuğu ayıran camı kenara itip açtı. "Bu Beyefendi'nin otomobiliydi!" dedi. Sanki sesinde bir zafer coşkusu vardı.

"Çok güzel," diye homurdandı teğmen. "Ben size demedim mi Räder, ölülerin istekleri hep yerine gelir."

Otomobil çukurlarla dolu orman yolunda sallana sallana ilerliyordu.

"Küçükhanım kendine gelmiş olacak!" diye Räder arkaya doğru seslendi.

"Kapat şu çeneni!" Teğmen haykırdı. Uşak yanıt vermedi, aradaki camı çekti.

Az sona teğmen tekrar kendine geldiğinde otomobilin durduğunu fark eti. Yol boyunca uyumuş olacaktı. Oturduğu yerde zorla doğruldu, kapının tokmağına uzandı, açtı ve yuvarlanır gibi otomobilden aşağı indi. Ormanın ortasında bir yerde durmuşlardı. Burası çok sessizdi. Rüzgâr esmiyordu, yağmur da yağmıyordu. Otomobilden on, on iki adım ötede iki kişi durmuş toprağa bakıyordu.

"Hey, ne yapıyorsunuz orada?" diye teğmen haykırdı.

Uşak Räder yavaş yavaş yanına geldi. Ona iki adım kala durdu.

"Evet, istediğiniz yere vardık," dedi. "Teğmen Bey'in şu otomobil izlerini takip etmesi yeter."

"Hangi izleri?" diye teğmen öfkeyle sordu.

"Şu tekerlek izlerini, Teğmen Bey! Denetleme komisyonunun otomobili olacak..."

"Bu karanlıkta ben nasıl göreceğim izleri?"

"Yanımda bir el feneri var," diye konuştu uşak. Sustu. Teğmenin bir şey söylemesini bekledi. "Teğmen Bey hemen gitmek istiyor mu?"

"Evet, hemen gideceğim," dedi genç adam. "Verin bakayım bana şu şeyi!"

"Buyurun el fenerini, Teğmen Bey! İşte bu da... kusuruma bakmayın, sadece toplu tabanca bulabildim... Fakat yepyeni..."

"Onu da verin bakayım! Kullanmasını beceririm." Uzanıp Räder'in elindeki tabancayı aldı. "Haydi, şimdi gidebilirsiniz!"

"Başüstüne, Teğmen Bey!"

Fakat genç adam yürümedi, olduğu yerde durmaya devam etti.

"Dinleyin beni!" diye sesini yükseltti. "Şimdi otomobile bindiğiniz gibi derhal geri döneceksiniz! Artık size gereksinim yok! Anladınız mı? Siz domuzun tekisiniz! Bana anlattığınız her şey de yalan dolan! Fakat bu artık umurumda değil! Kendinizi akıllı sanıyorsunuz. Bana ne! Akıllı olup olmadığınız da umurumda değil! Akıllı veya salak! Domuz veya dürüst! Sonunda hepimiz öleceğiz, öyle değil mi?"

"İzin verirseniz bir şey daha söylemek istiyordum..."

"Söyleyecek daha ne var? Haydi bir an önce çekin gidin buradan!"

"Çevrede birinin olması mümkün. Saat dokuza geliyor. Biliyorsunuz burada insanlar çok meraklıdır. Elinizden geldiğince sessiz olun derim, Teğmen Bey..."

"Tamam, tamam," dedi genç adam ve bir kahkaha attı. "Sizin gibi sessiz olacağım, Räder Bey! Sadece bir kez gürültü yapacağım, buna da izin vereceğinizi sanıyorum. Anlaştık mı?" Karşısındaki adama öfke dolu baktı. "Haydi defolun gidin! Suratınızı artık görmek istemiyorum! Yoksa bu tabancadan çıkacak ilk kurşununu siz yersiniz!"

Räder ile şoför otomobile bindiler. Teğmen peşlerinden baktı. Aniden bir şey anımsamış gibiydi. Evet, çok önemli bir şeyi unutmuştu. Onsuz ölemezdi insan! Otomobile doğru yürüdü. Arka kapıyı açıp, koltuğun üzerinde bir şey aradı. Aradığını yerde buldu. Düşmüş olacaktı. Uzanıp, aldı. Sonra kapıyı çarpar gibi kapattı. "Haydi şimdi defolun!" diye bağırdı. "Cehenneme kadar yolunuz var!"

Otomobil hareket etti. Uzaklaştı. Teğmen yolun kenarında, üzerinde uşağın temizlediği ceketi, elinde az önce kurtardığı konyak şişesi öyle durdu, ağaçların arasında uzaklaşan otomobilin motor sesini dinledi. Yaşamında göreceği en son iki insan çekip gitmişti. Şimdi ne olacaktı? En önemlisi, konyak şişesinin yanında olmasıydı... Ve ölüme kadar ona sadık kalacaktı!

Teğmen birden dikkat kesildi. Ağaçlara doğru kulak kabarttı. Sanki hâlâ otomobil sesi duyuyormuş gibiydi. Yoksa tek başına değil miydi? Fakat burası çok sessizdi. Nefes almadan çevresini dinledi. Duyduğu tek şey göğsündeki yüreğinin atışıydı. Ah, sen ne de korkakmışsın! Sen ödleğin tekisin...

Genç adam şöyle bir omuz silkti. O anda umurunda değildi yüreğinin atışı. Bir ıslık çalmak için dudaklarını büzdü. Fakat tek ses çıkmadı. Dudakları titriyordu.

Başını kaldırıp gökyüzüne baktı, fakat hiçbir şey göremedi. Karanlık, yıldızsız, kapkara bir gökyüzü vardı üzerinde. Karanlığın derinliklerine inmekten başka çıkar yol bulamadı. Bunu ertelemenin anlamı da yoktu. El fenerinin ışığında tekerlek izlerini gördü. Yavaş yavaş bu izleri takip etti. Sonra farkına vardı, bunlar bir değil, iki otomobilin tekerlek izleriydi. Bir süre düşündü; memnun memnun başını salladı. Otomobillerden biri denetleme komisyonunundu. Diğer de silahları taşımış oldukları kamyondu. Hayır, bu tam bir kamyon tekerleğinin izleri de değildi. Bir kamyonet olabilirdi. Yine keyifle başını salladı. Demek ki beyni çalışıyordu! Solmuş, bitmiş bir ihtiyar gibi gitmiyordu öteki tarafa! Gücü ve sağlığı yerindeydi. Kimi ölüm ilanlarında böyle yazardı. Acaba ardından bir ölüm ilanı çıkacak mıydı ki?

Ah, işte otomobiller burada durmuştu. Daha ileri gidememiş olacaklardı. Fakat yayalar için yol uygundu. Teğmen elindeki feneri sağa sola hareket ettirdi. Çevresini iyice bir gözden geçirdi. Otomobiller buradan Neulohe yönünde yollarına devam etmiş

olacaktı. Her şeyi mükemmel yapmışlar, derdi Räder köpeği eğer şimdi burada olsaydı. Ah, şu köpek herif, şu domuz, defolup gitmişti, Tanrı'ya şükür! Şişman da ortada yoktu. Ormanda kadınların sesini, kokusunu da almıyordu! Şimdi rahat rahat işini halledebilirdi. Kimseye dikkat etmesine gerek yoktu. Onu gören olmayacaktı ki! Önce hiç çekinmeden şişeyi kafasına dikecek, ardından da iyice bir geğirecekti... Kimseden utanmayacaktı! Utanma nedir bilmeyen küçük bir çocuk gibi davranacaktı. Yokluktan gelmişti, yine yokluğa dönüyordu. Böylesi çok mükemmel, derdi Räder uşağı!

Genç teğmen içten içe sevinir gibi oldu. Elindeki şişeden büyük bir yudum daha aldı. Ormanın içinden aşağı doğru inen dar patikada yürümekten çok yuvarlanıyordu. Aşağı vardığında sevinci uçup gitti, sarhoşluğu bütün vücudunu sarıp sarmaladı. Şöyle bir çevresine bakındı. Herifçioğulları ne halde bırakmışlar burasını? Hiç utanmamışlardı. Her yere çukurlar kazmışlar, sağa sola sandık kapaklarını fırlatıp atmışlardı. El fenerinin ışığında küreklerini bile burada bırakmış olduklarını gördü. Ben her şeyi ne güzel gömüp saklamıştım, diye teğmen bir an düşündü. Bu domuzlar ise her yeri berbat etmiş! Benim bıraktığım yerde kimse toprağın altında bir şeyin saklı olduğunu göremezdi. Şimdi şuranın haline bir bak!

Genç teğmen toprak yığınlarından birine oturdu, ayaklarını, altındaki çukura sallandırdı. Çok kederlenmişti. Ölmeye hazırlanan biri için çok uygun bir yerdi. Fakat o şimdi ölümü düşünmüyordu. Konyak şişesini yanındaki yumuşak toprağa soktu. Sonra elini cebine attı, tabancayı çıkardı. Bir elinde feneri, diğer elinde tabanca öyle oturdu. Sonra fenerin ışığını tabancaya tutup, inceledi. Evet, tam da düşündüğü gibiydi. Fabrika dökümtüsü ucuz maldı! Bununla sokak köpekleri kovalanırdı. Ya da bir bakkal dükkânın kasasından üç beş kuruş çalan haylazların üzerine ateş edilirdi. Fakat onun gibi silahları seven biri için bu çocuk oyuncağı idi! Kendi tabancası ise

ne güzeldi... Fakat o şişman herif karnına yumruğu indirdiği gibi cebinden çekip yürütmüştü!

Teğmen canı sıkkın öyle elindeki tabancaya bakıp, dururken birdenbire şarjöründe sadece altı kurşun olduğunu fark etti. Räder denen rezil herif, söylemesine karşın ona daha fazla kurşun bırakmamıştı. Fısıldar gibi kendi kendine konuştu: "Önce birkaç deneme atışı yapmalıyım... Daha yepyeni, onunla hiç ateş edilmemiş ki... Kurşunun yönünü bilmiyorum ki..."

Sonra içinden bir ses, namlusu şakağa dayanan bir tabancadan çıkacak kurşunun hedefi şaşırmayacağını söyledi. Fakat teğmen inat etti. Ben deneme atışı yapacağıma sevinmiştim... İnsana bu kadar sevinci bile çok görüyorlar!

Birden dertlendi. Gözler yaşlandı, ağlamamak için kendini tuttu. "Ya altı kez isabet ettirmezsem, " diye fısıldadı. "Ne yaparım o zaman?"

Toprak yığının üzerinde oturmaya devam etti. Yüzü kireç gibi, alt dudağı sarkmış çevresine şöyle bir bakındı. Görünüşü çok değişmişti. Yediği yumruklardan değil, ümitsizliğin verdiği, içini kaplayan korku yüzünden... Son anı ertelemek istiyormuş gibiydi. Daha düşünmesi gereken bazı şeyler vardı. Son saatlerde hiç Violet'i düşünmediğini fark etti. O şıllıktan nefret ediyor, ondan iğreniyordu. Bu duyguların geri döndüğüne bir an için sevindi. İçindeki huzursuzluğa memnun oldu. Ben "zenci Meier" gibi Tanrı'nın lanetlemiş olduğu biri değildim. Hep böyle biriydim. Artık değişecek de değilim! Ben hep dişleriyle ısıran bir kurt oldum. Kurnazların arasında bir kurt adam!

Teğmen yanındaki şişeye uzanıp, başına dikti. Konyak boğazından aşağı akarken gluk gluk diye ses çıkardı. Fakat aynı anda fark etti, kulağına gelen tek ses o değildi. Hızla oturduğu yerden ayağa fırladı. Bir elinde tabanca, diğer elinde fener karanlık ormana doğru haykırdı: "Kimsin? Dur, yoksa kurşunu yersin!"

Sustu. Kulak kabarttı. Fakat her yer sessizdi. Sessizce sokuluyor, diye düşündü. Nerede? Şurada mı acaba? Yoksa şu çalılıkların ardında mı? "Dur dedim! Yoksa kurşunu yersin!" Fakat ben uzaklaşan otomobilin motor sesini duymuştum... Domuz Räder şoföre az ötede durmasını söylemiş olacak. Sonra da otomobilden inip gizlice peşimden geldi demek! Mutlaka parasını vermiş olduğu tabancayla kendimi öldürüp öldürmeyeceğimi görmek istiyor! İşte şurada... Tekrar duydum! "Dur! Ateş ediyorum!"

Bak, tabanca hiç de fena ateş etmiyormuş. Korktun mu? Kaçıyor musun? Gıdıkladım galiba? Koşma öyle, seni hemen yakalayacağım! Ateş! Bu da ne? Arkamda da birisi var galiba? Sen de kimsin? Görünmüyorsun, demek ki sen de korkaksın! Ateş!

Şişman herif olacak bu! Dostlarına haber götürecek, vermemiş oldukları kararın uygulandığını müjdeleyecek! Fakat önce ben bu şişmanı halledeceğim! Ateş! Kurşun bir ağacın gövdesine saplandı.

Efendiler, işte bakın, ben buradayım! Violet Hanım da yanınızda mı? Bakın küçükhanım, bu yudum şerefinize! Uzun bir yaşam diliyorum size! Anın beni ömrünüz boyunca sık sık!

Elindeki boş şişeyi fırlatıp attı. Taşlara çarpan şişe parçalara ayrıldı. Teğmen düşündü, içindeki konyak hiç de fena değildi...

Beyler, hanımlar, şarjörümde sadece altı kurşun var diye üzülmüştüm. Şimdi dördünü sağa sola sıktım, beşincisini havaya sıkacağım. Ve kalacak son bir taneyle küçükhanımı saygıyla selamlayacağım! Altıncısı bana yetecek. Bakın işte böyle burnumun direğine dayayacağım. Bakın, bakın... Böyle! Eğer sonra gerçekten yanıma gelirse çok güzel bir görünümle karşılaşacak!

Tanrım, Tanrım, kimse gelmiyor mu? Olmuyor mu hiçbir şey? Geberip gitmemi mi bekliyor herkes? Kimse yanıma sokulup, her şey bir yanılgıydı, demeyecek mi? – Şimdi üçe kadar sayacağım. O anda bir şey olmazsa tetiğe basacağım: Bir! – İki! – Üç!

Hiçbir şey olmadı. Gerçekten! Demek ki bugüne kadar olup bitenler pislikti, değersiz şeylerdi. Yaşadıklarım boşuna olmuştu. Her şey alçakça ve korkakçaydı. Şimdi ölmemin bile değeri yok! Son zamanlarda çok korkmuştum, fakat geride kalan pislik için artık korkmaya gerek yok. Şu anda çok sakinim. Bugün öğleden sonra o nöbetçi kafama kurşun sıksaydı, yaşamıma o son verseydi sorumluluğu üzerimden alırdı, güzel olurdu! Fakat şimdi tek başıma gerçekleştireceğim. Hep tek başıma yaşadım, tek başıma da öleceğim... Ateş! Ne oldu? Aah...

Ormanın ortasındaki çukurluk alan "Kara Topraklar"da bir el feneri düşmüş, yerde duruyordu. Hafif ışığı otları, yosun tutmuş taşları ve biraz toprağı aydınlatıyordu... Doğa sessizdi, çok sessiz. Az önce bazı sesler duyulmuş olan o karanlığı yerdeki el fenerinin güçsüz ışığı delip geçiyordu. Ve çalılıklarda bir hareket oldu. Birisi hafifçe öksürdü. Sonra tekrar ölü sessizliği örttü doğanın üzerini. Uzun süre tıs bile çıkmadı...

Sonra adımlar, çok dikkatli yere basan adımlar; yaklaştılar, durdular. Tekrar adımlar, tekrar hafif bir öksürme. Ve sessizlik, doğa nefes bile almıyordu. Adımlar, yaklaşan adımlar, el fenerinin ışığında beliren bir ayak, siyah deri ayakkabının içinde bir ayak...

Az sonra biri yerdeki el fenerini aldı. Işığı sağda solda gezindi... Durdu. Yere döndü. Bir süre yatanı aydınlattı. Sonra uzun süren bir sessizlik... Yine bir öksürük. El fenerinin ışığı yine sağda solda gezindi.

Üzerine mi düştü yoksa? Hayır, şurada. Tabancayı bulmuştu. Eğilip aldı, şarjörüne baktı, dikkatle kovanları boşalttı. Sonra tekrar doldurdu. Fenerin ışığını yine yerdeki ölünün üzerine tuttu. Ve sonra hızlı adımlarla yamacı çıkıp, yola ulaştı ve Neulohe'ye doğru yürümeye başladı.

"Kara Topraklar"da her şey kapkaranlıktı!

9

Hiçbir kadın villayı genç Pagel'in yapmış olduğundan daha iyi temizleyip toplayamazdı. Bütün odalarda her şey yerli yerindeydi, sobalar yakılmış olduğu için bir güzel sıcaktı da. Banyodaki su kazanın da altı yakılmıştı. Hatta yazın pek sulanmadığı için çiçeklerinin çoğu kurumuş bahçede glayöllerle yıldız çiçekleri bile bulmuş ve onları vazolara dağıtmıştı...

Uşakla hizmetçinin işten atılmasının ardından bir çöl bulacağını sanan Eva von Prackwitz oturulacak, rahat bir evle karşılaşmıştı. O gün işten ayrılmayı, buradan çekip gitmeyi kafasına koymuş olan Lotte de sonra niyetinden vazgeçmiş, her zamankinden daha çok neşeli ve dikkatli çalışmıştı. Genç adam villadaki temizliği bir eğlenceye dönüştürmesini becermişti. Portatif gramofonu çıkarmış, bulduğu plakları da peş peşe koyup, kızlarla birlikte odadan odaya gitmişti. O günlerin en tanınmış, neşeli melodileriyle kızlar şimdiye kadar böylesine keyifle ve kahkahalar atarak çalışmadıklarını itiraf etmişti...

Fakat kahkahaların ardından gözyaşları gelirdi, yağmur, güneşli havayı uzaklaştırırdı. Her gün de pazar değildi! Horch marka otomobilin villanın önünde durduğunu hiç kimse fark etmedi. Kulağına ses gelen genç Pagel hızla aşağı indi, fakat şoför Finger kapıyı ondan önce açtı. Genç adam başını içeri uzattı, küçükhanımın derin bir uykuda olduğunu gördü. Beyefendi de hemen aşağı inmedi. Yol boyunca kusmuştu. Üzerinde doğru dürüst bir giysi yoktu. İki adam onun inmesine yardımcı oldular.

Sayın Hanımefendi zor saatler geçirmiş olacak, diye Pagel bir an düşündü. Yüzü kireç gibiydi, sanki aniden birkaç yaş yaşlanmıştı.

"Bakın," dedi Eva von Prackwitz, "ben bu eve hüzün getiriyorum."

Dudakları güzel ağzı büzülüp, küçülmüştü. Gözlerinde acı vardı. Başını, villanın önünü aydınlatan lambanın güçsüz ışığında hayalet

gibi, suskun ve şaşkın öyle duranlara çevirdi, tek tek yüzlerine baktı. Genç Pagel, hizmetkâr Lotte, şoför Finger ve temizliğe yardıma gelmiş birkaç köylü kadın ürkek ürkek durmaktaydı. Şu anda onlardan saklayacak neyi vardı? Uğursuzluk ve hüzün eve geri dönmüştü. Eva von Prackwitz güçlü olmaya çalışıyordu. Başarıyor muydu bunu? Uğursuzluğun olduğu yerde gerçeği kabullenmek insanı güçlü yapardı.

"Bay Finger, Bay Pagel, lütfen eşimi yukarı taşıyın. En iyisi su ısınana kadar onu banyodaki şezlonga yatırın... Hazır mı dediniz? Çok iyi! Kızlar, sizler de Violet'e yardımcı olun. Korkma Lotte, o ölmedi... Doktorun yaptığı iğnenin ardından derin bir uykuya daldı. Haydi bakalım!"

Evin odalarında lambalar niçin böyle kederli yanıyor? Vazolarda çiçeklerin ne işi var? Herkes ayaklarının ucuna basa basa geziniyor. Biz eve hüzün getirdik diye mi? Bu ses de ne? Hayır, önemli değil. Eşim inledi galiba? Villanın önündeki lamba niçin hâlâ yanıyor? Otomobilin farları da söndürülmemiş, gecenin karanlığını aydınlatıyor.

Bu arada iki erkek, Pagel'le Finger, banyoyu doldurup, emekli süvari yüzbaşısını içine yatırmıştı.

"Şimdi onunla ilgilenecek zamanım yok," dedi Eva von Prackwitz. "Siz onun başında kalın. Şu anda benim için Violet'in durumu daha önemli..."

Kızının odasına gitti, yatağın kenarına oturdu. Odadan çıkmayacaktı. Bir şey olabilir miydi? Uyarılar geldi aklına. Evindeydi, fakat güven içinde miydi? Çevremiz orman kaplı, dünya buraya uzak, kim bilir neler olabilirdi... Kızına saygısızlık edilmişti, onuru lekelenmişti. Eşi ise sonunda tüm kontrolünü yitirmişti. Bundan daha büyük bir uğursuzluk gelebilir miydi bu dört duvarın arasına?

"Lotte!" diye seslendi, "hemen aşağı inin. Evin bütün kapılarını kilitleyin, giriş kapısını, yan kapıları... Bodrum kapılarını da unut-

mayın! Tabii bütün pencereler de iyice kapalı olacak. Bana sormadan da kimseye kapıyı açmayın!"

Genç kız odadan çıktı. Kafası karışmıştı, biraz korkuyordu da. Eva von Prackwitz kızının yanında oturmaya devam etti. Weio tahminen o gece saat yarımda veya birde uyanacaktı. Uyandığı ilk an önemli, demişti doktor. Annesi yanında olmalıydı, bu nedenle de şimdi bu odadan dışarı bir adım bile atmayacaktı. Violet bu odada küçük kızlığından bu yana yaşıyordu. Burası ona yabancı değildi, gözlerini açtığı anda çevresi ona yine güç verecekti.

Banyodaki iki adam ise Beyefendi ile uğraşıyordu. Genç Pagel yıkarken, şoför onu ayakta tutmaya çalışıyordu. Tek başına banyo küvetinin içinde ayakta durması mümkün değildi. Yavaş yavaş kendine gelmeye başladı. Önce gözlerini araladı, sonra bir şeyler mırıldandı.

"Buyurun Beyefendi?"

"İçecek bir şey..."

Uyumuş beyninde bir hareket vardı. Başına gelmiş olanı anımsıyor gibiydi. Fakat kendine gelmeye başlarken ilk düşüncesi yine kaçıp, kurtulmaktı. Bu nedenle de uyuşmalı, her şeyi unutmalıydı...

Pagel şoföre baktı. Finger başını, hayır, demek ister gibi salladıktan sonra: "Safra kusuyor," dedi. "Midesi hiçbir şey alamaz."

Pagel sesini çıkarmadı. Yarı baygın, ıslak vücudu banyo küvetinden çıkarmak kolay olmadı. Beyefendi homurdanıp, söylendi: "Porto şarabı istiyorum!" dedi. "Getirin bir şişe daha..."

"Ne oluyor?" diye eşi Eva Violet'in odasının kapısından banyoya doğru seslendi.

"Beyefendi'yi şimdi odasına götürüp, yatağa yatıracağız," oldu Pagel'in yanıtı. "İçmek için bir şey istiyor!"

"O artık bir yudum alkol bile içmeyecek! Bay Pagel, komodinimin çekmesinde Veronal olacak. Verin ona bir draje..."

Emekli süvari yüzbaşısı sonuna yatağına yatırıldı. Bitkindi, gözlerini zor açıyordu. Pagel'in verdiği Veronal'i içti, fakat hemen kustu. Şoför Finger:

"Yağmur yağıyor," dedi. "Aşağı inip, otomobili başka bir yere çekmeliyim. Ne de olsa yepyeni otomobil, yağmurda kalması iyi olmaz."

"Şirketiniz parasını yakında alacak," diye konuştu Pagel.

"Ne olursa olsun yağmurda durması yazık!" Şoför öfkelenmiş gibiydi. "Bütün gün otelin önünde durdu. İçi dışı kir içinde. Ben de karnı aç bekledim soğukta, yağmurda..."

"Hanımefendi'yle bir konuşayım," dedi Pagel. "Siz de bu arada lütfen Beyefendi'nin başında kalın."

Banyodan çıkıp, Eva von Prackwitz'in yanına gitti. Sonra da şoförle temizliğe gelmiş kadınların ve Lotte'nin evi terk etmelerine izin verildi. Hepsi de koşar adım villadan uzaklaştılar; sanki felaket gelmeden bir an önce ortadan kaybolmak istiyorlardı. Genç Pagel de emekli süvari yüzbaşısının yanındaki nöbetine döndü! Bu adamın hasta olduğu belli, diye düşündü. Sadece alkolün zehirlemiş olduğu vücudu hasta değildi, ruhu da bitmişti. Von Prackwitz'in kendine olan güveni sanki ölümcül bir hastalığa tutulmuştu! Kafasını dolduran sayısız düşüncenin altında inanılmaz bir ıstırap çekiyordu... Son zamanlarda yaptığı bir sürü hata gözünün önüne geldi. Gözlerini kapatıp, onları unutmak istedi. Fakat bu bir işe yaramadı. Yattığı yerde doğruldu, yatağın kenarına oturdu ve gözlerini karşısındaki genç adama dikti. Düşündü, ne kadar acınacak durumda olduğunu, ne kadar değersiz, kof biri olduğunu acaba o biliyor muydu, ya çevresindeki diğer insanlar?

Odada her şey ne kadar da kafa karıştırıcıydı. Kovalanıyordu sanki, duvardaki lamba, tablolar, tabloların gölgeleri, eşyalar hep onu avlamak istermiş gibi peşinden geliyordu! Dışarıdaki gece niçin bu kadar suskundu? O niçin tek başına nefes alıyordu? Niçin sadece o ıstırap çekiyordu?

"Eşim nerede? Weio nerede? Niçin kimse benimle ilgilenmiyor? Tek başına ve terk edilmiş ölmemi mi istiyorlar? Tanrım!"

"Gece yarısı oldu, Sayın Beyefendi. Hanımefendi ve küçükhanım çoktan uykudalar. Lütfen siz de biraz uyuyup, dinlenmeyi deneyin..."

Hasta adam arkasına dayandı. Pagel'in söylediklerinden memnun olmuş, bir şeyler düşünüyor gibiydi. Fakat sonra tekrar doğruldu, yatağın kenarına oturdu ve kurnazca sırıtarak sordu:

"Siz genç Pagel'siniz, öyle değil mi?"

"Evet, Beyefendi."

"Sizin benim yanımda çalışıyorsunuz, öyle değil mi?"

"Evet, Beyefendi."

"Öyleyse siz istediğimi yapmak zorundasınız, öyle değil mi?"

"Evet, Beyefendi."

"Tamam..." Bir an sustuktan sonra emreder gibi konuştu. "Hemen bir şişe konyak getirin odama!"

Genç adam, Pagel, Wolfgang Pagel, dedi kendi kendine. Şimdi boyun eğmeyeceksin, odadan çıkıp aşağı inmeyeceksin. Emekli süvari yüzbaşısının nefret eder gibi gözlerinin içine baktığını fark etti. Bir şişe konyağı getirmemi istiyor benden. Eğer şimdi katı yürekli olmazsan az sonra konyak içmeye başlayacak!

"Sağlınız yerinde değil, Beyefendi. Önce bir güzel uyumalısınız! Konyağı da yarın sabah içersiniz."

"Hayır, ben konyağı şimdi içmek istiyorum! Size emrediyorum!"

"Mümkün değil! Hanımefendi yasakladı!"

"Eşim bana hiçbir şeyi yasaklayamaz! Size tekrar emrediyorum, derhal konyağı gidip getirin!"

İki adam birbirlerine baktı. Ah, dünya nasıl da çıplak oldu, güzel sözler unutuldu gitti, buhar gibi uçtu... Makyaj silindi, bencilliğin içi boş kafatasından kara göz çukurları Pagel'e sırıtıyordu. Pagel o anda kendini gördü, "oturaklı madam"ın odasında, Peter'inin yanı başında bir hayalet gibi yatıyordu. Açık pencereleri örten kirli perdeler bo-

ğucu havada kıpırdamıyordu. Şu anda zor bir sınavın başlangıcında olduğunu fark etti. O günlerde işine gelmediği anda bavulunu alıp, ödlek biri gibi çekip gidebilirdi. Burada ise böyle bir şeyi yapması artık mümkün değildi. İnsan insana karşıydı! Ve Wolf sen kurnazların arasında kaldın tek başına! Eğer kendini kendine kabul ettirmek istiyorsan şimdi bir karar vermek zorundasın!

"Hayır, Beyefendi! Kusuruma bakmayın..."

"O zaman gider konyağımı kendim alırım! Sizi de işten çıkardım!"

Emekli süvari yüzbaşısı kaçar gibi yataktan aşağı atladı. Wolf, az önce banyo küvetinden şoförle zar zor çıkarıp, odasına taşıdıkları onun gibi hasta ve güçsüz bir adamın şimdi böylesine çevik hareket edeceğini aklının ucundan geçirmemişti.

"Beyefendi, rica ederim!" dedi.

"İşvereninize karşı çıkmaya cesaret etmeyecektiniz!" diye emekli süvari yüzbaşısı bağırdı ve üzerinde pijama oda kapısına doğru koştu.

Pagel, şimdi kararını ver, dedi kendi kendine ve von Prackwitz'in üzerine atılıp, çıkmasına engel oldu.

"Bırakın beni!" diye yaşlı adam bağırmaya devam etti. Öfke, yaşamında ilk kez rencide edilmek ve alkole olan hasreti onu birden çok güçlü yapmıştı.

"Achim, Achim!" diye dışarıdan koridordan eşinin sesi duyuldu. Odadaki bağrışma ve itişip kakışma hasta kızının yatağı başında oturan Hanımefendi'yi rahatsız etmiş olacaktı.

"Sen! Sen!" diye haykırdı müthiş öfkeli eşi. "Bu yumurcağı sen doldurușa getirdin! Konyak içmemi nasıl yasaklayabiliyorsunuz? Bu evin Efendisi ben miyim, yoksa sen mi? Ben..."

Eşi açık kapıda duruyordu. Von Prackwitz Pagel'in kollarından kurtulup, karısının üzerine yürümek istedi.

"Bay Pagel, yatırın onu lütfen tekrar yatağına!" diye bağırdı eşi Eva öfkeyle. "Hiç çekinmeyin, tuttuğunuz gibi atın yatağına! Achim, Achim, yan odada Violet hasta yatıyor. Kendine gel. Yaşamında ilk kez bir erkek gibi davran, bir baba ol! Kızımız çok hasta..."

"Yatağa gireceğim." Emekli süvari yüzbaşısı birden uslanmış gibiydi. Sesi de ağlamaklı çıkmıştı. "Ben hastalandığımda hiç böyle dertlenmiyorsun! Sadece bir konyak içmek istiyorum. Küçük bir kadeh konyak! Hepsi o kadar..."

"Bay Pagel ona bir draje Veronal daha verin. Hayır, iki draje! Sussun artık!" Eva von Prackwitz hızlı hızlı konuşmuştu. "Yine Violet'in yanına gitmek zorundayım."

Sonra hızla dışarı çıktı ve kızının odasına koştu. Yüreği çılgınca atıyordu. Acaba bu arada Violet'e bir şey olmuş muydu, onu ne bekliyordu? İçeri girdi. Değişen bir şey yoktu, Violet bıraktığı gibi yatıyordu. Rahatladı. Kızı derin uykusundaydı. Biraz şişmiş yüzü kireç gibiydi; sanki derin derin bir şey düşünüyordu.

Eva von Prackwitz nabzını yokladı. Yavaş attığını hissetti. Korkacak bir şey yok, dedi kendi kendine. Violet iğnenin etkisi geçtiğinde yine kendine gelecek, duruma göre konuşacak veya konuşmayacaktı. İyileşecekti. Günü geldiğinde Neulohe'den ayrılacaklar, daha sakin yaşayacakları bir yöreye yerleşeceklerdi. Para konusuna gelince, babasıyla konuşup, anlaşacağını umuyordu. Bir yenilgiyle hiçbiri ümitsizliğe kapılmamalıydı. Violet de. İnsan biraz düşündü mü, yaşamın yenilgilerle dolu olduğunu fark ediyordu. Fakat insanoğlu yine de yaşamak ve mutlu olmak zorundaydı! Çünkü o bu dünyadaki canlıların en dayanıklısıydı.

Eva von Prackwitz başını kaldırıp, duvar saatine baktı. Saat on ikiyi beş geçiyordu. Doktorun dediğine göre Violet yavaş yavaş kendine gelebilirdi. Şimdiden sonrası çok önemliydi... Odada bunaltıcı bir sıcak olmasına karşın kadın ürperdiğini hissetti. Pencerenin yanına gitti, açtı. Karanlık gecenin hafif esintisini vücudunda

hissetti. Ağaçlardan düşen yağmur damlalarının sesini duydu. Dışarı baktı. Hiçbir şey göremedi,gölgelerin gölgesi dışında! Bu gölgeler dünyasının karanlığından biz insanları tehdit edecek bir tehlike mi gelecekti? Tekrar ürperdi. Ben ne yapıyorum, diye birden düşündü. Üşümeme karşın gidip pencereyi açıyorum. Kafam çok karışık. Olup bitenler beni de eziyor... Pencere kanatlarının arasına, çarpmasınlar diye küçük tahtayı soktu.

Ve aynı anda aşağıda kapının zili birkaç kez arka arkaya çaldı.

10

Eva von Prackwitz ile Wolfgang Pagel aynı anda koridora çıkmıştı. Genç adam kadının kireç gibi yüzünü gördü ve şaşırdı...

"Kapı çalınıyor," diye fısıldadı kadın.

"Şoför gelmiş olacak," dedi Pagel. Sakin konuşuyordu. "Herhalde köyde bir yerde yemek yedi, şimdi yatmaya geldi..."

"Hayır, hayır!" diye Eva von Prackwitz bağırır gibi konuştu.

Aşağıda kapının zili tekrar çaldı.

"Sakın açmayın! Bay Pagel, rica ediyorum kapıyı açmayın. Eve uğursuzluk geliyor..."

"Belki Lotte dönmüştür," diye Pagel Hanımefendi'yi sakinleştirmek istedi. "Onu kapının önünde bırakamayız... Beyefendi de yine sakinleşti. İsterseniz kapıyı açalım..."

"Lütfen Bay Pagel," dedi Eva von Prackwitz. Sanki bir çocuk gibi yalvarıyordu. Kapı kapalı kaldı mı uğursuzluk eve giremeyecek sanıyor gibiydi.

Genç Pagel yine de hızla merdivenleri indi. Ne olursa olsun açacaktı. Gelen bir yabancı da olsa kendini onunla mücadele edecek güçte hissediyordu. Hem yukarıdaki kadına boşuna korktuğunu da kanıtlamak istiyordu. Bu ona göre bir görevdi ve bunu yap-

tığına seviniyordu. Bir an düşündü, insan sadece çevresinde olup bitenle sevinmezdi, kendi yaptığı ile de sevinir, mutlu olurdu...

Kapının zili bu arada üçüncü kez çaldı. Hanımefendi yukardan bağırdı. Fakat Pagel ne söylediğini anlamadı. Kapıya yaklaşırken vestiyerin yanında meşeden bir sopa durduğunu gördü. Anımsadı, emekli süvari yüzbaşısı onu ormanda gezintiye çıkarken hep yanına alırdı. Hemen kaptı. Havada şöyle bir salladı. Gelenin kafasına indirmeye hazırdı. Tam zil dördüncü kez çalarken kapıyı açtı.

Dışarıda duran von Studmann idi. Yüzü kıpkırmızı olmuştu. Çok öfkelenmişe benziyordu. Bir elinde ağır olduğu belli bir bavul tutmaktaydı.

"Demek gelen sizdiniz Bay von Studmann!" diye Pagel şaşkın bağırdı ve sopa tutan kolunu aşağı indirdi.

"Evet, benim!" dedi von Studmann. Pagel onu bugüne kadar hiç böylesine öfkeli görmemişti. "Ne oluyor Neulohe'de? Ben de sanıyordum ki merak ve özlemle bekleneceğim!" Sesinden gücenmiş olduğu belliydi. "Ne de olsa çok önemli bir miktar para getiriyorum! Beni istasyondan almaya araba yollanmadı. Kaldığımız evde kimseler yok, her yer karanlık, villanın kapısı kilitli, saray da karanlık, fakat yine de bir gürültü var gibi... Burada ise siz içerdesiniz, ışık yanıyor, ancak kimse bana kapıyı açmaya gelmiyor. Yağmurun altında dakikalarca zili çalıp durdum, birinin lütfen kapıyı açmasını bekledim..."

"Bay Studmann bakın..." diye Pagel konuşmaya başladı. Bu arada içeri girmişler, holde duruyorlardı. Genç adamın sesi çok usul çıkmıştı. "Size anlatmam gereken bazı şeyler var. Burada, daha doğrusu Ostade'de bazı kötü şeyler yaşandı! Violet Ostade'den çok hasta, Beyefendi de çok sarhoş döndü. Orada neler olup bittiğini pek bilmiyorum. Bütün bunlar yetmiyormuş gibi Hanımefendi'nin de kafası çok karışık. Şimdi saatlerdir ben üçüyle de uğraşıyorum. Evet, bir şey daha var, ajanlar ormanın içindeki silah deposunu bulmuşlar. Bütün sandıklar çıkarılmış. Bundan haberiniz var mı?"

"Benim mi?" diye von Studmann öfkeyle bağırdı ve elindeki ağır bavulu atar gibi yere bıraktı. "Ben..."

"Hanımefendi, her şey yolunda, çekinecek bir şey yok!" Pagel yukarı seslendi. "Bay von Studmann döndü. Yanınıza gelebilir mi?"

"Bay von Studmann mı? Evet, evet, hemen yukarı gelebilir." Eva von Prackwitz rahatlamış gibiydi. "Dönmenize çok sevindim, Bay von Studmann! Yardımınıza ihtiyacım var..."

Pagel, von Studmann'la yukarı çıktı. Studmann Hanımefendi'nin odasına girerken Pagel Beyefendi'nin yanına gitti. Uyuyor gibiydi; en son iki draje Veronal'i çıkarmamıştı. Pagel bir an düşündü, ona güvenmemeliydi. Şimdi gözleri kapalı yatıyor, rahat rahat nefes alıyordu. Fakat uyumayan, sadece gözlerini kapatan biri de böyle nefes alabilirdi. Emekli süvari yüzbaşısının durumu Pagel'e biraz tuhaf geldi. Sanki o odada yokken bir an yataktan çıkmış gibiydi. Von Prackwitz'in yüzünde sinsi bir ifade sezdi. Dikkat etmeye karar verdi. Baş gardiyan Marofke'nin şüpheciliği burada bana yararlı olabilir, diye bir an düşündü.

Arada sırada Violet'in odasından gelen seslere kulak kabarttı. Konuşulan her şeyi anlamıyordu, fakat kapılar yarı aralık durduğu için Hanımefendi'nin heyecanlı, von Studmann'ın ise biraz kırgın olduğunu fark etti. Buna hiç şaşırmadı. Ne de olsa adam bütün gün sağa sola gitmiş, çabalamış etmiş ve sonunda da çiftliğe çok gerekli olan, büyük özlemle beklenen parayı getirmişti. Trenden indiğinde ise onu karşılamaya kimse gelmediği gibi, araba bile yollanmamıştı. Sanki paranın hiç önemi yoktu, çabaları da boşuna olmuştu! Hanımefendi'nin sorunları ise bambaşkaydı. Biz burada birçok uğursuzlukla uğraşıp durduk, Violet hastalandı, Achim'in de durumu iyi değil, diye anlatmıştı.

Zavallı von Studmann, diye Pagel bir an düşündü. Onu elinde ağır bavul, karanlık evin kapısında gözünün önüne getirdi. Bu "çocuk bakıcısı" yaşamında kim bilir ne çok düş kırıklıkları yaşamıştı!

Gece yarısı olmuştu, sabahın dört buçuğundan bu yana yollardaydı. Yorgundu, uykusu da gelmişti. Genç Pagel onun gibi çalışkan, becerikli, dost ve başkalarına yardımı seven bu insanın niçin hep bekâr kalmış olduğunu şimdi çok iyi anlıyordu. Çünkü insanoğlu kurtarıcısını sevmez! Hatta kurtarıldığı anda onu önemsemez de...

Koridorun öteki ucundaki konuşmalar devam ediyordu. Pagel kol saatine baktı. Gece yarısını geçmişti, saat yarımdı. Bir an için gözlerinin kapandığını hissetti. Yatmaya gitsem hiç de fena olmaz... Beyefendi son on beş dakikada kıpırdamamıştı bile. Derin uykusundan olmalı. Fakat Hanımefendi ile kızını tek başlarına bırakamam ki! Studmann'ın biraz sonra yatmaya gideceğini sanıyorum. Hanımefendi arada sırada sesini yükseltiyor... Ah, şimdi şöyle bir güzel kahve olsaydı, sıcak, acısı bol bir fincan kahve!

Merdivenleri inip villanın mutfağına girdiğini gözünün önüne getirdi. Orada elektrikli bir kapta önce suyu ısıtacaktı. Öğleden sonra dikkatini çekmişti, bu kapta su çok çabuk ısınıyordu. Hemen birkaç kaşık kahveyi çekecek, büyük fincana koyacak, üzerine de kaynar suyu dökecekti... Ah, ne de lezizdi, birkaç dakika sonra kendini suda balık kadar capcanlı hissedecekti!

Fakat oturduğu odadan kurtulamadı, onu kendine getirecek kahveyi içemedi. Anımsadı, gece rulete giderken de Peter'inin hazırladığı kahveyi içer, canlanırdı! Fakat bu gece kahve filan yoktu. Şimdi şu budala patronun yanında – uyumadığına emindi – oturup nöbet tutmak zorundaydı! Elleri niçin yorganın altındaydı? Acaba onun gibi yarı uykulu, biraz sersem miydi? Yoksa o odada yokken von Prackwitz çabucak bir bıçak mı almıştı? Belki de yanılıyordu, adam yataktan filan çıkmamıştı!

Yavaş yavaş gözlerinden uyku akmaya başladı. Doğru dürüst düşünemiyordu. Çok ince çekilmiş kahveyle kaynar suda yapılmış, üzerinden dumanlar çıkan bir fincan acı kahve ise bir türlü gözünün önünden gitmiyordu. Ah, şimdi ne de güzel gelirdi, bütün yorgunlu-

ğunu üzerinden atardı! Ve Wolfgang Pagel'in o anda aklına müthiş bir şey geldi. Kendine kahve hazırlamak için aşağı mutfağa inmesine hiç gerek yoktu ki! Lotte gelecekti. Şoför de eve dönecekti! Evet, kahvesini Lotte'ye hazırlatacaktı! Fakat şu kız da nerede kalmıştı? Gece yarısıydı, saat yarım olmuştu. Gelip kahvesini yapmak zorundaydı... Hem az sonra...

Gözleri yavaş yavaş kapanan Pagel birden yerinden sıçradı. Yataktan bir ses mi gelmişti. Fakat Beyefendi hiç kıpırdamadan yatmaya devam ediyordu. Sadece çıplak ayağı yorganın altından dışarı çıkmıştı... Sakin sakin nefes alıyordu. Dışarıdan sesler de duyulmuyordu. Fakat Studmann az önce ne demişti: Saray karanlık, kimse kapıyı açmıyor, fakat sesler var! Biraz önce buna pek önem vermemişti. Acaba şimdi onu suratına bir yumruk yemiş gibi uyandıran bu düşünce miydi? Lotte ortada yok, saray kapkaranlık, fakat gürültüler...

Mutlaka önemli bir şey değil. Yaşlı Elias'a güvenilirdi. Belki de gürültüyü yapanlar bodrumdaki farelerdi! Fakat Studmann niçin bir gürültüden söz etmişti? Baş gardiyan Marofke'yle tanışması genç Pagel'in gözlerini bazı konularda açmıştı. O artık öyle kafası boş sağda solda dolaşmıyordu. Kendini bazı konularda sorumlu hissediyordu. Neyin sorumluluğu idi bu? Yaptıklarına sorumluluk duymaya başlamıştı. Von Studmann'a bir şey sormak istiyordu. Ve aradan üç dakika geçtikten sonra von Studmann karşısında durdu. Saat bire yirmi vardı.

"Bay Pagel, lütfen bana kapıyı açar mısınız? Evin anahtarını da vermenizi rica edeceğim. Herhalde siz burada sabahlayacaksınız?"

Pagel önce yataktaki adama bir göz attı ve sonra fısıldayarak karşısındaki von Studmann'a sordu:

"Sizce de Beyefendi uyuyor mu? Uykusu derin mi?"

Von Studmann yatağındaki emekli süvari yüzbaşısına şöyle bir baktı ve: "Tabii uyuyor," dedi. Sesi biraz öfkeli çıkmıştı. "Niçin soruyorsunuz?"

Pagel fısıldar gibi yanıt verdi: "Bana öyle geliyor ki, uyumuyor, sadece rol yapıyor..."

Von Studmann karşısındaki genç adama soru sorar gibi baktı. "Yoksa Hanımefendi'yle bir anlaşma mı yaptınız? Ne oluyor anlamıyorum!"

"Anlaşma mı? Ne anlaşması?"

"Hanımefendi de kızı için aynı şeyi söyledi... Acaba uyuyor mu, diye belki on kez sorup durdu. Ona göre, küçükhanım uyumuyordu, sadece annesine rol yapıyordu... Siz de şimdi aynı şeyi söylüyorsunuz..."

İki adam bir an hiç konuşmadan bakıştılar.

"Haydi gelin inelim aşağıya," dedi Pagel ve gülümsedi. Sanki o anda yine canlanmış gibiydi. "Çok yorgun olmalısınız! Bütün gün uğraşıp ettiniz, şimdi ise teşekkür etmediler size, öyle değil mi?" Von Studmann sesini çıkarmadan öyle yüzüne baktı. Genç Pagel yanındaki adamın koluna girdi. "Gelin Studmann, size kapıyı açacağım. Bir an önce yatağa girmelisiniz!"

Ve birlikte merdivenleri inerlerken Pagel konuşmasına devam etti: "İnanın bana Sayın Hanımefendi'yle aynı şeyleri söylemiş olmamız büyük bir rastlantı. Size namus sözü verebilirim, Studmann! Bu akşam evde çok tuhaf bir hava esiyor! Kız hasta... Kız çocukları arada sırada hastalanır. Babasına gelince, o da birkaç yudum fazla içmiş olacak. Babalar da arada sırada böyle şey yaparlar. Fakat yine de hava çok berbat. Bilmeyen de sanır ki, bütün kötü Tanrılar bu evin üzerine çöreklenmişler..."

"Bakın Pagel," diye Studmann sesini yükseltti. Şimdi aşağıya inmiş, holde duruyorlardı. Öfkeli değildi, olup biteni anlamıyor, ne yapacağını bilmiyor gibiydi. "Evet, belki bir hışımla içeri girdim. Fa-

kat bütün günkü çabamın sonunda elde ettiklerim konusunda övgü dolu tek bir söz bile duymadım. Gerçekten kolay geçmedi günüm. Ancak bu kimseyi ilgilendirmiyor gibi. Ne olup bittiğini duydum, fakat ben endişe edilecek bir şey göremiyorum! Yatıştırıcı birkaç şey söyledim, duygusuz, buz gibi yanıtlar aldım."

"Ben ne bir şey anlıyorum ne de biliyorum!" dedi Pagel ve gülümsedi. "Hanımefendi rahatlasın diye Beyefendi'nin başında oturuyorum ve uyumamak için kendimi zorluyorum. Benim bu gece yaptığım tek şey işte bu!"

Von Studmann ciddi ciddi yüzüne baktı durdu. Fakat genç Pagel pek kızmışa benzemiyordu. Dudaklarında hafif bir gülümseme vardı. "Öyle ise sana iyi geceler, Pagel," diye konuştu von Studmann. "Belki yarın sabaha kadar her şey yine yoluna girer!"

"İyi geceler, Bay Studmann," dedi Pagel de. Bir şey daha söylemek istedi, fakat unutmuştu. Elinde ağır bavulla, başı önünde yürüyüp giden adamın peşinden baktı. Sonra birden aklına gelmiş gibi seslendi: "Bir dakika Bay Studmann!"

"Ne var?" Studmann durdu ve arkasına döndü. Pagel evden çıktı, ona doğru yürüdü. "Ne var?" Sesi biraz öfkeli çıkmıştı.

"Aklıma bir şey daha geldi de..." diye konuştu Pagel. "Bay Studmann, çok yorgunsunuz, öyle değil mi? Fakat hemen yatağa girip uyuyacak mısınız?"

"Size bir yardımım dokunabilirse..." Studmann'ın yine yardımsever yanı tutmuştu.

"Bu akşam villaya geldiğinizde, saray karanlık, fakat gürültü var, demiştiniz... Anımsıyorsunuz, değil mi? Bu benim biraz kafama takıldı da..." Pagel bir an sustu. Sonra hemen devam etti: "Yaşlı Beyefendi'nin ve eşinin bir yolculuğa çıktığını duydunuz, öyle değil mi?"

"Ah, evet!" diye von Studmann heyecanla sesini yükseltti. "Bunu bir an için hiç düşünmemiştim."

"Pek önemli bir şey olmayabilir... Belki hizmetkârlar aralarında eğleniyordur?" Pagel'in sesi usul çıkmıştı. "Yaşlı Elias daha fazla gürültü çıkmasın diye mutlaka dikkat edecektir... Konuşmak istediğim bir şey daha var... Tabii zamanınız varsa ve hemen yatağa girmek istemiyorsanız..."

"Ah, o kadar acelem yok," dedi von Studmann. Sanki Pagel'le konuşacak bir konu buldu diye memnun olmuş gibiydi. "Fakat önce şu parayı kasaya kaldırmalıyım..."

"Sarayın kapısını çalmaya gerek yok," diye Pagel biraz düşünceli mırıldandı. "Ben kafa yordum, Studmann. Katranlamış o alçak dam var ya... Ben sizin yerinizde olsam oraya tırmanır, oradan da kolayca sarayı çevreleyen verandaya atlardım. Bu verandadan birinci kattaki bütün odalara bakabilirsiniz; içeriden kimse de sizi görmez. – Evet, ben olsam böyle yapardım." Pagel son kelimeleri üzerine basa basa söylemişti.

Studmann şaşkın şaşkın genç adamın yüzüne bakıyordu. Sonra birden: "Bütün bunlara ne gerek var?" diye sesini yükseltti. "Böyle yapmakla ne olacak sizce? İçeride ne göreceğimi sanıyorsunuz?"

"Bakın Studmann," dedi Pagel. Sesi çok ciddi çıkmıştı. "Ben bunu bilemem, fakat sizin yerinizde olsam ben bunu yapardım!"

"Fakat..." diye von Studmann karşı çıkmak istedi. "Gece yarısı ne gerek var böyle gözetlemelere?"

"Sizlerle Lutter ve Wegner lokantasında karşılaşmış olduğum o akşamı anımsıyorsunuz değil mi?" diye Pagel sordu. Sesi birden çok canlı çıkmıştı. "Ben o akşamki karşılaşmamızın yaşamımda çok önemli bir an olduğunu hissetmiştim. Böyle bir şey niçin tekrarlanmasın? Çok şeyi etkileyecek bir gece! İşte şimdi Lutter ve Wegner'deki aynı duygularla doluyum! Kötü, çok kötü bir gece olacak..." Sonra bakışlarını, sanki o kötülükleri görecekmiş gibi gecenin derin karanlığına dikti. Bir süre ikisi de konuşmadı. "Size başarılar von

Studmann," dedi genç adam aniden. "Ben yine Beyefendi'nin yanına dönmek zorundayım. İyi geceler!"

"İyi geceler, Pagel!" diye mırıldandı von Studmann ve şaşkın bakışlarla eve doğru yürüyen genç adamın peşinden baktı. Az sonra kapının kapandığını ve kilitlendiğini duydu. Ardından kapının üzerindeki lamba söndü. Von Studmann zifiri karanlıkta öyle kalakaldı. Derin bir iç geçirdi ve eğilip, yanında duran ağır bavulu aldıktan sonra evine doğru yürüdü. Pagel'in önerdiği şeyi yerine getirmeden bir süre sarayı gözetlemeye karar verdi. Yabancı bir binaya gece yarısı gizlice girmeye çalışmak doğru olmazdı!

Aynı anda genç Pagel villanın holünde durmuş, bir şey duymak istermiş gibi sessizliğe kulak kabartıyordu. Sanki evin içinde çok tuhaf bir hava esiyordu. Uyuklamakta olan Befeyendi'nin yatağının başında oturduğundan bu yana böyle düşünmekten kurtulamıyordu. Kol saatine bir göz attı. Studmann'la dışarıda en çok beş dakika geçirmişti. Şimdi saat bire çeyrek vardı. Bu arada bir şey olmuş olamazdı, çünkü dışarıda durduğu sürece bakışlarını villanın kapısından çekmemişti. Ne dışarı çıkan ne de içeri giren olmuştu. Evin içinde ölü sessizliği vardı. Fakat yine de duyguları bir şeyler olduğunu söylüyordu. Çok yavaş, çok sessizce, sanki düşünde yürüyormuş gibi merdiveni çıktı. Violet'in odasının açık kapısında Hanımefendi belirdi. Yüzü kireç gibiydi. Pagel başını salladı ve: "Her şey yolunda," diye mırıldandı; sonra eşinin yattığı odaya doğru yürüdü.

İçeri girdi ve yatağın boş olduğunu gördü. Hiç yerinde kıpırdamadan bakışlarını odanın içinde gezdirdi. Odada kimse yoktu. Pencereler de kapalıydı. Hemen düşündü: Marofke olsa böyle bir anda ne yapardı? Yanıtı hemen buldu: Marofke telaşa kapılmaz, düşüncesizce davranmazdı. Başını banyo kapısına çevirdi. Birkaç adımda yanına gidip, açtı, ışığı yaktı. Burası da boştu. Pagel odadan çıktı. Koridorda bir an durdu. Violet'in oda kapısı ardına kadar açıktı. Hanımefendi bir aşağı, bir yukarı yürüyordu. Pagel'in koridorda

durduğunu fark edince hemen yanına geldi. Çok huzursuz olduğu belliydi.

"Bay Pagel, ne var? Bir şey oldu galiba, yüzünüzden okunuyor!"

"Kendime bir kahve yapmak istiyorum, Hanımefendi!" diye Pagel yalan söyledi. "Uykumdan ayakta duracak halim yok!"

"Kocamın durumu nedir?"

"Her şey yolunda, Hanımefendi!"

"Çok korkuyorum," diye Eva von Prackwitz konuştu. "Bay Pagel, doktor, Weio'nun bu saatte uyanacağını söylemişti. Az önce uyandı, ben bunu fark ettim. Fakat ne gözlerini açtı, ne de söylediklerime yanıt verdi. Hiç hareketsiz, sanki hâlâ uyuyormuş gibi öyle yatmaya devam ediyor. Ah, Bay Pagel, söyleyin ne yapayım? Çok korkuyorum! Hiç bu duruma düşmemiştim..." Çabuk çabuk ve heyecanlı konuşuyordu. Kireç gibi yüzünün hatları sürekli titriyordu. Farkında olmadan Pagel'in elini tuttu, sıktı. "Ne olur gelin... Violet'in durumuna bir bakın... Konuşun onunla birkaç kelime. Belki sizi dinler, tepki gösterip, yanıt verir..."

Genç Pagel sırtından soğuk terlerin boşandığını hissetti. Bir an önce Beyefendi'yi arayıp bulmalıydı. Kim bilir bu arada neler yapmıştı? Fakat elinden tutan kadının onu küçükhanımın yatağına çekmesine karşı koyamadı. Weio'nun gözleri kapalıydı, uyur gibi öyle yatıyordu.

"Bence uyuyor..." dedi.

"Yanılıyorsunuz!" diye Hanımefendi karşı çıktı. "Hayır, hayır. Konuşun onunla, birkaç kelime de olsa bir şeyler söyleyin... Violet, sevgili Weio, bak Bay Pagel geldi. Sana, merhaba, demek istiyor! Bakın, gördünüz mü, kaşlarını oynattı!"

Pagel'e de öyle gelmişti. Gerçekten uyuyor gibi yapıyordu. O anda aklına, teğmen geliyor, diye seslenmek geldi. Fakat sonra hemen bu düşüncesinden vazgeçti. Annesinin yanında böyle bir şey yapamazdı! Annesi niçin kızının biraz dinlenmesine izin vermek

istemiyordu? Hem şimdi onun bir an önce Beyefendi'yi araması gerekiyordu...

Pagel, küçükhanımın annesini rahatlatmak istermiş gibi tekrarladı: "Bence uyuyor, Hanımefendi," dedi. "Bence bırakın biraz daha uysun. Size de bir kahve yapmamı ister miydiniz?"

Eva von Prackwitz'e bakarak hafifçe gülümsedi. Ona biraz güç vermek istiyordu. Ancak o anda bütün yaptıkları rolden başka bir şey değildi. Çabucak dışarı çıktı, Beyefendi'nin açık kapısından içeri başını şöyle bir soktu ve peşinden bakan Hanımefendi'ye dönüp: "Her şey yolunda," dedi. Sonra koşar adım merdivenleri indi. Mutfağa gitmeden önce salona bir bakayım, dedi kendi kendine. Ne de olsa o akşam evi toplayıp temizlerlerken burada iki şey dikkatini çekmişti: Silah dolabıyla içki dolabı.

Salonun kapısını gürültüyle açtı. Aynı anda yakayı ele vermiş şaşkın bir hırsız gibi emekli süvari yüzbaşısı hızla arkasına döndü! Masanın yanında durmaktaydı. Bir eliyle büyük koltuğa dayanmıştı. Diğer elinden de çok özlemini çektiği içki şişesini tutuyordu. Pagel içeri girdi, kapıyı usulca kapattı. Adamın elindekinin tabanca değil de şişe olduğunu görünce şaka yapar gibi seslendi: "Merhabalar, Beyefendi! Hepsini içmeyin, bana da birkaç yudum bırakın! O kadar yorgunum ki, şimdi birkaç yudum eminim beni yine canlandıracaktır!"

Fakat onun bu neşeli ses tonu Beyefendi'de yanlış bir etki yarattı. Bütün sarhoşlar gibi o da kendisiyle alay edildiğini sandı. Karşısındaki genç adam ona küstah davranıyordu. Öfkeyle sesini yükseltti: "Ne işiniz var burada? Niçin beni takip ediyorsunuz? Defolun gidin!" Bağırır gibi konuşuyordu, fakat ne söylediği çok zor anlaşılıyordu. Alkol ve Veronal'le diline sanki felç inmişti. Ağzına bir parça kumaş tıkanmış gibi kelimeler bir tuhaf çıkıyordu. Dili görevini yerine getirmiyordu. Gözleri kızarmıştı, yüzünün hatları titriyordu. Karşısındakine bakan gözleri hırs ve öfke doluydu. Onun gözünde,

büyük kentin bataklığından kurtarıp, buraya getirdiği şu genç adam kendisine komuta edip, eziyet vermek isteyen gaddar biriydi.

Pagel karşısındaki adamın tehlikeli biri olduğunu fark etmedi. O artık bir sarhoş değil, her şeyi yapabilecek bir çılgındı. Gülümseyerek emekli süvari yüzbaşısının yanına sokuldu ve: "Beyefendi, haydi gelin benimle, artık yatıp uyumalısınız," diye konuştu. "Biliyorsunuz, eşiniz daha çok içmenizi istemiyor. Biraz anlayış gösterin ve şişeyi bana verin..."

Bütün bu sözler von Prackwitz'in o anda hakaret saydığı, bu nedenle de duymak istediği şeylerdi. Elindeki şişeyi Pagel'e uzatır gibi yaptı. Tam genç adamı tutmak isterken emekli süvari yüzbaşısının kolu havaya kalktı ve şişe başına indi, tuzla buz oldu.

"İşe ufaklık gördün ne olduğunu!" diye von Prackwitz zafer çığlığı atar gibi bağırdı. "Ben seni hizaya sokmasını bilirim!"

Pagel iki eliyle başını tuttu, birkaç adım geriye doğru sendeledi. Bayılır gibi oldu. O anda bu evin üzerine büyük bir felaketin çöreklendiğini kavramıştı. Şimdi biliyordu, Hanımefendi'nin de gözünde eşi sarhoş değil, çılgının biriydi. Yatağında uyumakta olan küçükhanıma gelince...

"Askerî öğrenci, derhal hazırola geç!" diye emekli süvari yüzbaşısı emreder gibi bağırdı. "Komutanın karşısında öyle gevşek gevşek durma!"

Pagel başındaki dayanılmaz ağrılara karşın bir asker örneği hazırola geçti. İnşallah yukarıdaki eşi burada olup biteni fark etmedi, diye düşündü. Birkaç dakika sonra sakinleşir. Veronal ile yeni içki etkisini az sonra gösterir. Üzerine atılıp onunla alt alta, üst üste boğuşmaya hiç niyetli değildi. Sadece başı değil, vücudu da ağrıyordu. Hem gürültü de yapmak istemiyordu...

"Hazırol, dedim!" diye emekli süvari yüzbaşısı tekrar bağırdı. Sanki birden canlanmış gibiydi; kendini askerde hissediyor olacaktı. Emirler vermek, göz kırpmadan karşısındaki aşağılamak, onun

dediklerini yapmasını istiyordu. Alkol ona bir an için de olsa eski gücünü vermişti. "Hazırol bakayım askerî öğrenci Pagel! İki adım öne çık, olduğun yerde dön! Dur! Be adam, niçin sakin duramıyorsunuz?"

"Ne oluyor?" diye bağıran eşinin sesi duyuldu. "Achim, niçin huzur vermiyorsun? Bana ıstırap çektirme..."

Emekli süvari yüzbaşısı hızla olduğu yerde döndü. "Ben mi sana ıstırap çektiriyorum?" diye bağırdı. "Sizlersiniz beni bu hale düşüren! Bırak ne yaparsam yapayım, istediğim kadar içeyim, geberip, gideyim! Ne de olsa kimsenin işine yaramayan biriyim, öyle değil mi?" Sonra Pagel'e döndü ve usul sesle: "Rahata geçebilirsiniz!" diye konuştu. "Size çok acı vermemiş olduğumu ümit ederim. Bilinçli yapmadım." Sonra kendi kendine mırıldandı: "Bana bunu yaptıran nedir? O hep içimde, çıkmasını hep engelledim. Fakat o çıkmak istedi mi çıkar, onu kimse engelleyemez. Biraz içki verdin mi sakinleşir ve uyur..."

Mırıldanmaya devam etti. Sonra yerde duran cam parçalarını ayağı ile itti ve içki dolabının yanına gidip, kapısını açtı. Bu arada kapıda duran Hanımefendi, usulca seslendi:

"Bay Pagel yakalayın onu kolundan... Birlikte yukarı çıkaramaz mıyız? Ah, boşverin! Bırakın alsın içkisini. Bundan sonra ne olacağı artık umurumda değil! Her şey bitti! Ah, Bay Pagel, Violet olmasaydı ben burada daha çok yaşayamazdım! Yaşamaya değer miydi? Nasıl isterdim şu anda bu ikisi gibi yatağa girmeyi ve hiçbir şey düşünmeden saatlerce öyle uyumayı... Bakın Bay Pagel, bir adamla evlendim, onu sevdim, ondan bir çocuk yaptım... Söylesenize neye yaradı bütün bunlar? Şimdi her şey paramparça oluyor! Söylesenize bir şeyler, Bay Pagel..!"

Fakat Pagel yanıt vermedi. Merdivenin tırabzanına tutuna tutuna, ağır ağır yukarı çıktılar. Emekli süvari yüzbaşısı iyice kendinden geçmiş gibiydi. Ancak elindeki votka şişesini hâlâ bırakmıyordu. Eşi

ise heyecanından nefes nefese kalmıştı. Birkaç basamakta bir durup, dinleniyordu. Pagel'e bir şeyler söylüyor, ancak ondan yanıt alamıyordu. Az önce başına şişe yemiş olan genç adamın sersemliği bir türlü geçmemişti. Sanki bir şey duyar gibi oldu, kulak kabarttı, sesin nereden geldiğini duymaya çalıştı. Evet, evin içinde birtakım sesler vardı. Hanımefendi'nin ağzından çıkan yarım cümleler arasında sanki birinci kattan bazı sesler geliyordu. Tahtalar birbirine vuruyor gibiydi. Pagel aniden elini kaldırıp, Hanımefendi'ye susmasını rica etti. Bakışları donmuştu. Ve fısıldadı: "İşte yine başlıyor!"

Eva von Prackwitz sustu, başını kaldırıp Pagel'e baktı. Az öteden gelen sese kulak kabarttı. Birden çenesi titremeye başladı. Kireç gibi yüzü sarardı, felç olmuş gibi dondu. Gözlerinde yaşlar birikti. Ve aynı anda ikisi birden merdivenin son basamaklarını hızla çıkıp, koridoru aştılar, Violet'in kapısında durdular. Tavan lambasının yumuşak ışığı duvarlara vuruyordu. Oda boştu. Yatakta da kimse yatmıyordu. Az önce duydukları gürültüyü villanın dış duvarlarına vuran tahta panjurlar çıkarıyordu.

Aynı anda Pagel'in bütün akşam beklediği şey gerçekleşti. Birden çılgına dönen Hanımefendi haykırmaya başladı. Kulakları parçalayan çığlık sanki hiç kesilmeyecek gibiydi. Binlerce irili ufaklı çığlığa dönüştü, bir an korkunç bir kahkahayı andırdı, ardı arkası kesilmedi. Duyduğu büyük acı Eva von Prackwitz'i sanki kırıyor, parçalara ayırıyordu!

Pagel bir yandan kanepeye uzanmış Hanımefendi'nin rahatlatması için ellerini okşuyor, sakin sesle bir şeyler söylüyordu, diğer yandan da kendi kendine, bu haykırması bilinçsiz, dayanılmaz acılar çekiyor olmalı, diyordu. Yoksa bu haykırmanın altında, çocuklarını yitirmiş bütün annelerin acı dolu haykırması mı yatıyordu?

Sonra panjurları kapatmak için hızla pencerenin yanına gitti. Bunu yaparken bir an bakışları pencerenin altındaki sarmaşıklara takıldı. Sarmaşıklar ayak izlerinden yer yer ezilmişti. Hemen pan-

jurları ve pencereyi kapattı. O yeterince biliyordu. Silah deposu... teğmen... Violet! Yarım saat önce az kalsın uyanıp, gözlerini açsın diye, teğmen geldi, diye fısıldayacaktı! Yapmamıştı bunu. Şimdi ise az önce söylemek istediği gerçekleşmiş, teğmen gelmişti! Belki çok şeyi anlıyorum, diye bir an düşündü! Fakat şimdi bu kafasından geçenleri annesine söylemenin yararı var mıydı?

Kadının yanına oturdu ve fısıldayarak konuşmaya başladı. Amacı bir an önce sakinleşmesiydi. Kızının ateşler içinde, ne yaptığını bilmeden ormana doğru gitmiş olabileceğini söyledi. Hanımefendi'den onunla aşağı inmesini ve von Studmann'a telefon edip, durumu haber vermesini rica etti. Ondan sonra da hemen yola koyulacaklar ve Violet'i arayacaklardı. Bulacaklarına çok emindi...

Fakat Eva von Prackwitz söylediklerini duymamış gibiydi. Ona yanıt vermedi. Hiç kıpırdamadan yatmaya, iç çekip, gözyaşları dökmeye devam etti. Pagel kadını tek başına bırakıp, bir yere gidemeyeceğini düşündü. Emekli süvari yüzbaşısı da merdiven başında sızmış öyle uyukluyordu; kızının ortadan kaybolduğundan haberi yoktu.

Ve birdenbire aşağı holdeki telefon çalmaya başladı. O ana kadar susan, sadece inleyen kadın hemen yerinden fırladı ve: "Koşun telefona!" diye bağırdı. "Benim Weio'mu bulmuş olacaklar!"

Hemen yataktan indi ve Pagel'in peşinden aşağı koştu. Genç adam telefonu açtı. Hanımefendi ikinci kulaklığı eline aldı ve yanında durup, konuşulanları dinledi. Ateş gibi yanan gözleriyle o anda bir hayaleti andırıyordu.

Telefon eden von Studmann idi. Söylediğine göre çiftlikte çalışan bazı kızlarla tarladan kaçmış olan adamlarla sarayda müthiş eğleniyordu! "Hepsi de körkütük sarhoş. Pagel bu bizim için çok iyi bir olanak..."

Ve Hanımefendi elindeki kulaklığı yerine bıraktı. Pagel başını çevirip, ne oldu, der gibi baktı. Eva von Prackwitz hiç konuşmadan merdivenleri çıkıyordu. Genç adam karşısındaki von Studmann'a

çabuk çabuk, fısıldar gibi, Violet'in evden kaçmış olduğunu söyledi. Hemen motosikletli polisler gelmeliydi. Arama için polis köpekleri de gerekliydi. Hanımefendi'nin yanında bekleyecek birkaç aklı başında kadına da gereksinim vardı. Villanın kapısının kilitli olmadığını da söyledi...

Telefonu kapattı ve hemen kapıya koşup, kilidi açtı. Villanın kapısı bütün gece açık kalabilirdi. Hiç önemli değildi, bu eve daha ne kadar felaket girebilirdi ki! Sonra koşarak yukarı çıktı. Basamaklardan birinde uyuklayan von Prackwitz'e çarpıp, sendeledi. Hanımefendi'yi kaçmış kızının odasında, yatağın kenarına diz çökmüş dua ederken buldu. Ellerini örtünün altına sokmuş, sanki kızından kalmış sıcaklığa dokunmak istiyordu. Ondan bu yatağın içinde kalan en son yaşamı içine çekiyor gibiydi.

Wolfgang Pagel Hanımefendi'nin yanına oturdu, başını iki eli arasına aldı ve düşüncelere daldı. Şimdi burada yaşadığı inanılmaz üzüntüleri çok uzaklardaki bir başka insanla yaşamış olduklarıyla karşılaştırdı. Birbirini seven, birbirinden nefret eden, birbirini umursamayan insanların davranışlarını düşündü. O birey olarak ne yapabilirdi? Bilemedi. Son zamanlarda oluşmaya başlayan bazı duygular, kafasından geçen bazı görüşler ona diyordu ki: Elinden geldiğince namuslu kal! Ne de olsa biz hepimiz etten kemikten yaratılmış varlıklar değil miyiz?

Sonra aşağıdan sesler duydu. Birileri gelmiş olacaktı. Oturduğu yerden kalktı, aşağı indi. Gelenler Beyfendi'yi odasına taşıdılar, Hanımefendi'yi de yatırdılar. Pagel doktora telefon etti. Ne yaptığını bilmeden villanın içinde sağa sola gidip geldi, elinden geldiğince bir şeyler yapmaya çalıştı.

11

Gece yarısı. Saat üçe geliyor. Güçlenmiş olan rüzgâr ormanda ağaç doruklarını sağa sola savuruyor, çürümüş, kuru dalları koparıyordu. Güz sona eriyor, kış kapıda bekliyordu. Hızla geçen kara bulutlardan arada sırada kısa bir yağmur boşanıyordu. Fakat en önden yürüyen polis köpeği yolundan şaşmıyordu.

Bu gece bir sürü insan ormanın yollarına dağılmıştı! Hemen hemen bütün Neulohe ayaktaydı. Evlerde ışıklar yanmıştı, kimsenin uyuduğu yoktu. Müthiş bir şey olmuştu. Firariler sarayda saklanmıştı! Onlar hiç buradan ayılmamıştı, hizmetçi kızların odalarında saklanıp, burada yaşamışlardı. Sevişip, karınlarını doyurmuşlardı! Ve yaşlı Beyefendi Berlin'e gidince de hemen büyük bir eğlence düzenlemeye karar vermişlerdi. Küstahlıkları sınırsızdı, korku nedir bilmemişlerdi! Önce yaşlı hizmetkâr Elias'ı bir halıya sarıp, ağzına da bir paçavra tıkadıktan sonra yaptıklarını seyretsin diye karşılarına koymuşlardı. Odalarında konakladıkları kızlar da utanma duygusu nedir bilmiyordu. Yatakhanede kalan tutuklularla firar etmeden önce işaretleşip, gülüşüp, şakalaşıp yakından arkadaş olmuşlardı. Deneyimli baş gardiyan burada da haklı çıkmıştı... Gerek sarayda, gerek villada tuhaf bir yaşam vardı, sanki bazı şeyler çoktan çürümüştü. Sarayda her akşam dualar edip durmuşlardı, fakat sadece dua ile işler düzelmiyordu ki! Yaşlı Hanımefendi şimdi evinde olup bitenlerin altından kalkabilecek miydi? Ne de olsa sarayının namusu lekelenmişti!

Çiftliğe çağrılan jandarmaların işi kolay oldu. Büyük yemek salonuna yanlarında von Studmann, "eller yukarı!" diye bağırarak giren jandarmaları gören firariler kahkahalar attı. Bu espri çok hoşlarına gitmişti! Son günlerde neler yaşamamışlardı ki! Hapishaneye döndüklerinde anlatacakları bir sürü şey vardı! Başlarına pek bir şey gelmeyeceğini biliyorlardı. Hapis giysileri de kızların odasında derli toplu katlanmış duruyordu. Kimse zimmetine geçirmemişti! Saraya

girip, soygunculuk da hırsızlık da yapmamışlardı. Üç ay, en fazla altı ay ceza daha alırlardı. Burada geçirdikleri günler bu cezaya da değerdi! Sarayda çalışan kızlar tabii gözyaşları döktü. En çok da sevgilisi Matzke'ye kelepçeler takılırken şişman hizmetçi ağladı. Küçük bir köpek gibi vızıldayarak ağlarken utancından olacak üzerindeki ceketi başına çekti.

Wolfgang Pagel jandarmalara acele etmelerini söyledi. O anda firarilerden çok Hanımefendi'nin durumu önemliydi. Salonun kapısından Amanda Backs'ın pencerelerden birine dayanmış öyle durduğunu gördü. Bu iriyarı, güçlü kuvvetli, köylü görünümlü genç kızın sanki yüzü gözü şişmişti. Suratını ekşitmiş salondakilerin bağırıp çağrışmasını, kahkahalar atmasını izliyordu. Yeterince jandarma gelmemiş olduğundan salona dışarıdan bazı meraklılar da girmişti. Pagel genç kızın bu görünümüne üzüldü. Daha dün denetleme komisyondan gelmiş adamların önünde Meier'i tokatlarken gördüğünde ona hayran olmuştu.

"Siz de mi buradasınız?" diye biraz şaşkın sordu.

Amanda Backs başını çevirip, genç adama şöyle bir baktı ve aşağılarmış gibi: "Aklınızı kaçırdınız galiba?" diye homurdandı. "Kötülerle çok başım derde girmişti. Fakat o günler artık geride kaldı, ben dersimi aldım." Pagel, evet, der gibi başını salladı. Backs konuşmaya devam etti: "Ben tavuklar nedeniyle aşağıda kalıyorum... Bu herifler yukarıda yatıp kalkıyordu. Tabii benim haberim vardı. Bunların hepsi ahmak kaz! Vak vak etmeyen kaz yoktur, öyle değil mi?" Başını çevirip, salonda gürültü edenlere bir daha baktı ve başı önünde sordu: "Bilmem siz de fark ettiniz mi? Anlamadığım bir şey var. Beş kişinin firar ettiği söyleniyordu. Şimdi ise jandarma burada dört kişiyi ele geçirip, götürdü. Beşincisi daha önce mi kaçtı acaba? Yoksak firar ettikten sonra diğerleri ile saraya hiç gelmedi mi?"

Pagel'in birden gözleri ışıldadı. Genç kıza baktı ve konuştu:

"Firar edenler Liebschner, Kosegarten, Matzke, Wendt ve Hodrai idi!" Heyecanlı konuşmuştu. "Bunlardan hangisi eksik, Amanda?"

"Liebschner," dedi genç kız. "O hep kötü bakan, bakışları karşısındakini hep rahatsız eden adam! Siz onu tanıyorsunuz Bay Pagel!"

Pagel başını birkaç kez salladı ve jandarmaların yanına gitti. Onlar da beşinci tutuklunun salonda olmadığını fark etmişlerdi. Jandarmalar küçükhanım yerine Liebschner'i aramak niyetindeydi. Fakat Pagel buna karşı çıktı. Yardımcı güçler geldiğinde saat üçü bulmuştu. Bu arada salona girmiş olan meraklılar dışarı çıkarılmış, yan odalarda yakalananların sorgusu başlamıştı. Gelen polis memurları arasında üstü başı ıslak, bakışları tuhaf ve donuk şişman biri de dikkati çekiyordu. Aradan iki dakika geçmeden Liebschner denen firarinin sarayın salonundaki büyük eğlencede bulunmadığı kesinleşti. Aradan üç dakika geçtikten sonra da kaçtığından bu yana saraydan içeri adım atmadığı da ortaya çıktı. İki dakika sonra da bu Liebschner'in ormanda diğerlerinden hemen ayrıldığı kanıtlandı.

"Neydi o, dolandırıcı mı?" diye şişman polis sesini yükseltti. " Öyle ise burada daha fazla zaman yitirmemize gerek yok! Herifçioğlu çoktan Berlin'e kapağı atmış olacak! Onun gibi birine Neulohe'de iş yok. Ümit ederim Alexanderplatz'daki meslektaşlarımız yakında onunla ilgilenmeye başlar. Haydi götürün şimdi bunları! Siz de Bay von Studmann, hemen villaya gidin ve doktora buraya gelmesini söyleyin. Gelirken de küçükhanıma giymesi için bir hırka filan getirin. Sanırım üzerinde gecelik veya pijama ile kaçtı. Bu soğuk havada ikisi de aynı!"

"Bayan von Prackwitz..." diye Pagel bir şey söylemek istedi.

"Hanımefendi şimdi uykuda. İğne yapıldı. Beyefendi'ye de. O da derin bir uykuya daldı... Von Studmann küçükhanımın giysilerinden birini getirin, köpeğin koku alması için gerekli! Bir şey daha var! Burada Kniebusch adında bir orman korucusu varmış... Onu

hemen uykusundan uyandırın. Bana ormanın yollarını tanıyan biri gerekli..."

"Ben onu almaya giderim," dedi Pagel.

"Durun bir dakika delikanlı! Adınız Pagel, öyle değil mi? Sizinle konuşmak istediğim bir şey var." Bu arada büyük salon boşalmış, ışıkların çoğu da söndürülmüştü. Salon kötü kokuyordu, pencerelerden birinin perdesi de yırtılmış, sarkıyordu. Şişman polis hafifçe Pagel'in koluna girdi. Birlikte salondan çıktılar, merdivenleri indiler. "Hava çok soğudu," dedi. "İliklerime kadar üşüyorum. Kim bilir küçükhanım şu anda nasıl üşüyor? İki saate yakın ormanda bir yerde. Fakat şimdi bana anlatın, küçükhanım hakkında neler biliyorsunuz? Ne de olsa siz burada görevlisiniz. Genç adamlar genç kızlarla çok ilgilenir..."

Buz gibi bakışları Pagel'i sanki delip geçti. Fakat Pagel son zamanlarda bazı deneyimlerden geçmişti, o artık her şeye boyun eğen, yaşamı tanımayan Berlinli genç değildi. Az önce jandarmalardan birinin: "Şişkonun burada ne işi var?" diye seslendiği kulağına gelmişti. Sonra bu adamın sadece sivillere bazı emirler verdiğini, jandarmalardan ise uzak durduğunu da fark etmişti... Pagel bir süre sustuktan sonra yavaş yavaş konuştu:

"Önce bilmek istediğim bir şey var, hangi makam adına burada bulunuyorsunuz?"

"Kimliğimi de görmek ister miydiniz?" diye karşısındaki adam sesini yükseltti. "Hiç sorun değil, gösterebilirim. Fakat şu anda geçerli değil, çünkü ben işten atılmış bir memurum. Gazetelerde yazdığına göre bizler, milliyetçi görüşleri nedeniyle cezalandırılmış eski devlet memurlarıyız!"

Wolfgang Pagel hemen atıldı: "Burada küçükhanımın mutlaka aranmasını isteyen tek kişi sizsiniz! Violet von Prackwitz sizi niçin bu kadar ilgilendiriyor?"

"İlgilendirmiyor!" diye konuştu bakışları buz gibi şişman adam tıslar gibi. Sonra Pagel'i ceketin eteğinden şöyle bir çekiştirdi. "Suratınız benimki gibi bir buldoğu andırmadığı için mutlu olmalısınız," diye çabucak konuştu. "Sizin insanlara güven veren sevimli bir yüzünüz var. Sakın onu kötüye kullanmayın! Ben de size güven duydum; bu nedenle itiraf etmem gereken bir şey var: Bugün keşfedilen silah deposuyla ilgili her şeyi bilmek istiyorum!"

Wolfgang başı önünde bir süre düşündü. Sonra başını kaldırıp: "Violet von Prackwitz on beş yaşında," diye konuştu. "Onun bu olayla..."

"Bay Pagel," diye sözünü kesti yanındaki adam. Bakışları yine buz gibiydi. "Nerede bir ihanet söz konusu ise işin içinde mutlaka bir kadın vardır! O ya tahrik edicidir, ya da alettir! Haydi, şimdi bildiklerinizi anlatın bakayım!"

Pagel bildiklerini anlattı. Şişman adam derin nefes alarak, ikide bir hafifçe öksürerek ve bakışlarını salonun duvarlarında gezdirerek onu dinledi. Bir ara öfkelendi: "Sefil, budala herifler! Ne iğrenç! " diye bağırdı ve yırtık perdeyi kordonundan çektiği gibi yere indirdi. Sonra yine Pagel'e dönüp, usul sesle: "Teşekkür ederim," dedi.

"Küçükhanımı arayacak mıyız?" diye Pagel heyecanla sordu. "Sonra teğmen..."

"Siz hiçbir şeyi göremiyorsunuz!" dedi şişman. "Siz körler dünyasına kör doğmuşsunuz! Bırakın şimdi şu teğmeni..." Sonra fısıldar gibi devam etti: "Bir saat sonra o teğmene 'günaydın' diyeceksiniz... Sanırım o pek hoşunuza gitmeyecek."

Büyük salon sessizdi. Yanan birkaç lamba içerisini çok loş yapmıştı. Yan yana duran iki adam bir süre sustu. Şişkin, kireç gibi beyaz yüz Pagel'e dikkatle bakıyordu. Sanki bakışları bir tül perdenin ardından geliyordu. İnsanların bütün alçaklıklarını, her türlü vicdansızlığını görüp yaşamıştı bu yüz...

Dışarıdan bir köpek sesi duyuldu. Başka bir köpek ona yanıt verdi. Bu arada rüzgâr da güçlenmişti. Şişman adam Pagel'in omzuna dokundu: "Haydi delikanlı," dedi. "Artık gidelim. Yitirecek zamanımız yok!"

Ormana gittiler... Rüzgâr ormanın yollarında yoktu, sadece yüksek ağaçların doruklarında bütün gücüyle esiyordu. Kimi zaman uğultusu hayvan ulumalarını andırıyordu. Hiç kimse konuşmuyordu. En önden hızlı hızlı soluyarak giden köpek tasmasını çekiyordu. Peşindeki adam ona, över gibi bir şeyler söylüyordu. Arkasından Pagel ile şişman polis geliyordu. Doktorla von Studmann da hemen peşlerindeydi. En arkadan da iki jandarma yürümekteydi... Orman korucusu aralarında değildi. Evine gidenler onu bulamamıştı; çiftlikte olmadığı söylenmişti. "Ben bulurum onu!" diye şişman homurdanmıştı. Bu, Pagel'in hoşuna gitmeyen bir ses tonuydu.

Şimdi hiç konuşmadan yürüyorlardı. Bir ara şişman adam durdu, elindeki fenerle yolda bir yeri aydınlattı ve: "Lütfen buraya basmayalım!" dedi. Peşlerinden gelenler yollarına devam ettiler. Şişman adam Pagel'e dönüp: "Gördünüz mü," diye konuştu ve başıyla toprakta bir yeri gösterdi. "Her şeyi düşünmüş... Kızın burada ayak izleri var. Ona bir palto da getirmiş olabilir..."

"Kim neyi düşünmüş?" diye Pagel usulca sordu. Kendini birden çok yorgun hissediyordu; adamın söyledikleri onu pek ilgilendirmiyor gibiydi. Başı da gittikçe daha çok ağrıyordu. Az ötedeki doktora bir sorsaydı.

"Ne olduğunu anlamadınız mı?" diye şişman polis sordu.

"Ben hiçbir şey anlamıyorum... Yoksa teğmen de mi söz ediyorsunuz?" Sesi biraz sinirli çıkmıştı. "Kafam karmakarışık!"

"Kan sulanırsa gücünü yitirir," diye konuştu yanındaki adam. Ne demek istediğini Pagel yine anlamadı. "Fakat yolumuza devam edelim. Diğerleri uzaklaşıyor, bizden önce bulmak istiyorlar!"

"Peki ne bulacağımızı biliyor musunuz?" dedi Pagel. Hem canı sıkkın, hem de sinirliydi.

"Şimdi ne bulacağımızı ben biliyorum. Fakat sonra ne bulacağımızı ise bilmiyorum. Bunu ne düşünebiliyorum ne de gözümün önüne getirebiliyorum."

Sustular ve yollarına devam ettiler. Az sonra adımlarını hızlandırdılar. Önden yürümüş olanlar uzaklaşmıştı. Onların durduğu yere iki dakika geç vardılar. Duranlar aralarında mırıldanırken tepelerinde rüzgâr bütün gücüyle ağaç doruklarını sallıyordu. "Kara Topraklar"da sessizlik vardı. İnsanlar bir araya sokuldular. Doktorun el fenerinin ışığı, bir zamanlar insan yüzü olmuş bir şeyi aydınlatıyordu.

"Çok tuhaf, kendi mezarını kendi kazmış!"

"Fakat küçükhanım nerede?"

Mırıldanmalar. Sessizlik.

Evet bu, Pagel'in sık sık duyduğu, bir gün olsun karşılaşmayı arzuladığı teğmendi. Şimdi burada, sessizliğin ortasında yatıyordu o gizemli insan. Daha doğrusu kir pas içinde bir paçavra yığınını andırıyordu. Onun sevilmiş, ondan nefret edilmiş olmasını kafası almadı. Duygusuzca, hatta iğrenerek, şu kadar olsun hüzünlenmeden aşağıda yatan o şeye bir süre baktı. Yüksek sesle, sen kendine değer verilecek birisi miydin, diye sormak istedi.

Bir süre sonra ilk konuşan doktor oldu: "Kesinlikle intihar!" dedi.

"Aranızda bu kişiyi tanıyan var mı?" diye jandarmalardan biri sordu.

Von Studmann ile Pagel bir an birbirlerine bakıştı. "Hiç görmedim onu," dedi von Studmann.

"Ben de," diye konuştu Pagel ve duranlar arasında şişman polisi aradı. Göremedi. Pagel adamın orada olmamasına şaşmadı.

"Burası olacak..."

"Evet, burası!" dedi Pagel. "Bugün öğleden sonra denetleme komisyonun adamları beni buraya getirmişti. Tutanak için. Silahlara el koymuşlardı..."

"Ölüyü tanıyan yok demek!" diye arkada duran biri konuştu.

"Kesinlikle intihar!" dedi doktor da.

Sonra bir süre herkes sustu. El fenerinin güçsüz ışığında ne yapacağını bilmeyen asık suratlı insanlar öyle duruyordu...

"Silah nerede?" diye az sonra köpeği tutmakta olan adam sordu.

İnsanlar sağa sola bakındı.

"Burada değil. Yok, bulamıyoruz... Daha uzakta olamaz ki..."

Yine bir süre konuşan olmadı. Pagel düşündü, bu bir hayaletler toplantısı galiba? Hiç kimse küçükhanımı düşünmüyor mu? Köpeğin yanına sokulup, hafifçe başını okşadı. Ve aynı anda duranlardan biri soruverdi:

"Peki küçükhanım nerede?"

Yine bir sessizlik. Sanki herkes bir yanıt vermek için düşünüyormuş gibiydi. İlk konuşan bir jandarma oldu:

"Çok basit!" dedi. "Önce o intihar etti, ardından da küçükhanım intihar etmek için silahı alıp, buradan uzaklaştı... Ancak yürekli olamadı, vazgeçti ve elinde silah yürüdü gitti..."

Yine sessizlik. Düşünenler... Az sonra bir başkası: "Evet, böyle olmuş olacak," dedi. "Sen haklısın!"

"Öyleyse hemen aramaya devam edelim!"

"Bu sabaha kadar sürebilir. Neulohe bizim kötü şansımız!"

"Sallanma öyle, haydi yürü bakalım!"

Aniden bir el Pagel'in omzuna yapıştı. Biri kulağına fısıldadı: "Başınızı çevirmeyin! Ben burada değilim! Doktora sorun, teğmen kaç saattir ölü?"

"Bir dakikanızı rica edeceğim," diye uzaklaşmakta olan doktora seslendi. "Doktor Bey, sizce bu adam ne zaman ölmüş?"

Kısa boylu, tıknaz, siyah keçi sakallı bir taşra doktoru olan adam önce cesede doğru baktı, sonra başını Wolfgang Pagel'e çevirdi ve: "Benim bir polis doktoru kadar tecrübem yoktur," diye konuştu. "Fakat niçin soruyorsunuz, söyler misiniz?"

"Küçükhanımı saat yarımda yatağında uyurken görmüştüm de..."

Doktor kol saatine bir baktıktan sonra: "Şimdi saat üç buçuk," dedi. "Bu adam saat yarımda çoktan ölmüştü!"

"Öyleyse küçükhanımı birisi odasından çıkarıp, buraya getirdi," diye mırıldandı Pagel.

Omuzundaki el çekildi. Arkasında duran şişman adam usulca uzaklaştı.

"Senin söylediğin gibi değil, Alfred!" dedi jandarmalardan biri ötekine. Yüksek sesle ve biraz öfkeli konuşmuştu.

"Niçin olmasın?" diye diğer karşı çıktı. "Kız tek başına buraya gelip, cesedi bulmuş da olabilir. Sonra da yerde duran tabancayı aldı ve yine buradan uzaklaştı..."

"Saçma!" dedi başlarındaki komutanları. "Yolda iki ayak izi görmüştük. Anlamıyor musunuz, bu bizi aşan bir olay! Cinayet masasına haber vermemiz gerekiyor!"

"Fakat bu bir intihar," diye doktor karşı çıktı.

"Delikanlı," dedi köpekli adam. "Siz ya bir şey biliyorsunuz ya da şüphelendiğiniz bir şey var! Söyleyin bize kafanızdan geçenleri! Bizi karanlıkta bırakmayın!"

Orada duranlar başlarını çevirip, Pagel'e baktılar. Pagel de aşağıdaki cesede baktı, Violet'le ormanda yaptığı konuşmayı, kızın onu öpmesini bir an anımsadı.

"Ben hiçbir şey bilmiyorum," dedi. "Sadece bazı şeyler tahmin ediyorum... Beyefendi bu sabah büyük bir tartışmanın ardından uşağını kapının önüne koymuştu. Evdeki kızlardan biri de, tartışma konusunun küçükhanımın yazdığı bir mektup olduğunu söylemiş-

ti... Violet daha çok küçüktü, uşak da benim gördüğüm kadarıyla pek iyi bir insan değildi! Bana kalırsa..."

Sustu ve onu dinleyenlerin yüzüne tek tek baktı.

"Sizce birisi şantaj mı yapmak istiyor?" diye jandarmalardan biri sesini yükseltti. "O zaman iş değişiyor... Silah deposu, hainler, özel mahkemeler söz konusu oluyor..."

Yanındaki jandarma, sus, der gibi şöyle bir öksürdü.

"Verin şu bluzu, köpeğe koklatalım... Herkes olduğu yerde dursun! Minka'yla çukurun çevresinde bir tur atalım bakalım..."

Pagel, birden şişman adamın yine yanına geldiğini fark etti. "Çok güzel yaptınız!" diye mırıldandı. "Farkına vardınız demek?"

"Neyin farkına vardım?" dedi Pagel şaşırmış gibi. "Hiç sanmıyorum..."

"Haydi delikanlı, gidelim!" dedi şişman. "Acele edelim. Sanırım geç kalmış olacağız! Sizin tahmin ettiğiniz şey doğru çıkabilir. Ondan başka kim olabilir ki?"

"İnanamıyorum. O patlak gözlü, balık suratlı herif mi?"

"Yanılmıyorsam ben onu dün Ostade'nin caddelerinde görmüştüm," dedi şişman. "Yüzü dikkatimi çekmişti... Hele bir elime geçerse Tanrı yardımcısı olsun!"

"Peki, ya küçükhanımı tek başına bulursak?"

"Durun! Belki arzunuz şimdi yerine gelecek..."

Herkes durdu. Köpek yoldan ayrılıp, çamların arasına girdi. Adamlar kuru dallara basarak, çalıların üzerinden atlayarak onu takip etti. El fenerleri önlerini aydınlatıyordu. Hiç kimse konuşmuyordu. Köpeğin bir buhar makinesini andıran hızlı hızlı solumasından başka hiçbir şey duyulmuyordu.

"İzler çok taze!" diye Pagel'in arkasından gelen şişman adam kulağına fısıldadı. Sonra yanından geçip, hızlandı. Az sonra köpeğin durduğu, ağaçlar arasındaki bir oda büyüklüğündeki ağaçsız alanda kimse yoktu. Köpek birden öne fırladı. Tasmasını tutan jandarma

peşinden koştu. Yere eğilip, bir şey aldı. "Kadın ayakkabısı!" diye seslendi.

"Öteki de burada!" dedi şişman polis. "O burada..." Sustu. "Haydi efendiler, çabuk olun! Peşindeyiz! Kızın ayağında çoraplar var, pek hızlı gidemezler! Köpeğinizi biraz övün de doğru izi bulsun!"

Grup hızlandı. Çam ağaçları, ardıçlar arasında iz sürdürdüler. Nefes nefese köpek ikide bir vızıldıyordu. "Ben duydum," dedi biri. "Sus be!" "Fakat bir kadın bağırdı!"

Çamlar seyrekleşti. Grup daha da hızlandı. Kırk, elli metre ötelerdeki ağaçsız alanda ışıklar seçtiler. Nefes nefese durdular.

"Bir otomobil duruyor! Otomobil var altında!" diye adamlardan biri bağırdı.

Hep birlikte oraya doğru koştular. Bağırışınlar oldu. Birden motor çalıştı, araç hızla ileri fırladı. Adamlar peşinden koştular. Fakat farların ışığı ağaçların arasında kayboldu. Herkes durdu. Farlar birkaç kez daha göründü, sonra yine zayıfladı. Jandarmadan biri tabancasını kaldırdı, ancak sonra vazgeçti, bu mesafeden isabet etmesi mümkün değildi. Ve farların ışığı kayboldu gitti. Hemen karar verildi, hızla Neulohe'ye dönülecek ve von Prackwitz'in otomobilini alıp, uzaklaşan aracın tekerlek izleri takip edilecekti. Yola koyuldular. Pagel'in yerden kıpırdamadığını gören von Studmann seslendi:

"Pagel, bizimle gelmiyor musunuz?"

"Bir dakika!" dedi. "Az sonra geleceğim!"

Şişman adam yanına sokulup, koluna yapıştı. "Bana bakın delikanlı!" diye fısıldadı. "Ben sizlerle gitmiyorum, ben hemen Ostade'ye dönüyorum. Bu adamlar, düşmanın izini buldukları ve politik amaçlı bir cinayet olmadığı için mutlu... Böyle cinayetlerin üzerine gitmek, katilleri bulmak onların görevi değil. Bunu canları da istemiyor! Fakat delikanlı bu çiftlikte akıllı tek insan sizsiniz gibime geliyor... Ne olup bittiğini kızın annesine yavaş yavaş ve dikkatle lütfen anlatın..."

"Ne? Ne anlatacağım Hanımefendi'ye?"

"Çamların arasından iz takip edip, burasını buluğumuzda bir an düşünmüştüm: Mutlaka o yaptı! Fakat sonra kızın ayakkabılarını bulunca..."

"Biz onu rahatsız ettik."

"Olabilir! Sanırım her şeyi çok dakik planlamış! Pagel, böyle bir herifle en kötü rüyalarınızda bile karşılaşmazsınız. Her an kötü bir şey yapabilir..." Pagel sesini çıkarmadı, bir şey de sormadı, öyle durmaya devam etti "Böyle insanlar hep vardır, "diye şişman polis devam etti. "Toplum sağlıklı bir yaşam sürdürdüğü sürece ortaya çıkmazlar, fakat yaşamın kötüleştiği, çürümenin başladığı zamanlarda bu gibi tipler kendilerini güçlü hissederler... Pagel sanmayın ki o diğer insanlar gibi hisseden ve düşünen birisidir. Hayır, o bir canavardır, o öldüren bir kurttur. O kurbanını yemek için değil, sadece yok etmek için öldürür!"

"Fakat siz demediniz mi, o bir şey yapmayacak?"

"Bağımlı olmak ne demek, biliyor musunuz? Böyle bir canavara bağımlı olmak, onun bütün isteklerine uymayan hiçbir şeyi yapamamak... Bunu gözünüzün önüne getirebiliyor musunuz? O kıza istediğini yapacak. Öldürür gibi yapacak, eziyet çektirecek, fakat yine de yaşamda bırakacak, onu hep ölüm korkusuyla yaşatacak!" Sonra ikisi de bir süre sustu. "Pagel," dedi birden şişman polis, "benim yolum buradan ayrılıyor. Birbirimizi bir daha göreceğimizi sanmıyorum. Sizi tanıdığıma sevindim... Pagel, bu annenin kızını günün birinde yine görmesi için dua edin! Fakat onunla yine karşılaştığında kızı eski kızı olmayabilir..."

Ve yürüdü gitti. Wolfgang Pagel karanlıkta, rüzgârlı ormanda tek başına kaldı.

On Dördüncü Bölüm

Yaşam devam ediyor

1

Ekim geldi. Neulohe'de yağışlı, rüzgârlı, soğuk günler arttı... Wolfgang Pagel her geçen gün patates çalışacak daha az insan buldu. Eylül'de ilçe merkezinden her gün üç araba dolusu işçi gelirken, son günlerde çuvallara ve örtülere sarınmış, canları sıkkın kadınları taşıyan ancak bir araba zor bulunuyordu. Onlar da çamur içindeki tarlalarda sövüp sayarak ve yakınarak çalışıp duruyorlardı. Pagel iki kez gündeliklerini artırmak zorunda kaldı. Nakit para olmadığı zaman gündelik karşılığında patates verdi. Hatta ekmekten de daha gerekli bu gıda maddesi çoğunun pek hoşuna gitti.

Dolar kuru da o günlerde iki yüz kırk iki milyon marktan yetmiş üç milyar marka yükseliverdi. Açlık ve grip salgını bütün Almanya'ya yayıldı. İnsanlar her geçen gün daha çok umutsuzluğa kapıldı. İnsanların eline geçen her kilo patates onları ölümden uzak tutan bir engeldi.

Son günlerde Neulohe çiftliğinin, daha doğrusu tarla ve ormanlarının denetiminden sorumlu bir göreve getirilen Wolfgang Pagel'in artık bütün gün patates tarlalarında durup, kadınlara topladıkları her sepet patates karşılığı teneke marka verecek zamanı yoktu. O sıralar diğer tarlaların sürülmesi, gelecek yılın çavdarının ekilmesi gerekiyordu. Bu işin yanı sıra ormanlardan yakacak odun toplanması da başlamıştı. Kniebusch her gün sırtı sıvazlanmadı mı bütün gününü yatakta geçirmeyi yeğliyordu.

Wolfgang ne zaman bisikletine atlayıp, patates tarlarına gitse yaşlı Kowalewski yorgun, avurdu avurduna çökmüş yanına geliyor ve: "Beyim, iş çok, altından kalkamıyoruz," diye şikâyet ediyordu. "Böyle devam edersek Ocak ayında karda, buzda bile hâlâ patates toplayacağız!"

Wolfgang da gülümsüyor ve: "Merak etme Kowalewski, kış gelmeden işimiz bitecek!" diyordu. "Çünkü başarmak zorundayız! Çünkü kentte insanların patatese çok gereksinimi var!" Bu arada düşünmeden de edemiyordu: Çiftliğin de patatesten gelecek paraya çok gereksinimi var!

En son tarlaya uğradığında yaşlı adam yine yakındı:

"Beyim, bize daha çok işçi gerek!"

"Ben daha çok işçiyi nereden bulacağım?" Pagel öfkelenir gibi oldu. "Yoksa yine hapishaneden adamlar mı getirteyim?"

"Ah, hayır!" Kowalewski söyleneni ciddiye alıp, heyecanlandı.

Niçin bu kadar heyecanlandı, diye Pagel bir an kendi kendine sordu. Sonra toprağı kazan insanlara bakıp, düşünceli düşünceli konuştu: "Bunlar köy insanı değil," dedi. "Alışık olmadıkları bir işi yapıyorlar. Altlohe'den işçi bulabilsek çok iyi olurdu!"

"Onlar buraya gelmez çalışmaya," diye Kowalewski homurdandı. "Onların bütün yaptığı geceleri yığınlardan patates yürütmek!"

"Biliyorum," dedi Pagel ve bir iç geçirdi "bu benim de dikkatimi çekti. Bak Kowalewski, bir gece patates yığınlarının başında nöbet

tutmak ve çalmaya gelenleri yakalamak istiyorum. Fakat her akşam yemekten sonra başım önüme düşüyor, uyuya kalıyorum!"

"Beyim siz çok iş yapıyorsunuz," diye konuştu Kowalewski. Sanki ona acıyormuş gibiydi. "Bütün çiftlik arazisi, sonra ormanlık arazi, bürodaki yazı işleri... Bütün bunları sizden önce hiç kimse yapmamıştı. Mutlaka yanınıza bir yardımcı gerek."

"Yardımcı mı?" diye Pagel bakışları ötelerde mırıldandı. "Burasının geleceği ne olacak, bunu hiç kimse bilmiyor..."

İkisi de bir an sustu. Az sonra ilk konuşan Kowalewski oldu. "Lanet olsun şu Altloheli hırsızlara," dedi. Öfkelenmişti. "Bunu jandarmaya bildirmek gerek. Beyim onlara bir telefon etseniz..."

"Jandarmaya mı?" dedi Pagel. "En iyisi onları bu işe karıştırmamalı. Son altı ayda burada olup bitenlerin ardından bizi artık pek sevmiyorlar."

Sonra yine sustular. Pagel çalışanlara şöyle bir baktı ve geri dönmeye karar verdi. Fakat aynı anda aklına geldi, Kowalewski'ye sorması gereken bir şey vardı. Yaşlı adamın pek hoşuna gitmeyebilirdi, ancak çekinmesine gerek yoktu, ne de olsa artık deneyimsiz genç Pagel değildi. Merak ettiği bir şeydi, soracaktı.

"Kowalewski," dedi, "bu sabah Sophie'yi köyde gördüm. Demek ki hâlâ burada."

Yaşlı adam biraz çekinir gibi oldu. "Annesine bakması gerekiyor da..." Sesi usul çıkmıştı. "Eşim şu sıralar hasta..."

"En son görüşmemizde 1 Ekim'de yeni işine başlayacak demiştiniz de. Şimdi de annesi hasta diyorsunuz. Kowalewski, acaba bana gerçeği söylemek istemiyor musunuz? Böyle anlaşamayız sizinle. Biliyorsunuz burada çiftliğin bir evinde kalan kişi çiftlikte çalışmak zorundadır."

Kowalewski'nin yüzü birden kireç gibi olmuştu. "Beyim ben genç kızlara söz geçiremiyorum," dedi. Sesi özür dilermiş çıkmıştı. "Sophie de söylediklerimi umursamıyor..."

"Kowalewski," diye Pagel sesini yükseltti, "biraz güçlü olun! Siz de biliyorsunuz ki, şu günlerde bize herkes gerekli! Kâhyanın kızı tembellik yaparsa çiftlikteki diğer işçilerin kızları da onu örnek alıp tembelleşir."

"Ben onunla konuşurum, Beyim," dedi Kowalewski başı önünde.

"Evet, evet, konuşun kızınızla. Yoksa yakında kaldığınız evin bazı odalarını başka bir aileye vereceğimi söyleyin. O zaman size tek odayla mutfak kalır! – Kowalewski benim karnım çok acıktı!"

Pagel bisikletine atladığı gibi pedallara bastı. Öğle yemeği için eve gidiyordu. Sophie Kowalewski üzerine babasına söylemiş oldukları için memnundu. Son haftalarda bir sürü başka şeyle uğraşmak zorunda kaldığından Sophie konusuna zaman ayıramamıştı. Onunla köyde her karşılaşmasında düşünmüştü, başkalarının birkaç kuruş kazanmak, karınlarını doyurmak için hep iş aradığı bu dönemde nasıl oluyor da o böyle tembel tembel dolaşabiliyor? Çayırlarda açan bir zambak örneği gününü gün ediyordu. Saygıdeğer Sophie Hanım, her şeyi Allaha havale etmenin zamanı değil içinde yaşadığımız bu süreç! İnsanların bugünlerde her zamankinden daha çok çalışması gerekiyor, kemikleri sızlayana kadar!

Wolfgang Pagel son zamanlarda Sophie'ye kızdığını inkâr edemezdi. Buraya geldiğinde o kıza ilgi duyuyordu, onu cana yakın buluyordu; yengeç yetiştirilen gölün kıyısında olanları da çok iyi anımsıyordu. Genç kız o gün zorla giysilerine el koymak isteyen orman korucusu Kniebusch'la tartışmıştı. Ya aradan geçen zamanda Pagel'in ona olan ilgisi sönmüştü ya da kız bir değişim geçirmişti?

Köyde gezinirken çoğu kez çalışan insanların yanında duruyor, hiç konuşmadan kayıtsız kayıtsız, hatta biraz üst perdeden ne yaptıklarına bakıyordu. Hatta bir gün Pagel bisikletiyle hızla yanından geçerken: "Bay Pagel, siz hep çok çalışkansınız!" diye seslenmişti. Kararını verdi, eğer yarın patates tarlasında çalışmaya gelmezse ço-

cukları sürekli gürültü yapan hizmetçi kadını Kowalewski'nin evinin üst katındaki odalara yerleştirecekti!

Çiftliğe vardı, doğru ahırların olduğu yere gitti. Karşısına çıkan uşaklardan biri çavdar ekmek için havanın ıslak olduğunu söyledi. Saban demirlerine balçık toprak yapışıyordu. Pagel birden şaşırdı, fakat belli etmedi. Tarımdan ve hayvancılıktan pek anlamıyordu. Fakat yine de kararlar alıyor, çalışanlara emirler veriyordu. Çokbilmiş bir denetimci gibi hava atarak sağda solda dolaşsaydı mutlaka sorunlar yaşardı. İşin içinden çıkamadığı durumlarda yaşlılar ona öneride bulunuyor, ona yardım ediyordu. Pagel söylediklerini dikkatle dinliyordu. Meslek kitaplarını açtığında ise birkaç sayfa sonra uykusu geliyordu.

Karşılaştığı uşağa sordu: "Ne yapalım dersiniz?" Adam da büyük tarlalarda kenar bölümlerde sabanın henüz çalıştığını söyleyince: "Çok güzel, "dedi, "Öyleyse oralarda işe devam edelim!"

Ve doğru yemeğe gitti. O gün öğle yemeğini büroda yedi. Von Studmann o sıra Neulohe'de olmamasına karşın yemek masasına tek başına oturmadı. Amanda Backs onu bekliyordu.

"Tam zamanında gelmenize sevindim," dedi genç kız. "Hemen üstünüzü değiştirin, şu ıslak şeyleri çıkarın... Ben de bu arada yemeği alayım."

"Çok güzel," diye konuştu Pagel ve biraz yıkanıp, üstünü değiştirmek için odasına geçti.

Düşündü, Backs'la bu evde tek başına olduğunu ve onunla yemeğe oturduğunu görenler hemen köyde dedikoduya başlayabilir, Pagel'le aynı masada oturan kızın onunla aynı yatağa girdiğini de sağa sola yayabilirdi. Ve Backs'ın geçmişini bilenler de anlatılanlara kolayca inanabilirdi. Fakat beynini yoran bu sorunlar ertesi gün kendiliğinden çözülüverdi. 1 Ekim gecesi saraydaki eğlentide firarilerin tutuklanmasının, onlara yataklık etmekle ve onları desteklemekle suçlanan kızların da ellerine para ve bonservis tutuşturulmadan

anında işten atılmasının ardından çalışacak tek eleman, akşam dualarından birinde yaşlı Hanımefendi'nin dürüstlüğünden şüphelendiği, şimdi ise çiftlikteki tek dürüst kız olduğu ortaya çıkan Amanda Backs idi. Yaşlı hizmetkâr Elias da ertesi gün Beyefendi'nin yanına gitmek amacıyla Berlin'e doğru yola çıkmıştı. Kira parasını götürmediğine göre efendisine olup biteni anlatacaktı herhalde. Ve aradan birkaç gün geçmesine karşın henüz dönmemişti.

Ekim ayının ilk haftasında Wolfgang Pagel'in başını kaşıyacak zamanı yoktu. Hele eğlencenin ardından sarayın ne durumda olduğuna hiç kafa yormadı. Fakat aradan birkaç gün geçtikten sonra Amanda karşısına dikildi ve çalışacak insan bulup bulamadığını sordu. Bomboş sarayda tek başına yaşıyor, gün ve geceleri korku içinde geçiyordu. Beyefendiyle eşi dönmeden saraya mutlaka bir çeki düzen verilmek zorundaydı. Sarhoşların eğlencesinin ardından içerisi berbat bir durumdaydı. Her yer kir içindeydi, salonda perdeler yırtılmıştı, kırık pencerelerden giren yağmurun ıslattığı parkeler günlerdir temizlenmemişti!

Son üç günde en fazla on saat uyumuş olan, sağa sola koşuşturan Pagel çok yorgundu. Karşısında öfkeyle duran, yanakları kızarmış Amanda'ya düşünce düşünceli baktı, sonra tıraş olmamış yüzünü şöyle bir sıvazladı ve: "Temizliğe yardım etmek istemez miydiniz?" diye sordu.

"Peki tavuklarla kim ilgilenecek?" dedi Amanda. Sesinden daha da öfkelenmiş olduğu belliydi. "Kış kapıda, özellikle ördeklerle kazların yağ tutması için sürekli beslenmeleri gerekiyor! Ben burada nasıl başka işlere de koşarım?"

"Villada çok acele yeni bir kıza gereksinim var," diye konuştu Pagel. "Mutlaka kulağınıza gelmiştir, Lotte de çekti gitti. Villada çalışmak istemez miydiniz?"

"Hayır," diye Amanda Backs sesini yükseltti. "Villadan içeri adımımı atmam. Kümes hayvanlarımın salaklıklarına alıştım! Çev-

remdeki insanların salaklığına ise alışmak istemiyorum! Bu gibileri beni küplere bindiriyor!"

"Peki, peki," dedi Pagel. "Ne yapacağımızı bir düşüneyim, akşama size haber veririm."

Ve genç adam yürüdü gitti. Pagel sarayın temizliğinden sorumlu olmadığı için Hanımefendi'yle bir görüşmek istiyordu. Ancak villaya vardığında az önce otomobille ayrıldığını öğrendi; ne zaman döneceği bilinmiyordu. Bu konuyu eşiyle görüşmek ise hemen hemen olanak dışıydı. Von Prackwitz huzursuzdu, bütün gün yataktan çıkmamıştı. Doktorun çağırdığı bir bakıcı başında oturmuş, onu sürekli sakinleştirmeye çalışıyordu. Adamcağızın işi başından aşkındı! Kısacası o anda bütün Neulohe'de danışabileceği tek insan yoktu. Wolfgang Pagel bir süre daha düşündükten sonra istihbarattan Berlin'deki Kaiserhof Oteli'nin numarasını temin etti. Ve yaşlı Beyefendi ile konuşmak için hemen oteli aradı.

"Kusura bakmayın, fakat sayın von Teschow-Neulohe otelimizden ayrıldı," yanıtını aldı.

"Otelinizden ayrıldı mı?" Şaşırmıştı. "Acaba ne zaman ayrıldı?

"3 Ekim günü."

Demek ki Elias'ın Berlin'e varmasının hemen ardından von Teschow ailesi oteli terk etmişti.

"Gittiği yerin adresini vermenizi rica etmek istiyorum!"

"Çok özür dilerim... Otelden ayrılan müşterilerimizin adresini vermemiz yasaktır!"

"Ben sayın von Teschow'un sahibi olduğu Neulohe çiftliğinin yönetiminden telefon ediyorum," dedi Pagel yüksek sesle. Kendini tutmaya çaba gösterdi. "Çiftlikle ilgili çok önemli bir karar verilmesi gerekiyor... Bu nedenle gittiği yerin adresine çok acil gereksinimim var. Eğer istediğim adresi vermemekte ısrar ederseniz oluşacak her türlü zarardan siz sorumlusunuz!"

"Bir dakikanızı rica edeceğim. Sormam gerekiyor. Lütfen hattan ayrılmayın."

Wolfgang birkaç dakika sonra istediği adresi almıştı. O kadar gerekli değildi, fakat torunlarının ortadan yok olmasının ardından kızları çok zor günler geçirirken von Teschow'ların Berlin'den nereye gittiğini bilmeyi çok istiyordu.

Telefondaki kadın şu adresi verdi: "Nice, Fransa, Otel İmperial."

"Size içten teşekkür ederim," dedi Wolfgang ve telefonu kapattı.

Bir süre öyle oturdu ve düşündü. Gözünün önüne yaşlı Hanımefendi gelmişti. Kuş bakışlı gözlerini sürekli sağa solda gezdiren, uşaklarını işten işe koşturan ufak tefek kadını başkalarının yaşamı pek ilgilendirmiyordu. Din onun için bir uğraşı idi, başkalarının içine sızmak için dini kullanıyordu. Bu kadın bir kurt gibiydi, hemcinslerinin çürüyüp, kokuşmuş yaşam çöpleriydi onu ayakta tutan!

Sonra sakallı, suratı hep asık, gülüşü ve neşesi sahte, üzerindeki loden ceketi çıkarmadığı için sürekli terleyen kocası geldi gözünün önüne. Şimdi Fransa'nın suları masmavi güney kıyılarında herhalde artık loden yoktu üzerinde. Fakat bu nedenle kişiliği değişecek değildi ki! Bu adamın yaşamı hesap kitapla, kurnaz sözleşmeler yapmakla, sağa sola çıkarını koruyan iş mektupları yazmakla geçmişti. Gözleri sadece kazanç, para, kâr görüyordu. Söylendiğine göre ormanını seviyordu. Evet, çok doğruydu, fakat bu kendine özgü bir sevgiydi. Bu canlı, coşku dolu bir sevgi değildi. Onun için önemli olan kesilip, satılan ağaçlardan metreküpüne elde ettiği kazançtı! Çok sık yetişmiş bir grup ladin ağacının fazla dallarını kesince kaç fasulye sırığı elde edileceği hesabı onun için çok önemliydi.

Şu anda durumları kötü olan kızlarını ve damatlarını aramıyorlardı. Fakat torunlarını da mı merak etmiyorlardı? Onlara sevgileri bu kadar mı sınırlıydı? Kötü bir olayın içine çekilip, zarar görmemek için Neulohe'den kaçmışlardı. Önce Berlin'e, şimdi de Avrupa'nın ta öteki ucuna... Hem de düşman bir ülkeye, hiçbir Alman hüküme-

tiyle pazarlık masasına oturmamaya inat eden, Ruhr Havzası'na el koymuş olan Fransa'nın güneyine...

Telefonun başında oturmaya devam eden, kafası düşüncelerle dolu genç Pagel tuhaf bir şey yaptı. Cüzdanından bir banknot çıkarıp, yaktı. Bu genç Pagel için simgesel bir davranıştı. Tanrım, gerektiğinde ondan ayrılmam kolay olsun diye bana parayı çok sevdirme! Cebindeki son banknotu yakmakla kendini bilerek yoksun bırakmış olduğunun bilincindeydi. Günlerden cumartesiydi, haftalıklar dağıtıldığı için çiftlik kasası tamtakırdı. Şimdi sigara alacak parası yoktu. Pazartesiye kadar iki günü sigara içmeden geçirmek zorundaydı. Evet, genç olmasına karşın son günlerde olup bitenler onu güçlendirmişti. Fakat iki günü sigarasız geçirecek kadar da güçlü müydü? Sonra birden aklına geldi, odasında üç, dört sigarası kalmıştı. Keyfinden ıslık çalmaya başladı.

Dışarı çıktı, köye indi, çalışacak birkaç kadın topladı, arabacıyı da yanına aldı. O gün öğleden sonra sarayın odaları temizlendi, kırık pencerelerin camları yenilendi, oda kapıları kilitlendi. Ardından Amanda'yı buldu.

"Teschow'ların işini bitirdik!" dedi. "İsterseniz eşyalarınızı toplayıp, şimdilik von Studmann'ın odasına yerleşin. Tabii sizce bir sakıncası yoksa..."

"Sağın solun dedikodusuna ne diyorsunuz, Bay Pagel? Benim umurumda değil. Onlar konuşursa ben de konuşurum..."

"Çok doğru! Fakat bir şey daha var, burada kaldığınız sürece çamaşırlarımla ve yemeğimle de ilgileneceksiniz!

"Aşçı kadına ne oldu?"

"Onun villa mutfağında çalışması gerekiyor. Hem şu sıra Beyefendi'den korkmayan tek kadın o! Başında oturan bakıcının da arada sırada hava almaya, bir sigara içmeye çıkması gerektiğinde nöbeti o devralıyor."

"Bu çok güzel!" diye mırıldandı Amanda. Duyduğu hoşuna gitmiş gibiydi. "Bu tam ona göre bir görev. O erkeklerden hiç korkmamıştır. Bu nedenle de çenesi düşüktür ya!"

"Fakat sizin de az konuştuğunuz söylenemez, Amanda," dedi Pagel gülümseyerek. "Çok hasta Beyefendi ile aşçı kadın sanırım iyi anlaşıyorlardır... Bize gelince, bakalım ne süre birbirimize dayanacağız?"

"Ben sizin konuşmanıza karışmayacağım, siz de benim konuşmama..." diye mırıldandı Amanda ve memnun memnun gülümsedi. "Her şey bu kadar kolay. Aramızda niçin anlaşmayalım, Bay Pagel?"

2

Kâhya Kowalewski yorgun, üstü başı ıslak içeri girdiğinde, yaşamındaki en güzel şeyin yemek olduğu söyleyen şişman, her yanından yağlar sarkan kadın masada oturmuş önündeki büyük kaseden çorbasını kaşıklıyordu. Yaşlı adam kaseye bir göz attı, alnını kırıştırdı, fakat sesini çıkarmadı. Masaya oturdu, kendine kalın bir dilim ekmek kesip, üzerine sızma yağ sürdü ve yemeğe başladı. Ortadaki tencerede duran çorbaya ise el sürmedi. Karşısında oturan kadın kocasına şöyle bir göz attı, bir şey söylemek istedi, fakat vazgeçti, ağzındakileri çiğnemeye devam etti. Açgözlülüğü ve oburluğu her şeyden önce geliyordu. Yemek yerken ağzını açıp, konuşmaya ayıracak zamanı yoktu.

İki yaşlı insan seslerini çıkarmadan masada oturmaya devam ettiler. Biri yağlı ekmeğini yedi, diğeri de kasesindeki tavuk çorbasını içti. Bir süre sonra kadın, açlığını biraz olsun gidermiş olacak, ağzını açıp, konuştu:

"Sen çok budalasın! Tavuk çorbası ne güzel olmuş! Bana ne canın istemiyorsa..." Sonra kepçeyi eline aldı ve tenceredeki en son birkaç kaşık çorbayı da kasesine doldurdu. "Tavuk ne de yağlıymış!

Haase'ler tavuklarına çok yem veriyor! İki buçuk kiloydu, çok da yağlıydı... Katışıksız yağ! Çorbaya lezzet veren de o!"

Ağzını şapırdattı.

"Sophie yukarıda mı?" diye kocası sordu. Sesi yorgun çıkmıştı.

Ağzındakileri çiğnemeye devam eden karısı yanıt verdi:

"Başka nerede olacak? Uyuyorlar!" Bir an sustu. Kafasından bir şeyler geçirdiği belliydi. "Bu gece karaca budu getirecekmiş. İyi pişirilmiş karaca budunu çok severim. Don başladığında da semiz bir domuz getireceğine söz verdi..."

"Bana domuz gerekli değil; ben domuz filan istemiyorum!" diye yaşlı Kowalewski sesini yükseltti. Canı çok sıkkın gibiydi. "Biz hep namuslu yaşadık durduk. Şimdi ise dolandırıcılara suç ortağı oluyoruz. Ben kimsenin yüzüne bakamıyorum..."

"Ah, niçin böyle öfkeleniyorsun?" diye şişman kadın kocasının söylediğine önem vermez gibi konuştu. "Senin bu söylediklerin onun hoşuna gitmeyecek! Biliyorsun bir dolandırıcı suçüstü ele geçtiğinde dolandırıcıdır! Fakat o ele geçmeyecek kadar akıllı biri. O senden on kat daha akıllı. Ah, yüz kat daha akıllı!"

"Bir an önce bu evden çekip gitmeli..." diye Kowalewski homurdandı.

"Evet, evet!" Karısı birden öfkelenmiş gibiydi. "Bizimle ilgilenen bir insan... Fakat sen şimdi, o çekip gitsin, diyorsun! Eğer kalkıp onunla kavga etmeye başlarsan ne olacağını görürsün. Bak sana ihtar ediyorum!" Elindeki kaşığı kocasını tehdit eder gibi şöyle bir havada salladı. Sonra çevresini yağ başlamış küçük gözlerini bir şey ararmış gibi odanın içinde gezdirdi. "Ne bulursam yiyeceğim. Sana hiçbir şey bırakmayacağım!" diye sesini yükseltti.

Karşısında oturan kocası üzgün üzgün ona baktı. Annesi nasılsa kızı da aynı, diye düşündü. Bencil, hırslı ve hırslı! Yerinden kalktı ve odadan dışarı çıktı. Merdivenlere doğru yürüdü.

"Sakın odasına gidip, onunla kavga etmeye kalkışma!" diye karısı peşinden seslendi.

Yaşlı Kowalewski onun söylediklerini umursamadı, yukarı çıktı. Kızının odasının kapısında bir an durdu ve derin derin nefes aldı. Acaba aşağı dönsem mi, diye düşündü, fakat sonra vazgeçip, kapıyı tıklattı.

"Kim o?" diye Sophie içerden bağırdı. Sesinde öfke vardı.

"Ben... Baban..."

İçeriden kısa bir fısıldaşma kulağına geldi. Az sonra anahtar döndü, kapı aralandı. Sophie karşısında duruyordu. Babasına bakan gözlerinde öfke vardı:

"Ne işin var burada? Biliyorsun, Hans'ın uyuması gerekiyor! Aşağıda bağırıp çağırıp, rahatsız ettiğiniz yetmiyormuş gibi şimdi de kalkmış buraya geliyorsun! Ne oluyor?"

"Girin içeri, kayınpeder!" diye içerideki alay eder seslendi. "Gelmenize çok sevindim. Sophie öyle söylenip durma, ne de olsa ziyaretimize gelen kişi önemli birisi... Sayın kayınpeder buyurun şöyle oturun. Efendim henüz yatakta olduğumuz için de kusurumuza bakmayın... Böyle önemli bir kişinin ziyaretimize geleceğini bilseydim frağımı giyerdim!" Karşısında biraz ürkek duran yaşlı adama sırıtarak baktı. "Doğrusunu söylemek gerekirse bu benim frağım değil. Fakat emekli süvari yüzbaşısı Beyefendi'nin frağı tam üzerime göre. Sağ olsun ona, şu günlerde üzerime giyecek bir şeyim yoktu..."

Kâhya Kowalewski'yle yaşamı boyunca çok alay edilmişti. O bu gibi şeylere alışıktı. Şimdi yatağa öyle uzanmış çene çalan adama bakmadı. Başı önünde kızıyla konuştu:

"Sana bir şey söylemek istiyorum Sophie..." diye mırıldandı.

"Ne var baba? Ne söyleyeceksen hemen söyle! Yine bir şey çalındı diye şikâyet mi edeceksin yoksa? Birkaç tavuğu ortadan yok olan Haase bağırıp çağırıyor, senin de geceleri gözüne uyku girmiyor...

Öyle mi? Söyle ona, şikâyet etmeğe devam ederse başka şeyler de yaşayabilir!"

"Motor kayışları!" dedi Liebschner ve sırıttı. "Çok güzel kayışlar... Onlardan mükemmel ayakkabı tabanları yapılır! İstek çok, verilen para de güzel! Bir şeyiniz mi var kayınpederim? Sizi kâra ortak ederim... Yüzde ona ne dersiniz? Ben akrabalarımı seviyorum, öyle değil mi tatlı Sophie'ciğim?"

Yaşlı adam yine bu aşağılanmaya ve alaya katlandı, sesini çıkarmadı. Sonra odada bir süre hiç kimse konuşmadı. Sessizliği ilk bozan kâhya Kowalewski oldu. Kızına döndü ve sordu:

"Sophie, bugün Bay Pagel tekrar sordu, kızınız ne zaman çalışmaya başlayacak?"

"Ben şimdi onu..."

"Bırak sorsun dursun! Çok soran, çok yanıt alır! Gelsin bana sorsun, ben ona vereceğim yanıtı biliyorum!"

"Fakat Bay Pagel diyor ki, eğer kızınız yarın da patates tarlasına gelip çalışmazsa akşama şişman hizmetçiyi çatı katındaki odaya yerleştireceğim..."

"Ben bu herifi..."

"Evet, Hans ona her şeyi yapabilirsin! Küstah suratına öyle bir yumruk indir ki, haftalarca kimseye görünemesin! Ne sanıyor kendini bu salak herif?"

"Çok haklısın Sophie! Fakat o bana göre bir tip değil, tam Bäumer'lik biri! O seve seve bitirir bu herifin işini! Ömür boyunca başına geleni hiç unutmaz..."

Yaşlı adam konuşulanları bir süre sesini çıkarmadan dinledi. Sona başını kaldırdı ve usulca:

"Eğer Bay Pagel'in başına bir şey gelirse sizi ihbar ederim..." dedi.

"Fakat baba sana ne şu Pagel'den!" diye Sophie sesini yükseltti. "Sen çıldırmışsın..."

Ancak Kowalewski onu duymamış gibi devam etti:

"Tek çocuğum olduğun için günlerdir sesimi çıkarmadım. Yakında gidiyoruz, demene de inandım. Senin evimizde böyle birisiyle bir arada olman yüreğimi sızlatıyor..."

"Zırvalayıp durun bakalım!" diye yataktaki seslendi. "Dikkat edin akrabalarınızın da kulağına gitmesin. Ne de olsa kızınız hapisten kaçmış biriyle yaşıyor... O zaman tam rezil olursunuz!"

"Çok doğru hapisten kaçmış biriyle..." diye yaşlı adam mırıldandı. "Fakat orada kalanların hepsinin sizin gibi vicdansız olduğunu sanmıyorum. Ve sağdan soldan bir şeyler de yürütüp duruyorsunuz. Yaptığınıza hırsızlık denir. İnsan sadece başkasına zarar vermek için çalar mı? Hem bu çaldıklarınıza ne Frankfurt'ta ne de Ostade'de doğru dürüst para verirler... Hepsi de pek değeri olmayan şeyler..."

"Yaşlı Bey, biraz sabırlı olun, yakında başka günler gelecek! Cebime biraz yol parasıyla yeterince sermaye koydum mu buradan toz olacağız! Sanki şu barakanız çok hoşuma mı gidiyor sanıyorsunuz? Bütün gün kederli suratınıza bakmak da hiç içimi açmıyor!" Şöyle bir ıslık çaldı. "Sen kafayı yitirmişsin be adam!"

"Olabilir!" diye yaşlı adam sesini yükseltti. "Çekin gidin buradan! Gidin Berlin'e!"

"Bak kayınpeder, paramız olmadığını biliyorsun! Kızının çeyizini nakit vermeye hazır mısın? Hayır, hayır, cebim delik Berlin'de ne işim var? Anında yakayı ele veririm! Bu kadar bekledik, birkaç gün veya hafta daha da bekleyebiliriz..."

"Peki ya şişman hizmetçiyi gerçekten buraya yerleştirmeye kalkışırsa ne yapacağız?" diye Sophie yataktaki adama bakarak bağırdı. Sonra yaşlı adama döndü: "Bunu bilerek yaptın baba! Bütün amacın bizden bir an önce kurtulmak..."

Yataktaki Liebschner Sophie'ye şöyle bir baktı, yanıt vermedi. Sadece bir ıslık çaldı. Genç kız sustu. Kowalewski onun kızına bakışını fark etmişti.

"Şunu bilmenizi isterim!" diye birden bağırdı. "Ben bu evde oturduğum sürece eğer Bay Pagel'in başına bir şey gelirse gidip, jandarmayı kendi elimle buraya getireceğim!"

Sonra bir süre odada konuşan olmadı. Yaşlı adamın öfkeyle söyledikleri Sophie ile yataktaki adamı etkilemiş gibiydi. Az sonra kızı yatağa doğru döndü ve:

"Ben de seni hep babama iyi davranacaksın sanıyordum..." dedi. Sesi öfkeli çıkmıştı.

"Bak tatlı Sophie, bu senin sandığın kadar kolay değil," diye konuştu Liebschner. "Baban yumurcağa hayran! Böyle şeyler olabilir." Sonra yumuşak bir ses tonuyla devam etti: "Şimdi dinle beni Sophie, siz de iyi dinleyin yaşlı Beyefendi... Sen Sophie hemen kalkıp bu adamın odasına gideceksin. Şimdi öğle saatinde mutlaka tek başınadır. Tatlı Sophie, adama biraz cana yakın davran... Biliyorsun ben kıskanç filan değilimdir. Göreceksin yelkenleri hemen suya indirecektir... Sen bunu mutlaka başaracaksın tatlı Sophie'm, öyle değil mi?"

"O hödüğün teki!" dedi genç kız. "Ben istedim mi ona önümde diz çöktürtürüm! Fakat şu anda Backs yanında olabilir. Backs artık o evde kalıyor!"

"Tavuklara bakan etli butlu o karı mı? Bak Sophie, onun ayağını kaydırmasını beceremeyen birinin benim yanımda ne işi var?"

"Haydi gidin artık. Lütfen uzaklaşın buralardan her şey ortaya çıkmadan!" Kowalewski neredeyse diz çöküp yalvaracaktı.

"Galiba ne olup bittiğini kavramanız için rahip beyin sizi ardı ardına üç pazar boyunca karşısına alıp, vaaz vermesi gerekiyor! Para, dedim az önce. Anlamadınız mı? Para olmadan bizden kurtulamazsınız! Bak kayınpeder, biz burada oturmaya devam edeceğiz. Karşılığında da sizin oğlanın başına bir şey gelmeyecek... Anlaştık mı?"

"Bir an önce çekip gideceksiniz dedim!" diye yaşlı adam öfkeyle konuştu.

"Sophie, göster ona şu kapıyı! Bir an önce çekip gidecek olan o! Eğer tembel olmasaydım, yataktan kalktığım gibi sizi merdivenden aşağı yollardım... Dostunuz Bay Pagel'e benden selam söyleyin!"

"Ah, Sophie..." diye yaşlı adam fısıldadı az sonra merdiven başında, "...sen eskiden ne uslu, terbiyeli bir kızdın..."

3

Amanda haklı çıkmıştı. Aralarında iyi anlaşıyorlardı. Hayır, iyi değil, çok iyi anlaşıyorlardı. Pagel, aradan daha bir hafta geçmeden kendisini rahatsız edip, sinirlendireceğini sandığı Amanda Backs'ın gerçekte tam tersi birisi olduğunu fark edip, şaşırdı. Bu kızın temiz, dikkatli, çalışkan ve eli çabuk biri olduğu kulağına gelmişti. Fakat çenesi düşük biri dedikleri Backs'ın yerine göre susup, karşısındakini dinlemesi, ondan bir şeyler öğrenmek istemesi, onun görüşlerini kabullenmesi Pagel için büyük bir sürpriz oldu. Sefalet içinde büyümüş, daha bir yaşına basmadan başka insanların yaşamları boyunca işittiklerinden daha çok kötü sözler işitmiş, herkesin yediği tokattan daha çok tokat yemiş, kin ve kötümserlik dolu çok zor yaşam geçirmiş bu gayri meşru çocuk kendisine söylenen her türlü güzel sözü, en önemsiz öneriyi bile kabulleniyordu. İşte Pagel'i de etkileyen bu özelliği oldu.

Üçüncü gün büroya gelip de, masanın üzerindeki beyaz örtüyü görünce çok şaşırdı. "Vay canına!" diye sesini yükseltti. O gün yemek masası, saraydan aldığı belli, değerli porselen tabaklar ve gümüş çatal bıçaklarla hazırlanmıştı. Pagel sadece duygulanmamıştı, aylardır kararmış teneke çatal, kaşık ve bıçakla yemek yemekten tiksindiği için şimdi gümüş takımları görünce sevinmişti de.

İki genç sanki bir adada yaşıyordu. Biri ötekine bağımlıydı. Bütün gününü çiftlikte oradan oraya koşuşturarak geçiren, kimi gün tükendiğini hisseden Pagel kendine gelmek istediği zaman evine,

daha doğrusu büroya sığınıyordu. Jurnalcı olduğu ortaya çıkan, Meier'le içli dışlı olduğu için uzun süre suçlanan, çoğu insanın pek sevmediği yaşlı Teschow'un burada kalmış son elemanı olan Amanda da güzel sözler duymak istediğinde kendini Pagel'in yanı başında rahat hissediyordu.

İşte böylece biri ötekinin kurtarıcısı oldu. İşinin başından aşkın olduğu zor günlerde Pagel, yanında Amanda olmasa belki de yaşlı von Teschow, von Studmann veya von Prackwitz gibi kafası iyice karışır, ne yapacağını unutur, yelkenleri suya indirirdi. Fakat bir zamanların askerî okul öğrencisinin şimdi bayrağı taşımasının en büyük nedeni Amanda Backs'ın yanında olmasıydı.

Belki Amanda Backs da, eğer Wolfgang Pagel yanında olmasaydı Meier'le yaşadıklarından kendini bu kadar kolay kurtaramazdı? Sürekli kadınların peşinden koşan, gözlerini dekoltelerinden ayırmayanların yanı sıra temiz yürekli başka erkekler de vardı bu dünyada. Meier şerefsizin teki diye dünyadaki bütün erkeklere öfkelenmek doğru değildi! Amanda düşündü, daha iyisini seçmediği için kendine öfkelenmeliydi. Her insan genç yaşlarında verirdi kararını. Ve bu kararının doğru olmadığını da çoğu kez ileride fark ederdi.

Wolfgang Pagel bir güzel yıkanmış, üstü başını değiştirmiş odaya girdiğinde masasının hazır olduğunu, yemeğin tencerede beklediğini gördü. Ancak çorba tabaklara henüz konmamıştı.

"Ne oldu?" diye gülümseyerek sordu. "Yemeğe başlamıyor muyuz?"

"Size posta var, Bay Pagel," dedi Amanda ve elinde tuttuğu iki mektubu uzattı. Genç adam verilen zarfları hemen aldı. Amanda da banyoyu temizleyip, toplamak için yan tarafa geçti. İşte bu birbirlerine karşılıklı anlayış göstermekti. Pagel pek üzerinde düşünmedi, fakat hissetti. Sırtını sıcak sobaya dayadı ve elinde tuttuğu mektuplara baktı. Von Studmann'dan gelenini cebine soktu. Sonra annesinden gelen mektubun zarfını ise çabucak, yırtar gibi açtı. Ancak okumaya

başlamadan önce kendine bir sigara yaktı. Bu mektupta yazanları rahat rahat okumak istiyordu, kimsenin ona "haydi, çorban soğuyor," diye seslenmeyeceğini biliyordu.

Postacıyı hep Amanda karşılardı. Sonra da gelen mektupları birbirinden ayırır, bürodaki masanın üzerine koyardı. Çiftlik idaresi, orman idaresi, çiftlik yöneticisi, villaya ve saraya gelen mektuplar masada yan yana dururdu. Pagel'e mektup geldiğinde ise onu masaya koymaz, başka bir kenara kaldırır ve genç adam işten döndükten ve yıkanıp, üstünü değiştirdikten sonra: "Size de mektup geldi, Bay Pagel!" deyip uzatırdı. Pagel zarfı açarken de odadan çıkar, onu yalnız bırakırdı.

Bu, aralarındaki bir anlaşma değildi, Amanda böyle davranmasının daha doğru olacağına karar vermişti. Çiftlikte çoğu kişinin "kabanın biridir" dediği genç kızın böyle davranışı pek ilginçti. Pagel ona geçmişi üzerine tek şey anlatmamıştı. Ne annesinden ne de Berlin'deki kızından söz etmişti. Amanda'nın yine de Pagel'in yaşamında bir şeyler olduğunu sezmesi şaşırtıcıydı. O güne dek kulağına bir şey gelmemişti, elinde tek ipucu yoktu. Berlin'den genç bir kadından mektup gelmiyordu. Arada sırada gelen tek mektup annesindendi. Bu, zarfın üzerindeki el yazısından da belli oluyordu. Fakat Amanda yine de, Bay Pagel'in Berlin'de bir kadına bağlı olduğu üzerine kolayca yemin edebilirdi. Buna öylesine emindi. Ancak emin olduğu başka bir şey de aralarındaki ilişkinin pek yolunda olmadığı idi.

Genç kız yerleri ve lavaboyu sildi. Her yer temiz mi diye şöyle bir sağına soluna bakındı. Düşündü, Pagel yemekten sonra bir dinlense iyi ederdi, ne de olsa son günlerde çok yorulmuştu. Yan odaya bir kulak kabarttı. İçeriden ses gelmiyordu. Bu sessizlik pek hoşuna gitmedi. Acaba niçin, dedi kendi kendine. Pagel keyiflendi mi ıslık almaya başlardı. Amanda oradaki iskemleye ilişti. Pagel'e pek duygular beslemiyordu, onu ne kıskanıyordu ne de ona âşıktı. Sadece yaptıkları ve yaşamı hoşuna gidiyordu. Kendi ruhunda güçlenmeye

başlayan "yaşam gücü"nü Pagel'de de seziyordu. Bu genç adam derli toplu, temiz birisiydi. Kendisini de bataktan kurtaralı daha iki, üç yıl olmamış mıydı?

Birden yan odadan gelen ıslık sesiyle Amanda irkiliverdi, düşünceleri son buldu. Ancak bu ıslık her zamanki keyifle çalınmış o melodik ıslık değildi, öfkeyle çalınmış, keskin bir ıslıktı! Ardından bir saldırı mı başlayacaktı, düşmanın üzerine mi yürünecekti? Zafer, şan ve şöhret! Amanda oturduğu yerden ayağa fırladı, aynı anda kapı hızla açıldı, Pagel'in başı göründü.

"Hey Amanda," diye bağırdı, "ne yapıyorsunuz? Karnım aç, çok aç! Haydi, koyun artık şu çorbayı tabaklara!"

Genç kız karşısındaki adamın daha önce hiç görmediği kıpkırmızı yüzüne baktı ve usul sesle: "Aklınızı mı kaçırdınız?" dedi. Sonra hızla yanından geçti masaya gitti. Genç kız tabaklara çorbayı koyarken ona bakan Pagel sordu: "Ne çorbası yaptın, Amanda?"

"Kaz eti çorbası. İçinde biraz da arpa var..." oldu Amanda'nın yanıtı.

"Ah, Amanda! Yine mi kaz eti çorbası! Kaz kanatlarını kemirip sıyırmaktan bıktım!"

"Köyün haylazlarının kazlarıma taş atmasını engelleyemediğiniz sürece her gün kaz yiyeceksiniz, Bay Pagel!" dedi Amanda çok sakin bir sesle.

"Ah, Amanda bugün şu dırdırlarınızla beni biraz rahat bıraksanız nasıl olur! Lütfen keyfimi kaçırmayın..."

"Sizin keyfiniz bozulmasın diye kazlarım taşlanmaya devam mı etsin, Bay Pagel?" diye öfkelendi Amanda. "Bana sorarsanız siz biraz daha az keyifle geçirin gününüzü, fakat çiftlikte işler yolunda gitsin. Ne de olsa siz keyif çatmak için değil, çiftlikte çalışmak için buraya geldiniz!"

Pagel başını kaldırıp, ışıldayan gözlerle Amanda'nın öfkeli yüzüne baktı. Bir an gülümsedi.

"Böyle yapmacık konuşmayı bırakın," dedi. "Bana öfkeli olmadığınızı, tabağıma kemikli bir parça yerine et ve yürek koymanızdan anlıyorum! Gerçekten de ben onları çok severek yerim. Mektuplara gelince Amanda... Sizi daha fazla öfkelendirmeden annemin ne yazdığından söz edeyim... Ben yakında baba oluyormuşum!"

"Öyle mi?" dedi Amanda. Ancak ses tonundan hâlâ heyecanlı olduğu belliydi. "Bay Pagel'in evli olduğu bugüne kadar hiç kulağıma gelmemişti."

Amanda'dan böyle bir tepkiyi beklemeyen genç Pagel önce elindeki kaşığı tabağına bıraktı, iskemlesini arkaya itti ve gözlerini açıp sordu: "Ne demek istiyorsunuz? Böyle bir şeyi de nereden çıkarıyorsunuz Amanda?"

"Yakından baba olacağınızı söylediniz de, Bay Pagel," dedi genç kız biraz alay eder gibi. "Baba olan biri evlidir de... Daha doğrusu baba olmak için evli olmak da gerekir..."

"Bence siz kazın tekisiniz, Amanda!" diye konuştu Wolfgang ve gülümsedi. Sonra çorbasını kaşıklamayı sürdürdü. Genç kız yanıt vermeyince de: "Siz sadece ağzımdan laf almak istiyorsunuz.." diye ekledi. "Fakat ben yemeğime devam edeceğim..."

Bir süre ikisi de konuşmadı. Sonra bu sessizliği bozan Amanda oldu:

"Merak ediyorum, acaba genç bayan da anne olacağını öğrenince sizin gibi ıslık çalıp, çevresindeki insanları hor görmeye başladı mı?"

"Olabilir, Amanda," dedi Pagel. "Sanırım genç bayan o anda pek neşelenmedi. Ya da biraz olsun sevinmesine karşın bunu çevresine belli etmedi..."

"Ben sizin yerinizde olsam," diye Amanda onun sözünü kesti, "hemen gider onunla evlenirim!"

"Ben de bunu düşündüm, Amanda," dedi, genç adam, "fakat şu anda yanına gitmemi yasaklamış!"

"Yasaklamış mı?" Amanda birden heyecanlanmış gibi sesini yükseltti. "Fakat o kadın sizden bir çocuk bekliyor..."

"Bu doğru!" dedi Pagel. "Siz de benim gibi düşünüyorsunuz..."

"Öyleyse..." Amanda'nın yüzü kızardı. "Öyleyse..." diye tekrarladı. "Ben olsam..." dedi ve sustu.

"Siz olsanız ne yapardınız? Söyleyin lütfen!" Pagel'in yüzü ciddileşmişti.

Amanda sesini çıkarmadan bir süre genç adama baktı. Onu ilgilendirmeyen bu konuya girdiği için kendi kendine öfkelendi. Sonra Pagel'e de öfke duyduğunu fark etti. Çünkü onun da bu konudan söz açılınca düşüncesizce bir şeyler söyleyen diğer erkeklerden hiç farkı yoktu. Amanda onu daha başka biri sanmıştı. Genç adamı şöyle bir süzdü. Gözlerinin yanındaki küçük kırışlar dikkatini çekti. Ancak bu suskunluğuna ve durgun bakışlarına karşın sevinç duyduğuna inandı. Sanki meraklı sorular sorduğu için onunla alay ediyordu. Amanda onun nasıl biri olduğunu çok iyi anlamıştı. Pagel mutlu biriydi, onun şu andaki mutluluğu salgın bir hastalık örneği genç kıza da geçiverdi. Yutkundu. Sonra da konuyu değiştirmek istermiş gibi: "Ben sizin yerinizde olsam yemekten sonra yarım saat kadar şöyle bir uzanıp, dinlenirim," dedi. "Odanız sıcak sayılır... Bir battaniye de koydum yatağın üzerine."

Pagel şaşırmış gibi Amanda'ya baktı, fakat hemen kendini topladı ve genç kızın önerisini kabullenmiş gibi: "Çok güzel, bu defalık dediğinizi yerine getireceğim!" diye mırıldandı. "Fakat yarım saat sonra uyandırın beni..." Ancak kapıyı arkasından kapatmadan önce şöyle bir döndü ve: "Sanırım Noel öncesi evleneceğim," dedi. "Çünkü oğlumuz o günlerde dünyaya gelecekmiş..."

Ve genç kızın yanıtını beklemeden kapıyı kapattı. Onun için bu konu o kadar önemli değildi ve şimdilik kapanmıştı. Amanda da öğrenmek istediğini öğrendiği için daha çok sormak niyetinde değildi. Gürültü yapmadan yemek masasını topladı, bulaşıkları küçük

mutfağa taşıdı ve yarım saatin tadını çıkarmak istediği için sobanın yanındaki koltuğa oturdu.

Pagel'in bu yarım saatte uyumayacağını biliyordu. O mutlaka annesinden gelen mektubu bir daha okuyacak, diye düşündü.

4

Gerçekten de Pagel mektubu bir daha okumaya niyetliydi. Ancak yatağa uzanır uzanmaz ne kadar yorgun olduğunu fark etti. Uyku, üzerini sıcak bir örtü gibi örttü. İlk cümlelerde aralık başında baba olacağı ve Petra'nın zamanı geldiğinde ona mektup yollayacağı yazıyordu. Gözleri kapanırken o günleri düşlemeye başladı... Keyiflendiğini hissetti, rahatladı ve dudaklarında bir gülümseme uykuya daldı.

Düşünde bir çocuğu gördü. Bu çocuk kendisiydi. Üzerinde beyaz denizci üniforması taşıyan küçük Wolfgang'a biraz hayretle baktı. Mavi yakalığına küçük bir çapa işlenmişti. Çocuk kocaman bir erik ağacının altında duruyordu. Ağacın dalları sapsarı eriklerle doluydu. Çocuk ayaklarının ucunda yükseldi, dallara doğru uzandı. Kısa pantolonuyla uzun çorapları arasındaki çıplak dizlerinden birinde yara vardı. Düşmüş olacaktı. Fakat yara kabuk bağlamaya başlamıştı. Kendini zorlamasına karşın dallardaki eriklere yetişemedi. Sonra birinin ona seslendiğini duydu. Ses verandadan geliyordu. Annesi olacaktı. Fakat hemen fark etti, ses dalların arasından, ağacın doruğundan geliyordu. Ve Peter'inin sesiydi:

"Sevgili ağaç sallan, silkelen,
düşür üzerindeki bütün erikleri..."

Ve erik ağacı sallandı, titredi ve bir altın yağmur gibi bütün eriklerini çocuğun üzerine yağdırdı. Düştüler, düştüler, altından bir

yağmur gibi yerlere, yemyeşil çimenlere... Sapsarı su nergislerini andırdılar. Ve küçük çocuk neşelendi, sevinç çığlıkları attı, eğildi erikleri topladı. Pagel onu seyretmeyi sürdürdü. Yavaş yavaş düşündeki çocuk büyüdü, bir erkek oldu, hiç kimse, Peter'i de, dalları sallayıp, ayaklarının dibine olgun erikleri düşürmedi. Az önceki güzel düş kayboldu, uzaklaştı, karanlığa dönüştü. Pagel bu karanlığın içine girdi, düşüncelerini aldı, birlikte götürdü. Kimse rahatsız etmesin beni!

"Hayır, şu anda onu rahatsız edemem," diye konuştu Amanda. "Sonra bir daha gelseniz daha iyi edersiniz!"

Öfkeyle Sophie Kowalewski'ye baktı. Fakat Sophie hiç öfkeli değildi. Rica eder gibi sordu: "Acaba burada bekleyebilir miyim?"

"Bay Pagel'in uyanır uyanmaz hemen tarlalara gitmesi gerekiyor. Size ayıracak hiç zamanı yok!"

"Fakat babama buraya gelmemi söylemiş..." diye konuştu Sophie. Tabii bu pek doğru değildi. "Bay Pagel patates tarlasında çalışmamı istiyormuş..." Dudaklarında acı bir gülümseme belirdi.

"Patates tarlasında mı?" dedi sobanın yanında durmakta olan Amanda. Sophie sırtını pencereye yaslamıştı. "Bay Pagel çok haklı. Hem patates tarlasında çalışmak şeyden..."

Amanda cümlesini bitirmedi, aniden sustu.

"Ne demek istiyorsunuz, Hanımefendi? Sizin gibi burada sıcak sobaya dayanıp durmaktan mı? Eğer bunu demek istediyseniz çok haklısınız..."

"Bazı insan kendini herkesten daha kurnaz sanır," diye Amanda üst perdeden konuştu. "Fakat fazla kurnazlık budalalıktır, der hep von Kuckhoff Hanımefendi!"

"Peki siz nesiniz, kurnaz mı aptal mı?" diye Kowalewski sırıtarak sordu ve yazı masasının iskemlesine kurulur gibi oturdu.

"Burası size göre bir yer değil küçükhanım!" Amanda birden sesini yükseltti ve hızla masaya sokulup, Sophie'nin oturduğu iskemleyi sallamaya başladı. "Size başka bir yerde yer ayırdılar..."

Sophie başını çevirip, merakla Amanda'ya baktı. Fakat öyle pek kolay alt olmaya niyetli değildi. Oturmaya devam etti. "Ne zaman gitmem gerektiğini bana siz değil, Bay Pagel söyler!" Sesi buz gibi çıkmıştı. "Siz burada sadece yatakları yapıyorsunuz, öyle değil mi küçükhanım?"

"Evet, o yatağın içine girmiyorum!" diye Amanda bağırdı ve Sophie'nin oturduğu iskemleyi hızla çekmek istedi.

Sophie hiç umursamadı. "Herhalde Bay Pagel istemediği için küçükhanım, yalan mı? O öncekinden daha zevkli biri olmalı!"

"Siz böyle konuşmak cesaretini nereden buluyorsunuz?" diye Amanda bağırdı. Yüzü kireç gibi olmuştu.

Kavga tam kıvamındaydı. Karşılıklı oklar atılmış, sıra yakın savaşa gelmişti. Yan odadaki genç adamın bağrışmadan rahatsız olup, uyanmaması bir mucizeydi...

"Niçin böyle konuşmayacak mışım?" diye Sophie alay eder gibi sordu. Ancak karşıtının yüzünün gerginliğinden olacak sesi biraz yumuşak çıkmıştı. "O akşam duasında herkesin önünde söylenenleri unuttunuz mu?"

"Bana bakın küçükhanım," diye Amanda tehdit eder gibi konuştu. "Burada beşe kadar saymasını beceremeyen çok insan var. Ben onlardan biri değilim! Ben başka şeyler de biliyorum... Açık pencereden duyduklarım bana yeter..."

Bu kez Sophie'nin yüzü kireç gibi oldu. Ayağa kalktı, tokat yemiş gibi bir süre konuşmadan öyle durdu. Sonra kendini toparladı ve konuştu:

"Terbiyeli birinin her şeyi duymuş olması gerekmez!"

"Az önce yatağa girmekten söz eden biri nasıl oluyor da şimdi böyle konuşabiliyor?" Amanda yine öfkelenmişti. "Acaba hemen yanına gidip, duyduklarımı anlatsam mı?" Pagel'in uyuduğu odanın kapısına doğru baktı. "Yapsam hiç de fena olmaz..."

"Onun niçin bilmesi gerekiyor?" diye Sophie sordu. "Bu onu ilgilendiren bir şey değil ki!" Amanda bir an ne söyleyeceğini bilemiyormuş gibi sustu. Sophie devam etti: "İsteseydiniz doğru dürüst bir erkek arkadaşınız olabilirdi..."

"O artık benim arkadaşım filan değil," dedi Amanda iğrenirmiş gibi. "Benim şerefsizin biriyle şu kadar olsun ilgim yok!"

"Başkaları sizin gibi düşünemez..." diye konuştu Sophie. "Onlar sadece kabuğunu görür, içini değil. Her insan yaşamında şanssız bir dönem geçirmiş olabilir..."

"Bana göre hapishanede yıllarını geçiren biri kötü bir insandır. Oralara sadece kötüler atılır."

"İçlerinde düzelmek isteyenler niçin olmasın? Hem bu insanlar üzerine yanlış düşünenler az değil..."

"O haksız yere mi içeri atıldı, küçükhanım?" diye Amanda sordu.

Sophie bir an düşündü ve: "Hayır," diye mırıldandı.

"Bunu kabullenmenize sevindim."

"Ancak karar çok ağırdı," dedi Sophie. "O kötü bir insan değil, sadece biraz kayıtsız..."

Amanda bir an sustu, düşünmeye çalıştı. Fakat nedense hep Meier gözünün önüne geliyordu. O adam sadece kayıtsız değildi, kötüydü de. Buna karşın onu hep koruduğunu anımsadı. Sonra Sophie'ye sormak istediği şey aklına geldi: "Peki niçin hâlâ odada oturmaya devam ediyor? Değişip düzelmek istiyorsa çalışması gerekir. Sanırım biraz tembel de!"

"Bunu söylemenizi istemiyorum!" diye Sophie birden sesini yükseltti. "Odada..." Sustu, bir an ne söyleyeceğini düşündü. "Yol parasını bir araya getiremedik," dedi. "Firar sırasında kurşun da yedi..."

Sustu ve Amanda'ya baktı.

"Kurşun mu yedi? Fakat jandarmalar kimseye isabet ettirememiş ki!"

"Öyle sanıyorlar. Fakat baldırında kurşun var. Şimdi günlerdir öyle yatıyor, ne doktor, ne de bir pansuman... Bakımını ben yapıyorum. Şimdi de, tarlaya patates toplamaya gideceksin, diyorlar!"

Amanda karşısındaki genç kızın yüzüne şüpheyle baktı. "Küçükhanım, kulağıma geldiğine göre son günlerde çevrede bazı hırsızlık olayları olmuş! Ben de sanıyordum ki bu onun başının altından çıkıyor."

"Bütün gün yataktan kalkamayan birinin mi? Belki de ömür boyu kötürüm kalacak, ayağını sürüye sürüye gezecek!" Bir an sustu, düşündü. "Babama göre bu hırsızlık olayları yine Bäumer'in başının altından çıkıyor."

"Bana kalırsa Bäumer sadece ormanda hırsızlık yapıyor, kaçak avlanıyor. Öyle değil mi?" dedi Amanda.

"Sizin hiçbir şeyden haberiniz yok!" diye Sophie yine sesini yükseltti. "Bäumer'in eli her yerde! Şimdi arandığı için Altlohe'de hiçbir akrabası onu evine almıyor.. Dediğine göre her yere girip çıkıyormuş, kalacak doğru dürüst bir yer de bulamıyormuş..."

"Bütün bunları da nereden biliyorsunuz, küçükhanım?" diye Amanda sözünü kesti. "Bäumer'i çok iyi tanıyorsunuz gibi. Baksanıza onunla konuşmuşsunuz bile!"

"Ben..." Sophie ne söyleyeceğini bilemedi. Sonra heyecanla "Evet!" dedi. "Az önce gerçeği söylemedim. O bacağından yaralı değil. Berlin'e yol paramız çıksın diye sağdan soldan bir şeyler yürütüyor! Aranan bir insan başka ne yapabilir ki? Siz de akşam duasında kalkıp hiç çekinmeden bazı şeyleri itiraf etmiştiniz. Eğer insanın sevgilisi zor durumdaysa onun yanında olmak zorunda değil miyiz? Bizi ele vereceğinizi sanmıyorum! İspiyoncu olduğu için suratına bir tokat indirmiştiniz, öyle değil mi?"

"Evet, dostumu tokatlamıştım, ispiyoncu olduğu için," diye mırıldandı Amanda. "Fakat sizin dostunuz..."

"Şimdi de siz mi ispiyonculuk yapmak niyetindesiniz?" diye Sophie onun sözünü kesti. İki genç kız sustular, birbirlerine baktılar. Sonra Sophie fısıldar gibi devam etti: "İnsan birisine âşık oldu mu kafasından neler geçer benden daha iyi bilirsiniz. Başkalarının, o kötü herifin tekidir, demesi umurunuzda bile değildir. Belki onun herkesle arası iyi değil, fakat bana iyi davranıyor... Şimdi onu yarı yolda mı bırakayım! Biliyorum bunu siz de istemiyorsunuz, ele vermek de!" Amanda Backs sesini çıkarmadı. "Neulohe'de hiçbir şeye dokunmayacağına söz veriyorum. Ve cebimizde biraz paramız olduğu anda da buradan çekip gideceğiz. Fakat yeter ki siz iyi niyetli davranın. Anlaştık mı küçükhanım?"

"Amanda niçin iyi niyetli davranacakmış?"

Bu soruyu soran Wolfgang Pagel'di. Büroya girmişti. İki genç kızın arasında durdu. Yüzü kıpkırmızı olan Amanda çok heyecanlanmış gibiydi. Buraya gelirken biraz makyaj yapmış ve dudaklarına ruj süren Sophie'nin yüzünün sarardığı ise belli değildi. Genç adamın sorusuna Sophie yanıt vermedi. Sadece Amanda:

"Hemen kahvenizi hazırlayayım, Bay Pagel," dedi ve onun bir şey söylemesini beklemeden hızla bürodan çıktı.

"Ne oluyor?" diye Pagel sordu. "Kavga mı ettiniz yoksa?"

"Kesinlikle hayır!" dedi Sophie. "Sadece size benden iyi söz etmesini istedim..." Hafif bir omuz silkti, kapıya doğru baktı ve devam etti: "Babama patates tarlasında çalışmaya gitmem gerektiğini söylemişsiniz. Yoksa babam sizi yanlış mı anlamış? Fakat şu ellerime baksanıza... ben bu ellerle topraklardan nasıl patates çıkarırım?"

Ellerini genç adama doğru uzattı. Sophie iki eline de çok güzel manikür yapmıştı, tırnakları da pırıl pırıl cilalıydı. Fakat bütün bu bakıma ve ojeye karşın ellerinin köylü eli olduğu belliydi. Pagel rica eder gibi kendisine uzanan ellere dikkatle baktı ve hafifçe dokunup:

"Çok güzel!" dedi. Fakat hemen arkasından da: "Sophie oturun şuraya," diye ekledi. "Sizinle doğru dürüst bir konuşmak istiyorum!"

Sophie Kowalewski sesini çıkarmadan kendisinden isteneni yerine getirdi, karşısındaki iskemleye oturdu. Ancak yüzünün asıklığından Pagel ile pek konuşup, anlaşmaya niyetli olmadığı da belliydi.

"Bakın Sophie," diye Pagel gülümseyerek devam etti. "Birkaç yıl önce Neulohe'den büyük kente giderken bu güzel elleriniz mutlaka şimdikinden daha güzeldi, öyle değil mi? Ancak şimdi babanıza destek olmak için patates tarlasında çalışmaya gidince bir süre çirkinleşecekler... Öyle değil mi? Tekrar Berlin'e döndüğünüzde ise elleriniz kısa sürede yine eski güzelliğe kavuşacak..."

Sophie Kowalewski ellerini geri çekti. Sanki konuşma onun için sona ermişti. Sustu. Birden gözlerinde yaşlar birikti. Fısıldar gibi konuştu: "Fakat hasta anneme bakmak zorundayım! Bacaklarında su biriktiği için ne doğru dürüst yürüyebiliyor ne de ayakta durabiliyor."

"Sophie, öyleyse," dedi genç adam, "yarın sabah doktoru hemen size yollayacağım. O karar versin annenize sürekli bakım gerekip gerekmediğine." Sonra birden sustu, dikkatle karşısındaki güzel yüze baktı. Sophie'nin öfkesinin geçmediği belliydi. Ve devam etti: "Bana niçin yalan söylüyorsunuz? Önce elleriniz bozulmasın diye çalışmak istemediğinizi söylediniz. Ardından annenizin hastalığını ileri sürdünüz. Kısa süre önce tarlada karşılaştığım babanız ise bana çalışmak istediğinizi söylemişti. Bence siz gerçeği saklıyorsunuz! Fakat burada bütün çocuklar çalışırken tembel tembel ortalıkta dolaşmanız sizce doğru mu? Güçlü, kuvvetli bir kızın artık bitmiş tükenmiş yaşlı babasının verdiği cep harçlığı ile yaşaması sizce güzel bir şey mi?"

"Ben babamdan cep harçlığı filan almıyorum," diye Sophie birden sesini yükseltti. "Ben Berlin'den buraya cebimde parayla geldim!"

"Bu pek doğru değil Sophie!" dedi Pagel. "Yine gerçeği söylemiyorsunuz. Sizinle aynı trenle Neulohe'ye gelmiştik. Anımsıyor musunuz? O günkü dolar bilmem kaç bin mark idi, bugünkü dolar kuru ise bilmem kaç milyar mark! Beraberinizde getirmiş olduğu-

nuz paranın değeri günümüzde sıfır!" Sophie oturduğu yerde şöyle bir doğruldu. Bir şey söylemek istediği belliydi. "Sakın eski mücevherlerinizi sattığınızı veya Berlin'de çalıştığınız yerden maaşınızı dolarla aldığınızı söylemeye kalkışmayın! Hayır Sophie!" Pagel kesin konuşmuştu. "Ben kararımı verdim, ya yarın sabah işe geleceksiniz ya da akşama şişman hizmetçi kadını bütün çocuklarıyla birlikte babanızın evindeki boş odalara yerleştireceğim!"

Sophie'nin yüzü değişiverdi. Sabırsızlanır gibi oldu, ardından sinirlendi, öfkelendi. Pagel bakışlarını karşısındaki genç kızın yüzünden çekmedi. Güzel bir yüz, diye bir an düşündü. Fakat bu gerçek miydi? Sanki güzelliğin altında başka bir şey saklıydı, o çirkindi, her an dışarı çıkabilirdi... Ancak Sophe kendini zorladı, gülümsemeye çalıştı ve yalvarır gibi konuştu: "Lütfen, ne olur rahat bırakın beni!" dedi. "Benim yapacağım işten ne olacak? Birkaç patates fazla toplanacak diye mi her şey? Yapın bana bir iyilik!"

Başını şöyle bir kaldırdı, tekrar gülümsedi. Pagel şüphelendi. "Ne kadar patates toplayacağınız hiç önemli değil, Sophie," diye konuştu. O anda kendini von Studmann'a benzetti. "Önemli olan diğer çalışanlara kötü örnek olmamanızdır."

"Fakat bu tarla işi benim gibi güçsüz birine göre değil," diye Sophie mırıldandı. "Büyük kentte çalışmaya gitmemin nedeni de buydu ya. Bay Pagel ben tarlalarda çalışacak birisi değilimdir. Kollarımda tek adale yoktur..."

Yavaşça ayağa kalktı, sokuldu, hafifçe vücuduna dokundu. Sophie ondan küçüktü, üzerinden tatlı bir koku yükseldi. Bluzunu sıyırıp, kolunda adale olmadığını gösterdi. Bunu yaparken gözlerini genç adamın gözlerine dikmişti. Bakışlarında şuh, yalvarış ve boyun eğme vardı.

"Tarlada sadece patates çuvallarını taşıyanların adaleli olması gerekir," dedi Pagel. Suratı asıktı. "Sophie siz sadece toplayacaksınız... Bu çocuk işidir!"

"Fakat dizlerim," diye sızlandı. "Daha ilk günden dizlerimde yaralar açılacak, Bay Pagel! Bakın şu dizlerime... bakın ne kadar yumuşaklar!"

Kısa eteğini iyice yukarı çekti. Pagel beyaz jartiyerin ışıldadığını fark etti... Aynı anda kapı açıldı.

"İndirin şu eteğinizi!" diye emreder gibi konuştu.

Sophie'nin yüzü birden değişiverdi. İşte o anda güzel yüzün altındaki diğer yüz ortaya çıkıverdi. Onda alçaklık, vicdansızlık okunuyordu!

"Rahat bırakın beni! Nedir benden istediğiniz?" diye bağırdı ve kapıda durmakta olan Amanda Backs'a sürtünerek dışarı fırladı.

Amanda elindeki kahve tepsisini hiç sesini çıkarmadan masanın üzerine bıraktı. Donuk bir yüzle sadece: "Kahveniz hazır, Bay Pagel!" dedi.

"Ne biçim bir karı bu!" diye Pagel öfkeyle konuştu. Öfkesinden nefes nefesiydi. "Amanda, az kalsın baştan çıkarılacaktım!" Amanda sustu, sadece yüzüne baktı. "Belki de..." diye genç adam devam etti, "belki de ben onu baştan çıkarıyorum gibi bir durum yaratmak istedi!" Sustu, dudaklarında hafif bir gülümseme öyle durdu. "Birazcık patates toplamamak için bütün bunlara ne gerek var? Anlamıyorum..."

"Ben sizin yerinizde olsam bu kızla uğraşmaktan vazgeçerdim," diye Amanda mırıldandı.

"Evet, evet, Sophie Kowalewski'yi korumak istemenizi anlıyorum... Fakat bu tembelliğe ne gerek var?"

"Ben onu korumak filan istemiyorum, Bay Pagel. Çünkü o kız beni ilgilendirmiyor. Bana sorarsanız, siz de onunla ilgilenmekten vazgeçin!" Bir an sustu, yüzüne şöyle bir baktı ve: "Kahveniz soğuyor!" diye mırıldandı. Sonra bürodan çıktı gitti.

Pagel bir an kızın peşinden baktı. Kavrayamadığı bazı şeyler olduğunu sezdi. Fakat şimdi onları çözecek zamanı yoktu. Masaya

oturdu, kahvesinden bir yudum aldı. Von Studmann'dan gelen şu mektubu okumalıydı!

5

On beş dakika sonra Wolfgang Pagel bisikletine binmiş hızla ormana doğru gidiyordu. Saat beşe yaklaşmıştı. Acele etmesi gerekiyordu. Hava kararırsa orman korucusu Kniebusch evine dönerdi. Onu bir an önce bulmalıydı. Yaşlı adam nedense son zamanlarda hava karardığında ormanda kalmak istemiyordu. Beraberinde çalışanları orada bırakıp, evine gidiyordu.

"Tuhaf biri oldu," diyordu onu tanıyanlar. "Nedense karanlıkta ormanda kalmaya korkuyor..."

Kniebusch artık pek konuşmuyordu da, daha çok başkalarının söylediğini dinliyordu. Daha doğrusu dinlemiyor, sadece şöyle bir kulak kabartıyordu. Ne kendisi bir şey anlatıyordu ne de anlatılanları önemsiyordu. Yaşlı adamdaki bu değişim 1 Ekim günü kendini göstermişti. Kniebusch o sabah yanına aldığı bir grup silahlanmış Neuloheli köylü ile Ostade'ye doğru yürüyüşe geçmişti. Amaçları yapılacak darbeye katılarak kızıl hükümeti devirmekti!

Pagel, konuşmasını seven biri olarak tanıdığı orman korucusundaki değişikliği fark ettiğinde bunu darbenin başarısızlığa uğramış olmasına bağlamıştı. Düş kırıklığına uğramış yaşlı adam artık kimseye güvenmediği için suskunluğu yeğliyor olacak, diye düşünmüştü. Kniebusch olup bitenlerden pek söz etmiyordu, fakat son zamanlarda gazetelerde yazanlara, sağda solda anlatılanlara inanmak gerekirse mücadeleye hazır silahlı gruplar Rayh ordusu kışlalarının önünde toplanıp, askerî birliklerden hükümete karşı yaptıkları ayaklanmaya katılmalarını talep etmişti. Fakat Rayh ordusu bu girişime sadece "hayır" demekle yetinmişti!

Bu "hayır"ı toplum içindeki inandırıcılığını yitirmemek isteyen ordunun göstermelik bir nazlanması kabul eden darbeciler de kısa bir kararsızlığın ardından –onlar da inandırıcılıklarını yitirmemek amacıyla– hükümet güçleriyle kısa bir mücadeleye girişmişlerdi. Yarım veya bir düzine kurşun sıkılmıştı! Darbeciler teker teker kendilerini geri çekmişti. Yetenekli ve girişken birçok maceracının her şeyi göze alarak aylar boyu bütün gücünü verdiği girişim de, geride iki veya üç ölü bırakarak kısa süre sonra dağılmış, son bulmuştu. Bir düzine kadar darbecinin tutuklanmış olduğu da söyleniyordu. Bu, dönemin bir simgesiydi. O yıllarda çoktandır var olan birçok şey çözülüp, parçalanıyor, oluşmakta olanlar da daha başlangıçta batıyor, birçok istek gerçekleşemiyordu. Yürekli insanlarla toplum alay ediyordu. Bu toplumda herkes tek başınaydı! İşte birçok insanın yürekten destek verdiği, katıldığı, bütün ümitlerini bağladığı bu darbe de çabucak sona ermişti.

Pagel o günlerde düşündü, Kniebusch gibi birinin de düş kırıklığına uğrayıp, artık kimseyle konuşmamasını anlamak gerekirdi. Ancak yaşlı adamın davranışlarında uzun süre bir değişiklik olmadı, ürkekliği ve suskunluğu devam etti, bakışları da gittikçe söndü. Pagel orman korucusu Kniebusch'un ellerinin titremeye, ak sakalının seyrekleşmeye başladığını gördü. Başarısız darbe girişiminin ardından çok geçmişti; ben nedenleri yanlış yerde arıyorum, diye düşündü Pagel.

Yarım saate yakındır orman yollarında pedal basıyordu. Kafasındaki tek düşünce yaşlı Kniebusch'du. Wolfgang Pagel çoğu zaman kafasına takılan bir şey oldu mu onun üzerinde hep ısrarla düşünen biriydi. Ancak son haftalarda olup biten bazı olaylar nedeniyle sanki bu özelliğini yitirmiş, olup bitene kafa yormaya pek zaman bulamamıştı. Son günlerde tarladan tarlaya gidip gelirken veya uzun orman yollarında pedal basarken düşünmeye yine zaman ayırabiliyordu. Pagel hissediyordu, ancak çevresindeki gelişmelere kafa yorduğu

sürece bu dünyayı daha iyi anlayabilirdi. Örneğin şimdi orman korucusu Kniebusch'un suskun ve korkak davranışlarını görmek onun için yeterli değildi, ondaki bu değişikliğin nedenlerini de bilmek zorundaydı!

Anılarında geçmişe döndüğünde haftalar önce ormanda karşısına sarhoş Meier'in çıktığı gözünün önüne geldi. Bu adamın otomobilinde oturan orman korucusu Kniebusch'un da en az onun kadar sarhoş olduğunu anımsadı. Ormandaki silah deposunun ortaya çıkmasında en büyük suç Meier denen o herifteydi. Bu aynı zamanda teğmenin de sonu olmuştu. Pagel ufak tefek Meier'in nasıl biri olduğunu Amanda Backs'ın tokat attığı gün anlamıştı. Şimdi tuhafına giden, iki sarhoş ormanda karşısına çıktığında Kniebusch'a niçin kafa yormamış olduğu idi. Fakat yaşlı adamı ve son davranışlarını düşündükçe Meier'e bilgi verenin o olduğuna iyice inandı. Ve tanıdığı Kniebusch bunu mutlaka bilerek yapmamıştı.

Genç Pagel başka bir şeyi de gözünün önüne getirdi. Firarilerin saraydaki o eğlencesini, salonun berbat durumunu, yaşlı hizmetçinin jandarmaların karşısında hüngür hüngür ağlayışını, şişman komiserin orman korucusunun evine yolladığı adamının eli boş dönüşünü de anımsadı. Pagel düşündü, adam niçin aratmıştı Kniebusch'u? Tabii ondan şüphelendiği ve onu sorgulamak istediği için! Peki orman korucusu niçin gece yarısı evinde değildi? Bu hep çekingen adam niçin darbeye katılmıştı? Şimdi de darbeyle ilgili sorulardan değil, silah deposuyla ilgili sorulardan kaçındığı için ortadan kaybolmuştu.

Ve Pagel o akşam orman yolundaki halini düşündü. Diğerleri önden yürümüştü. Şişman polis de bir şeyler anlattıktan sonra yoluna devam etmişti. Yorgunluktan bitkin, üstü başı ıslak, Ostade'ye dönmek niyetindeydi. İşte o gece Kniebusch'un karşısına, kaçmak istediği polis çıkmış olacaktı. Adam mutlaka bir sürü şey sormuştu. Wolfgang Pagel biliyordu, onun soruları acımasız sorulardı! Orman korucusu Kniebusch'un suskunluğu ve ürkekliği de o gece başlamış

olacaktı. Kıl payı da olsa kendini kurtarabilmişti. Korkuyla evine dönmüş ve susmuştu. Korkmasının nedeni neydi? Niçin artık hava kararda mı ormanda kalamıyordu?

Pagel bu düşündükleriyle kendini biraz rahatlamış hissetti. Fakat istediği sonuca varmadığını da biliyordu. Kafasında çözülmemiş şeyler kalmıştı. O da şişman adamla yaptığı yürüyüşten sonraki günlerde hava karardığında ormanda tek başına kalmak istememişti. Güneşin batmasıyla heyecanlandığını hissettiğinde bisikletine atladığı gibi bütün gücüyle pedallara basmış ve açık alana çıkmıştı. Her defasında kendi kendine, bu orman 30 Eylül'den önceki orman, değişen bir şey yok ki, demiş ve yatışmaya çabalamıştı. Aradan geçen günlerde de korkusunu yenmeyi başarmıştı.

Pagel düşünmeye devam etti, tabii o uğursuz gecede darbenin başarısız olduğu haberini köyde veya ormanda karşısına çıkan şişman adamdan öğrenen ve kendini suçlu hisseden Kniebusch hemen 'Kara Topraklar'daki silah deposuna gitmiş, orada teğmenin cesediyle karşılaşmış da olabilirdi! Bu gelişmeler onda panik yaratmış olacaktı... Evet, evet, her şey böyle olup bitmişti.

Fakat az sonra Pagel'in aklına başka şeyler de geldi. Yaşlı orman korucusunu böylesine korkutan karşılaştığı ölü teğmen değil, bambaşka bir şeydi. Hayır, hayır, ne ölü teğmendi ne de şişman polis! Şişman adam öfkelendiği anda karşısındakine yumruğunu indiren biri olabilirdi. Fakat kurbanına haftalarca eziyet edebileceğini Pagel gözünün önüne getiremedi. Hayır, o böyle biri değildi. Pagel kafasından geçirdiklerine bir yanıt bulmasının hiç de kolay olmadığını kavradı. Ne kadar kafa yorarsa yorsun bir çözüme ulaşamıyordu. Ufak tefek Meier'i sık sık gözünün önüne getiriyor, fakat sonra yine vazgeçiyordu. Ona buralarda mutlaka bir daha rastlanmayacaktı. Meier'in orman korucusuyla işi kalmamıştı. Pagel uzun uzun düşünmesine karşın bir sonuca ulaşamadığını fark etti. En iyisi bu yaşlı adama dostça davranmaktı. Belki o başkalarına örnek olacak

biri değildi, ancak yaşamının son yıllarında böylesine acı çekmesine de gerek yoktu. Pagel belki Kniebusch'u korkutan, ona ıstırap veren şeyin ne olduğunu zamanla öğrenebilir, onunla dostça konuşarak korkusunu yenmesine yardımcı olabilirdi.

Ve kendini birden ağaçların çok sık olduğu bölgede buldu. Burada çoğunlukla yüksek kayın ağaçları vardı. Yaprakları henüz dökülmemişti. Ağaç kesme zamanı olmamasına karşın Kniebusch yanındaki iki yardımcısına hangilerinin kesilmesi gerektiğini işaret ediyordu. Bir süre sonra yanlarına alacakları işçilere emirler verecek bu adamlar da Kniebusch'un gösterdiği ağaçları ellerindeki baltalarla işaretliyorlardı. Kayın ağaçlarının gövdelerinden kopan iri iri kabuklar yere düşüyordu. Sen bir süre daha yaşayacaksın, belki kışı geçireceksin, fakat baharı göremeyeceksin! Ellerinde kocaman baltalar yanına gelecek orman işçileri seni bedenindeki bu yaradan tanıyacak!

Aslında Yaşlı Kniebusch'un işi epik bir işti! Hangi ağacın öleceğine, hangi ağacın yaşayacağına karar veriyordu. Ölmesi gereken de bazen hemen öldürülmüyor, bir süre daha yaşamasına izin veriliyordu. Ölüm kararı alındığında ölümünün ne zaman olacağını bilemiyordu. Bu nedenle de Pagel'in gözünde Kniebusch'un işinde tekinsiz bir yan vardı. Şimdi Kniebusch'un bir şeyler mırıldana mırıldana, ikide bir öksürerek, sorunları ve korkusuyla omuzları çökmüş, iyice yaşlanmış, ağaçtan ağaca gitmesi, kemikleri fırlamış parmağıyla ölümüne karar verdiği ağacı göstermesi Pagel'in gözünde çok garip bir epik tiyatroydu! Çünkü ağaç ölümlerine karar verenin üzerinde de ölüm dolaşıyordu. Ona bir süre tanınmış olduğunu belki de biliyordu. Kniebusch'un ağaçtan ağaca giderken titreyen parmağıyla işaret ettiği ağaçlara küçük baltalarını indiren adamlar arkalarında artık yara almış ağaçlar bırakıyordu!

Pagel, az ötede duran orman korucusu Kniebusch'u nezaketle selamladı: "İyi günler dilerim!" Yaşlı adam başını şöyle bir çevirdi

ve fok balığını andıran gözleriyle Pagel'i baştan aşağı süzdü. Sonra homurdanarak bir şeyler söyledi ve adamlarına ağaçları işaret etmeyi sürdürdü. Pagel bir sigara yaktı ve iki eli cebinde Kniebusch'un yanında yürüdü. Onu rahatsız etmemek için pek sokulmadı, hiç sesini de çıkarmadı. Yaşlı adamın işçilerine nedense normalden az ağacı işaret ettiği dikkatini çekti. Pagel'e göre sağda solda kesilmesi gereken birçok yaşlı ağaç vardı. Başkası olsa çoğunun kesilmesini isterdi! Dayanamadı, az sonra: "Bay Kniebusch bugün çok az ağacı işaretletiyorsunuz," demeden edemedi.

Orman korucusu başını ona doğru çevirdi ve bir şeyler homurdandı. Az sonra parmağıyla bir ağacı gösterdi. Tam adamlardan biri baltasını kaldırmıştı ki: "Hayır, hayır!" diye seslendi. "Vazgeçtim!"

Ancak balta aynı anda gövdeye indi, kalın bir kabuk kopup yere düştü. "Bu gövde hastalıklı!" dedi yardımcısı.

Kniebusch lanet okur gibi homurdandı, öfkeyle Pagel'e doğru şöyle bir baktı ve başı önünde yoluna devam etti. Yürürken ağaçlara bakmıyordu, işini birden unutmuştu.

"Siz sadece size söyleneni yapacaksınız!" diye Pagel çalışanlara seslendi.

"Fakat Bay Pagel," dedi adamlardan biri, "Bugün burada yaptıklarımız saçmasapan şeyler. Son günlerde, hatta bugün sabahtan bir sürü ağaca işaret koydurttu. Şimdi öğleden sonra ise sanki bundan vazgeçti. Bay Pagel her taraf kesilecek ağaç dolu, bir sürü hastalıklı ağaç var burada. Ona gösteriyoruz, fakat o başını sallayıp, yoluna devam ediyor. Davranışları birden çocuklaştı. Bütün gün ormanda boş yere dolaşıp duruyoruz ve karşılığında altmış milyar gündelik alıyoruz..."

"Ah, Karl, böyle konuşup durma!" diye diğer işçi araya girdi. "Ona ne olduğunu Bay Pagel de biliyor. Buraya boşuna mı geldi sanıyorsun? Son saatlerce iyice kafayı üşütmüş gibi..."

"Kapatın bakayım çenenizi!" diye Pagel sesini yükseltti.

Birkaç adım ötede duran orman koruyucusu konuştuklarını anlamış olmalıydı. Fakat başını kaldırmadan sessizce durmaya devam etti. Pagel ve diğerleri sustular, sadece bakıştılar. Kniebusch birden onlara doğru döndü ve: "Bugünlük paydos!" dedi. Sonra tüfeğinin kayışını tutup, hızlı adımlarla yürüdü ve yola çıktı.

"Fakat saat üç buçuk bile olmadı!" dedi işçilerden biri ve kol saatini gösterdi. "Hava beşe çeyrek kala kararıyor! Bay Pagel, bize bu saatte paydos yaptırtması akılsızlık değil mi?"

"Ah, Karl bırak böyle konuşmayı!" diye atıldı yanındaki adam. "Ormandan korkmasının bir nedeni olmalı! Köylülerin dediğine göre 'Kara Topraklar'daki adamın hayaleti hava kardıktan sonra ortalıkta geziniyormuş. Kendisini aradığı sanan Kniebusch da hava kararmadan buradan kaçmak istiyor..."

Pagel öfkesinin artmaya başladığını sezdi, ancak kendini tuttu. Sadece: "Bana bakın, Bay Kniebusch sizin şefiniz," dedi. "O ne diyorsa yerine getireceksiniz, anlaşıldı mı?"

"Fakat onun gibi bir kaçığın söylediklerini yerine getirmek zorunda değilim," diye homurdandı adam. "Evet, o aklını kaçırmış!"

"Siz bana baksanıza..." dedi Pagel. Bu kez sesini iyice yükseltmişti.

Fakat orman işçisi onun sözünü kesti: "Vicdan azabı duyduğunu herkes görüyor! Ölünün tabancası hiç bulunmadı. Hem bazılarının dediğine göre teğmen tabancayla değil tüfekle vurulmuş..."

"Öyle mi?" diye Pagel bağırdı. "Sizin dedikoducu bir karıdan farkınız yok!" O anda tepesi tam atmıştı. "Ortalıkta dolaşan bazı saçmasapan şeyleri üzerinde hiç kafa yormadan böyle anlatıp durmaya utanmıyor musunuz? Kniebusch kendi halinde iyi bir insan. Şimdi böyle konuşarak onun zor yaşamını daha çok zorlaştırdığınızın farkında değil misiniz?"

"Siz çok haklısınız, Bay Pagel," diğer adam atıldı. "Ben ona hep diyorum ki..."

"Saçmalama, Karl," diye arkadaşı sözünü kesti. "Bir memurun diğerine hep arka çıktığını bilmiyor musun? Bir yerden pis kokular yükselmese ben ağzımı açar mıydım sanıyorsun? Ve bu adamın üzerinden kötü kokular yükseliyor..."

"Sizin işinize son verildi!" diye Pagel bağırdı. "Göreviniz şu anda bitti! Kaldığınız odayı boşaltmanız için de size bir hafta süre veriyorum. İyi akşamlar."

Ve olduğu yerde döndü, yabanmersinlerinin arasından geçerek bisikletine doğru yürüdü. Kendini pek iyi hissetmiyordu. Bu zavallı herif ne yapsındı, kaba ve budalaysa? Fakat Kniebusch'un da artık yaşlı, tükenmiş ve hasta olması kendi suçu muydu? Ağaçların budandığı veya kesildiği bu aylarda genç orman işçisi her yerde iş bulabilirdi. Yaşlı orman korucusunun yaşama geri dönmesi ise çok zordu.

Bütün gücüyle pedallara bastı. O anda annesinden gelen mektubu düşündü. Bundan birkaç saat önce kendini çok mutlu hissetmişti. Fakat o mektupta anlatılanlar uzaklardaydı. Ne kadar çaba gösterse yakınına gelemiyorlardı. Kapkaranlık, silme ağaç dolu ormanda ötelerden seçilen, fakat çalılar ve dallardan bir türlü yanına ulaşılamayan, ikide bir kaybolan, sonra tekrar görünen bir ışıktı o mektup!

Az sonra, efendisini ormanda yitirmiş bir köpek örneği başı önünde yürüyen Kniebusch'a yetişti. Yanına gelen Pagel bisikletinden indiğinde başını bile çevirmedi. Sanki tek başınaymış gibi ayaklarını sürüye sürüye yoluna devam etti. Bir süre hiç konuşmadan yan yana yürüdüler. Biraz sonra sessizliği bozan Pagel oldu:

"Bay Kniebusch, Schmidt'i işten çıkardım," dedi. "Yarın sabah gelmeyecek."

Orman korucusu bir süre ona yanıt vermedi. Sonra derin bir nefes aldı ve:

"Bunun hiçbir şeye yararı yok, Pagel," diye mırıldandı.

"Niçin olmasın, Bay Kniebusch? Bir fesatçının daha az olması bir derdin de eksik olması demektir..."

"Ah, boşverin," dedi yaşlı adam. "Giden bir derdin yerine on yenisi geliyor."

"Peki, bugün hangi yeni dertler geldi?" diye sordu Pagel.

Kniebusch bu soruyu beğenmemiş gibi dudaklarını büzdü ve sustu. Hiç konuşmadan yürüdüler. Sonra aralarındaki sessizliği bozan Pagel oldu:

"Bay Kniebusch, bakın ne düşündüm... Bu akşam doktora telefon edip, onunla görüşeceğim. Yarın sabah ona muayeneye gidin. O size rapor versin, şöyle bir güzel dinlenin. Bunu yapacağıma söz veriyorum. Bildiğiniz gibi yılda yirmi altı hafta sigortadan para alabilirsiniz..."

"Ah, sigortanın verdiği birazcık parayla biz nasıl yaşarız?" diye yaşlı adam konuştu.

"Siz ayniyat da alıyorsunuz, Kniebusch. Bunu almaya devam edeceksiniz. Merak etmeyin, sizi aç bırakmayacağız."

"Peki ormandaki işimi kim üstlenecek?" diye yaşlı adam heyecanla sordu.

"Ağaçları işaretleme işini de bir süre ben yapabilirim," dedi Pagel ve hafifçe gülümsedi. "Orman işçilerine gelince, onları da siz dinlendiğiniz sürece çiftlikte çalıştırırız."

"Fakat Beyefendi'nin bunu kabul edeceğini sanmıyorum!" Kniebusch yine heyecanlanmıştı.

"Ah, Beyefendi mi..." diye mırıldandı Pagel. Yaşlı von Teschow'u önemsemediği ses tonundan belliydi. "Ondan bir aydır tek haber gelmedi. Buradaki işleri biz nasıl doğru buluyorsak öyle yapıyoruz. O da bunu kabullenmek zorunda!"

"Fakat aradı..." diye orman korucusu konuştu. "Bana bir mektup yazdı..."

"Ah, öyle mi?" Pagel gerçekten şaşırmıştı. "Nereden de aklına gelmiş? Sayın Beyefendi, Horst-Heinz von Teschow acaba ne arzu

ediyormuş? Yoksa geri dönüp, torununu aramamıza yardımcı olmak mı istiyor?"

Fakat orman korucusu Kniebusch bu şakayla karışık sözlere tepki göstermedi. Eskiden çok önemsediği, arasının hep iyi olmasına dikkat ettiği küçükhanım Violet onu şu anda hiç ilgilendirmiyordu. Şimdi Kniebusch'u ilgilendiren tek şey kendisiydi. Bu nedenle de Pagel'in az önce söylediklerine hemen yanıt vermedi. Bir süre düşündükten sonra: "Sizce doktor bana hasta raporu verir mi?" diye sordu.

"Tabii! Sizin sağlığınız bozuk, Kniebusch!"

"Hastalık sigortasının vereceğine ek olarak siz de mi ödeme yapacaksınız? Fakat bu yasal değil, Bay Pagel!"

"Ben burada olduğum sürece o para size verilecek, Bay Kniebusch."

"Öyleyse yarın hemen doktora gidecek ve bana hasta raporu vermesini isteyeceğim," diye konuştu orman korucusu. Sesi birden canlanmış gibiydi.

Pagel hemen yanıt vermedi. Bir şeyler daha söylemesini bekledi. Fakat yaşlı adam suskun, yanında yürümeye devam etti. Belki de şu anda sorunsuz, kavgasız ve korkusuz rahat bir yaşamı düşlüyor, diye Pagel düşündü.

"Peki, Beyefendi size neler yazmış?"

Orman korucusu düşünden uyanmış gibi kendine geldi. "Artık hasta olduğuma göre onun yapmamı istediği şeyleri yerine getirmeme gerek yok..." diye mırıldandı.

"Belki onları ben yerine getirebilirim," dedi Pagel yumuşak bir sesle.

Yanındaki yaşlı adam şaşırmış gibi Pagel'e baktı. Yüzünde bir gülümseme belirdi. Tuhaf bir görünümü vardı. Sanki bir ölü gülüyordu. "Siz yapabilirsiniz..."

"Neyi yapabilirim?"

Bakışları yine değişti, yüzü ciddileşti. "Ah, boşverin," diye homurdandı. "Şimdi size anlatacaklarımı mutlaka siz de başkalarına anlatacaksınız."

"Bay Kniebusch, siz de bilirsiniz ki ben ağzı sıkı biriyimdir."

"Fakat Hanımefendi'ye mutlaka anlatırsınız."

"Hanımefendi şu sıralar hiçbir şey dinleyecek durumda değil. Hem ona da bir şey anlatmayacağıma dair size kesin söz veriyorum."

Yaşlı adam bir süre konuşmadı. Düşündüğü belliydi. "En iyisi kimseyle konuşmamam," dedi biraz sonra. "İnsan yaşamında ne kadar az konuşursa o kadar rahat eder. Bunu zamanla çok iyi öğrendim."

"Ostade'de o şişman polisten öğrendiniz, öyle değil mi?" diye Pagel sordu.

Ve sorduğuna da pişman oldu. Karşısındaki yaşlı adamın yüzü yine kireç gibi oldu. Titreyen elini Pagel'in omzuna koydu, yüzünü yüzüne yaklaştırdı ve: "Bunu biliyorsunuz demek?" dedi. "Nereden biliyorsunuz? O mu size söyledi?"

Pagel ittiği bisikleti yere bıraktı ve orman korucusunun kolundan tutup: "Böyle konuşmamam gerekirdi," dedi. "Kendimi tutamadım, ağzımdan kaçırdım. Fakat korkmanıza hiç gerek yok. Kimse bana bir şey söylemedi. Ostade'den dönmenizin ardından çok değiştiğinizi fark ettiğim için böyle bir şey düşündüm. Hepsi o kadar."

"Gerçekten mi?" diye yaşlı adam fısıldadı. Elleri ve vücudu titremeye devam ediyordu. "O size anlatmadı mı?"

"Hayır, anlatmadı! Size namusum üzerine söz veriyorum!"

"Belki siz benim hakkımda kötü düşünmüyorsunuz, fakat bunu başkaları yapabilir," diye Kniebusch başı önünde konuştu. "Herkes parmağıyla beni gösterecek ve 'kendini Fransızlara sattı, vatan haini' diyecek..."

"Fakat siz bunu yapmadınız ki, Kniebusch. Öyle değil mi?" diye Pagel sordu. Yüzü birden çok ciddileşmişti. "Meier denen şu adam..."

"Meier denen adam beni sarhoş etti ve ağzımdan laf aldı!" diye orman korucusu sesini yükseltti. "Bunamış bir kadın gibi çok geveze olduğumu biliyordu. Meier bundan yararlandı. İnanmalısınız bana, Bay Pagel. Şişman polis de inandı. 'Salak moruk, çek git evine,' dedi. 'Bir daha da hiç sesini çıkarma!'"

"Gerçekten böyle mi söyledi?" diye Pagel sordu. "Öyleyse bundan sonra korkup, çekineceğiniz bir şey kalmadı ki, Kniebusch!"

"Fakat her şey çok berbattı!" Yaşlı adam o anda konuşmakla üzerindeki tonlarca yükün altından kurtulmak istiyor gibiydi. "Kafama bir kurşun sıksaydı çok daha iyi ederdi. 'Ölümüne neden olduğunuz adamın tozunun, ağzınızı her açtığınızda dişlerinizin arasında durduğunu hissedin..' dedi bana!"

"Durun bakayım," diye atıldı Pagel ve eliyle hafifçe yaşlı adamın dudaklarına dokundu. "O merhametsiz ve adalet nedir bilmeyen adamın biri! Teğmenin ölümünden sizden çok başkaları suçlu! Haydi şimdi gelin benimle, Kniebusch. Bisikletimi şurada yabanmersinlerinin arasına bırakayım, yarın sabah gelir alırım... Size evinize kadar eşlik edeceğim: Hemen yatarsınız. Ben de doktoru arar, akşama uğramasını rica ederim. İyice bir dinlenin..."

Kolundaki yaşlı adam ağır bir hasta gibi yürüdü. Artık güvenebileceği birisini bulduğuna inanıyordu. Yanındaki güçlünün her şeyiyle ilgileneceğine inandığı tek başına kalmış, hasta ve bitkin birisi gibi kendini ona sanki teslim etmişti. Yol boyunca hiç aralıksız, karmakarışık konuşup durdu. Yüzkarası davranışını başkalarının duymasından çok korkuyordu. Kaçak avlanan Bäumer'in onu bulabileceği olasılığı da Kniebusch'a korku veriyordu. Ne de olsa kısa süre önce ormanda dikkatini çeken bazı izler Bäumer'in yakında bir yerde olduğunun kanıtıydı. Ayrıca Violet ile uşak Räder bulun-

duğunda bazı şeylerin ortaya çıkabileceği düşüncesi de onu sonsuz korkutuyordu. Teğmenin ölümünün ardından acaba muhtar Haase faizlerini ödemeye devam edecek miydi? Meier yine ortaya çıkarsa ne yapardı? Ormanlardan sorumlu Kniebusch yazdığı mektuptaki emirleri yerine getirmediği kulağına giden Beyefendi acaba onu kapının önüne koyar mıydı? İşte bütün bunlar korkularının artmasına neden oluyordu? Korku... Korku... Mutluluk ve düş nedir bilmeyen bu adamın bütün yaşamı korku içinde geçmişti. Şimdi son günleri yaklaşırken de yaşamı iyice yavanlaşmış, sevincini iyice yitirmişti. Bunun yanı sıra korkular onu her yandan sarmaya başlamıştı. Kniebusch'u ayakta tutan yaşama isteği değil, yaşam korkusuydu.

Wolfgang Pagel yaşlı adamı yatıştırıcı, avutucu sözlerle sakinleştirmekten vazgeçti. Çünkü o bunu istemiyordu. Sanki Kniebusch her yandan üzerine gelen, onu yukarı kaldıran korku dalgalarının ortasında –boğulma tehlikesi geçirse de– kalmayı yeğliyordu.

"Bakın Bay Pagel, ben gazetede her gün insanların intihar ettiğini okuyorum. Bunların arasında yetmiş, seksen yaşında çok kişi var! Ben böyle bir şey yapamam. Korkuyorum. Evet, ben intiharı bile başaramıyorum. Hem evde beni bekleyen hasta bir kadın var. Ben ondan önce ölürsem karıma ne olacak? Karımla hiç kimse ilgilenmez! Onu yetim bir hayvan gibi ölmeye bırakırlar. İşte beni bu da korkutuyor..."

"Ah Kniebusch, bırakın böyle şeyleri!" dedi Pagel. Sesi biraz yorgun çıkmıştı. "Hemen yatağa girin, şöyle bir dinlenin. Akşama da doktor uğrayacak... İnanın bana, güzel bir uykunun ardından her şeye bambaşka bir gözle bakacaksınız! Beyefendi'den gelen mektubu verin; siz üzerinizi değiştirirken ben oturur okurum."

Yaşlı orman korucusu Kniebusch homurdanarak ceplerini karıştırdı. Mektubu buldu, Pagel'e uzattı. Genç adam pek ışık vermeyen masa lambasının yanına oturdu ve Horst-Heinz von Teschow Beyefendi'nin orman korucusuna yazdıklarını çabucak okudu. Pen-

cerenin yanındaki büyük koltukta orman korucusunun eşi oturuyordu. Köydekilerin söylediğine inanmak gerekirse kadın her geçen gün biraz daha tuhaflaşıyordu. Şişman ve çirkin kadın gözlerini dışarıdaki karanlığa dikmişti. Dizlerinin üzerinde duran kitabın kapağında altın rengi bir haç vardı. Elindeki mektubu okumaya ara vermiş olan Pagel, dinî şarkılar kitabı olacak, diye düşündü ve başını çevirip, Kniebusch'a sordu:

"Eşinizi yatağa kim götürüyor?"

"Ah, o bu akşam yatağa girmeyecek gibi..." diye konuştu yaşlı adam. "Kimi geceler saatlerce böyle oturuyor, şarkılar söyleyip duruyor. Eğer yatmak isterse bunu tek başına beceriyor."

Pagel başını çevirdi, pencerenin önünde oturmuş, gözlerini kırpmadan karanlık geceyi seyreden kadına baktı. Sonra elindeki mektubu okumaya devam etti. Bu arada orman korucusu geceliğini üzerine geçirmiş ve yatağa girmişti. Gözleri kapalı hiç kıpırdamadan öyle yatıyordu. Bembeyaz yastığın üzerinde duran, güneşten ve rüzgârdan kızarmış ak sakallı yüzünün tuhaf bir görünümü vardı.

Genç Pagel'in okuduğuna göre yaşlı von Teschow Kniebusch'dan şunları uygulamasını talep ediyordu: Neulohe çiftliğinde çalışan herkesin, damadının ailesi dahil, ormana girmesi artık yasaktı. Bu yasağa tabii davranışları küstah Pagel de dahildi. Tam genç adam öfke, düşmanlık ve yasaklarla dolu mektubun bu satırlarını okurken pencerede oturan yaşlı kadın bir şarkıya başladı.

Parmaklarından biri kitabın sayfalarının arasındaydı, fakat o sayfa açık değildi. Yaşlı kadın gecenin karanlığına bakmaya devam ederek tiz ve çatlak sesiyle bir dinî şarkı söylemekteydi. Pagel başını çevirip yatağa doğru baktı, ancak yaşlı adam hiç kıpırdamadan yatıyordu. Ak saçlarıyla başı yumuşak yastığa gömülmüştü.

"Bay Kniebusch, ben eve gidiyorum," diye konuştu Pagel. "Mektubu da şuraya bırakıyorum. Okuttuğunuz için çok teşekkür ederim. Ağzımı sıkı tutacak, hiç kimseye tek kelime olsun söylemeyeceğim."

"Anahtar kapının üzerinde, dışarıdan kilitleyebilirsiniz," diye orman korucusu mırıldandı. "Bende bir anahtar daha var, doktor gelirse onunla açarım. Uyumuyorum, onu duyacağımı sanıyorum."

"Şarkılar sizi rahatsız etmiyor galiba?" dedi Pagel.

"Şarkılar mı? Hangi şarkılar? Ah, karımın söyledikleri mi? Ben onları duymuyorum ki... Kafam düşüncelerle dolu. Dışarı çıkarken lütfen lambayı kapatın. Bize ışık gerekli değil."

"Neyi düşünüyorsunuz, Bay Kniebusch?" dedi Pagel ve gözleri kapalı, hiç kıpırdamadan öyle yatmaya devam eden yaşlı adama baktı.

"Aklıma bir şey geldi de..." Kniebusch rahatlamış gibiydi. "Düşündüm, eğer yaşamımda bir şeyi yapmamış olsaydım veya herhangi birine rastlamamış olsaydım, acaba şimdi durumum nasıl olurdu? Fakat böyle bir şeyi düşünmek hiç de kolay değil..."

"Evet, kolay değil..."

"Örneğin, Bäumer denen o herif karşıma çıkmamış veya bisikletinden yuvarlanmamış olsaydı, kim bilir her şey nasıl gelişirdi? Biraz hızlı yürümüş olsaydım, Bäumer'le karşılaşmazdım. Yürüdüğüm yol çok loştu. Eğer hızlı yürüseydim, aydınlığa varırdım, o zaman da Bäumer beni uzaktan fark eder ve gizlenirdi."

"Fakat o zaman her şey nasıl gelişirdi, Bay Kniebusch?"

"Anlamadınız mı?" diye orman korucusu sesini yükseltti. "Bäumer yanımda bisikletten düşüp, yaralanmazdı, benim de Frankfurt'taki mahkemeye gitmem gerekmezdi. Frankfurt'a gitmeyince de Meier karşıma çıkmazdı! Ben Meier'i görmeyince de gizli silahlar bulunmazdı..."

Pagel yatakta yatan adamın kemikli eline hafifçe dokundu ve:

"Bay Kniebusch, ben sizin yerinizde olsam başka şeyler düşünürdüm," dedi. "Örneğin emekli olduğunuzda neler yapabileceğiniz üzerine kafa yorardım... Von Teschow'un mektubunda da yazdığı gibi, siz de okudunuz ya, belki yakında başka bir para gelir, yaşam

yine değişir. O günlerde neler yapabileceğini biraz düşünün... Mutlaka meraklı olduğunuz bir şey var..."

"Arıcılık..."

"Gördünüz mü? Arıcılık bence çok güzel bir merak. Denemek istemez miydiniz?"

"Olabilir," diye mırıldandı yaşlı adam ve birden gözlerini açtı. "Fakat düşünün Bay Pagel, Bäumer bana bisikletiyle de çarpabilirdi. Kim bilir o zaman neler gelişirdi? Belki o zaman ben olup bitenden suçlu olmaz, böyle vicdan azabı çekmedim. Öyle değil mi?"

Pagel sustu, yine gözlerini yuman yaşlı adama düşünceli düşünceli baktı. Pencerenin yanında, bakışlarını karanlığa dikmiş, karısı tiz sesiyle dinî şarkılar söylüyordu. Sanki odada ondan başka hiç kimse yoktu. Şarkıların biri bitiyor, biri başlıyordu. Pagel tekrar yataktaki adama baktı ve:

"Fakat şimdi doktor gelene kadar dinlenin," dedi. "Ona hemen telefon edeceğim."

"Bana niçin yanıt vermiyorsunuz, Bay Pagel?" Yaşlı adam birden gözlerini açtı ve yattığı yerde doğruldu. Açık mavi, yusyuvarlak gözlerini Pagel'e dikmişti. "Öyle değil mi? O zaman bambaşka şeyler olmaz mıydı?"

"Siz vicdan azabı çekiyorsunuz ve kendinizi aklamak istiyorsunuz, Bay Kniebusch! Doğru değil mi?" Bu kez soran Pagel'di. "Fakat bir insan yüzde yüz suçsuz olduğuna inandığı zaman aklanır! Ben sizin yerinizde olsam kendimi artık arıcılığa verirdim... İyi geceler!"

Pagel ışığı söndürdü ve hızla odayı terk etti. Dış kapıyı kapattı. Hava kararmıştı. Belki patateslerin depolandığı yerde birkaç kişiye rastlarım, diye düşündü.

6

Pagel'in gitmek istediği yer çiftlik binalarına beş dakika uzaktaydı. Burada üç yol bir araya geliyordu. İki yanı ormanlıktı. Ulaşımı kolaydı, ormanın ağaçları, patatesleri soğuk doğu ve kuzey rüzgârlarından koruyordu. Ancak kışın henüz gelmediği şu günlerde patateslerin gözden uzak bu yerde depolanması biraz tehlikeliydi. Patates çalmak isteyenler kimseye görünmeden buraya geliyor ve sonra da ormanın sık ağaçları arasından yine kolayca gözden kayboluyorlardı.

Pagel her sabah geldiğinde, altında patates yatan toprak yığınlarında küçük çukurlarla karşılaşıyordu. Bu yıl da kış öncesi buraya beş bin kilodan fazla patates depolanmıştı. Tabii hırsızların götürdüğü iki yüz, üç yüz kilo önemsiz sayılırdı. Fakat hırsızların kazdığı çukurlardı Pagel'i öfkelendiren. Hem onları tekrar kapatmak insanı uğraştırıyordu, hem de açık çukurların altında depolanmış diğer patatesler soğuk gecelerde donabiliyordu. Pagel'i kızdıran başka bir şey de düşüncesizlikti. Bazıları ona toplanan patateslerin buraya değil de, çiftliğe daha yakın bir yere depolanmasını önermişti. Deneyimli birisi bu kış yiyecek sıkıntısı beklendiğini önceden kestirebilirdi. Pagel bu arada şunu da kavramıştı, eğer patatesler denetimi kolay, çiftliğe yakın diğer yere depolanmış olsaydı Neulohe köylüleri çalışmaya gelirdi. Şimdi ise çalışmadan geceleri depodan patates çalmak onlar için çok kolay bir şeydi. Günlerce sabahtan akşama soğukta toprakları kazıp, elde edeceklerini bir gecede depodan götürmek hiç de zor değildi! Bunu yapanlara kızmak da zordu. Çok şeyden yoksundular, açlık çekiyorlardı, alıp götürdükleri pek fazla bir şey sayılmazdı. Bunun kime zararı vardı...

Pagel kafasında bu gibi düşüncelerle toprak yığınlarının çevresinde dolanıp durdu. Çalışanlar tabii çoktan gitmişti, hırsızlar da henüz uğramamıştı. Buraya boşuna geldiğini kavradı. Fakat aynı anda belki de boşuna gelmediğini fark etti. Ayağı bir küreğe takıldı.

Nemli gecede bunu toprakta bırakmak olmazdı. Eğilip yerden aldı. Aletlerin durduğu barakaya götürmeliydi. Bir adım sonra ayağı tekrar bir şeye takıldı. yan yana iki kürek sokuluydu toprakta. Onları da aldı. Az ötede iki tırmık da dikkatini çekti, sonra kürekler... Hepsini tek başına taşıması mümkün değildi. Birden öfkelendi, kendini az ötede duran bir saman balyasının üzerine bıraktı. Keyfi kaçmıştı. Neulohe'ye geldiğinden bu yana hep birçok işe koşmuş, sinirlenmeden, diğerlerine cana yakın davranmaya çalışarak, en zor şeylerin bile altından kalkmaya çaba göstermişti. Çoğu gün sabahtan akşama, hatta kimi zaman gece yarılarına kadar çalışıp durmuştu. Fakat insanlar gittikçe daha kayıtsız, gevşek ve tembel olmaya başlamıştı. Şimdi bulduğu on beş kürek, çapa ve tırmık bütün gece burada kalsaydı hemen paslanmaya başlardı.

Başı iki elinin arasında saman balyasının üzerine oturmuş, düşünüyordu. O farkında olmadan zifiri karanlık bastı. Az ötede orman ağaç dalları hışırdıyor, yapraklarından yağmur suları damlıyordu. Ürperdiğini hissetti. O anda istekli olsaydı, kendini canlı ve girişken hissetseydi kalkar doğru çiftliğe gider, çalışan işçileri arayıp, bulur ve aletlerini toplamaları, barakaya taşımaları için hemen buraya yollardı. Fakat Pagel'in gücü kalmamıştı. Şu anda hiç kimseyi aramak, söyledikleri saçmalıkları dinlemek ve onlarla tartışmak istemiyordu. Tükenmişti, bomboştu. O anda ağlamak geldi içinden. Öyle oturmaya devam etti. Canı sıkkındı, içi ıssız bir arazi gibi bomboştu. Bir sigara yakmaya bile gücü yoktu.

Hiç kıpırdamadan oturmaya devam etti. Birden kafası sayısız düşünceyle dolmuştu; fakat içlerinde güzel olanı yoktu. Hepsi de sorunlu, sıkıntılı ve endişeliydi. Az önce okuduğu yaşlı von Teschow'un mektubunu gözünün önüne getirdi. Bu sonun başlangıcı, dedi kendi kendine. Hayır, hayır, bu bir sondu. Kızının sorunlarından kaçan yaşlı adam artık sadece kendini düşünüyordu. Kirayı anımsamıştı, onu talep ediyordu! Mutlaka parasını ödemeyeceğini bildiği kira-

cısından bir an önce kurtulmayı planlıyordu. Von Teschow sadece damadının ve kızının emrinde çalışanların ormana girmesini değil, çiftliğin bütün araçlarının da orman yollarını kullanmasını yasaklıyordu. Bu durumda uzak tarlalara gitmek isteyen tüm araçların dolambaçlı yolları kullanması gerekecekti. Yaşlı Beyefendi ayrıca orman korucusunu çiftliğin yapacağı satışlara göz kulak olmakla da görevlendiriyordu. Her türlü tahıl, patates ve hayvan satışlarından Kniebusch hemen telefonla avukatını haberdar etmek zorundaydı. Von Teschow böylece çiftliğin kasasına girecek bütün paralara el koydurtacaktı. Kira karşılığı parayı 2 Ekim'de yaşlı hizmetkâr Elias'la Berlin'e yollatmak isteyen von Studmann haklı çıkmıştı. Bunu başarmış olsalardı von Teschow şimdi onları rahat bırakırdı!

"Benim şimdi içinde bulunduğum durumda babamın bana zorluk çıkaracağını mı sanıyorsunuz?" diye Eva sesini yükseltmişti. "Hayır, Bay von Studmann! Kira bir süre bekleyebilir. Otomobil ise şimdi bana çok gerekli. Evet, önce otomobilin parasını ödeyeceğiz!"

Çünkü o günlerde şoför Finger faturayı önüne koymuştu. Eğer hemen ödeme yapılmazsa otomobili Frankfurt'a geri götürecekti. Bu durumda da Eva von Prackwitz tabii önce otomobilin borcunu ödemeye karar vermişti.

"Belki gerektiğinde başka bir otomobil kiralayabiliriz," olmuştu von Studmann'ın önerisi.

"Gerektiğinde kiralayacak otomobil bulamazsak ne olacak?" diye Hanımefendi öfkeyle sormuştu. "Hayır, Studmann, siz çok dikkatli ve endişeli bir tüccarsınız! Fakat kızımı aramam gerektiğini kimi zaman unutuyorsunuz..."

Kadının bu sözleri üzerine von Studmann'ın yüzü kireç gibi olmuştu. Hanımefendi'nin sık sık otomobille çevrede kızını aramaya çıktığını biliyordu. Dudaklarını ısırmış ve susmuştu. Daha doğrusu karşısındaki kadının isteğine boyun eğmişti. Biraz sonra da:

"Tabii, Sayın Hanımefendi böyle arzu ediyorsa..." demişti. "Önceden kararlaştırılan ödemeyi yapacağım. Geri kalan para da kiranın dörtte üçüne yeter de artar bile..."

"Bana ikide bir kiradan söz etmeyin! Daha önce de söylemiştim, içinde bulunduğum şu durumda babamın... Anlamadınız galiba?" Eva von Prackwitz haykırmıştı. O günlerde sinirlerine hiç hâkim değildi, çok öfkeliydi. Pagel'i de, seslendiğinde elindeki işi bırakıp, yanına gelmedi diye birkaç kez azarladığı olmuştu. Yine de ona davranışları von Studmann'a olduğu kadar kabaca değildi. Bir zamanlar arasının çok iyi olduğu von Studmann'la şimdi niçin arası açılmıştı, ona niçin böyle öfkeli davranıyordu, anlamak zordu! Belki de beklentileri çok olduğu için şimdi bu kadar alıngandı... Zamanında kızının yetiştirilmesine pek zaman ayıramadığından acaba son gelişmelerden kendini mi suçlu görüyordu?

"Bay von Studmann otomobilin tüm ödemesini hemen yapmanızı istiyorum," dedi. Biraz sakinleşmiş gibiydi. "İstediğim zaman ona binip gidebilmeliyim. Lütfen bu konuyu Bay Finger ve şirketiyle bir an önce halledin. Frankfurt'a dönebilir, şoför olarak bana gerekli değil. Bir başkasını biliyorum..." Von Studmann başını, evet, anlamında salladı. Yüzü kireç gibi bembeyazdı. "Öfkelendiğim için kusuruma bakmayın, Bay von Studmann." Elini uzatıp, karşısındaki adamın elini tuttu. "Kendimi pek iyi hissetmiyorum... Fakat siz bunu benden daha iyi biliyorsunuz."

Von Studmann elini çekmedi, bir an sustuktan sonra tutuk tutuk konuştu: "Lütfen bir soru sormama izin verin..."

"Buyurun sorun, Bay von Studmann."

"Acaba otomobil için Bay Finger'le ne kararlaştırılmıştı? Ona ödemeyi ben yapacaksam, bunu bilmek zorundayım..."

"Bilmiyorum," dedi von Prackwitz canı sıkkın ve elini karşısındaki adamın elinden çekti. "Siz nasıl uygun görüyorsanız öyle halledin. Ben size ileride zorluk çıkaracak değilim. Ah Bay von Studmann,

bana niçin böyle zorluklar çıkarıyorsunuz?" Sesi ağlamaklıydı. "Siz hiç duyguları olmayan birisi misiniz?"

Ve hızla büroyu terk etti. Bay von Studmann Pagel'e bakarak eliyle öfkeli bir hareket yaptı. Ancak konuşmadı. Bir süre büronun içinde bir aşağı, bir yukarı yürüdü. Sonra yazı masasına oturdu. Cep saatini zincirinden ayırıp, önüne koydu. Pagel de daktilonun başına geçti. Az önce büroda sinirli bir hava eserken dışarı çıkmak istemişti. Fakat Hanımefendi kapının yanında durduğu için bunu başaramamıştı.

Studmann iskemlesinde hiç konuşmadan öyle oturmaya devam etti. Boş bakışları önünde duran saatteydi. Bir şeyler düşünüyormuş gibiydi. Az sonra masadaki telefona uzandı, villanın numarasını tuşladı, kulaklığı eline aldı ve manivelayı çevirdi. Sonra Pagel'e doğru eliyle bir işaret yaptı. Genç adam hemen daktilo yazmayı bıraktı.

Von Studmann'ın yüzü hâlâ kireç gibiydi, çökmüş, bitmişti... Elinde kulaklık masaya oturmuş, karşı taraftan yanıt bekleyen bu adamı tanımayan onun karmaşık, içinden çıkılması güç işleri seven biri olduğunu sanırdı. Fakat bugüne kadar sürdürdüğü kadınsız yaşam nedeniyle şimdi karşısına çıkan engelleri tek başına nasıl aşacağını bilemiyordu. Pagel az sonra telefonda Eva von Prackwitz'le konuşurken ve özel bir görüşme için kendisinden randevu rica ederken von Studmann'ın nasıl titrediğini gördü.

Genç adam hızla oturduğu yerden kalktı ve odasına geçti. Studmann çok keyifsizdi. Bir an düşündü, şimdi kafasından geçenleri az önce de söyleyebilirdi, fakat nedense çekinmişti. Fakat şu anda, belki geç de olsa, savaşma zamanı gelmişti. Ne yapması gerektiğini kavramıştı, Eva von Prackwitz'le konuşmalıydı, insan olarak, iş adamı olarak değil.

Az sonra Pagel'in oda kapısını tıklattı. Ondan hemen villaya gitmesini ve şoför Finger'le hesaplaşmasını rica etti. "Bayan von Prackwitz hemen yola çıkmak istiyor. Siz de kendisine eşlik edeceksiniz.

Frankfurt'taki otomobil şirketine gidilecek. Hayır Pagel, ben burada kalmak istiyorum. Hem döndüğünüzde, saat altıda Hanımefendi ile bir görüşmem var..."

Şoför Finger'in parayı almaya yetkisi olmadığı ortaya çıkınca Pagel'in Frankfurt'a birlikte gitmesi gerekti. Elinde para çantası şoförün yanına oturdu. Eva von Prackwitz arka koltuğa geçti, fakat yol boyunca hiç arkasına dayanmadı, koltuğun ucuna ilişir gibi oturdu. Rengini çoktan yitirmiş yüzü aradaki cama dayalıydı. İkide bir: "Durun!" diye seslendi.

Her defasında otomobilden indi, caddeden ayrılan ara yollara girdi, sağa sola bakındı, topraklarda ayak izleri aradı. Sonra yine otomobile dönüp: "Devam edin" dedi. "Yavaş sürün!"

Çok gitmeden tekrar indi. Yol kenarında duran bir kâğıt parçası dikkatini çekmişti. Koşar adım kağıdın durduğu yere gitti, eğilip, eline aldı, açtı ve dalgın dalgın yazanlara baktı. Kızından bir haber ummuş olacaktı. Sonra kağıdı fırlattığı gibi yine otomobile bindi ve şoföre: "Devam edin, yavaş yavaş!" dedi. İkide bir aradaki cama vurdu ve: "Bu kadar hızlı sürmeyin," dedi. "Yanından geçtiğimiz her insanın yüzünü görmek istiyorum!"

Kocaman otomobil saatte yirmi kilometre ile kentler arasındaki yolda ilerliyordu.

"Yavaşlayın!"

On beş kilometre...

"Hep böyle yapıyor," diye şoför yanındaki Pagel'e fısıldadı. "Nereye gidersek gidelim, hep böyle yavaş ilerliyoruz. İkide bir iniyor, sağa sola gidiyor, bakınıyor... Sanki aradığımız hâlâ bu çevrede!"

"Durun!"

Otomobil yine durdu, Eva von Prackwitz yine indi, az ötedeki yol işçilerinin kullandığı bir kulübeye doğru yürüdü. Şoför Finger konuşmasına devam etti: "Sadece köylerden ve kentlerden geçerken biraz gaza basmama izin veriyor. Pencereden dışarı da bakmıyor. Sa-

nıyor ki, onlar ıssız bir yerde tek başlarına saklanıyorlar. İşim bitince nasıl seviniyorum bir bilseniz."

"Hanımefendi'nin durumuna hiç üzülmüyor musunuz?" diye Pagel yanındaki şoföre sordu.

"Üzülmek mi? Tabii durumu beni üzüyor. Fakat altımdaki otomobil altmış beygir, bebek arabası değil. Böyle tıngır mıngır gitmekten hangi şoför hoşlanır sanıyorsunuz?"

Bayan von Prackwitz otomobile geri döndü. Yerine oturdu ve:

"Yavaş yavaş yola devam edin," dedi.

Pagel şoföre biraz hızlı gitmesini söylemek istedi. Otomobilin Frankfurt'ta saat on ikiden önce ödenmesi gerekiyordu. Studmann onu yola çıkarken uyarmıştı, saat on ikide dolar kuru değişecekti... Fakat Pagel ağzını açıp, ne şoföre ne de Hanımefendi'ye bir şey söyledi... Kente vardıklarında saat üç olmuştu. Ve dün iki yüz kırk iki milyon olan dolar da üç yüz yirmiye çıkmıştı. Pagel yanına aldığı bütün parayı vermek zorunda kaldı. Hatta biraz da borçlu çıktı.

"Bu pek önemli değil," dedi otomobil satan şirketteki adamlar. "Küçük bir tutar, yakında ödersiniz."

Pagel bu son gelişmeden von Studmann'ın memnun kalmayacağını biliyordu. O kalacak parayla Pagel döndüğünde maaşları vermeyi planlıyordu. Von Studmann'ı kızdıracak başka bir şey daha vardı. Hanımefendi'yle akşam saat altıdaki görüşmenin gerçekleşmesi artık mümkün değildi. Eva von Prackwitz Pagel'i bir lokantaya oturttuktan sonra yeni şoförü almaya gitmişti. Dönmesi saatler sürdü. Kocaman, güzel otomobil kaldırımın kenarında öyle tek başına durdu. Yanında yeni şoför döndüğünde hava kararmaya başlamıştı.

"Bay Pagel, bu Oskar," dedi ve masaya oturdu. Çok yorgun olduğu belliydi. "Oskar, babamların yanında çalışan bir hizmetkârın oğlu olur. Bir zamanlar bir otomobil yapımcısının yanında tesviyeci olarak çalışmıştı..."

"Şoför ehliyetim de var," dedi Oskar ve masaya oturdu.

Oskar genç biriydi. Yirmi yaşlarında olacaktı. Haylazın birine benziyor, diye Pagel bir an düşündü. Çok iri elleri dikkatini çekti. Hamurdan köfteyi andıran yüzüyle iyi niyetli ve bön birine benziyordu. Eva von Prackwitz kendine yemek ısmarlamadı, sadece peş peşe birkaç fincan kahve içti.

"Oskar, bir şeyler ye," dedi. "Yolumuz uzun."

"Fakat siz de bir şey yemelisiniz..."

"Teşekkür ederim Pagel, fakat şimdi karnım aç değil. –Oskar Violet'i tanırdı. Onu bulmama yardımcı olacak! Oskar, sen Neulohe'yi terk ettiğinde Violet kaç yaşındaydı?"

"Sekiz yaşındaydı."

"Dönüş yolunda otomobili istediğim gibi süreceksiniz, öyle değil mi Oskar?"

"Tabii Efendim. Ben sizi anladım. Çok yavaş... her şeye dikkat edeceğim. Olanları gazetede okumuştum..."

Eva von Prackwitz bir an gözlerini kapattı. Düşündü. Sonra kelimelerin üzerine basa basa konuştu: "Şu Finger denen adam otomobili, sanki bana inat ediyormuş gibi nasıl da keyifsiz sürüyordu! Hiçbiriniz benim isteklerimi umursamıyorsunuz! Siz de Bay Pagel!" Genç adam bir şey söylemek istedi. "Bırakın ne istersem onu yapayım! Kızını yitiren benim, öyle değil mi? Sizler biraz daha akıllı olsaydınız..."

Pagel sesini çıkarmadı. Saat yediye geliyordu. Hava artık kararmıştı. Neulohe'ye en kısa yoldan dönmüyorlardı. Dönüş yolunu kilometrelerce uzatmışlardı. Karanlığa karşın otomobil hâlâ yavaş gidiyordu, saatte en çok yirmi kilometreyle. Hanımefendi ikide bir iniyor, ara yola giriyor, ağaçların arasında öyle duruyordu. Wolfgang Pagel bütün bunları anlamıyordu. Belki de sadece tek başına kalmak, karanlığın ortasında durup, atan yüreğinin sesini, benliğinde yaşayan kızını duymak istiyor, diye bir an düşündü. Yoksa karanlığın içinde gözleri kapalı dururken, birden her şeyin aydınlanacağını, ormanın

derinliğinden onların çıkıp yanına geleceğini mi düşlüyordu? Nasıl yürüyeceklerdi? Çirkin suratlı herif omuzları çöküK, dudaklarını ısırmış önden mi yürüyecekti? Birkaç adım arkasından da, gözleri –annesinin onu en son gördüğü gibi– hâlâ kapalı, Violet mi gelecekti? Haymatlos olmuş bu iki insan, hiç kimsenin onlara kapılarını açmadığı, onlarla tek kelime olsun konuşmadığı soğuk bir dünyada mı atıyorlardı adımlarını?

Pagel kısa süre önce, kızının gizli âşığı ile kaçtığına inanan Eva von Prackwitz'e bunun böyle olmadığını anlatmaya çalışmıştı. O alçak adam, şeytani suratlı o uşaktı düşmanları, çünkü kızlarını kaçırmıştı! Pagel'in bu sözleri üzerine de Hanımefendi: "Fakat bu mümkün değil!" diye bağırmıştı. "İnanmıyorum size!"

Aradan birkaç gün geçmişti, şimdi Pagel'in söylediklerine inanıyordu. Onları gözlerinin önüne getiriyordu. Aralarında hiç konuşmuyorlardı, korkunç acılarla birbirlerine bağlanmışlardı. Adamın ayaklarında tabanları oluklu spor ayakkabıları vardı. Bu nedenle topraklarda ayak izleri olmalıydı. Gözünün önüne getirdiği Violet'in üzerinde de adamın giydiği eski bir yağmurluk vardı.

Ah, şu erkekler! Kendilerini bir şey sanan polisler, savcılar... Hepsi de ikide bir kapılarını çalmıştı, adamlarını göndermiş, kızının kaç numara ayakkabı giydiğini sormuşlardı. Violet'i hiçbir zaman bulmayacaklarına emindi. Günün birinde sadece onun karşısına çıkacaktı kızı. Ne zaman, nerede bunu bilemiyordu. Fakat arayacaktı, hep aramaya devam edecekti ve bir gün o anda gelecek, Eva von Prackwitz doğru yerde duracaktı!

Evine gelen adamlar her yeri karıştırmıştı; hatta Violet'in odasına girip, pencere kenarından parmaklar izleri almak, dolabında gizli mektuplar aramak istemişti. Fakat o yasaklamıştı, kızının oda kapısını kilitlemişti. Ne gerek vardı bütün bunlara? Ne olduğu apaçık belli değil miydi? Violet'in odası Violet'indi! Ormanlarda aramadan döndüğünde yorgun argın, konuşamayacak, hatta ağlayamayacak

kadar bitkin eve geldiğinde önce Achim'in yanına gidip, bakıyor, sonra hemen kızının odasına giriyor, kapıyı ardından kilitliyor ve yatağın yanına oturup, gözlerini kapatıyordu.

Bazı günler başını çevirip pencereye bakıyordu. Fakat pencere hep kapalıydı. Artık dikkat ediyordu. Kızı yatağında sakin sakin uyuyabilirdi. Çoğu zaman onun da gözleri kapanıyordu, hasır koltuğunda başı önüne düşüyordu. İstekleri düş oluyordu... Kimi zaman bütün geceyi orada geçiriyordu. Sabah uyandığında kalkıyor, yıkanıp, üstünü değiştiriyor, kendini yeni güne hazırlıyordu.

Böyle sabahlar çok zordu. Can sıkıcı, hüzün dolu bomboş bir oda. Koridorun öteki ucunda eşinin bakıcısıyla yaptığı çocuksu şamata, uzun uykunun ardından beynini kemiren düşünceler... Sabahlar dayanılmazdı. Fakat az sonra kendine geliyordu. Otomobil aşağıda onu bekliyordu. Yine yola çıkacaktı. Acele etmeliydi, belki bugün yaşayacaktı kızıyla buluşacağı o anı!

Kılı kırk yaran şu akılsız Studmann'ın otomobilin onun için ne kadar önemli olduğundan haberi yoktu! O geleceğe giden köprüydü, onun için tek umut kapısıydı! Evet, bu akşam için kendisinden bir randevu talep etmişti, önemli, demişti. O ise şu anda ormanın karanlığında duruyordu. Saat dokuz veya on olmuştu... Studmann kavramıyordu, başına uğursuzluk gelmiş bir insan yalnız bırakılamazdı.

Sonra döndü, otomobile doğru yürüdü ve bindi. Şoföre yola devam etmesini söyledi. Neulohe gittikçe yaklaşıyordu. Evet, saat on olmuştu. Öne doğru eğildi, şoförden Meienburg üzerinden gitmesini istedi. Küçük kente girdiler. Otomobili "Prusya Prensi" otelinin önünde durdurttu. Karnı çok acıkmıştı. Anımsadı, çocukluğunda annesi ve babasıyla buraya sık sık yemeğe gelirlerdi! Garsonun önüne bıraktığı yemek listesine baktı, uzun uzun düşündü, ne yiyeceğine karar veremedi. Karnı açtı, ancak yiyecek bir şey bulamadı. Şarap listesine uzandı, elindeki yemek listesini de Pagel'e verdi. Gelen garsona bir kadeh şarap ısmarladı. Adam masadan uzaklaşınca gö-

zünün ucuyla Pagel'e baktı. Genç adam suratını asmıştı. Karnının aç olmadığını söyledi. Çok sabırsız gibiydi. Herhalde von Studmann'la olan randevuyu düşünüyordu? Mutlaka şimdi Neulohe'de bekleyen dostunun duygularını paylaştığı için ona acıyor, sabırsızlanıyordu... Fakat şu Pagel niçin onu da anlamak, onunla aynı duyguları paylaşmak istemiyordu? Niçin onun gibi düşünemiyordu? Bir annenin kararsızlığını, çekincelerini niçin anlamıyordu? Acaba bu adam hiç onun içinde bulunduğu durum üzerine kafa yoruyor muydu?

Eva von Prackwitz birkaç kadeh şarap içti. Önüne konan yemeklerden de bir iki lokma aldı. Sonra garsondan mevsim nedeniyle kapatılmış camlı verandanın kapısını açmasını rica etti. Üst üste konmuş masalar arasında bir süre hiç kıpırdamadan öyle durdu, camlarından gecenin karanlığına baktı. Dışarıdaki küçük bahçe, akarsuyun kıyısındaki söğütlerle kavaklar görünmüyordu. Genç Pagel yerinden kalkıp yanına gitti, az ötesinde sesini çıkarmadan durdu. Hanımefendi buraya niçin çıkmıştı, anlamıyordu. Kadın hafifçe ona doğru döndü ve fısıldar gibi: "Nişanlanmamızın ardından Achim'le ilk gezimizi buraya yapmıştık..." dedi.

Sonra bakışlarını tekrar verandanın masalarında, camlarında gezdirdi. Aradan en az yirmi yıl geçtiği belli olmuyordu. Sanki her şey o günkü gibiydi. Buraya ilk geldiğinden bu yana uzun bir evlilik geride kalmıştı, çocuk doğurmuştu, yitirilmiş bir savaşı yaşamıştı. Hoşça kal sönmüş yaşam kıvılcımı! Sen bir daha ışıldamayacaksın! Hoşça kal yitirilmiş gençlik, çok ötelerde kalmış mutluluk!

Eva von Prackwitz hiç konuşmadan lokantaya geri döndü ve masasına oturdu. Şarap kadehine uzandı, elleri arasına aldı, oynar gibi çevirdi. Genç Pagel'in oturuşundan artık sabırsız olmadığını gördü. Suratı da artık asık değildi; onu anlamış gibiydi. Yaşlıların, gençler, sabırsızdır, demesini doğru bulmadı. Gerçek gençler gerçek duyguların farkındaydı...

Az sonra yaşlıca bir adam masalarına sokuldu. Eskiden görüştükleri, onu tanıyan çevrenin soylularından, çiftlik sahibi biri olacaktı. Gazetelerde bir şeyler okumuşa, kulağına bir şeyler gelmişe ve bir şeyler de içmişe benziyordu. Az ötedeki masada birlikte oturduğu meraklı dostları onu buraya yollamış olabilirdi. Von Prackwitz'in genç bir adamla karşılıklı şarap içtiği dikkatlerini çekmiş gibiydi. Hem az önce de loş verandada gözden kaybolmuşlardı. Erkeklerin fantezisi sonsuzdu!

Eva von Prackwitz oturduğu yerde şöyle bir doğruldu. Yüzü öfkesinden kıpkırmızı değil, kireç gibi olmuştu. Masalarına oturmuş olan Bey hınzırca sırıtarak bir sarhoşun inatçılığı ile sorular sormaya başladı. Kadın yanıt vermedi, ayağa kalktı. Adam sorularına devam etti. "Masamıza geldiğiniz için size teşekkür ederim Bay... Çelengi kızımın ölüm haberini aldığınızda yollarsınız!" dedi Eva von Prackwitz. Sonra peşinde Pagel lokantadan çıktı. Daha otomobile varmadan şaşkın garson koşarak geldi ve hesabı ödemesini rica etti.

Neulohe'ye vardıklarında gece yarısı olmuştu. "Dostunuza söyleyin," diye konuştu Eva von Prackwitz, "yarın sabah ona hemen erkenden telefon edeceğim."

Büroda yazı masasına oturmakta olan von Studmann genç Pagel'in anlattıklarını hiç sesini çıkarmadan sonuna kadar dinledi. Sonra hafifçe gülümseyerek: "Ben bugüne kadar sanmıştım ki," diye konuştu, "güvenilirlik bu dünyadaki en yüce değerdir. Şimdi benden size bir öneri, bu dünyada her türlü insan olabilirsiniz, fakat sakın güvenilir biri olmaya kalkışmayın!" Ayağa kalktı, büronun içinde yürümeye başladı. Sanki birden yaşlanıvermişti; bitkin bir görünümü vardı. "Bugün Bayan von Prackwitz'e bir mektup yazdım," dedi. "Şurada duruyor, isterseniz alıp okuyun... Yarın sabaha kadar bekleyebilirim."

Geç olmasına karşın yatmaya gitmedi. Büroda bir aşağı, bir yukarı gezinmeye devam etti. Pagel onun arada bir telefona şöyle bir

baktığını sezdi. Acaba Hanımefendi'nin arayacağını mı ümit ediyor, diye düşündü. Sonra "iyi geceler" deyip, odasına çekildi. Yattığı yerden von Studmann'ın gezinip durduğunu bir süre daha duydu. Ve gözleri kapandı, uykuya daldı.

Ertesi sabah von Studmann kahvaltıdan sonra bürodan çıkmadı, çiftlikte olup bitenlerle ilgilenmedi, sadece masasında oturdu. Pagel ise sağa sola koşuşturdu. Ne zaman büroya dönse onu masasında oturmuş çalışırken buldu. Kâğıtları karıştırıyor, bir şeyler hesaplıyor, bir şeyler yazıp duruyordu. Ve sonra bir an geldi, önündeki her şeyi bıraktı, bomboş gözlerle sağına soluna bakındı. Yargıcın hakkındaki kararı okumasını bekleyen bir suçlu gibiydi!

Pagel saat on buçuk gibi Neulohe'de dolaşırken otomobilin köyden çıktığını gördü. Hemen büroya koştu. "Hanımefendi buraya uğradı mı veya telefon etti mi?" diye sordu.

"Hayır. Niçin soruyorsunuz?"

"Az önce otomobilin köyden çıktığını gördüm de."

Von Studmann hemen telefona uzandı. Pagel elinin titremediğini fark etti. "Ben Studmann," dedi. Sesi de sert çıkmıştı. "Sayın Hanımefendi ile konuşmak istiyorum! Az önce evden ayrıldı mı? Evet. Bir haber bıraktı mı? Lütfen sorun, telefonda bekliyorum."

Telefonun kulaklığı elinde, başı önünde sessizce bir süre öyle oturdu. Sonra: "Evet, buradayım... Bugün dönmeyeceğini mi söyledi? Başka bir haber bırakmadı mı? Teşekkür ederim." Sonra telefonu kapattı ve Pagel'e bakmadan sordu: "Hanımefendi dün akşam ne demişti?"

"Bu sabah size erkenden telefon edeceğini söylemişti..."

Von Studmann olduğu yerde şöyle bir gerindi, gülümsedi ve konuştu:

"Sevgili Pagel, yine merdivenlerden yuvarlandım! Sadece bu kez acısı oteldekinden biraz daha fazla oldu... Fakat yine de şundan eminim, bu dünyada güvenilirliğin en yüce değer kabul edildiği bir top-

rak parçası mutlaka var! Şimdi şu karara vardım: Bana bir süre önce önerilmiş olan başka bir görevi kabul edeceğim! Bay Schröck'ün Berlin'deki sanatoryumunda çalışmaya başlayacağım. Orada yaşayan hastaların beni olduğum gibi kabul edeceğine eminim!"

Pagel önce hiç konuşmadı, sadece karşısındaki von Studmann'a öyle baktı. Studmann şimdi de sinir ve ruh hastalarının "çocuk bakıcısı" mı olacaktı? Acaba ciddi miydi? Pagel düşündü, hayır, hayır, çok ciddiydi. İçinde yaşadığı kaçık dönemin kaçıklıklarına daha uzun süre katlanmaya niyetli değildi bu insan! Yorulma nedir bilmeden, ümidini yitirmeden yolunda gidecekti. Evet, belki bir darbe yemişti, fakat bu onu yolundan döndürmeyecekti.

"Ben kadınlara göre biri değilim," diye konuştu von Studmann ve Pagel'e baktı. "Evet, kadınlarla ilişkilerde zorluk çekiyorum. Ben onlar için çok düzeni seven, çok kusursuz bir erkeğim. Bir zamanlar, uzak geçmişte..." Eliyle şöyle bir hareket yaptı. Sanki sisler arkasındaki bir dönemde kalmıştı, "...ben de nişanlanmıştım. O günlerde tabii gençtim, coşkuluydum... Her neyse, günün birinde kız nişanı bozuverdi. Çok şaşırmıştım. 'Kimi gün sanıyorum ki, ben bir çalar saatle evleniyorum,' dedi. 'Hiç durmadan çalışıyor, hiç durmuyor, ne geri kalıyor ne de ileri gidiyor... Hep çok dakik... Beni ümitsizliğe düşürdün!' Anlıyorsunuz beni, öyle değil mi Pagel?"

Pagel karşısındaki adamı nezaketle, ilgiyle dinledi. Ancak bakışlarında olumsuzluk vardı. Şöyle bir düşündü. Kendini kötü hissettiği günlerde aynı Studmann oturup, onu dinlememiş, onunla içtenlikle konuşmamıştı. Şimdi ise son gelişmeler Studmann'ı çok olumsuz etkilemiş, hatta incitmiş olacaktı.

"Pagel, siz bambaşka birisiniz," diye devam etti. Bu sabah çok konuşkan gibiydi. "Bana kalırsa siz yaşamınızda dümdüz bir yolu takip etmiyorsunuz. Sağa sola, ileri geri gittiğiniz oluyor. Kimi zaman yaptıklarınız sizi bile şaşırtıyor. Ben ise yaşamında böyle şaşkınlıkları hiç sevmeyen biriyim."

Sesi birden buz gibi oldu. Sanki başka bir yaşamdan nefret ediyordu. Pagel düşündü, Studmann ani değişikliklerin altından kalkamayan biriydi, o her türlü sürprizi hor görüyordu. Ancak bundan sonra ne yapacağı üzerine daha çok konuşmadı, karşısındakini kendine dert edinen bir dost rolünü oynamaya başladı.

"Siz şimdi burada yalnız kalacaksınız, Pagel," dedi. "İşiniz kolay değil. Korkarım yakın gelecekte burada bazı şeyler değişecek. Hanımefendi babasını yanlış tanıyor. Kira ne olursa olsun ödenmek zorundaydı. Yasal ve kişisel nedenlerle... Evet, siz bazı değişimler yaşayacaksınız. Arada sırada bana mektup yazacağınızı ümit ederim. Ben çiftlikte olup bitenlere hep ilgi duyacağım. Günün birinde gerçekten büyük bir değişiklik olursa –villada demek istiyorum– bana haber verin. Kim bilir belki de..." Bir an sustu. "Her neyse bana yazacaksınız, öyle değil mi?"

"Tabii yazacağım," dedi Pagel. "Fakat ne zaman buradan ayrılacaksınız? Çok yakında mı?"

"Hemen... Bugün... Öğleden sonra treniyle Berlin'e gitmek niyetindeyim! Oraya varır varmaz Schröck'ün kliniğini arayacağım."

"Ne dediniz? Bugün mü? Peki, Hanımefendi'ye veda etmeden mi buradan ayrılacaksınız?"

"Gitmeden önce Beyefendi'nin yanına uğrayacağım. Belki beni tanır... Dün yanındayken tanımadığını fark ettim. Hanımefendi'ye de kısa bir mektup bırakacağım. Sonra sevgili Pagel... sizin konunuzu da halletmek istiyorum."

"Ne konusunu?" diye Pagel sordu. İyice şaşırmıştı.

"Sanırım yakında anımsayacaksınız! Aklınıza gelmezse beni arayın, ben hallederim."

Von Studmann daha çok konuşmadı ve aynı gün Neulohe'den ayrıldı. Zor biri de olsa iyi bir dost sayılırdı! Ancak kendini bu dünyayı oluşturan binanın önemli taşlarından sanan şanssız birisiydi de... Gerçekten de ayrılmadan önce bıraktığı mektupta Pagel'i ilgi-

lendiren konuya da değinmişti. Ancak yazdıklarıyla onu çok zor bir duruma da düşürmüştü.

"Neler duyuyorum?" diye Hanımefendi ertesi gün öfkeyle Pagel'e sordu. "Eşimin size döviz karşılığı ödemesi gereken iki bin mark şeref borcu mu var? Ne demek oluyor bu?"

Eva von Prackwitz'in bu sorusu karşısında genç adamın yüzü kıpkırmızı oluverdi. Buradan ayrılmadan önce Hanımefendi'ye yazdığı mektupta o borç konusundan da söz etmiş olan von Studmann'a içinden bir lanet okudu. Zor günler geçiren, çoğu kez ne yapacağı bilemeyen kadıncağıza böyle bir şeyler yazılır mı, diye Pagel bir an düşündü. Sonra da yazanların doğru olmadığını, Beyefendi ile arasındaki konunun çoktan kapandığını söyleyiverdi. İki bin mark da doğru değildi. Hem bir bölümü yemek, içmek ve yol parasıydı... Fakat dediği gibi her şey bu arada halledilmişti.

Eva von Prackwitz hüzünlü bakışlarıyla karşısındaki genç adamı şöyle bir süzdükten sonra: "Bay Pagel, bana niçin gerçeği söylemiyorsunuz?" diye konuştu. "Bay von Studmann para konularında nasıl davranılması gerektiğini çok iyi bilen birisiydi. Sizin bana bu konuyu açmaktan çekineceğinizi tahmin etmiş olacak. Eşime rulet masasında iki bin altın mark borç vermişsiniz... Öyle değil mi?"

"Studmann'ı şeytan alsın götürsün!" diye Pagel öfkeyle sesini yükseltti. "Beni ilgilendiren konuları ben kendim hallederim! Hem o akşam polisler masadaki bütün paraya el koymuştu! Ne olursa olsun ben o parayı yitirecektim..."

Karşısındaki kadın sesini çıkarmadan bir an yüzüne baktı. Sonra sordu:

"Para konularında niçin bu kadar çekingensiniz? Böyle olmayın!"

"Ben buraya para düşkünü olduğum için gelmemiştim..." dedi genç adam. Pagel'in siniri geçmemiş gibiydi.

"Hiç olmazsa içimizde birisine Neulohe yaramış..." diye Eva von Prackwitz mırıldandı: "Siz de biliyorsunuz ki, şu günlerde borcunu-

zu vermem mümkün değil. Ancak korkmayın, unutmayacağım! Bay von Studmann'ın yazdığına göre maaş konusunun da halledilmesi gerekiyormuş..." Pagel öfkesinden kuduracak gibi oldu. "Siz bugüne kadar cep harçlığı gibi bir şey aldınız. Tabii bunun şimdi değişmesi gerekiyor. Çalışanların haftalıklarını öderken kendinize de yüz yirmi beş kilo çavdar karşılığı haftalık ayıracaksınız."

"Fakat benim mesleğim çiftçilik değil ki! Buraya yeni bir denetimci gerekli..."

"Ben burada yeni suratlar görmek istemiyorum. Bay Pagel, lütfen beni daha zor durumlara düşürmeyin. Bana yardımcı olacaksınız, söz mü?" Genç adam elini tuttu. "Ticari konuları bana sormadan nasıl uygun görürseniz öyle halledin. Belki eşim umduğumuzdan daha çabuk kendine gelir..." Eva von Prackwitz hafifçe gülümsedi.

"Evet..." diye mırıldandı Pagel. "İşin ticari yanını tek başıma halledeceğimi sanmıyorum. Bu konularda pek deneyimli sayılmam."

"Hayır, hayır başaracaksınız! Bilmediklerinizi kısa sürede öğrendiniz mi, Bay von Studmann'ı unutur gideriz."

Zavallı Studmann! Bu sözlerle Hanımefendi onunla vedalaşmıştı! Studmann bu kadına saygı beslemişti, belki de bir an gelmiş âşık bile olmuştu... Pagel emindi, arkasında bıraktığı mektupta sadece ticari konulardan, onun maaşından ve eşinin kumar borcundan değil, rencide edilmiş onurundan da söz etmişti...

Eva von Prackwitz, Studmann'ın buradan apar topar ayrılarak onu yaşamının en zor döneminde tek başına bırakmış olduğunu da düşünebilirdi. Acaba gitmesinin nedeni, en son ödemelerin onun istediği gibi yapılmamış olmasında mıydı? Belki de Hanımefendi Studmann'ın, kızının kaçırılmış, eşinin ağır hasta yattığı bir dönemde kendisinden aşk beklemiş olduğunu düşünüyordu? Evet, olup bitenlere bir kadın gözüyle bakıldığında von Studmann tamamen haksızdı. Çiftliği ilgilendiren ticari konuların üzerinde durulduğunda ise haklı olan von Studmann'dı.

Aynı gün Wolfgang Pagel'e Berlin'den bir mektup geldi. Yollayan von Studmann'dı.

"Sevgili dost, hayır, doğrusunu yazmak isterim, sevgili genç dost! Yeni görevimde kendimi çok mutlu hissediyorum. Schröck gerçekten çok ilginç ve komik birisi. Sanatoryumu saat gibi çalışan bir kuruluş... Buradaki diyet mutfağını görseniz... Sevgili dost, her şey büyük bir dikkatle hazırlanıyor. Her şey büyük bir özenle tartılıyor, bölünüyor, pişiriliyor ve tabaklara konuyor. Ben bundan sonra vejetaryen olmaya karar verdim. Sigarayı, içkiyi de bıraktım. Sanırım değişim yaşamımı çok etkileyecek. Buna niçin daha önce karar vermediğime şaşıyorum. Siz de üzerinde bir düşünün derim. Tütün bize güney ve Orta Amerika'dan gelmiştir, tropik ülkelerden. Alkollü içkiler, örneğin şarap da Filistin'den... Hepsi de sıcak ülkeler. Bütün bunlar biz kuzeylilere göre şeyler değil. Sevgili dost, sanmayın ki ben alışkanlıklarınızı değiştirmek istiyorum. Ancak şunu da belirtmeden edemeyeceğim, et yemek..." Ve dört sayfalık mektup bu ve benzeri görüşlerle devam edip gidiyordu. Mektubun son cümleleri ilginçti: "Von Teschow kira konusunda sorun yaratmadı mı? Gerçekten henüz ses çıkarmadıysa bu benim için sürpriz bir gelişme olur."

Nemli ot balyaları üzerinde oturan Wolfgang Pagel derin bir iç geçirdi. Elini cebine attı, bir sigara aradı. Buldu, hemen yaktı. Studmann'ın şaşırmasına gerek yoktu. Yaşlı Beyefendi bu arada kira ödemesi konusunda kızına yazmıştı. Hem de çok öfkeli bir mektup! İlk önemleri hemen alacağım; bunları çok yakında diğerleri takip edecek. Bitti, tamam! Seni seven baban!!!

Her erkek, yaşlısı genci, doğası nedeni bir işe yaramayan, hatta sonunun geldiğini gördüğü şeylerle ilgilenmez, onlara el dokundurmaz. Eğer yaşlı Beyefendi gerçekten birkaç hafta sonra bütün çiftliği felce uğratmayı kafasına koymuşsa, bundan sonra sağa sola koşuşturmasına, von Studmann'ın geride bıraktıklarını yönetmeye çalışmasına ne gerek vardı? Artık bir adım bile atmasa iyi olurdu.

Alman Rayhı'nın uçuruma yuvarlanmaya başlayan bu topraklarında kendine daha çok dertler edinmesine hiç gerek yoktu! Topak burunlu, kurnaz bakışlı ve lodenini üzerinden hiç çıkarmayan bu yaşlı adam hiç kimsenin tanımadığı birisi olsaydı davranışlarının doğru olduğu kabul edilirdi. Genç Pagel bu gibi düşüncelerle sanki birden canlanmıştı. Düşündü, insanlar birçok konuda hem haklıydı, hem de haksız! Toprakları kiralayan parasal sorumluluğunu yerine getirmemişti. Oldukça pahalı bir şeye yatırdığı çok parayla çiftliğine zarar vermişti. Bunun yanı sıra çiftliği kötü yönetmiş, işten anlamayan adamlar da çalıştırmıştı. Toprakları kiralamış kişi şu anda yasal sorumluluklar üstlenebilecek bir durumda değildi. Sahip olduğu toprakları kiralayan herkesin böyle yeteneksiz ve hasta bir kiracının malını kötü kullandığını fark ettiğinde büyük korkular yaşaması olağandı.

Ancak şunu da unutmamak gerekiyordu, yaşlı Beyefendi zenginin zengini birisiydi. Şimdi kiracısı damadı değil kızıydı. Ve şu sıralar kızının çok zor bir dönem geçirdiği düşünüldüğünde topraklarını kiraya vermiş kişi olarak von Teschow çok haksız bir durumdaydı! Pagel düşünmeye devam etti, şimdi yaşlı orman korucusuna böyle mektuplar yazmakla da yanlış yapıyordu. Eğer öz kızının çiftliği işletmesine engel olursa, daha doğrusu onları yakında kapının önüne koyarsa yöre insanları arasında toplumsal yaşamının biteceğini bilmek zorundaydı.

Hayır, yaşlı Beyefendi'nin aklına böyle bir şey yapmak aniden gelmiş olamaz, diye Pagel düşünmeye devam etti. Ya çok önceden kararlaştırmıştı ya da son zamanlarda bilmediği bir şey olmuştu. Heyecanlandı. Babasının Kniebusch'a mektup yolladığını Hanımefendi'ye söylemeyeceği üzerine Kniebusch'a söz vermişti. Lanet olsun, ben aptalın tekiyim, dedi kendi kendine ve oturduğu balyanın üzerinden kalktı. Bürodaki masanın üzerinde duran 'kişiye özel' mektupları Amanda villaya götürmeden önce gözden geçirmem

doğru olurdu! Mutlaka içlerinde von Teschow'un kızına yazdığı bir mektup da vardı. Belki de Hanımefendi o mektubu ne okumuştu ne de yanıtlamıştı. Son zamanlarda sık sık otomobille villadan ayrılıp, bir yerlere gidiyordu! Beyefendi'yi bir ziyaret etsem çok iyi olacak... Eşi şu anda yine yollarda. Birkaç gün önce uğradığımda küçük masanın üzerinde bir deste açılmamış mektubun durduğu dikkatimi çekmişti. Onlara bir göz atayım. Yaşlı Beyefendi'den gelip gelmediğini pulun üzerindeki damgadan ve elyazısından hemen fark ederim.

Bir aşağı, bir yukarı yürüdü. Yerde duran çapaya öfkeyle bir tekme salladı. Tanrım, Peter'im beni tekrar yanına çağırana kadar Neulohe'deki aylarım yoksa boşuna mı geçti? Burada olduğum sürece insanlara bir şey vermeliyim! Dünyanın binasında benim de bir taşım olsun! Yaşlı adamın çekip atamayacağı sağlam bir taş...

Sonra aklına başka bir şey geldi. Sönmüş olan sigarasını patateslerin depolandığı topraklara doğru fırlattı. Artık sigara filan içmeyeceğim, Studmann'ın tropik ülkelerden geldiğini yazdığı şu tütüne son vereceğim! Evet, aklına Kniebusch gelmişti. Ben, dedi kendi kendine, bu arada çok güzel bir şey başardım! Von Teschow'un gizli gözcüsü artık yirmi altı hafta boyunca işe gitmeyecek. Evet, Sayın Beyefendi, orman yollarını denetletmen, insanlara o yolları kullanmalarını yasaklatman, çiftlikten nelerin satıldığını kontrol ettirmen şimdi mümkün değil! Ağaçlar da kesilemeyecek! Ormanda casuslara gerek yok! Allah kahretsin, doktora telefon etmeyi unuttum! Çabucak büroya gitmeliyim!

Yorgunluğu birden geçmişti. Pagel kendini capcanlı ve enerjik hissediyordu. O yine yaptığı işten zevk alan ve hedefine ulaşmak isteyen atılgan bir gençti. Gecenin karanlığında hızlı adımlarla yürüdü. Bir an önce büroda olmalıydı!

7

Tabii Pagel kafasına koyduğu gibi hemen büroya gidemedi. Araya başka bir şey girdi. Kasabanın veterineri Hoffart karşısına çıktı. Onu, çiftlikte hayvanların yeminden sorumlu görevli adam, Pagel'i bulamadığı için çağırmak zorunda kalmıştı. Beyefendinin atı doğum yapmak üzereydi. Safkan bir İngiliz atı olan Mabel çok zorluk çekiyordu. Sürekli sancılarına karşın bir türlü doğum yapamıyordu. Görevliler her şeyi denemişti; hatta ahırdan herkesi çıkarmışlardı. Doğum yapan dişi atların utangaç olduğunu bildikleri için hayvanı tek başına bırakmışlardı. Çevresinde ona bakan meraklı insanlar toplandı mı doğum uzayabilirdi.

Pagel az sonra yanında veteriner atın kapatıldığı bölüme girdiğinde hayvanın bakışlarında büyük acı sezdi; Mabel yardım istiyordu! Doğum yaparken acılarından kurtulamayan insanda olduğu gibi hayvan da o anda artık utanmayı bırakmıştı.

"Az önce yanındayken karnındaki yavrunun kalp atışlarını duymuştum, fakat şimdi ses filan gelmiyor. Ölmüş olacak. Herhalde göbek bağına sarılıp boğuldu. Beni çok geç çağırdılar."

Veteriner Hoffart, yapacak bir şey yok, der gibi Pagel'e baktı. Böyle durumlarda suçu üzerine almaya alışmış gibiydi.

"Peki şimdi ne yapmanız gerekiyor?" diye Pagel sordu. O anda veterineri suçlamayı düşünmüyordu, onun için önemli olan bir an önce hayvanın acılarını dindirmekti.

"Ne yazık ki hayvanın rahmi dar," dedi veteriner. "Ölü yavruyu çıkarmam için kesmek zorundayım. Hiç olmazsa anneyi kurtarmış oluruz..."

"Bu artık oldukça yaşlı bir safkan. Beyefendi onu birkaç yüz mark karşılığı yarış ahırından almış olacak..." diye Pagel mırıldandı. "Ama bu hayvana çok bağlıydı, onu severdi. Doktor Bey, aklıma bir şey geldi..." Birden heyecanlanmış gibiydi. "On beş, yirmi dakika daha bekleyelim..."

"Ağrıları diniyor gibi, kalp atışları da yavaşladı... Hayvana çabucak kahve yapacak biri var mı yakında? Ben de bu arada kafur karışımlı bir iğne yapacağım! Fakat her şeyin çabuk olması gerekiyor!"

"Her şey çabuk olacak! Kahveyi hemen yaptıracağım! Ne kadar gerekli? Bir şarap şişesi iyi mi?"

Veterinerin yanıtını beklemeden hızla büroya doğru koşmaya başladı. Karanlıkta karşısına çıkan biri onunla konuşmak istedi. Galiba şişman hizmetçiydi. Ağlayıp sızladı. Pagel sadece 'Hanımefendi' ve 'Sophie' kelimelerini anladı. Fakat durmadan yoluna devam etti.

Büroya varır varmaz Amanda'ya büyük bir tas kahve yapmasını söyledi. Yanıtını beklemeden telefonu açtı, doktorla bağlantı istedi. Doktor gelemeyeceğini söyledi. Kapı açıldı, şişman hizmetçi içeri girdi, yine yakınıp durdu... Pagel eliyle, çek git, der gibi bir işaret yaptı. Doktor sonunda gelmeyi kabullendi. Saat dokuz, en geç dokuz buçukta büroda olacaktı. Pagel'den kendisine orman korucusunun evini göstermesini rica etti. Pagel: "Evet!" dedi ve Amanda'ya seslendi: "Kahveyi büyük bir şişeye koyup doğru atların ahırına götüreceksiniz!" Kadınlar hızla önden çıktı. Pagel telefonu kapattı, peşlerinden koşmaya başladı.

Yolda bir an düşündü, bu saatte ona gelen şişman hizmetçinin derdi neydi? Acaba bir şikâyeti mi vardı, yoksa onu uyarmak mı istiyordu? Fakat şu anda onu dinleyecek hiç zamanı yoktu. Bir an önce ahıra varmalıydı. Hissediyordu, kadınlar arasında yine bir sorun çıkmıştı? Şişman hizmetçiyi başka zaman dinlerdi. Koşmalı, bir an önce atın yanında olmalıydı. Veterinere, on beş dakika, demişti. Bunun henüz beş dakikası geçmişti. Aklıma gelen şey saçma, diye düşünmeden edemedi. Fakat boşuna da olsa bir denemeliydi!

Villaya vardı. Zili çaldı, az sonra Beyefendi'nin başında oturan bakıcı kapıyı açtı. Adı Schümann olan bakıcı yaşlanmaya başlamış, yüzü solgun, şakakları ağarmış, tepesi açılmış, şişman bir adamdı. Sanki bir hastanede çalışıyormuş gibi üzerinde mavi-beyaz çizgili

bir ceket, ayağında deri sandallar ve uzun zamandır ütü yüzü görmemiş gri bir pantolon vardı. Pagel'in kendi halinde, sessiz biri olan bu adamla arası iyi idi. Arada sırada onunla çene çalıyor, havadan sudan söz ediyordu. Bakıcı Schümann ona birkaç gün önce, hiç kimseye, hatta Hanımefendi'ye de, söylemediği bir şeyden söz etmişti:

"Bay Pagel," demişti, "bana öyle geliyor ki Beyefendi o kadar hasta değil! Doktorun dediği gibi aklını filân yitirmemiş! Beyefendi sadece bir şok geçirmiş. Fakat akıl hastası... Hayır, kesinlikle hayır! Şu anda konuşamıyor, kendisine söylenen her şeye sadece gülümsüyor. Bence o ne konuşmak, ne duymak, ne de görmek istiyor! Sanki çevresindeki dünyadan bıkmış! Uyurken ise konuştuğu oluyor..."

"Fakat bu da bir hastalık değil mi?" diye Pagel sormuştu.

"Olabilir... Bilmiyorum. Tabii bütün keyfini yitirmiş biri de olabilir. İlk günlerde, canı içki çektiği zaman benimle tartışıp duruyordu. Sonra konuşması azaldı. Sadece uyku ilacı vermemizi istedi, yalvardı etti. Fakat biz bu ilacı kesince o da konuşmaktan tamamen vazgeçti. Herhalde düşünmüş olacaktı, onlarla konuşmamın anlamı yok, ne desem yerine getirmiyorlar!"

"Peki Bay Schümann, acaba yalnız kalsa içkiye el sürmeye kalkışır mı? Ne dersiniz?"

"Bunu söylemek zor, Bay Pagel. Bu gibi hastaların ne yapacağı hiç belli olmaz! İleride bir yudum içmeden yaşayabilir. Fakat aniden hoşuna gitmeyen bir şeyle karşılaştı mı, yine içki şişesine el atabilir... Benim de sürekli başında durmamın nedeni bu ya!"

O gün ve daha sonraki günlerde bu veya benzeri şeylerden söz etmişlerdi. Schümann ile Pagel'in arası iyi sayılırdı. Aralarında bir güven oluşmuştu.

Pagel ona kapıyı açan bakıcıya nefes nefes sordu: "Beyefendi ne yapıyor? Yatakta mı yoksa ayakta mı? Hanımefendi evde mi?"

"Hanımefendi evde değil," dedi bakıcı. "Beyefendi oturuyor. Onu giydirdim; hatta kravatını da taktım... Elindeki dergiyi okuyor."

"Okuyor mu?" Pagel çok şaşırmıştı. Beyefendi'yi sağlıklı olduğu günlerde de bir şey okurken görmemişti. Arada sırada gazeteye bir göz attığını anımsıyordu.

Schümann birden gülümsedi.

"Beyefendi'nin yazın birkaç hafta akıl hastanesinde kaldığını bana anlatan siz değil miydiniz?" Bakıcının yüzü birden ciddileşti. "Onu bu akşam çalışma odasına oturttum, eline bir spor dergisi tutuşturdum ve: 'Beyefendi, bakın ne güzel fotoğraflar var!' dedim. Ne yapacağını bekledim. Az sonra dergiyi çevirdi, baş aşağı tuttu ve fotoğraflara öyle baktı. Fakat sayfaları çevirmedi, arada sırada alnını kırıştırdı ve hep aynı şeylere baktı durdu. Ancak: 'Beyefendi, sayfayı çevirebilirsiniz,' dediğimde bunu yerine getirdi."

"Peki bütün bunlar ne anlama geliyor?" diye Pagel biraz öfkeyle sordu.

"Kaçık rolünü oynuyor!" dedi Schümann ve yine gülümsedi. "Bana öyle geliyor ki bu rolü yapmaktan çok hoşlanıyor. Kendisine bakmadığımı sandığı anlarda, beni göz ucuyla şöyle bir süzdüğü oluyor."

"Fakat bütün bunlara ne gerek var?" diye Pagel heyecanla konuştu.

"Akıllı biri gibi hareket etmeye başladı mı, yine olağan yaşama döndü mü, kendisinden çalışmaya başlamasını, çiftlikle ve para işleriyle ilgilenmesini isteyeceğinizi biliyor! Hanımefendi de ondan kızı için üzülmesini, kendisine yardımcı olmasını talep edecek. İşte o artık bütün bunları istemiyor. Her şeye uzak durmak istiyor. O boşalmış bir insan! Kimseye verecek bir şeyi yok!"

"Öyle ise hasta!" diye Pagel sesini yükseltti. "Bunu göreceğiz... Bakın Bay Schümann benim aklımdan geçen bir şey var..."

Pagel aklından ne geçirdiğini bakıcıya çabucak anlattı.

"Deneyebiliriz," diye mırıldandı Schümann. "Fakat başarılı olamazsak başımız derde girebilir. Hem doktor hem de Hanımefendi

bize çok sitem eder. Gelin yanına gidelim, bakalım tepkisi ne olacak?"

Hasta olmamasına karşın hastaymış gibi öyle oturan adamın görüntüsü çok hüzünlendirici, çok utandırıcıydı. Beyefendi üzerinde iyi bir terzi elinden çıktığı belli, İngiliz kumaşından dikilmiş şık bir takım, koltuğunda oturmaktaydı. Saçları iyice aklaşmış, yüzü de sararmıştı. Elinde tuttuğu gazeteye bakarken kıkır kıkır gülüyordu. Gülerken sadece gazete değil, vücudu da sarsılıyordu.

"Beyefendi!" diye bakıcı seslendi. "Lütfen gazeteyi bir an için kenara koyun. Sizinle küçük bir gezinti yapacağız."

Bir an için gülmeyi bıraktı, alnını kırıştırdı. Sanki bir şey düşünüyordu. Fakat sonra tekrar kıkır kıkır gülmeye başladı, elindeki gazetenin sayfaları hışırdadı.

"Beyefendi," dedi Pagel, "atınız Mabel doğum yapıyor... Fakat sorunlar çıktı. Veterineri çağırmak zorunda kaldık. Yavrunun anne karnında ölmüş olduğundan korkuyoruz. Bize yardım etmek istemez misiniz?"

Emekli süvari yüzbaşısı bakışlarını gazetesinden çekmedi, sadece kıkır kıkır gülmeyi bıraktı, alnını kırıştırdı. Yanındaki adamlar tepkisi beklediler.

"Beyefendi," diye bakıcı konuştu dostça konuştu, "verin bana gazeteyi lütfen..."

Koltuğunda oturan von Prackwitz bir tepki göstermedi. Bakıcısı gazeteyi çekip elinden aldı. Sonra kollarından tuttu; yerinden kaldırdılar, odadan çıkardılar, paltosuyla kasketini giydiler ve gecenin karanlığına çıkardılar. Kapının önünde bir an durdular.

"Beyefendi, lütfen koluma girin," diye bakıcı rica eder gibi konuştu. "Bay Pagel lütfen siz de kolunuzu verir misiniz Beyefendi'ye... Yürümek size biraz zahmet verecek. Ne de olsa uzun zamandır rahatsızdınız..."

Aralarındaki adam birden yine kıkır kıkır güldü ve ilk adımlarını attı. Yürürken hafif sallanıyordu, kendine güveni olmadığı belliydi. Bir süre böyle ilerlediler. Çiftliğin binaları gözükmeye başladığında aralarındaki adamın bütün vücudunun titrediğini fark ettiler. Pagel yaptığına pişman olmuş gibi sordu: "Beyefendi titriyorsunuz... Üşüyor musunuz yoksa?"

Emekli süvari yüzbaşısı yanıt vermedi. Fakat bakıcı Pagel'in ne demek istediğini kavramıştı.

"Artık dönmek yok Bay Pagel, "diye konuştu. "Yola devam etmek zorundayız!"

Az sonra alanı geçtiler ve ahırlara vardılar. Atların kaldığı bölüme girdiklerinde onları görenler müthiş bir şaşkınlığa uğradı. Sağda solda anlatılanlara göre Beyefendi aklını kaçırmıştı... Ve bu kaçık şimdi ahıra gelmişti!

"Herkes dışarı çıksın!" diye veteriner seslendi. "Atın bakıcısı kalabilir. Amanda siz de kalabilirsiniz. Hemen kapıyı kapatın!" Sonra yaşlı adama döndü ve yumuşak bir sesle: "İyi akşamlar, Beyefendi," dedi.

Pagel kolunda bir çekiştirme hissetti. Beyefendi atının kaldığı bölüme doğru bir adım attı. Yanındakiler onu yalnız bıraktılar. Tek başına ata doğru yürüdü... Durdu. Yerde bacakları açık yan yatan hayvan başını çevirdi, hüzünle ona baktı. Hafifçe kişnedi. Sanki onu tanımıştı, yardım etmesini istiyordu.

Veteriner Hoffart yanındakilere döndü ve: "Hayvana kahveyi içirip, kafur karışımlı iğneyi yaptıktan sonra sancıları yine arttı," dedi. "Kalbi de normal atıyor. Sanki karnındaki yavrunun da kalp atışlarını duyuyor gibiyim. Fakat bundan pek emin değilim, yanılabilirim de..."

Veteriner sustu. Ahırdaki herkes sustu. Von Prackwitz ne yapacaktı? Önce üzerindeki paltoyu çıkardı, ahır görevlisi hemen uzanıp aldı. Çıt çıkmıyordu. Von Prackwitz ceketini de çıkardı. Ahır görev-

lisi uzanıp, onu da aldı. Yaşlı adam gömleğinin kol düğmelerini açtı. Amanda hemen yanına sokulup, gömlek kollarını yukarı sıvamasına yardımcı oldu. Ortaya çıkan bileği ve kemikli eli bir çocuğunkini andırıyor. Etsizdi, incecikti. Yaşlı adam yerde yatan atın yanına diz çöktü. Kimse nefes bile almıyordu. Bir an durdu, çevresine şöyle bir bakındı. Ne olmuştu? Ne vardı? Niçin konuşmuyordu? Fakat veteriner Hoffart ne olduğunu anlamış olacak, hemen yanına diz çöktü, sağ elini ve kolunu yağladı. Sonra kulağına fısıldadı: "Beyefendi lütfen biraz dikkatli olun! Çok acı hissetti mi çifte atabilir. Nallarını sökmeyi unutmuşlar..."

Emekli süvari yüzbaşısı sıkıntıyla alnını buruşturdu, renksiz dudaklarını ısırdı. Ve işe girişti. İnce, uzun kolu az sonra hayvanın vücudunda kaybolmuştu. Yüzünün hareketlerinden bir şey aradığı belliydi. Birkaç dakika sonra gözlerine parıltı geldi, cansız gözler aydınlanıverdi. Aradığını bulmuştu...

Bu insan, bir baba, kızının kaybolmasının ardından her şeyden ürkmüş, içine kapanmış, çevresinden uzaklaşmıştı. Dilenir gibi içki istemişti, uyku ilacı da... Ne yaptığını bilmeyen zavallı, aptal bir adam rolünü oynamaya başlamıştı. Fakat atının zor durumda olduğunu öğrendiğinde kendine seçmiş olduğu o dünyayı terk etmiş, yine insanların arasına dönmüştü. Demek ki bu dünyada çabaya değer bir şey olduğunu fark etmişti!

Emekli süvari yüzbaşısı birkaç kez durdu. Bekledi. Sancıları artan hayvan tepti, fakat o kolunu çekmedi. Belki biliyordu, onun için de tehlikeli olabilecek bu sancılarla yavru annesinden ayrılacaktı. Sonra birden yüzü kıpkırmızı oluverdi. Atın sancıları kolunu da sıkıyor, onu dışarı itiyordu. Pagel hemen yanına samanlara diz çöktü, omuzuna omuzuyla destek verdi. Yaşlı adamın kararmış gözleri yine ışıldayıverdi. Hayır bu gözler, bu gözlerin bakışı bir aptalın bakışları değildi! Ancak inanılmaz acılar yaşamış birisi böyle bakabilirdi...

Ve yavru atın ön ayakları göründü. Ahırda duranlar derin bir nefes aldı, kıpırdaştılar. Sonra ağız, baş, omuzlar... Hemen ardından da bütün vücut. Yeni doğan tay cansız gibi samanlarda yatıyordu. Veteriner hemen yanına diz çöktü, çabucak yokladı ve: "Yaşıyor!" dedi.

Von Prackwitz hızla ayağa kalktı. Bir yere tutunmak istermiş gibi kollarını uzattı. Ahır görevlisi: "Beyefendi, tutunun bana," diye konuştu. "Kolay değildi..."

Yaşlı adam sesini çıkarmadı, sadece iki elini yanındakinin omuzlarına koydu. Elinde bir tas ılık su ve bez hemen yanlarına gelen Amanda yeni doğmuş bir bebeği veya bir yaralıyı temizlermiş gibi dikkatle von Prackwitz'in kolundaki kanları sildi.

Az sonra yaşlı adam iki yardımcısının arasında hiç konuşmadan, orada duranların yüzüne bakmadan, ayaklarını sürüye sürüye ahırı terk etti. Çiftlik evlerinin arasından geçtiler ve villaya giden yola saptılar. Von Prackwitz birden durdu, bütün vücudu titredi, ormanlardan esen serin Ekim rüzgârını içine çekti. Ve haftalar sonra ilk kez konuştu: "Tanrım!" Bu bir yakınmanın, bir çaresizliğin ve yeniden doğuşun haykırışıydı.

Pagel ve Schümann hiç seslerini çıkarmadılar. Bir süre öyle durduktan sonra hasta adam aralarında yollarına devam ettiler. Villaya vardıklarında Pagel hemen kapıyı açtı. Bakıcısıyla birlikte onu yukarı çıkardı, soyunmasına yardımcı oldu. Von Prackwitz yatağına uzadıktan sonra Pagel tekrar aşağı indi ve holdeki iskemleye oturdu. Kendini çok yorgun hissediyordu. Bitkindi, fakat çok doğru bir şey yaptığı için mutluydu da... O gün kafasından geçen bir şey aniden yine aklına geldi. Hemen tekrar yukarı çıkıp, Hanımefendi'nin kapısını tıklattı. Ses gelmeyince içeri girdi, ışığı yaktı. Yazı masasının üzerinde bir deste mektup duruyordu...

Yapmayı düşündüğü şeyin doğru olmadığını biliyordu. Fakat insan bu dünyada kimi zaman hoşuna gitmeyen şeyleri de yapmak zorunda kalmıyor muydu? Hemen mektup destesini eline aldı,

tek tek göz attı. Yaşlı Beyefendi'nin el yazısını tanıyordu. Pulların üzerindeki yabancı posta damgasından da nereden geldiklerini görebiliyordu... Yanlış anımsamıyorsa zarfta "Nice" damgası olmalıydı.

Kolay karıştırmak için mektupları dört desteye ayırdı. Birinci ve ikinci destede aradığı mektup yoktu. Diğer desteleri de karıştırdı. Onlarda da başarılı olamadı. Hepsini az önce durdukları yere bırakırken masanın üzerindeki bir not kağıdı dikkatini çekti. Bir an orada yazanları okumak istemedi. Fakat hemen bu düşüncesinden vazgeçti ve kağıda göz attı. "Babama mektup yazmalıyım" notunu düşmüştü Hanımefendi. Pagel ışığı kapatıp, dışarı çıktı ve tekrar hole indi.

Kâğıtta yazanlar ne anlama geliyordu? Hanımefendi babasına mektup yazıp, ona bir şeyler anlatmak istiyor olabilirdi. Belki de babasından gelen bir mektuba yanıt vermesi gerekiyordu... Pagel için değişen bir şey yoktu. Yaptığına pişman olup, utandı. Eve dönmeliydi. Oturduğu yerden kalktı. Kapıya doğru yürürken aynı anda bakıcının merdivenleri indiğini gördü.

"Hemen uykuya daldı," dedi adam. "Onun için çok yorucu bir şeydi... Bakalım sabah nasıl uyanacak?"

"Sizce doğru mu yaptık?" diye Pagel sordu.

"Bilemiyorum... Dediğim gibi sabahı beklemek zorundayız." Bakıcı bir an sustuktan sonra düşünceli düşünceli devam etti: "Hanımefendi'ye bilgi verecek misiniz?"

"Evet..." diye Pagel mırıldandı. "İçimizden birinin bunu söylemesi gerekiyor. Başkalarından duymasını istemem."

Bakıcı Schümann bir süre hiç konuşmadan Pagel'in yüzüne baktı. Sonra: "Biliyor musunuz Bay Pagel," dedi, "belki bu sizin düşüncenizdi, fakat sorumluluğu ben üsteleneceğim." Pagel, önemli değil, der gibi bir el hareketi yaptı. Bakıcı konuşmasına devam etti: "Kulağıma geldiğine göre şu sıralar bazı kadınlar arasında çok dedikodu varmış... Yapacak bir şey yok, kadınlar böyledir. Bu nedenle

sorumluluğu sizin sırtınızdan alayım." Şöyle bir gülümsedi. "Tabii Beyefendi yarın sabah sağlıklı kalkarsa herkes bana, ne iyi yaptın, diyecek..."

"Umurumda değil kime ne diyecekleri! Öfkelenecek olursa söyleyin hemen bana gelsin!"

"Siz ilgilenmeyin onlarla, Bay Pagel," diye konuştu bakıcı genç adamı sakinleştirmek istermiş gibi. "İçi iltihap dolu olan çıbanı tam zamanında patlatmak gerekir! Neyse, şimdilik iyi geceler!"

"İyi geceler," dedi Pagel de ve odasının olduğu binaya doğru yürüdü. Saat sekiz olmuştu. Amanda mutlaka yemeğe bekliyor, diye düşündü. Yazı masanın üzerinde çiftlikle ilgili bir sürü mektup duruyordu. Annesine de bir an önce yanıt vermeliydi. Doktor gelince Kniebusch'un yanına gidecekti. Bir ara yeni doğmuş taya da bakmalıydı. En iyisi hemen yatağa girip uyumaktı. Bakıcının dediğine göre ortalıkta bir dedikodu da dolaşıyordu! Dinlenip rahat etmeliydi. Başkaları ona artık rahat versindi...

8

Saat akşamın onuydu. Pagel masasında oturmuş, maaş bordrolarını önüne açmıştı. Sağlık sigortası primlerini yeniden hesaplamak, her çalışan için ödenmesi gereken kazanç vergisi pullarını yapıştırmak zorundaydı. Kasa defterinde giriş ve çıkışların düzenli olmasına da dikkat etmeliydi.

Bütün bu görevler çok yorgun birinin altından kalkamayacağı şeylerdi. Bunun yanı sıra o günlerde çiftliğin bütçesi de Pagel'in çok kafasını yoruyordu. Elindeki tarifeye uyarak çalışanların alacağı haftalığın hesabını yapıyordu, şu kadar milyonlar ve milyarlar, fakat iş ödemeye gelince kasada o milyarların olmadığını fark ediyordu, daha doğrusu kasada birkaç tane iki yüz milyarlık paçavra banknot vardı. Bunu dört kişinin arasında nasıl dağıtacaktı? O zaman para

bekleyen adamlardan dördünü içeri çağırıyor ve elindeki kocaman banknotu uzatıp: "Bu sizin, herkes tutsun bir köşesinden, aranızda istediğiniz gibi paylaşın!" diyordu. "Şimdi doğru kente gidin, birlikte alışverişinizi yapın. İstersiniz bana da küfredin. Fakat başka yapacak bir şey yok. Verdiğim biraz fazla da olabilir, bu pek önemli değil!"

Bunun üzerine de adamlar birlikte alışverişe gidiyorlardı Tabii önce ellerindeki kocaman parayı bozacak, üstünü verecek bir satıcı bulmaları gerekiyordu. Pagel kasayı nasıl düzene sokacaktı? Evet, onun elinden çok iş geliyordu, fakat yetmiş kilo çavdar karşılığı alması gereken para çoğu kez kasada yoktu. Hatta kimi zaman daha çok açık tespit ediyordu. Acaba ufak tefek Meier kasa defterine doğru rakamlar yazmış mıydı? İşten anlayan birinin o yıl hesaplarını bir gözden geçirmesi hiç de fena olmazdı. Bakarsın bu haini içeri tıkarlardı!

Pagel başını iki eli arasına aldı. Önündeki rakamların kargaşasından nefret ediyordu. Astronomik değerler sanki yasa dışıydı! En küçük adam bile bir milyonerdi. Ve bütün milyonerler açlık sınırının altında yaşıyordu! Yükselen rakamlarla açlık ve sefalet de yükseliyordu. O akşam Kniebusch'a gelen doktor ne demişti: "Yakında trilyonluk banknotlar piyasaya çıkacakmış. Bir trilyon bin milyar demektir... Bundan daha ötesi yok! İşte o zaman sağlam bir para birimi çıkarmak zorundalar. Bana kalırsa yataktan çıkmayın, o gün geldiğinde belki emekli olursunuz. Siz çok hastasınız, beyniniz sulanmış! Size o zamana kadar rapor veririm, genç dostumuzun beni buna inandırmaya çalışmasına hiç gerek yok..."

"Gerçekten günün birinde yine sağlam para birimine kavuşacak mıyız?" diye orman korucusu çekine çekine sordu. "Acaba ben o günleri yine yaşayacak mıyım? Doktor Bey, alışveriş yaptıktan sonra elimdeki parayı uzattığımda satıcının bana dolandırıcıymışım gibi tuhaf tuhaf bakmamasını arzu ediyorum."

"Siz o günleri mutlaka yine yaşayacaksınız!" dedi doktor ve yorganı çekip, yaşlı adamı çenesine kadar örttü. "Fakat şimdi artık bir güzel uyuyun –yarın bana uğrayacak sütçüyle uyku ilacınızı yollayacağım."

Dışarı çıktıklarında doktor genç Pagel'e dönüp: "Dikkat edin bütün gününü yatakta geçirmesin," diye konuştu. "İlgileneceği, ona biraz zaman geçirtecek bir iş bulun. Bu insan tükenmiş, bitmiş. Her gün on saatini nasıl ormanda geçirdi, anlamak mümkün değil. Eğer şimdi yataktan çıkmazsa bir daha hiç çıkmaz!"

"Enflasyonun sonunu görmeyecek mi dersiniz?" dedi Pagel. "Okuldan anımsıyorum triyondan sonra katrilyon da gelir..."

"Fakat bu kadarı yeter!" diye doktor öfkeyle sesini yükseltti. "Yoksa sizi şu çekiçle toprağa çakarım! Sormak isterim size, böylesine alçak bir yaşamı nasıl sürdüreceksiniz? Düşünmesi bile beni hasta ediyor! Kusura bakmayın delikanlı, fakat sizin bu yaşama olan iştahınız benim midemi bulandırıyor. Hayır, hayır," diye birden fısıldar gibi devam etti. "Bankada bir tanıdığım var, o anlattı, dolar dört yüz yirmi milyara ulaştığında stabilize edilecek."

"Ah, boşverin," dedi Pagel, "bu gibi söylentiler son altı aydır benim de kulağıma gelip duruyor. Ben hiç kimseye inanmıyorum."

"Bakın delikanlı," diye doktor heyecanla devam etti, "size bir şey söylemek istiyorum." Göz camlarının ardındaki gözleri ışıl ışıl parıldıyordu. "Dolar dört yüz yirmi milyarı aştığı gün suratıma kloroform maskesi takıp, bu dünyaya veda edeceğim! Çünkü daha fazlasına dayanamayacağım!"

"Peki, o gün geldiğinde tekrar bir görüşelim, derim..." diye Pagel mırıldandı.

"Siz gençler böyle iğrendirici şakalar yapabiliyorsunuz!" Doktor öfkelenmişti. "Bizim zamanımızda yüz yaşındaki bir adam bile başkalarına böyle umursamaz davranamazdı!"

"Siz hangi dönemlerden söz ediyorsunuz, Doktor Bey?" diye Pagel sırıtarak sordu. "Çok çok eskilerden galiba, öyle değil mi?"

"Ben size daha ilk gördüğüm gün güvensizlik duymuştum," diye doktor mırıldandı ve küçük Opel marka otomobiline bindi. "Ormanda sormuştunuz, bu adam öleli ne kadar oldu, diye. Anımsıyor musunuz?"

"Bırakın bunları Doktor Bey!"

"Peki, peki... Bu meslek insana bazen böyle şeyler düşündürüyor... İyi geceler! Evet, dolar dört yüz yirmide durduğunda..."

"O güne daha çok var!" diye seslenmişti Pagel, doktor otomobilin gazına basarken.

Kafasında düşünceler büroya doğru yürü. Şimdi güzel bir kahve beni bekleseydi ne güzel olurdu. Fakat Amanda Backs mutlaka çoktan uykuya yatmıştı. Az sonra büroya vardığında yine yanıldığını gördü. Kahve yazı masasının üzerinde onu bekliyordu. Hemen bir fincan doldurup, içti. Umduğu etkiyi yapmadı. Ya yeterince sert değildi ya da Pagel çok yorgundu. Yine de oturdu, defterleri önüne çekip, sayfalarını karıştırdı. Hayır, böyle olmayacaktı. Uyumaya gitmeliydi. Fakat annesine yazması gereken mektup onu bekliyordu, maaş bordroları da... Ancak genç Pagel'in kafası o kadar çok düşünceyle doluydu ki, ne mektup yazabildi ne maaşlarla ilgilendi ne de yatmaya gitti. Yarı uyur, yarı uyanık kendini koltuğa bıraktı. Her yanı uyuşmuş gibiydi, beyni de zonkluyordu. Birden yaşamdan kuşku duymaya başladı. Kendinden, Petra'dan...

"Lanet olsun!" diye bağırdı ve ayağa fırladı. "Burada böyle salak salak oturuyorum, içim kararıyor. Gidip kendimi Teschow'un içinde kuğuların yüzdüğü, suları buz gibi gölüne atsam daha iyi olur!"

Aynı anda telefon çaldı. Arayan bir kadındı. Çabuk çabuk konuşuyordu; sesi Pagel'e pek yabancı gelmedi, fakat kim olduğunu çıkaramadı. Sanki birisi sesini değiştirerek konuşmaktaydı. Pagel hemen villaya gelmeliydi. Sayın Hanımefendi onunla konuşmak istiyordu.

"Hemen geliyorum!" dedi ve telefonu kapattı.

Kimdi telefondaki? Saate baktı. On bire çeyrek vardı. Her sabah dörtte, dört buçukta, beşte kalkan birini bu geç saatte villaya çağırmak ne derece doğruydu? Çok önemli bir şey olmalıydı... Kim bilir ne yanmıştı yine? Beyefendi'yi evden çıkarmaları ters tepki mi yapmıştı, yoksa Hanımefendi Violet konusunda yeni bir haberle mi dönmüştü? Belki de bugün kaç kilo patates toplandığını bilmek istiyordu? Ne de olsa babasının kızıydı, aklına böyle şeyler geldiği oluyordu. Belki Pagel'i gecenin bu saatinde denetlemek niyetindeydi...

Pagel birden keyiflenmiş gibiydi; ıslık çalarak bürodan çıktı. Hanımefendi'nin hemen yanına gelmesi söylemesine karşın önce ahırlara doğru bir saptı. Hafif kestirmekte olan nöbetçi sıçrayarak uyandı. Her şey yolundaydı... Birkaç saat önce doğum yapan at yaşam dolu bakışlarla onu süzdü. Upuzun bacaklı tay samanlara uzanmış uyuyordu. Pagel, nöbet tutan adama artık uyumaya gidebileceğini söyledi.

Villaya vardığında ona Hanımefendi kapıyı açtı. Son haftalar Eva von Prackwitz'i değiştirmişti. Otomobille her gün saatler boyu sağa sola gitmelerin verdiği sıkıntı, eziyet, sinir, üzüntü ve boş yere ümitlenmeler, yıpratıcı beklentiler ve belirsizlik onu bambaşka bir insan yapmıştı. Şimdi karşısında yüz hatları gergin bir kadın duruyordu. Bir zamanların bakışları yumuşak kadını artık katı birisi olmuştu. Kendine bakmayan, doğru dürüst yemek yemeyen Eva von Prackwitz'in bir zamanlar şeftali rengi yumuşak cildi de şimdi buruşmuş, canlılığını yitirmişti. Yanakları da sarkıyordu... Bu değişmiş kadının artık bambaşka bir sesi de vardı. Bir zamanlar içinde yaşadığı dünyaya ve çevresindeki insanlara uyum sağlamış, çoğu zaman keyfi yerinde, gülmesini seven bu kadının sesinde olgunluk, yumuşaklık ve titreşim vardı. Şimdi ise sesi kurumuş bir boğazdan çıkıyordu.

İşte bu değişmiş sesiyle Wolfgang'a kısa bir "İyi akşamlar!" dedi ve arkasını dönüp, holün ortasında durdu. Ona bakan bakışlarında öfke vardı.

"Bay Pagel sizi bu saatte çağırmamın bir nedeni var. Kimi konular vardır, onlara kesinlikle göz yumamam! Bu akşam bana anlatıldığına göre buradaki bazı kadınlarla aranızda pis ilişkiler varmış! Görevinizi kötüye kullanıp, onlara baskı yapıyormuşsunuz..."

Pagel bir an düşünmeden edemedi, zavallı kadın nasıl da değişmiş! Çok öfkeliydi, sanki karşısındakinden intikam almak istiyordu. Birkaç hafta öncesine kadar herkesle dostça, gülümseyerek konuşan, hataları kolayca affeden kadın sanki kızı kaçırıldıktan sonra bütün erkeklerden nefret ediyordu. Onun için her şey artık kirliydi, nereye bakarsa sadece kir pas görüyordu. Sabretmesi, katlanması mümkün değildi. Alçaklıklar bir son bulmalıydı!

Pagel karşısındaki kadının öfkeli bakışlarına direnç gösterdi. Sadece gülümsedi. Söyledikleri ciddi olamazdı! O başka bir dünyanın içindeydi; Pagel olumlu düşünüyordu. Tek dünyası, yaşamı tehlikedeki kızının sorunları olan Eva von Prackwitz ise nasıl oluyordu da bu gibi bir dedikoduyu ciddiye alıp, sinirleniyordu? Pagel gülümsemeye devam ederek konuştu:

"Bu doğru değil Efendim!" dedi. "Benim hiçbir kadınla aramda pis ilişkiler yok!"

"Fakat bana böyle anlatıldı!" diye karşısındaki kadın öfkeyle sesini yükseltti. "Siz..."

"Yalan bir şey üzerine niçin konuşuyoruz?" dedi Pagel dudaklarında gülümsemesi.

Eva von Prackwitz sabırsızdı. Konudan vazgeçmeyecek gibiydi. Sanki ona kin duyuyordu. Çok kızgındı. Kulağına gelenleri bu genç adamın yüzüne söylemek zorundaydı. Ondan bir açıklama bekliyordu, hatta itiraf etmesini, ardından da özür dilemesini istiyordu!

Pagel birden arkasına döndü. Bu tartışmanın niçin aşağıda holde yapıldığını o anda kavramıştı. Holden bodruma inen merdivenin basamaklarında Sophie Kowalewski'yi seçti. Genç kız başını çekip sinmek istedi, fakat geç kalmıştı.

"Kaçmanıza gerek yok Sophie, gelin yanımıza!" diye Pagel aşağı seslendi. "Neler olup bittiğini bir de sizden dinlemek istiyorum! Gelin Hanımefendi'nin önünde anlatın, patates tarlasında çalışmamak için neler yaptığınızı!"

Eva von Prackwitz'in yüzü kızardı. Elini uzatıp, merdivenlere doğru yürüyen genç adamı tutmak istedi. Fakat Pagel bunu umursamadı, dudaklarında bir gülümseme Sophie'nin yanına gitti.

"Anlat bakalım!" dedi. "Haydi, neler olup bittiğini bilmek istiyoruz. Gel, Hanımefendi'nin karşısında anlat nasıl eteğini kaldırıp, bana dizlerini gösterdiğini! Çabuk ol!"

Sophie Kowalewski tuhaf bir kızdı. Yaşamda ayağı kaymış, çöküntüye uğramıştı. Fakat ona yine de kötü bir insan denemezdi. Hanımefendi'ye anlattığının arkasında duramıyordu, korkağın biriydi. Pagel yanına gelince kısa bir çığlık attı. Olduğu yerde döndüğü gibi hıza merdivenleri indi, mutfağa girdi ve kapıyı arkasından çarptı!

Pagel tekrar Hanımefendi'nin yanına döndü. Şimdi gülmüyordu. Birden ciddileşmişti: "Bu sabah ona patates tarlasında çalışmaya gitmesi gerektiğini söylemiştim," diye konuştu. "Bu kız tembelliğiyle köydeki diğer insanlara kötü örnek oluyor!"

Eva von Prackwitz sesini çıkarmadan Pagel'e baktı. Yüzünün kırmızlığı geçmiş gibiydi. Düşündü, yaşam sadece çirkin, tükenmiş değil, capcanlı ve dürüst de... Sonra özür diler gibi konuştu:

"Sophie'yi burada çalışması için yanıma almıştım. Daha doğrusu o bana gelip, bu görevi rica etmişti... Fakat Bay Pagel, burada durmayalım, içeride oturup, konuşalım." Hanımefendi önden yürüdü.

Ona inanmadığı, söylediklerini kuşkuyla karşıladığı için utanır gibiydi.

"Tabii Sophie ev işini tarlada patates toplamaktan daha iyi yapar," dedi Pagel. "Önemli olan bütün gün köyde avare avare dolaşmaması."

"Ancak Sophie'yi işe almak için diğer hizmetçimin işine son vermek zorunda kaldım," diye mırıldandı Hanımefendi.

Pagel bir an dudaklarını ısırdı. Sustu. Tembel, kendine rahat bir iş bulmuştu, karşılığında ise sabah akşam çalışan birisi işini yitirmişti; şimdi soğuk tarlada toprakları o çapalayıp duracaktı. Hanımefendi bunları pek anlamıyordu. Onun gözünde Sophie genç ve güzeldi. Şişman hizmetçisi ise tükenmiş ve yaşlanmıştı.

"Eğer siz de uygun görürseniz onu sarayda çalıştıracağım," diye konuştu Pagel. "İçerisinin bir an önce toplanıp, temizlenmesi gerekiyor. Bence bu çok doğru bir çözüm olur. Sanırım Beyefendi'yle eşi günün birinde kalkıp, dönecekler..."

"Evet, böyle yapın Bay Pagel!" diye Eva von Prackwitz heyecanla konuştu. "Size teşekkür ederim. Bence de en iyi çözüm bu!" Suçunu kavramış birinin bakışlarıyla karşısındaki genç adama bakıyordu. "Az önce söylediklerim için bana öfkelenmediğinizi ümit ederim..."

"Ah, hayır... Ancak şimdi söylemek istediğim bir şey için yine de bana öfkeleneceğinizi sanıyorum..."

Kadının gözlerindeki pırıltı birden kayboldu.

"Yoksa Sophie haklı mı demek istiyorsunuz?" diye mırıldandı.

"...birkaç saat önce odanızdaydım! Ben..." Sustu. Sonra biraz sıkılgan devam etti, "...mektuplarınıza bir göz attım. Daha doğrusu içlerinde belli bir mektubu aradım..." Kadın ona kuşkuyla baktı. Sesini çıkarmadı. "Ancak aradığım o mektubu bulamadım. Açıp okumak değildi niyetim. Sadece gelip gelmediğini merak ediyordum. Sonra masanın üzerindeki not dikkatimi çekti... 'Babama mektup

yazmalıyım'. Kendimi kötü bir casusa benzettim. Fakat benim niyetim casusluk filan değildi..."

"Fakat yine de merakla bir şey aradınız. Ne gerek vardı buna?" Kadın usul sesle konuşmuştu. "Bunu bana da sorabilirdiniz."

"Evet..." Pagel canı sıkkın mırıldandı, "hoş bir durum değil. Önce düşündüm, size şimdi gerçeği değil, bambaşka bir şeyi de anlatabilirdim. Derdim ki, Kniebusch hastalandı, artık yatağa düştü, babanıza derhal yazıp, ne yapmamız gerektiğini sormalıyız... Fakat bu pek doğru olmazdı. Evet, Kniebusch hasta yatıyor, ancak orman konusunda merak edecek bir durum yok."

"Peki, gerçek nedir?"

"Kimseye, size bile söylemeyeceğim üzerine söz verdim. Böyle yapmasaydım bazı şeylerden haberim olmayacaktı..."

"Peki, ne olduğunu söyleyin artık!" Hanımefendi iyice sabırsızlanmıştı. "Yoksa gittikçe daha çok sorun yüklenip, daha çok üzülmek mi istiyorsunuz?" Eva von Prackwitz ayağa kalktı ve odanın içinde bir aşağı, bir yukarı yürümeye başladı. "Söylemeyecek misiniz, Bay Pagel?"

"Size bir şey sormalıyım, Hanımefendi. Babanız size hiç mektup yazdı mı?"

"Evet," dedi kadın. Babamla ilgili bir konu onu merak ettiren, diye düşündü. Biraz rahatlamış gibiydi.

"Kendisine yanıt verdiniz mi?"

"Hayır, henüz vermedim," dedi Eva von Prackwitz karşısındakinin sözünü keser gibi.

Bu mektubu anımsamak pek hoşuna gitmemişe benziyordu. Sustu ve genç adamın bir şey daha sormasını bekler gibi öyle yüzüne baktı. Fakat Pagel ağzını açmadı, istediği yanıtı almış gibiydi.

"Bay Pagel, babamın benden beklentisi nedir size söyleyebilirim. O eşimden boşanmamı istiyor. Bunu hep istemişti benden. Babam damadını sevmez..." Pagel sadece başını salladı. "Fakat ben bunu

nasıl yapabilirim?" Eva von Prackwitz birden yine heyecanlanmıştı. "İnsan çok zor durumda olan bir dostunu bile yarı yolda bırakamaz! Sağlığı yerinde olsaydı veya tek başına bensiz yaşamını sürdürebileceğine inansaydım bunu yapabilirdim. Fakat bu durumda... Hayır, hayır olamaz! İngilizler evlenirken 'for better and worse' der... İyi günde de, kötü günde de birliktelik. İşte ben böyleyim, kötü gününde hiç kimseyi tek başına bırakamam!" Sustu. Pagel kadına dikkatle baktı. Yüzünün hatları titreşiyordu. "Ah, Bay Pagel kulağıma geldi," diye sızlanır gibi konuştu, "bu akşam onu yaşama döndürmeye çalışmışsınız! Evet, bu sadece sizin fikriniz olmalı. Böyle bir şey bakıcısının aklına nereden gelsin? Duyduğumda size çok öfkelenmiştim. Çünkü ağır hasta birisini oraya sürüklemiştiniz. Fakat sonra düşündüm, siz bunu iyi niyetli olduğunuz için yapmıştınız. Çünkü onun sağlığı sizi endişelendiriyordu. Babamın ise hiç umurunda değil, o sadece boşanmamı veya onu bir tımarhaneye atıp, vesayet altına almamı istiyor. Fakat bunu nasıl yapayım, Bay Pagel? Ne de olsa yirmi yıl ortak bir yaşam sürdürdük."

"Birden 'Tanrım' dedi..."

"Evet, söylediler. Fakat bu pek önemli değil. O ne yaptığını hâlâ bilmiyor. Siz, siz ise henüz gençsiniz; yaşamdan ümitleriniz ve beklentileriniz var. Bakın Bay Pagel, son günlerde sık sık köyler, kentler arasındaki yollardan geçiyorum. Bu berbat, soğuk havada yollarda yürüyen bir sürü insan görüyorum, sadece serseriler, işe yaramazlar değil... Bu kötü zamanda herkes huzursuz. Daha bu sabah, hava çok serindi, yağmur da çiseliyordu, iki genç dikkatimi çekti. Erkek eski bir çocuk arabasını itiyordu. Hemen yanında yürüyen kadın da çocuğa sürekli bir şeyler söyleyip duruyordu. Hayır, onlara para vermedim. Fakat bir an için düşündüm, belki şu anda benim Violet'im de böyle yağmurda, soğukta bir yerlerde yürümekteydi. Onun konuşacak kimsesi yoktu, ne bir eşi ne de bir çocuğu! Ah, Bay Pagel, söyleyin ben ne yapayım?"

"Ümidinizi yitirmeyin..." diye mırıldandı genç adam.

"Buna izin var mı? Bunu başarabilecek miyim? Kızımın henüz yaşadığını ümit edebilir miyim? Yoksa ümidimi yitirmemek bencilliğimden mi? Benim Violet'imden ne kaldı geriye, değişti mi? Sık sık gözümün önüne getiriyorum karşıma çıkacağı o anı... ve ürperiyorum. Bay Pagel, gideli bir ay olmak üzere!"

"O isteyerek gitmedi!" diye Pagel mırıldandı. "O anda ne yaptığını bilmiyordu. Fakat istencini bulduğu anda yine dönecek buraya..."

"Öyle değil mi! Siz de benim gibi düşünüyorsunuz!" Kadın yine heyecanlanmıştı. "O hâlâ bir uykuda. Fakat uyuyan insan değişmez, olduğu gibi kalır. Odasındaki yatakta gözlerini açtığında sanacak ki, hiçbir şey olmadı, dün akşam uykuya daldı, bu sabah tekrar uyandı!"

Pagel şaşırmış gibi karşısındaki kadının yüzüne baktı. Canlanmış, ümitlenmişti birden. Yaşama isteği geri dönmüştü... Sanki aniden gençleşmişti, yaşamdan yine çok beklentileri vardı.

"Size bir şey daha söylemek istiyorum, Bay Pagel," diye devam etti. Bu kez fısıldıyordu. Bir an sustu, kapıya doğru şöyle bir baktı ve: "Onları tek arayan ben değilim!" dedi. "Başka bir arayan daha var. Geçenlerde adamın biri otomobilimi durdurdu. Bakışları donuk, siyah şapkalı şişman biriydi. Beni tanıyordu... Belki siz de onu daha önce görmüştünüz?"

Pagel bir an sustu, kadının yüzüne baktı ve: "Evet, onu tanıyorum..." diye mırıldandı.

"Hayır, onun hakkında bana bir şey söylemenize gerek yok!" diye heyecanla konuştu. Sesi yine yüksek çıkmıştı. "Yanıma sokuldu, fakat ne bir selam verdi ne de niçin durdurmuş olduğunu açıkladı. Sadece: 'Şuraya ve şuraya gidin,' diye konuştu ve yanımdan ayrıldı. Onu sonra birkaç kez daha gördüm. Bazen yolda karşıma çıkıyor, bazen de küçük bir kasabada. Yanıma gelmiyor, sadece şöyle bir başını sallıyor ve yürüyüp gidiyor. Bay Pagel, belki ben onları bulamayacağım, fakat o başaracak bunu! Kimi gün düşünüyorum, insanlar

hep aşktan, sevgiden söz ediyor, fakat hırs ve nefret her yerde, çünkü onlar daha güçlü!"

"Evet," dedi Pagel. "Bu adam kötüden nefret ediyor. Belki görünümü kötü, fakat o hep kötünün peşinden gidiyor, çünkü ona olan nefreti sonsuz!"

"Bana ondan söz etmeyin!" diye sesini yükseltti.

Pagel karşısında oturan kadına baktı, bir süre sustu. Sonra ayağa kalktı ve:

"Hanımefendi babanız konusunu merak etmeyin," dedi. "Biz bir süre tepki göstermeyeceğiz. Sorarsa, araya başka bir şey girdi, dersiniz. Sanırım o kafasından bazı şeyler geçiriyor..."

"Evet, bizden burayı terk etmemizi istiyor!"

"Tabii bu şu sıra mümkün değil!" Pagel bir an sustu. Bir şey düşünüyormuş gibiydi. Sonra: "Babanıza vereceğiniz yanıt için acele etmenize gerek yok," dedi. "Nasıl olsa istediğinizi yerine getirmeniz mümkün değil. En iyisi ona hiçbir şey yazmamak."

"Teşekkür ederim size, Bay Pagel," dedi Eva von Prackwitz. Elini uzattı, gülümsedi. "Sizinle konuşmak bana iyi geldi... Bay Pagel şimdi bir ricam olacak..."

"Tabii, buyurun."

"Backs denen kızla aranız o kadar iyi olmasın... Kulağıma geldiğine göre aynı masada yemek yiyormuşsunuz. Bütün gün de büroda yanınızda oturuyormuş. Kusura bakmayın, Bay Pagel... Tabii ki size güvensizlik duymuyorum... Ancak bu kız, siz farkında olmadan size âşık olabilir!"

"Efendim, Amanda Backs bana âşık değil," dedi Pagel. "Benim yanımda oldu mu, biraz ev işi yaptı mı kendini mutlu hissediyor. Ne de olsa terk edilmiş bir insan... Hem bu bana da iyi geliyor. Neulohe'de yaşam benim gibi bir genç erkek için kimi zaman çok sıkıcı! Arada sırada çene çalabileceğim birinin yanımda olmasından hoşlanıyorum."

"Ah, Bay Pagel," diye Hanımefendi heyecanla sesini yükseltti, "tabii ki ben böyle bir şeye karşı değilim. Sadece şunu düşünmüştüm, Backs bir süre Meier denen şu şerefsiz adamla beraber olduğu için..." Pagel bir an kadının yüzüne baktı, fakat o bunu fark etmedi. "Bir daha karşılaştığımda Backs'la biraz çene çalarım... Sanırım son günlerde selamlarına karşılık vermemiştim..." Aynı anda holdeki saat on ikiyi çaldı. "Haydi Bay Pagel, artık yatmalısınız! Çok geç oldu! Şu sıralar çok şeyle ilgileniyorsunuz. Bırakın çalışanlar kimi zaman tek başlarına çalışsınlar, hep başlarında durmanıza gerek yok. Sorumluluğunu ben üstleniyorum. Benden izinlisiniz! İyi geceler, Bay Pagel, geldiğiniz için de çok teşekkürler..."

"İyi geceler, efendim," dedi Pagel de. "Ben teşekkür ederim."

"Fakat şimdi doğru uyumaya gideceksiniz!" diye seslendi Hanımefendi, dışarı çıkan Pagel'in peşinden.

Pagel gülümsedi. Düşündü, çoğu zaman davranışları küçük bir çocuğu andıran bu akıllı kadına kızamazdı. Şimdi de öğrencisine izin veren bir öğretmen gibi davranmıştı. Çocuk Pagel de sevinmişti! Yaşamın kişiye her gün yeni yeni görevler ve sorunlar getirdiğini, onlardan kurtulmanın öyle pek kolay olmadığını Eva von Prackwitz kavramamışa benziyordu.

Büroya yaklaşırken içeride ışık yandığını gördü. Üst kat penceresinde bir gölge sezer gibi oldu. Sadık bakıcısı onu merak etmiş olacaktı. İçeri girdi ve yukarı seslendi.

"Her şey yolunda Amanda! Sophie'nin bütün çabaları boşuna oldu... Haydi artık uyuyun. Beni de yarın sabah saat beş buçuktan önce kaldırmayın... Kahvaltıda acı bir kahve içmek istiyorum!"

"İyi geceler, Bay Pagel!"

9

Ertesi sabah villada ilginç şeyler yaşandı. Otomobile binmeye hazırlanan Eva von Prackwitz şoförü Oskar'a nereye gideceklerini söylüyordu. Aynı anda villanın kapısı açıldı. Emekli süvari yüzbaşısı yanından bakıcısı dışarı çıktı. Küçük küçük adımlarla yürüyerek otomobilin yanına sokuldu. Bakıcı Schümann geride kalmış, ona bakıyordu. Von Prackwitz gözleri hafif kapalı, kabahat işlemiş bir çocuğun çekingenliği ile konuştu:

"Eva, ben de seninle gelebilir miyim? Lütfen!"

Eşi o anda o kadar şaşırmıştı ki, ne yanıt vereceğini bilemedi. Şaşkınlıkla az ötede duran Schümann'a baktı. Bakıcı, evet, anlamında başını salladı.

"Fakat Achim..." diye kadın konuştu, "... bu senin için zor olmayacak mı?"

Adam başını iki yana salladı ve yalvarır gibi eşine baktı. Gözlerinde yaşlar birikmişti. Dudakları titriyordu.

"Ah, Achim!" diye Eva von Prackwitz sesini yükseltti. "Achim... Çok sevindim! Eminim her şey yine yoluna girecek. Bizler artık yaşlı iki insanız... Durma öyle, gel otur benimle arka koltuğa... Bay Schümann, lütfen eşime yardım edin! Oskar siz de bir örtü getirin, içi kürklü olanını! Bay Schümann sonra hemen Bay Pagel'in yanına gidin ve bir gezmeye çıktığımızı söyleyin... Mutlaka sevinecektir..."

Ve otomobil yola koyuldu. Emekli süvari yüzbaşısı eliyle boynunu işaret etti ve: "Kusura bakma, Eva," diye mırıldandı. "Henüz rahat konuşamıyorum..."

"Buna hiç canını sıkma, Achim!" dedi eşi ve elini elleri arasına aldı. "Birlikte olmamız yeter... Artık her şeyin altından kolayca kalkacağız, öyle değil mi?"

Yanında oturan adam başını, evet, demek istermiş gibi birkaç kez salladı.

On Beşinci Bölüm

Sona kalan yalnız kalmaz

1

Kasım sonu gelmişti, birkaç gün sonra Aralık'tı... Fırtınalı, buz gibi, kimi zaman karlı günlerle yılın sonu yaklaşıyordu. Patates tarlalarında çalışan işçiler çekip gitmişti. Koskocaman bir arazi, toprağın altında tahminen elli bin kilo patates çıkarılmayı bekliyordu. Pagel oraya gitmekten kaçınıyordu, düşündükçe öfkeleniyordu. Yaprak ve sapların sararıp, çürümeye başladığını gördüğünde kendi kendinden utanıyordu. Çünkü toprağın içinde çıkarılmayı bekleyen patateslerin de çürümek üzere olduğunu biliyordu. Büyük kentlerde insanlar açlıktan ölürken burada ürünün yatması daha da öfkelendiriciydi.

Burada çok yanlış yaptım, diye düşündü. Fakat neyin doğru, neyin yanlış olduğunu nereden bilecektim? Bana bir şey gösteren olmadı ki... Hele son zamanlarda bütün gün sabahtan akşama bir sürü şey halletmek zorundayım. Yarın ne yapacağımı düşünmeye bile zamanım yok. Toplanmış patatesleri her gün doğru trene yol-

latsaydım iyi olurdu. O zaman hem depolamakla uğraşmazdık, hem de daha çabuk para geçerdi elimize. Şimdi ise toprak altı depolarında hırsızların ve şiddetli soğukların tehdidinde bekliyorlar. Onları bahar gelmeden satmamız zor.... O günler geldiğinde acaba kim işletecek bu toprakları?

Dışarıdan homurdana homurdana çalışan harman dövme makinesinin sesi geldi. Frankfurt'taki o adam, haftalar önce çok para veren o insan, karşılığında bizden ürün bekliyordu. Paranın tamamı ise koskoca otomobile gitmiş sayılırdı. Yıl sonu yaklaşırken ülkede değişiklikler oluyordu. Berlin'dekiler para basma makinelerini durdurmuş olacaktı. Bu da markın dolar karşısında daha çok değer yitirmeyeceği anlamına geliyordu. Günlerdir bir dolar dört yüz yirmi milyar markta kalmıştı. Belki de artık hiç değişmezdi? Fakat bu Pagel'in umurunda bile değildi.

Harman dövme makinesi homurdanıyor, şarkılar mırıldanıyor ve Frankfurt'taki adamın çavdarını nakliyata hazır ediyordu. Hiç çalışmadığı günler de oluyordu. Bu arada yaşlı Beyefendi suları hep mavi güney Fransa kıyılarından, Nice'den ayrılmış, güzel Dresden'e, daha doğrusu kentin yakınlarındaki Loschwitz'de "Beyaz Geyik" adlı otele yerleşmişti. Belki karı koca burada biraz kilo vermek istiyordu; belki de niyetleri Neulohe'den gelen haberleri duydukça öfkelendikleri için bir süre daha kafa dinlemekti.

Kısa süre sonra Teschow'un yolladığı adamlar çiftliği ziyaret etmeye başladı. Bunlar tabii icra memurlarıydı. Yanağında bir kılıç yarası, saçları sapsarı, hep neşeli bir avukat da sık sık gelmeye başladı. Pagel düşündü, Dresden'dekinin kapanına düşmek üzereyiz. Hep aç bu adam kokuyu tam zamanında aldı. İcra mahkemesi kararı da elinde! Daha ne istiyor? Kısa süre önce de Frankfurt'taki adama yollanmak üzere vagona yüklenmiş on beş ton çavdara son anda el koydurtmuştu...

Pagel daktilonun başında oturuyordu. Saat sabahın sekiz buçuğu idi. Postacıya vermek istediği acele bir mektubu yazması gerekiyordu.

"Çok sayın Bay... size yollanmak üzere vagona (Baden 326485) yüklenmiş on beş ton çavdara yola çıkmadan az önce Bay von Prackwitz'in sizin de tanıdığınız diğer alacaklısı tarafından el konmuş olduğunu üzülerek bildirmek zorundayım. Birkaç gün daha sabretmenizi rica ederim. Yeni bir nakliyatı kısa sürede yola çıkartacağım. Eğer olanağınız varsa ve ürünü kamyonla doğrudan harman dövme makinesinden aldırtabilirseniz çok memnun olurum. Size telefonda da belirttiğim gibi biz size olan borcumuzu her zaman ödemeye hazırız... Buna olanağımız da var. Ancak..."

Fakat yaşlı Beyefendi ile villadakiler bu mektuba ne diyecekti? Onlar hiçbir şey demeyecekti! Emekli süvari yüzbaşısı çok gerekirse ağzını açıp, bir şeyler söylüyordu. Çoğu zaman suskun öyle oturuyordu. Eşi de sadece başını sallayıp: "Siz nasıl uygun görürseniz öyle yapın, Bay Pagel," diyordu. "Ne de olsa siz tam yetkilisiniz..."

"Fakat babanız..."

"Ah babam... O sandığınız kadar kötü düşünmüyor. Bakın göreceksiniz işler karıştı mı babam gelip, her şeyi yine yoluna koyacak. Sonra bizden akıllı olduğu için de ağzı kulaklarına varacak. Öyle değil mi Achim, babam hep öyle yapar?"

Yanında oturan eşi de sesini çıkarmıyor, sadece gülümsüyordu.

Bir gün Pagel: "Fakat çalışanlara verecek paramız yok!" diye şikâyet etti.

"Bay Pagel, satın bir şeyler... Bir kaç inek satın, atları da elden çıkarın! Şimdi kış geldi, ne gerek var onlara? Kışın burada bize at gerekmiyor, öyle değil mi Achim?"

"Evet." Beyefendi bunu da kabullenmişti. Kışın çiftlikte atlara gerek yoktu.

"Fakat kira sözleşmesi canlı demirbaşın satılmasına izin vermiyor. Sayın Hanımefendi canlı ve cansız demirbaşın sahibi siz değil babanız."

"Galiba siz de Bay von Studmann'a benzemeye başladınız? Şimdi de kalkmış kira sözleşmesinden söz ediyorsunuz! Sevgili Bay Pagel, bize daha çok zorluk çıkarmayın! Elinizde tam yetki var, satın birkaç hayvan, biraz zaman kazanalım..." Pagel konuşmadı, von Prackwitz'e öyle baktı. Kadın birden gülümsedi: "Şimdi dinleyin beni, sağda sola gidip gelmemiz başarılı bir sonuç verecek gibi... Kara şapkalı o şişman adam yine karşımıza çıktı. Bir süre ortalıkta görünmemişti, ümidimizi yitirmiştik. Fakat şimdi onu yine gördük. Bizi uzaktan başıyla selamladı.

Pagel yanıt vermedi, villadan çıktı. Çalışanların haftalığını vermek için para temin etti. Daha doğrusu para yerine tahıl ve patates verdi. Bazılarına da küçük bir domuz, bir kaç kilo tereyağı veya bir kaz... Başka bir gün daktilonun başına oturup yazdı:

"Şu anda elimizde henüz dövülmemiş yirmi ton kadar harman var..."

Düşündü, bu doğru muydu? Bilemiyorum. Hububat kayıtlarının yapıldığı defterlere son haftalarda hiç el sürmemiştim... İç geçirdi. Benden sonra burasını devralacak kişi çok sorumsuz çalışmış olduğumu düşünecek. Bütün defter karmakarışık... Yaşlı Beyefendi görse kim bilir ne düşünür? Pagel yine iç geçirdi. Ah, keyfim artık yerinde değil, bu yaşam hiç hoşuma gitmiyor! Hatta Petra'yı düşündüğüm anlarda da sevinemiyorum. Onu ilk görüşümde eminim sinirlerim o kadar bozuk olacak ki, kendimi tutamayacak, hüngür hüngür ağlayacağım... Fakat burasını böyle de bırakıp, gidemem ki! Hanımefendi ne yapar, otomobiline koyacak benzini ben olmadım mı kim getirir ona? Bir daha iç geçirdi.

"Şimdi arka arkaya üç kez iç geçirdiniz, Bay Pagel," dedi pencerede duran Amanda Backs. "Ve saat henüz sekiz buçuk. Böyle giderse bütün günü nasıl atlatacaksınız?"

"Bunu kendime bazen ben de soruyorum, Amanda," diye mırıldandı Wolfgang Pagel. "Fakat çoğu zaman gün boyu olup bitenler insanı canlandırıp, güçlendiriyor. Kimi sabah korkuyla uyanıyorum, memnun yatağa giriyorum, kimi sabah ise memnun uyanıp, akşama hüzünlü yatağa atıyorum kendimi..."

Amanda Backs genç adam konuştuğu sürece bakışlarını dışarı dikmişti. Onun bu bilge sözlerinden pek hoşlanmıyordu. Aniden bir çığlık attı:

"Bay Pagel çabuk gelin! Şuraya bakın!"

Pagel oturduğu yerden kalktığı gibi hızla pencereye koştu. Ve yerde sürünen bir canlı gördü. Sarayın çimenleri üzerinde bir şey hareket ediyordu. Hayvanla insan arası bir canlı kolları ve dizleri üzerinde sürünüyordu. Baş tarafı kıpkırmızıydı, arkasından ise sanki uzun, kahverengi bir şeyi çekiyordu...

Pagel dona kalmıştı. Yaklaşan canlıya baktı ve birden haykırdı:

"Bu Kniebusch! Onu da vurmuşlar!"

Hızla dışarı fırladı.

2

Wolfgang Pagel'in hastalandıktan sonra günlerce yatan Kniebusch'u arada sırada yataktan çıkarması kolay olmuştu. Bütün ömrünü doğanın temiz havasında geçirmiş, şimdi ise loş odanın kötü havasına terk edilen yaşlı adam yavaş yavaş bunalmaya başlamıştı. "Sanki her şey üzerime geliyor," diye bir gün Pagel'e şikâyet etmişti. "Burası çok sıkışık. Karım da pencereyi açmama izin vermiyor..."

Belki de orman korucusunun canını sıkan odasının sıkışıklığından, kışa hazırlanmaları gereken arı kovanlarından veya her gün önüne yiyecek konması gereken av köpeğinden çok karısıydı. Bütün ömrünü aynı yerde birlikte geçirdiği, ancak çoktandır davranışları hoşuna gitmeyen, arada sırada birkaç cümle konuştuğu karısıydı onu usandıran, yataktan çıkmaya zorlayan... Arada sırada mutfağa gidiyor, kendine kahve pişiriyor, tereyağlı ekmek hazırlıyor, ancak odaya döner dönmez karısı öfkeyle yerinden kalkıyor ve aynı şeyleri kendine yapmak için mutfağa giriyordu.

Orman korucusu Kniebusch ile karısı arasında şimdi bıkkınlık dolu bir yaşam vardı. Birbirlerinden tiksinmekten, nefret etmekten ve antipatiden ötede değişik bir yaşamdı bu. Artık biri diğeri için değildi! Kocası daha ağzını açmadan kadın onun ne söyleyeceğini biliyordu. Adam da önündeki yemek üzerine neler düşündüğünü, lodoslu günlerde sol kulağının iyi işitmediğini, küçük küçük doğranmış bofa balığının defneyaprağıyla daha leziz olduğunu bin kez işitmişti...

"Başka bir odada yatın," demişti Pagel de. "Evinizde başka boş odalar da var..."

"Yatağım ömrüm boyunca hep bu odada durmuştur! Bu yaştan sonra yattığımın yeri değiştiremem. Yeni odada gözüme uyku gireceğini sanmıyorum!"

"Öyleyse arada sırada evden çıkıp, biraz gezinin," diye konuşmuştu Pagel de. "Temiz hava ve biraz gezinmek mutlaka size iyi gelir. Doktor da aynı görüşte..."

"Öyle mi? Doktor da mı böyle söylüyor?" diye orman korucusu biraz çekingen sormuştu. "Öyle ise bunu yapayım."

Doktorun her önerdiğini yapmaya hazırdı. Ne de olsa bu adam kendisine rapor vermişti, hastalık sigortasının ödeme yapmasını sağlamıştı. Bu ödeme onu rahatlatmıştı, artık geceleri uykuları kaçmı-

yordu. Hatta söylediğine göre yakında enflasyonun sonu gelecekti, emekliğe ayrılacaktı, ondan sonra da rahat bir yaşamı olacaktı.

Ve orman korucusu her gün evden çıkıp, dolaşmaya karar verdi. Ancak nereye gidecekti? Kniebusch evinin az ötesinde başlayan ormana girmek istemiyordu. Yaşamı boyunca yeterince orman yollarında gezinmiş, yeterince ağaç görmüştü. Artık ne ağaç ne de orman görmek istiyordu! Kniebusch'u tek ilgilendiren kesilmesi gereken bir ağaçtan kaç metreküp kereste, travers, at arabalarına tekerlek ve ok, bahçelere çit kazıkları çıktığı idi... Hem ormana girdiğinde kendini yine görev başında hissediyordu. Kendini, hasta olup da, sadece değişiklik olsun diye bir ara bürosuna giden bir memura benzetiyordu. Kniebusch diğer yöne gitmek istemiyordu. Köye inse insanların kendisiyle alay edeceğini biliyordu. Onlar Kniebusch'a, hiçbir iş yapmadan bütün gün ormanlarda gezindiği için "gün hırsızı" deyip durmuştu. Şimdi de hasta yatağında yatacağına köyün yollarında avare avare dolanıyordu...

İşte bu nedenle de yaşlı adama dolaşacak tek yol kalmıştı. Evinden çıkıp, doğru patateslerin depolandığı yere gidiyor, oradan Neulohe çiftliğine sapıp, büronun önünden geçiyor ve tekrar eve dönüyordu... Kniebusch bu gezintiyi günde birkaç kez yapmaya başladı. Her defasında büroya da uğruyor, eğer Pagel içerideyse onunla kısa bir çene çalıyordu. Sanki yaşamının son yıllarında kendine gerçek bir dost bulmuştu. Pagel de yaşlı adama her defasında cana yakın davranıyor, onu hayal kırıklığına uğratmak istemiyordu. Pencereden Kniebusch'un geldiğini görünce derin bir iç çekiyor, ancak gelip karşısına oturmasından, sessizce ne yaptığına bakmasından pek rahatsız olmuyordu. Eğer Pagel çalışıyorsa yaşlı adam sesini çıkarmıyordu. Sadece daktilonun başında oturduğunu görünce heyecanlanıyor ve: "Ne güzel de yazıyorsunuz, bir makineli tüfek gibi... Mükemmel!" diye sesini yükseltiyordu.

Hayır, yaşlı adamın bürodaki varlığı onu rahatsız ediyor denmezdi. Sadece üzerine diktiği, ferini yitirmiş fok balığı gözlerinin bakışından biraz huzursuz oluyordu. Kniebusch'un bu bakışlarında kayıtsız şartsız bir bağımlılık, coşku dolu bir arkadaşlık vardı. Pagel daha çok yaşlı adamın bu duygularına karşılık veremediği için kendini huzursuz hissediyordu. Onun gibi tabansız birinin dostluğunu kazanacak ne yapmıştı ki? Hemen hemen hiçbir şey. Sadece telefon edip doktoru çağırmış, eline biraz para geçmesini sağlamış, arada sırada da ziyaretine gitmişti...

Yaşlı adam çok oturduğu zaman da Pagel önündeki işi bırakıp: "Haydi Bay Kniebusch, çıkalım," diyordu. "Patates depolarına gidip bir bakayım, acaba fareler yine çukurlar açmış mı? Ben size biraz eşlik edeyim..."

Yaşlı adam da hemen yerinden kalkıyor ve dışarı çıkıyordu. Dostunun ondan kurtulmak için böyle konuştuğunu fark etmiyordu. Kısa süre sonra Kniebusch dostuna yardımcı olmaya karar verdi. İlk sabah gezintisi sırasında patates depolarına bir göz atmaya başladı. Sonra büroya uğradığında da Pagel'e rapor verdi: "Altı, yedi ve on bir numaralı depoda birer delik var!"

Bu görevini her gün daha çok önemsemeye başladı. Yaşlı adamın her gün gelip, uzun uzun büroda oturmasından zamanla sıkılan Amanda günün birinde:

"Bay Pagel, hiç sesini çıkarmadan oturup, sürekli sizi seyretmesinden rahatsız olduğunuzu ona niçin söylemiyorsunuz?" diye konuştu. "Kniebusch zamanında öyle uysal, başkalarına hep dostça davranan birisi değildi ki... Kandırmak istediğini bir güzel kandırırdı!"

"Biz böyle bir şey yapmayacağız, Amanda!" dedi Pagel. Sesi çok sert çıkmış olacaktı ki, Amanda da o günden sonra ağzını açıp, bir daha bu konudan söz etmedi.

Yaşlı adam o sabah evden çıktığında yağmur çiseliyordu. Hava doğru dürüst aydınlanmamıştı. Sanki hiç gün ağarmayacaktı. Yine sıkıcı, hüzün verici, insanlara karabasan yaşatan tipik bir sonbahar günü olacağa benziyordu. Fakat Kniebusch bu kötü havaya sevindi; emindi genç dostu mutlaka dışarı çıkmamış, masasında oturmuş bir şeyler yazıp çiziyordu. Eski keçe şapkasını başına geçirdi, yağmurluğunu giydi ve ayaklarını sürüye sürüye yola koyuldu. Doktorun hasta raporu verdiği günden bu yana, üzerine hiç sorumluluk almadan günlerini geçirdiği için yaşamından memnun sayılırdı. Yaşlı Beyefendi'nin dönüp dönmemesi de umurunda değildi. Pagel'in isteği üzerine doktor von Teschow'a yolladığı bir raporla Kniebusch'un sağlık durumunu bildirmişti. Yaşlı Beyefendi'nin yanıtı öfkeli değil dostça olmuştu. Kendisine baksın, bir an önce iyileşsin ve yerine geçecek olan adama sorumlu olduğu bölgeyle ormanın her köşesini iyice göstersindi... Gözü açık çevre halkının uyanık davranışlarına da o adamın mutlaka dikkatini çekmeliydi.

Yaşlı Beyefendi'nin hiçbir şeyden haberi yoktu! Kniebusch artık olup bitenleri umursamıyor, onlara kafa yormuyordu. Ormanla ilgilenmiyordu, sadece her gün yanından geçtiği patates depolarındaki delikleri görünce öfkeleniyordu. Burada hırsızlık yapanlar dostum Pagel'in başını derde sokmak istiyor, diye düşünüyordu. Ancak sabahları toprakta delikler görünce sevinmeden de edemiyordu. Çünkü hemen büroya uğrayıp, şikâyette bulunmasında bir neden vardı. Dostuna bir işe yaradığını kanıtlayabilecekti.

O sabah da çiseleyen yağmura karşın keyfi yerinde patates depolarının bulunduğu yörede gezindi durdu. Fakat bugün dikkatini çeken hiçbir şey yoktu; kim gelirdi bu havada patates çalmaya? Üzerlerine giyecek doğru dürüst bir şeyi olmayan zavallı insanlar yağmurda buralara gelip, üstlerini başlarını ıslatmazlar, giysilerini berbat etmek istemezlerdi. Yürümesini sürdürdü. Gördüğü kadarıyla Pagel'e bugün hiçbir şey rapor edemeyecekti. Yaşlı Kniebusch en son

deponun olduğu yere vardı. Burada da her şey aynıydı. Fakat aniden toprak yığının ormana bakan yüzünde özlemini çektiği o kocaman deliğin farkına vardı. Oldukça büyüktü. Buradan mutlaka üç yüz, dört yüz kilo patates çıkarmışlardı...

Orman korucusu Kniebusch hemen dönüp, doğru büroya gidebilir ve Pagel'e şikâyetini yapabilirdi. Ancak çukurun olduğu yerden çam fidanlığa doğru uzanan dar yolda taze ayak izleri fark etti. Yağmurdan ıslanmış topraktaki ayak izleri buradan bir el arabasının geçmemiş olduğunun kanıtıydı. Bu nedenle de çalınan mal önce yola çıkarılıp, oradan da köye götürülmemişti. Kniebusch'un gördüğü ayak izleri patateslerin önce yakında bir yere saklanmış olduğunun ve henüz orada durduğunun kanıtıydı.

Orman korucusu Kniebusch her yaşlı gibi çok meraklanmıştı; ne olduğunu mutlaka bilmek istiyordu. Koku almış bir av köpeği gibi topraktaki ayak izlerinin peşinden gitti. Yaşam boyu yapmıştı bunu, şimdi umursamadan yoluna devam edemezdi! Yaşlı adam dostu Pagel'e çok ilginç haberler götüreceği için de sevinmiyor değildi...

Kendisini tehlikeli bir şeyin bekleyebileceğini aklının köşesinden bile geçirmiyordu. Patates hırsızlarından korkmaya gerek yoktu. Patates çalanlar karınlarını doyurmak istiyordu, küçük bir para cezası verdiler mi yine kurtuluyorlardı. Bu nedenle hiçbiri yakayı ele vereceğim diye pek korkmuyordu. Yaşlı adam Pagel'i sevindireceğini düşünerek bir hayvanın peşinden giden avcı gibi fidanlığa doğru ilerledi. İnsanlar yıllar boyu buraya taşıdıkları sopalar, çalılar, otlar ve samanlarla üzerinde rahat yürünen bir yol yapmıştı...

Ve yaşlı adam az sonra ulaştığı boşluğun orta yerinde patateslerden oluşturulmuş küçük bir tepeyle karşılaştı. Wohltmann cinsi, dedi kendi kendine, en kaliteli patateslerden... Bu kadar çok yürüten ne yapacak onları? Hepsini kendi yiyemez ki, yoksa domuzlarını mı semirtecek?

Yaşlı orman korucusu orada tek başına olmadığını sezdi. Sanki birisi ona bakıyordu. Bakışlarını patateslerden çekti ve az öteye baktı. Ve onu gördü. Adam pantolonunu indirmiş, çamların arasına çömelmiş abdestini yapıyordu. Hiç umursamaz gibi Kniebusch'a şöyle bir baktı ve işine devam etti.

"Hey, ne yapıyorsunuz burada?" diye orman korucusu bağırdı. Çok şaşırmıştı.

"Sıçıyorum!" dedi adam sırıtarak.

"Farkındayım," diye Kniebusch öfkeyle homurdandı ve bir an düşündü, Pagel'e anlatacak çok şey var. "Patates mi çaldınız?"

"Tabii çaldım," dedi adam ve işine devam etti.

"Siz kim oluyorsunuz? Sizi buralarda hiç görmemiştim!" Orman korucusu meraklanmış gibiydi. Ormana girip çıkanları, yirmi kilometre öteden de olsalar tanırdı. Fakat bu adamı hiç görmemiş olduğuna çok emindi.

"Öyleyse yüzüme iyice bir bakın," dedi bu arada ayağa kalkmış olan adam. "Belki tanıyorsunuzdur..."

Heyecanlanacak bir şey yoktu. Yabancı adam oldukça keyifli sayılırdı. Ne de olsa patates çalmak öyle büyük bir hırsızlık değildi ki! Kniebusch hiç yerinden kıpırdamadan durmaya devam etti ve yavaş yavaş yanına sokulan adamın yüzüne baktı. Çekineceği bir durum yoktu. Fakat birden şaşırdı. Adamın üzerindeki golf pantolonlu gri takım ona hiç de yabancı değildi!

"Fakat üzerinizdeki bu giysi Beyefendi'nin değil mi?" diye sesini yükseltti.

"Ne de çabuk farkına vardınız!" dedi adam ve sırıttı. "Haklısınız! Yakışmamış mı yoksa?"

Yabancı adam şimdi orman korucusuyla yüz yüze duruyordu. Sırıtmaya devam ederek gözlerinin içine baktı. Adamın yüzündeki küstah ifade, konuşması, bakışları ve ona bu kadar sokulmuş olması Kniebusch'ın hiç hoşuna gitmedi.

"Sizi tanımıyorum," diye öfkeyle konuştu. "Nedir adınız?"

Aynı adam sırıtmayı bıraktı. Şimdi bakışları kin ve nefret doluydu. Birden onu omuzlarından yakaladı. Elleri pelerinin içinde olan Kniebusch karşı koyamadı.

"Bu da ne demek oluyor?" diye sesini yükseltti. Çırpınır gibi yaptı, fakat durumun ciddiyetini hâlâ kavrayamamıştı.

"Şimdi de dostunuz Bäumer sizi selamlayacak," diye yabancı adam Kniebusch'un yüzüne haykırdı.

Ve yaşlı adam aynı anda bir şeyin parçalandığını hissetti. Kafatasını acılar kapladı, gözleri karardı, hiçbir şey görmedi. Son düşüncesi, iki kişi olacaklar, oldu. Renkler hızla değişti kara, beyaz, kırmızı. Yere düştüğünü hissetti. Bilincini yitirdi...

Ve sonra yine kendine geldi. Aradan ne kadar geçmişti, bilmiyordu. İlk düşündüğü, en son düşündüğü idi. İki kişiydiler. Benimle konuşanı tanımıyorum. Kafama vuran ise Bäumer'di... Kafasına vurularak öldürülmek o kadar kötü değilmiş, diye bir an düşündü. Eskiden böyle öldürülmekten çok korkardım...

Yaşlı adam kafatasında bir çatlama olduğunu hissetmişti. Lanet olası Bäumer beni sonunda buldu demek, diye düşündü. Başım çok acımıyor, fakat bir şey beynimi eziyor gibi. Bir sıcaklık da hissediyorum. Evet, kan, kan akıyor başımdan aşağı, yüzüme, yanaklarıma... Herifler kaçtı mı? Kulak kabartıyor. Çıt yok. Doğa nefes almıyor.

Zorla başını sağa, sola çevirdi. Göz bebeklerini oynatamadığını fark etti. Bakmak için başını çevirmesi gerekiyor. Kimseyi göremiyor. Kaçmış olacaklar, diye düşünüyor. Beni öldü sandılar... Fakat yanıldılar. Şimdi ne yapacaktı? Üşüdüğünü hissediyordu. Düştüğü yerde böyle kalsa öğleye doğru patates depolarına adamlar gelecekti. O zaman onlara seslenirdi. Onu buradan alırlar, taşırlar, evine götürüp, yatağına yatırırlardı... Kniebusch hep yatağında ölmeyi arzulamıştı.

Başındaki büyük yaradan kan akmaya devam etti. Yaşlı adam bir kolunu pelerinin altından çıkardı, başını koluna dayadı. Sanki biraz rahatlamıştı. Sanırım korktuğum kadar değil, diye düşündü.

İnsan en kötüyü bile kötü kabul ettiği sürece hiç korkusuz bir yaşam geçirirdi! Domuz ahırlarına patates götürmek isteyen adamların öğleden önce depolara geleceğini düşündü. Ölecekse yatağında ölmeliydi. Adamlar en geç iki saat sonra burada olurdu. Dayanmak zorundaydı... Fakat Pagel, diye birdenbire düşündü. Fakat Pagel beni bekliyor! Her sabah bu saatlerde mutlaka ona uğrayıp, patates depolarının durumunu bildiriyorum. Eğer bu sabah uğramazsam beni merak edecek!

Gözlerini kapattı. Birinin, onun gibi yalnız bir adamın yokluğunu hissetmesi ne güzel bir duyguydu. Kulağına sesler geldi. Genç adam Backs'a soruyordu, eski dostumuz Kniebusch bugün nerede kaldı? Ne kadar güzeldi, nasıl da dostçaydı sesi. Bugün ondan haber gelmedi, Amanda!

Yaşlı adam gülümsedi. Sonra zorla da olsa yerinden doğruldu. Üzüldüğünü hissetti. Evet, bugün haber götürmemişti genç dostuna. Hem bugün o kadar çok haber vardı ki! Fakat beni mutlaka bulacaklar, diye kendini teselli etmeye çalıştı. Kısa süre sonra gücünü yitirmeye başladığını sezdi. Üşüyorum. Belki adamlar geldiğinde onlara seslenecek gücüm kalmayacak... Konuşamayacağım da... Beni bulduklarında çok geç olabilir! Elini başına götürüp, yarasına dokunmak, ne kadar kan yitirdiğini anlamak istedi. Bunu da başaramadı, sızıları artıyordu.

Kendi kendisiyle dehşet dolu bir savaşa başladı. Ölmekte olan rahat etmeli, yavaş yavaş akışını, yok oluşunu hissetmeli, daha ne kadar yaşayacağını düşünmeli. Fakat şimdi bir haber götürmesi gerekiyordu. Ayağa kalkmalı, Pagel'e gitmeliydi... Söylemeliydi ona, Bäumer yine burada, yanında biri daha var, o adamı daha önce hiç görmemiştim... İkisi de çok tehlikeli, sağa sola saldıran iki kurt!

Fakat nasıl gideceğim Pagel'in yanına? Yürüyemeyeceksen dizlerinin üzerinde sürüneceksin, diye mırıldandı. Ben yaşamı boyunca rahat nedir bilmedim, fakat hiç olmazsa rahat rahat veda et yaşamına! Mezarında edersin rahat! Önce bu önemli haberi götür!

Yaşlı adam, tükenmiş, bitmiş korkak adam, çenesi düşük adam kıpırdandı, karnının üzerine döndü, sırtını hafifçe kaldırdı, bacaklarını yukarı çekti. İstemek zorundasın, bunu yapmalısın. Ne de olsa istencindir seni bugüne kadar ayakta tutan. Bu yaradılışındır seni bugünlere getiren. Bütün gücünü topladı ve dizlerinin üzerinde durdu. Orman korucusu yaşlı Kniebusch ellerinin ve dizlerinin üzerinde emekleyerek ilerledi. Yanından geçtiği boş bir patates çuvalını kavradı; onu kanıt olarak götürecekti. Kırmızı başlı yeşil bir salyangoz örneği ağaçların arasında ilerleyip, patates deposuna vardı. Başını kaldırıp, merakla bakındı. Fakat tek insan yoktu burada. Tanrım, Tanrım, hiç kimse bana yardım etmeyecek mi?

Ve sürünmeye devam etti. Patates depolarından orman yoluna, oradan saray parkına... Parkı çevreleyen çitlerde bir delik görünce, yolu kısaltmak için, iyice eğilip, altından geçti. Doğru yönde gidiyordu. Biraz sersemlemiş olsam da beynim henüz çalışıyor, diye bir an düşündü. Büroya varmak istenci onu emekler gibi yerlerde sürünmeye zorluyordu. Az sonra Pagel kafasından silindi, Bäumer de, peşinden çektiği boş patates çuvalı da; acılarını da artık hissetmiyordu. Gitmeliydi, ilerlemeliydi, hiç ara vermeden, durmadan sürünmeliydi.

Ve birden yuvarlandı. Aynı anda Pagel'in sesini duydu:

"Tanrım! Kniebusch ne oldu, ne yaptılar size?"

Hiç kıpırdamadı. Yuvarlandığı yerde kaldı. Amanda ile Pagel yaşlı adamı içeri taşıdılar ve yatağa yatırdılar. Sıkı sıkı tuttuğu boş çuvalı elinden çekip alamadılar.

Orman korucusu Kniebusch şimdi Pagel'in yatağında yatıyordu.

3

Orman korucusu Kniebusch bir an kendine gelir gibi oldu. Yaşamı, dostuna o çok önemli haberi vermeden yabancı bir yatakta son bulamazdı! Ölüm meleği henüz yanına sokulmamıştı. Gözlerini

araladı. Başının üzerinde dostunun beyaz yüzünü, kocaman kocaman bakan gözlerini seçer gibi oldu. Sesini duyabildi: "Ah, sevgili Kniebusch bizi nasıl da korkuttunuz... Doktor hemen geliyor... Sizi yine iyi edecek... Ağrılarınız çok mu?"

Fakat yaşlı adam sadece başını oynattı. Doktor ve sancılar hiç umurunda değildi. Yavaş yavaş daldığı karanlıkların derinliğinden bir an aydınlığa çıktı. İletmesi gereken bir haberi vardı! Kesik kesik konuştu, Pagel'in kulağına fısıldadı. Pagel her kelimeden sonra anlamış olduğunu belirtmek için başını salladı.

"Güzel, çok güzel Kniebusch. Daha yavaş konuşun, zorlamayın kendinizi... Söylediklerinizi iyi anlıyorum..."

Yaşlı adam fısıldamaya devam etti. Ağzından çıkan her kelime ağrılarını artırıyordu. Fakat hepsi çok önemliydi, söylenmesi gerekiyordu. Sonra sustu, yalvaran gözlerle genç adama baktı...

"İyi insan!" diye mırıldandı Pagel ve yaşlı adamın ellerini okşadı. "Çok iyi bir insansınız!"

Orman korucusu Kniebusch rahatlamış gibi hafifçe gülümsedi. Belki de yaşamında ilk kez böyle gülümsemişti. Sonra uyumak istiyormuş gibi gözlerini kapattı. Pagel yanı başına oturdu, ellerini bırakmadı. Söyledikleri üzerine düşündü. Başına vuranı görmemişti, sadece, Bäumer, demişti. Gördüğünü ise tanımıyordu. Birden bakışları az ötede yatağın yanında yerde duran çamurlu patates çuvalına ilişti. Ayağını uzatıp, çekti, eğildi, eline aldı, dizlerinin üzerine koydu. Çuvalın üzerinde zor okunan bir damga vardı. Yazının üzerideki kurumuş çamuru bir eliyle temizledi. Diğer elini ölmekte olan adamın elinden bırakmıyordu. Çuvalın üzerindeki harfler teker teker ortaya çıktı. Genç adam okudu: Kowalewski...

Wolfgang Pagel şaşırdı, öyle kala kaldı. Ne düşüneceğini bilemiyordu Çünkü her şey karmakarışıktı, belirsizdi. Namuslu biri olarak tanıdığı yaşlı Kowalewski'nin bu çuvalla, Kniebusch'u ağır yaralayan katillerle ne ilgisi vardı? Mutlaka bu çuval onun evinden çalınmıştı!

Aynı anda odanın kapısı açıldı ve Amanda Backs içeri girdi. Telefondan geliyordu. doktor on beş dakika sonra burada olacaktı. Yarım saat sonra da polisler gelecekti. Pagel yanıt vermedi, sadece elindeki boş çuvalı gösterdi. "Herkes çok geç kalacak" diye mırıldandı. "O katilini görmedi, fakat şu çuvalı buraya kadar sürükledi. Acaba onun bize yararı olacak mı, bilmiyorum..."

Amanda'nın yüzü birden kireç gibi oldu. Pagel'e bakan gözlerini iri iri açtı ve titremeye başladı.

"Ne oluyor size?" diye Pagel sordu. "Bu patates çuvalında Kowalewski'nin adının yazmasının sizce ne anlamı var?" Amanda bir süre sustu, derin derin nefes aldı. Önce ölmekte olan adama baktı, sonra Pagel'in elindeki çuvala... "Haydi Amanda, konuşsanıza!" diye Pagel sesini yükseltti. "Bir şey biliyormuşsunuz gibi!"

"Benim tek bildiğim," diye Amanda fısıldar gibi konuştu, "Sophie Kowalewski'nin odasında firar etmiş adamlardan birinin kaldığı..." Pagel'in yüzü kireç gibi oldu. Karşısında bütün vücudu titreyen Amanda'ya baktı ve sesini çıkarmadı. "Bir şey daha biliyorum, o da Liebschner'in arada sırada hırsızlık yaptığı... Bäumer'le beraber... Bunlardan biri Kniebusch'u tutmuş, diğeri de kafasına vurmuş olacak..."

"Amanda!" diye bağırdı Pagel.

"Evet, Amanda!" dedi genç kız ve gözyaşlarına boğuldu. "Şimdi ben katillerin yardakçısı oldum, öyle değil mi?"

Pagel sesini çıkarmadan, başı önünde bir süre genç kızın ağlamasını dinledikten sonra: "Bu bildiğinizi bana daha önce mutlaka anlatmalıydınız, Amanda!" dedi.

"Evet!" diye genç kız bağırdı. "Anlatmam gerektiğini şimdi ben de biliyorum. Fakat kafamda hep Meier vardı. Bu adamlardan biri Meier'i ihbar eder diye korkuyordum. Siz de biliyorsunuz, bana ateş etmesine karşın buradan kaçarken ona yardımcı olmuştum. İnsan dostunu, her şey geçmişte kalmış da olsa, yarı yolda bırakamıyor ki...

Sophie de bana, adamın kendisine iyi davrandığını ve biraz paraları olur olmaz buradan uzaklaşacaklarını söylemişti. Meier bana iyi davranmamıştı..."

"Fakat Amanda yine de susmanızın doğru olmadığını bilmeliydiniz," diye Pagel konuştu. Sesi biraz sert çıkmıştı.

"Evet, bunu şimdi siz söylüyorsunuz!" Amanda bağırarak konuşmaya devam etti. "O günlerde kendimi nasıl hissettiğimi bir bilseniz! Hele Sophie'nin size nasıl kötü davrandığını fark ettiğimde... Fakat bu dünyada neyin kötü, neyin iyi olduğunu bilemiyorum ki! 'Amanda bunu yapmayın... Amanda bu pek doğru değil' deyip duran siz değil miydiniz? Hatta bazı günler başınızı başka yöne çevirip, anlattıklarımı doğru dürüst dinlemediniz... Ben sonunda kendime dedim ki, kapat çeneni, sus... Burada sana iyi davranan tek insan o. Hem ihanet ihanettir! Bir hapishane kaçağını ihbar etmek de ihanet sayılır! Ben o günlerde neyin doğru olduğuna karar verecek durumda değildim."

Gözleri yaşlı, hüzün içinde karşısındaki adama baktı.

"Kusuruma bakma Amanda," diye Pagel konuştu. "Evet, siz haklısınız. Sizinle daha başka konuşmam gerekirdi. Anlattıklarınızı dinlemem daha doğru olurdu. Fakat şimdi hemen yola koyulmalıyım! Gelin oturun buraya, elini tutun. Eğer gözlerini açarsa jandarmaları bekleyemediğimi söyleyin. Belki herifleri yakalarım..."

Pagel hızla dışarı çıktı, çiftlikte karşılaştığı birkaç adamı yanına alıp, doğru Kowalewski'nin evine gitti. Usulca evi dört bir yandan sardılar, kapıyı itip içeri girdiler, ayaklarının ucuna basa basa tavan arası katına çıktılar ve eşyalarını toparlayan Liebschner ile Bäumer'i yakaladılar. Orman korucusunun öldüğünü ve cesedinin öyle kolay kolay bulunmayacağını sandıkları için olacak pek acele etmemişlerdi.

Yakalandılar, elleri kolları bağlandı ve gelen jandarmaya teslim edildiler. Yargıç karşına çıkarıldılar ve adam öldürmekten yaşam boyu hapse mahkûm edildiler.

Pagel aynı gün villada çalışan Sophie Kowalewski'yi görevden aldı, yerine bir başkasını verdi. Sonra yaşlı adamın yanında bulunmak için odasına döndü ve orada sadece doktorla karşılaştı. Orman korucusu Kniebusch çoktan ölmüştü.

4

Kocaman otomobil büronun önünde durduğunda hava çoktan kararmıştı. İnsanoğlu günah işlemek için daha çok karanlığı yeğler! O sanır ki, kimsenin görmeyeceği günah için utanmasına gerek yoktur! Otomobilden inen olmadı. Herhalde Pagel'in yanlarına gelmesini bekliyorlardı.

"Korna çalın, Oskar!" diye Hanımefendi şoföre emretti. "Burada durduğumuzu fark etmiş olmalı! Niçin çıkmıyor dışarı?"

Pagel otomobilin geldiğini ve büronun önünden durduğunu tabii duymuştu. Fakat yerinden kıpırdamamıştı. Şimdi korna çalmalarını da umursamadı. Hem hüzünlüydü, hem de öfkeli. Son günlerde çevresindekilere pek dostça davranmıyordu, soğukkanlılığını da yitirmişti. Yaşamın tadını yitirmiş gibiydi. Kafasından bazı düşünceler geçerken dişlerini gıcırdatıyordu! Dün ve bugün en az on kez villaya gitmiş, kapısını çalmıştı. Belki yirmi kez de telefonla Hanımefendi'yi aramıştı! Vefat eden orman korucusu Kniebusch'un cenaze töreninin ne zaman yapılacağını bilmek istiyordu. Ayrıca geride bıraktığı zavallı durumdaki eşinin bakımını kim üstlenecekti? Fakat Sayın Hanımefendi'yle bir türlü görüşememişti. Düşünmüştü, acaba evinin işlerine bakan Sophie'yi ona sormadan işten attım, şişman hizmetçiyi de villadaki eski işine aldım diye mi bana öfkelenmişti?

Ah, canı cehenneme! Eva von Prackwitz mutlaka gençliğinde böyle biri değildi. Hatta Pagel Neulohe'ye geldiği ilk haftalarda onu şakacı, cana yakın, nazik, davranışları dostça, başkalarını da düşünen biri olarak tanımıştı. Fakat özel yaşamının ve çevresinin değişmesiyle Hanımefendi de değişmişti. Bu değişimde ailesinin zenginliği de bir rol oynamış olabilirdi. O güne kadar başarısızlık ve yoksun kalmak nedir bilmemişti. Durumu kötüleştikçe de bencilleşmiş, değişimlerden başkalarını suçlu bulmaya başlamıştı. Çevresindeki insanlara artık başka bir insan olduğunu da göstermek istiyordu...

Evet, evet, istediğin kadar kornaya bas, dışarı çıkacak değilim! Senin bir yerde o beğenmediğin eşinden hiç farkın yok. Birbirinize o kadar uyuyorsunuz ki! Savaştan önce insanlığın doruğunda yürüyordunuz. Soyluydunuz, varlıklı da! Siz üst tabakada yaşıyordunuz, alt tabaka insanı ise hep başının çaresine bakmak zorundaydı. Şimdi artık biliyorum, sen eşine çok benziyorsun. Sadece o senden biraz daha kaba. Sen ise kadın olduğun için yerine göre, bir şey elde etmek istediğin zaman bir kadının çekiciliği kullandın... Gülümsedin, sesine bir yumuşaklık verdin, bacağını hafif öne çıkardın... Fakat amaç ikinizde hep aynı idi. Otomobil gerekli, dedin bütün parayı oraya yatırdın. Büroda oturan genç adamın sorunları ise umurunda olmadı. Çiftlikte çalışanlara haftalıklarını nasıl verecekti, o insanlar karınlarını nasıl doyuracaktı, bunlar sizi hiç ilgilendirmedi!

Ah, öyle değil mi, bunu bensiz de halledebilirsiniz... Benim kendime eziyet etmeme gerek yok... Ne de olsa siz çok becerikli birisisiniz... Sen kendini hiç yormak istemedin, çünkü sen böyle şeylerin altından kalkacak biri değilsin. Sen hep tepelerde gezinmeye alışıksın. Önemsiz işleri ise hep başkaları yaptı... Wolfgang Pagel ile şişman hizmetçi arasında hiç fark yoktu! Eva von Prackwitz ile Pagel arasında ise bir uçurum vardı, çok derin.

Yoksa ona haksızlık mı ediyorum, diye Pagel düşündü. Otomobil tekrar korna çaldı. Evet, düşündüklerimde pek haklı değilim. Ne de

olsa kadının şu sıralar sorunları çok. Evet, zenginlik ve mutluluk kişiyi bencil yapar. Ancak sorunları olan da bencil değil midir? Yoksa kalkıp, dışarı çıksam mı?

Fakat buna gerek kalmadı. Aynı anda açıldı, hamur suratlı şoför Oskar içeri girdi ve: "Bay Pagel, Sayın Hanımefendi sizi otomobilinde bekliyor," dedi.

Genç adam yerinden kalktı, Oskar'ı şöyle bir süzdü ve: "Peki," diye mırıldandı.

Burada çalışmış bir kadının oğlu olan ve Eva von Prackwitz'in eliyle kendine kibar aile şoförü olarak seçtiği Oskar gülümseyerek Pagel'e baktıktan sonra:

"Bay Pagel dikkat edin," diye fısıldadı, "sıvışmak istiyorlar! Fakat benim söylemiş olduğumu sakın ağzınızdan kaçırmayın."

Pagel de gülümsedi. Hele şuna bak, dedi kendi kendine, daha kısa süre önce Hanımefendi'nin karşısında gözleri bir melek gibi ışıldayan tesviyeci Oskar da mı dönmüş? Soyluların kendisine böyle davranmasından artık hoşlanmıyor mu? Gerçekten de genç Oskar kendini, her gün yanı başından ayrılmadığı Hanımefendi'den çok daha sonra tanıdığı Pagel'e yakın hissetmeye başlamıştı.

Pagel otomobilin yanına gitti ve açık kapısından başını uzatıp: "İyi akşamlar," dedi. "Ben de sizinle konuşmak istiyordum..."

"Dakikalardır korna çalıp duruyoruz!" diye Hanımefendi homurdandı. İçerisinin loşluğunda yüzü görünmüyordu. "Uyuyor muydunuz yoksa? Artık akşam saat sekizde mi yatağa giriyorsunuz?"

"Dün en az yirmi kez size ulaşmaya çalıştım," dedi Pagel. "Kniebusch ile ilgili görüşlerinizi bilmek istiyorum. Neler yapmam gerekiyor?"

"Eşim çok hasta!" diye Eva von Prackwitz bağırır gibi konuştu. "Son haftalarda olup bitenlerle ikimiz de sağlığımızı yitirdik! Sizden ricam, bana bu gibi konulardan söz etmemeniz!" Bir an sustu. Sonra

yumuşak bir sesle: "Bay Pagel siz bana hep anlayışlı davranmıştınız..." dedi.

Ancak Pagel kadının sözlerinden etkilenmemiş gibi devam etti: "Sizinle on beş dakika görüşmek istiyorum," dedi. Sonra bakışlarını arabanın içinden çekti. Oskar doğruyu söylemişti, arka bölüm bavullarla doluydu. Von Prackwitz ailesi kaçıyordu!

"Bugün hiç zamanım yok! Hemen yola çıkmak istiyoruz!"

"Peki, ne zaman sizinle görüşebilirim?" diye Pagel ısrarla sordu.

"Şimdi size gün ve saat veremem..." Eva von Prackwitz kaçamak konuşuyor gibiydi. "Günlerimin ne kadar karışık olduğunu çok iyi biliyorsunuz. Ah, Bay Pagel, şimdi siz de mi bana zorluklar çıkarmaya başladınız? Nasıl uygun görürseniz öyle yapın. Ne de olsa siz tam yetkilisiniz!"

Pagel sesini çıkarmadı. Evet, o tam yetkiliydi. Her şeyi tek başına, kimseye danışmadan, Hanımefendi'nin istekleri doğrultusunda yapabilir ve sonunda başarısız oldu mu da babası von Teschow'u sevindirirdi. Fakat kafasından geçirdiği her şeyi söylemesine gerek yoktu. Ne de olsa o henüz gençti ve her insanın vicdansız olduğunu düşünmesi de pek doğru değildi. Hanımefendi'nin onu yarı yolda bırakacağını sanmıyordu! Hayır, niçin bırakmasındı?

"Bay Pagel," diye Eva von Prackwitz konuştu, "sizden son bir haftadır para alamadım. Şimdi bize para gerekli."

"Kasa boş sayılır," dedi Pagel. Otomobilin niçin büronun önünde durduğunu şimdi kavramıştı.

"Öyleyse çek verin," diye konuştu Hanımefendi yüksek sesle. "Tanrım, nasıl da her şeyi zora koşuyorsunuz! Bana para gerekli..."

"Ne bankada ne de kasa da paramız var," dedi Pagel. "Bu nedenle size çek de veremem."

"Fakat bana para gerekli! Beni nasıl parasız bırakırsınız? Aklınızda ne var?"

"Bir düşüneyim, belki yarın bir şey satabilirim. Size o zaman biraz para verebileceğimi ümit ederim..."

"Biraz olmaz! Çok para gerekli bize! Ve yarın değil, bugün olmalı!" Eva von Prackwitz çok öfkeli bağırmıştı.

Pagel bir süre sustu. Düşündü ve sordu: "Acaba bir yolculuğa mı çıkmak niyetindesiniz?"

"Bir yolculuğa çıkmıyorum! Kim size böyle şeyler söylüyor? Yoksa beni kontrol mü ediyorsunuz? Size böyle şeyleri yasaklıyorum!"

"Fakat bavullar..." dedi Pagel otomobilin arkasına bakarak.

Bir an hiç konuşan olmadı. Sonra Hanımefendi mırıldanır gibi yumuşak bir sesle: "Sevgili Bay Pagel," dedi, "parayı nasıl temin etmeyi düşünüyorsunuz?"

"Sizinle on dakika konuşmak istiyorum."

"Fakat aramızda konuşacak bir şey yok! Biz yarın, en geç ertesi gün yine dönmüş olacağız! Bakın Bay Pagel, bana bir çek verin, tarihini birkaç gün öteye atın. Bu arada da bazı şeyleri satıp, elde ettiğiniz geliri hemen banka hesabımıza yatırın. Ben çeki hafta sonuna doğru bozdururum.

"Fakat Sayın Hanımefendi az önce, en geç ertesi gün döneceğiniz, demişti... Ben burada sözleşmeli bir görevli değilim. Beyefendi benimle sözleşme imzalamadı. Her an işten ayrılabilirim. Bu nedenle de yarın Neulohe'yi terk edeceğim..."

"Achim, sen otomobilde beni bekle! Oskar, farları söndürün! Bay Pagel lütfen otomobilden inmeme yardımcı olun!"

Önden yürüdü. İçeri girmeden önce başını çevirip, şöyle bir baktı. Öfkeli bakışlarında ateş vardı! İçeri girdiler.

"Bay Pagel, sizin yapmak istediğinize cepheden kaçmak denir! Bütün bu sorunlarımın arasında beni terk etmeyi mi düşünüyorsunuz? Hele bugüne kadar birlikte altından kalktığımız şeylerden sonra böyle bir şeyi düşünmeniz..."

"Sayın Hanımefendi, biz birlikte hiçbir şeyin altından kalkmadık," diye Pagel homurdanır gibi sözünü kesti. "Size gerekli olduğumu sandığınız anda hemen beni yanınıza çağırttınız. Gerekli olmadığında ise beni umursamadınız bile! Hiç sormadınız, Bay Pagel nasılsınız, keyfiniz yerinde mi, diye."

"Fakat ben siz buradasınız diye hep seviniyordum, Bay Pagel!" diye kadın sözünü kesti. "Bak, dedim kendi kendime, çiftlikte her işe koşan böyle birine hep güven duymalısın... Hem terbiyeli, hem de dürüst biri."

"Size teşekkür ederim, Efendim!" dedi Pagel hafifçe eğilerek. "Sophie Kowalewski size gelip de, terbiyeli ve dürüst o adam hakkında gerçek dışı şeyler anlattığındaysa ona hemen inandınız!"

"Bay Pagel, niçin bana böyle öfkelisiniz? Ben ne yaptım size? Elimde değil, bir yerde ben de kadınım ve her kadın gibi dedikoduya az da olsa meraklıyım... Fakat şunu da bilin ki, haksız olduğum yerlerde bunu kabulleniyorum. Evet Bay Pagel, o gün Sophie'nin anlattıklarına inandığım için şimdi sizden özür diliyorum."

"Ben sizden özür dilemenizi beklemiyorum," diye Pagel sesini yükseltti. "Alçaltmayın kendinizi böyle! Önümde diz çökmenize de gerek yok! Sanırım beni tanıdığınızdan bu yana ilk kez beni düşünüyorsunuz... Niçin mi? Ben şimdi size gerekli olduğum için! Çünkü Neulohe'den kaçmak istiyorsunuz ve size para gerekiyor! Bu parayı temin edecek tek kişi de benim!"

"Böyle konuşmakla beni alçaltan siz değil misiniz? Bu söylediklerinizle bana karşınızda diz çöktüren de siz olmuyor musunuz?" Eva von Prackwitz yine bağırır gibi konuşuyordu. "Evet, Bay Pagel, biz buradan kaçıyoruz! Neulohe bizi istemiyor, bizden nefret ediyor! Neulohe bize felaket getirdi. Ben de eşim gibi yok olup gideyim mi? Sinirlerim altüst oldu. Dışarıda birisi bağırsa her yerim titremeye başlıyor. Yine ne oluyor, diyorum kendi kendime. Ben buradan çekip

gitmeliyim! Ve siz bana para bulacaksınız, Bay Pagel! Yoksa burada kalıp, yıkılmamı mı istiyorsunuz?"

"Ben de buradan çekip gitmeliyim," dedi genç adam. "Neulohe'deki yaşam bana artık tat vermiyor! Bırakın yarın ayrılayım... Daha ne işim var burada?"

Kadın Pagel'in söylediklerini duymamış gibiydi. "Bana para gerekli!" diye sesini yükseltti.

"Kasada para yok. Karşılığı olmayan çek de veremem! Bu benim için çok riskli. Sayın Hanımefendi, Neulohe'den uzak bir yerde yapacağınız ikamet için ben size bu kadar kısa sürede para bulamayacağım! Piyasada para yok, makineler artık para basmıyor! Burada birkaç gün daha kalsam da sizin istediğiniz parayı bulmam olanaksız."

"Fakat bana para gerekli, dedim!" diye Eva von Prackwitz bağırdı. "Ne olursa olsun gerektiğinde biz her zaman para bulmasını bilmiştik! Biraz düşünün Bay Pagel, ne yapıp yapıp bunu sağlamalısınız! Siz birkaç mark bulamıyorsunuz diye bizler bitip tükenelim mi?"

Pagel bir an düşündü, birkaç mark yüzünden insanlar ölüyordu. Sadece düşündü, söylemedi. Böyle bir şeyden söz etmesinin hiç anlamı yoktu, çünkü Eva von Prackwitz onun ne demek istediğini anlamayacaktı.

"Sayın Hanımefendi, sizin Birnbaum'da varlıklı bir ağabeyiniz var," dedi. "Yarım saat uzakta... O size mutlaka yardımcı olur!"

"Ben ağabeyimden para mı isteyeceğim?" Kadın iyice öfkelenmişti. "Kendimi onun karşısında aşağılatmamı mı istiyorsunuz? Hayır, bunu hiçbir zaman yapmayacağım!"

Pagel öfkeyle Eva von Prackwitz'e doğru bir adım attı. "Fakat benim karşımda kendinizi aşağılatabiliyorsunuz!" diye sesini yükseltti. "Kraliçe kölesinin yanında kendini çıplak gösteriyor! Yalan mı? Bir köle de insandır! Öyle değil mi?" Karşısındaki kadın irkildi ve bir adım geri attı. Yüzü kireç gibi olmuştu, bütün vücudu da titriyordu.

"Bakın," diye kapısı açık odasını işaret etti. "İşte bu odada, benim yatağımda dün sabah orman korucusu yaşlı Knie-busch vefat etti! Sayın Hanımefendi, Kniebusch sizin görevlinizdi, siz onu çocukluğunuzdan bu yana tanıyordunuz! O insan sizlerin emrinde birkaç mark uğruna orman yollarını aşındırdı. Son yıllarda korkmasına karşın yaşayabilecek para kazanmak için kendi kendine eziyet etti. Şu ana kadar ona ne olduğunu, niçin öldüğünü merak edip, hiç sormadınız! Neulohe sizler için bir cehennem! Peki, hiç düşünmediniz mi, acaba yaşlı Kniebusch bu cehennemde nasıl yaşıyor, kendini nasıl hissediyor? O insan kaçmadı buradaki yaşamından! Dizlerinin üzerinde sürünerek, başından kanlar akarak son ana kadar görevini yerine getirdi..."

Eva von Prackwitz sırtını duvara dayamış, yüzü kireç gibi, bütün vücudu titreyerek, gözlerini iri iri açmış Pagel'e bakıyordu...

"Cepheyi yüreksizler terk eder!" Pagel artık bağıra bağıra konuşuyordu. Öfkesi tepesine çıkmış gibiydi. Sanki elinde değildi, kendini tutamıyordu, istese de, istemese de bunları söylemek zorundaydı. "Siz biliyor musunuz, korkaklık nedir, yürekli olmak ne demektir? Ben bir zamanlar sanmıştım ki, yürekli olmak, bomba düştüğünde başı dimdik durmak, demektir! Fakat çok zaman sonra öğrendim ki, bu yüreklilik değil, sadece budalalık! Bence yüreklilik, en katlanılmaz durumlara, her türlü zorluğa göğüs germektir! Şu odada vefat eden o yaşlı korkak da yürekli olmasını bildi!" Gözlerini iri iri açarak karşısındaki kadına baktı ve devam etti: "Yaşadığı olay kişinin o anda yüreklilik göstermesine değmeli. Uğruna savaşmaya karar verdiği bayrağın onun için bir değeri olmalı! Nerede sizin bayrağınız, Sayın Hanımefendi? Yok! Babanızın ardından siz de buradan kaçıyorsunuz!"

Sustu. Bir süre odada hiç kimse konuşmadı. Sonra Pagel arkasına döndü ve yazı masasının yanına gitti, iskemlesine oturdu, başını iki eli arasına aldı. Konuşmuştu, son haftalarda kafasını doldurmuş olan

bütün sorunları kadının yüzüne söylemişti. Düşündü, peki bundan sonra ne olacaktı?

Eva von Prackwitz sırtını dayadığı duvardan ayrıldı, masaya sokuldu ve elini yavaşça Pagel'in omzuna koydu. "Bay Pagel," diye mırıldanır gibi konuştu, "Bay Pagel, söylediklerinizi doğru. Ben bencil, korkak ve düşüncesiz biriyim. Son yıllarda mı böyle oldum, bilemiyorum. Çok haklısınız. Siz ise başkasınız, Bay Pagel. Öyle değil mi?" Sustu. Bir süre bekledi. Ancak genç adam sesini çıkarmadı, hiç kıpırdamadan oturmaya devam etti. "Gitmeyin lütfen! Hiç olmazsa babamlar gelene kadar Neulohe'de kalın. Sizden rica edeceğim, villaya taşının. Bay Pagel, kızım Violet'in bir gün, hiç beklemedik bir anda kapıyı çalacağını ben hâlâ ümit ediyorum... Siz de burayı terk edip gitmeyin! Neulohe'yi arkadaşsız bırakmayın, kızım döndüğünde burasını yapayalnız bulmasın..."

Sonra yine sessizlik oldu. Sanki her iki insan da ötekinin bir şey söylemesini bekliyordu. Sonra Eva von Prackwitz elini genç adamın omzundan çekti ve yavaş yavaş kapıya doğru yürüdü. Pagel sustu ve peşinden baktı. Bir adım, bir adım daha. Kadının eli kapının tokmağına dokundu. Pagel sordu:

"Babanız ne zaman dönecek?"

"Ona yazdığım mektup otomobilde duruyor. Bu akşam Frankfurt'tan postaya vereceğim. Buradan ayrıldığımızı öğrenen babamın hemen döneceğine eminim! Üç, dört gün sonra..."

"O gelene kadar burada kalacağım," diye mırıldandı Pagel.

"Size çok teşekkür ederim. Böyle yapacağınıza emindim."

Eva von Prackwitz bürodan çıkmadı. Durdu, bekledi... Pagel sözü daha çok uzatmamaya karar verdi.

"Para konusuna gelince..." diye konuştu, "...kasada emekli sandığının çıkardığı yüz mark var. Onu size verebilirim. Yarından sonra da ne satabilirsem, onu satacağım. Nerede kalacağınızı biliyor musunuz?"

"Berlin'de!

"Berlin'de nerede?"

"İlk günler bir otelde."

"Studmann'ın otelinde mi? Otel Regina," dedi Pagel. "Parayı telgraf havalesi olarak otele yollayacağım. Ne kadar gerekli?"

"Ah... Birkaç bin mark... Başlangıç için yeterlidir..."

"Biliyorsunuz demirbaştan bir şeyler satarsam suç işlemiş olurum," dedi Pagel. "Ne de olsa satılabilecek şeyler sizin mülkünüz değil. Şimdi sizden ricam beni babanıza karşı koruyacak bir yazı imzalamanızdır. Bu yazıda bütün bu satışları sizin isteğiniz üzerine yaptığımı kendisine açıklamalısınız. Ayrıca bilançolardaki hataların, eksikliklerin, muhasebedeki yanlışların tarafınızdan bilindiğini de bu yazıyla onaylamalısınız. Ve son olarak da, bu andan itibaren yapacağım girişimlerden haberdar olduğunuzu ve kabullendiğinizi açıklamalısınız..."

"Fakat siz bana çok acımasız davranıyorsunuz, Bay Pagel," diye mırıldandı kadın. "Bu kadar az mı güveniniz?"

"Babanızın hile yaptığımı, zimmetime para geçirdiğimi iddia etmesini istemiyorum! Ah, bu kadarı yeter! Daha çok konuşmamıza gerek yok! Evet, ben size güvenmiyorum! Ben çoğu insana olan güvenimi yitirdim!"

"Alın öyleyse o dediğiniz yazıyı kaleme!" diye konuştu Eva von Prackwitz.

Pagel hemen daktilonun başına geçti ve yazmaya başladı. Bu arada kadın odanın içinde bir aşağı, bir yukarı yürüdü. Kafası karmakarışıktı. Fakat genç adamın sonunda isteğini yerine getireceği için de memnundu. O anda aklına bir şey geldi. Masaya doğru döndü. Fakat Pagel'in asık suratını görünce söylemek istediğinden yine vazgeçti. Gitti masanın öteki yanına oturdu. Tüy kalemi eline aldı, mürekkep hokkasına batırdı ve yazmaya başladı. Bitirdiğinde dudaklarında bir gülümseme belirdi. Genç adam onu bencillikle suçlamıştı. Bu doğru

değildi! Eva von Prackwitz bencil değildi... Şimdi yazdığı ile genç adamı sevindireceğinden emindi. Az sonra Pagel'in uzattığı metni şöyle bir gözden geçirdi ve önemsemezmiş gibi altına imzasını attı. Ardından da elindeki kağıdı uzattı ve:

"Bu da benden size bir açıklama, Bay Pagel," diye konuştu. "Göreceğiniz gibi ben her şeyi unutmam! Allaha ısmarladık, Bay Pagel... Çok teşekkür ederim!"

Ve çıktı gitti.

Pagel büronun ortasında durdu, kadının arkasından kapanan kapıya bir süre öyle baktı. Sonra eline tutuşturulan kağıda bir göz attı. Yaşamında kendini hiç bu kadar budala hissetmemişti... Eva von Prackwitz'in ona verdiği bir belgeydi. Eşinin Wolfgang Pagel'e iki bin altın mark borcu olduğunu onaylıyordu!

Genç adam bütün bunları çok komik buldu. Öfkeyle kağıdı buruşturdu. Fakat aynı anda bunu yaptığına pişman oldu. Kağıdı dikkatle tekrar düzeltti ve katlayıp, Hanımefendi'nin imzaladığı diğer kâğıtla beraber cüzdanına koydu.

"Yola çıkarken yanıma alacağım güzel hatıralar!" diye mırıldandı ve sırıttı.

Günler sonra kendini ilk kez yine keyifli hissediyordu.

5

Neulohe'deki dört aylık yaşamı boyunca Wolfgang Pagel'e saygı beslemiş ve ona dostça davranmış olan insanlar son dört günde ondan uzaklaştılar. Genç adama olan tüm güvenlerini yitirmişlerdi. Von Prackwitz'ler Neulohe'den ayrıldıktan sonra birbirlerine onun Meier'den bile kötü çıkmış olduğunu anlatıp durdular. Pagel gibi esrarengiz, ikiyüzlü ve kaba birine burada hiç rastlamamışlardı! Adam hiç utanmıyordu. Herkesin gözü önünde, güpegündüz çalıyordu!

"Ne söylerlerse söylesinler, umurumda değil," dedi Pagel iki gün sonra Amanda'ya. "Kimi an öfkem tepeme çıkıyor, fakat kendimi tutuyorum. Hele az önce kasaba beş domuz sattığımı gören şu moruk Kowalewski demez mi, 'Bay Pagel ben sizin yerinizde olsam böyle bir şey yapmam. Jandarma duyarsa sizin için iyi olmaz!' Onun gibi biri şimdi böyle konuşabiliyor!"

"Şimdi öfkelenip duruyorsunuz," dedi Amanda Backs da. "Niçin burada herkese hep nazik ve dostça davrandınız? Size o zaman teşekkür etmediler, şimdi de dedikodu yapmaya başladılar. Az önce de bana köylü kadınlar sordu, Hanımefendi'nin yatağında uyumak güzel oluyor mu, diye. Herhalde yakında onun giysilerini de giymeye başlayacaktım..."

"Bu dünyada insanlar insanların kötülük yapabileceğine hemen inanıveriyor!" diye Pagel öfkeyle konuştu. "Beyefendi'den gizli hayvanları sattığıma, parayı da cebime indirdiğime, Hanımefendi gider gitmez gizlice villaya yerleştiğimize ne kadar kolay inanabiliyorlar... Böyle kötü düşünmesini beceren insanlardan hiçbiri Hanımefendi'nin beni bu satışları yapmakla görevlendirmiş olabileceğini niçin düşünemiyor? Elimdeki yetki belgesini her çamaşırcı kadının gözüne mi sokayım?"

"Onlar başka bir şey bilmek istemiyor ki," diye Amanda gülümseyerek konuştu. "Sizin sadece Hanımefendi'nin isteklerini yerine getirmeniz onları hiç ilgilendirmiyor... Fakat herkesin gözü önünde sizden isteneni yapmanız tabii tam dedikoduluk bir konu!"

"Amanda, fakat bütün bunları yaparken içim o kadar rahat değil," diye Pagel mırıldandı. Birden çok ciddileşmişti. "Moruk Beyefendi döndüğünde olup biteni görünce, insanların anlattıkları da kulağına gelince cüzdanımdaki şu belge ne kadar işime yarar pek eminim değilim! Korkuyorum Neulohe'den ayrılırken arkamdan şimşekler çakacak, yıldırımlar düşecek!"

"Şimdiden huzursuz olmayın, Bay Pagel," dedi Amanda onu biraz teselli etmek istermiş gibi.

"Evet..." diye genç adam mırıldandı. "Fakat Hanımefendi bugün Berlin'den iki kez telefon etti. Para nerede kaldı, diye sordu. Hem giderken söylediğinden daha çok paraya gereksinimi varmış... Bana öyle geliyor ki, kendine bir dükkân alacak. Fakat ben Eva von Prackwitz'in tezgâh arkasında durabileceğini hiç sanmıyorum! Korkuyorum bugün önemli bir karar vermem gerekiyor. Harman dövme makinesini satmak zorunda kalabilirim. Von Teschow geldiğinde kim bilir neler söyleyecek?"

Fakat önce bir başkası bir şeyler söyledi... Ertesi sabah, tam harman dövme makinesi pazarlığı yapılırken kasabadan bir jandarma geldi. Bisikletini bir kenara dayadı ve sırıtarak Pagel'in yanına yaklaştı. Kötü bir amacı olduğu suratından belliydi. Bunu hemen fark eden Pagel adama nazik davranmasına gerek olmadığını anladı. Birkaç cümleden sonra jandarma Beyefendi ile Hanımefendi'nin yeni adresini istedi. Tabii Pagel bunu hemen reddetti.

"Bay ve Bayan von Prackwitz rahatsız edilmek istemiyorlar," dedi. "Ben onların vekiliyim. Kendilerine söylemek isteyeceğinizi bana da söyleyebilirsiniz!"

Fakat jandarma buna yanaşmadı ve oldukça öfkeli çekip gitti.

Pagel de harman dövme makinesini almaya gelen adamla pazarlığını sürdürdü. Oldukça yeni ve bakımlı bir makineydi. Ancak kasabadan geldiğini söyleyen alıcı yeni fiyatının onda birini bile vermeye yanaşmıyordu. Çünkü piyasada para çok kıttı ve kulağına geldiğinde göre çılgının teki şu günlerde Neulohe'yi yok pahasına elden çıkarmaktaydı! Adam biraz pazarlığın ardından öfkeyle sesini yükseltti:

"Siz bana baksanıza, şu makineyi mutlaka satmak isteyen siz değil misiniz?"

"Yanılmıyorsam satın almak isteyen de sizsiniz!" dedi Pagel az ötede duran bir başkasına bakarak. Adamın üzerinde pahalı keten-

den bir giysi, ayağında da tozluklar vardı. Çok değerli, eski model bir yarış otomobili de az ötede duruyordu.

"İzin verirseniz kendimi tanıtayım," diye konuştu karşısındaki adam. "Ben sayın von Teschow'un oğluyum!"

"Öyleyse Bayan von Prackwitz'in de ağabeyi oluyorsunuz," dedi Pagel ve gülümsedi. "Şimdi sizin mantıklı bir fiyat vermenizi rica ediyorum, Bay Bertram. Yoksa makine satılmayacak, burada durmaya devam edecek!"

"Öyleyse makine burada durmaya devam etsin," diye sesini yükseltti von Teschow'un mirasçısı.

"Eğer bir daha böyle bağırırsanız, Bay Bertram, sizinle de alışveriş yapmaktan vazgeçerim," dedi Pagel de.

Kasabadan gelmiş diğer alıcı ise şaşkın şaşkın onlara baktı ve yürüdü gitti. Pagel hafifçe gülümsedi. "Peki," diye mırıldandı Bay Bertram.

"Sizin için sekiz yüz emekli sandığı markı olur!" dedi Pagel. "Bakın ne kadar az kullanılmış. Piyasada yeni fiyatı altı bin emekli sandığı marktı... Sanırım kız kardeşinizi üzmek istemezsiniz."

"O hiçbir şeye üzülmez! Hem sekiz yüz emekli sandığı markı onun için çok para!"

"Bay von Teschow bana böyle bağırmaktan vazgeçmenizi dilerim," diye Pagel sözünü kesti ve hafifçe gülümsedi. "Ben bu makineyi istediğime satarım. Elimde tam yetki var. Eğer benimle böyle konuşmaya devam ederseniz çiftlikten ayrılmanızı rica edeceğim!"

"Beni babamın çiftliğinden atmaya mı kalkışıyorsunuz?!" Von Teschow'un oğlu çok şaşırmıştı. Bir süre Pagel'in yüzüne baktı ve sonra gülümseyerek devam etti. "Evet, şu satış konusuna dönelim yine. Fakat beni de budala yerine koymaktan vazgeçin, Bay..."

"Pagel!" dedi genç adam ve büroya doğru yürümeye başladı.

"Öyleyse sorun yok" dedi von Teschow'un oğlu Pagel'in önüne koyduğu iki belgeye göz attıktan sonra. Biri genel yetkiydi, diğeri de kız kardeşinin gitmeden önce imzaladığı yazıydı. "Bunlara göre size hiçbir şey olmaz. Az önceki davranışım için özür dilerim. Kız kardeşim Eva ile eniştem çıldırmış olacaklar! Geldiğinde arkalarında bıraktıklarını görünce babam onları bir daha affetmeyecektir! Hem niçin bu kadar çok paraya gereksinimi varmış? İlk haftalar için birkaç yüz mark onlara yeter de artar bile. Sonra da bir yolunu bulup, babamla anlaşırlardı. Herhalde babam onları beş parasız orta yerde bırakmazdı!"

"Dünkü telefonunda kız kardeşinizi doğru anladıysam," diye Pagel konuştu, "bir dükkânı devralmak istiyor..."

"Bir dükkânı mı?" diye von Teschow'un mirasçısı. "Peki, Eva bundan sonra tezgâhtar mı olmak niyetinde?"

"Bilmiyorum. Fakat bana öyle geliyor ki, elinde küçük bir başlangıç sermayesi olsun istiyor... Burada onun isteği üzerine yaptığım bazı şeylerin pek yasal olmadığını biliyorum. Ancak kız kardeşinizin artık Neulohe'ye dönmeyeceğinden ben çok eminim! Miras payından da vazgeçebilir. Bu nedenle şimdiki satışlar benim gözümde pek yanlış değil..."

"Yani size göre..." diye genç von Teschow heyecanla konuştu, "Eva Neulohe'den tamamen vaz mı geçecek?"

"Bence böyle yapacak. Son haftalardaki gelişmelerin ardından..."

"Anlıyorum... " diye Bertram mırıldandı, "olup bitenler çok üzücü şeylerdi. Violet'ten yeni bir haber var mı?"

"Hayır," dedi Pagel.

"Evet, evet..." diye konuştu genç von Teschow düşünceli düşünceli. "Evet..." Sonra ayağa kalktı. "Tekrar özür dilerim. Boşuna heyecanlandım. Birisi kulağıma bir şeyler fısıldamıştı da... Şunu da bilmenizi isterim, ben de sizin gibi düşünüyorum. Kız kardeşime yollayabileceğiniz kadar para yollayın. Az da olsa, çok da olsa babam

geldiğinde küplere binecek. Harman dövme makinesini sekiz yüz emekli sandığı markına ben de alabilirdim. Fakat bunu yapamam, Bay Pagel. Beni anlayacağınızı umuyorum..."

Genç adam iğrenmiş gibi karşısındaki adamın gözlerinin içine baktı. Az önceki, *Violet'ten yeni bir haber var mı*, sorusu ne kadar da yapmacıktı! Genç von Teschow'un kafasında sadece ona kalacak büyük miras vardı! Fakat Eva von Prackwitz'in ağabeyi Pagel'in bakışlarındaki tiksintiyi fark etmedi. Kafası düşüncelerle dolu gibiydi.

"Elinizden geldiğince kız kardeşime yararlı olacak her şeyi yapın," diye mırıldandı. "Bana kalırsa babam üç dört günden önce dönmez!"

"Çok iyi, "dedi Pagel.

"Bu sizin için çok iyi olur mu bilemem, fakat bence elinizdeki yazılar yeterli. Tepesi attığında babamın neler yaptığını bir bilseniz..."

"Gelince görürüz," dedi Pagel ve gülümsedi. "Şimdi onu sakin sakin bekleyeceğim..."

Ancak Wolfgang Pagel bu konuda yanılıyordu. Yaşlı von Teschow'un öfkesini yaşayamadı! Sakin sakin dönmesini bekleyemedi. O Neulohe'ye geldiğinde Pagel çiftlikten ayrılmıştı.

"Kurnaz herifmiş, tam zamanında tüydü," dedi insanlar ve gülüştü.

6

Bürodaki telefon çaldı. Wolfgang Pagel oturmuş, Hanımefendi'ye bir telgraf havalesini hazırlamaktaydı. Amanda Backs da üst kata çıkan merdivenin başında durmuş, giyiniyordu. Az sonra telgraf havalesini yapmak için bisikletiyle bu serin ve yağmurlu havada kasabadaki postaneye gitmesi gerekiyordu. Çünkü iki bin emekli sandığı

markını elden Berlin'e götürecek, kendisine güvenebilecekleri biri Neulohe'de yoktu...

Bürodaki telefon çalmaya devam etti. Telefonun sesi bir tuhaf çıkıyordu, bir ince, bir kalın. Hızlı hızlı çalıyordu, sanki arayanın acelesi vardı. Pagel başını önündeki evraktan kaldırıp, telefona şöyle bir baktı. Rahatsız olmuş gibiydi. Kim olabilirdi? Ve uzanıp, kulaklığı aldı ve karşısındakine Neulohe çiftlik yönetimiyle konuştuğunu söyledi. Telefon eden adam oldukça kaba bir sesle Bayan von Prackwitz'i talep etti.

"Bayan von Prackwitz'le konuşamazsınız," dedi Pagel, "Kendisi şu anda bir yolculukta."

"Öyle mi?" dedi kaba sesli adam düş kırıklığına uğramış gibi. "Yolculuğa çıkmak için tam zamanını bulmuş! Ne zaman dönecek?"

"Bunu bilemiyorum. Bu hafta kesinlikle dönmez... Bir haberiniz varsa bana söyleyebilirsiniz! Ben Neulohe sorumlusuyum."

"Siz daha orada mısınız?"

"Benden ne istediğinizi bir açıklasanız iyi olacak!" diye Pagel sesini yükseltti. Öfkelenmeye başlamıştı. "Hem siz kimsiniz?"

"Henüz oradaysanız bir yere gitmeyin derim; kalın olduğunuz yerde!" diye homurdandı karşısındaki kaba adam. Hatta bir hışırtı duyuldu.

"Durun, kapatmayın!" Pagel yine bağırdı. "Kim olduğunuzu bilmek istiyorum!" Sadece bir vızıltı... Sonra Amanda'ya dönüp, ne olduğunu anlattı.

"Sizi kim aramış olabilir," diye Amanda konuştu. "Belki ağzınızdan Hanımefendi üzerine bilgi almak isteyen biriydi. Belki de sadece sizinle alay etmek istemişti.

"Hayır, hayır, "diye mırıldandı Pagel. "Bana kalırsa..."

"Evet?"

"Bana öyle geliyor ki bu telefon Violet'le ilgiliydi."

"Violet'le mi? Fakat niçin? Böyle tuhaf konuşmuş olabilir? Hayır, hayır! Havale talimatı hazırsa verin şu iki bin markı da, hemen yola koyulayım! Bir an önce kasabada olmalıyım. Karanlıkta o yolda bisiklet sürmek istemiyorum!"

"Bir dakika sonra tamam," dedi Pagel ve yazmaya devam etti.

Telefon tekrar çaldı. Bu kez zil uzun uzun, aralıksız ve çok tiz çalıyordu.

"Bir şey satın almak isteyen tüccarın teki olmalı," dedi Pagel ve telefonu açtı. Karşısındakine yine Neulohe çiftlik yönetimiyle konuştuğunu söyledi.

"Siz orada mısınız genç adam..?" diye bağırdı kulağına yabancı gelmeyen o karga ses.

"Evet, Efendim!" Pagel de bağırır gibi konuştu. Bir an Amanda'ya bakıp, gülümsedi. "Hem benim adım Pagel..."

"Evet, evet... Unutmuş olacağım. Biliyorum bu nezaketsizlik, yapacak bir şey yok. Fakat şimdi beni dinleyin genç adam..."

"Bu arada benim adım Pagel."

"Tamam, tamam bunu şimdi biliyorum!" diye yaşlı Beyefendi bağırır gibi konuşmaya devam etti. "Bunu telefonda sürekli tekrarlamak zorunda değilim! Unutmayın şu telefon görüşmesi bana bir yirmiye patlıyor. Ve bu para sizin değil benim cebimden çıkıyor. Fakat şimdi söyleyeceklerimi bir güzel dinleyin..."

"Başüstüne Beyefendi."

"Ben bu akşam saat on treniyle geliyorum. Hartig'i istasyona yollayın. Arabaya iki at sürsün..." Onlar çoktan satıldı, demek istedi Pagel. Fakat bundan hemen vazgeçti. Geldiğinde kendi fark etsin. "Söyleyin ona, hava soğuk, hayvanların üzerini örtsün! Hartig dalgın adamın tekidir... Biraz var olan aklını da dünyaya getirdiği bir sürü çocuğa dağıtmış olacak!" Pagel dayanamadı, bir kahkaha attı. "Gördünüz mü gülmesini henüz unutmamışsınız! Umarım yarın sabah beni karşınızda görünce de yine böyle gülebileceksiniz!

Çünkü yanımda birisini getiriyorum. Adam muhasebeci, her şeyi bir güzel gözden geçirecek. Tabii bunun sizinle hiç ilgisi yok, size karşı duyulan bir güvensizlik değil. Ancak damadımın gizlice ortadan kaybolmasının bir nedeni olmalı... Muhasebe defterlerini kontrol etmek, envanter de çıkarmak zorundayım... Ne demek istediğimi anladınız mı genç adam?"

"Sizi çok iyi anladım Efendim. Benim adım Pagel..."

"Her şey yolunda umarım!" dedi yaşlı Beyefendi. Sesi birden değişmiş gibiydi; biraz kaygılı çıkmıştı.

"Her şey yolunda, Efendim," dedi Pagel ve sırıttı. "Geldiğinizde de gözlerinizle göreceksiniz."

Kulağını telefona dayamış olan Amanda az kalsın bir kahkaha atacaktı.

"İyi öyleyse, " dedi yaşlı von Teschow. "Santral... Size iyi bir haberim var, görüşmeyi üç dakika daha uzatıyorum. Şimdi biraz daha çabuk konuşalım, genç adam. Kulübemde iki odayı bir güzel hazırlatın, yatak odamla misafir odasını. İyice temizlesinler, tabii sobaları da yaksınlar. Eşim bir süre daha burada kalacak. Sizin orada her şey yoluna girmeden dönmek niyetinde değil." Sonra birden sustu. Sanki bir şeyden endişelenmiş gibi devam etti: "Umarım Neulohe'de daha başka şeyler olmadı..."

"Oldu. Çok şey oldu..."

"Bırakın şimdi hepsini telefonda anlatmayı! Yarın sabah da anlatırsınız. Amanda, hani şu kırmızı yanaklı şişko kız var ya..." Az kalsın Amanda, evet, diye seslenecekti. "...onun elinden her şey gelir. Söyleyin ona, çalışma odamdaki sobayı da yaksın. Yemek odasının ısıtılmasına gerek yok! Bay Pagel, söyleyin bakayım, kasada biraz paranız var mı?"

"Çok az, Beyefendi. Doğruyu söylemek gerekirse, hiç para yok kasada!"

"Bu da ne demek oluyor? Kirayı ödemek için sağdan soldan para toplamamış mıydınız? Böyle her şeyi... Her neyse, bu konuyu da

yarın sabah ciddi ciddi konuşuruz! Bay Pagel, bir şey daha var. Hasta Kniebusch hâlâ tembel tembel yatağında yatıyor mu?"

"Hayır, Beyefendi! Kızınızın size yazdığını sanıyordum... Orman korucusu Kniebusch vefat etti..."

"Yeter!" diye bağırdı von Teschow. "Yeter, her şeyi telefonda anlatmanıza gerek yok! Görüşmeyi üç dakika daha mı uzatayım? Dediğim gibi saat onda istasyona arabayı yollatacaksınız!"

Pagel telefonu kapattı ve Amanda'ya bakıp: "Torununu bile sormadı!" diye konuştu.

"Onun tek amacı çiftliğini yine geri almak," dedi Amanda. "Fakat şimdi her şeyi nasıl yapacağım tek başıma? Önce kasabaya postaneye gitmek, döner dönmez de saraydaki odaları temizleyip, sobaları yakmak zorundayım... Bütün bunların altından tek başıma kalkamam!"

"Verin bana şu parayı!" dedi Pagel ve Amanda'nın uzattığı banknotları cüzdanına yerleştirdi. "Bana öyle geliyor ki, ben yarın kanatlanacağım... Hanımefendi'ye elden yaparım ödemeyi; havale ücretinden kurtuluruz."

"Nasıl isterseniz," diye mırıldandı Amanda. "Hemen köyden birkaç kadın bulayım. Gelenlere yemek de pişirmek gerekiyor."

"Haydi, öyleyse acele edin! Ben de şu defterlere tekrar bir göz atayım. Bu saatten sonra bir işe yarayacağını pek sanmıyorum ya..."

Tekrar masaya oturdu. Az önce telefonda konuşurken bir ara keyiflenir gibi olmuştu. Fakat telefonu kapattıktan sonra keyfi kaçmıştı. Yaşlı adamın karşısında durduğunu gözünün önüne getirdi. Bağırıp, çağırıyordu, öfkesinden yüzü kıpkırmızı olmuştu. Sözleri rahatsız edici ve usandırıcıydı. Bir şey söylemek isteyen Pagel'i bağırarak hemen susturuyordu. Ağzından tükürükler saçıyordu... Düşündü, her şeyin altından kalkması gereken ben miyim, ben şamar oğlanı mıyım? En kötüsü, o anda sinirlerine hâkim olamamaktan korkuyordu. Kendini birden çok kötü hissetti. Buradan sıvışmalı mıydı? Hayır!

Aynı anda von Teschow'un akşama döneceği haberi bütün köyde hızla yayılmıştı. Amanda'nın bulabildiği kadınlar sarayın odalarını temizlemeye başlamıştı... Pencereleri açık sarayın önünden geçenler, içeride ışık yandığını ve kadınların temizlik yaptığını görünce, yarın sabah olup biteceklere içten içe seviniyordu.

Bu insanlar, Wolfgang Pagel buraya ilk geldiğinde kendisini dostça selamlamış, ona "genç soylu" deyip, onunla severek sohbet etmiş, hele Meier çekip gittikten sonra onun gibi namuslu biri görevi üstlendiği için çok sevindiklerini şimdi unutuvermişti. Hatta akşamüstü bazı meraklılar büroya uğrayıp, o daha burada mı, diye açık pencereden içeri bakmaya başladı. Pagel'i masanın başında hesap yaparken, bir şeyler yazıp dururken görünce de: "Oturmuş çalışıyor," deyip, başlarını iki yana salladılar ve birbirlerine sordular: "Burada daha ne işi var, hiç utanmıyor mu, niçin pılısını pırtısını toplayıp, çekip gitmiyor?"

"Neyini toplayacak?" diye biri konuştu. "Göz koyduğu şeyleri o çoktan güvence altına almıştır! Görmediniz mi, son günlerde ne kadar sık kasabaya indiğini?"

Ne düşüneceklerini bilmiyorlardı. Pagel burada kalsa mıydı, yoksa bir an önce çekip gitse miydi? Her iki durumda da moruk küplere binecekti ve her ikisi de Neulohe insanlarının hoşuna gidecekti!

"Bakın göreceksiniz o yarın sabah burada yok!" dedi bazıları.

"Ah, boş ver!" diye karşı çıktı bazıları. "O çok akıllı. Yaşlı Beyefendi bile onunla baş edemez! Pagel şimdiye kadar bu çiftliğe gelmiş en tuhaf adam!"

"İşte böyle biri olduğu için de o yarın sabah burada olmayacak!"

Bu düşüncede olanlar haklı çıktı...

7

Akşam saat yedi olduğunda Pagel önündeki hesap defterlerini kapattı ve bir iç geçirdi: "Bu saatten sonra yapacak bir şey yok!" diye mırıldandı.

Masadan kalktı, büronun ışığını söndürmeden önce şöyle bir sağına soluna bakındı. Dosya dolaplarına, eski para kasasına, üzerinde annesine ve Petra'ya mektuplar yazdığı daktiloya... Yarın kanatlanıp, uçacağım, diye düşündü. Hüzünlendi. Neulohe yaşamım pek güzel sona ermiyor... Buradaki işimi seve seve yapmıştım. Yarın ayrılırken biri ona, Bay Pagel iyi çalıştınız, sizden memnunduk, dese ne güzel olurdu... Hayır, güzel sözler yerine yaşlı von Teschow öfkeyle bağıracak, belki de polisleri çağıracaktı!

Sonra ışığı söndürdü, kapıyı kilitledi ve anahtarı cebine atıp, karanlıkta yürüdü, villaya gitti. Tuhaftı, Kasım sonu için bu akşam hava nedense ılıktı. Hiç rüzgâr da esmiyordu, havada alışılmamış bir nem vardı.

"Tam da grip olunacak bir hava," diye Pagel düşündü. Doktor ona kısa süre önce anlatmıştı, şu sıra genci yaşlısı sivrisinekler gibi ölüveriyordu. Birçok insan yıllardır yeterli gıda alamıyordu. Önce savaş yıllarında, şimdi de enflasyon nedeniyle. "Zavallılar," dedi kendi kendine. "Acaba piyasaya yeni para çıktığında her şey düzelecek mi?"

Villada Amanda yemeği hazırlamış, onu bekliyordu. Masaya oturur oturmaz köylü kadınlardan duyduklarını anlatmaya başladı.

"Bay Pagel neler anlatıyorlar, neler! Sophie ile ortak bir şeyler çevirip duruyormuşsunuz! Kniebusch'un yatağınızda ölmesinin nedeni de, ölmeden önce ortaya çıkardıklarını başkalarına anlatmasını engellemek istemenizmiş!"

"Ah, Amanda," diye mırıldandı Pagel ve şöyle bir esnedi. "Bütün bunlar budalaca ve rezilce şeyler! Bana güzel şeyler anlatın... Gençlik yıllarınızdan söz edin..."

"Güzel şeyler mi? Gençlik yıllarından mı?" Amanda biraz şaşkın sordu. Sonra neler anlatabileceğini düşündü. Tam ağzını açmış, konuşmaya başlayacaktı ki, kapının zili çaldı. Genç adamla Amanda irkildiler, yakayı ele vermiş hırsızlar gibi birbirlerine baktılar.

"Bu Beyefendi olamaz..." diye Amanda fısıldadı.

"Saçma!" dedi Pagel de. "Saat henüz yedi buçuk... Acaba ahırlarda mı bir şey oldu? Açın kapıyı, Amanda."

Fakat masada oturamadı, yerinden kalktı ve yemek odasından hole çıktı. Aynı anda bir adamın söylenmekte olan Amanda'yı eliyle kenara iterek, içeri girdiğini gördü. Boğayı andıran başında kara bir şapka, iriyarı, şişman, öfkeli bu adam Pagel'i görünce:

"Sizinle konuşmam gereken bir şey var!" diye homurdandı. "Fakat önce bu kadını dışarı çıkarın! Yoksa kaz gibi vak vak eder, önüne gelene anlatır duyduklarını!"

Amanda sesini çıkarmadı.

"Lütfen burada bekleyin Amanda," dedi Pagel. Sonra şişman polise döndü ve: "Şöyle buyurun..." diye konuştu. Yemek odasından içeri girerken yüreği küt küt atıyordu!

Adam masada duran iki tabağa baktı ve sordu: "Dışarıdaki sevgiliniz mi oluyor?"

"Hayır," dedi Pagel. "Benden önceki adamın sevgilisiydi. Fakat iyi bir kızdır..."

"Meier denen o domuzu da bir an önce yakalamalıyım!" dedi şişman polis ve masaya oturdu. "Bir şeyler atıştırabilirim. Karnım aç ve az sonra yine yola devam etmeliyim! Anlatın bana çabucak burada neler olup bitiyor, Hanımefendi niçin aniden çekip gitti, siz niçin villada kalıyorsunuz? Bu sorduklarıma, çabuk ve kısa yanıtlar verin!"

Şişman polisin yemek yiyişi de görünümü gibi kabaydı. Başını tabaktan kaldırmadan, karşısında oturan Pagel'e bakmadan, şapur şupur yiyordu. Genç adam çabuk çabuk son günlerde olup bitenleri anlattı.

"Demek ki sizin Hanımefendi de sonunda buradan kaçmaya karar verdi. Şüphelenmiyor değildim!" Şişman polis tabağındakileri bitirdi. "Verin bana bir sigara," dedi. "Bugün öğleden sonra telefon edenin ben olduğunu fark etmediniz mi?"

"Aklımdan geçirmedim değil..." diye mırıldandı Pagel. "Ne olmuştu ki?"

"Şimdi buradaki karmaşanın içinde kalan tek insan sizsiniz. Öyle değil mi? Gösterin bakayım, Hanımefendi'nin imzaladığı şu kâğıtları!"

Pagel adamın söylediğini yaptı. Şişman polis önünde duran kâğıtlara bir göz attıktan sonra:

"Güzel," dedi. "Ancak Hanımefendi gittikten sonra yapmış olduğunuz satışlar konusunda da kendinizi garanti altına aldırmayı unutmuşsunuz."

"Lanet olsun!"

"Önemli değil," diye mırıldandı şişman adam. "Fakat en kısa sürede bunu giderebilirsiniz."

"Fakat von Teschow bu akşam dönüyor!"

"O zaman siz yaşlı Beyefendi'yi göremeyeceksiniz! Siz bu akşam hemen yola çıkacaksınız. Doğru Berlin'e gidecek ve geç olmadan Hanımefendi'ye eksik imzaları attıracak, satışları onaylatacaksınız. Anlaşıldı mı, hemen bu akşam! Söz veriyor musunuz bana? Galiba siz bu gibi konularda pek düşüncesiz birisisiniz!"

"Küçükhanımdan yeni haberleriniz mi var?" diye Pagel heyecanla sordu.

"Evet. Aşağıda otomobilde oturuyor!" dedi şişman polis.

"Ne dediniz?" Pagel bağırdı ve hızla ayağa fırladı. Bütün vücudu titremeye başlamıştı. "Ne dediniz? Bunu bana niçin daha önce söylemediniz?"

"Durun!" diye şişman polis sesini yükseltti ve elini uzattığı gibi Pagel'i omzundan sıkı sıkıya kavradı. "Hele bir durun bakalım, genç adam!"

Pagel öfkeyle karşısındaki polisin yüzüne baktı, kurtulmak için şöyle bir silkindi.

"Size pek doğruyu söylemedim. Aşağıda otomobilde oturuyor, dediğim eski Violet değil. İki ay içinde çok değişmiş birini gözünüzün önüne getirmeye çalışın... Duyuları, düşünceleri ve duyguları değişmiş biri şimdi o. Anlıyor musunuz beni?" Bakışları buz gibiydi. "Şimdi onu alıp buraya getirmekle annesine iyilik mi, yoksa kötülük mü yapıyorum, bilemiyorum. Hem ben bu kızı doğru dürüst aramamıştım. Fakat benim gibi bu yörede sürekli bir yerlere gidip gelen, kentleri, kasabaları, köyleri dolaşan birinin kulağına tabii çok şeyler geliyor. Bu arada eski meslektaşlarımdan da bazı şeyler duymadım değil. İşte böylece günün birinde karşıma çıkıverdi. Fakat şimdi ne yapacağım bu kızı? Onu hemen annesine götürüp götüremeyeceğinize siz karar vermelisiniz. Ancak ne olursa olsun çiftlikte büyük babasının yanında kalamaz! Ben derim ki, bir an önce otomobille buradan uzaklaştırın... Mutlaka kendini güven içinde hissedebileceği ve huzur içine yaşayabileceği bir yere gitmesi gerekiyor! Siz de burada kalıp, şu budala moruğun sürekli azarlarını mı dinlemek istiyorsunuz? En iyisi bir an önce buralardan çekip gitmeniz!"

"Evet..." diye Pagel konuştu. Kafası o anda sayısız düşünceyle doluydu.

"Şu şişko kadını da yanınıza alın. Yolculuk sırasında bir kadının beraberinizde olması yararlıdır. Bakarsınız tek Violet'le gittiniz diye buradakiler yine dedikoduya başlarlar..."

"Peki," dedi Pagel.

"Kızla konuşurken dikkatli olun. Ne sert ne de yumuşak... Fazla konuşmayın, sadece gerekeni söyleyin. Otur, ye, uyu... Kendisine ne söylenirse kuzu gibi yerine getiriyor. Özgürlüğü kalmamış. Ona hep,

sen, deyin. Violet, demeyin! Adını duyunca korkmaya başlıyor." Sonra birden fısıldadı: "Herif ona hep, orospu," demiş.

"Tamam, yeter artık!" diye Pagel birden sesini yükseltti. "Peki o şimdi nerede?"

"O mu? Kim? Ah, evet..." Şişman adam Pagel'in omuzuna şöyle bir vurdu. Genç adam olduğu yerde hafifçe sallandı. "Anlatacak başka şey yok! Haydi şimdi pılı pırtınızı toplayın! Sonra da aşağıda bekleyen otomobile gelin. Ben Frankfurt'a kadar size eşlik edeceğim. Ah, bir şey daha... cebinizde para var mı?"

"Evet," dedi Pagel. Son zamanlarda ilk kez parası olduğunu itiraf ediyordu.

"Seksen iki mark giderim oldu. Bana hemen ödeyebilirsiniz. Teşekkür ederim! Size makbuz filan veremem... Çünkü benim adım kalmadı, ben adı olmayan biriyim artık! Hanımefendi sorarsa söyleyin, kızına üst baş alan ben oldum. Üzeri yırtık pırtıktı. Yeme içme, yol parası da tabii... Fakat şimdi hemen hazırlığınızı yapın! Şişko kız da acele etsin! Yarım saat sonra otomobile gelin. Buradan yüz metre kadar ötede, ormanın başladığı yerde bekliyorum. Kimseye de bir şey fark ettirmeyin!"

"Fakat önce küçükhanımı bir görmek isterdim..."

"Delikanlı!" diye şişman adam homurdandı. "Sabırlı olun! Bu karşılaşma öyle sevindirici bir olay değil. Otomobile bindiğinizde görürsünüz. Haydi şimdi marş, marş! Dediğim gibi size yarım saat zaman veriyorum!"

Ve çıktı gitti.

8

Bu otuz dakikadan sekiz dakikası Amanda Backs'a olup biteni anlatmakla geçti. Şimdi onunla gelmesi gerekiyordu, yokluğunda Hanımefendi'nin tavuklarıyla kazlarına bir başkası bakardı. Merak

etmesine gerek yoktu. Villadan büroya gitmeleri de beş dakika aldı. Bürodan otomobile dönmeleri de beş dakika süreceği için, eşyalarını toplamaya on iki dakika zamanları vardı. Pagel ile Amanda kendilerine en gereken şeyleri iki küçük bavula doldurdular.

Aylarca önce Neulohe'ye ağzına kadar dolu koskocaman bir bavulla gelmiş olan Pagel birkaç parça eşya ile geri dönüyordu. Fakat bu şu anda hiç önemli değildi. Düşündü, acaba von Teschow'a birkaç satır yazsa mıydı? Yarın sabah olup bitenler duyulduğunda insanların ona, çok vefasız ve korkak biriymiş, demesini istemiyordu. Amanda'ya danıştı.

"Ona birkaç satır yazmakla ne olacak? " dedi Amanda. "Size inanacağını mı sanıyorsunuz? Hele buradaki dedikodular kulağına geldiğinde, hiç inanmayacaktır... Hayır, hayır, boşverin. Hanımefendi ona ileride ne olup bittiğini anlatır. Fakat Bay Pagel..." Sesine birden hüzün gelmişti. "...güzel giysilerimi burada bırakmamı mı istiyorsunuz? Ben gittikten sonra şişko hizmetçi her şeyi karıştırıp, belki de bazılarını kullanacak, iç çamaşırlarımı o kirli vücuduna giyecek..."

"Ah, şimdi düşünmeyin böyle şeyleri, Amanda," diye mırıldandı Pagel. Kafası çok karışıktı. "Giyecek şeyler her zaman, her yerde alınabilir..."

"Öyle mi?" dedi Amanda. Sesi biraz öfkeli çıkmıştı. "Bunu belki siz yapabilirsiniz, fakat ben... İnsanın dolabında, önemli bir günde giyebileceğini ümit ettiği naylon çorapları olduğunu bilmesi ne kadar güzel bir şey. Siz bunu anlamazsınız! Fakat şu moruk, dolabımda bıraktığım bütün giysileri pakete koyup, peşimden yollamazsa görür gününü! Hemen kalkıp buraya, gelir, ağzımı açar, gözümü yumar ve her şeyi suratına..."

"Amanda, üç dakikamız kaldı!"

"Üç dakikamız kaldı, öyle mi? –Bunu söyleyebiliyorsunuz, fakat maaşım ne olacak? Ondan hiç söz etmiyorsunuz, Bay Pagel! Son aylarda unuttunuz gibi... Kendi parasal sorunlarınız sizi ilgilendir-

meyebilir, fakat ben bu konuda biraz başka düşünüyorum. Şimdi sizden üç aylık birikmiş maaşımı istiyorum. Tabii makbuz karşılığı... İşleyin hemen kasa defterine. Her şey dürüstçe olsun!"

"Ah, Amanda," dedi Pagel, fakat kızın istediğini de yerine getirdi.

Ardından hemen büroyu terk ettiler. Kapıyı son kez kapatıp, kilitledi, anahtarını da küçük kutuya attı. Ve ellerinde küçük bavullar koşar adım villaya doğru yürüdüler. Köyü karanlıkta geçtiler. Saat dokuza geliyordu. Hemen hemen bütün evlerde ışıklar yanıyordu. Bütün Neulohe yaşlı Beyefendi'nin gelişini bekliyor olacaktı.

"Dikkat!" dedi Pagel ve Amanda'yı kolundan tuttuğu gibi kuytuya çekti. Az öteden iki insan görünmüştü. Pagel ile genç kız hırsızlar gibi bir süre karanlıkta durdular. Gelenler uzaklaştıktan sonra hızla yollarına devam ettiler. Az sonra villanın önünden geçtiler ve farlarını kısmış, orman yolunun başlangıcında duran otomobili seçtiler.

"Sekiz dakika geciktiniz!" diye şişman polis homurdandı. "Bu kızla kalacak bir yerim olsaydı, çekip giderdim!" Amanda'ya şöyle bir baktı. "Sen otur bakayım yanına. Eğer yolda çok konuşursan suratına yumruğumu yersin! Delikanlı, sen de gel arkaya, bizim açılır koltuğa oturmamız gerekiyor."

Otomobilin arka kapısını açtı. Aynı anda bir köşeye kıvrılmış bir vücut hareket eder gibi oldu. "Sen uyumana devam et!" dedi şişman polis. Diğerleri de binince şoföre seslendi: "Haydi bakalım çıkın yola! Gaza basın, doğru Frankfurt'a. Eğer on birde oraya varırsak delikanlı bahşiş de verecek."

Otomobil hızla karanlığa atıldı. Tekrar villanın önünden geçtiler. Az sonra da işçilerin kaldığı binayı geride bıraktılar. Pagel büroya şöyle bir baktı, fakat karanlıkta pek seçemedi. Ve saraya vardılar.

"Işık yanıyor!" diye Amanda heyecanla konuştu. "Şişman karı beni bekliyor olacak! Von Teschow'a tek başına hizmet etsin bakalım..."

"Kapa çeneni!" dedi polis. "Canınız isterse sigara içebilirsiniz, delikanlı. Rahatsız olmam, ben de sigara içerim..."

Az sonra Pagel kendine bir sigara yaktı. Kasaba girişinde bir at arabasıyla çarpışmaktan son anda kurtuldular. Çünkü arabacı Hartig her zamanki gibi yine atlarının nasıl yürüdüğüne dikkat etmiyordu. Başını arkaya çevirmiş, von Teschow'la çene çalıyordu. Yaşlı adam da öne doğru eğilmişti; yokluğunda olup bitenleri çiftliğe varmadan merakla dinliyor olacaktı.

"Arabada oturan von Teschow'du," dedi Pagel. Hartig peşlerinden küfürler savurdu.

"Olabilir," diye mırıldandı yanındaki adam. "Bu gece onun altındaki yatak olmak istemezdim!"

Kasabayı az sonra arkada bıraktılar, devlet yoluna çıktılar. Son yarım saatteki sarsılmalar, frene basa basa, dura kalka ilerleme şimdi bitmişti. Şoför gaza bastı, dümdüz şosede otomobil gittikçe hızlandı. Pagel'in kafası hep düşüncelerle doluydu. Ne tuhaf yolcularız biz, dedi kendi kendine. Birimiz ötekinden bencil. Ne yapacağım bu gece şu kızı! Aynı anda yanındaki şişman adam konuşuverdi: "Siz bu gece saat ikiden önce Berlin'de olmazsınız!" dedi. "Nereye gideceğini hiç düşündünüz mü? Annesine mi götüreceksiniz?"

Pagel sesini çıkarmadı. Kıvrılmış öyle oturan kıza bir süre baktı. Sonra konuştu:

"Bilemiyorum," diye mırıldandı. "Annesi otelde kalıyor. Ben sabaha karşı yanımdaki şu hasta insanla nasıl oda kapısını çalarım? Acaba kendi anneme mi gitsem? Fakat bu da olmaz. Haber vermeden geldiğim için beni karşısında görmesi bile onun için yeterli bir şok olacak!" Yanındaki adam sesini çıkarmadı. Pagel devam etti. "Bir sanatoryumu da düşünmedim değil. Yakın bir dostum Berlin'deki bir sanatoryumda görevli. Fakat şimdi bu geç saatte oraya da gidemeyiz. Ne yapacağımı pek bilemiyorum..."

"Sanatoryum pahalıdır..." dedi yanındaki şişman adam. "Sizinkilerde de para kıt!"

"Evet... Peki nereye götüreyim onu..?" diye Pagel şikâyet eder gibi konuştu.

"Hanımefendi'ye," dedi Amanda. "Annesine."

"İyi söyledin!" dedi Pagel'in yanındaki adam. "Az önce, sabaha karşı kapısını çalamam, demeniz çok saçma. Ne de olsa annesi! Çiftlikten kaçmış da olsa, gücünü yitirmiş de olsa anne annedir. Kızını karşısında gördüğünde her şeyi unutmak zorundadır."

"Peki," dedi Pagel ve sustu.

Ve düşünmeye devam etti. Şişman polis ona hiçbir şey anlatmamıştı. Violet'i otele götürseydi, annesinin sorularına ne yanıtlar verecekti? Az sonra yanındaki adam şoförün arkasındaki camı tıklattı. Frankfurt'a girmişlerdi.

"Az ötede durun, ineceğim, " diye seslendi. "Şoför Bey, yol parasını bu genç adam verecek... Kilometre başına kırk sekiz fenik alacaksınız. Biliyorum az para değil, fakat dönüş ücretini de vermek zorundasınız, yapacak bir şey yok. Yola çıktığımızda kilometre saati 43.750 kilometreyi gösteriyordu. Delikanlı, bunu aklınızda tutun!"

"Anlaşıldı?" dedi şoför. "Beyefendi'nin cebinde yeterince para var sanırım? Üç yüz marktan fazla tutabilir!"

"Yeterince param var," diye mırıldandı Pagel.

"Öyleyse iyi," dedi şoför de. "Biraz korkmuştum da..."

"Frankfurt'a girdiğinizde bir yerde durup, şu kıza bir fincan sıcak kahveyle yiyecek bir şey alın. Fakat lokantaya filan girmek yok. Alıp, otomobile getirin. İyi geceler!"

Ve şişman polis arkasını döndü, yürüdü gitti.

"Bay... Bay..." diye Pagel peşinden seslendi.

Şişman bir an arkasına baktı, el salladı. Şapkası başında, başı omuzlarının arasında köşeyi döndü ve gecenin karanlığında gözden kayboldu. Onu bir daha gören olmadı!

"Şoför Bey," dedi Pagel, "kentin merkezinden geçtikten sonra küçük bir lokantanın kapısında durun. Kendimize yiyecek bir şeyler alalım."

"Anlaşıldı," diye yanıt verdi şoför ve hareket etti.

Şimdi kentin caddelerinden geçerken otomobilin içi ara sıra aydınlanıyordu. Bir köşeye büzülmüş, başını kolları arasına almış genç kız hiç kıpırdamadan öyle oturmaya devam ediyordu. Sanki kim olduğu bilinmeyen yabancı birisiydi.

"Şimdi onunla yalnız kaldık," diye Pagel mırıldandı. "Küçükhanım, Violet, bir şey yemek ister miydiniz?"

Adam onunla böyle konuşmamasını tembih etmişti. Daha sert konuşmasını söylemişti. O ise Violet'e akılsız bir çocuğa veya söyleneni yerine getirmeyen bir yavru köpeğe davranır gibi davranamayacağını biliyordu. Pagel birden genç kızın büzüldüğü köşesinde titremeye başladığını fark etti. Acaba onu anlamış mıydı? Belki de anlamak istemiyordu ya da anlayamıyordu... Titremesi gittikçe arttı, aynı anda inlemeye başladı, ne söylediği belli değildi, sesi gecenin karanlığına seslenen güçsüz bir kuşu andırıyordu...

Amanda kızın yanına sokulmak istedi, fakat Pagel hemen elini omzuna koyup, ona engel oldu.

"Biraz uyu, kendine gel..." dedi Pagel.

Kenti terk etmeden önce küçük bir lokantanın önünde durdular. Amanda inip içeri girdi ve az sonra elinde birkaç yiyecekle geri döndü. Pagel bu kez emreder gibi konuştu:

"Ye... İç..."

Ve tekrar yola koyuldular. Şoför gaza bastı. Bir an önce Berlin'e varmak istiyorlardı.

"Uyu!"

Çevre yine karardı. Otomobilin içine sessizlik çöktü. Pagel düşüncelere daldı. Şimdi o da, yitirilmiş, yabancılaşmış o çocuk da, evine dönmüyor muydu? Büyüyen çocukları anne babaları zor tanırdı. Anneler sorardı: Sen misin? İstesek de, istemesek de yaşam durmaz! Bizler onun içinde kayarız, hep ilerleriz hiç durmadan... Tedirgin ve heyecan içinde yaşarız, sürekli değişim geçiririz! Bazen

kendi kendimizi tanıyamayız. Sen misin? Seni tanıyamadım! Dur, dur, gitme! Fakat duramayız!

Otomobil karanlığı delerek ilerliyordu. Uyuyan köylerden hızla geçiyorlardı. Pagel, kızı annesine götürüyorum diye heyecanla karışık bir sevinç yaşayacağını sanmıştı. Fakat o kendini bitkin hissediyordu, kafası da karmakarışıktı. Amanda'nın ara sıra söylediklerine keyifsiz, yorgun yanıtlar verdi. Sonra genç kız sordu, eğer Hanımefendi'nin ona gereksinimi yoksa Berlin'de ne yapacaktı?

"Ben bunu nereden bileyim, Amanda," diye Pagel homurdandı. "Haklısınız, yola çıkarken bunları düşünecek zamanımız yoktu..."

Sonra otomobilin içine sessizlik çöktü. Sanki hiç kimse yoktu. Ne o, ne Amanda, ne de ölmüş sandıkları, fakat yine yaşama dönmüş Violet de...

Ve bir süre sonra otelin lobisinde duruyorlardı. Saat sabaha karşı iki buçuktu. Resepsiyondaki gece nöbetçisini onu Eva von Prackwitz'in odasına bağlaması gerektiğine inandırması zaman aldı.

"Ne var?" diye heyecanlı bir kadın sesi duyuldu hattın öteki ucunda.

"Ben Pagel... Aşağıdayım... Violet yanımda... Ah, Sayın Hanımefendi..." Ve sustu. Ne söyleyeceğini bilemiyordu.

Karşısındaki kadın bir süre yanıt vermedi. Hat sanki ölüydü. Sonra Eva von Prackwitz fısıldar gibi konuştu:

"Ben... aşağı geliyorum."

Pagel sesini çıkarmadı, telefonu kapattı.

Ve aradan birkaç dakika geçtikten sonra Hanımefendi geniş basamakları kırmızı halıyla kaplı, aylar önce von Studmann'ın düştüğü merdivenin basamaklarında göründü. (O olay ve ardından yaşananlar olmasaydı Pagel'in yolu Neulohe'ye düşmezdi. Fakat tabii o bunu bilmiyordu.)

Eva von Prackwitz yavaş yavaş yanına geldi. Yüzüne bakmadan sordu:

"Nerede?"

"Otomobilde," dedi Pagel ve önden yürüdü. Kadının kendisine başka şeyler de soracağını sanmıştı. O ise sadece "nerede" demişti. Genç adam otomobilin kapısını açtı. Kadın eliyle onu bir kenara iterek içeri uzandı ve: "Gel benimle, Violet," diye konuştu.

Aklı karmakarışık hasta bir kızla böyle konuşmak gerekiyor, diye Pagel bir an düşündü. Onlar bunu yapamamıştı, annesi ise hemen başarmıştı. Otomobilin bir köşesine büzülmüş insan kıpırdadı, eğildi ve sürünür gibi açık kapıdan dışarı çıktı. Dudaklarını büzmüştü, gözleri de neredeyse kapalıydı...

"Gel çocuğum bana," diye mırıldandı annesi ve koluna girdi.

Ağır ağır yürüyerek otele doğru yürüdüler, içeri girdiler ve Pagel'in yaşamından çıktılar. O ise unutulmuş gibi kaldırımda öyle durdu...

"Şimdi nereye gidiyoruz, Beyefendi?" diye şoför birden sordu.

"Ne dediniz?" Pagel bir düşten uyanmış gibi kendine geldi. "Ah evet... yakındaki küçük bir otele gidelim. Hangisi olduğu önemli değil..."

Sonra Amanda'nın hemen yanında durduğunu fark etti. Elini tuttu. "Ağlama lütfen," diye mırıldandı. "Niçin ağlıyorsun, Amanda?"

Aynı anda o da duygulandı. Gözleri yaşarır gibi oldu. Ağlayacak mıydı? Fakat niçin? Bilmiyordu...

On Altıncı Bölüm

İnanılmaz bir mucize

1

Uzun bir yolu bıraktık geride. Sık sık durmamız gerekti. Fakat şimdi acelemiz var! Yola çıktığımızda yazdı. O günden bugüne neredeyse bir yıl geçti. Dışarıda doğa yine yeşermeye başladı. Her yerde çiçekler açıyor, yakında hasat zamanı... Kentte, kentin göbeğinde, Bayan Thumann'ın, "oturaklı madam"ın odasında kirli perdeler yine hiç kıpırdamıyor. Dışarıda ve içerde değişen pek bir şey yok...

Sonra birisi geliyor ve o saçma, komik, anlamsız, üzerlerinde astronomik rakamlar olan banknotlar birdenbire sona eriyor, kayboluyor ve insanlar inanmayan gözlerle, şaşkın şaşkın ellerindeki yeni paralara bakıyor. Yeni kâğıtların üzerinde şimdi sadece bir, iki veya on yazıyor. Yanlarında iki sıfır olanlar çok büyük para! Uzun süre milyarlara, trilyonlara alışmış insanlar için ne kadar da tuhaf!

Madeni paralar da çıkıyor piyasaya. Evet, eskisi gibi madeni paralar! Şimdi yine sadece markla değil, feniklerle de alış verişler yapılı-

yor. Ne kadar da mükemmel duygular! Maaşları ellerine geçen işçiler aldıkları paralarla kuleler inşa edip, gülüyorlar, oynayan çocuklar gibi seviniyorlar... Sanki korku dolu, yolları dolambaçlı bir dünyadan yine çocukların gerçekçi, basit dünyasına dönmüşler.

Küçük rakamlı bu banknotlar, çeşitli madeni paralar sanki gizem doluydu, onlar bir mucizeydi... İnsanlar harcamadan önce yine düşünmeye başladılar, oturup hesap kitap yaptılar. Haftada şu kadar para elime geçiyor, şu kadar para harcayabilirim, elime şu kadar kalıyor... Milyarlarla nasıl geçineceklerini bilmeyenler unuttukları eski duygularına yine kavuştular. Cepleri binerlik banknotlarla dolu insanların öldüğü, sokak serserilerinin milyoner olduğu günler geride kaldı!

Ve şimdi herkes yavaş yavaş uyanıyordu. Dehşet dolu, bunaltıcı, ıstırap verici düş sona ermişti. İnsanlar öyle durmuş, hiç seslerini çıkarmadan sağına soluna bakınıyordu. Düşünüyorlardı, ne olmuştu! Para artık onları terk etmiyor, zaman koşup gitmiyor, yaşam kaçmıyordu... Hep tanımış oldukları, fakat onlara yabancılaşmış yüzlere şaşkın şaşkın bakıyorlardı. Bu sen misin? diye soruyorlardı birbirlerine. Bu ben miyim? Eski eriyip gidiyordu, korkulu düşler sislerin ardında kalıyor, uzaklaşıyordu...

İnsanlar silkiniyordu, hayır, bu ben değildim, diyor ve özgüven kazanıp, yürekleniyor, işe girişiyordu... Çünkü yaşamanın ve çalışmanın onlar için yine bir anlamı vardı.

Ah, her şey ne kadar da çok değişmişti!

2

Bir erkek üniversiteden çıkıyor, avluyu geçiyor ve iki yanında ıhlamur ağaçlarının uzandığı geniş caddeye adımlarını atıyor. Unter den Linden Bulvarı güneş içinde. Adam durup bir an gözlerini kamaştırıyor, durağa yaklaşan otobüse şöyle bir bakıyor. Şimdi ona

binse hemen eve gider, eşiyle çocuğuna bir an önce ulaşırdı. Fakat bundan vazgeçiyor. Elinde evrak çantası ıhlamurlar altında ağır ağır yürümeye başlıyor. Brandenburg kapısına, oradan da hayvanat bahçesine ulaşan caddede yürümek hoşuna gidiyor.

O yaşamı boyunca hep bir kent insanı olmuştu. Yaşamının sadece kısa bir dönemi taşrada geçmişti. Fakat taşrada geçirdiği o dönemde çok güzel bir alışkanlık edinmişti. Tek başına, sakin yollarda, kafasında sayısız düşünce, uzun uzun yürümek sevdasından büyük kentte de vazgeçmemişti. Görünüşü sakin, sempatik, zeki bakışlı birisiydi. Gözleri aydınlığını yitirmemişti, onlar hâlâ gencecikti...

Kötü günler geride kaldığında bir gün düşünmüştü. Ne yapabilirdi? O sıralar antika eşyalar veya tablolar satan bir dükkanın sahibi olmayı düşlüyordu. "Elimden gelse doktor olmak isterdim," dedi günün birinde annesine. "Örneğin psikiyatri uzmanı veya ruh bilimcisi... Çok gençken subay olmayı da düşlemiştim. Sonra gün gelmişti, kendime kumarbazlığı meslek edinmiştim. Fakat son yıllarda en çok hoşuma giden çiftlikte yaptığım görev oldu... Şu sıralar da doktorluk mesleği aklıma takılıp duruyor!"

"Ah, Wolfi," dedi annesi, "bu en uzun süren öğrenimdir."

"Evet, haklısın," diye gülümsedi genç adam da, "oğlum okula başladığında ben hâlâ üniversitede olacağım. Babasının mesleğe atılıp para kazanması yıllar sürer... Fakat sık sık düşünüyorum, bazı insanlar niçin öyle yaşıyor, kafalarından neler geçiriyor? Böylelerine yardım edebilirsem, bilsen ne kadar mutlu olacağım..."

Sonra sustu, başını önüne eğdi.

"Dur bakayım, Wolfi!" diye annesi sesini yükseltti. "Sen yine Neulohe'yi düşünüyorsun!"

"Niçin düşünmeyeyim?" Oğlu gülümsedi. "Düşündüğümde hüzünleniyorum mu sanıyorsun? Ben o günlerde çok gençtim! Bir insana yardım etmek isteyen çok bilgili ve çok deneyimli olmalı. Ben ise yufka yürekli birisiydim.

"Onlar sana kötü davranmıştı!" Yaşlı kadın yumruğunu öfkeyle önündeki masaya indirdi.

"Onlar bana oldukları gibi davranmıştı. Kötüler kötü, iyiler de iyi. Tabii yumuşaklar da yumuşak... Mutlaka doktorluk öğrenimi yapmam gerekmiyor. Söyle anne, ne düşündüğünü bilmek istiyorum. İstemiyorsan, hayır, de..."

"Ne demek, istemiyorsan, hayır de?" diye yaşlı kadın homurdandı. "Sen budalanın tekisin ve yaşam boyu da hep budala kalacaksın! Bir şey talep edeceğin yerde alçakgönüllü oluyorsun. Hakkın olmayan bir şeyi istediğinde ise hırslanıyorsun! Çok eminim, sen doktor olduğunda hastandan elli mark istemen gerekirken, ona acıyacak ve beş mark da yeter, diyeceksin."

"Hesap kitap işini Peter'im üstlenir!" diye Wolfgang sesini yükseltti ve bir kahkaha attı. "Ben son zamanlarda çok hesap yapıp durdum. Artık yeter!"

"Ah, Peter'in..." diye yaşlı kadın yine homurdandı. "O senden de budala biri, ne dersen onu yapıyor!"

3

Yaşlı Bayan Pagel genç Petra Ledig'ten hiç hoşlanmazdı. Bu durum Petra evlenip, genç Pagel olduktan sonra da değişmedi. Yaşlı Pagel hiç üşenmedi, her gün kalkıp, genç Pagel'in evine gitti, ev işlerini kontrol etti. Sadece pazar günleri bunu yapmadı, çünkü gençler her pazar ona öğle yemeğine gelirdi. Hep birlikte otururlarken parmaklarıyla sürekli masaya vurmak kötü bir alışkanlığı idi. Çoğu zaman bembeyaz saçlarını topuz yapıp, başında toplamış, sırık yutmuş gibi karşılarında oturdu, ateş gibi yanan bakışlarla Petra'nın en küçük hareketlerini kolladı. Yaşlı Pagel'in bu tutumu her genç kadını öfkelendirir, çılgına çevirirdi. Petra ise sakin kalmasını bildi.

Kimi gün oldu, yaşlı hizmetçi Petra'ya: "Ben senin yerinde olsam bana böyle davranmasına bir gün bile göz yummazdım!" diye söylendi. "Ben hizmetçisiyim, sen ise gelinisin!"

Yaşlı kadın: "Hava bugün çok güzel..." diye oğlu Wolfgang'ın eşiyle konuşmaya başlıyor, sonra alışverişten ve yemeklerden söz ediyordu. "Bugün pazar yerinde taze pisi balığı vardı. Siz ne olduğunu bilir misiniz pisi balığının? Haşlamadan önce derisini yüzmek gerekir..."

Sonra birden susuyordu. Konuştuklarıyla yaşlı hizmetçisiyle Wolfgang'ı şaşırtıyor, öfkelendiriyordu. Petra ise sesini çıkarmıyor, sadece gülümsüyordu.

"Sıradan bir çocuk," diyordu bebeği her görüşünde. "Pagel'lere hiç benzemiyor. Evet, evet, sıradan bir çocuk bu..."

Zavallı Petra her gün uğrayan yaşlı kadının bu veya benzeri sözlerini dinlemek ve susmak zorundaydı. Wolfgang üniversitedeydi, hizmetçi de hanımına eşlik etmiyor, evde kalıyordu. Bebeği emzirirken de kaynanası karşısına oturuyor ve nasıl yaptığına bakıyordu. Arada sırada görüş belirtiyor veya : "Nasıl küçükhanım, bebeğiniz büyüyor mu?" diye soruyordu. Başka annelerin böyle sorular karşısında tepesi atardı. Petra ise sadece gülümsüyor ve:

"Teşekkür ederim..." diyordu. "İyi büyüyor, Sayın Hanımefendi."

Yaşlı kadın ise: "Bana öyle geliyor ki biraz kilo vermiş," diye karşı çıkıyor ve sinirli sinirli parmaklarıyla masanın tahtasına vuruyordu.

"Hayır, hayır, otuz gram aldı. Bakın teraziye..."

"Boşver bebek terazilerine, onlar hep yanlış gösterir! Ben gözlerimin gördüğüne inanırım. Bebeğiniz zayıflamış, küçükhanım!"

"Evet, haklısınız, zayıfladı," diyordu Petra da sonunda.

Yaşlı kadın yanında olmadığı anlarda Wolfgang'a veya hizmetçiye:

"Anne beni kızdırdığını sanıp, çok seviniyor," diyordu. "Bazen arkasını dönüp yaptıklarına için için gülüyor, benim kendisini görmediğimi sanıyor."

"Evet, evet, her söylediğine sesini çıkarmadığın için seninle alay ediyor," diyordu hizmetçi de biraz öfkeli. "Senin gibi çok uysal biriyle çoktandır karşılaşmadığı için bundan yararlanıyor, sana eziyet ettiğine inanıyor!"

"Evet, böyle Petra," diyordu Wolfgang da. "Annemin her şeyine boyun eğme, her söylediğini başın önünde dinleme!"

"Ah, Wolfi," diye Petra konuşuyor ve gülüyordu. "Ben senin de yaptıklarına hep göz yumdum, fakat sonunda kazanan ben oldum..."

Wolfgang Pagel de sesini çıkarmadan ona bakıyordu.

Yaşlı Bayan Pagel kentin batısında, Nollendorf alanına yakın Tannen Caddesi'nde oturuyordu. Oğlu ile gelini ise kentin bir dış mahallesinde, Breitenbach alanına yakın Kreuznach Caddesi'nde yaşıyordu. Yaşlı kadının her gün bu kadar yolu göze alarak hoşuna gitmeyen gelinini ziyarete gitmesi şaşırtıcıydı. Kirada oturdukları bina yeni sayılırdı. Enflasyon yıllarında çabucak yapılmış bir yatırımdı. Alelacele inşa edildiğinden olacak kimi yerlerde arızalar görülmekteydi.

"İşte, bakın," dedi yaşlı kadın bir gün kendisine kapıyı açan Petra'ya öfkeyle, "oturduğunuz şu iğrenç binanın bana yaptığına bir bakın!" Petra'ya elini gösterdi. Avucuna bir kıymık saplanmıştı. "Merdivenin tırabzanı da dökülüyor! "Doğru dürüst insanlar böyle döküntü bir binada yaşamaz! İnsanın yaşamı tehlikede burada! İnşallah kanım zehirlenmez."

"Kıymığı hemen çekip çıkarırım," dedi Petra. "Bu çok kolaydır..."

"Sakın elimi acıtmayın! Dikkat edin..." diye yaşlı kadın tehdit eder gibi karşı çıkmak istedi ve öfkeyle Petra'nın arkasından baktı. Genç kız az sonra elinde bir iğne ve cımbızla geri döndü. Son yıllarda hiç seslerini çıkarmadan büyük acılara katlanmış insanların

yanında rahat bir yaşam geçirmiş olan Bayan Pagel nazlı ve aşırı hassastı; hatta korkak sayılırdı.

"Elimi acıtmanıza izin vermiyorum!" diye bağırdı.

"Lütfen sakin durun; elinizi hareket ettirmezseniz hiç acımaz," dedi Petra ve işe girişti.

"Elimi sakın acıtmayın!" diye yaşlı kadın tekrar sesini yükseltti. "Şu lanet olası kıymığın verdiği acı bana yetiyor. İğneyi batırıp çıkarmanız hiç hoşuma gitmiyor!" Korkuyla gözlerini kısıp, eline baktı.

"Kıpırdatmayın elinizi!" diye Petra tekrar etti. "Başka bir yere bakın!"

"Ben..." dedi yaşlı kadın, şöyle bir titredi, "...istemiyorum... Bırakın kıymık elimde kalsın..Belki kendiliğinden çıkar..."

Elini çekmeye çalıştı.

"Sakin ol!" diye Petra sesini yükseltti. "Bırak bunları! Şimdi çocuk gibi davranmanın yeri değil!"

"Petra!" dedi yaşlı kadın öfkeyle ve şaşkın şaşkın genç kızın yüzüne baktı. "Petra, sana da ne oluyor? Niçin 'sen' dedin?"

"Bak, işte çıktı!" diye bağırdı Petra ve zafer kazanmış biri gibi cımbızın ucundaki kıymığı gösterdi. "Gördün mü nasıl da kolay çıktı!"

"Bana 'sen' dedin!" diye yaşlı kadın mırıldandı ve koltuğa oturdu. "Bana 'çocuk gibi davranma' dedi... Petra, benden hiç mi çekinmiyorsun?"

"Hayır!" dedi Petra ve güldü. "Sen bana istediğini söylemeye, çocuk kilo almıyor, diye beni eleştirmeye devam edebilirsin. Ben senin ne demek istediğini çok iyi anlıyorum!"

"Sen tuhaf kazın tekisin!" dedi yaşlı kadın öfkeyle. "Yaptığın her şeyi kabul edeceğimi sanıyorsan çok yanılıyorsun!"

"Tamam, tamam!"

"Bak, Peter!"

"Ne var?"

"Birbirimize 'sen' dediğimizi Wolf fark ederse, bunun nasıl olduğunu sakın söyleme. Ona de ki, annen bana teklif etti... Anlaşıldı mı?"

"Bakalım," diye mırıldandı Petra gülümseyerek.

"Ona nasıl olduğunu söyleyecek misin yoksa?"

"Evet," dedi Petra. "Söyleyeceğim."

"Az önce dediğim gibi sen kazın tekisin!" diye Bayan Pagel öfkeyle homurdandı. "Ona her şeyi anlatacaksın galiba? Öyle mi?"

"Evet, anlatacağım!"

"Görürsün böyle yapmakla nereye erişeceğini! Sen onu şımartıp duruyorsun! Erkekleri şımartmak doğru değildir..."

"Peki, ya sen ne yaptın?" diye Petra sordu.

"Ben mi?"

"Sen onu yaşamı boyunca şımartmadın mı?"

"Ben mi? Hiçbir zaman! Niçin gülüyorsun? Buna izin vermiyorum! Sen benimle alay edemezsin! Gülme dedim! Yeter! Petra, gülmeye devam edersen, suratına tokadı yersin! Sen benim gibi yaşlı bir kadına nasıl böyle davranabiliyorsun? Biz eskiden annemizin önünde diz çöker yalvarırdık! Sen ise özür dileyeceğine benimle alay ediyorsun! Petra! Senin gibi... ah, lanet olsun! Beni de kandırıp, elde etmesini becerdin! Zavallı Wolfgang!"

4

Uzun yolumuza devam edelim. Çünkü acelemiz var.

Kurfürstendamm Bulvarı'ndaki Anıt Kilisesi'nden Halen gölü yönünde yürüyünce az sonra solda küçük Meinecke Caddesi'ne ulaşırız. Tanıdıkları görmek için buraya sapalım. Birkaç adım sonra, ikinci binanın giriş katında küçük bir dükkân dikkatimizi çekecek. Tabelasında "Eva von Prackwitz" yazıyor.

Giyim eşyaları satan bu dükkâna hanımlar kırk, elli marka Viyana modeli örgü giysiler veya ipek bluzlar, beyler deri eldivenler, değerli kol düğmeleri veya ipek gömlekler satın almaya uğruyor. Burada ucuz mala yer yok. Tırnakları ojeli genç tezgâhtar kızlar içeri girip, gömlek yakası veya ucuz çorap isteyen müşteriye dudaklarında hoş bir gülümsemeyle bakıyor. Burada her yerde olmayan giyim eşyaları satılıyor. Dükkâna örneğin bluz almaya gelen bir hanımın aniden dikkatini çeken, niyetli olmasa da, onu giymesem yaşamım çok hüzünlü olacak, diye düşünüp, aldığı çok değişik giysiler var.

Bu dükkânda Eva von Teschow hüküm sürüyor. Belki kapının üzerinde Prackwitz yazıyor; fakat 'von Teschow' yazsa daha doğru olurdu. Çünkü burada hüküm süren kişi daha çok von Teschow'un kızı! Kibarlılığını ve gülümseyişi müşterilerine saklıyor. Tezgâhtar kızlar buz gibi bir sesle kendileriyle konuşan Hanımefendi'den korkuyor, karşısında titriyor. Her şeye dikkat eden çok pinti bu kadın kızların fazla mesai yapmasını da önemsemiyor.

Neulohe'den ayrıldıktan sonra babasıyla arası açılmıştı. Mirastan ona pek bir şey kalmayacaktı. Bu nedenle çok cimri olmuştu. Kafasına koyduğu tek şey, para kazanmaktı. Çünkü "reşit olmayan" iki insana bakmak zorundaydı! Gençlerin tasasızlığı hiç hoşuna gitmiyordu. Tezgâhtar kızların erkek müşterilerle bakışmasına da kızıyordu. Onun kafasında sadece eşiyle kızı vardı. Yaşamın o düne dek von Prackwitz ailesini aldatmış olduğu inancındaydı. Dükkânında çalışanları bir yerde kıskanıyor da denebilirdi. Eva von Prackwitz'in tek amacı kazanmak ve biriktirmekti.

Kimi gün, akşama doğru, zayıfça, saçlarına ak düşmüş, kara gözlü bir adam dükkâna uğruyordu; yakışıklı sayılırdı. Pek konuşmuyordu. Kibardı, çekiciydi, dudaklarında hep bir gülümseme vardı. Bu semtte yaşayan hanımların hoşuna gidecek centilmen görünümlü tam bir kavalye idi. Soylu bir aileden geldiği belliydi! Dükkânın sahibesi yaşlı adamı kapıya kadar götürüyordu. Adam hafifçe eğilerek ona

kapıyı açan hanıma teşekkür ediyor ve çıkıyordu. Beyni uykudaydı, buzul devrini yaşıyordu. O, Joachim von Prackwitz, bir zamanlar orduda süvari yüzbaşılığı yapmış, ardından da yıllarca büyük bir çiftlik işletmişti. Çok yaşlanmıştı. Uykuda gezer gibi yaşıyordu.

Yine de yıllar önceki von Prackwitz'den bir şeyler kalmıştı geriye. Hanımlara dükkânın kapısını açmıyor, arkalarından kapatmıyordu. Evinde ise, Bleibentreu Caddesi'ndeki katında, ev sahibiydi, kavalye idi. "Müşterilerine" nazik davranan bir iş adamı değildi. Hiç olmamıştı, bundan sonra olmak da istemiyordu. Bu birazcık bencilliği ona geçmiş yıllardan kalmış küçük bir kişilik özelliği idi.

Kızına ise gençlik yıllarından hiçbir şey kalmamıştı geriye. Berlin'e gelişinin ardından insanlara ve çevresine tekrar alışması haftalar, hatta aylar sürmüştü. Kendisiyle dostça konuşan birini dinlerken artık ağlamıyordu. Bütün gün dükkânın arkasındaki odada oturuyor, kumaş kesip biçen, çabucak giysi veya gömlek tadilatı yapan kızları seyrediyordu. Dikiş makineleri çalışıp duruyor, kızlar aralarında usul usul sohbet ediyordu. Hanımefendi de önde dükkânda müşterilerle ilgileniyordu...

Violet von Prackwitz arka odada oturuyor, çalışan, çene çalan kızlara, önündeki vazoda duran çiçeklere bakıyor, pencereden dışarısını seyrediyordu. Arada sırada gülüyor, ağladığı da oluyordu. Fakat ağzını açıp tek kelime konuşmuyordu. Kimilerine göre bu kız lanetliydi. Bir ölü adamı görmüştü... Fakat sonra ne olmuştu, bunu hiç kimse bilmiyordu... Acaba Violet biliyor muydu? Ölüyü ve okuduğu laneti anımsıyor muydu? Doktorlar, hayır, diyordu. Öyleyse niçin ikide bir ağlamaya başlıyordu? Sessiz sessiz ağlıyordu, kızlar çoğu kez fark etmiyordu. Kızlardan biri görünce, diğerlerine sesleniyordu: "Küçükhanım ağlıyor!" Böyle anlarda aralarında çene çalmayı bırakıyorlar ve suskun suskun ağlayan kıza bakıyorlardı. İlk zamanlar ona çiçekler ve şekerlemeler vermişler, komik şeyler anlatmışlar, hayvan taklitleri yapmışlar, bir köşede duran cansız mankeni

alıp, dans etmişler, kısacası genç kızı biraz olsun güldürebilmek için her şeyi denemişlerdi. Fakat bunu bir türlü başaramamışlardı.

Sayın Hanımefendi içeri girdi. Kızlardan biri onu çağırmıştı. Violet yine ağlamaya başlamıştı. Eva von Prackwitz devamlı uğrayan bir müşterisini tek başına bırakmış, hemen kızının yanına gelmişti... Böyle anlarda çok yumuşak bir insan oluyordu. Odaya girer girmez Violet'e sarıldı, eliyle gözlerindeki yaşları sildi ve:

"Ağlama Violet," diye konuştu. "Lütfen neşeli ol..."

Genç kız yavaş yavaş sakinleşti. Ona sarılan annesine hafifçe gülümsedi. Eva von Prackwitz az sonra tekrar dükkâna döndü.

Hem müşterilere hizmet eden, hem de arka odada dikişle uğraşan kızlar Berlinli idi. Hepsinin de çenesi kuvvetliydi. Yalnız kaldıklarında sık sık Hanımefendi'nin kendilerine sert davrandığından söz edip duruyorlardı. Fakat: "Bana kalırsa onun çok zor bir yaşamı var," diyen de çıkıyordu. "Hem kocası, hem de kızı! Eminim biz de bu durumda onun gibi davranırdık..."

Bu ne derece doğruydu? Violet henüz on altı yaşındaydı. O henüz yaşamının başındaydı... Doktorlar ise: "Kesin bir şey söylemek için henüz erken," diyordu. "Beklemeli ve ümit etmeli. İyileşme olanağı yok değil, Sayın Hanımefendi."

Eva von Prackwitz de ümit ediyor ve bekliyordu. O günlere kendini hazırlıyor, kazancının büyük bir bölümünü bir kenara koyuyordu. Eşiyle hemen hemen hiç ilgilenmiyordu. O hem yanındaydı, hem de değildi. Bütün gücünü kızına veriyordu. Acaba ara sıra von Studmann'ı anımsıyor muydu? Bir gün yolda karşısına çıkan genç Pagel'e buz gibi bakışlarla bakmıştı. Ona selam vermemiş, sanki bakışları vücudunu delip geçmişti. Böyle anlarda babasının kızıydı. Onun gözünde Bay Pagel kurnazlıkla ondan tam yetki almış ve bu yetkisini de kötüye kullanmıştı. Bu adam cebine çok para atmıştı. Babasının yaptığı hesaplara göre onun sattığı eşyaların değerleri ile ona ödediği tutarlar arasında çok fark vardı! Babası aradaki farkları

kızının mirasından düşmüştü... Sonra anımsadı, bu Pagel'in elinde, altında onun imzası olan iki bin marklık bir borç senedi vardı. Ne yaparsa yapsın, umurunda değildi. Eva von Prackwitz bu miktarı ona hiçbir zaman ödemeyecekti. Yaptığı bütün kötülüklere karşılık olsundu!

İlk geldiğinde onu çok deneyimsiz bir genç sanmıştı. Cana yakın ve dürüst! Fakat yaşamda böylelerine güvenmemek gerekiyordu. Herkes herkesi aldatıp, dolandırıyordu. Akşama kasayı bir kontrol etmeye karar verdi. Genç Degelow son zamanlarda hep ipek çorap giyiyordu. Bir dostu olabilirdi, fakat eli kasaya da gidebilirdi. Dikkatli olmalıydı!

5

"Genç adam, gelin! Gelin, buyurun içeri! Tabii burada, niçin burada olmasın?" diye Krupass Ana neşeyle seslendi. Hemen arkasından da usulca: "Fakat ona bugün iyi davranın..." dedi. "Eski sevgilisinin öldüğü haberi geldi."

"Söylediğiniz gerçek mi?" diye genç adam keyifle sordu. "Çok şükür!"

"Bu kadar da yüreksiz olmayın, Bay Schulze! Belki o domuzun tekiydi, yine de çok üzücü bir durum..."

"Merhaba, Amanda," dedi genç adam. Korte & Körtig kâğıt fabrikasının şoförü Schulze Amanda'yı mutfakta bulaşık yıkarken bulmuştu. "Ne vardı yemekte? Füme uskumru mu? Bu sıcakta yemeyin... Balık hemen bozulur, kokmaya başlar..."

"Ah, boşver... Füme balığa bir şey olmaz!" diye Krupass Ana sözünü kesti.

"Schulze sanki her şeyi biliyormuşsun gibi öyle atıp tutma," dedi Amanda da. "Hem az önce kapının önünde neler söylediğin kulağıma geldi! Evet, sevgilim artık yaşamıyor... Belki anasının

gözü birisiydi, fakat o günlerde beni olduğum gibi kabullenmiş, beni sevmişti."

"Amanda bana kızdın mı yoksa..."

"Bunu da nereden çıkardın? Sana ne benden?" Amanda iyice öfkelenmişti. Elindeki bulaşık süngerini fırlatıp attı. "Erkekler kadınların hep kendilerinden söz ettiğini sanır! Ben sadece Meier'imden söz ediyorum. Anasının gözü birisi olarak ölmüş de olsa henüz bunun altından kalkamıyorum... Pirmasens'de, kaymakamlıkta öldürmüşler... Ona bölücü denebilirdi. Almanlara karşı Fransızların yanındaydı. Neulohe'de de böyle biriydi. Birkaç kez benden tokadı yemişti..."

"Pirmasens'de demek..." diye Schulze konuştu. "Çok zaman geçmiş olacak..."

"12 Şubat'ta... Evet, aradan dört ay geçti. Haber vermek için beni arayıp bulmaları biraz uzun sürmüş. Adımı ve fotoğrafımı cüzdanında bulunca sanmışlar ki ben Meier'in nişanlısıyım..."

Amanda Backs son haftalarda Neulohe'de Wolfgang Pagel'in işleriyle ilgilenmiş, sonra da onunla Berlin'e gelmişti. Krupass Ana'nın deposundaki işe girince de Berlin'de kalmıştı. Sonra yüzünü ekşitti ve: "Ben hiç onun nişanlısı olmamıştım ki..." diye konuştu. "Sadece onunla yatmıştım..."

Bir an hiç kimse konuşmadı. Mutfaktaki iskemlede oturan genç adam ne söyleyeceğini bilmiyormuş gibi sağa sola bakındı. İlk konuşan Krupass Ana oldu:

"Bak kızım, böyle açık sözlü olman güzel bir şey... Fakat Bay Schulze'ye öfkelenmen de gereksiz. O sana kötü bir şey söylemedi ki...."

"Bırakın, ne isterse onu söylesin," diye şoför atıldı. "Ben Amanda'yı tanıyorum, onun aklından kötü bir şey geçmiyor!"

"Ben ne demek istiyor muşum?" diye Amanda sesini yükseltti. Yanakları birden kızarmıştı. "Ben ne söyledimse onu düşünüyorum! Ben Amanda'yı tanıyorum da, ne demek oluyor?"

"Peki, anlaşıldı..." dedi kamyon şoförü Schulze. "Fakat şimdi tartışmamıza gerek yok."

"Bakın Krupass Ana, siz buna erkek mi diyorsunuz! Hayır, hayır..." Amanda sesini iyice yükseltmişti. "İyi bir insan olabilir, fakat benim gözümde pek değeri olmayan biri! Evet Schulze, bildiğim kadarıyla düzenli sayılan bir yaşamın var, kazandığını biriktiriyorsun, içkin de yok, yeterince paran olunca kendine bir kamyon alacaksın... Ben de, senin dediğin gibi, nakliyatçı karısı olacağım! Fakat ben iyice düşündüm taşındım, bütün bunlar bana göre değil. Geçimimin sağlanmış olması güzel. Ancak insan sadece yiyecek ve giyecekle yaşamıyor ki! Hem ben henüz yirmi üç yaşındayım, öyle pek acelem yok. Bakarsın günün birinde yüreğimi yakan bir başkası çıkar karşıma. Bu senin için geçerli değil, Schulze..."

"Ah, Amanda, sen şu mektup geldikten sonra böyle düşünmeye başladın! Benim belki bazı şeylerde elim ağır sayılır, fakat işimde başarılıyımdır. Altındaki aracı hızlı süren, keskin virajları kolayca alan insanlar olabilir. Fakat bunlardan hiçbiri benim gibi arkasında römork olan bir kamyonla sizin mutfağınızdan biraz daha büyük bu avluda tek çiziksiz manevra yapamaz..."

"Hep şu budala kamyonundan söz edip duruyorsun! Niçin evlenmiyorsun Daimler'inle?"

"Tabii söz edip dururum kamyonumdan, Amanda! Yoksa buna izin yok mu? Az önce, elim ağır sayılır, dedim. Fakat ben yine de onunla tek çiziksiz manevra yapmasını beceriyorum. Bu elinden gelen evlilikte de başarılı olur! İnan bana Amanda, keskin viraj almasını, atıp tutmasını beceren çok vardır. Fakat böyle birinin evliliğine altı ay sonra bak. Herif onu çoktan duvara çarpmıştır! Benimle ise

başına kaza filan gelmez, Amanda. Ben ehliyetimi yitirmediğim gibi evlilik cüzdanımı da yitirmem..."

"Sen iyi adamın birisin, Schulze!" dedi Amanda. "Fakat bana göre değilsin. Su ile ateş bir araya gelmez. Ne dedin, başına kaza gelmez, dedin... Bu güzel bir şey Schulze. Fakat başıma bir şey gelmemesi acaba benim hoşuma gidecek mi? Çok huzur da bana göre değil..."

"Anlıyorum," dedi genç Schulze ve ayağa kalktı. "Benim niyetim seni ne olursa olsun söylediklerime inandırmak değil. Olmayacaksa olmasın. Yanıtın hoşuma gitmese de, en iyisi her şeyi olacağına bırakalım. Amanda, söylediklerine kızdığımı sakın sanma! Her fırıncının ekmeği başka türlü olur. Ben eli ağır biriyim, sen ise eli çabuk ve heyecanlı birisin. Yapacak bir şey yok. İyi akşamlar, Bayan Krupass. Bazı akşamlar burada oturmama izin verdiğiniz için teşekkürler. Tabii güzel yemeklerinize de teşekkür ederim..."

"Biraz yemeğin sözü mü olur..."

"Niçin olmasın? İnsan yaşamında kendisine verilen her şeye teşekkür etmelidir. Bana bugüne kadar pek hediye verilmemiştir. Bu nedenle başkasına teşekkür etmek olanağı çok az çıkmıştır. İyi geceler, Amanda. Sana başarılar dilerim..."

"Teşekkür ederim, Schulze. Ben de sana başarılar dilerim. En çok da cana yakın bir eş!"

"Bulacağımı sanıyorum... Tabii seninle olsaydı çok sevinirdim, Amanda. İyi geceler."

İki kadın kapının kapanmasını beklediler. Sonra avludaki adımlara kulak kabarttılar. Rudolf'un oradakilere de "iyi geceler" dediğini duydular. İlk konuşan Krupass Ana oldu:

"Yaptığın doğru muydu, Amanda? Ne de olsa eli yüzü düzgün bir adam..." Amanda Backs sesini çıkarmadı. Krupass ana devam etti: "Senden şikâyetçi filan değilim. Canın isterse burada on yıl kalabilirsin. Petra'yla aram iyi idi, fakat seninle daha güzel çene

çalınıyor. İşini de ondan iyi yapıyorsun. Sadece defter tutmakta o senden daha becerikliydi!"

"Krupass Ana, lütfen beni Bayan Pagel ile kıyaslama," dedi Amanda. "Bunun yakışık almadığını bilmiyorsun galiba?"

"Ben Petra hakkında ne söyledim ki? Sen de ne konuştuğunu bilmiyorsun! Ben sadece, senin bu işe daha yatkın olduğunu söylemek istedim. Gerçek bu!"

"Olabilir..." diye Amanda mırıldandı. "Sen demek istiyorsun ki, aptal bir karının baloda işi yoktur..."

"Benim ne demek istediğimi sen çok iyi anlıyorsun, Amanda," dedi Krupass ve bir güzel esnedi. "Fakat anlamazlığa geliyorsun! Eski sevgilinin diğerlerinden iyi biri olmaması seni şimdi öfkelendiren. Fakat her neyse, ben şimdi yatmaya gidiyorum. Yarın sabah bir vagon şişe var. Sabah beşte kalkmak zorundayız. Sen de yatmaya gitmeyecek misin?"

"Ben hemen yatmayacağım, biraz pencereden bakmak istiyorum. Sana öfkeli filan da değilim. Zamanında onda hata yaptığımı anlıyorum..."

"Şimdi hüzünlenmenin zamanı değil. Bak Petra'ya... Onun durumu senden çok daha kötüydü... tam çamura batmıştı o! Şimdi ise bir Hanımefendi!"

"Hanımefendi'ymiş!" diye Amanda aşağılarmış gibi konuştu. "Böyle bir Hanımefendi'lik benim umurumda bile değil. Fakat adam onu seviyor ve Schulze gibi cansızın biri de değil... Schulze aşktan çok işini düşünüyor!"

"Ah, başlama şimdi şu aşktan söz etmeye! Akşamları yıldızları seyredip, aşkı düşlemek... Bu hiç de sağlıklı bir şey değil! Dikkat et de nezle filan olma... Haydi artık yatmaya gitsen iyi edersin. Güzel bir uyku çekmek aşktan daha sağlıklıdır. Aşk insanı aptallaştırır!"

"İyi geceler, Krupass Ana! Sadece şunu merak ediyorum, bundan kırk yıl önce sana bir erkek böyle şeylerden söz etmiş olsaydı acaba ona ne yanıt verirdin?"

"Ah, kızım, bu bambaşka bir şey... Bundan kırk yıl önce aşk... O günlerde her şey bugünlerden çok daha başkaydı! Bugün ise... bugün aşkın pek değeri kalmadı!"

"Bana da öyle geliyor," diye mırıldandı Amanda ve iskemleyi pencerenin önüne çekip, yıldızlı Berlin gecesine daldı.

6

Yola devam edelim, acelemiz var! Neulohe'ye de uğramalıyız!

Dikkat, çekilin yoldan. Üzeri ağır çuvallarla dolu kocaman bir araba geliyor. Atlar çekmiyor onu. Çiftlikteki bütün atlar şimdi tarlalarda çalışıyor, arabaları da insanlar itiyor. Patates çuvalları ambarlara taşınıyor. Biri insanlara bağırıp çağırıyor, çabuk çalışmalarını söylüyor. Kim bu adam? Yaşlı von Teschow! Şimdi çiftliğin denetiminden, çalışanlardan, ormandan, muhasebeden hep o sorumlu. Kocaman arabayı itenlerin arasına girip, omuz veriyor ve: "Haydi be adamlar, ben yetmiş oldum, bakın hâlâ çalışıyorum," diye azarlar gibi bağırıyor. "Sizi tek başınıza bıraksam şu araba en çok üç, beş santim ilerler! Tümünüz de uyuşuksunuz!"

Araba depoya varınca hemen koşar adım uzaklaşıyor. Yapacak daha çok işi var. Başkalarını işe koşmalı, denetlemeli, büroya gidip hesaplarla ilgilenmeli... Akşam olduğunda yorgunluktan yarı ölü. Fakat böyle bir günlük yaşam onu mutlu ediyor! Yaşlı von Teschow'un iki görevi var. Bunlardan biri, damadıyla kızının, bir sürü hırsız ve caniyle ortak yağmalamış olduğu Neulohe'yi kurtarıp, yeniden canlandırmak. Diğeri de Kızılların çaldığı nakit para kasasını tekrar doldurmak!

Hiç aralıksız sağa sola gidip geliyor; eli çok sıkı, çok cimri. O kadar ki kimi günler eşinin kilerinden yumurta çalıp, satıyor. Para biriktirebilmek için her gün yeni yeni yöntemler buluyor.

"Beyefendi, izin verin de hiç olmazsa yaşayacak kadar paramız olsun!" diye inleyip, şikâyet edenleri bağırarak azarlıyor:

"Benim yaşamama kim izin verdi ki? Elimde hiçbir şey kalmadı, ben fakir adamın tekiyim! Her şeyimi çalıp götürdüler, ben çok borçlu biriyim artık!"

"Peki, ormanlarınız var ya!"

"Ormanlarmış! Birkaç çam korusundan başka ne var ki orada? Onları da elden çıkardım mı maliye tepeme oturur! Savaştan önce yılda on sekiz mark gelir vergisi ödüyordum. Ya bugün? Herifçioğulları benden binlerce mark talep ediyor! Tabii ki bir şey alacakları yok! Siz de benim gibi başınızın çaresi bakın!"

Ve yürüyüp gidiyor. Kafası bir sürü yeni düşünceyle dolu. Sabahları altmış insana beş dakika erken işbaşı yaptırdı mı onları toplam beş saat ücretsiz çalıştırmış oluyor. Haftalıklarını öderken her çalışana bir fenik eksik verdi mi, yılda adam başına yılda otuz mark kazançlı çıkıyor. Acele etmeli, enflasyon sürecinde satın aldığı devlet tahvilleri de şimdi hemen hemen değersiz.

"Haydi bakalım moruk Elias göreceksin, senin o kahverengi binliğine verdiklerinden yine de daha fazla!"

"Bekleyin Beyefendi... Hele bir bekleyin!"

Hayır, Beyefendi'nin bekleyecek zamanı yok, her şeyin çok çabuk olması gerekiyor. Tahvillerle nakit bir araya geldi mi, öldüğünde hiç olmazsa ona babasından kalan aynı servet mirasçılarına kalmalıydı! Fakat niçin ve kime kalmalıydı? Kızı mirastan hakkını almış sayılırdı, daha doğrusu borçları mirasından kesilmişti. Oğlu ile arası açılmıştı. Kimin için biriktiriyordu? Bilmiyordu, buna pek kafa da yormuyordu, sadece sağa sola gidiyor, hesaplar yapıp duruyordu! Daha çok yaşayacağına emindi... Gelecek yirmi yıl içinde toprağın

altına girmeye hiç de niyetli değildi. O kendinden daha gençleri mezara götürecekti...

Sarayda yaşlı Hanımefendi birinci kattaki odasının penceresinde oturmuş, dışarısını seyrediyor. Yakın arkadaşı Jutta von Kuckhoff artık yanında değildi. Jutta ile araları açılmıştı. Hanımefendi eski arkadaşına artık uğramamasını söylemişti. Çünkü o Tanrısal mutluluğa karşı çıkmıştı. Jutta von Kuckhoff Bay Herzschlüssel'i beğenmemişti!

Belinda von Teschow Dresden'den dönerken yanında Bay Herzschlüssel'i de getirmişti. Bu yeni dost hep karalar giyinen, sakallı bir adamdı. Herzschlüssel, üyelerinden pişman olmalarını ve tövbe etmelerini talep eden katı bir tarikatın başıydı. Bu adam Bayan Belinda'yı artık "yok olmuş" bir kilisenin pençesinden kurtarmıştı! Yaşlı kadını, İsa'nın gerçekten öğretisini sadece kendinin temsil ettiğine inandırmıştı! Bundan sonra Belinda von Teschow papazı ve başpiskoposu öfkelendirmekten korkmadan istediği kadar akşam toplantıları yapabilirdi...

Jutta von Kuckhoff ise bu Bay Herzschlüssel'e karşı çıktı. Çaldığını, içki içtiğini ve kadınlarla maceralar yaşadığını iddia etti. Fakat Jutta'nın söyledikleri önemli değildi, çünkü o artık yaşlanmış bir matmazeldi! Bay Herzschlüssel ise bir centilmendi, kadife gibi yumuşak bir sesi vardı; her gün sakalının çok bakımlı olmasına da özen gösteriyordu. Bazı günler güçlü kollarıyla yaşlı Hanımefendi'yi şezlonguna taşıyordu. Böyle anlarda Belinda çok mutlu oluyordu!

Jutta von Kuckhoff son olarak da yaşlı eşine niçin bu adama karşı olduğunu anlatmaya çalıştı. Fakat eşi von Teschow onun söylediklerine sadece güldü geçti.

"Ah Jutta, bence şu Herzschlüssel iyi bir adam," dedi. "Bir hizmetçi maaşından tasarruf ediyoruz, onun sayesinde kiliseden ayrıldığımız için de her ay vergi vermekten kurtulduk! Belinda'nın şimdi

keyfi yerinde. Adamcağız boğaz tokluğuna burada kalıyor. Hayır, hayır, Jutta, gitmesine hiç gerek yok!"

"Göreceksin yakında sizlerden sadece biraz yemekten fazlasını da istemeye başlayacak. Bir buzağı çabucak öküz olur!"

"Para... para? Bak Jutta bende para filan yok. Belinda'nın da bu adama bir şey imzalamamasına dikkat edeceğim. Herzenschlüssel hiçbir zaman kasanın anahtarını elde edemeyecek!"

İşte yaşlı karı koca böylece kendilerine zaman geçirtecek uğraşılar bulmuştu. Artık çocuklarının ne yaptığına kafa yormalarına gerek yoktu...

7

Bay von Studmann izinli olduğu günlerde komşu köyün mezarlığında gezinti yapmayı seviyordu. Her defasında da çok eski bir mezarın karşısındaki sıraya oturuyordu. Bir gün önünden geçerken mezar taşının her yanını sarmaşıkların sardığı dikkatini çekmişti. Ertesi gün de mezarı ve taşını itinayla bir güzel temizlemişti.

Mezar taşında yazdığına göre burada Helene Siebenrot yatıyordu. On altı yaşındayken küçük bir çocuğu nehirde boğulmaktan kurtarmak isterken kendi boğulmuştu. En aşağıda da: "Yüzme bilmiyordu" yazıyordu!

Bay von Studmann burada oturmasını seviyordu. Sakindi, yazın insanlar boş zamanlarını mezarlıkta ve yakındaki kilise avlusunda değil, başka yerlerde geçiriyordu. Ilık bir rüzgâr esiyor, ağaç dallarında kuşlar şarkılar söylüyordu. Mezarlığı çevreleyen yüksek taş duvarın ötesinde bir yerde tarladan hasat kaldıran arabaların sesi duyuluyordu. Studmann mezar taşına baktı ve genç kızı düşündü. Helene Siebenrot'tu adı. On altı yaşındaydı. Yüzme bilmiyordu. Yardımseverdi. Studmann da yardımseverdi ve o da yüzme bilmiyordu.

Sanatoryum yöneticisi Schröck çalışmasından memnundu. Hastalarla arası iyi idi. Diğer çalışanlar da onu eleştirmiyordu. Bu sanatoryumda istediği kadar kalabilir, orada yaşlanabilir, orada yaşama veda edebilirdi. Çalışması ve yaşamı hoşuna gidiyordu. Sağlıklıların dünyasında artık işi yoktu. Çünkü o yüzmesini bilmiyordu. Başkalarında olan bazı şeylerin kendisinde olmadığını fark etmişti. Yaşamını onların yaşamına uyduramıyordu. Onun kendine göre bazı yaşam ölçütleri vardı. Studmann onlara alışmıştı, onlarla yaşamak istiyordu. Başkalarının yaşamına uymak için kendi yaşamından ödün veremiyordu.

"Ah, boşverin bazı şeylere!" diyordu bazen yaşlı Schröck. "Siz evde kalmış pantolonlu bir kızsınız!"

Böyle anlarda von Studmann sadece gülümsüyor, sesini çıkarmıyordu. Ona yanıt vermiyordu. Laf anlamayan birine öğüt vermeye kalkışmıyordu. Çünkü o yüzmesini beceremiyordu.

Günü geldiğinde Pagel'in çocuklarına amcalık yapabilirdi. Tatillerini Pagel ailesiyle geçirebilirdi. Sadece bir çekincesi vardı; genç eşini tanımıyordu. Kadınları anlamak çok zordu. Kadınlar, evli veya bekar olsunlar, ona yabancıydı. Schröck'ün söylediği de saçmaydı. Çocuklara amcalık yapmak, onlarla anlaşmak ise kolaydı. Herhalde zamanı geldiğinde Pagel'lerle tatile giderdi. "Yüzme bilmese de..."

8

Kentte akşam olduğunda hava biraz serinlemişti. Hafif rüzgârda açık pencerenin beyaz perdeleri yavaş yavaş hareket ediyordu. Kadın uyandı, yanı başındaki küçük gece lambasını yaktı ve öteki yatağa baktı.

Adam uyuyordu. Yan yatmış, dizlerini kırmıştı. Huzur içinde uyuyordu, kıvırcık sarı saçlarıyla biraz çocuksu bir görünümü vardı. Kadın onun huzurlu, tasasız yüz hatlarını dikkatle inceliyordu.

Bazı gecelerde adam uykusunda konuşuyordu. Korkuyla kadına sesleniyordu. O zaman kadın onu uyandırıyor ve: "Yine o şeyi düşünüyorsun," diyordu.

Aralarında biraz konuşuyorlar ve sonra yine uyuyorlardı.

Bir dönem,genç adam çok sorumluluk yüklenmişti. Fakat o dayanmış ve bu zor dönemi atlatmıştı. Şimdi kendini daha güçlü ve daha iradeli hissediyordu. Genç kadın gülümsüyordu... O yaşama gülümsüyordu, uyuyan adama ve mutluluğa...

Dış etkenlere bağlı bir mutluluk değildi bu. İçten gelen bir mutluluktu! Ancak seven ve sevildiğini bilen bir kadın böyle bir mutluluğu tanırdı... O hep içindedir, yanındadır, kulağındaki bir fısıltıdır! Gün boyu olup bitenlerden hiç etkilenmez. Seven bir sevgili mutluluğun doruğundadır.

Bakışlarını odanın içinde gezdirdi. Burası bir mağara değildi. Bir odaydı. Erkeğin nefes alıp vermesini dinliyordu. Sonra çocuğun nefesini... Beyaz perdeler yavaş yavaş hareket ediyordu.

Her şey değişmişti, bambaşka olmuştu.

Işığı söndürdü.

İyi geceler, iyi geceler!

SON

Yıl 1923. Almanya'da enflasyon almış başını gidiyor. Ülke bir uçuruma sürükleniyor. Bencilleşen bireyler yazgılarını ellerine alıyor. Paranın çılgın gibi değer yitirdiği dönemde insanlar kendilerini, parçalanmaya başlayan toplumun içine düştüğü bataktan kurtarmaya çabalıyor.

O günlerin karmaşasında, yaşamın gittikçe çılgınlaştığı başkent Berlin'de tekrar karşılaşan, Birinci Dünya Savaşı'nda birlikte cepheye gitmiş üç insanın yazgısından yola çıkıyor Hans Fallada. *Kurtlar Sofrasında* adını verdiği bu dev romanda, toplumun her kesiminden özenle seçtiği kahramanlarına adeta bir resmigeçit yaptırıyor; kısa sürede zenginleşenler, bir günde varını yoğunu yitirenler, tüm servetini kumara yatıranlar, dönekler, karaborsacılar, yeraltı babaları, büyük arazi sahibi soylular, subaylar, küçük insanlar, vurguncular, sokak kadınları, uyuşturucu bağımlıları ve daha niceleri...

20. yüzyıl Alman edebiyatının en önemli isimlerinden Fallada, o yılların Almanya'sında yaşanan sosyal ve ekonomik kriz sonucu eriyen orta sınıfın, parçalanan toplumun sorunlarını ele aldığı bu ünlü romanıyla Hitler öncesi dönemi çok kurnazca ve çekici bir anlatımla okura sunuyor. *Kurtlar Sofrasında*, toplum karmaşasının yaşandığı, gerilim dolu yılları başarıyla anlatan büyük bir eser, epik bir belge!

"Güzel bir romanı değerli yapan her şey var bu eserinizde. Sağlam ve güvenilir bir temele dayandırdığınız konuyu tümüyle ele alıp işliyorsunuz. İnsanlarınız kişiliklerine uygun gelişiyor. Yazar olarak hiçbirini zorlamıyorsunuz, onları kendilerine bırakıyorsunuz. Eser, bir mimar titizliği ile yaratılmış. Dilinden yapısına dek her şey öylesine kusursuz ki, bir meslektaşınız olarak sizi bu başarınız nedeniyle kıskanmadım değil..."

HERMANN BROCH

Fallada'ya 22 [illegible] yazdığı mektuptan

EVEREST

www.everestyayinlari.com
/everestyayinlari
/everestkitap